
ଗୀତବିତାନ - ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଠାକୁର

GITOBITAN - Rabindranath Tagore

Resize window/zoom to 200% (if required)

ନୀଳ ରଙ୍ଗରେ କ୍ଲିକ କରନ୍ତୁ

Click on blue.

୨୧ ଫେବୃୟାରି ୨୦୦୨

(Last updated 1 March 2010)

ଗାନ ଖୋଁଜା / SEARCH (internet)

Please Read Me

ପ୍ରଥମ ବର୍ଣ

ଅ (A)	ଆ (Aa)	ଇ (I)	ଈ (II)	ଉ (U)	ଊ (UU)
ଋ (RR)	ଏ (E)	ଐ (OI)	ଓ (O)	ଔ (OU)	
କ (k)	ଖ (kh)	ଗ (g)	ଘ (gh)	ଙ (NG)	
ଚ (c)	ଛ (ch)	ଜ (j)	ଝ (jh)	ଞ (NJ)	
ଟ (T)	ଠ (Th)	ଡ (D)	ଢ (Dh)	ଣ (N)	
ତ (t)	ଥ (th)	ଦ (d)	ଧ (dh)	ନ (n)	
ପ (p)	ଫ (ph)	ବ (b)	ଭ (bh)	ମ (m)	
ଯ (J)	ର (r)	ଲ (l)	ଶ (sh)	ଷ (Sh)	ସ (s)
ହ (H)	କ୍ଷ (kK)		ଂ (NNG)	ଃ (h)	ଁ (NN)

ନୃତ୍ୟନାଟ୍ୟ

- କାଳମୃଗୟା
- ବାଲ୍ମୀକି ପ୍ରତିଭା
- ଚଣ୍ଡାଳିକା
- ଶ୍ୟାମା
- ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା
- ମାୟାର ଖେଳା

ଅ tp

ଅକାରଣେ ଅକାଲେ ମୋର ପଡ଼ଲ

ଅଗ୍ନିବୀଣା ବାଜାଓ ତୁମି

ଅଗ୍ନିଶିଖା, ଏସୋ ଏସୋ

ଅଜ୍ଞାନେ କରୋ

ଅଚେନାକେ ଭୟ୍ କୀ

ଅଜାନା ଖନିର ନୂତନ ମଣିର

ଅଜାନା ସୁର କେ ଦିୟେ ଯାୟ୍

ଅଧରା ମାଧୁରୀ ଧରେଛି

ଅନନ୍ତସାଗରମାଝେ ଦାଓ

ଅନନ୍ତେର ବାଣୀ ତୁମି

ଅନିମେଷ ଆଁଖି ସେଇ

ଅନେକ କଥା ବଲେଛିଲେମ

ଅନେକ କଥା ଯାଓ ଯେ ବ'ଲେ

ଅନେକ ଦିନେର ଆମାର ଯେ ଗାନ

ଅନେକ ଦିନେର ମନେର ମାନୁଷ

ଅନେକ ଦିନେର ଶୂନ୍ୟତା ମୋର

ଅନେକ ଦିୟେଛ ନାଥ

ଅନେକ ପାଓୟାର ମାଝେ ମାଝେ

ଅନ୍ତର ମମ ବିକଶିତ କରୋ

ଅନ୍ତରେ ଜାଗିଛ ଅନ୍ତରଯାମୀ

ଅନ୍ଧକାରେର ଉତ୍ସ ହତେ

ଅନ୍ଧକାରେର ମାଝେ ଆମାୟ୍

ଅନ୍ଧଜନେ ଦେହୋ ଆଲୋ

ଅବେଲାୟ୍ ଯଦି ଏସେଛ ଆମାର

ଅଭୟ୍ ଦାଓ ତୋ ବଲି ଆମାର

ଅଭିଶାପ ନୟ୍ ନୟ୍

ଅମନ ଆଡ଼ାଲ ଦିୟେ ଲୁକିୟେ

ଅମଲ କମଲ ସହଜେ ଜଲେର କୋଲେ

ଅମଲ ଧବଲ ପାଲେ ଲେଗେଛେ

ଅମୃତେର ସାଗରେ ଆମି ଯାବ

ଅୟି ବିଷାଦିନୀ ବୀଣା

ଅୟି ଭୁବନମନୋମୋହିନୀ

ଅରୂପ, ତୋମାର ବାଣୀ

ଅରୂପବୀଣା ରୂପେର ଆଡ଼ାଲେ

ଅର୍ଜୁନ ! ତୁମି ଅର୍ଜୁନ

ଅଲକେ କୁସୁମ ନା ଦିୟୋ

ଅଲି ବାର ବାର ଫିରେ ଯାୟ୍

ଅଲି ବାର ବାର (ମାୟାର ଖେଲା)

ଅଲ୍ପ ଲଇୟା ଥାକି, ତାଇ

ଅଶାନ୍ତି ଆଜ ହାନଲ

ଅଶାନ୍ତି ଆଜ ହାନଲ (ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)

ଅଶ୍ରୁନଦୀର ସୁଦୂର ପାରେ

ଅଶ୍ରୁଭରା ବେଦନା

ଅସୀମ ଆକାଶେ ଅଗଣ୍ୟ କିରଣ

ଅସୀମ କାଲସାଗରେ ଭୁବନ

ଅସୀମ ଧନ ତୋ ଆଛେ ତୋମାର

ଅସୀମ ସଂସାରେ ଯାର

ଅହୋ ! ଆସ୍ପର୍ଧା ଏକି

ଅହୋ, କୀ ଦୁଃସହ ସ୍ପର୍ଧା

ଆ tp

ଆଃ କାଜ କୀ ଗୋଲମାଲେ

ଆଃ ବେଁଚେଛି ଏଖନ

ଆଃ ବେଁଚେଛି ଏଖନ (କାଲମୃଗୟା)

ଆଇଲ ଆଜି ପ୍ରାଣସଖା

ଆଇଲ ଶାନ୍ତ ସନ୍ଧ୍ୟା

ଆକାଶ ଆମାୟ୍ ଭରଲ ଆଲୋୟ୍

ଆକାଶ, ତୋମାୟ୍ କୋନ୍ ରୂପେ

ଆକାଶ ହତେ ଆକାଶ-ପଥେ

ଆକାଶ ହତେ ଖସଲ ତାରା

ଆକାଶତଲେ ଦଲେ ଦଲେ

ଆକାଶଭରା ସୂର୍ଯ-ତାରା

ଆକାଶ ଜୁଡ଼େ ଶୁନିନୁ ଓଇ ବାଜେ

ଆକାଶେ ଆଜ କୋନ୍ ଚରଣେର ଆସା-ଯାଓୟା

ଆକାଶେ ତୋର ତେମନି

ଆକାଶେ ଦୁଇ ହାତେ ପ୍ରେମ

ଆକୁଲ କେଶେ ଆସେ

ଆଁଖିଜଲ ମୁଛାଇଲେ

ଆଗୁନେ ହଲ ଆଗୁନମୟ୍
ଆଗୁନେର ପରଶମଣି
ଆଗେ ଚଲ୍, ଆଗେ ଚଲ୍ ଭାଇ
ଆଗ୍ରହ ମୋର ଅଧୀର ଅତି
ଆଘାତ କରେ ନିଲେ ଜିନେ
ଆଛ ଆପନ ମହିମା ଲୟେ୍
ଆଛ ଅନ୍ତରେ ଚିରଦିନ
ଆଛ ଆକାଶ-ପାନେ ତୁଲେ ମାଥା
ଆଛେ ତୋମାର ବିଦ୍ୟେ-ସାଧି
ଆଛେ ଦୁଃଖ, ଆଛେ ମୃତ୍ୟୁ
ଆଜ ଆକାଶେର ମନେର କଥା
ଆଜ ଆମାର ଆନନ୍ଦ ଦେଖେ
ଆଜ ଆଲୋକେର ଏଇ ଝର୍ନାଧାରାୟ୍
ଆଜ ଆସବେ ଶ୍ୟାମ ଗୋକୂଲେ
ଆଜ କି ତାହାର ବାରତା ପେଲ
ଆଜ କିଛୁତେଇ ଯାୟ୍ ନା
ଆଜ ଖେଲା ଭାଙାର ଖେଲା
ଆଜ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାରାତେ
ଆଜ ତାଲେର ବନେର କରତାଳି
ଆଜ ତାରାୟ୍ ତାରାୟ୍ ଦୀପ୍ତ ଶିଖାୟ୍
ଆଜ ଧାନେର କ୍ଷେତେ ରୌଦ୍ରଛାୟ୍ାୟ୍
ଆଜ ତୋମାରେ ଦେଖତେ ଏଲେମ
ଆଜ ଦଖିନ-ବାତାସେ
ଆଜ ନବୀନ ମେଘେର ସୁର
ଆଜ ପ୍ରଥମ ଫୁଲେର ପାବ
ଆଜ ବରଷାର ରୂପ ହେରି
ଆଜ ବୁକେର ବସନ ଛିଁଡ଼େ
ଆଜ ବୁଝି ଆଇଲ ପ୍ରିୟ୍ତମ
ଆଜ ମୋରେ ସପ୍ତଲୋକ
ଆଜ ଶ୍ରାବଣେର ଆମନ୍ତ୍ରଣେ
ଆଜ ଶ୍ରାବଣେର ପୂର୍ଣ୍ଣିମାତେ
ଆଜ ବାରି ଝରେ ଝରଝର
ଆଜ ଯେମନ କ’ରେ ଗାଇଛେ ଆକାଶ
ଆଜ ସବାଇ ଜୁଟେ ଆସୁକ
ଆଜ ସବାର ରଙେ ରଙ ମେଶାତେ ହବେ
ଆଜକେ ତବେ ମିଲେ ସବେ
ଆଜକେ ମୋରେ ବୋଲୋ ନା
ଆଜି ଆଁଖି ଜୁଡ଼ାଲୋ
ଆଜି ଆଁଖି ଜୁଡ଼ାଲୋ (ମାୟ୍ାର ଖେଲା)
ଆଜି ଉନ୍ମାଦ ମଧୁନିଶି
ଆଜି ଏ ଆନନ୍ଦସନ୍ଧ୍ୟା
ଆଜି ଏ ନିରାଲା କୁଞ୍ଜେ
ଆଜି ଏଇ ଗନ୍ଧବିଧୁର ସମୀରଣେ
ଆଜି ଏ ଭାରତ ଲଜ୍ଜିତ
ଆଜି ଏନେଛେ ତାଁହାରି
ଆଜି ଓଇ ଆକାଶ-’ପରେ
ଆଜି କମଲମୁକୁଲଦଲ ଖୁଲିଲ
ଆଜି କାଁଦେ କାରା ଓଇ
ଆଜି କୋନ୍ ଧନ ହତେ
ଆଜି କୋନ୍ ସୁରେ ବାଁଧିବ
ଆଜି ଗନ୍ଧବିଧୁର ସମୀରଣେ
ଆଜି ଗୋଧୂଲିଲଗନେ ଏଇ ବାଦଲଗଗନେ
ଆଜି ଝରୋ ଝରୋ ମୁଖର
ଆଜି ଝଡ଼େର ରାତେ
ଆଜି ତୋମାୟ୍ ଆବାର ଚାଇ ଶୁନାବାରେ
ଆଜି ଦକ୍ଷିଣପବନେ
ଆଜି ଦଖିନ-ଦୁୟ୍ାର ଖୋଲା
ଆଜି ନାହି ନାହି ନିଦ୍ରା
ଆଜି ନିର୍ଭୟ୍ନିଦ୍ରିତ
ଆଜି ପଲ୍ଲିବାଳିକା ଅଲକଗୁଚ୍ଛ
ଆଜି ପ୍ରଣମି ତୋମାରେ
ଆଜି ବର୍ଷାରାତେର ଶେଷେ
ଆଜି ବରିଷନମୁଖରିତ
ଆଜି ବସନ୍ତ ଜାଗ୍ରତ ଦ୍ୱାରେ
ଆଜି ବହିଛେ ବସନ୍ତପବନ
ଆଜି ବାଂଲାଦେଶେର ହୃଦୟ୍
ଆଜି ବିଜନ ଘରେ
ଆଜି ମମ ଜୀବନେ ନାମିଛେ

ଆଜି ମମ ମନ ଚାହେ
ଆଜି ମେଘ କେଟେ ଗେଛେ
ଆଜି ମୋର ଦ୍ୱାରେ
ଆଜି ମର୍ମରଧ୍ୱନି କେନ
ଆଜି ଯତ ତାରା ତବ
ଆଜି ଯେ ରଜନୀ ଯାୟ୍
ଆଜି ରାଜ-ଆସନେ ତୋମାରେ
ଆଜି ସାଁଝେର ଯମୁନାୟ୍
ଆଜି ଶରତତପନେ
ଆଜି ଶୁଭ ଶୁଭ୍ର ପ୍ରାତେ
ଆଜି ଶୁଭଦିନେ ପିତାର ଭବନେ
ଆଜି ଶ୍ରାବଙଂନଗହନ
ଆଜି ହୃଦୟ୍ ଆମାର ଯାୟ୍
ଆଜି ହେରି ସଂସାର ଅମୃତମୟ୍
ଆଜିକେ ଏଇ ସକାଳବେଳାତେ
ଆଜୁ, ସଖି, ମୁହୁ ମୁହୁ
ଆନ୍ ଗୋ ତୋରା କାର କୀ
ଆଁଧାର ଅମ୍ବରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଡମ୍ବରୁ
ଆଁଧାର ଏଲୋ ବ'ଲେ
ଆଁଧାର କୁଁଡ଼ିର ବାଁଧନ
ଆଁଧାର ରଜନୀ ପୋହାଲୋ
ଆଁଧାର ରାତେ ଏକଲା ପାଗଲ ଯାୟ୍
ଆଁଧାର ଶାଖା ଉଜଳ କରି
ଆଁଧାର ସକଲଇ ଦେଖି
ଆଁଧାରେର ଲୀଲା ଆକାଶେ
ଆଧେକ ଘୁମେ ନୟ୍ନ ଚୁମେ
ଆନନ୍ଦ ତୁମି ସ୍ୱାମି
ଆନନ୍ଦ ରୟେଛେ ଜାଗି
ଆନନ୍ଦଗାନ ଉଠୁକ ତବେ ବାଜି
ଆନନ୍ଦଧାରା ବହିଛେ
ଆନନ୍ଦଧ୍ୱନି ଜାଗାଓ ଗଗନେ
ଆନନ୍ଦଲୋକେ ମଙ୍ଗଲାଲୋକେ
ଆନନ୍ଦେରଇ ସାଗର ହତେ
ଆନ୍‌ମନା, ଆନ୍‌ମନା
ଆପନ ଗାନେର ଟାନେ ତୋମାର ବନ୍ଧନ
ଆପନ-ମନେ ଗୋପନ କୋଣେ
ଆପନ ହତେ ବାହିର ହୟେ୍
ଆପନହାରା ମାତୋୟାରା
ଆପନାକେ ଏଇ ଜାନା ଆମାର
ଆପନାରେ ଦିୟେ୍ ରଚିଲି
ଆପନି ଅବଶ ହଲି, ତବେ
ଆପନି ଆମାର କୋନ୍‌ଖାନେ
ଆବାର ଏରା ଘିରେଛେ
ଆବାର ଏସେଛେ ଆଷାଢ଼
ଆବାର ମୋରେ ପାଗଲ କରେ
ଆବାର ଯଦି ଇଚ୍ଛା କର ଆବାର
ଆବାର ଶ୍ରାବଣ ହୟେ୍ ଏଲେ
ଆମରା ଖୁଁଜି ଖେଲାର ସାଥି
ଆମରା ଚାଷ କରି ଆନନ୍ଦେ
ଆମରା ଚିହ୍ନ ଅତି ବିଚିହ୍ନ
ଆମରା ଝ'ରେ-ପରା ଫୁଲଦଳ
ଆମରା ତାରେଇ ଜାନି ତାରେଇ ଜାନି
ଆମରା ଦୁଜନା ସ୍ୱର୍ଗ-ଖେଲନା ଗଡ଼ିବ ନା ଧରଣୀତେ
ଆମରା ଦୂର ଆକାଶେର ନେଶାୟ୍
ଆମରା ନା-ଗାନ-ଗାଓୟା୍ର ଦଳ
ଆମରା ନୂତନ ପ୍ରାଣେର ଚର
ଆମରା ନୂତନ ଯୌବନେରଇ ଦୂତ
ଆମରା ପଥେ ପଥେ ଯାବ
ଆମରା ବସବ ତୋମାର ସନେ
ଆମରା ବେଁଧେଛି କାଶେର ଗୁଚ୍ଛ
ଆମରା ମିଲେଛି ଆଜ ମାୟେ୍ର
ଆମରା ଯେ ଶିଶୁ ଅତି
ଆମରା ଲକ୍ଷ୍ମୀଛାଡ଼ାର ଦଳ
ଆମରା ସବାଇ ରାଜା ଆମାଦେର
ଆମାକେ ଯେ ବାଁଧବେ ଧରେ
ଆମା-ତରେ ଅକାରଣେ
ଆମାଦେର ଖେପିୟେ୍ ବେଡ଼ାୟ୍ ଯେ
ଆମାଦେର ପାକବେ ନା ଚୁଲ ଗୋ

ଆମାଦେର ଭୟ୍ କାହାରେ
ଆମାଦେର ଯାତ୍ରା ହଲ ଶୁରୁ
ଆମାଦେର ଶାନ୍ତିନିକେତନ
ଆମାଦେର ସଖୀରେ କେ ନିୟେ
ଆମାୟ୍ କ୍ଷମୋ ହେ କ୍ଷମୋ
ଆମାୟ୍ ଛ ଜନାୟ୍ ମିଲେ
ଆମାୟ୍ ଥାକତେ ଦେ-ନା
ଆମାୟ୍ ଦାଓ ଗୋ ବ'ଲେ
ଆମାୟ୍ ଦୋଷୀ କରୋ
ଆମାୟ୍ ବାଁଧବେ ଯଦି
ଆମାୟ୍ ବୋଲୋ ନା ଗାହିତେ
ଆମାୟ୍ ଭୁଲତେ ଦିତେ ନାଇକୋ
ଆମାୟ୍ ମୁକ୍ତି ଯଦି
ଆମାର ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ କେ
ଆମାର ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ(ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
ଆମାର ଅନ୍ଧପ୍ରଦୀପ
ଆମାର ଅଭିମାନେର ବଦଲେ ଆଜ
ଆମାର ଆଁଧାର ଭାଲୋ
ଆମାର ଆପନ ଗାନ ଆମାର ଅଗୋଚରେ
ଆମାର ଆର ହବେ ନା ଦେରି
ଆମାର ଏ ଘରେ ଆପନାର କରେ
ଆମାର ଏ ପଥ ତୋମାର ପଥେର ଥେକେ
ଆମାର ଏଇ ପଥ-ଚାଓୟାତେଇ
ଆମାର ଏଇ ରିକ୍ତ ଡାଲି
ଆମାର ଏଇ ରିକ୍ତ (ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
ଆମାର ଏକଟି କଥା ବାଁଶି ଜାନେ
ଆମାର କଣ୍ଠ ତାଁରେ ଡାକେ
ଆମାର କଣ୍ଠ ହତେ ଗାନ କେ ନିଲ
ଆମାର କୀ ବେଦନା ମୋର
ଆମାର ଖେଲା ଯଖନ ଛିଲ
ଆମାର ଗୋଧୂଲିଲଗନ ଏଲ
ଆମାର ଘୁର ଲେଗେଛେ
ଆମାର ଜୀବନ ପାତ୍ର ଉଚ୍ଛଲିୟା
ଆମାର ଜୀବନ ପାତ୍ର (ଶ୍ୟାମା)
ଆମାର ଜୀର୍ଣ୍ଣ ପାତା ଯାବାର ବେଲାୟ୍
ଆମାର ଜ୍ୱଲେ ନି ଆଲୋ
ଆମାର ଢାଲା ଗାନେର ଧାରା
ଆମାର ଦିନ ଫୁରାଲୋ
ଆମାର ଦୋସର ଯେ ଜନ ଓଗୋ ତାରେ
ଆମାର ନୟ୍ନ-ଭୁଲାନୋ ଏଲେ
ଆମାର ନୟ୍ନ ତବ ନୟ୍ନେର ନିବିଡ଼ ଛାୟାୟ୍
ଆମାର ନୟ୍ନ ତୋମାର ନୟ୍ନତଲେ
ଆମାର ନାଇବା ହଲ ପାରେ ଯାଓୟା
ଆମାର ନା-ବଲା ବାଣୀର ଘନ ଯାମିନୀର
ଆମାର ନିକଡ଼ିୟା-ରସେର ରସିକ
ଆମାର ନିଖିଲ ଭୁବନ ହାରାଲେମ
ଆମାର ନିଶୀଥରାତେର ବାଦଲଧାରା
ଆମାର ପଥେ ପଥେ ପାଥର
ଆମାର ପରାନ ଲୟେ୍ କୀ ଖେଲା ଖେଲାବେ
ଆମାର ପରାନ ଯାହା ଚାୟ୍ ତୁମି
ଆମାର ପରାନ ଯାହା ଚାୟ୍ (ମାୟାର ଖେଲା)
ଆମାର ପାତ୍ରଖାନା ଯାୟ୍
ଆମାର ପ୍ରାଣ ଯେ
ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଗଭୀର ଗୋପନ
ଆମାର ପ୍ରାଣେର 'ପରେ ଚଲେ ଗେଲ
ଆମାର ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ସୁଧା ଆଛେ
ଆମାର ପ୍ରାଣେର ମାନୁଷ ଆଛେ
ଆମାର ପ୍ରିୟାର ଛାୟା
ଆମାର ବନେ ବନେ ଧରଲ ମୁକୁଲ
ଆମାର ବାଣୀ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଲାଗେ
ଆମାର ବିଚାର ତୁମି କରୋ
ଆମାର ବେଲା ଯେ ଯାୟ୍ ସାଁଝ୍-ବେଲାତେ
ଆମାର ବ୍ୟଥା ଯଖନ ଆନେ
ଆମାର ଭାଙା ପଥେର ରାଙା ଧୁଲାୟ୍
ଆମାର ଭୁବନ ତୋ ଆଜ ହଲ କାଙାଲ
ଆମାର ମନ ମାନେ ନା ଦିନରଜନୀ
ଆମାର ମନ କେମନ କରେ
ଆମାର ମନ ଚେୟେ୍ ରୟ୍ ମନେ ମନେ

ଆମାର ମନ ତୁମି, ନାଥ
ଆମାର ମନ ବଲେ ଚାଇ, ଚା ଇ
ଆମାର ମନ, ଯଖନ ଜାଗଲି ନା ରେ
ଆମାର ମନେର କୋଣେର ବାଇରେ
ଆମାର ମନେର ବାଁଧନ ଘୁଚେ
ଆମାର ମନେର ମାଝେ ଯେ ଗାନ ବାଜେ
ଆମାର ମଲ୍ଲିକାବନେ ଯଖନ
ଆମାର ମାଝେ ତୋମାରି ମାୟା
ଆମାର ମାଥା ନତ କରେ
ଆମାର ମାଲାର ଫୁଲେର ଦଲେ
ଆମାର ମାଲାର ଫୁଲେର ଦଲେ (ଚଣ୍ଡାଲିକା)
ଆମାର ମିଲନ ଲାଗି ତୁମି
ଆମାର ମୁକ୍ତି ଆଲୋୟ୍ ଆଲୋୟ୍
ଆମାର ମୁଖେର କଥା ତୋମାର
ଆମାର ଯଦି ବେଲା ଯାୟ୍ ଗୋ ବୟେ୍
ଆମାର ଯା ଆଛେ ଆମି ସକଲ
ଆମାର ଯାବାର ବେଲାତେ
ଆମାର ଯାବାର ବେଲାୟ୍ ପିଛୁ ଡାକେ
ଆମାର ଯାବାର ସମୟ୍ ହଲ
ଆମାର ଯେ ଆସେ କାଛେ
ଆମାର ଯେ ଗାନ ତୋମାର ପରଶ ପାବେ
ଆମାର ଯେ ଦିନ ଭେସେ ଗେଛେ
ଆମାର ଯେତେ ସରେ ନା ମନ
ଆମାର ଯେ ସବ ଦିତେ ହବେ
ଆମାର ରାତ ପୋହାଲୋ
ଆମାର ଲତାର ପ୍ରଥମ ମୁକୁଲ
ଆମାର ଶେଷ ରାଗିଣୀର ପ୍ରଥମ ଧୁୟୋ
ଆମାର ସକଲ କାଁଟା ଧନ୍ୟ କରେ
ଆମାର ସକଲ ଦୁଖେର ପ୍ରଦୀପ
ଆମାର ସକଲ ନିୟେ୍ ବସେ ଆଛି
ଆମାର ସକଲ ରସେର ଧାରା
ଆମାର ସତ୍ୟ ମିଥ୍ୟା ସକଲଇ ଭୁଲାୟେ୍
ଆମାର ସାହସ
ଆମାର ସୁରେ ଲାଗେ ତୋମାର ହାସି
ଆମାର ସୋନାର ବାଂଲା
ଆମାର ହାରିୟେ୍-ଯାଓୟା ଦିନ
ଆମାର ହିୟାର ମାଝେ
ଆମାର ହୃଦୟ୍ ଆଜି ଯାୟ୍
ଆମାର ହୃଦୟ୍ ତୋମାର ଆପନ ହାତେର
ଆମାର ହୃଦୟ୍ସମୁଦ୍ରତୀରେ
ଆମାରେ କରୋ ଜୀବନଦାନ
ଆମାରେ କରୋ ତୋମାର ବୀଣା
ଆମାରେ କେ ନିବି ଭାଇ
ଆମାରେ ଡାକ ଦିଲ କେ
ଆମାରେ ତୁମି ଅଶେଷ କରେଛ
ଆମାରେ ତୁମି କିସେର ଛଲେ
ଆମାରେ ଦିଇ ତୋମାର ହାତେ
ଆମାରେ ପାଡ଼ାୟ୍ ପାଡ଼ାୟ୍ ଖେପିୟେ୍
ଆମାରେ ବାଁଧବି ତୋରା
ଆମାରେ ଯଦି ଜାଗାଲେ ଆଜି
ଆମାରେଓ କରୋ ମାର୍ଜନା
ଆମି ଆଛି ତୋମାର ସଭାର
ଆମି ଆଶାୟ୍ ଆଶାୟ୍ ଥାକି
ଆମି ଏକଲା ଚଲେଛି ଏ
ଆମି ଏଲେମ ତାରି ଦ୍ୱାରେ
ଆମି କାନ ପେତେ ରଇ
ଆମି କାରେ ଡାକି ଗୋ
ଆମି କାରେଓ ବୁଝି ନେ
ଆମି କୀ ଗାନ ଗାବ ଯେ
ଆମି କୀ ବ'ଲେ କରିବ
ଆମି କେବଲ ତୋମାର ଦାସୀ
ଆମି କେବଲ ଫୁଲ ଜୋଗାବ
ଆମି କେବଲଇ ସ୍ୱପନ କରେଛି
ଆମି କେମନ କରିୟା ଜାନାବ
ଆମି ଚଞ୍ଚଲ ହେ
ଆମି ଚାଇ ତାଁରେ
ଆମି ଚାହିତେ ଏସେଛି ଶୁଧୁ ଏକଖାନି ମାଲା
ଆମି ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା

ଆମି ଚିନି ଗୋ ଚିନି ତୋମାରେ
ଆମି ଜେନେ ଶୁନେ ତବୁ ଭୁଲେ
ଆମି ଜେନେ ଶୁନେ ବିଷ
ଆମି ଜ୍ୱାଳବ ନା ମୋର ବାତାୟନେ
ଆମି ତଖନ ଛିଲେମ ମଗନ
ଆମି ତାରେଇ ଖୁଁଜେ ବେଡ଼ାଇ
ଆମି ତାରେଇ ଜାନି ତାରେଇ ଜାନି
ଆମି ତୋ ବୁଝେଛି ସବ
ଆମି ତୋମାୟ ଯତୋ ଶୁନିୟେଛିଲେମ ଗାନ
ଆମି ତୋମାର ପ୍ରେମେ ହବ ସବାର
ଆମି ତୋମାର ସଙ୍ଗେ ବେଁଧେଛି
ଆମି ତୋମାରି ମାଟିର କନ୍ୟା
ଆମି ତୋମାରେ କରିବ
ଆମି ଦୀନ, ଅତି ଦୀନ
ଆମି ନିଶି ନିଶି କତ ରଚିବ
ଆମି ନିଶିଦିନ ତୋମାୟ
ଆମି ପଥଭୋଲା ଏକ ପଥିକ
ଆମି ଫିରବ ନା ରେ
ଆମି ଫୁଲ ତୁଲିତେ ଏଲେମ
ଆମି ବହୁ ବାସନାୟ ପ୍ରାଣପଣେ ଚାଇ
ଆମି ଭୟ କରବ ନା
ଆମି ମାରେର ସାଗର ପାଡ଼ି ଦେବ
ଆମି ମିଛେ ଘୁରି
ଆମି ଯଖନ ଛିଲେମ ଅନ୍ଧ
ଆମି ଯଖନ ତାଁର ଦୁୟାରେ
ଆମି ଯାବ ନା ଗୋ ଅମନି ଚଲେ
ଆମି ଯେ ଆର ସଇତେ ପାରି ନେ
ଆମି ଯେ ଗାନ ଗାଇ
ଆମି-ଯେ ସବ ନିତେ ଚାଇ
ଆମି ରୂପେ ତୋମାୟ ଭୋଲାବ ନା
ଆମି ଶ୍ରାବଣ-ଆକାଶେ ଓଇ
ଆମି ସନ୍ଧ୍ୟାଦୀପେର ଶିଖା
ଆମି ସବ ନିତେ ଚାଇ
ଆମି ସଂସାରେ ମନ ଦିୟେଛିନୁ
ଆମି ସ୍ୱପନେ ରୟେଛି ଭୋର
ଆମି ହୃଦୟେତେ ପଥ କେଟେଛି
ଆମି ହୃଦୟେର କଥା
ଆମି ହୃଦୟେର କଥା (ମାୟାର ଖେଳା)
ଆମି ହେଥାୟ ଥାକି ଶୁଧୁ
ଆମିଇ ଶୁଧୁ ରଇନୁ ବାକି
ଆୟ ଆୟ ଆୟ ଆମାଦେର ଅଙ୍ଗନେ
ଆୟ ଆୟ ରେ ପାଗଲ, ଭୁଲବି
ଆୟ ତବେ ସହଚରୀ
ଆୟ ତୋରା ଆୟ ଆୟ ଗୋ
ଆୟ ତୋରା ଆୟ (ଚଣ୍ଡାଳିକା)
ଆୟ, ମା, ଆମାର ସାଥେ
ଆୟ ରେ ଆୟ ରେ ସାଁଝେର ବା
ଆୟ ରେ ମୋରା ଫସଲ କାଟି
ଆୟ ଲୋ ସଜନୀ, ସବେ
ଆର କତ ଦୂରେ ଆଛେ
ଆର କି ଆମି ଛାଡ଼ବ ତୋରେ
ଆର କେନ, ଆର କେନ
ଆର ଦେରି କରିସ ନେ
ଆର ନହେ, ଆର ନହେ
ଆର ନହେ, ଆର ନୟ
ଆର ନା, ଆର ନା, ଏଖାନେ ଆର ନା
ଆର ନାଇ ଯେ ଦେରି
ଆର ନାଇ ରେ ବେଲା
ଆର ରେଖୋ ନା ଆଁଧାରେ
ଆରାମ-ଭାଙା ଉଦାସ ସୁରେ
ଆରେ, କୀ ଏତ ଭାବନା
ଆରୋ ଆଘାତ ସଇବେ ଆମାର
ଆରୋ ଆରୋ, ପ୍ରଭୁ
ଆରୋ ଏକଟୁ ବସୋ ତୁମି
ଆରୋ କିଛୁଖନ ନାହୟ ବସିୟୋ ପାଶେ
ଆରୋ ଚାଇ ଯେ, ଆରୋ ଚାଇ
ଆଲୋ ଆମାର, ଆଲୋ ଓଗୋ
ଆଲୋ ଯେ ଆଜ ଗାନ କରେ

ଆଲୋକ-ଚୋରା ଲୁକିୟେ ଏଲ
ଆଲୋକେର ଏଇ ଝର୍ଣାଧାରାୟ
ଆଲୋକେର ପଥେ, ପ୍ରଭୁ
ଆଲୋୟ ଆଲୋକମୟ କରେ
ଆଲୋର ଅମଲ କମଲଖାନି
ଆସନତଲେର
ଆସା ଯାଓୟାର ପଥେର ଧାରେ ଗାନ ଗେୟେ ମୋର
ଆସା-ଯାଓୟାର ମାଝଖାନେ
ଆଷାଢ଼, କୋଥା ହତେ ଆଜ
ଆଷାଢ଼ସନ୍ଧ୍ୟା ଘନିୟେ ଏଲ
ଆହା, ଆଜି ଏ ବସନ୍ତେ
ଆହା, ଏ କୀ ଆନନ୍ଦ
ଆହା, କେ ଗୋ ତୁମି
ଆହା, କେମନେ ବଧିଲ
ଆହା, ଜାଗି ପୋହାଲୋ ବିଭାବରୀ
ଆହା, ତୋମାର ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣେର ଖେଲା
ଆହା ମରି ମରି
ଆହ୍ୱାନ ଆସିଲ ମହୋତ୍ସବେ
ଇ
ଇଚ୍ଛା ଯବେ ହବେ ଲଇୟୋ
ଇଚ୍ଛେ !– ଇଚ୍ଛେ
ଇହାଦେର କରୋ ଆଶୀର୍ବାଦ
ଈ tp
ଉ ଊ ଋ tp
ଉଜ୍ଜ୍ୱଲ କରୋ ହେ ଆଜି
ଉଠି ଚଲୋ, ସୁଦିନ ଆଇଲ
ଉତଲ-ଧାରା ବାଦଲ ଝରେ
ଉତଲ ହାଓୟା ଲାଗଲ ଆମାର ଗାନେର
ଉଦାସିନୀ-ବେଶେ ବିଦେଶିନୀ
ଉଦାସିନୀ ସେ ବିଦେଶିନୀ କେ
ଉଲଙ୍ଗିନୀ ନାଚେ ରଣରଙ୍ଗେ
ଉଡ଼ିୟେ ଧ୍ୱଜା ଅଭ୍ରଭେଦୀ
ଏ ଐ tp
ଏ ଆବରଣ କ୍ଷୟ ହବେ
ଏ ଅନ୍ଧକାର ଡୁବାଓ ତୋମାର
ଏ କେମନ ହଲ ମନ
ଏ କି ସତ୍ୟ ସକଲଇ ସତ୍ୟ
ଏ କି ସ୍ୱପ୍ନ
ଏ କୀ ଏ, ଏ କୀ ଏ
ଏ କୀ ଏ ଘୋର ବନ
ଏ କୀ କରୁଣା କରୁଣାମୟ
ଏ କୀ ଖେଲା ହେ ସୁନ୍ଦରୀ
ଏ କୀ ତୃଷ୍ଣା, ଏ କୀ ଦାହ
ଏ କୀ ଦେଖି
ଏ କୀ ଲାବଣ୍ୟେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣ
ଏ କୀ ସୁଗନ୍ଧହିଲ୍ଲୋଲ
ଏ କୀ ସୁଧାରସ ଆନେ
ଏ କୀ ହରଷ ହେରି
ଏ ତୋ ଖେଲା ନୟ
ଏ ତୋ ଖେଲା ନୟ (ମାୟାର ଖେଲା)
ଏ ତୋ ନୟ ରେ କରୀଶିଶୁ
ଏ ଦିନ ଆଜି କୋନ୍ ଘରେ ଗୋ
ଏ ନତୁନ ଜନ୍ମ, ନତୁନ ଜନ୍ମ
ଏ ପଥ ଗେଛେ କୋନ୍‌ଖାନେ
ଏ ପଥେ ଆମି-ଯେ ଗେଛି ବାର ବାର
ଏ ପରବାସେ ରବେ କେ ହାୟ
ଏ ପାରେ ମୁଖର ହଲ କେକା ଓଇ
ଏ ଭାଙା ସୁଖେର ମାଝେ
ଏ ଭାରତେ ରାଖୋ ନିତ୍ୟ
ଏ ଭାଲୋବାସାର ଯଦି ଦିତେ
ଏ ମଣିହାର ଆମାୟ ନାହି
ଏ ମୋହ ଆବରଣ ଖୁଲେ
ଏ ଯେ ମୋର ଆବରଣ
ଏ ହରିସୁନ୍ଦର
ଏ ଶୁଧୁ ଅଲସ ମାୟା
ଏବେଲା ଡାକ ପଡ଼େଛେ କୋନ୍‌ଖାନେ
ଏଇ ଆସା-ଯାଓୟାର ଖେୟାର କୂଲେ
ଏଇ ଉଦାସୀ ହାଓୟାର ପଥେ ପଥେ

ଏଇ ଏକଲା ମୋଦେର
ଏଇ କଥାଟା ଧରେ ରାଖିସ
ଏଇ କଥାଟାଇ ଛିଲେମ ଭୁଲେ
ଏଇ କଥାଟି ମନେ ରେଖୋ
ଏଇ କରେଛ ଭାଲୋ ନିଠୁର ହେ
ଏଇ ତୋ ତୋମାର ଆଲୋକଧେନୁ
ଏଇ ତୋ ତୋମାର ପ୍ରେମ, ଓଗୋ
ଏଇ ତୋ ଭରା ହଲ ଫୁଲେ
ଏଇ ତୋ ଭାଲୋ ଲେଗେଛିଲ
ଏଇ ବୁଝି ମୋର ଭୋରେର ତାରା
ଏଇ ବେଲା ସବେ ମିଲେ ଚଲୋ
ଏଇ ମଲିନ ବସ୍ତ୍ର ଛାଡ଼ତେ ହବେ
ଏଇ ମୌମାଛିଦେର ଘରଛାଡ଼ା
ଏଇ-ଯେ କାଲୋ ମାଟିର ବାସା
ଏଇ-ଯେ ତୋମାର ପ୍ରେମ, ଓଗୋ
ଏଇ-ଯେ ହେରି ଗୋ
ଏଇ ଲଭିନୁ ସଙ୍ଗ ତବ
ଏଇ ଶରତ-ଆଲୋର କମଲବନେ
ଏଇ ଶ୍ରାବଣ-ବେଲା ବାଦଲ-ଝରା
ଏଇ ଶ୍ରାବଣେର ବୁକେର ଭିତର
ଏଇ ସକାଲ ବେଲାର ବାଦଲ-ଆଁଧାରେ
ଏକ ଡୋରେ ବାଁଧା ଆଛି
ଏକ ଫାଗୁନେର ଗାନ ସେ ଆମାର
ଏକ ସୂତ୍ରେ ବାଁଧିୟାଛି
ଏକ ହାତେ ଓର କୃପାଣ ଆଛେ
ଏକଟି ନମସ୍କାରେ
ଏକଟୁକୁ ଛୋଁଓୟା ଲାଗେ
ଏକଦା କୀ ଜାନି କୋନ୍
ଏକଦା ତୁମି, ପ୍ରିୟେ
ଏକଦା ପ୍ରାତେ କୁଞ୍ଜତଳେ
ଏକଦିନ ଚିନେ ନେବେ ତାରେ
ଏକଦିନ ଯାରା ମେରେଛିଲ
ଏକବାର ତୋରା ମା ବଲିୟା ଡାକ୍
ଏକବାର ବଲୋ, ସଖୀ, ଭାଲୋବାସ
ଏକମନେ ତୋର ଏକତାରାତେ
ଏକଲା ବ’ସେ ଏକେ ଏକେ ଅନ୍ୟମନେ
ଏକଲା ବସେ ବାଦଲ-ଶେଷେ
ଏକଲା ବ’ସେ ହେରୋ ତୋମାର ଛବି
ଏକି ଅନ୍ଧକାର ଏ
ଏକି ଆକୁଲତା ଭୁବନେ
ଏକି ଏ ସୁନ୍ଦର ଶୋଭା
ଏକି କରୁଣା କରୁଣାମୟ୍
ଏକି ଗଭୀର ବାଣୀ ଏଲ
ଏକି ମାୟା, ଲୁକାଓ କାୟା
ଏକି ଲାବଣ୍ୟେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣ
ଏଖନ ଆମାର ସମୟ୍ ହଲ
ଏଖନ ଆର ଦେରି ନୟ୍, ଧର୍ ଗୋ
ଏଖନ କରବ କୀ ବଲ୍
ଏଖନି କି ହଲ ତୋମାର
ଏଖନୋ ଆଁଧାର ରୟେଛେ
ଏଖନୋ କେନ ସମୟ୍ ନାହି ହଲ
ଏଖନୋ ଗେଲ ନା ଆଁଧାର
ଏଖନୋ ଘୋର ଭାଙେ ନା ତୋର
ଏଖନୋ ତାରେ ଚୋଖେ ଦେଖି ନି
ଏତ ଆନନ୍ଦଧ୍ୱନି ଉଠିଲ
ଏତ ଆଲୋ ଜ୍ୱାଲିୟେଛୋ
ଏତ ଦିନ ଯେ ବସେ
ଏତକ୍ଷଣେ ବୁଝି ଏଲି
ଏତଦିନ ପରେ ମୋରେ
ଏତଦିନ ପରେ, ସଖୀ
ଏତଦିନ ବୁଝି ନାଇ
ଏତ ଫୁଲ କେ ଫୋଟାଲେ
ଏତ ରଙ୍ଗ ଶିଖେଛ
ଏତଦିନ ତୁମି, ସଖା,
ଏନେଛ ଓଇ ଶିରୀଷ ବକୁଲ
ଏନେଛି ମୋରା ଏନେଛି
ଏନେଛି ମୋରା (କାଲମୃଗୟା)
ଏବାର ଅବଗୁଣ୍ଠନ ଖୋଲୋ

ଏବାର ଆମାୟ୍ ଡାକଲେ ଦୂରେ
ଏବାର ଉଜାଡ଼ କରେ ଲଓ ହେ ଆମାର
ଏବାର ଏଲ ସମୟ୍ ରେ ତୋର
ଏବାର ତୋ ଯୌବନେର କାଛେ
ଏବାର ତୋର ମରା ଗାଙେ
ଏବାର ତୋରା ଆମାର ଯାବାର ବେଲାତେ
ଏବାର ଦୁଃଖ ଆମାର ଅସୀମ ପାଥାର
ଏବାର ବୁଝେଛି ସଖା
ଏବାର ନୀରବ କରେ ଦାଓ ହେ
ଏବାର ବିଦାୟ୍ବେଲାର ସୁର
ଏବାର ବୁଝି ଭୋଲାର
ଏବାର ଭାସିୟେ ଦିତେ ହବେ
ଏବାର ମିଲନ-ହାଓୟାୟ୍-ହାଓୟାୟ୍
ଏବାର ଯମେର ଦୁୟୋର ଖୋଲା ପେୟେ
ଏବାର ରାଙିୟେ ଗେଲ ହୃଦୟ୍ଗଗନ
ଏବାର, ସଖୀ, ସୋନାର ମୃଗ
ଏମନ ଆର କତଦିନ ଚଲେ
ଏମନ ଦିନେ ତାରେ ବଲା ଯାୟ୍
ଏମନି କରେ ଘୁରିବ ଦୂରେ
ଏମନି କ’ରେଇ ଯାୟ୍ ଯଦି
ଏରା ପରକେ ଆପନ କରେ
ଏରା ସୁଖେର ଲାଗି ଚାହେ
ଏରେ କ୍ଷମା କରୋ
ଏରେ ଭିଖାରି ସାଜାୟେ
ଏଲ ଯେ ଶୀତେର ବେଲା
ଏଲେମ ନତୁନ ଦେଶେ
ଏସ’ ଏସ’ ବସନ୍ତ, ଧରାତଲେ
ଏସ’ ଏସ’ ବସନ୍ତ (ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
ଏସେଛି ଗୋ ଏସେଛି
ଏସେଛି ଗୋ ଏସେଛି (ମାୟାର ଖେଲା)
ଏସେଛି ପ୍ରିୟ୍ତମ, କ୍ଷମ ମୋରେ
ଏସେଛିନୁ ଦ୍ୱାରେ ତବ
ଏସେଛିଲେ ତବୁ ଆସ ନାଇ
ଏସେଛେ ସକଲେ କତ ଆଶେ
ଏସୋ ଆମାର ଘରେ
ଏସୋ ଏସୋ ଏସୋ ପ୍ରାଣେର ଉତ୍ସବେ
ଏସୋ ଏସୋ, ଏସୋ ପ୍ରିୟେ
ଏସୋ, ଏସୋ, ଏସୋ ହେ ବୈଶାଖ
ଏସୋ ଏସୋ ଓଗୋ ଶ୍ୟାମଛାୟାଘନ
ଏସୋ ଏସୋ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
ଏସୋ ଏସୋ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ (ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
ଏସୋ ଏସୋ ଫିରେ ଏସୋ
ଏସୋ ଏସୋ ବସନ୍ତ, ଧରାତଲେ
ଏସ’ ଏସ’, ବସନ୍ତ (ମାୟାର ଖେଲା)
ଏସୋ ଏସୋ ହେ ତୃଷ୍ଣାର ଜଲ
ଏସୋ ଗୋ ଏସୋ ବନଦେବତା
ଏସୋ ଗୋ, ଜ୍ୱେଲେ ଦିୟେ ଯାଓ
ଏସୋ ଗୋ ନୂତନ ଜୀବନ
ଏସୋ ନୀପବନେ
ଏସୋ ଶରତେର ଅମଲ ମହିମା
ଏସୋ ଶ୍ୟାମଲ ସୁନ୍ଦର
ଏସୋ ହେ ଏସୋ ସଜଲ ଘନ
ଏସୋ ହେ ଗୃହଦେବତା
ଐ ଆସେ ଐ ଅତି
ଓଇ କି ଏଲେ ଆକାଶପାରେ
ଓଇ ମଧୁର ମୁଖ ଜାଗେ ମନେ
ଓଇ ମାଲତୀଲତା ଦୋଲେ
ଓଇ-ଯେ ଝଡ଼େର ମେଘେର
ଓଇ ସାଗରେର ଢେଉୟେ ଢେଉୟେ

ଓ tp

ଓ ଅକୂଲେର କୂଲ
ଓ ଆମାର ଚାଁଦେର ଆଲୋ
ଓ ଆମାର ଦେଶେର ମାଟି
ଓ ଆମାର ଧ୍ୟାନେରଇ ଧନ
ଓ ଆମାର ମନ, ଯଖନ ଜାଗଲି ନା ରେ
ଓ ଆଷାଢ଼େର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା
ଓ କଥା ବୋଲୋ ନା ତାରେ
ଓ କି ଏଲ, ଓ କି ଏଲ ନା

ଓ କୀ କଥା ବଲ ସଖୀ
ଓକେ କେନ କାଁଦାଲି
ଓ କେନ ଚୁରି କ'ରେ ଚାୟ୍
ଓ କେନ ଭାଲୋବାସା ଜାନାତେ
ଓ ଗାନ ଆର ଗାସ୍ ନେ
ଓ ଚାଁଦ, ଚୋଖେର ଜଲେର
ଓ ଚାଁଦ, ତୋମାୟ୍ ଦୋଲା
ଓ ଜଲେର ରାନୀ
ଓ ଜୋନାକୀ, କୀ ସୁଖେ ଓଇ
ଓ ତୋ ଆର ଫିରବେ ନା
ଓ ଦେଖବି ରେ ଭାଇ
ଓ ଦେଖା ଦିୟେ୍ ଯେ ଚଲେ ଗେଲ
ଓ ନିଠୁର, ଆରୋ କି ବାଣ
ଓ ଭାଇ କାନାଇ, କାରେ ଜାନାଇ
ଓ ଭାଇ, ଦେଖେ ଯା
ଓ ମଞ୍ଜରୀ, ଓ ମଞ୍ଜରୀ
ଓ ମା, ଓ ମା, ଓ ମା, ଫିରିୟେ୍ ନେ
ଓ ଯେ ମାନେ ନା ମାନା
ଓଇ ଅମଲ ହାତେ ରଜନୀ ପ୍ରାତେ
ଓଇ ଆଁଖି ରେ
ଓଇ ଆଲୋ ଯେ   ଯାୟ୍
ଓଇ ଆସନତଲେର
ଓଇ ଆସେ ଓଇ ଅତି
ଓଇ କଥା ବଲୋ ସଖୀ
ଓଇ କି ଏଲେ ଆକାଶପାରେ
ଓଇ କେ ଆମାୟ୍
ଓଇ କେ ଗୋ ହେସେ
ଓଇ ଜାନାଲାର କାଛେ ବସେ
ଓଇ ଦେଖ୍ ପଶ୍ଚିମେ ମେଘ
ଓଇ ପୋହାଇଲ ତିମିରରାତି
ଓଇ ବୁଝି କାଲବୈଶାଖୀ
ଓଇ ଭାଙଲ ହାସିର ବାଁଧ
ଓଇ ମଧୁର ମୁଖ ଜାଗେ ମନେ
ଓଇ ମଧୁର ମୁଖ ଜାଗେ (ମାୟ୍ାର ଖେଲା)
ଓଇ ମରଣେର ସାଗରପାରେ
ଓଇ ମହାମାନବ ଆସେ
ଓଇ ମାଲତୀଲତା ଦୋଲେ
ଓଇ ମେଘ କରେ ବୁଝି
ଓଇ-ଯେ ଝଡ଼େର ମେଘେର
ଓଇ ରେ ତରୀ ଦିଲ
ଓଇ ଶୁନି ଯେନ ଚରଣଧ୍ୱନି
ଓକି ସଖା, କେନ ମୋରେ
ଓକି ସଖା, ମୁଛ ଆଁଖି
ଓକେ ଛୁଁୟୋ ନା, ଛୁଁୟୋ ନା
ଓକେ ଧରିଲେ ତୋ ଧରା
ଓକେ ବଲ୍, ସଖୀ, ବଲ୍
ଓକେ ବଲୋ, ସଖୀ (ମାୟ୍ାର ଖେଲା)
ଓକେ ବାଁଧିବି କେ ରେ
ଓକେ ବୋଝା ଗେଲ ନା
ଓଗୋ ଆମାର ଚିର-ଅଚେନା ପରଦେଶୀ
ଓଗୋ ଆମାର ପ୍ରାଣେର ଠାକୁର
ଓଗୋ ଆମାର ଶ୍ରାବଣମେଘେର
ଓଗୋ ଏତ ପ୍ରେମ-ଆଶା
ଓଗୋ କାଙାଲ, ଆମାରେ କାଙାଲ କରେଛ
ଓଗୋ କିଶୋର, ଆଜି
ଓଗୋ କେ ଯାୟ୍ ବାଁଶରି ବାଜାୟେ୍
ଓଗୋ ଜଲେର ରାନୀ
ଓଗୋ ଡେକୋ ନା ମୋରେ
ଓଗୋ, ତୋମାର ଚକ୍ଷୁ ଦିୟେ୍
ଓଗୋ, ତୋମରା ଯତ ପାଡ଼ାର
ଓଗୋ ତୋମରା ସବାଇ ଭାଲୋ
ଓଗୋ, ତୋରା କେ ଯାବି ପାରେ
ଓଗୋ ତୁମି ପଞ୍ଚଦଶୀ
ଓଗୋ ଦଖିନ ହାଓୟ୍ା
ଓଗୋ ଦୟ୍ାମୟ୍ୀ ଚୋର
ଓଗୋ, ଦେଖି ଆଁଖି
ଓଗୋ ଦେବତା ଆମାର
ଓଗୋ ନଦୀ, ଆପନ ବେଗେ

ଓଗୋ ପଡ଼ୋଶିନି
ଓଗୋ, ପଥେର ସାଥି
ଓଗୋ ପୁରବାସୀ
ଓଗୋ ବଧୂ ସୁନ୍ଦରୀ
ଓଗୋ ଭାଗ୍ୟଦେବୀ ପିତାମହୀ
ଓଗୋ ମା, ଓଇ କଥାଇ ତୋ ଭାଲୋ
ଓଗୋ ଶେଫାଲିବନେର
ଓଗୋ ସଖୀ, ଦେଖି ଦେଖି
ଓଗୋ ସଖୀ, ଦେଖି (ମାୟାର ଖେଲା)
ଓଗୋ ସାଁଓତାଲି ଛେଲେ
ଓଗୋ ଶାନ୍ତ ପାଷାଣମୁରତି
ଓଗୋ ଶୋନୋ କେ ବାଜାୟ୍
ଓଗୋ ସୁନ୍ଦର, ଏକଦା କୀ ଜାନି କୋନ୍
ଓଗୋ ସ୍ୱପ୍ନସ୍ୱରୂପିଣୀ
ଓଗୋ ହୃଦୟ୍ବନେର ଶିକାରୀ
ଓଦେର କଥାୟ୍ ଧାଁଦା ଲାଗେ
ଓଦେର ବାଁଧନ ଯତଇ ଶକ୍ତ
ଓଦେର ସାଥେ ମେଲାଓ ଯାରା
ଓଠୋ ଓଠୋ ରେ ବିଫଲେ ପ୍ରଭାତ
ଓଠୋ ରେ ମଲିନମୁଖ
ଓର ଭାବ ଦେଖେ ଯେ ପାୟ୍ ହାସି
ଓର ମାନେର ଏ ବାଁଧ ଟୁଟବେ
ଓରା ଅକାରଣେ ଚଞ୍ଚଲ
ଓରା କେ ଯାୟ୍
ଓରେ, ଆଗୁନ ଆମାର ଭାଇ
ଓରେ ଆୟ୍ ରେ ତବେ
ଓରେ, ଆମାର ମନ ମେତେଛେ
ଓରେ ଆମାର ହୃଦୟ୍ ଆମାର
ଓରେ, କୀ ଶୁନେଛିସ ଘୁମେର
ଓରେ କେ ରେ ଏମନ ଜାଗାୟ୍
ଓରେ ଗୃହବାସୀ ଖୋଲ୍
ଓରେ ଚିତ୍ରରେଖାଡୋରେ
ଓରେ ଜାଗାୟୋ ନା
ଓରେ ଝଡ଼ ନେମେ ଆୟ୍
ଓରେ ଝଡ଼ ନେମେ(ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
ଓରେ, ତୋରା ନେଇ ବା କଥା
ଓରେ, ତୋରା ଯାରା ଶୁନବି ନା
ଓରେ, ନୂତନ ଯୁଗେର
ଓରେ ପଥିକ, ଓରେ ପ୍ରେମିକ
ଓରେ ପ୍ରଜାପତି, ମାୟା ଦିୟେ
ଓରେ ବକୁଲ, ପାରୁଲ, ଓରେ ଶାଲ-ପିୟାଲେର ବନ
ଓରେ ଭାଇ, ଫାଗୁନ ଲେଗେଛେ
ଓରେ ଭାଇ, ମିଥ୍ୟା ଭେବୋ ନା
ଓରେ ଭୀରୁ, ତୋମାର ହାତେ ନାଇ
ଓରେ ମାଝି, ଓରେ ଆମାର
ଓରେ ଯାୟ୍ ନା କି ଜାନା
ଓରେ, ଯେତେ ହବେ
ଓରେ ଶିକଲ, ତୋମାୟ୍ କୋଲେ କ'ରେ
ଓରେ ସାବଧାନୀ ପଥିକ
ଓଲୋ ରେଖେ ଦେ ସଖୀ
ଓଲୋ ରେଖେ ଦେ (ମାୟାର ଖେଲା)
ଓଲୋ ଶେଫାଲି, ଓଲୋ ଶେଫାଲି
ଓଲୋ ସଇ, ଓଲୋ ସଇ
ଓହେ ଜୀବନବଲ୍ଲଭ
ଓହେ ଦୟାମୟ୍, ନିଖିଲ-ଆଶ୍ରୟ୍
ଓହେ ନବୀନ ଅତିଥି
ଓହେ ସୁନ୍ଦର, ମମ ଗୃହେ
ଓହେ ସୁନ୍ଦର, ମରି

କ tp

କଖନ ଦିଲେ ପରାୟେ
କଖନ ବାଦଲ-ଛୋଁଓୟା
କଖନ ଯେ ବସନ୍ତ ଗେଲ
କଠିନ ବେଦନାର ତାପସ
କଠିନ ଲୋହା କଠିନ ଘୁମେ
କତ ଅଜାନାରେ ଜାନାଇଲେ ତୁମି
କତ କଥା ତାରେ ଛିଲ ବଲିତେ
କତ କାଲ ରବେ ବଲ'
କତ ଡେକେ ଡେକେ ଜାଗାଇଛ

କତ ଦିନ ଏକସାଥେ ଛିନୁ
କତ ଯେ ତୁମି ମନୋହର
କତବାର ଭେବେଛିନୁ
କଥା କୋସ୍ ନେ ଲୋ ରାଇ
କଦମ୍ବେରଇ କାନନ ଘେରି
କଣ୍ଠେ ନିଲେମ ଗାନ
କବେ ଆମି ବାହିର ହଲେମ
କବରୀତେ ଫୁଲ ଶୁକାଲୋ
କବେ ତୁମି ଆସବେ ବ'ଲେ
କମଲବନେର ମଧୁପରାଜି
କହୋ କହୋ ମୋରେ
କାଛେ ଆଛେ ଦେଖିତେ ନା ପାଓ
କାଛେ ଆଛେ ଦେଖିତେ (ମାୟାର ଖେଲା)
କାଛେ ଛିଲେ, ଦୂରେ ଗେଲେ
କାଛେ ଛିଲେ, ଦୂରେ (ମାୟାର ଖେଲା)
କାଛେ ତାର ଯାଇ ଯଦି
କାଛେ ଥେକେ ଦୂର ରଚିଲ
କାଛେ ଯବେ ଛିଲ
କାଜ ନେଇ, କାଜ ନେଇ ମା
କାଜ ଭୋଲାବାର କେ
କାଁଟାବନବିହାରିଣୀ
କାଁଦାର ସାମାୟ୍ ଅଲ୍ପ ଓରେ
କାଁଦାଲେ ତୁମି ମୋରେ
କାଁଦିତେ ହବେ ରେ
କାନ୍ନାହାସିର-ଦୋଲ-ଦୋଲାନୋ
କାମନା କରି ଏକାନ୍ତେ
କାର ଚୋଖେର ଚାଓୟାର ହାଓୟାୟ୍
କାର ବାଁଶି ନିଶିଭୋରେ
କାର ମିଲନ ଚାଓ
କାର ଯେନ ଏଇ ମନେର ବେଦନ
କାର ହାତେ ଏଇ ମାଲା ତୋମାର
କାର ହାତେ ଯେ ଧରା ଦେବ
କାଲ ରାତେର ବେଲା ଗାନ ଏଲ ମୋର ମନେ
କାଲ ସକାଲେ ଉଠବ
କାଲୀ କାଲୀ ବଲୋ ରେ ଆଜ
କାଲେର ମନ୍ଦିରା ଯେ ସଦାଇ
କାଲୋ ମେଘେର ଘଟା ଘନାୟ୍
କାହାର ଗଲାୟ୍ ପରାବି ଗାନେର ରତନହାର
କାହାରେ ହେରିଲାମ
କିଛୁ ବଲବ ବ'ଲେ
କିଛୁଇ ତୋ ହଲ ନା
କିସେର ଡାକ ତୋର କିସେର
କୀ କଥା ବଲିସ ତୁଇ
କୀ କରିଲି ମୋହେର ଛଲନେ
କୀ କରିବ ବଲୋ, ସଖା
କୀ କରିୟା ସାଧିଲେ ଅସାଧ୍ୟ
କୀ ଗାବ ଆମି, କୀ ଶୁନାବ
କୀ ଘୋର ନିଶୀଥ
କୀ ଜାନି କୀ ଭେବେଛ
କୀ ଦିବ ତୋମାୟ୍
କୀ ଦୋଷ କରେଛି
କୀ ଦୋଷେ ବାଁଧିଲେ
କୀ ଧ୍ୱନି ବାଜେ
କୀ ପାଇ ନି ତାରି ହିସାବ
କୀ ଫୁଲ ଝରିଲ
କୀ ବଲିନୁ ଆମି
କୀ ବଲିଲେ, କୀ ଶୁନିଲାମ
କୀ ବେଦନା ମୋର ଜାନୋ
କୀ ଭୟ୍ ଅଭୟ୍ଧାମେ, ତୁମି ମହାରାଜା
କୀ ଭାବିଛ ନାଥ
କୀ ଯେ ଭାବିସ ତୁଇ ଅନ୍ୟମନେ
କୀ ରାଗିଣୀ ବାଜାଲେ ହୃଦୟେ
କୀ ସୁର ବାଜେ ଆମାର ପ୍ରାଣେ
କୀ ହଲ ଆମାର! ବୁଝି ବା
କୁସୁମେ କୁସୁମେ ଚରଣଚିହ୍ନ
କୂଲ ଥେକେ ମୋର ଗାନେର ତରି
କୃଷ୍ଣକଲି ଆମି ତାରେଇ ବଲି
କେ ଆମାରେ ଯେନ ଏନେଛେ ଡାକିୟା

କେ ଏଲ ଆଜି ଏ ଘୋର
କେ ଏଲ ଆଜି (କାଳମୃଗୟା)
କେ ଏସେ ଯାୟ୍ ଫିରେ
କେ ଗୋ ଅନ୍ତରତର ସେ
କେ ଉଠେ ଡାକି ମମ
କେ ଡାକେ ଆମି କଭୁ
କେ ଡାକେ । ଆମି କଭୁ (ମାୟ୍ାର ଖେଳା)
କେ ତୁମି ଗୋ ଖୁଳିୟ୍ାଛ
କେ ଜାନିତ ତୁମି ଡାକିବେ
କେ ଜାନେ କୋଥା ସେ
କେ ଦିଲ ଆବାର ଆଘାତ
କେ ବଲେ 'ଯାଓ ଯାଓ'
କେ ବଲେଛେ ତୋମାୟ୍, ବଁଧୁ
କେ ବସିଲେ ଆଜି
କେ ଯାୟ୍ ଅମୃତଧାମଯାତ୍ରୀ
କେ ଯେତେଛିସ, ଆୟ୍ ରେ
କେ) ରଙ୍ଗ ଲାଗାଲେ ବନେ ବନେ
କେ ରେ ଓଇ ଡାକିଛେ
କେଟେଛେ ଏକେଲା ବିରହେର ବେଲା
କେଟେଛେ ଏକେଲା (ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
କେନ ଆମାୟ୍ ପାଗଲ କରେ ଯାସ
କେନ ଏଲି ରେ
କେନ ଗୋ ଆପନମନେ
କେନ ଗୋ ସେ ମୋରେ
କେନ ଚେୟ୍ରେ ଆଛ ଗୋ ମା
କେନ ଚୋଖେର ଜଲେ
କେନ ଜାଗେ ନା, ଜାଗେ ନା
କେନ ଧରେ ରାଖା
କେନ ତୋମରା ଆମାୟ୍ ଡାକୋ
କେନ ନୟ୍ନ ଆପନି ଭେସେ ଯାୟ୍
କେନ ନିବେ ଗେଲ ବାତି
କେନ ପାନ୍ଥ, ଏ ଚଞ୍ଚଲତା
କେନ ବାଜାଓ କାଁକନ କନକନ
କେନ ବାଣୀ ତବ ନାହି ଶୁନି
କେନ ଯାମିନୀ ନା ଯେତେ ଜାଗାଲେ ନା
କେନ ଯେ ମନ ଭୋଲେ
କେନ ରାଜା, ଡାକିସ କେନ
କେନ ରେ ଏଇ ଦୁୟ୍ାରଟୁକୁ ପାର
କେନ ରେ ଏତଇ ଯାବାର ତ୍ୱରା
କେନ ରେ କ୍ଲାନ୍ତି ଆସେ
କେନ ରେ ଚାସ ଫିରେ ଫିରେ
କେନ ସାରା ଦିନ ଧୀରେ ଧୀରେ
କେବଲ ଥାକିସ ସରେ
କେମନେ ଫିରିୟ୍ା ଯାଓ
କେମନେ ରାଖିବି ତୋରା
କେମନେ ଶୁଧିବ ବଲୋ
କେହ କାରୋ ମନ ବୁଝେ ନା
କୋ ତୁଁହୁ ବୋଲବି ମୋୟ୍
କୋଥା ଆଛ, ପ୍ରଭୁ, ଏସେଛି
କୋଥା ଛିଲି ସଜନୀ ଲୋ
କୋଥା ବାଇରେ ଦୂରେ
କୋଥା ଯେ ଉଧାଓ ହଲ
କୋଥା ହତେ ବାଜେ ପ୍ରେମବେଦନା
କୋଥା ହତେ ଶୁନତେ ଯେନ ପାଇ
କୋଥାଓ ଆମାର ହାରିୟ୍ରେ ଯାଓୟ୍ାର
କୋଥା ଲୁକାଇଲେ
କୋଥାୟ୍ ଆଲୋ, କୋଥାୟ୍ ଓରେ
କୋଥାୟ୍ ଜୁଡ଼ାତେ ଆଛେ
କୋଥାୟ୍ ତୁମି, ଆମି
କୋଥାୟ୍ ଫିରିସ ପରମ ଶେଷେର
କୋଥାୟ୍ ସେ ଉଷାମୟ୍ୀ
କୋନ୍ ଅପରୂପ ସ୍ୱର୍ଗେର
କୋନ୍ ଅଯାଚିତ ଆଶାର ଆଲୋ
କୋନ୍ ଆଲୋତେ ପ୍ରାଣେର ପ୍ରଦୀପ
କୋନ୍ ଖେପା ଶ୍ରାବଣ ଛୁଟେ
କୋନ୍ ଖେଲା ଯେ ଖେଲବ
କୋନ୍ ଗହନ ଅରଣ୍ୟେ
କୋନ୍ ଛଲନା ଏ ଯେ

କୋନ୍ ଦେବତା ସେ
କୋନ୍ ଦେବତା ସେ (ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
କୋନ୍ ପୁରାତନ ପ୍ରାଣେର ଟାନେ
କୋନ୍ ବାଁଧନେର ଗ୍ରନ୍ଥି
କୋନ୍ ବାଁଧନେର ଗ୍ରନ୍ଥି(ଶ୍ୟାମା)
କୋନ୍ ଭୀରୁକେ ଭୟ ଦେଖାବି
କୋନ୍ ଶୁଭଖନେ ଉଦିବେ
କୋନ୍ ସେ ଝଡ଼େର ଭୁଲ
କୋନ୍ ସୁଦୂର ହତେ ଆମାର
କୋଲାହଲ ତୋ ବାରଣ ହଲ
କ୍ଷତ ଯତ କ୍ଷତି ଯତ
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ମନେ ମନେ(ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
କ୍ଷମା କରୋ ପ୍ରଭୁ
କ୍ଷମା କରୋ ମୋରେ ସଖୀ
କ୍ଷମା କରୋ ମୋରେ (କାଳମୃଗୟା)
କ୍ଷମିତେ ପାରିଲାମ ନା
କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ ପ୍ରେମ ତାର
କ୍ଲାନ୍ତ ବାଁଶିର ଶେଷ ରାଗିଣୀ
କ୍ଲାନ୍ତ ଯଖନ ଆମ୍ରକଲିର କାଲ
କ୍ଲାନ୍ତି ଆମାର କ୍ଷମା କରୋ
କାଁଟାବନବିହାରିଣୀ
କାଁପିଛେ ଦେହଲତା
ଖ ଗ ଘ ଙ tp
ଖରବାୟୁ ବୟ ବେଗେ
ଖାଁଚାର ପାଖି ଛିଲ
ଖୁଲେ ଦେ ତରଣୀ
ଖେଲା କର୍, ଖେଲା କର୍
ଖେଲାଘର ବାଁଧତେ ଲେଗେଛି
ଖେଲାର ଛଲେ ସାଜିୟେ ଆମାର
ଖେଲାର ସାଥି, ବିଦାୟଦ୍ୱାର
ଖୋଲୋ ଖୋଲୋ ଦ୍ୱାର
ଖ୍ୟାପା ତୁଇ ଆଛିସ ଆପନ
ଗଗନେ ଗଗନେ ଆପନାର ମନେ
ଗଗନେ ଗଗନେ ଧାୟ ହାଁକି
ଗଗନେର ଥାଲେ ରବି ଚନ୍ଦ୍ର
ଗନ୍ଧ ରେଖାର ପନ୍ଥେ ତୋମାର
ଗଭୀର ରଜନୀ ନାମିଲ ହୃଦୟେ
ଗଭୀର ରାତେ ଭକ୍ତିଭରେ
ଗରବ ମମ ହରେଛ, ପ୍ରଭୁ
ଗହନ କୁସୁମକୁଞ୍ଜ-ମାଝେ
ଗହନ ଘନ ଛାଇଲ
ଗହନ ଘନ ବନେ
ଗହନ ରାତେ ଶ୍ରାବଣଧାରା
ଗହନେ ଗହନେ ଯା ରେ ତୋରା
ଗହନେ ଗହନେ ଯା ରେ (କାଳମୃଗୟା)
ଗା ସଖୀ, ଗାଇଲି ଯଦି
ଗାଓ ବୀଣା ବୀଣା, ଗାଓ ରେ
ଗାନ ଆମାର ଯାୟ ଭେସେ ଯାୟ
ଗାନେ ଗାନେ ତବ ବନ୍ଧନ
ଗାନେର ଝରନାତଲାୟ
ଗାନେର ଭିତର ଦିୟେ ଯଖନ
ଗାନେର ଡାଲି ଭୋରେ ଦେ ଗୋ
ଗାନେର ଭେଲାୟ ବେଲା ଅବେଲାୟ
ଗାନଗୁଲି ମୋର ଶୈବାଲେରଇ ଦଲ
ଗାନେର ସୁରେର ଆସନଖାନି
ଗାବ ତୋମାର ସୁରେ
ଗାୟେ ଆମାର ପୁଲକ ଲାଗେ
ଗିୟେଛେ ସେ ଦିନ ଯେ
ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଘନ ମେଘ
ଗୁରୁପଦେ ମନ କରୋ
ଗେଲ ଗେଲ ନିୟେ ଗେଲ
ଗେଲ ଗୋ ଫିରିଲ ନା
ଗୋଧୂଲିଗଗନେ ମେଘେ
ଗୋପନ କଥାଟି ରବେ ନା
ଗୋପନ ପ୍ରାଣେ ଏକଲା ମାନୁଷ
ଗୋଲାପ ଫୁଲ ଫୁଟିୟେ
ଗୋଲାପ ହୋଥା ଫୁଟିୟେ
ଗ୍ରାମଛାଡ଼ା ଓଇ ରାଙା ମାଟିର

ଘରେତେ ଭ୍ରମର ଏଲ
ଘାଟେ ବସେ ଆଛି ଆନମନା
ଘୁମ କେନ ନେଇ ତୋରଇ ଚୋଖେ
ଘୁମେର ଘନ ଗହନ ହତେ ଯେମନ ଆସେ ସ୍ୱପ୍ନ
ଘୁମେର ଘନ ଗହନ ହତେ (ଚଣ୍ଡାଳିକା)
ଘୋର ଦୁଃଖେ ଜାଗିନୁ
ଘୋରା ରଜନୀ, ଏ ମୋହଘନଘଟା
ଘରେ ମୁଖ ମଳିନ ଦେଖେ
ଚ ଛ ଜ ଝ tp
ଚୋଖେର ଆଲୋୟ୍ ଦେଖେଛିଲେମ
ଚକ୍ଷେ ଆମାର ତୃଷ୍ଣା ଓଗୋ
ଚକ୍ଷେ ଆମାର ତୃଷ୍ଣା (ଚଣ୍ଡାଳିକା)
ଚପଳ ତବ ନବୀନ ଆଁଖି ଦୁଟି
ଚରଣ ଧରିତେ ଦିୟୋ ଗୋ
ଚରଣଧ୍ୱନି ଶୁନି ତବ
ଚରଣରେଖା ତବ ଯେ ପଥେ
ଚରାଚର ସକଲଇ ମିଛେ ମାୟା
ଚାଁଦ ହାସୋ, ହାସୋ
ଚାଁଦେର ହାସିର ବାଁଧ ଭେଙେଛେ
ଚଲ୍ ଚଲ୍ ଭାଇ
ଚଲ୍ ଚଲ୍ ଭାଇ (କାଳମୃଗୟା)
ଚଲି ଗୋ, ଚଲି ଗୋ
ଚଲିୟାଛି ଗୃହପାନେ
ଚଲେ ଛଲୋଛଲୋ ନଦୀଧାରା
ଚଲେ ଯାବି ଏଇ ଯଦି ତୋର
ଚଲେ ଯାୟ୍ ମରି ହାୟ୍
ଚଲେଛେ ଛୁଟିୟା ପଲାତକା ହିୟା
ଚଲେଛେ ତରଣୀ ପ୍ରସାଦପବନେ
ଚଲୋ ଚଲୋ, ଚଲୋ ଚଲୋ
ଚଲୋ ନିୟମ ମତେ
ଚଲୋ ଯାଇ, ଚଲୋ, ଯାଇ
ଚାହି ନା ସୁଖେ ଥାକିତେ ହେ
ଚାହିୟା ଦେଖୋ ରସେର ସ୍ରୋତେ
ଚିତ୍ତ ଆମାର ହାରାଲୋ ଆଜ
ଚିତ୍ତ ପିପାସିତ ରେ
ଚିନିଲେ ନା ଆମାରେ କି
ଚିରଦିବସ ନବ ମାଧୁରୀ
ଚିର-ପୁରାନୋ ଚାଁଦ
ଚିରବନ୍ଧୁ ଚିରନିର୍ଭର
ଚିରସଖା, ଛେଡ଼ୋ ନା
ଚିଁଡ଼େତନ ହର୍ତନ ଇସ୍କାବନ
ଚୁରି ହୟେ ଗେଛେ ରାଜକୋଷେ
ଚେନା ଫୁଲେର ଗନ୍ଧସ୍ରୋତେ
ଚୈତ୍ରପବନେ ମମ ଚିତ୍ତବନେ
ଚୋଖ ଯେ ଓଦେର ଛୁଟେ ଚଲେ
ଛାୟା ଘନାଇଛେ ବନେ
ଛାଡ଼୍ ଗୋ ତୋରା ଛାଡ଼୍ ଗୋ
ଛାଡ଼ବ ନା ଭାଇ
ଛି ଛି, କୁତ୍ସିତ କୁରୂପ
ଛି ଛି, ଚୋଖେର ଜଲେ
ଛି ଛି, ମରି ଲାଜେ
ଛି ଛି ସଖା, କୀ କରିଲେ
ଛିନ୍ନ ପାତାର ସାଜାଇ ତରଣୀ
ଛିନ୍ନ ଶିକଲ ପାୟେ ନିୟେ
ଛିଲ ଯେ ପରାନେର
ଛିଲେ କୋଥା ବଲୋ
ଛୁଟିର ବାଁଶି ବାଜଲ ଯେ ଐ
ଜଗତ ଜୁଡ଼େ ଉଦାର ସୁରେ
ଜଗତେ ଆନନ୍ଦଯଜ୍ଞେ
ଜଗତେ ତୁମି ରାଜା
ଜଗତେର ପୁରୋହିତ ତୁମି
ଜନଗଣମନ-ଅଧିନାୟକ ଜୟ୍
ଜନନୀ, ତୋମାର କରୁଣ ଚରଣଖାନି
ଜନନୀର ଦ୍ୱାରେ ଆଜି ଓଇ ଶୁନ
ଜୟ୍ କରେ ତବୁ ଭୟ୍ କେନ ତୋର
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ଜୟ୍ ହେ ଜୟ୍ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ୍
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ତାସବଂଶ-ଅବତଂସ
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ପରମା ନିଷ୍କୃତି

ଜୟ୍ ତବ ବିଚିତ୍ର ଆନନ୍ଦ
ଜୟ୍ ତବ ହୋକ ଜୟ୍
ଜୟ୍ ଭୈରବ, ଜୟ୍ ଶଙ୍କର
ଜୟ୍ ରାଜରାଜେଶ୍ୱର
ଜୟ୍ ହୋକ, ଜୟ୍ ହୋକ
ଜୟତି ଜୟ୍ ଜୟ୍ ରାଜନ୍
ଜୟ୍ଯାତ୍ରାୟ୍ ଯାଓ ଗୋ
ଜରଜର ପ୍ରାଣେ, ନାଥ, ବରିଷନ
ଜଲ ଏନେ ଦେ, ରେ ବାଛା
ଜଲ ଦାଓ ଆମାୟ୍
ଜଲେ-ଡୋବା ଚିକନ ଶ୍ୟାମଲ
ଜଡ଼ାୟେ୍ ଆଛେ ବାଧା
ଜାଗ' ଆଲସଶୟ୍ନବିଲଗ୍ନ
ଜାଗ' ଜାଗ' ରେ ଜାଗ' ସଙ୍ଗୀତ
ଜାଗେ ନାଥ ଜୋଛନାରାତେ
ଜାଗେ ନାଥ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାରାତେ
ଜାଗୋ ନିର୍ମଲ ନେତ୍ରେ
ଜାଗରଣେ ଯାୟ୍ ବିଭାବରୀ
ଜାଗିତେ ହବେ ରେ
ଜାଗେ ନି ଏଖନୋ
ଜାଗୋ ଆଲସଶୟ୍ନବିଲଗ୍ନ
ଜାଗୋ ହେ ରୁଦ୍ର
ଜାଗ୍ରତ ବିଶ୍ୱକୋଲାହଲ-ମାଝେ
ଜାନି ଗୋ, ଦିନ ଯାବେ
ଜାନି ଜାନି ତୁମି ଏସେଛ ଏ ପଥେ
ଜାନି ଜାନି କୋନ୍ ଆଦି କାଲ
ଜାନି ଜାନି ତୋମାର ପ୍ରେମେ ସକଲ
ଜାନି, ଜାନି ହଲ ଯାବାର ଆୟୋଜନ
ଜାନି ତୁମି ଫିରେ ଆସିବେ
ଜାନି ତୋମାର ଅଜାନା ନାହି ଗୋ
ଜାନି ତୋମାର ପ୍ରେମେ ସକଲ
ଜାନି ନାଇ ଗୋ ସାଧନ ତୋମାର
ଜାନି ହେ ଯବେ ପ୍ରଭାତ ହବେ
ଜୀବନ ଆମାର ଚଲଛେ ଯେମନ
ଜୀବନ ଯଖନ ଛିଲ ଫୁଲେର
ଜୀବନ ଯଖନ ଶୁକାୟେ୍ ଯାୟ୍
ଜୀବନମରଣେର ସୀମାନା ଛାଡ଼ାୟେ୍
ଜୀବନେ ଆଜ କି ପ୍ରଥମ
ଜୀବନେ ଆଜ କି (ମାୟ୍ାର ଖେଲା)
ଜୀବନେ ଆମାର ଯତ ଆନନ୍ଦ
ଜୀବନେ ଏ କି ପ୍ରଥମ ବସନ୍ତ
ଜୀବନେ ପରମ ଲଗନ
ଜୀବନେ ପରମ ଲଗନ (ଶ୍ୟାମା)
ଜୀବନେ ଯତ ପୂଜା ହଲ ନା
ଜୀବନେର କିଛୁ ହଲ ନା
ଜେନୋ ପ୍ରେମ ଚିରଋଣୀ
ଜେନୋ ପ୍ରେମ ଚିରଋଣୀ(ଶ୍ୟାମା)
ଜୋନାକୀ, କୀ ସୁଖେ ଓଇ
ଜ୍ୱଲ୍ ଜ୍ୱଲ୍ ଚିତା
ଜ୍ୱଲେ ନି ଆଲୋ
ଝମ୍ ଝମ୍ ଘନ ଘନ
ଝରା ପାତା ଗୋ, ଆମି
ଝରେ ଝରୋ ଝରୋ ଭାଦରବାଦର
ଝଡ଼େ ଯାୟ୍ ଉଡ଼େ ଯାୟ୍ ଗୋ
ଝରୋ-ଝରୋ ଝରୋ-ଝରୋ ଝରେ
ଝର ଝର ରକ୍ତ ଝରେ
ଝରଝର ବରିଷେ
ଝାଁକଡ଼ା ଚୁଲେର ମେୟେ୍ର କଥା

ଟ ଠ ଡ ଢ ଣ tp

ଠାକୁରମଶାୟ୍ ଦେରି ନା ସୟ୍
ଡାକବ ନା, ଡାକବ ନା ଅମନ କରେ
ଡାକିଛ କେ ତୁମି ତାପିତ
ଡାକିଛ ଶୁନି ଜାଗିନୁ ପ୍ରଭୁ
ଡାକିଲ ମୋରେ ଜାଗାର ସାଥି
ଡାକେ ବାର ବାର ଡାକେ
ଡାକୋ ମୋରେ ଆଜି ଏ
ଡୁବି ଅମୃତପାଥାରେ
ଡେକେଛେନ ପ୍ରିୟ୍ତମ

ଡେକୋ ନା ଆମାରେ, ଡେକୋ ନା
ଡାକୋ ରେ ମୁଖ
ତ ଥ tp
ତପସ୍ୱିନୀ ହେ ଧରଣୀ
ତପେର ତାପେର ବାଁଧନ
ତବ ଅମଳ ପରଶରସ
ତବ ପ୍ରେମ ସୁଧାରସେ
ତବ ସିଂହାସନେର ଆସନ ହତେ
ତବୁ ପାରି ନେ ସଁପିତେ
ତବୁ ମନେ ରେଖୋ
ତବେ ଆୟ୍ ସବେ ଆୟ୍
ତବେ କି ଫିରିବ ମ୍ଳାନମୁଖେ
ତବେ ଶେଷ କରେ ଦାଓ
ତରୀ ଆମାର ହଠାତ୍ ଡୁବେ ଯାୟ୍
ତରୀତେ ପା ଦିଇ ନି ଆମି
ତରୁତଳେ ଛିନ୍ନବୃନ୍ତ
ତରୁଣ ପ୍ରାତେର ଅରୁଣ ଆକାଶ
ତାଇ ତୋମାର ଆନନ୍ଦ ଆମାର
ତାଇ ହୋକ ତବେ ତାଇ ହୋକ
ତାର ଅନ୍ତ ନାଇ ଗୋ ଯେ
ତାର ବିଦାୟ୍‌ବେଳାର ମାଳାଖାନି
ତାର ହାତେ ଛିଲ ହାସିର ଫୁଲେର ହାର
ତାରେ କେମନେ ଧରିବେ
ତାରେ କେମନେ ଧରିବେ (ମାୟ୍ାର ଖେଳା)
ତାରେ ଦେଖାତେ ପାରି ନେ କେନ
ତାରେ ଦେଖାତେ ପାରି ନେ (ମାୟ୍ାର ଖେଳା)
ତାରେ ଦେହୋ ଗୋ
ତାରୋ ତାରୋ, ହରି, ଦୀନଜନେ
ତାଁହାର ଆନନ୍ଦଧାରା
ତାଁହାର ଅସୀମ ମଙ୍ଗଳଲୋକ
ତାଁହାର ପ୍ରେମେ କେ ଡୁବେ
ତାଁହାରେ ଆରତି କରେ
ତିମିର-ଅବଗୁଣ୍ଠନେ
ତିମିରଦୁୟ୍ାର ଖୋଲୋ
ତିମିରବିଭାବରୀ କାଟେ
ତିମିରମୟ୍ ନିବିଡ଼ ନିଶା
ତୁଇ ଅବାକ କ'ରେ ଦିଲି
ତୁଇ କେବଲ ଥାକିସ ସରେ
ତୁଇ ଫେଲେ ଏସେଛିସ କାରେ
ତୁଇ ରେ ବସନ୍ତସମୀରଣ
ତୁମି ଅତିଥି
ତୁମି ଆଛ କୋନ୍ ପାଡ଼ା
ତୁମି ଆପନି ଜାଗାଓ ମୋରେ
ତୁମି ଆମାୟ୍ କରବେ ମସ୍ତ ଲୋକ
ତୁମି ଆମାଦେର ପିତା
ତୁମି ଆମାୟ୍ ଡେକେଛିଲେ
ତୁମି ଇନ୍ଦ୍ରମଣିର ହାର
ତୁମି ଊଷାର ସୋନାର ବିନ୍ଦୁ
ତୁମି ଏକଟୁ କେବଲ ବସତେ ଦିୟ୍ୋ
ତୁମି ଏକଲା ଘରେ ବସେ ବସେ
ତୁମି ଏ-ପାର ଓ-ପାର କର
ତୁମି ଏବାର ଆମାୟ୍ ଲହୋ
ତୁମି କାଛେ ନାଇ ବ'ଲେ
ତୁମି କି ଏସେଛ ମୋର ଦ୍ୱାରେ
ତୁମି କି କେବଲଇ ଛବି
ତୁମି କି ଗୋ ପିତା ଆମାଦେର
ତୁମି କିଛୁ ଦିୟ୍େ ଯାଓ
ତୁମି କେ ଗୋ, ସଖୀରେ
ତୁମି କେମନ କରେ ଗାନ କରୋ
ତୁମି କୋନ୍ କାନନେର ଫୁଲ
ତୁମି କୋନ୍ ପଥେ ଯେ ଏଲେ
ତୁମି କୋନ୍ ଭାଙନେର ପଥେ
ତୁମି ଖୁଶି ଥାକ
ତୁମି ଛେଡ଼େ ଛିଲେ ଭୁଲେ
ତୁମି ଜାଗିଛ କେ
ତୁମି ତୋ ସେଇ
ତୁମି ଜାନୋ, ଓଗୋ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ
ତୁମି ଡାକ ଦିୟ୍େଛ କୋନ୍ ସକାଲେ

ତୁମି ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହେ
ତୁମି ନବ ନବ ରୂପେ
ତୁମି ପଡ଼ିତେଛ ହେସେ
ତୁମି ବନ୍ଧୁ, ତୁମି ନାଥ
ତୁମି ବାହିର ଥେକେ ଦିଲେ
ତୁମି ମୋର ପାଓ ନାଇ ପରିଚୟ
ତୁମି ଯତ ଭାର ଦିୟେଛ
ତୁମି ଯେ ଆମାରେ ଚାଓ
ତୁମି ଯେ ଏସେଛ ମୋର ଭବନେ
ତୁମି ଯେ ଚେୟେ ଆଛ
ତୁମି ଯେ ସୁରେର ଆଗୁନ ଲାଗିୟେ ଦିଲେ
ତୁମି ଯେୟୋ ନା ଏଖନି
ତୁମି ରବେ ନୀରବେ ହୃଦୟେ ମମ
ତୁମି ସନ୍ଧ୍ୟାର ମେଘମାଲା
ତୁମି ସୁନ୍ଦର, ଯୌବନଘନ
ତୁମି ହଠାତ୍-ହାଓୟାୟ
ତୁମି ହେ ପ୍ରେମେର ରବି
ତୃଷ୍ଣାର ଶାନ୍ତି
ତୃଷ୍ଣାର ଶାନ୍ତି (ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
ତୋଲନ-ନାମନ ପିଛନ-ସାମନ
ତୋମା ଲାଗି, ନାଥ, ଜାଗି
ତୋମରା ଯା ବଲୋ ତାଇ ବଲୋ
ତୋମରା ହାସିୟା ବହିୟା ଚଲିୟା ଯାଓ
ତୋମା ଲାଗି ଯା କରେଛି
ତୋମାଦେର ଏକି ଭ୍ରାନ୍ତି
ତୋମାଦେର ଦାନ ଯଶେର ଡାଲାୟ
ତୋମାୟ ଆମାୟ ମିଲନ ହବେ ବ'ଲେ
ତୋମାୟ କିଛୁ ଦେବ ବଲେ
ତୋମାୟ ଗାନ ଶୋନାବ
ତୋମାୟ ଚେୟେ ଆଛି ବସେ
ତୋମାୟ ଦେଖେ ମନେ ଲାଗେ
ତୋମାୟ ନତୁନ କରେ ପାବ ବ'ଲେ
ତୋମାୟ ଯତନେ ରାଖିବ
ତୋମାୟ ସାଜାବ ଯତନେ
ତୋମାର ଅସୀମେ ପ୍ରାଣମନ ଲୟେ
ତୋମାର ଆନନ୍ଦ ଓଇ ଗୋ
ତୋମାର ଆନନ୍ଦ ଓଇ ଏଲ ଦ୍ୱାରେ
ତୋମାର ଆମାର ଏଇ ବିରହେର
ତୋମାର ଆସନ ପାତବ କୋଥାୟ
ତୋମାର ଆସନ ଶୂନ୍ୟ ଆଜି
ତୋମାର ଏଇ ମାଧୁରୀ ଛାପିୟେ
ତୋମାର କଟି ତଟେର ଧଟି
ତୋମାର କଥା ହେଥା କେହ ତୋ
ତୋମାର କାଛେ ଏ ବର ମାଗି
ତୋମାର କାଛେ ଦୋଷ କରି ନାଇ
ତୋମାର କାଛେ ଶାନ୍ତି ଚାବ ନା
ତୋମାର ଖୋଲା ହାଓୟା ଲାଗିୟେ
ତୋମାର ଗୀତି ଜାଗାଲ ସ୍ମୃତି
ତୋମାର ଗୋପନ କଥାଟି, ସଖୀ,
ତୋମାର ଦୁୟାର ଖୋଲାର ଧ୍ୱନି
ତୋମାର ଦେଖା ପାବ ବ'ଲେ ଏସେଛି
ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ କେନ ଆସି
ତୋମାର ନୟନ ଆମାୟ ବାରେ ବାରେ
ତୋମାର ନାମ ଜାନି ନେ
ତୋମାର ପତାକା ଯାରେ ଦାଓ ତାରେ
ତୋମାର ପାୟେର ତଲାୟ ଯେନ ଗୋ ରଙ
ତୋମାର ପୂଜାର ଛଲେ
ତୋମାର ପ୍ରେମେ ଧନ୍ୟ କର
ତୋମାର ପ୍ରେମେର ବୀର୍ଯେ
ତୋମାର ବାସ କୋଥା ଯେ ପଥିକ
ତୋମାର ବୀଣା ଆମାର ମନୋମାଝେ
ତୋମାର ବୀଣାୟ ଗାନ ଛିଲ
ତୋମାର ବୈଶାଖେ ଛିଲ
ତୋମାର ଭୁବନଜୋଡ଼ା ଆସନଖାନି
ତୋମାର ମନେର ଏକଟି କଥା ଆମାୟ ବଲୋ
ତୋମାର ମୋହନ ରୂପେ
ତୋମାର ରଙିନ ପାତାୟ ଲିଖବ
ତୋମାର ଶେଷେର ଗାନେର ରେଶ

ତୋମାର ସুর ଶୁନାୟେ
ତୋମାର ସୁରେର ଧାରା ଝରେ ଯେଥାୟ୍
ତୋମାର ସୋନାର ଥାଳାୟ୍ ସାଜାବ ଆଜ
ତୋମାର ହଲ ଶୁରୁ
ତୋମାର ହାତେର ଅରୁଣଲେଖା
ତୋମାର ହାତେର ରାଖୀଖାନି
ତୋମାରି ଇଚ୍ଛା ହଉକ ପୂର୍ଣ୍ଣ
ତୋମାରି ଗେହେ ପାଲିଛ ସ୍ନେହେ
ତୋମାରି ଝରନାତଲାର ନିର୍ଜନେ
ତୋମାରି ତରେ, ମା
ତୋମାରି ନାମ ବଲବ
ତୋମାରି ନାମେ ନୟନ ମେଲିନୁ
ତୋମାରି ମଧୁର ରୂପେ
ତୋମାରି ରାଗିଣୀ ଜୀବନକୁଞ୍ଜେ
ତୋମାରି ସେବକ କରୋ ହେ
ତୋମାରେ ଜାନି ନେ ହେ
ତୋମାରେଇ କରିୟାଛି ଜୀବନେର
ତୋମାରେଇ ପ୍ରାଣେର ଆଶା
ତୋମା-ଲାଗି, ନାଥ, ଜାଗି
ତୋମା-ହୀନ କାଟେ ଦିବସ
ତୋର ଆପନ ଜନେ ଛାଡ଼ବେ
ତୋର ଗୋପନ ପ୍ରାଣେ ଏକଲା ମାନୁଷ
ତୋର ପ୍ରାଣେର ରସ ତୋ
ତୋର ଭିତରେ ଜାଗିୟା
ତୋର ଶିକଲ ଆମାୟ୍ ବିକଲ
ତୋରା ବସେ ଗାଁଥିସ ମାଳା
ତୋରା ଯେ ଯା ବଲିସ ଭାଇ
ତୋରା ଶୁନିସ ନି କି
ଥାକତେ ଆର ତୋ ପାରଲି ନେ ମା
ଥାମାଓ ରିମିକି-ଝିମିକି
ଥାମୋ ଥାମୋ

ଦ ଧ | tp

ଦଇ ଚାଇ ଗୋ, ଦଇ ଚାଇ
ଦଖିନ-ହାଓୟା ଜାଗো ଜାଗୋ
ଦୟା କରୋ ଅନାଥାରେ
ଦୟା କରୋ, ଦୟା କରୋ
ଦୟା ଦିୟେ ହବେ ଗୋ
ଦାଓ ହେ ଆମାର ଭୟ୍ ଭେଙେ
ଦାଓ ହେ ହୃଦୟ୍ ଭରେ
ଦାଁଡ଼ାଓ ଆମାର ଆଁଖିର ଆଗେ
ଦାଁଡ଼ାଓ, କୋଥା ଚଲୋ
ଦାଁଡ଼ାଓ, ମନ, ଅନନ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ-ମାଝେ
ଦାଁଡ଼ାଓ, ମାଥା ଖାଓ
ଦାଁଡ଼ିୟେ ଆଛ ତୁମି ଆମାର ଗାନେର ଓ ପାରେ
ଦାରୁଣ ଅଗ୍ନିବାଣେ ରେ
ଦିନଗୁଲି ମୋର ସୋନାର ଖାଁଚାୟ୍
ଦିନ ଅବସାନ ହଲ
ଦିନ ତୋ ଚଲି ଗେଲ
ଦିନ ପରେ ଯାୟ୍ ଦିନ
ଦିନ ଫୁରାଲୋ ହେ ସଂସାରୀ
ଦିନ ଯଦି ହଲ ଅବସାନ
ଦିନ ଯାୟ୍ ରେ ଦିନ ଯାୟ୍
ଦିନଶେଷେ ବସନ୍ତ ଯା
ଦିନଶେଷେର ରାଙା ମୁକୁଲ
ଦିନେର ବିଚାର କରୋ
ଦିନେର ବେଲାୟ୍ ବାଁଶି ତୋମାର
ଦିୟେ ଗେନୁ ବସନ୍ତେର
ଦିନାନ୍ତବେଲାୟ୍
ଦିନେର ପରେ ଦିନ ଯେ ଗେଲ
ଦିନେର ବିଚାର କରୋ
ଦିବସ ରଜନୀ ଆମି ଯେନ କାର
ଦିବସ ରଜନୀ ଆମି ଯେନ (ମାୟାର ଖେଲା)
ଦିବାନିଶି କରିୟା ଯତନ
ଦୀନହୀନ ବାଲିକାର ସାଜେ
ଦୀପ ନିବେ ଗେଛେ ମମ
ଦୀର୍ଘ ଜୀବନପଥ
ଦୁୟାରେ ବସେ ଆଛି
ଦୁଇ ହାତେ କାଲେର ମନ୍ଦିରା

ଦୁଇ ହୃଦୟେର ନଦୀ ଏକତ୍ର
ଦୁଇଟି ହୃଦୟେ ଏକଟି ଆସନ
ଦୁଃଖ ଏ ନୟ, ସୁଖ ନହେ ଗୋ
ଦୁଃଖ ଦିୟେ ମେଟାବ ଦୁଃଖ ତୋମାର
ଦୁଖ ଦିୟେଛ, ଦିୟେଛ କ୍ଷତି ନାଇ
ଦୁଖ ଦୂର କରିଲେ
ଦୁଃଖ ଯଦି ନା ପାବେ ତୋ
ଦୁଃଖ ଯେ ତୋର ନୟ ରେ
ଦୁଃଖରାତେ ହେ ନାଥ
ଦୁଖେର କଥା ତୋମାୟ ବଲିବ ନା
ଦୁଃଖେର ତିମିରେ ଯଦି
ଦୁଃଖେର ବରଷାୟ ଚକ୍ଷେର ଜଲ
ଦୁଖେର ବେଶେ ଏସେଛ ବ'ଲେ
ଦୁଖେର ମିଲନ ଟୁଟିବାର
ଦୁଃଖେର ଯଜ୍ଞ-ଅନଲ-ଜ୍ୱଲନେ
ଦୁଜନେ ଏକ ହୟେ ଯାଓ
ଦୁଜନେ ଦେଖା ହଲ
ଦୁଜନେ ଯେଥାୟ ମିଲିଛେ ସେଥାୟ
ଦୁଟି ପ୍ରାଣ ଏକ ଠାଁଇ ତୁମି
ଦୁୟାର ମୋର ପଥପାଶେ
ଦୁୟାରେ ଦାଓ ମୋରେ ରାଖିୟା
ଦୂରଦେଶୀ ସେଇ ରାଖାଲ ଛେଲେ
ଦୂର ରଜନୀର ସ୍ୱପନ ଲାଗେ
ଦୂରେ କୋଥାୟ ଦୂରେ
ଦୂରେ ଦାଁଡ଼ାୟେ ଆଛେ
ଦୂରେର ବନ୍ଧୁ ସୁରେର ଦୂତୀରେ
ଦେ ତୋରା ଆମାୟ
ଦେ ତୋରା ଆମାୟ(ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
ଦେ ପଡ଼େ ଦେ ଆମାୟ ତୋରା
ଦେ ଲୋ, ସଖୀ,
ଦେଓୟା ନେଓୟା ଫିରିୟେ-ଦେଓୟା
ଦେଖ୍ ଚେୟେ ଦେଖ୍
ଦେଖ୍ ଦେଖ୍, ଦୁଟୋ ପାଖି
ଦେଖବ କେ ତୋର କାଛେ ଆସେ
ଦେଖା ନା-ଦେଖାୟ ମେଶା
ଦେଖା ଯଦି ଦିଲେ ଛେଡ଼ୋ ନା
ଦେଖାୟେ ଦେ କୋଥା ଆଛେ
ଦେଖେ ଯା, ଦେଖେ ଯା
ଦେଖୋ ଓଇ କେ ଏସେଛେ
ଦେଖୋ ଚେୟେ ଦେଖୋ
ଦେଖୋ, ଶୁକତାରା ଆଁଖି
ଦେଖୋ, ସଖା, ଭୁଲ କରେ
ଦେଖୋ ହୋ ଠାକୁର
ଦେବତା ଜେନେ ଦୂରେ ରଇ
ଦେବାଧିଦେବ ମହାଦେବ
ଦେଶ ଦେଶ ନନ୍ଦିତ କରି
ଦେଶେ ଦେଶେ ଭ୍ରମି ତବ
ଦୈବେ ତୁମି କଖନ ନେଶାୟ
ଦୋଲେ ପ୍ରେମେର ଦୋଲନ-ଚାଁପା
ଦୋଷୀ କରିବ ନା
ଦୋଷୀ କରୋ ଆମାୟ
ଦ୍ୱାରେ କେନ ଦିଲେ ନାଡ଼ା
ଧନେ ଜନେ ଆଛି ଜଡ଼ାୟେ
ଧର୍ ଧର୍, ଓଇ ଚୋର
ଧରଣୀ ଦୂରେ ଚେୟେ
ଧରଣୀର ଗଗନେର
ଧରା ଦିୟେଛି ଗୋ ଆମି ଆକାଶେର ପାଖି
ଧରା ସେ ଯେ ଦେୟ ନାଇ
ଧରା ସେ ଯେ ଦେୟ ନାଇ(ଶ୍ୟାମା)
ଧାୟ ଯେନ ମୋର ସକଲ ଭାଲୋବାସା
ଧୀରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ବଓ
ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରାଣେ ଆମାର
ଧୀରେ ବନ୍ଧୁ, ଗୋ, ଧୀରେ
ଧୂସର ଜୀବନେର ଗୋଧୂଲିତେ
ଧ୍ୱନିଲ ଆହ୍ୱାନ ମଧୁର ଗମ୍ଭୀର

ନ tp

ନଦୀପାରେର ଏଇ ଆଷାଢ଼େର
ନୟନ ତୋମାରେ ପାୟ ନା ଦେଖିତେ

ନୟନ ମେଲେ ଦେଖି
ନବ ଆନନ୍ଦେ ଜାଗୋ
ନବ କୁନ୍ଦଧବଳଦଳସୁଶୀତଳା
ନବ ନବ ପଲ୍ଲବରାଜି
ନବ ବର୍ଷରେ କରିଲାମ ପଣ
ନବ ବସନ୍ତେର ଦାନେର
ନବ ବସନ୍ତେର ଦାନେର (ଚଣ୍ଡାଳିକା)
ନବଜୀବନେର ଯାତ୍ରାପଥେ
ନମି ନମି ଚରଣେ
ନମି ନମି, ଭାରତୀ
ନମୋ, ନମୋ, ନମୋ କରୁଣାଘନ
ନମୋ, ନମୋ, ନମୋ ତୁମି କ୍ଷୁଧାର୍ତଜନଶରଣ୍ୟ
ନମୋ ନମୋ, ତୁମି ସୁନ୍ଦରତମ
ନମୋ, ନମୋ ନିର୍ଦୟ ଅତି
ନମୋ ନମୋ ଶଚୀଚିତରଞ୍ଜନ
ନମୋ ନମୋ, ହେ ବୈରାଗୀ
ନମୋ ଯନ୍ତ୍ର, ନମୋ ଯନ୍ତ୍ର
ନୟ ଏ ମଧୁର ଖେଳା
ନୟନ ଛେଡ଼େ ଗେଲେ ଚଲେ
ନୟାନ ଭାସିଲ ଜଲେ
ନହ ମାତା, ନହ କନ୍ୟା
ନହେ ନହେ, ଏ ନହେ
ନା, କିଛୁଇ ଥାକବେ ନା
ନା-ଗାନ-ଗାଓୟାର ଦଲ
ନା ଗୋ, ଏଇ ଯେ ଧୁଲା
ନା ଚାହିଲେ ଯାରେ ପାଓୟା ଯାୟ
ନା ଜାନି କୋଥା ଏଲୁମ
ନା, ନା ଗୋ ନା
ନା ନା ନା ବନ୍ଧୁ
ନା ନା, ଭୁଲ କୋରୋ ନା ଗୋ
ନା ବଲେ ଯାୟ ପାଛେ ସେ
ନା ବଲେ ଯେୟୋ ନା ଚଲେ
ନା ବାଁଚାବେ ଆମାୟ ଯଦି
ନା ବୁଝେ କାରେ ତୁମି
ନା ବୁଝେ କାରେ ତୁମି (ମାୟାର ଖେଳା)
ନା ଯେୟୋ ନା, ଯେୟୋ ନାକୋ
ନା ରେ, ନା ରେ, ଭୟ କରବ ନା
ନା ରେ, ନା ରେ, ହବେ ନା ତୋର
ନା ସଖା, ମନେର ବ୍ୟଥା କୋରୋ ନା
ନା ସଜନୀ, ନା
ନାଇ ନାଇ ନାଇ ଯେ ବାକି
ନାଇ ନାଇ ଭୟ, ହବେ ହବେ
ନାଇ ବା ଏଲେ ଯଦି ସମୟ ନାଇ
ନାଇ ବା ଡାକୋ ରଇବ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ
ନାଇ ଭୟ, ନାଇ ଭୟ
ନାଇ ଯଦି ବା ଏଲେ ତୁମି
ନାଇ ରସ ନାଇ
ନାଚ୍ ଶ୍ୟାମା, ତାଲେ ତାଲେ
ନାଥ ହେ, ପ୍ରେମପଥେ ସବ
ନାମ ଲହୋ ଦେବତାର
ନାରୀର ଲଳିତ ଲୋଭନ ଲୀଲାୟ
ନାରୀର ଲଳିତ ଲୋଭନ (ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
ନାହୟ ତୋମାର ଯା ହୟେଛେ
ନିକଟେ ଦେଖିବ ତେମାରେ
ନିତ୍ୟ ତୋମାର ଯେ ଫୁଲ
ନିତ୍ୟ ନବ ସତ୍ୟ ତବ
ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟେ ଚିନ୍ତନ
ନିଦ୍ରାହାରା ରାତେର ଏ ଗାନ ବାଁଧବ
ନିବିଡ଼ ଅନ୍ତରତର ବସନ୍ତ
ନିବିଡ଼ ଅମା-ତିମିର ହତେ
ନିବିଡ଼ ଘନ ଆଁଧାରେ
ନିବିଡ଼ ମେଘେର ଛାୟାୟ
ନିଭୃତ ପ୍ରାଣେର ଦେବତା
ନିମେଷେର ତରେ ଶରମେ
ନିମେଷେର ତରେ (ମାୟାର ଖେଳା)
ନିୟେ ଆୟ କୃପାଣ
ନିର୍ଜନ ରାତେ ନିଃଶବ୍ଦ ଚରଣପାତେ
ନିର୍ମଲ କାନ୍ତ, ନମୋ ହେ

ନିଶା-ଅବସାନେ କେ ଦିଲ
ନିଶାର ସ୍ୱପନ ଛୁଟଲ ରେ
ନିଶିଦିନ ଚାହୋ ରେ
ନିଶିଦିନ ଭରସା ରାଖିସ
ନିଶିଦିନ ମୋର ପରାନେ
ନିଶୀଥରାତେର ପ୍ରାଣ
ନିଶୀଥଶୟନେ ଭେବେ ରାଖି
ନିଶୀଥେ କୀ କୟେ ଗେଲ ମନେ
ନିଶି ନା ପୋହାତେ ଜୀବନପ୍ରଦୀପ
ନୀରବ ରଜନୀ ଦେଖୋ ମଗ୍ନ
ନୀରବେ ଆଛ କେନ
ନୀରବେ ଥାକିସ, ସଖୀ
ନୀରବେ ଥାକିସ, ସଖୀ(ଶ୍ୟାମା)
ନୀଲ-ଅଞ୍ଜନଘନ
ନୀଲ ଆକାଶେର କୋଣେ କୋଣେ
ନୀଲ ଦିଗନ୍ତେ ଓଇ ଫୁଲେର
ନୀଲ ନବଘନେ ଆଷାଢ଼ଗଗନେ
ନୀଲାଞ୍ଜନଛାୟା
ନୂତନ ପଥେର ପଥିକ ହୟେ
ନୂତନ ପ୍ରାଣ ଦାଓ, ପ୍ରାଣସଖା
ନୂପୁର ବେଜେ ଯାୟ ରିନିରିନି
ନୃତ୍ୟେର ତାଲେ ତାଲେ
ନେହାରୋ, ଲୋ ସହଚରୀ
ନ୍ୟାୟ ଅନ୍ୟାୟ ଜାନି ନେ

ପ ଫ | tp

ପଥ ଏଖନୋ ଶେଷ ହଲ ନା
ପଥ ଚେୟେ ଯେ କେଟେ
ପଥ ଦିୟେ କେ ଯାୟ ଗୋ
ପଥ ଭୁଲେଛିସ ସତ୍ୟି
ପଥହାରା ତୁମି ପଥିକ ଯେନ ଗୋ
ପଥହାରା ତୁମି ପଥିକ (ମାୟାର ଖେଲା)
ପଥିକ ପରାନ, ଚଲ୍
ପଥିକ ମେଘେର ଦଲ ଜୋଟେ
ପଥିକ ହେ ଓଇ-ଯେ ଚଲେ
ପଥେ ଚଲେ ଯେତେ
ପଥେ ଯେତେ ତୋମାର ସାଥେ
ପଥେ ଯେତେ ଡେକେଛିଲେ
ପଥେର ଶେଷ କୋଥାୟ
ପରବାସୀ, ଚଲେ ଏସୋ ଘରେ
ପାଖି ଆମାର ନୀଡ଼େର ପାଖି
ପାଖି ବଲେ, ଚାଁପା, ଆମାରେ କଓ
ପାଗଲ ଯେ ତୁଇ, କଣ୍ଠ ଭରେ
ପାଗଲା ହାଓୟାର ବାଦଲ-ଦିନେ
ପାଗଲିନୀ, ତୋର ଲାଗି
ପାଛେ ଚେୟେ ବସେ
ପାଛେ ସୁର ଭୁଲି ଏଇ ଭୟ ହୟ
ପାତାର ଭେଲା ଭାସାଇ ନୀରେ
ପାୱଖାନା ଯାୟ ଯଦି ଯାକ
ପାଦପ୍ରାନ୍ତେ ରାଖ’ ସେବକେ
ପାନ୍ଥ, ଏଖନୋ କେନ ଅଲସିତ
ପାନ୍ଥ ତୁମି, ପାନ୍ଥଜନେର
ପାନ୍ଥପାଖିର ରିକ୍ତ କୁଲାୟ
ପାୟେ ପଡ଼ି ଶୋନୋ ଭାଇ
ପାରବି ନା କି ଯୋଗ ଦିତେ ଏଇ
ପିତାର ଦୁୟାରେ ଦାଁଡ଼ାଇୟା
ପିନାକେତେ ଲାଗେ ଟଙ୍କାର
ପିପାସା ହାୟ ନାହି ମିଟିଲ
ପୁବ-ସାଗରେର ପାର ହତେ
ପୁବ-ହାଓୟାତେ ଦେୟ ଦୋଲା
ପୁରାତନକେ ବିଦାୟ ଦିଲେ ନା
ପୁରାନୋ ଜାନିୟା ଚେୟୋ ନା ଆମାରେ
ପୁରାନୋ ସେଇ ଦିନେର କଥା
ପୁରୀ ହତେ ପାଲିୟେଛେ
ପୁଷ୍ପ ଦିୟେ ମାରୋ ଯାରେ
ପୁଷ୍ପ ଫୁଟେ କୋନ୍
ପୁଷ୍ପବନେ ପୁଷ୍ପ ନାହି
ପୂର୍ଣ୍ଣ-ଆନନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣମଙ୍ଗଲରୂପେ
ପୂର୍ଣ୍ଣଚାଁଦେର ମାୟାୟ ଆଜି

ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣେ ଚାବାର ଯାହା
ପୂର୍ବଗଗନଭାଗେ
ପୂର୍ବାଚଳେର ପାନେ ତାକାଇ
ପେୟେଛି ଅଭୟପଦ
ପେୟେଛି ଛୁଟି, ବିଦାୟ୍
ପେୟେଛି ସନ୍ଧାନ ତବ
ପୋହାଲୋ ପୋହାଲୋ ବିଭାବରୀ
ପୋଡ଼ା ମନେ ଶୁଧୁ ପୋଡ଼ା
ପୌଷ ତୋଦେର ଡାକ ଦିୟେଛେ
ପ୍ରଖର ତପନତାପେ
ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗର୍ଜନେ ଆସିଲ ଏକି
ପ୍ରତିଦିନ ଆମି
ପ୍ରତିଦିନ ତବ ଗାଥା
ପ୍ରଥମ ଆଦି ତବ ଶକ୍ତି
ପ୍ରଥମ ଆଲୋର ଚରଣଧ୍ୱନି
ପ୍ରଥମ ଯୁଗେର ଉଦୟଦିଗଙ୍ଗନେ
ପ୍ରଭାତ ହଇଲ ନିଶି
ପ୍ରଭାତ-ଆଲୋରେ ମୋର
ପ୍ରଭାତେ ବିମଲ ଆନନ୍ଦେ
ପ୍ରଭାତେର ଆଦିମ ଆଭାସ
ପ୍ରଭୁ, ଆଜି ତୋମାର ଦକ୍ଷିଣ ହାତ
ପ୍ରଭୁ ଆମାର, ପ୍ରିୟ୍ ଆମାର
ପ୍ରଭୁ, ଏଲେମ କୋଥାୟ୍
ପ୍ରଭୁ, ଏସେଛ ଉଦ୍ଧାରିତେ
ପ୍ରଭୁ, ଖେଲେଛି ଅନେକ
ପ୍ରଭୁ ତୋମା ଲାଗି
ପ୍ରଭୁ ତୋମାର ବୀଣା ଯେମନି
ପ୍ରଭୁ, ବଲୋ ବଲୋ କବେ
ପ୍ରମୋଦେ ଢାଳିୟା ଦିନୁ ମନ
ପ୍ରଳୟ୍ନାଚନ ନାଚଲେ ଯଖନ
ପ୍ରହରୀ, ଓଗୋ ପ୍ରହରୀ
ପ୍ରହରଶେଷେର ଆଲୋୟ୍ ରାଙା
ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ ମୋର ଶିରୀଷଶାଖାୟ୍
ପ୍ରାଣ ଚାୟ୍ ଚକ୍ଷୁ ନା ଚାୟ୍
ପ୍ରାଣ ନିୟେ ତୋ ସଟ୍‌କେଛି
ପ୍ରାଣ ନିୟେ ତୋ ସଟ୍‌କେଛି (କାଳମୃଗୟା)
ପ୍ରାଣ ଭରିୟେ ତୃଷା ହରିୟେ
ପ୍ରାଣେ ଖୁଶିର ତୁଫାନ ଉଠେଛେ
ପ୍ରାଣେ ଗାନ ନାଇ
ପ୍ରାଣେର ପ୍ରାଣ ଜାଗିଛେ
ପ୍ରିୟେ, ତୋମାର ଢେଁକି
ପ୍ରେମ ଏସେଛିଲ ନିଃଶବ୍ଦଚରଣେ
ପ୍ରେମପାଶେ ଧରା ପଡ଼େଛେ
ପ୍ରେମାନନ୍ଦେ ରାଖୋ ପୂର୍ଣ୍ଣ
ପ୍ରେମେ ପ୍ରାଣେ ଗାନେ ଗନ୍ଧେ
ପ୍ରେମେର ଜୋୟାରେ
ପ୍ରେମେର ଜୋୟାରେ(ଶ୍ୟାମା)
ପ୍ରେମେର ଫାଁଦ ପାତା ଭୁବନେ
ପ୍ରେମେର ଫାଁଦ ପାତା (ମାୟାର ଖେଳା)
ପ୍ରେମେର ମିଳନଦିନେ
ଫଲ ଫଲାବାର ଆଶା ଆମି
ଫାଗୁନ-ହାଓୟାୟ୍ ରଙେ ରଙେ ପାଗଲ
ଫାଗୁନ, ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ କରେଛି
ଫାଗୁନେର ନବୀନ ଆନନ୍ଦେ
ଫାଗୁନେର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା
ଫାଗୁନେର ଶୁରୁ ହତେଇ
ଫିରବେ ନା ତା ଜାନି
ଫିରାୟୋ ନା ମୁଖଖାନି
ଫିରେ ଆମାୟ୍ ମିଛେ
ଫିରେ ଚଲ୍, ଫିରେ ଚଲ୍
ଫିରେ ଯାଓ, କେନ ଫିରେ
ଫିରେ ଫିରେ ଆମାୟ୍ ମିଛେ
ଫିରେ ଫିରେ ଡାକ୍ ଦେଖି ରେ
ଫିରେ ଯାଓ କେନ ଫିରେ ଫିରେ ଯାଓ
ଫିରୋ ନା ଫିରୋ ନା ଆଜି
ଫୁରାଲୋ ପରୀକ୍ଷାର ଏଇ
ଫୁରାଲୋ ଫୁରାଲୋ ଏବାର
ଫୁଲ ତୁଲିତେ ଭୁଲ କରେଛି

ଫୁଲ ବଲେ, ଧନ୍ୟ ଆମି
ଫୁଲ ବଲେ, ଧନ୍ୟ ଆମି (ଚଣ୍ଡାଲିକା)
ଫୁଲଟି ଝ'ରେ ଗେଛେ
ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଢ'ଲେ
ଫେଲେ ରାଖଲେଇ କି ପଡ଼େ ରବେ

ବ ଭ tp

ବକୁଲଗନ୍ଧେ ବନ୍ୟା ଏଲ
ବଜାଓ ରେ ମୋହନ ବାଁଶି
ବଜ୍ରମାନିକ ଦିୟେ ଗାଁଥା
ବଜ୍ରେ ତୋମାର ବାଜେ ବାଁଶି
ବନ୍ଧୁ, କିସେର ତରେ ଅଶ୍ରୁ
ବନ୍ଧୁ, ରହୋ ରହୋ
ବର୍ଷ ଓଇ ଗେଲ ଚଲେ
ବର୍ଷ ଗେଲ, ବୃଥା ଗେଲ
ବର୍ଷଣମନ୍ଦ୍ରିତ ଅନ୍ଧକାରେ
ବଲି ଗୋ ସଜନୀ
ବଲେଛିଲ 'ଧରା ଦେବ ନା'
ବଲେ ଦାଓ ଜଲ, ଦାଓ ଜଲ
ବଲୋ ବଲୋ, ବନ୍ଧୁ, ବଲୋ
ବଡ଼ୋ ଆଶା କ'ରେ ଏସେଛି
ବଡ଼ୋ ଥାକି କାଛାକାଛି
ବଡ଼ୋ ବିସ୍ମୟ୍ ଲାଗେ
ବଡ଼ୋ ବେଦନାର ମତୋ ବେଜେଛ
ବହୁ ଯୁଗେର ଓ ପାର ହତେ
ବହେ ନିରନ୍ତର ଅନନ୍ତ
ବଁଧୁ, କୋନ ଆଲୋ ଲାଗଲ
ବଁଧୁ, ତୋମାୟ୍ କରବ ରାଜା
ବଁଧୁ, ମିଛେ ରାଗ
ବଁଧୁୟା, ଅସମୟେ କେନ
ବଁଧୁୟା, ହିୟା-ପର ଆଓ ରେ
ବଁଧୁର ଲାଗି କେଶେ ଆମି
ବନେ ଏମନ ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ
ବନେ ବନେ ସବେ ମିଲେ
ବନେ ଯଦି ଫୁଟଲ କୁସୁମ
ବରିଷ ଧରା-ମାଝେ
ବଲ୍, ଗୋଲାପ, ମୋରେ ବଲ୍
ବଲ ଦାଓ ମୋରେ ବଲ ଦାଓ
ବଲବ କୀ ଆର ବଲବ
ବଲି, ଓ ଆମାର ଗୋଲାପ-ବାଲା
ବଲୋ ତୋ ଏଇବାରେର ମତୋ
ବଲୋ ବଲୋ, ପିତା,
ବଲୋ ସଖୀ, ବଲୋ ତାରି ନାମ
ବସେ ଆଛି ହେ
ବସନ୍ତ ଆଓଲ ରେ
ବସନ୍ତ ତାର ଗାନ ଲିଖେ
ବସନ୍ତ, ତୋର ଶେଷ କ'ରେ ଦେ
ବସନ୍ତ ସେ ଯାୟ୍ ତୋ ହେସେ
ବସନ୍ତେ ଆଜ ଧରାର ଚିତ୍ତ
ବସନ୍ତେ କି ଶୁଧୁ କେବଲ
ବସନ୍ତେ ଫୁଲ ଗାଁଥଲ
ବସନ୍ତେ-ବସନ୍ତେ ତୋମାର କବିରେ
ବସନ୍ତପ୍ରଭାତେ ଏକ ମାଲତୀର
ବାକି ଆମି ରାଖବ ନା
ବାଁଚାନ ବାଁଚି, ମାରେନ ମାରି
ବାଛା, ତୁଇ ଯେ ଆମାର
ବାଛା, ମୋର ମନ୍ତ୍ର
ବାଛା, ସହଜ କ'ରେ ବଲ୍
ବାଜାଓ ଆମାରେ ବାଜାଓ
ବାଜାଓ ତୁମି କବି ତୋମାର
ବାଜିଲ କାହାର ବୀଣା ମଧୁର ସ୍ୱରେ
ବାଜିବେ, ସଖୀ, ବାଁଶି ବାଜିବେ
ବାଜେ କରୁଣ ସୁରେ
ବାଜେ ଗୁରୁଗୁରୁ ଶଙ୍କାର ଡଙ୍କା
ବାଜେ ଗୁରୁଗୁରୁ ଶଙ୍କାର (ଶ୍ୟାମା)
ବାଜେ ବାଜେ ରମ୍ୟବୀଣା ବାଜେ
ବାଜେ ରେ ବାଜେ ରେ
ବାଜେ ରେ ବାଜେ ଡମରୁ
ବାଜୋ ରେ ବାଁଶରି

ବାଣୀ ତବ ଧାୟ ଅନନ୍ତ ଗଗନେ
ବାଣୀ ବୀଣାପାଣି, କରୁଣାମୟୀ
ବାଣୀ ମୋର ନାହି
ବାଦଲ-ଦିନେର ପ୍ରଥମ କଦମ ଫୁଲ
ବାଦଲ-ଧାରା ହଲ ସାରା
ବାଦଲ-ବାଉଲ ବାଜାୟ ରେ
ବାଦଲ-ମେଘେ ମାଦଲ ବାଜେ
ବାଦରବରଖନ, ନୀରଦଗରଜନ
ବାଧା ଦିଲେ ବାଧବେ ଲଡ଼ାଇ
ବାଁଧନ କେନ ଭୂଷଣ-ବେଶେ
ବାଁଧନ ଛେଁଡ଼ାର ସାଧନ
ବାର ବାର, ସଖି, ବାରଣ କରନୁ
ବାରେ ବାରେ ପେୟେଛି ଯେ
ବାରେ ବାରେ ଫିରେ ଫିରେ
ବାଁଶରି ବାଜାତେ ଚାହି
ବାଁଶି ଆମି ବାଜାଇ ନି କି
ବାସନ୍ତୀ, ହେ ଭୁବନମୋହିନୀ
ବାହିର ପଥେ ବିବାଗି ହିୟା
ବାହିର ହଲେମ ଆମି ଆପନ
ବାହିରେ ଭୁଲ ହାନବେ ଯଖନ
ବାଂଲାର ମାଟି, ବାଂଲାର ଜଲ
ବିଜୟମାଲା ଏନୋ ଆମାର ଲାଗି
ବିଧିର ବାଁଧନ କାଟବେ ତୁମି
ବିଦାୟ କରେଛ ଯାରେ
ବିଦାୟ କରେଛ (ମାୟାର ଖେଲା)
ବିଦାୟ ନିୟେ ଗିୟେଛିଲେମ
ବିଦାୟ ଯଖନ ଚାଇବେ ତୁମି
ବିଧି ଡାଗର ଆଁଖି
ବିନା ସାଜେ ସାଜି ଦେଖା ଦିୟେଛିଲେ
ବିନା ସାଜେ ସାଜି (ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
ବିପଦେ ମୋରେ ରକ୍ଷା କରୋ
ବିପାଶାର ତୀରେ ଭ୍ରମିବାରେ ଯାଇ
ବିପୁଲ ତରଙ୍ଗ ରେ
ବିମଲ ଆନନ୍ଦେ ଜାଗୋ
ବିରସ ଦିନ, ବିରଲ କାଜ, ପ୍ରବଲ ବିଦ୍ରୋହେ
ବିରହ ମଧୁର ହଲ ଆଜି
ବିରହେ ମରିବ ବ'ଲେ
ବିଶ୍ୱ ଯଖନ ନିଦ୍ରାମଗନ
ବିଶ୍ୱଜୋଡ଼ା ଫାଁଦ ପେତେଛ
ବିଶ୍ୱବୀଣାରବେ ବିଶ୍ୱଜନ
ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାତୀର୍ଥପ୍ରାଙ୍ଗଣ
ବିଶ୍ୱରାଜାଲୟେ ବିଶ୍ୱଜନ
ବିଶ୍ୱସାଥେ ଯୋଗେ ଯେଥାୟ
ବୀଣା ବାଜାଓ ହେ ମମ
ବୁକ ବେଁଧେ ତୁଇ ଦାଁଡ଼ା ଦେଖି
ବୁକ ଯେ ଫେଟେ ଯାୟ
ବୁଝି ଏଲ, ବୁଝି ଏଲ
ବୁଝି ଓଇ ସୁଦୂରେ ଡାକିଲ
ବୁଝି ବେଲା ବହେ ଯାୟ
ବୁଝେଛି କି ବୁଝି ନାଇ ବା
ବୁଝେଛି ବୁଝେଛି ସଖା
ବୃଥା ଗେୟେଛି ବହୁ ଗାନ
ବୃଷ୍ଟିଶେଷେର ହାଓୟା
ବେଦନା କୀ ଭାଷାୟ ରେ
ବେଦନାୟ ଭରେ ଗିୟେଛେ ପେୟାଲା
ବେଁଧେଛ ପ୍ରେମେର ପାଶେ
ବେଲା ଗେଲ ତୋମାର ପଥ ଚେୟେ
ବେଲା ଯାୟ ବହିୟା
ବେଲା ଯେ ଚଲେ ଯାୟ
ବେସୁର ବାଜେ ରେ
ବୈଶାଖ ହେ, ମୌନୀ ତାପସ
ବୈଶାଖେର ଏଇ ଭୋରେର ହାଓୟା
ବ୍ୟାକୁଲ ପ୍ରାଣ କୋଥା ସୁଦୂରେ
ବ୍ୟାକୁଲ ବକୁଲେର ଫୁଲେ
ବ୍ୟାକୁଲ ହୟେ ବନେ ବନେ
ବ୍ୟର୍ଥ ପ୍ରାଣେର ଆବର୍ଜନା
ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ !- ପୁରୁଷେର ସ୍ପର୍ଧା
ଭକ୍ତ କରିଛେ ପ୍ରଭୁର ଚରଣେ

ଭକ୍ତହୃଦିବିକାଶ ପ୍ରାଣବିମୋହନ
ଭବକୋଲାହଲ ଛାଡ଼ିୟେ
ଭୟ ନେଇ ରେ ତୋଦେର
ଭୟ ହତେ ତବ ଅଭୟ ମାଝେ
ଭୟ ହୟ ପାଛେ ତବ ନାମେ
ଭୟେରେ ମୋର ଆଘାତ କରୋ
ଭରା ଥାକ ସ୍ମୃତିସୁଧାୟ
ଭସ୍ମେ ଢାକେ କ୍ଲାନ୍ତ
ଭାଗ୍ୟବତୀ ସେ ଯେ
ଭାଙା ଦେଉଲେର ଦେବତା
ଭାଙୋ ବାଁଧ ଭେଙେ ଦାଓ
ଭାଙବ ତାପସ
ଭାଙଲ ହାସିର ବାଁଧ
ଭାବନା କରିସ ନେ ତୁଇ
ଭାରତ ରେ, ତୋର କଲଙ୍କିତ
ଭାଲୋ ଭାଲୋ, ତୁମି
ଭାଲୋ ମାନୁଷ ନଇ ରେ ମୋରା
ଭାଲୋ ଯଦି ବାସ, ସଖୀ
ଭାଲୋବାସି, ଭାଲୋବାସି
ଭାଲୋବାସିଲେ ଯଦି ସେ ଭାଲୋ
ଭାଲୋବେସେ ଦୁଖ ସେଓ
ଭାଲୋବେସେ ଯଦି ସୁଖ ନାହି
ଭାଲୋବେସେ ଯଦି (ମାୟାର ଖେଲା)
ଭାଲୋବେସେ, ସଖୀ, ନିଭୃତେ ଯତନେ
ଭାସିୟେ ଦେ ତରୀ
ଭିକ୍ଷେ ଦେ ଗୋ
ଭୁବନ ହଇତେ ଭୁବନବାସୀ
ଭୁବନଜୋଡ଼ା ଆସନଖାନି
ଭୁବନେଶ୍ୱର ହେ
ଭୁଲ କରେଛିନୁ, ଭୁଲ ଭେଙେଛେ
ଭୁଲ କରେଛିନୁ (ମାୟାର ଖେଲା)
ଭୁଲେ ଭୁଲେ ଆଜ ଭୁଲମୟ
ଭୁଲେ ଯାଇ ଥେକେ ଥେକେ
ଭେଙେ ମୋର ଘରେର ଚାବି
ଭେଙେଛ ଦୁୟାର, ଏସେଛ
ଭେବେଛିଲେମ ଆସବେ ଫିରେ
ଭୋର ଥେକେ ଆଜ ବାଦଲ
ଭୋର ହଲ ବିଭାବରୀ
ଭୋର ହଲ ଯେଇ ଶ୍ରାବଣଶର୍ବରୀ
ଭୋରେର ବେଲା କଖନ ଏସେ

ମ tp

ମଣିପୁରନୃପଦୁହିତା
ମଧୁଋତୁ ନିତ୍ୟ ହୟେ ରଇଲ
ମଧୁ-ଗନ୍ଧେ ଭରା
ମଧୁର, ତୋମାର ଶେଷ ଯେ ନା
ମଧୁର ବସନ୍ତ ଏସେଛେ ମଧୁର
ମଧୁର ବସନ୍ତ ଏସେଛେ (ମାୟାର ଖେଲା)
ମଧୁର ମଧୁର ଧ୍ୱନି ବାଜେ
ମଧୁର ମିଲନ
ମଧୁର ରୂପେ ବିରାଜ
ମଧ୍ୟଦିନେ ଯବେ ଗାନ
ମଧ୍ୟଦିନେର ବିଜନ ବାତାୟନେ
ମନ, ଜାଗ’ ମଙ୍ଗଲଲୋକେ
ମନ ଜାନେ ମନୋମୋହନ ଆଇଲ
ମନ ତୁମି, ନାଥ
ମନ ପ୍ରାଣ କାଡ଼ିୟା ଲଓ
ମନ ମୋର ମେଘେର ସଙ୍ଗୀ
ମନ ଯେ ବଲେ ଚିନି ଚିନି
ମନ ରେ ଓରେ ମନ, ତୁମି କୋନ୍
ମନ ହତେ ପ୍ରେମ ଯେତେଛେ
ମନେ କୀ ଦ୍ୱିଧା
ମନେ ଯେ ଆଶା ଲୟେ
ମନେ ରୟେ ଗେଲ ମନେର କଥା
ମନେ ରବେ କି ନା ରବେ ଆମାରେ
ମନେ ହଲ ପେରିୟେ ଏଲେମ
ମନେ ହଲ ଯେନ ପେରିୟେ
ମନେର ମତୋ କାରେ
ମନେର ମଧ୍ୟେ ନିରବଧି

ମନୋମନ୍ଦିରସୁନ୍ଦରୀ
ମନୋମୋହନ, ଗହନ ଯାମିନୀଶେଷେ
ମନ୍ଦିରେ ମମ କେ
ମମ ଅଙ୍ଗନେ ସ୍ୱାମୀ
ମମ ଅନ୍ତର ଉଦାସେ
ମମ ଚିତ୍ତେ ନିତି ନୃତ୍ୟେ
ମମ ଦୁଃଖେର ସାଧନ
ମମ ମନ-ଉପବନେ ଚଲେ
ମମ ଯୌବନନିକୁଞ୍ଜେ
ମମ ରୁଦ୍ଧମୁକୁଳଦଲେ ଏସୋ ସୌରଭ-ଅମୃତେ
ମରଣ ରେ, ତୁଁହୁଁ ମମ
ମରଣସାଗରପାରେ ତୋମରା
ମରଣେର ମୁଖେ ରେଖେ ଦୂରେ
ମରି ଓ କାହାର ବାଛା
ମରି ଲୋ କାର ବାଁଶି ନିଶିଭୋରେ
ମରି ଲୋ ମରି ଆମାୟ ବାଁଶିତେ ଡେକେଛେ କେ
ମରୁବିଜୟେର କେତନ ଉଡ଼ାଓ
ମଲିନ-ମୁଖେ ଫୁଟୁକ
ମହାନନ୍ଦେ ହେରୋ
ମହାବିଶ୍ୱେ ମହାକାଶେ
ମହାରାଜ, ଏକି ସାଜେ
ମହାସିଂହାସନେ ବସି
ମା ଆମାର, କେନ ତୋରେ ମ୍ଲାନ
ମା, ଆମି ତୋର କୀ
ମା, ଏକବାର ଦାଁଡ଼ା ଗୋ
ମା, ଓଇ-ଯେ ତିନି
ମା କି ତୁଇ ପରେର ଦ୍ୱାରେ
ମାଝେ ମାଝେ ତବ ଦେଖା ପାଇ
ମାଟି ତୋଦେର ଡାକ ଦିୟେଛେ
ମାଟିର ପ୍ରଦୀପଖାନି ଆଛେ
ମାଟିର ବୁକେର ମାଝେ ବନ୍ଦୀ ଯେ ଜଲ
ମାତୃମନ୍ଦିର-ପୁଣ୍ୟ-ଅଙ୍ଗନ
ମାଧବ, ନା କହ ଆଦରବାଣୀ
ମାଧବୀ ହଠାତ୍ କୋଥା ହତେ
ମାନ ଅଭିମାନ ଭାସିୟେ ଦିୟେ
ମାନା ନା ମାନିଲି
ମାୟାବନବିହାରିଣୀ ହରିଣୀ
ମାଲା ହତେ ଖସେ-ପଡ଼ା ଫୁଲେର
ମେଘ ବଲେଛେ ‘ଯାବ ଯାବ’
ମେଘଛାୟେ ସଜଲବାୟେ
ମେଘେର କୋଲେ କୋଲେ
ମେଘେର କୋଲେ ରୋଦ ହେସେଛେ
ମେଘେର ପରେ ମେଘ ଜମେଛେ
ମେଘେରା ଚଲେ ଯାୟ
ମୋଦେର କିଛୁ ନାଇ ରେ ନାଇ
ମୋଦେର ଯେମନ ଖେଲା ତେମନି
ମୋର ପଥିକେରେ ବୁଝି
ମୋର ପ୍ରଭାତେର ଏଇ ପ୍ରଥମ
ମୋର ବୀଣା ଓଠେ କୋନ୍ ସୁରେ
ମୋର ଭାବନାରେ କୀ ହାଓୟାୟ
ମୋର ମରଣେ ତୋମାର ହବେ ଜୟ
ମୋର ସନ୍ଧ୍ୟାୟ ତୁମି ସୁନ୍ଦରବେଶେ
ମୋର ସ୍ୱପନ-ତରୀର କେ ତୁଇ ନେୟେ
ମୋର ହୃଦୟେର ଗୋପନ ବିଜନ ଘରେ
ମୋରା ଚଲବ ନା
ମୋରା ଜଲେ ସ୍ଥଲେ
ମୋରା ଭାଙବ ତାପସ
ମୋରା ସତ୍ୟେର ’ପରେ ମନ
ମୋରେ ଡାକି ଲୟେ ଯାଓ
ମୋରେ ବାରେ ବାରେ ଫିରାଲେ
ମୋହିନୀ ମାୟା ଏଲ
ମିଟିଲ ସବ କ୍ଷୁଧା
ମିଲନରାତି ପୋହାଲୋ
ମୀନକେତୁ
ମୁଖଖାନି କର ମଳିନ ବିଧୁର
ମୁଖପାନେ ଚେୟେ ଦେଖି

ଯ tp

ଯଖନ ଏସେଛିଲେ

ଯଖନ ତୁମି ବାଁଧଛିଲେ ତାର
ଯଖନ ତୋମାୟ୍ ଆଘାତ କରି
ଯଖନ ଦେଖା ଦାଓ ନି
ଯଖନ ପଡ଼ବେ ନା ମୋର
ଯଖନ ଭାଙଲ ମିଲନ-ମେଲା
ଯଖନ ମଲ୍ଲିକାବନେ
ଯଖନ ସାରା ନିଶି ଛିଲେମ ଶୁୟେ
ଯତଖନ ତୁମି ଆମାୟ୍ ବସିୟେ ରାଖ
ଯତବାର ଆଲୋ ଜ୍ୱାଲାତେ ଚାଇ
ଯଦି ଆମାୟ୍ ତୁମି ବାଁଚାଓ, ତବେ
ଯଦି ଆସେ ତବେ କେନ
ଯଦି ଏ ଆମାର ହୃଦୟ୍‌ଦୁୟାର
ଯଦି କେହ ନାହି
ଯଦି ଜାନତେମ ଆମାର କିସେର ବ୍ୟଥା
ଯଦି ଜୋଟେ ରୋଜ
ଯଦି ଝଡ଼େର ମେଘେର
ଯଦି ତାରେ ନାଇ ଚିନି ଗୋ
ଯଦି ତୋମାର ଦେଖା ନା ପାଇ
ଯଦି ତୋର ଡାକ ଶୁନେ କେଉ
ଯଦି ତୋର ଭାବନା ଥାକେ
ଯଦି ପ୍ରେମ ଦିଲେ ନା
ଯଦି ବାରଣ କର ତବେ ଗାହିବ ନା
ଯଦି ଭରିୟା ଲଇବେ କୁମ୍ଭ
ଯଦି ମିଲେ ଦେଖା
ଯଦି ହଲ ଯାବାର କ୍ଷଣ
ଯଦି ହାୟ୍ ଜୀବନ ପୂରଣ
ଯବେ ରିମିକି ଝିମିକି ଝରେ
ଯା ଛିଲ କାଲୋ-ଧଲୋ
ଯା ପେୟେଛି ପ୍ରଥମ ଦିନେ
ଯା ହବାର ତା ହବେ
ଯା ହାରିୟେ ଯାୟ୍ ତା ଆଗଲେ
ଯାଇ ଯାଇ, ଛେଡ଼େ ଦାଓ
ଯାଓ, ଯାଓ ଯଦି ଯାଓ ତବେ
ଯାଓ ରେ ଅନନ୍ତ ଧାମେ
ଯାଓୟା-ଆସାରଇ ଏଇ କି
ଯାୟ୍ ଦିନ, ଶ୍ରାବଣଦିନ ଯାୟ୍
ଯାୟ୍ ନିୟେ ଯାୟ୍ ଆମାୟ୍ ଆପନ ଗାନେର ଟାନେ
ଯାକ ଛିଁଡ଼େ, ଯାକ
ଯାତ୍ରାବେଲାୟ୍ ରୁଦ୍ର ରବେ
ଯାତ୍ରୀ ଆମି ଓରେ
ଯାଦେର ଚାହିୟା ତୋମାରେ ଭୁଲେଛି
ଯାବ, ଯାବ, ଯାବ ତବେ
ଯାବଇ ଆମି ଯାବଇ ଓଗୋ
ଯାବାର ବେଲା ଶେଷ କଥାଟି
ଯାରା କଥା ଦିୟେ ତୋମାର କଥା ବଲେ
ଯାରା କାଛେ ଆଛେ ତାରା କାଛେ
ଯାରା ବିହାନ-ବେଲାୟ୍ ଗାନ ଏନେଛିଲ
ଯାରେ ନିଜେ ତୁମି ଭାସିୟେଛିଲେ
ଯାରେ ମରଣ-ଦଶାୟ୍ ଧରେ
ଯାହା ପାଓ ତାଇ ଲଓ, ହାସିମୁଖେ
ଯିନି ସକଲ କାଜେର କାଜୀ
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ବୁଝି ଆମାୟ୍
ଯୁଦ୍ଧ ଯଖନ ବାଧିଲ ଅଚଲେ
ଯେ ଆମାରେ ଦିୟେଛେ ଡାକ
ଯେ ଆମାରେ ପାଠାଲୋ ଏଇ
ଯେ ଆମି ଓଇ ଭେସେ ଚଲେ
ଯେ କାଁଦନେ ହିୟା କାଁଦିଛେ
ଯେ କେବଲ ପାଲିୟେ ବେଡ଼ାୟ୍
ଯେ-କେହ ମୋରେ ଦିୟେଛ
ଯେ ଛାୟାରେ ଧରବ ବଲେ କରେଛିଲେମ
ଯେ ଛିଲ ଆମାର ସ୍ୱପନଚାରିଣୀ
ଯେ ତରଣୀଖାନି ଭାସାଲେ
ଯେ ତୋମାୟ୍ ଛାଡ଼େ ଛାଡ଼ୁକ
ଯେ ତୋରେ ପାଗଲ ବଲେ
ଯେ ଥାକେ ଥାକ-ନା ଦ୍ୱାରେ
ଯେ ଦିନ ଫୁଟଲ କମଲ
ଯେ ଦିନ ସକଲ ମୁକୁଲ
ଯେ ଧ୍ରୁବପଦ ଦିୟେଛ

ଯେ ପଥ ଦିୟେ ଗେଲ ରେ
ଯେ ଫୁଲ ଝରେ ସେଇ ତୋ
ଯେ ଭାଲୋବାସୁକ ସେ ଭାଲୋବାସୁକ
ଯେ ମାନବ ଆମି ସେଇ
ଯେଖାନେ ରୂପେର ପ୍ରଭା
ଯେତେ ଦାଓ ଗେଲ ଯାରା
ଯେତେ ଯଦି ହୟ୍ ହବେ
ଯେତେ ଯେତେ ଚାୟ୍ ନା
ଯେତେ ହବେ
ଯେଥାୟ୍ ଥାକେ ସବାର ଅଧମ
ଯେନ କୋନ୍ ଭୁଲେର ଘୋରେ
ଯେ ରାତେ ମୋର ଦୁୟାରଗୁଲି
ଯେତେ ଯେତେ ଏକଲା ପଥେ
ଯେଥାୟ୍ ତୋମାର ଲୁଟ ହତେଛେ
ଯେୟୋ ନା, ଯେୟୋ ନା ଫିରେ
ଯେୟୋ ନା, ଯେୟୋ ନା (ମାୟାର ଖେଲା)
ଯୋଗୀ ହେ, କେ ତୁମି
ଯୌବନସରସୀନୀରେ

ର ଲ tp

ରଇଲ ବଲେ ରାଖଲେ କାରେ
ରକ୍ଷା କରୋ ହେ
ରଙ ଲାଗାଲେ ବନେ ବନେ
ରଜନୀ ପୋହାଇଲ
ରଜନୀର ଶେଷ ତାରା, ଗୋପନ
ରୟ୍ ଯେ କାଙାଲ ଶୂନ୍ୟ ହାତେ
ରମଣୀର ମନ-ଭୋଲାବାର
ରହି ରହି ଆନନ୍ଦତରଙ୍ଗ
ରାଖ୍ ରାଖ୍, ଫେଲ ଧନୁ
ରାଖୋ ରାଖୋ ରେ ଜୀବନେ
ରାଙାପଦପଦ୍ମଯୁଗେ ପ୍ରଣମି
ରାଙିୟେ ଦିୟେ ଯାଓ
ରାଜ-ଅଧିରାଜ, ତବ ଭାଲେ
ରାଜା ମହାରାଜା କେ ଜାନେ
ରାଜାର ପ୍ରହରୀ ଓରା ଅନ୍ୟାୟ୍ ଅପବାଦେ
ରାଜପୁରୀତେ ବାଜାୟ୍ ବାଁଶି
ରାଜଭବନେର ସମାଦର ସମ୍ମାନ
ରାଜରାଜେନ୍ଦ୍ର ଜୟ୍
ରାତେ ରାତେ ଆଲୋର ଶିଖା ରାଖି ଜ୍ୱେଲେ
ରାହି ଏସେ ଯେଥାୟ୍ ମେଶେ
ରିମ୍ ଝିମ୍ ଘନ ଘନ
ରିମିକି ଝିମିକି ଝରେ
ରୁଦ୍ରବେଶେ କେମନ ଖେଲା
ରୂପସାଗରେ ଡୁବ ଦିୟେଛି
ରୋଦନଭରା ଏ ବସନ୍ତ
ରୋଦନଭରା ଏ (ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
ଲଜ୍ଜା ଛିଛି ଛି ଲଜ୍ଜା
ଲହୋ ଲହୋ ତୁଲି ଲଓ ହେ
ଲହୋ ଲହୋ ତୁଲେ ଲହୋ
ଲହୋ ଲହୋ ଫିରେ ଲହୋ
ଲିଖନ ତୋମାର ଧୁଲାୟ୍
ଲୁକାଲେ ବ’ଲେଇ
ଲୁକିୟେ ଆସ ଆଁଧାର ରାତେ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯଖନ ଆସବେ

ଶ tp

ଶକ୍ତିରୂପ ହେରୋ ତାଁର
ଶରତ-ଆଲୋର କମଲବନେ
ଶରତ୍, ତୋମାର ଅରୁଣ ଆଲୋର
ଶରତେ ଆଜ କୋନ୍ ଅତିଥି
ଶାଙନଗଗନେ ଘୋର
ଶାନ୍ତ ହ ରେ ମମ ଚିତ୍ତ
ଶାନ୍ତି କରୋ ବରିଷନ
ଶାନ୍ତିସମୁଦ୍ର ତୁମି ଗଭୀର
ଶିଉଲି ଫୁଲ ଶିଉଲି ଫୁଲ
ଶିଉଲି-ଫୋଟା ଫୁରୋଲ ଯେଇ
ଶୀତଲ ତବ ପଦଛାୟା
ଶୀତେର ବନେ କୋନ୍ ସେ
ଶୀତେର ହାଓୟାର ଲାଗଲ ନାଚନ
ଶୁକ୍‌ନୋ ପାତା କେ ଯେ ଛଡ଼ାୟ୍

ଶୁଧୁ ଏକଟି ଗଣ୍ଡୂଷ ଜଲ
ଶୁଧୁ କି ତାର ବେଁଧେଇ
ଶୁଧୁ ତୋମାର ବାଣୀ ନୟ୍ ଗୋ
ଶୁଧୁ ଯାଓୟା ଆସା
ଶୁନ ଲୋ ଶୁନ ଲୋ ବାଲିକା
ଶୁନ ନଲିନୀ, ଖୋଲୋ
ଶୁନ, ସଖି, ବାଜଇ ବାଁଶି
ଶୁନି ଓଇ ରୁନୁଝୁନୁ
ଶୁନି କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ
ଶୁନେଛେ ତୋମାର ନାମ ଅନାଥ ଆତୁର
ଶୁଭ କର୍ମପଥେ ଧର’
ଶୁଭଦିନେ ଏସେଛେ ଦୋଁହେ
ଶୁଭଦିନେ ଶୁଭକ୍ଷଣେ
ଶୁଭ୍ର ଆସନେ ବିରାଜ’
ଶୁଭ୍ର ନବ ଶଙ୍ଖ ତବ
ଶୁଭ୍ର ପ୍ରଭାତେ
ଶୁଷ୍କତାପେର ଦୈତ୍ୟପୁରେ
ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାଣ କାଁଦେ ସଦା
ଶୂନ୍ୟ ହାତେ ଫିରି, ହେ ନାଥ
ଶେଷ ନାହି ଯେ
ଶେଷ ଫଲନେର ଫସଲ
ଶେଷ ବେଲାକାର ଶେଷେର ଗାନେ
ଶୋନ୍ ରେ ଶୋନ୍ ଅବୋଧ
ଶୁଭ ମିଲନଲଗନେ ବାଜୁକ
ଶେଷ ଗାନେରଇ ରେଶ ନିୟେ
ଶୋନୋ ତାଁର ସୁଧାବାଣୀ
ଶୋନୋ ଶୋନୋ ଆମାଦେର ବ୍ୟଥା
ଶ୍ୟାମା, ଏବାର ଛେଡ଼େ ଚଲେଛି
ଶ୍ରାନ୍ତ କେନ ଓହେ ପାନ୍ଥ
ଶ୍ରାବଣ, ତୁମି ବାତାସେ କାର
ଶ୍ରାବଣ ହୟେ ଏଲେ
ଶ୍ରାବଣବରିଷନ ପାର ହୟେ
ଶ୍ରାବଣମେଘେର ଆଧେକ
ଶ୍ରାବଣେର ଗଗନେର ଗାୟ୍
ଶ୍ରାବଣେର ପବନେ ଆକୁଲ
ଶ୍ରାବଣେର ବାରିଧାରା
ଶ୍ରାବଣେର ଧାରାର ମତୋ
ଶ୍ୟାମ, ମୁଖେ ତବ ମଧୁର ଅଧରମେ
ଶ୍ୟାମ ରେ, ନିପଟ କଠିନ
ଶ୍ୟାମଲ ଛାୟା
ଶ୍ୟାମଲ ଶୋଭନ ଶ୍ରାବଣ
ସ tp
ସକରୁଣ ବେଣୁ ବାଜାୟେ କେ
ସକଲ ଗର୍ବ ଦୂର କରି ଦିବ
ସକଲ ଜନମ ଭ’ରେ
ସକଲ ଭୟେର ଭୟ ଯେ ତାରେ
ସକଲ ହୃଦୟ ଦିୟେ ଭାଲୋବେସେଛି
ସକଲ ହୃଦୟ ଦିୟେ (ମାୟାର ଖେଲା)
ସକଲକଲୁଷତାମସହର
ସକଲେରେ କାଛେ ଡାକି
ସକାତରେ ଓଇ କାଁଦିଛେ
ସକାଲବେଲାର ଆଲୋୟ୍ ବାଜେ
ସକାଲ-ବେଲାର କୁଁଡ଼ି ଆମାର
ସକାଲ-ସାଁଝେ
ସକଲଇ ଫୁରାଇଲ
ସକଲଇ ଫୁରାଲୋ (କାଲମୃଗୟା)
ସକଲଇ ଭୁଲେଛ ଭୋଲା ମନ
ସଖା, ଆପନ ମନ ନିୟେ
ସଖା, ଆପନ ମନ ନିୟେ (ମାୟାର ଖେଲା)
ସଖା, ତୁମି ଆଛ କୋଥା
ସଖା, ମୋଦେର ବେଁଧେ ରାଖୋ
ସଖା, ସାଧିତେ ସାଧାତେ
ସଖା ହେ, କୀ ଦିୟେ ଆମି
ସଖି ରେ, ପିରୀତ ବୁଝବେ
ସଖି ଲୋ, ସଖି ଲୋ
ସଖୀ, ଆର କତ ଦିନ ସୁଖହୀନ
ସଖୀ, ଓଇ ବୁଝି ବାଁଶି ବାଜେ
ସଖୀ, ଆଁଧାରେ ଏକେଲା ଘରେ

ସଖୀ, ଆମାରି ଦୁୟାରେ
ସଖୀ, କୀ ଦେଖା ଦେଖିଲେ
ସଖୀ, ତୋରା ଦେଖେ
ସଖୀ, ପ୍ରତିଦିନ ହାୟ୍ ଏସେ ଫିରେ ଯାୟ୍
ସଖୀ, ବଲୋ ଦେଖି ଲୋ
ସଖୀ, ବହେ ଗେଲ ବେଲା
ସଖୀ, ବହେ ଗେଲ (ମାୟାର ଖେଲା)
ସଖୀ, ଭାବନା କାହାରେ ବଲେ
ସଖୀ, ସାଧ କରେ ଯାହା
ସଖୀ, ସେ ଗେଲ କୋଥାୟ୍
ସଖୀ, ସେ ଗେଲ (ମାୟାର ଖେଲା)
ସଘନ ଘନ ଛାଇଲ
ସଘନ ଘନ ଛାଇଲ (କାଲମୃଗୟା)
ସଘନ ଗହନ ରାତ୍ରି
ସଜନି ସଜନି ରାଧିକା ଲୋ
ସତିମିର ରଜନୀ
ସତ୍ୟ ମଙ୍ଗଲ ପ୍ରେମମୟ୍ ତୁମି
ସଦା ଥାକୋ ଆନନ୍ଦେ
ସନ୍ତ୍ରାସେର ବିହ୍ୱଲତା
ସନ୍ଧ୍ୟା ହଲ ଗୋ ଓ ମା
ସନ୍ନ୍ୟାସୀ, ଧାନେ ନିମଗ୍ନ
ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଯେ ଜାଗିଲ ଓଇ
ସଫଲ କରୋ ହେ ପ୍ରଭୁ ଆଜି
ସବ କାଜେ ହାତ ଲାଗାଇ ମୋରା
ସବ-କିଛୁ କେନ ନିଲ ନା
ସବ-କିଛୁ କେନ ନିଲ ନା (ଶ୍ୟାମା)
ସବ ଦିବି କେ ସବ ଦିବି ପାୟ୍
ସବାଇ ଯାରେ ସବ ଦିତେଛେ
ସବାର ମାଝାରେ ତୋମାରେ ସ୍ୱୀକାର
ସବାର ସାଥେ ଚଲତେଛିଲ ଅଜାନା ଏଇ
ସବାରେ କରି ଆହ୍ୱାନ
ସବେ ଆନନ୍ଦ କରୋ
ସବେ ମିଲି ଗାଓ ରେ
ସଭାୟ୍ ତୋମାର ଥାକି ସବାର
ସମୟ୍ ଆମାର ନାଇ ଯେ ବାକି
ସମୟ୍ କାରୋ ଯେ ନାଇ
ସମୟ୍ ହୟେଛେ ନିକଟ
ସମୁଖେ ଶାନ୍ତିପାରାବାର
ସମୁଖେତେ ବହିଛେ ତଟିନୀ
ସମୁଖେତେ ବହିଛେ (କାଲମୃଗୟା)
ସର୍ଦାରମଶାୟ୍ ଦେରି ନା ସୟ୍
ସର୍ବ ଖର୍ବତାରେ ଦହେ
ସହଜ ହବି, ସହଜ ହବି
ସହସା ଡାଲପାଲା ତୋର ଉତଲା
ସହେ ନା ଯାତନା
ସହେ ନା, ସହେ ନା
ସଙ୍କୋଚେର ବିହ୍ୱଲତା
ସଂକୋଚେର ବିହ୍ୱଲତା
ସଂସାରେ କୋନୋ ଭୟ୍
ସାଜାବ ତୋମାରେ ହେ ଫୁଲ ଦିୟେ
ସାତ ଦେଶେତେ ଖୁଁଜେ
ସାଧ କ’ରେ କେନ, ସଖା
ସାଧନ କି ମୋର ଆସନ ନେବେ
ସାଧେର କାନନେ ମୋର
ସାରା ଜୀବନ ଦିଲ ଆଲୋ
ସାରା ନିଶି ଛିଲେମ ଶୁୟେ
ସାରା ବରଷ ଦେଖି ନେ, ମା
ସାର୍ଥକ କର’ ସାଧନ
ସାର୍ଥକ ଜନମ ଆମାର
ସୀମାର ମାଝେ, ଅସୀମ
ସୁଖହୀନ ନିଶିଦିନ
ସୁଖେ ଆଛି, ସୁଖେ ଆଛି
ସୁଖେ ଆଛି (ମାୟାର ଖେଲା)
ସୁଖେ ଆମାୟ୍ ରାଖବେ କେନ
ସୁଖେ ଥାକୋ ଆର ସୁଖୀ
ସୁଖେର ମାଝେ ତୋମାୟ୍
ସୁଧାସାଗରତୀରେ ହେ
ସୁନୀଲ ସାଗରେର ଶ୍ୟାମଲ କିନାରେ

ସୁନ୍ଦର ବଟେ ତବ ଅଙ୍ଗଦଖାନି
ସୁନ୍ଦର ବହେ ଆନନ୍ଦମନ୍ଦାନିଳ
ସୁନ୍ଦରେର ବନ୍ଧନ ନିଷ୍ଠୁରେର
ସୁନ୍ଦରେର ବନ୍ଧନ(ଶ୍ୟାମା)
ସୁନ୍ଦର ହୃଦିରଞ୍ଜନ ତୁମି ନନ୍ଦନଫୁଲହାର
ସୁମଙ୍ଗଲୀ ବଧୂ
ସୁମଧୁର ଶୁନି ଆଜି
ସୁର ଭୁଲେ ଯେଇ ଘୁରେ ବେଡ଼ାଇ
ସୁରେର ଗୁରୁ, ଦାଓ ଗୋ ସୁରେର ଦୀକ୍ଷା
ସୁରେର ଜାଲେ କେ ଜଡ଼ାଲେ
ସେ ଆମାର ଗୋପନ କଥା ଶୁନେ ଯା
ସେ ଆମି ଯେ ଆମି ନଇ
ସେ ଆସି କହିଲ
ସେ ଆସେ ଧୀରେ
ସେ କି ଭାବେ ଗୋପନ ରବେ
ସେ କୋନ୍ ପାଗଲ ଯାୟ୍
ସେ କୋନ୍ ବନେର ହରିଣ
ସେ ଜନ କେ, ସଖୀ
ସେ ଦିନ ଆମାୟ୍ ବଲେଛିଲେ
ସେ ଯେ ପଥିକ ଆମାର
ସେ ଯେ ପାଶେ ଏସେ ବସେଛିଲ
ସେ ଯେ ବାହିର ହଲ
ସେ ଯେ ମନେର ମାନୁଷ
ସେଇ ତୋ ଆମି ଚାଇ
ସେଇ ତୋ ତୋମାର ପଥେର ବଁଧୁ
ସେଇ ତୋ ବସନ୍ତ ଫିରେ ଏଲ
ସେଇ ଭାଲୋ, ମା
ସେଇ ଭାଲୋ ସେଇ ଭାଲୋ
ସେଇ ଯଦି ସେଇ ଯଦି
ସେଇ ଶାନ୍ତିଭବନ
ସେଦିନ ଦୁଜନେ ଦୁଲେଛିନୁ
ସେ ଦିନେ ଆପଦ ଆମାର
ସୋନାର ପିଞ୍ଜର ଭାଙିୟେ
ସ୍ୱପନ ଯଦି ଭାଙିଲେ
ସ୍ୱପନ-ପାରେର ଡାକ ଶୁନେଛି
ସ୍ୱପନଲୋକେର ବିଦେଶିନୀ
ସ୍ୱପ୍ନେ ଆମାର ମନେ ହଲ
ସ୍ୱପନେ ଦୋଁହେ ଛିନୁ
ସ୍ୱପ୍ନମଦିର ନେଶାୟ୍ ମେଶା
ସ୍ୱପ୍ନମଦିର ନେଶାୟ୍ (ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା)
ସ୍ୱରୂପ ତାଁର କେ ଜାନେ
ସ୍ୱର୍ଗେ ତୋମାୟ୍ ନିୟେ
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣବର୍ଣ୍ଣେ ସମୁଜ୍ଜ୍ୱଲ ନବ
ସ୍ୱାମୀ, ତୁମି ଏସୋ ଆଜ ଅନ୍ଧକାର
ସଂଶୟତିମିରମାଝେ ନା ହେରି
ସଂସାର ଯବେ ମନ କେଡ଼େ ଲୟ୍
ସଂସାରେ ତୁମି ରାଖିଲେ ମୋରେ
ସଂସାରେତେ ଚାରି ଧାର

ହ tp

ହବେ ଜୟ୍, ହବେ ଜୟ୍
ହମ ଯବ ନା ରବ, ସଜନୀ
ହମ, ସଖି, ଦାରିଦ ନାରୀ
ହରଷେ ଜାଗୋ ଆଜି
ହରି, ତୋମାୟ୍ ଡାକି
ହଲ ନା ଲୋ, ହଲ ନା
ହା-ଆ-ଆ-ଆଇ
ହା, କେ ବଲେ ଦେବେ
ହା ସଖୀ, ଓ ଆଦରେ
ହାଁ ଗୋ ମା, ସେଇ କଥାଇ
ହାଁଛୋଃ !
ହାଓୟା ଲାଗେ ଗାନେର ପାଲେ
ହାଟେର ଧୁଲା ସୟ୍ ନା ଯେ ଆର
ହାତେ ଲୟେ ଦୀପ ଅଗଣନ
ହାୟ୍ ଅତିଥି, ଏଖନି କି ହଲ
ହାୟ୍, ଏ କୀ ସମାପନ
ହାୟ୍, କୀ ଦଶା
ହାୟ୍ କେ ଦିବେ ଆର ସାନ୍ତ୍ୱନା
ହାୟ୍ ଗୋ, ବ୍ୟଥାୟ୍ କଥା

ହାୟ୍ ହତଭାଗିନୀ
ହାୟ୍ ହାୟ୍, ନାରୀରେ କରେଛି
ହାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ, ହାୟ୍ ପରବାସୀ
ହାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ, ହାୟ୍ ପରବାସୀ(ଶ୍ୟାମା)
ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ଦିନ ଚଲି ଯାୟ୍
ହାୟ୍ ହେମନ୍ତଲକ୍ଷ୍ମୀ
ହାର ମାନାଲେ ଗୋ, ଭାଙିଲେ
ହାର-ମାନା ହାର ପରାବ ତୋମାର
ହାରେ ରେ ରେ ରେ ରେ, ଆମାୟ୍
ହାସି କେନ ନାଇ ଓ ନୟନେ
ହାସିରେ କି ଲୁକାବି ଲାଜେ
ହିଂସାୟ୍ ଉନ୍ମତ୍ତ ପୃଥ୍ୱୀ
ହିମେର ରାତେ ଓଇ ଗଗନେର
ହିୟା କାଁପିଛେ ସୁଖେ
ହିୟାମାଝେ ଗୋପନେ ହେରିୟେ
ହୃଦୟ୍-ଆବରଣ ଖୁଲେ ଗେଲ
ହୃଦୟ୍ ଆମାର, ଓଇ ବୁଝି ତୋର
ହୃଦୟ୍ ଆମାର ଓଇ ବୁଝି ତୋର
ହୃଦୟ୍ ଆମାର ନାଚେ ରେ
ହୃଦୟ୍ ଆମାର ପ୍ରକାଶ ହଲ
ହୃଦୟ୍ ମୋର କୋମଲ ଅତି
ହୃଦୟ୍କ ସାଧ ମିଶାଓଲ ହୃଦୟେ
ହୃଦୟ୍ନନ୍ଦନବନେ
ହୃଦୟ୍ବସନ୍ତବନେ ଯେ
ହୃଦୟ୍ବାସନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଲ
ହୃଦୟ୍ବେଦନା ବହିୟା, ପ୍ରଭୁ
ହୃଦୟ୍ମନ୍ଦିରେ, ପ୍ରାଣାଧୀଶ
ହୃଦୟ୍ଶଶୀ ହୃଦିଗଗନେ
ହୃଦୟେ ଛିଲେ ଜେଗେ
ହୃଦୟେ ତୋମାର ଦୟା ଯେନ ପାଇ
ହୃଦୟେ ମନ୍ଦ୍ରିଲ
ହୃଦୟେ ରାଖୋ ଗୋ ଦେବୀ
ହୃଦୟେ ହୃଦୟ୍ ଆସି
ହୃଦୟେର ଏ କୂଲ, ଓ କୂଲ
ହୃଦୟେର ମଣି ଆଦରିଣୀ
ହୃଦିମନ୍ଦିରଦ୍ୱାରେ ବାଜେ
ହେ ଅନାଦି ଅସୀମ ସୁନୀଲ
ହେ ଅନ୍ତରେର ଧନ
ହେ ଆକାଶବିହାରୀ-ନୀରଦବାହନ
ହେ କୌନ୍ତେୟ୍
ହେ କ୍ଷଣିକେର ଅତିଥି
ହେ ଚିରନୂତନ, ଆଜି ଏ ଦିନେର
ହେ ତାପସ, ତବ ଶୁଷ୍କ କଠୋର
ହେ ନବୀନା
ହେ ନିଖିଲଭାରଧାରଣ
ହେ ନୂତନ
ହେ ନିରୁପମା
ହେ ବିଦେଶୀ, ଏସୋ ଏସୋ
ହେ ବିରହୀ, ହାୟ୍
ହେ ବିରହୀ (ଶ୍ୟାମା)
ହେ ଭାରତ, ଆଜି ତୋମାରି
ହେ ଭାରତ, ଆଜି ନବୀନ ବର୍ଷେ
ହେ ମନ, ତାଁରେ ଦେଖୋ
ହେ ମହାଜୀବନ, ହେ ମହାମରଣ
ହେ ମହାଦୁଃଖ, ହେ ରୁଦ୍ର
ହେ ମହାପ୍ରବଲ ବଲୀ
ହେ ମାଧବୀ, ଦ୍ୱିଧା କେନ
ହେ ମୋର ଚିତ୍ତ, ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥେ
ହେ ମୋର ଦେବତା
ହେ ସଖା, ବାରତା ପେୟେଛି ମନେ ମନେ
ହେ ସଖା, ମମ ହୃଦୟେ
ହେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ହିମଗିରି
ହେ ସୁନ୍ଦରୀ, ଉନ୍ମଥିତ ଯୌବନ
ହେଥା ଯେ ଗାନ ଗାଇତେ ଆସା
ହେମନ୍ତେ କୋନ୍ ବସନ୍ତେରଇ
ହେରି ଅହରହ ତୋମାରି ବିରହ
ହେରି ତବ ବିମଲମୁଖଭାତି
ହେରିୟା ଶ୍ୟାମଲ ଘନ

ହେଳାଫେଳା ସାରା ବେଳା
ହୋ, ଏକ ଏକ ଏକ ରେ
ହ୍ୟାଦେ ଗୋ ନନ୍ଦରାନୀ

ସ tp

ଗଇଇତଓବଇତଅନ ରଓବଇଇନ୍ଦନଅତହ
ଠାକୁର

tp cm¡mnts

cm¡mnts tp

- q ¡sArC ଗାନ ଖୌଁଜା / SEARCH
- FLL¡wd G[tb[tAn (V[svA BArAt[, 1973).
- N¡td ¡T d[f¡f¡rn¡cs w[T ରବୀନ୍ଦ୍ର ରଚନାବଳୀ (CL¡Lc¡td rks, ¡st ¡BngAL Gv., 1987).
- es¡snt[AL ¡d¡pn¡dn¡c n ¡T pAckA¡g BAng¡tx bY PALAz B. PAL fr]¡s w[T LATEX.
- aLs]¡sd *cLrdv[, cLr, s]¡prtAb]LAr, Y¡pr¡rf* And *cLrtbL.*
  Pz And Pdf *tp]ts Ar¡ cr¡At¡d bY pdfLAt¡x.
- F[rst ¡tst ¡r¡LA¡s n 21 ¡Fb 2002 (50T ¡YAr f A [str[cALLY [mprtAnt dA¡t)
- z¡pc[AL TAnks t z]BAs[s AApAtrA fr mAnY ¡Lps And [nstrϒct[ns.
- cntAct Add¡rss: s¡mn@[pb.¡rs.[n.
  Fr m¡r [nfrmAt[n :
  ttp+/www.iopb.res.in/˜somen/gitobitan.html

tp

ପୂଜା/ ଗାନ /୧ : କାନ୍ନାହାସିର-ଦୋଲ-ଦୋଲାନୋ

କାନ୍ନାହାସିର-ଦୋଲ-ଦୋଲାନୋ ପୌଷ-ଫାଗୁନେର ପାଲା,
ତାରି ମଧ୍ୟେ ଚିରଜୀବନ ବଇବ ଗାନେର ଡାଲା-
ଏଇ କି ତୋମାର ଖୁଶି, ଆମାୟ୍ ତାଇ ପରାଲେ ମାଳା
ସୁରେର-ଗନ୍ଧ-ଢାଲା ? ।
ତାଇ କି ଆମାର ଘୁମ ଛୁଟେଛେ, ବାଁଧ ଟୁଟେଛେ ମନେ,
ଖ୍ୟାପା ହାଓୟାର ଢେଉ ଉଠେଛେ ଚିରବ୍ୟାଥାର ବନେ,
କାଁପେ ଆମାର ଦିବାନିଶାର ସକଳ ଆଁଧାର ଆଲା !
ଏଇ କି ତୋମାର ଖୁଶି, ଆମାୟ୍ ତାଇ ପରାଲେ ମାଳା
ସୁରେର-ଗନ୍ଧ-ଢାଲା ? ।
ରାତେର ବାସା ହୟ୍ନି ବାଁଧା ଦିନେର କାଜେ କ୍ରୁଟି,
ବିନା କାଜେର ସେବାର ମାଝେ ପାଇନି ଆମି ଛୁଟି ।
ଶାନ୍ତି କୋଥାୟ୍ ମୋର ତରେ ହାୟ୍ ବିଶ୍ୱଭୁବନ-ମାଝେ,
ଅଶାନ୍ତି ଯେ ଆଘାତ କରେ ତାଇ ତୋ ବୀଣା ବାଜେ ।
ନିତ୍ୟ ରବେ ପ୍ରାଣ-ପୋଡ଼ାନୋ ଗାନେର ଆଗୁନ ଜ୍ୱାଲା-
ଏଇ କି ତୋମାର ଖୁଶି, ଆମାୟ୍ ତାଇ ପରାଲେ ମାଳା
ସୁରେର-ଗନ୍ଧ-ଢାଲା ? ।

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୩୨୪ (1918)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ ୪,୯,୧୭ ଲାଇନେର ଯତିଚିହ୍ନ ‘ ।’

ପୂଜା/ ଗାନ /୨ : ସୁରେର ଗୁରୁ, ଦାଓ ଗୋ ସୁରେର ଦୀକ୍ଷା

ସୁରେର ଗୁରୁ, ଦାଓ ଗୋ ସୁରେର ଦୀକ୍ଷା-
ମୋରା ସୁରେର କାଙାଳ, ଏଇ ଆମାଦେର ଭିକ୍ଷା ॥
ମନ୍ଦାକିନୀର ଧାରା, ଊଷାର ଶୁକତାରା,
କନକଚାଁପା କାନେ କାନେ ଯେ ସୁର ପେଲ ଶିକ୍ଷା ॥
ତୋମାର ସୁରେ ଭରିଯେ୍ ନିଯେ୍ ଚିତ୍ତ
ଯାବ ଯେଥାଯ୍ ବେସୁର ବାଜେ ନିତ୍ୟ ।
କୋଲାହଲେର ବେଗେ ଘୂର୍ଣ୍ଣି ଉଠେ ଜେଗେ,
ନିଯୋ୍ ତୁମି ଆମାର ବୀଣାର ସେଇଖାନେଇ ପରୀକ୍ଷା ॥

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୩ : ତୋମାର ସୁରେର ଧାରା ଝରେ ଯେଥାଯ୍ ତାରି ପାରେ

ତୋମାର   ସୁରେର ଧାରା ଝରେ ଯେଥାଯ୍ ତାରି ପାରେ
ଦେବେ କି ଗୋ ବାସା ଆମାଯ୍ ଏକଟି ଧାରେ ? ।
ଆମି   ଶୁନବ ଧ୍ୱନି କାନେ,
ଆମି   ଭରବ ଧ୍ୱନି ପ୍ରାନେ,
ସେଇ ଧ୍ୱନିତେ ଚିତ୍ତବୀଣାଯ୍ ତାର ବାଁଧିବ ବାରେ ବାରେ ॥
ଆମାର   ନୀରବ ବେଳା ସେଇ ତୋମାରି ସୁରେ ସୁରେ
ଫୁଲେର ଭିତର ମଧୁର ମତୋ ଉଠବେ ପୁରେ ।
ଆମାର   ଦିନ ଫୁରାବେ ଯବେ,
ଯଖନ   ରାତ୍ରି ଆଁଧାର ହବେ,
ହୃଦଯେ୍ ମୋର ଗାନେର ତାରା ଉଠବେ ଫୁଟେ ସାରେ ସାରେ ॥

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୪ : ତୁମି କେମନ କରେ ଗାନ କରୋ ହେ ଗୁଣୀ

ତୁମି   କେମନ କରେ ଗାନ କରୋ ହେ ଗୁଣୀ,
ଆମି   ଅବାକ୍ ହୟେ ଶୁନି କେବଲ ଶୁନି ॥
ସୁରେର ଆଲୋ ଭୁବନ ଫେଲେ ଛେୟେ,
ସୁରେର ହାଓୟା ଚଲେ ଗଗନ ବେୟେ,
ପାଷାଣ ଟୁଟେ ବ୍ୟାକୁଳ ବେଗେ ଧେୟେ
        ବହିୟା ଯାୟ୍ ସୁରେର ସୁରଧୁନି ॥
ମନେ କରି ଅମନି ସୁରେ ଗାଇ,
କଣ୍ଠେ ଆମାର ସୁର ଖୁଁଜେ ନା ପାଇ ।
କଇତେ କୀ ଚାଇ କଇତେ କଥା ବାଧେ-
ହାର ମେନେ ଯେ ପରାଣ ଆମାର କାଁଦେ,
ଆମାୟ୍ ତୁମି ଫେଲେଛ କୋନ୍ ଫାଁଦେ
        ଚୌଦିକେ ମୋର ସୁରେର ଜାଲ ବୁନି ॥

୧୦ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬(1909)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୫ : ଆମି ତୋମାୟ୍ ଯତୋ ଶୁନିୟେଛିଲେମ ଗାନ

ଆମି ତୋମାୟ୍ ଯତୋ ଶୁନିୟେଛିଲେମ ଗାନ
ତାର ବଦଲେ ଆମି ଚାଇ ନେ କୋନୋ ଦାନ ॥
ଭୁଲବେ ସେ ଗାନ ଯଦି ନାହୟ୍ ଯେୟୋ ଭୁଲେ
ଉଠବେ ଯଖନ ତାରା ସନ୍ଧ୍ୟାସାଗରକୂଲେ,
ତୋମାର ସଭାୟ୍ ଯବେ କରବ ଅବସାନ
ଏଇ କ'ଦିନେର ଶୁଧୁ ଏଇ କ'ଟି ମୋର ତାନ ॥
ତୋମାର ଗାନ ଯେ କତ ଶୁନିୟେଛିଲେ ମୋରେ
ସେଇ କଥାଟି ତୁମି ଭୁଲବେ କେମନ କରେ ?
ସେଇ କଥାଟି, କବି, ପଡ଼ବେ ତୋମାର ମନେ
ବର୍ଷାମୁଖର ରାତେ, ଫାଗୁନ-ସମୀରଣେ-
ଏଇଟୁକୁ ମୋର ଶୁଧୁ ରଇଲ ଅଭିମାନ
ଭୁଲତେ ସେ କି ପାର ଭୁଲିୟେଛ ମୋର ପ୍ରାଣ ॥

ପ୍ରଃ ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
ରଚନାବଲୀତେ " ?" ଚିହ୍ନେର ବ୍ୟବହାର ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୭ : ତୁମି ଯେ ସୁରେର ଆଗୁନ ଲାଗିୟେ ଦିଲେ

ତୁମି ଯେ ସୁରେର ଆଗୁନ ଲାଗିୟେ ଦିଲେ ମୋର ପ୍ରାଣେ,
ଏ ଆଗୁନ ଛଡ଼ିୟେ ଗେଲ ସବ ଖାନେ ॥
ଯତ ସବ ମରା ଗାଛେର ଡାଲେ ଡାଲେ
        ନାଚେ ଆଗୁନ ତାଲେ ତାଲେ ରେ,
ଆକାଶେ ହାତ ତୋଲେ ସେ କାର ପାନେ ॥
ଆଁଧାରେର ତାରା ଯତ ଅବାକ୍ ହୟେ ରୟ୍ ଚେୟେ,
କୋଥାକାର ପାଗଲ ହାଓୟା ବୟ୍ ଧେୟେ ।
ନିଶୀଥେର ବୁକେର ମାଝେ ଏଇ-ଯେ ଅମଲ
        ଉଠଲ ଫୁଟେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକମଲ ରେ,
ଆଗୁନେର କୀ ଗୁଣ ଆଛେ କେ ଜାନେ ॥

୨୪ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦(1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪,୯ ଲାଇନେ 'ରେ' ନେଇ ।

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୭ : ତୋମାର ବୀଣା ଆମାର ମନୋମାଝେ

ତୋମାର ବୀଣା ଆମାର ମନୋମାଝେ
କଖନୋ ଶୁନି, କଖନୋ ଭୁଲି, କଖନୋ ଶୁନି ନା ଯେ ॥
ଆକାଶ ଯବେ ଶିହରି ଉଠେ ଗାନେ
ଗୋପନ କଥା କହିତେ ଥାକେ ଧରାର କାନେ କାନେ–
ତାହାର ମାଝେ ସହସା ମାତେ ବିଷମ କୋଳାହଲେ
ଆମାର ମନେ ବାଁଧନହାରା ସ୍ୱପନ ଦଲେ ଦଲେ ।
ହେ ବୀଣାପାଣି, ତୋମାର ସଭାତଳେ
ଆକୁଳ ହିୟା ଉନ୍ମାଦିୟା ବେସୁର ହୟେ ବାଜେ ॥
ଚଲିତେଛିନୁ ତବ କମଲବନେ,
ପଥେର ମାଝେ ଭୁଲାଲୋ ପଥ ଉତଲା ସମୀରଣେ ।
ତୋମାର ସୁର ଫାଗୁନରାତେ ଜାଗେ,
ତୋମାର ସୁର ଅଶୋକଶାଖେ ଅରୁଣରେଣୁରାଗେ ।
ସେ ସୁର ବାହି ଚଲିତେ ଚାହି ଆପନ-ଭୋଲା ମନେ
ଗୁଞ୍ଜରିତ-ତ୍ୱରିତ-ପାଖା ମଧୁକରେର ସନେ ।
କୁହେଲୀ କେନ ଜଡ଼ାୟ୍ ଆବରଣେ–
ଆଁଧାରେ ଆଲୋ ଆବିଲ କରେ, ଆଁଖି ଯେ ମରେ ଲାଜେ ॥

୨ ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮, ଶେଷ ଲାଇନେର ପରେ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଇନ
'ତୋମାର ବାଣୀ କଖନୋ ଶୁନି, କଖନୋ ଶୁନି ନା ଯେ' ୧୨ ଲାଇନେ 'ଅରୁଣରେଣୁରାଗେ' ⟹ 'ଅରୁଣ ରେଣୁରାଗେ'
୧୪ ଲାଇନେ 'ଗୁଞ୍ଜରିତ-ତ୍ୱରିତ-ପାଖା' ⟹ 'ଗୁଞ୍ଜରିତ ତ୍ୱରିତ-ପାଖା'

ପୂଜା/ ଗାନ /୮ : ତୋମାର ନୟନ ଆମାୟ୍ ବାରେ ବାରେ

ତୋମାର ନୟନ ଆମାୟ୍ ବାରେ ବାରେ   ବଲେଛେ ଗାନ ଗାହିବାରେ ॥
ଫୁଲେ ଫୁଲେ ତାରାୟ୍ ତାରାୟ୍
ବଲେଛେ ସେ କୋନ୍ ଇଶାରାୟ୍
ଦିବସ-ରାତିର ମାଝ୍-କିନାରାୟ୍   ଧୂସର ଆଲୋୟ୍ ଅନ୍ଧକାରେ ।
ଗାଇ ନେ କେନ କୀ କବ ତା,
କେନ ଆମାର ଆକୁଲତା–
ବ୍ୟଥାର ମାଝେ ଲୁକାୟ୍ କଥା, ସୁର ଯେ ହାରାଇ ଅକୂଳ ପାରେ ॥
ଯେତେ ଯେତେ ଗଭୀର ସ୍ରୋତେ   ଡାକ ଦିୟେଛ ତରୀ ହତେ ।
ଡାକ ଦିୟେଛ ଝଡ଼୍-ତୁଫାନେ
ବୋବା ମେଘେର ବଜ୍ରଗାନେ,
ଡାକ ଦିୟେଛ ମରଣପାଣେ   ଶ୍ରାବଣରାତେର ଉତଳ ଧାରେ ।
ଯାଇ ନେ କେନ ଜାନ ନା କି–
ତୋମାର ପାନେ ମେଲେ ଆଁଖି
କୂଲେର ଘାଟେ ବସେ ଥାକି,   ପଥ କୋଥା ପାଇ ପାରାବାରେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୨ (1915)

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୯ : ଅରୂପ, ତୋମାର ବାଣୀ

ଅରୂପ, ତୋମାର ବାଣୀ
ଅଙ୍ଗେ ଆମାର ଚିତ୍ତେ ଆମାର ମୁକ୍ତି ଦିକ୍ ସେ ଆନି ॥
ନିତ୍ୟକାଳେର ଉତ୍ସବ ତବ ବିଶ୍ୱେର ଦୀପାଳିକା-
ଆମି ଶୁଧୁ ତାରି ମାଟିର ପ୍ରଦୀପ, ଜ୍ୱାଲାଓ ତାହାର ଶିଖା
ନିର୍ବାଣହୀନ ଆଲୋକଦୀପ୍ତ ତୋମାର ଇଚ୍ଛାଖାନି ॥
ଯେମନ ତୋମାର ବସନ୍ତବାୟୁ ଗୀତଲେଖା ଯାୟ୍ ଲିଖେ
ବର୍ଣ୍ଣେ ବର୍ଣ୍ଣେ ପୁଷ୍ପେ ପର୍ଣ୍ଣେ ବନେ ବନେ ଦିକେ ଦିକେ
ତେମନି ଆମାର ପ୍ରାଣେର କେନ୍ଦ୍ରେ ନିଶ୍ୱାସ ଦାଓ ପୁରେ,
ଶୂନ୍ୟ ତାହାର ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିୟା ଧନ୍ୟ କରୁକ ସୁରେ-
ବିଘ୍ନ ତାହାର ପୁଣ୍ୟ କରୁକ ତବ ଦକ୍ଷିଣପାଣି ॥

୨୧ ନଭେମ୍ବର ୧୯୨୬(1926)

ପୂଜା/ ଗାନ /୧୦ : ଗାନେ ଗାନେ ତବ ବନ୍ଧନ

ଗାନେ ଗାନେ ତବ ବନ୍ଧନ ଯାକ ଟୁଟେ
ରୁଦ୍ଧବାଣୀର ଅନ୍ଧକାରେ କାଁଦନ ଜେଗେ ଉଠେ ॥
ବିଶ୍ୱକବିର ଚିତ୍ତମାଝେ   ଭୁବନବୀଣା ଯେଥାୟ୍ ବାଜେ
ଜୀବନ ତୋମାର ସୁରେର ଧାରାୟ୍ ପଡୁକ ସେଥାୟ୍ ଲୁଟେ ॥
ଛନ୍ଦ ତୋମାର ଭେଙେ ଗିୟେ୍ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ବାଧାୟ୍ ପ୍ରାଣେ,
ଅନ୍ତରେ ଆର ବାହିରେ ତାଇ ତାନ ମେଳେ ନା ତାନେ ।
ସୁରହାରା ପ୍ରାଣ ବିଷମ ବାଧା– ସେଇ ତୋ ଆଁଧି, ସେଇ ତୋ ଧାଁଧା–
ଗାନ-ଭୋଲା ତୁଇ ଗାନ ଫିରେ ନେ, ଯାକ ସେ ଆପଦ ଛୁଟେ ॥

୨୫ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ଦ୍ର: ପ୍ରଥମ ଲାଇନେର ପାଠାନ୍ତର
'ଆପନ ଗାନେର ଟାନେ ତୋମାର ବନ୍ଧନ ଯାକ ଟୁଟେ'

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୧୧ : ଆମାର ସୁରେ ଲାଗେ ତୋମାର ହାସି

ଆମାର ସୁରେ ଲାଗେ ତୋମାର ହାସି,
ଯେମନ ଢେଉୟେ ଢେଉୟେ ରବିର କିରଣ ଦୋଲେ ଆସି ॥
ଦିବାନିଶି ଆମିଓ ଯେ ଫିରି ତୋମାର ସୁରେର ଖୋଁଜେ,
ହଠାତ୍ ଏ ମନ ଭୋଲାୟ୍ କଖନ ତୋମାର ବାଁଶି ॥
ଆମାର ସକଲ କାଜଇ ରଇଲ ବାକି, ସକଲ ଶିକ୍ଷା ଦିଲେମ ଫାଁକି ।
ଆମାର ଗାନେ ତୋମାୟ୍ ଧରବ ବ'ଲେ ଉଦାସ ହୟେ୍ ଯାଇ ଯେ ଚଲେ,
ତୋମାର ଗାନେ ଧରା ଦିତେ ଭାଲୋବାସି ॥

୧୩୨୮ (1921)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୧୨ : ଆମାର ବେଳା ଯେ ଯାୟ୍ ସାଁଝ୍-ବେଳାତେ

ଆମାର   ବେଳା ଯେ ଯାୟ୍ ସାଁଝ୍-ବେଳାତେ
ତୋମାର   ସୁରେ ସୁରେ ସୁର ମେଳାତେ ॥
ଏକତାରାଟିର ଏକଟି ତାରେ   ଗାନେର ବେଦନ ବଇତେ ନାରେ,
ତୋମାର ସାଥେ ବାରେ ବାରେ   ହାର ମେନେଛି ଏଇ ଖେଳାତେ
ତୋମାର   ସୁରେ ସୁରେ ସୁର ମେଳାତେ ॥
ଏ ତାର ବାଁଧା କାଛେର ସୁରେ,
ଐ ବାଁଶି ଯେ ବାଜେ ଦୂରେ ।
ଗାନେର ଲୀଳାର ସେଇ କିନାରେ   ଯୋଗ ଦିତେ କି ସବାଇ ପାରେ
ବିଶ୍ୱହୃଦୟପାରାବାରେ   ରାଗରାଗିଣୀର ଜାଲ ଫେଲାତେ-
ତୋମାର   ସୁରେ ସୁରେ ସୁର ମେଳାତେ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୬(1919)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ଏକତାରାଟିର' ⟹ 'ଆମାର ଏକତାରାଟିର'
୬ ଲାଇନେ 'ଏ ତାର ବାଁଧା' ⟹ 'ଆମାର ଏ ତାର ବାଁଧା'
୭ ଲାଇନେ 'ଐ' ⟹ 'ଓଇ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୧୩ : ଜୀବନମରଣେର ସୀମାନା ଛାଡ଼ାୟେ

ଜୀବନମରଣେର ସୀମାନା ଛାଡ଼ାୟେ,
ବନ୍ଧୁ ହେ ଆମାର, ରୟେଛ ଦାଁଡ଼ାୟେ ॥
ଏ ମୋର ହୃଦୟେର ବିଜନ ଆକାଶେ
ତୋମାର ମହାସନ ଆଲୋତେ ଢାକା ସେ,
ଗଭୀର କୀ ଆଶାୟ ନିବିଡ଼ ପୁଲକେ
ତାହାର ପାନେ ଚାଇ ଦୁ ବାହୁ ବାଡ଼ାୟେ ॥
ନୀରବ ନିଶି ତବ ଚରଣ ନିଛାୟେ
ଆଁଧାର-କେଶଭାର ଦିୟେଛେ ବିଛାୟେ ।
ଆଜି ଏ କୋନ୍ ଗାନ ନିଖିଲ ପ୍ଲାବିୟା
ତୋମାର ବୀଣା ହତେ ଆସିଲ ନାବିୟା !
ଭୁବନ ମିଲେ ଯାୟ ସୁରେର ରଣନେ,
ଗାନେର ବେଦନାୟ ଯାଇ ଯେ ହାରାୟେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬(1919)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୧୪ : ଯାରା କଥା ଦିୟେ ତୋମାର କଥା ବଲେ

ଯାରା କଥା ଦିୟେ ତୋମାର କଥା ବଲେ

ତାରା କଥାର ବେଡ଼ା ଗାଁଥେ କେବଲ ଦଲେର ପରେ ଦଲେ ॥

ଏକେର କଥା ଆରେ

ବୁଝ୍ତେ ନାହି ପାରେ,

ବୋଝାୟ୍ ଯତ କଥାର ବୋଝା ତତଇ ବେଡ଼େ ଚଲେ ॥

ଯାରା କଥା ଛେଡ଼େ ବାଜାୟ୍ ଶୁଧୁ ସୁର

ତାଦେର ସବାର ସୁରେ ସବାଇ ମେଲେ ନିକଟ ହତେ ଦୂର ।

ବୋଝେ କି ନାଇ ବୋଝେ

ଥାକେ ନା ତାର ଖୋଁଜେ,

ବେଦନ ତାଦେର ଠେକେ ଗିୟେ ତୋମାର ଚରଣତଲେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬(1919)

ପୂଜା/ ଗାନ /୧୫ : ତୋମାରି ଝରନାତଳାର ନିର୍ଜନେ

ତୋମାରି ଝରନାତଳାର ନିର୍ଜନେ
ମାଟିର ଏଇ କଳସ ଆମାର ଛାପିୟେ ଗେଲ କୋନ୍ କ୍ଷଣେ ॥
ରବି ଐ ଅସ୍ତେ ନାମେ ଶୈଳତଳେ,
ବଳାକା କୋନ ଗଗନେ ଉଡ଼େ ଚଲେ-
ଆମି ଏଇ କରୁଣ ଧାରାର କଳକଳେ
ନୀରବେ କାନ ପେତେ ରଇ ଆନମନେ
ତୋମାରି ଝରନାତଳାର ନିର୍ଜନେ ॥
ଦିନେ ମୋର ଯା ପ୍ରୟୋଜନ ବେଡ଼ାଇ ତାରି ଖୋଁଜ କରେ,
ମେଟେ ବା ନାଇ ମେଟେ ତା ଭାବବ ନା ଆର ତାର ତରେ
ସାରାଦିନ ଅନେକ ଘୁରେ ଦିନେର ଶେଷେ
ଏସେଛି ସକଳ ଚାଓୟାର ବାହିର-ଦେଶେ,
ନେବ ଆଜ ଅସୀମ ଧାରାର ତୀରେ ଏସେ
ପ୍ରୟୋଜନ ଛାପିୟେ ଯା ଦାଓ ସେଇ ଧନେ
ତୋମାରି ଝରନାତଳାର ନିର୍ଜନେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬(1919)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ‘ଐ’ ⟹ ‘ଓଇ’
୯ ଲାଇନେର ଶେଷେ ଯତି ଚିହ୍ନ ‘ ।’

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୧୬ : କୂଳ ଥେକେ ମୋର ଗାନେର ତରୀ

କୂଳ ଥେକେ ମୋର ଗାନେର ତରୀ ଦିଲେମ ଖୁଲେ,
ସାଗର-ମାଝେ ଭାସିଯେ ଦିଲେମ ପାଲଟି ତୁଲେ ॥
ଯେଖାନେ ଐ କୋକିଳ ଡାକେ ଛାୟାତଲେ
ସେଖାନେ ନୟ,
ଯେଖାନେ ଐ ଗ୍ରାମେର ବଧୂ ଆସେ ଜଲେ
ସେଖାନେ ନୟ,
ଯେଖାନେ ନୀଳ ମରଣଲୀଲା ଉଠଛେ ଦୁଲେ
ସେଖାନେ ମୋର ଗାନେର ତରୀ ଦିଲେମ ଖୁଲେ ॥
ଏବାର, ବୀଣା, ତୋମାୟ ଆମାୟ ଆମରା ଏକା-
ଅନ୍ଧକାରେ ନାଇବା କାରେ ଗେଲ ଦେଖା
କୁଞ୍ଜବନେର ଶାଖା ହତେ ଯେ ଫୁଲ ତୋଲେ
ସେ ଫୁଲ ଏ ନୟ,
ବାତାୟନେର ଲତା ହତେ ଯେ ଫୁଲ ଦୋଲେ
ସେ ଫୁଲ ଏ ନୟ-
ଦିଶାହାରା ଆକାଶ-ଭରା ସୁରେର ଫୁଲେ
ସେଇ ଦିକେ ମୋର ଗାନେର ତରୀ ଦିଲେମ ଖୁଲେ ॥

୧୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧(1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩, ୫ ଲାଇନେ 'ଐ' ⟹ 'ଓଇ'
୯ ଲାଇନେ 'ଏବାର, ବୀଣା,' ⟹ 'ଏବାର ବୀଣା,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୧୭ : ତୋମାର କାଛେ ଏ ବର ମାଗି

ତୋମାର କାଛେ ଏ ବର ମାଗି, ମରଣ ହତେ ଯେନ ଜାଗି

ଗାନେର ସୁରେ ॥

ଯେମନି ନୟନ ମେଲି ଯେନ ମାତାର ସ୍ତନ୍ୟସୁଧା-ହେନ

ନବୀନ ଜୀବନ ଦେୟ୍ ଗୋ ପୁରେ ଗାନେର ସୁରେ ॥

ସେଥାୟ୍ ତରୁ ତୃଣ ଯତ

ମାଟିର ବାଁଶି ହତେ ଓଠେ ଗାନେର ମତୋ ।

ଆଲୋକ ସେଥା ଦେୟ୍ ଗୋ ଆନି

ଆକାଶେର ଆନନ୍ଦବାଣୀ,

ହୃଦୟ୍ମାଝେ ବେଡ଼ାୟ୍ ଘୁରେ ଗାନେର ସୁରେ ॥

୧୭ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧(1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୯୮ : କେନ ତୋମରା ଆମାୟ୍ ଡାକୋ

କେନ ତୋମରା ଆମାୟ୍ ଡାକୋ, ଆମାର ମନ ନା ମାନେ

ପାଇ ନେ ସମୟ୍ ଗାନେ ଗାନେ ।

ପଥ ଆମାରେ ଶୁଧାୟ୍ ଲୋକେ, ପଥ କି ଆମାର ପଡ଼େ ଚୋଖେ,

ଚଲି ଯେ କୋନ୍ ଦିକେର ପାନେ ଗାନେ ଗାନେ ॥

ଦାଓ ନା ଛୁଟି, ଧର କ୍ରୁଟି, ନିଇ ନେ କାନେ ।

ମନ ଭେସେ ଯାୟ୍ ଗାନେ ଗାନେ ।

ଆଜ ଯେ କୁସୁମ-ଫୋଟାର ବେଳା, ଆକାଶେ ଆଜ ରଙେର ମେଳା,

ସକଳ ଦିକେଇ ଆମାୟ୍ ଟାନେ ଗାନେ ଗାନେ ॥

୨୨ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦(1914)

ପୂଜା/ ଗାନ /୧୯ : ଦାଁଡ଼ିୟେ ଆଛ ତୁମି ଆମାର ଗାନେର ଓ ପାରେ

ଦାଁଡ଼ିୟେ ଆଛ ତୁମି ଆମାର ଗାନେର ଓ ପାରେ-
ଆମାର ସୁରଗୁଳି ପାୟ ଚରଣ, ଆମି ପାଇ ନେ ତୋମାରେ ॥
ବାତାସ ବହେ ମରି ମରି, ଆର ବେଁଧେ ରେଖୋ ନା ତରୀ-
ଏସୋ ଏସୋ ପାର ହୟେ ମୋର ହୃଦୟମାଝାରେ ॥
ତୋମାର ସାଥେ ଗାନେର ଖେଳା ଦୂରେର ଖେଳା ଯେ,
ବେଦନାତେ ବାଁଶି ବାଜାୟ ସକଲ ବେଳା ଯେ ।
କବେ ନିୟେ ଆମାର ବାଁଶି ବାଜାବେ ଗୋ ଆପନି ଆସି
ଆନନ୍ଦମୟ ନୀରବ ରାତେର ନିବିଡ଼ ଆଁଧାରେ ॥

୨୮ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦(1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୨୦ : ରାଜପୁରୀତେ ବାଜାୟ୍ ବାଁଶି

ରାଜପୁରୀତେ ବାଜାୟ୍ ବାଁଶି ବେଳାଶେଷେର ତାନ ।
ପଥେ ଚଳି, ଶୁଧାୟ୍ ପଥିକ 'କୀ ନିଲି ତୋର ଦାନ' ॥
ଦେଖାବ ଯେ ସବାର କାଛେ ଏମନ ଆମାର କୀ-ବା ଆଛେ,
ସଙ୍ଗେ ଆମାର ଆଛେ ଶୁଧୁ ଏଇ କଖାନି ଗାନ ॥
ଘରେ ଆମାର ରାଖତେ ଯେ ହୟ୍ ବହୁ ଲୋକେର ମନ-
ଅନେକ ବାଁଶି, ଅନେକ କାଁସି, ଅନେକ ଆୟୋଜନ ।
ବଁଧୁର କାଛେ ଆସାର ବେଳାୟ୍ ଗାନଟି ଶୁଧୁ ନିଲେମ ଗଳାୟ୍,
ତାରି ଗଳାର ମାଲ୍ୟ କ'ରେ କରବ ମୂଲ୍ୟବାନ ॥

୧୫ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୨୧ : ଜାଗ' ଜାଗ' ରେ ଜାଗ' ସଙ୍ଗୀତ

ଜାଗ' ଜାଗ' ରେ ଜାଗ' ସଙ୍ଗୀତ - ଚିତ୍ତ ଅମ୍ବର କର ତରଙ୍ଗିତ

ନିବିଡ଼ନନ୍ଦିତ ପ୍ରେମକମ୍ପିତ ହୃଦୟକୁଞ୍ଜବିତାନେ ॥

ମୁକ୍ତବନ୍ଧନ ସପ୍ତସୁର ତବ କରୁକ ବିଶ୍ୱବିହାର,

ସୂର୍ଯଶଶିନକ୍ଷତ୍ରଲୋକେ କରୁକ ହର୍ଷ ପ୍ରଚାର ।

ତାନେ ତାନେ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ଗାଁଥ' ନନ୍ଦନହାର ।

ପୂର୍ଣ୍ଣ କର' ରେ ଗଗନ-ଅଙ୍ଗନ ତାଁର ବନ୍ଦନଗାନେ ॥

ପ୍ର: ୧୯୦୯(1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ "ଜାଗ' ଜାଗ' ରେ ଜାଗ' ସଙ୍ଗୀତ"

⟹ 'ଜାଗୋ ଜାଗୋ ରେ ଜାଗୋ ସଂଗୀତ'

୧ ଲାଇନେ କର ⟹ କରୋ

୫ ଲାଇନେ ଗାଁଥ' ⟹ ଗାଁଥୋ

୬ ଲାଇନେ କର' ⟹ କରୋ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୨୨ : ହେଥା ଯେ ଗାନ ଗାଇତେ ଆସା

ହେଥା ଯେ ଗାନ ଗାଇତେ ଆସା, ଆମାର ହୟନି ସେ ଗାନ ଗାଓୟା-
ଆଜଓ କେବଳଇ ସୁର ସାଧା, ଆମାର କେବଳ ଗାଇତେ ଚାଓୟା ॥
ଆମାର ଲାଗେ ନାଇ ସେ ସୁର, ଆମାର ବାଁଧେ ନାଇ ସେ କଥା,
ଶୁଧୁ ପ୍ରାଣେରଇ ମାଝଖାନେ ଆଛେ ଗାନେର ବ୍ୟାକୁଳତା ।
ଆଜଓ ଫୋଟେ ନାଇ ସେ ଫୁଲ, ଶୁଧୁ ବହେଛେ ଏକ ହାଓୟା ॥
ଆମି ଦେଖି ନାଇ ତାର ମୁଖ, ଆମି ଶୁନି ନାଇ ତାର ବାଣୀ,
କେବଳ ଶୁନି କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ତାହାର ପାୟେର ଧ୍ୱନିଖାନି-
ଆମାର ଦ୍ୱାରେର ସମୁଖ ଦିୟେ ସେ ଜନ କରେ ଆସା-ଯାଓୟା ।
ଶୁଧୁ ଆସନ ପାତା ହଲ ଆମାର ସାରାଟି ଦିନ ଧ'ରେ-
ଘରେ ହୟ ନି ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଲା, ତାରେ ଡାକବ କେମନ କରେ ।
ଆଛି ପାବାର ଆଶା ନିୟେ, ତାରେ ହୟ ନି ଆମାର ପାଓୟା ॥

୨୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬(1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୯ ଲାଇନେ ଧ'ରେ- ⟹ ଧରେ-

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୨୩ : ଆମି ହେଥାୟ୍ ଥାକି ଶୁଧୁ ଗାଇତେ ତୋମାର ଗାନ

ଆମି ହେଥାୟ୍ ଥାକି ଶୁଧୁ ଗାଇତେ ତୋମାର ଗାନ,
ଦିୟୋ ତୋମାର ଜଗତ୍-ସଭାୟ୍ ଏଇଟୁକୁ ମୋର ସ୍ଥାନ ॥
ଆମି ତୋମାର ଭୁବନ-ମାଝେ ଲାଗି ନି, ନାଥ, କୋନୋ କାଜେ-
ଶୁଧୁ କେବଳ ସୁରେ ବାଜେ ଅକାଜେର ଏଇ ପ୍ରାଣ ॥
ନିଶାୟ୍ ନୀରବ ଦେବାଳୟେ ତୋମାର ଆରାଧନ,
ତଖନ ମୋରେ ଆଦେଶ କୋରୋ ଗାଇତେ ହେ ରାଜନ ।
ଭୋରେ ଯଖନ ଆକାଶ ଜୁଡ଼େ ବାଜବେ ବୀଣା ସୋନାର ସୁରେ-
ଆମି ଯେନ ନା ରଇ ଦୂରେ, ଏଇ ଦିୟୋ ମୋର ମାନ ॥

୧୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬(1909)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୨୪ : ଗାନେର ସୁରେର ଆସନଖାନି

ଗାନେର ସୁରେର ଆସନଖାନି ପାତି ପଥେର ଧାରେ ।
ଓଗୋ ପଥିକ, ତୁମି ଏସେ ବସବେ ବାରେ ବାରେ ॥
ଐ ଯେ ତୋମାର ଭୋରେର ପାଖି ନିତ୍ୟ କରେ ଡାକାଡାକି,
ଅରୁଣ-ଆଲୋର ଖେୟାୟ୍ ଯଖନ ଏସ ଘାଟେର ପାରେ,
ମୋର ପ୍ରଭାତୀର ଗାନଖାନିତେ ଦାଁଡ଼ାଓ ଆମାର ଦ୍ୱାରେ ॥
ଆଜ ସକାଳେ ମେଘେର ଛାୟା ଲୁଟିୟେ ପଡ଼େ ବନେ,
ଜଳ ଭରେଛେ ଐ ଗଗନେର ନୀଳ ନୟନେର କୋଣେ ।
ଆଜକେ ଏଲେ ନତୁନ ବେଶେ ତାଳେର ବନେ ମାଠେର ଶେଷେ,
ଅମନି ଚଲେ ଯେୟୋ ନାକୋ ଗୋପନସଞ୍ଚାରେ ।
ଦାଁଡ଼ିୟୋ ଆମାର ମେଘଲା ଗାନେର ବାଦଲ-ଅନ୍ଧକାରେ ॥

୨୮ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୨(1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩, ୭ ଲାଇନେ ଐ $\Longrightarrow$ ଓଇ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୨୫ : ସୁର ଭୁଲେ ଯେଇ ଘୁରେ ବେଡ଼ାଇ

ସୁର ଭୁଲେ ଯେଇ ଘୁରେ ବେଡ଼ାଇ କେବଲ କାଜେ
ବୁକେ ବାଜେ ତୋମାର ଚୋଖେର ଭର୍ତ୍ସନା ଯେ ॥
ଉଧାଓ ଆକାଶ ଉଦାର ଧରା ସୁନୀଲ-ଶ୍ୟାମଲ-ସୁଧାୟ୍-ଭରା
ମିଲାୟ୍ ଦୂରେ, ପରଶ ତାଦେର ମେଲେ ନା ଯେ-
ବୁକେ ବାଜେ ତୋମାର ଚୋଖେର ଭର୍ତ୍ସନା ଯେ ॥
ବିଶ୍ୱ ଯେ ସେଇ ସୁରେର ପଥେର ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍
ଚିତ୍ତ ଆମାର ବ୍ୟାକୁଲ କରେ ଆସା-ଯାଓୟାୟ୍ ।
ତୋମାୟ୍ ବସାଇ ଏ-ହେନ ଠାଁଇ ଭୁବନେ ମୋର ଆର-କୋଥା ନାଇ,
ମିଲନ ହବାର ଆସନ ହାରାଇ ଆପନ ମାଝେ-
ବୁକେ ବାଜେ ତୋମାର ଚୋଖେର ଭର୍ତ୍ସନା ଯେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ସୁନୀଲ-ଶ୍ୟାମଲ-ସୁଧାୟ୍-ଭରା ⟹ ସୁନୀଲ ଶ୍ୟାମଲ ସୁଧାୟ୍ ଭରା

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୨୭ : ଗାନେର ଭିତର ଦିୟେ ଯଖନ

ଗାନେର ଭିତର ଦିୟେ ଯଖନ ଦେଖି ଭୁବନଖାନି

ତଖନ ତାରେ ଚିନି ଆମି, ତଖନ ତାରେ ଜାନି ।

ତଖନ ତାରି ଆଲୋର ଭାଷାୟ୍ ଆକାଶ ଭରେ ଭାଲୋବାସାୟ୍,

ତଖନ ତାରି ଧୁଲାୟ୍ ଧୁଲାୟ୍ ଜାଗେ ପରମ ବାଣୀ ॥

ତଖନ ସେ ଯେ ବାହିର ଛେଡ଼େ ଅନ୍ତରେ ମୋର ଆସେ,

ତଖନ ଆମାର ହୃଦୟ୍ କାଁପେ ତାରି ଘାସେ ଘାସେ ।

ରୂପେର ରେଖା ରସେର ଧାରାୟ୍ ଆପନ ସୀମା କୋଥାୟ୍ ହାରାୟ୍,

ତଖନ ଦେଖି ଆମାର ସାଥେ ସବାର କାନାକାନି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ପୂଜା/ ଗାନ /୨୭ : ଖେଳାର ଛଲେ ସାଜିୟେ଼ ଆମାର ଗାନେର ବାଣୀ

ଖେଳାର ଛଲେ ସାଜିୟେ଼ ଆମାର ଗାନେର ବାଣୀ
ଦିନେ ଦିନେ ଭାସାଇ ଦିନେର ତରୀଖାନି ॥
ସ୍ରୋତେର ଲୀଲାୟ଼ ଭେସେ ଭେସେ   ସୁଦୂରେ କୋନ୍ ଅଚିନ ଦେଶେ
କୋନୋ ଘାଟେ ଠେକବେ କିନା ନାହି ଜାନି ॥
ନାହୟ଼ ଡୁବେ ଗେଲଇ,   ନାହୟ଼ ଗେଲଇ ବା ।
ନାହୟ଼ ତୁଲେ ଲଓ ଗୋ, ନାହୟ଼ ଫେଲୋଇ ବା ।
ହେ ଅଜାନା, ମରି ମରି,   ଉଦ୍ଦେଶେ ଏଇ ଖେଳା କରି,
ଏଇ ଖେଳାତେଇ ଆପନ-ମନେ ଧନ୍ୟ ମାନି ॥

୧୩୨୮(1921)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ ଫେଲୋଇ ⟹ ଫେଲଇ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୨୮ : ଯତଖନ ତୁମି ଆମାୟ୍ ବସିୟେ୍ ରାଖ

ଯତଖନ ତୁମି ଆମାୟ୍ ବସିୟେ୍ ରାଖ ବାହିର-ବାଟେ
ତତଖନ ଗାନେର ପରେ ଗାନ ଗେୟେ୍ ମୋର ପ୍ରହର କାଟେ ।
ଯବେ ଶୁଭକ୍ଷଣେ ଡାକ ପଡ଼େ ସେଇ ଭିତର-ସଭାର ମାଝେ
ଏ ଗାନ ଲାଗବେ ବୁଝି କାଜେ
ତୋମାର ସୁରେର ରଙେର ରଙିନ ନାଟେ ॥
ତୋମାର ଫାଗୁନଦିନେର ବକୁଳ ଚାଁପା, ଶ୍ରାବଣଦିନେର କେୟା,
ତାଇ ଦେଖେ ତୋ ଶୁନି ତୋମାର କେମନ ଯେ ତାନ ଦେ'ୟା ।
ଆମି ଉତଳ ପ୍ରାଣେ ଆକାଶ-ପାନେ ହୃଦୟ୍ଖାନି ତୁଳି
ବୀଣାୟ୍ ବେଁଧେଛି ଗାନଗୁଲି
ତୋମାର ସାଁଝ୍-ସକାଳେର ସୁରେର ଠାଟେ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯(1922-1923)

ପୂଜା/ ଗାନ /୨୯ : ଆମାର ଯେ ଗାନ ତୋମାର ପରଶ ପାବେ

ଆମାର ଯେ ଗାନ ତୋମାର ପରଶ ପାବେ

ଥାକେ କୋଥାୟ୍ ଗହନ ମନେର ଭାବେ ? ।

ସୁରେ ସୁରେ ଖୁଁଜି ତାରେ ଅନ୍ଧକାରେ,

ଆମାର ଯେ ଆଁଖିଜଲ ତୋମାର ପାୟେ ନାବେ

ଥାକେ କୋଥାୟ୍ ଗହନ ମନେର ଭାବେ ? ।

ଯଖନ ଶୁଷ୍କ ପ୍ରହର ବୃଥା କାଟାଇ

ଚାହି ଗାନେର ଲିପି ତୋମାୟ୍ ପାଠାଇ ।

କୋଥାୟ୍ ଦୁଃଖସୁଖେର ତଳାୟ୍ ସୁର ଯେ ପଳାୟ୍,

ଆମାର ଯେ ଶେଷ ବାଣୀ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ ଯାବେ

ଥାକେ କୋଥାୟ୍ ଗହନ ମନେର ଭାବେ ? ।

ପ୍ରː ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ରː ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତː
୪ ଲାଇନେ ' ଆମାର ଯେ ଆଁଖିଜଲ' ⟹ 'ଯେ ଆଁଖିଜଲ'
୯ ଲାଇନେ ' ଆମାର ଯେ ଶେଷ ବାଣୀ' ⟹ 'ଯେ ଶେଷ ବାଣୀ'
ରଚନାବଳୀତେ '?' ଚିହ୍ନେର ବ୍ୟବହାର ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୩୦ : ଗାନେର ଝରନାତଳାୟ୍

ଗାନେର ଝରନାତଳାୟ୍ ତୁମି ସାଁଝେର ବେଳାୟ୍ ଏଲେ ।
ଦାଓ ଆମାରେ ସୋନାର୍-ବରନ ସୁରେର ଧାରା ଢେଲେ ॥
ଯେ ସୁର ଗୋପନ ଗୁହା ହତେ ଛୁଟେ ଆସେ ଆକୁଲ ସ୍ରୋତେ,
କାନ୍ନାସାଗର୍-ପାନେ ଯେ ଯାୟ୍ ବୁକେର ପାଥର ଠେଲେ ॥
ଯେ ସୁର ଉଷାର ବାଣୀ ବୟେ୍ ଆକାଶେ ଯାୟ୍ ଭେସେ,
ରାତେର କୋଲେ ଯାୟ୍ ଗୋ ଚଲେ ସୋନାର ହାସି ହେସେ ।
ଯେ ସୁର ଚାଁପାର ପେୟ୍ଲା ଭ'ରେ ଦେୟ୍ ଆପନାୟ୍ ଉଜାଡ଼୍ କ'ରେ,
ଯାୟ୍ ଚଲେ ଯାୟ୍ ଚୈତ୍ରଦିନେର ମଧୁର ଖେଲା ଖେଲେ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୩୧ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ସୋନାର୍-ବରନ $\Longrightarrow$ ସୋନାର ବରନ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଗାନ /୩୧ : କଣ୍ଠେ ନିଲେମ ଗାନ

କଣ୍ଠେ ନିଲେମ ଗାନ, ଆମାର ଶେଷ ପାରାନିର କଡ଼ି -
ଏକଲା ଘାଟେ ରଇବ ନା ଗୋ ପଡ଼ି ॥
ଆମାର ସୁରେର ରସିକ ନେଯେ
ତାରେ   ଭୋଲାବ ଗାନ ଗେୟେ,
ପାରେର ଖେୟାୟ୍ ସେଇ ଭରସାୟ୍ ଚଡ଼ି ॥
ପାର ହବ କି ନାଇ ହବ ତାର ଖବର କେ ରାଖେ -
ଦୂରେର ହାଓୟାୟ୍ ଡାକ ଦିଲ ଏଇ ସୁରେର ପାଗଲାକେ ।
ଓଗୋ ତୋମରା ମିଛେ ଭାବ',
ଆମି ଯାବଇ ଯାବଇ ଯାବ -
ଭାଙଲ ଦୁୟାର, କାଟଲ ଦଡ଼ାଦଡ଼ି ॥

ପ୍ର: ୨୪ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୦ (1924)

ପୂଜା/ ଗାନ /୩୨ : ଆମାର ଢାଳା ଗାନେର ଧାରା

ଆମାର ଢାଳା ଗାନେର ଧାରା ସେଇ ତୋ ତୁମି ପିୟେଛିଲେ,
ଆମାର ଗାଁଥା ସ୍ୱାପନ-ମାଳା କଖନ ଚେୟେ ନିୟେଛିଲେ ॥
ମନ ଯବେ ମୋର ଦୂରେ ଦୂରେ
ଫିରେଛିଲ ଆକାଶ ଘୁରେ
ତଖନ ଆମାର ବ୍ୟାଥାର ସୁରେ
ଆଭାସ ଦିୟେ ଗିୟେଛିଲେ ॥
ଯବେ ବିଦାୟ ନିୟେ ଯାବ ଚଲେ
ମିଲନ-ପାଲା ସାଙ୍ଗ ହଲେ
ଶରତ୍-ଆଲୋୟ ବାଦଲ-ମେଘେ
ଏଇ କଥାଟି ରଇବେ ଲେଗେ -
ଏଇ ଶ୍ୟାମଲେ ଏଇ ନୀଲିମାୟ
ଆମାୟ ଦେଖା ଦିୟେଛିଲେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨(1925)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୯ ଲାଇନେ 'ଶରତ୍-ଆଲୋୟ ବାଦଲ-ମେଘେ' ⟹ 'ଶରତ୍ ଆଲୋୟ ବାଦଲ ମେଘେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୩୩: କବେ ଆମି ବାହିର ହଲେମ

କବେ ଆମି ବାହିର ହଲେମ ତୋମାରି ଗାନ ଗେୟେ -
ସେ ତୋ ଆଜକେ ନୟ୍ ସେ ଆଜକେ ନୟ୍ ॥
ଭୁଲେ ଗେଛି କବେ ଥେକେ ଆସଛି ତୋମାୟ୍ ଚେୟେ -
ସେ ତୋ ଆଜକେ ନୟ୍ ସେ ଆଜକେ ନୟ୍ ॥
ଝରନା ଯେମନ ବାହିରେ ଯାୟ୍, ଜାନେ ନା ସେ କାହାରେ ଚାୟ୍,
ତେମନି କରେ ଧେୟେ ଏଲେମ ଜୀବନଧାରା ବେୟେ -
ସେ ତୋ ଆଜକେ ନୟ୍ ସେ ଆଜକେ ନୟ୍ ॥
କତଇ ନାମେ ଡେକେଛି ଯେ, କତଇ ଛବି ଏଁକେଛି ଯେ,
କୋନ୍ ଆନନ୍ଦେ ଚଲେଛି ତାର ଠିକାନା ନା ପେୟେ -
ସେ ତୋ ଆଜକେ ନୟ୍ ସେ ଆଜକେ ନୟ୍ ॥
ପୁଷ୍ପ ଯେମନ ଆଲୋର ଲାଗି ନା ଜେନେ ରାତ କାଟାୟ୍ ଜାଗି
ତେମନି ତୋମାର ଆଶାୟ୍ ଆମାର ହୃଦୟ୍ ଆଛେ ଛେୟେ-
ସେ ତୋ ଆଜକେ ନୟ୍ ସେ ଆଜକେ ନୟ୍ ॥

୯ ଜୈ୍ୟଷ୍ଠ ୧୩୧୭(1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୨ ଲାଇନେ ଛେୟେ ⟹ ଚେୟେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୩୪: ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ମିଳନ ହବେ ବ'ଲେ

ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ମିଳନ ହବେ ବ'ଲେ ଆଲୋୟ୍ ଆକାଶ ଭରା ।

ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ମିଳନ ହବେ ବ'ଲେ ଫୁଲ୍ଲ ଶ୍ୟାମଳ ଧରା ॥

ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ମିଳନ ହବେ ବ'ଲେ

ରାତ୍ରି ଜାଗେ ଜଗତ୍ ଲୟେ୍ କୋଲେ,

ଊଷା ଏସେ ପୂର୍ବଦୁୟାର ଖୋଲେ କଲକଣ୍ଠସ୍ୱରା ॥

ଚଲଛେ ଭେସେ ମିଲନ-ଆଶା-ତରୀ ଅନାଦି ସ୍ରୋତେ ବେୟେ୍ ।

କତ କାଲେର କୁସୁମ ଉଠେ ଭରି ବରଣଡାଲି ଛେୟେ୍ ।

ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ମିଳନ ହବେ ବ'ଲେ

ଯୁଗେ ଯୁଗେ ବିଶ୍ୱଭୁବନତଳେ

ପରାନ ଆମାର ବଧୂର ବେଶେ ଚଲେ ଚିରସ୍ୱୟମ୍ବରା ॥

୧୫ ପୌଷ ୧୩୨୦(1913-1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଶେଷ ଲାଇନେ ଚିରସ୍ୱୟମ୍ବରା ⟹ ଚିରସ୍ୱୟଂବରା

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୩୫: ପ୍ରଭୁ, ତୋମାର ବୀଣା ଯେମନି

ପ୍ରଭୁ ତୋମାର ବୀଣା ଯେମନି ବାଜେ
ଆଁଧାର-ମାଝେ
ଅମନି ଫୋଟେ ତାରା ।
ଯେନ ସେଇ ବୀଣାଟି ଗଭୀର ତାନେ
ଆମାର ପ୍ରାଣେ
ବାଜେ ତେମନିଧାରା ॥
ତଖନ ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରକାଶ ହବେ
କୀ ଗୌରବେ
ହୃଦୟ୍-ଅନ୍ଧକାରେ ।
ତଖନ ସ୍ତରେ ସ୍ତରେ ଆଲୋକରାଶି
ଉଠବେ ଭାସି
ଚିତ୍ତଗଗନପାରେ ॥

ତଖନ ତୋମାରି ସୌନ୍ଦର୍ଯଛବି
ଓଗୋ କବି,
ଆମାୟ୍ ପଡ଼ବେ ଆଁକା–
ତଖନ ବିସ୍ମୟେର୍ ରବେ ନା ସୀମା,
ଓଇ ମହିମା
ଆର ଯାବେ ନା ଢାକା ।
ତଖନ ତୋମାରି ପ୍ରସନ୍ନ ହାସି
ପଡ଼ବେ ଆସି
ନବଜୀବନ-'ପରେ ।
ତଖନ ଆନନ୍ଦ-ଅମୃତେ ତବ
ଧନ୍ୟ ହବ
ଚିରଦିନେର ତରେ ॥

୧୪ ପୌଷ ୧୩୨୦ (1913-1914)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୩୭: ତୁମି ଏକଲା ଘରେ ବସେ ବସେ

ତୁମି ଏକଲା ଘରେ ବସେ ବସେ କୀ ସୁର ବାଜାଲେ
ପ୍ରଭୁ, ଆମାର ଜୀବନେ!
ତୋମାର ପରଶରତନ ଗେଁଥେ ଗେଁଥେ ଆମାୟ୍ ସାଜାଲେ
ପ୍ରଭୁ, ଗଭୀର ଗୋପନେ ॥
ଦିନେର ଆଲୋର ଆଡ଼ାଳ ଟାନି କୋଥାୟ୍ ଛିଲେ ନାହି ଜାନି,
ଅସ୍ତରବିର ତୋରଣ ହତେ ଚରଣ ବାଡ଼ାଲେ
ଆମାର ରାତେର ସ୍ୱପନେ ॥
ଆମାର ହିୟାୟ୍ ହିୟାୟ୍ ବାଜେ ଆକୁଲ ଆଁଧାର ଯାମିନୀ,
ସେ ଯେ ତୋମାର ବାଁଶରି ।
ଆମି ଶୁନି ତୋମାର ଆକାଶପାରେର ତାରାର ରାଗିଣୀ,
ଆମାର ସକଳ ପାଶରି ।
କାନେ ଆସେ ଆଶାର ବାଣୀ– ଖୋଲା ପାବ ଦୁୟାରଖାନି
ରାତେର ଶେଷେ ଶିଶିର-ଧୋଓୟା ପ୍ରଥମ ସକାଳେ
ତୋମାର କରୁନ କିରଣେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୫ (1918)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୩୭: ଶୁଧୁ ତୋମାର ବାଣୀ ନୟ୍ ଗୋ

ଶୁଧୁ ତୋମାର ବାଣୀ ନୟ୍ ଗୋ, ହେ ବନ୍ଧୁ, ହେ ପ୍ରିୟ୍,
ମାଝେ ମାଝେ ପ୍ରାଣେ ତୋମାର ପରଶଖାନି ଦିୟୋ ॥
ସାରା ପଥେର କ୍ଲାନ୍ତି ଆମାର ସାରା ଦିନେର ତୃଷା
କେମନ କରେ ମେଟାବ ଯେ ଖୁଁଜେ ନା ପାଇ ଦିଶା-
ଏ ଆଁଧାର ଯେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତୋମାର ସେଇ କଥା ବଲିୟୋ ॥
ହୃଦୟ୍ ଆମାର ଚାୟ୍ ଯେ ଦିତେ, କେବଲ ନିତେ ନୟ୍,
ବୟେ ବୟେ ବେଡ଼ାୟ୍ ସେ ତାର ଯା-କିଛୁ ସଞ୍ଚୟ୍ ।
ହାତଖାନି ଓଇ ବାଡ଼ିୟେ ଆନୋ, ଦାଓ ଗୋ ଆମାର ହାତେ-
ଧରବ ତାରେ, ଭରବ ତାରେ, ରାଖବ ତାରେ ସାଥେ,
ଏକଲା ପଥେର ଚଲା ଆମାର କରବ ରମଣୀୟ୍ ॥

୧୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧(1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ନୟ୍ ଗୋ, ହେ ବନ୍ଧୁ' $\Longrightarrow$ 'ନୟ୍ ଗୋ ହେ ବନ୍ଧୁ' ନୟ୍ ଗୋ, ହେ ବନ୍ଧୁ,

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୩୮: ତୋମାର ସୁର ଶୁନାୟେ

ତୋମାର ସୁର ଶୁନାୟେ ଯେ ଘୁମ ଭାଙାଓ ସେ ଘୁମ ଆମାର ରମଣୀୟ୍ -

ଜାଗରଣେର ସଙ୍ଗିନୀ ସେ, ତାରେ ତୋମାର ପରଶ ଦିୟୋ ॥

ଅନ୍ତରେ ତାର ଗଭୀର କ୍ଷୁଧା, ଗୋପନେ ଚାୟ୍ ଆଲୋକସୁଧା,

ଆମାର ରାତେର ବୁକେ ସେ ଯେ ତୋମାର ପ୍ରାତେର ଆପନ ପ୍ରିୟ୍ ॥

ତାରି ଲାଗି ଆକାଶ ରାଙା ଆଁଧାର-ଭାଙା ଅରୁଣରାଗେ,

ତାରି ଲାଗି ପାଖିର ଗାନେ ନବୀନ ଆଶାୟ୍ ଆଲାପ ଜାଗେ ।

ନୀରବ ତୋମାର ଚରଣଧ୍ୱନି ଶୁନାୟ୍ ତାରେ ଆଗମନୀ,

ସନ୍ଧ୍ୟାବେଲାୟ୍ କୁଁଡ଼ି ତାରେ ସକାଲବେଲାୟ୍ ତୁଲେ ନିୟୋ ॥

୨୭ ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୩୪(1927)

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୩୯: ମୋର ହୃଦୟେର ଗୋପନ ବିଜନ ଘରେ

ମୋର ହୃଦୟେର ଗୋପନ ବିଜନ ଘରେ
ଏକେଲା ରୟେଛ ନୀରବ ଶୟନ'ପରେ-
 ପ୍ରିୟତମ ହେ, ଜାଗୋ ଜାଗୋ ଜାଗୋ ॥
ରୁଦ୍ଧ ଦ୍ୱାରେର ବାହିରେ ଦାଁଡ଼ାୟେ ଆମି
ଆର କାତକାଳ ଏମନେ କାଟିବେ ସ୍ୱାମି-
 ପ୍ରିୟତମ ହେ, ଜାଗୋ ଜାଗୋ ଜାଗୋ ॥
ରଜନୀର ତାରା ଉଠେଛେ ଗଗନ ଛେୟେ,
ଆଛେ ସବେ ମୋର ବାତାୟନ ପାନେ ଚେୟେ-
 ପ୍ରିୟତମ ହେ, ଜାଗୋ ଜାଗୋ ଜାଗୋ ॥
ଜୀବନେ ଆମାର ସଙ୍ଗୀତ ଦାଓ ଆନି,
ନୀରବ ରେଖୋ ନା ତୋମାର ବୀଣାର ବାଣୀ-
 ପ୍ରିୟତମ ହେ, ଜାଗୋ ଜାଗୋ ଜାଗୋ ॥
ମିଲାବ ନୟନ ତବ ନୟନେର ସାଥେ
ମିଲାବ ଏ ହାତ ତବ ଦକ୍ଷିଣ ହାତେ-
 ପ୍ରିୟତମ ହେ, ଜାଗୋ ଜାଗୋ ଜାଗୋ ॥
ହୃଦୟପାତ୍ର ସୁଧାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହବେ -
ତିମିର କାଁପିବେ ଗଭୀର ଆଲୋର ରବେ-
 ପ୍ରିୟତମ ହେ, ଜାଗୋ ଜାଗୋ ଜାଗୋ ॥

୮ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧(1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୧୦ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତ ⟹ ସଂଗୀତ

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୦: ମୋର ପ୍ରଭାତେର ଏଇ ପ୍ରଥମ

ମୋର ପ୍ରଭାତେର ଏଇ ପ୍ରଥମ ଖନେର କୁସୁମଖାନି
ତୁମି ଜାଗାଓ ତାରେ ଓଇ ନୟନେର ଆଲୋକ ହାନି ॥
ସେ ଯେ ଦିନେର ବେଳାୟ୍ କରବେ ଖେଲା ହାଓୟାୟ୍ ଦୁଲେ,
ରାତେର ଅନ୍ଧକାରେ ନେବେ ତାରେ ବକ୍ଷେ ତୁଲେ–
ଓଗୋ ତଖନି ତୋ ଗନ୍ଧେ ତାହାର ଫୁଟବେ ବାଣୀ ॥
ଆମାର ବୀଣାଖାନି ପଡ଼ଛେ ଆଜି ସବାର ଚୋଖେ,
ହେରୋ ତାରଗୁଲି ତାର ଦେଖଛେ ଗୁନେ ସକଲ ଲୋକେ ।
ଓଗୋ କଖନ ସେ ଯେ ସଭା ତ୍ୟେଜେ ଆଡ଼ାଲ ହବେ,
ଶୁଧୁ ସୁରଟୁକୁ ତାର ଉଠବେ ବେଜେ କରୁଣ ରବେ–
ଯଖନ ତୁମି ତାରେ ବୁକେର 'ପରେ ଲବେ ଟାନି ॥

୯ ବୈଶାଖ ୧୩୨୧(1914)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୧: ମାଳା ହ'ତେ ଖସେ-ପଡ଼ା ଫୁଲେର

ମାଳା ହ'ତେ ଖସେ-ପଡ଼ା ଫୁଲେର ଏକଟି ଦଲ
ମାଥାୟ୍ ଆମାର ଧରତେ ଦାଓ, ଓଗୋ, ଧରତେ ଦାଓ ।
ଓଇ ମାଧୁରୀସରୋବରେର ନାଇ ଯେ କୋଥାଓ ତଲ,
ହୋଥାୟ୍ ଆମାୟ୍ ଡୁବତେ ଦାଓ, ଓଗୋ, ମରତେ ଦାଓ ॥
ଦାଓ ଗୋ ମୁଛେ ଆମାର ଭାଲେ ଅପମାନେର ଲିଖା;
ନିଭୃତେ ଆଜ, ବନ୍ଧୁ, ତୋମାର ଆପନ ହାତେର ଟିକା
ଲଲାଟେ ମୋର ପରତେ ଦାଓ, ଓଗୋ, ପରତେ ଦାଓ ॥
ବହୁକ ତୋମାର ଝଡ଼େର ହାଓୟା ଆମାର ଫୁଲବନେ,
ଶୁକନୋ ପାତା ମଲିନ କୁସୁମ ଝରତେ ଦାଓ ।
ପଥ ଜୁଡ଼େ ଯା ପ'ଡ଼େ ଆଛେ ଆମାର ଏ ଜୀବନେ
ଦାଓ ଗୋ ତାଦେର ସରତେ ଦାଓ, ଓଗୋ, ସରତେ ଦାଓ ।
ତୋମାର ମହାଭାଣ୍ଡାରେତେ ଆଛେ ଅନେକ ଧନ–
କୁଡ଼ିୟେ ବେଡ଼ାଇ ମୁଠା ଭ'ରେ, ଭ'ରେ ନା ତାୟ୍ ମନ,
ଅନ୍ତରେତେ ଜୀବନ ଆମାର ଭରତେ ଦାଓ ॥

୨୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨, ୪, ୭,୧୧ ଲାଇନେ ', ଓଗୋ,' ⟹ 'ଗୋ,'
୩ ଲାଇନେ 'ମାଧୁରୀସରୋବରେର' ⟹ 'ମାଧୁରୀ-ସରୋବରେର'

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୨: ଏତ ଆଲୋ ଜ୍ବାଲିୟେଛୋ

ଏତ ଆଲୋ ଜ୍ବାଲିୟେଛୋ ଏଇ ଗଗନେ
କୀ ଉତ୍ସବେର ଲଗନେ ॥
ସବ ଆଲୋଟି କେମନ କ'ରେ ଫେଲ ଆମାର ମୁଖେର 'ପରେ,
ତୁମି ଆପନି ଥାକୋ ଆଲୋର ପିଛନେ ॥
ପ୍ରେମଟି ଯେଦିନ ଜ୍ବାଲି ହୃଦୟ୍-ଗଗନେ
କୀ ଉତ୍ସବେର ଲଗନେ
ସବ ଆଲୋ ତାର କେମନ କ'ରେ ପଡ଼େ ତୋମାର ମୁଖେର 'ପରେ,
ଆମି ଆପନି ପଡ଼ି ଆଲୋର ପିଛନେ ॥

୨୦ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ତୁମି ଆପନି ଥାକୋ' ⟹ 'ଆପନି ଥାକ'
ଶେଷ ଲାଇନେ ' ଆମି ଆପନି ପଡ଼ି' ⟹ 'ଆପନି ପଡ଼ି'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୩: କାର ହାତେ ଏଇ ମାଳା ତୋମାର

କାର ହାତେ ଏଇ ମାଳା ତୋମାର ପାଠାଲେ
ଆଜ ଫାଗୁନ-ଦିନେର ସକାଲେ ॥
ତାର ବର୍ଣ୍ଣେ ତୋମାର ନାମେର ରେଖା ଗନ୍ଧେ ତୋମାର ଛନ୍ଦ ଲେଖା,
ସେଇ ମାଳାଟି ବେଁଧେଛି ମୋର କପାଲେ
ଆଜ ଫାଗୁନ-ଦିନେର ସକାଲେ ॥
ଗାନଟି ତୋମାର ଚଲେ ଏଲ ଆକାଶେ
ଆଜ ଫାଗୁନ-ଦିନେର ବାତାସେ ।
ଓଗୋ ଆମାର ନାମଟି ତୋମାର ସୁରେ କେମନ କରେ ଦିଲେ ଜୁଡ଼େ
ଲୁକିୟେ ତୁମି ଓଇ ଗାନେରଇ ଆଡ଼ାଲେ
ଆଜ ଫାଗୁନ-ଦିନେର ସକାଲେ ॥

୧୮ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
'ଫାଗୁନ-ଦିନେର' ⟹ 'ଫାଗୁନ ଦିନେର'
ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୪: ବଲୋ ତୋ ଏଇବାରେର ମତୋ

ବଲୋ ତୋ ଏଇବାରେର ମତୋ
ପ୍ରଭୁ, ତୋମାର ଆଙିନାତେ ତୁଲି ଆମାର ଫସଲ ଯତ ॥
କିଛୁ-ବା ଫଲ ଗେଛେ ଝ'ରେ, କିଛୁ-ବା ଫଲ ଆଛେ ଧରେ,
ବଛର ହୟେ ଏଲ ଗତ–
ରୋଦେର ଦିନେ ଛାୟାୟ ବସେ ବାଜାୟ ବାଁଶି ରାଖାଲ ଯତ ॥
ହୁକୁମ ତୁମି କର ଯଦି
ଚୈତ୍ର-ହାଓୟାୟ ପାଲ ତୁଲେ ଦିଇ– ଓଇ-ଯେ ମେତେ ଓଠେ ନଦୀ ।
ପାର କ'ରେ ନିଇ ଭରା ତରୀ, ମାଠେର ଯା କାଜ ସାରା କରି,
ଘରେର କାଜେ ହଇ ଗୋ ରତ–
ଏବାର ଆମାର ମାଥାର ବୋଝା ପାୟେ ତୋମାର କରି ନତ ॥

୨୨ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୫: ତୋମାୟ୍ ନତୁନ କରେ ପାବ ବ'ଲେ

ତୋମାୟ୍ ନତୁନ କରେ ପାବ ବ'ଲେ ହାରାଇ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣ

ଓ ମୋର ଭାଲୋବାସାର ଧନ ।

ଦେଖା ଦେବେ ବ'ଲେ ତୁମି ହଓ ଯେ ଅଦର୍ଶନ

ଓ ମୋର ଭାଲୋବାସାର ଧନ ।

ଓଗୋ, ତୁମି ଆମାର ନଓ ଆଡ଼ାଲେର, ତୁମି ଆମାର ଚିରକାଲେର-

କ୍ଷଣକାଲେର ଲୀଲାର ସ୍ରୋତେ ହଓ ଯେ ନିମଗନ

ଓ ମୋର ଭାଲୋବାସାର ଧନ ।

ଆମି ତୋମାୟ୍ ଯଖନ ଖୁଁଜେ ଫିରି ଭୟେ୍ କାଁପେ ମନ-

ପ୍ରେମେ ଆମାର ଢେଉ ଲାଗେ ତଖନ ।

ତୋମାର ଶେଷ ନାହି, ତାଇ ଶୂନ୍ୟ ସେଜେ ଶେଷ କରେ ଦାଓ ଆପନାକେ ଯେ-

ଓଇ ହାସିରେ ଦେୟ୍ ଧୁୟେ୍ ମୋର ବିରହେର ରୋଦନ

ଓ ମୋର ଭାଲୋବାସାର ଧନ ।

୨୦ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧(1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଲାଇନେ 'ନତୁନ କରେ ପାବ ବ'ଲେ' ⟹ 'ନତୁନ କରେଇ ପାବ ବ'ଲେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୭: ଧୀରେ ବନ୍ଧୁ, ଗୋ, ଧୀରେ

ଧୀରେ ବନ୍ଧୁ, ଗୋ, ଧୀରେ ଧୀରେ
ଚଲୋ ତୋମାର ବିଜନମନ୍ଦିରେ ॥
ଜାନି ନେ ପଥ, ନାଇ ଯେ ଆଲୋ, ଭିତର ବାହିର କାଲୋୟ୍ କାଲୋ,
ତୋମାର ଚରଣଶବ୍ଦ ବରଣ କରେଛି
ଆଜ ଏଇ ଅରଣ୍ୟଗଭୀରେ ॥
ଧୀରେ ବନ୍ଧୁ, ଗୋ, ଧୀରେ ଧୀରେ
ଚଲୋ ଅନ୍ଧକାରେର ତୀରେ ତୀରେ ।
ଚଲବ ଆମି ନିଶୀଥରାତେ ତୋମାର ହାଓୟ୍ାର ଇଶାରାତେ,
ତୋମାର ବସନଗନ୍ଧ ବରଣ କରେଛି
ଆଜ ଏଇ ବସନ୍ତସମୀରେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧(1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧, ୭ ଲାଇନେ 'ଧୀରେ ବନ୍ଧୁ, ଗୋ, ଧୀରେ ଧୀରେ' $\Longrightarrow$ 'ଧୀରେ ବନ୍ଧୁ ଧୀରେ ଧୀରେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୭: ଏବାର ଆମାୟ୍ ଡାକଲେ ଦୂରେ

ଏବାର ଆମାୟ୍ ଡାକଲେ ଦୂରେ
ସାଗର-ପାରେ ଗୋପନ ପୁରେ ॥
ବୋଝା ଆମାର ନାମିୟେଛି ଯେ, ସଙ୍ଗେ ଆମାୟ୍ ନାଓ ଗୋ ନିଜେ,
ସ୍ତବ୍ଧ ରାତେର ସ୍ନିଗ୍ଧ ସୁଧା ପାନ କରାବେ ତୃଷ୍ଣାତୁରେ ॥
ଆମାର ସନ୍ଧ୍ୟାଫୁଲେର ମଧୁ
ଏବାର ଯେ ଭୋଗ କରବେ ବଁଧୁ ।
ତାରାର ଆଲୋର ପ୍ରଦୀପଖାନି ପ୍ରାଣେ ଆମାର ଜ୍ୱାଲବେ ଆନି,
ଆମାର ଯତ କଥା ଛିଲ ଭେସେ ଯାବେ ତୋମାର ସୁରେ ॥

୨୩ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୮: ଦୁଃଖେର ବରଷାୟ୍ ଚକ୍ଷେର ଜଲ

ଦୁଃଖେର ବରଷାୟ୍ ଚକ୍ଷେର ଜଲ ଯେଇ ନାମଲ

ବକ୍ଷେର ଦରଜାୟ୍ ବନ୍ଧୁର ରଥ ସେଇ ଥାମଲ ॥

ମିଲନେର ପାତ୍ରଟି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ବିଚ୍ଛେଦ -ବେଦନାୟ୍;

ଅର୍ପିନୁ ହାତେ ତାର, ଖେଦ ନାଇ ଆର ମୋର ଖେଦ ନାଇ ॥

ବହୁଦିନବଞ୍ଚିତ ଅନ୍ତରେ ସଞ୍ଚିତ କୀ ଆଶା,

ଚକ୍ଷେର ନିମେଷେଇ ମିଟଲ ସେ ପରଶେର ତିୟାଷା ।

ଏତ ଦିନେ ଜାନଲେମ ଯେ କାଁଦନ କାଁଦଲେମ ସେ କାହାର ଜନ୍ୟ ।

ଧନ୍ୟ ଏ ଜାଗରଣ, ଧନ୍ୟ ଏ କ୍ରନ୍ଦନ, ଧନ୍ୟ ରେ ଧନ୍ୟ ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୩୨୧ (1914)

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୯: ସେ ଦିନେ ଆପଦ ଆମାର

ସେ ଦିନେ ଆପଦ ଆମାର ଯାବେ କେଟେ
ପୁଳକେ ହୃଦୟ୍ ଯେଦିନ ପଡ଼ବେ ଫେଟେ ॥
ତଖନ ତୋମାର ଗନ୍ଧ ତୋମାର ମଧୁ ଆପନି ବାହିର ହବେ ବଁଧୁ ହେ,
ତାରେ ଆମାର ବ'ଲେ ଛଲେ ବଲେ କେ ବଲୋ ଆର ରାଖବେ ଏଁଟେ ॥
ଆମାରେ ନିଖିଲ ଭୁବନ ଦେଖଛେ ଚେୟେ ରାତ୍ରିଦିବା ॥
ଆମି କି ଜାନି ନେ ତାର ଅର୍ଥ କିବା !
ତାରା ଯେ ଜାନେ ଆମାର ଚିତ୍ତକୋଷେ ଅମୃତରୂପ ଆଛେ ବସେ ଗୋ-
ତାରେଇ ପ୍ରକାଶ କରି, ଆପନି ମରି, ତବେ ଆମାର ଦୁଃଖ ମେଟେ ॥

୨୨ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୦: ଆମାର ହିୟାର ମାଝେ

ଆମାର ହିୟାର ମାଝେ ଲୁକିୟେ ଛିଲେ ଦେଖତେ ଆମି ପାଇ ନି ।
ତୋମାୟ୍ ଦେଖତେ ଆମି ପାଇ ନି ।
ବାହିର-ପାନେ ଚୋଖ ମେଲେଛି, ଆମାର ହୃଦୟ୍-ପାନେ ଚାଇ ନି ॥
ଆମାର ସକଲ ଭାଲୋବାସାୟ୍ ସକଲ ଆଘାତ ସକଲ ଆଶାୟ୍
ତୁମି ଛିଲେ ଆମାର କାଛେ, ତୋମାର କାଛେ ଯାଇ ନି ॥
ତୁମି ମୋର ଆନନ୍ଦ ହୟେ ଛିଲେ ଆମାର ଖେଲାୟ୍-
ଆନନ୍ଦେ ତାଇ ଭୁଲେଛିଲେମ, କେଟେଛେ ଦିନ ହେଲାୟ୍ ।
ଗୋପନ ରହି ଗଭୀର ପ୍ରାଣେ ଆମାର ଦୁଃଖସୁଖେର ଗାନେ
ସୁର ଦିୟେଛ ତୁମି, ଆମି ତୋମାର ଗାନ ତୋ ଗାଇ ନି ॥

୨୪ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ ୨ ଲାଇନ ନେଇ
୩ ଲାଇନେ ‘ଆମାର ହୃଦୟ୍-ପାନେ ଚାଇ ନି’ ⟹ ‘ହୃଦୟ୍-ପାନେଇ ଚାଇ ନି’

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୫୧: କେନ ଚୋଖେର ଜଲେ

କେନ ଚୋଖେର ଜଲେ ଭିଜିୟେ ଦିଲେମ ନା ଶୁକନୋ ଧୁଲୋ ଯତ !
କେ ଜାନିତ ଆସବେ ତୁମି ଗୋ ଅନାହୂତେର ମତୋ ॥
ପାର ହୟେ ଏସେଛ ମରୁ, ନାଇ ଯେ ସେଥାୟ ଛାୟାତରୁ-
ପଥେର ଦୁଃଖ ଦିଲେମ ତୋମାୟ ଗୋ ଏମନ ଭାଗ୍ୟହତ ॥
ଆଲସେତେ ବସେ ଛିଲେମ ଆମି ଆପନ ଘରେର ଛାୟେ,
ଜାନି ନାଇ ଯେ ତୋମାୟ କତ ବ୍ୟଥା ବାଜବେ ପାୟେ ପାୟେ ।
ଓଇ ବେଦନା ଆମାର ବୁକେ ବେଜେଛିଲ ଗୋପନ ଦୁଖେ-
ଦାଗ ଦିୟେଛେ ମର୍ମେ ଆମାର ଗୋ ଗଭୀର ହୃଦୟକ୍ଷତ ॥

୨୪ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ପାର ହୟେ ଏସେଛ ମରୁ' ⟹ 'ତୁମି ପାର ହୟେ ଏସେଛ ମରୁ'
୪ ଆର ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଗୋ' ନେଇ ।
୫ ଲାଇନେ 'ଆଲସେତେ ବସେ ଛିଲେମ ଆମି' ⟹ 'ତଖନ ଆଲସେତେ ବସେ ଛିଲେମ ଆମି'
୭ ଲାଇନେ 'ଓଇ ବେଦନା ଆମାର ବୁକେ' ⟹ 'ତବୁ ଓଇ ବେଦନା ଆମାର ବୁକେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୫୨: ଆମାୟ୍ ବାଁଧବେ ଯଓଦି

ଆମାୟ୍ ବାଁଧବେ ଯଦି କାଜେର ଡୋରେ
କେନ   ପାଗଲ କର ଏମନ କ'ରେ ? ।
ବାତାସ ଆନେ କେନ ଜାନି   କୋନ୍ ଗଗନେର ଗୋପନ ବାଣୀ,
ପରାନଖାନି ଦେୟ୍ ଯେ ଭ'ରେ ॥
ସୋନାର ଆଲୋ କେମନେ ହେ,   ରକ୍ତେ ନାଚେ ସକଲ ଦେହେ ।
କାରେ ପାଠାଓ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ   ଆମାର ଖୋଲା ବାତାୟନେ,
ସକଲ ହୃଦୟ୍ ଲୟ୍ ଯେ ହ'ରେ ॥

୨୪ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

    contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୫୩: ওদের সাথে মেলাও যারা

ওদের সাথে মেলাও যারা চরায় তোমার ধেনু,

তোমার নামে বাজায় যারা বেণু ॥

পাষাণ দিয়ে বাঁধা ঘাটে এই-যে কোলাহলের হাটে

কেন আমি কিসের লোভে এনু ॥

ওরা কী ডাক ডাকে বনের পাতাগুলি, কার ইশারা -তৃণের অঙ্গুলি!

প্রাণেশ আমার লীলাভরে খেলেন প্রাণের খেলাঘরে,

পাখির মুখে এই-যে খবর পেনু ॥

୨୩ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୫୪: ଆମାରେ ତୁମି ଅଶେଷ କରେଛ

ଆମାରେ ତୁମି ଅଶେଷ କରେଛ, ଏମନି ଲୀଳା ତବ-
ଫୁରାଯେ ଫେଲେ ଆବାର ଭରେଛ, ଜୀବନ ନବ ନବ ॥
କତ-ଯେ ଗିରି କତ-ଯେ ନଦୀ -ତୀରେ
ବେଡ଼ାଲେ ବହି ଛୋଟୋ ଏ ବାଁଶିଟିରେ,
କତ-ଯେ ତାନ ବାଜାଲେ ଫିରେ ଫିରେ
କାହାରେ ତାହା କବ ॥
ତୋମାରି ଓଇ ଅମୃତପରଶେ ଆମାର ହିୟାଖାନି
ହାରାଲୋ ସୀମା ବିପୁଲ ହରଷେ, ଉଥଲି ଉଠେ ବାଣୀ ।
ଆମାର ଶୁଧୁ ଏକଟି ମୁଠି ଭରି
ଦିତେଛ ଦାନ ଦିବସ-ବିଭାବରୀ-
ହଲ ନା ସାରା କତ-ନା ଯୁଗ ଧରି
କେବଳଇ ଆମି ଲବ ॥

୭ ବୈଶାଖ ୧୩୧୯ (1912)

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୫୫: ପ୍ରଭୁ, ବଲୋ ବଲୋ କବେ

ପ୍ରଭୁ, ବଲୋ ବଲୋ କବେ

ତୋମାର   ପଥେର ଧୂଲାର ରଙେ ରଙେ ଆଁଚଲ ରଙିନ ହବେ ।

ତୋମାର ବନେର ରାଙା ଧୂଳି   ଫୁଟାୟ୍ ପୂଜାର କୁସୁମଗୁଳି,

ସେଇ ଧୂଳି ହାୟ୍ କଖନ ଆମାୟ୍ ଆପନ କରି ଲବେ ?

ପ୍ରଣାମ ଦିତେ ଚରଣତଲେ   ଧୂଲାର କାଙାଲ ଯାତ୍ରୀଦଲେ

ଚଲେ ଯାରା, ଆପନ ବ'ଲେ ଚିନବେ ଆମାୟ୍ ସବେ ॥

ପ୍ର: ୧୩୪୨ (1936)

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୫୭: ଆମାର ନା-ବଳା ବାଣୀର ଘନ ଯାମିନୀର

ଆମାର ନା-ବଳା ବାଣୀର ଘନ ଯାମିନୀର ମାଝେ

ତୋମାର ଭାବନା ତାରାର ମତନ ରାଜେ ॥

ନିଭୃତ ମନେର ବନେର ଛାୟାଟି ଘିରେ

ନା-ଦେଖା ଫୁଲେର ଗୋପନ ଗନ୍ଧ ଫିରେ,

ଆମାର ଲୁକାୟ ବେଦନା ଅଝରା ଅଶ୍ରୁନୀରେ-

ଅଶ୍ରୁତ ବାଁଶି ହୃଦୟଗହନେ ବାଜେ ॥

କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଆମି ନା ଜେନେ କରେଛି ଦାନ

ତୋମାୟ ଆମାର ଗାନ ।

ପରାନେର ସାଜି ସାଜାଇ ଖେଳାର ଫୁଲେ,

ଜାନି ନା କଖନ ନିଜେ ବେଛେ ଲଓ ତୁଲେ-

ତୁମି ଅଲଖ ଆଲୋକେ ନୀରବେ ଦୁୟାର ଖୁଲେ

ପ୍ରାଣେର ପରଶ ଦିୟେ ଯାଓ ମୋର କାଜେ ॥

୫ ମାଘ ୧୩୩୪ (1928)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ ୫ ଲାଇନେ 'ଆମାର', ୧୧ ଲାଇନେ 'ତୁମି' ନେଇ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୭: ଆମାର ହୃଦୟ୍ ତୋମାର ଆପନ ହାତେର

ଆମାର ହୃଦୟ୍ ତୋମାର ଆପନ ହାତେର ଦୋଲେ ଦୋଲାଓ,
କେ ଆମାରେ କୀ-ଯେ ବଲେ ଭୋଲାଓ ଭୋଲାଓ ॥
ଓରା କେବଳ କଥାର ପାକେ ନିତ୍ୟ ଆମାୟ୍ ବେଁଧେ ରାଖେ,
ବାଁଶିର ଡାକେ ସକଲ ବାଁଧନ ଖୋଲାଓ ॥
ମନେ ପଡ଼େ, କତ-ନା ଦିନ ରାତି
ଆମି ଛିଲେମ ତୋମାର ଖେଲାର ସାଥୀ ।
ଆଜକେ ତୁମି ତେମନି କ'ରେ ସାମନେ ତୋମାର ରାଖୋ ଧରେ,
ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଖେଲାର ସେ ଢେଉ ତୋଲାଓ ॥

୧୩୨୮ (1921)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୪୮: ଭେଙେ ମୋର ଘରେର ଚାବି

ଭେଙେ ମୋର ଘରେର ଚାବି ନିୟେ ଯାବି କେ ଆମାରେ
ଓ ବନ୍ଧୁ ଆମାର !
ନା ପେୟେ ତୋମାର ଦେଖା, ଏକା ଏକା ଦିନ ଯେ ଆମାର କାଟେ ନା ରେ ॥
ବୁଝି ଗୋ ରାତ ପୋହାଲୋ,
ବୁଝି ଓଇ ରବିର ଆଲୋ
ଆଭାସେ ଦେଖା ଦିଲ ଗଗନ-ପାରେ-
ସମୁଖେ ଓଇ ହେରି ପଥ, ତୋମାର କି ରଥ ପୌଁଛବେ ନା ମୋର ଦୁୟାରେ ॥
ଆକାଶେର ଯତ ତାରା
ଚେୟେ ରୟ ନିମେଷହାରା,
ବସେ ରୟ ରାତ-ପ୍ରଭାତେର ପଥେର ଧାରେ ।
ତୋମାରି ଦେଖା ପେଲେ ସକଲ ଫେଲେ ଡୁବବେ ଆଲୋକ-ପାରାବାରେ ।
ପ୍ରଭାତେର ପଥିକ ସବେ
ଏଲ କି କଲରବେ-
ଗେଲ କି ଗାନ ଗେୟେ ଓଇ ସାରେ ସାରେ !
ବୁଝି-ବା ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ, ସୁର ଉଠେଛେ ଅରୁଣବୀଣାର ତାରେ ତାରେ ॥

୨୦ ପୌଷ ୧୩୨୪ (1918)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଓ ବନ୍ଧୁ ଆମାର' ⟹ 'ବନ୍ଧୁ ଆମାର'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୫୯: ତୋମାଯ୍ କିଛୁ ଦେବ ବଲେ

ତୋମାଯ୍ କିଛୁ ଦେବ ବଲେ ଚାଯ୍ ଯେ ଆମାର ମନ,

ନାଇ-ବା ତୋମାର ଥାକଲ ପ୍ରୟୋଜନ ॥

ଯଖନ ତୋମାର ପେଲେମ ଦେଖା, ଅନ୍ଧକାରେ ଏକା ଏକା

ଫିରତେଛିଲେ ବିଜନ ଗଭୀର ବନ ।

ଇଚ୍ଛା ଛିଲ ଏକଟି ବାତି ଜ୍ୱାଲାଇ ତୋମାର ପଥେ,

ନାଇ-ବା ତୋମାର ଥାକଲ ପ୍ରୟୋଜନ ॥

ଦେଖେଛିଲେମ ହାଟେର ଲୋକେ ତୋମାରେ ଦେଯ୍ ଗାଲି,

ଗାୟେ ତୋମାର ଛଡ଼ାଯ୍ ଧୂଲାବାଲି ।

ଅପମାନେର ପଥେର ମାଝେ ତୋମାର ବୀଣା ନିତ୍ୟ ବାଜେ

ଆପନ-ସୁରେ-ଅପନି-ନିମଗନ ।

ଇଚ୍ଛା ଛିଲ ବରଣମାଲା ପରାଇ ତୋମାର ଗଲେ,

ନାଇ-ବା ତୋମାର ଥାକଲ ପ୍ରୟୋଜନ ॥

ଦଲେ ଦଲେ ଆସେ ଲୋକେ, ରଚେ ତୋମାର ସ୍ତବ-

ନାନା ଭାଷାଯ୍ ନାନାନ କଲରବ ।

ଭିକ୍ଷା ଲାଗି ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ ଆଘାତ କରେ ବାରେ ବାରେ

କତ-ଯେ ଶାପ, କତ-ଯେ କ୍ରନ୍ଦନ ।

ଇଚ୍ଛା ଛିଲ ବିନା ପଣେ ଆପନାକେ ଦିଇ ପାୟେ,

ନାଇ-ବା ତୋମାର ଥାକଲ ପ୍ରୟୋଜନ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୦: ଆମାର ଅଭିମାନେର ବଦଲେ ଆଜ

ଆମାର ଅଭିମାନେର ବଦଲେ ଆଜ ନେବ ତୋମାର ମାଲା ।
ଆଜ ନିଶିଶେଷେ ଶେଷ କରେ ଦିଇ ଚୋଖେର ଜଲେର ପାଲା ॥
ଆମାର କଠିନ ହୃଦୟଟାରେ ଫେଲେ ଦିଲେମ ପଥେର ଧାରେ,
ତୋମାର ଚରଣ ଦେବେ ତାରେ ମଧୁର ପରଶ ପାଷାଣ-ଗାଲା ॥
ଛିଲ ଆମାର ଆଁଧାରଖାନି, ତାରେ ତୁମିଇ ନିଲେ ଟାନି,
ତୋମାର ପ୍ରେମ ଏଲ ଯେ ଆଗୁନ ହୟେ- କରଲ ତାରେ ଆଲା ।
ସେଇ-ଯେ ଆମାର କାଛେ ଆମି ଛିଲ ସବାର ଚେୟେ ଦାମି,
ତାରେ ଉଜାଡ଼ କରେ ସାଜିୟେ ଦିଲେମ ତୋମାର ବରଣଡାଲା ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୬ (1920)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୯: ତୁମି ଖୁଶି ଥାକ

ତୁମି ଖୁଶି ଥାକ ଆମାର ପାନେ ଚେୟେ୍ ଚେୟେ୍
ତୋମାର ଆଙିନାତେ ବେଡ଼ାଇ ଯଖନ ଗେୟେ୍ ଗେୟେ୍ ॥
ତୋମାର ପରଶ ଆମାର ମାଝେ ସୁରେ ସୁରେ ବୁକେ ବାଜେ,
ସେଇ ଆନନ୍ଦେ ନାଚାୟ୍ ଛନ୍ଦ ବିଶ୍ୱଭୁବନ ଛେୟେ୍ ଛେୟେ୍ ॥
ଫିରେ ଫିରେ ଚିତ୍ତବୀଣାୟ୍ ଦାଓ ଯେ ନାଡ଼ା,
ଗୁଞ୍ଜରିୟା୍ ଗୁଞ୍ଜରିୟା୍ ଦେୟ୍ ସେ ସାଡ଼ା ।
ତୋମାର ଆଁଧାର ତୋମାର ଆଲୋ ଦୁଇ ଆମାରେ ଲାଗଲ ଭାଲୋ-
ଆମାର ହାସି ବେଡ଼ାୟ୍ ଭାସି ତୋମାର ହାସି ବେୟେ୍ ବେୟେ୍ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଆମାର ପାନେ ଚେୟେ୍ ଚେୟେ୍' ⟹ 'ଆମାୟ୍ ଚେୟେ୍'
୩ ଲାଇନେ 'ସୁରେ ସୁରେ ବୁକେ ବାଜେ' ⟹ 'ସୁରେର ନାଚେ ବୁକେ ବାଜେ'
୪ ଲାଇନେ 'ସେଇ ଆନନ୍ଦେ ନାଚାୟ୍ ଛନ୍ଦ ବିଶ୍ୱଭୁବନ ଛେୟେ୍ ଛେୟେ୍'
⟹ 'ପୁଲକେ ତାର ଝଲକ ଲାଗେ ସକଲ ଭୁବନ ଛେୟେ୍ ଛେୟେ୍'
୬ ଲାଇନେ 'ଗୁଞ୍ଜରିୟା୍ ଗୁଞ୍ଜରିୟା୍ ଦେୟ୍ ସେ ସାଡ଼ା' ⟹ 'ଗୁଞ୍ଜରିୟା୍ ଦେୟ୍ ସେ ସାଡ଼ା'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୭: ଆମାର ସକଳ ରସେର ଧାରା

ଆମାର ସକଳ ରସେର ଧାରା
ତୋମାତେ ଆଜ ହୋକ-ନା ହାରା ॥
ଜୀବନ ଜୁଡ଼େ ଲାଗୁକ ପରଶ, ଭୁବନ ବ୍ୟେପେ ଜାଗୁକ ହରଷ,
ତୋମାର ରୂପେ ମରୁକ ଡୁବେ ଆମାର ଦୁଟି ଆଁଖିତାରା ॥
ହାରିୟେ-ଯାଓୟା ମନଟି ଆମାର
ଫିରିୟେ ତୁମି ଆନଲେ ଆବାର ॥
ଛଡ଼ିୟେ-ପଡ଼ା ଆଶାଗୁଲି କୁଡ଼ିୟେ ତୁମି ଲଓ ଗୋ ତୁଲି,
ଗଲାର ହାରେ ଦୋଲାଓ ତାରେ ଗାଁଥା ତୋମାର କ'ରେ ସାରା ॥

୧୦ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୩: ରାତ୍ରି ଏସେ ଯେଥାୟ୍ ମେଶେ

ରାତ୍ରି ଏସେ ଯେଥାୟ୍ ମେଶେ ଦିନେର ପାରାବାରେ
ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ଦେଖା ହଲ ସେଇ ମୋହାନାର ଧାରେ ॥
ସେଇଖାନେତେ ସାଦାୟ୍ କାଲୋୟ୍ ମିଲେ ଗେଛେ ଆଁଧାର ଆଲୋୟ୍-
ସେଇଖାନେତେ ଢେଉ ଛୁଟେଛେ ଏ ପାରେ ଓଇ ପାରେ ॥
ନିତଲନୀଲ ନୀରବ-ମାଝେ ବାଜଲ ଗଭୀର ବାଣୀ,
ନିକଷେତେ ଉଠଲ ଫୁଟେ ସୋନାର ରେଖାଖାନି ।
ମୁଖେର ପାନେ ତାକାତେ ଯାଇ, ଦେଖି-ଦେଖି ଦେଖତେ ନା ପାଇ-
ସ୍ୱପନ-ସାଥେ ଜଡ଼ିୟେ ଜାଗା, କାଁଦି ଆକୁଲ ଧାରେ ॥

୧୫ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୭ (1910)

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୪: ଆମାର ଖେଲା ଯଖନ ଛିଲ

ଆମାର ଖେଲା ଯଖନ ଛିଲ ତୋମାର ସନେ
ତଖନ କେ ତୁମି ତା କେ ଜାନତ ।
ତଖନ ଛିଲ ନା ଭୟ଼, ଛିଲ ନା ଲାଜ ମନେ,
ଜୀବନ ବହେ ଯେତ ଅଶାନ୍ତ ॥
ତୁମି ଭୋରେର ବେଲା ଡାକ ଦିୟ଼େଛ କତ
ଯେନ ଆମାର ଆପନ ସଖାର ମତୋ,
ହେସେ ତୋମାର ସାଥେ ଫିରେଛିଲେମ ଛୁଟେ
ସେଦିନ କତ-ନା ବନ-ବନାନ୍ତ ॥
ଓଗୋ, ସେଦିନ ତୁମି ଗାଇତେ ଯେ-ସବ ଗାନ
କୋନୋ ଅର୍ଥ ତାହାର କେ ଜାନତ ।
ଶୁଧୁ ସଙ୍ଗେ ତାରି ଗାଇତ ଆମାର ପ୍ରାଣ,
ସଦା ନାଚତ ହୃଦୟ଼ ଅଶାନ୍ତ ।
ହଠାତ୍ ଖେଲାର ଶେଷେ ଆଜ କୀ ଦେଖି ଛବି-
ସ୍ତବ୍ଧ ଆକାଶ, ନୀରବ ଶଶୀ ରବି,
ତୋମାର ଚରଣ-ପାନେ ନୟ଼ନ କରି ନତ
ଭୁବନ ଦାଁଡ଼ିୟ଼େ ଆଛେ ଏକାନ୍ତ ॥

୧୭ ଜୈୟଷ୍ଠ ୧୩୧୭ (1910)

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୫: ସୀମାର ମାଝେ, ଅସୀମ

ସୀମାର ମାଝେ, ଅସୀମ, ତୁମି ବାଜାଓ ଆପନ ସୁର-
ଆମାର ମଧ୍ୟେ ତୋମାର ପ୍ରକାଶ ତାଇ ଏତ ମଧୁର ॥
କତ ବର୍ଣ୍ଣେ କତ ଗନ୍ଧେ କତ ଗାନେ କତ ଛନ୍ଦେ
ଅରୂପ, ତୋମାର ରୂପେର ଲୀଲାୟ୍ ଜାଗେ ହୃଦୟ୍ପୁର ।
ଆମାର ମଧ୍ୟେ ତୋମାର ଶୋଭା ଏମନ ସୁମଧୁର ॥
ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ମିଳନ ହଲେ ସକଲଇ ଯାୟ୍ ଖୁଲେ,
ବିଶ୍ୱସାଗର ଢେଉ ଖେଲାୟେ୍ ଉଠେ ତଖନ ଦୁଲେ ।
ତୋମାର ଆଲୋୟ୍ ନାଇ ତୋ ଛାୟ୍ା, ଆମାର ମାଝେ ପାୟ୍ ସେ କାୟ୍ା,
ହୟ୍ ସେ ଆମାର ଅଶ୍ରୁଜଲେ ସୁନ୍ଦରବିଧୁର ।
ଆମାର ମଧ୍ୟେ ତୋମାର ଶୋଭା ଏମନ ସୁମଧୁର ॥

୨୭ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୨୨: ଆଜି ଯତ ତାରା ତବ

আଜି ଯତ ତାରା ତବ ଆକାଶେ
ସବେ ମୋର ପ୍ରାଣ ଭରି ପ୍ରକାଶେ ॥
ନିଖିଲ ତୋମାର ଏସେଛେ ଛୁଟିୟା, ମୋର ମାଝେ ଆଜି ପଡ଼େଛେ ଟୁଟିୟା ହେ,
ତବ ନିକୁଞ୍ଜେର ମଞ୍ଜରୀ ଯତ ଆମାରି ଅଙ୍ଗେ ବିକାଶେ ॥
ଦିକେ ଦିଗନ୍ତେ ଯତ ଆନନ୍ଦ ଲଭିୟାଛେ ଏକ ଗଭୀର ଗନ୍ଧ,
ଆମାର ଚିତ୍ତେ ମିଳି ଏକତ୍ରେ ତୋମାର ମନ୍ଦିରେ ଉଛାସେ ।
ଆଜି କୋନୋଖାନେ କାରେଓ ନା ଜାନି,
ଶୁନିତେ ନା ପାଇ ଆଜି କାରୋ ବାଣୀ ହେ,
ନିଖିଲ ନିଶ୍ୱାସ ଆଜି ଏ ବକ୍ଷେ ବାଁଶରିର ସୁରେ ବିଲାସେ ॥

୨୪ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୧୧ (1904)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୮ ଲାଇନେ କାରୋ ⟹ କାରଓ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୭: ଆମି କେମନ କରିୟା ଜାନାବ

ଆମି କେମନ କରିୟା ଜାନାବ ଆମାର ଜୁଡ଼ାଲୋ ହୃଦୟ ଜୁଡ଼ାଲୋ-
          ଆମାର ଜୁଡ଼ାଲୋ ହୃଦୟ ପ୍ରଭାତେ ।
ଆମି କେମନ କରିୟା ଜାନାବ ଆମାର ପରାନ କୀ ନିଧି କୁଡ଼ାଲୋ-
          ଡୁବିୟା ନିବିଡ଼ ଗଭୀର ଶୋଭାତେ ॥
ଆଜ ଗିୟେଛି ସବାର ମାଝାରେ, ସେଥାୟ ଦେଖେଛି ଆଲୋକ-ଆସନେ-
          ଦେଖେଛି ଆମାର ହୃଦୟରାଜାରେ ।
ଆମି ଦୁୟେକଟି କଥା କୟେଛି ତା ସନେ ନୀରବ ସଭା-ମାଝାରେ-
          ଦେଖେଛି ଚିରଜନମେର ରାଜାରେ ॥
ଏଇ ବାତାସ ଆମାରେ ହୃଦୟେ ଲୟେଛେ, ଆଲୋକ ଆମାର ତନୁତେ
          କେମନେ ମିଲେ ଗେଛେ ମୋର ତନୁତେ-
ତାଇ ଏ ଗଗନ-ଭରା ପ୍ରଭାତ ପଶିଲ ଆମାର ଅଣୁତେ ଅଣୁତେ ।
ଆଜ ତ୍ରିଭୁବନ-ଜୋଡ଼ା କାହାର ବକ୍ଷେ ଦେହ ମନ ମୋର ଫୁରାଲୋ-
          ଯେନ ରେ ନିଃଶେଷେ ଆଜି ଫୁରାଲୋ ।
ଆଜ ଯେଖାନେ ଯା ହେରି ସକଲେରଇ ମାଝେ ଜୁଡ଼ାଲୋ ଜୀବନ ଜୁଡ଼ାଲୋ-
          ଆମାର ଆଦି ଓ ଅନ୍ତ ଜୁଡ଼ାଲୋ ॥

୨୩ ମାଘ ୧୩୧୨ (1906)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଜୁଡ଼ାଲୋ ⟹ ଜୁଡ଼ାଲ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୮: ପ୍ରଭୁ ଆମାର, ପ୍ରିୟ ଆମାର

ପ୍ରଭୁ ଆମାର, ପ୍ରିୟ ଆମାର ପରମ ଧନ ହେ ।
ଚିରପଥେର ସଙ୍ଗୀ ଆମାର ଚିରଜୀବନ ହେ ॥
ତୃପ୍ତି ଆମାର, ଅତୃପ୍ତି ମୋର, ମୁକ୍ତି ଆମାର, ବନ୍ଧନଡୋର,
ଦୁଃଖସୁଖେର ଚରମ ଆମାର ଜୀବନ ମରଣ ହେ ॥
ଆମାର ସକଳ ଗତିର ମାଝେ ପରମ ଗତି ହେ,
ନିତ୍ୟ ପ୍ରେମେର ଧାମେ ଆମାର ପରମ ପତି ହେ ।
ଓଗୋ ସବାର, ଓଗୋ ଆମାର, ବିଶ୍ୱ ହତେ ଚିତ୍ତେ ବିହାର-
ଅନ୍ତବିହୀନ ଲୀଳା ତୋମାର ନୂତନ ନୂତନ ହେ ॥

୫ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୭ (1910)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୯: ତୁମି ବନ୍ଧୁ, ତୁମି ନାଥ

ତୁମି ବନ୍ଧୁ, ତୁମି ନାଥ, ନିଶିଦିନ ତୁମି ଆମାର ।

ତୁମି ସୁଖ, ତୁମି ଶାନ୍ତି, ତୁମି ହେ ଅମୃତପାଥାର ॥

ତୁମିଇ ତୋ ଆନନ୍ଦଲୋକ, ଜୁଡ଼ାଓ ପ୍ରାଣ, ନାଶୋ ଶୋକ,

ତାପହରଣ ତୋମାର ଚରଣ ଅସୀମଶରଣ ଦୀନଜନାର ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ- ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩(1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୩ ଜାଇନେ ନାଶୋ ⟹ ନାଶ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୦: ଓ ଅକୂଳେର କୂଳ

ଓ ଅକୂଳେର କୂଳ, ଓ ଅଗତିର ଗତି,
ଓ ଅନାଥେର ନାଥ, ଓ ପତିତେର ପତି ।
ଓ ନୟନେର ଆଲୋ, ଓ ରସନାର ମଧୁ,
ଓ ରତନେର ହାର, ଓ ପରାନେର ବଁଧୁ ।
ଓ ଅପରୂପ ରୂପ, ଓ ମନୋହର କଥା,
ଓ ଚରମେର ସୁଖ, ଓ ମରମେର ବ୍ୟଥା ।
ଓ ଭିଖାରିର ଧନ, ଓ ଅବୋଲାର ବୋଲ-
ଓ ଜନମେର ଦୋଲା, ଓ ମରଣେର କୋଲ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ଭିଖାରିର ⟹ ଭିଖାରୀର

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୯: ଆମାର ମାଝେ ତୋମାରି ମାୟା

ଆମାର ମାଝେ ତୋମାରି ମାୟା ଜାଗାଲେ ତୁମି କବି ।
ଆପନ-ମନେ ଆମାରି ପଟେ ଆଁକୋ ମାନସ ଛବି ॥
ତାପସ ତୁମି ଧେୟାନେ ତବ କୀ ଦେଖ ମୋରେ କେମନେ କବ,
ଆପନ-ମନେ ମେଘସ୍ୱପନ ଆପନି ରଚ ରବି ।
ତୋମାର ଜଟେ ଆମି ତୋମାରି ଭାବେର ଜାହ୍ନବୀ ॥
ତୋମାରି ସୋନା ବୋଝାଇ ହଲ, ଆମି ତୋ ତାର ଭେଳା-
ନିଜେରେ ତୁମି ଭୋଲାବେ ବ'ଲେ ଆମାରେ ନିୟେ ଖେଳା ।
କଣ୍ଠେ ମମ କୀ କଥା ଶୋନ ଅର୍ଥ ଆମି ବୁଝି ନା କୋନୋ,
ବୀଣାତେ ମୋର କାଁଦିୟା ଓଠେ ତୋମାରି ଭୈରବୀ ।
ମୁକୁଲ ମମ ସୁବାସେ ତବ ଗୋପନେ ସୌରଭୀ ॥

ପୌଷ ୧୩୩୬ (1930)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଆଁକୋ ⟹ ଆଁକ
୨, ୪ ଲାଇନେ ଆପନ-ମନେ ⟹ ଆପନ ମନେ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୨: ଭୁଲେ ଯାଇ ଥେକେ ଥେକେ

ଭୁଲେ ଯାଇ ଥେକେ ଥେକେ

ତୋମାର ଆସନ-'ପରେ ବସାତେ ଚାଓ ନାମ ଆମାଦେର ହେଁକେ ହେଁକେ ॥

ଦ୍ୱାରୀ ମୋଦେର ଚେନେ ନା ଯେ, ବାଧା ଦେୟ୍ ପଥେର ମାଝେ ॥

ବାହିରେ ଦାଁଡ଼ିୟେ ଆଛି, ଲଓ ଭିତରେ ଡେକେ ଡେକେ ॥

ମୋଦେର ପ୍ରାଣ ଦିୟେଛ ଆପନ ହାତେ, ମାନ ଦିୟେଛ ତାରି ସାଥେ ।

ଥେକେଓ ସେ ମାନ ଥାକେ ନା ଯେ ଲୋଭେ ଆର ଭୟେ ଲାଜେ-

ମ୍ଲାନ ହୟ୍ ଦିନେ ଦିନେ ଯାୟ୍ ଧୁଲାତେ ଢେକେ ଢେକେ ॥

୩୦ ପୌଷ ୧୩୨୮ (1921-1922)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୩: ତୋମାର ଏଇ ମାଧୁରୀ ଛାପିୟେ

ତୋମାର ଏଇ ମାଧୁରୀ ଛାପିୟେ ଆକାଶ ଝରବେ,

ଆମାର ପ୍ରାଣେ ନଇଲେ ସେକି କୋଥାଓ ଧରବେ ?

ଏଇ-ଯେ ଆଲୋ ସୂର୍ଯେ ଗ୍ରହେ ତାରାୟ ଝ'ରେ ପଡ଼େ ଶତଲକ୍ଷ ଧାରାୟ,

ପୂର୍ଣ୍ଣ ହବେ ଏ ପ୍ରାଣ ଯଖନ ଭରବେ ॥

ତୋମାର ଫୁଲେ ଯେ ରଙ ଘୁମେର ମତୋ ଲାଗଲ

ଆମାର ମନ ଲେଗେ ତବେ ସେ ଯେ ଜାଗଲ ଗୋ ।

ଯେ ପ୍ରେମ କାଁପାୟ ବିଶ୍ୱବୀଣାୟ ପୁଲକେ ସଙ୍ଗୀତେ ସେ ଉଠବେ ଭେସେ ପଲକେ

ସେ ଦିନ ଆମାର ସକଲ ହୃଦୟ ହରବେ ॥

୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:

୬ ଲାଇନେ ଜାଗଲ ଗୋ ⟹ ଜାଗଲ

୭ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତେ ⟹ ସଂଗୀତେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୪: ଏରେ ଭିଖାରି ସାଜାୟେ୍

ଏରେ ଭିଖାରି ସାଜାୟେ୍ କୀ ରଙ୍ଗ ତୁମି କରିଲେ,
ହାସିତେ ଆକାଶ ଭରିଲେ ॥
ପଥେ ପଥେ ଫେରେ, ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ଯାୟ୍, ଝୁଲି ଭରି ରାଖେ ଯାହା-କିଛୁ ପାୟ୍-
କତବାର ତୁମି ପଥେ ଏସେ, ହାୟ୍, ଭିକ୍ଷାର ଧନ ହରିଲେ ॥
ଭେବେଛିଲ ଚିର-କାଙାଲ ସେ ଏଇ ଭୁବନେ, କାଙାଲ ମରଣେ ଜୀବନେ ।
ଓଗୋ ମହାରାଜା, ବଡ଼ୋ ଭୟେ ଭୟେ ଦିନଶେଷେ ଏଲ ତୋମାରି ଆଲୟେ୍-
ଆଧେକ ଆସନେ ତାରେ ଡେକେ ଲୟେ୍ ନିଜ ମାଲା ଦିୟେ୍ ବରିଲେ ॥

୫ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ଭିଖାରି ⟹ ଭିଖାରୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୫: ଆପନାକେ ଏଇ ଜାନା ଆମାର

ଆପନାକେ ଏଇ ଜାନା ଆମାର ଫୁରାବେ ନା ।
ଏଇ ଜାନାରଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତୋମାୟ୍ ଚେନା ॥
କତ ଜନମ-ମରଣେତେ ତୋମାରି ଓଇ ଚରଣେତେ
ଆପନାକେ ଯେ ଦେବ, ତବୁ ବାଡ଼୍ବେ ଦେନା ॥
ଆମାରେ ଯେ ନାମତେ ହବେ ଘାଟେ ଘାଟେ,
ବାରେ ବାରେ ଏଇ ଭୁବନେର ପ୍ରାଣେର ହାଟେ ।
ବ୍ୟବସା ମୋର ତୋମାର ସାଥେ ଚଲବେ ବେଡ଼େ ଦିନେ ରାତେ,
ଆପନା ନିୟେ୍ କରବ ଯତଇ ବେଚା କେନା ॥

୧୭ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୭: ତୁମି ଯେ ଏସେଛ ମୋର ଭବନେ

ତୁମି ଯେ ଏସେଛ ମୋର ଭବନେ ରବ ଉଠେଛେ ଭୁବନେ ॥
ନହିଲେ ଫୁଲେ କିସେର ରଙ ଲେଗେଛେ, ଗଗନେ କୋନ୍ ଗାନ ଜେଗେଛେ,
କୋନ୍ ପରିମଳ ପବନେ ॥
ଦିୟେ ଦୁଃଖସୁଖେର ବେଦନା ଆମାୟ ତୋମାର ସାଧନା ।
ଆମାର ବ୍ୟଥାୟ ବ୍ୟଥାୟ ପା ଫେଲିୟା ଏଲେ ତୋମାର ସୁର ମେଲିୟା,
ଏଲେ ଆମାର ଜୀବନେ ॥

୧୭ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୭: ତୁମି ଯେ ଚେୟେ ଆଛ

ତୁମି ଯେ	ଚେୟେ ଆଛ	ଆକାଶ ଭ'ରେ,
ନିଶିଦିନ	ଅନିମେଷେ	ଦେଖଛ ମୋରେ ॥
ଆମି ଚୋଖ	ଏଇ ଆଲୋକେ	ମେଲବ ଯବେ
ତୋମାର ଓଇ	ଚେୟେ-ଦେଖା	ସଫଳ ହବେ,
ଏ ଆକାଶ	ଦିନ ଗୁନିଛେ	ତାରି ତରେ ॥
ଫାଗୁନେର	କୁସୁମ-ଫୋଟା	ହବେ ଫାଁକି
ଆମାର ଏଇ	ଏକଟି କୁଁଡ଼ି	ରଇଲେ ବାକି ॥
ସେ ଦିନେ	ଧନ୍ୟ ହବେ	ତାରାର ମାଳା
ତୋମାର ଏଇ	ଲୋକେ ଲୋକେ	ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଳା
ଆମାର ଏଇ	ଆଁଧାରଟୁକୁ	ଘୁଚଲେ ପରେ ॥

୧୩ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୮: ଆମାର ବାଣୀ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଲାଗେ

ଆମାର ବାଣୀ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଲାଗେ-

ଯତ ତୋମାୟ୍ ଡାକି, ଆମାର ଆପନ ହୃଦୟ୍ ଜାଗେ ॥

ଶୁଧୁ ତୋମାୟ୍ ଚାଓୟା ସେଓ ଆମାର ପାଓୟା,

ତାଇ ତୋ ପରାନ ପରାନପଣେ ହାତ ବାଡ଼ିୟେ ମାଗେ ॥

ହାୟ୍ ଅଶକ୍ତ, ଭୟେ ଥାକିସ ପିଛେ ।

ଲାଗଲେ ସେବାୟ୍ ଅଶକ୍ତି ତୋର ଆପନି ହବେ ମିଛେ ।

ପଥ ଦେଖାବାର ତରେ ଯାବ କାହାର ଘରେ-

ଯେମନି ଆମି ଚଲି, ତୋମାର ପ୍ରଦୀପ ଚଲେ ଆଗେ ॥

୯ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୭୯: ଅସୀମ ଧନ ତୋ ଆଛେ ତୋମାର

ଅସୀମ ଧନ ତୋ ଆଛେ ତୋମାର, ତାହେ ସାଧ ନା ମେଟେ ।
ନିତେ ଚାଓ ତା ଆମାର ହାତେ କଣାୟ୍ କଣାୟ୍ ବେଁଟେ ॥
ଦିୟେ୍ ରତନ ମଣି, ଦିୟେ୍ ତୋମାର ରତନ ମଣି ଆମାୟ୍ କରଲେ ଧନୀ-
ଏଖନ ଦ୍ୱାରେ ଏସେ ଡାକୋ, ରୟେ୍ଛି ଦ୍ୱାର ଏଁଟେ ॥
ଆମାୟ୍ ତୁମି କରବେ ଦାତା, ଆପନି ଭିକ୍ଷୁ ହବେ-
ବିଶ୍ୱଭୁବନ ମାତଲ ଯେ ତାଇ ହାସିର କଲରବେ ।
ତୁମି ରଇବେ ନା ଓଇ ରଥେ, ତୁମି ରଇବେ ନା ଓଇ ରଥେ ନାମବେ ଧୁଲାପଥେ
ଯୁଗ-ଯୁଗାନ୍ତ ଆମାର ସାଥେ ଚଲବେ ହେଁଟେ ହେଁଟେ ॥

୫ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୦ (1912-1913)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୮୦: ଯଦି ଆମାୟ୍ ତୁମି ବାଁଚାଓ, ତବେ

ଯଦି ଆମାୟ୍ ତୁମି ବାଁଚାଓ, ତବେ
ତୋମାର ନିଖିଲ ଭୁବନ ଧନ୍ୟ ହବେ ॥
ଯଦି ଆମାର ମନେର ମଳିନ କାଳୀ ଘୁଚାଓ ପୁନ୍ୟସଲିଳ ଢାଲି
ତୋମାର ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ ନୂତନ ଆଲୋୟ୍ ଜାଗବେ ଜ୍ୟୋତିର ମହୋତ୍ସବେ ॥
ଆଜଓ ଫୋଟେ ନି ମୋର ଶୋଭାର କୁଁଡ଼ି,
ତାରି ବିଷାଦ ଆଛେ ଜଗତ୍ ଜୁଡ଼ି ।
ଯଦି ନିଶାର ତିମିର ଗିୟେ୍ ଟୁଟେ ଆମାର ହୃଦୟ୍ ଜେଗେ ଓଠେ,
ତବେ ମୁଖର ହବେ ସକଳ ଆକାଶ ଆନନ୍ଦମୟ୍ ଗାନେର ରବେ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୩୧୭ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ କାଳୀ ⟹ କାଳି
୭ ଲାଇନେ ଗିୟେ୍ ⟹ ଗିୟା

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୮୯: ଯିନି ସକଲ କାଜେର କାଜୀ

ଯିନି ସକଲ କାଜେର କାଜୀ ମୋରା ତାଁରି କାଜେର ସଙ୍ଗୀ ।
ଯାଁର ନାନା ରଙେର ରଙ୍ଗ ମୋରା ତାଁରି ରସେର ରଙ୍ଗୀ ॥
ତାଁର ବିପୁଳ ଛନ୍ଦେ ଛନ୍ଦେ
ମୋରା ଯାଇ ଚଲେ ଆନନ୍ଦେ,
ତିନି ଯେମନି ବାଜାନ ଭେରୀ ମୋଦେର ତେମନି ନାଚେର ଭଙ୍ଗୀ ॥
ଏଇ ଜନ୍ମ-ମରଣ-ଖେଲାୟ୍
ମୋରା ମିଲି ତାଁରି ମେଲାୟ୍,
ଏଇ ଦୁଃଖସୁଖେର ଜୀବନ ମୋଦେର ତାଁରି ଖେଲାର ଅଙ୍ଗୀ ।
ଓରେ ଡାକେନ ତିନି ଯବେ
ତାଁର ଜଲଦ-ମନ୍ଦ୍ର ରବେ
ଛୁଟି ପଥେର କାଁଟା ପାୟେ୍ ଦ’ଲେ ସାଗର ଗିରି ଲଙ୍ଘି ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୮୨: ଆମରା ତାରେଇ ଜାନି ତାରେଇ ଜାନି

ଆମରା ତାରେଇ ଜାନି ତାରେଇ ଜାନି ସାଥେର ସାଥି,
ତାରେଇ କରି ଟାନାଟାନି ଦିବାରାତି ॥
ସଙ୍ଗେ ତାରି ଚରାଇ ଧେନୁ,
ବାଜାଇ ବେଣୁ,
ତାରି ଲାଗି ବଟେର ଛାୟାୟ୍ ଆସନ ପାତି ॥
ତାରେ ହାଲେର ମାଝି କରି
ଚାଲାଇ ତରୀ,
ଝଡ଼େର ବେଲାୟ୍ ଢେଉୟେର ଖେଲାୟ୍ ମାତାମାତି ।
ସାରା ଦିନେର କାଜ ଫୁରାଲେ
ସନ୍ଧ୍ୟାକାଲେ
ତାହାରି ପଥ ଚେୟେ୍ ଘରେ ଜ୍ବାଲାଇ ବାତି ॥

ପ୍ରଃ ଆଶ୍ବିନ ୧୩୧୮ (1911)

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୮୩: ଯା ହବାର ତା ହବେ

ଯା ହବାର ତା ହବେ ।
ଯେ ଆମାରେ କାଁଦାଯ୍ ସେ କି ଅମନି ଛେଡ଼େ ରବେ ?
ପଥ ହତେ ଯେ ଭୁଲିୟେ ଆନେ ପଥ ଯେ କୋଥାଯ୍ ସେଇ ତା ଜାନେ,
ଘର ଯେ ଛାଡ଼ାଯ୍ ହାତ ସେ ବାଡ଼ାଯ୍- ସେଇ ତୋ ଘରେ ଲବେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ଆମାରେ ⟹ ଆମାକେ

୨ ଲାଇନେ '?' ⟹ ' ।'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୮୪: ଅନ୍ଧକାରେର ମାଝେ ଆମାୟ୍

ଅନ୍ଧକାରେର ମାଝେ ଆମାୟ୍ ଧରେଛ ଦୁଇ ହାତେ ।
କଖନ୍ ତୁମି ଏଲେ, ହେ ନାଥ, ମୃଦୁ ଚରଣପାତେ ?
ଭେବେଛିଲେମ, ଜୀବନସ୍ୱାମୀ, ତୋମାୟ୍ ବୁଝି ହାରାଇ ଆମି-
ଆମାୟ୍ ତୁମି ହାରାବେ ନା ବୁଝେଛି ଆଜ ରାତେ ॥
ଯେ ନିଶୀଥେ ଆପନ ହାତେ ନିବିୟେ୍ ଦିଲେମ ଆଲୋ
ତାରି ମାଝେ ତୁମି ତୋମାର ଧ୍ରୁବତାରା ଜ୍ୱାଲୋ ।
ତୋମାର ପଥେ ଚଲା ଯଖନ ଘୁଚେ ଗେଲ, ଦେଖି ତଖନ
ଆପନି ତୁମି ଆମାର ପଥେ ଲୁକିୟେ୍ ଚଲ ସାଥେ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910-1911)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୮୫: ହେ ମୋର ଦେବତା

ହେ ମୋର ଦେବତା, ଭରିୟା ଏ ଦେହ ପ୍ରାଣ
କୀ ଅମୃତ ତୁମି ଚାହ କରିବାରେ ପାନ?
ଆମାର ନୟନେ ତୋମାର ବିଶ୍ୱଛବି
ଦେଖିୟା ଲଇତେ ସାଧ ଯାୟ ତବ କବି,
ଆମାର ମୁଗ୍ଧ ଶ୍ରବଣେ ନୀରବ ରହି
ଶୁନିୟା ଲଇତେ ଚାହ ଆପନାର ଗାନ ॥
ଆମାର ଚିତ୍ତେ ତୋମାର ସୃଷ୍ଟିଖାନି
ରଚିୟା ତୁଲିଛେ ବିଚିତ୍ର ତବ ବାଣୀ
ତାରି ସାଥେ, ପ୍ରଭୁ, ମିଳିୟା ତୋମାର ପ୍ରୀତି
ଜାଗାୟେ ତୁଲିଛେ ଆମାର ସକଳ ଗୀତି-
ଆପନାରେ ତୁମି ଦେଖିଛ ମଧୁର ରସେ
ଆମାର ମାଝାରେ ନିଜେରେ କରିୟା ଦାନ ॥

୧୩ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ 'ବିଚିତ୍ର ତବ ବାଣୀ' ⟹ 'ବିଚିତ୍ର ଏକ ବାଣୀ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୮୬: ଶୁଧୁ କି ତାର ବେଁଧେଇ

ଶୁଧୁ କି	ତାର ବେଁଧେଇ ତୋର କାଜ ଫୁରାବେ
	ଗୁଣୀ ମୋର, ଓ ଗୁଣୀ !
	ବାଁଧା ବୀଣା ରଇବେ ପଡ଼େ ଏମନି ଭାବେ
	ଗୁଣୀ ମୋର, ଓ ଗୁଣୀ !
ତା ହଲେ	ହାର ହଲ ଯେ ହାର ହଲ,
ଶୁଧୁ	ବାଁଧାବବାଁଧିଇ ସାର ହଲ ଗୁଣୀ ମୋର, ଓ ଗୁଣୀ !
ବାଁଧନେ	ଯଦି ତୋମାର ହାତ ଲାଗେ
	ତା ହଲେଇ ସୁର ଜାଗେ, ଗୁଣୀ ମୋର, ଓ ଗୁଣୀ !
ନା ହଲେ	ଧୁଲାୟ୍ ପ'ଡ଼େ ଲାଜ କୁଡ଼ାବେ ॥

୩୦ ପୌଷ ୧୩୨୮ (1922)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୮୭: ଆମାରେ ତୁମି କିସେର ଛଳେ

ଆମାରେ ତୁମି କିସେର ଛଳେ ପାଠାବେ ଦୂରେ,
ଆବାର ଆମି ଚରଣତଳେ ଆସିବ ଘୁରେ ॥
ସୋହାଗ କରେ କରିଛ ହେଲା ଟାନିବେ ବ'ଲେ ଦିତେଛ ଠେଳା-
ହେ ରାଜା, ତବ କେମନ ଖେଳା ରାଜ୍ୟ ଜୁଡ଼େ ॥

ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୧୭ (1910)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୮୮: ସଭାୟ୍ ତୋମାର ଥାକି ସବାର

ସଭାୟ୍ ତୋମାର ଥାକି ସବାର ଶାସନେ,
ଆମାର କଣ୍ଠେ ସେଥାୟ୍ ସୁର କେଁପେ ଯାୟ୍ ତ୍ରାସନେ ॥
ତାକାୟ୍ ସକଳ ଲୋକେ,
ତଖନ ଦେଖତେ ନା ପାଇ ଚୋଖେ
କୋଥାୟ୍ ଅଭୟ୍ ହାସି ହାସୋ ଆପନ ଆସନେ ॥
କବେ ଆମାର ଏ ଲଜ୍ଜାଭୟ୍ ଖସାବେ,
ତୋମାର ଏକଲା ଘରେର ନିରାଲାତେ ବସାବେ ।
ଯା ଶୋନାବାର ଆଛେ
ଗାବ ଓଇ ଚରଣେର କାଛେ,
ଦ୍ୱାରେର ଆଡ଼ାଲ ହତେ ଶୋନେ ବା କେଉ ନା-ଶୋନେ ॥

୧୨ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ ହାସୋ ⟹ ହାସ
ଶେଷ ଲାଇନେ ନା-ଶୋନେ ⟹ ନା ଶୋନେ

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୮୯: ତୋମାର ପ୍ରେମେ ଧନ୍ୟ କର

ତୋମାର ପ୍ରେମେ ଧନ୍ୟ କର ଯାରେ ସତ୍ୟ କ'ରେ ପାୟ୍ ସେ ଆପନାରେ ॥
ଦୁଃଖେ ଶୋକେ ନିନ୍ଦା-ପରିବାଦେ
ଚିତ୍ତ ତାର ଡୋବେ ନା ଅବସାଦେ,
ଟୁଟେ ନା ବଲ ସଂସାରେର ଭାରେ ॥
ପଥେ ଯେ ତାର ଗୃହେର ବାଣୀ ବାଜେ, ବିରାମ ଜାଗେ କଠିନ ତାର କାଜେ ।
ନିଜେରେ ସେ ଯେ ତୋମାରି ମାଝେ ଦେଖେ,
ଜୀବନ ତାର ବାଧାୟ୍ ନାହି ଠେକେ,
ଦୃଷ୍ଟି ତାର ଆଁଧାର-ପରପାରେ ॥

୧ ମାଘ ୧୩୩୪ (1927-1928)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୯୦: ଲୁକିୟେ ଆସ ଆଁଧାର ରାତେ

ଲୁକିୟେ ଆସ ଆଁଧାର ରାତେ, ତୁମି ଆମାର ବନ୍ଧୁ!
ଲଓ ଯେ ଟେନେ କଠିନ ହାତେ, ତୁମି ଆମାର ଆନନ୍ଦ ॥
ଦୁଃଖରଥେର ତୁମିଇ ରଥୀ, ତୁମିଇ ଆମାର ବନ୍ଧୁ ।
ତୁମି ସଙ୍କଟ ତୁମିଇ କ୍ଷତି, ତୁମି ଆମାର ଆନନ୍ଦ ॥
ଶତ୍ରୁ ଆମାରେ କରୋ ଗୋ ଜୟ, ତୁମିଇ ଆମାର ବନ୍ଧୁ ।
ରୁଦ୍ର ତୁମି ହେ ଭୟେର ଭୟ, ତୁମି ଆମାର ଆନନ୍ଦ ॥
ବଜ୍ର ଏସୋ ହେ ବକ୍ଷ ଚିରେ, ତୁମିଇ ଆମାର ବନ୍ଧୁ ।
ମୃତ୍ୟୁ ଲଓ ହେ ବାଁଧନ ଛିଁଡ଼େ, ତୁମି ଆମାର ଆନନ୍ଦ ॥

୨୪ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୨୦ (1913)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବନ୍ଧୁ/୯୧: ତୁମି କି ଏସେଛ ମୋର ଦ୍ୱାରେ

ତୁମି କି ଏସେଛ ମୋର ଦ୍ୱାରେ
ଖୁଁଜିତେ ଆମାର ଆପନାରେ ?
ତୋମାରି ଯେ ଡାକେ
କୁସୁମ ଗୋପନ ହତେ ବାହିରାୟ୍ ନଗ୍ନ ଶାଖେ ଶାଖେ,
ସେଇ ଡାକେ ଡାକୋ ଆଜି ତାରେ ॥
ତୋମାରି ସେ ଡାକେ ବାଧା ଭୋଲେ,
ଶ୍ୟାମଲ ଗୋପନ ପ୍ରାଣ ଧୂଲି-ଅବଗୁଣ୍ଠନ ଖୋଲେ
ସେ ଡାକେ ତୋମାରି
ସହସା ନବୀନ ଉଷା ଆସେ ହାତେ ଆଲୋକେର ଝାରି,
ଦେୟ୍ ସାଡ଼ା ଘନ ଅନ୍ଧକାରେ ॥

୧ ବୈଶାଖ ୧୩୩୩ (1926)

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୯୬: ଆଲୋକେର ଏଇ ଝର୍ନାଧାରାୟ୍

ଆଲୋକେର ଏଇ ଝର୍ନାଧାରାୟ୍ ଧୁଇୟେ୍ ଦାଓ ।
ଆପନାକେ ଏଇ ଲୁକିୟେ୍-ରାଖା ଧୁଲାର ଢାକା ଧୁଇୟେ୍ ଦାଓ ॥
ଯେ ଜନ ଆମାର ମାଝେ ଜଡ଼ିୟେ୍ ଆଛେ ଘୁମେର ଜାଲେ
ଆଜ ଏଇ ସକାଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ ତାର କପାଲେ
ଏଇ ଅରୁଣ ଆଲୋର ସୋନାର୍-କାଠି ଛୁଁଇୟେ୍ ଦାଓ ।
ବିଶ୍ୱହୃଦୟ୍-ହତେ-ଧାଓୟା ଆଲୋୟ୍-ପାଗଲ ପ୍ରଭାତ ହାଓୟା,
ସେଇ ହାଓୟାତେ ହୃଦୟ୍ ଆମାର ନୁଇୟେ୍ ଦାଓ ॥
ଆଜ ନିଖିଲେର ଆନନ୍ଦଧାରାୟ୍ ଧୁଇୟେ୍ ଦାଓ,
ମନେର କୋଣେର ସବ ଦୀନତା ମଲିନତା ଧୁଇୟେ୍ ଦାଓ ।
ଆମାର ପରାନ-ବୀଣାୟ୍ ଘୁମିୟେ୍ ଆଛେ ଅମୃତଗାନ-
ତାର ନାଇକୋ ବାଣୀ, ନାଇକୋ ଛନ୍ଦ, ନାଇକୋ ତାନ ।
ତାରେ ଆନନ୍ଦେର ଏଇ ଜାଗରଣୀ ଛୁଁଇୟେ୍ ଦାଓ ।
ବିଶ୍ୱହୃଦୟ୍-ହତେ-ଧାଓୟା ପ୍ରାଣେ-ପାଗଲ ଗାନେର ହାଓୟା,
ସେଇ ହାଓୟାତେ ହୃଦୟ୍ ଆମାର ନୁଇୟେ୍ ଦାଓ ॥

୯ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୨୨ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ ୧ ଲାଇନେ 'ଆଜ ଆଲୋକେର ଏଇ ଝର୍ନାଧାରାୟ୍'
୨ ଲାଇନେ 'ଆପନାକେ ଏଇ ଲୁକିୟେ୍-ରାଖା' ⟹ 'ଆପନାକେ ମୋର ଲୁକିୟେ୍-ରାଖା'
୫ ଲାଇନେ ସୋନାର୍-କାଠି ⟹ ସୋନାର କାଠି
୬ ଲାଇନେ 'ବିଶ୍ୱହୃଦୟ୍-ହତେ-ଧାଓୟା ଆଲୋୟ୍-ପାଗଲ'
⟹ ' ବିଶ୍ୱହୃଦୟ୍ ହତେ ଧାଓୟା ଆଲୋୟ୍ ପାଗଲ'
୯ ଲାଇନେ 'ମନେର କୋଣେର ସବ ଦୀନତା ମଲିନତା'
⟹ 'ମନେର କୋଣେର ମଲିନତା ସବ ଦୀନତା '
୧୩ ଲାଇନେ 'ବିଶ୍ୱହୃଦୟ୍-ହତେ-ଧାଓୟା ପ୍ରାଣେ-ପାଗଲ'
⟹ 'ବିଶ୍ୱହୃଦୟ୍ ହତେ ଧାଓୟା ପ୍ରାଣେ ପାଗଲ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୩: ଏ ଅନ୍ଧକାର ଡୁବାଓ ତୋମାର

ଏ ଅନ୍ଧକାର ଡୁବାଓ ତୋମାର ଅତଳ ଅନ୍ଧକାରେ
ଓହେ ଅନ୍ଧକାରେର ସ୍ୱାମୀ ।
ଏସୋ ନିବିଡ଼, ଏସୋ ଗଭୀର, ଏସୋ ଜୀବନ-ପାରେ
ଆମାର ଚିତ୍ତେ ଏସୋ ନାମି ।
ଏ ଦେହ ମନ ମିଲାୟେ ଯାକ, ହଇୟା ଯାକ ହାରା
ଓହେ ଅନ୍ଧକାରେର ସ୍ୱାମୀ ।
ବାସନା ମୋର, ବିକୃତି ମୋର, ଆମାର ଇଚ୍ଛାଧାରା
ଓଇ ଚରଣେ ଯାକ ଥାମି ।
ନିର୍ବାସନେ ବାଁଧା ଆଛି ଦୁର୍ବାସନାର ଡୋରେ
ଓହେ ଅନ୍ଧକାରେର ସ୍ୱାମୀ ।
ସବ ବାଁଧନେ ତୋମାର ସାଥେ ବନ୍ଦୀ କରୋ ମୋରେ-
ଓହେ, ଆମି ବାଁଧନ-କାମୀ ।
ଆମାର ପ୍ରିୟ, ଆମାର ଶ୍ରେୟ, ଆମାର ହେ ପରମ,
ଓହେ ଅନ୍ଧକାରେର ସ୍ୱାମୀ,
ସକଳ ଝ'ରେ ସକଳ ଭ'ରେ ଆସୁକ ସେ ଚରମ-
ଓଗୋ, ମରୁକ-ନା ଏଇ ଆମି ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୯୪: ଧାୟ୍ ଯେନ ମୋର ସକଳ ଭାଳୋବାସା

ଧାୟ୍ ଯେନ ମୋର ସକଳ ଭାଳୋବାସା
ପ୍ରଭୁ, ତୋମାର ପାନେ, ତୋମାର ପାନେ, ତୋମାର ପାନେ ।
ଯାୟ୍ ଯେନ ମୋର ସକଳ ଗଭୀର ଆଶା
ପ୍ରଭୁ, ତୋମାର କାନେ, ତୋମାର କାନେ, ତୋମାର କାନେ ॥
ଚିତ୍ତ ମମ ଯଖନ ଯେଥା ଥାକେ ସାଡ଼ା ଯେନ ଦେୟ୍ ସେ ତବ ଡାକେ,
ଯତ ବାଁଧନ ସବ ଟୁଟେ ଗୋ ଯେନ
ପ୍ରଭୁ, ତୋମାର ଟାନେ, ତୋମାର ଟାନେ, ତୋମାର ଟାନେ ॥
ବାହିରେର ଏଇ ଭିକ୍ଷା-ଭରା ଥାଳି ଏବାର ଯେନ ନିଃଶେଷେ ହୟ୍ ଖାଲି,
ଅନ୍ତର ମୋର ଗୋପନେ ଯାୟ୍ ଭରେ
ପ୍ରଭୁ, ତୋମାର ଦାନେ, ତୋମାର ଦାନେ, ତୋମାର ଦାନେ ॥
ହେ ବନ୍ଧୁ ମୋର, ହେ ଅନ୍ତରତର, ଏ ଜୀବନେ ଯା-କିଛୁ ସୁନ୍ଦର
ସକଳଇ ଆଜ ବେଜେ ଉଠୁକ ସୁରେ
ପ୍ରଭୁ, ତୋମାର ଗାନେ, ତୋମାର ଗାନେ, ତୋମାର ଗାନେ ॥

୨୮ ଜୈ୍ୟଷ୍ଠ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ ୫,୬ ଲାଇନେ:
‘ଚିତ୍ତ ମମ ଯଖନ ଯେଥାୟ୍ ଥାକେ ସାଡ଼ା ଯେନ ଦେୟ୍ ସେ ତୋମାର ଡାକେ
ଯତ ବାଁଧା ସବ ଟୁଟେ ଯାୟ୍ ଯେନ’

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୯୫: ଜୀବନ ଯଖନ ଶୁକାୟେ୍ ଯାୟ୍

ଜୀବନ ଯଖନ ଶୁକାୟେ୍ ଯାୟ୍ କରୁଣାଧାରାୟ୍ ଏସୋ ।
ସକଳ ମାଧୁରୀ ଲୁକାୟେ୍ ଯାୟ୍, ଗୀତସୁଧାରସେ ଏସୋ ॥
କର୍ମ ଯଖନ ପ୍ରବଳ-ଆକାର ଗରଜି ଉଠିୟା ଢାକେ ଚାରି ଧାର
ହୃଦୟ୍ପ୍ରାନ୍ତେ, ହେ ଜୀବନନାଥ, ଶାନ୍ତ ଚରଣେ ଏସୋ ॥
ଆପନାରେ ଯବେ କରିୟା କୃପଣ କୋଣେ ପଡ଼େ ଥାକେ ଦୀନହୀନ ମନ
ଦୁୟାର ଖୁଲିୟା, ହେ ଉଦାର ନାଥ, ରାଜସମାରୋହେ ଏସୋ ।
ବାସନା ଯଖନ ବିପୁଳ ଧୁଲାୟ୍ ଅନ୍ଧ କରିୟା ଅବୋଧେ ଭୁଲାୟ୍,
ଓହେ ପବିତ୍ର, ଓହେ ଅନିଦ୍ର, ରୁଦ୍ର ଆଲୋକେ ଏସୋ ॥

୨୮ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୬(1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ' ହୃଦୟ୍ପ୍ରାନ୍ତେ, ହେ ଜୀବନନାଥ,' ⟹ 'ହୃଦୟ୍ପ୍ରାନ୍ତେ ହେ ଜୀବନନାଥ,'
୬ ଲାଇନେ 'ଦୁୟାର ଖୁଲିୟା, ହେ ଉଦାର ନାଥ,' ⟹ 'ଦୁୟାର ଖୁଲିୟା ହେ ଉଦାର ନାଥ,'
୮ ଲାଇନେ 'ଓହେ ପବିତ୍ର, ଓହେ ଅନିଦ୍ର,' ⟹ 'ଓହେ ପବିତ୍ର ଓହେ ଅନିଦ୍ର,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୯୬: ପାନ୍ଥଶାଳା ଯାୟ୍ ଯଦି ଯାକ

ପାନ୍ଥଶାଳା ଯାୟ୍ ଯଦି ଯାକ ଭେଙେଚୁରେ-

ଆଛେ ଅଞ୍ଜଳି ମୋର, ପ୍ରସାଦ ଦିୟେ ଦାଓ-ନା ପୂରେ ॥

ସହଜ ସୁଖେର ସୁଧା ତାହାର ମୂଲ୍ୟ ତୋ ନାଇ,

ଛଡ଼ାଛଡ଼ି ଯାୟ୍ ସେ-ଯେ ଓଇ ଯେଖାନେ ଚାଇ-

ବଡ଼ୋ-ଆପନ କାଛେର ଜିନିସ ରଇଲ ଦୂରେ ।

ହୃଦୟ୍ ଆମାର ସହଜ ସୁଧାୟ୍ ଦାଓ-ନା ପୂରେ ॥

ବାରେ ବାରେ ଚାଇବ ନା ଆର ମିଥ୍ୟା ଟାନେ

ଭାଙନ-ଧରା ଆଁଧାର-କରା ପିଛନ-ପାନେ ।

ବାସା ବାଁଧାର ବାଁଧନଖାନା ଯାକ-ନା ଟୁଟେ,

ଅବାଧ ପଥେର ଶୂନ୍ୟେ ଆମି ଚଲବ ଛୁଟେ ।

ଶୂନ୍ୟ-ଭରା ତୋମାର ବାଁଶିର ସୁରେ ସୁରେ

ହୃଦୟ୍ ଆମାର ସହଜ ସୁଧାୟ୍ ଦାଓ-ନା ପୁରେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୫ (1918)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର୍ ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ପାନ୍ଥଶାଳା ⟹ ଆମାର ପାନ୍ଥଶାଳା

୨, ୬, ୧୨ ଲାଇନେ ପୂରେ ⟹ ପୁରେ

୫ ଲାଇନେ ବଡ଼ୋ-ଆପନ ⟹ ବଡ଼ୋ ଆପନ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୯୭: ଗାବ ତୋମାର ସୁରେ

ଗାବ ତୋମାର ସୁରେ ଦାଓ ସେ ବୀଣାଯନ୍ତ୍ର,
ଶୁନବ ତୋମାର ବାଣୀ ଦାଓ ସେ ଅମର ମନ୍ତ୍ର ।
କରବ ତୋମାର ସେବା ଦାଓ ସେ ପରମ ଶକ୍ତି,
ଚାଇବ ତୋମାର ମୁଖେ ଦାଓ ସେ ଅଚଲ ଭକ୍ତି ॥
ସଇବ ତୋମାର ଆଘାତ ଦାଓ ସେ ବିପୁଲ ଧୈର୍ଯ,
ବଇବ ତୋମାର ଧ୍ୱଜା ଦାଓ ସେ ଅଟଲ ସ୍ଥୈର୍ଯ ॥
ନେବ ସକଲ ବିଶ୍ୱ ଦାଓ ସେ ପ୍ରବଲ ପ୍ରାଣ,
କରବ ଆମାୟ୍ ନିଃସ୍ୱ ଦାଓ ସେ ପ୍ରେମେର ଦାନ ॥
ଯାବ ତୋମାର ସାଥେ ଦାଓ ସେ ଦକ୍ଷିନ ହସ୍ତ,
ଲଡ଼ବ ତୋମାର ରଣେ ଦାଓ ସେ ତୋମାର ଅସ୍ତ୍ର ॥
ଜାଗବ ତୋମାର ସତ୍ୟେ ଦାଓ ସେଇ ଆହ୍ୱାନ ।
ଛାଡ଼ବ ସୁଖେର ଦାସ୍ୟ, ଦାଓ ଦାଓ କଲ୍ୟାଣ ॥

୭ ପୌଷ ୧୩୨୦ (1913)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪୮: ଶ୍ରାବଣେର ଧାରାର ମତୋ ପଡ଼ୁକ ଝରେ

ଶ୍ରାବଣେର ଧାରାର ମତୋ ପଡ଼ୁକ ଝରେ, ପଡ଼ୁକ ଝରେ
ତୋମାରି ସୁରଟି ଆମାର ମୁଖେର 'ପରେ, ବୁକେର 'ପରେ ॥
ପୂରବେର ଆଲୋର ସାଥେ ପଡ଼ୁକ ପ୍ରାତେ ଦୁଇ ନୟାନେ-
ନିଶୀଥେର ଅନ୍ଧକାରେ ଗଭୀର ଧାରେ ପଡ଼ୁକ ପ୍ରାଣେ ।
ନିଶିଦିନ ଏଇ ଜୀବନେର ସୁଖେର 'ପରେ ଦୁଖେର 'ପରେ
ଶ୍ରାବଣେର ଧାରାର ମତୋ ପଡ଼ୁକ ଝରେ, ପଡ଼ୁକ ଝରେ ।
ଯେ ଶାଖାୟ୍ ଫୁଲ ଫୋଟେ ନା, ଫଲ ଧରେ ନା ଏକେବାରେ,
ତୋମାର ଓଇ ବାଦଲ-ବାୟେ୍ ଦିକ ଜାଗାୟେ୍ ସେଇ ଶାଖାରେ ।
ଯା-କିଛୁ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଆମାର, ଦୀର୍ଣ୍ଣ ଆମାର, ଜୀବନହାରା,
ତାହାରି ସ୍ତରେ ସ୍ତରେ ପଡ଼ୁକ ଝରେ ସୁରେର ଧାରା ।
ନିଶିଦିନ ଏଇ ଜୀବନେର ତୃଷାର 'ପରେ, ଭୁଖେର 'ପରେ
ଶ୍ରାବଣେର ଧାରାର ମତୋ ପଡ଼ୁକ ଝରେ, ପଡ଼ୁକ ଝରେ ॥

୨୫ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ ବାଦଲ-ବାୟେ୍ ⟹ ବାଦଲ ବାୟେ୍
୧୧ ଲାଇନେ "ତୃଷାର 'ପରେ, ଭୁଖେର 'ପରେ" ⟹ "ତୃଷାର 'ପରେ ଭୁଖେର 'ପରେ"

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୯୯: ବାଜାଓ ଆମାରେ ବାଜାଓ

ବାଜାଓ ଆମାରେ ବାଜାଓ
ବାଜାଲେ ଯେ ସୁରେ ପ୍ରଭାତ-ଆଲୋରେ ସେଇ ସୁରେ ମୋରେ ବାଜାଓ ॥
ଯେ ସୁର ଭରିଲେ ଭାଷାଭୋଲା ଗୀତେ ଶିଶୁର ନବୀନ ଜୀବନବାଁଶିତେ
ଜନନୀର-ମୁଖ-ତାକାନୋ ହାସିତେ- ସେଇ ସୁରେ ମୋରେ ବାଜାଓ ॥
ସାଜାଓ ଆମାରେ ସାଜାଓ ।
ଯେ ସାଜେ ସାଜାଲେ ଧରାର ଧୂଲିରେ ସେଇ ସାଜେ ମୋରେ ସାଜାଓ
ସନ୍ଧ୍ୟାମାଲତୀ ସାଜେ ଯେ ଛନ୍ଦେ ଶୁଧୁ ଆପନାରଇ ଗୋପନ ଗନ୍ଧେ,
ଯେ ସାଜ ନିଜେରେ ଭୋଲେ ଆନନ୍ଦେ- ସେଇ ସାଜେ ମୋରେ ସାଜାଓ ॥

୨୪ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୧୩ (1913)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୦୦: ତୁମି ଯତ ଭାର ଦିୟେଛ

ତୁମି ଯତ ଭାର ଦିୟେଛ ସେ ଭାର କରିୟା ଦିୟେଛ ସୋଜା ।
ଆମି ଯତ ଭାର ଜମିୟେ ତୁଲେଛି ସକଲଇ ହୟେଛେ ବୋଝା ।
ଏ ବୋଝା ଆମାର ନାମାଓ ବନ୍ଧୁ, ନାମାଓ-
ଭାରେର ବେଗେତେ ଚଲେଛି କୋଥାୟ୍, ଏ ଯାତ୍ରା ତୁମି ଥାମାଓ ॥
ଆପନି ଯେ ଦୁଖ ଡେକେ ଆନି ସେ-ଯେ ଜ୍ୱାଲାୟ୍ ବଜ୍ରାନଲେ-
ଅଙ୍ଗାର କ'ରେ ରେଖେ ଯାୟ୍, ସେଥା କୋନୋ ଫଲ ନାହି ଫଲେ ।
ତୁମି ଯାହା ଦାଓ ସେ-ଯେ ଦୁଃଖେର ଦାନ
ଶ୍ରାବଣଧାରାୟ୍ ବେଦନାର ରସେ ସାର୍ଥକ କରେ ପ୍ରାଣ ॥
ଯେଖାନେ ଯା କିଛୁ ପେୟେଛି କେବଲଇ ସକଲଇ କରେଛି ଜମା-
ଯେ ଦେଖେ ସେ ଆଜ ମାଗେ-ଯେ ହିସାବ, କେହ ନାହି କରେ କ୍ଷମା
ଏ ବୋଝା ଆମାର ନାମାଓ ବନ୍ଧୁ, ନାମାଓ-
ଭାରେର ବେଗେତେ ଠେଲିୟା ଚଲେଛି, ଏ ଯାତ୍ରା ମୋର ଥାମାଓ ॥

୨୫ ମାଘ ୧୩୧୨ (1906)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଠେଲିୟା ଚଲେଛି' ⟹ 'ଠେଲିୟା ଚଲେଛେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୦୯: ଦାଁଡ଼ାଓ ଆମାର ଆଁଖିର ଆଗେ

ଦାଁଡ଼ାଓ ଆମାର ଆଁଖିର ଆଗେ ।
ତୋମାର ଦୃଷ୍ଟି ହୃଦୟେ ଲାଗେ ॥
ସମୁଖ-ଆକାଶେ ଚରାଚରଲୋକେ ଏଇ ଅପରୂପ ଆକୁଳ ଆଲୋକେ ଦାଁଡ଼ାଓ ହେ,
ଆମାର ପରାନ ପଲକେ ପଲକେ ଚୋଖେ ଚୋଖେ ତବ ଦରଶ ମାଗେ ॥
ଏଇ-ଯେ ଧରଣୀ ଚେୟେ ବ'ସେ ଆଛେ ଇହାର ମାଧୁରୀ ବାଡ଼ାଓ ହେ ।
ଧୂଲାୟ ବିଛାନୋ ଶ୍ୟାମ ଅଞ୍ଚଲେ ଦାଁଡ଼ାଓ ହେ ନାଥ, ଦାଁଡ଼ାଓ ହେ ।
ଯାହା-କିଛୁ ଆଛେ ସକଲଇ ଝାଁପିୟା, ଭୁବନ ଛାପିୟା, ଜୀବନ ବ୍ୟାପିୟା ଦାଁଡ଼ାଓ ହେ ।
ଦାଁଡ଼ାଓ ଯେଖାନେ ବିରହୀ ଏ ହିୟା ତୋମାରି ଲାଗିୟା ଏକେଲା ଜାଗେ ॥

୨୨ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୧୧ (1904)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୦୬: ଯଦି ଏ ଆମାର ହୃଦୟ୍ଦୁୟ୍ାର

ଯଦି ଏ ଆମାର ହୃଦୟ୍ଦୁୟ୍ାର ବନ୍ଧ ରହେ ଗୋ କଭୁ
ଦ୍ୱାର ଭେଙେ ତୁମି ଏସୋ ମୋର ପ୍ରାଣେ, ଫିରିୟ୍ା ଯେୟ୍ୋ ନା ପ୍ରଭୁ ॥
ଯଦି କୋନୋ ଦିନ ଏ ବୀଣାର ତାରେ ତବ ପ୍ରିୟ୍ନାମ ନାହି ଝଙ୍କାରେ
ଦୟ୍ା କ'ରେ ତବୁ ରହିୟ୍ୋ ଦାଁଡ଼ାୟ୍େ, ଫିରିୟ୍ା ଯେୟ୍ୋ ନା ପ୍ରଭୁ ॥
ଯଦି କୋନୋ ଦିନ ତୋମାର ଆହ୍ୱାନେ ସୁପ୍ତି ଆମାର ଚେତନା ନା ମାନେ
ବଜ୍ରବେଦନେ ଜାଗାୟ୍ୋ ଆମାରେ, ଫିରିୟ୍ା ଯେୟ୍ୋ ନା ପ୍ରଭୁ ।
ଯଦି କୋନୋ ଦିନ ତୋମାର ଆସନେ ଆର୍-କାହାରେଓ ବସାଇ ଯତନେ,
ଚିରଦିବସେର ହେ ରାଜା ଆମାର, ଫିରିୟ୍ା ଯେୟ୍ୋ ନା ପ୍ରଭୁ ॥

୧୩୦୭ (1901)

    contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୦୩: ତୋମାରି ରାଗିଣୀ ଜୀବନକୁଞ୍ଜେ

ତୋମାରି ରାଗିଣୀ ଜୀବନକୁଞ୍ଜେ ବାଜେ ଯେନ ସଦା ବାଜେ ଗୋ ।
ତୋମାରି ଆସନ ହୃଦୟ଼ପଦ୍ମେ ରାଜେ ଯେନ ସଦା ରାଜେ ଗୋ ॥
ତବ ନନ୍ଦନଗନ୍ଧମୋଦିତ ଫିରି ସୁନ୍ଦର ଭୁବନେ
ତବ ପଦରେଣୁ ମାଖି ଲୟ଼େ ତନୁ ସାଜେ ଯେନ ସଦା ସାଜେ ଗୋ ॥
ସବ ବିଦ୍ୱେଷ ଦୂରେ ଯାୟ଼ ଯେନ ତବ ମଙ୍ଗଲମନ୍ତ୍ରେ,
ବିକାଶେ ମାଧୁରୀ ହୃଦୟ଼େ ବାହିରେ ତବ ସଙ୍ଗୀତଛନ୍ଦେ ।
ତବ ନିର୍ମଳ ନୀରବ ହାସ୍ୟ ହେରି ଅମ୍ବର ବ୍ୟାପିୟ଼ା
ତବ ଗୌରବେ ସକଳ ଗର୍ବ ଲାଜେ ଯେନ ସଦା ଲାଜେ ଗୋ ॥

କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୦୭ (1900)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତଛନ୍ଦେ ⟹ ସଂଗୀତଛନ୍ଦେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୦୪: ଚରଣ ଧରିତେ ଦିୟୋ ଗୋ

ଚରଣ ଧରିତେ ଦିୟୋ ଗୋ ଆମାରେ, ନିୟୋ ନା, ନିୟୋ ନା ସରାୟେ-
ଜୀବନ ମରଣ ସୁଖ ଦୁଖ ଦିୟେ ବକ୍ଷେ ଧରିବ ଜଡ଼ାୟେ ॥
ସ୍ଖଲିତ ଶିଥିଳ କାମନାର ଭାର ବହିୟା ବହିୟା ଫିରି କତ ଆର-
ନିଜ ହାତେ ତୁମି ଗେଁଥେ ନିୟୋ ହାର, ଫେଲୋ ନା ଆମାରେ ଛଡ଼ାୟେ ॥
ଚିରପିପାସିତ ବାସନା ବେଦନା ବାଁଚାଓ ତାହାରେ ମାରିୟା ।
ଶେଷ ଜୟେ ଯେନ ହୟ ସେ ବିଜୟୀ ତୋମାରି କାଛେତେ ହାରିୟା ।
ବିକାୟେ ବିକାୟେ ଦୀନ ଆପନାରେ ପାରି ନା ଫିରିତେ ଦୁୟାରେ ଦୁୟାରେ-
ତୋମାରି କରିୟା ନିୟୋ ଗୋ ଆମାରେ ବରଣେର ମାଳା ପରାୟେ ॥

୧୯୩୬ (1936)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୦୫: ତୋମାରି ନାମ ବଲବ

ତୋମାରି ନାମ ବଲବ ନାନା ଛଲେ,
ବଲବ ଏକା ବସେ ଆପନ ମନେର ଛାୟାତଲେ ॥
ବଲବ ବିନା ଭାଷାୟ, ବଲବ ବିନା ଆଶାୟ,
ବଲବ ମୁଖେର ହାସି ଦିୟେ, ବଲବ ଚୋଖେର ଜଲେ ॥
ବିନା ପ୍ରୟୋଜନେର ଡାକେ ଡାକବ ତୋମାର ନାମ,
ସେଇ ଡାକେ ମୋର ଶୁଧୁ-ଶୁଧୁଇ ପୂରବେ ମନସ୍କାମ ।
ଶିଶୁ ଯେମନ ମାକେ ନାମେର ନେଶାୟ ଡାକେ,
ବଲତେ ପାରେ ଏଇ ସୁଖେତେଇ ମାୟେର ନାମ ସେ ବଲେ ॥

୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୦(1912-1913)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ଶୁଧୁ-ଶୁଧୁଇ ⟹ ଶୁଧୁ ଶୁଧୁଇ
୭ ଲାଇନେ ପୂରବେ ⟹ ପୁରବେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୦୭: ଆମାର ଏ ଘରେ ଆପନାର କରେ

ଆମାର ଏ ଘରେ ଆପନାର କରେ ଗୃହଦୀପଖାନି ଜ୍ବାଲୋ ହେ ।
ସବ ଦୁଖଶୋକ ସାର୍ଥକ ହୋକ ଲଭିୟା ତୋମାରି ଆଲୋ ହେ ॥
କୋଣେ କୋଣେ ଯତ ଲୁକାନୋ ଆଁଧାର ମିଲାବେ ଧନ୍ୟ ହୟେ,
ତୋମାରି ପୁଣ୍ୟ ଆଲୋକେ ବସିୟା ସବାରେ ବାସିବ ଭାଲୋ ହେ,
ପରଶମଣିର ପ୍ରଦୀପ ତୋମାର, ଅଚପଲ ତାର ଜ୍ୟୋତି
ସୋନା କ'ରେ ଲବେ ପଲକେ ଆମାର ସକଲ କଲଙ୍କ କାଲୋ ।
ଆମି ଯତ ଦୀପ ଜ୍ବାଲିୟେଛି ତାହେ ଶୁଧୁ ଜ୍ବାଲା, ଶୁଧୁ କାଲୀ-
ଆମାର ଘରେର ଦୁୟାରେ ଶିୟରେ ତୋମାରି କିରଣ ଢାଲୋ ।

୧୩୦୭ (1901)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧,୨,୪,୮ ଲାଇନେ 'ହେ' ନେଇ ।
୫ ଲାଇନେ 'ଅଚପଲ ତାର ଜ୍ୟୋତି' $\Longrightarrow$ 'ଅଚପଲ ତାର ଆଲୋ'
୭ ଲାଇନେ କାଲୀ $\Longrightarrow$ କାଳି

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୦୭: ସଂସାରେ ତୁମି ରାଖିଲେ ମୋରେ

ସଂସାରେ ତୁମି ରାଖିଲେ ମୋରେ ଯେ ଘରେ
          ସେଇ ଘରେ ରବ ସକଲ ଦୁଃଖ ଭୁଲିୟା ।
କରୁଣା କରିୟା ନିଶିଦିନ ନିଜ କରେ
          ରାଖିୟୋ ତାହାର ଏକଟି ଦୁୟାର ଖୁଲିୟା ॥
ମୋର ସବ କାଜେ ମୋର ସବ ଅବସରେ
ସେ ଦୁୟାର ରବେ ତୋମାରି ପ୍ରବେଶ ତରେ,
ସେଥା ହତେ ବାୟୁ ବହିବେ ହୃଦୟ୍ 'ପରେ
          ଚରଣ ହଇତେ ତବ ପଦଧୂଳି ତୁଲିୟା ॥
ଯତ ଆଶ୍ରୟ୍ ଭେଙେ ଭେଙେ ଯାୟ୍, ସ୍ୱାମୀ,
          ଏକ ଆଶ୍ରୟେ୍ ରହେ ଯେନ ଚିତ ଲାଗିୟା ।
ଯେ ଅନଲତାପ ଯଖନି ସହିବ ଆମି
          ଏକ ନାମ ବୁକେ ବାର ବାର ଦେୟ୍ ଦାଗିୟା ।
ଯବେ ଦୁଖଦିନେ ଶୋକତାପ ଆସେ ପ୍ରାଣେ
ତୋମାରି ଆଦେଶ ବହିୟା ଯେନ ସେ ଆନେ,
ପରୁଷ ବଚନ ଯତଇ ଆଘାତ ହାନେ
          ସକଲ ଆଘାତେ ତବ ସୁର ଉଠେ ଜାଗିୟା ॥

୧୩୦୭ (1901)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ 'ତବ ପଦଧୂଳି ତୁଲିୟା' ⟹ 'ତବ ପଦରଜ ତୁଲିୟା'
୮ ଲାଇନେର ପର ଆରୋ ଦୁ ଲାଇନ:
'ସେ ଦୁୟାର ଖୁଲେ ଆସିବେ ତୁମି ଏ ଘରେ
   ଆମି ବାହିରିବ ସେ ଦୁୟାରଖାନି ଖୁଲିୟା ।'
୯, ୧୦ ଲାଇନେ ଆଶ୍ରୟ୍ ⟹ ବିଶ୍ୱାସ
୯ ଲାଇନେ 'ଭେଙେ ଯାୟ୍, ସ୍ୱାମୀ,' ⟹ 'ଭେଙେ ଯାୟ୍ ସ୍ୱାମୀ,'
୧୨ ଲାଇନେ ' ଏକ ନାମ ବୁକେ ବାର ବାର ଦେୟ୍ ଦାଗିୟା' ⟹ 'ଦେୟ୍ ଯେନ ବୁକେ ତବ ନାମ ବୁକେ ଦାଗିୟା'
୧୫ ଲାଇନେ ପରୁଷ ⟹ ରୁକ୍ଷ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୦୮: ଆମାର ମୁଖେର କଥା ତୋମାର

ଆମାର ମୁଖେର କଥା ତୋମାର ନାମ ଦିୟେ ଦାଓ ଧୁୟେ,
ଆମାର ନୀରବତାୟ୍ ତୋମାର ନାମଟି ରାଖୋ ଥୁୟେ ।
ରକ୍ତଧାରାର ଛନ୍ଦେ ଆମାର ଦେହବୀଣାର ତାର
ବାଜାକ ଆନନ୍ଦେ ତୋମାର ନାମେରଇ ଝଙ୍କାର ।
ଘୁମେର 'ପରେ ଜେଗେ ଥାକୁକ ନାମେର ତାରା ତବ,
ଜାଗରଣେର ଭାଲେ ଆଁକୁକ ଅରୁଣଲେଖା ନବ ।
ସବ ଆକାଙ୍କ୍ଷା ଆଶାୟ୍ ତୋମାର ନାମଟି ଜ୍ଵଲୁକ ଶିଖା,
ସକଲ ଭାଲୋବାସାୟ୍ ତୋମାର ନାମଟି ରହୁକ ଲିଖା ।
ସକଲ କାଜେର ଶେଷେ ତୋମାର ନାମଟି ଉଠୁକ ଫ'ଲେ,
ରାଖବ କେଁଦେ ହେସେ ତୋମାର ନାମଟି ବୁକେ କୋଲେ ।
ଜୀବନପଦ୍ମେ ସଙ୍ଗୋପନେ ରବେ ନାମେର ମଧୁ,
ତୋମାୟ୍ ଦିବ ମରଣ-କ୍ଷଣେ ତୋମାରି ନାମ ବଁଧୁ ॥

୨ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୨୦ (1913)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାର ⟹ ଝଂକାର
୧୧ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୋପନେ ⟹ ସଂଗୋପନେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୦୯: ପ୍ରାଣ ଭରିୟେ ତୃଷା ହରିୟେ

ପ୍ରାଣ ଭରିୟେ ତୃଷା ହରିୟେ
ମୋରେ ଆରୋ ଆରୋ ଆରୋ ଦାଓ ପ୍ରାଣ ।
ତବ ଭୁବନେ ତବ ଭବନେ
ମୋରେ ଆରୋ ଆରୋ ଆରୋ ଦାଓ ସ୍ଥାନ ॥
ଆରୋ ଆଲୋ ଆରୋ ଆଲୋ
ଏଇ ନୟନେ, ପ୍ରଭୁ, ଢାଲୋ ।
ସୁରେ ସୁରେ ବାଁଶି ପୁରେ
ତୁମି ଆରୋ ଆରୋ ଆରୋ ଦାଓ ତାନ ॥
ଆରୋ ବେଦନା ଆରୋ ବେଦନା
ପ୍ରଭୁ, ଦାଓ ମୋରେ ଆରୋ ଚେତନା ।
ଦ୍ୱାର ଛୁଟାୟେ ବାଧା ଟୁଟାୟେ
ମୋରେ କରୋ ତ୍ରାଣ ମୋରେ କରୋ ତ୍ରାଣ ।
ଆରୋ ପ୍ରେମେ ଆରୋ ପ୍ରେମେ
ମୋର ଆମି ଡୁବେ ଯାକ ନେମେ ।
ସୁଧାଧାରେ ଆପନାରେ
ତୁମି ଆରୋ ଆରୋ ଆରୋ କରୋ ଦାନ ॥

୩ ଜୁନ ୧୯୧୨ (1912)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୦ ଲାଇନେ ‘ ପ୍ରଭୁ, ଦାଓ ମୋରେ ଆରୋ ଚେତନା’
⟹ ‘ ଦାଓ ମୋରେ ଆରୋ ଚେତନା’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୧୦: ବଳ ଦାଓ ମୋରେ ବଳ ଦାଓ

ବଳ ଦାଓ ମୋରେ ବଳ ଦାଓ, ପ୍ରାଣେ ଦାଓ ମୋର ଶକତି
ସକଳ ହୃଦୟ୍ ଲୁଟାୟେ୍ ତୋମାରେ କରିତେ ପ୍ରଣତି ॥
ସରଳ ସୁପଥେ ଭ୍ରମିତେ, ସବ ଅପକାର କ୍ଷମିତେ,
ସକଳ ଗର୍ବ ଦମିତେ ଖର୍ବ କରିତେ କୁମତି ॥
ହୃଦୟେ୍ ତୋମାରେ ବୁଝିତେ, ଜୀବନେ ତୋମାରେ ପୂଜିତେ,
ତୋମାର ମାଝାରେ ଖୁଁଜିତେ ଚିତ୍ତେର ଚିରବସତି ।
ତବ କାଜ ଶିରେ ବହିତେ, ସଂସାରତାପ ସହିତେ,
ଭବକୋଲାହଳେ ରହିତେ, ନୀରବେ କରିତେ ଭକତି ॥
ତୋମାର ବିଶ୍ୱଛବିତେ ତବ ପ୍ରେମରୂପ ଲଭିତେ,
ଗ୍ରହ-ତାରା-ଶଶୀ-ରବିତେ ହେରିତେ ତୋମାର ଆରତି ।
ବଚନମନେର ଅତୀତେ ଡୁବିତେ ତୋମାର ଜ୍ୟୋତିତେ,
ସୁଖେ ଦୁଖେ ଲାଭେ କ୍ଷତିତେ ଶୁନିତେ ତୋମାର ଭାରତୀ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୮ (1902)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୧୧: ଅନ୍ତର ମମ ବିକଶିତ କରୋ

ଅନ୍ତର ମମ ବିକଶିତ କରୋ ଅନ୍ତରତର ହେ-
ନିର୍ମଳ କରୋ, ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରୋ, ସୁନ୍ଦର କରୋ ହେ ॥
ଜାଗ୍ରତ କରୋ, ଉଦ୍ୟତ କରୋ, ନିର୍ଭୟ୍ କରୋ ହେ ।
ମଙ୍ଗଳ କରୋ, ନିରଳସ ନିଃସଂଶୟ୍ କରୋ ହେ ॥
ଯୁକ୍ତ କରୋ ହେ ସବାର ସଙ୍ଗେ, ମୁକ୍ତ କରୋ ହେ ବନ୍ଧ ।
ସଞ୍ଚାର କରୋ ସକଳ କର୍ମେ ଶାନ୍ତ ତୋମାର ଛନ୍ଦ ।
ଚରଣପଦ୍ମେ ମମ ଚିତ ନିସ୍ପନ୍ଦିତ କରୋ ହେ ।
ନନ୍ଦିତ କରୋ, ନନ୍ଦିତ କରୋ, ନନ୍ଦିତ କରୋ ହେ ॥

୨୭ ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୧୪ (1907)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୧୬: ଆମାର ବିଚାର ତୁମି କରୋ

ଆମାର ବିଚାର ତୁମି କରୋ ତବ ଆପନ କରେ ।
ଦିନେର କର୍ମ ଆନିନୁ ତୋମାର ବିଚାରଘରେ ॥
ଯଦି ପୂଜା କରି ମିଛା ଦେବତାର, ଶିରେ ଧରି ଯଦି ମିଥ୍ୟା ଆଚାର,
ଯଦି ପାପମନେ କରି ଅବିଚାର କାହାରୋ 'ପରେ,
ଆମାର ବିଚାର ତୁମି କରୋ ତବ ଆପନ କରେ ॥
ଲୋଭେ ଯଦି କାରେ ଦିୟେ ଥାକି ଦୁଖ, ଭୟେ ହୟେ ଥାକି ଧର୍ମବିମୁଖ,
ପରେର ପୀଡ଼ାୟ ପେୟେ ଥାକି ସୁଖ କ୍ଷଣେକ-ତରେ–
ତୁମି ଯେ ଜୀବନ ଦିୟେଛ ଆମାୟ କଲଙ୍କ ଯଦି ଦିୟେ ଥାକି ତାୟ,
ଆପନି ବିନାଶ କରି ଆପନାୟ ମୋହେର ଭରେ,
ଆମାର ବିଚାର ତୁମି କରୋ ତବ ଆପନ କରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900) ?

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୧୩: ତୋମାରି ଇଚ୍ଛା ହଉକ ପୂର୍ଣ୍ଣ

ତୋମାରି ଇଚ୍ଛା ହଉକ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରୁଣାମୟ ସ୍ୱାମୀ ।
ତୋମାରି ପ୍ରେମ ସ୍ମରଣେ ରାଖି, ଚରଣେ ରାଖି ଆଶା-
ଦାଓ ଦୁଃଖ, ଦାଓ ତାପ, ସକଲଇ ସହିବ ଆମି ॥
ତବ ପ୍ରେମ-ଆଁଖି ସତତ ଜାଗେ, ଜେନେଓ ନା ଜାନି ।
ଓଇ ମଙ୍ଗଲରୂପ ଭୁଲି, ତାଇ ଶୋକସାଗରେ ନାମି ॥
ଆନନ୍ଦମୟ୍ ତୋମାର ବିଶ୍ୱ ଶୋଭାସୁଖପୂର୍ଣ୍ଣ,
ଆମି   ଆପନ ଦୋଷେ ଦୁଃଖ ପାଇ ବାସନା-ଅନୁଗାମୀ ॥
ମୋହବନ୍ଧ ଛିନ୍ନ କରୋ କଠିନ ଆଘାତେ,
ଅଶ୍ରୁସଲିଲଧୌତ ହୃଦୟେ ଥାକୋ ଦିବସଯାମୀ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1888)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୧୪: ଅନ୍ଧଜନେ ଦେହୋ ଆଲୋ

ଅନ୍ଧଜନେ ଦେହୋ ଆଲୋ, ମୃତଜନେ ଦେହୋ ପ୍ରାଣ-

ତୁମି କରୁଣାମୃତସିନ୍ଧୁ କରୋ କରୁଣାକଣା ଦାନ ॥

ଶୁଷ୍କ ହୃଦୟ୍ ମମ କଠିନ ପାଷାଣସମ,

ପ୍ରେମସଲିଲଧାରେ ସିଞ୍ଚହ ଶୁଷ୍କ ନୟାନ ॥

ଯେ ତୋମାରେ ଡାକେ ନା ହେ ତାରେ ତୁମି ଡାକୋ-ଡାକୋ ।

ତୋମା ହତେ ଦୂରେ ଯେ ଯାୟ୍ ତାରେ ତୁମି ରାଖୋ ରାଖୋ ।

ତୃଷିତ ଯେଜନ ଫିରେ ତବ ସୁଧାସାଗରତୀରେ

ଜୁଡ଼ାଓ ତାହାରେ ସ୍ନେହନୀରେ, ସୁଧା କରାଓ ହେ ପାନ ॥

ତୋମାରେ ପେୟେଛିନୁ ଯେ, କଖନ୍ ହାରାନୁ ଅବହେଲେ,

କଖନ୍ ଘୁମାଇନୁ ହେ, ଆଁଧାର ହେରି ଆଁଖି ମେଲେ ।

ବିରହ ଜାନାଇବ କାୟ୍, ସାନ୍ତ୍ୱନା କେ ଦିବେ ହାୟ୍,

ବରଷ ବରଷ ଚଲେ ଯାୟ୍, ହେରି ନି ପ୍ରେମବୟାନ-

ଦରଶନ ଦାଓ ହେ, ଦାଓ ହେ ଦାଓ ହେ ଦାଓ, କାଁଦେ ହୃଦୟ୍ ମ୍ରିୟମାଣ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨(1886)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ଡାକୋ-ଡାକୋ ⟹ ଡାକୋ ଡାକୋ

୯, ୧୦ ଲାଇନେ କଖନ୍ ⟹ କଖନ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୧୫: ହେ ମହାଜୀବନ, ହେ ମହାମରଣ

ହେ ମହାଜୀବନ, ହେ ମହାମରଣ, ଲଇନୁ ଶରଣ,ଲଇନୁ ଶରଣ ॥

ଆଁଧାର ପ୍ରଦୀପେ ଜ୍ବାଲାଓ ଶିଖା,

ପରାଓ ପରାଓ ଜ୍ୟୋତିର ଟିକା- କରୋ ହେ ଆମାର ଲଜ୍ଜାହରଣ ॥

ପରଶରତନ ତୋମାରି ଚରଣ- ଲଇନୁ ଶରଣ,ଲଇନୁ ଶରଣ ।

ଯା-କିଛୁ ମଳିନ, ଯା-କିଛୁ କାଲୋ,

ଯା-କିଛୁ ବିରୂପ ହୋକ ତା ଭାଲୋ- ଘୁଚାଓ ଘୁଚାଓ ସବ ଆବରଣ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୩୩ (1926)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୧୭: ପଥେ ଯେତେ ଡେକେଛିଲେ

ପଥେ ଯେତେ ଡେକେଛିଲେ ମୋରେ ।
ପିଛିୟେ ପଡ଼େଛି ଆମି, ଯାବ ଯେ କୀ କରେ ?
ଏସେଛେ ନିବିଡ଼ ନିଶି, ପଥରେଖା ଗେଛେ ମିଶି-
ସାଡ଼ା ଦାଓ, ସାଡ଼ା ଦାଓ ଆଁଧାରେର ଘୋରେ ॥
ଭୟ ହୟ, ପାଛେ ଘୁରେ ଘୁରେ ଯତ ଆମି ଯାଇ ତତ ଯାଇ ଚଲେ ଦୂରେ-
ମନେ କରି ଆଛ କାଛେ, ତବୁ ଭୟ ହୟ, ପାଛେ
ଆମି ଆଛି ତୁମି ନାଇ କାଲି ନିଶିଭୋରେ ॥

୮ ବୈଶାଖ ୧୩୩୩ (1926)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୨ ଲାଇନେ '?' ⟹ '।'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୧୭: ଦୁୟାରେ ଦାଓ ମୋରେ ରାଖିୟା

ଦୁୟାରେ ଦାଓ ମୋରେ ରାଖିୟା ନିତ୍ୟ କଲ୍ୟାଣ-କାଜେ ହେ ।
ଫିରିବ ଆହ୍ୱାନ ମାନିୟା ତୋମାରି ରାଜ୍ୟେର ମାଝେ ହେ ॥
ମଜିୟା ଅନୁଖନ ଲାଲସେ ରବ ନା ପଡ଼ିୟା ଆଲସେ,
ହୟେଛେ ଜର୍ଜର ଜୀବନ ବ୍ୟର୍ଥ ଦିବସେର ଲାଜେ ହେ ॥
ଆମାରେ ରହେ ଯେନ ନା ଘିରି ସତତ ବହୁତର ସଂଶୟେ,
ବିବିଧ ପଥେ ଯେନ ନା ଫିରି ବହୁଲ-ସଂଗ୍ରହ-ଆଶୟେ ।
ଅନେକ ନୃପତିର ଶାସନେ ନା ରହି ଶଙ୍କିତ ଆସନେ,
ଫିରିବ ନିର୍ଭୟଗୌରବେ ତୋମାରି ଭୃତ୍ୟେର ସାଜେ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୯ (1903)

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୧୮: ଧନେ ଜନେ ଆଛି ଜଡ଼ାୟେ

ଧନେ ଜନେ ଆଛି ଜଡ଼ାୟେ ହାୟ୍,
ତବୁ ଜାନୋ ମନ ତୋମାରେ ଚାୟ୍ ॥
ଅନ୍ତରେ ଆଛ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ,
ଆମା ଚେୟେ ଆମାୟ୍ ଜାନିଛ ସ୍ୱାମୀ-
ସବ ସୁଖେ ଦୁଖେ ଭୁଲେ ଥାକାୟ୍
ଜାନୋ ମମ ମନ ତୋମାରେ ଚାୟ୍ ॥
ଛାଡ଼ିତେ ପାରି ନି ଅହଙ୍କାରେ,
ଘୁରେ ମରି ଶିରେ ବହିୟା ତାରେ,
ଛାଡ଼ିତେ ପାରିଲେ ବାଁଚି ଯେ ହାୟ୍–
ତୁମି ଜାନୋ ମନ ତୋମାରେ ଚାୟ୍ ।
ଯା ଆଛେ ଆମାର ସକଲଇ କବେ
ନିଜ ହାତେ ତୁମି ତୁଲିୟା ଲବେ–
ସବ ଛେଡ଼େ ସବ ପାବ ତୋମାୟ୍ ।
ମନେ ମନେ ମନ ତୋମାରେ ଚାୟ୍ ॥

୧୫ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ଅନ୍ତରେ ଆଛ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ' ⟹ 'ଅନ୍ତରେ ଆଛ ହେ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ'
୭ ଲାଇନେ ଅହଙ୍କାରେ ⟹ ଅହଂକାରେ

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୧୯: ତୋମାରି ସେବକ କରୋ ହେ

ତୋମାରି ସେବକ କରୋ ହେ ଆଜି ହତେ ଆମାରେ ॥
ଚିତ୍ତ-ମାଝେ ଦିବାରାତ ଆଦେଶ ତବ ଦେହୋ ନାଥ,
ତୋମାର କର୍ମେ ରାଖୋ ବିଶ୍ୱଦୁୟାରେ ॥
କରୋ ଛିନ୍ନ ମୋହପାଶ ସକଲ ଲୁବ୍ଧ ଆଶ,
ଲୋକଭୟ ଦୂର କରି ଦାଓ ଦାଓ ।
ରତ ରାଖୋ କଲ୍ୟାଣେ ନୀରବେ ନିରଭିମାନେ,
ମଗ୍ନ କରୋ ଆନନ୍ଦରସଧାରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୨୦: ତୁମି ଏବାର ଆମାୟ୍ ଲହୋ

ତୁମି ଏବାର ଆମାୟ୍ ଲହୋ ହେ ନାଥ, ଲହୋ ।
ଏବାର ତୁମି ଫିରୋ ନା ହେ–
ହୃଦୟ୍ କେଡ଼େ ନିୟେ୍ ରହୋ ॥
ଯେ ଦିନ ଗେଛେ ତୋମା ବିନା ତାରେ ଆର ଫିରେ ଚାହି ନା,
ଯାକ ସେ ଧୂଲାତେ ।
ଏଖନ ତୋମାର ଆଲୋୟ୍ ଜୀବନ ମେଲେ ଯେନ ଜାଗି ଅହରହ ॥
କୀ ଆବେଶେ କିସେର କଥାୟ୍ ଫିରେଛି ହେ ଯଥାୟ୍ ତଥାୟ୍
ପଥେ ପ୍ରାନ୍ତରେ,
ଏବାର ବୁକେର କାଛେ ଓ ମୁଖ ରେଖେ ତୋମାର ଆପନ ବାଣୀ କହୋ ॥
କତ କଲୁଷ କତ ଫାଁକି   ଏଖନୋ ଯେ ଆଛେ ବାକି
ମନେର ଗୋପନେ,
ଆମାୟ୍ ତାର ଲାଗି ଆର ଫିରାୟୋ ନା–
ତାରେ ଆଗୁନ ଦିୟେ୍ ଦହୋ ॥

୨୮ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୬ (1910)

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୨୧: ହୃଦୟେ ତୋମାର ଦୟା ଯେନ ପାଇ

ହୃଦୟେ ତୋମାର ଦୟା ଯେନ ପାଇ ।
ସଂସାରେ ଯା ଦିବେ ମାନିବ ତାଇ,
ହୃଦୟେ ତୋମାୟ ଯେନ ପାଇ ।
ତବ ଦୟା ଜାଗିବେ ସ୍ମରଣେ
ନିଶିଦିନ ଜୀବନେ ମରଣେ,
ଧଖେ ସୁଖେ ସମ୍ପଦେ ବିପଦେ ତୋମାରି ଦୟା-ପାନେ ଚାଇ–
ତୋମାରି ଦୟା ଯେନ ପାଇ ॥
ତବ ଦୟା ଶାନ୍ତିର ନୀରେ ଅନ୍ତରେ ନାମିବେ ଧୀରେ ।
ତବ ଦୟା ମଙ୍ଗଳ-ଆଲୋ
ଜୀବନ-ଆଁଧାରେ ଜ୍ୱାଲୋ–
ପ୍ରେମଭକ୍ତି ମମ ସକଳ ଶକ୍ତି ମମ ତୋମାରି ଦୟାରୂପେ ପାଇ,
ଆମାର ବ'ଲେ କିଛୁ ନାଇ ॥

ପ୍ର: ୧୯୦୯ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ହୃଦୟେ ତୋମାୟ ଯେନ ପାଇ' ⟹ 'ହୃଦୟେ ଦୟା ଯେନ ପାଇ'
୮ ଲାଇନେ 'ଶାନ୍ତିର ନୀରେ' ⟹ 'ଶାନ୍ତି ନୀରେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୨୭: ଭୁବନେଶ୍ୱର ହେ

ଭୁବନେଶ୍ୱର ହେ,
ମୋଚନ କର' ବନ୍ଧନ ସବ ମୋଚନ କର' ହେ ॥
ପ୍ରଭୁ, ମୋଚନ କର' ଭୟ,
ସବ ଦୈନ୍ୟ କରହ ଲୟ,
ନିତ୍ୟ ଚକିତ ଚଞ୍ଚଳ ଚିତ କର' ନିଃସଂଶୟ ।
ତିମିରରାତ୍ରି, ଅନ୍ଧ ଯାତ୍ରୀ,
ସମୁଖେ ତବ ଦୀପ୍ତ ଦୀପ ତୁଲିୟା ଧର' ହେ ॥
ଭୁବନେଶ୍ୱର ହେ,
ମୋଚନ କର' ଜଡ଼ବିଷାଦ ମୋଚନ କର' ହେ ।
ପ୍ରଭୁ, ତବ ପ୍ରସନ୍ନ ମୁଖ
ସବ ଦୁଃଖ କରୁକ ସୁଖ,
ଧୂଲିପତିତ ଦୁର୍ବଲ ଚିତ କରହ ଜାଗରୂକ ।
ତିମିରରାତ୍ରି, ଅନ୍ଧ ଯାତ୍ରୀ,
ସମୁଖେ ତବ ଦୀପ୍ତ ଦୀପ ତୁଲିୟା ଧର' ହେ ॥
ଭୁବନେଶ୍ୱର ହେ,
ମୋଚନ କର' ସ୍ୱାର୍ଥପାଶ ମୋଚନ କର' ହେ ॥
ପ୍ରଭୁ, ବିରସ ବିକଲ ପ୍ରାଣ,
କର' ପ୍ରେମସଲିଲ ଦାନ,
କ୍ଷତିପୀଡ଼ିତ ଶଙ୍କିତ ଚିତ କର' ସମ୍ପଦବାନ ।
ତିମିରରାତ୍ରି, ଅନ୍ଧ ଯାତ୍ରୀ,
ସମୁଖେ ତବ ଦୀପ୍ତ ଦୀପ ତୁଲିୟା ଧର' ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୨ (1906-1907)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭, ୧୪ ଆର ଶେଷ ଲାଇନେ ସମୁଖେ ⟹ ସମ୍ମୁଖେ
ସର୍ବତ୍ର କର' ⟹ କରୋ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୭୩: ଆମାର ସତ୍ୟ ମିଥ୍ୟା ସକଳଇ ଭୁଳାୟେ୍

ଆମାର ସତ୍ୟ ମିଥ୍ୟା ସକଳଇ ଭୁଳାୟେ୍ ଦାଓ,
ଆମାୟ୍ ଆନନ୍ଦେ ଭାସାଓ ॥
ନା ଚାହି ତର୍କ ନା ଚାହି ଯୁକ୍ତି, ନା ଜାନି ବନ୍ଧ ନା ଜାନି ମୁକ୍ତି,
ତୋମାର ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପିନୀ ଇଚ୍ଛା ଆମାର ଅନ୍ତରେ ଜାଗାଓ ॥
ସକଳ ବିଶ୍ୱ ଡୁବିୟା୍ ଯାକ ଶାନ୍ତିପାଥାରେ,
ସବ ସୁଖ ଦୁଖ ଥାମିୟା୍ ଯାକ ହୃଦୟ୍ମାଝାରେ ।
ସକଳ ବାକ୍ୟ ସକଳ ଶବ୍ଦ ସକଳ ଚେଷ୍ଟା ହଉକ ସ୍ତବ୍ଧ–
ତୋମାର ଚିତ୍ତଜୟି୍ନୀ ବାଣୀ ଆମାର ଅନ୍ତରେ ଶୁନାଓ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୦୩ (1896)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୨୪: ଭୟ୍ ହତେ ତବ ଅଭୟ୍ ମାଝେ

ଭୟ୍ ହତେ ତବ ଅଭୟ୍ ମାଝେ ନୂତନ ଜନମ ଦାଓ ହେ ॥
ଦୀନତା ହତେ ଅକ୍ଷୟ୍ ଧନେ, ସଂଶୟ୍ ହତେ ସତ୍ୟସଦନେ,
ଜଡ଼ତା ହତେ ନବୀନ ଜୀବନେ ନୂତନ ଜନମ ଦାଓ ହେ ॥
ଆମାର ଇଚ୍ଛା ହଇତେ, ପ୍ରଭୁ, ତୋମାର ଇଚ୍ଛାମାଝେ–
ଆମାର ସ୍ୱାର୍ଥ ହଇତେ, ପ୍ରଭୁ, ତବ ମଙ୍ଗଳକାଜେ–
ଅନେକ ହଇତେ ଏକେର ଡୋରେ, ସୁଖଦୁଖ ହତେ ଶାନ୍ତିକ୍ରୋରେ–
ଆମା ହତେ ନାଥ, ତୋମାତେ ମୋରେ ନୂତନ ଜନମ ଦାଓ ହେ ॥

ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୬ (1899)

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୨୫: ପାଦପ୍ରାନ୍ତେ ରାଖ' ସେବକେ

ପାଦପ୍ରାନ୍ତେ ରାଖ' ସେବକେ,
ଶାନ୍ତିସଦନ ସାଧନଧନ ଦେବଦେବ ହେ ॥
ସର୍ବଲୋକପରମଶରଣ, ସକଳମୋହକଲୁଷହରଣ,
ଦୁଃଖତାପବିଘ୍ନତରଣ, ଶୋକଶାନ୍ତସ୍ନିଗ୍ଧଚରଣ,
ସତ୍ୟରୂପ ପ୍ରେମରୂପ ହେ,
ଦେବମନୁଜବନ୍ଦିତପଦ ବିଶ୍ୱଭୂପ ହେ ॥
ହୃଦୟାନନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଇନ୍ଦୁ, ତୁମି ଅପାର ପ୍ରେମସିନ୍ଧୁ ।
ଯାଚେ ତୃଷିତ ଅମିୟବିନ୍ଦୁ, କରୁଣାଳୟ ଭକ୍ତବନ୍ଧୁ
ପ୍ରେମନେତ୍ରେ ଚାହ' ସେବକେ,
ବିକଶିତଦଳ ଚିତ୍ତକମଳ ହୃଦୟଦେବ ହେ ॥
ପୁଣ୍ୟଜ୍ୟୋତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଗଗନ, ମଧୁର ହେରି ସକଳ ଭୁବନ,
ସୁଧାଗନ୍ଧମୁଦିତ ପବନ, ଧ୍ୱନିତଗୀତ ହୃଦୟଭବନ ।
ଏସ' ଏସ' ଶୂନ୍ୟ ଜୀବନେ,
ମିଟାଓ ଆଶ ସବ ତିୟାଷ ଅମୃତପ୍ଲାବନେ ॥
ଦେହ' ଜ୍ଞାନ, ପ୍ରେମ ଦେହ', ଶୁଷ୍କ ଚିତ୍ତେ ବରିଷ ସ୍ନେହ ।
ଧନ୍ୟ ହୋକ ହୃଦୟ ଦେହ, ପୁଣ୍ୟ ହୋକ ସକଳ ଗେହ ।
ପାଦପ୍ରାନ୍ତେ ରାଖ' ସେବକେ,
ଶାନ୍ତିସଦନ ସାଧନଧନ ଦେବଦେବ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୨ (1896)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଚାହ', ଏସ', ଦେହ' ⟹ ଚାହୋ, ଏସୋ, ଦେହୋ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୭୭: ବରିଷ ଧରା-ମାଝେ

ବରିଷ ଧରା-ମାଝେ ଶାନ୍ତିର ବାରି
ଶୁଷ୍କ ହୃଦୟ୍ ଲୟେ୍ ଆଛେ ଦାଁଡ଼ାଇୟେ୍
ଊର୍ଧ୍ୱମୁଖେ ନରନାରୀ ॥
ନା ଥାକେ ଅନ୍ଧକାର, ନା ଥାକେ ମୋହପାପ,
ନା ଥାକେ ଶୋକପରିତାପ ।
ହୃଦୟ୍ ବିମଳ ହୋକ, ପ୍ରାଣ ସବଳ ହୋକ,
ବିଘ୍ନ ଦାଓ ଅପସାରି ॥
କେନ ଏ ହିଂସାଦ୍ୱେଷ, କେନ ଏ ଛଦ୍ମବେଶ,
କେନ ଏ ମାନ-ଅଭିମାନ ।
ବିତର' ବିତର' ପ୍ରେମ ପାଷାଣହୃଦୟେ୍,
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ହୋକ ତୋମାରି ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୨୯୧ (1884)

ପୂଜା/ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୬୭: ସାର୍ଥକ କର' ସାଧନ

ସାର୍ଥକ କର' ସାଧନ,
ସାନ୍ତ୍ୱନ କର' ଧରିତ୍ରୀର ବିରହାତୁର କାଁଦନ
ପ୍ରାଣଭରଣ ଦୈନ୍ୟହରଣ ଅକ୍ଷୟକରୁଣାଧନ ॥
ବିକଶିତ କର' କଳିକା,
ଚମ୍ପକବନ କରୁକ ରଚନ ନବ କୁସୁମାଞ୍ଜଳିକା ।
କର' ସୁନ୍ଦର ଗୀତମୁଖର ନୀରବ ଆରାଧନ
ଅକ୍ଷୟକରୁଣାଧନ ॥
ଚରଣପରଶହରଷେ
ଲଜ୍ଜିତ ବନବୀଥିଧୂଳି ସଜ୍ଜିତ ତୁମି କର' ସେ ।
ମୋଚନ କର' ଅନ୍ତରତର
ହିମଜଡ଼ିମା-ବାଁଧନ
ଅକ୍ଷୟକରୁଣାଧନ ॥

ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୨୮ (1921-1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
କର' ⟹ କରୋ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୬୮: ଆମାର ମିଲନ ଲାଗି ତୁମି

ଆମାର ମିଲନ ଲାଗି ତୁମି ଆସଛ କବେ ଥେକେ !

ତୋମାର ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ ତୋମାୟ୍ ରାଖବେ କୋଥାୟ୍ ଢେକେ ?

କତକାଲେର ସକାଲ-ସାଁଝେ ତୋମାର ଚରଣଧ୍ୱନି ବାଜେ,

ଗୋପନେ ଦୂତ ହୃଦୟ୍-ମାଝେ ଗେଛେ ଆମାୟ୍ ଡେକେ ॥

ଓଗୋ ପଥିକ, ଆଜକେ ଆମାର ସକଲ ପରାନ ବ୍ୟେପେ

ଥେକେ ଥେକେ ହରଷ ଯେନ ଉଠେଛେ କେଁପେ କେଁପେ ।

ଯେନ ସମୟ୍ ଏସେଛେ ଆଜ ଫୁରାଲୋ ମୋର ଯା ଛିଲ କାଜ–

ବାତାସ ଆସେ, ହେ ମହାରାଜ, ତୋମାର ଗନ୍ଧ ମେଖେ ॥

୧୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ '?' ⟹ ' ।'

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୬୯: କୋଥାୟ୍ ଆଲୋ, କୋଥାୟ୍ ଓରେ

କୋଥାୟ୍ ଆଲୋ, କୋଥାୟ୍ ଓରେ ଆଲୋ !
ବିରହାନଲେ ଜ୍ବାଲୋ ରେ ତାରେ ଜ୍ବାଲୋ ॥
ରୟେଛେ ଦୀପ, ନା ଆଛେ ଶିଖା, ଏଇ କି ଭାଲେ ଛିଲ ରେ ଲିଖା-
ଇହାର ଚେୟେ ମରଣ ସେ ଯେ ଭାଲୋ ।
ବିରହାନଲେ ପ୍ରଦୀପଖାନି ଜ୍ବାଲୋ ॥
ବେଦନାଦୂତୀ ଗାହିଛେ, 'ଓରେ ପ୍ରାଣ,
ତୋମାର ଲାଗି ଜାଗେନ ଭଗବାନ ।
ନିଶୀଥେ ଘନ ଅନ୍ଧକାରେ ଡାକେନ ତୋରେ ପ୍ରେମାଭିସାରେ,
ଦୁଃଖ ଦିୟେ ରାଖେନ ତୋର ମାନ ।
ତୋମାର ଲାଗି ଜାଗେନ ଭଗବାନ ।'
ଗଗନତଲ ଗିୟେଛେ ମେଘେ ଭରି,
ବାଦଲଜଲ ପଡ଼ିଛେ ଝରି ଝରି ।
ଏ ଘୋର ରାତେ କିସେର ଲାଗି ପରାନ ମମ ସହସା ଜାଗି
ଏମନ କେନ କରିଛେ ମରି ମରି ।
ବାଦଲ-ଜଲ ପଡ଼ିଛେ ଝରି ଝରି ॥
ବିଜୁଲି ଶୁଧୁ କ୍ଷଣିକ ଆଭା ହାନେ,
ନିବିଡ଼ତର ତିମିର ଚୋଖେ ଆନେ ।
ଜାନି ନା କୋଥା ଅନେକ ଦୂରେ ବାଜିଲ ଗାନ ଗଭୀର ସୁରେ,
ସକଲ ପ୍ରାଣ ଟାନିଛେ ପଥ ପାନେ
ନିବିଡ଼ତର ତିମିର ଚୋଖେ ଆନେ ।
କୋଥାୟ୍ ଆଲୋ, କୋଥାୟ୍ ଓରେ ଆଲୋ !
ବିରହାନଲେ ଜ୍ବାଲୋ ରେ ତାରେ ଜ୍ବାଲୋ ।
ଡାକିଛେ ମେଘ, ହାଁକିଛେ ହାଓୟା, ସମୟ୍ ଗେଲେ ହବେ ନା ଯାଓୟା–
ନିବିଡ଼ ନିଶା ନିକଷଘନକାଲୋ ।
ପରାନ ଦିୟେ ପ୍ରେମେର ଦୀପ ଜ୍ବାଲୋ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୯ ଲାଇନେ ପଥ ପାନେ ⟹ ପଥ-ପାନେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୩୦: ତୋରା ଶୁନିସ ନି କି

ତୋରା ଶୁନିସ ନି କି ଶୁନିସ ନି କି ତାର ପାୟେର୍ ଧ୍ୱନି,
ଓଇ ଯେ ଆସେ, ଆସେ, ଆସେ ।
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ପଲେ ପଲେ ଦିନ-ରଜନୀ
ସେ ଯେ ଆସେ, ଆସେ, ଆସେ ।
ଗେୟେଛି ଗାନ ଯଖନ ଯତ ଆପନ ମନେ ଖ୍ୟାପାର ମତୋ
ସକଲ ସୁରେ ବେଜେଛେ ତାର ଆଗମନୀ–
ସେ ଯେ ଆସେ, ଆସେ, ଆସେ ।
କତ କାଲେର ଫାଗୁନ-ଦିନେ ବନେର ପଥେ
ସେ ଯେ ଆସେ, ଆସେ, ଆସେ ।
କତ ଶ୍ରାବଣ-ଅନ୍ଧକାରେ ମେଘେର ରଥେ
ସେ ଯେ ଆସେ, ଆସେ, ଆସେ ।
ଦୁଖେର ପରେ ପରମ ଦୁଖେ ତାରି ଚରଣ ବାଜେ ବୁକେ,
ସୁଖେ କଖନ ବୁଲିୟେ ସେ ଦେୟ୍ ପରଶମନି ।
ସେ ଯେ ଆସେ, ଆସେ, ଆସେ ।

୩ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୧୭ (1910)

  contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୩୧: ହେ ଅନ୍ତରେର ଧନ

ହେ ଅନ୍ତରେର ଧନ,

ତୁମି ଯେ ବିରହୀ, ତୋମାର ଶୂନ୍ୟ ଏ ଭବନ ॥

ଆମାର ଘରେ ତୋମାୟ୍ ଆମି ଏକା ରେଖେ ଦିଲାମ ସ୍ୱାମୀ–

କୋଥାୟ୍ ଯେ ବାହିରେ ଆମି ଘୁରି ସକଲ କ୍ଷଣ ॥

ହେ ଅନ୍ତରେର ଧନ,

ଏଇ ବିରହେ କାଁଦେ ଆମାର ନିଖିଲ ଭୁବନ ।

ତୋମାର ବାଁଶି ନାନା ସୁରେ ଆମାୟ୍ ଖୁଁଜେ ବେଡ଼ାୟ୍ ଦୂରେ,

ପାଗଲ ହଲ ବସନ୍ତେର ଏଇ ଦଖିନ-ସମୀରଣ ॥

୧୫ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୩୬: ତୋମାର ପୂଜାର ଛଲେ

ତୋମାର ପୂଜାର ଛଲେ ତୋମାୟ୍ ଭୁଲେଇ ଥାକି ।
ବୁଝ୍‌ତେ ନାରି କଖନ୍ ତୁମି ଦାଓ-ଯେ ଫାଁକି ॥
ଫୁଲେର ମାଲା ଦୀପେର ଆଲୋ ଧୂପେର ଧୋଁୟାର
ପିଛନ ହତେ ପାଇ ନେ ସୁଯୋଗ ଚରଣ-ଛୋଁୟାର,
ସ୍ତବେର ବାଣୀର ଆଡ଼ାଲ ଟାନି ତୋମାୟ୍ ଢାକି ॥
ଦେଖବ ବ'ଲେ ଏଇ ଆୟୋଜନ ମିଥ୍ୟା ରାଖି,
ଆଛେ ତୋ ମୋର ତୃଷା-କାତର ଆପନ ଆଁଖି ।
କାଜ କୀ ଆମାର ମନ୍ଦିରେତେ ଆନାଗୋନାୟ୍–
ପାତବ ଆସନ ଆପନ ମନେର ଏକଟି କୋଣାୟ୍,
ସରଲ ପ୍ରାଣେ ନୀରବ ହୟେ ତୋମାୟ୍ ଡାକି ॥

୧୪ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୨ ଲାଇନେ କଖନ୍ ⟹ କଖନ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୩୩: ନୀରବେ ଆଛ କେନ

ନୀରବେ ଆଛ କେନ ବାହିରଦୁୟାରେ–

ଆଁଧାର लागे ଚୋଖେ, ଦେଖି ନା ତୁହାରେ ॥

ସମୟ ହଲ ଜାନି, ନିକଟେ लବେ ଟାନି,

ଆମାର ତରୀଖାନି ଭାସାବେ ଜୁୟାରେ ॥

ସଫଲ ହୋକ ପ୍ରାଣ ଏ ଶୁଭଲଗନେ,

ସକଲ ତାରା ତାଇ ଗାହୁକ ଗଗନେ ।

କରୋ ଗୋ ସଚକିତ ଆଲୋକେ ପୁଲକିତ

ସ୍ୱପନନିମୀଲିତ ହୃଦୟଗୁହାରେ ॥

୫ ମାଘ ୧୩୩୪ (1928)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ

୧ लाइने ବାହିରଦୁୟାରେ ⟹ ବାହିର ଦୁୟାରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୩୪: ତୋମାର ଆମାର ଏଇ ବିରହେର

ତୋମାର ଆମାର ଏଇ ବିରହେର ଅନ୍ତରାଳେ
କତ ଆର ସେତୁ ବାଁଧି ସୁରେ ସୁରେ ତାଲେ ତାଲେ ॥
ତବୁ ଯେ ପରାନମାଝେ ଗୋପନେ ବେଦନା ବାଜେ–
ଏବାର ସେବାର କାଜେ ଡେକେ ଲଓ ସନ୍ଧ୍ୟାକାଳେ ॥
ବିଶ୍ୱ ହତେ ଥାକି ଦୂରେ ଅନ୍ତରେର ଅନ୍ତଃପୁରେ,
ଚେତନା ଜଡ଼ାୟେ ରହେ ଭାବନାର ସ୍ୱପ୍ନଜାଲେ ।
ଦୁଃଖ ସୁଖ ଆପନାରଇ ସେ ବୋଝା ହୟେଛେ ଭାରୀ,
ଯେନ ସେ ସଁପିତେ ପାରି ଚରମ ପୂଜାର ଥାଲେ ॥

୨ ମାଘ ୧୩୩୪ (1927-1928)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୩୫: ନିଶା-ଅବସାନେ କେ ଦିଲ

ନିଶା-ଅବସାନେ କେ ଦିଲ ଗୋପନେ ଆନି
ତୋମାର ବିରହ-ବେଦନା-ମାନିକଖାନି ॥
ସେ ବ୍ୟଥାର ଦାନ ରାଖିବ ପରାନମାଝେ–
ହାରାୟ୍ ନା ଯେନ ଜଟିଲ ଦିନେର କାଜେ,
ବୁକେ ଯେନ ଦୋଲେ ସକଲ ଭାବନା ହାନି ॥
ଚିରଦୁଖ ମମ ଚିରସମ୍ପଦ ହବେ,
ଚରମ ପୂଜାୟ୍ ହବେ ସାର୍ଥକ କବେ ।
ସ୍ୱପନଗହନ ନିବିଡ଼ତିମିରତଲେ
ବିହ୍ୱଲ ରାତେ ସେ ଯେନ ଗୋପନେ ଜ୍ୱଲେ,
ସେଇ ତୋ ନୀରବ ତବ ଆହ୍ୱାନବାଣୀ ॥

୨୯ ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୩୪ (1927-1928)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ବିରହ-ବେଦନା-ମାନିକଖାନି ⟹ ବିରହ-ବେଦନା ମାନିକଖାନି
୮ ଲାଇନେ ନିବିଡ଼ତିମିରତଲେ ⟹ ନିବିଡ଼ ତିମିରତଲେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୩୬: ବିଶ୍ୱ ଯଖନ ନେଦ୍ରାମଗନ

ବିଶ୍ୱ ଯଖନ ନିଦ୍ରାମଗନ, ଗଗନ ଅନ୍ଧକାର,
କେ ଦେୟ୍ ଆମାର ବୀଣାର ତାରେ ଏମନ ଝଙ୍କାର ॥
ନୟନେ ଘୁମ ନିଲ କେଡ଼େ, ଉଠେ ବସି ଶୟନ ଛେଡ଼େ–
ମେଲେ ଆଁଖି ଚେୟେ ଥାକି, ପାଇ ନେ ଦେଖା ତାର ॥
ଗୁଞ୍ଜରିୟା ଗୁଞ୍ଜରିୟା ପ୍ରାଣ ଉଠିଲ ପୁରେ,
ଜାନି ନେ କୋନ୍ ବିପୁଲ ବାଣୀ ବାଜେ ବ୍ୟାକୁଲ ସୁରେ ।
କୋନ୍ ବେଦନାୟ୍ ବୁଝି ନା ରେ ହୃଦୟ୍ ଭରା ଅଶ୍ରୁଭାରେ,
ପରିୟେ ଦିତେ ଚାଇ କାହାରେ ଆପନ କଣ୍ଠହାର ॥

୪ ବୈଶାଖ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାର ⟹ ଝଂକାର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୩୭: ଯେ ଦିନ ଫୁଟଲ କମଲ

ଯେ ଦିନ ଫୁଟଲ କମଲ କିଛୁଇ ଜାନି ନାଇ,
ଆମି ଛିଲେମ ଅନ୍ୟମନେ ।
ଆମାର ସାଜିୟେ ସାଜି ତାରେ ଆନି ନାଇ,
ସେ ଯେ ରଇଲ ସଙ୍ଗୋପନେ ॥
ମାଝେ ମାଝେ ହିୟା ଆକୁଲପ୍ରାୟ୍
ସ୍ୱପନ ଦେଖେ ଚମକେ ଉଠେ ଚାୟ୍,
ମନ୍ଦ ମଧୁର ଗନ୍ଧ ଆସେ ହାୟ୍
କୋଥାୟ୍ ଦଖିନ-ସମୀରଣେ ॥
ଓଗୋ, ସେଇ ସୁଗନ୍ଧେ ଫିରାୟ୍ ଉଦାସିୟା
ଆମାୟ୍ ଦେଶେ ଦେଶାନ୍ତେ ।
ଯେନ ସନ୍ଧାନେ ତାର ଉଠେ ନିଶ୍ୱାସିୟା
ଭୁବନ ନବୀନ ବସନ୍ତେ ।
କେ ଜାନିତ ଦୂରେ ତୋ ନେଇ ସେ,
ଆମାରି ଗୋ ଆମାରି ସେଇ ଯେ,
ଏ ମାଧୁରୀ ଫୁଟେଛେ ହାୟ୍ ରେ
ଆମାର ହୃଦୟ୍-ଉପବନେ ॥

୨୭ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୮ (1912)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୋପନେ ⟹ ସଂଗୋପନେ
୮ ଲାଇନେ ଦଖିନ-ସମୀରଣେ ⟹ ଦଖିନ ସମୀରଣେ
୫ ଲାଇନେ ଓଗୋ, ⟹ ଓଗୋ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୩୮: ପ୍ରଭୁ, ତୋମା ଲାଗି

ପ୍ରଭୁ, ତୋମା ଲାଗି ଆଁଖି ଜାଗେ;

ଦେଖା ନାଇ ପାଇ

ପଥ ଚାଇ,

ସେଓ ମନେ ଭାଲୋ ଲାଗେ ॥

ଧୁଲାତେ ବସିୟା ଦ୍ୱାରେ ଭିଖାରି ହୃଦୟ ହା ରେ

ତୋମାରି କରୁଣା ମାଗେ;

କୃପା ନାଇ ପାଇ

ଶୁଧୁ ଚାଇ,

ସେଓ ମନେ ଭାଲୋ ଲାଗେ ॥

ଆଜି ଏ ଜଗତମାଝେ କତ ସୁଖେ କତ କାଜେ

ଚଲେ ଗେଲ ସବେ ଆଗେ;

ସାଥି ନାଇ ପାଇ

ତୋମାୟ ଚାଇ,

ସେଓ ମନେ ଭାଲୋ ଲାଗେ ॥

ଚାରି ଦିକେ ସୁଧା-ଭରା ବ୍ୟାକୁଲ ଶ୍ୟାମଲ ଧରା

କାଁଦାୟ ରେ ଅନୁରାଗେ;

ଦେଖା ନାଇ ପାଇ

ବ୍ୟଥା ପାଇ,

ସେଓ ମନେ ଭାଲୋ ଲାଗେ ॥

୧୪ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧୨ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୩୯: ଯଦି ତୋମାର ଦେଖା ନା ପାଇ

ଯଦି ତୋମାର ଦେଖା ନା ପାଇ, ପ୍ରଭୁ, ଏବାର ଏ ଜୀବନେ
ତବେ ତୋମାୟ୍ ଆମି ପାଇ ନି ଯେନ ସେ କଥା ରୟ୍ ମନେ ।
ଯେନ ଭୁଲେ ନା ଯାଇ, ବେଦନା ପାଇ ଶୟ୍ନେ ସ୍ୱପନେ ॥
ଏ ସଂସାରେର ହାଟେ
ଆମାର ଯତଇ ଦିବସ କାଟେ,
ଆମାର ଯତଇ ଦୁ ହାତ ଭରେ ଉଠେ ଧନେ
ତବୁ କିଛୁଇ ଆମି ପାଇ ନି ଯେନ ସେ କଥା ରୟ୍ ମନେ
ଯେନ ଭୁଲେ ନା ଯାଇ, ବେଦନା ପାଇ ଶୟ୍ନେ ସ୍ୱପନେ ॥
ଯଦି ଆଲସଭରେ
ଆମି ବସି ପଥେର 'ପରେ,
ଯଦି ଧୁଲାୟ୍ ଶୟ୍ନ ପାତି ସଯତନେ,
ଯେନ ସକଲ ପଥଇ ବାକି ଆଛେ ସେ କଥା ରୟ୍ ମନେ ।
ଯେନ ଭୁଲେ ନା ଯାଇ, ବେଦନା ପାଇ ଶୟ୍ନେ ସ୍ୱପନେ ।
ଯତଇ ଉଠେ ହାସି,
ଘରେ ଯତଇ ବାଜେ ବାଁଶି,
ଓଗୋ ଯତଇ ଗୃହ ସାଜାଇ ଆୟୋଜନେ,
ଯେନ ତୋମାୟ୍ ଘରେ ହୟ୍ ନି ଆନା ସେ କଥା ରୟ୍ ମନେ ।
ଯେନ ଭୁଲେ ନା ଯାଇ, ବେଦନା ପାଇ ଶୟ୍ନେ ସ୍ୱପନେ ॥

୧୨ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୪୦: ହେରି ଅହରହ ତୋମାରି ବିରହ

ହେରି ଅହରହ ତୋମାରି ବିରହ ଭୁବନେ ଭୁବନେ ରାଜେ ହେ,
କତ ରୂପ ଧରେ କାନନେ ଭୂଧରେ ଆକାଶେ ସାଗରେ ସାଜେ ହେ ॥
ସାରା ନିଶି ଧରି ତାରାୟ୍ ତାରାୟ୍ ଅନିମେଷ ଚୋଖେ ନୀରବେ ଦାଁଡ଼ାୟ୍,
ପଲ୍ଲବଦଲେ ଶ୍ରାବଣଧାରାୟ୍ ତୋମାରି ବିରହ ବାଜେ ହେ ॥
ଘରେ ଘରେ ଆଜି କତ ବେଦନାୟ୍ ତୋମାରି ଗଭୀର ବିରହ ଘନାୟ୍
କତ ପ୍ରେମେ ହାୟ୍, କତ ବାସନାୟ୍, କତ ସୁଖେ ଦୁଖେ କାଜେ ହେ ।
ସକଳ ଜୀବନ ଉଦାସ କରିୟ୍ା କତ ଗାନେ ସୁରେ ଗଳିୟ୍ା ଝରିୟ୍ା
ତୋମାର ବିରହ ଉଠିଛେ ଭରିୟ୍ା ଆମାର ହିୟ୍ାର ମାଝେ ହେ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ହିୟ୍ାର ମାଝେ ⟹ ବିରହ-ମାଝେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୪୧: ଆମାର ଗୋଧୂଳିଲଗନ ଏଲ

ଆମାର ଗୋଧୂଳିଲଗନ ଏଲ ବୁଝି କାଛେ ଗୋଧୂଳିଲଗନ ରେ ।
ବିବାହେର ରଙେ ରାଙା ହୟେ ଆସେ ସୋନାର ଗଗନ ରେ ।
ଶେଷ କ'ରେ ଦିଲ ପାଖି ଗାନ ଗାଓୟା, ନଦୀର ଉପରେ ପଡ଼େ ଏଲ ହାଓୟା;
ଓ ପାରେର ତୀର, ଭାଙା ମନ୍ଦିର ଆଁଧାରେ ମଗନ ରେ ॥
ଆସିଛେ ମଧୁର ଝିଲ୍ଲିନୂପୁରେ ଗୋଧୂଳିଲଗନ ରେ ॥
ଆମାର ଦିନ କେଟେ ଗେଛେ କଖନୋ ଖେଲାୟ, କଖନୋ କତ କୀ କାଜେ ।
ଏଖନ କୀ ଶୁନି ପୂରବୀର ସୁରେ କୋନ୍ ଦୂରେ ବାଁଶି ବାଜେ ।
ବୁଝି ଦେରି ନାଇ, ଆସେ ବୁଝି ଆସେ, ଆଲୋକେର ଆଭା ଲେଗେଛେ ଆକାଶେ–
ବେଲାଶେଷେ ମୋରେ କେ ସାଜାବେ, ଓରେ, ନବମିଲନେର ସାଜେ !
ସାରା ହଲ କାଜ, ମିଛେ କେନ ଆଜ ଡାକ ମୋରେ ଆର କାଜେ ॥
ଆମି ଜାନି ଯେ ଆମାର ହୟେ ଗେଛେ ଗଣା ଗୋଧୂଳିଲଗନ ରେ ।
ଧୂସର ଆଲୋକେ ମୁଦିବେ ନୟନ ଅସ୍ତଗଗନ ରେ ।
ତଖନ ଏ ଘରେ କେ ଖୁଲିବେ ଦ୍ୱାର, କେ ଲଇବେ ଟାନି ବାହୁ ଆମାର,
ଆମାୟ କେ ଜାନେ କୀ ମନ୍ତ୍ରେ ଗାନେ କରିବେ ମଗନ ରେ–
ସବ ଗାନ ସେରେ ଆସିବେ ଯଖନ ଗୋଧୂଳିଲଗନ ରେ ॥

୨୯ ପୌଷ ୧୩୧୨ (1906)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୩ ଲାଇନେ ବାହୁ ⟹ ବାହୁଟି

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୪୬: ନାଇ ବା ଡାକୋ ରଇବ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ

ନାଇ ବା ଡାକୋ ରଇବ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ,

ମୁଖ ଫିରାଲେ ଫିରବ ନା ଏଇବାରେ ॥

ବସବ ତୋମାର ପଥେର ଧୁଲାର 'ପରେ,

ଏଡ଼ିୟେ ଆମାୟ ଚଲବେ କେମନ କରେ–

ତୋମାର ତରେ ଯେ ଜନ ଗାଁଥେ ମାଲା

ଗାନେର କୁସୁମ ଜୁଗିୟେ ଦେବ ତାରେ ॥

ରଇବ ତୋମାର ଫସଲ-ଖେତେର କାଛେ

ଯେଥାୟ ତୋମାର ପାୟେର ଚିହ୍ନ ଆଛେ ।

ଜେଗେ ରବ ଗଭୀର ଉପବାସେ

ଅନ୍ନ ତୋମାର ଆପନି ଯେଥାୟ ଆସେ–

ଯେଥାୟ ତୁମି ଲୁକିୟେ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଲୋ

ବସେ ରବ ସେଥାୟ ଅନ୍ଧକାରେ ॥

୨୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧(1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧୧ ଲାଇନେ ଜ୍ୱାଲୋ ⟹ ଜ୍ୱାଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୪୩: ସକାଳ-ସାଁଝେ

ସକାଳ-ସାଁଝେ

ଧାୟ୍ ଯେ ଓରା ନାନା କାଜେ ॥

ଆମି କେବଳ ବସେ ଆଛି, ଆପନ ମନେ କାଁଟା ବାଛି

ପଥେର ମାଝେ ସକାଳ-ସାଁଝେ ॥

ଏ ପଥ ବେୟେ୍

ସେ ଆସେ, ତାଇ ଆଛି ଚେୟେ୍ ।

କତଇ କାଁଟା ବାଜେ ପାୟେ୍, କତଇ ଧୂଳା ଲାଗେ ଗାୟେ୍–

ମରି ଲାଜେ ସକାଳ-ସାଁଝେ ॥

୨୪ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୪୪: ଜଗତ ଜୁଡ଼େ ଉଦାର ସୁରେ

ଜଗତ ଜୁଡ଼େ ଉଦାର ସୁରେ ଆନନ୍ଦଗାନ ବାଜେ,
ସେ ଗାନ କବେ ଗଭୀର ରବେ ବାଜିବେ ହିୟା-ମାଝେ ॥
ବାତାସ ଜଳ ଆକାଶ ଆଲୋ ସବାରେ କବେ ବାସିବ ଭାଲୋ,
ହୃଦୟସଭା ଜୁଡ଼ିୟା ତାରା ବସିବେ ନାନା ସାଜେ ॥
ନୟନ ଦୁଟି ମେଲିଲେ କବେ ପରାନ ହବେ ଖୁଶି,
ଯେ ପଥ ଦିୟା ଚଲିୟା ଯାବ ସବାରେ ଯାବ ତୁଷି ।
ରୟେଛ ତୁମି ଏ କଥା କବେ ଜୀବନମାଝେ ସହଜ ହବେ,
ଆପନି କବେ ତୋମାରି ନାମ ଧ୍ୱନିବେ ସବ କାଜେ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ଜଗତ ⟹ ଜଗତ୍

    contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୪୫: କୋନ୍ ଶୁଭଖନେ ଉଦିବେ

କୋନ୍ ଶୁଭଖନେ ଉଦିବେ ନୟନେ ଅପରୂପ ରୂପ-ଇନ୍ଦୁ
ଚିତ୍ତକୁସୁମେ ଭରିୟା ଉଠିବେ ମଧୁମୟ ରସବିନ୍ଦୁ ॥
ନବ ନନ୍ଦନତାନେ ଚିରବନ୍ଦନଗାନେ
ଉତ୍ସବବୀଣା ମନ୍ଦମଧୁର ଝଙ୍କୃତ ହବେ ପ୍ରାଣେ–
ନିଖିଳେର ପାନେ ଉଥଲି ଉଠିବେ ଉତଳା ଚେତନାସିନ୍ଧୁ ।
ଜାଗିୟା ରହିବେ ରାତ୍ରି ନିବିଡ଼ମିଳନଦାତ୍ରି,
ମୁଖରିୟା ଦିକ ଚଳିବେ ପଥିକ ଅମୃତସଭାର ଯାତ୍ରୀ–
ଗଗନେ ଧ୍ୱନିବେ ‘ନାଥ ନାଥ ବନ୍ଧୁ ବନ୍ଧୁ ବନ୍ଧୁ’ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୫ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ‘ନବ ନନ୍ଦନତାନେ’ $\Longrightarrow$ ‘ନବ-ନନ୍ଦନତାନେ’
୪ ଲାଇନେ ଝଙ୍କୃତ $\Longrightarrow$ ଝଂକୃତ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୪୬: ଆଜ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାରାତେ

ଆଜ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାରାତେ ସବାଇ ଗେଛେ ବନେ
ବସନ୍ତେର ଏଇ ମାତାଲ ସମୀରଣେ ॥
ଯାବ ନା ଗୋ ଯାବ ନା ଯେ, ରଇନୁ ପଡ଼େ ଘରେର ମାଝେ–
ଏଇ ନିରାଳାୟ୍ ରବ ଆପନ କୋଣେ ।
ଯାବ ନା ଏଇ ମାତାଲ ସମୀରଣେ ॥
ଆମାର ଏ ଘର ବହୁ ଯତନ କ'ରେ
ଧୁତେ ହବେ ମୁଛତେ ହବେ ମୋରେ ।
ଆମାରେ ଯେ ଜାଗତେ ହବେ, କୀ ଜାନି ସେ ଆସବେ କବେ
ଯଦି ଆମାୟ୍ ପଡ଼େ ତାହାର ମନେ
ବସନ୍ତେର ଏଇ ମାତାଲ ସମୀରଣେ ॥

୨୨ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ରଇନୁ ପଡ଼େ' ⟹ 'ଥାକବ ପଡ଼େ'
ଶେଷ ଲାଇନେ ' ବସନ୍ତେର ଏଇ' ⟹ 'ଯାବ ନା ଏଇ'

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୪୭: ତୁମି ଏ-ପାର ଓ-ପାର କର

ତୁମି ଏ-ପାର ଓ-ପାର କର କେ ଗୋ ଓଗୋ ଖେୟାର ନେୟେ ?
ଆମି ଘରେର ଦ୍ୱାରେ ବସେ ବସେ ଦେଖି ଯେ ସବ ଚେୟେ ॥
ଭାଙିଲେ ହାଟ ଦଲେ ଦଲେ ସବାଇ ଯବେ ଘରେ ଚଲେ
ଆମି ତଖନ ମନେ ଭାବି ଆମିଓ ଯାଇ ଧେୟେ ॥
ଦେଖି ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳା ଓ ପାର -ପାନେ ତରଣୀ ଯାଓ ବେୟେ ।
ଦେଖେ ମନ ଯେ ଆମାର କେମନ କରେ, ଓଠେ ଯେ ଗାନ ଗେୟେ
ଓଗୋ ଖେୟାର ନେୟେ ॥
କାଲୋ ଜଲେର କଲକଲେ ଆଁଖି ଆମାର ଛଲଛଲେ,
ଓ ପାର ହତେ ସୋନାର ଆଭା ପରାନ ଫେଲେ ଛେୟେ ।
ଦେଖି ତୋମାର ମୁଖେ କଥାଟି ନାଇ ଓଗୋ ଖେୟାର ନେୟେ–
କୀ ଯେ ତୋମାର ଚୋଖେ ଲେଖା ଆଛେ ଦେଖି ଯେ ସବ ଚେୟେ
ଓଗୋ ଖେୟାର ନେୟେ ॥
ଆମାର ମୁଖେ କ୍ଷଣତରେ ଯଦି ତୋମାର ଆଁଖି ପଡ଼େ
ଆମି ତଖନ ମନେ ଭାବି ଆମିଓ ଯାଇ ଧେୟେ
ଓଗୋ ଖେୟାର ନେୟେ ॥

୧୫ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୧୨ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ 'ଦେଖେ ମନ ଯେ ଆମାର' ⟹ 'ଦେଖେ ମନ ଆମାର'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୪୮: ବେଳା ଗେଲ ତୋମାର ପଥ ଚେୟେ

ବେଳା ଗେଲ ତୋମାର ପଥ ଚେୟେ ।
ଶୂନ୍ୟ ଘାଟେ ଏକା ଆମି, ପାର କ'ରେ ଲଓ ଖେୟାର ନେୟେ ॥
ଭେଙେ ଏଲେମ ଖେଲାର ବାଁଶି, ଚୁକିୟେ ଏଲେମ କାନ୍ନା ହାସି,
ସନ୍ଧ୍ୟାବାୟେ ଶ୍ରାନ୍ତକାୟେ ଘୁମେ ନୟନ ଆସେ ଛେୟେ ॥
ଓ ପାରେତେ ଘରେ ଘରେ ସନ୍ଧ୍ୟାଦୀପ ଜ୍ୱଲିଲ ରେ,
ଆରତିର ଶଙ୍ଖ ବାଜେ ସୁଦୂର ମନ୍ଦିର-'ପରେ ।
ଏସୋ ଏସୋ ଶ୍ରାନ୍ତିହରା, ଏସୋ ଶାନ୍ତି-ସୁପ୍ତି-ଭରା,
ଏସୋ ଏସୋ ତୁମି ଏସୋ, ଏସୋ ତୋମାର ତରୀ ବେୟେ ॥

୮ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୪୯: ତୋର ଭିତରେ ଜାଗିୟା

ତୋର ଭିତରେ ଜାଗିୟା କେ ଯେ,
ତାରେ ବାଁଧନେ ରାଖିଲି ବାଁଧି ।
ହାୟ୍ ଆଲୋର ପିୟାସି ସେ ଯେ
ତାଇ ଗୁମରି ଉଠିଛେ କାଁଦି ॥
ଯଦି ବାତାସେ ବହିଲ ପ୍ରାଣ
କେନ ବୀଣାୟ୍ ବାଜେ ନା ଗାନ,
ଯଦି ଗଗନେ ଜାଗିଲ ଆଲୋ
କେନ ନୟନେ ଲାଗିଲ ଆଁଧି ?
ପାଖି ନବପ୍ରଭାତେର ବାଣୀ
ଦିଲ କାନନେ କାନନେ ଆନି,
ଫୁଲେ ନବଜୀବନେର ଆଶା
କତ ରଙେ ରଙେ ପାୟ୍ ଭାଷା ।
ହୋଥା ଫୁରାୟେ୍ ଗିୟେଛେ ରାତି,
ହେଥା ଜ୍ୱଲେ ନିଶୀଥେର ବାତି–
ତୋର ଭବନେ ଭୁବନେ କେନ
ହେନ ହୟେ୍ ଗେଲ ଆଧା-ଆଧି ?

୯୮ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଲୀତେ ‘?’ ନେଇ ।

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୫୦: ତୁମି ବାହିର ଥେକେ ଦିଲେ

ତୁମି ବାହିର ଥେକେ ଦିଲେ ବିଷମ ତାଡ଼ା
ତାଇ ଭୟେ ଘୋରାୟ୍ ଦିକ୍‌ବିଦିକେ,
ଶେଷେ ଅନ୍ତରେ ପାଇ ସାଡ଼ା ॥
ଯଖନ ହାରାଇ ବନ୍ଧ ଘରେର ତାଳା–
ଯଖନ ଅନ୍ଧ ନୟନ, ଶ୍ରବଣ କାଳା,
ତଖନ ଅନ୍ଧକାରେ ଲୁକିୟେ ଦ୍ୱାରେ
ଶିକଲେ ଦାଓ ନାଡ଼ା ॥
ଯତ ଦୁଃଖ ଆମାର ଦୁଃସ୍ୱପନେ,
ସେ ଯେ ଘୁମେର ଘୋରେଇ ଆସେ ମନେ–
ଠେଲା ଦିୟେ ମାୟାର ଆବେଶ
କର ଗୋ ଦେଶଛାଡ଼ା ।
ଆମି ଆପନ ମନେର ମାରେଇ ମରି,
ଶେଷେ ଦଶ ଜନାରେ ଦୋଷୀ କରି–
ଆମି ଚୋଖ ବୁଜେ ପଥ ପାଇ ନେ ବ'ଲେ
କେଁଦେ ଭାସାଇ ପାଡ଼ା ॥

ପ୍ରଃ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୬ (1928-1929)

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୫୧: ଏଖନୋ ଗେଲ ନା ଆଁଧାର

ଏଖନୋ ଗେଲ ନା ଆଁଧାର, ଏଖନୋ ରହିଲ ବାଧା ।
ଏଖନୋ ମରଣବ୍ରତ ଜୀବନେ ହଲ ନା ସାଧା ॥
କବେ ଯେ ଦୁଃଖଜ୍ୱାଲା ହବେ ରେ ବିଜୟମାଲା,
ଝଲିବେ ଅରୁଣରାଗେ ନିଶୀଥରାତେର କାଁଦା ॥
ଏଖନୋ ନିଜେରଇ ଛାୟା ରଚିଛେ କତ ଯେ ମାୟା ।
ଏଖନୋ କେନ-ଯେ ମିଛେ ଚାହିଛେ କେବଲଇ ପିଛେ,
ଚକିତେ ବିଜଲି-ଆଲୋ ଚୋଖେତେ ଲାଗାଲୋ ଧାଁଦା ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୭ (1920)

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୫୬: ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯଖନ ଆସବେ

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯଖନ ଆସବେ ତଖନ କୋଥାୟ୍ ତାରେ ଦିବି ରେ ଠାଁଇ ?
ଦେଖ୍ ରେ ଚେୟେ୍ ଆପନ-ପାନେ, ପଦ୍ମଟି ନାଇ, ପଦ୍ମଟି ନାଇ ॥
ଫିରଛେ କେଁଦେ ପ୍ରଭାତବାତାସ, ଆଲୋକ ଯେ ତାର ମ୍ଲାନ ହତାଶ,
ମୁଖେ ଚେୟେ୍ ଆକାଶ ତୋରେ ଶୁଧାୟ୍ ଆଜି ନୀରବେ ତାଇ ॥
କତ ଗୋପନ ଆଶା ନିୟେ୍ କୋନ୍ ସେ ଗହନ ରାତ୍ରିଶେଷେ
ଅଗାଧ ଜଲେର ତଲା ହତେ ଅମଲ କୁଁଡ଼ି ଉଠଲ ଭେସେ ।
ହଲ ନା ତାର ଫୁଟେ ଓଠା, କଖନ ଭେଙେ ପଡ଼ଲ ବୋଁଟା-
ମର୍ତ-କାଛେ ସ୍ୱର୍ଗ ଯା ଚାୟ୍ ସେଇ ମାଧୁରୀ କୋଥା ରେ ପାଇ ॥

୨ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ କୋନ୍ ⟹ କୋନ
ଶେଷ ଲାଇନେ ମର୍ତ ⟹ ମର୍ତ୍ୟ
ରଚନାବଳୀତେ '?' ନେଇ ।

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୫୩: ଯେତେ ଯେତେ ଚାଯ୍ ନା

ଯେତେ ଯେତେ ଚାଯ୍ ନା ଯେତେ, ଫିରେ ଫିରେ ଚାଯ୍–
ସବାଇ ମିଳେ ପଥେ ଚଲା ହଲ ଆମାର ଦାଯ୍   ଗୋ ॥
ଦୁଯ୍ାର ଧରେ ଦାଁଡ଼ିଯ୍େ ଥାକେ-   ଦେଯ୍ ନା ସାଡ଼ା ହାଜାର ଡାକେ-
ବାଁଧନ ଏଦେର ସାଧନଧନ, ଛିଡ଼ତେ ଯେ ଭଯ୍ ପାଯ୍ ॥
ଆବେଶଭରେ ଧୁଲାଯ୍ ପ'ଡ଼େ କତଇ କରେ ଛଲ,
ଯଖନ ବେଲା ଯାବେ ଚଲେ ଫେଲବେ ଆଁଖିଜଲ ।
ନାଇ ଭରସା, ନାଇ ଯେ ସାହସ,   ଚିତ୍ତ ଅବଶ, ଚରଣ ଅଲସ–
ଲତାର ମତୋ ଜଡ଼ିଯ୍େ ଧରେ ଆପନ ବେଦନାଯ୍ ॥

୨୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ହଲ ଆମାର ଦାଯ୍   ଗୋ' ⟹ 'ହଲ ଆମାର ଦାଯ୍'

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୫୪: ବେସୁର ବାଜେ ରେ

ବେସୁର ବାଜେ ରେ,

ଆର କୋଥା ନୟ, କେବଳ ତୋରଇ ଆପନ-ମାଝେ ରେ ॥

ମେଲେ ନା ସୁର ଏଇ ପ୍ରଭାତେ ଆନନ୍ଦିତ ଆଲୋର ସାଥେ,

ସବାରେ ସେ ଆଡ଼ାଳ କରେ, ମରି ଲାଜେ ରେ ॥

ଓରେ ଥାମା ରେ ଝଙ୍କାର ।

ନୀରବ ହୟେ ଦେଖ୍ ରେ ଚେୟେ, ଦେଖ୍ ରେ ଚାରି ଧାର ।

ତୋରଇ ହୃଦୟ ଫୁଟେ ଆଛେ ମଧୁର ହୟେ ଫୁଲେର ଗାଛେ,

ନଦୀର ଧାରା ଛୁଟେଛେ ଓଇ ତୋରଇ କାଜେ ରେ ॥

୧୪ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ 'ଓରେ ଥାମା ରେ ଝଙ୍କାର' ⟹ 'ଥାମା ରେ ଝଂକାର'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୫୫: ଆମାର କଣ୍ଠ ତାଁରେ ଡାକେ

ଆମାର କଣ୍ଠ ତାଁରେ ଡାକେ
ତଖନ ହୃଦୟ୍ କୋଥାୟ୍ ଥାକେ ॥
ଯଖନ ହୃଦୟ୍ ଆସେ ଫିରେ ଆପନ ନୀରବ ନୀଡ଼େ
ଆମାର ଜୀବନ ତଖନ କୋନ୍ ଗହନେ ବେଡ଼ାୟ୍ କିସେର ପାକେ ॥
ଯଖନ ମୋହ ଆମାୟ୍ ଡାକେ
ତଖନ ଲଜ୍ଜା କୋଥାୟ୍ ଥାକେ !
ଯଖନ ଆନେନ ତମୋହାରୀ ଆଲୋକ-ତରବାରି
ତଖନ ପରାନ ଆମାର କୋନ୍ କୋଣେ ଯେ
ଲଜ୍ଜାତେ ମୁଖ ଢାକେ ॥

୧୫ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୨୦(1913)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ କୋଥାୟ୍ ⟹ କୋଥା

  contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୫୭: ଦେବତା ଜେନେ ଦୂରେ ରଇ

ଦେବତା ଜେନେ ଦୂରେ ରଇ ଦାଁଡ଼ାୟେ,
ଆପନ ଜେନେ ଆଦର କରି ନେ ।
ପିତା ବ'ଲେ ପ୍ରଣାମ କରି ପାୟେ,
ବନ୍ଧୁ ବ'ଲେ ଦୁ ହାତ ଧରି ନେ ॥
ଆପନି ତୁମି ଅତି ସହଜ ପ୍ରେମେ
ଆମାର ହୟେ୍ ଯେଥାୟ୍ ଏଲେ ନେମେ
ସେଥାୟ୍ ସୁଖେ ବୁକେର ମଧ୍ୟେ ଧ'ରେ ସଙ୍ଗୀ ବ'ଲେ ତୋମାୟ୍ ବରି ନେ ॥
ଭାଇ ତୁମି ଯେ ଭାଇୟେର ମାଝେ, ପ୍ରଭୁ,
ତାଦେର ପାନେ ତାକାଇ ନେ ଯେ ତବୁ–
ଭାଇୟେର ସାଥେ ଭାଗ କ'ରେ ମୋର ଧନ ତୋମାର ମୁଠା କେନ ଭରି ନେ ।
ଛୁଟେ ଏସେ ସବାର ସୁଖେ ଦୁଖେ
ଦାଁଡ଼ାଇ ନେ ତୋ ତୋମାରି ସମ୍ମୁଖେ,
ସଁପିୟେ୍ ପ୍ରାଣ କ୍ଲାନ୍ତିବିହୀନ କାଜେ ପ୍ରାଣସାଗରେ ଝାଁପିୟେ୍ ପଡ଼ି ନେ ॥

୫ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ 'ଭାଇୟେର ମାଝେ, ପ୍ରଭୁ,' ⟹ 'ଭାଇୟେର ମାଝେ ପ୍ରଭୁ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୫୭: କ୍ଲାନ୍ତି ଆମାର କ୍ଷମା କରୋ

କ୍ଲାନ୍ତି ଆମାର କ୍ଷମା କରୋ ପ୍ରଭୁ,
ପଥେ ଯଦି ପିଛିୟେ ପଡ଼ି କଭୁ ॥
ଏଇ-ଯେ ହିୟା ଥରୋଥରୋ କାଁପେ ଆଜି ଏମନତରୋ
ଏଇ ବେଦନା କ୍ଷମା କରୋ, କ୍ଷମା କରୋ, କ୍ଷମା କରୋ ପ୍ରଭୁ ॥
ଏଇ ଦୀନତା କ୍ଷମା କରୋ ପ୍ରଭୁ,
ପିଛନ-ପାନେ ତାକାଇ ଯଦି କଭୁ ।
ଦିନେର ତାପେ ରୌଦ୍ରଜ୍ୱାଲାୟ ଶୁକାୟ ମାଳା ପୂଜାର ଥାଲାୟ,
ସେଇ ମ୍ଲାନତା କ୍ଷମା କରୋ, କ୍ଷମା କରୋ, କ୍ଷମା କରୋ ପ୍ରଭୁ ॥

୧୭ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଥରୋଥରୋ ⟹ ଥରଥର
୪, ଶେଷ ଲାଇନେ ‘ ଏଇ ବେଦନା କ୍ଷମା କରୋ, କ୍ଷମା କରୋ, କ୍ଷମା କରୋ ପ୍ରଭୁ’
⟹ ‘ଏଇ ବେଦନା କ୍ଷମା କରୋ, କ୍ଷମା କରୋ ପ୍ରଭୁ’

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୪୮: ଅଗ୍ନିବୀଣା ବାଜାଓ ତୁମି

ଅଗ୍ନିବୀଣା ବାଜାଓ ତୁମି କେମନ କ'ରେ ।
ଆକାଶ କାଁପେ ତାରାର ଆଲୋର ଗାନେର ଘୋରେ ॥
ତେମନି କ'ରେ ଆପନ ହାତେ ଛୁଁଲେ ଆମାର ବେଦନାତେ,
ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି ଜାଗଲ ବୁଝି ଜୀବନ-'ପରେ ॥
ବାଜେ ବ'ଲେଇ ବାଜାଓ ତୁମି ସେଇ ଗରବେ,
ଓଗୋ ପ୍ରଭୁ, ଆମାର ପ୍ରାଣେ ସକଲ ସବେ ।
ବିଷମ ତୋମାର ବହ୍ନିଘାତେ ବାରେ ବାରେ ଆମାର ରାତେ
ଜ୍ୱାଲିୟେ ଦିଲେ ନୂତନ ତାରା ବ୍ୟଥାୟ ଭ'ରେ ॥

୧୩ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

    contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୫୯: ପଥ ଚେୟେ ଯେ କେଟେ

ପଥ ଚେୟେ ଯେ କେଟେ ଗେଲ କତ ଦିନେ ରାତେ,
ଆଜ ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ପ୍ରାଣେର ବାଁଧୁ ମିଲବ ଗୋ ଏକ ସାଥେ ॥
ରଚବେ ତୋମାର ମୁଖେର ଛାୟା ଚୋଖେର ଜଲେ ମଧୁର ମାୟା,
ନୀରବ ହୟେ ତୋମାର ପାନେ ଚାଇବ ଗୋ ଜୋଡ଼ ହାତେ ॥
ଏରା ସବାଇ କୀ ବଲେ ଗୋ ଲାଗେ ନା ମନ ଆର,
ଆମାର ହୃଦୟ୍ ଭେଙେ ଦିଲ ତୋମାର କୀ ମାଧୁରୀର ଭାର!
ବାହୁର ଘେରେ ତୁମି ମୋରେ ରାଖବେ ନା କି ଆଡ଼ାଲ କରେ,
ତୋମାର ଆଁଖି ଚାଇବେ ନା କି ଆମାର ବେଦନାତେ?

୯ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ' ଆଜ ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ପ୍ରାଣେର ବାଁଧୁ ମିଲବ ଗୋ ଏକ ସାଥେ'
⟹ 'ଆଜ ଧୁଲାର ଆସନ ଧନ୍ୟ କରେ ବସବେ କି ମୋର ସାଥେ'
୫ ଲାଇନେ 'କୀ ବଲେ ଗୋ' ⟹ 'କୀ ବଲେ ଯେ'
୬ ଲାଇନେ 'ତୋମାର କୀ ମାଧୁରୀର ଭାର' ⟹ 'କୀ ମାଧୁରୀର ଭାର'
ଶେଷ ଲାଇନେ '?' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୭୦: ସନ୍ଧ୍ୟା ହ୍‌ଲ ଗୋ ଓ ମା

ସନ୍ଧ୍ୟା ହ୍‌ଲ ଗୋ– ଓ ମା, ସନ୍ଧ୍ୟା ହ୍‌ଲ, ବୁକେ ଧରୋ ।
ଅତଲ କାଲୋ ସ୍ନେହେର ମାଝେ ଡୁବିୟେ ଆମାୟ୍ ସ୍ନିଗ୍ଧ କରୋ ॥
ଫିରିୟେ ନେ ମା, ଫିରିୟେ ନେ ଗୋ– ସବ ଯେ କୋଥାୟ୍ ହାରିୟେଛେ ଗୋ
ଛଡ଼ାନୋ ଏଇ ଜୀବନ, ତୋମାର ଆଁଧାର-ମାଝେ ହୋକ-ନା ଜଡ଼ୋ ॥
ଆର ଆମାରେ ବାଇରେ ତୋମାର କୋଥାଓ ଯେନ ନା ଯାୟ୍ ଦେଖା ।
ତୋମାର ରାତେ ମିଲାକ ଆମାର ଜୀବନସାଁଝେର ରଶ୍ମିରେଖା ।
ଆମାୟ୍ ଘିରି ଆମାୟ୍ ଚୁମି କେବଲ ତୁମି, କେବଲ ତୁମି–
ଆମାର ବ'ଲେ ଯା ଆଛେ, ମା, ତୋମାର କ'ରେ ସକଲ ହ୍‌ରୋ ॥

୭ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ' ଯା ଆଛେ, ମା,' ⟹ 'ଯା ଆଛେ ମା,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୭୯: ତୁମି ଡାକ ଦିୟେଛ କୋନ୍ ସକାଲେ

ତୁମି ଡାକ ଦିୟେଛ କୋନ୍ ସକାଲେ କେଉ ତା ଜାନେ ନା,
ଆମାର ମନ ଯେ କାଁଦେ ଆପନ-ମନେ କେଉ ତା ମାନେ ନା ॥
ଫିରି ଆମି ଉଦାସ ପ୍ରାଣେ, ତାକାଇ ସବାର ମୁଖେର ପାନେ,
ତୋମାର ମତୋ ଏମନ ଟାନେ କେଉ ତୋ ଟାନେ ନା ॥
ବେଜେ ଓଠେ ପଞ୍ଚମେ ସ୍ୱର, କେଁପେ ଓଠେ ବନ୍ଧ ଏ ଘର,
ବାହିର ହଇତେ ଦୁୟାରେ କର କେଉ ତୋ ହାନେ ନା ।
ଆକାଶେ କାର ବ୍ୟାକୁଳତା, ବାତାସ ବହେ କାର ବାରତା,
ଏ ପଥେ ସେଇ ଗୋପନ କଥା କେଉ ତୋ ଆନେ ନା ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ମତୋ ⟹ ମତନ
୬ ଲାଇନେ 'ବାହିର ହଇତେ' ⟹ 'ବାହିର ହତେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୭୨: ଏ ଯେ ମୋର ଆବରଣ

ଏ ଯେ ମୋର ଆବରଣ
ଘୁଚାତେ କତକ୍ଷଣ !
ନିଶ୍ୱାସବାୟ୍ ଉଡ଼େ ଚଲେ ଯାୟ୍
ତୁମି କର ଯଦି ମନ ॥
ଯଦି ପଡ଼େ ଥାକି ଭୂମେ
ଧୂଲାର ଧରଣୀ ଚୁମେ,
ତୁମି ତାରି ଲାଗି ଦ୍ୱାରେ ରବେ ଜାଗି
ଏ କେମନ ତବ ପଣ ॥
ରଥେର ଚାକାର ରବେ
ଜାଗାଓ ଜାଗାଓ ସବେ,
ଆପନାର ଘରେ ଏସୋ ବଲଭରେ
ଏସୋ ଏସୋ ଗୌରବେ ।
ଘୁମ ଟୁଟେ ଯାକ ଚଲେ,
ଚିନି ଯେନ ପ୍ରଭୁ ବ'ଲେ–
ଛୁଟେ ଏସେ ଦ୍ୱାରେ କରି ଆପନାରେ
ଚରଣେ ସମର୍ପଣ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୭୩: ସକଳ ଜନମ ଭ'ରେ

ସଓକଓଲ ଜନମ ଭ'ରେ   ଓ ମୋର ଦରଦିୟା,
କଣଣଅଦଇ କାଁଦାଇ ତୋରେ   ଓ ମୋର ଦରଦିୟା ॥
ଆଛ ହୃଦୟ୍-ମାଝେ
ସେଥା   କତଇ ବ୍ୟଥା ବାଜେ,
ଓଗୋ   ଏ କି ତୋମାର ସାଜେ
ଓ ମୋର ଦରଦିୟା ?
ଏଇ   ଦୁୟାର-ଦେଓୟା ଘରେ
କଭୁ   ଆଁଧାର ନାହି ସରେ,
ତବୁ   ଆଛ ତାରି ପରେ
ଓ ମୋର ଦରଦିୟା ।
ସେଥା   ଆସନ ହୟ୍ ନି ପାତା,
ସେଥା   ମାଳା ହୟ୍ ନି ଗାଁଥା,
ଆମାର   ଲଜ୍ଜାତେ ହେଁଟ ମାଥା
ଓ ମୋର ଦରଦିୟା ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୭୪: ଆମାର ବ୍ୟଥା ଯଖନ ଆନେ

ଆମାର ବ୍ୟଥା ଯଖନ ଆନେ ଆମାୟ୍ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ
ତଖନ ଆପନି ଏସେ ଦ୍ୱାର ଖୁଲେ ଦାଓ, ଡାକୋ ତାରେ ॥
ବାହୁପାଶେର କାଙାଲ ସେ ଯେ, ଚଲେଛେ ତାଇ ସକଲ ତ୍ୟେଜେ,
କାଁଟାର ପଥେ ଧାୟ୍ ସେ ତୋମାର ଅଭିସାରେ ॥
ଆମାର ବ୍ୟଥା ଯଖନ ବାଜାୟ୍ ଆମାୟ୍ ବାଜି ସୁରେ –
ସେଇ ଗାନେର ଟାନେ ପାରୋ ନା ଆର ରଇତେ ଦୂରେ ।
ଲୁଟିୟେ୍ ପଡ଼େ ସେ ଗାନ ମମ ଝଡ଼େର ରାତେର ପାଖି-ସମ,
ବାହିର ହୟେ୍ ଏସୋ ତୁମି ଅନ୍ଧକାରେ ॥

୧୭ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଡାକୋ ⟹ ଡାକ ୭ ଲାଇନେ ପାରୋ ⟹ ପାର

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୭୫: ଯତବାର ଆଲୋ ଜ୍ୱାଲାତେ ଚାଇ

ଯତବାର ଆଲୋ ଜ୍ୱାଲାତେ ଚାଇ, ନିବେ ଯାୟ୍ ବାରେ ବାରେ ।
ଆମାର ଜୀବନେ ତୋମାର ଆସନ ଗଭୀର ଅନ୍ଧକାରେ ॥
ଯେ ଲତାଟି ଆଛେ ଶୁକାୟେଛେ ମୂଲ- କୁଁଡ଼ି ଧରେ ଶୁଧୁ, ନାହି ଫୋଟେ ଫୁଲ,
ଆମାର ଜୀବନେ ତବ ସେବା ତାଇ ବେଦନାର ଉପହାରେ ॥
ପୂଜାଗୌରବ ପୁଣ୍ୟବିଭବ କିଛୁ ନାହି, ନାହି ଲେଶ–
ଏ ତବ ପୂଜାରି ପରିୟା ଏସେଛେ ଲଜ୍ଜାର ଦୀନ ବେଶ ।
ଉତ୍ସବେ ତାର ଆସେ ନାଇ କେହ, ବାଜେ ନାଇ ବାଁଶି, ସାଜେ ନାଇ ଗେହ-
କାଁଦିୟା ତୋମାୟ୍ ଏନେଛେ ଡାକିୟା ଭାଙା‌ମନ୍ଦିର-ଦ୍ୱାରେ ॥

୨୧ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୧୭ (1910)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୬୭: ଆବାର ଏରା ଘିରେଛେ ମୋର ମନ

ଆବାର ଏରା ଘିରେଛେ ମୋର ମନ ।

ଆବାର ଚୋଖେ ନାମେ ଆବରଣ ॥

ଆବାର ଏ ଯେ ନାନା କଥାଇ ଜମେ, ଚିତ୍ତ ଆମାର ନାନା ଦିକେ ଭ୍ରମେ,

ଦାହ ଆବାର ବେଡ଼େ ଓଠେ କ୍ରମେ, ଆବାର ଏ ଯେ ହାରାଇ ଶ୍ରୀଚରଣ ॥

ତବ ନୀରବ ବାଣୀ ହୃଦୟତଲେ

ଡୋବେ ନା ଯେନ ଲୋକେର କୋଲାହଲେ ।

ସବାର ମାଝେ ଆମାର ସାଥେ ଥାକୋ, ଆମାୟ ସଦା ତୋମାର ମାଝେ ଢାକୋ,

ନିୟତ ମୋର ଚେତନା-’ପରେ ରାଖୋ ଆଲୋକେ-ଭରା ଉଦାର ତ୍ରିଭୁବନ ॥

୧୬ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ନାଇନେ ଦିକେ ⟹ ଦିକେଇ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୬୭: ତୁମି ନବ ନବ ରୂପେ

ତୁମି ନବ ନବ ରୂପେ ଏସୋ ପ୍ରାଣେ,
ଏସୋ ଗନ୍ଧେ ବରନେ ଏସୋ ଗାନେ ॥
ଏସୋ ଅଙ୍ଗେ ପୁଲକମୟ୍ ପରଶେ,
ଏସୋ ଚିତ୍ତେ ସୁଧାମୟ୍ ହରଷେ
ଏସୋ ମୁଗ୍ଧ ମୁଦିତ ଦୁ'ନୟ୍ାନେ ॥
ଏସୋ ନିର୍ମଳ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କାନ୍ତ,
ଏସୋ ସୁନ୍ଦର ସ୍ନିଗ୍ଧ ପ୍ରଶାନ୍ତ,
ଏସୋ ଏସୋ ହେ ବିଚିତ୍ର ବିଧାନେ ।
ଏସୋ ଦୁଃଖେ ସୁଖେ, ଏସୋ ମର୍ମେ,
ଏସୋ ନିତ୍ୟ ନିତ୍ୟ ସବ କର୍ମେ,
ଏସୋ ସକଳ କର୍ମ-ଅବସାନେ ॥

୧୦ ସେପ୍ଟେଁମ୍ବର ୧୮୯୪ (1894)

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୬୮: ହୃଦୟନନ୍ଦନବନେ

ହୃଦୟନନ୍ଦନବନେ ନିଭୃତ ଏ ନିକେତନେ ।
ଏସୋ ହେ ଆନନ୍ଦମୟ, ଏସୋ ଚିରସୁନ୍ଦର ॥
ଦେଖାଓ ତବ ପ୍ରେମମୁଖ, ପାସରି ସର୍ବ ଦୁଖ,
ବିରହକାତର ତପ୍ତ ଚିତ୍ତ-ମାଝେ ବିହରୋ ॥
ଶୁଭଦିନ ଶୁଭରଜନୀ ଆନୋ ଏ ଜୀବନେ,
ବ୍ୟର୍ଥ ଏ ନରଜନମ ସଫଳ କରୋ ପ୍ରିୟତମ ।
ମଧୁର ଚିରସଙ୍ଗୀତେ ଧ୍ୱନିତ କରୋ ଅନ୍ତର,
ଝରିବେ ଜୀବନେ ମନେ ଦିବାନିଶା ସୁଧାନିର୍ଝର ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୦ (1894)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ 'ଆନୋ ଏ ଜୀବନେ' ⟹ 'ଆନୋ ଆନୋ ଏ ଜୀବନେ'
୭ ଲାଇନେ ଚିରସଙ୍ଗୀତେ ⟹ ଚିରସଂଗୀତେ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୭୯: ବସେ ଆଛି ହେ

ବସେ ଆଛି ହେ   କବେ   ଶୁନିବ ତୋମାର ବାଣୀ ।
କବେ   ବାହିର ହଇବ ଜଗତେ   ମମ   ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ମାନି ॥
କବେ   ପ୍ରାଣ ଜାଗିବେ, ତବ   ପ୍ରେମ ଗାହିବେ,
ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ଫିରି ସବାର   ହୃଦୟ୍ ଚାହିବେ,
ନରନାରୀମନ କରିୟା ହରଣ   ଚରଣେ ଦିବେ ଆନି ॥
କେହ   ଶୁନେ ନା ଗାନ,   ଜାଗେ ନା ପ୍ରାଣ,
ବିଫଲେ ଗୀତ-ଅବସାନ–
ତୋମାର ବଚନ କରିବ ରଚନ   ସାଧ୍ୟ ନାହି ନାହି ।
ତୁମି ନା କହିଲେ କେମନେ କବ   ପ୍ରବଳ ଅଜେୟ୍ ବାଣୀ ତବ,
ତୁମି ଯା ବଲିବେ ତାଇ ବଲିବ– ଆମି କିଛୁଇ ନା ଜାନି ।
ତବ ନାମେ ଆମି ସବାରେ ଡାକିବ, ହୃଦୟେ୍ ଲଇବ ଟାନି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୭୦: ଡାକିଛ ଶୁନି ଜାଗିନୁ ପ୍ରଭୁ

ଡାକିଛ ଶୁନି ଜାଗିନୁ ପ୍ରଭୁ, ଆସିନୁ ତବ ପାଶେ ।
ଆଁଖି ଫୁଟିଲ, ଚାହି ଉଠିଲ ଚରଣଦରଶ-ଆଶେ ॥
ଖୁଲିଲ ଦ୍ୱାର, ତିମିରଭାର ଦୂର ହଇଲ ତ୍ରାସେ ।
ହେରିଲ ପଥ ବିଶ୍ୱଜଗତ, ଧାଇଲ ନିଜ ବାସେ ॥
ବିମଲକିରଣ ପ୍ରେମ-ଆଁଖି ସୁନ୍ଦର ପରକାଶେ–
ନିଖିଲ ତାୟ୍ ଅଭୟ୍ ପାୟ୍, ସକଲ ଜଗତ ହାସେ ॥
କାନନ ସବ ଫୁଲ୍ଲ ଆଜି, ସୌରଭ ତବ ଭାସେ–
ମୁଗ୍ଧ ହୃଦୟ୍ ମତ୍ତ ମଧୁପ ପ୍ରେମକୁସୁମବାସେ ॥
ଉଜ୍ଜ୍ୱଲ ଯତ ଭକତହୃଦୟ୍, ମୋହତିମିର ନାଶେ ।
ଦାଓ, ନାଥ, ପ୍ରେମ-ଅମୃତ ବଞ୍ଚିତ ତବ ଦାସେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୭୧: ଆମି କାରେ ଡାକି ଗୋ

ଆମି କାରେ ଡାକି ଗୋ,
ଆମାର ବାଁଧନ ଦାଓ ଗୋ ଟୁଟେ ।
ଆମି ହାତ ବାଡ଼ିୟେ ଆଛି,
ଆମାୟ୍ ଲଓ କେଡ଼େ ଲଓ ଲୁଟେ ॥
ତୁମି ଡାକୋ ଏମନି ଡାକେ
ଯେନ ଲଜ୍ଜାଭୟ୍ ନା ଥାକେ,
ଯେନ ସବ ଫେଲେ ଯାଇ, ସବ ଠେଲେ ଯାଇ,
ଯାଇ ଧେୟେ ଯାଇ ଛୁଟେ ॥
ଆମି ସ୍ୱପନ ଦିୟେ ବାଁଧା–
କେବଳ ଘୁମେର ଘୋରେର ବାଧା,
ସେ ଯେ ଜଡ଼ିୟେ ଆଛେ ପ୍ରାଣେର କାଛେ
ମୁଦିୟେ ଆଁଖିପୁଟେ ।
ଓଗୋ, ଦିନେର ପରେ ଦିନ
ଆମାର କୋଥାୟ୍ ହଲ ଲୀନ,
କେବଳ ଭାଷାହାରା ଅଶ୍ରୁଧାରାୟ୍
ପରାନ କେଁଦେ ଉଠେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୭୨: ଆଜି ମମ ମନ ଚାହେ

ଆଜି ମମ ମନ ଚାହେ ଜୀବନବନ୍ଧୁରେ,
ସେଇ ଜନମେ ମରଣେ ନିତ୍ୟସଙ୍ଗୀ
ନିଶିଦିନ ସୁଖେ ଶୋକେ–
ସେଇ ଚିର-ଆନନ୍ଦ, ବିମଳ ଚିରସୁଧା,
ଯୁଗେ ଯୁଗେ କତ ନବ ନବ ଲୋକେ ନିୟତଶରଣ ॥
ପରାଶାନ୍ତି, ପରମପ୍ରେମ, ପରାମୁକ୍ତି, ପରମକ୍ଷେମ,
ସେଇ ଅନ୍ତରତମ ଚିରସୁନ୍ଦର ପ୍ରଭୁ, ଚିତ୍ତସଖା,
ଧର୍ମ-ଅର୍ଥ-କାମ-ଭରଣ ରାଜା ହୃଦୟହରଣ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୩ (1897)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୭୩: ଆମାର ମନ ତୁମି, ନାଥ

ଆମାର ମନ ତୁମି, ନାଥ, ଲବେ ହ'ରେ

ଆମି ଆଛି ବସେ ସେଇ ଆଶା ଧରେ ॥

ନୀଲାକାଶେ ଓଇ ତାରା ଭାସେ, ନୀରବ ନିଶୀଥେ ଶଶୀ ହାସେ,

ଆମାର ଦୁ ନୟନେ ବାରି ଆସେ ଭରେ– ଆଛି ଆଶା ଧରେ ॥

ସ୍ଥଲେ ଜଲେ ତବ ଧୂଲିତଲେ,   ତରୁଲତା ତବ ଫୁଲେ ଫଲେ,

ନରନାରୀଦେର ପ୍ରେମଡୋରେ,

ନାନା ଦିକେ ଦିକେ ନାନା କାଲେ,   ନାନା ସୁରେ ସୁରେ ନାନା ତାଲେ

ନାନା ମତେ ତୁମି ଲବେ ମୋରେ– ଆଛି ଆଶା ଧରେ ॥

୨୦ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୧୧ (1904)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ରଚନାବଳୀତେ ପ୍ରଥମ ଦୁ ଲାଇନ:

"ମନ ତୁମି, ନାଥ, ଲବେ ହ'ରେ

ବସେ ଆଛି ସେଇ ଆଶା ଧରେ ।"

୪ ଲାଇନେ 'ଆମାର ଦୁ ନୟନେ ବାରି ଆସେ ଭରେ– ଆଛି ଆଶା ଧରେ'

⟹ 'ଦୁ ନୟନେ ବାରି ଆସେ ଭରେ– ବସେ ଆଛି ଆମି ଆଶା ଧରେ ॥

୫ ଲାଇନେ 'ତରୁଲତା ତବ' ⟹ 'ତରୁତେ ଲତାଟ'

ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଆଛି ଆଶା ଧରେ' ⟹ 'ବସେ ଆଛି ସେଇ ଆଶା ଧରେ'

    contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିରହ/୧୭୪: ଘାଟେ ବସେ ଆଛି ଆନମନା

ଘାଟେ ବସେ ଆଛି ଆନମନା   ଯେତେଛେ ବହିୟା ସୁସମୟ୍–
ସେ ବାତାସେ ତରୀ ଭାସାବ ନା   ଯାହା ତୋମା-ପାନେ ନାହି ବୟ୍ ॥
ଦିନ ଯାୟ୍ ଓଗୋ ଦିନ ଯାୟ୍,   ଦିନମଣି ଯାୟ୍ ଅସ୍ତେ–
ନିଶାର ତିମିରେ ଦଶ ଦିକ ଘିରେ   ଜାଗିୟା ଉଠିଛେ ଶତ ଭୟ୍ ॥
ଘରେର ଠିକାନା ହଲ ନା ଗୋ,   ମନ କରେ ତବୁ ଯାଇ-ଯାଇ–
ଧ୍ରୁବତାରା ତୁମି ଯେଥା ଜାଗ   ସେ ଦିକେର ପଥ ଚିନି ନାଇ ।
ଏତ ଦିନ ତରୀ ବାହିଲାମ   ଯେ ସୁଦୂର ପଥ ବାହିୟା–
ଶତ ବାର ତରୀ ଡୁବୁଡୁବୁ କରି   ସେ ପଥେ ଭରସା ନାହି ପାଇ ॥
ତୀର-ସାଥେ ହେରୋ ଶତ ଡୋରେ   ବାଁଧା ଆଛେ ମୋର ତରୀଖାନ–
ରଶି ଖୁଲେ ଦେବେ କବେ ମୋରେ,   ଭାସିତେ ପାରିଲେ ବାଁଚେ ପ୍ରାଣ ।
କବେ ଅକୂଲେର ଖୋଲା ହାଓୟା   ଦିବେ ସବ ଜ୍ୱାଲା ଜୁଡ଼ାୟେ,
ଶୁନା ଯାବେ କବେ ଘନଘୋର ରବେ   ମହାସାଗରେର କଲଗାନ ॥

୧୩୦୭ (1901)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୧୭୫: ଏଇ ମଳିନ ବସ୍ତ୍ର ଛାଡ଼ତେ ହବେ

ଏଇ ମଳିନ ବସ୍ତ୍ର ଛାଡ଼ତେ ହବେ, ହବେ ଗୋ ଏଇବାର–
  ଆମାର ଏଇ ମଳିନ ଅହଙ୍କାର ॥
ଦିନେର କାଜେ ଧୁଲା ଲାଗି ଅନେକ ଦାଗେ ହଲ ଦାଗି,
  ଏମନି ତପ୍ତ ହୟେ ଆଛେ ସହ୍ୟ କରା ଭାର
   ଆମାର ଏଇ ମଳିନ ଅହଙ୍କାର ॥
ଏଖନ ତୋ କାଜ ସାଙ୍ଗ ହଲ ଦିନେର ଅବସାନେ–
ହଲ ରେ ତାଁର ଆସାର ସମୟ, ଆଶା ଏଲ ପ୍ରାଣେ ।
ସ୍ନାନ କ'ରେ ଆୟ୍ ଏଖନ ତବେ ପ୍ରେମେର ବସନ ପରତେ ହବେ,
  ସନ୍ଧ୍ୟାବନେ କୁସୁମ ତୁଲେ ଗାଁଥତେ ହବେ ହାର ।
   ଓରେ ଆୟ, ସମୟ୍ ନେଇ ଯେ ଆର ।

୧୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨, ୫ ଲାଇନେ ଅହଙ୍କାର ⟹ ଅହଂକାର
୯ ଲାଇନେ 'ସନ୍ଧ୍ୟାବନେ କୁସୁମ ତୁଲେ' ⟹ 'ସନ୍ଧ୍ୟାବନେର କୁସୁମ ତୁଲେ'

  contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୧୭୭: ନିବିଡ଼ ଘନ ଆଁଧାରେ

ନିବିଡ଼ ଘନ ଆଁଧାରେ ଜ୍ୱଳିଛେ ଧ୍ରୁବତାରା ।
ମନ ରେ ମୋର, ପାଥାରେ ହୋସ ନେ ଦିଶେହାରା ॥
ବିଷାଦେ ହୟେ୍ ମ୍ରିୟ୍ମାଣ ବନ୍ଧ ନା କରିୟୋ୍ ଗାନ,
ସଫଳ କରି ତୋଲୋ ପ୍ରାଣ ଟୁଟିୟ୍ା ମୋହକାରା ॥
ରାଖିୟୋ୍ ବଳ ଜୀବନେ, ରାଖିୟୋ୍ ଚିର-ଆଶା,
ଶୋଭନ ଏଇ ଭୁବନେ ରାଖିୟୋ୍ ଭାଲୋବାସା ।
ସଂସାରେର ସୁଖେ ଦୁଖେ ଚଲିୟ୍ା ଯେୟୋ୍ ହାସିମୁଖେ,
ଭରିୟ୍ା ସଦା ରେଖୋ ବୁକେ ତାଁହାରି ସୁଧାଧାରା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୯ (1903)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୧୭୭: ପ୍ରତିଦିନ ତବ ଗାଥା

ପ୍ରତିଦିନ ତବ ଗାଥା ଗାବ ଆମି ସୁମଧୁର–
ତୁମି ଦେହୋ ମୋରେ କଥା, ତୁମି ଦେହୋ ମୋରେ ସୁର–
ତୁମି ଯଦି ଥାକ ମନେ ବିକଚ କମଳାସନେ,
ତୁମି ଯଦି କର ପ୍ରାଣ ତବ ପ୍ରେମେ ପରିପୂର,
ପ୍ରତିଦିନ ତବ ଗାଥା ଗାବ ଆମି ସୁମଧୁର ॥
ତୁମି ଶୋନ ଯଦି ଗାନ ଆମାର ସମୁଖେ ଥାକି,
ସୁଧା ଯଦି କରେ ଦାନ ତୋମାର ଉଦାର ଆଁଖି,
ତୁମି ଯଦି ଦୁଖ'ପରେ ରାଖ କର ସ୍ନେହଭରେ,
ତୁମି ଯଦି ସୁଖ ହତେ ଦମ୍ଭ କରହ ଦୂର,
ପ୍ରତିଦିନ ତବ ଗାଥା ଗାବ ଆମି ସୁମଧୁର ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ-ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୦୭ (1900)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ଦୁଖ'ପରେ $\Longrightarrow$ ଦୁଖ-'ପରେ
ରଚନାବଳୀତେ ଶେଷ ଲାଇନ 'ପ୍ରତିଦିନ ତବ ଗାଥ ॥ ।' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୧୭୮: ନିଶୀଥଶୟନେ ଭେବେ ରାଖି

ନିଶୀଥଶୟନେ ଭେବେ ରାଖି ମନେ, ଓଗୋ ଅନ୍ତରଯାମୀ,
ପ୍ରଭାତେ ପ୍ରଥମ ନୟନ ମେଲିୟା ତୋମାରେ ହେରିବ ଆମି
ଓଗୋ ଅନ୍ତରଯାମୀ ॥
ଜାଗିୟା ବସିୟା ଶୁଭ୍ର ଆଲୋକେ ତୋମାର ଚରଣେ ନମିୟା ପୁଲକେ
ମନେ ଭେବେ ରାଖି ଦିନେର କର୍ମ ତୋମାରେ ସଁପିବ ସ୍ବାମୀ
ଓଗୋ ଅନ୍ତରଯାମୀ ॥
ଦିନେର କର୍ମ ସାଧିତେ ସାଧିତେ ଭେବେ ରାଖି ମନେ ମନେ
କର୍ମ-ଅନ୍ତେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳାୟ ବସିବ ତୋମାରି ସନେ ।
ଦିନ-ଅବସାନେ ଭାବି ବ'ସେ ଘରେ ତୋମାର ନିଶୀଥବିରାମସାଗରେ
ଶ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରାଣେର ଭାବନା ବେଦନା ନୀରବେ ଯାଇବେ ନାମି
ଓଗୋ ଅନ୍ତରଯାମୀ ॥

ପ୍ର: ୧୩୦୭(1901)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ଭେବେ ରାଖି ମନେ ମନେ'
⟹ 'କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଭାବି ମନେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୧୭୯: ପ୍ରତିଦିନ ଆମି

ପ୍ରତିଦିନ ଆମି, ହେ ଜୀବନସ୍ୱାମୀ, ଦାଁଡ଼ାବ ତୋମାରି ସମ୍ମୁଖେ ।
କରି ଜୋଡ଼କର, ହେ ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଦାଁଡ଼ାବ ତୋମାରି ସମ୍ମୁଖେ ॥
ତୋମାର ଅପାର ଆକାଶେର ତଲେ ବିଜନେ ବିରଲେ ହେ–
ନମ୍ର ହୃଦୟେ ନୟନେର ଜଲେ ଦାଁଡ଼ାବ ତୋମାରି ସମ୍ମୁଖେ ॥
ତୋମାର ବିଚିତ୍ର ଏ ଭବସଂସାରେ କର୍ମପାରାବାରପାରେ ହେ–
ନିଖିଳ ଭୁବନଲୋକେର ମାଝାରେ ଦାଁଡ଼ାବ ତୋମାରି ସମ୍ମୁଖେ ।
ତୋମାର ଏ ଭବେ ମମ କର୍ମ ଯବେ ସମାପନ ହବେ ହେ,
ଓଗୋ ରାଜରାଜ, ଏକାକୀ ନୀରବେ ଦାଁଡ଼ାବ ତୋମାରି ସମ୍ମୁଖେ ॥

ପ୍ର: ୧୩୦୭ (1900-1901)

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୯୮୦: ଜାଗିତେ ହବେ ରେ

ଜାଗିତେ ହବେ ରେ–

ମୋହନିଦ୍ରା କଭୁ ନା ରବେ ଚିରଦିନ,

ତ୍ୟଜିତେ ହଇବେ ସୁଖଶୟନ ଅଶନିଘୋଷଣେ ॥

ଜାଗେ ତାଁର ନ୍ୟାୟଦଣ୍ଡ ସର୍ବଭୁବନେ,

ଫିରେ ତାଁର କାଳଚକ୍ର ଅସୀମ ଗଗନେ,

ଜ୍ୱଲେ ତାଁର ରୁଦ୍ରନେତ୍ର ପାପତିମିରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୯୮୯: ଆମାର ଯା ଆଛେ ଆମି ସକଳ

ଆମାର ଯା ଆଛେ ଆମି ସକଳ ଦିତେ ପାରି ନି ତୋମାରେ ନାଥ–

ଆମାର ଲାଜ ଭୟ, ଆମାର ମାନ ଅପମାନ, ସୁଖ ଦୁଖ ଭାବନା ॥

ମାଝେ ରୟେଛେ ଆବରଣ କତ ଶତ, କତମତୋ–

ତାଇ କେଁଦେ ଫିରି, ତାଇ ତୋମାରେ ନା ପାଇ,

ମନେ ଥେକେ ଯାୟ ତାଇ ହେ ମନେର ବେଦନା ॥

ଯାହା ରେଖେଛି ତାହେ କୀ ସୁଖ–

ତାହେ କେଁଦେ ମରି, ତାହେ ଭେବେ ମରି ।

ତାଇ ଦିୟେ ଯଦି ତୋମାରେ ପାଇ କେନ ତା ଦିତେ ପାରି ନା ?

ଆମାର ଜଗତେର ସବ ତୋମାରେ ଦେବ, ଦିୟେ ତୋମାୟ ନେବ- ବାସନା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୮ ଲାଇନେ ' ?' ନେଇ ।

ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଦିୟେ ତୋମାୟ ନେବ' $\Longrightarrow$ 'ଦିୟେ ତୋମାରେ ନେବ'

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୯୮୬: ଜଡ଼ାୟେ ଆଛେ ବାଧା

ଜଡ଼ାୟେ ଆଛେ ବାଧା, ଛାଡ଼ାୟେ ଯେତେ ଚାଇ–
ଛାଡ଼ାତେ ଗେଲେ ବ୍ୟଥା ବାଜେ ।
ମୁକ୍ତି ଚାହିବାରେ ତୋମାର କାଛେ ଯାଇ,
ଚାହିତେ ଗେଲେ ମରି ଲାଜେ ॥
ଜାନି ହେ ତୁମି ମମ ଜୀବନେ ଶ୍ରେୟତମ,
ଏମନ ଧନ ଆର ନାହି ଯେ ତୋମା-ସମ,
ତବୁ ଯା ଭାଙାଚୋରା ଘରେତେ ଆଛେ ପୋରା
ଫେଲିୟା ଦିତେ ପାରି ନା ଯେ ॥
ତୋମାରେ ଆବରିୟା ଧୁଲାତେ ଢାକେ ହିୟା,
ମରଣ ଆନେ ରାଶି ରାଶି–
ଆମି ଯେ ପ୍ରାଣ ଭରି ତାଦେର ଘୃଣା କରି
ତବୁଓ ତାଇ ଭାଲୋବାସି ।
ଏତଇ ଆଛେ ବାକି, ଜମେଛେ ଏତ ଫାଁକି,
କତ ଯେ ବିଫଳତା, କତ ଯେ ଢାକାଢାକି,
ଆମାର ଭାଲୋ ତାଇ ଚାହିତେ ଯବେ ଯାଇ
ଭୟ ଯେ ଆସେ ମନୋମାଝେ ॥

୨୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୧୭ (1910)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୯୮୩: ଉଡ଼িয়ে ଧ୍ୱଜା ଅଭ୍ରଭେଦୀ

ଉଡ଼ିୟେ ଧ୍ୱଜା ଅଭ୍ରଭେଦୀ ରଥେ
ଓଇ-ଯେ ତିନି, ଓଇ-ଯେ ବାହିର ପଥେ ॥
ଆୟ୍ ରେ ଛୁଟେ, ଟାନତେ ହବେ ରଶି–
ଘରେର କୋଣେ ରଇଲି କୋଥାୟ୍ ବସି !
ଭିଡ଼େର ମଧ୍ୟେ ଝାଁପିୟେ ପଡ଼େ ଗିୟେ
ଠାଁଇ କ'ରେ ତୁଇ ନେ ରେ କୋନୋମତେ ॥
କୋଥାୟ୍ କୀ ତୋର ଆଛେ ଘରେର କାଜ
ସେ-ସବ କଥା ଭୁଲତେ ହବେ ଆଜ ।
ଟାନ୍ ରେ ଦିୟେ ସକଲ ଚିତ୍ତକାୟା,
ଟାନ୍ ରେ ଛେଡ଼େ ତୁଚ୍ଛ ପ୍ରାଣେର ମାୟା,
ଚଲ୍ ରେ ଟେନେ ଆଲୋୟ୍ ଅନ୍ଧକାରେ
ନଗର-ଗ୍ରାମେ ଅରଣ୍ୟେ ପର୍ବତେ ॥
ଓଇ-ଯେ ଚାକା ଘୁରଛେ ରେ ଝନ୍ଝନି,
ବୁକେର ମାଝେ ଶୁନଛ କି ସେଇ ଧ୍ୱନି ?
ରକ୍ତେ ତୋମାର ଦୁଲଛେ ନା କି ପ୍ରାଣ ?
ଗାଇଛେ ନା ମନ ମରଣଜୟୀ ଗାନ ?
ଆକାଙ୍କ୍ଷା ତୋର ବନ୍ୟାବେଗେର ମତୋ
ଛୁଟଛେ ନା କି ବିପୁଲ ଭବିଷ୍ୟତେ ?

୨୭ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୩ ଲାଇନେ ଝନ୍ଝନି ⟹ ଝନଝନି । ଆର ରଚନାବଳୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୯୮୪: ଆପନାରେ ଦିୟେ ରଚିଲି

ଆପନାରେ ଦିୟେ ରଚିଲି ରେ କି ଏ ଆପନାରଇ ଆବରଣ!

ଖୁଲେ ଦେଖ୍ ଦ୍ୱାର, ଅନ୍ତରେ ତାର ଆନନ୍ଦନିକେତନ ॥

ମୁକ୍ତି ଆଜିକେ ନାଇ କୋନୋ ଧାରେ, ଆକାଶ ସେଓ ଯେ ବାଁଧେ କାରାଗାରେ,

ବିଷନିଶ୍ୱାସେ ତାଇ ଭରେ ଆସେ ନିରୁଦ୍ଧ ସମୀରଣ ॥

ଠେଲେ ଦେ ଆଡ଼ାଲ; ଘୁଚିବେ ଆଁଧାର– ଆପନାରେ ଫେଲ୍ ଦୂରେ–

ସହଜେ ତଖନି ଜୀବନ ତୋମାର ଅମୃତେ ଉଠିବେ ପୂରେ ।

ଶୂନ୍ୟ କରିୟା ରାଖ୍ ତୋର ବାଁଶି, ବାଜାବାର ଯିନି ବାଜାବେନ ଆସି–

ଭିକ୍ଷା ନା ନିବି, ତଖନି ଜାନିବି ଭରା ଆଛେ ତୋର ଧନ ॥

୧ ବୈଶାଖ ୧୩୩୦(1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ 'ଠେଲେ ଦେ ଆଡ଼ାଲ; ଘୁଚିବେ ଆଁଧାର'
⟹ 'ଠେଲେ ଦେ ଆଡ଼ାଲ ଘୁଚିବେ ଆଁଧାର'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଭିକ୍ଷା ନା ନିବି, ତଖନି ଜାନିବି'
⟹ 'ଭିକ୍ଷା ନା ନିବି ତଖନି ଜାନିବି'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୯୮୫: ବାଁଧନ ଛେଁଡ଼ାର ସାଧନ ହବେ

ବାଁଧନ ଛେଁଡ଼ାର ସାଧନ ହବେ,
ଛେଡ଼େ ଯାବ ତୀର ମାଭୈ-ରବେ ॥
 ଯାଁହାର ହାତେର ବିଜୟମାଳା
 ରୁଦ୍ରଦାହେର ବହ୍ନିଜ୍ୱାଳା
  ନମି ନମି ନମି ସେ ଭୈରବେ ॥
କାଳସମୁଦ୍ରେ ଆଲୋର ଯାତ୍ରୀ
ଶୂନ୍ୟେ ଯେ ଧାୟ୍ ଦିବସ-ରାତ୍ରି ।
 ଡାକ ଏଲ ତାର ତରଙ୍ଗେରଇ,
 ବାଜୁକ ବକ୍ଷେ ବଜ୍ରଭେରୀ
  ଅକୂଳ ପ୍ରାଣେର ସେ ଉତ୍ସବେ ॥

୧ ବୈଶାଖ ୧୩୩୦(1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ମାଭୈ-ରବେ' ⟹ 'ମାଭୈ ରବେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୯୮୭: ଆମାୟ୍ ମୁକ୍ତି ଯଦି

ଆମାୟ୍ ମୁକ୍ତି ଯଦି ଦାଓ ବାଁଧନ ଖୁଲେ
ଆମି ତୋମାର ବାଁଧନ ନେବ ତୁଲେ ॥
ଯେ ପଥେ ଧାଇ ନିରବଧି ସେ ପଥ ଆମାର ଘୋଚେ ଯଦି
ଯାବ ତୋମାର ମାଝେ ପଥେର ଭୁଲେ ॥
ଯଦି ନେବାଓ ଘରେର ଆଲୋ
ତୋମାର କାଲୋ ଆଁଧାର ବାସବ ଭାଲୋ ।
ତୀର ଯଦି ଆର ନା ଯାୟ୍ ଦେଖା ତୋମାର ଆମି ହବ ଏକା
ଦିଶାହାରା ସେଇ ଅକୂଲେ ॥

୨ ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୨ (1925)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୯୮୭: ବିଶ୍ୱଜୋଡ଼ା ଫାଁଦ ପେତେଛ

ବିଶ୍ୱଜୋଡ଼ା ଫାଁଦ ପେତେଛ, କେମନେ ଦିଇ ଫାଁକି !
ଆଧେକ ଧରା ପଡ଼େଛି ଗୋ, ଆଧେକ ଆଛେ ବାକି ॥
କେନ ଜାନି ଆପନା ଭୁଲେ ବାରେକ ହୃଦୟ୍ ଯାୟ୍ ଯେ ଖୁଲେ,
ବାରେକ ତାରେ ଢାକି ॥
ବାହିର ଆମାର ଶୁକ୍ତି ଯେନ କଠିନ ଆବରଣ–
ଅନ୍ତରେ ମୋର ତୋମାର ଲାଗି ଏକଟି କାନ୍ନା-ଧନ ।
ହୃଦୟ୍ ବଲେ ତୋମାର ଦିକେ ରଇବେ ଚେୟେ ଅନିମିଖେ,
ଚାୟ୍ ନା କେନ ଆଁଖି ?

୧୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୯୮: ଏ ଆବରଣ କ୍ଷୟ୍ ହବେ

ଏ ଆବରଣ କ୍ଷୟ୍ ହବେ ଗୋ କ୍ଷୟ୍ ହବେ,
ଏ ଦେହମନ ଭୂମାନନ୍ଦମୟ୍ ହବେ ॥
ଚକ୍ଷେ ଆମାର ମାୟାର ଛାୟା ଟୁଟବେ ଗୋ,
ବିଶ୍ୱକମଳ ପ୍ରାଣେ ଆମାର ଫୁଟବେ ଗୋ,
ଏ ଜୀବନେ ତୋମାରି, ନାଥ, ଜୟ୍ ହବେ ॥
ରକ୍ତ ଆମାର ବିଶ୍ୱତାଳେ ନାଚବେ ଯେ,
ହୃଦୟ୍ ଆମାର ବିପୁଳ ପ୍ରାଣେ ବାଁଚବେ ଯେ ।
କାଁପବେ ତୋମାର ଆଲୋ-ବୀଣାର ତାରେ ସେ,
ଦୁଲବେ ତୋମାର ତାରାମଣିର ହାରେ ସେ,
ବାସନା ତାର ଛଡ଼ିୟେ ଗିୟେ ଲୟ୍ ହବେ ॥

୧୮ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଏ ଆବରଣ କ୍ଷୟ୍ ହବେ' ⟹ 'ଏଇ ଆବରଣ କ୍ଷୟ୍ ହବେ'
୩ ଲାଇନେ ଚକ୍ଷେ ⟹ ଚୋଖେ
୫ ଲାଇନେ ' ତୋମାରି, ନାଥ,' ⟹ 'ତୋମାରି ନାଥ,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୯୮୯: ସହଜ ହବି, ସହଜ ହବି

ସହଜ ହବି, ସହଜ ହବି, ଓରେ ମନ, ସହଜ ହବି–
କାଛେର ଜିନିସ ଦୂରେ ରାଖେ ତାର ଥେକେ ତୁଇ ଦୂରେ ର'ବି ॥
କେନ ରେ ତୋର ଦୁ ହାତ ପାତା- ଦାନ ତୋ ନା ଚାଇ, ଚାଇ ଯେ ଦାତା–
ସହଜେ ତୁଇ ଦିବି ଯଖନ ସହଜେ ତୁଇ ସକଳ ଲବି ॥
ସହଜ ହବି, ସହଜ ହବି, ଓରେ ମନ, ସହଜ ହବି–
ଆପନ ବଚନ-ରଚନ ହତେ ବାହିର ହୟେ ଆୟ୍ ରେ କବି ।
ସକଳ-କଥାର ବାହିରେତେ ଭୁବନ ଆଛେ ହୃଦୟ୍ ପେତେ,
ନୀରବ ଫୁଲେର ନୟନ-ପାନେ ଚେୟେ ଆଛେ ପ୍ରଭାତ-ରବି ॥

୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୧୯୦: ଏଇ କଥାଟା ଧରେ ରାଖିସ

ଏଇ କଥାଟା ଧରେ ରାଖିସ– ମୁକ୍ତି ତୋରେ ପେତେଇ ହବେ ।
ଯେ ପଥ ଗେଛେ ପାରେର ପାନେ ସେ ପଥେ ତୋର ଯେତେଇ ହବେ ॥
   ଅଭୟ୍ ମନେ କଣ୍ଠ ଛାଡ଼ି   ଗାନ ଗେୟେ୍ ତୁଇ ଦିବି ପାଡ଼ି,
   ଖୁଶି ହୟେ୍ ଝଡ଼େର ହାଓୟା୍ୟ୍ ଢେଉ ଯେ ତୋରେ ଖେତେଇ ହବେ ।
ପାକେର ଘୋରେ ଘୋରାୟ୍ ଯଦି, ଛୁଟି ତୋରେ ପେତେଇ ହବେ ।
ଚଳାର ପଥେ କାଁଟା ଥାକେ, ଦ'ଲେ ତୋମାୟ୍ ଯେତେଇ ହବେ ।
   ସୁଖେର ଆଶା ଆଁକଡ଼େ ଲୟେ୍   ମରିସ ନେ ତୁଇ ଭୟେ୍ ଭୟେ୍,
   ଜୀବନକେ ତୋର ଭ'ରେ ନିତେ ମରଣ-ଆଘାତ ଖେତେଇ ହବେ ॥

୨ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ପୂଜା/ ସାଧନା ଓ ସଂକଳ୍ପ/୧୯୯: ସେଇ ତୋ ଆମି ଚାଇ

ସେଇ ତୋ ଆମି ଚାଇ–
ସାଧନା ଯେ ଶେଷ ହବେ ମୋର ସେ ଭାବନା ତୋ ନାଇ ॥
ଫଲେର ତରେ ନୟ୍ ତୋ ଖୋଁଜା, କେ ବଇବେ ସେ ବିଷମ ବୋଝା-
ଯେଇ ଫଲେ ଫଲ ଧୁଲାୟ୍ ଫେଲେ ଆବାର ଫୁଲ ଫୁଟାଇ ॥
ଏମନି କ'ରେ ମୋର ଜୀବନେ ଅସୀମ ବ୍ୟାକୁଲତା,
ନିତ୍ୟ ନୂତନ ସାଧନାତେ ନିତ୍ୟନୂତନ ବ୍ୟଥା !
ପେଲେଇ ସେ ତୋ ଫୁରିୟେ୍ ଫେଲି, ଆବାର ଆମି ଦୁ ହାତ ମେଲି–
ନିତ୍ୟ ଦେଓୟା ଫୁରାୟ୍ ନା ଯେ, ନିତ୍ୟ ନେଓୟା ତାଇ ॥

୨୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ 'ନିତ୍ୟନୂତନ ବ୍ୟଥା !' ⟹ 'ନିତ୍ୟ ନୂତନ ବ୍ୟଥା ।'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୧୯୨: ଆର ରେଖୋ ନା ଆଁଧାରେ

ଆର ରେଖୋ ନା ଆଁଧାରେ, ଆମାୟ୍ ଦେଖତେ ଦାଓ ।
ତୋମାର ମାଝେ ଆମାର ଆପନାରେ ଦେଖତେ ଦାଓ ॥
କାଁଦାଓ ଯଦି କାଁଦାଓ ଏବାର, ସୁଖେର ଗ୍ଲାନି ସୟ୍ ନା ଯେ ଆର,
ନୟ୍ନ ଆମାର ଯାକ-ନା ଧୁୟେ୍ ଅଶ୍ରୁଧାରେ–
ଆମାୟ୍ ଦେଖତେ ଦାଓ ॥
ଜାନି ନା ତୋ କୋନ୍ କାଲୋ ଏଇ ଛାୟ୍ା,
ଆପନ ବ'ଲେ ଭୁଲାୟ୍ ଯଖନ ଘନାୟ୍ ବିଷମ ମାୟ୍ା ।
ସ୍ୱପ୍ନଭାରେ ଜମଲ ବୋଝା, ଚିରଜୀବନ ଶୂନ୍ୟ ଖୋଁଜା–
ଯେ ମୋର ଆଲୋ ଲୁକିୟେ୍ ଆଛେ ରାତେର ପାରେ
ଆମାୟ୍ ଦେଖତେ ଦାଓ ॥

୭ ବୈଶାଖ ୧୩୩୩ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ' ଆମାର ଆପନାରେ ଦେଖତେ ଦାଓ'
⟹ 'ଆମାର ଆପନାରେ ଆମାୟ୍ ଦେଖତେ ଦାଓ'
୪ ଲାଇନେ 'ଯାକ-ନା ଧୁୟେ୍ ନୟ୍ନ ଆମାର ଅଶ୍ରୁଧାରେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୧୯୩: ଦୁଃଖେର ତିମିରେ ଯଦି

ଦୁଃଖେର ତିମିରେ ଯଦି ଜ୍ୱଲେ ତବ ମଙ୍ଗଲ-ଆଲୋକ
ତବେ ତାଇ ହୋକ ।
ମୃତ୍ୟୁ ଯଦି କାଛେ ଆନେ ତୋମାର ଅମୃତମୟ୍ ଲୋକ
ତବେ ତାଇ ହୋକ ।
ପୂଜାର ପ୍ରଦୀପେ ତବ ଜ୍ୱଲେ ଯଦି ମମ ଦୀପ୍ତ ଶୋକ
ତବେ ତାଇ ହୋକ ।
ଅଶ୍ରୁ-ଆଁଖି-'ପରେ ଯଦି ଫୁଟେ ଓଠେ ତବ ସ୍ନେହଚୋଖ
ତବେ ତାଇ ହୋକ ।

୨୫ ଜାନୁୟାରି ୧୯୩୭ (1937)

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୧୯୪: ଆମାର ଆଁଧାର ଭାଲୋ

ଆମାର ଆଁଧାର ଭାଲୋ, ଆଲୋର କାଛେ ବିକିଯ଼େ ଦେବେ ଆପନାକେ ସେ ॥
ଆଲୋରେ ଯେ ଲୋପ କ'ରେ ଖାଯ଼ ସେଇ କୁଯ଼ାଶା ସର୍ବନେଶେ ॥
ଅବୁଝ ଶିଶୁ ମାଯ଼େର ଘରେ ସହଜ ମନେ ବିହାର କରେ,
ଅଭିମାନୀ ଜ୍ଞାନୀ ତୋମାର ବାହିର ଦ୍ୱାରେ ଠେକେ ଏସେ ॥
ତୋମାର ପଥ ଆପନାଯ଼ ଆପନି ଦେଖାଯ଼, ତାଇ ବେଯ଼େ, ମା, ଚଲବ ସୋଜା ।
ଯାରା ପଥ ଦେଖାବାର ଭିଡ଼ କରେ ଗୋ ତାରା କେବଳ ବାଡ଼ାଯ଼ ଖୋଁଜା–
ଓରା ତାକେ ଆମାଯ଼ ପୂଜାର ଛଲେ, ଏସେ ଦେଖି ଦେଉଲ-ତଲେ–
ଆପନ ମନେର ବିକାରଟାରେ ସାଜିଯ଼େ ରାଖେ ଛଦ୍ମବେଶେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୦ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ଓରା ତାକେ ଆମାଯ଼ ପୂଜାର ଛଲେ,'
⟹ 'ଓରା ଓଦେର ସମାରୋହେ ଭୁଲିଯ଼େ ଆନେ,'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଛଦ୍ମବେଶେ' ⟹ 'ଦେବତା-ବେଶେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୧୯୫: ଏବାର ଦୁଃଖ ଆମାର ଅସୀମ ପାଥାର

ଏବାର ଦୁଃଖ ଆମାର ଅସୀମ ପାଥାର ପାର ହଲ ଯେ, ପାର ହଲ ।
ତୋମାର ପାୟେ ଏସେ ଠେକଲ ଶେଷେ, ସକଲ ସୁଖେର ସାର ହଲ ॥
ଏତ ଦିନ ନୟନଧାରା ବୟେଛେ ବାଁଧନହାରା,
କେନ ବୟ ପାଇ ନି ଯେ ତାର କୂଲକିନାରା–
ଆଜ ଗାଁଥଲ କେ ସେଇ ଅଶ୍ରୁମାଲା, ତୋମାର ଗଲାର ହାର ହଲ ॥
ତୋମାର ସାଁଝେର ତାରା ଡାକଲ ଆମାୟ ଯଖନ ଅନ୍ଧକାର ହଲ ।
ବିରହେର ବ୍ୟଥାଖାନି ଖୁଁଜେ ତୋ ପାୟ ନି ବାଣୀ,
ଏତ ଦିନ ନୀରବ ଛିଲ ଶରମ ମାନି–
ଆଜ ପରଶ ପେୟେ ଉଠଲ ଗେୟେ, ତୋମାର ବୀଣାର ତାର ହଲ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୧୯୭: ଯାରେ ନିଜେ ତୁମି ଭାସିୟେଛିଲେ

ଯାରେ ନିଜେ ତୁମି ଭାସିୟେଛିଲେ ଦୁଃଖଧାରାର ଭରା ସ୍ରୋତେ
ତାରେ ଡାକ ଦିଲେ ଆଜ କୋନ୍ ଖେୟାଲେ
ଆବାର ତୋମାର ଓ ପାର ହତେ ॥
ଶ୍ରାବଣ-ରାତେ ବାଦଲ-ଧାରେ ଉଦାସ କ'ରେ କାଁଦାଓ ଯାରେ
ଆବାର ତାରେ ଫିରିୟେ ଆନୋ ଫୁଲ-ଫୋଟାନୋ ଫାଗୁନ-ରାତେ ॥
ଏ ପାର ହତେ ଓ ପାର କ'ରେ ବାଟେ ବାଟେ ଘୋରାଓ ମୋରେ ।
କୁଡ଼ିୟେ ଆନା, ଛଡ଼ିୟେ ଫେଲା, ଏଇ କି ତୋମାର ଏକଇ ଖେଲା–
ଲାଗାଓ ଧାଁଧା ବାରେ ବାରେ ଏଇ ଆଁଧାରେ ଏଇ ଆଲୋତେ ॥

୧୮ ବୈଶାଖ ୧୩୨୯ (1922)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୧୯୭: ଆମାୟ୍ ଦାଓ ଗୋ ବ'ଲେ

ଆମାୟ୍ ଦାଓ ଗୋ ବ'ଲେ

ସେକି ତୁମି ଆମାୟ୍ ଦାଓ ଦୋଲା ଅଶାନ୍ତିଦୋଲେ ।

ଦେଖତେ ନା ପାଇ ପିଛେ ଥେକେ ଆଘାତ ଦିୟେ ହୃଦୟେ କେ

ତେଉ ଯେ ତୋଲେ ॥

ମୁଖ ଦେଖି ନେ ତାଇ ଲାଗେ ଭୟ୍– ଜାନି ନା ଯେ, ଏ କିଛୁ ନୟ୍ ।

ମୁଛବ ଆଁଖି, ଉଠବ ହେସେ– ଦୋଲା ଯେ ଦେୟ୍ ଯଖନ ଏସେ

ଧରବେ କୋଲେ ॥

୧୩୨୮ (1921)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୧୪୮: ତୋର ଶିକଳ ଆମାୟ୍ ବିକଳ କରବେ ନା

ତୋର	ଶିକଳ ଆମାୟ୍ ବିକଳ କରବେ ନା ।
ତୋର	ମାରେ ମରମ ମରବେ ନା ॥
ତାଁର	ଆପନ ହାତେର ଛାଡ଼ଚିଠି ସେଇ ଯେ
ଆମାର	ମନେର ଭିତର ରୟେଛେ ଏଇ ଯେ,
ତୋଦେର	ଧରା ଆମାୟ୍ ଧରବେ ନା ॥
	ଯେ ପଥ ଦିୟେ ଆମାର ଚଳାଚଳ
ତୋର	ପ୍ରହରୀ ତାର ଖୋଁଜ ପାବେ କି ବଲ୍ ।
ଆମି	ତାଁର ଦୁୟାରେ ପୌଁଛେ ଗେଛି ରେ,
ମୋରେ	ତୋର ଦୁୟାରେ ଠେକାବେ କି ରେ ?
ତୋର	ଡରେ ପରାନ ଡରବେ ନା ॥

୩୦ ପୌଷ ୧୩୨୮ (1922)

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୧୯୯: ଆମି ମାରେର ସାଗର ପାଡ଼ି ଦେବ

ଆମି ମାରେର ସାଗର ପାଡ଼ି ଦେବ ବିଷମ ଝଡ଼େର ବାୟେ୍
ଆମାର ଭୟ୍‌ଭାଙା ଏଇ ନାୟେ୍ ॥
ମାଭୈଃବାଣୀର ଭରସା ନିୟେ୍ ଛେଁଡ଼ା ପାଲେ ବୁକ ଫୁଲିୟେ୍
ତୋମାର ଓଇ ପାରେତେଇ ଯାବେ ତରୀ ଛାୟ୍‌ାବଟେର ଛାୟେ୍ ॥
ପଥ ଆମାରେ ସେଇ ଦେଖାବେ ଯେ ଆମାରେ ଚାୟ୍–
ଆମି ଅଭୟ୍ ମନେ ଛାଡ଼ବ ତରୀ, ଏଇ ଶୁଧୁ ମୋର ଦାୟ୍ ।
ଦିନ ଫୁରାଲେ, ଜାନି ଜାନି, ପୌଁଛେ ଘାଟେ ଦେବ ଆନି
ଆମାର ଦୁଃଖଦିନେର ରକ୍ତକମଳ ତୋମାର କରୁଣ ପାୟେ୍ ॥

୩୦ ପୌଷ ୧୩୨୮ (1922)

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୦୦: ବାହିରେ ଭୁଲ ହାନବେ ଯଖନ

ବାହିରେ ଭୁଲ ହାନବେ ଯଖନ ଅନ୍ତରେ ଭୁଲ ଭାଙବେ କି ?

ବିଷାଦବିଷେ ଜ୍ୱଲେ ଶେଷେ ତୋମାର ପ୍ରସାଦ ମାଙବେ କି ? ।

ରୌଦ୍ରଦାହ ହଲେ ସାରା ନାମବେ କି ଓର ବର୍ଷାଧାରା ? ।

ଲାଜେର ରାଙା ମିଟଲେ ହୃଦୟ ପ୍ରେମେର ରଙେ ରାଙବେ କି ? ।

ଯତଇ ଯାବେ ଦୂରେର ପାନେ

ବାଁଧନ ତତଇ କଠିନ ହୟେ ଟାନବେ ନା କି ବ୍ୟଥାର ଟାନେ !

ଅଭିମାନେର କାଲୋ ମେଘେ ବାଦଲ-ହାଓୟା ଲାଗବେ ବେଗେ,

ନୟନଜଲେର ଆବେଗ ତଖନ କୋନୋଇ ବାଧା ମାନବେ କି ? ।

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୬ (1920)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ '?' ବା '!' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୦୧: ଆମାର ସକଳ ଦୁଖେର ପ୍ରଦୀପ

ଆମାର ସକଳ ଦୁଖେର ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱେଲେ ଦିବସ ଗେଲେ କରବ ନିବେଦନ–
ଆମାର ବ୍ୟଥାର ପୂଜା ହୟ୍ ନି ସମାପନ ॥
ଯଖନ ବେଳା-ଶେଷେର ଛାୟାୟ୍ ପାଖିରା ଯାୟ୍ ଆପନ କୁଳାୟ୍-ମାଝେ,
ସନ୍ଧ୍ୟାପୂଜାର ଘଣ୍ଟା ଯଖନ ବାଜେ,
ତଖନ ଆପନ ଶେଷ ଶିଖାଟି ଜ୍ୱାଲବେ ଏ ଜୀବନ–
ଆମାର ବ୍ୟଥାର ପୂଜା ହବେ ସମାପନ ॥
ଅନେକ ଦିନେର ଅନେକ କଥା, ବ୍ୟାକୁଲତା, ବାଁଧା ବେଦନ-ଡୋରେ,
ମନେର ମାଝେ ଉଠେଛେ ଆଜ ଭ'ରେ ।
ଯଖନ ପୂଜାର ହୋମାନଲେ ଉଠବେ ଜ୍ୱଲେ ଏକେ ଏକେ ତାରା,
ଆକାଶ-ପାନେ ଛୁଟବେ ବାଁଧନ-ହାରା,
ଅସ୍ତରବିର ଛବିର ସାଥେ ମିଲବେ ଆୟୋଜନ–
ଆମାର ବ୍ୟଥାର ପୂଜା ହବେ ସମାପନ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୫ (1918)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬, ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଆମାର' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୦୨: ଆଜି ବିଜନ ଘରେ

ଆଜି ବିଜନ ଘରେ ନିଶୀଥରାତେ ଆସବେ ଯଦି ଶୂନ୍ୟ ହାତେ–
ଆମି ତାଇତେ କି ଭୟ୍ ମାନି !
ଜାନି ଜାନି, ବନ୍ଧୁ, ଜାନି–
ତୋମାର ଆଛେ ତୋ ହାତଖାନି ॥
ଚାଓୟା-ପାଓୟାର ପଥେ ପଥେ ଦିନ କେଟେଛେ କୋନୋମତେ,
ଏଖନ ସମୟ୍ ହଲ ତୋମାର କାଛେ ଆପନାକେ ଦିଇ ଆନି ॥
ଆଁଧାର ଥାକୁକ ଦିକେ ଦିକେ ଆକାଶ-ଅନ୍ଧ-କରା,
ତୋମାର ପରଶ ଥାକୁକ ଆମାର-ହୃଦୟ୍-ଭରା ।
ଜୀବନଦୋଲାୟ୍ ଦୁଲେ ଦୁଲେ ଆପନାରେ ଛିଲେମ ଭୁଲେ,
ଏଖନ ଜୀବନ ମରଣ ଦୁ ଦିକ ଦିୟେ ନେବେ ଆମାୟ୍ ଟାନି ॥

୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୪ (1918)
ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ଆକାଶ-ଅନ୍ଧ-କରା' ⟹ 'ଆକାଶ ଅନ୍ଧ-କରା'
୮ ଲାଇନେ 'ଆମାର-ହୃଦୟ୍-ଭରା' ⟹ 'ଆମାର ହୃଦୟ୍-ଭରା'
ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୦୩: ଯଖନ ତୋମାୟ୍ ଆଘାତ କରି

ଯଖନ ତୋମାୟ୍ ଆଘାତ କରି ତଖନ ଚିନି ।
ଶତ୍ରୁ ହୟେ ଦାଁଡ଼ାଇ ଯଖନ, ଲଓ ଯେ ଜିନି ॥
ଏ ପ୍ରାଣ ଯତ ନିଜେର ତରେ   ତୋମାରି ଧନ ହରଣ କରେ
ତତଇ ଶୁଧୁ ତୋମାର କାଛେ ହୟ୍ ସେ ଋଣୀ ॥
ଉଜିୟେ ଯେତେ ଚାଇ ଯତବାର ଗର୍ବସୁଖେ
ତୋମାର ସ୍ରୋତେର ପ୍ରବଳ ପରଶ ପାଇ ଯେ ବୁକେ ।
ଆଲୋ ଯଖନ ଆଲସ-ଭରେ   ନିବିୟେ ଫେଲି ଆପନ ଘରେ
ଲକ୍ଷ ତାରା ଜ୍ବାଲାୟ୍ ତୋମାର ନିଶୀଥିନୀ ॥

୧ କାର୍ତିକ ୧୩୨୧ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୦୪: ଦୁଃଖ ଯଦି ନା ପାବେ ତୋ

ଦୁଃଖ ଯଦି ନା ପାବେ ତୋ ଦୁଃଖ ତୋମାର ଘୁଚବେ କବେ ?
  ବିଷକେ ବିଷେର ଦାହ ଦିୟେ ଦହନ କରେ ମାରତେ ହବେ ॥
ଜ୍ୱଲତେ ଦେ ତୋର ଆଗୁନଟାରେ, ଭୟ୍ କିଛୁ ନା କରିସ ତାରେ,
  ଛାଇ ହୟେ ସେ ନିଭବେ ଯଖନ ଜ୍ୱଲବେ ନା ଆର କଭୁ ତବେ ॥
ଏଡ଼ିୟେ ତାଁରେ ପାଲାସ ନା ରେ, ଧରା ଦିତେ ହୋସ ନା କାତର ।
  ଦୀର୍ଘ ପଥେ ଛୁଟେ ଛୁଟେ ଦୀର୍ଘ କରିସ ଦୁଃଖଟା ତୋର ।
ମରତେ ମରତେ ମରଣଟାରେ ଶେଷ କ'ରେ ଦେ ଏକେବାରେ,
  ତାର ପରେ ସେଇ ଜୀବନ ଏସେ ଆପନ ଆସନ ଆପନି ଲବେ ॥

୧ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।
୬ ଲାଇନେ 'ଛୁଟେ ଛୁଟେ' ⟹ 'ଛୁଟେ କେବଲ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୦୫: ଯେତେ ଯେତେ ଏକଳା ପଥେ

ଯେତେ ଯେତେ ଏକଳା ପଥେ ନିବେଛେ ମୋର ବାତି ।
ଝଡ଼ ଏସେଛେ, ଓରେ, ଏବାର ଝଡ଼କେ ପେଲେମ ସାଥି ॥
ଆକାଶକୋଣେ ସର୍ବନେଶେ   କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଉଠଛେ ହେସେ,
  ପ୍ରଳୟ୍ ଆମାର କେଶେ ବେଶେ କରଛେ ମାତାମାତି ॥
ଯେ ପଥ ଦିୟେ ଯେତେଛିଲେମ ଭୁଲିୟେ ଦିଲ ତାରେ,
ଆବାର କୋଥା ଚଲତେ ହବେ ଗଭୀର ଅନ୍ଧକାରେ ।
ବୁଝି ବା ଏଇ ବଜ୍ରରବେ   ନୂତନ ପଥେର ବାର୍ତା କବେ–
  କୋନ୍ ପୁରୀତେ ଗିୟେ ତବେ ପ୍ରଭାତ ହବେ ରାତି ॥

୨୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ସାଥି' ⟹ 'ସାଥୀ'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'କୋନ୍ ପୁରୀତେ' ⟹ 'କୋନ ପୁରୀତେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୦୭: ନା ବାঁଚାବେ ଆମାୟ୍ ଯଦି

ନା ବାঁଚାବେ ଆମାୟ୍ ଯଦି ମାରବେ କେନ ତବେ ?
କିସେର ତରେ ଏଇ ଆୟୋଜନ ଏମନ କଲରବେ ? ।
ଅଗ୍ନିବାଣେ ତୂଣ ଯେ ଭରା, ଚରଣଭରେ କାঁପେ ଧରା,
ଜୀବନଦାତା ମେତେଛ ଯେ ମରଣ-ମହୋତ୍ସବେ ॥
ବକ୍ଷ ଆମାର ଏମନ କ'ରେ ବିଦୀର୍ଣ୍ଣ ଯେ କରୋ
ଉତ୍ସ ଯଦି ନା ବାହିରାୟ୍ ହବେ କେମନତରୋ ?
ଏଇ-ଯେ ଆମାର ବ୍ୟଥାର ଖନି ଜୋଗାବେ ଓଇ ମୁକୁଟ-ମଣି–
ମରଣଦୁଖେ ଜାଗାବେ ମୋର ଜୀବନବଲ୍ଲଭେ ॥

୨୨ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ 'କରୋ' ⟹ 'କର'
୭ ଲାଇନେ 'ମୁକୁଟ-ମଣି' ⟹ 'ମୁକୁଟମଣି'
ରଚନାବଲୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୦୭: ମୋର ମରଣେ ତୋମାର ହବେ ଜୟ୍

ମୋର ମରଣେ ତୋମାର ହବେ ଜୟ୍ ।
ମୋର ଜୀବନେ ତୋମାର ପରିଚୟ୍ ॥
ମୋର ଦୁଃଖ ଯେ ରାଙା ଶତଦଳ
ଆଜି ଘିରିଲ ତୋମାର ପଦତଳ,
ମୋର ଆନନ୍ଦ ସେ ଯେ ମଣିହାର ମୁକୁଟେ ତୋମାର ବାଁଧା ରୟ୍ ॥
ମୋର ତ୍ୟାଗେ ଯେ ତୋମାର ହବେ ଜୟ୍ ।
ମୋର ପ୍ରେମେ ଯେ ତୋମାର ପରିଚୟ୍ ।
ମୋର ଧୈର୍ଯ ତୋମାର ରାଜପଥ
ସେ ଯେ ଲଙ୍ଘିବେ ବନପର୍ବତ,
ମୋର ବୀର୍ଯ ତୋମାର ଜୟ୍ରଥ ତୋମାରି ପତାକା ଶିରେ ବୟ୍ ॥

୨୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଆଜି' ⟹ 'ଆଜ'

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୦୮: ହୃଦୟ୍ ଆମାର ପ୍ରକାଶ ହଲ

ହୃଦୟ୍ ଆମାର ପ୍ରକାଶ ହଲ ଅନନ୍ତ ଆକାଶେ ।

ବେଦନ-ବାଁଶି ଉଠଲ ବେଜେ ବାତାସେ ବାତାସେ ॥

ଏଇ-ଯେ ଆଲୋର ଆକୁଲତା ଏ ତୋ ଜାନି ଆମାର କଥା–

ଫିରେ ଏସେ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଆମାରେ ଉଦାସେ ॥

ବାଇରେ ତୁମି ନାନା ବେଶେ ଫେର ନାନା ଛଲେ;

ଜାନି ନେ ତୋ ଆମାର ମାଲା ଦିୟେଛି କାର ଗଲେ ।

ଆଜକେ ଦେଖି ପରାନ-ମାଝେ, ତୋମାର ଗଲାୟ୍ ସବ ମାଲା ଯେ–

ସବ ନିୟେ ଶେଷ ଧରା ଦିଲେ ଗଭୀର ସର୍ବନାଶେ ॥

୧୩ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ଏ ତୋ ଜାନି ଆମାର କଥା'
⟹ 'ଆମାରି ଏ ଆପନ କଥା'
୪ ଲାଇନେର ବଦଲେ 'ଉଦାସ ହୟେ ପ୍ରାଣେ ଆମାର ଆବାର ଫିରେ ଆସେ'
୭ ଲାଇନେ 'ଆଜକେ ଦେଖି' ⟹ 'ଆଜ କି ଦେଖି'
ଶେଷ ଲାଇନେର ପର ଆରେକ ଲାଇନ:
'ସେଇ କଥା ଆଜ ପ୍ରକାଶ ହଲ ଅନନ୍ତ ଆକାଶେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୦୯: ଯଖନ ତୁମି ବାଁଧଛିଲେ ତାର

ଯଖନ ତୁମି ବାଁଧଛିଲେ ତାର ସେ ଯେ ବିଷମ ବ୍ୟଥା–
ବାଜାଓ ବୀଣା, ଭୁଲାଓ ଭୁଲାଓ ସକଲ ଦୁଖେର କଥା ॥
ଏତଦିନ ଯା ସଙ୍ଗୋପନେ ଛିଲ ତୋମାର ମନେ ମନେ
ଆଜକେ ଆମାର ତାରେ ତାରେ ଶୁନାଓ ସେ ବାରତା ॥
ଆର ବିଳମ୍ବ କୋରୋ ନା ଗୋ, ଓଇ-ଯେ ନେବେ ବାତି ।
ଦୁୟାରେ ମୋର ନିଶୀଥିନୀ ରୟେଛେ କାନ ପାତି ।
ବାଁଧଲେ ଯେ ସୁର ତାରାୟ ତାରାୟ ଅନ୍ତବିହୀନ ଅଗ୍ନିଧାରାୟ,
ସେଇ ସୁରେ ମୋର ବାଜାଓ ପ୍ରାଣେ ତୋମାର ବ୍ୟାକୁଳତା ॥

୧୧ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ବାଜାଓ ବୀଣା ॥ ।' ⟹ 'ଆଜ ବାଜାଓ ବୀଣା ॥ ।'
୩ ଲାଇନେ 'ସଙ୍ଗୋପନେ' ⟹ 'ସଂଗୋପନେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୧୦: ଏଇ-ଯେ କାଲୋ ମାଟିର ବାସା

ଏଇ-ଯେ କାଲୋ ମାଟିର ବାସା ଶ୍ୟାମଲ ସୁଖେର ଧରା–
ଏଇଖାନେତେ ଆଁଧାର-ଆଲୋୟ୍ ସ୍ୱପନ-ମାଝେ ଚରା ॥
ଏରଇ ଗୋପନ ହୃଦୟ୍-'ପରେ   ବ୍ୟଥାର ସ୍ୱର୍ଗ ବିରାଜ କରେ
ଦୁଃଖେ-ଆଲୋ-କରା ॥
ବିରହୀ ତୋର ସେଇଖାନେ ଯେ ଏକଲା ବସେ ଥାକେ–
ହୃଦୟ୍ ତାହାର କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ନାମଟି ତୋମାର ଡାକେ ।
ଦୁଃଖେ ଯଖନ ମିଲନ ହବେ   ଆନନ୍ଦଲୋକ ମିଲବେ ତବେ
ସୁଧାୟ୍-ସୁଧାୟ୍-ଭରା ॥

୧୧ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ସୁଧାୟ୍-ସୁଧାୟ୍-ଭରା' ⟹ 'ସୁଧାୟ୍ ସୁଧାୟ୍ ଭରା'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୧୧: ଏକ ହାତେ ଓର କୃପାଣ ଆଛେ

ଏକ ହାତେ ଓର କୃପାଣ ଆଛେ, ଆର୍‌-ଏକ ହାତେ ହାର ।
ଓ ଯେ ଭେଙେଛେ ତୋର ଦ୍ୱାର ॥
ଆସେ ନି ଓ ଭିକ୍ଷା ନିତେ, ନା ନା ନା– ଲଡ଼ାଇ କରେ ନେବେ ଜିତେ
ପରାନଟି ତୋମାର ॥
ମରଣେରଇ ପଥ ଦିୟେ ଓଇ ଆସଛେ ଜୀବନ-ମାଝେ,
ଓ ଯେ ଆସଛେ ବୀରେର ସାଜେ ॥
ଆଧେକ ନିୟେ ଫିରବେ ନା ରେ, ନା ନା ନା– ଯା ଆଛେ ସବ ଏକେବାରେ
କରବେ ଅଧିକାର ॥

୨୪ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୧୨: ଆଗুনের ପরশমণি

ଆଗୁନେର ପରଶମଣି ଛୋଁୟାଓ ପ୍ରାଣେ ।
ଏ ଜୀବନ ପୁଣ୍ୟ କରୋ ଦହନ-ଦାନେ ॥
ଆମାର ଏଇ ଦେହଖାନି ତୁଲେ ଧରୋ,
ତୋମାର ଓଇ ଦେବାଳୟେର ପ୍ରଦୀପ କରୋ–
ନିଶିଦିନ ଆଲୋକ-ଶିଖା ଜ୍ୱଲୁକ ଗାନେ ॥
ଆଁଧାରେର ଗାୟେ ଗାୟେ ପରଶ ତବ
ସାରା ରାତ ଫୋଟାକ ତାରା ନବ ନବ ।
ନୟନେର ଦୃଷ୍ଟି ହତେ ଘୁଚବେ କାଲୋ,
ଯେଖାନେ ପଡ଼ବେ ସେଥାୟ ଦେଖବେ ଆଲୋ–
ବ୍ୟଥା ମୋର ଉଠବେ ଜ୍ୱଲେ ଊର୍ଧ୍ୱ-ପାନେ ॥

୧୧ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୧୩: ଓରେ କେ ରେ ଏମନ ଜାଗାୟ୍

ଓରେ କେ ରେ ଏମନ ଜାଗାୟ୍ ତୋକେ ?
ଘୁମ କେନ ନେଇ ତୋରଇ ଚୋଖେ ?
ଚେୟେ ଆଛିସ ଆପନ-ମନେ– ଓଇ-ଯେ ଦୂରେ ଗଗନ-କୋଣେ
ରାତ୍ରି ମେଲେ ରାଙା ନୟନ ରୁଦ୍ରଦେବେର ଦୀପ୍ତାଲୋକେ ॥
ରକ୍ତଶତଦଲେର ସାଜି
ସାଜିୟେ କେନ ରାଖିସ ଆଜି ?
କୋନ୍ ସାହସେ ଏକେବାରେ ଶିକଲ ଖୁଲେ ଦିଲି ଦ୍ୱାରେ–
ଜୋଡ଼ହାତେ ତୁଇ ଡାକିସ କାରେ, ପ୍ରଳୟ୍ ଯେ ତୋର ଘରେ ଢୋକେ ॥

୯ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)
ଦ୍ର: ପାଠାନ୍ତର: ପ୍ରଥମ ଦୁ ଲାଇନ
'ଘୁମ କେନ ନେଇ ତୋରଇ ଚୋଖେ ?
କେ ରେ ଏମନ ଜାଗାୟ୍ ତୋକେ ?'
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୧୪: ଆଘାତ କରେ ନିଲେ ଜିନେ

ଆଘାତ କରେ ନିଲେ ଜିନେ,
କାଡ଼ିଲେ ମନ ଦିନେ ଦିନେ ॥
ସୁଖେର ବାଧା ଭେଙେ ଫେଲେ   ତବେ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଏଲେ–
ବାରେ ବାରେ ମରାର ମୁଖେ ଅନେକ ଦୁଖେ ନିଲେମ ଚିନେ ॥
ତୁଫାନ ଦେଖେ ଝଡ଼େର ରାତେ
ଛେଡ଼େଛି ହାଲ ତୋମାର ହାତେ ।
ବାଟେର ମାଝେ, ହାଟେର ମାଝେ, କୋଥାଓ ଆମାୟ୍ ଛାଡ଼ଲେ ନା-ଯେ–
ଯଖନ ଆମାର ସବ ବିକାଲୋ ତଖନ ଆମାୟ୍ ନିଲେ କିନେ ॥

୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୧୫: ଓଗୋ ଆମାର ପ୍ରାଣେର ଠାକୁର

ଓଗୋ ଆମାର ପ୍ରାଣେର ଠାକୁର,
ତୋମାର   ପ୍ରେମ ତୋମାରେ ଏମନ କ'ରେ କରେଛେ ନିଷ୍ଠୁର ॥
ତୁମି   ବସେ ଥାକତେ ଦେବେ ନା ଯେ, ଦିବାନିଶି ତାଇ ତୋ ବାଜେ
ପରାନ-ମାଝେ ଏମନ କଠିନ ସୁର ॥
ଓଗୋ ଆମାର ପ୍ରାଣେର ଠାକୁର,
ତୋମାର ଲାଗି ଦୁଃଖ ଆମାର ହୟ୍ ଯେନ ମଧୁର ॥
ତୋମାର ଖୋଁଜା ଖୋଁଜାୟ୍ ମୋରେ, ତୋମାର ବେଦନ କାଁଦାୟ୍ ଓରେ,
ଆରାମ ଯତ କରେ କୋଥାୟ୍ ଦୂର ॥

୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୧୬: ସୁଖେ ଆମାଯ୍ ରାଖବେ କେନ

ସୁଖେ ଆମାଯ୍ ରାଖବେ କେନ, ରାଖୋ ତୋମାର କୋଲେ ।
ଯାକ-ନା ଗୋ ସୁଖ ଜ୍ୱଲେ ॥
ଥାକ-ନା ପାଯେର ତଲାର ମାଟି, ତୁମି ତଖନ ଧରବେ ଆଁଟି–
ତୁଲେ ନିଯେ ଦୁଲାବେ ଓଇ ବାହୁଦୋଲାର ଦୋଲେ ॥
ଯେଖାନେ ଘର ବାଁଧବ ଆମି ଆସେ ଆସୁକ ବାନ–
ତୁମି ଯଦି ଭାସାଓ ମୋରେ ଚାଇ ନେ ପରିତ୍ରାଣ ।
ହାର ମେନେଛି, ମିଟେଛେ ଭଯ୍- ତୋମାର ଜଯ୍ ତୋ ଆମାରି ଜଯ୍
ଧରା ଦେବ, ତୋମାଯ୍ ଆମି ଧରବ ଯେ ତାଇ ହଲେ ॥

୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୧୭: ଓ ନିଠୁର, ଆରୋ କି ବାଣ

ଓ ନିଠୁର, ଆରୋ କି ବାଣ ତୋମାର ତୂଣେ ଆଛେ ?

ତୁମି ମର୍ମେ ଆମାୟ୍ ମାରବେ ହିୟାର କାଛେ ॥

ଆମି ପାଲିୟେ ଥାକି, ମୁଦି ଆଁଖି, ଆଁଚଲ ଦିୟେ ମୁଖ ଯେ ଢାକି ଗୋ–

କୋଥାଓ କିଛୁ ଆଘାତ ଲାଗେ ପାଛେ ॥

ଆମି ମାରକେ ତୋମାର ଭୟ୍ କରେଛି ବ'ଲେ

ତାଇ ତୋ ଏମନ ହୃଦୟ୍ ଓଠେ ଜ୍ୱଲେ ।

ଯେ ଦିନ ସେ ଭୟ୍ ଘୁଚେ ଯାବେ ସେ ଦିନ ତୋମାର ବାଣ ଫୁରାବେ ଗୋ–

ମରଣକେ ପ୍ରାଣ ବରଣ କରେ ବାଁଚେ ॥

୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

୩,୭ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ଗୋ' ନେଇ ।

୫ ଲାଇନେ 'ଆମି ମାରକେ ତୋମାର' ⟹ 'ମାରକେ ତୋମାର'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୧୮: ଆମି ହୃଦୟେତେ ପଥ କେଟେଛି

ଆମି ହୃଦୟେତେ ପଥ କେଟେଛି, ସେଥାୟ୍ ଚରଣ ପଡ଼େ,
ତୋମାର ସେଥାୟ୍ ଚରଣ ପଡ଼େ ।
ତାଇ ତୋ ଆମାର ସକଲ ପରାନ କାଁପଛେ ବ୍ୟଥାର ଭରେ ଗୋ,
କାଁପଛେ ଥରୋଥରେ ॥
ବ୍ୟଥାପଥେର ପଥିକ ତୁମି, ଚରଣ ଚଲେ ବ୍ୟଥା ଚୁମି–
କାଁଦନ ଦିୟେ ସାଧନ ଆମାର ଚିରଦିନେର ତରେ ଗୋ,
ଚିରଜୀବନ ଧ'ରେ ॥
ନୟ୍ନଜଲେର ବନ୍ୟା ଦେଖେ ଭୟ୍ କରି ନେ ଆର,
ଆମି ଭୟ୍ କରି ନେ ଆର ।
ମରଣ-ଟାନେ ଟେନେ ଆମାୟ୍ କରିୟେ ଦେବେ ପାର,
ଆମି ତରବ ପାରାବାର ।
ଝଡ଼େର ହାଓୟ୍ା ଆକୁଲ ଗାନେ ବଇଛେ ଆଜି ତୋମାର ପାନେ–
ଡୁବିୟେ ତରୀ ଝାଁପିୟେ ପଡ଼ି ଠେକବ ଚରଣ-'ପରେ,
ଆମି ବାଁଚବ ଚରଣ ଧରେ ॥

୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଥରୋଥରେ' ⟹ 'ଥରଥରେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୧୯: ତୋମାର କାଛେ ଶାନ୍ତି ଚାବ ନା

ତୋମାର କାଛେ ଶାନ୍ତି ଚାବ ନା,
ଥାକ୍-ନା ଆମାର ଦୁଃଖ ଭାବନା ॥
ଅଶାନ୍ତିର ଏଇ ଦୋଲାର 'ପରେ   ବୋସୋ ବୋସୋ ଲୀଲାର ଭରେ,
ଦୋଲା ଦିବ ଏ ମୋର କାମନା ॥
ନେବେ ନିବୁକ ପ୍ରଦୀପ ବାତାସେ,
ଝଡ଼େର କେତନ ଉଡୁକ ଆକାଶେ–
ବୁକେର କାଛେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ   ତୋମାର ଚରଣ-ପରଶନେ
ଅନ୍ଧକାରେ ଆମାର ସାଧନା ॥

୨୭ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୨୦: ଯେ ରାତେ ମୋର ଦୁାରଗୁଳି

ଯେ ରାତେ ମୋର ଦୁୟାରଗୁଳି ଭାଙଲ ଝଡ଼େ
ଜାନି ନାଇ ତୋ ତୁମି ଏଲେ ଆମାର ଘରେ ॥
ସବ ଯେ ହୟେ ଗେଲ କାଲୋ, ନିବେ ଗେଲ ଦୀପେର ଆଲୋ,
ଆକାଶ-ପାନେ ହାତ ବାଡ଼ାଲେମ କାହାର ତରେ ? ।
ଅନ୍ଧକାରେ ରଇନୁ ପଡ଼େ ସ୍ୱପନ ମାନି ।
ଝଡ଼ ଯେ ତୋମାର ଜୟଧ୍ୱଜା ତାଇ କି ଜାନି !
ସକାଲବେଲା ଚେୟେ ଦେଖି, ଦାଁଡ଼ିୟେ ଆଛ ତୁମି ଏ କି
ଘର-ଭରା ମୋର ଶୂନ୍ୟତାରଇ ବୁକେର ’ପରେ ॥

୨୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ‘ସକାଲବେଲା’ ⟹ ‘ସକାଲବେଲାୟ’

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୨୧: ଭୟେରେ ମୋର ଆଘାତ କରୋ

ଭୟେରେ ମୋର ଆଘାତ କରୋ ଭୀଷଣ, ହେ ଭୀଷଣ !
କଠିନ କରେ ଚରଣ-'ପରେ ପ୍ରଣତ କରୋ ମନ ॥
ବେଁଧେଛେ ମୋର ନିତ୍ୟ କାଜେ ପ୍ରାଚୀରେ-ଘେରା ଘରେର ମାଝେ,
ନିତ୍ୟ ମୋରେ ବେଁଧେଛେ ସାଜେ ସାଜେର ଆଭରଣ ॥
ଏସୋ ହେ, ଓହେ ଆକସ୍ମିକ, ଘିରିୟା ଫେଲୋ ସକଳ ଦିକ,
ମୁକ୍ତ ପଥେ ଉଡ଼ାୟେ ନିକ ନିମେଷେ ଏ ଜୀବନ ।
ତାହାର 'ପରେ ପ୍ରକାଶ ହୋକ ଉଦାର ତବ ସହାସ ଚୋଖ–
ତବ ଅଭୟ ଶାନ୍ତିମୟ ସ୍ୱରୂପ ପୁରାତନ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୨୨: ବକ୍ଷେ ତୋମାର ବାଜେ ବାଁଶି

ବକ୍ଷେ ତୋମାର ବାଜେ ବାଁଶି, ସେ କି ସହଜ ଗାନ !
ସେଇ ସୁରେତେ ଜାଗବ ଆମି, ଦାଓ ମୋରେ ସେଇ କାନ ॥
ଆମି ଭୁଲବ ନା ଆର ସହଜେତେ, ସେଇ ପ୍ରାଣେ ମନ ଉଠବେ ମେତେ
ମୃତ୍ୟୁ-ମାଝେ ଢାକା ଆଛେ ଯେ ଅନ୍ତହୀନ ପ୍ରାଣ ॥
ସେ ଝଡ଼ ଯେନ ସଇ ଆନନ୍ଦେ ଚିତ୍ତବୀଣାର ତାରେ
ସପ୍ତସିନ୍ଧୁ ଦଶଦିଗନ୍ତ ନାଚାଓ ଯେ ଝଙ୍କାରେ ।
ଆରାମ ହତେ ଛିନ୍ନ କ'ରେ ସେଇ ଗଭୀରେ ଲଓ ଗୋ ମୋରେ
ଅଶାନ୍ତିର ଅନ୍ତରେ ଯେଥାୟ୍ ଶାନ୍ତି ସୁମହାନ ॥

୨୯ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ଆମି ଭୁଲବ ନା ଆର ସହଜେତେ'
⟹ 'ଭୁଲବ ନା ଆର ସହଜେତେ'
୬ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାରେ ⟹ ଝଂକାରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୨୩: ଏଇ କରେଛ ଭାଲো, ନିଠୁର ହେ

ଏଇ କରେଛ ଭାଲো, ନିଠୁର ହେ, ନିଠୁର ହେ, ଏଇ କରେଛ ଭାଲো ।

ଏମନି କ'ରେ ହୃଦୟେ ମୋର ତୀବ୍ର ଦହନ ଜ୍ୱାଲো ॥

ଆମାର ଏ ଧୂପ ନା ପୋଡ଼ାଲେ ଗନ୍ଧ କିଛୁଇ ନାହି ଢାଲେ,

ଆମାର ଏ ଦୀପ ନା ଜ୍ୱାଲାଲେ ଦେୟ୍ ନା କିଛୁଇ ଆଲো ॥

ଯଖନ ଥାକେ ଅଚେତନେ ଏ ଚିତ୍ତ ଆମାର

ଆଘାତ ସେ ଯେ ପରଶ ତବ, ସେଇ ତୋ ପୁରସ୍କାର ।

ଅନ୍ଧକାରେ ମୋହେ ଲାଜେ ଚୋଖେ ତୋମାୟ୍ ଦେଖି ନା ଯେ,

ବଜ୍ରେ ତୋଲো ଆଗୁନ କ'ରେ ଆମାର ଯତ କାଲো ॥

୪ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ 'ଗନ୍ଧ କିଛୁଇ' ⟹ 'ଗନ୍ଧ କିଛୁ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୨୪: ଆରୋ ଆଘାତ ସଇବେ ଆମାର

ଆରୋ ଆଘାତ ସଇବେ ଆମାର, ସଇବେ ଆମାରୋ ।
ଆରୋ କଠିନ ସୁରେ ଜୀବନ-ତାରେ ଝଙ୍କାରୋ ॥
ଯେ ରାଗ ଜାଗାଓ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ବାଜେ ନି ତା ଚରମ ତାନେ,
ନିଠୁର ମୂର୍ଛନାୟ୍ ସେ ଗାନେ ମୂର୍ତି ସଞ୍ଚାରୋ ॥
ଲାଗେ ନା ଗୋ କେବଲ ଯେନ କୋମଲ କରୁଣା,
ମୃଦୁ ସୁରେର ଖେଲାୟ୍ ଏ ପ୍ରାଣ ବ୍ୟର୍ଥ କୋରୋ ନା ।
ଜ୍ବ'ଲେ ଉଠୁକ ସକଲ ହୁତାଶ, ଗର୍ଜି ଉଠୁକ ସକଲ ବାତାସ,
ଜାଗିୟେ୍ ଦିୟେ୍ ସକଲ ଆକାଶ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ବିସ୍ତାରୋ ॥

୪ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଝଙ୍କାରୋ' ⟹ 'ଝଂକାରୋ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୨୫: ଆମି ବହୁ ବାସନାୟ୍ ପ୍ରାଣପଣେ ଚାଇ

ଆମି ବହୁ ବାସନାୟ୍ ପ୍ରାଣପଣେ ଚାଇ, ବଞ୍ଚିତ କରେ ବାଁଚାଲେ ମୋରେ ।

ଏ କୃପା କଠୋର ସଞ୍ଚିତ ମୋର ଜୀବନ ଭ'ରେ ॥

ନା ଚାହିତେ ମୋରେ ଯା କରେଛ ଦାନ- ଆକାଶ ଆଲୋକ ତନୁ ମନ ପ୍ରାଣ,

ଦିନେ ଦିନେ ତୁମି ନିତେଛ ଆମାୟ୍ ସେ ମହା ଦାନେରଇ ଯୋଗ୍ୟ କ'ରେ

ଅତି-ଇଚ୍ଛାର ସଙ୍କଟ ହତେ ବାଁଚାୟେ ମୋରେ ॥

ଆମି କଖନୋ ବା ଭୁଲି କଖନୋ ବା ଚଲି ତୋମାର ପଥେର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧରେ;

ତୁମି ନିଷ୍ଠୁର ସମ୍ମୁଖ ହତେ ଯାଓ ଯେ ସରେ ।

ଏ ଯେ ତବ ଦୟା, ଜାନି ଜାନି ହାୟ୍, ନିତେ ଚାଓ ବ'ଲେ ଫିରାଓ ଆମାୟ୍–

ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିୟା ଲବେ ଏ ଜୀବନ ତବ ମିଲନେରଇ ଯୋଗ୍ୟ କ'ରେ

ଆଧା-ଇଚ୍ଛାର ସଙ୍କଟ ହତେ ବାଁଚାୟେ ମୋରେ ॥

୧୩୧୩ (1907)

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୨୭: ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗର୍ଜନେ ଆସିଲ ଏକି

ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗର୍ଜନେ ଆସିଲ ଏକି ଦୁର୍ଦିନ–
ଦାରୁଣ ଘନଘଟା, ଅବିରଳ ଅଶନିତର୍ଜନ ॥
ଘନ ଘନ ଦାମିନୀ-ଭୁଜଙ୍ଗ-କ୍ଷତ ଯାମିନୀ,
ଅମ୍ବର କରିଛେ ଅନ୍ଧନୟନେ ଅଶ୍ରୁ-ବରିଷନ ॥
ଛାଡ଼ୋ ରେ ଶଙ୍କା, ଜାଗୋ ଭୀରୁ ଅଳସ,
ଆନନ୍ଦେ ଜାଗାଓ ଅନ୍ତରେ ଶକତି ।
ଅକୁଣ୍ଠ ଆଁଖି ମେଲି ହେରୋ ପ୍ରଶାନ୍ତ ବିରାଜିତ
ମହାଭୟ-ମହାସନେ ଅପରୂପ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟରୂପେ ଭୟହରଣ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୪ (1908)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୨୭: ବିପଦେ ମୋରେ ରକ୍ଷା କରୋ

ବିପଦେ ମୋରେ ରକ୍ଷା କରୋ ଏ ନହେ ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା–
  ବିପଦେ ଆମି ନା ଯେନ କରି ଭୟ୍ ।
ଦୁଃଖତାପେ ବ୍ୟଥିତ ଚିତେ ନାଇ ବା ଦିଲେ ସାନ୍ତ୍ୱନା,
  ଦୁଃଖେ ଯେନ କରିତେ ପାରି ଜୟ୍ ॥
ସହାୟ୍ ମୋର ନା ଯଦି ଜୁଟେ   ନିଜେର ବଲ ନା ଯେନ ଟୁଟେ–
  ସଂସାରେତେ ଘଟିଲେ କ୍ଷତି, ଲଭିଲେ ଶୁଧୁ ବଞ୍ଚନା,
    ନିଜେର ମନେ ନା ଯେନ ମାନି କ୍ଷୟ୍ ॥
ଆମାରେ ତୁମି କରିବେ ତ୍ରାଣ ଏ ନହେ ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା–
    ତରିତେ ପାରି ଶକତି ଯେନ ରୟ୍ ।
ଆମାର ଭାର ଲାଘବ କରି ନାଇ ବା ଦିଲେ ସାନ୍ତ୍ୱନା,
    ବହିତେ ପାରି ଏମନି ଯେନ ହୟ୍ ।
ନମ୍ରଶିରେ ସୁଖେର ଦିନେ   ତୋମାରି ମୁଖ ଲଇବ ଚିନେ–
  ଦୁଖେର ରାତେ ନିଖିଲ ଧରା ଯେ ଦିନ କରେ ବଞ୍ଚନା
    ତୋମାରେ ଯେନ ନା କରି ସଂଶୟ୍ ॥

୧୩୧୩ (1907)

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୨୮: ଆରୋ ଆରୋ, ପ୍ରଭୁ

ଆରୋ ଆରୋ, ପ୍ରଭୁ, ଆରୋ ଆରୋ
ଏମନି କ'ରେ ଆମାୟ୍ ମାରୋ ॥
ଲୁକିୟେ୍ ଥାକି, ଆମି ପାଲିୟେ୍ ବେଡ଼ାଇ–
ଧରା ପଡ଼େ ଗେଛି, ଆର କି ଏଡ଼ାଇ!
ଯା-କିଛୁ ଆଛେ ସବ କାଡ଼ୋ କାଡ଼ୋ ॥
ଏବାର ଯା କରବାର ତା ସାରୋ ସାରୋ,
ଆମି ହାରି କିମ୍ବା ତୁମିଇ ହାରୋ ।
ହାଟେ ଘାଟେ ବାଟେ କରି ମେଳା,
କେବଳ ହେସେ ଖେଳେ ଗେଛେ ବେଳା–
ଦେଖି କେମନେ କାଁଦାତେ ପାରୋ ॥

୧୯ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୫ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ କିମ୍ବା ⟹ କିଂବା

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୨୯: ତୋମାର ସୋନାର ଥାଳାୟ୍ ସାଜାବ ଆଜ

ତୋମାର ସୋନାର ଥାଳାୟ୍ ସାଜାବ ଆଜ ଦୁଖେର ଅଶ୍ରୁଧାର ।
ଜନନୀ ଗୋ, ଗାଁଥବ ତୋମାର ଗଳାର ମୁକ୍ତାହାର ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ ପାୟେର କାଛେ ମାଳା ହୟେ୍ ଜଡ଼ିୟେ୍ ଆଛେ,
ତୋମାର ବୁକେ ଶୋଭା ପାବେ ଆମାର ଦୁଖେର ଅଳଙ୍କାର ॥
ଧନ ଧାନ୍ୟ ତୋମାରି ଧନ କୀ କରବେ ତା କଓ ।
ଦିତେ ଚାଓ ତୋ ଦିୟୋ ଆମାୟ୍, ନିତେ ଚାଓ ତୋ ଲଓ ।
ଦୁଃଖ ଆମାର ଘରେର ଜିନିସ, ଖାଁଟି ରତନ ତୁଇ ତୋ ଚିନିସ–
ତୋର ପ୍ରସାଦ ଦିୟେ୍ ତାରେ କିନିସ ଏ ମୋର ଅହଙ୍କାର ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୧୫ (1908)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪, ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଅଳଙ୍କାର', 'ଅହଙ୍କାର' ⟹ 'ଅଳଂକାର', 'ଅହଂକାର'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୩୦: ଦୁଖେର ବେଶେ ଏସେଛ ବ'ଲେ

ଦୁଖେର ବେଶେ ଏସେଛ ବ'ଲେ ତୋମାରେ ନାହି ଡରିବ ହେ ।

ଯେଖାନେ ବ୍ୟଥା ତୋମାରେ ସେଥା ନିବିଡ଼ କ'ରେ ଧରିବ ହେ ॥

ଆଁଧାରେ ମୁଖ ଢାକିଲେ, ସ୍ୱାମୀ, ତୋମାରେ ତବୁ ଚିନିବ ଆମି–

ମରଣରୂପେ ଆସିଲେ, ପ୍ରଭୁ, ଚରଣ ଧରି ମରିବ ହେ ।

ଯେମନ କରେ ଦାଓ-ନା ଦେଖା ତୋମାରେ ନାହି ଡରିବ ହେ ।

ନୟନେ ଆଜି ଝରିଛେ ଜଳ, ଝରୁକ ଜଳ ନୟନେ ହେ ।

ବାଜିଛେ ବୁକେ ବାଜୁକ ତବ କଠିନ ବାହୁ-ବାଁଧନେ ହେ ।

ତୁମି ଯେ ଆଛ ବକ୍ଷେ ଧରେ ବେଦନା ତାହା ଜାନାକ ମୋରେ–

ଚାବ ନା କିଛୁ, କବ ନା କଥା, ଚାହିୟା ରବ ବଦନେ ହେ ॥

୭ ମାଘ ୧୩୧୨ (1906)

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୩୧: ତୋମାର ପତାକା ଯାରେ ଦାଓ ତାରେ

ତୋମାର ପତାକା ଯାରେ ଦାଓ ତାରେ ବହିବାରେ ଦାଓ ଶକତି ।
ତୋମାର ସେବାର ମହାନ ଦୁଃଖ ସହିବାରେ ଦାଓ ଭକତି ॥
ଆମି ତାଇ ଚାଇ ଭରିୟା ପରାନ ଦୁଃଖେର ସାଥେ ଦୁଃଖେର ତ୍ରାଣ,
ତୋମାର ହାତେର ବେଦନାର ଦାନ ଏଡ଼ାୟେ ଚାହି ନା ମୁକତି ।
ଦୁଖ ହବେ ମମ ମାଥାର ଭୂଷଣ ସାଥେ ଯଦି ଦାଓ ଭକତି ।
ଯତ ଦିତେ ଚାଓ କାଜ ଦିୟୋ ଯଦି ତୋମାରେ ନା ଦାଓ ଭୁଲିତେ,
ଅନ୍ତର ଯଦି ଜଡ଼ାତେ ନା ଦାଓ ଜାଲଜଞ୍ଜାଲଗୁଲିତେ ।
ବାଁଧିୟୋ ଆମାୟ ଯତ ଖୁଶି ଡୋରେ ମୁକ୍ତ ରାଖିୟୋ ତୋମା-ପାନେ ମୋରେ
ଧୁଲାୟ ରାଖିୟୋ ପବିତ୍ର କ'ରେ ତୋମାର ଚରଣଧୂଲିତେ–
ଭୁଲାୟେ ରାଖିୟୋ ସଂସାରତଲେ, ତୋମାରେ ଦିୟୋ ନା ଭୁଲିତେ ॥
ଯେ ପଥେ ଘୁରିତେ ଦିୟେଛ ଘୁରିବ– ଯାଇ ଯେନ ତବ ଚରଣେ,
ସବ ଶ୍ରମ ଯେନ ବହି ଲୟ ମୋରେ ସକଲଶ୍ରାନ୍ତିହରଣେ ।
ଦୁର୍ଗମ ପଥ ଏ ଭବଗହନ, କତ ତ୍ୟାଗ ଶୋକ ବିରହଦହନ–
ଜୀବନେ ମୃତ୍ୟୁ କରିୟା ବହନ ପ୍ରାଣ ପାଇ ଯେନ ମରଣେ–
ସନ୍ଧ୍ୟାବେଲାୟ ଲଭି ଗୋ କୁଲାୟ ନିଖିଳଶରଣ ଚରଣେ ॥

୧୩୦୭ (1901)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୩୬: ଦୁଖ ଦିୟେଛ, ଦିୟେଛ କ୍ଷତି ନାଇ

ଦୁଖ ଦିୟେଛ, ଦିୟେଛ କ୍ଷତି ନାଇ, କେନ ଗୋ ଏକେଲା ଫେଲେ ରାଖ ?
ଡେକେ ନିଲେ ଛିଲ ଯାରା କାଛେ, ତୁମି ତବେ କାଛେ କାଛେ ଥାକୋ ॥
ପ୍ରାଣ କାରୋ ସାଡ଼ା ନାହି ପାୟ, ରବି ଶଶୀ ଦେଖା ନାହି ଯାୟ,
ଏ ପଥେ ଚଲେ ଯେ ଅସହାୟ– ତାରେ ତୁମି ଡାକୋ, ପ୍ରଭୁ, ଡାକୋ ॥
ସଂସାରେର ଆଲୋ ନିଭାଇଲେ, ବିଷାଦେର ଆଁଧାର ଘନାୟ–
ଦେଖାଓ ତୋମାର ବାତାୟନେ ଚିର-ଆଲୋ ଜ୍ୱଲିଛେ କୋଥାୟ ।
ଶୁଷ୍କ ନିର୍ଝରେର ଧାରେ ରଇ, ପିପାସିତ ପ୍ରାଣ କାଁଦେ ଓଇ–
ଅସୀମ ପ୍ରେମେର ଉତ୍ସ କଇ, ଆମାରେ ତୃଷିତ ରେଖୋ ନାକୋ ॥
କେ ଆମାର ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନ– ଆଜ ଆସେ, କାଲ ଚଲେ ଯାୟ ।
ଚରାଚର ଘୁରିଛେ କେବଲ– ଜଗତେର ବିଶ୍ରାମ କୋଥାୟ ।
ସବାଇ ଆପନା ନିୟେ ରୟ କେ କାହାରେ ଦିବେ ଗୋ ଆଶ୍ରୟ–
ସଂସାରେର ନିରାଶ୍ରୟ ଜନେ ତୋମାର ସ୍ନେହେତେ, ନାଥ, ଢାକୋ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୨୯୧ (1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ ଶେଷ ଚାର ଲାଇନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୭୩୩: ହେ ମହାଦୁଃଖ, ହେ ରୁଦ୍ର

ହେ ମହାଦୁଃଖ, ହେ ରୁଦ୍ର, ହେ ଭୟଙ୍କର, ଓହେ ଶଙ୍କର, ହେ ପ୍ରଳୟଙ୍କର ।

ହୋକ ଜଟାନିଃସୃତ ଅଗ୍ନିଭୁଜଙ୍ଗମ -ଦଂଶନେ ଜର୍ଜର ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ,

ଘନ ଘନ ଝନ ଝନ ଝନନନ ଝନନନ ପିନାକ ଟଙ୍କରୋ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧,୩ ଲାଇନେ 'ଭୟଙ୍କର', 'ଶଙ୍କର', 'ପ୍ରଳୟଙ୍କର', 'ଟଙ୍କରୋ'

⟹ 'ଭୟଂକର', 'ଶଂକର', 'ପ୍ରଳୟଂକର', 'ଟଂକରୋ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୩୪: ସର୍ବ ଖର୍ବତାରେ ଦହେ

ସର୍ବ ଖର୍ବତାରେ ଦହେ ତବ କ୍ରୋଧଦାହ-
ହେ ଭୈରବ, ଶକ୍ତି ଦାଓ, ଭକ୍ତ ପାନେ ଚାହୋ ॥
ଦୂର କରୋ ମହାରୁଦ୍ର ଯାହା ମୁଗ୍ଧ, ଯାହା କ୍ଷୁଦ୍ର–
ମୃତ୍ୟୁରେ କରିବେ ତୁଚ୍ଛ ପ୍ରାଣେର ଉତ୍ସାହ ॥
ଦୁଃଖେର ମନ୍ଥନବେଗେ ଉଠିବେ ଅମୃତ,
ଶଙ୍କା ହତେ ରକ୍ଷା ପାବେ ଯାରା ମୃତ୍ୟୁଭୀତ ।
ତବ ଦୀପ୍ତ ରୌଦ୍ର ତେଜେ ନିର୍ଝରିୟା ଗଳିବେ ଯେ
ପ୍ରସ୍ତରଶୃଙ୍ଖଳୋନ୍ମୁକ୍ତ ତ୍ୟାଗେର ପ୍ରବାହ ॥

୧୩ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୨୯(1929)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୩୫: ନୟ୍ ଏ ମଧୁର ଖେଲା

ନୟ୍ ଏ ମଧୁର ଖେଲା–

ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ସାରାଜୀବନ ସକାଳ-ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳା   ନୟ୍ ଏ ମଧୁର ଖେଲା ॥

କତବାର ଯେ ନିବଲ ବାତି, ଗର୍ଜେ ଏଲ ଝଡ଼େର ରାତି–

ସଂସାରେର ଏଇ ଦୋଳାୟ୍ ଦିଲେ ସଂଶୟେରଇ ଠେଲା ॥

ବାରେ ବାରେ ବାଁଧ ଭାଙିୟା ବନ୍ୟା ଛୁଟେଛେ ।

ଦାରୁଣ ଦିନେ ଦିକେ ଦିକେ କାନ୍ନା ଉଠେଛେ ।

ଓଗୋ ରୁଦ୍ର, ଦୁଃଖେ ସୁଖେ   ଏଇ କଥାଟି ବାଜଲ ବୁକେ–

ତୋମାର ପ୍ରେମେ ଆଘାତ ଆଛେ, ନାଇକୋ ଅବହେଲା ॥

୧୯ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୧୩ (1913)

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୩୬: ଜାଗୋ ହେ ରୁଦ୍ର

ଜାଗୋ ହେ ରୁଦ୍ର, ଜାଗୋ–
ସୁପ୍ତିଜଡ଼ିତ ତିମିରଜାଳ ସହେ ନା, ସହେ ନା ଗୋ ॥
ଏସୋ ନିରୁଦ୍ଧ ଦ୍ୱାରେ, ବିମୁକ୍ତ କରୋ ତାରେ,
ତନୁମନପ୍ରାଣ ଧନଜନମାନ, ହେ ମହାଭିକ୍ଷୁ, ମାଗୋ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୬ (1929)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଧନଜନମାନ, ହେ ମହାଭିକ୍ଷୁ,' ⟹ 'ଧନଜନମାନ ହେ ମହାଭିକ୍ଷୁ,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୩୭: ପିନାକେତେ ଲାଗେ ଟଙ୍କାର

ପିନାକେତେ ଲାଗେ ଟଙ୍କାର–
ବସୁନ୍ଧରାର ପଞ୍ଜରତଳେ କମ୍ପନ ଜାଗେ ଶଙ୍କାର ॥
ଆକାଶେତେ ଘୋରେ ଘୂର୍ଣ୍ଣି ସୃଷ୍ଟିର ବାଁଧ ଚୂର୍ଣ୍ଣି,
ବଜ୍ରଭୀଷଣ ଗର୍ଜନରବ ପ୍ରଳୟେର ଜୟଡଙ୍କାର ॥
ସ୍ୱର୍ଗ ଉଠିଛେ କାଁଦି, ସୁରପରିଷଦ ବନ୍ଦୀ–
ତିମିରଗହନ ଦୁଃସହ ରାତେ ଉଠେ ଶୃଙ୍ଖଳଝଙ୍କାର ।
ଦାନବଦମ୍ଭ ତର୍ଜି ରୁଦ୍ର ଉଠିଲ ଗର୍ଜି–
ଲଣ୍ଡଭଣ୍ଡ ଲୁଟିଲ ଧୁଲାୟ୍ ଅଭ୍ରଭେଦୀ ଅହଙ୍କାର ॥

କାର୍ତିକ ୧୩୪୦ (1933-1934)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଟଙ୍କାର' ⟹ 'ଟଂକାର'
୬ ଲାଇନେ 'ଶୃଙ୍ଖଳଝଙ୍କାର' ⟹ 'ଶୃଙ୍ଖଳଝଂକାର'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଅହଙ୍କାର' ⟹ 'ଅହଂକାର'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୩୮: ପ୍ରାଣେ ଗାନ ନାଇ

ପ୍ରାଣେ ଗାନ ନାଇ, ମିଛେ ତାଇ ଫିରିନୁ ଯେ
ବାଁଶିତେ ସେ ଗାନ ଖୁଁଜେ ।
ପ୍ରେମେରେ ବିଦାୟ୍ କ'ରେ ଦେଶାନ୍ତରେ
ବେଳା ଯାୟ୍ କାରେ ପୂଜେ ॥
ବନେ ତୋର ଲାଗାସ ଆଗୁନ, ତବେ ଫାଗୁନ କିସେର ତରେ–
ବୃଥା ତୋର ଭସ୍ମ-'ପରେ ମରିସ ଯୁଝେ ॥
ଓରେ, ତୋର ନିବିୟେ ଦିୟେ ଘରେର ବାତି
କୀ ଲାଗି ଫିରିସ ପଥେ ଦିବାରାତି–
ଯେ ଆଲୋ ଶତଧାରାୟ୍ ଆଁଖିତାରାୟ୍ ପଡ଼େ ଝ'ରେ
ତାହାରେ କେ ପାୟ୍ ଓରେ ନୟନ ବୁଜେ ? ।

୨୫ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୩୯: ଯା ହାରିୟେ଼ ଯାୟ଼ ତା ଆଗଳେ

ଯା ହାରିୟେ଼ ଯାୟ଼ ତା ଆଗଳେ ବ'ସେ ରଇବ କତ ଆର ?
ଆର ପାରି ନେ ରାତ ଜାଗତେ, ହେ ନାଥ, ଭାବତେ ଅନିବାର ॥
ଆଛି ରାତ୍ରି ଦିବସ ଧ'ରେ   ଦୁୟା଼ର ଆମାର ବନ୍ଧ କ'ରେ,
ଆସତେ ଯେ ଚାୟ଼ ସନ୍ଦେହେ ତାୟ଼ ତାଡ଼ାଇ ବାରେ ବାର ॥
ତାଇ ତୋ କାରୋ ହୟ଼ ନା ଆସା ଆମାର ଏକା ଘରେ ।
ଆନନ୍ଦମୟ଼ ଭୁବନ ତୋମାର ବାଇରେ ଖେଳା କରେ ।
ତୁମିଓ ବୁଝି ପଥ ନାହି ପାଓ,   ଏସେ ଏସେ ଫିରିୟା଼ ଯାଓ–
ରାଖତେ ଯା ଚାଇ ରୟ଼ ନା ତାଓ, ଧୁଲାୟ଼ ଏକାକାର ॥

୧ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୬ (1909)

    contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଦୁଃଖ/୨୪୦: ଆନନ୍ଦ ତୁମି ସ୍ୱାମି

ଆନନ୍ଦ ତୁମି ସ୍ୱାମି, ମଙ୍ଗଳ ତୁମି,
ତୁମି ହେ ମହାସୁନ୍ଦର, ଜୀବନନାଥ ॥
ଶୋକେ ଦୁଖେ ତୋମାରି ବାଣୀ ଜାଗରଣ ଦିବେ ଆନି,
ନାଶିବେ ଦାରୁଣ ଅବସାଦ ॥
ଚିତ ମନ ଅର୍ପିନୁ ତବ ପଦପ୍ରାନ୍ତେ–
ଶୁଭ୍ର ଶାନ୍ତିଶତଦଳ-ପୁଣ୍ୟମଧୁ-ପାନେ
ଚାହି ଆଛେ ସେବକେ, ତବ ସୁଦୃଷ୍ଟିପାତେ
କବେ ହବେ ଏ ଦୁଖରାତ ପ୍ରଭାତ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୦୪ (1897)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆଶ୍ୱାସ/୨୪୧: ଓରେ ଭୀରୁ, ତୋମାର ହାତେ ନାଇ

ଓରେ ଭୀରୁ, ତୋମାର ହାତେ ନାଇ ଭୁବନେର ଭାର ।
ହାଲେର କାଛେ ମାଝି ଆଛେ, କରବେ ତରୀ ପାର ॥
ତୁଫାନ ଯଦି ଏସେ ଥାକେ ତୋମାର କିସେର ଦାୟ୍–
ଚେୟେ ଦେଖୋ ଢେଉୟେର ଖେଲା, କାଜ କି ଭାବନାୟ୍ ?
ଆସୁକ-ନାକୋ ଗହନ ରାତି, ହୋକ-ନା ଅନ୍ଧକାର–
ହାଲେର କାଛେ ମାଝି ଆଛେ, କରବେ ତରୀ ପାର ॥
ପଶ୍ଚିମେ ତୁଇ ତାକିୟେ ଦେଖିସ ମେଘେ ଆକାଶ ଡୋବା,
ଆନନ୍ଦେ ତୁଇ ପୁବେର ଦିକେ ଦେଖ୍-ନା ତାରାର ଶୋଭା ।
ସାଥି ଯାରା ଆଛେ ତାରା ତୋମାର ଆପନ ବ'ଲେ
ଭାବୋ କି ତାଇ ରକ୍ଷା ପାବେ ତୋମାରି ଓଇ କୋଲେ ?
ଉଠବେ ରେ ଝଡ଼, ଦୁଲବେ ରେ ବୁକ, ଜାଗବେ ହାହାକାର–
ହାଲେର କାଛେ ମାଝି ଆଛେ, କରବେ ତରୀ ପାର ॥

୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧(1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪, ୧୦ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।
୯ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ
୧୦ ଲାଇନେ ଭାବୋ ⟹ ଭାବ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆଶ୍ୱାସ/୨୪୨: ଓଇ ଆଲୋ ଯେ ଯାୟ୍

ଓଇ) ଆଲୋ ଯେ ଯାୟ୍ ରେ ଦେଖା–

ହୃଦୟେର ପୁବ-ଗଗନେ ସୋନାର ରେଖା ॥

ଏବାରେ ଘୁଚଲ କି ଭୟ୍, ଏବାରେ ହବେ କି ଜୟ୍ ?

ଆକାଶେ ହଲ କି କ୍ଷୟ୍ କାଳୀର ଲେଖା ? ।

କାରେ ଓଇ ଯାୟ୍ ଗୋ ଦେଖା,

ହୃଦୟେର ସାଗରତୀରେ ଦାଁଡ଼ାୟ୍ ଏକା ।

ଓରେ ତୁଇ ସକଲ ଭୁଲେ ଚେୟେ୍ ଥାକ୍ ନୟ୍ନ ତୁଲେ–

ନୀରବେ ଚରଣମୂଲେ ମାଥା ଠେକା ॥

୬ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ କାଳୀର ⟹ କାଳିର

୩,୪ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

  contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆଶ୍ୱାସ/୨୪୩: ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ କେନ ଆସି

ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ କେନ ଆସି ଭୁଲେଇ ଯେ ଯାଇ, କତଇ କୀ ଚାଇ–
ଦିନେର ଶେଷେ ଘରେ ଏସେ ଲଜ୍ଜା ଯେ ପାଇ ॥
ସେ-ସବ ଚାଓୟା ସୁଖେ ଦୁଖେ ଭେସେ ବେଡ଼ାୟ କେବଳ ମୁଖେ,
ଗଭୀର ବୁକେ
ଯେ ଚାଓୟାଟି ଗୋପନ ତାହାର କଥା ଯେ ନାଇ ॥
ବାସନା ସବ ବାଁଧନ ଯେନ କୁଁଡ଼ିର ଗାୟେ–
ଫେଟେ ଯାବେ, ଝରେ ଯାବେ ଦଖିନ-ବାୟେ ।
ଏକଟି ଚାଓୟା ଭିତର ହତେ ଫୁଟବେ ତୋମାର ଭୋର-ଆଲୋତେ
ପ୍ରାଣେର ସ୍ରୋତେ–
ଅନ୍ତରେ ସେଇ ଗଭୀର ଆଶା ବୟେ ବେଡ଼ାଇ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ପୂଜା/ ଆଶ୍ୱାସ/୨୪୪: ତୁମି ଜାନୋ, ଓଗୋ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ

ତୁମି ଜାନୋ, ଓଗୋ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ,

ପଥେ ପଥେଇ ମନ ଫିରାଲେମ ଆମି ॥

ଭାବନା ଆମାର ବାଁଧଲ ନାକୋ ବାସା,

କେବଳ ତାଦେର ସ୍ରୋତେର ’ପରେଇ ଭାସା-

ତବୁ ଆମାର ମନେ ଆଛେ ଆଶା,

ତୋମାର ପାୟେ ଠେକବେ ତାରା ସ୍ୱାମୀ ॥

ଟେନେଛିଲ କତଇ କାନ୍ନାହାସି,

ବାରେ ବାରେଇ ଛିନ୍ନ ହଲ ଫାଁସି ।

ଶୁଧାୟ୍ ସବାଇ ହତଭାଗ୍ୟ ବ’ଲେ,

‘ମାଥା କୋଥାୟ୍ ରାଖବି ସନ୍ଧ୍ୟା ହଲେ ।’

ଜାନି ଜାନି ନାମବେ ତୋମାର କୋଲେ

ଆପନି ଯେଥାୟ୍ ପଡ଼ବେ ମାଥା ନାମି ॥

୧୪ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆଶ୍ୱାସ/୨୪୫: ତୋମାର ଦୁୟାର ଖୋଲାର ଧ୍ୱନି

ତୋମାର ଦୁୟାର ଖୋଲାର ଧ୍ୱନି ଓଇ ଗୋ ବାଜେ ହୃଦୟମାଝେ ॥
ତୋମାର ଘରେ ନିଶି-ଭୋରେ ଆଗଲ ଯଦି ଗେଲ ସରେ
ଆମାର ଘରେ ରଇବ ତବେ କିସେର ଲାଜେ ? ।
ଅନେକ ବଲା ବଲେଛି, ସେ ମିଥ୍ୟା ବଲା ।
ଅନେକ ଚଲା ଚଲେଛି, ସେ ମିଥ୍ୟା ଚଲା ।
ଆଜ ଯେନ ସବ ପଥେର ଶେଷେ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ ଦାଁଡ଼ାଇ ଏସେ–
ଭୁଲିୟେ ଯେନ ନେୟ୍ ନା ମୋରେ ଆପନ କାଜେ ॥

୧୭ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆଶ୍ୱାସ/୨୪୭: ଆମାର ଯେ ଆସେ କାଛେ

ଆମାର ଯେ ଆସେ କାଛେ, ଯେ ଯାୟ୍ ଚଲେ ଦୂରେ,
କଭୁ ପାଇ ବା କଭୁ ନା ପାଇ ଯେ ବନ୍ଧୁରେ,
ଯେନ ଏଇ କଥାଟି ବାଜେ ମନେର ସୁରେ–
ତୁମି ଆମାର କାଛେ ଏସେଛ ॥
କଭୁ ମଧୁର ରସେ ଭରେ ହୃଦୟ୍ଖାନି,
କଭୁ ନିଠୁର ବାଜେ ପ୍ରିୟ୍ମୁଖେର ବାଣୀ,
ତବୁ ନିତ୍ୟ ଯେନ ଏଇ କଥାଟି ଜାନି–
ତୁମି ସ୍ନେହେର ହାସି ହେସେଛ ॥
ଓଗୋ, କଭୁ ସୁଖେର କଭୁ ଦୁଖେର ଦୋଲେ
ମୋର ଜୀବନ ଜୁଡ଼େ କତ ତୁଫାନ ତୋଲେ,
ଯେନ ଚିତ୍ତ ଆମାର ଏଇ କଥା ନା ଭୋଲେ–
ତୁମି ଆମାୟ୍ ଭାଲୋବେସେଛ ।
ଯବେ ମରଣ ଆସେ ନିଶୀଥେ ଗୃହଦ୍ୱାରେ
ଯବେ ପରିଚିତେର କୋଳ ହତେ ସେ କାଡ଼େ,
ଯେନ ଜାନି ଗୋ ସେଇ ଅଜାନା ପାରାବାରେ
ଏକ ତରୀତେ ତୁମିଓ ଭେସେଛ ॥

୯ କାର୍ତିକ ୧୩୨୦ (1913)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆଶ୍ୱାସ/୨୪୭: ହାର-ମାନା ହାର ପରାବ ତୋମାର

ହାର-ମାନା ହାର ପରାବ ତୋମାର ଗଳେ–
ଦୂରେ ରବ କତ ଆପନ ବଳେର ଛଳେ ॥
ଜାନି ଆମି ଜାନି ଭେସେ ଯାବେ ଅଭିମାନ–
ନିବିଡ଼ ବ୍ୟଥାୟ ଫାଟିୟା ପଡ଼ିବେ ପ୍ରାଣ,
ଶୂନ୍ୟ ହିୟାର ବାଁଶିତେ ବାଜିବେ ଗାନ,
ପାଷାଣ ତଖନ ଗଲିବେ ନୟନଜଲେ ॥
ଶତଦଳଦଳ ଖୁଲେ ଯାବେ ଥରେ ଥରେ,
ଲୁକାନୋ ରବେ ନା ମଧୁ ଚିରଦିନ-ତରେ ।
ଆକାଶ ଜୁଡ଼ିୟା ଚାହିବେ କାହାର ଆଁଖି,
ଘରେର ବାହିରେ ନୀରବେ ଲଇବେ ଡାକି,
କିଛୁଇ ସେଦିନ କିଛୁଇ ରବେ ନା ବାକି–
ପରମ ମରଣ ଲଭିବ ଚରଣତଳେ ॥

୭ ବୈଶାଖ ୧୩୧୯ (1912)

ପୂଜା/ ଆଶ୍ୱାସ/୨୪୮: ଆଛେ ଦୁଃଖ, ଆଛେ ମୃତ୍ୟୁ

ଆଛେ ଦୁଃଖ, ଆଛେ ମୃତ୍ୟୁ, ବିରହଦହନ ଲାଗେ ।
ତବୁଓ ଶାନ୍ତି, ତବୁ ଆନନ୍ଦ, ତବୁ ଅନନ୍ତ ଜାଗେ ॥
ତବୁ ପ୍ରାଣ ନିତ୍ୟଧାରା, ହାସେ ସୂର୍ଯ ଚନ୍ଦ୍ର ତାରା,
ବସନ୍ତ ନିକୁଞ୍ଜେ ଆସେ ବିଚିତ୍ର ରାଗେ ॥
ତରଙ୍ଗ ମିଲାୟେ ଯାୟ ତରଙ୍ଗ ଉଠେ,
କୁସୁମ ଝରିୟା ପଡ଼େ କୁସୁମ ଫୁଟେ ।
ନାହି କ୍ଷୟ, ନାହି ଶେଷ, ନାହି ନାହି ଦୈନ୍ୟଲେଶ–
ସେଇ ପୂର୍ଣ୍ଣତାର ପାୟେ ମନ ସ୍ଥାନ ମାଗେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୯ (1903)

ପୂଜା/ ଆଶ୍ୱାସ/୨୪୯: ଅନ୍ତରେ ଜାଗିଛ ଅନ୍ତରଯାମୀ

ଅନ୍ତରେ ଜାଗିଛ ଅନ୍ତରଯାମୀ ।
ତବୁ ସଦା ଦୂରେ ଭ୍ରମିତେଛି ଆମି ॥
ସଂସାର ସୁଖ କରେଛି ବରଣ,
ତବୁ ତୁମି ମମ ଜୀବନସ୍ୱାମୀ ॥
ନା ଜାନିୟା ପଥ ଭ୍ରମିତେଛି ପଥେ
ଆପନ ଗରବେ ଅସୀମ ଜଗତେ ।
ତବୁ ସ୍ନେହନେତ୍ର ଜାଗେ ଧ୍ରୁବତାରା,
ତବ ଶୁଭ ଆଶିସ ଆସିଛେ ନାମି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୦ (1894)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୬ ଜାଇନେ ଗରବେ ⟹ ଗୌରବେ

ପୂଜା/ ଆଶ୍ୱାସ/୨୫୦: ଦୀର୍ଘ ଜୀବନପଥ

ଦୀର୍ଘ ଜୀବନପଥ, କତ ଦୁଃଖତାପ, କତ ଶୋକଦହନ–
ଗେୟେ୍ ଚଲି ତବୁ ତାଁର କରୁଣାର ଗାନ ॥
ଖୁଲେ ରେଖେଛେନ ତାଁର ଅମୃତଭବନଦ୍ୱାର–
ଶ୍ରାନ୍ତି ଘୁଚିବେ, ଅଶ୍ରୁ ମୁଛିବେ, ଏ ପଥେର ହବେ ଅବସାନ ॥
ଅନନ୍ତେର ପାନେ ଚାହି ଆନନ୍ଦେର ଗାନ ଗାହି–
କ୍ଷୁଦ୍ର ଶୋକତାପ ନାହି ନାହି ରେ ।
ଅନନ୍ତ ଆଲୟ୍ ଯାର କିସେର ଭାବନା ତାର–
ନିମେଷେର ତୁଚ୍ଛ ଭାରେ ହବ ନା ରେ ମ୍ରିୟ୍ମାଣ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆଶ୍ୱାସ/୨୫୧: ଆଜି କୋନ୍ ଧନ ହତେ

ଆଜି କୋନ୍ ଧନ ହତେ ବିଶ୍ୱେ ଆମାରେ
କୋନ୍ ଜନେ କରେ ବଞ୍ଚିତ–
ତବ ଚରଣ-କମଳ-ରତନ-ରେଣୁକା
ଅନ୍ତରେ ଆଛେ ସଞ୍ଚିତ ॥
କତ ନିଠୁର କଠୋର ଦରଶେ ଘରଷେ ମର୍ମମାଝାରେ ଶଲ୍ୟ ବରଷେ,
ତବ ପ୍ରାଣ ମନ ପୀୟୂଷପରଶେ ପଲେ ପଲେ ପୁଲକାଞ୍ଚିତ ॥
ଆଜି କିସେର ପିପାସା ମିଟିଲ ନା ଓଗୋ
ପରମ ପରାନବଲ୍ଲଭ !
ଚିତେ ଚିରସୁଧା କରେ ସଞ୍ଚାର ତବ
ସକରୁଣ କରପଲ୍ଲବ ।
ନାଥ, ଯାର ଯାହା ଆଛେ ତାର ତାଇ ଥାକ୍, ଆମି ଥାକି ଚିରଲାଞ୍ଛିତ–
ଶୁଧୁ ତୁମି ଏ ଜୀବନେ ନୟନେ ନୟନେ ଥାକୋ ଥାକୋ ଚିରବାଞ୍ଛିତ ॥

୧୪ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୦୩ (1896)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆଶ୍ୱାସ/୨୫୨: କେ ଯାୟ୍ ଅମୃତଧାମଯାତ୍ରୀ

କେ ଯାୟ୍ ଅମୃତଧାମଯାତ୍ରୀ ।

ଆଜି ଏ ଗହନ ତିମିରରାତ୍ରି

କାଁପେ ନଭ ଜୟ୍‌ଗାନେ ॥

ଆନନ୍ଦରବ ଶ୍ରବଣେ ଲାଗେ, ସୁପ୍ତ ହୃଦୟ୍ ଚମକି ଜାଗେ,

ଚାହି ଦେଖେ ପଥପାନେ ॥

ଓଗୋ ରହୋ ରହୋ, ମୋରେ ଡାକି ଲହୋ, କହୋ ଆଶ୍ୱାସବାଣୀ ।

ଯାବ ଅହରହ ସାଥେ ସାଥେ

ସୁଖେ ଦୁଖେ ଶୋକେ ଦିବସ ରାତେ

ଅପରାଜିତ ପ୍ରାଣେ ॥

୨୯ ଭାଦ୍ର ୧୩୦୩ (1896)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଅନ୍ତର୍ମୁଖେ/୨୪୩: ଚୋଖେର ଆଲୋୟ୍ ଦେଖେଛିଲେମ

ଚୋଖେର ଆଲୋୟ୍ ଦେଖେଛିଲେମ ଚୋଖେର ବାହିରେ ।

ଅନ୍ତରେ ଆଜ ଦେଖବ, ଯଖନ ଆଲୋକ ନାହିରେ ॥

ଧରାୟ୍ ଯଖନ ଦାଓ ନା ଧରା ହୃଦୟ୍ ତଖନ ତୋମାୟ୍ ଭରା,

ଏଖନ ତୋମାର ଆପନ ଆଲୋୟ୍ ତୋମାୟ୍ ଚାହି ରେ ॥

ତୋମାୟ୍ ନିୟେ଼ ଖେଲେଛିଲେମ ଖେଲାର ଘରେତେ ।

ଖେଲାର ପୁତୁଲ ଭେଙେ ଗେଛେ ପ୍ରଲୟ୍ ଝଡ଼େତେ ।

ଥାକ୍ ତବେ ସେଇ କେବଲ ଖେଲା, ହୋକ-ନା ଏଖନ ପ୍ରାଣେର ମେଲା–

ତାରେର ବୀଣା ଭାଙଲ, ହୃଦୟ୍-ବୀଣାୟ୍ ଗାହି ରେ ॥

୨୧ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଅନ୍ତର୍ମୁଖେ/୨୫୪: ଏବାର ନୀରବ କରେ ଦାଓ ହେ

ଏବାର ନୀରବ କରେ ଦାଓ ହେ ତୋମାର ମୁଖର କବିରେ ।
ତାର ହୃଦୟ୍‌ବାଁଶି ଆପନି କେଡ଼େ ବାଜାଓ ଗଭୀରେ ॥
ନିଶୀଥରାତେର ନିବିଡ଼ ସୁରେ ବାଁଶିତେ ତାନ ଦାଓ ହେ ପୁରେ,
ଯେ ତାନ ଦିୟେ ଅବାକ୍ କର ଗ୍ରହଶଶୀରେ ॥
ଯା-କିଛୁ ମୋର ଛଡ଼ିୟେ ଆଛେ ଜୀବନ-ମରଣେ
ଗାନେର ଟାନେ ମିଲୁକ ଏସେ ତୋମାର ଚରଣେ ।
ବହୁଦିନେର ବାକ୍ୟରାଶି ଏକ ନିମେଷେ ଯାବେ ଭାସି–
ଏକଲା ବସେ ଶୁନବ ବାଁଶି ଅକୂଳ ତିମିରେ ॥

୩୦ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୬ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ଅବାକ୍ $\Longrightarrow$ ଅବାକ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଅନ୍ତର୍ମୁଖେ/୨୫୫: ଏକମନେ ତୋର ଏକତାରାତେ

ଏକମନେ ତୋର ଏକତାରାତେ ଏକଟି ଯେ ତାର ସେଇଟି ବାଜା–
ଫୁଲବନେ ତୋର ଏକଟି କୁସୁମ, ତାଇ ନିୟେ ତୋର ଡାଲି ସାଜା ॥
ଯେଖାନେ ତୋର ସୀମା ସେଥାୟ ଆନନ୍ଦେ ତୁଇ ଥାମିସ ଏସେ,
ଯେ କଡ଼ି ତୋର ପ୍ରଭୁର ଦେଓୟା ସେଇ କଡ଼ି ତୁଇ ନିସ ରେ ହେସେ ।
ଲୋକେର କଥା ନିସ ନେ କାନେ, ଫିରିସ ନେ ଆର ହାଜାର ଟାନେ,
ଯେନ ରେ ତୋର ହୃଦୟ ଜାନେ ହୃଦୟେ ତୋର ଆଛେନ ରାଜା–
ଏକତାରାତେ ଏକଟି ଯେ ତାର ଆପନ-ମନେ ସେଇଟି ବାଜା ॥

୨୫ ମାଘ ୧୩୧୨ (1906)

ପୂଜା/ ଅନ୍ତର୍ମୁଖେ/୨୫୭: ଗଭୀର ରଜନୀ ନାମିଲ ହୃଦୟେ

ଗଭୀର ରଜନୀ ନାମିଲ ହୃଦୟେ, ଆର କୋଲାହଲ ନାଇ ।
ରହି ରହି ଶୁଧୁ ସୁଦୂର ସିନ୍ଧୁର ଧ୍ୱନି ଶୁନିବାରେ ପାଇ ॥
ସକଲ ବାସନା ଚିତ୍ତେ ଏଲ ଫିରେ, ନିବିଡ଼ ଆଁଧାର ଘନାଲୋ ବାହିରେ–
ପ୍ରଦୀପ ଏକଟି ନିଭୃତ ଅନ୍ତରେ ଜ୍ୱଲିତେଛେ ଏକ ଠାଁଇ ॥
ଅସୀମ ମଙ୍ଗଲେ ମିଲିଲ ମାଧୁରୀ, ଖେଲା ହଲ ସମାଧାନ ।
ଚପଲ ଚଞ୍ଚଲ ଲହରୀଲୀଲା ପାରାବାରେ ଅବସାନ ।
ନୀରବ ମନ୍ତ୍ରେ ହୃଦୟମାଝେ ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ବାଜେ,
ଅରୂପକାନ୍ତି ନିରଖି ଅନ୍ତରେ ମୁଦିତଲୋଚନେ ଚାଇ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୯ (1903)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଅନ୍ତର୍ମୁଖେ/୨୫୭: ଭୁବନ ହଇତେ ଭୁବନବାସୀ

ଭୁବନ ହଇତେ ଭୁବନବାସୀ ଏସୋ ଆପନ ହୃଦୟେ ।
ହୃଦୟମାଝେ ହୃଦୟନାଥ ଆଛେ ନିତ୍ୟ ସାଥ ସାଥ–
କୋଥା ଫିରିଛ ଦିବାରାତ, ହେରୋ ତାଁହାରେ ଅଭୟେ ॥
ହେଥା ଚିର-ଆନନ୍ଦଧାମ, ହେଥା ବାଜିଛେ ଅଭୟ ନାମ,
ହେଥା ପୂରିବେ ସକଳ କାମ ନିଭୃତ ଅମୃତ-ଆଲୟେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଚିର-ଆନନ୍ଦଧାମ' ⟹ 'ଚିର ଆନନ୍ଦଧାମ'
ଶେଷ ଲାଇନେ ପୂରିବେ ⟹ ପୁରିବେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଅନ୍ତର୍ମୁଖେ/୨୪୮: ଜୀବନ ଯଖନ ଛିଲ ଫୁଲେର

ଜୀବନ ଯଖନ ଛିଲ ଫୁଲେର ମତୋ
ପାପଡ଼ି ତାହାର ଛିଲ ଶତ ଶତ ॥
ବସନ୍ତେ ସେ ହ'ତ ଯଖନ ଦାତା
ଝରିୟେ ଦିତ ଦୁ-ଚାରଟି ତାର ପାତା,
ତବୁଓ ଯେ ତାର ବାକି ରଇତ କତ ॥
ଆଜ ବୁଝି ତାର ଫଲ ଧରେଛେ, ତାଇ
ହାତେ ତାହାର ଅଧିକ କିଛୁ ନାଇ ।
ହେମନ୍ତେ ତାର ସମୟ୍ ହଲ ଏବେ
ପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ ଆପନାକେ ସେ ଦେବେ,
ରସେର ଭାରେ ତାଇ ସେ ଅବନତ ॥

୧୧ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୦ (1913)

ପୂଜା/ ଅନୁବୋଧନ/୨୫୯: ବାଧା ଦିଲେ ବାଧବେ ଲଡ଼ାଇ

ବାଧା ଦିଲେ ବାଧବେ ଲଡ଼ାଇ, ମରତେ ହବେ ।
ପଥ ଜୁଡ଼େ କି କରବି ବଡ଼ାଇ, ସରତେ ହବେ ॥
ଲୁଠ-କରା ଧନ କ'ରେ ଜଡ଼ୋ କେ ହତେ ଚାସ ସବାର ବଡ଼ୋ–
ଏକ ନିମେଷେ ପଥେର ଧୁଲାୟ୍ ପଡ଼ତେ ହବେ ।
ନାଡ଼ା ଦିତେ ଗିୟେ୍ ତୋମାୟ୍ ନଡ଼ତେ ହବେ ॥
ନୀଚେ ବସେ ଆଛିସ କେ ରେ, କାଁଦିସ କେନ ?
ଲଜ୍ଜାଡୋରେ ଆପନାକେ ରେ ବାଁଧିସ କେନ ?
ଧନୀ ଯେ ତୁଇ ଦୁଃଖଧନେ ସେଇ କଥାଟି ରାଖିସ ମନେ–
ଧୁଲାର 'ପରେ ସ୍ୱର୍ଗ ତୋମାୟ୍ ଗଡ଼ତେ ହବେ–
ବିନା ଅସ୍ତ୍ର, ବିନା ସହାୟ୍, ଲଡ଼ତେ ହବେ ॥

୪ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଅନ୍ତ୍ରବୋଧନ/୨୭୦: ତୁଇ କେବଳ ଥାକିସ ସରେ

ତୁଇ କେବଳ ଥାକିସ ସରେ ସରେ,

ତାଇ ପାସ ନେ କିଛୁଇ ହୃଦୟ ଭରେ ॥

ଆନନ୍ଦଭାଣ୍ଡାରେର ଥେକେ ଦୂତ ଯେ ତୋରେ ଗେଲ ଡେକେ–

କୋଣେ ବସେ ଦିସ ନେ ସାଡ଼ା, ସବ ଖୋଓୟାଲି ଏମନି କରେ ॥

ଜୀବନଟାକେ ତୋଲ୍ ଜାଗିୟେ,

ମାଝେ ସବାର ଆୟ୍ ଆଗିୟେ ।

ଚଲିସ ନେ ପଥ ମେପେ ମେପେ ଆପନାକେ ଦେ ନିଖିଳ ବ୍ୟେପେ–

ଯେ କ'ଟା ଦିନ ବାକି ଆଛେ କାଟାସ ନେ ଆର ଘୁମେର ଘୋରେ ॥

୫ କାର୍ତିକ ୧୩୨୦ (1913)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ପ୍ରଥମ ଦୁଇ ଲାଇନ

'କେବଳ ଥାକିସ ସରେ ସରେ,

ତାଇ ପାସ ନେ କିଛୁଇ ହୃଦୟ ଭରେ ।'

୪ ଲାଇନେ ଖୋଓୟାଲି ⟹ ଖୋୟାଲି

୫ ଲାଇନେ 'ଜୀବନଟାକେ ତୋଲ୍' ⟹ 'ଜୀବନକେ ଆଜ ତୋଲ୍'

ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଯେ କ'ଟା ଦିନ' ⟹ 'ଯେଟୁକୁ ଦିନ'

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଅନୁବୋଧନ/୬୭୧: ଦାଁଡ଼ାଓ, ମନ, ଅନନ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ-ମାଝେ

ଦାଁଡ଼ାଓ, ମନ, ଅନନ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ-ମାଝେ ଆନନ୍ଦସଭାଭବନେ ଆଜ ॥

ବିପୁଳମହିମାମୟ, ଗଗନେ ମହାସନେ ବିରାଜ କରେ ବିଶ୍ୱରାଜ ॥

ସିନ୍ଧୁ ଶୈଳ ତଟିନୀ ମହାରଣ୍ୟ ଜଳଧରମାଳା

ତପନ ଚନ୍ଦ୍ର ତାରା ଗଭୀର ମନ୍ଦ୍ରେ ଗାହିଛେ ଶୁନ ଗାନ ।

ଏଇ ବିଶ୍ୱମହୋତ୍ସବ ଦେଖି ମଗନ ହଲ ସୁଖେ କବିଚିତ୍ତ,

ଭୁଲି ଗେଲ ସବ କାଜ ॥

ପ୍ର: ୧୯୦୯ (1909)

ପୂଜା/ ଅନ୍ତ୍ବୋଧନ/୬୭୬: ନଦୀପାରେର ଏଇ ଆଷାଢ଼େର

ନଦୀପାରେର ଏଇ ଆଷାଢ଼େର ପ୍ରଭାତଖାନି
ନେ ରେ ଓ ମନ, ନେ ରେ ଆପନ ପ୍ରାଣେ ଟାନି ॥
ସବୁଜ-ନୀଲେ ସୋନାୟ୍ ମିଲେ ଯେ ସୁଧା ଏଇ ଛଡ଼ିୟେ ଦିଲେ,
ଜାଗିୟେ ଦିଲେ ଆକାଶତଲେ ଗଭୀର ବାଣୀ,
ନେ ରେ ଓ ମନ, ନେ ରେ ଆପନ ପ୍ରାଣେ ଟାନି ॥
ଏମନି କରେ ଚଲତେ ପଥେ ଭବେର କୂଲେ
ଦୁଇ ଧାରେ ଯା ଫୁଲ ଫୁଟେ ସବ ନିସ ରେ ତୁଲେ ।
ସେ ଫୁଲଗୁଲି ଚେତନାତେ ଗେଁଥେ ତୁଲିସ ଦିବସ-ରାତେ,
ଦିନେ ଦିନେ ଆଲୋର ମାଲା ଭାଗ୍ୟ ମାନି–
ନେ ରେ ଓ ମନ, ନେ ରେ ଆପନ ପ୍ରାଣେ ଟାନି ॥

୨୫ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ 'ସେ ଫୁଲଗୁଲି ଚେତନାତେ' ⟹ 'ସେଗୁଲି ତୋର ଚେତନାତେ'
୯ ଲାଇନେ 'ଦିନେ ଦିନେ ଆଲୋର ମାଲା' ⟹ 'ପ୍ରତିଦିନଟି ଯତନ କରେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆତ୍ମବୋଧନ/୨୭୩: ଶାନ୍ତ ହ ରେ ମମ ଚିତ୍ତ

ଶାନ୍ତ ହ ରେ ମମ ଚିତ୍ତ ନିରାକୁଳ, ଶାନ୍ତ ହ ରେ ଓରେ ଦୀନ!
ହେରୋ ଚିଦମ୍ବରେ ମଙ୍ଗଳେ ସୁନ୍ଦରେ ସର୍ବଚରାଚର ଲୀନ ॥
ଶୁନ ରେ ନିଖିଳହୃଦୟନିସ୍ୟନ୍ଦିତ ଶୂନ୍ୟତଳେ ଉଥଲେ ଜୟସଙ୍ଗୀତ,
ହେରୋ ବିଶ୍ୱ ଚିରପ୍ରାଣତରଙ୍ଗିତ ନନ୍ଦିତ ନିତ୍ୟନବୀନ ॥
ନାହି ବିନାଶ ବିକାର ବିଶୋଚନ, ନାହି ଦୁଃଖ ସୁଖ ତାପ–
ନିର୍ମଳ ନିଷ୍କଳ ନିର୍ଭୟ ଅକ୍ଷୟ, ନାହି ଜରା ଜ୍ୱର ପାପ ।
ଚିର ଆନନ୍ଦ, ବିରାମ ଚିରନ୍ତନ, ପ୍ରେମ ନିରନ୍ତର, ଜ୍ୟୋତି ନିରଞ୍ଜନ–
ଶାନ୍ତି ନିରାମୟ, କାନ୍ତି ସୁନନ୍ଦନ,
ସାନ୍ତ୍ୱନ ଅନ୍ତବିହୀନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୩ (1897)

 contact: somen@iopb.res.in

পূজা/ জাগরণ/৩৭৪: ଶୁଭ୍ର ନବ ଶଙ୍ଖ ତବ

ଶୁଭ୍ର ନବ ଶଙ୍ଖ ତବ ଗଗନ ଭରି ବାଜେ,
ଧ୍ୱନିଲ ଶୁଭ ଜାଗରଣଗୀତ ।
ଅରୁଣରୁଚି ଆସନେ ଚରଣ ତବ ରାଜେ,
ମମ ହୃଦୟକମଲ ବିକଶିତ ॥
ଗ୍ରହଣ କର' ତାରେ ତିମିରପରପାରେ,
ବିମଳତର ପୁଣ୍ୟକରପରଶ-ହରଷିତ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୬ (1929)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ କର' ⟹ କରୋ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୬୫: ପୂର୍ବଗଗନଭାଗେ

ପୂର୍ବଗଗନଭାଗେ

ଦୀପ୍ତ ହଇଲ ସୁପ୍ରଭାତ

ତରୁଣାରୁଣରାଗେ ।

ଶୁଭ୍ର ଶୁଭ୍ର ମୁହୂର୍ତ ଆଜି ସାର୍ଥକ କର' ରେ,

ଅମୃତେ ଭର' ରେ–

ଅମିତପୁଣ୍ୟଭାଗୀ କେ

ଜାଗେ କେ ଜାଗେ ॥

ମାଘ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ କର' ⟹ କରୋ

୫ ଲାଇନେ ଭର' ⟹ ଭରୋ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୭୭: ମନ, ଜାଗ' ମଙ୍ଗଲଲୋକେ

ମନ, ଜାଗ' ମଙ୍ଗଲଲୋକେ ଅମଲ ଅମୃତମୟ୍ ନବ ଆଲୋକେ
ଜ୍ୟୋତିବିଭାସିତ ଚୋଖେ ॥
ହେର' ଗଗନ ଭରି ଜାଗେ ସୁନ୍ଦର, ଜାଗେ ତରଙ୍ଗେ ଜୀବନସାଗର–
ନିର୍ମଳ ପ୍ରାତେ ବିଶ୍ୱେର ସାଥେ ଜାଗ' ଅଭୟ୍ ଅଶୋକେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୭୭: ଭୋରେର ବେଲା କଖନ ଏସେ

ଭୋରେର ବେଲା କଖନ ଏସେ   ପରଶ କରେ ଗେଛ ହେସେ ॥
ଆମାର ଘୁମେର ଦୁୟାର ଠେଲେ   କେ ସେଇ ଖବର ଦିଲ ମେଲେ–
ଜେଗେ ଦେଖି ଆମାର ଆଁଖି ଆଁଖିର ଜଲେ ଗେଛେ ଭେସେ ॥
ମନେ ହଲ ଆକାଶ ଯେନ କଇଲ କଥା କାନେ କାନେ ।
ମନେ ହଲ ସକଲ ଦେହ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଲ ଗାନେ ଗାନେ ।
ହୃଦୟ ଯେନ ଶିଶିରନତ   ଫୁଟଲ ପୂଜାର ଫୁଲେର ମତୋ–
ଜୀବନନଦୀ କୂଲ ଛାପିୟେ ଛଡ଼ିୟେ ଗେଲ ଅସୀମଦେଶେ ॥

୯ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୦ (1913)

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୭୮: ଏଖନୋ ଘୋର ଭାଙେ ନା ତୋର

ଏଖନୋ ଘୋର ଭାଙେ ନା ତୋର ଯେ, ମେଲେ ନା ତୋର ଆଁଖି–
କାଁଟାର ବନେ ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ ରେ ଜାନିସ ନେ ତୁଇ ତା କି ?
ଓରେ ଅଲସ, ଜାନିସ ନେ ତୁଇ ତା କି ?
ଜାଗୋ ଏବାର ଜାଗୋ, ବେଳା କାଟାସ ନା ଗୋ ॥
କଠିନ ପଥେର ଶେଷେ କୋଥାୟ୍ ଅଗମ ବିଜନ ଦେଶେ
ଓ ସେଇ ବନ୍ଧୁ ଆମାର ଏକଲା ଆଛେ ଗୋ, ଦିସ୍ ନେ ତାରେ ଫାଁକି ॥
ପ୍ରଖର ରବିର ତାପେ ନା ହୟ୍ ଶୁଷ୍କ ଗଗନ କାଁପେ,
ନାହୟ୍ ଦଗ୍ଧ ବାଲୁ ତପ୍ତ ଆଁଚଲେ ଦିକ ଚାରି ଦିକ ଢାକି–
ପିପାସାତେ ଦିକ ଚାରି ଦିକ ଢାକି ।
ମନେର ମାଝେ ଚାହି ଦେଖ୍ ରେ ଆନନ୍ଦ କି ନାହି ।
ପଥେ ପାୟେ ପାୟେ ଦୁଖେର ବାଁଶରି ବାଜବେ ତୋରେ ଡାକି–
ମଧୁର ସୁରେ ବାଜବେ ତୋରେ ଡାକି ॥

୨୭ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୮ (1912)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨,୩ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନର ବଦଲେ '।'
୬ ଲାଇନେ ଦିସ୍ ⟹ ଦିସ
୭,୮ ଲାଇନେ 'ଦିକ ଚାରି ଦିକ' ⟹ 'ଦିକ୍ ଚାରି ଦିକ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୭୯: ଆଜି ନିର୍ଭୟନିଦ୍ରିତ

ଆଜି ନିର୍ଭୟନିଦ୍ରିତ ଭୁବନେ ଜାଗେ, କେ ଜାଗେ ?
ଘନ ସୌରଭମନ୍ଥର ପବନେ ଜାଗେ, କେ ଜାଗେ ? ।
କତ ନୀରବ ବିହଙ୍ଗକୁଳାୟେ
ମୋହନ ଅଙ୍ଗୁଳି ବୁଳାୟେ– ଜାଗେ, କେ ଜାଗେ ?
କତ ଅସ୍ଫୁଟ ପୁଷ୍ପେର ଗୋପନେ ଜାଗେ, କେ ଜାଗେ ?
ଏଇ ଅପାର ଅମ୍ବରପାଥାରେ
ସ୍ତମ୍ଭିତ ଗମ୍ଭୀର ଆଁଧାରେ– ଜାଗେ, କେ ଜାଗେ ?
ମମ ଗଭୀର ଅନ୍ତରବେଦନେ ଜାଗେ, କେ ଜାଗେ ? ।

ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୭୦: ଭୋର ହ'ଲ ବିଭାବରୀ

ଭୋର ହ'ଲ ବିଭାବରୀ, ପଥ ହ'ଲ ଅବସାନ–

ଶୁନ ଓଇ ଲୋକେ ଲୋକେ ଉଠେ ଆଲୋକେରଇ ଗାନ ॥

ଧନ୍ୟ ହଲି ମରି ମରି ଧୁଲାୟ୍ ଧୂସର ପ୍ରାଣ ॥

ବନେର କୋଲେର କାଛେ   ସମୀରଣ ଜାଗିୟାଛେ,

ମଧୁଭିକ୍ଷୁ ସାରେ ସାରେ   ଆଗତ କୁଞ୍ଜେର ଦ୍ୱାରେ ।

ହ'ଲ ତବ ଯାତ୍ରା ସାରା,   ମୋଛୋ ମୋଛୋ ଅଶ୍ରୁଧାରା

ଲଜ୍ଜା ଭୟ୍ ଗେଲ ଝରି, ଘୁଚିଲ ରେ ଅଭିମାନ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910-1911)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୭୧: ନିଶାର ସ୍ୱପନ ଛୁଟଲ ରେ

ନିଶାର ସ୍ୱପନ ଛୁଟଲ ରେ, ଏଇ ଛୁଟଲ ରେ, ଟୁଟଲ ବାଁଧନ ଟୁଟଲ ରେ ॥
ରଇଲ ନା ଆର ଆଡ଼ାଲ ପ୍ରାଣେ, ବେରିୟେ ଏଲେମ ଜଗତ୍‌-ପାନେ–
ହୃଦୟଶତଦଲେର ସକଲ ଦଲଗୁଲି ଏଇ ଫୁଟଲ ରେ ଏଇ ଫୁଟଲ ରେ ॥
ଦୁୟାର ଆମାର ଭେଙେ ଶେଷେ ଦାଁଡ଼ାଲେ ଯେଇ ଆପନି ଏସେ
ନୟନଜଲେ ଭେସେ ହୃଦୟ ଚରଣତଲେ ଲୁଟଲ ରେ ।
ଆକାଶ ହତେ ପ୍ରଭାତ-ଆଲୋ ଆମାର ପାନେ ହାତ ବାଡ଼ାଲୋ,
ଭାଙା କାରାର ଦ୍ୱାରେ ଆମାର ଜୟଧ୍ୱନି ଉଠଲ ରେ ଏଇ ଉଠଲ ରେ ॥

୯୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୭୨: ଅନେକ ଦିନେର ଶୂନ୍ୟତା ମୋର

ଅନେକ ଦିନେର ଶୂନ୍ୟତା ମୋର ଭରତେ ହବେ
ମୌନବୀଣାର ତନ୍ତ୍ର ଆମାର ଜାଗାଓ ସୁଧାରବେ ॥
ବସନ୍ତସମୀରେ ତୋମାର ଫୁଲ-ଫୁଟାନୋ ବାଣୀ
ଦିକ ପରାନେ ଆନି–
ଡାକୋ ତୋମାର ନିଖିଳ-ଉତ୍ସବେ ॥
ମିଳନଶତଦଳେ
ତୋମାର ପ୍ରେମେର ଅରୂପ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖାଓ ଭୁବନତଳେ ।
ସବାର ସାଥେ ମିଳାଓ ଆମାୟ୍, ଭୁଲାଓ ଅହଙ୍କାର,
ଖୁଲାଓ ରୁଦ୍ଧଦ୍ୱାର
ପୂର୍ଣ୍ଣ କରୋ ପ୍ରଣତିଗୌରବେ ॥

୩ ମାଘ ୧୩୩୪ (1928)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ ଅହଙ୍କାର ⟹ ଅହଂକାର

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୭୩: ହେ ଚିରନୂତନ, ଆଜି ଏ ଦିନେର

ହେ ଚିରନୂତନ, ଆଜି ଏ ଦିନେର ପ୍ରଥମ ଗାନେ
ଜୀବନ ଆମାର ଉଠୁକ ବିକାଶି ତୋମାର ପାନେ ॥
ତୋମାର ବାଣୀତେ ସୀମାହୀନ ଆଶା, ଚିରଦିବସେର ପ୍ରାଣମୟୀ ଭାଷା–
କ୍ଷୟହୀନ ଧନ ଭରି ଦେୟ୍ ମନ ତୋମାର ହାତେର ଦାନେ ॥
ଏ ଶୁଭଲଗନେ ଜାଗୁକ ଗଗନେ ଅମୃତବାୟୁ,
ଆନୁକ ଜୀବନେ ନବଜନମେର ଅମଲ ଆୟୁ ।
ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଯା-କିଛୁ ଯାହା-କିଛୁ କ୍ଷୀଣ ନବୀନେର ମାଝେ ହୋକ ତା ବିଲୀନ–
ଧୁୟେ ଯାକ ଯତ ପୁରାନୋ ମଲିନ
ନବ-ଆଲୋକେର ସ୍ନାନେ ॥

୯ ବୈଶାଖ ୧୩୩୩ (1926)

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୨୪: ପ୍ରାଣେର ପ୍ରାଣ ଜାଗିଛେ

ପ୍ରାଣେର ପ୍ରାଣ ଜାଗିଛେ ତୋମାରି ପ୍ରାଣେ,
ଅଲସ ରେ, ଓରେ, ଜାଗୋ ଜାଗୋ ॥
ଶୋନୋ ରେ ଚିତ୍ତଭବନେ ଅନାଦି ଶଙ୍ଖ ବାଜିଛେ–
ଅଲସ ରେ, ଓରେ, ଜାଗୋ ଜାଗୋ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୩୧୭ (1910-1911)

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୭୫: ଜାଗୋ ନିର୍ମଳ ନେତ୍ରେ

ଜାଗୋ ନିର୍ମଳ ନେତ୍ରେ ରାତ୍ରିର ପରପାରେ,
ଜାଗୋ ଅନ୍ତରକ୍ଷେତ୍ରେ ମୁକ୍ତିର ଅଧିକାରେ ॥
ଜାଗୋ ଭକ୍ତିର ତୀର୍ଥେ ପୂଜାପୁଷ୍ପେର ଘ୍ରାଣେ,
ଜାଗୋ ଉନ୍ମୁଖଚିତ୍ତେ, ଜାଗୋ ଅମ୍ଲାନପ୍ରାଣେ,
ଜାଗୋ ନନ୍ଦନନୃତ୍ୟେ ସୁଧାସିନ୍ଧୁର ଧାରେ,
ଜାଗୋ ସ୍ୱାର୍ଥେର ପ୍ରାନ୍ତେ ପ୍ରେମମନ୍ଦିରଦ୍ୱାରେ ॥
ଜାଗୋ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ପୁଣ୍ୟେ, ଜାଗୋ ନିଶ୍ଚଳ ଆଶେ,
ଜାଗୋ ନିଃସୀମ ଶୂନ୍ୟେ ପୂର୍ଣ୍ଣେର ବାହୁପାଶେ ।
ଜାଗୋ ନିର୍ଭୟଧାମେ, ଜାଗୋ ସଂଗ୍ରାମସାଜେ,
ଜାଗୋ ବ୍ରହ୍ମେର ନାମେ, ଜାଗୋ କଲ୍ୟାଣକାଜେ,
ଜାଗୋ ଦୁର୍ଗମଯାତ୍ରୀ ଦୁଃଖେର ଅଭିସାରେ,
ଜାଗୋ ସ୍ୱାର୍ଥେର ପ୍ରାନ୍ତେ ପ୍ରେମମନ୍ଦିରଦ୍ୱାରେ ॥

୪ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୭ (1910)

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୬୭୭: ସ୍ୱପନ ଯଦି ଭାଙିଲେ

ସ୍ୱପନ ଯଦି ଭାଙିଲେ ରଜନୀପ୍ରଭାତେ
ପୂର୍ଣ୍ଣ କରୋ ହିୟା ମଙ୍ଗଳକିରଣେ ॥
ରାଖୋ ମୋରେ ତବ କାଜେ,
ନବୀନ କରୋ ଏ ଜୀବନ ହେ ॥
ଖୁଲି ମୋର ଗୃହଦ୍ୱାର ଡାକୋ ତୋମାରି ଭବନେ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୯ (1903)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୭୭: ବାଜାଓ ତୁମି, କବି, ତୋମାର

ବାଜାଓ ତୁମି, କବି, ତୋମାର ସଙ୍ଗୀତ ସୁମଧୁର
  ଗମ୍ଭୀରତର ତାନେ ପ୍ରାଣେ ମମ–
ଦ୍ରବ ଜୀବନ ଝରିବେ ଝର ଝର ନିର୍ଝର ତବ ପାୟେ୍ ॥
ବିସରିବ ସବ ସୁଖ-ଦୁଖ, ଚିନ୍ତା, ଅତୃପ୍ତ ବାସନା–
ବିଚରିବେ ବିମୁକ୍ତ ହୃଦୟ୍ ବିପୁଳ ବିଶ୍ୱ-ମାଝେ
    ଅନୁଖନ ଆନନ୍ଦବାୟେ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୯ (1903)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତ ⟹ ସଂଗୀତ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୭୮: ମନୋମୋହନ, ଗହନ ଯାମିନୀଶେଷେ

ମନୋମୋହନ, ଗହନ ଯାମିନୀଶେଷେ
    ଦିଲେ ଆମାରେ ଜାଗାୟେ ॥
ମେଲି ଦିଲେ ଶୁଭପ୍ରାତେ ସୁପ୍ତ ଏ ଆଁଖି
    ଶୁଭ୍ର ଆଲୋକ ଲାଗାୟେ ॥
ମିଥ୍ୟା ସ୍ୱପନରାଜି କୋଥା ମିଲାଇଲ,
    ଆଁଧାର ଗେଲ ମିଲାୟେ ।
ଶାନ୍ତିସରସୀ-ମାଝେ ଚିତ୍ତକମଲ
    ଫୁଟିଲ ଆନନ୍ଦବାୟେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୯ (1903)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୭୯: ପାନ୍ଥ, ଏଖନୋ କେନ ଅଳସିତ

ପାନ୍ଥ, ଏଖନୋ କେନ ଅଳସିତ ଅଙ୍ଗ–
ହେରୋ, ପୁଷ୍ପବନେ ଜାଗେ ବିହଙ୍ଗ ॥
ଗଗନ ମଗନ ନନ୍ଦନ-ଆଲୋକ ଉଲ୍ଲାସେ,
ଲୋକେ ଲୋକେ ଉଠେ ପ୍ରାଣତରଙ୍ଗ ॥
ରୁଦ୍ଧ ହୃଦୟକକ୍ଷେ ତିମିରେ
କେନ ଆତ୍ମସୁଖଦୁଃଖେ ଶୟାନ–
ଜାଗୋ ଜାଗୋ, ଚଲୋ ମଙ୍ଗଲପଥେ
ଯାତ୍ରୀଦଲେ ମିଲି ଲହୋ ବିଶ୍ୱେର ସଙ୍ଗ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୦୪ (1897)

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୬୮୦: ଦୁଃଖରାତେ, ହେ ନାଥ

ଦୁଃଖରାତେ, ହେ ନାଥ, କେ ଡାକିଲେ–
ଜାଗି ହେରିନୁ ତବ ପ୍ରେମମୁଖଛବି ॥
ହେରିନୁ ଉଷାଲୋକେ ବିଶ୍ୱ ତବ କୋଳେ,
ଜାଗେ ତବ ନୟନେ ପ୍ରାତେ ଶୁଭ୍ର ରବି ॥
ଶୁନିନୁ ବନେ ଉପବନେ ଆନନ୍ଦଗାଥା,
ଆଶା ହୃଦୟେ ବହି ନିତ୍ୟ ଗାହେ କବି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୯ (1903)

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୬୮୧: ଡାକୋ ମୋରେ ଆଜି ଏ

ଡାକୋ ମୋରେ ଆଜି ଏ ନିଶୀଥେ

ନିଦ୍ରାମଗନ ଯବେ ବିଶ୍ୱଜଗତ,

ହୃଦୟେ ଆସିୟେ ନୀରବେ ଡାକୋ ହେ

ତୋମାରି ଅମୃତେ ॥

ଜ୍ୱାଲୋ ତବ ଦୀପ ଏ ଅନ୍ତରତିମିରେ,

ବାର ବାର ଡାକୋ ମମ ଅଚେତ ଚିତେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୮ (1902)

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୮୨: ହରଷେ ଜାଗୋ ଆଜି

ହରଷେ ଜାଗୋ ଆଜି, ଜାଗୋ ରେ ତାଁହାର ସାଥେ,
ପ୍ରୀତିଯୋଗେ ତାଁର ସାଥେ ଏକାକୀ ॥
ଗଗନେ ଗଗନେ ହେରୋ ଦିବ୍ୟ ନୟନେ
କୋନ୍ ମହାପୁରୁଷ ଜାଗେ ମହାଯୋଗାସନେ–
ନିଖିଳ କାଳେ ଜଡ଼େ ଜୀବେ ଜଗତେ
ଦେହେ ପ୍ରାଣେ ହୃଦୟେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୩ (1897)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୮୩: ବିମଳ ଆନନ୍ଦେ ଜାଗୋ

ବିମଳ ଆନନ୍ଦେ ଜାଗୋ ରେ ।
ମଗନ ହଓ ସୁଧାସାଗରେ ॥
ହୃଦୟ୍-ଉଦୟାଚଳେ ଦେଖୋ ରେ ଚାହି
ପ୍ରଥମ ପରମ ଜ୍ୟୋତିରାଗ ରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୫ (1899)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୮୪: ସବେ ଆନନ୍ଦ କରୋ

ସବେ ଆନନ୍ଦ କରୋ

ପ୍ରିୟତମ ନାଥେ ଲୟେ ଯତନେ ହୃଦୟଧାମେ ॥

ସଙ୍ଗୀତଧ୍ୱନି ଜାଗାଓ ଜଗତେ ପ୍ରଭାତେ

ସ୍ତବ୍ଧ ଗଗନ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରୋ ବ୍ରହ୍ମନାମେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1887-1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତଧ୍ୱନି ⟹ ସଂଗୀତଧ୍ୱନି

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୬୮୫: ତୁମି ଆପନି ଜାଗାଓ ମୋରେ

ତୁମି ଆପନି ଜାଗାଓ ମୋରେ ତବ ସୁଧାପରଶେ–

ହୃଦୟନାଥ, ତିମିରରଜନୀ-ଅବସାନେ ହେରି ତୋମାରେ ॥

ଧୀରେ ଧୀରେ ବିକାଶୋ ହୃଦୟଗଗନେ ବିମଲ ତବ ମୁଖଭାତି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1887-1888)

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୮୭: ନୂତନ ପ୍ରାଣ ଦାଓ, ପ୍ରାଣସଖା

ନୂତନ ପ୍ରାଣ ଦାଓ, ପ୍ରାଣସଖା, ଆଜି ସୁପ୍ରଭାତେ ॥

ବିଷାଦ ସବ କରୋ ଦୂର ନବୀନ ଆନନ୍ଦେ,

ପ୍ରାଚୀନ ରଜନୀ ନାଶୋ ନୂତନ ଉଷାଲୋକେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1887-1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ପ୍ରାଣ ଦାଓ, ପ୍ରାଣସଖା,' ⟹ 'ପ୍ରାଣ ଦାଓ ପ୍ରାଣସଖା,'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୮୭: ଶୋନୋ ତାଁର ସୁଧାବାଣୀ

ଶୋନୋ ତାଁର ସୁଧାବାଣୀ ଶୁଭମୁହୂର୍ତେ ଶାନ୍ତପ୍ରାଣେ–
ଛାଡ଼ୋ ଛାଡ଼ୋ କୋଲାହଲ, ଛାଡ଼ୋ ରେ ଆପନ କଥା ॥
ଆକାଶେ ଦିବାନିଶି ଉଥଲେ ସଙ୍ଗୀତଧ୍ୱନି ତାଁହାର,
କେ ଶୁନେ ସେ ମଧୁବୀଣାରବ–
ଅଧୀର ବିଶ୍ୱ ଶୂନ୍ୟପଥେ ହଲ ବାହିର ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨(1886)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତଧ୍ୱନି ⟹ ସଂଗୀତଧ୍ୱନି

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୨୮: ନିଶିଦିନ ଚାହୋ ରେ

ନିଶିଦିନ ଚାହୋ ରେ ତାଁର ପାନେ ।

ବିକଶିବେ ପ୍ରାଣ ତାଁର ଗୁଣଗାନେ ॥

ହେରୋ ରେ ଅନ୍ତରେ ସେ ମୁଖ ସୁନ୍ଦର,

ଭୋଲୋ ଦୁଃଖ ତାଁର ପ୍ରେମମଧୁପାନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨(1886)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଜାଗରଣ/୬୮୯: ଓଠୋ ଓଠୋ ରେ ବିଫଲେ ପ୍ରଭାତ

ଓଠୋ ଓଠୋ ରେ– ବିଫଲେ ପ୍ରଭାତ ବହେ ଯାୟ୍ ଯେ ।
ମେଲୋ ଆଁଖି, ଜାଗୋ ଜାଗୋ, ଥେକୋ ନା ରେ ଅଚେତନେ ॥
ସକଲେଇ ତାଁର କାଜେ ଧାଇଲ ଜଗତମାଝେ,
ଜାଗିଲ ପ୍ରଭାତବାୟୁ, ଭାନୁ ଧାଇଲ ଆକାଶପଥେ ॥
ଏକେ ଏକେ ନାମ ଧରେ ଡାକିଛେନ ବୁଝି ପ୍ରଭୁ–
ଏକେ ଏକେ ଫୁଲଗୁଲି ତାଇ ଫୁଟିୟା ଉଠିଛେ ବନେ ।
ଶୁନ ସେ ଆହ୍ବାନବାଣୀ, ଚାହୋ ସେଇ ମୁଖପାନେ–
    ତାଁହାର ଆଶିସ ଲୟେ୍
        ଚଲୋ ରେ ଯାଇ ସବେ ତାଁର କାଜେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୯୧ (1884)

ପୂଜା/ ନିଃସଂଶୟ/୨୯୦: ଓଦେର କଥାୟ୍ ଧାଁଦା ଲାଗେ

ଓଦେର କଥାୟ୍ ଧାଁଦା ଲାଗେ, ତୋମାର କଥା ଆମି ବୁଝି ।
ତୋମାର ଆକାଶ ତୋମାର ବାତାସ ଏଇ ତୋ ସବଇ ସୋଜାସୁଜି ॥
ହୃଦୟ୍କୁସୁମ ଆପନି ଫୋଟେ, ଜୀବନ ଆମାର ଭରେ ଓଠେ–
ଦୁୟାର ଖୁଲେ ଚେୟେ ଦେଖି ହାତେର କାଛେ ସକଲ ପୁଁଜି ॥
ସକାଲ ସାଁଝେ ସୁର ଯେ ବାଜେ ଭୁବନ-ଜୋଡ଼ା ତୋମାର ନାଟେ,
ଆଲୋର ଜୋୟାର ବେୟେ ତୋମାର ତରୀ ଆସେ ଆମାର ଘାଟେ ।
ଶୁନବ କୀ ଆର ବୁଝବ କୀ ବା, ଏଇ ତୋ ଦେଖି ରାତ୍ରିଦିବା
ଘରେଇ ତୋମାର ଆନାଗୋନା–
ପଥେ କି ଆର ତୋମାୟ୍ ଖୁଁଜି ॥

୨ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ନିଃସଂଶୟ/୨୯୯: ଜାନି ନାଇ ଗୋ ସାଧନ ତୋମାର

ଜାନି ନାଇ ଗୋ ସାଧନ ତୋମାର ବଲେ କାରେ ।
ଆମି ଧୁଲା ବସେ ଖେଲେଛି ଏଇ
ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ ॥
ଅବୋଧ ଆମି ଛିଲେମ ବଲେ ଯେମନ ଖୁଶି ଏଲେମ ଚଲେ,
ଭୟ କରିନି ତୋମାୟ୍ ଆମି ଅନ୍ଧକାରେ ॥
ତୋମାର ଜ୍ଞାନୀ ଆମାୟ୍ ବଲେ କଠିନ ତିରସ୍କାରେ,
'ପଥ ଦିୟେ୍ ତୁଇ ଆସିସ ନି ଯେ, ଫିରେ ଯା ରେ ।'
ଫେରାର ପନ୍ଥା ବନ୍ଧ କରେ ଆପନି ବାଁଧୋ ବାହୁର ଡୋରେ,
ଓରା ଆମାୟ୍ ମିଥ୍ୟା ଡାକେ ବାରେ ବାରେ ॥

୧ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

পূজা/ নিঃসংশয়/২৯২: ଆମାୟ୍ ଭୁଲତେ ଦିତେ ନାଇକୋ

ଆମାୟ୍ ଭୁଲତେ ଦିତେ ନାଇକୋ ତୋମାର ଭୟ୍ ।
ଆମାର ଭୋଲାର ଆଛେ ଅନ୍ତ, ତୋମାର ପ୍ରେମେର ତୋ ନାଇ କ୍ଷୟ୍ ॥
ଦୂରେ ଗିୟେ୍ ବାଡ଼ାଇ ଯେ ଘୁର, ସେ ଦୂର ଶୁଧୁ ଆମାରି ଦୂର–
ତୋମାର କାଛେ ଦୂର କଭୁ ଦୂର ନୟ୍ ॥
ଆମାର ପ୍ରାଣେର କୁଁଡ଼ି ପାପଡ଼ି ନାହି ଖୋଲେ,
ତୋମାର ବସନ୍ତବାୟ୍ ନାଇ କି ଗୋ ତାଇ ବଲେ !
ଏଇ ଖେଳାତେ ଆମାର ସନେ ହାର ମାନୋ ଯେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ–
ହାରେର ମାଝେ ଆଛେ ତୋମାର ଜୟ୍ ॥

୨୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)
ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୭ ଲାଇନେ ମାନୋ ⟹ ମାନ’

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ନିଃସଂଶୟ୍/୨୯୩: ଆମାର ସକଳ କାଁଟା ଧନ୍ୟ କରେ

ଆମାର ସକଳ କାଁଟା ଧନ୍ୟ କରେ ଫୁଟବେ ଫୁଲ ଫୁଟବେ ।
ଆମାର ସକଳ ବ୍ୟଥା ରଙିନ ହୟେ୍ ଗୋଲାପ ହୟେ୍ ଉଠବେ ॥
ଆମାର ଅନେକ ଦିନେର ଆକାଶ-ଚାଓୟା ଆସବେ ଛୁଟେ ଦଖିନ-ହାଓୟା,
ହୃଦୟ୍ ଆମାର ଆକୁଲ କରେ ସୁଗନ୍ଧଧନ ଲୁଟବେ ॥
ଆମାର ଲଜ୍ଜା ଯାବେ ଯଖନ ପାବ ଦେବାର ମତୋ ଧନ,
ଯଖନ ରୂପ ଧରିୟେ୍ ବିକଶିବେ ପ୍ରାଣେର ଆରାଧନ ।
ଆମାର ବନ୍ଧୁ ଯଖନ ରାତ୍ରିଶେଷେ ପରଶ ତାରେ କରବେ ଏସେ,
ଫୁରିୟେ୍ ଗିୟେ୍ ଦଳଗୁଲି ସବ ଚରଣେ ତାର ଲୁଟବେ ॥

୧୫ ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୨୦ (1913)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ନିଃସଂଶୟ/୨୯୪: ତାଇ ତୋମାର ଆନନ୍ଦ ଆମାର

ତାଇ ତୋମାର ଆନନ୍ଦ ଆମାର 'ପର
    ତୁମି ତାଇ ଏସେଛ ନୀଚେ–
ଆମାୟ୍ ନଇଲେ, ତ୍ରିଭୁବନେଶ୍ୱର,
 ତୋମାର ପ୍ରେମ ହତ ଯେ ମିଛେ ॥
  ଆମାୟ୍ ନିୟେ୍ ମେଲେଛ ଏଇ ମେଲା,
  ଆମାର ହିୟ୍ାୟ୍ ଚଲଛେ ରସେର ଖେଲା,
  ମୋର ଜୀବନେ ବିଚିତ୍ରରୂପ ଧରେ
    ତୋମାର ଇଚ୍ଛା ତରଙ୍ଗିଛେ ॥
ତାଇ ତୋ ତୁମି ରାଜାର ରାଜା ହୟେ୍
    ତବୁ ଆମାର ହୃଦୟ୍ ଲାଗି
ଫିରଛ କତ ମନୋହରଣ ବେଶେ,
  ପ୍ରଭୁ, ନିତ୍ୟ ଆଛ ଜାଗି ।
            ତାଇ ତୋ, ପ୍ରଭୁ, ଯେଥାୟ୍ ଏଲ ନେମେ
            ତୋମାରି ପ୍ରେମ ଭକ୍ତପ୍ରାଣେର ପ୍ରେମେ
ମୂର୍ତ୍ତି ତୋମାର ଯୁଗଲସମ୍ମିଲନେ ସେଥାୟ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକାଶିଛେ ॥

୨୮ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ନିଃସଂଶୟ/୨୯୫: ତବ ସିଂହାସନେର ଆସନ ହତେ

ତବ ସିଂହାସନେର ଆସନ ହତେ ଏଲେ ତୁମି ନେମে–
ମୋର ବିଜନ ଘରେର ଦ୍ୱାରେର କାଛେ ଦାଁଡ଼ାଲେ, ନାଥ, ଥେମେ ॥
ଏକଲା ବସେ ଆପନ-ମନେ ଗାଇତେଛିଲେମ ଗାନ;
ତୋମାର କାନେ ଗେଲ ସେ ସୁର, ଏଲେ ତୁମି ନେମେ–
ମୋର ବିଜନ ଘରେର ଦ୍ୱାରେର କାଛେ ଦାଁଡ଼ାଲେ, ନାଥ, ଥେମେ ॥
ତୋମାର ସଭାୟ କତ ଯେ ଗାନ, କତଇ ଆଛେ ଗୁଣୀ–
ଗୁଣହୀନେର ଗାନଖାନି ଆଜ ବାଜଲ ତୋମାର ପ୍ରେମେ!
ଲାଗଲ ସକଲ ତାନେର ମାଝେ ଏକଟି କରୁଣ ସୁର,
ହାତେ ଲୟେ ବରଣମାଲା ଏଲେ ତୁମି ନେମେ–
ମୋର ବିଜନ ଘରେର ଦ୍ୱାରେର କାଛେ ଦାଁଡ଼ାଲେ, ନାଥ, ଥେମେ ॥

୨୭ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୬ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ 'କତ ଯେ ଗାନ, କତଇ ଆଛେ ଗୁଣୀ'
⟹ 'କତ-ନା ଗାନ, କତଇ ଆଛେନ ଗୁଣୀ'
୮ ଲାଇନେ 'ସକଲ ତାନେର ମାଝେ' ⟹ 'ବିଶ୍ୱତାନେର ମାଝେ'
୧, ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଦାଁଡ଼ାଲେ, ନାଥ,' ⟹ 'ଦାଁଡ଼ାଲେ ନାଥ,'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ନିଃସଂଶୟ/୨୯୭: ଜୀବନେ ଯତ ପୂଜା ହଲ ନା

ଜୀବନେ ଯତ ପୂଜା ହଲ ନା ସାରା
ଜାନି ହେ ଜାନି ତାଓ ହୟ୍ ନି ହାରା ॥
ଯେ ଫୁଲ ନା ଫୁଟିତେ ଝରେଛେ ଧରଣୀତେ
ଯେ ନଦୀ ମରୁପଥେ ହାରାଲୋ ଧାରା
ଜାନି ହେ ଜାନି ତାଓ ହୟ୍ ନି ହାରା ॥
ଜୀବନେ ଆଜୋ ଯାହା ରୟେଛେ ପିଛେ
ଜାନି ହେ ଜାନି ତାଓ ହୟ୍ ନି ମିଛେ ।
ଆମାର ଅନାଗତ ଆମାର ଅନାହତ
ତୋମାର ବୀଣାତାରେ ବାଜିଛେ ତାରା–
ଜାନି ହେ ଜାନି ତାଓ ହୟ୍ ନି ହାରା ॥

୨୩ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯৮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ ହାରାଲୋ ⟹ ହାରାଲ

୬ ଲାଇନେ ଆଜୋ ⟹ ଆଜଓ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ନିଃସଂଶୟ/୨୯୭: ଜାନି ଜାନି କୋନ୍ ଆଦି କାଳ

ଜାନି ଜାନି କୋନ୍ ଆଦି କାଳ ହତେ
ଭାସାଲେ ଆମାରେ ଜୀବନେର ସ୍ରୋତେ–
ସହସା, ହେ ପ୍ରିୟ, କତ ଗୃହେ ପଥେ
ରେଖେ ଗେଛ ପ୍ରାଣେ କତ ହରଷନ ॥
କତବାର ତୁମି ମେଘେର ଆଡ଼ାଲେ
ଏମନି ମଧୁର ହାସିୟା ଦାଁଡ଼ାଲେ,
ଅରୁଣକିରଣେ ଚରଣ ବାଡ଼ାଲେ,
ଲଲାଟେ ରାଖିଲେ ଶୁଭ ପରଶନ ॥
ସଞ୍ଚିତ ହୟେ ଆଛେ ଏଇ ଚୋଖେ
କତ କାଲେ କାଲେ କତ ଲୋକେ ଲୋକେ
କତ ନବ ନବ ଆଲୋକେ ଆଲୋକେ
ଅରୂପେର କତ ରୂପଦରଶନ ।
କତ ଯୁଗେ ଯୁଗେ କେହ ନାହି ଜାନେ
ଭରିୟା ଭରିୟା ଉଠେଛେ ପରାନେ
କତ ସୁଖେ ଦୁଖେ କତ ପ୍ରେମେ ଗାନେ
ଅମୃତେର କତ ରସବରଷନ ॥

୧୦ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ନିଃସଂଶୟ/୨୪୮: ତୁମି ଯେ ଆମାରେ ଚାଓ

ତୁମି ଯେ ଆମାରେ ଚାଓ ଆମି ସେ ଜାନି ।
କେନ ଯେ ମୋରେ କାଁଦାଓ ଆମି ସେ ଜାନି ॥
ଏ ଆଲୋକେ ଏ ଆଁଧାରେ କେନ ତୁମି ଆପନାରେ
ଛାୟାଖାନି ଦିୟେ ଛାଓ ଆମି ସେ ଜାନି ॥
ସାରାଦିନ ନାନା କାଜେ କେନ ତୁମି ନାନା ସାଜେ
କତ ସୁରେ ଡାକ ଦାଓ ଆମି ସେ ଜାନି ।
ସାରା ହଲେ ଦେ'ୟା-ନେ'ୟା ଦିନାନ୍ତେର ଶେଷ ଖେୟା
କୋନ୍ ଦିକ-ପାନେ ବାଓ ଆମି ସେ ଜାନି ॥

୨୩ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୧ (1904)

ପୂଜା/ ନିଃସଂଶୟ/୨୯୯: ଜାନି ହେ ଯବେ ପ୍ରଭାତ ହବେ

ଜାନି ହେ ଯବେ ପ୍ରଭାତ ହବେ ତୋମାର କୃପା-ତରଣୀ
 ଲଇବେ ମୋରେ ଭବସାଗର-କିନାରେ ହେ ପ୍ରଭୁ ।
କରି ନା ଭୟ, ତୋମାରି ଜୟ ଗାହିୟା ଯାବ ଚଲିୟା,
 ଦାଁଡ଼ାବ ଆସି ତବ ଅମୃତଦୁୟାରେ ହେ ପ୍ରଭୁ ॥
ଜାନି ହେ ତୁମି ଯୁଗେ ଯୁଗେ ତୋମାର ବାହୁ ଘେରିୟା
 ରେଖେଛ ମୋରେ ତବ ଅସୀମ ଭୁବନେ ହେ–
ଜନମ ମୋରେ ଦିୟେଛ ତୁମି ଆଲୋକ ହତେ ଆଲୋକେ,
 ଜୀବନ ହତେ ନିୟେଛ ନବ ଜୀବନେ ହେ ପ୍ରଭୁ ॥
ଜାନି ହେ ନାଥ, ପୁଣ୍ୟପାପେ ହୃଦୟ ମୋର ସତତ
 ଶୟାନ ଆଛେ ତବ ନୟନସମୁଖେ ହେ ପ୍ରଭୁ ।
ଆମାର ହାତେ ତୋମାର ହାତ ରୟେଛେ ଦିନରଜନୀ,
 ସକଲ ପଥେ-ବିପଥେ ସୁଖେ-ଅସୁଖେ ହେ ପ୍ରଭୁ ।
ଜାନି ହେ ଜାନି ଜୀବନ ମମ ବିଫଳ କଭୁ ହବେ ନା,
 ଦିବେ ନା ଫେଲି ବିନାଶଭୟପାଥାରେ ହେ–
ଏମନି ଦିନ ଆସିବେ ଯବେ କରୁଣାଭରେ ଆପନି
 ଫୁଲେର ମତୋ ତୁଲିୟା ଲବେ ତାହାରେ ହେ ପ୍ରଭୁ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨,୪,୮,୧୦,୧୨,୧୬ ଲାଇନେ 'ହେ ପ୍ରଭୁ' ନେଇ ।
୬,୧୪ ଲାଇନେ 'ହେ' ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧକ/୩୦୦: ନିଭୃତ ପ୍ରାଣେର ଦେବତା

ନିଭୃତ ପ୍ରାଣେର ଦେବତା   ଯେଖାନେ ଜାଗେନ ଏକା,
ଭକ୍ତ, ସେଥାୟ୍ ଖୋଲୋ ଦ୍ୱାର– ଆଜ ଲବ ତାଁର ଦେଖା ॥
ସାରାଦିନ ଶୁଧୁ ବାହିରେ   ଘୁରେ ଘୁରେ କାରେ ଚାହି ରେ,
ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳାର ଆରତି   ହୟ୍ ନି ଆମାର ଶେଖା ॥
ତବ ଜୀବନେର ଆଲୋତେ   ଜୀବନପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଳି
ହେ ପୂଜାରି, ଆଜ ନିଭୃତେ   ସାଜାବ ଆମାର ଥାଳି ।
ଯେଥା ନିଖିଳେର ସାଧନା   ପୂଜାଲୋକ କରେ ରଚନା
ସେଥାୟ୍ ଆମିଓ ଧରିବ   ଏକଟି ଜ୍ୟୋତିର ରେଖା ॥

୧୭ ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସାଧକ/୩୦୯: ଭକ୍ତ କରିଛେ ପ୍ରଭୁର ଚରଣେ

ଭକ୍ତ କରିଛେ ପ୍ରଭୁର ଚରଣେ ଜୀବନସମର୍ପଣ–
ଓରେ ଦୀନ, ତୁଇ ଜୋଡ଼କର କରି କର୍ ତାହା ଦରଶନ ॥
ମିଲନେର ଧାରା ପଡ଼ିତେଛେ ଝରି, ବହିୟା ଯେତେଛେ ଅମୃତଲହରୀ,
ଭୂତଲେ ମାଥାଟି ରାଖିୟା ଲହୋ ରେ ଶୁଭାଶିସ୍-ବରିଷନ ॥
ଓଇ-ଯେ ଆଲୋକ ପଡ଼େଛେ ତାଁହାର ଉଦାର ଲଲାଟଦେଶେ,
ସେଥା ହତେ ତାରି ଏକଟି ରଶ୍ମି ପଡ଼ୁକ ମାଥାୟ୍ ଏସେ ।
ଚାରି ଦିକେ ତାଁର ଶାନ୍ତିସାଗର ସ୍ଥିର ହୟେ୍ ଆଛେ ଭରି ଚରାଚର–
କ୍ଷଣକାଲ-ତରେ ଦାଁଡ଼ାଓ ରେ ତୀରେ, ଶାନ୍ତ କରୋ ରେ ମନ ॥

୧୩୦୭ (1901)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଦାଁଡ଼ାଓ ରେ' ⟹ 'ଦାଁଡ଼ା ଓରେ'

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଉତ୍ସବ/୩୦୬: ଏସେଛେ ସକଲେ କତ ଆଶେ

ଏସେଛେ ସକଲେ କତ ଆଶେ ଦେଖୋ ଚେୟେ୍–
ହେ ପ୍ରାଣେଶ, ଡାକେ ସବେ ଓଇ ତୋମାରେ ॥
ଏସୋ ହେ ମାଝେ ଏସୋ, କାଛେ ଏସୋ,
    ତୋମାୟ୍ ଘିରିବ ଚାରି ଧାରେ ॥
ଉତ୍ସବେ ମାତିବ ହେ ତୋମାୟ୍ ଲୟେ୍,
    ଡୁବିବ ଆନନ୍ଦ-ପାରାବାରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

ପୂଜା/ ଉତ୍ସବ/୩୦୩: ଧ୍ୱନିଲ ଆହ୍ୱାନ ମଧୁର ଗମ୍ଭୀର

ଧ୍ୱନିଲ ଆହ୍ୱାନ ମଧୁର ଗମ୍ଭୀର ପ୍ରଭାତ-ଅମ୍ବର-ମାଝେ,
ଦିକେ ଦିଗନ୍ତରେ ଭୁବନମନ୍ଦିରେ ଶାନ୍ତିସଙ୍ଗୀତ ବାଜେ ॥
ହେରୋ ଗୋ ଅନ୍ତରେ ଅରୂପସୁନ୍ଦରେ, ନିଖିଲ ସଂସାରେ ପରମବନ୍ଧୁରେ,
ଏସୋ ଆନନ୍ଦିତ ମିଲନ-ଅଙ୍ଗନେ ଶୋଭନ ମଙ୍ଗଲ ସାଜେ ॥
କଲୁଷ କଲ୍ମଷ ବିରୋଧ ବିଦ୍ୱେଷ ହଉକ ନିର୍ମଲ, ହଉକ ନିଃଶେଷ–
ଚିତ୍ତେ ହୋକ ଯତ ବିଘ୍ନ ଅପଗତ ନିତ୍ୟ କଲ୍ୟାଣକାଜେ ।
ସ୍ୱର ତରଙ୍ଗିୟା ଗାଓ ବିହଙ୍ଗମ, ପୂର୍ବପଶ୍ଚିମବନ୍ଧୁସଙ୍ଗମ–
ମୈତ୍ରୀବନ୍ଧନପୁଣ୍ୟମନ୍ତ୍ର-ପବିତ୍ର ବିଶ୍ୱସମାଜେ ॥

୧୯ ଡିସେମ୍ବର ୧୯୨୫ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଶାନ୍ତିସଙ୍ଗୀତ ⟹ ଶାନ୍ତିସଂଗୀତ
୭ ଲାଇନେ ପୂର୍ବପଶ୍ଚିମବନ୍ଧୁସଙ୍ଗମ ⟹ ପୂର୍ବପଶ୍ଚିମବନ୍ଧୁସଂଗମ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ উৎସব/୩୦୪: କୀ ଗାବ ଆମି, କୀ ଶୁନାବ

କୀ ଗାବ ଆମି, କୀ ଶୁନାବ, ଆଜି ଆନନ୍ଦଧାମେ ।
ପୁରବାସୀ ଜନେ ଏନେଛି ଡେକେ ତୋମାର ଅମୃତନାମେ ॥
କେମନେ ବର୍ଣ୍ଣିବ ତୋମାର ରଚନା,   କେମନେ ରଟିବ ତୋମାର କରୁଣା,
କେମନେ ଗଳାବ ହୃଦୟ୍ ପ୍ରାଣ ତୋମାର ମଧୁର ପ୍ରେମେ ॥
ତବ ନାମ ଲୟେ୍ ଚନ୍ଦ୍ର ତାରା ଅସୀମ ଶୂନ୍ୟେ ଧାଇଛେ–
ରବି ହତେ ଗ୍ରହେ ଝରିଛେ ପ୍ରେମ, ଗ୍ରହ ହତେ ଗ୍ରହେ ଛାଇଛେ ।
ଅସୀମ ଆକାଶ ନୀଳଶତଦଳ   ତୋମାର କିରଣେ ସଦା ଢଳଢଳ,
ତୋମାର ଅମୃତସାଗର-ମାଝାରେ ଭାସିଛେ ଅବିରାମେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨(1886)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଉତ୍ସବ/୩୦୫: ସଫଳ କରୋ ହେ ପ୍ରଭୁ ଆଜି

ସଫଳ କରୋ ହେ ପ୍ରଭୁ ଆଜି ସଭା, ଏ ରଜନୀ ହୋକ ମହୋତ୍ସବା ॥
ବାହିର ଅନ୍ତର ଭୁବନଚରାଚର ମଙ୍ଗଳଡୋରେ ବାଁଧି ଏକ କରୋ–
ଶୁଷ୍କ ହୃଦୟ୍ କରୋ ପ୍ରେମେ ସରସତର, ଶୂନ୍ୟ ନୟନେ ଆନୋ ପୁଣ୍ୟପ୍ରଭା ॥
ଅଭୟ୍ଦ୍ୱାର ତବ କରୋ ହେ ଅବାରିତ, ଅମୃତ-ଉତ୍ସ ତବ କରୋ ଉତ୍ସାରିତ,
ଗଗନେ ଗଗନେ କରୋ ପ୍ରସାରିତ ଅତିବିଚିତ୍ର ତବ ନିତ୍ୟଶୋଭା ।
ସବ ଭକତେ ତବ ଆନୋ ଏ ପରିଷଦେ, ବିମୁଖ ଚିତ୍ତ ଯତ କରୋ ନତ ତବ ପଦେ,
ରାଜ-ଅଧୀଶ୍ୱର, ତବ ଚିରସମ୍ପଦେ ସବ ସମ୍ପଦ କରୋ ହତଗରବା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୮ (1902)

ପୂଜା/ ଉତ୍ସବ/୩୦୭: ହୃଦିମନ୍ଦିରଦ୍ୱାରେ ବାଜେ

ହୃଦିମନ୍ଦିରଦ୍ୱାରେ ବାଜେ ସୁମଙ୍ଗଳ ଶଙ୍ଖ ॥

ଶତ ମଙ୍ଗଳଶିଖା କରେ ଭବନ ଆଲୋ,

ଉଠେ ନିର୍ମଳ ଫୁଲଗନ୍ଧ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଉତ୍ସବ/୩୦୭: ଓଇ ପୋହାଇଲ ତିମିରରାତି

ଓଇ ପୋହାଇଲ ତିମିରରାତି ।
ପୂର୍ବଗଗନେ ଦେଖା ଦିଲ ନବ ପ୍ରଭାତଛଟା,
ଜୀବନେ-ଯୌବନେ ହୃଦୟେ-ବାହିରେ
ପ୍ରକାଶିଲ ଅତି ଅପରୂପ ମଧୁର ଭାତି ॥
କେ ପାଠାଲେ ଏ ଶୁଭଦିନ ନିଦ୍ରା-ମାଝେ,
ମହା ମହୋଲ୍ଲାସେ ଜାଗାଇଲେ ଚରାଚର,
ସୁମଙ୍ଗଲ ଆଶୀର୍ବାଦ ବରଷିଲେ
କରି ପ୍ରଚାର ସୁଖବାରତା–
ତୁମି ଚିର ସାଥେର ସାଥି ॥

ପ୍ର: ଜୈୟଷ୍ଠ ୧୨୯୭ (1890)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ସାଥି $\Longrightarrow$ ସାଥୀ

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଉତ୍ସବ/୩୦୮: ଆଜି ବହିଛେ ବସନ୍ତପବନ

ଆଜି ବହିଛେ ବସନ୍ତପବନ ସୁମନ୍ଦ ତୋମାରି ସୁଗନ୍ଧ ହେ ।
କତ ଆକୁଳ ପ୍ରାଣ ଆଜି ଗାହିଛେ ଗାନ, ଚାହେ ତୋମାରି ପାନେ ଆନନ୍ଦେ ହେ ॥
ଜ୍ବଲେ ତୋମାର ଆଲୋକ ଦ୍ୟୁଲୋକଭୂଲୋକେ ଗଗନ-ଉତ୍ସବପ୍ରାଙ୍ଗଣେ–
ଚିରଜ୍ୟୋତି ପାଇଛେ ଚନ୍ଦ୍ର ତାରା, ଆଁଖି ପାଇଛେ ଅନ୍ଧ ହେ ॥
ତବ ମଧୁରମୁଖଭାତିବିହସିତ ପ୍ରେମବିକଶିତ ଅନ୍ତରେ
କତ ଭକତ ଡାକିଛେ, 'ନାଥ, ଯାଚି ଦିବସରଜନୀ ତବ ସଙ୍ଗ ହେ ।'
ଉଠେ ସଜନେ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଲୋକଲୋକାନ୍ତରେ ଯଶୋଗାଥା କତ ଛନ୍ଦେ ହେ–
ଓଇ ଭବଶରଣ, ପ୍ରଭୁ, ଅଭୟ୍ ପଦ ତବ ସୁର ମାନବ ମୁନି ବନ୍ଦେ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୦୯: ଆନନ୍ଦଗାନ ଉଠୁକ ତବେ ବାଜି

ଆନନ୍ଦଗାନ ଉଠୁକ ତବେ ବାଜି
ଏବାର ଆମାର ବ୍ୟଥାର ବାଁଶିତେ ।
ଅଶ୍ରୁଜଲେର ଢେଉୟେର 'ପରେ ଆଜି
ପାରେର ତରୀ ଥାକୁକ ଭାସିତେ ॥
ଯାବାର ହାଓୟା ଓଇ-ଯେ ଉଠେଛେ, ଓଗୋ, ଓଇ-ଯେ ଉଠେଛେ,
ସାରାରାତ୍ରି ଚକ୍ଷେ ଆମାର ଘୁମ ଯେ ଛୁଟେଛେ ।
ହୃଦୟ୍ ଆମାର ଉଠଛେ ଦୁଲେ ଦୁଲେ
ଅକୂଲ ଜଲେର ଅଟ୍ଟହାସିତେ–
କେ ଗୋ ତୁମି ଦାଓ ଦେଖି ତାନ ତୁଲେ
ଏବାର ଆମାର ବ୍ୟଥାର ବାଁଶିତେ ॥
ହେ ଅଜାନା, ଅଜାନା ସୁର ନବ
ବାଜାଓ ଆମାର ବ୍ୟଥାର ବାଁଶିତେ,
ହଠାତ୍ ଏବାର ଉଜାନ ହାଓୟାୟ୍ ତବ
ପାରେର ତରୀ ଥାକ୍-ନା ଭାସିତେ ।
କୋନୋ କାଲେ ହୟ୍ ନି ଯାରେ ଦେଖା, ଓଗୋ, ତାରି ବିରହେ
ଏମନ କରେ ଡାକ ଦିୟେଛେ– ଘରେ କେ ରହେ !
ବାସାର ଆଶା ଗିୟେଛେ ମୋର ଘୁରେ,
ଝାଁପ ଦିୟେଛି ଆକାଶରାଶିତେ
ପାଗଲ, ତୋମାର ସୃଷ୍ଟିଛାଡ଼ା ସୁରେ
ତାନ ଦିୟୋ ମୋର ବ୍ୟଥାର ବାଁଶିତେ ॥

୨୯ ପୌଷ ୧୩୨୧ (1915)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୧୦: ଏ ଦିନ ଆଜି କୋନ୍ ଘରେ ଗୋ

ଏ ଦିନ ଆଜି କୋନ୍ ଘରେ ଗୋ ଖୁଲେ ଦିଲ ଦ୍ୱାର ?
ଆଜି ପ୍ରାତେ ସୂର୍ଯ ଓଠା ସଫଲ ହଲ କାର ? ।
କାହାର ଅଭିଷେକେର ତରେ   ସୋନାର ଘଟେ ଆଲୋକ ଭରେ,
ଉଷା କାହାର ଆଶିସ ବହି ହଲ ଆଁଧାର ପାର ? ।
ବନେ ବନେ ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ, ଦୋଲେ ନବୀନ ପାତା–
କାର ହୃଦୟେର ମାଝେ ହଲ ତାଦେର ମାଲା ଗାଁଥା ? ।
ବହୁ ଯୁଗେର ଉପହାରେ   ବରଣ କରି ନିଲ କାରେ,
କାର ଜୀବନେ ପ୍ରଭାତ ଆଜି ଘୁଚାୟ୍ ଅନ୍ଧକାର ? ।

୨୪ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଲୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୧୧: ଓଇ ଅମଳ ହାତେ ରଜନୀ ପ୍ରାତେ

ଓଇ ଅମଳ ହାତେ ରଜନୀ ପ୍ରାତେ ଆପନି ଜ୍ୱାଲୋ

ଏଇ ତୋ ଆଲୋ– ଏଇ ତୋ ଆଲୋ ॥

ଏଇ ତୋ ପ୍ରଭାତ, ଏଇ ତୋ ଆକାଶ, ଏଇ ତୋ ପୂଜାର ପୁଷ୍ପବିକାଶ,

ଏଇ ତୋ ବିମଳ, ଏଇ ତୋ ମଧୁର, ଏଇ ତୋ ଭାଲୋ–

ଏଇ ତୋ ଆଲୋ– ଏଇ ତୋ ଆଲୋ ॥

ଆଁଧାର ମେଘେର ବକ୍ଷେ ଜେଗେ ଆପନି ଜ୍ୱାଲୋ

ଏଇ ତୋ ଆଲୋ– ଏଇ ତୋ ଆଲୋ ॥

ଏଇ ତୋ ଝଞ୍ଝା ତଡ଼ିତ୍‌-ଜ୍ୱାଳା, ଏଇ ତୋ ଦୁଖେର ଅଗ୍ନିମାଳା,

ଏଇ ତୋ ମୁକ୍ତି, ଏଇ ତୋ ଦୀପ୍ତି, ଏଇ ତୋ ଭାଲୋ–

ଏଇ ତୋ ଆଲୋ– ଏଇ ତୋ ଆଲୋ ॥

୭ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

    contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୧୭: ତାର ଅନ୍ତ ନାଇ ଗୋ ଯେ

ତାର ଅନ୍ତ ନାଇ ଗୋ ଯେ ଆନନ୍ଦେ ଗଡ଼ା ଆମାର ଅଙ୍ଗ ।
ତାର ଅଣୁ-ପରମାଣୁ ପେଲ କତ ଆଲୋର ସଙ୍ଗ,
ଓ ତାର ଅନ୍ତ ନାଇ ଗୋ ନାଇ ।
ତାରେ ମୋହନମନ୍ତ୍ର ଦିୟେ ଗେଛେ କତ ଫୁଲେର ଗନ୍ଧ,
ତାରେ ଦୋଲା ଦିୟେ ଦୁଲିୟେ ଗେଛେ କତ ଢେଉୟେର ଛନ୍ଦ,
ଓ ତାର ଅନ୍ତ ନାଇ ଗୋ ନାଇ ।
ଆଛେ କତ ସୁରେର ସୋହାଗ ଯେ ତାର ସ୍ତରେ ସ୍ତରେ ଲଗ୍ନ,
ସେ ଯେ କତ ରଙେର ରସଧାରାୟ କତଇ ହଲ ମଗ୍ନ,
ଓ ତାର ଅନ୍ତ ନାଇ ଗୋ ନାଇ ।
କତ ଶୁକତାରା ଯେ ସ୍ୱପ୍ନେ ତାହାର ରେଖେ ଗେଛେ ସ୍ପର୍ଶ,
କତ ବସନ୍ତ ଯେ ଢେଲେଛେ ତାୟ ଅକାରଣେର ହର୍ଷ,
ଓ ତାର ଅନ୍ତ ନାଇ ଗୋ ନାଇ ।
ସେ ଯେ ପ୍ରାଣ ପେୟେଛେ ପାନ କରେ ଯୁଗ-ଯୁଗାନ୍ତରେର ସ୍ତନ୍ୟ–
ଭୁବନ କତ ତୀର୍ଥଜଲେର ଧାରାୟ କରେଛେ ତାୟ ଧନ୍ୟ,
ଓ ତାର ଅନ୍ତ ନାଇ ଗୋ ନାଇ ।
ସେ ଯେ ସଙ୍ଗିନୀ ମୋର, ଆମାରେ ସେ ଦିୟେଛେ ବରମାଲ୍ୟ ।
ଆମି ଧନ୍ୟ, ସେ ମୋର ଅଙ୍ଗନେ ଯେ କତ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଲଲ
ଓ ତାର ଅନ୍ତ ନାଇ ଗୋ ନାଇ ।

୫ ବୈଶାଖ ୧୩୨୧ (1914)

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୧୩: ତୋମାର ଆନନ୍ଦ ওଇ ଏଲ ଦ୍ୱାରେ

ତୋମାର ଆନନ୍ଦ ଓଇ ଏଲ ଦ୍ୱାରେ, ଏଲ ଏଲ ଏଲ ଗୋ । ଓଗୋ ପୁରବାସୀ
ବୁକେର ଆଁଚଲଖାନି ଧୁଲାୟ୍ ପେତେ ଆଙିନାତେ ମେଲୋ ଗୋ ॥
ପଥେ ସେଚନ କୋରୋ ଗନ୍ଧବାରି ମଲିନ ନା ହୟ୍ ଚରଣ ତାରି,
ତୋମାର ସୁନ୍ଦର ଓଇ ଏଲ ଦ୍ୱାରେ, ଏଲ ଏଲ ଏଲ ଗୋ ।
ଆକୁଲ ହୃଦୟ୍ଖାନି ସମ୍ମୁଖେ ତାର ଛଡ଼ିୟେ ଫେଲୋ ଫେଲୋ ଗୋ ॥
ତୋମାର ସକଲ ଧନ ଯେ ଧନ୍ୟ ହଲ ହଲ ଗୋ ।
ବିଶ୍ୱଜନେର କଲ୍ୟାଣେ ଆଜ ଘରେର ଦୁୟାର ଖୋଲୋ ଗୋ ।
ହେରୋ ରାଙା ହଲ ସକଲ ଗଗନ, ଚିତ୍ତ ହଲ ପୁଲକମଗନ,
ତୋମାର ନିତ୍ୟ ଆଲୋ ଏଲ ଦ୍ୱାରେ, ଏଲ ଏଲ ଏଲ ଗୋ ।
ତୋମାର ପରାନପ୍ରଦୀପ ତୁଲେ ଧୋରୋ, ଓଇ ଆଲୋତେ ଜ୍ୱେଲୋ ଗୋ ॥

୩ ବୈଶାଖ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ପରାନପ୍ରଦୀପ ⟹ ପରାନ-ପ୍ରଦୀପ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୯୪: ପ୍ରାଣେ ଖୁଶିର ତୁଫାନ ଉଠେଛେ

ପ୍ରାଣେ ଖୁଶିର ତୁଫାନ ଉଠେଛେ ।
ଭୟ୍-ଭାବନାର ବାଧା ଟୁଟେଛେ ॥
ଦୁଃଖକେ ଆଜ କଠିନ ବଲେ ଜଡ଼ିୟେ ଧରତେ ବୁକେର ତଲେ
ଉଧାଓ ହୟେ ହୃଦୟ୍ ଛୁଟେଛେ ॥
ହେଥାୟ୍ କାରୋ ଠାଁଇ ହବେ ନା ମନେ ଛିଲ ଏଇ ଭାବନା,
ଦୁୟାର ଭେଙେ ସବାଇ ଜୁଟେଛେ ।
ଯତନ କରେ ଆପନାକେ ଯେ ରେଖେଛିଲେମ ଧୁୟେ ମେଜେ,
ଆନନ୍ଦେ ସେ ଧୁଲାୟ୍ ଲୁଟେଛେ ॥

୯ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୦ (1913)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୧୫: ପାରବି ନା କି ଯୋଗ ଦିତେ ଏଇ

ପାରବି ନା କି ଯୋଗ ଦିତେ ଏଇ ଛନ୍ଦେ ରେ
ଏଇ ଖସେ ଯାବାର, ଭେସେ ଯାବାର, ଭାଙବାରଇ ଆନନ୍ଦେ ରେ ॥
ପାତିୟା କାନ ଶୁନିସ ନା ଯେ ଦିକେ ଦିକେ ଗଗନମାଝେ
ମରଣବୀଣାୟ କୀ ସୁର ବାଜେ ତପନ-ତାରା-ଚନ୍ଦ୍ରେ ରେ–
ଜ୍ୱାଲିୟେ ଆଗୁନ ଧେୟେ ଧେୟେ ଜ୍ୱଲବାରଇ ଆନନ୍ଦେ ରେ ॥
ପାଗଲ-କରା ଗାନେର ତାନେ ଧାୟ ଯେ କୋଥା କେଇ ବା ଜାନେ,
ଚାୟ ନା ଫିରେ ପିଛନ-ପାନେ, ରୟ ନା ବାଁଧା ବନ୍ଧେ ରେ–
ଲୁଟେ ଯାବାର, ଛୁଟେ ଯାବାର, ଚଲବାରଇ ଆନନ୍ଦେ ରେ ।
ସେଇ ଆନନ୍ଦ-ଚରଣ-ପାତେ ଛୟ ଋତୁ ଯେ ନୃତ୍ୟେ ମାତେ,
ପ୍ଲାବନ ବହେ ଯାୟ ଧରାତେ ବରନ ଗୀତେ ଗନ୍ଧେ ରେ–
ଫେଲେ ଦେବାର, ଛେଡ଼େ ଦେବାର, ମରବାରଇ ଆନନ୍ଦେ ରେ ॥

୧୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୧୭: ପ୍ରେମେ ପ୍ରାଣେ ଗାନେ ଗନ୍ଧେ

ପ୍ରେମେ ପ୍ରାଣେ ଗାନେ ଗନ୍ଧେ ଆଲୋକେ ପୁଲକେ
ପ୍ଲାବିତ କରିୟା ନିଖିଲ ଦ୍ୟୁଲୋକେ ଭୂଲୋକେ
ତୋମାର ଅମଲ ଅମୃତ ପଡ଼ିଛେ ଝରିୟା ॥
ଦିକେ ଦିକେ ଆଜି ଟୁଟିୟା ସକଲ ବନ୍ଧ
ମୁରତି ଧରିୟା ଜାଗିୟା ଉଠେ ଆନନ୍ଦ,
ଜୀବନ ଉଠିଲ ନିବିଡ଼ ସୁଧାୟ ଭରିୟା ॥
ଚେତନା ଆମାର କଲ୍ୟାଣରସସରସେ
ଶତଦଲସମ ଫୁଟିଲ ପରମ ହରଷେ
ସବ ମଧୁ ତାର ଚରଣେ ତୋମାର ଧରିୟା ।
ନୀରବ ଆଲୋକେ ଜାଗିଲ ହୃଦୟପ୍ରାନ୍ତେ
ଉଦାର ଉଷାର ଉଦୟ-ଅରୁଣକାନ୍ତି,
ଅଲସ ଆଁଖିର ଆବରଣ ଗେଲ ସରିୟା ॥

ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୧୪ (1907)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ କଲ୍ୟାଣରସସରସେ ⟹ କଲ୍ୟାଣରସ-ସରସେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୧୭: ଜଗତେ ଆନନ୍ଦଯଜ୍ଞେ

ଜଗତେ ଆନନ୍ଦଯଜ୍ଞେ ଆମାର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ।
ଧନ୍ୟ ହଲ, ଧନ୍ୟ ହଲ ମାନବଜୀବନ ॥
ନୟନ ଆମାର ରୂପେର ପୁରେ   ସାଧ ମିଟାୟେ ବେଡ଼ାୟ ଘୁରେ,
ଶ୍ରବଣ ଆମାର ଗଭୀର ସୁରେ ହୟେଛେ ମଗନ ॥
ତୋମାର ଯଜ୍ଞେ ଦିୟେଛ ଭାର, ବାଜାଇ ଆମି ବାଁଶି–
ଗାନେ ଗାନେ ଗେଁଥେ ବେଡ଼ାଇ ପ୍ରାଣେର କାନ୍ନା ହାସି ।
ଏଖନ ସମୟ୍ ହୟେଛେ କି ?   ସଭାୟ୍ ଗିୟେ ତୋମାୟ୍ ଦେଖି'
ଜୟ୍ଧ୍ୱନି ଶୁନିୟେ ଯାବ ଏ ମୋର ନିବେଦନ ॥

୩୦ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୬ (1909)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୧୮: ଗାୟେ୍ ଆମାର ପୁଲକ ଲାଗେ

ଗାୟେ୍ ଆମାର ପୁଲକ ଲାଗେ, ଚୋଖେ ଘନାୟ୍ ଘୋର–

ହୃଦୟେ୍ ମୋର କେ ବେଁଧେଛେ ରାଙା ରାଖୀର ଡୋର ? ।

ଆଜିକେ ଏଇ ଆକାଶତଲେ   ଜଲେ ସ୍ଥଲେ ଫୁଲେ ଫଲେ

କେମନ କ'ରେ, ମନୋହରଣ, ଛଡ଼ାଲେ ମନ ମୋର ? ।

କେମନ ଖେଲା ହଲ ଆମାର ଆଜି ତୋମାର ସନେ !

ପେୟେ୍ଛି କି ଖୁଁଜେ ବେଡ଼ାଇ ଭେବେ ନା ପାଇ ମନେ ।

ଆନନ୍ଦ ଆଜ କିସେର ଛଲେ କାଁଦିତେ ଚାୟ୍ ନୟ୍ନଜଲେ,

ବିରହ ଆଜ ମଧୁର ହୟେ୍ କରେଛେ ପ୍ରାଣ ଭୋର ॥

୨୫ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ରଚନାବଳୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

୪ ଲାଇନେ 'କେମନ କ'ରେ, ମନୋହରଣ,' ⟹ 'କେମନ କ'ରେ ମନୋହରଣ,'

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୧୯: ଆଲୋୟ୍ ଆଲୋକମୟ୍ କରେ

ଆଲୋୟ୍ ଆଲୋକମୟ୍ କରେ ହେ ଏଲେ ଆଲୋର ଆଲୋ ।
ଆମାର ନୟ୍ନ ହତେ ଆଁଧାର ମିଲାଲୋ ମିଲାଲୋ ॥
ସକଲ ଆକାଶ ସକଲ ଧରା ଆନନ୍ଦେ ହାସିତେ ଭରା,
ଯେ ଦିକ-ପାନେ ନୟ୍ନ ମେଲି ଭାଲୋ ସବଇ ଭାଲୋ ॥
ତୋମାର ଆଲୋ ଗାଛେର ପାତାୟ୍ ନାଚିୟେ୍ ତୋଲେ ପ୍ରାଣ ।
ତୋମାର ଆଲୋ ପାଖିର ବାସାୟ୍ ଜାଗିୟେ୍ ତୋଲେ ଗାନ ।
ତୋମାର ଆଲୋ ଭାଲୋବେସେ ପଡ଼େଛେ ମୋର ଗାୟେ୍ ଏସେ,
ହୃଦୟେ୍ ମୋର ନିର୍ମଲ ହାତ ବୁଲାଲୋ ବୁଲାଲୋ ॥

୨୦ ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ମିଲାଲୋ ମିଲାଲୋ' ⟹ 'ମିଲାଲ ମିଲାଲ'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ବୁଲାଲୋ ବୁଲାଲୋ' ⟹ 'ବୁଲାଲ ବୁଲାଲ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୬୦: ଆଜି ଏ ଆନନ୍ଦସନ୍ଧ୍ୟା

ଆଜି ଏ ଆନନ୍ଦସନ୍ଧ୍ୟା ସୁନ୍ଦର ବିକାଶେ, ଆହା ॥

ମନ୍ଦ ପବନେ ଆଜି ଭାସେ ଆକାଶେ

ବିଧୁର ବ୍ୟାକୁଳ ମଧୁମାଧୁରୀ, ଆହା ॥

ସ୍ତବ୍ଧ ଗଗନେ ଗ୍ରହତାରା ନୀରବେ

କିରଣସଙ୍ଗୀତେ ସୁଧା ବରଷେ, ଆହା ।

ପ୍ରାଣ ମନ ମମ ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରସାଦରସେ ଆସେ ଭରି,

ଦେହ ପୁଲକିତ ଉଦାର ହରଷେ, ଆହା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୫ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ କିରଣସଙ୍ଗୀତେ ⟹ କିରଣସଂଗୀତେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୭୧: ବାଜେ ବାଜେ ରମ୍ୟବୀଣା ବାଜେ

ବାଜେ ବାଜେ ରମ୍ୟବୀଣା ବାଜେ–
ଅମଳକମଳ-ମାଝେ, ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାରଜନୀ-ମାଝେ,
କାଜଳଘନ-ମାଝେ, ନିଶି-ଆଁଧାର୍‌-ମାଝେ,
କୁସୁମସୁରଭି-ମାଝେ ବୀଣରଣନ ଶୁନି ଯେ–
ପ୍ରେମେ ପ୍ରେମେ ବାଜେ ॥
ନାଚେ ନାଚେ ରମ୍ୟତାଳେ ନାଚେ–
ତପନ ତାରା ନାଚେ, ନଦୀ ସମୁଦ୍ର ନାଚେ,
ଜନ୍ମମରଣ ନାଚେ, ଯୁଗଯୁଗାନ୍ତ ନାଚେ,
ଭକତହୃଦୟ୍ ନାଚେ ବିଶ୍ୱଛନ୍ଦେ ମାତିୟେ୍–
ପ୍ରେମେ ପ୍ରେମେ ନାଚେ ॥
ସାଜେ ସାଜେ ରମ୍ୟବେଶେ ସାଜେ–
ନୀଳ ଅମ୍ବର ସାଜେ, ଉଷାସନ୍ଧ୍ୟା ସାଜେ,
ଧରଣୀଧୂଳି ସାଜେ, ଦୀନଦୁଃଖୀ ସାଜେ,
ପ୍ରଣତ ଚିତ୍ତ ସାଜେ ବିଶ୍ୱଶୋଭାୟ୍ ଲୁଟାୟେ୍–
ପ୍ରେମେ ପ୍ରେମେ ସାଜେ ॥

ପ୍ରଃ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୫ (1909)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୨୨: ବିପୁଳ ତରଙ୍ଗ ରେ

ବିପୁଳ ତରଙ୍ଗ ରେ, ବିପୁଳ ତରଙ୍ଗ ରେ ।
ସବ ଗଗନ ଉଦ୍‌ବେଳିୟା– ମଗନ କରି ଅତୀତ ଅନାଗତ
ଆଲୋକେ-ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଜୀବନେ-ଚଞ୍ଚଳ ଏକି ଆନନ୍ଦ-ତରଙ୍ଗ ॥
ତାଇ, ଦୁଲିଛେ ଦିନକର ଚନ୍ଦ୍ର ତାରା,
ଚମକି କମ୍ପିଛେ ଚେତନାଧାରା,
ଆକୁଳ ଚଞ୍ଚଳ ନାଚେ ସଂସାର, କୁହରେ ହୃଦୟବିହଙ୍ଗ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୪ (1908)

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୬୩: ସଦା ଥାକୋ ଆନନ୍ଦେ

ସଦା ଥାକୋ ଆନନ୍ଦେ, ସଂସାରେ ନିର୍ଭୟେ ନିର୍ମଳପ୍ରାଣେ ॥
ଜାଗୋ ପ୍ରାତେ ଆନନ୍ଦେ, କରୋ କର୍ମ ଆନନ୍ଦେ,
ସନ୍ଧ୍ୟାୟ ଗୃହେ ଚଲୋ ହେ ଆନନ୍ଦଗାନେ ॥
ସଙ୍କଟେ ସମ୍ପଦେ ଥାକୋ କଲ୍ୟାଣେ,
ଥାକୋ ଆନନ୍ଦେ ନିନ୍ଦା-ଅପମାନେ ।
ସବାରେ କ୍ଷମା କରି ଥାକୋ ଆନନ୍ଦେ,
ଚିର-ଅମୃତନିର୍ଝରେ ଶାନ୍ତିରସପାନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୨୪: ବହେ ନିରନ୍ତର ଅନନ୍ତ

ବହେ ନିରନ୍ତର ଅନନ୍ତ ଆନନ୍ଦଧାରା ॥

ବାଜେ ଅସୀମ ନଭୋମାଝେ ଅନାଦି ରବ,

ଜାଗେ ଅଗଣ୍ୟ ରବିଚନ୍ଦ୍ରତାରା ॥

ଏକକ ଅଖଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରାଜ୍ୟେ

ପରମ-ଏକ ସେଇ ରାଜରାଜେନ୍ଦ୍ର ରାଜେ ।

ବିସ୍ମିତ ନିମେଷହତ ବିଶ୍ୱ ଚରଣେ ବିନତ,

ଲକ୍ଷଶତ ଭକ୍ତଚିତ ବାକ୍ୟହାରା ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୦୪ (1897)

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୨୫: ଅମଳ କମଳ ସହଜେ ଜଳେର କୋଳେ

ଅମଳ କମଳ ସହଜେ ଜଳେର କୋଳେ ଆନନ୍ଦେ ରହେ ଫୁଟିୟା,
ଫିରେ ନା ସେ କଭୁ 'ଆଳୟ କୋଥାୟ' ବ'ଲେ ଧୁଳାୟ ଧୁଳାୟ ଲୁଟିୟା ॥
ତେମନି ସହଜେ ଆନନ୍ଦେ ହରଷିତ
ତୋମାର ମାଝାରେ ରବ ନିମଗ୍ନଚିତ,
ପୂଜାଶତଦଳ ଆପନି ସେ ବିକଶିତ ସବ ସଂଶୟ ଟୁଟିୟା ॥
କୋଥା ଆଛ ତୁମି ପଥ ନା ଖୁଁଜିବ କଭୁ, ଶୁଧାବ ନା କୋନୋ ପଥିକେ–
ତୋମାରି ମାଝାରେ ଭ୍ରମିବ ଫିରିବ ପ୍ରଭୁ, ଯଖନ ଫିରିବ ଯେ ଦିକେ ।
ଚଲିବ ଯଖନ ତୋମାର ଆକାଶଗେହେ
ତୋମାର ଅମୃତପ୍ରବାହ ଲାଗିବେ ଦେହେ,
ତୋମାର ପବନ ସଖାର ମତନ ସ୍ନେହେ ବକ୍ଷେ ଆସିବେ ଛୁଟିୟା ॥

୧୩୦୭ (1901)

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୬୭: ଆନନ୍ଦଧାରା ବହିଛେ

ଆନନ୍ଦଧାରା ବହିଛେ ଭୁବନେ,
ଦିନରଜନୀ କତ ଅମୃତରସ ଉଥଲି ଯାୟ୍ ଅନନ୍ତ ଗଗନେ ॥
ପାନ କରେ ରବି ଶଶୀ ଅଞ୍ଜଳି ଭରିୟା–
ସଦା ଦୀପ୍ତ ରହେ ଅକ୍ଷୟ୍ ଜ୍ୟୋତି–
ନିତ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଧରା ଜୀବନେ କିରଣେ ॥
ବସିୟା ଆଛ କେନ ଆପନ-ମନେ,
ସ୍ୱାର୍ଥନିମଗନ କୀ କାରଣେ ?
ଚାରି ଦିକେ ଦେଖୋ ଚାହି ହୃଦୟ୍ ପ୍ରସାରି,
କ୍ଷୁଦ୍ର ଦୁଃଖ ସବ ତୁଚ୍ଛ ମାନି
ପ୍ରେମ ଭରିୟା ଲହୋ ଶୂନ୍ୟ ଜୀବନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩00 (1894)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୨୭: ନବ ଆନନ୍ଦେ ଜାଗୋ

ନବ ଆନନ୍ଦେ ଜାଗୋ ଆଜି ନବରବିକିରଣେ
ଶୁଭ୍ର ସୁନ୍ଦର ପ୍ରୀତି-ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ନିର୍ମଳ ଜୀବନେ ॥
ଉତ୍ସାରିତ ନବ ଜୀବନନିର୍ଝର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସିତ ଆଶାଗୀତି,
ଅମୃତପୁଷ୍ପଗନ୍ଧ ବହେ ଆଜି ଏଇ ଶାନ୍ତିପବନେ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୨୯୭ (1890)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୬୮: ହେରି ତବ ବିମଲମୁଖଭାତି

ହେରି ତବ ବିମଲମୁଖଭାତି   ଦୂର ହଲ ଗହନ ଦୁଖରାତି ।
ଫୁଟିଲ ମନ ପ୍ରାଣ ମମ ତବ ଚରଣଲାଲସେ,   ଦିନୁ ହୃଦୟକମଲଦଲ ପାତି ॥
ତବ ନୟନଜ୍ୟୋତିକଣା ଲାଗି   ତରୁଣ ରବିକିରଣ ଉଠେ ଜାଗି ।
ନୟନ ଖୁଲି ବିଶ୍ୱଜନ ବଦନ ତୁଲି ଚାହିଲ   ତବ ଦରଶପରଶସୁଖ ମାଗି ।
ଗଗନତଲ ମଗନ ହଲ ଶୁଭ୍ର ତବ ହାସିତେ,
ଉଠିଲ ଫୁଟି କତ କୁସୁମପାଁତି– ହେରି ତବ ବିମଲମୁଖଭାତି ॥
ଧ୍ୱନିତ ବନ ବିହଗକଲତାନେ,   ଗୀତ ସବ ଧାୟ ତବ ପାନେ ।
ପୂର୍ବଗଗନେ ଜଗତ ଜାଗି ଉଠି ଗାହିଲ,   ପୂର୍ଣ୍ଣ ସବ ତବ ରଚିତ ଗାନେ ।
ପ୍ରେମରସ ପାନ କରି ଗାନ କରି କାନନେ
ଉଠିଲ ମନ ପ୍ରାଣ ମମ ମାତି– ହେରି ତବ ବିମଲମୁଖଭାତି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨(1886)

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୨୯: ଏତ ଆନନ୍ଦଧ୍ୱନି ଉଠିଲ

ଏତ ଆନନ୍ଦଧ୍ୱନି ଉଠିଲ କୋଥାୟ୍,
ଜଗତପୁରବାସୀ ସବେ କୋଥାୟ୍ ଧାୟ୍ ॥
କୋନ୍ ଅମୃତଧନେର ପେୟେଛେ ସନ୍ଧାନ,
କୋନ୍ ସୁଧା କରେ ପାନ !
କୋନ୍ ଆଲୋକେ ଆଁଧାର ଦୂରେ ଯାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨(1886)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୩୦: ଆଁଧାର ରଜନୀ ପୋହାଲୋ

ଆଁଧାର ରଜନୀ ପୋହାଲୋ, ଜଗତ ପୂରିଲ ପୁଲକେ ।
ବିମଲ ପ୍ରଭାତକିରଣେ ମିଲିଲ ଦ୍ୟୁଲୋକେ ଭୂଲୋକେ ॥
ଜଗତ ନୟନ ତୁଲିୟା ହୃଦୟଦୁୟାର ଖୁଲିୟା
ହେରିଛେ ହୃଦୟନାଥେରେ ଆପନ ହୃଦୟ-ଆଲୋକେ ॥
ପ୍ରେମମୁଖହାସି ତାଁହାରି ପଡ଼ିଛେ ଧରାର ଆନନେ–
କୁସୁମ ବିକଶି ଉଠିଛେ, ସମୀର ବହିଛେ କାନନେ ।
ସୁଧୀରେ ଆଁଧାର ଟୁଟିଛେ, ଦଶ ଦିକ ଫୁଟେ ଉଠିଛେ–
ଜନନୀର କୋଲେ ଯେନ ରେ ଜାଗିଛେ ବାଲିକା ବାଲକେ ॥
ଜଗତ ଯେ ଦିକେ ଚାହିଛେ ସେ ଦିକେ ଦେଖିନୁ ଚାହିୟା,
ହେରି ସେ ଅସୀମ ମାଧୁରୀ ହୃଦୟ ଉଠିଛେ ଗାହିୟା ।
ନବୀନ ଆଲୋକେ ଭାତିଛେ, ନବୀନ ଆଶାୟ ମାତିଛେ,
ନବୀନ ଜୀବନ ଲଭିୟା ଜୟ-ଜୟ ଉଠେ ତ୍ରିଲୋକେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୯୧ (1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ମିଲିଲ ଦ୍ୟୁଲୋକେ ଭୂଲୋକେ'
⟹ 'ମିଲିଲ ଦ୍ୟୁଲୋକ ଭୂଲୋକେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୩୯: ହୃଦୟ଼ବାସନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଳ

ହୃଦୟ଼ବାସନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଳ ଆଜି ମମ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଳ, ଶୁନ ସବେ ଜଗତଜନେ ॥

କୀ ହେରିନୁ ଶୋଭା, ନିଖିଳଭୁବନନାଥ

ଚିତ୍ତ-ମାଝେ ବସି ସ୍ଥିର ଆସନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୫ (1899)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୩୨: କ୍ଷତ ଯତ କ୍ଷତି ଯତ

କ୍ଷତ ଯତ କ୍ଷତି ଯତ ମିଛେ ହତେ ମିଛେ,
ନିମେଷେର କୁଶାଙ୍କୁର ପଡ଼େ ରବେ ନୀଚେ ॥
କୀ ହଲ ନା, କୀ ପେଲେ ନା, କେ ତବ ଶୋଧେ ନି ଦେନା
ସେ ସକଲଇ ମରୀଚିକା ମିଲାଇବେ ପିଛେ ॥
ଏଇ-ଯେ ହେରିଲେ ଚୋଖେ ଅପରୂପ ଛବି
ଅରୁଣ ଗଗନତଲେ ପ୍ରଭାତେର ରବି–
ଏଇ ତୋ ପରମ ଦାନ ସଫଲ କରିଲ ପ୍ରାଣ,
ସତ୍ୟେର ଆନନ୍ଦରୂପ
ଏଇ ତୋ ଜାଗିଛେ ॥

୨୫ ନଭେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୩୩: ଆମି ସଂସାରେ ମନ ଦିୟେଛିନୁ

ଆମି ସଂସାରେ ମନ ଦିୟେଛିନୁ, ତୁମି ଆପନି ସେ ମନ ନିୟେଛ ।

ଆମି ସୁଖ ବ'ଲେ ଦୁଖ ଚେୟେଛିନୁ, ତୁମି ଦୁଖ ବ'ଲେ ସୁଖ ଦିୟେଛ ॥

ହୃଦୟ ଯାହାର ଶତଖାନେ ଛିଲ ଶତ ସ୍ୱାର୍ଥେର ସାଧନେ

ତାହାରେ କେମନେ କୁଡ଼ାୟେ ଆନିଲେ, ବାଁଧିଲେ ଭକ୍ତିବାଁଧନେ ॥

ସୁଖ ସୁଖ କରେ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ମୋରେ କତ ଦିକେ କତ ଖୋଁଜାଲେ,

ତୁମି ଯେ ଆମାର କତ ଆପନାର ଏବାର ସେ କଥା ବୋଝାଲେ–

କରୁଣା ତୋମାର କୋନ୍ ପଥ ଦିୟେ କୋଥା ନିୟେ ଯାୟ୍ କାହାରେ–

ସହସା ଦେଖିନୁ ନୟ୍ନ ମେଲିୟେ,

ଏନେଛ ତୋମାରି ଦୁୟାରେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ପଅଥହଅନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ୍

ପଅଥହଅର୍ନଁତଓର

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୪: ଆମି ସଂସାରେ ମନ ଦିୟେଛିନୁ

ଆମି ସଂସାରେ ମନ ଦିୟେଛିନୁ, ତୁମି ଆପନି ସେ ମନ ନିୟେଛ ।
ଆମି ସୁଖ ବ'ଲେ ଦୁଖ ଚେୟେଛିନୁ, ତୁମି ଦୁଖ ବ'ଲେ ସୁଖ ଦିୟେଛ ॥
(ଦୟା କ'ରେ ଦୁଖ ଦିଲେ ଆମାୟ୍, ଦୟା କରେ ।)
ହୃଦୟ୍ ଯାହାର ଶତଖାନେ ଛିଲ ଶତ ସ୍ୱାର୍ଥେର ସାଧନେ
ତାହାରେ କେମନେ କୁଡ଼ାୟେ ଆନିଲେ, ବାଁଧିଲେ ଭକ୍ତିବାଁଧନେ ॥
(କୁଡ଼ାୟେ ଏନେ, ଶତଖାନ ହତେ କୁଡ଼ାୟେ ଏନେ,
ଧୁଲା ହତେ ତାରେ କୁଡ଼ାୟେ ଏନେ ।)
ସୁଖ ସୁଖ କରେ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ମୋରେ କତ ଦିକେ କତ ଖୋଁଜାଲେ,
ତୁମି ଯେ ଆମାର କତ ଆପନାର ଏବାର ସେ କଥା ବୋଝାଲେ ।
(ବୁଝାୟେ ଦିଲେ, ହୃଦୟେ ଆସି ବୁଝାୟେ ଦିଲେ,
ତୁମି କେ ହଓ ଆମାର ବୁଝାୟେ ଦିଲେ ।)
କରୁଣା ତୋମାର କୋନ୍ ପଥ ଦିୟେ କୋଥା ନିୟେ ଯାୟ୍ କାହାରେ–
ସହସା ଦେଖିନୁ ନୟନ ମେଲିୟେ– ଏନେଛ ତୋମାରି ଦୁୟାରେ ।
(ଆମି ନା ଜାନିତେ, କୋଥା ଦିୟେ ଆମାୟ୍ ଏନେଛ
ଆମି ନା ଜାନିତେ ।)

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୭ (1900)

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୩୪: ଆଜିକେ ଏଇ ସକାଳବେଳାତେ

ଆଜିକେ ଏଇ ସକାଳବେଳାତେ
ବସେ ଆଛି ଆମାର ପ୍ରାଣେର ସୁରଟି ମେଲାତେ ॥
ଆକାଶେ ଓଇ ଅରୁଣ ରାଗେ   ମଧୁର ତାନ କରୁଣ ଲାଗେ,
ବାତାସ ମାତେ ଆଲୋଛାୟାର ମାୟାର ଖେଲାତେ ॥
ନୀଲିମା ଏଇ ନିଲୀନ ହଲ ଆମାର ଚେତନାୟ୍ ।
ସୋନାର ଆଭା ଜଡ଼ିୟେ ଗେଲ ମନେର କାମନାୟ୍ ।
ଲୋକାନ୍ତରେର ଓ ପାର ହତେ   କେ ଉଦାସୀ ବାୟୁର ସ୍ରୋତେ
ଭେସେ ବେଡ଼ାୟ୍ ଦିଗନ୍ତେ ଓଇ ମେଘେର ଭେଳାତେ ॥

୧୩ ବୈଶାଖ ୧୩୧୯ (1912)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୩୫: ଯେ ଧ୍ରୁବପଦ ଦିୟେଛ

ଯେ ଧ୍ରୁବପଦ ଦିୟେଛ ବାঁଧି ବିଶ୍ୱତାନେ
ମିଲାବ ତାଇ ଜୀବନଗାନେ ॥
ଗଗନେ ତବ ବିମଲ ନୀଲ– ହୃଦୟେ ଲବ ତାହାରି ମିଲ,
ଶାନ୍ତିମୟୀ ଗଭୀର ବାଣୀ ନୀରବ ପ୍ରାଣେ ॥
ବାଜାୟ୍ ଉଷା ନିଶୀଥକୂଳେ ଯେ ଗୀତଭାଷା
ସେ ଧ୍ୱନି ନିୟେ ଜାଗିବେ ମୋର ନବୀନ ଆଶା ।
ଫୁଲେର ମତୋ ସହଜ ସୁରେ ପ୍ରଭାତ ମମ ଉଠିବେ ପୂରେ,
ସନ୍ଧ୍ୟା ମମ ସେ ସୁରେ ଯେନ ମରିତେ ଜାନେ ॥

୨ ମାଘ ୧୩୩୩(1926-1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ପୂରେ ⟹ ପୁରେ

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୩୭: ଓରେ, ତୋରା ଯାରା ଶୁନବି ନା

ଓରେ, ତୋରା ଯାରା ଶୁନବି ନା
ତୋଦେର ତରେ ଆକାଶ-'ପରେ ନିତ୍ୟ ବାଜେ କୋନ୍ ବୀଣା ॥
ଦୂରେର ଶଙ୍ଖ ଉଠଲ ବେଜେ,   ପଥେ ବାହିର ହଲ ସେ ଯେ,
ଦୁୟାରେ ତୋର ଆସବେ କବେ ତାର ଲାଗି ଦିନ ଗୁନବି ନା ? ।
ରାତଗୁଲୋ ଯାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ ବୃଥାୟ୍, ଦିନଗୁଲୋ ଯାୟ୍ ଭେସେ–
ମନେ ଆଶା ରାଖବି ନା କି ମିଲନ ହବେ ଶେଷେ ?
ହୟ୍ତୋ ଦିନେର ଦେରି ଆଛେ,   ହୟ୍ତୋ ସେ ଦିନ ଆସ୍ଲ କାଛେ–
ମିଲନରାତେ ଫୁଟବେ ଯେ ଫୁଲ ତାର କି ରେ ବୀଜ ବୁନବି ନା ? ।

ମାଘ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଲୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।
୭ ଲାଇନେ ଆସ୍ଲ ⟹ ଆସଲ

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୩୭: ମହାବିଶ୍ୱେ ମହାକାଶେ

ମହାବିଶ୍ୱେ ମହାକାଶେ ମହାକାଳ-ମାଝେ

ଆମି ମାନବ ଏକାକୀ ଭ୍ରମି ବିସ୍ମୟେ, ଭ୍ରମି ବିସ୍ମୟେ ॥

ତୁମି ଆଛ, ବିଶ୍ୱନାଥ, ଅସୀମ ରହସ୍ୟମାଝେ

ନୀରବେ ଏକାକୀ ଆପନ ମହିମାନିଲୟେ ॥

ଅନନ୍ତ ଏ ଦେଶକାଳେ, ଅଗଣ୍ୟ ଏ ଦୀପ୍ତ ଲୋକେ,

ତୁମି ଆଛ ମୋରେ ଚାହି– ଆମି ଚାହି ତୋମା-ପାନେ ।

ସ୍ତବ୍ଧ ସର୍ବ କୋଲାହଲ, ଶାନ୍ତିମଗ୍ନ ଚରାଚର–

ଏକ ତୁମି, ତୋମା-ମାଝେ ଆମି ଏକା ନିର୍ଭୟେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୩ (1897)

ପଅଥହଅନ୍ତଓର

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୫୭: ମହାବିଶ୍ୱେ ମହାକାଶେ

ମହାବିଶ୍ୱେ ମହାକାଶେ ମହାକାଳମାଝେ

ଆମି ମାନବ କୀ ଲାଗି ଏକାକୀ ଭ୍ରମି ବିସ୍ମୟେ ।

ତୁମି ଆଛ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ସୁରପତି ଅସୀମ ରହସ୍ୟେ

ନୀରବେ ଏକାକୀ ତବ ଆଲୟେ ।

ଆମି ଚାହି ତୋମା-ପାନେ–

ତୁମି ମୋରେ ନିୟତ ହେରିଛ, ନିମେଷବିହୀନ ନତ ନୟନେ ।

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେର ବଦଲେ

'ତୁମି ଆଛ, ବିଶ୍ୱନାଥ, ଅସୀମ ରହସ୍ୟମାଝେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୩୮: ଆଛ ଆପନ ମହିମା ଲୟେ୍

ଆଛ ଆପନ ମହିମା ଲୟେ୍ ମୋର ଗଗନେ ରବି,
ଆଁକିଛ ମୋର ମେଘେର ପଟେ ତବ ରଙେରଇ ଛବି ॥
ତାପସ, ତୁମି ଧେୟାନେ ତବ   କୀ ଦେଖ ମୋରେ କେମନେ କବ–
ତୋମାର ଜଟେ ଆମି ତୋମାରି ଭାବେର ଜାହ୍ନବୀ ॥
ତୋମାରି ସୋନା ବୋଝାଇ ହ'ଲ, ଆମି ତୋ ତାର ଭେଲା ।
ନିଜେରେ ତୁମି ଭୋଲାବେ ବ'ଲେ ଆମାରେ ନିୟେ୍ ଖେଲା ।
କଣ୍ଠେ ମମ କୀ କଥା ଶୋନ   ଅର୍ଥ ଆମି ବୁଝି ନା କୋନୋ–
ବୀଣାତେ ମୋର କାଁଦିୟା ଓଠେ ତୋମାରି ଭୈରବୀ ॥

ପୌଷ ୧୩୩୬ (1930)

ଦ୍ର: 'ଆମାର ମାଝେ ତୋମାରି ମାୟା' ଗାନେର ପାଠାନ୍ତର ।

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୩୯: ଆମାର ମୁକ୍ତି ଆଲୋୟ୍ ଆଲୋୟ୍

ଆମାର ମୁକ୍ତି ଆଲୋୟ୍ ଆଲୋୟ୍ ଏଇ ଆକାଶେ,
ଆମାର ମୁକ୍ତି ଧୁଲାୟ୍ ଧୁଲାୟ୍ ଘାସେ ଘାସେ ॥
ଦେହମନେର ସୁଦୂର ପାରେ ହାରିୟେ ଫେଲି ଆପନାରେ,
ଗାନେର ସୁରେ ଆମାର ମୁକ୍ତି ଊର୍ଧ୍ୱେ ଭାସେ ॥
ଆମାର ମୁକ୍ତି ସର୍ବଜନେର ମନେର ମାଝେ,
ଦୁଃଖବିପଦ-ତୁଚ୍ଛ-କରା କଠିନ କାଜେ ।
ବିଶ୍ୱଧାତାର ଯଜ୍ଞଶାଳା ଆତ୍ମହୋମେର ବହ୍ନି ଜ୍ୱାଳା–
ଜୀବନ ଯେନ ଦିଇ ଆହୁତି ମୁକ୍ତି-ଆଶେ ।

୧୯ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୦: ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଗଭୀର ଗୋପନ

ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଗଭୀର ଗୋପନ ମହା-ଆପନ ସେ କି,

ଅନ୍ଧକାରେ ହଠାତ୍ ତାରେ ଦେଖି ॥

ଯବେ ଦୁର୍ଦମ ଝଡ଼େ ଆଗଳ ଖୁଲେ ପଡ଼େ,

କାର ସେ ନୟନ-'ପରେ ନୟନ ଯାୟ୍ ଗୋ ଠେକି ॥

ଯଖନ ଆସେ ପରମ ଲଗନ ତଖନ ଗଗନ-ମାଝେ

ତାହାର ଭେରୀ ବାଜେ ।

ବିଦ୍ୟୁତ-ଉଦ୍ଭାସେ ବେଦନାରଇ ଦୂତ ଆସେ,

ଆମନ୍ତ୍ରଣେର ବାଣୀ ଯାୟ୍ ହୃଦୟେ ଲେଖି ॥

ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୬ ଲାଇନେ 'ତାହାର ଭେରୀ' $\Longrightarrow$ 'ତାହାରଇ ଭେରୀ'

୭ ଲାଇନେ 'ବିଦ୍ୟୁତ-ଉଦ୍ଭାସେ' $\Longrightarrow$ 'ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉଦ୍ଭାସେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୯: ଆଜି ମର୍ମରଧ୍ୱନି କେନ

ଆଜି ମର୍ମରଧ୍ୱନି କେନ ଜାଗିଲ ରେ!

ମମ ପଲ୍ଲବେ ପଲ୍ଲବେ ହିଲ୍ଲୋଲେ ହିଲ୍ଲୋଲେ

ଥରଥର କମ୍ପନ ଲାଗିଲ ରେ ॥

କୋନ୍ ଭିଖାରି ହାୟ୍ ରେ ଏଲ ଆମାରି ଏ ଅଙ୍ଗନଦ୍ୱାରେ,

ବୁଝି ସବ ମନ ଧନ ମମ ମାଗିଲ ରେ ॥

ହୃଦୟ୍ ବୁଝି ତାରେ ଜାନେ,

କୁସୁମ ଫୋଟାୟ୍ ତାରି ଗାନେ ।

ଆଜି ମମ ଅନ୍ତରମାଝେ ସେଇ ପଥିକେରଇ ପଦଧ୍ୱନି ବାଜେ,

ତାଇ ଚକିତେ ଚକିତେ ଘୁମ ଭାଙିଲ ରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୩୦ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ ଭିଖାରି ⟹ ଭିଖାରୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୭: ପ୍ରଥମ ଆଲୋର ଚରଣଧ୍ୱନି

ପ୍ରଥମ ଆଲୋର ଚରଣଧ୍ୱନି ଉଠଲ ବେଜେ ଯେଇ
ନୀଡ଼ବିରାଗୀ ହୃଦୟ ଆମାର ଉଧାଓ ହଲ ସେଇ ॥
ନୀଲ ଅତଲେର କୋଥା ଥେକେ ଉଦାସ ତାରେ କରଲ ଯେ କେ
ଗୋପନବାସୀ ସେଇ ଉଦାସୀର ଠିକ-ଠିକାନା ନେଇ ॥
'ସୁପ୍ତିଶୟନ ଆୟ୍ ଛେଡ଼େ ଆୟ୍' ଜାଗେ ଯେ ତାର ଭାଷା,
ସେ ବଲେ 'ଚଲ୍ ଆଛେ ଯେଥାୟ୍ ସାଗରପାରେର ବାସା' ।
ଦେଶ-ବିଦେଶେର ସକଲ ଧାରା ସେଇଖାନେ ହୟ୍ ବାଁଧନହାରା
କୋଣେର ପ୍ରଦୀପ ମିଲାୟ୍ ଶିଖା ଜ୍ୟୋତିସମୁଦ୍ରେଇ ॥

୧୦ ପୌଷ ୧୩୨୯ (1922-1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୩: ତୋମାର ହାତେର ରାଖୀଖାନି

ତୋମାର ହାତେର ରାଖୀଖାନି ବାঁଧো ଆମାର ଦଖିନ-ହାତେ
ସୂର୍ଯ ଯେମନ ଧରାର କରେ ଆଲୋକ-ରାଖୀ ଜଡ଼ାୟ୍ ପ୍ରାତେ ॥
ତୋମାର ଆଶିସ ଆମାର କାଜେ ସଫଳ ହବେ ବିଶ୍ୱ-ମାଝେ
ଜ୍ୱଲବେ ତୋମାର ଦୀପ୍ତ ଶିଖା ଆମାର ସକଲ ବେଦନାତେ ॥
କର୍ମ କରି ଯେ ହାତ ଲୟେ୍ କର୍ମବାঁଧନ ତାରେ ବাঁଧେ ।
ଫଲେର ଆଶା ଶିକଲ ହୟେ୍ ଜଡ଼ିୟେ୍ ଧରେ ଜଟିଲ ଫাঁଦେ ।
ତୋମାର ରାଖୀ ବାঁଧো ଆঁଟି– ସକଲ ବাঁଧନ ଯାବେ କାଟି,
କର୍ମ ତଖନ ବୀଣାର ମତନ ବାଜବେ ମଧୁର ମୂର୍ଛନାତେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୩୦ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ମତନ ⟹ ମତୋ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୪: ବୁଝେଛି କି ବୁଝି ନାଇ ବା

ବୁଝେଛି କି ବୁଝି ନାଇ ବା ସେ ତର୍କେ କାଜ ନାଇ,

ଭାଲୋ ଆମାର ଲେଗେଛେ ଯେ ରଇଲ ସେଇ କଥାଇ ॥

ଭୋରେର ଆଲୋୟ୍ ନୟ୍ନ ଭ'ରେ ନିତ୍ୟକେ ପାଇ ନୂତନ କରେ,

କାହାର ମୁଖେ ଚାଇ ॥

ପ୍ରତିଦିନେର କାଜେର ପଥେ କରତେ ଆନାଗୋନା

କାନେ ଆମାର ଲେଗେଛେ ଗାନ, କରେଛେ ଆନ୍ମନା ।

ହୃଦୟେ୍ ମୋର କଖନ ଜାନି ପଡ଼ଲ ପାୟେ୍ର ଚିହ୍ନଖାନି

ଚେୟେ୍ ଦେଖି ତାଇ ॥

୧୩୨୮ (1921)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୬ ଲାଇନେ ଆନ୍ମନା ⟹ ଆନମନା

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୫: ଫେଲେ ରାଖଲେଇ କି ପଡ଼େ ରବେ

ଫେଲେ ରାଖଲେଇ କି ପଡ଼େ ରବେ ଓ ଅବୋଧ ।
ଯେ ତାର ଦାମ ଜାନେ ସେ କୁଡ଼ିୟେ ଲବେ ଓ ଅବୋଧ ॥
ଓ ଯେ କୋନ୍ ରତନ ତା ଦେଖ୍-ନା ଭାବି, ଓର 'ପରେ କି ଧୁଲୋର ଦାବି ?
ଓ ହାରିୟେ ଗେଲେ ତାଁରି ଗଲାର ହାର ଗାଁଥା ଯେ ବ୍ୟର୍ଥ ହବେ ॥
ଓର ଖୋଁଜ ପଡ଼େଛେ ଜାନିସ ନେ ତା ?
ତାଇ ଦୂତ ବେରୋଲ ହେଥା ସେଥା ।
ଯାରେ କରଲି ହେଲା ସବାଇ ମିଲି ଆଦର ଯେ ତାର ବାଡ଼ିୟେ ଦିଲି–
ଯାରେ ଦରଦ ଦିଲି ତାର ବ୍ୟଥା କି ସେଇ ଦରଦୀର ପ୍ରାଣେ ସବେ ? ।

୩୦ ପୌଷ ୧୩୨୮ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩, ଶେଷ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

୬ ଲାଇନେ ବେରୋଲ ⟹ ବେରଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୭: ଦେଓୟା ନେଓୟା ଫିରିୟେ-ଦେଓୟା

ଦେଓୟା ନେଓୟା ଫିରିୟେ-ଦେଓୟା ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍–
ଜନମ ଜନମ ଏଇ ଚଲେଛେ, ମରଣ କଭୁ ତାରେ ଥାମାୟ୍ ? ।
ଯଖନ ତୋମାର ଗାନେ ଆମି ଜାଗି ଆକାଶେ ଚାଇ ତୋମାର ଲାଗି,
ଆବାର ଏକତାରାତେ ଆମାର ଗାନେ ମାଟିର ପାନେ ତୋମାୟ୍ ନାମାୟ୍ ॥
ଓଗୋ, ତୋମାର ସୋନାର ଆଲୋର ଧାରା, ତାର ଧାରି ଧାର–
ଆମାର କାଲୋ ମାଟିର ଫୁଲ ଫୁଟିୟେ ଶୋଧ କରି ତାର ।
ଆମାର ଶରତ୍ରାତେର ଶେଫାଲିବନ ସୌରଭେତେ ମାତେ ଯଖନ
ତଖନ ପାଲଟା ସେ ତାନ ଲାଗେ ତବ ଶ୍ରାବଣ-ରାତେର ପ୍ରେମ-ବରିଷାୟ୍ ॥

ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୯ (1922)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୭: ଅରୂପବୀଣା ରୂପେର ଆଡ଼ାଲେ

ଅରୂପବୀଣା ରୂପେର ଆଡ଼ାଲେ ଲୁକିୟେ ବାଜେ,
ସେ ବୀଣା ଆଜି ଉଠିଲ ବାଜି ହୃଦୟମାଝେ ॥
ଭୁବନ ଆମାର ଭରିଲ ସୁରେ, ଭେଦ ଘୁଚେ ଯାୟ ନିକଟେ ଦୂରେ,
ସେଇ ରାଗିଣୀ ଲେଗେଛେ ଆମାର ସକଲ କାଜେ ॥
ହାତେ-ପାଓୟାର ଚୋଖେ-ଚାଓୟାର ସକଲ ବାଁଧନ
ଗେଲ କେଟେ ଆଜ, ସଫଲ ହଲ ସକଲ କାଁଦନ ।
ସୁରେର ରସେ ହାରିୟେ ଯାଓୟା ସେଇ ତୋ ଦେଖା, ସେଇ ତୋ ପାଓୟା–
ବିରହ ମିଲନ ମିଲେ ଗେଲ ଆଜ ସମାନ ସାଜେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୬ (1920)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୮: ଆମି ଜ୍ୱାଳବ ନା ମୋର ବାତାୟନେ

ଆମି ଜ୍ୱାଳବ ନା ମୋର ବାତାୟନେ ପ୍ରଦୀପ ଆନି,
ଆମି ଶୁନବ ବସେ ଆଁଧାର-ଭରା ଗଭୀର ବାଣୀ ॥
ଆମାର ଏ ଦେହ ମନ ମିଳାୟେ ଯାକ ନିଶୀଥରାତେ,
ଆମାର ଲୁକିୟେ-ଫୋଟା ଏଇ ହୃଦୟେର ପୁଷ୍ପପାତେ,
ଥାକ୍-ନା ଢାକା ମୋର ବେଦନାର ଗନ୍ଧଖାନି ॥
ଆମାର ସକଳ ହୃଦୟ୍ ଉଧାଓ ହବେ ତାରାର ମାଝେ
ଯେଖାନେ ଓଇ ଆଁଧାରବୀଣାୟ୍ ଆଲୋ ବାଜେ ।
ଆମାର ସକଳ ଦିନେର ପଥ ଖୋଁଜା ଏଇ ହଲ ସାରା,
ଏଖନ ଦିକ୍-ବିଦିକେର ଶେଷେ ଏସେ ଦିଶାହାରା
କିସେର ଆଶାୟ୍ ବସେ ଆଛି ଅଭୟ୍ ମାନି ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୨୬ (1919)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୯: ଆମି ଯଖନ ତାଁର ଦୁୟାରେ

ଆମି ଯଖନ ତାଁର ଦୁୟାରେ ଭିକ୍ଷା ନିତେ ଯାଇ ତଖନ ଯାହା ପାଇ

ସେ ଯେ ଆମି ହାରାଇ ବାରେ ବାରେ ॥

ତିନି ଯଖନ ଭିକ୍ଷା ନିତେ ଆସେନ ଆମାର ଦ୍ୱାରେ

ବନ୍ଧ ତାଲା ଭେଙେ ଦେଖି ଆପନ-ମାଝେ ଗୋପନ ରତନଭାର,

ହାରାୟ୍ ନା ସେ ଆର ॥

ପ୍ରଭାତ ଆସେ ତାଁହାର କାଛେ ଆଲୋକ ଭିକ୍ଷା ନିତେ,

ସେ ଆଲୋ ତାର ଲୁଟାୟ୍ ଧରଣୀତେ ।

ତିନି ଯଖନ ସନ୍ଧ୍ୟା-କାଛେ ଦାଁଡ଼ାନ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକରେ, ତଖନ ସ୍ତରେ ସ୍ତରେ

ଫୁଟେ ଓଠେ ଅନ୍ଧକାରେର ଆପନ ପ୍ରାଣେର ଧନ–

ମୁକୁଟେ ତାଁର ପରେନ ସେ ରତନ ॥

୯ ଜାନୁୟାରି ୧୯୧୮ (1918)

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୦: ଆକାଶ ଜୁଡ଼େ ଶୁନିନୁ ଓଇ ବାଜେ

ଆକାଶ ଜୁଡ଼େ ଶୁନିନୁ ଓଇ ବାଜେ ତୋମାରି ନାମ ସକଳ ତାରାର ମାଝେ ॥
ସେ ନାମଖାନି ନେମେ ଏଲ ଭୁଁୟେ, କଖନ ଆମାର ଲଲାଟ ଦିଲ ଛୁଁୟେ,
ଶାନ୍ତିଧାରାୟ୍ ବେଦନ ଗେଲ ଧୁୟେ– ଆପନ ଆମାର ଆପନି ମରେ ଲାଜେ ॥
ମନ ମିଲେ ଯାୟ୍ ଆଜ ଓଇ ନୀରବ ରାତେ ତାରାୟ୍-ଭରା ଓଇ ଗଗନେର ସାଥେ ।
ଅମନି କରେ ଆମାର ଏ ହୃଦୟ୍ ତୋମାର ନାମେ ହୋକ-ନା ନାମମୟ୍,
ଆଁଧାରେ ମୋର ତୋମାର ଆଲୋର ଜୟ୍ ଗଭୀର ହୟେ ଥାକ୍ ଜୀବନେର କାଜେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ‘ତାରାୟ୍-ଭରା’ ⟹ ‘ତାରାୟ୍ ଭରା’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୫୧: ଅକାରଣେ ଅକାଳେ ମୋର ପଡ଼ଲ

ଅକାରଣେ ଅକାଳେ ମୋର ପଡ଼ଲ ଯଖନ ଡାକ
ତଖନ ଆମି ଛିଲେମ ଶୟନ ପାତି ।
ବିଶ୍ୱ ତଖନ ତାରାର ଆଲୋୟ ଦାଁଡ଼ାୟେ ନିର୍ବାକ,
ଧରାୟ ତଖନ ତିମିରଗହନ ରାତି ।
ଘରେର ଲୋକେ କେଁଦେ କଇଲ ମୋରେ,
'ଆଁଧାରେ ପଥ ଚିନବେ କେମନ କ'ରେ ?'
ଆମି କଇନୁ, 'ଚଲବ ଆମି ନିଜେର ଆଲୋ ଧରେ,
ହାତେ ଆମାର ଏଇ-ଯେ ଆଛେ ବାତି ।'
ବାତି ଯତଇ ଉଚ୍ଚ ଶିଖାୟ ଜ୍ୱଲେ ଆପନ ତେଜେ
ଚୋଖେ ତତଇ ଲାଗେ ଆଲୋର ବାଧା,
ଛାୟାୟ ମିଶେ ଚାରି ଦିକେ ମାୟା ଛଡ଼ାୟ ସେ ଯେ–
ଆଧେକ ଦେଖା କରେ ଆମାୟ ଆଁଧା ।
ଗର୍ବଭରେ ଯତଇ ଚଲି ବେଗେ
ଆକାଶ ତତ ଢାକେ ଧୂଲାର ମେଘେ,
ଶିଖା ଆମାର କେଁପେ ଓଠେ ଅଧୀର ହାଓୟା ଲେଗେ–
ପାୟେ ପାୟେ ସୃଜନ କରେ ଧାଁଦା ॥
ହଠାତ୍ ଶିରେ ଲାଗଲ ଆଘାତ ବନେର ଶାଖାଜାଲେ,
ହଠାତ୍ ହାତେ ନିବଲ ଆମାର ବାତି ।
ଚେୟେ ଦେଖି ପଥ ହାରିୟେ ଫେଲେଛି କୋନ୍ କାଲେ–
ଚେୟେ ଦେଖି ତିମିରଗହନ ରାତି ।
କେଁଦେ ବଲି ମାଥା କରେ ନିଚୁ,
'ଶକ୍ତି ଆମାର ରଇଲ ନା ଆର କିଛୁ !'
ସେଇ ନିମେଷେ ହଠାତ୍ ଦେଖି କଖନ ପିଛୁ ପିଛୁ
ଏସେଛେ ମୋର ଚିରପଥେର ସାଥି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୫୬: ଭୁବନଜୋଡ଼ା ଆସନଖାନି

ଭୁବନଜୋଡ଼ା ଆସନଖାନି
ଆମାର ହୃଦୟ୍-ମାଝେ ବିଛାଓ ଆନି ॥
ରାତେର ତାରା, ଦିନେର ରବି, ଆଁଧାର-ଆଲୋର ସକଲ ଛବି,
ତୋମାର ଆକାଶ-ଭରା ସକଲ ବାଣୀ–
ଆମାର ହୃଦୟ୍-ମାଝେ ବିଛାଓ ଆନି ॥
ଭୁବନବୀଣାର ସକଲ ସୁରେ
ଆମାର ହୃଦୟ୍ ପରାନ ଦାଓ-ନା ପୂରେ ।
ଦୁଃଖସୁଖେର ସକଲ ହରଷ, ଫୁଲେର ପରଶ, ଝଡ଼େର ପରଶ–
ତୋମାର କରୁଣ ଶୁଭ ଉଦାର ପାଣି
ଆମାର ହୃଦୟ୍-ମାଝେ ଦିକ୍-ନା ଆନି ॥

୮ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୩ (1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଭୁବନଜୋଡ଼ା' ⟹ 'ତୋମାର ଭୁବନଜୋଡ଼ା'
୫,୬, ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଆମାର' ନେଇ ।
୬ ଲାଇନେ 'ଭୁବନବୀଣାର' ⟹ 'ତୋମାର ଭୁବନବୀଣାର'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୩: ଡାକେ ବାର ବାର ଡାକେ

ଡାକେ ବାର ବାର ଡାକେ,

ଶୋନୋ ରେ, ଦୁୟାରେ ଦୁୟାରେ ଆଁଧାରେ ଆଲୋକେ ॥

କତ ସୁଖଦୁଃଖଶୋକେ କତ ମରଣେ ଜୀବନଲୋକେ

ଡାକେ ବଜ୍ରଭୟଙ୍କର ରବେ,

ସୁଧାସଙ୍ଗୀତେ ଡାକେ ଦ୍ୟୁଲୋକେ ଭୂଲୋକେ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୩୧୭ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ଗୀତବିତାନେ 'ଅଲୋକ' ଆଛେ, ସେଟା ମନେ ହୟ ଛାପାର ଭୁଲ ।

୪ ଲାଇନେ 'ବଜ୍ରଭୟଙ୍କର' ⟹ 'ବଜ୍ରଭୟଂକର'

ଶେଷ ଲାଇନେ 'ସୁଧାସଙ୍ଗୀତେ' ⟹ 'ସୁଧାସଂଗୀତେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୫୪: ଅନ୍ଧକାରେର ଉତ୍ସ ହତେ

ଅନ୍ଧକାରେର ଉତ୍ସ ହତେ ଉତ୍ସାରିତ ଆଲୋ

ସେଇ ତୋ ତୋମାର ଆଲୋ !

ସକଳ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱବିରୋଧ-ମାଝେ ଜାଗ୍ରତ ଯେ ଭାଲୋ

ସେଇ ତୋ ତୋମାର ଭାଲୋ ॥

ପଥେର ଧୁଲାୟ ବକ୍ଷ ପେତେ ରୟେଛେ ଯେଇ ଗେହ

ସେଇ ତୋ ତୋମାର ଗେହ ।

ସମରଘାତେ ଅମର କରେ ରୁଦ୍ରନିଠୁର ସ୍ନେହ

ସେଇ ତୋ ତୋମାର ସ୍ନେହ ॥

ସବ ଫୁରାଲେ ବାକି ରହେ ଅଦୃଶ୍ୟ ଯେଇ ଦାନ

ସେଇ ତୋ ତୋମାର ଦାନ ।

ମୃତ୍ୟୁ ଆପନ ପାତ୍ରେ ଭରି ବହିଛେ ଯେଇ ପ୍ରାଣ

ସେଇ ତୋ ତୋମାର ପ୍ରାଣ ।

ବିଶ୍ୱଜନେର ପାୟେର ତଲେ ଧୂଲିମୟ ଯେ ଭୂମି

ସେଇ ତୋ ସ୍ୱର୍ଗଭୂମି ।

ସବାୟ ନିୟେ ସବାର ମାଝେ ଲୁକିୟେ ଆଛ ତୁମି

ସେଇ ତୋ ଆମାର ତୁମି ॥

୨୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୫୫: ସାରା ଜୀବନ ଦିଲ ଆଲୋ

ସାରା ଜୀବନ ଦିଲ ଆଲୋ ସୂର୍ଯ ଗ୍ରହ ଚାଁଦ
ତୋମାର ଆଶୀର୍ବାଦ, ହେ ପ୍ରଭୁ, ତୋମାର ଆଶୀର୍ବାଦ ॥
ମେଘେର କଲସ ଭ'ରେ ଭ'ରେ   ପ୍ରସାଦବାରି ପଡ଼େ ଝ'ରେ,
ସକଲ ଦେହେ ପ୍ରଭାତବାୟୁ ଘୁଚାୟ୍ ଅବସାଦ–
ତୋମାର ଆଶୀର୍ବାଦ, ହେ ପ୍ରଭୁ, ତୋମାର ଆଶୀର୍ବାଦ ॥
ତୃଣ ଯେ ଏଇ ଧୁଲାର 'ପରେ ପାତେ ଆଁଚଲଖାନି,
ଏଇ-ଯେ ଆକାଶ ଚିରନୀରବ ଅମୃତମୟ୍ ବାଣୀ,
ଫୁଲ ଯେ ଆସେ ଦିନେ ଦିନେ   ବିନା ରେଖାର ପଥଟି ଚିନେ,
ଏଇ-ଯେ ଭୁବନ ଦିକେ ଦିକେ ପୁରାୟ୍ କତ ସାଧ–
ତୋମାର ଆଶୀର୍ବାଦ, ହେ ପ୍ରଭୁ, ତୋମାର ଆଶୀର୍ବାଦ ॥

୨୦ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୫୭: ଆପନ ହତେ ବାହିର ହୟେ୍

ଆପନ ହତେ ବାହିର ହୟେ୍ ବାଇରେ ଦାଁଡ଼ା,
ବୁକେର ମାଝେ ବିଶ୍ୱଲୋକେର ପାବି ସାଡ଼ା ॥
ଏଇ-ଯେ ବିପୁଳ ଢେଉ ଲେଗେଛେ ତୋର ମାଝେତେ ଉଠୁକ ନେଚେ,
ସକଳ ପରାନ ଦିକ-ନା ନାଡ଼ା ॥
ବୋସ୍-ନା ଭ୍ରମର, ଏଇ ନୀଲିମାୟ୍ ଆସନ ଲୟେ୍
ଅରୁଣ-ଆଲୋର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରେଣୁ-ମାଖା ହୟେ୍ ।
ଯେଖାନେତେ ଅଗାଧ ଛୁଟି ମେଲ ସେଥା ତୋର ଡାନାଦୁଟି,
ସବାର ମାଝେ ପାବି ଛାଡ଼ା ॥

୧୭ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ମେଲ' ⟹ 'ମେଲ୍'

ସୂଚୀ
contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୫୭: ଯେ ଥାକେ ଥାକ-ନା ଦ୍ୱାରେ

ଯେ ଥାକେ   ଥାକ-ନା ଦ୍ୱାରେ,   ଯେ ଯାବି   ଯା-ନା ପାରେ ॥
ଯଦି ଓଇ   ଭୋରେର ପାଖି   ତୋରି ନାମ   ଯାୟ୍ ରେ ଡାକି
          ଏକା ତୁଇ   ଚଲେ ଯା ରେ ॥
କୁଁଡ଼ି ଚାୟ୍   ଆଁଧାର ରାତେ   ଶିଶିରେର   ରସେ ମାତେ ।
ଫୋଟା ଫୁଲ   ଚାୟ୍ ନା ନିଶା   ପ୍ରାଣେ ତାର   ଆଲୋର ତୃଷା,
          କାଁଦେ ସେ   ଅନ୍ଧକାରେ ॥

୧୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ତୋରି ନାମ' ⟹ 'ତୋରଇ ନାମ'

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୪୮: ଆକାଶେ ଦୁଇ ହାତେ ପ୍ରେମ

ଆକାଶେ ଦୁଇ ହାତେ ପ୍ରେମ ବିଳାୟ୍ ଓ କେ !
ସେ ସୁଧା ଛଡ଼ିୟେ୍ ଗେଲ ଲୋକେ ଲୋକେ ॥
ଗାଛେରା ଭରେ ନିଲ ସବୁଜ ପାତାୟ୍,
ଧରଣୀ ଧରେ ନିଲ ଆପନ ମାଥାୟ୍ ।
ଛେଲେରା ସକଲ ଗାୟେ୍ ନିଲ ମେଖେ,
ପାଖିରା ପାଖାୟ୍ ପାଖାୟ୍ ନିଲ ଏଁକେ ।
ଛେଲେରା କୁଡ଼ିୟେ୍ ନିଲ ମାୟେ୍ର ବୁକେ,
ମାୟେ୍ରା ଦେଖେ ନିଲ ଛେଲେର ମୁଖେ ॥
ସେ ଯେ ଓଇ ଦୁଃଖଶିଖାୟ୍ ଉଠଲ ଜ୍ୱଲେ,
ସେ ଯେ ଓଇ ଅଶ୍ରୁଧାରାୟ୍ ପଡ଼ଲ ଗଲେ ।
ସେ ଯେ ଓଇ ବିଦୀର୍ଣ୍ଣ ବୀର-ହୃଦୟ୍ ହତେ
ବହିଲ ମରଣରୂପୀ ଜୀବନସ୍ରୋତେ ।
ସେ ଯେ ଓଇ ଭାଙାଗଡ଼ାର ତାଲେ ତାଲେ
ନେଚେ ଯାୟ୍ ଦେଶେ ଦେଶେ କାଲେ କାଲେ ॥

୭ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଛଡ଼ିୟେ୍ ଗେଲ' ⟹ 'ଗଡ଼ିୟେ୍ ଗେଲ'
୫ ଲାଇନେ ଛେଲେରା ⟹ ଫୁଲେରା
୭ ଲାଇନେ 'ପାଖାୟ୍ ପାଖାୟ୍ ନିଲ' ⟹ 'ପାଖାୟ୍ ତାରେ ନିଲ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୫୯: ନିତ୍ୟ ତୋମାର ଯେ ଫୁଲ

ନିତ୍ୟ ତୋମାର ଯେ ଫୁଲ ଫୋଟେ ଫୁଲବନେ
ତାରି ମଧୁ କେନ ମନମଧୁପେ ଖାଓୟାଓ ନା ?
ନିତ୍ୟସଭା ବସେ ତୋମାର ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ,
ତୋମାର ଭୃତ୍ୟେରେ ସେଇ ସଭାୟ୍ କେନ ଗାଓୟାଓ ନା ? ।
ବିଶ୍ୱକମଳ ଫୁଟେ ଚରଣଚୁମ୍ବନେ,
ସେ ଯେ ତୋମାର ମୁଖେ ମୁଖ ତୁଲେ ଚାୟ୍ ଉନ୍ମନେ,
ଆମାର ଚିତ୍ତ-କମଳଟିରେ ସେଇ ରସେ
କେନ ତୋମାର ପାନେ ନିତ୍ୟ-ଚାଓୟା ଚାଓୟାଓ ନା ? ।
ଆକାଶେ ଧାୟ୍ ରବି-ତାରା-ଇନ୍ଦୁତେ,
ତୋମାର ବିରାମହାରା ନଦୀରା ଧାୟ୍ ସିନ୍ଧୁତେ,
ତେମନି କରେ ସୁଧାସାଗର-ସନ୍ଧାନେ
ଆମାର ଜୀବନଧାରା ନିତ୍ୟ କେନ ଧାଓୟାଓ ନା ?
ପାଖିର କଣ୍ଠେ ଆପନି ଜାଗାଓ ଆନନ୍ଦ,
ତୁମି ଫୁଲେର ବକ୍ଷେ ଭରିୟା ଦାଓ ସୁଗନ୍ଧ,
ତେମନି କରେ ଆମାର ହୃଦୟଭିକ୍ଷୁରେ
କେନ ଦ୍ୱାରେ ତୋମାର ନିତ୍ୟପ୍ରସାଦ ପାଓୟାଓ ନା ? ।

୨୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୦ (1913)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୭୦: ଏମନି କରେ ଘୁରିବ ଦୂରେ

ଏମନି କରେ ଘୁରିବ ଦୂରେ ବାହିରେ,
ଆର ତୋ ଗତି ନାହି ରେ ମୋର ନାହି ରେ ॥
ଯେ ପଥେ ତବ ରଥେର ରେଖା ଧରିୟା
ଆପନା ହତେ କୁସୁମ ଉଠେ ଭରିୟା,
ଚନ୍ଦ୍ର ଛୁଟେ, ସୂର୍ଯ ଛୁଟେ, ସେ ପଥତଳେ ପଡ଼ିବ ଲୁଟେ–
ସବାର ପାନେ ରହିବ ଶୁଧୁ ଚାହି ରେ ॥
ତୋମାର ଛାୟା ପଡ଼େ ଯେ ସରୋବରେ ଗୋ
କମଲ ସେଥା ଧରେ ନା, ନାହି ଧରେ ଗୋ ।
ଜଲେର ଢେଉ ତରଲ ତାନେ ସେ ଛାୟା ଲୟେ ମାତିଲ ଗାନେ,
ଘିରିୟା ତାରେ ଫିରିବ ତରୀ ବାହି ରେ ।
ଯେ ବାଁଶିଖାନି ବାଜିଛେ ତବ ଭବନେ
ସହସା ତାହା ଶୁନିବ ମଧୁ ପବନେ ।
ତାକାୟେ ରବ ଦ୍ୱାରେର ପାନେ, ସେ ତାନଖାନି ଲଇୟା କାନେ
ବାଜାୟେ ବୀଣା ବେଡ଼ାବ ଗାନ ଗାହି ରେ ॥

୯ ବୈଶାଖ ୧୩୧୯ (1912)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଆପନା ହତେ' ⟹ 'ଆପନ ହତେ'

 contact: somen@iopb.res.in

পୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୭୯: କୋଳାହଲ ତୋ ବାରଣ ହଲ

କୋଳାହଲ ତୋ ବାରଣ ହଲ, ଏବାର କଥା କାନେ କାନେ ।
ଏଖନ ହବେ ପ୍ରାଣେର ଆଳାପ କେବଳ ମାତ୍ର ଗାନେ ଗାନେ ॥
ରାଜାର ପଥେ ଲୋକ ଛୁଟେଛେ, ବେଚା-କେନାର ହାଁକ ଉଠେଛେ,
ଆମାର ଛୁଟି ଅବେଳାତେଇ ଦିନଦୁପୁରେର ମଧ୍ୟଖାନେ–
କାଜେର ମାଝେ ଡାକ ପଡ଼େଛେ କେନ ଯେ ତା କେଇ-ବା ଜାନେ ॥
ମୋର କାନନେ ଅକାଳେ ଫୁଲ ଉଠୁକ ତବେ ମୁଞ୍ଜରିୟା ।
ମଧ୍ୟଦିନେର ମୌମାଛିରା ବେଡ଼ାକ ମୃଦୁ ଗୁଞ୍ଜରିୟା ।
ମନ୍ଦଭାଲୋର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେ ଖେଟେ ଗେଛେ ତୋ ଦିନ ଅନେକ କେଟେ,
ଅଳସ ବେଳାର ଖେଲାର ସାଥି ଏବାର ଆମାର ହୃଦୟ ଟାନେ–
ବିନା କାଜେର ଡାକ ପଡ଼େଛେ
କେନ ଯେ ତା କେଇ-ବା ଜାନେ ॥

୧୮ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୮ (1912)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୯ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୭୬: ଯେଥାୟ୍ ତୋମାର ଲୁଟ ହତେଛେ

ଯେଥାୟ୍ ତୋମାର ଲୁଟ ହତେଛେ ଭୁବନେ
ସେଇଖାନେ ମୋର ଚିତ୍ତ ଯାବେ କେମନେ ? ।
ସୋନାର ଘଟେ ସୂର୍ଯ ତାରା ନିଚ୍ଛେ ତୁଲେ ଆଲୋର ଧାରା,
ଅନନ୍ତ ପ୍ରାଣ ଛଡ଼ିୟେ ପଡ଼େ ଗଗନେ ॥
ଯେଥାୟ୍ ତୁମି ବସ ଦାନେର ଆସନେ
ଚିତ୍ତ ଆମାର ସେଥାୟ୍ ଯାବେ କେମନେ ?
ନିତ୍ୟ ନୂତନ ରସେ ଢେଲେ ଆପନାକେ ଯେ ଦିଚ୍ଛ ମେଲେ,
ସେଥା କି ଡାକ ପଡ଼ବେ ନା ଗୋ ଜୀବନେ ? ।

୮ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଲୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୭୩: ବିଶ୍ୱସାଥେ ଯୋଗେ ଯେଥାୟ୍

ବିଶ୍ୱସାଥେ ଯୋଗେ ଯେଥାୟ୍ ବିହାରୋ
ସେଇଖାନେ ଯୋଗ ତୋମାର ସାଥେ ଆମାରଓ ॥
ନୟ୍କୋ ବନେ, ନୟ୍ ବିଜନେ, ନୟ୍କୋ ଆମାର ଆପନ ମନେ–
ସବାର ଯେଥାୟ୍ ଆପନ ତୁମି, ହେ ପ୍ରିୟ୍, ସେଥାୟ୍ ଆପନ ଆମାରଓ ॥
ସବାର ପାନେ ଯେଥାୟ୍ ବାହୁ ପସାରୋ
ସେଇଖାନେତେଇ ପ୍ରେମ ଜାଗିବେ ଆମାରଓ ।
ଗୋପନେ ପ୍ରେମ ରୟ୍ ନା ଘରେ, ଆଲୋର ମତୋ ଛଡ଼ିୟେ ପଡ଼େ–
ସବାର ତୁମି ଆନନ୍ଦଧନ ହେ ପ୍ରିୟ୍, ଆନନ୍ଦ ସେଇ ଆମାରଓ ॥

୭ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ବିହାରୋ ⟹ ବିହାର୍'
୨,୪,୬,୮ ଲାଇନେ ଆମାରଓ ⟹ ଆମାରୋ
୪ ଲାଇନେ 'ତୁମି, ହେ ପ୍ରିୟ୍,' ⟹ 'ତୁମି ହେ ପ୍ରିୟ୍,'
୫ ଲାଇନେ ପସାରୋ ⟹ ପସାର୍'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୬୪: ପ୍ରଭୁ, ଆଜି ତୋମାର ଦକ୍ଷିଣ ହାତ

ପ୍ରଭୁ, ଆଜି ତୋମାର ଦକ୍ଷିଣ ହାତ ରେଖୋ ନା ଢାକି ।
ଏସେଛି ତୋମାରେ, ହେ ନାଥ, ପରାତେ ରାଖୀ ॥
ଯଦି ବାଁଧି ତୋମାର ହାତେ ପଡ଼ବ ବାଁଧା ସବାର ସାଥେ,
ଯେଖାନେ ଯେ ଆଛେ କେହଇ ରବେ ନା ବାକି ॥
ଆଜି ଯେନ ଭେଦ ନାହି ରୟ ଆପନା ପରେ,
ତୋମାୟ ଯେନ ଏକ ଦେଖି ହେ ବାହିରେ ଘରେ ।
ତୋମା-ସାଥେ ଯେ ବିଚ୍ଛେଦେ ଘୁରେ ବେଡ଼ାଇ କେଁଦେ କେଁଦେ
କ୍ଷଣେକତରେ ଘୁଚାତେ ତାଇ ତୋମାରେ ଡାକି ॥

୨୭ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୬(1909)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ତୋମାରେ, ହେ ନାଥ,' ⟹ 'ତୋମାରେ ହେ ନାଥ,'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'କ୍ଷଣେକତରେ' ⟹ 'କ୍ଷଣେକ ତରେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୭୫: ଅମନ ଆଡ଼ାଳ ଦିୟେ ଲୁକିୟେ

ଅମନ ଆଡ଼ାଳ ଦିୟେ ଲୁକିୟେ ଗେଲେ ଚଲବେ ନା ।
ଏବାର ହୃଦୟ୍-ମାଝେ ଲୁକିୟେ ବୋସୋ, କେଉ ଜାନବେ ନା, କେଉ ବଲବେ ନା ॥
ବିଶ୍ୱେ ତୋମାର ଲୁକୋଚୁରି ଦେଶ-ବିଦେଶେ କତଇ ଘୁରି–
ଏବାର ବଲୋ ଆମାର ମନେର କୋଣେ ଦେବେ ଧରା, ଛଲବେ ନା ॥
ଜାନି ଆମାର କଠିନ ହୃଦୟ୍ ଚରଣ ରାଖାର ଯୋଗ୍ୟ ସେ ନୟ୍–
ସଖା, ତୋମାର ହାଓୟା ଲାଗଲେ ହିୟାୟ୍ ତବୁ କି ପ୍ରାଣ ଗଲବେ ନା ?
ନାହୟ୍ ଆମାର ନାଇ ସାଧନା– ଝରଲେ ତୋମାର କୃପାର କଣା
ତଖନ ନିମେଷେ କି ଫୁଟବେ ନା ଫୁଲ, ଚକିତେ ଫଲ ଫଲବେ ନା ? ।

୧୧ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୭୭: କତ ଅଜାନାରେ ଜାନାଇଲେ ତୁମି

କତ ଅଜାନାରେ ଜାନାଇଲେ ତୁମି, କତ ଘରେ ଦିଲେ ଠାଁଇ–
ଦୂରକେ କରିଲେ ନିକଟ, ବନ୍ଧୁ, ପରକେ କରିଲେ ଭାଇ ॥
ପୁରାନୋ ଆବାସ ଛେଡ଼େ ଯାଇ ଯବେ ମନେ ଭେବେ ମରି କୀ ଜାନି କୀ ହବେ–
ନୂତନେର ମାଝେ ତୁମି ପୁରାତନ ସେ କଥା ଯେ ଭୁଲେ ଯାଇ ॥
ଜୀବନେ ମରଣେ ନିଖିଳ ଭୁବନେ ଯଖନି ଯେଖାନେ ଲବେ
ଚିରଜନମେର ପରିଚିତ ଓହେ ତୁମିଇ ଚିନାବେ ସବେ ।
ତୋମାରେ ଜାନିଲେ ନାହି କେହ ପର, ନାହି କୋନୋ ମାନା, ନାହି କୋନୋ ଡର–
ସବାରେ ମିଲାୟେ ତୁମି ଜାଗିତେଛ ଦେଖା ଯେନ ସଦା ପାଇ ॥

୧୩୧୩ (1907)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୭୭: ସବାର ମାଝାରେ ତୋମାରେ ସ୍ୱୀକାର

ସବାର ମାଝାରେ ତୋମାରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବ ହେ ।
ସବାର ମାଝାରେ ତୋମାରେ ହୃଦୟେ ବରିବ ହେ ॥
ଶୁଧୁ ଆପନାର ମନେ ନୟ, ଆପନ ଘରେର କୋଣେ ନୟ,
ଶୁଧୁ ଆପନାର ରଚନାର ମାଝେ ନହେ– ତୋମାର ମହିମା ଯେଥା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ରହେ
ସେଇ ସବା-ମାଝେ ତୋମାରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବ ହେ ।
ଦ୍ୟୁଲୋକେ ଭୂଲୋକେ ତୋମାରେ ହୃଦୟେ ବରିବ ହେ ॥
ସକଲଇ ତେୟାଗି ତୋମାରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବ ହେ ।
ସକଲଇ ଗ୍ରହଣ କରିୟା ତୋମାରେ ବରିବ ହେ ।
କେବଲଇ ତୋମାର ସ୍ତବେ ନୟ, ଶୁଧୁ ସଙ୍ଗୀତରବେ ନୟ,
ଶୁଧୁ ନିର୍ଜନେ ଧ୍ୟାନେର ଆସନେ ନହେ– ତବ ସଂସାର ଯେଥା ଜାଗ୍ରତ ରହେ,
କର୍ମେ ସେଥାୟ ତୋମାରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବ ହେ ।
ପ୍ରିୟେ ଅପ୍ରିୟେ ତୋମାରେ ହୃଦୟେ ବରିବ ହେ ।
ଜାନି ନା ବଲିୟା ତୋମାରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବ ହେ ।
ଜାନି ବ'ଲେ, ନାଥ, ତୋମାରେ ହୃଦୟେ ବରିବ ହେ ।
ଶୁଧୁ ଜୀବନେର ସୁଖେ ନୟ, ଶୁଧୁ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲମୁଖେ ନୟ,
ଶୁଧୁ ସୁଦିନେର ସହଜ ସୁଯୋଗେ ନହେ– ଦୁଖଶୋକ ଯେଥା ଆଁଧାର କରିୟା ରହେ
ନତ ହୟେ ସେଥା ତୋମାରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବ ହେ ।
ନୟନେର ଜଲେ ତୋମାରେ ହୃଦୟେ ବରିବ ହେ ॥

୨୭ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୧୧ (1904)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୯ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତରବେ ⟹ ସଂଗୀତରବେ
୧୪ ଲାଇନେ 'ଜାନି ବ'ଲେ, ନାଥ,' ⟹ 'ଜାନି ବ'ଲେ ନାଥ,'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୬୮: ମୋରେ ଡାକି ଲୟେ ଯାଓ

ମୋରେ ଡାକି ଲୟେ ଯାଓ ମୁକ୍ତଦ୍ୱାରେ ତୋମାର ବିଶ୍ୱେର ସଭାତେ

ଆଜି ଏ ମଙ୍ଗଲପ୍ରଭାତେ ॥

ଉଦୟଗିରି ହତେ ଉଚ୍ଚେ କହୋ ମୋରେ ତିମିର ଲୟ ହଲ ଦୀପ୍ତିସାଗରେ–

ସ୍ୱାର୍ଥ ହତେ ଜାଗୋ, ଦୈନ୍ୟ ହତେ ଜାଗୋ, ସବ ଜଡ଼ତା ହତେ ଜାଗୋ ଜାଗୋ ରେ

ସତେଜ ଉନ୍ନତ ଶୋଭାତେ ॥

ବାହିର କରୋ ତବ ପଥେର ମାଝେ, ବରଣ କରୋ ମୋରେ ତୋମାର କାଜେ ।

ନିବିଡ଼ ଆବରଣ କରୋ ବିମୋଚନ, ମୁକ୍ତ କରୋ ସବ ତୁଚ୍ଛ ଶୋଚନ,

ଧୌତ କରୋ ମମ ମୁଗ୍ଧ ଲୋଚନ ତୋମାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଲ ଶୁଭ୍ରରୋଚନ

ନବୀନ ନିର୍ମଲ ବିଭାତେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୮ (1901-1902)

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୭୯: ଯାରା କାଛେ ଆଛେ ତାରା କାଛେ

ଯାରା କାଛେ ଆଛେ ତାରା କାଛେ ଥାକ୍, ତାରା ତୋ ପାରେ ନା ଜାନିତେ–

ତାହାଦେର ଚେୟେ ତୁମି କାଛେ ଆଛ ଆମାର ହୃଦୟଖାନିତେ ॥

ଯାରା କଥା ବଲେ ତାହାରା ବଲୁକ, ଆମି କରିବ ନା କାରେଓ ବିମୁଖ–

ତାରା ନାହି ଜାନେ ଭରା ଆଛେ ପ୍ରାଣ ତବ ଅକଥିତ ବାଣୀତେ ।

ନୀରବେ ନିୟତ ରୟେଛ ଆମାର ନୀରବ ହୃଦୟଖାନିତେ ॥

ତୋମାର ଲାଗିୟା କାରେଓ, ହେ ପ୍ରଭୁ, ପଥ ଛେଡ଼େ ଦିତେ ବଲିବ ନା କଭୁ,

ଯତ ପ୍ରେମ ଆଛେ ସବ ପ୍ରେମ ମୋରେ ତୋମା-ପାନେ ରବେ ଟାନିତେ–

ସକଲେର ପ୍ରେମ ରବେ ତବ ପ୍ରେମ ଆମାର ହୃଦୟଖାନିତେ ।

ସବାର ସହିତେ ତୋମାର ବାଁଧନ ହେରି ଯେନ ସଦା ଏ ମୋର ସାଧନ–

ସବାର ସଙ୍ଗ ପାରେ ଯେନ ମନେ ତବ ଆରାଧନା ଆନିତେ ।

ସବାର ମିଲନେ ତୋମାର ମିଲନ

ଜାଗିବେ ହୃଦୟଖାନିତେ ॥

୧୩୦୭(1901)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ 'କାରେଓ, ହେ ପ୍ରଭୁ' ⟹ 'କାରେଓ ହେ ପ୍ରଭୁ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୭୦: ଜାଗ୍ରତ ବିଶ୍ୱକୋଳାହଳ-ମାଝେ

ଜାଗ୍ରତ ବିଶ୍ୱକୋଳାହଳ-ମାଝେ
ତୁମି ଗମ୍ଭୀର, ସ୍ତବ୍ଧ, ଶାନ୍ତ, ନିର୍ବିକାର,
ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ମହାଜ୍ଞାନ ॥
ତୋମା-ପାନେ ଧାୟ ପ୍ରାଣ ସବ କୋଳାହଳ ଛାଡ଼ି,
ଚଞ୍ଚଳ ନଦୀ ଯେମନ ଧାୟ ସାଗରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୭୯: ଶାନ୍ତିସମୁଦ୍ର ତୁମି ଗଭୀର

ଶାନ୍ତିସମୁଦ୍ର ତୁମି ଗଭୀର,
ଅତି ଅଗାଧ ଆନନ୍ଦରାଶି ।
ତୋମାତେ ସବ ଦୁଃଖ ଜ୍ୱାଳା
କରି ନିର୍ବାଣ ଭୁଲିବ ସଂସାର,
ଅସୀମ ସୁଖସାଗରେ ଡୁବେ ଯାବ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨(1885-1886)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୭୬: ଡୁବି ଅମୃତପାଥାରେ

ଡୁବି ଅମୃତପାଥାରେ– ଯାଇ ଭୁଲେ ଚରାଚର,
ମିଳାୟ୍ ରବି ଶଶୀ ॥
ନାହି ଦେଶ, ନାହି କାଳ, ନାହି ହେରି ସୀମା–
ପ୍ରେମମୁରତି ହୃଦୟେ୍ ଜାଗେ,
ଆନନ୍ଦ ନାହି ଧରେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୯୧ (1884)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୭୩: ଭେଙେଛ ଦୁୟାର, ଏସେଛ

ଭେଙେଛ ଦୁୟାର, ଏସେଛ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ୍, ତୋମାରି ହଉକ ଜୟ୍ ।

ତିମିରବିଦାର ଉଦାର ଅଭ୍ୟୁଦୟ୍, ତୋମାରି ହଉକ ଜୟ୍ ।

ହେ ବିଜୟ଼ୀ ବୀର, ନବ ଜୀବନେର ପ୍ରାତେ

ନବୀନ ଆଶାର ଖଡ୍ଗ ତୋମାର ହାତେ–

ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଆବେଶ କାଟୋ ସୁକଠୋର ଘାତେ, ବନ୍ଧନ ହୋକ କ୍ଷୟ୍ ॥

ଏସୋ ଦୁଃସହ, ଏସୋ ଏସୋ ନିର୍ଦୟ୍, ତୋମାରି ହଉକ ଜୟ୍ ।

ଏସୋ ନିର୍ମଳ, ଏସୋ ଏସୋ ନିର୍ଭୟ୍, ତୋମାରି ହଉକ ଜୟ୍ ।

ପ୍ରଭାତସୂର୍ଯ, ଏସେଛ ରୁଦ୍ରସାଜେ,

ଦୁଃଖେର ପଥେ ତୋମାରି ତୂର୍ଯ ବାଜେ–

ଅରୁଣବହ୍ନି ଜ୍ୱାଲାଓ ଚିତ୍ତମାଝେ, ମୃତ୍ୟୁର ହୋକ ଲୟ୍ ॥

୩୦ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧(1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୯ ଲାଇନେ 'ତୋମାରି ତୂର୍ଯ' ⟹ 'ତୋମାର ତୂର୍ଯ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୭୪: ହବେ ଜୟ୍, ହବେ ଜୟ୍

ହବେ ଜୟ୍, ହବେ ଜୟ୍, ହବେ ଜୟ୍ ରେ,
ଓହେ ବୀର, ହେ ନିର୍ଭୟ୍ ॥
ଜୟୀ ପ୍ରାଣ, ଚିରପ୍ରାଣ, ଜୟୀ ରେ ଆନନ୍ଦଗାନ,
ଜୟୀ ପ୍ରେମ, ଜୟୀ କ୍ଷେମ, ଜୟୀ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ୍ ରେ ॥
ଏ ଆଁଧାର ହବେ କ୍ଷୟ୍, ହବେ କ୍ଷୟ୍ ରେ,
ଓହେ ବୀର, ହେ ନିର୍ଭୟ୍ ।
ଛାଡ଼ୋ ଘୁମ, ମେଲୋ ଚୋଖ, ଅବସାଦ ଦୂର୍ ହୋକ,
ଆଶାର ଅରୁଣାଲୋକ ହୋକ ଅଭ୍ୟୁଦୟ୍ ରେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୭୫: ଜୟ୍ ହୋକ, ଜୟ୍ ହୋକ

ଜୟ୍ ହୋକ, ଜୟ୍ ହୋକ ନବ ଅରୁଣୋଦୟ୍ ।
ପୂର୍ବଦିଗଞ୍ଚଳ ହୋକ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ୍ ॥
ଏସୋ ଅପରାଜିତ ବାଣୀ, ଅସତ୍ୟ ହାନି–
ଅପହୃତ ଶଙ୍କା, ଅପଗତ ସଂଶୟ୍ ॥
ଏସୋ ନବଜାଗ୍ରତ ପ୍ରାଣ, ଚିରଯୌବନଜୟ୍ଗାନ ।
ଏସୋ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ୍ ଆଶା ଜଡ଼ତ୍ବନାଶା–
କ୍ରନ୍ଦନ ଦୂର ହୋକ, ବନ୍ଧନ ହୋକ କ୍ଷୟ୍ ॥

()

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୭୭: ଜୟ୍ ତବ ବିଚିତ୍ର ଆନନ୍ଦ

ଜୟ୍ ତବ ବିଚିତ୍ର ଆନନ୍ଦ, ହେ କବି,
ଜୟ୍ ତୋମାର କରୁଣା ।
ଜୟ୍ ତବ ଭୀଷଣ ସବ-କଲୁଷ-ନାଶନ ରୁଦ୍ରତା ।
ଜୟ୍ ଅମୃତ ତବ, ଜୟ୍ ମୃତ୍ୟୁ ତବ,
ଜୟ୍ ଶୋକ ତବ, ଜୟ୍ ସାନ୍ତ୍ୱନା ॥
ଜୟ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣଜାଗ୍ରତ ଜ୍ୟୋତି ତବ,
ଜୟ୍ ତିମିରନିବିଡ଼ ନିଶୀଥିନୀ ଭୟଦାୟିନୀ ।
ଜୟ୍ ପ୍ରେମମଧୁମୟ୍ ମିଳନ ତବ, ଜୟ୍ ଅସହ ବିଚ୍ଛେଦବେଦନା ॥

ପ୍ର: ୧୯୦୯ (1909)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୭୭: ସକଳକଳୁଷତାମସହର

ସକଳକଳୁଷତାମସହର, ଜୟ୍ ହୋକ ତବ ଜୟ୍–
ଅମୃତବାରି ସିଞ୍ଚନ କର' ନିଖିଳଭୁବନମୟ୍–
ମହାଶାନ୍ତି, ମହାକ୍ଷେମ, ମହାପୁଣ୍ୟ, ମହାପ୍ରେମ ॥
ଜ୍ଞାନସୂର୍ଯ-ଉଦୟ୍-ଭାତି ଧ୍ୱଂସ କରୁକ ତିମିରରାତି–
ଦୁଃସହ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ଘାତି ଅପଗତ କର' ଭୟ୍ ॥
ମୋହମଳିନ ଅତି-ଦୁର୍ଦିନ-ଶଙ୍କିତ-ଚିତ ପାନ୍ଥ
ଜଟିଳ-ଗହନ-ପଥସଙ୍କଟ-ସଂଶୟ୍-ଉଦ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ।
କରୁଣାମୟ୍, ମାଗି ଶରଣ– ଦୁର୍ଗତିଭୟ୍ କରହ ହରଣ,
ଦାଓ ଦୁଃଖବନ୍ଧତରଣ ମୁକ୍ତିର ପରିଚୟ୍ ॥

ପୌଷ ୧୩୩୮ (1931-1932)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨,୫ ଲାଇନେ କର' ⟹ କରୋ
୭ ଲାଇନେ ପଥସଙ୍କଟ ⟹ ପଥସଂକଟ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୭୮: ରାଖୋ ରାଖୋ ରେ ଜୀବନେ

ରାଖୋ ରାଖୋ ରେ ଜୀବନେ ଜୀବନବଲ୍ଲଭେ,
ପ୍ରାଣମନେ ଧରି ରାଖୋ ନିବିଡ଼ ଆନନ୍ଦବନ୍ଧନେ ॥
ଆଲୋ ଜ୍ବାଲୋ ହୃଦୟଦୀପେ ଅତିନିଭୃତ ଅନ୍ତରମାଝେ,
ଆକୁଳିୟା ଦାଓ ପ୍ରାଣ ଗନ୍ଧଚନ୍ଦନେ ॥

ମାଘ ୧୩୧୬ (1910)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୭୯: ହୃଦୟମନ୍ଦିରେ, ପ୍ରାଣାଧୀଶ

ହୃଦୟମନ୍ଦିରେ, ପ୍ରାଣାଧୀଶ, ଆଛ ଗୋପନେ ।

ଅମୃତସୌରଭେ ଆକୁଳ ପ୍ରାଣ, ହାୟ୍,

ଭ୍ରମିୟା ଜଗତେ ନା ପାୟ୍ ସନ୍ଧାନ–

କେ ପାରେ ପଶିତେ ଆନନ୍ଦଭବନେ

ତୋମାର କରୁଣାକିରଣ-ବିହନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୯ (1893)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୮୦: ଓଇ ଶୁନି ଯେନ ଚରଣଧ୍ୱନି

ଓଇ ଶୁନି ଯେନ ଚରଣଧ୍ୱନି ରେ,
ଶୁନି ଆପନ-ମନେ ।
ବୁଝି ଆମାର ମନୋହରଣ ଆସେ ଗୋପନେ ॥
ପାବାର ଆଗେ କିସେର ଆଭାସ ପାଇ,
ଚୋଖେର ଜଲେର ବାଁଧ ଭେଙେଛେ ତାଇ ଗୋ,
ମାଲାର ଗନ୍ଧ ଏଲ ଯାରେ ଜାନି ସ୍ୱପନେ ॥
ଫୁଲେର ମାଲା ହାତେ ଫାଗୁନ ଚେୟେ ଆଛେ ଓଇ-ଯେ–
ତାର ଚଲାର ପଥେର କାଛେ ଓଇ-ଯେ ।
ଦିଗଙ୍ଗନାର ଅଙ୍ଗନେ ଯେ ଆଜି
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଶଙ୍ଖ ଓଠେ ବାଜି,
ଆଶାର ହାଓୟା ଲାଗେ ଓଇ ନିଖିଳ ଗଗନେ ॥

ପୌଷ ୧୩୩୭ (1930)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୮୧: ବେଁଧେଛ ପ୍ରେମେର ପାଶେ

ବେଁଧେଛ ପ୍ରେମେର ପାଶେ ଓହେ ପ୍ରେମମୟ୍ ।
ତବ ପ୍ରେମ ଲାଗି ଦିବାନିଶି ଜାଗି ବ୍ୟାକୁଲହୃଦୟ୍ ॥
ତବ ପ୍ରେମେ କୁସୁମ ହାସେ, ତବ ପ୍ରେମେ ଚାଁଦ ବିକାଶେ,
ପ୍ରେମହାସି ତବ ଉଷା ନବ ନବ,
ପ୍ରେମେ-ନିମଗନ ନିଖିଲ ନୀରବ,
ତବ ପ୍ରେମ-ତରେ ଫିରେ ହା ହା କ'ରେ ଉଦାସୀ ମଳୟ୍ ॥
ଆକୁଳ ପ୍ରାଣ ମମ ଫିରିବେ ନା ସଂସାରେ,
ଭୁଲେଛେ ତୋମାରି ରୂପେ ନୟନ ଆମାରି ।
ଜଲେ ସ୍ଥଲେ ଗଗନତଲେ ତବ ସୁଧାବାଣୀ ସତତ ଉଥଲେ–
ଶୁନିୟା ପରାନ ଶାନ୍ତି ନା ମାନେ,
ଛୁଟେ ଯେତେ ଚାୟ୍ ଅନନ୍ତେରଇ ପାନେ,
ଆକୁଳ ହୃଦୟ୍ ଖୋଁଜେ ବିଶ୍ୱମୟ୍ ଓ ପ୍ରେମ-ଆଳୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ 'ଛୁଟେ ଯେତେ ଚାୟ୍ ଅନନ୍ତେରଇ ପାନେ,' ଲାଇନଟା ନେଇ ।
ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୮୭: ଦାଓ ହେ ଆମାର ଭୟ୍ ଭେଙେ

ଦାଓ ହେ ଆମାର ଭୟ୍ ଭେଙେ ଦାଓ ।
ଆମାର ଦିକେ ଓ ମୁଖ ଫିରାଓ ॥
କାଛେ ଥେକେ ଚିନତେ ନାରି, କୋନ୍ ଦିକେ ଯେ କୀ ନେହାରି,
ତୁମି ଆମାର ହୃଦ୍‌ବିହାରୀ ହୃଦୟ୍-ପାନେ ହାସିୟା ଚାଓ ॥
ବଲୋ ଆମାୟ୍ ବଲୋ କଥା, ଗାୟେ ଆମାୟ୍ ପରଶ କରୋ ।
ଦକ୍ଷିଣ ହାତ ବାଡ଼ିୟେ ଦିୟେ ଆମାୟ୍ ତୁମି ତୁଲେ ଧରୋ ।
ଜା ବୁଝି ସବ ଭୁଲ ବୁଝି ହେ, ଯା ଖୁଁଜି ସବ ଭୁଲ ଖୁଁଜି ହେ–
ହାସି ମିଛେ, କାନ୍ନା ମିଛେ– ସାମନେ ଏସେ ଏ ଭୁଲ ଘୁଚାଓ ॥

୧୬ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'କାଛେ ଥେକେ' ⟹ 'ପାଶେ ଥେକେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୮୩: ଆର ନହେ, ଆର ନୟ୍

	ଆର ନହେ, ଆର ନୟ୍,
ଆମି	କରି ନେ ଆର ଭୟ୍ ।
ଆମାର	ଘୁଚଲ କାଁଦନ, ଫଲଲ ସାଧନ, ହଲ ବାଁଧନ କ୍ଷୟ୍ ॥
ଓଇ	ଆକାଶେ ଓଇ ଡାକେ,
ଆମାୟ୍	ଆର କେ ଧ’ରେ ରାଖେ–
ଆମି	ସକଲ ଦୁୟ୍ାର ଖୁଲେଛି, ଆଜ ଯାବ ସକଲମୟ୍ ॥
ଓରା	ବ’ସେ ବ’ସେ ମିଛେ
ଶୁଧୁ	ମାୟ୍ାଜାଲ ଗାଁଥିଛେ–
ଓରା	କୀ-ଯେ ଗୋନେ ଘରେର କୋଣେ ଆମାୟ୍ ଡାକେ ପିଛେ ।
ଆମାର	ଅସ୍ତ୍ର ହଲ ଗଡ଼ା,
ଆମାର	ବର୍ମ ହଲ ପରା–
ଏବାର	ଛୁଟବେ ଘୋଡ଼ା ପବନବେଗେ, କରବେ ଭୁବନ ଜୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେର ବଦଲେ:

‘ଆମାର ଘୁଚଲ କାଁଦନ ଫଲଲ ସାଧନ

ହଲ ବାଁଧନ କ୍ଷୟ୍ ।’

୬ ଲାଇନେର ବଦଲେ:

‘ଆମି ସକଲ ଦୁୟ୍ାର ଖୁଲେଛି ଆଜ

ଯାବ ସକଲମୟ୍ ॥’

୯ ଲାଇନେର ବଦଲେ:

‘ଏବାର ଛୁଟବେ ଘୋଡ଼ା ପବନବେଗେ

କରବେ ଭୁବନ ଜୟ୍ ॥’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୮୪: ଆରୋ ଚାଇ ଯେ, ଆରୋ ଚାଇ

ଆରୋ ଚାଇ ଯେ, ଆରୋ ଚାଇ ଗୋ - ଆରୋ ଯେ ଚାଇ ।
ଭାଣ୍ଡାରୀ ଯେ ସୁଧା ଆମାୟ୍ ବିତରେ ନାଇ ॥
ସକାଳବେଳାର ଆଲୋୟ୍ ଭରା ଏଇ-ଯେ ଆକାଶ ବସୁନ୍ଧରା
ଏରେ ଆମାର ଜୀବନ-ମାଝେ କୁଡ଼ାନୋ ଚାଇ–
ସକଳ ଧନ ଯେ ବାଇରେ ଆମାର, ଭିତରେ ନାଇ ॥
ପ୍ରାଣେର ବୀଣାୟ୍ ଆରୋ ଆଘାତ, ଆରୋ ଯେ ଚାଇ ।
ଗୁଣୀର ପରଶ ପେୟେ୍ ସେ ଯେ ଶିହରେ ନାଇ ।
ଦିନରଜନୀର ବାଁଶି ପୂରେ ଯେ ଗାନ ବାଜେ ଅସୀମ ସୁରେ
ତାରେ ଆମାର ପ୍ରାଣେର ତାରେ ବାଜାନୋ ଚାଇ ।
ଆପନ ଗାନ ଯେ ଦୂରେ ତାହାର, ନିୟ୍ଡେ ନାଇ ॥

୮ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ 'ପୂରେ' ⟹ 'ପୁରେ'

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୮୫: ନୟନ ଛେଡ଼େ ଗେଲେ ଚଲେ

ନୟନ ଛେଡ଼େ ଗେଲେ ଚଲେ, ଏଲେ ସକଲ ମାଝେ–
ତୋମାୟ୍ ଆମି ହାରାଇ ଯଦି ତୁମି ହାରାଓ ନା ଯେ ॥
ଫୁରାୟ୍ ଯବେ ମିଲନରାତି ତବୁ ଚିର ସାଥେର ସାଥି
ଫୁରାୟ୍ ନା ତୋ ତୋମାୟ୍ ପାଓୟା, ଏସୋ ସ୍ୱପନସାଜେ ॥
ତୋମାର ସୁଧାରସେର ଧାରା ଗହନପଥେ ଏସେ
ବ୍ୟଥାରେ ମୋର ମଧୁର କରି ନୟନେ ଯାୟ୍ ଭେସେ ।
ଶ୍ରବଣେ ମୋର ନବ ନବ ଶୁନିୟେଛିଲେ ଯେ ସୁର ତବ
ବୀଣା ଥେକେ ବିଦାୟ୍ ନିଲ, ଚିତ୍ତେ ଆମାର ବାଜେ ॥

୨୨ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୩୪ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ତବୁ ଚିର ସାଥେର ସାଥି' ⟹ 'ତବୁ ନିତ୍ୟ ସାଥେର ସାଥୀ'
୪ ଲାଇନେ 'ଫୁରାୟ୍ ନା ତୋ ତୋମାୟ୍ ପାଓୟା' ⟹ 'ଲାଗେ ତୋମାର ପାଓୟାର ହାଓୟା'
୫ ଲାଇନେ 'ଗହନପଥେ' ⟹ 'ମର୍ମପଥେ'
୬ ଲାଇନେ 'ମଧୁର କରି' ⟹ 'ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରି'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ବିଦାୟ୍ ନିଲ' ⟹ 'ବିଦାୟ୍ ନିୟେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୮୬: ଆରାମ-ଭାଙା ଉଦାସ ସୁରେ

ଆରାମ-ଭାଙା ଉଦାସ ସୁରେ

ଆମାର ବାଁଶିର ଶୂନ୍ୟ ହୃଦୟ୍ କେ ଦିଲ ଆଜ ବ୍ୟଥାୟ୍ ପୂରେ ॥

ବିରାମହାରା ଘରଛାଡ଼ାକେ   ବ୍ୟାକୁଲ ବାଁଶି ଆପନି ଡାକେ–

ଡାକେ ସ୍ୱପନ-ଜାଗରଣେ, କାଛେର ଥେକେ ଡାକେ ଦୂରେ ॥

ଆମାର ପ୍ରାଣେର କୋନ୍ ନିଭୃତେ   ଲୁକିୟେ୍ କାଁଦାୟ୍ ଗୋଧୂଳିତେ–

ମନ ଆଜଓ ତାର ନାମ ଜାନେ ନା,   ରୂପ ଆଜଓ ତାର ନୟ୍କୋ ଚେନା–

କେବଲ ଯେ ସେ ଛାୟ୍ାର ବେଶେ ସ୍ୱପ୍ନେ ଆମାର ବେଡ଼ାୟ୍ ଘୁରେ ॥

ଚୈତ୍ର ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ 'ପୂରେ' ⟹ 'ପୁରେ'

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୮୭: ଆସା-ଯାଓୟାର ମାଝଖାନେ

ଆସା-ଯାଓୟାର ମାଝଖାନେ
ଏକଲା ଆଛ ଚେୟେ କାହାର ପଥ-ପାନେ ॥
ଆକାଶେ ଓଇ କାଲୋୟ ସୋନାୟ ଶ୍ରାବଣମେଘେର କୋଣାୟ କୋଣାୟ
ଆଁଧାର-ଆଲୋୟ କୋନ୍ ଖେଲା ଯେ କେ ଜାନେ
ଆସା-ଯାଓୟାର ମାଝଖାନେ ॥
ଶୁକନୋ ପାତା ଧୁଲାୟ ଝରେ, ନବୀନ ପାତାୟ ଶାଖା ଭରେ ।
ମାଝେ ତୁମି ଆପନ-ହାରା, ପାୟେର କାଛେ ଜଲେର ଧାରା
ଯାୟ ଚଲେ ଓଇ ଅଶ୍ରୁ-ଭରା କୋନ୍ ଗାନେ
ଆସା-ଯାଓୟାର ମାଝଖାନେ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୯ (1922)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୮୮: ବାରେ ବାରେ ପେୟେଛି ଯେ

ବାରେ ବାରେ ପେୟେଛି ଯେ ତାରେ
ଚେନାୟ୍ ଚେନାୟ୍ ଅଚେନାରେ ॥
ଯାରେ ଦେଖା ଗେଲ ତାରି ମାଝେ ନା-ଦେଖାରଇ କୋନ୍ ବାଁଶି ବାଜେ,
ଯେ ଆଛେ ବୁକେର କାଛେ କାଛେ ଚଲେଛି ତାହାରି ଅଭିସାରେ ॥
ଅପରୂପ ସେ ଯେ ରୂପେ ରୂପେ କୀ ଖେଲା ଖେଲିଛେ ଚୁପେ ଚୁପେ ।
କାନେ କାନେ କଥା ଉଠେ ପୂରେ କୋନ୍ ସୁଦୂରେର ସୁରେ ସୁରେ
ଚୋଖେ-ଚୋଖେ-ଚାଓୟା ନିୟେ ଚଲେ କୋନ୍ ଅଜାନାରଇ ପଥପାରେ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1922-1923)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ 'ପୂରେ' ⟹ 'ପୁରେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୮୯: ଏ ପଥ ଗେଛେ କୋନ୍‌ଖାନେ

ଏ ପଥ ଗେଛେ କୋନ୍‌ଖାନେ ଗୋ କୋନ୍‌ଖାନେ–

ତା କେ ଜାନେ ତା କେ ଜାନେ ॥

କୋନ୍ ପାହାଡ଼େର ପାରେ, କୋନ୍ ସାଗରେର ଧାରେ,

କୋନ୍ ଦୁରାଶାର ଦିକ-ପାନେ–

ତା କେ ଜାନେ ତା କେ ଜାନେ ॥

ଏ ପଥ ଦିୟେ କେ ଆସେ ଯାୟ୍ କୋନ୍‌ଖାନେ

ତା କେ ଜାନେ ତା କେ ଜାନେ ॥

କେମନ ଯେ ତାର ବାଣୀ, କେମନ ହାସିଖାନି,

ଯାୟ୍ ସେ କାହାର ସନ୍ଧାନେ–

ତା କେ ଜାନେ ତା କେ ଜାନେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୯୦: ନିତ୍ୟ ନବ ସତ୍ୟ ତବ ଶୁଭ୍ର

ନିତ୍ୟ ନବ ସତ୍ୟ ତବ ଶୁଭ୍ର ଆଲୋକମୟ୍

ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନମୟ୍

କବେ ହବେ ବିଭାସିତ ମମ ଚିତ୍ତ-ଆକାଶେ ? ।

ରୟେଛି ବସି ଦୀର୍ଘନିଶି

ଚାହିୟା ଉଦୟ୍‌ଦିଶି

ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖେ କରପୁଟେ–

ନବସୁଖ-ନବପ୍ରାଣ-ନବଦିବା-ଆଶେ ॥

କୀ ଦେଖିବ, କୀ ଜାନିବ,

ନା ଜାନି ସେ କୀ ଆନନ୍ଦ–

ନୂତନ ଆଲୋକ ଆପନ ମନୋମାଝେ ।

ସେ ଆଲୋକେ ମହାସୁଖେ

ଆପନ ଆଲୟ୍‌ମୁଖେ

ଚଲେ ଯାବ ଗାନ ଗାହି–

କେ ରହିବେ ଆର ଦୂର ପରବାସେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୧ (1894-1895)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୯୧: ଯଦି ଝଡ଼େର ମେଘେର

ଯଦି ଝଡ଼େର ମେଘେର ମତୋ ଆମି ଧାଇ ଚଞ୍ଚଳ-ଅନ୍ତର
ତବେ ଦୟା କୋରୋ ହେ, ଦୟା କୋରୋ ହେ, ଦୟା କୋରୋ ହେ ଈଶ୍ୱର ॥
ଓହେ ଅପାପପୁରୁଷ, ଦୀନହୀନ ଆମି ଏସେଛି ପାପେର କୂଳେ–
ପ୍ରଭୁ, ଦୟା କୋରୋ ହେ, ଦୟା କୋରୋ ହେ, ଦୟା କରେ ଲଓ ତୁଲେ ॥
ଆମି ଜଲେର ମାଝାରେ ବାସ କରି, ତବୁ ତୃଷାୟ ଶୁକାୟେ ମରି–
ପ୍ରଭୁ, ଦୟା କୋରୋ ହେ, ଦୟା କରେ ଦାଓ ସୁଧାୟ ହୃଦୟ ଭରି ॥

ପ୍ର: ୧୯୦୯ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଦୟା କୋରୋ ହେ ଈଶ୍ୱର' ⟹ 'ଦୟା କୋରୋ ଈଶ୍ୱର'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ସୁଧାୟ ହୃଦୟ ଭରି' ⟹ 'ହୃଦୟ ସୁଧାୟ ଭରି'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୯୭: ତୁମି ଆମାଦେର ପିତା

ତୁମି ଆମାଦେର ପିତା,

ତୋମାୟ୍ ପିତା ବ'ଲେ ଯେନ ଜାନି,

ତୋମାୟ୍ ନତ ହୟେ୍ ଯେନ ମାନି,

ତୁମି କୋରୋ ନା କୋରୋ ନା ରୋଷ ।

ହେ ପିତା, ହେ ଦେବ, ଦୂର କରେ ଦାଓ ଯତ ପାପ, ଯତ ଦୋଷ–

ଯାହା ଭାଲୋ ତାଇ ଦାଓ ଆମାଦେର, ଯାହାତେ ତୋମାର ତୋଷ ।

ତୋମା ହତେ ସବ ସୁଖ ହେ ପିତା, ତୋମା ହତେ ସବ ଭାଲୋ ।

ତୋମାତେଇ ସବ ସୁଖ ହେ ପିତା, ତୋମାତେଇ ସବ ଭାଲୋ ।

ତୁମିଇ ଭାଲୋ ହେ ତୁମିଇ ଭାଲୋ ସକଳ-ଭାଲୋର ସାର–

ତୋମାରେ ନମସ୍କାର ହେ ପିତା, ତୋମାରେ ନମସ୍କାର ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୬ (1910)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୯୩: ପ୍ରେମାନନ୍ଦେ ରାଖୋ ପୂର୍ଣ୍ଣ

ପ୍ରେମାନନ୍ଦେ ରାଖୋ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆମାରେ ଦିବସରାତ ।
ବିଶ୍ୱଭୁବନେ ନିରଖି ସତତ ସୁନ୍ଦର ତୋମାରେ,
ଚନ୍ଦ୍ର-ସୂର୍ଯ-କିରଣେ ତୋମାର କରୁଣ ନୟନପାତ ॥
ସୁଖସମ୍ପଦେ କରି ହେ ପାନ ତବ ପ୍ରସାଦବାରି,
ଦୁଖସଙ୍କଟେ ପରଶ ପାଇ ତବ ମଙ୍ଗଳହାତ ॥
ଜୀବନେ ଜ୍ୱାଲୋ ଅମର ଦୀପ ତବ ଅନନ୍ତ ଆଶା,
ମରଣ-ଅନ୍ତେ ହଉକ ତୋମାରି ଚରଣେ ସୁପ୍ରଭାତ ॥
ଲହୋ ଲହୋ ମମ ସବ ଆନନ୍ଦ, ସକଳ ପ୍ରୀତି-ଗୀତି–
ହୃଦୟେ ବାହିରେ ଏକମାତ୍ର ତୁମି ଆମାର ନାଥ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ 'ଦୁଖସଙ୍କଟେ' ⟹ 'ଦୁଖସଂକଟେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୯୪: ମାଝେ ମାଝେ ତବ ଦେଖା ପାଇ

ମାଝେ ମାଝେ ତବ ଦେଖା ପାଇ, ଚିରଦିନ କେନ ପାଇ ନା ?
କେନ ମେଘ ଆସେ ହୃଦୟ୍-ଆକାଶେ, ତୋମାରେ ଦେଖିତେ ଦେୟ୍ ନା ? ।
କ୍ଷଣିକ ଆଲୋକେ ଆଁଖିର ପଲକେ ତୋମାୟ୍ ଯବେ ପାଇ ଦେଖିତେ
ହାରାଇ-ହାରାଇ ସଦା ଭୟ୍ ହୟ୍, ହାରାଇୟା ଫେଲି ଚକିତେ ॥
କୀ କରିଲେ ବଲୋ ପାଇବ ତୋମାରେ, ରାଖିବ ଆଁଖିତେ ଆଁଖିତେ ।
ଏତ ପ୍ରେମ ଆମି କୋଥା ପାବ ନାଥ, ତୋମାରେ ହୃଦୟେ ରାଖିତେ ?
ଆର କାରୋ ପାନେ ଚାହିବ ନା ଆର, କରିବ ହେ ଆମି ପ୍ରାଣପଣ–
ତୁମି ଯଦି ବଲ ଏଖନି କରିବ ବିଷୟ୍‌ବାସନା ବିସର୍ଜନ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୨୯୧ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ବିଷୟ୍‌ବାସନା' ⟹ 'ବିଷୟ୍-ବାସନା'

ପଅଥହଅନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ୍

ପଅଥହଅର୍ନଁତଓର
ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୬୮: ମାଝେ ମାଝେ ତବ ଦେଖା ପାଇ

ମାଝେ ମାଝେ ତବ ଦେଖା ପାଇ, ଚିରଦିନ କେନ ପାଇ ନା ।
କେନ ମେଘ ଆସେ ହୃଦୟ୍-ଆକାଶେ, ତୋମାରେ ଦେଖିତେ ଦେୟ୍ ନା ।
(ମୋହମେଘେ ତୋମାରେ ଦେଖିତେ ଦେୟ୍ ନା ।
ଅନ୍ଧ କରେ ରାଖେ, ତୋମାରେ ଦେଖିତେ ଦେୟ୍ ନା ।)
କ୍ଷଣିକ ଆଲୋକେ ଆଁଖିର ପଲକେ ତୋମାୟ୍ ଯବେ ପାଇ ଦେଖିତେ
ଓହେ 'ହାରାଇ ହାରାଇ' ସଦା ହୟ୍ ଭୟ୍, ହାରାଇୟା ଫେଲି ଚକିତେ ।
(ଆଶ ନା ମିଟିତେ ହାରାଇୟା– ପଲକ ନା ପଡ଼ିତେ ହାରାଇୟା–
ହୃଦୟ୍ ନା ଜୁଡ଼ାତେ ହାରାଇୟା ଫେଲି ଚକିତେ ।)
କୀ କରିଲେ ବଲୋ ପାଇବ ତୋମାରେ, ରାଖିବ ଆଁଖିତେ ଆଁଖିତେ–
ଓହେ ଏତ ପ୍ରେମ ଆମି କୋଥା ପାବ ନାଥ, ତୋମାରେ ହୃଦୟେ୍ ରାଖିତେ ।
(ଆମାର ସାଧ୍ୟ କିବା ତୋମାରେ–
ଦୟା ନା କରିଲେ କେ ପାରେ–
ତୁମି ଆପନି ନା ଏଲେ କେ ପାରେ ହୃଦୟେ୍ ରାଖିତେ ।)
ଆର୍-କାରୋ ପାନେ ଚାହିବ ନା ଆର, କରିବ ହେ ଆମି ପ୍ରାଣପଣ–
ଓହେ ତୁମି ଯଦି ବଲ ଏଖନି କରିବ ବିଷୟ୍ -ବାସନା ବିସର୍ଜନ ।
(ଦିବ ଶ୍ରୀଚରଣେ ବିଷୟ୍– ଦିବ ଅକାତରେ ବିଷୟ୍–
ଦିବ ତୋମାର ଲାଗି ବିଷୟ୍ -ବାସନା ବିସର୍ଜନ ।)

ପ୍ର: ମାଘ ୧୨୯୧ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୯୫: ତୋମାର କଥା ହେଥା କେହ ତୋ

ତୋମାର କଥା ହେଥା କେହ ତୋ ବଲେ ନା, କରେ ଶୁଧୁ ମିଛେ କୋଲାହଲ ।
ସୁଧାସାଗରେର ତୀରେତେ ବସିୟା ପାନ କରେ ଶୁଧୁ ହଲାହଲ ॥
ଆପନି କେଟେଛେ ଆପନାର ମୂଲ– ନା ଜାନେ ସାଁତାର, ନାହି ପାୟ କୂଲ,
ସ୍ରୋତେ ଯାୟ ଭେସେ, ଡୋବେ ବୁଝି ଶେଷେ, କରେ ଦିବାନିଶି ଟଲୋମଲ ॥
ଆମି କୋଥା ଯାବ, କାହାରେ ଶୁଧାବ, ନିୟେ ଯାୟ ସବେ ଟାନିୟା ।
ଏକେଲା ଆମାରେ ଫେଲେ ଯାବେ ଶେଷେ ଅକୂଲ ପାଥାରେ ଆନିୟା ।
ସୁହୃଦେର ତରେ ଚାଇ ଚାରି ଧାରେ, ଆଁଖି କରିତେଛେ ଛଲୋଛଲ,
ଆପନାର ଭାରେ ମରି ଯେ ଆପନି କାଁପିଛେ ହୃଦୟ ହୀନବଲ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଟଲୋମଲ' ⟹ 'ଟଲମଲ'
୭ ଲାଇନେ 'ଛଲୋଛଲ' ⟹ 'ଛଲଛଲ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୯୬: କେନ ବାଣୀ ତବ ନାହି ଶୁନି

କେନ ବାଣୀ ତବ ନାହି ଶୁନି ନାଥ ହେ ?
ଅନ୍ଧଜନେ ନୟନ ଦିୟେ ଅନ୍ଧକାରେ ଫେଲିଲେ, ବିରହେ ତବ କାଟେ ଦିନରାତ ହେ ॥
ସ୍ୱପନସମ ମିଲାବେ ଯଦି କେନ ଗୋ ଦିଲେ ଚେତନା–
ଚକିତେ ଶୁଧୁ ଦେଖା ଦିୟେ ଚିରମରମବେଦନା,
ଆପନା-ପାନେ ଚାହି ଶୁଧୁ ନୟନଜଲପାତ ହେ ॥
ପରଶେ ତବ ଜୀବନ ନବ ସହସା ଯଦି ଜାଗିଲ
କେନ ଜୀବନ ବିଫଲ କର– ମରଣଶରଘାତ ହେ ।
ଅହଙ୍କାର ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରୋ, ପ୍ରେମେ ମନ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରୋ,
ହୃଦୟ ମନ ହରଣ କରି ରାଖୋ ତବ ସାଥ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩(1887)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।
୩ ଲାଇନେ 'ସ୍ୱପନସମ' ⟹ 'ସ୍ୱପ୍ନସମ'
୫ ଲାଇନେ 'ଆପନା-ପାନେ' ⟹ 'ଆପନ-ପାନେ'
୮ ଲାଇନେ 'ଅହଙ୍କାର' ⟹ 'ଅହଂକାର'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୯୭: ତୁମି ଛେଡ଼େ ଛିଲେ, ଭୁଲେ ଛିଲେ

ତୁମି ଛେଡ଼େ ଛିଲେ, ଭୁଲେ ଛିଲେ ବ'ଲେ ହେରୋ ଗୋ କୀ ଦଶା ହ୍ୟେଛେ–
ମଲିନ ବଦନ, ମଲିନ ହୃଦୟ୍, ଶୋକେ ପ୍ରାଣ ଡୁବେ ରୟେଛେ ॥
ବିରହୀର ବେଶେ ଏସେଛି ହେଥାୟ୍ ଜାନାତେ ବିରହବେଦନା;
ଦରଶନ ନେବ ତବେ ଚ'ଲେ ଯାବ, ଅନେକ ଦିନେର ବାସନା ॥
'ନାଥ ନାଥ' ବ'ଲେ ଡାକିବ ତୋମାରେ, ଚାହିବ ହୃଦୟେ ରାଖିତେ–
କାତର ପ୍ରାଣେର ରୋଦନ ଶୁନିଲେ ଆର କି ପାରିବେ ଥାକିତେ ?
ଓ ଅମୃତରୂପ ଦେଖିବ ଯଖନ ମୁଛିବ ନୟନବାରି ହେ–
ଆର ଉଠିବ ନା, ପଡ଼ିୟା ରହିବ ଚରଣତଲେ ତୋମାରି ହେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୨୯୧ (1885)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୯୮: ଅସୀମ ଆକାଶେ ଅଗଣ୍ୟ କିରଣ

ଅସୀମ ଆକାଶେ ଅଗଣ୍ୟ କିରଣ, କତ ଗ୍ରହ ଉପଗ୍ରହ

କତ ଚନ୍ଦ୍ର ତପନ ଫିରିଛେ ବିଚିତ୍ର ଆଲୋକ ଜ୍ୱାଲାୟେ–

ତୁମି କୋଥାୟ, ତୁମି କୋଥାୟ ? ।

ହାୟ ସକଲଇ ଅନ୍ଧକାର– ଚନ୍ଦ୍ର, ସୂର୍ଯ, ସକଲ କିରଣ,

ଆଁଧାର ନିଖିଲ ବିଶ୍ୱଜଗତ ।

ତୋମାର ପ୍ରକାଶ ହୃଦୟମାଝେ ସୁନ୍ଦର ମୋର ନାଥ–

ମଧୁର ପ୍ରେମ-ଆଲୋକେ ତୋମାରି ମାଧୁରୀ ତୋମାରେ ପ୍ରକାଶେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୯୯: ଚରଣଧ୍ୱନି ଶୁନି ତବ

ଚରଣଧ୍ୱନି ଶୁନି ତବ, ନାଥ, ଜୀବନତୀରେ
କତ ନୀରବ ନିର୍ଜନେ କତ ମଧୁସମୀରେ ॥
ଗଗନେ ଗ୍ରହତାରାଚୟ୍ ଅନିମେଷେ ଚାହି ରୟ୍,
ଭାବନାସ୍ରୋତ ହୃଦୟେ ବୟ୍ ଧୀରେ ଏକାନ୍ତେ ଧୀରେ ॥
ଚାହିୟା ରହେ ଆଁଖି ମମ ତୃଷ୍ଣାତୁର ପାଖିସମ,
ଶ୍ରବଣ ରୟେଛି ମେଲି ଚିତ୍ତଗଭୀରେ–
କୋନ୍ ଶୁଭପ୍ରାତେ ଦାଁଡ଼ାବେ ହୃଦିମାଝେ,
ଭୁଲିବ ସବ ଦୁଃଖ ସୁଖ ଡୁବିୟା ଆନନ୍ଦନୀରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୪ (1908)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ନୀରବ ନିର୍ଜନେ' ⟹ 'ନୀରବ ନିରଜନେ'

  contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୦: ଶୂନ୍ୟ ହାତେ ଫିରି, ହେ ନାଥ

ଶୂନ୍ୟ ହାତେ ଫିରି, ହେ ନାଥ, ପଥେ ପଥେ– ଫିରି ହେ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ–
ଚିରଭିଖାରି ହୃଦି ମମ ନିଶିଦିନ ଚାହେ କାରେ ॥
ଚିତ୍ତ ନା ଶାନ୍ତି ଜାନେ, ତୃଷ୍ଣା ନା ତୃପ୍ତି ମାନେ–
ଯାହା ପାଇ ତାଇ ହାରାଇ, ଭାସି ଅଶ୍ରୁଧାରେ ॥
ସକଳ ଯାତ୍ରୀ ଚଲି ଗେଲ, ବହି ଗେଲ ସବ ବେଲା,
ଆସେ ତିମିରଯାମିନୀ, ଭାଙିୟା ଗେଲ ମେଲା–
କତ ପଥ ଆଛେ ବାକି, ଯାବ ଚଲି ଭିକ୍ଷା ରାଖି,
କୋଥା ଜ୍ୱଲେ ଗୃହପ୍ରଦୀପ କୋନ୍ ସିନ୍ଧୁପାରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୯ (1903)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଚିରଭିଖାରି' ⟹ 'ଚିରଭିଖାରୀ'
୭ ଲାଇନେ 'ଯାବ ଚଲି' ⟹ 'ଯାବ ଚଲେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୯: ହୃଦୟବେଦନା ବହିୟା, ପ୍ରଭୁ

ହୃଦୟବେଦନା ବହିୟା, ପ୍ରଭୁ, ଏସେଛି ତବ ଦ୍ୱାରେ ।
ତୁମି ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ହୃଦୟସ୍ୱାମୀ, ସକଲଇ ଜାନିଛ ହେ–
ଯତ ଦୁଃଖ ଲାଜ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସଙ୍କଟ ଆର ଜାନାଇବ କାରେ ? ।
ଅପରାଧ କତ କରେଛି, ନାଥ, ମୋହପାଶେ ପ'ଡ଼େ–
ତୁମି ଛାଡ଼ା, ପ୍ରଭୁ, ମାର୍ଜନା କେହ କରିବେ ନା ସଂସାରେ ॥
ସବ ବାସନା ଦିବ ବିସର୍ଜନ ତୋମାର ପ୍ରେମପାଥାରେ,
ସବ ବିରହ ବିଛେଦ ଭୁଲିବ ତବ ମିଲନ-ଅମୃତଧାରେ ।
ଆର ଆପନ ଭାବନା ପାରି ନା ଭାବିତେ, ତୁମି ଲହୋ ମୋର ଭାର–
ପରିଶ୍ରାନ୍ତ ଜନେ, ପ୍ରଓଭୁ, ଲୟେ ଯାଓ ସଂସାରସାଗରପାରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1888)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ବହିୟା, ପ୍ରଭୁ,' ⟹ 'ବହିୟା ପ୍ରଭୁ'
୩ ଲାଇନେ ସଙ୍କଟ ⟹ ସଂକଟ
୩ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।
ଶେଷ ଲାଇନେ ସଂସାରସାଗରପାରେ ⟹ ସଂସାର-ସାଗରପାରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୨: କେନ ଜାଗେ ନା, ଜାଗେ ନା

କେନ ଜାଗେ ନା, ଜାଗେ ନା ଅବଶ ପରାନ–
ନିଶିଦିନ ଅଚେତନ ଧୂଳିଶୟାନ ? ।
ଜାଗିଛେ ତାରା ନିଶୀଥ-ଆକାଶେ,
ଜାଗିଛେ ଶତ ଅନିମେଷ ନୟାନ ॥
ବିହଗ ଗାହେ ବନେ ଫୁଟେ ଫୁଲରାଶି,
ଚନ୍ଦ୍ରମା ହାସେ ସୁଧାମୟ ହାସି–
ତବ ମାଧୁରୀ କେନ ଜାଗେ ନା ପ୍ରାଣେ ?
କେନ ହେରି ନା ତବ ପ୍ରେମବୟାନ ? ।
ପାଇ ଜନନୀର ଅଯାଚିତ ସ୍ନେହ,
ଭାଇ ଭଗିନୀ ମିଳି ମଧୁମୟ ଗେହ
କତ ଭାବେ ସଦା ତୁମି ଆଛ ହେ କାଛେ,
କେନ କରି ତୋମା ହତେ ଦୂରେ ପ୍ରୟାଣ ? ।

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୩: ଯାଦେର ଚାହିୟା ତୋମାରେ ଭୁଲେଛି

ଯାଦେର ଚାହିୟା ତୋମାରେ ଭୁଲେଛି ତାରା ତୋ ଚାହେ ନା ଆମାରେ;
ତାରା ଆସେ, ତାରା ଚଲେ ଯାୟ୍ ଦୂରେ, ଫେଲେ ଯାୟ୍ ମରୁ-ମାଝାରେ ॥
ଦୁ ଦିନେର ହାସି ଦୁ ଦିନେ ଫୁରାୟ୍, ଦୀପ ନିଭେ ଯାୟ୍ ଆଁଧାରେ;
କେ ରହେ ତଖନ ମୁଛାତେ ନୟ୍ନ, ଡେକେ ଡେକେ ମରି କାହାରେ ? ।
ଯାହା ପାଇ ତାଇ ଘରେ ନିୟେ ଯାଇ ଆପନାର ମନ ଭୁଲାତେ–
ଶେଷେ ଦେଖି ହାୟ୍ ଭେଙେ ସବ ଯାୟ୍, ଧୁଲା ହୟେ ଯାୟ୍ ଧୁଲାତେ ।
ସୁଖେର ଆଶାୟ୍ ମରି ପିପାସାୟ୍ ଡୁବେ ମରି ଦୁଖପାଥାରେ–
ରବି ଶଶୀ ତାରା କୋଥା ହୟ୍ ହାରା, ଦେଖିତେ ନା ପାଇ ତୋମାରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୪: ଆମି ଜେନେ ଶୁନେ ତବୁ ଭୁଲେ

ଆମି ଜେନେ ଶୁନେ ତବୁ ଭୁଲେ ଆଛି, ଦିବସ କାଟେ ବୃଥାୟ୍ ହେ–
ଆମି ଯେତେ ଚାଇ ତବ ପଥପାନେ, କତ ବାଧା ପାୟ୍ ପାୟ୍ ହେ ॥
ଚାରି ଦିକେ ହେରୋ ଘିରିଛେ କାରା, ଶତ ବାଁଧନେ ଜଡ଼ାୟେ୍ ହେ–
ଆମି ଛାଡ଼ାତେ ଚାହି, ଛାଡ଼େ ନା କେନ ଗୋ ଡୁବାୟେ୍ ରାଖେ ମାୟ୍ାୟ୍ ହେ ॥
ଦାଓ ଭେଙେ ଦାଓ ଏ ଭବେର ସୁଖ, କାଜ ନେଇ ଏ ଖେଲାୟ୍ ହେ ॥
ଆମି ଭୁଲେ ଥାକି ଯତ ଅବୋଧେର ମତୋ ବେଳା ବହେ ତତ ଯାୟ୍ ହେ ॥
ହାନୋ ତବ ବାଜ ହୃଦୟ୍ଗହନେ, ଦୁଖାନଲ ଜ୍ବାଲୋ ତାୟ୍ ହେ–
ନୟ୍ନେର ଜଲେ ଭାସାୟେ୍ ଆମାରେ ସେ ଜଲ ଦାଓ ମୁଛାୟେ୍ ହେ ॥
ଶୂନ୍ୟ କରେ ଦାଓ ହୃଦୟ୍ ଆମାର, ଆସନ ପାତୋ ସେଥାୟ୍ ହେ–
ତୁମି ଏସୋ ଏସୋ, ନାଥ ହୟେ୍ ବୋସୋ, ଭୁଲୋ ନା ଆର ଆମାୟ୍ ହେ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୨୯୧ (1884-1885)

ପଥଅଥହଅନଁତଓର

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୩: ଆମି ଜେନେ ଶୁନେ ତବୁ

ଆମି ଜେନେ ଶୁନେ ତବୁ ଭୁଲେ ଆଛି, ଦିବସ କାଟେ ବୃଥାୟ୍ ହେ–
ଆମି ଯେତେ ଚାଇ ତବ ପଥପାନେ, କତ ବାଧା ପାୟ୍ ପାୟ୍ ହେ ॥
(ତୋମାର ଅମୃତପଥେ, ଯେ ପଥେ ତୋମାର ଆଲୋ ଜ୍ବଲେ ସେଇ ଅଭୟ୍ପଥେ ।)
ଚାରି ଦିକେ ହେରୋ ଘିରିଛେ କାରା, ଶତ ବାଁଧନେ ଜଡ଼ାୟେ୍ ହେ–
ଆମି ଛାଡ଼ାତେ ଚାହି, ଛାଡ଼େ ନା କେନ ଗୋ ଡୁବାୟେ୍ ରାଖେ ମାୟ୍ାୟ୍ ହେ ॥
(ତାରା ବାଁଧିୟ୍ା ରାଖେ, ତୋମାର ବାହୁର ବାଁଧନ ହତେ ତାରା ବାଁଧିୟ୍ା ରାଖେ ।)
ଦାଓ ଭେଙେ ଦାଓ ଏ ଭବେର ସୁଖ, କାଜ ନେଇ ଏ ଖେଲାୟ୍ ହେ ॥
ଆମି ଭୁଲେ ଥାକି ଯତ ଅବୋଧେର ମତୋ ବେଳା ବହେ ତତ ଯାୟ୍ ହେ ॥
(ଭୁଲେ ଯେ ଥାକି, ଦିନ ଯେ ମିଳାୟ୍, ଖେଳା ଯେ ଫୁରାୟ୍, ଭୁଲେ ଯେ ଥାକି ।)
ହାନୋ ତବ ବାଜ ହୃଦୟ୍ଗହନେ, ଦୁଖାନଲ ଜ୍ବାଲୋ ତାୟ୍ ହେ–
ତୁମି ନୟ୍ନେର ଜଲେ ଭାସାୟେ୍ ଆମାରେ ସେ ଜଲ ଦାଓ ମୁଛାୟେ୍ ହେ ॥
(ନୟ୍ନଜଲେ– ତୋମାର-ହାତେର-ବେଦନା-ଦେଓୟ୍ା ନୟ୍ନଜଲେ–
ପ୍ରାଣେର-ସକଳ-କଳଙ୍କ-ଧୋଓୟ୍ା ନୟ୍ନଜଲେ ।)
ଶୂନ୍ୟ କରେ ଦାଓ ହୃଦୟ୍ ଆମାର, ଆସନ ପାତୋ ସେଥାୟ୍ ହେ–
ଓହେ ତୁମି ଏସୋ ଏସୋ, ନାଥ ହୟେ୍ ବୋସୋ, ଭୁଲୋ ନା ଆମାୟ୍ ହେ ॥
(ଆମାର ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାଣେ- ଚିର-ଆନନ୍ଦେ ଭରେ ଥାକୋ ଆମାର ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାଣେ ।)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧୩ ଲାଇନେ 'ଧୋଓୟା' $\Longrightarrow$ 'ଧୋୟା'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୫: ନୟାନ ଭାସିଲ ଜଲେ

ନୟାନ ଭାସିଲ ଜଲେ–

ଶୂନ୍ୟ ହିୟାତଲେ ଘନାଇଲ ନିବିଡ଼ ସଜଲ ଘନ ପ୍ରସାଦପବନେ,

ଜାଗିଲ ରଜନୀ ହରଷେ ହରଷେ ରେ ॥

ତାପହରଣ ତୃଷିତଶରଣ ଜୟ୍ ତାଁର ଦୟା ଗାଓ ରେ ।

ଜାଗୋ ରେ ଆନନ୍ଦେ ଚିତଚାତକ ଜାଗୋ–

ମୃଦୁ ମୃଦୁ ମଧୁ ମଧୁ ପ୍ରେମ ବରଷେ ବରଷେ ରେ ॥

ପ୍ର: ୧୯୦୯1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେର ବଦଲେ
'ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଗରଜନେ ମେଘ ବରଷେ ବରଷେ ରେ'

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୭: ହିଂସାୟ୍ ଉନ୍ମତ୍ତ ପୃଥ୍ୱୀ

ହିଂସାୟ୍ ଉନ୍ମତ୍ତ ପୃଥ୍ୱୀ, ନିତ୍ୟ ନିଠୁର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ;
ଘୋର କୁଟିଳ ପନ୍ଥ ତାର, ଲୋଭଜଟିଳ ବନ୍ଧ ॥
ନୂତନ ତବ ଜନ୍ମ ଲାଗି କାତର ଯତ ପ୍ରାଣୀ–
କର’ ତ୍ରାଣ ମହାପ୍ରାଣ, ଆନ’ ଅମୃତବାଣୀ,
ବିକଶିତ କର’ ପ୍ରେମପଦ୍ମ ଚିରମଧୁନିଷ୍ୟନ୍ଦ ।
ଶାନ୍ତ ହେ, ମୁକ୍ତ ହେ, ହେ ଅନନ୍ତପୁଣ୍ୟ,
କରୁଣାଘନ, ଧରଣୀତଳ କର’ କଳଙ୍କଶୂନ୍ୟ ।
ଏସ’ ଦାନବୀର, ଦାଓ ତ୍ୟାଗକଠିନ ଦୀକ୍ଷା ।
ମହାଭିକ୍ଷୁ, ଲଓ ସବାର ଅହଙ୍କାରଭିକ୍ଷା ।
ଲୋକ ଲୋକ ଭୁଲୁକ ଶୋକ, ଖଣ୍ଡନ କର’ ମୋହ,
ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋକ ଜ୍ଞାନସୂର୍ଯ-ଉଦୟସମାରୋହ–
ପ୍ରାଣ ଲଭୁକ ସକଳ ଭୁବନ, ନୟନ ଲଭୁକ ଅନ୍ଧ ।
ଶାନ୍ତ ହେ, ମୁକ୍ତ ହେ, ହେ ଅନନ୍ତପୁଣ୍ୟ,
କରୁଣାଘନ, ଧରଣୀତଳ କର’ କଳଙ୍କଶୂନ୍ୟ ।
କ୍ରନ୍ଦନମୟ୍ ନିଖିଳହୃଦୟ୍ ତାପଦହନଦୀପ୍ତ
ବିଷୟ୍ବିଷବିକାରଜୀର୍ଣ୍ଣ ଖିନ୍ନ ଅପରିତୃପ୍ତ ।
ଦେଶ ଦେଶ ପରିଲ ତିଲକ ରକ୍ତକଳୁଷଗ୍ଲାନି,
ତବ ମଙ୍ଗଳଶଙ୍ଖ ଆନ’ ତବ ଦକ୍ଷିଣପାଣି–
ତବ ଶୁଭସଙ୍ଗୀତରାଗ, ତବ ସୁନ୍ଦର ଛନ୍ଦ ।
ଶାନ୍ତ ହେ, ମୁକ୍ତ ହେ, ହେ ଅନନ୍ତପୁଣ୍ୟ,
କରୁଣାଘନ, ଧରଣୀତଳ କର’ କଳଙ୍କଶୂନ୍ୟ ।

୨୧ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ବିଭିନ୍ନ ଲାଇନେ କର’, ଆନ’, ଏସ’ ⟹ ‘କରୋ’, ‘ଆନୋ’, ‘ଏସୋ’
୯ ଲାଇନେ ଅହଙ୍କାରଭିକ୍ଷା ⟹ ଅହଂକାରଭିକ୍ଷା
୧୯ ଲାଇନେ ଶୁଭସଙ୍ଗୀତରାଗ ⟹ ଶୁଭସଂଗୀତରାଗ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୭: ଅନେକ ଦିୟେଛ ନାଥ

ଅନେକ ଦିୟେଛ ନାଥ,

ଆମାୟ୍ ଅନେକ ଦିୟେଛ ନାଥ,

ଆମାର ବାସନା ତବୁ ପୁରିଲ ନା–

ଦୀନଦଶା ଘୁଚିଲ ନା, ଅଶ୍ରୁବାରି ମୁଛିଲ ନା,

ଗଭୀର ପ୍ରାଣେର ତୃଷା ମିଟିଲ ନା, ମିଟିଲ ନା ॥

ଦିୟେଛ ଜୀବନ ମନ, ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ୍ ପରିଜନ,

ସୁଧାସ୍ନିଗ୍ଧ ସମୀରଣ, ନୀଳକାନ୍ତ ଅମ୍ବର, ଶ୍ୟାମଶୋଭା ଧରଣୀ ।

ଏତ ଯଦି ଦିଲେ, ସଖା, ଆରୋ ଦିତେ ହବେ ହେ–

ତୋମାରେ ନା ପେଲେ ଆମି ଫିରିବ ନା, ଫିରିବ ନା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୮: ତବ ଅମଳ ପରଶରସ

ତବ ଅମଳ ପରଶରସ, ତବ ଶୀତଳ ଶାନ୍ତ ପୁଣ୍ୟକର ଅନ୍ତରେ ଦାଓ ।
ତବ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଜ୍ୟୋତି ବିକାଶି ହୃଦୟମାଝେ ମମ ଚାଓ ॥
ତବ ମଧୁମୟ ପ୍ରେମରସସୁନ୍ଦରସୁଗନ୍ଧେ ଜୀବନ ଛାଓ ।
ଜ୍ଞାନ ଧ୍ୟାନ ତବ, ଭକ୍ତି-ଅମୃତ ତବ, ଶ୍ରୀ ଆନନ୍ଦ ଜାଗାଓ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୫ (1909)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୯: ବୀଣା ବାଜାଓ ହେ ମମ

ବୀଣା ବାଜାଓ ହେ ମମ ଅନ୍ତରେ ॥

ସଜନେ ବିଜନେ, ବନ୍ଧୁ, ସୁଖେ ଦୁଃଖେ ବିପଦେ–

ଆନନ୍ଦିତ ତାନ ଶୁନାଓ ହେ ମମ ଅନ୍ତରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୪ (1907-1908)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୧୦: ଶାନ୍ତି କରୋ ବରିଷନ

ଶାନ୍ତି କରୋ ବରିଷନ ନୀରବ ଧାରେ, ନାଥ, ଚିତ୍ତମାଝେ

ସୁଖେ ଦୁଖେ ସବ କାଜେ, ନିର୍ଜନେ ଜନସମାଜେ ॥

ଉଦିତ ରାଖୋ, ନାଥ, ତୋମାର ପ୍ରେମଚନ୍ଦ୍ର

ଅନିମେଷ ମମ ଲୋଚନେ   ଗଭୀରତିମିରମାଝେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୩ (1896)

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୯: ହେ ସଖା, ମମ ହୃଦୟେ

ହେ ସଖା, ମମ ହୃଦୟେ ରହୋ ।
ସଂସାରେ ସବ କାଜେ ଧ୍ୟାନେ ଜ୍ଞାନେ ହୃଦୟେ ରହୋ ॥
ନାଥ, ତୁମି ଏସୋ ଧୀରେ ସୁଖ-ଦୁଖ-ହାସି-ନୟନନୀରେ,
ଲହୋ ଆମାର ଜୀବନ ଘିରେ–
ସଂସାରେ ସବ କାଜେ ଧ୍ୟାନେ ଜ୍ଞାନେ ହୃଦୟେ ରହୋ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୭ (1901)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୧୭: ଲହୋ ଲହୋ ତୁଲି ଲଓ

ଲହୋ ଲହୋ ତୁଲି ଲଓ ହେ ଭୂମିତଳ ହତେ ଧୂଳିମ୍ଳାନ ଏ ପରାନ–

ରାଖୋ ତବ କୃପାଚୋଖେ, ରାଖୋ ତବ ସ୍ନେହକରତଳେ ।

ରାଖୋ ତାରେ ଆଲୋକେ, ରାଖୋ ତାରେ ଅମୃତେ,

ରାଖୋ ତାରେ ନିୟତ କଲ୍ୟାଣେ, ରାଖୋ ତାରେ କୃପାଚୋଖେ,

ରାଖୋ ତାରେ ସ୍ନେହକରତଳେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୪ (1897-1898)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୩: ଚିରସଖା, ଛେଡ଼ୋ ନା

ଚିରସଖା, ଛେଡ଼ୋ ନା ମୋରେ ଛେଡ଼ୋ ନା ।
ସଂସାରଗହନେ ନିର୍ଭୟନିର୍ଭର, ନିର୍ଜନସଜନେ ସଙ୍ଗେ ରହୋ ॥
ଅଧନେର ହଓ ଧନ, ଅନାଥେର ନାଥ ହଓ ହେ, ଅବଲେର ବଳ ।
ଜରାଭାରାତୁରେ ନବୀନ କରୋ ଓହେ ସୁଧାସାଗର ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୫ (1899)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୪: ସ୍ୱାମୀ, ତୁମି ଏସୋ ଆଜ ଅନ୍ଧକାର

ସ୍ୱାମୀ, ତୁମି ଏସୋ ଆଜ ଅନ୍ଧକାର ହୃଦୟମାଝ–
ପାପେ ମ୍ଲାନ ପାଇ ଲାଜ, ଡାକି ହେ ତୋମାରେ ॥
କ୍ରନ୍ଦନ ଉଠିଛେ ପ୍ରାଣେ, ମନ ଶାନ୍ତି ନାହି ମାନେ,
ପଥ ତବୁ ନାହି ଜାନେ ଆପନ ଆଁଧାରେ ॥
ଧିକ ଧିକ ଜନମ ମମ, ବିଫଳ ବିଷୟଶ୍ରମ–
ବିଫଳ କ୍ଷଣିକ ପ୍ରେମ ଟୁଟିୟା ଯାୟ ବାରବାର ।
ସନ୍ତାପେ ହୃଦୟ ଦହେ, ନୟନେ ଅଶ୍ରୁବାରି ବହେ,
ବାଡ଼ିଛେ ବିଷୟପିପାସା ବିଷମ ବିଷବିକାରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୫: ହାୟ୍ କେ ଦିବେ ଆର ସାନ୍ତ୍ୱନା

ହାୟ୍ କେ ଦିବେ ଆର ସାନ୍ତ୍ୱନା ।
ସକଲେ ଗିୟେଛେ ହେ, ତୁମି ଯେୟୋ ନା–
ଚାହୋ ପ୍ରସନ୍ନ ନୟନେ, ପ୍ରଭୁ, ଦୀନ ଅଧୀନ ଜନେ ॥
ଚାରି ଦିକେ ଚାଇ, ହେରି ନା କାହାରେ ।
କେନ ଗେଲେ ଫେଲେ ଏକେଲା ଆଁଧାରେ–
ହେରୋ ହେ ଶୂନ୍ୟ ଭୁବନ ମମ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୧୬: ଆର କତ ଦୂରେ ଆଛେ

ଆର କତ ଦୂରେ ଆଛେ ସେ ଆନନ୍ଦଧାମ ।
ଆମି ଶ୍ରାନ୍ତ, ଆମି ଅନ୍ଧ, ଆମି ପଥ ନାହି ଜାନି ॥
ରବି ଯାଯ୍ ଅସ୍ତାଚଳେ ଆଁଧାରେ ଢାକେ ଧରଣୀ–
କରୋ କୃପା ଅନାଥେ ହେ ବିଶ୍ୱଜନଜନନୀ ॥
ଅତୃପ୍ତ ବାସନା ଲାଗି ଫିରିଯ୍ଆଛି ପଥେ ପଥେ–
ବୃଥା ଖେଲା, ବୃଥା ମେଲା, ବୃଥା ବେଲା ଗେଲ ବହେ ।
ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାସମୀରଣେ ଲହୋ ଶାନ୍ତିନିକେତନେ,
ସ୍ନେହକରପରଶନେ ଚିରଶାନ୍ତି ଦେହୋ ଆନି ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୦୩ (1896)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ଶାନ୍ତିନିକେତନେ ⟹ ଶାନ୍ତି-ନିକେତନେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୧୭: କାମନା କରି ଏକାନ୍ତେ

କାମନା କରି ଏକାନ୍ତେ

ହଉକ ବରଷିତ ନିଖିଳ ବିଶ୍ୱେ ସୁଖ ଶାନ୍ତି ॥

ପାପତାପ ହିଂସା ଶୋକ ପାସରେ ସକଳ ଲୋକ,

ସକଳ ପ୍ରାଣୀ ପାୟ୍ କୂଳ

ସେଇ ତବ ତାପିତଶରଣ ଅଭୟ୍ଚରଣପ୍ରାନ୍ତେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୦ (1894)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୮: ନାଥ ହେ, ପ୍ରେମପଥେ ସବ

ନାଥ ହେ, ପ୍ରେମପଥେ ସବ ବାଧା ଭାଙିଯ଼ା ଦାଓ ।

ମାଝେ କିଛୁ ରେଖୋ ନା, ରେଖୋ ନା–

ଥେକୋ ନା, ଥେକୋ ନା ଦୂରେ ॥

ନିର୍ଜନେ ସଜନେ ଅନ୍ତରେ ବାହିରେ

ନିତ୍ୟ ତୋମାରେ ହେରିବ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1888)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୧୯: ପୂର୍ଣ୍ଣ-ଆନନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣମଙ୍ଗଳରୂପେ

ପୂର୍ଣ୍ଣ-ଆନନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣମଙ୍ଗଳରୂପେ ହୃଦୟେ ଏସୋ,
ଏସୋ ମନୋରଞ୍ଜନ ॥
ଆଲୋକେ ଆଁଧାର ହଉକ ଚୂର୍ଣ୍ଣ, ଅମୃତେ ମୃତ୍ୟୁ କରୋ ପୂର୍ଣ୍ଣ–
କରୋ ଗଭୀରଦାରିଦ୍ର୍ୟଭଞ୍ଜନ ॥
ସକଳ ସଂସାର ଦାଁଡ଼ାବେ ସରିୟା ତୁମି ହୃଦୟେ ଆସିଛ ଦେଖି–
ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ୍ ତୋମାର ପ୍ରକାଶେ ଶଶୀ ତପନ ପାୟ୍ ଲାଜ,
ସକଳେର ତୁମି ଗର୍ବଗଞ୍ଜନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1888)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୨୦: ସଂଶୟତିମିରମାଝେ ନା ହେରି

ସଂଶୟତିମିରମାଝେ ନା ହେରି ଗତି ହେ ।
ପ୍ରେମ-ଆଲୋକେ ପ୍ରକାଶୋ ଜଗପତି ହେ ॥
ବିପଦେ ସମ୍ପଦେ ଥେକୋ ନା ଦୂରେ, ସତତ ବିରାଜୋ ହୃଦୟପୁରେ–
ତୋମା ବିନେ ଅନାଥ ଆମି ଅତି ହେ ॥
ମିଛେ ଆଶା ଲୟେ ସତତ ଭ୍ରାନ୍ତ, ତାଇ ପ୍ରତିଦିନ ହତେଛି ଶ୍ରାନ୍ତ,
ତବୁ ଚଞ୍ଚଳ ବିଷୟେ ମତି ହେ–
ନିବାରୋ ନିବାରୋ ପ୍ରାଣେର କ୍ରନ୍ଦନ, କାଟୋ ହେ କାଟୋ ହେ ଏ ମାୟାବନ୍ଧନ
ରାଖୋ ରାଖୋ ଚରଣେ ଏ ମିନତି ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୬୯: ନିଶିଦିନ ମୋର ପରାନେ

ନିଶିଦିନ ମୋର ପରାନେ ପ୍ରିୟତମ ମମ
କତ-ନା ବେଦନା ଦିୟେ ବାରତା ପାଠାଲେ ॥
ଭରିଲେ ଚିତ୍ତ ମମ ନିତ୍ୟ ତୁମି ପ୍ରେମେ ପ୍ରାଣେ ଗାନେ ହାୟ
ଥାକି ଆଡ଼ାଲେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୨ (1916)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୨୨: ଆଛ ଅନ୍ତରେ ଚିରଦିନ

ଆଛ ଅନ୍ତରେ ଚିରଦିନ, ତବୁ କେନ କାଁଦି ? ।

ତବୁ କେନ ହେରି ନା ତୋମାର ଜ୍ୟୋତି,

କେନ ଦିଶାହାରା ଅନ୍ଧକାରେ ? ।

ଅକୂଳେର କୂଳ ତୁମି ଆମାର,

ତବୁ କେନ ଭେସେ ଯାଇ ମରଣେର ପାରାବାରେ ? ।

ଆନନ୍ଦଘନ ବିଭୁ, ତୁମି ଯାର ସ୍ୱାମୀ

ସେ କେନ ଫିରେ ପଥେ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ? ।

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ରଚନାବଳୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୬୩: ଏ ମୋହ ଆବରଣ ଖୁଲେ

ଏ ମୋହ ଆବରଣ ଖୁଲେ ଦାଓ, ଦାଓ ହେ ॥

ସୁନ୍ଦର ମୁଖ ତବ ଦେଖି ନୟନଭରି,

ଚାଓ ହୃଦୟମାଝେ ଚାଓ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୨୪: ଡାକିଛ କେ ତୁମି ତାପିତ

ଡାକିଛ କେ ତୁମି ତାପିତ ଜନେ ତାପହରଣ ସ୍ନେହକୋଳେ ॥

ନୟନସଲିଲେ ଫୁଟେଛେ ହାସି,

ଡାକ ଶୁନେ ସବେ ଛୁଟେ ଚଲେ ତାପହରଣ ସ୍ନେହକୋଳେ ॥

ଫିରିଛେ ଯାରା ପଥେ ପଥେ, ଭିକ୍ଷା ମାଗିଛେ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ

ଶୁନେଛେ ତାହାରା ତବ କରୁଣା–

ଦୁଖୀଜନେ ତୁମି ନେବେ ତୁଲେ ତାପହରଣ ସ୍ନେହକୋଳେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୨୫: ଆଜି ନାହି ନାହି ନିଦ୍ରା

ଆଜି ନାହି ନାହି ନିଦ୍ରା ଆଁଖିପାତେ ।
ତୋମାର ଭବନତଳେ ହେରି ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱଲେ,
ଦୂରେ ବାହିରେ ତିମିରେ ଆମି ଜାଗି ଜୋଡ଼୍‌ହାତେ ॥
କ୍ରନ୍ଦନ ଧ୍ୱନିଛେ ପଥହାରା ପବନେ,
ରଜନୀ ମୂର୍ଚ୍ଛାଗତ ବିଦ୍ୟୁତଘାତେ ।
ଦ୍ୱାର ଖୋଲୋ ହେ ଦ୍ୱାର ଖୋଲୋ–
ପ୍ରଭୁ, କରୋ ଦୟା, ଦେହୋ ଦେଖା ଦୁଖରାତେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୫ (1909)

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୬୭: ତିମିରବିଭାବରୀ କାଟେ

ତିମିରବିଭାବରୀ କାଟେ କେମନେ
ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଭବନେ, ଶୂନ୍ୟ ଜୀବନେ–
ହୃଦୟ୍ ଶୁକାଇଲ ପ୍ରେମ ବିହନେ ॥
ଗହନ ଆଁଧାର କବେ ପୁଲକେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହବେ
ଓହେ ଆନନ୍ଦମୟ୍, ତୋମାର ବୀଣାରବେ–
ପଶିବେ ପରାନେ ତବ ସୁଗନ୍ଧ ବସନ୍ତପବନେ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୩୧୭ (1911)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୬୭: ଅମୃତେର ସାଗରେ ଆମି ଯାବ

ଅମୃତେର ସାଗରେ ଆମି ଯାବ ଯାବ ରେ,
ତୃଷ୍ଣା ଜ୍ୱଲିଛେ ମୋର ପ୍ରାଣେ ॥
କୋଥା ପଥ ବଲୋ ହେ ବଲୋ, ବ୍ୟଥାର ବ୍ୟଥୀ ହେ–
କୋଥା ହତେ କଲଧ୍ୱନି ଆସିଛେ କାନେ ॥

ପ୍ର: ୧୯୦୯ (1909)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୬୮: କାର ମିଳନ ଚାଓ

କାର ମିଳନ ଚାଓ ବିରହୀ–
ତାଁହାରେ କୋଥା ଖୁଁଜିଛ ଭବ-ଅରଣ୍ୟେ
କୁଟିଲ ଜଟିଲ ଗହନେ ଶାନ୍ତିସୁଖହୀନ ଓରେ ମନ ॥
ଦେଖୋ ଦେଖୋ ରେ ଚିତ୍ତକମଳେ ଚରଣପଦ୍ମ ରାଜେ– ହାୟ୍!
ଅମୃତଜ୍ୟୋତି କିବା ସୁନ୍ଦର ଓରେ ମନ ॥

ପ୍ର: ୧୯୦୯ (1909)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୯: ତୋମା लागि, ନାଥ, ଜାଗି

ତୋମା लागि, ନାଥ, ଜାଗି ଜାଗି ହେ–

ସୁଖ ନାହି ଜୀବନେ ତୋମା ବିନା ॥

ସକଲେ ଚଲେ ଯାୟ୍ ଫେଲେ ଚିରଶରଣ ହେ–

ତୁମି କାଛେ ଥାକୋ ସୁଖେ ଦୁଖେ ନାଥ,

ପାପେ ତାପେ ଆର କେହ ନାହି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩(1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ତୋମା लागि' ⟹ 'ତୋମା-लागि'

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୩୦: ମୋରେ ବାରେ ବାରେ ଫିରାଲେ

ମୋରେ ବାରେ ବାରେ ଫିରାଲେ ।
ପୂଜାଫୁଲ ନା ଫୁଟିଲ ଦୁଖନିଶା ନା ଛୁଟିଲ,
ନା ଟୁଟିଲ ଆବରଣ ॥
ଜୀବନ ଭରି ମାଧୁରୀ କୀ ଶୁଭଲଗନେ ଜାଗିବେ ?
ନାଥ ଓହେ ନାଥ, କବେ ଲବେ ତନୁ ମନ ଧନ ? ।

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୩ (1907)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୩୯: କୋଥା ହତେ ବାଜେ ପ୍ରେମବେଦନା

କୋଥା ହତେ ବାଜେ ପ୍ରେମବେଦନା ରେ!

ଧୀରେ ଧୀରେ ବୁଝି ଅନ୍ଧକାରଘନ

ହୃଦୟ୍-ଅଙ୍ଗନେ ଆସେ ସଖା ମମ ॥

ସକଳ ଦୈନ୍ୟ ତବ ଦୂର କରୋ ଓରେ,

ଜାଗୋ ସୁଖେ ଓରେ ପ୍ରାଣ ।

ସକଳ ପ୍ରଦୀପ ତବ ଜ୍ବାଲୋ ରେ, ଜ୍ବାଲୋ ରେ–

ଡାକୋ ଆକୁଳ ସ୍ବରେ 'ଏସୋ ହେ ପ୍ରିୟ୍ତମ' ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୫ (1909)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୩୭: ନିକଟେ ଦେଖିବ ତୋମାରେ

ନିକଟେ ଦେଖିବ ତୋମାରେ କରେଛି ବାସନା ମନେ ।

ଚାହିବ ନା ହେ, ଚାହିବ ନା ହେ ଦୂରଦୂରାନ୍ତର ଗଗନେ ॥

ଦେଖିବ ତୋମାରେ ଗୃହମାଝାରେ ଜନନୀସ୍ନେହେ, ଭ୍ରାତୃପ୍ରେମେ,

ଶତ ସହସ୍ର ମଙ୍ଗଳବନ୍ଧନେ ॥

ହେରିବ ଉତ୍ସବମାଝେ, ମଙ୍ଗଳକାଜେ,

ପ୍ରତିଦିନ ହେରିବ ଜୀବନେ ।

ହେରିବ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ବିମଳ ମୂର୍ତ୍ତି ତବ ଶୋକେ ଦୁଃଖେ ମରଣେ ।

ହେରିବ ସଜନେ ନରନାରୀମୁଖେ, ହେରିବ ବିଜନେ ବିରଳେ ହେ

ଗଭୀର ଅନ୍ତର-ଆସନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'କରେଛି ବାସନା ମନେ' ⟹ 'ବାସନା କରେଛି ମନେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୩୩: ତୋମାର ଦେଖା ପାବ ବ'ଲେ ଏସେଛି

ତୋମାର ଦେଖା ପାବ ବ'ଲେ ଏସେଛି-ଯେ ସଖା !
ଶୁନ ପ୍ରିୟତମ ହେ, କୋଥା ଆଛ ଲୁକାଇୟେ–
ତବ ଗୋପନ ବିଜନ ଗୃହେ ଲୟେ ଯାଓ ॥
ଦେହୋ ଗୋ ସରାୟେ ତପନ ତାରକା,
ଆବରଣ ସବ ଦୂର କରୋ ହେ,   ମୋଚନ କରୋ ତିମିର–
ଜଗତ-ଆଡ଼ାଲେ ଥେକୋ ନା ବିରଲେ,
ଲୁକାୟୋ ନା ଆପନାରି ମହିମା-ମାଝେ–
ତୋମାର ଗୃହେର ଦ୍ୱାର ଖୁଲେ ଦାଓ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୩୪: ଘୋର ଦୁଃଖେ ଜାଗିନୁ

ଘୋର ଦୁଃଖେ ଜାଗିନୁ, ଘନଘୋରା ଯାମିନୀ
ଏକେଲା ହାୟ୍ ରେ – ତୋମାର ଆଶା ହାରାୟେ୍ ॥
ଭୋର ହଳ ନିଶା, ଜାଗେ ଦଶ ଦିଶା–
ଆଛି ଦ୍ୱାରେ ଦାଁଡ଼ାୟେ୍
ଉଦୟ୍‌ପଥପାନେ ଦୁଇ ବାହୁ ବାଡ଼ାୟେ୍ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୩୧୭ (1910-1911)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୩୫: ଏ ପରବାସେ ରବେ କେ ହାୟ୍

ଏ ପରବାସେ ରବେ କେ ହାୟ୍ !

କେ ରବେ ଏ ସଂଶୟେ ସନ୍ତାପେ ଶୋକେ ॥

ହେଥା କେ ରାଖିବେ ଦୁଖଭୟସଙ୍କଟେ–

ତେମନ ଆପନ କେହ ନାହି ଏ ପ୍ରାନ୍ତରେ ହାୟ୍ ରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ଦୁଖଭୟସଙ୍କଟେ $\Longrightarrow$ ଦୁଖଭୟସଂକଟେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୩୭: ଏଖନୋ ଆଁଧାର ରୟେଛେ

ଏଖନୋ ଆଁଧାର ରୟେଛେ ହେ ନାଥ–

ଏ ପ୍ରାଣ ଦୀନ ମଳିନ, ଚିତ ଅଧୀର,

ସବ ଶୂନ୍ୟମୟ୍ ॥

ଚାରି ଦିକେ ଚାହି, ପଥ ନାହି ନାହି–

ଶାନ୍ତି କୋଥା, କୋଥା ଆଳୟ୍ ?

କୋଥା ତାପହାରୀ ପିପାସାର ବାରି–

ହୃଦୟେର ଚିର-ଆଶ୍ରୟ୍ ? ।

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୯୧ (1884)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୩୭: ବ୍ୟାକୁଳ ପ୍ରାଣ କୋଥା ସୁଦୂରେ

ବ୍ୟାକୁଳ ପ୍ରାଣ କୋଥା ସୁଦୂରେ ଫିରେ–

ଡାକି ଲହୋ, ପ୍ରଭୁ, ତବ ଭବନମାଝେ

ଭବପାରେ ସୁଧାସିନ୍ଧୁତୀରେ ॥

ପ୍ର: ୧୩୦୩ (1897)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ 'ଡାକି ଲହୋ, ପ୍ରଭୁ,' ⟹ 'ଡାକି ଲହୋ ପ୍ରଭୁ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୩୮: ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାଣ କାଁଦେ ସଦା

ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାଣ କାଁଦେ ସଦା– ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର,
ଦୀନବନ୍ଧୁ, ଦୟାସିନ୍ଧୁ,
ପ୍ରେମବିନ୍ଦୁ କାତରେ କରୋ ଦାନ ॥
କୋରୋ ନା, ସଖା, କୋରୋ ନା
ଚିରନିଷ୍ଫଳ ଏଇ ଜୀବନ ।
ପ୍ରଭୁ, ଜନମେ ମରଣେ ତୁମି ଗତି,
ଚରଣେ ଦାଓ ସ୍ଥାନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୮ (1890-1892)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'କୋରୋ ନା, ସଖା,' ⟹ 'କୋରୋ ନା ସଖା,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୩୯: ସୁଖହୀନ ନିଶିଦିନ

ସୁଖହୀନ ନିଶିଦିନ ପରାଧୀନ ହୟେ୍ ଭ୍ରମିଛ ଦୀନପ୍ରାଣେ ।

ସତତ ହାୟ୍ ଭାବନା ଶତ ଶତ, ନିୟ୍ତ ଭୀତ ପୀଡ଼ିତ–

ଶିର ନତ କତ ଅପମାନେ ॥

ଜାନୋ ନା ରେ ଅଧ-ଊର୍ଧ୍ୱେ ବାହିରେ-ଅନ୍ତରେ

ଘେରି ତୋରେ ନିତ୍ୟ ରାଜେ ସେଇ ଅଭୟ୍-ଆଶ୍ରୟ୍ ।

ତୋଲୋ ଆନତ ଶିର, ତ୍ୟଜୋ ରେ ଭୟ୍ଭାର,

ସତତ ସରଳଚିତେ ଚାହୋ ତାଁରି ପ୍ରେମମୁଖପାନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୭ (1900)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୪୦: ଦୂରେ କୋଥାଯ୍ ଦୂରେ

ଦୂରେ କୋଥାଯ୍ ଦୂରେ ଦୂରେ
ଆମାର ମନ ବେଡ଼ାଯ୍ ଗୋ ଘୁରେ ଘୁରେ ।
ଯେ ବାଁଶିତେ ବାତାସ କାଁଦେ ସେଇ ବାଁଶିଟିର ସୁରେ ସୁରେ ॥
ଯେ ପଥ ସକଳ ଦେଶ ପାରାଯେ୍ ଉଦାସ ହଯେ୍ ଯାଯ୍ ହାରାଯେ୍
ସେ ପଥ ବେଯେ୍ କାଙାଳ ପରାନ ଯେତେ ଚାଯ୍ କୋନ୍ ଅଚିନ ପୁରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଆମାର ମନ ବେଡ଼ାଯ୍' ⟹ 'ମନ ବେଡ଼ାଯ୍'

ସୂଚୀ
contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୪୯: ପିପାସା ହାୟ୍ ନାହି ମିଟିଲ

ପିପାସା ହାୟ୍ ନାହି ମିଟିଲ, ନାହି ମିଟିଲ ॥
ଗରଲରସପାନେ ଜରଜରପରାନେ
ମିନତି କରି ହେ କରଜୋଡ଼େ,
ଜୁଡ଼ାଓ ସଂସାରଦାହ ତବ ପ୍ରେମେର ଅମୃତେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୫ (1899)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୪୭: ଦିନ ଯାୟ୍ ରେ ଦିନ ଯାୟ୍

ଦିନ ଯାୟ୍ ରେ ଦିନ ଯାୟ୍ ବିଷାଦେ–
ସ୍ୱାର୍ଥକୋଲାହଲେ, ଛଳନାୟ୍, ବିଫଳା ବାସନାୟ୍ ॥
ଏସେଛ କ୍ଷଣତରେ, କ୍ଷଣପରେ ଯାଇବେ ଚଲେ,
ଜନମ କାଟେ ବୃଥାୟ୍ ବାଦବିବାଦେ କୁମନ୍ତ୍ରଣାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୪୩: ତୋମା-ହୀନ କାଟେ ଦିବସ

ତୋମା-ହୀନ କାଟେ ଦିବସ ହେ ପ୍ରଭୁ,

ହାୟ୍ ତୋମା-ହୀନ ମୋର ସ୍ୱପନ ଜାଗରଣ–

କବେ ଆସିବେ ହିୟାମାଝାରେ ? ।

ଭାଦ୍ର ୧୩୦୩ (1896)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୪୪: ବର୍ଷ ଗେଲ, ବୃଥା ଗେଲ

ବର୍ଷ ଗେଲ, ବୃଥା ଗେଲ, କିଛୁଇ କରି ନି ହାୟ୍–
ଆପନ ଶୂନ୍ୟତା ଲୟେ୍ ଜୀବନ ବହିୟା ଯାୟ୍ ॥
ତବୁ ତୋ ଆମାର କାଛେ ନବ ରବି ଉଦିୟାଛେ,
ତବୁ ତୋ ଜୀବନ ଢାଲି ବହିଛେ ନବୀନ ବାୟ୍ ॥
ବହିଛେ ବିମଲ ଉଷା ତୋମାର ଆଶିସବାଣୀ,
ତୋମାର କରୁଣାସୁଧା ହୃଦୟେ୍ ଦିତେଛେ ଆନି ।
ରେଖେଛ ଜଗତପୁରେ, ମୋରେ ତୋ ଫେଲ ନି ଦୂରେ,
ଅସୀମ ଆଶ୍ୱାସେ ତାଇ ପୁଲକେ ଶିହରେ କାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୩ (1886)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୪୫: କେମନେ ଫିରିୟା ଯାଓ

କେମନେ ଫିରିୟା ଯାଓ ନା ଦେଖି ତାଁହାରେ!

 କେମନେ ଜୀବନ କାଟେ ଚିର-ଅନ୍ଧକାରେ ॥

ମହାନ ଜଗତେ ଥାକି ବିସ୍ମୟବିହୀନ ଆଁଖି,

 ବାରେକ ନା ଦେଖ ତାଁରେ ଏ ବିଶ୍ୱମାଝାରେ ॥

ଯତନେ ଜାଗାୟେ ଜ୍ୟୋତି ଫିରେ କୋଟି ସୂର୍ଯଲୋକ,

 ତୁମି କେନ ନିଭାୟେଛ ଆତ୍ମାର ଆଲୋକ?

ତାଁହାର ଆହ୍ୱାନରବେ ଆନନ୍ଦେ ଚଲିଛେ ସବେ,

 ତୁମି କେନ ବସେ ଆଛ କ୍ଷୁଦ୍ର ଏ ସଂସାରେ? ।

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'କ୍ଷୁଦ୍ର ଏ ସଂସାରେ' ⟹ 'ଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ସଂସାରେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୪୭: କେ ବସିଲେ ଆଜି

କେ ବସିଲେ ଆଜି ହୃଦୟାସନେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ପ୍ରଭୁ–
ଜାଗାଇଲେ ଅନୁପମ ସୁନ୍ଦର ଶୋଭା ହେ ହୃଦୟେଶ୍ୱର ॥
ସହସା ଫୁଟିଲ ଫୁଲମଞ୍ଜରୀ ଶୁକାନୋ ତରୁତେ,
ପାଷାଣେ ବହେ ସୁଧାଧାରା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୪ (1897-1898)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୪୭: ଅସୀମ କାଳସାଗରେ ଭୁବନ

ଅସୀମ କାଳସାଗରେ ଭୁବନ ଭେସେ ଚଲେଛେ ।
ଅମୃତଭବନ କୋଥା ଆଛେ ତାହା କେ ଜାନେ ॥
ହେରୋ ଆପନ ହୃଦୟ୍‌ମାଝେ ଡୁବିୟେ, ଏକି ଶୋଭା !
ଅମୃତମୟ୍ ଦେବତା ସତତ
ବିରାଜେ ଏଇ ମନ୍ଦିରେ, ଏଇ ସୁଧାନିକେତନେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟ୍‌ଣ ୧୨୯୧ (1884)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୪୮: ଇଚ୍ଛା ଯବେ ହବେ ଲଇୟୋ

ଇଚ୍ଛା ଯବେ ହବେ ଲଇୟୋ ପାରେ,
ପୂଜାକୁସୁମେ ରଚିୟା ଅଞ୍ଜଳି
ଆଛି ବ'ସେ ଭବସିନ୍ଧୁ-କିନାରେ ॥
ଯତ ଦିନ ରାଖ ତୋମା ମୁଖ ଚାହି
ଫୁଲ୍ଲମନେ ରବ ଏ ସଂସାରେ ॥
ଡାକିବେ ଯଖନି ତୋମାର ସେବକେ
ଦ୍ରୁତ ଚଲି ଯାଇବ ଛାଡ଼ି ସବାରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୪୯: ଶୁଭ୍ର ଆସନେ ବିରାଜ'

ଶୁଭ୍ର ଆସନେ ବିରାଜ' ଅରୁଣଛଟାମାଝେ,

ନୀଳାମ୍ବରେ ଧରଣୀ'ପରେ କିବା ମହିମା ତବ ବିକାଶିଲ ॥

ଦୀପ୍ତ ସୂର୍ଯ ତବ ମୁକୁଟୋପରି,

ଚରଣେ କୋଟି ତାରା ମିଲାଇଲ,

ଆଲୋକେ ପ୍ରେମେ ଆନନ୍ଦେ

ସକଲ ଜଗତ ବିଭାସିଲ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1883-1884)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୪୦: ପେୟେଛି ଅଭୟପଦ

ପେୟେଛି ଅଭୟପଦ, ଆର ଭୟ କାରେ–
ଆନନ୍ଦେ ଚଲେଛି ଭବପାରାବାରେ ॥
ମଧୁର ଶୀତଳ ଛାୟ୍ ଶୋକ ତାପ ଦୂରେ ଯାୟ୍,
କରୁଣାକିରଣ ତାଁର ଅରୁଣ ବିକାଶେ ।
ଜୀବନେ ମରଣେ ଆର କଭୁ ନା ଛାଡ଼ିବ ତାଁରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୫୧: ଶୁନେଛେ ତୋମାର ନାମ ଅନାଥ ଆତୁର

ଶୁନେଛେ ତୋମାର ନାମ ଅନାଥ ଆତୁର ଜନ–
ଏସେଛେ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ, ଶୂନ୍ୟ ଫେରେ ନା ଯେନ ॥
କାଁଦେ ଯାରା ନିରାଶାୟ୍ ଆଁଖି ଯେନ ମୁଛେ ଯାୟ୍,
ଯେନ ଗୋ ଅଭୟ୍ ପାୟ୍ ତ୍ରାସେ କମ୍ପିତ ମନ ॥
କତ ଶତ ଆଛେ ଦୀନ ଅଭାଗା ଆଳୟ୍ହୀନ,
ଶୋକେ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣ କତ କାଁଦିତେଛେ ନିଶିଦିନ ।
ପାପେ ଯାରା ଡୁବିୟ୍ାଛେ ଯାବେ ତାରା କାର କାଛେ–
କୋଥା ହାୟ୍ ପଥ ଆଛେ, ଦାଓ ତାରେ ଦରଶନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୫୬: ସତ୍ୟ ମଙ୍ଗଳ ପ୍ରେମମୟ ତୁମି

ସତ୍ୟ ମଙ୍ଗଳ ପ୍ରେମମୟ ତୁମି, ଧ୍ରୁବଜ୍ୟୋତି ତୁମି ଅନ୍ଧକାରେ ।

ତୁମି ସଦା ଯାର ହୃଦେ ବିରାଜ ଦୁଖଜ୍ୱାଳା ସେଇ ପାଶରେ–

ସବ ଦୁଖଜ୍ୱାଳା ସେଇ ପାଶରେ ॥

ତୋମାର ଜ୍ଞାନେ ତୋମାର ଧ୍ୟାନେ ତବ ନାମେ କତ ମାଧୁରୀ

ଯେଇ ଭକତ ସେଇ ଜାନେ,

ତୁମି ଜାନାଓ ଯାରେ ସେଇ ଜାନେ ।

ଓହେ, ତୁମି ଜାନାଓ ଯାରେ ସେଇ ଜାନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩(1887)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୫୩: ଚିରବନ୍ଧୁ ଚିରନିର୍ଭର

ଚିରବନ୍ଧୁ ଚିରନିର୍ଭର ଚିରଶାନ୍ତି
ତୁମି ହେ ପ୍ରଭୁ–
ତୁମି ଚିରମଙ୍ଗଳ ସଖା ହେ ତୋମାର ଜଗତେ,
ଚିରସଙ୍ଗୀ ଚିରଜୀବନେ ॥
ଚିରପ୍ରୀତିସୁଧାନିର୍ଝର ତୁମି ହେ ହୃଦୟେଶ–
ତବ ଜୟସଙ୍ଗୀତ ଧ୍ୱନିଛେ ତୋମାର ଜଗତେ
ଚିରଦିବା ଚିରରଜନୀ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୯ (1893)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ ଜୟସଙ୍ଗୀତ $\Longrightarrow$ ଜୟସଂଗୀତ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୫୪: ବାଁଚାନ ବାଁଚି, ମାରେନ ମାରି

ବାଁଚାନ ବାଁଚି, ମାରେନ ମାରି–
ବଲୋ ଭାଇ ଧନ୍ୟ ହରି ॥
ଧନ୍ୟ ହରି ଭାବେର ନାଟେ, ଧନ୍ୟ ହରି ରାଜ୍ୟପାଟେ,
ଧନ୍ୟ ହରି ଶ୍ମଶାନଘାଟେ, ଧନ୍ୟ ହରି, ଧନ୍ୟ ହରି ।
ସୁଧା ଦିୟେ ମାତାନ ଯଖନ ଧନ୍ୟ ହରି, ଧନ୍ୟ ହରି ।
ବ୍ୟଥା ଦିୟେ କାଁଦାନ ଯଖନ ଧନ୍ୟ ହରି, ଧନ୍ୟ ହରି ।
ଆତ୍ମଜନେର କୋଲେ ବୁକେ ଧନ୍ୟ ହରି ହାସିମୁଖେ,
ଛାଇ ଦିୟେ ସବ ଘରେର ସୁଖେ ଧନ୍ୟ ହରି, ଧନ୍ୟ ହରି ॥
ଆପନି କାଛେ ଆସେନ ହେସେ ଧନ୍ୟ ହରି, ଧନ୍ୟ ହରି ।
ଫିରିୟେ ବେଡ଼ାନ ଦେଶେ ଦେଶେ ଧନ୍ୟ ହରି, ଧନ୍ୟ ହରି ।
ଧନ୍ୟ ହରି ସ୍ଥଲେ ଜଲେ, ଧନ୍ୟ ହରି ଫୁଲେ ଫଲେ,
ଧନ୍ୟ ହୃଦୟପଦ୍ମଦଲେ ଚରଣ-ଆଲୋୟ ଧନ୍ୟ କରି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୫୫: ସଂସାରେ କୋନୋ ଭୟ୍

ସଂସାରେ କୋନୋ ଭୟ୍ ନାହି ନାହି–
ଓରେ ଭୟ୍‌ଚଞ୍ଚଳ ପ୍ରାଣ, ଜୀବନେ ମରଣେ ସବେ
ରୟେଛି ତାଁହାରି ଦ୍ୱାରେ ॥
ଅଭୟ୍‌ଶଙ୍ଖ ବାଜେ ନିଖିଳ ଅମ୍ବରେ ସୁଗମ୍ଭୀର,
ଦିଶି ଦିଶି ଦିବାନିଶି ସୁଖେ ଶୋକେ
ଲୋକ-ଲୋକାନ୍ତରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୪ (1907-1908)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୫୬: ଶକ୍ତିରୂପ ହେରୋ ତାଁର

ଶକ୍ତିରୂପ ହେରୋ ତାଁର,
ଆନନ୍ଦିତ, ଅତନ୍ଦ୍ରିତ,
ଭୂର୍ଲୋକେ ଭୂବର୍ଲୋକେ–
ବିଶ୍ୱକାଜେ, ଚିତ୍ତମାଝେ
ଦିନେ ରାତେ ।
ଜାଗୋ ରେ ଜାଗୋ ଜାଗୋ
ଉତ୍ସାହେ ଉଲ୍ଲାସେ–
ପରାନ ବାଁଧୋ ରେ ମରଣହରଣ
ପରମଶକ୍ତି-ସାଥେ ॥
ଶ୍ରାନ୍ତି ଆଲସ ବିଷାଦ
ବିଳାସ ଦ୍ୱିଧା ବିବାଦ
ଦୂର କରୋ ରେ ।
ଚଲୋ ରେ– ଚଲୋ ରେ କଲ୍ୟାଣେ,
ଚଲୋ ରେ ଅଭୟେ, ଚଲୋ ରେ ଆଲୋକେ,
ଚଲୋ ବଲେ ।
ଦୁଃଖ ଶୋକ ପରିହରି ମିଲୋ ରେ ନିଖିଳେ
ନିଖିଳନାଥେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୧ (1905)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୫୭: ଶ୍ରାନ୍ତ କେନ ଓହେ ପାନ୍ଥ

ଶ୍ରାନ୍ତ କେନ ଓହେ ପାନ୍ଥ, ପଥପ୍ରାନ୍ତେ ବସେ ଏ କୀ ଖେଳା !
ଆଜି ବହେ ଅମୃତସମୀରଣ, ଚଲୋ ଚଲୋ ଏଇବେଳା ॥
ତାଁର ଦ୍ୱାରେ ହେରୋ ତ୍ରିଭୁବନ ଦାଁଡ଼ାୟେ,
ସେଥା ଅନନ୍ତ ଉତ୍ସବ ଜାଗେ,
ସକଳ ଶୋଭା ଗନ୍ଧ ସଙ୍ଗୀତ ଆନନ୍ଦେର ମେଳା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1888)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତ ⟹ ସଂଗୀତ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୪୮: ଗାଓ ବୀଣା– ବୀଣା, ଗାଓ ରେ

ଗାଓ ବୀଣା– ବୀଣା, ଗାଓ ରେ ।
ଅମୃତମଧୁର ତାଁର ପ୍ରେମଗାନ ମାନବ-ସବେ ଶୁନାଓ ରେ ।
ମଧୁର ତାନେ ନୀରସ ପ୍ରାଣେ ମଧୁର ପ୍ରେମ ଜାଗାଓ ରେ ॥
ବ୍ୟଥା ଦିୟୋ ନା କାହାରେ, ବ୍ୟଥିତେର ତରେ ପାଷାଣ ପ୍ରାଣ କାଁଦାଓ ରେ ।
ନିରାଶେରେ କହୋ ଆଶାର କାହିନୀ, ପ୍ରାଣେ ନବ ବଳ ଦାଓ ରେ ।
ଆନନ୍ଦମୟେର ଆନନ୍ଦ-ଆଳୟ ନବ ନବ ତାନେ ଛାଓ ରେ ।
ପଡ଼େ ଥାକୋ ସଦା ବିଭୁର ଚରଣେ, ଆପନାରେ ଭୁଲେ ଯାଓ ରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ବ୍ୟଥା ଦିୟୋ ନା କାହାରେ' ⟹ 'ବ୍ୟଥିୟୋ ନା କାରେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୫୯: କେ ରେ ଓଇ ଡାକିଛେ

କେ ରେ ଓଇ ଡାକିଛେ,
ସ୍ନେହେର ରବ ଉଠିଛେ ଜଗତେ ଜଗତେ–
ତୋରା ଆୟ୍ ଆୟ୍ ଆୟ୍ ଆୟ୍ ॥
ତାଇ ଆନନ୍ଦେ ବିହଙ୍ଗ ଗାନ ଗାହେ
ପ୍ରଭାତେ ସେ ସୁଧାସ୍ୱର ପ୍ରଚାରେ ॥
ବିଷାଦ ତବେ କେନ, ଅଶ୍ରୁ ବହେ ଚୋଖେ,
ଶୋକକାତର ଆକୁଲ କେନ ଆଜି !
କେନ ନିରାନନ୍ଦ, ଚଲୋ ସବେ ଯାଇ–
ପୂର୍ଣ୍ଣ ହବେ ଆଶା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୦: ମନ୍ଦିରେ ମମ କେ

ମନ୍ଦିରେ ମମ କେ ଆସିଲେ ହେ!
ସକଳ ଗଗନ ଅମୃତମଗନ,
ଦିଶି ଦିଶି ଗେଲ ମିଶି ଅମାନିଶି ଦୂରେ ଦୂରେ ॥
ସକଳ ଦୁୟାର ଆପନି ଖୁଲିଲ,
ସକଳ ପ୍ରଦୀପ ଆପନି ଜ୍ୱଲିଲ,
ସବ ବୀଣା ବାଜିଲ ନବ ନବ ସୁରେ ସୁରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୯ (1903)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୧: ଏକି କରୁଣା କରୁଣାମୟ୍

ଏକି କରୁଣା କରୁଣାମୟ୍ !

ହୃଦୟ୍‌ଶତଦଳ ଉଠିଲ ଫୁଟି ଅମଳ କିରଣେ ତବ ପଦତଲେ ॥

ଅନ୍ତରେ ବାହିରେ ହେରିନୁ ତୋମାରେ ଲୋକେ ଲୋକେ ଲୋକାନ୍ତରେ–

ଆଁଧାରେ ଆଲୋକେ ସୁଖେ ଦୁଖେ, ହେରିନୁ ହେ

ସ୍ନେହେ ପ୍ରେମେ ଜଗତମୟ୍ ଚିତ୍ତମୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୩ (1897)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ଏକି କରୁଣା' ⟹ 'ଏ କୀ କରୁଣା'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୬: ପେୟେଛି ସନ୍ଧାନ ତବ

ପେୟେଛି ସନ୍ଧାନ ତବ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ, ଅନ୍ତରେ ଦେଖେଛି ତୋମାରେ ॥
ଚକିତେ ଚପଳ ଆଲୋକେ, ହୃଦୟଶତଦଳମାଝେ,
ହେରିନୁ ଏକି ଅପରୂପ ରୂପ ॥
କୋଥା ଫିରିତେଛିଲାମ ପଥେ ପଥେ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ
ମାତିୟା କଳରବେ–
ସହସା କୋଲାହଲମାଝେ ଶୁନେଛି ତବ ଆହ୍ୱାନ,
ନିଭୃତହୃଦୟମାଝେ
ମଧୁର ଗଭୀର ଶାନ୍ତ ବାଣୀ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୩: ଆମାର ହୃଦୟସମୁଦ୍ରତୀରେ

ଆମାର ହୃଦୟସମୁଦ୍ରତୀରେ କେ ତୁମି ଦାଁଡ଼ାୟେ !
କାତର ପରାନ ଧାୟ ବାହୁ ବାଡ଼ାୟେ ॥
ହୃଦୟେ ଉଥଲେ ତରଙ୍ଗ ଚରଣପରଶେର ତରେ,
ତାରା ଚରଣକିରଣ ଲୟେ କାଡ଼ାକାଡ଼ି କରେ ।
ମେତେଛେ ହୃଦୟ ଆମାର, ଧୈରଜ ନା ମାନେ–
ତୋମାରେ ଘେରିତେ ଚାୟ, ନାଚେ ସଘନେ ॥
ସଖା, ଓଇଖେନେତେ ଥାକୋ ତୁମି, ଯେୟୋ ନା ଚଲେ–
ଆଜି ହୃଦୟସାଗରେର ବାଁଧ ଭାଙିି ସବଲେ ।
କୋଥା ହତେ ଆଜି ପ୍ରେମେର ପବନ ଛୁଟେଛେ,
ଆମାର ହୃଦୟେ ତରଙ୍ଗ କତ ନେଚେ ଉଠେଛେ ।
ତୁମି ଦାଁଡ଼ାଓ, ତୁମି ଯେୟୋ ନା–
ଆମାର ହୃଦୟେ ତରଙ୍ଗ ଆଜି ନେଚେ ଉଠେଛେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ '!' ଚିହ୍ନେର ବଦଲେ ' ।'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୪: ଜନନୀ, ତୋମାର କରୁଣ ଚରଣଖାନି

ଜନନୀ, ତୋମାର କରୁଣ ଚରଣଖାନି
ହେରିନୁ ଆଜି ଏ ଅରୁଣକିରଣରୂପେ ।
ଜନନୀ, ତୋମାର ମରଣହରଣ ବାଣୀ
ନୀରବ ଗଗନେ ଭରି ଉଠେ ଚୁପେ ଚୁପେ ॥
ତୋମାରେ ନମି ହେ ସକଳ ଭୁବନମାଝେ,
ତୋମାରେ ନମି ହେ ସକଳ ଜୀବନକାଜେ,
ତନୁ ମନ ଧନ କରି ନିବେଦନ ଆଜି
ଭକ୍ତିପାବନ ତୋମାର ପୂଜାର ଧୂପେ ।
ଜନନୀ, ତୋମାର କରୁଣ ଚରଣଖାନି
ହେରିନୁ ଆଜି ଏ ଅରୁଣକିରଣରୂପେ ।

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୫ (1909)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୫: ତିମିରଦୁୟାର ଖୋଲো

ତିମିରଦୁୟାର ଖୋଲো– ଏସো, ଏସো ନୀରବଚରଣେ ।
ଜନନୀ ଆମାର, ଦାଁଡ଼ାଓ ଏଇ ନବୀନ ଅରୁଣକିରଣେ ॥
ପୁଣ୍ୟପରଶପୁଲକେ ସବ ଆଲସ ଯାକ ଦୂରେ ।
ଗଗନେ ବାଜୁକ ବୀଣା ଜଗତ-ଜାଗାନো ସୁରେ ।
ଜନନୀ, ଜୀବନ ଜୁଡ଼ାଓ ତବ ପ୍ରସାଦସୁଧାସମୀରଣେ ।
ଜନନୀ ଆମାର, ଦାଁଡ଼ାଓ ମମ ଜ୍ୟୋତିବିଭାସିତ ନୟନେ ॥

୧୩୧୫ (1908)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯৮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ନୀରବଚରଣେ' ⟹ 'ନୀରବ ଚରଣେ'
୪ ଲାଇନେ ଜଗତ-ଜାଗାନো ⟹ ଜଗତ୍-ଜାଗାନো

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୭: ତୁମି ଜାଗିଛ କେ

ତୁମି ଜାଗିଛ କେ ?
ତବ ଆଁଖିଜ୍ୟୋତି ଭେଦ କରେ ସଘନ ଗହନ
ତିମିରରାତି ॥
ଚାହିଛ ହୃଦୟେ ଅନିମେଷ ନୟନେ,
ସଂଶୟଚପଳ ପ୍ରାଣ କମ୍ପିତ ତ୍ରାସେ ॥
କୋଥା ଲୁକାବ ତୋମା ହତେ ସ୍ୱାମୀ–
ଏ କଳଙ୍କିତ ଜୀବନ ତୁମି ଦେଖିଛ, ଜାନିଛ–
ପ୍ରଭୁ, କ୍ଷମା କରୋ ହେ ।
ତବ ପଦପ୍ରାନ୍ତେ ବସି ଏକାନ୍ତେ ଦାଓ କାଁଦିତେ ଆମାୟ,
ଆର କୋଥା ଯାଇ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୭: ଆଜି ଶୁଭ ଶুଭ୍ର ପ୍ରାତେ

ଆଜି ଶୁଭ ଶୁଭ୍ର ପ୍ରାତେ କିବା ଶୋଭା ଦେଖାଲେ

ଶାନ୍ତିଲୋକ ଜ୍ୟୋତିର୍ଲୋକ ପ୍ରକାଶି ।

ନିଖିଳ ନୀଳ ଅମ୍ବର ବିଦାରିୟା ଦିକ୍‌ଦିଗନ୍ତେ

ଆବରିୟା ରବି ଶଶୀ ତାରା

ପୁଣ୍ୟମହିମା ଉଠେ ବିଭାସି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ଶାନ୍ତିଲୋକ ⟹ ଶାନ୍ତିର୍ଲୋକ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୮: ଭକ୍ତହୃଦିବିକାଶ ପ୍ରାଣବିମୋହନ

ଭକ୍ତହୃଦିବିକାଶ ପ୍ରାଣବିମୋହନ

ନବ ନବ ତବ ପ୍ରକାଶ ନିତ୍ୟ ନିତ୍ୟ ଚିତ୍ତଗଗନେ ହୃଦୀଶ୍ୱର ॥

କଭୁ ମୋହବିନାଶ ମହାରୁଦ୍ରଜ୍ୱାଳା,

କଭୁ ବିରାଜ ଭୟହର ଶାନ୍ତିସୁଧାକର ॥

ଚଞ୍ଚଳ ହର୍ଷଶୋକସଙ୍କୁଳ କଲ୍ଲୋଳ'ପରେ

ସ୍ଥିର ବିରାଜେ ଚିରଦିନ ମଙ୍ଗଳ ତବ ରୂପ ।

ପ୍ରେମମୂର୍ତ୍ତି ନିରୁପମ ପ୍ରକାଶ କରୋ ନାଥ ହେ,

ଧ୍ୟାନନୟନେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପ ତବ ସୁନ୍ଦର ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୦୪ (1897)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ହର୍ଷଶୋକସଙ୍କୁଳ ⟹ ହର୍ଷଶୋକସଂକୁଳ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୯: ବାଣୀ ତବ ଧାୟ୍ ଅନନ୍ତ ଗଗନେ

ବାଣୀ ତବ ଧାୟ୍ ଅନନ୍ତ ଗଗନେ ଲୋକେ ଲୋକେ,

ତବ ବାଣୀ ଗ୍ରହ ଚନ୍ଦ୍ର ଦୀପ୍ତ ତପନ ତାରା ॥

ସୁଖ ଦୁଖ ତବ ବାଣୀ, ଜନମ ମରଣ ବାଣୀ ତୋମାର,

ନିଭୃତ ଗଭୀର ତବ ବାଣୀ ଭକ୍ତହୃଦୟେ ଶାନ୍ତିଧାରା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୭ (1900)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୦: ପ୍ରଥମ ଆଦି ତବ ଶକ୍ତି

ପ୍ରଥମ ଆଦି ତବ ଶକ୍ତି–
ଆଦି ପରମୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ଜ୍ୟୋତି ତୋମାରି ହେ
ଗଗନେ ଗଗନେ ॥
ତୋମାର ଆଦି ବାଣୀ ବହିଛେ ତବ ଆନନ୍ଦ,
ଜାଗିଛେ ନବ ନବ ରସେ ହୃଦୟେ ମନେ ॥
ତୋମାର ଚିଦାକାଶେ ଭାତେ ସୂରଯ ଚନ୍ଦ୍ର ତାରା,
ପ୍ରାଣତରଙ୍ଗ ଉଠେ ପବନେ ।
ତୁମି ଆଦିକବି, କବିଗୁରୁ ତୁମି ହେ,
ମନ୍ତ୍ର ତୋମାର ମନ୍ଦ୍ରିତ ସବ ଭୁବନେ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୩୧୭ (1911)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୯: ଶୀତଳ ତବ ପଦଛାୟା

ଶୀତଳ ତବ ପଦଛାୟା, ତାପହରଣ ତବ ସୁଧା,
ଅଗାଧ ଗଭୀର ତୋମାର ଶାନ୍ତି,
ଅଭୟ୍ ଅଶୋକ ତବ ପ୍ରେମମୁଖ ॥
ଅସୀମ କରୁଣା ତବ, ନବ ନବ ତବ ମାଧୁରୀ,
ଅମୃତ ତୋମାର ବାଣୀ ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୩୦୩ (1896)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୬: ହେ ମହାପ୍ରବଳ ବଳୀ

ହେ ମହାପ୍ରବଳ ବଳୀ,
କତ ଅସଂଖ୍ୟ ଗ୍ରହ ତାରା ତପନ ଚନ୍ଦ୍ର
ଧାରଣ କରେ ତୋମାର ବାହୁ,
ନରପତି ଭୂମାପତି ହେ ଦେବବନ୍ଦ୍ୟ ॥
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ତୁମି ମହେଶ, ଧନ୍ୟ, ଗାହେ ସର୍ବ ଦେଶ–
ସ୍ୱର୍ଗେ ମର୍ତ୍ତେ ବିଶ୍ୱଲୋକେ ଏକ ଇନ୍ଦ୍ର ॥
ଅନ୍ତ ନାହି ଜାନେ ମହାକାଳ ମହାକାଶ,
ଗୀତଛନ୍ଦେ କରେ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ।
ତବ ଅଭୟଚରଣେ ଶରଣାଗତ ଦୀନହୀନ,
ହେ ରାଜା ବିଶ୍ୱବନ୍ଧୁ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୦ (1894)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ ମର୍ତେ ⟹ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୩: ଜଗତେ ତୁମି ରାଜା

ଜଗତେ ତୁମି ରାଜା, ଅସୀମ ପ୍ରତାପ–

ହୃଦୟେ ତୁମି ହୃଦୟନାଥ ହୃଦୟହରଣରୂପ ॥

ନୀଳାମ୍ବର ଜ୍ୟୋତିଖଚିତ ଚରଣପ୍ରାନ୍ତେ ପ୍ରସାରିତ,

ଫିରେ ସଭୟେ ନିୟମପଥେ ଅନନ୍ତଲୋକ ॥

ନିଭୃତ ହୃଦୟମାଝେ କିବା ପ୍ରସନ୍ନ ମୁଖଛବି

ପ୍ରେମପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ମଧୁର ଭାତି ।

ଭକତହୃଦୟେ ତବ କରୁଣାରସ ସତତ ବହେ,

ଦୀନଜନେ ସତତ କରୋ ଅଭୟ ଦାନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1888)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୪: ତୁମି ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହେ

ତୁମି ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହେ, ଧନ୍ୟ ତବ ପ୍ରେମ,
ଧନ୍ୟ ତୋମାର ଜଗତରଚନା ॥
ଏକି ଅମୃତରସେ ଚନ୍ଦ୍ର ବିକାଶିଲେ,
ଏ ସମୀରଣ ପୂରିଲେ ପ୍ରାଣହିଲ୍ଲୋଲେ ॥
ଏକି ପ୍ରେମେ ତୁମି ଫୁଲ ଫୁଟାଇଲେ,
କୁସୁମବନ ଛାଇଲେ ଶ୍ୟାମ ପଲ୍ଲବେ ॥
ଏକି ଗଭୀର ବାଣୀ ଶିଖାଲେ ସାଗରେ,
କୀ ମଧୁଗୀତି ତୁଲିଲେ ନଦୀକଲ୍ଲୋଲେ !
ଏକି ଢାଲିଛ ସୁଧା, ମାନବହୃଦୟେ,
ତାଇ ହୃଦୟ୍ ଗାଇଛେ ପ୍ରେମ-ଉଲ୍ଲାସେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୫: ତାଁହାରେ ଆରତି କରେ

ତାଁହାରେ ଆରତି କରେ ଚନ୍ଦ୍ର ତପନ, ଦେବ ମାନବ ବନ୍ଦେ ଚରଣ–
  ଆସୀନ ସେଇ ବିଶ୍ୱଶରଣ ତାଁର ଜଗତମନ୍ଦିରେ ॥
ଅନାଦିକାଳ ଅନନ୍ତଗଗନ ସେଇ ଅସୀମ-ମହିମା-ମଗନ–
  ତାହେ ତରଙ୍ଗ ଉଠେ ସଘନ ଆନନ୍ଦ-ନନ୍ଦ-ନନ୍ଦ ରେ ॥
ହାତେ ଲୟେ ଛୟ୍ ଋତୁର ଡାଲି ପାୟେ ଦେୟ୍ ଧରା କୁସୁମ ଢାଲି–
  କତଇ ବରଣ, କତଇ ଗନ୍ଧ କତ ଗୀତ କତ ଛନ୍ଦ ରେ ।
ବିହଗଗୀତ ଗଗନ ଛାୟ୍– ଜଲଦ ଗାୟ୍, ଜଲଧି ଗାୟ୍–
  ମହାପବନ ହରଷେ ଧାୟ୍, ଗାହେ ଗିରିକନ୍ଦରେ ।
କତ କତ ଶତ ଭକତପ୍ରାଣ ହେରିଛେ ପୁଲକେ, ଗାହିଛେ ଗାନ–
  ପୁଣ୍ୟ କିରଣେ ଫୁଟିଛେ ପ୍ରେମ, ଟୁଟିଛେ ମୋହବନ୍ଧ ରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୨୯୧ (1884)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୭: ଆନନ୍ଦଲୋକେ ମଙ୍ଗଲାଲୋକେ

ଆନନ୍ଦଲୋକେ ମଙ୍ଗଲାଲୋକେ ବିରାଜ', ସତ୍ୟସୁନ୍ଦର ॥
ମହିମା ତବ ଉଦ୍ଭାସିତ ମହାଗଗନମାଝେ,
ବିଶ୍ୱଜଗତ ମଣିଭୂଷଣ ବେଷ୍ଟିତ ଚରଣେ ॥
ଗ୍ରହତାରକ ଚନ୍ଦ୍ରତପନ ବ୍ୟାକୁଳ ଦ୍ରୁତ ବେଗେ
କରିଛେ ପାନ, କରିଛେ ସ୍ନାନ, ଅକ୍ଷୟ୍ କିରଣେ ॥
ଧରଣୀ'ପର ଝରେ ନିର୍ଝର, ମୋହନ ମଧୁ ଶୋଭା
ଫୁଲପଲ୍ଲବ-ଗୀତଗନ୍ଧ-ସୁନ୍ଦର-ବରନେ ॥
ବହେ ଜୀବନ ରଜନୀଦିନ ଚିରନୂତନଧାରା,
କରୁଣା ତବ ଅବିଶ୍ରାମ ଜନମେ ମରଣେ ॥
ସ୍ନେହ ପ୍ରେମ ଦୟା ଭକ୍ତି କୋମଳ କରେ ପ୍ରାଣ,
କତ ସାନ୍ତ୍ୱନ କରୋ ବର୍ଷଣ ସନ୍ତାପହରଣେ ॥
ଜଗତେ ତବ କୀ ମହୋତ୍ସବ, ବନ୍ଦନ କରେ ବିଶ୍ୱ
ଶ୍ରୀସମ୍ପଦ ଭୂମାସ୍ପଦ ନିର୍ଭୟଶରଣେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୯(1893)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୭: ଓଇ ରେ ତରୀ ଦିଲ

ଓଇ ରେ ତରୀ ଦିଲ ଖୁଲେ ।

ତୋର ବୋଝା କେ ନେବେ ତୁଲେ ? ।

ସାମନେ ଯଖନ ଯାବି ଓରେ   ଥାକ୍-ନା ପିଛନ ପିଛେ ପଡ଼େ–

ପିଠେ ତାରେ ବଇତେ ଗେଲି, ଏକଲା ପଡ଼େ ରଇଲି କୂଲେ ॥

ଘରେର ବୋଝା ଟେନେ ଟେନେ   ପାରେର ଘାଟେ ରାଖଲି ଏନେ–

ତାଇ ଯେ ତୋରେ ବାରେ ବାରେ ଫିରତେ ହଲ, ଗେଲି ଭୁଲେ ।

ଡାକ୍ ରେ ଆବାର ମାଝିରେ ଡାକ୍,   ବୋଝା ତୋମାର ଯାକ ଭେସେ ଯାକ–

ଜୀବନଖାନି ଉଜାଡ଼ କରେ ସଁପେ ଦେ ତାର ଚରଣମୂଲେ ॥

୧୮ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୮: ଆମି କୀ ବ'଼ଲେ କରିବ

ଆମି କୀ ବ'ଲେ କରିବ ନିବେଦନ

ଆମାର ହୃଦୟ ପ୍ରାଣ ମନ ॥

ଚିତ୍ତେ ଆସି ଦୟା କରି ନିଜେ ଲହୋ ଅପହରି,

କରୋ ତାରେ ଆପନାରି ଧନ– ଆମାର ହୃଦୟ ପ୍ରାଣ ମନ ॥

ଶୁଧୁ ଧୂଲି, ଶୁଧୁ ଛାଇ, ମୂଲ୍ୟ ଯାର କିଛୁ ନାଇ,

ମୂଲ୍ୟ ତାରେ କରୋ ସମର୍ପଣ ସ୍ପର୍ଶେ ତବ ପରଶରତନ!

ତୋମାରି ଗୌରବେ ଯବେ ଆମାର ଗୌରବ ହବେ

ସବ ତବେ ଦିବ ବିସର୍ଜନ–

ଆମାର ହୃଦୟ ପ୍ରାଣ ମନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୮ (1902)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୭୯: ସଂସାର ଯବେ ମନ କେଡ଼େ ଲୟ୍

ସଂସାର ଯବେ ମନ କେଡ଼େ ଲୟ୍, ଜାଗେ ନା ଯଖନ ପ୍ରାଣ,
ତଖନୋ, ହେ ନାଥ, ପ୍ରଣମି ତୋମାୟ୍ ଗାହି ବସେ ତବ ଗାନ ॥
ଅନ୍ତରଯାମୀ, କ୍ଷମୋ ସେ ଆମାର   ଶୂନ୍ୟ ମନେର ବୃଥା ଉପହାର–
ପୁଷ୍ପବିହୀନ ପୂଜା-ଆୟୋଜନ, ଭକ୍ତିବିହୀନ ତାନ ॥
ଡାକି ତବ ନାମ ଶୁଷ୍କ କଣ୍ଠେ, ଆଶା କରି ପ୍ରାଣପନେ–
ନିବିଡ଼ ପ୍ରେମେର ସରସ ବରଷା ଯଦି ନେମେ ଆସେ ମନେ ।
ସହସା ଏକଦା ଆପନା ହଇତେ   ଭରି ଦିବେ ତୁମି ତୋମାର ଅମୃତେ,
ଏଇ ଭରସାୟ୍ କରି ପଦତଲେ ଶୂନ୍ୟ ହୃଦୟ୍ ଦାନ ॥

୧୩୦୭ (1901)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୮୦: ଓହେ ଜୀବନବଲ୍ଲଭ

ଓହେ ଜୀବନବଲ୍ଲଭ, ଓହେ ସାଧନଦୁର୍ଲଭ,
ଆମି ମର୍ମେର କଥା ଅନ୍ତରବ୍ୟଥା କିଛୁଇ ନାହି କବ–
ଶୁଧୁ ଜୀବନ ମନ ଚରଣେ ଦିନୁ ବୁଝିୟା ଲହୋ ସବ ।
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥
ଏଇ ସଂସାରପଥସଙ୍କଟ ଅତି କଣ୍ଟକମୟ ହେ,
ଆମି ନୀରବେ ଯାବ ହୃଦୟେ ଲୟେ ପ୍ରେମମୁରତି ତବ ।
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥
ସୁଖ ଦୁଖ ସବ ତୁଚ୍ଛ କରିନୁ ପ୍ରିୟ ଅପ୍ରିୟ ହେ–
ତୁମି ନିଜ ହାତେ ଯାହା ସଁପିବେ ତାହା ମାଥାୟ ତୁଲିୟା ଲବ ।
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥
ଅପରାଧ ଯଦି କ'ରେ ଥାକି ପଦେ, ନା କରୋ ଯଦି କ୍ଷମା,
ତବେ ପରାନପ୍ରିୟ, ଦିୟୋ ହେ ଦିୟୋ ବେଦନା ନବ ନବ ।
ତବୁ ଫେଲୋ ନା ଦୂରେ, ଦିବସଶେଷେ ଡେକେ ନିୟୋ ଚରଣେ–
ତୁମି ଛାଡ଼ା ଆର କୀ ଆଛେ ଆମାର ମୃତ୍ୟୁ-ଆଁଧାର ଭବ ।
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥

୮ ବୈଶାଖ ୧୩୦୧ (1894)

ପଅଥହଅନିଁତଓର ପରେର ପାତାୟ୍

ପଅଥଦ୍ଅନଁତଓର

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୯: ଓହେ ଜୀବନବଲ୍ଲଭ

ଓହେ ଜୀବନବଲ୍ଲଭ, ଓହେ ସାଧନଦୁର୍ଲଭ,
ଆମି ମର୍ମେର କଥା ଅନ୍ତରବ୍ୟଥା କିଛୁଇ ନାହି କବ–
ଶୁଧୁ ଜୀବନ ମନ ଚରଣେ ଦିନୁ ବୁଝିୟା ଲହୋ ସବ ।
(ଦିନୁ ଚରଣତଲେ– କଥା ଯା ଛିଲ ଦିନୁ ଚରଣତଲେ–
ପ୍ରାଣେର ବୋଝା ବୁଝେ ଲଓ, ଦିନୁ ଚରଣତଲେ ।)
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥

ଏଇ ସଂସାରପଥସଙ୍କଟ ଅତି କଣ୍ଟକମୟ ହେ,
ଆମି ନୀରବେ ଯାବ ହୃଦୟେ ଲୟେ ପ୍ରେମମୁରତି ତବ ।
(ନୀରବେ ଯାବ– ପଥେର କାଁଟା ମାନବ ନା, ନୀରବେ ଯାବ ।
ହୃଦୟବ୍ୟଥାୟ କାଁଦବ ନା, ନୀରବେ ଯାବ ।)
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥

ଆମି ସୁଖଦୁଖ ସବ ତୁଚ୍ଛ କରିନୁ ପ୍ରିୟ-ଅପ୍ରିୟ ହେ–
ତୁମି ନିଜ ହାତେ ଯାହା ସଁପିବେ ତାହା ମାଥାୟ ତୁଲିୟା ଲବ ।
(ଆମି ମାଥାୟ ଲବ– ଯାହା ଦିବେ ତାଇ ମାଥାୟ ଲବ–
ସୁଖ ଦୁଖ ତବ ପଦଧୂଲି ବଲେ ମାଥାୟ ଲବ ।)
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥

ଅପରାଧ ଯଦି କ'ରେ ଥାକି ପଦେ, ନା କରୋ ଯଦି କ୍ଷମା,
ତବେ ପରାନପ୍ରିୟ, ଦିୟୋ ହେ ଦିୟୋ ବେଦନା ନବ ନବ ।
(ଦିୟୋ ବେଦନା– ଯଦି ଭାଲୋ ବୋଝ ଦିୟୋ ବେଦନା–
ବିଚାରେ ଯଦି ଦୋଷୀ ହଇ ଦିୟୋ ବେଦନା ।)
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥

ତବୁ ଫେଲୋ ନା ଦୂରେ, ଦିବସଶେଷେ ଡେକେ ନିୟୋ ଚରଣେ–
ତୁମି ଛାଡ଼ା ଆର କୀ ଆଛେ ଆମାର ମୃତ୍ୟୁ-ଆଁଧାର ଭବ ।
(ନିୟୋ ଚରଣେ– ଭବେର ଖେଲା ସାରା ହଲେ ନିୟୋ ଚରଣେ–
ଦିନ ଫୁରାଇଲେ, ଦୀନନାଥ, ନିୟୋ ଚରଣେ ।)
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୮୯: ସବାଇ ଯାରେ ସବ ଦିତେଛେ

ସବାଇ ଯାରେ ସବ ଦିତେଛେ ତାର କାଛେ ସବ ଦିୟେ ଫେଲି ।
କ'ବାର ଆଗେ ଚାବାର ଆଗେ ଆପନି ଆମାୟ ଦେବ ମେଲି ॥
ନେବାର ବେଲା ହଲେମ ଋଣୀ, ଭିଡ଼ କରେଛି, ଭୟ କରି ନି–
ଏଖନୋ ଭୟ କରବ ନା ରେ, ଦେବାର ଖେଳା ଏବାର ଖେଲି ॥
ପ୍ରଭାତ ତାରି ସୋନା ନିୟେ ବେରିୟେ ପଡ଼େ ନେଚେକୁଁଦେ ।
ସନ୍ଧ୍ୟା ତାରେ ପ୍ରଣାମ କ'ରେ ସବ ସୋନା ତାର ଦେୟ ରେ ଶୁଧେ ।
ଫୋଟା ଫୁଲେର ଆନନ୍ଦ ରେ ଝରା ଫୁଲେଇ ଫଲେ ଧରେ–
ଆପନାକେ, ଭାଇ, ଫୁରିୟେ-ଦେଓୟା ଚୁକିୟେ ଦେ ତୁଇ ବେଲାବେଲି ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୮୨: ଆମାର ଯେ ସବ ଦିତେ ହବେ

ଆମାର ଯେ ସବ ଦିତେ ହବେ ସେ ତୋ ଆମି ଜାନି–

ଆମାର ଯତ ବିତ୍ତ, ପ୍ରଭୁ, ଆମାର ଯତ ବାଣୀ ॥

ଆମାର ଚୋଖେର ଚେୟେ ଦେଖା, ଆମାର କାନେର ଶୋନା,

ଆମାର ହାତେର ନିପୁଣ ସେବା, ଆମାର ଆନାଗୋନା–

ସବ ଦିତେ ହବେ ॥

ଆମାର ପ୍ରଭାତ, ଆମାର ସନ୍ଧ୍ୟା ହୃଦୟପତ୍ରପୁଟେ

ଗୋପନ ଥେକେ ତୋମାର ପାନେ ଉଠବେ ଫୁଟେ ଫୁଟେ ।

ଏଖନ ସେ ଯେ ଆମାର ବୀଣା, ହତେଛେ ତାର ବାଁଧା,

ବାଜବେ ଯଖନ ତୋମାର ହବେ ତୋମାର ସୁରେ ସାଧା–

ସବ ଦିତେ ହବେ ॥

ତୋମାରି ଆନନ୍ଦ ଆମାର ଦୁଃଖେ ସୁଖେ ଭ'ରେ

ଆମାର କ'ରେ ନିୟେ ତବେ ନାଓ ଯେ ତୋମାର କ'ରେ ।

ଆମାର ବ'ଲେ ଯା ପେୟେଛି ଶୁଭକ୍ଷଣେ ଯବେ

ତୋମାର କ'ରେ ଦେବ ତଖନ ତାରା ଆମାର ହବେ–

ସବ ଦିତେ ହବେ ॥

୭ ବୈଶାଖ ୧୩୨୧ (1914)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୮୩: ଆମି ଦୀନ, ଅତି ଦୀନ

ଆମି ଦୀନ, ଅତି ଦୀନ–

କେମନେ ଶୁଧିବ, ନାଥ ହେ, ତବ କରୁଣାଋଣ ॥

ତବ ସ୍ନେହ ଶତ ଧାରେ ଡୁବାଇଛେ ସଂସାରେ,

ତାପିତ ହୃଦିମାଝେ ଝରିଛେ ନିଶିଦିନ ॥

ହୃଦୟେ ଯା ଆଛେ ଦିବ ତବ କାଛେ,

ତୋମାରି ଏ ପ୍ରେମ ଦିବ ତୋମାରେ–

ଚିରଦିନ ତବ କାଜେ ରହିବ ଜଗତମାଝେ,

ଜୀବନ ଝରେଛି ତୋମାର ଚରଣତଳେ ଲୀନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ 'ହୃଦିମାଝେ' ⟹ 'ହୃଦୟମାଝେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୮୪: କୀ ଭୟ଼ ଅଭୟ଼ଧାମେ, ତୁମି ମହାରାଜା

କୀ ଭୟ଼ ଅଭୟ଼ଧାମେ, ତୁମି ମହାରାଜା– ଭୟ଼ ଯାୟ଼ ତବ ନାମେ ॥

ନିର୍ଭୟ଼େ ଅଯୁତ ସହସ୍ର ଲୋକ ଧାୟ଼ ହେ,

ଗଗନେ ଗଗନେ ସେଇ ଅଭୟ଼ନାମ ଗାୟ଼ ହେ ॥

ତବ ବଲେ କର ବଳୀ ଯାରେ, କୃପାମୟ଼,

ଲୋକଭୟ଼ ବିପଦ ମୃତ୍ୟୁଭୟ଼ ଦୂର ହୟ଼ ତାର ।

ଆଶା ବିକାଶେ, ସବ ବନ୍ଧନ ଘୁଚେ, ନିତ୍ୟ ଅମୃତରସ ପାୟ଼ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩(1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ 'ବଳୀ ଯାରେ, କୃପାମୟ଼,' ⟹ 'ବଳୀ ଯାରେ କୃପାମୟ଼,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୮୫: ଆନନ୍ଦ ରୟେଛେ ଜାଗି

ଆନନ୍ଦ ରୟେଛେ ଜାଗି ଭୁବନେ ତୋମାର

ତୁମି ସଦା ନିକଟେ ଆଛ ବ'ଲେ ।

ସ୍ତବ୍ଧଅବାକ ନୀଳାମ୍ବରେ ରବି ଶଶୀ ତାରା

ଗାଁଥିଛେ ହେ ଶୁଭ୍ର କିରଣମାଳା ॥

ବିଶ୍ୱପରିବାର ତୋମାର ଫେରେ ସୁଖେ ଆକାଶେ,

ତୋମାର କୋଡ଼ ପ୍ରସାରିତ ବ୍ୟୋମେ ବ୍ୟୋମେ ।

ଆମି ଦୀନ ସନ୍ତାନ ଆଛି ସେଇ ତବ ଆଶ୍ରୟେ,

ତବ ସ୍ନେହମୁଖପାନେ ଚାହି ଚିରଦିନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩(1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୩୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ 'ସ୍ତବ୍ଧଅବାକ' ⟹ 'ସ୍ତବ୍ଧ ଅବାକ'

পূজা/ ବିବିଧ/୪୮୭: ସକଳ ଭୟେର ଭୟ୍ ଯେ ତାରେ

ସକଳ ଭୟେର ଭୟ୍ ଯେ ତାରେ କୋନ୍ ବିପଦେ କାଡ଼ବେ ?
ପ୍ରାଣେର ସଙ୍ଗେ ଯେ ପ୍ରାଣ ଗାଁଥା କୋନ୍ କାଳେ ସେ ଛାଡ଼ବେ ? ।
ନାହୟ୍ ଗେଲ ସବଇ ଭେସେ   ରଇବେ ତୋ ସେଇ ସର୍ବନେଶେ,
ଯେ ଲାଭ ସକଳ କ୍ଷତିର ଶେଷେ   ସେ ଲାଭ କେବଳ ବାଡ଼ବେ ॥
ସୁଖ ନିୟେ, ଭାଇ, ଭୟେ ଥାକି, ଆଛେ ଆଛେ ଦେୟ୍ ସେ ଫାଁକି–
ଦୁଃଖେ ଯେ ସୁଖ ଥାକେ ବାକି କେଇ ବା ସେ ସୁଖ ନାଡ଼ବେ ?
ଯେ ପଡ଼େଛେ ପଡ଼ାର ଶେଷେ   ଠାଁଇ ପେୟେଛେ ତଳାୟ୍ ଏସେ,
ଭୟ୍ ମିଟେଛେ, ବେଁଚେଛେ ସେ– ତାରେ କେ ଆର ପାଡ଼ବେ ? ।

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨, ଶେଷ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।
ଶେଷ ଲାଇନେର ବଦଲେ:
'ଭୟ୍ ମିଟିୟେ ବେଁଚେଛେ ସେ– ତାରେ କେ ଆର ପାରବେ ।'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୮୭: ନୟନ ତୋମାରେ ପାୟ୍ ନା ଦେଖିତେ

ନୟନ ତୋମାରେ ପାୟ୍ ନା ଦେଖିତେ, ରୟେଛେ ନୟନେ ନୟନେ ।
ହୃଦୟ୍ ତୋମାରେ ପାୟ୍ ନା ଜାନିତେ, ହୃଦୟେ ରୟେଛ ଗୋପନେ ॥
ବାସନାର ବଶେ ମନ ଅବିରତ   ଧାୟ୍ ଦଶ ଦିଶେ ପାଗଲେର ମତୋ,
ସ୍ଥିର-ଆଁଖି ତୁମି ମରମେ ସତତ ଜାଗିଛ ଶୟନେ ସ୍ୱପନେ ॥
ସବାଇ ଛେଡ଼େଛେ, ନାଇ ଯାର କେହ,   ତୁମି ଆଛ ତାର ଆଛେ ତବ ସ୍ନେହ–
ନିରାଶ୍ରୟ୍ ଜନ, ପଥ ଯାର ଗେହ, ସେଓ ଆଛେ ତବ ଭବନେ ।
ତୁମି ଛାଡ଼ା କେହ ସାଥି ନାଇ ଆର,   ସମୁଖେ ଅନନ୍ତ ଜୀବନବିସ୍ତାର–
କାଳପାରାବାର କରିତେଛ ପାର କେହ ନାହି ଜାନେ କେମନେ ॥
ଜାନି ଶୁଧୁ ତୁମି ଆଛ ତାଇ ଆଛି,   ତୁମି ପ୍ରାଣମୟ୍ ତାଇ ଆମି ବାଁଚି,
ଯତ ପାଇ ତୋମାୟ୍ ଆରୋ ତତ ଯାଚି, ଯତ ଜାନି ତତ ଜାନି ନେ ।
ଜାନି ଆମି ତୋମାୟ୍ ପାବ ନିରନ୍ତର   ଲୋକଲୋକାନ୍ତରେ ଯୁଗଯୁଗାନ୍ତର–
ତୁମି ଆର ଆମି ମାଝେ କେହ ନାଇ, କୋନୋ ବାଧା ନାଇ ଭୁବନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩(1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ପଅଥହଅନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ୍

ପଅଥହଅନଁତଓର

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୭: ନୟନ ତୋମାରେ ପାୟ୍ ନା ଦେଖିତେ

ନୟନ ତୋମାରେ ପାୟ୍ ନା ଦେଖିତେ, ରୟେଛେ ନୟନେ ନୟନେ । (ନୟନେର ନୟନ !)

ହୃଦୟ୍ ତୋମାରେ ପାୟ୍ ନା ଜାନିତେ, ହୃଦୟେ ରୟେଛ ଗୋପନେ ॥ (ହୃଦୟ୍ବିହାରୀ !)

ବାସନାର ବଶେ ମନ ଅବିରତ   ଧାୟ୍ ଦଶ ଦିଶେ ପାଗଲେର ମତୋ,

ସ୍ଥିର-ଆଁଖି ତୁମି ମରମେ ସତତ   ଜାଗିଛ ଶୟନେ ସ୍ୱପନେ ॥

(ତୋମାର ବିରାମ ନାଇ, ତୁମି ଅବିରାମ ଜାଗିଛ ଶୟନେ ସ୍ୱପନେ ।

ତୋମାର ନିମେଷ ନାଇ, ତୁମି ଅନିମେଷ ଜାଗିଛ ଶୟନେ ସ୍ୱପନେ ।)

ସବାଇ ଛେଡ଼େଛେ, ନାଇ ଯାର କେହ,   ତୁମି ଆଛ ତାର, ଆଛେ ତବ ସ୍ନେହ–

ନିରାଶ୍ରୟ୍ ଜନ ପଥ ଯାର ଗେହ ସେଓ ଆଛେ ତବ ଭବନେ ।

(ଯେ ପଥେର ଭିଖରି ସେଓ ଆଛେ ତବ ଭବନେ ।

ଯାର କେହ କୋଥାଓ ନେଇ ସେଓ ଆଛେ ତବ ଭବନେ ।)

ତୁମି ଛାଡ଼ା କେହ ସାଥି ନାଇ ଆର,   ସମୁଖେ ଅନନ୍ତ ଜୀବନବିସ୍ତାର–

କାଳପାରାବାର କରିତେଛ ପାର   କେହ ନାହି ଜାନେ କେମନେ ॥

(ତରୀ ବହେ ନିୟେ ଯାଓ କେହ ନାହି ଜାନେ କେମନେ ।

ଜୀବନତରୀ ବହେ ନିୟେ ଯାଓ କେହ ନାହି ଜାନେ କେମନେ ।)

ଜାନି ଶୁଧୁ ତୁମି ଆଛ ତାଇ ଆଛି,   ତୁମି ପ୍ରାଣମୟ୍ ତାଇ ଆମି ବାଁଚି,

ଯତ ପାଇ ତୋମାୟ୍ ଆରୋ ତତ ଯାଚି– ଯତ ଜାନି ତତ ଜାନି ନେ ।

(ଜେନେ ଶେଷ ମେଲେ ନା– ମନ ହାର ମାନେ ହେ ।)

ଜାନି ଆମି ତୋମାୟ୍ ପାବ ନିରନ୍ତର   ଲୋକଲୋକାନ୍ତରେ ଯୁଗ-ଯୁଗାନ୍ତର–

ତୁମି ଆର ଆମି ମାଝେ କେହ ନାଇ, କୋନୋ ବାଧା ନାଇ ଭୁବନେ ।

(ତୋମାର ଆମାର ମାଝେ କୋନୋ ବାଧା ନାଇ ଭୁବନେ ।)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୨ ଲାଇନେ କାଲପାରାବାର $\Longrightarrow$ କାଲ ପାରାବାର

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୮୮: ଦୟା ଦିୟେ ହବେ ଗୋ

ଦୟା ଦିୟେ ହବେ ଗୋ ମୋର ଜୀବନ ଧୁତେ ।
ନଇଲେ କି ଆର ପାରବ ତୋମାର ଚରଣ ଛୁଁତେ ॥
ତୋମାୟ ଦିତେ ପୂଜାର ଡାଳି ବେରିୟେ ପଡ଼େ ସକଲ କାଲି,
ପରାନ ଆମାର ପାରି ନେ ତାଇ ପାୟେ ଥୁତେ ॥
ଏତ ଦିନ ତୋ ଛିଲ ନା ମୋର କୋନୋ ବ୍ୟଥା,
ସର୍ବ ଅଙ୍ଗେ ମାଖା ଛିଲ ମଲିନତା ।
ଆଜ ଓଇ ଶୁଭ୍ର କୋଲେର ତରେ ବ୍ୟାକୁଲ ହୃଦୟ୍ କେଁଦେ ମରେ–
ଦିୟୋ ନା ଗୋ ଦିୟୋ ନା ଆର ଧୂଲାୟ ଶୁତେ ॥

୨୪ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୧୭ (1910)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୮୯: ଏ ମଣିହାର ଆମାୟ୍ ନାହି

ଏ ମଣିହାର ଆମାୟ୍ ନାହି ସାଜେ–
ଏରେ ପରତେ ଗେଲେ ଲାଗେ, ଏରେ ଛିଁଡ଼ତେ ଗେଲେ ବାଜେ ॥
କଣ୍ଠ ଯେ ରୋଧ କରେ, ସୁର ତୋ ନାହି ସରେ–
ଓଇ ଦିକେ ଯେ ମନ ପଡ଼େ ରୟ୍, ମନ ଲାଗେ ନା କାଜେ ॥
ତାଇ ତୋ ବସେ ଆଛି,
ଏ ହାର ତୋମାୟ୍ ପରାଇ ଯଦି ତବେଇ ଆମି ବାଁଚି ।
ଫୁଲମାଲାର ଡୋରେ ବରିୟା ଲଓ ମୋରେ–
ତୋମାର କାଛେ ଦେଖାଇ ନେ ମୁଖ ମଣିମାଳାର ଲାଜେ ॥

୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୦ (1912-1913)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ‘ଏରେ ପରତେ ଗେଲେ ଲାଗେ’ ⟹ ‘ପରତେ ଗେଲେ ଲାଗେ’
୬ ଲାଇନେ ‘ତବେଇ ଆମି ବାଁଚି’ ⟹ ‘ତବେ ଆମି ବାଁଚି’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୦: ଯେଥାୟ୍ ଥାକେ ସବାର ଅଧମ

ଯେଥାୟ୍ ଥାକେ ସବାର ଅଧମ ଦୀନେର ହ'ତେ ଦୀନ
ସେଇଖାନେ ଯେ ଚରଣ ତୋମାର ରାଜେ
ସବାର ପିଛେ, ସବାର ନୀଚେ, ସବହାରାଦେର ମାଝେ ॥
ଯଖନ ତୋମାୟ୍ ପ୍ରଣାମ କରି ଆମି ପ୍ରଣାମ ଆମାର କୋନ୍‌ଖାନେ ଯାୟ୍ ଥାମି ।
ତୋମାର ଚରଣ ଯେଥାୟ୍ ନାମେ ଅପମାନେର ତଳେ
ସେଥାୟ୍ ଆମାର ପ୍ରନାମ ନାମେ ନା ଯେ
ସବାର ପିଛେ, ସବାର ନୀଚେ, ସବହାରାଦେର ମାଝେ ॥
ଅହଙ୍କାର ତୋ ପାୟ୍ ନା ନାଗାଳ ଯେଥାୟ୍ ତୁମି ଫେର
ରିକ୍ତଭୂଷଣ ଦୀନ ଦରିଦ୍ର ସାଜେ
ସବାର ପିଛେ, ସବାର ନୀଚେ, ସବହାରାଦେର ମାଝେ ।
ଧନେ ମାନେ ଯେଥାୟ୍ ଆଛେ ଭରି ସେଥାୟ୍ ତୋମାର ସଙ୍ଗ ଆଶା କରି,
ସଙ୍ଗୀ ହୟେ ଆଛ ଯେଥାୟ୍ ସଙ୍ଗୀହୀନେର ଘରେ
ସେଥାୟ୍ ଆମାର ହୃଦୟ୍ ନାମେ ନା ଯେ
ସବାର ପିଛେ, ସବାର ନୀଚେ, ସବହାରାଦେର ମାଝେ ।

୯ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୮ ଲାଇନେ ଅହଙ୍କାର ⟹ ଅହଂକାର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୯: ଓଇ ଆସନତଳେର

ଓଇ ଆସନତଳେର ମାଟିର 'ପରେ ଲୁଟିୟେ ରବ,
ତୋମାର ଚରଣ-ଧୁଲାୟ ଧୁଲାୟ ଧୂସର ହବ ॥
କେନ ଆମାୟ ମାନ ଦିୟେ ଆର ଦୂରେ ରାଖ?
ଚିରଜନମ ଏମନ କ'ରେ ଭୁଲିୟୋ ନାକୋ ।
ଅସମ୍ମାନେ ଆନୋ ଟେନେ ପାୟେ ତବ ।
ତୋମାର ଚରଣ-ଧୁଲାୟ ଧୁଲାୟ ଧୂସର ହବ ॥
ଆମି ତୋମାର ଯାତ୍ରୀଦଲେର ରବ ପିଛେ,
ସ୍ଥାନ ଦିୟୋ ହେ ଆମାୟ ତୁମି ସବାର ନୀଚେ ।
ପ୍ରସାଦ ଲାଗି କତଇ ଲୋକେ ଆସେ ଧେୟେ,
ଆମି କିଛୁ ଚାଇବ ନା ତୋ, ରଇବ ଚେୟେ–
ସବାର ଶେଷେ ଯା ବାକି ରୟ ତାହାଇ ଲବ ।
ତୋମାର ଚରଣ-ଧୁଲାୟ ଧୁଲାୟ ଧୂସର ହବ ॥

୧୦ ପୌଷ ୧୩୧୬ (1909)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୭: ଆମାର ମାଥା ନତ କରେ

ଆମାର ମାଥା ନତ କରେ ଦାଓ ହେ ତୋମାର ଚରଣଧୁଳାର ତଳେ ।
ସକଳ ଅହଙ୍କାର ହେ ଆମାର ଡୁବାଓ ଚୋଖେର ଜଳେ ॥
ନିଜେରେ କରିତେ ଗୌରବ ଦାନ ନିଜେରେ କେବଲଇ କରି ଅପମାନ,
ଆପନାରେ ଶୁଧୁ ଘେରିୟା ଘେରିୟା ଘୁରେ ମରି ପଲେ ପଲେ ।
ସକଳ ଅହଙ୍କାର ହେ ଆମାର ଡୁବାଓ ଚୋଖେର ଜଳେ ॥
ଆମାରେ ନା ଯେନ କରି ପ୍ରଚାର ଆମାର ଆପନ କାଜେ,
ତୋମାରି ଇଚ୍ଛା କରୋ ହେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆମାର ଜୀବନମାଝେ ।
ଯାଚି ହେ ତୋମାର ଚରମଶାନ୍ତି ପରାନେ ତୋମାର ପରମକାନ୍ତି–
ଆମାରେ ଆଡ଼ାଲ କରିୟା ଦାଁଡ଼ାଓ ହୃଦୟପଦ୍ମଦଳେ ।
ସକଳ ଅହଙ୍କାର ହେ ଆମାର ଡୁବାଓ ଚୋଖେର ଜଳେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୩ (1906-1907)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨,୫, ଶେଷ ଲାଇନେ ଅହଙ୍କାର ⟹ ଅହଂକାର

ସୂଚୀ
contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୩: ଗରବ ମମ ହରେଛ, ପ୍ରଭୁ

ଗରବ ମମ ହରେଛ, ପ୍ରଭୁ, ଦିୟେଛ ବହୁ ଲାଜ ।
କେମନେ ମୁଖ ସମୁଖେ ତବ ତୁଲିବ ଆମି ଆଜ ॥
ତୋମାରେ ଆମି ପେୟେଛି ବଲି ମନେ ମନେ ଯେ ମନେରେ ଛଲି,
ଧରା ପଡ଼ିନୁ ସଂସାରେତେ କରିତେ ତବ କାଜ ।
କେମନେ ମୁଖ ସମୁଖେ ତବ ତୁଲିବ ଆମି ଆଜ ॥
ଜାନି ନେ, ନାଥ, ଆମାର   ଘରେ ଠାଁଇ କୋଥା ଯେ ତୋମାରି ତରେ–
ନିଜେରେ ତବ ଚରଣ’ପରେ ସଁପି ନି ରାଜରାଜ !
ତୋମାରେ ଚେୟେ ଦିବସଯାମୀ   ଆମାରି ପାନେ ତାକାଇ ଆମି–
ତୋମାରେ ଚୋଖେ ଦେଖି ନେ, ସ୍ୱାମୀ, ତବ ମହିମାମାଝ ।
କେମନେ ମୁଖ ସମୁଖେ ତବ ତୁଲିବ ଆମି ଆଜ ॥

୨୫ ଜୈ୍ୟଷ୍ଠ ୧୩୧୧(1904)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେର ବିନ୍ୟାସ:
‘ଜାନି ନେ ନାଥ, ଆମାର ଘରେ   ଠାଁଇ କୋଥା ଯେ ତୋମାରି ତରେ–’
୭ ଲାଇନେ ‘ଚରଣ’ପରେ’ ⟹ ‘ଚରଣ-’ପରେ’

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୪: ଭୟ୍ ହୟ୍ ପାଛେ ତବ ନାମେ

ଭୟ୍ ହୟ୍ ପାଛେ ତବ ନାମେ ଆମି ଆମାରେ କରି ପ୍ରଚାର ହେ ।

ମୋହବଶେ ପାଛେ ଘିରେ ଆମାୟ୍ ତବ ନାମଗାନ-ଅହଙ୍କାର ହେ ॥

ତୋମାର କାଛେ କିଛୁ ନାହି ତୋ ଲୁକାନୋ, ଅନ୍ତରେର କଥା ତୁମି ସବ ଜାନୋ–

ଆମି କତ ଦୀନ, ଆମି କତ ହୀନ, କେହ ନାହି ଜାନେ ଆର ହେ ॥

କ୍ଷୁଦ୍ର କଣ୍ଠେ ଯବେ ଉଠେ ତବ ନାମ ବିଶ୍ୱ ଶୁନେ ତୋମାୟ୍ କରେ ଗୋ ପ୍ରଣାମ–

ତାଇ ଆମାର ପାଛେ ଜାଗେ ଅଭିମାନ, ଗ୍ରାସେ ଆମାୟ୍ ଆଁଧାର ହେ,

ପାଛେ ପ୍ରତାରଣା କରି ଆପନାରେ   ତୋମାର ଆସନେ ବସାଇ ଆମାରେ–

ରାଖୋ ମୋହ ହତେ, ରାଖୋ ତମ ହତେ, ରାଖୋ ରାଖୋ ବାରବାର ହେ ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଏଇ ଗାନଟା ରଚନାବଳୀତେ ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୫: ଆଜି ପ୍ରଣମି ତୋମାରେ

ଆଜି ପ୍ରଣମି ତୋମାରେ ଚଲିବ, ନାଥ, ସଂସାରକାଜେ ।

ତୁମି ଆମାର ନୟନେ ନୟନ ରେଖୋ ଅନ୍ତରମାଝେ ॥

ହୃଦୟଦେବତା ରୟେଛ ପ୍ରାଣେ ମନ ଯେନ ତାହା ନିୟତ ଜାନେ,

ପାପେର ଚିନ୍ତା ମରେ ଯେନ ଦହି ଦୁଃସହ ଲାଜେ ॥

ସବ କଲରବେ ସାରା ଦିନମାନ ଶୁନି ଅନାଦି ସଙ୍ଗୀତଗାନ,

ସବାର ସଙ୍ଗେ ଯେନ ଅବିରତ ତୋମାର ସଙ୍ଗ ରାଜେ ।

ନିମେଷେ ନିମେଷେ ନୟନେ ବଚନେ, ସକଲ କର୍ମେ, ସକଲ ମନନେ,

ସକଲ ହୃଦୟତନ୍ତ୍ରେ ଯେନ ମଙ୍ଗଲ ବାଜେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ 1900)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ଚଲିବ, ନାଥ,' ⟹ 'ଚଲିବ ନାଥ,'

୫ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତଗାନ ⟹ ସଂଗୀତଗାନ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୭: ଯେ-କେହ ମୋରେ ଦିୟେଛ

ଯେ-କେହ ମୋରେ ଦିୟେଛ ସୁଖ ଦିୟେଛ ତାଁରି ପରିଚୟ୍,
ସବାରେ ଆମି ନମି ।
ଯେ-କେହ ମୋରେ ଦିୟେଛ ଦୁଖ ଦିୟେଛ ତାଁରି ପରିଚୟ୍,
ସବାରେ ଆମି ନମି ॥
ଯେ କେହ ମୋରେ ବେସେଛ ଭାଲୋ ଜ୍ବେଲେଛ ଘରେ ତାଁହାରି ଆଲୋ,
ତାଁହାରି ମାଝେ ସବାରି ଆଜି ପେୟେଛି ଆମି ପରିଚୟ୍,
ସବାରେ ଆମି ନମି ॥
ଯା-କିଛୁ କାଛେ ଏସେଛେ, ଆଛେ, ଏନେଛେ ତାଁରେ ପ୍ରାଣେ,
ସବାରେ ଆମି ନମି ।
ଯା-କିଛୁ ଦୂରେ ଗିୟେଛେ ଛେଡ଼େ ଟେନେଛେ ତାଁରି ପାନେ,
ସବାରେ ଆମି ନମି ।
ଜାନି ବା ଆମି ନାହି ବା ଜାନି, ମାନି ବା ଆମି ନାହି ବା ମାନି,
ନୟନ ମେଲି ନିଖିଲେ ଆମି ପେୟେଛି ତାଁରି ପରିଚୟ୍,
ସବାରେ ଆମି ନମି ॥

୨୭ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୧୧ (1904)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୭: କେ ଜାନିତ ତୁମି ଡାକିବେ

କେ ଜାନିତ ତୁମି ଡାକିବେ ଆମାରେ, ଛିଲାମ ନିଦ୍ରାମଗନ ।
ସଂସାର ମୋରେ ମହାମୋହଘୋରେ ଛିଲ ସଦା ଘିରେ ସଘନ ॥
ଆପନାର ହାତେ ଦିବେ ଯେ ବେଦନା, ଭାସାବେ ନୟନଜଲେ,
କେ ଜାନିତ ହବେ ଆମାର ଏମନ ଶୁଭଦିନ ଶୁଭଲଗନ ॥
ଜାନି ନା କଖନ କରୁଣା-ଅରୁଣ ଉଠିଲ ଉଦୟାଚଲେ,
ଦେଖିତେ ଦେଖିତେ କିରଣେ ପୁରିଲ ଆମାର ହୃଦୟଗଗନ ॥
ତୋମାର ଅମୃତସାଗର ହଇତେ ବନ୍ୟା ଆସିଲ କବେ,
ହୃଦୟେ ବାହିରେ ଯତ ବାଁଧ ଛିଲ କଖନ ହଇଲ ଭଗନ ॥
ସୁବାତାସ ତୁମି ଆପନି ଦିୟେଛ, ପରାନେ ଦିୟେଛ ଆଶା–
ଆମାର ଜୀବନତରଣୀ ହଇବେ ତୋମାର ଚରଣେ ମଗନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ପଅଥହଅନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ

ପଅଥହଅର୍ନିଡଓର

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୫: କେ ଜାନିତ ତୁମି ଡାକିବେ

କେ ଜାନିତ ତୁମି ଡାକିବେ ଆମାରେ, ଛିଲାମ ନିଦ୍ରାମଗନ ।
ସଂସାର ମୋରେ ମହାମୋହଘୋରେ ଛିଲ ସଦା ଘିରେ ସଘନ ॥
(ଘିରେ ଛିଲ, ଘିରେଛିଲ ହେ ଆମାର–
ମୋହ ଘୋରେ– ମହାମୋହ ।)
ଆପନାର ହାତେ ଦିବେ ଯେ ବେଦନା, ଭାସାବେ ନୟନଜଲେ,
କେ ଜାନିତ ହବେ ଆମାର ଏମନ ଶୁଭଦିନ ଶୁଭଲଗନ ।
(ଜାନି ନେ, ଜାନି ନେ ହେ, ଆମି ସ୍ୱପନେ–
ଆମାର ଏମନ ଭାଗ୍ୟ ହବେ ଆମି ଜାନି ନେ, ଜାନି ନେ ହେ ।)
ଜାନି ନା କଖନ କରୁଣା-ଅରୁଣ ଉଠିଲ ଉଦୟାଚଲେ,
ଦେଖିତେ ଦେଖିତେ କିରଣେ ପୂରିଲ ଆମାର ହୃଦୟଗଗନ ॥
(ଆମାର ହୃଦୟଗଗନ ପୂରିଲ ତୋମାର ଚରଣକିରଣେ–
ତୋମାର କରୁଣା-ଅରୁଣେ ।)
ତୋମାର ଅମୃତସାଗର ହଇତେ ବନ୍ୟା ଆସିଲ କବେ,
ହୃଦୟେ ବାହିରେ ଯତ ବାଁଧ ଛିଲ କଖନ ହଇଲ ଭଗନ ॥
(ଯତ ବାଁଧ ଛିଲ ଯେଖାନେ, ଭେଙେ ଗେଲ, ଭେସେ ଗେଲ ହେ ।)
ସୁବାତାସ ତୁମି ଆପନି ଦିୟେଛ, ପରାନେ ଦିୟେଛ ଆଶା–
ଆମାର ଜୀବନତରଣୀ ହଇବେ ତୋମାର ଚରଣେ ମଗନ ॥
(ତୋମାର ଚରଣେ ଗିୟେ ଲାଗିବେ ଆମାର ଜୀବନତରଣୀ–
ଅଭୟଚରଣେ ଗିୟେ ଲାଗିବେ ।)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ମୋହଘୋରେ ⟹ ମୋହ ଘୋରେ

୧୦ ଲାଇନେ ପୂରିଲ ⟹ ପୁରିଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୮: ଜୀବନେ ଆମାର ଯତ ଆନନ୍ଦ

ଜୀବନେ ଆମାର ଯତ ଆନନ୍ଦ ପେୟେଛି ଦିବସ-ରାତ
ସବାର ମାଝାରେ ଆଜିକେ ତୋମାରେ ସ୍ମରିବ ଜୀବନନାଥ ॥
ଯେ ଦିନ ତୋମାର ଜଗତ ନିରଖି ହରଷେ ପରାନ ଉଠେଛେ ପୁଲକି
ସେ ଦିନ ଆମାର ନୟନେ ହୟେଛେ ତୋମାର ନୟନପାତ ॥
ବାରେ ବାରେ ତୁମି ଆପନାର ହାତେ ସ୍ୱାଦେ ସୌରଭ ଗାନେ
ବାହିର ହଇତେ ପରଶ କରେଛ ଅନ୍ତରମାଝଖାନେ ।
ପିତା ମାତା ଭ୍ରାତା ସବ ପରିବାର, ମିତ୍ର ଆମାର, ପୁତ୍ର ଆମାର,
ସକଳେର ସାଥେ ପ୍ରବେଶି ହୃଦୟେ
ତୁମି ଆଛ ମୋର ସାଥ ॥

୧୩୦୭ (1901)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୯: ଆଁଖିଜଳ ମୁଛାଇଲେ

ଆଁଖିଜଳ ମୁଛାଇଲେ ଜନନୀ–

ଅସୀମ ସ୍ନେହ ତବ, ଧନ୍ୟ ତୁମି ଗୋ,

ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ତବ କରୁଣା ॥

ଅନାଥ ଯେ ତାରେ ତୁମି ମୁଖ ତୁଳେ ଚାହିଲେ,

ମଳିନ ଯେ ତାରେ ବସାଇଲେ ପାଶେ-

ତୋମାର ଦୁୟାର ହତେ କେହ ନା ଫିରେ

ଯେ ଆସେ ଅମୃତପିୟାସେ ॥

ଦେଖେଛି ଆଜି ତବ ପ୍ରେମମୁଖହାସି,

ପେୟେଛି ଚରଣଛାୟା ।

ଚାହି ନା ଆର-କିଛୁ– ପୁରେଛେ କାମନା,

ଘୁଚେଛେ ହୃଦୟବେଦନା ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୯୧ ()

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫,୬ ଲାଇନେ ତଫାତ:

‘ଅନାଥ ଯେ, ତାରେ ତୁମି ମୁଖ ତୁଳେ ଚାହିଲେ,

ମଳିନ ଯେ, ତାରେ ତୁମି ବସାଇଲେ ପାଶେ-’

୬ ଲାଇନେ ‘କେହ ନା ଫିରେ’ ⟹ ‘କେହ ନାହି ଫିରେ’

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫00: ତୋମାରି ଗେହେ ପାଳିଛ ସ୍ନେହେ

ତୋମାରି ଗେହେ ପାଳିଛ ସ୍ନେହେ, ତୁମି ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହେ ।
ଆମାର ପ୍ରାଣ ତୋମାରି ଦାନ, ତୁମି ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହେ ॥
ପିତାର ବକ୍ଷେ ରେଖେଛ ମୋରେ, ଜନମ ଦିୟେଛ ଜନନୀକ୍ରୋଡ଼େ,
ବେଁଧେଛ ସଖାର ପ୍ରଣୟଡୋରେ, ତୁମି ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହେ ।
ତୋମାର ବିଶାଳ ବିପୁଳ ଭୁବନ କରେଛ ଆମାର ନୟନଲୋଭନ–
ନଦୀ ଗିରି ବନ ସରସଶୋଭନ, ତୁମି ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହେ ॥
ହୃଦୟେ-ବାହିରେ ସ୍ୱଦେଶେ-ବିଦେଶେ ଯୁଗେ-ଯୁଗାନ୍ତେ ନିମେଷେ-ନିମେଷେ
ଜନମେ-ମରଣେ ଶୋକେ-ଆନନ୍ଦେ ତୁମି ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩0୬1900)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫୦୯: ହୃଦୟେ ହୃଦୟ ଆସି

ହୃଦୟେ ହୃଦୟ ଆସି ମିଳେ ଯାୟ ଯେଥା,
ହେ ବନ୍ଧୁ ଆମାର,
ସେ ପୁଣ୍ୟତୀର୍ଥେର ଯିନି ଜାଗ୍ରତ ଦେବତା
ତାଁରେ ନମସ୍କାର ॥
ବିଶ୍ୱଲୋକ ନିତ୍ୟ ଯାଁର ଶାଶ୍ୱତ ଶାସନେ
ମରଣ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୟ ପ୍ରତି କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ,
ଆବର୍ଜନା ଦୂରେ ଯାୟ ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣତାର,
ତାଁରେ ନମସ୍କାର ॥
ଯୁଗାନ୍ତେର ବହ୍ନିସ୍ନାନେ ଯୁଗାନ୍ତରଦିନ
ନିର୍ମଳ କରେନ ଯିନି, କରେନ ନବୀନ,
କ୍ଷୟଶେଷେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରେନ ସଂସାର,
ତାଁରେ ନମସ୍କାର ॥
ପଥଯାତ୍ରୀ ଜୀବନେର ଦୁଃଖେ ସୁଖେ ଭରି
ଅଜାନା ଉଦ୍ଦେଶ-ପାନେ ଚଲେ କାଲତରୀ,
କ୍ଲାନ୍ତି ତାର ଦୂର କରି କରିଛେନ ପାର,
ତାଁରେ ନମସ୍କାର ॥

୨୫ ଜାନୁୟାରି ୧୯୩୭ (1937)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫୦୨: ଫୁଲ ବଲେ, ଧନ୍ୟ ଆମି

ଫୁଲ ବଲେ, ଧନ୍ୟ ଆମି ମାଟିର 'ପରେ,
ଦେବତା ଓଗୋ, ତୋମାର ସେବା ଆମାର ଘରେ ॥
ଜନ୍ମ ନିୟେଛି ଧୂଲିତେ ଦୟା କରେ ଦାଓ ଭୁଲିତେ,
ନାଇ ଧୂଲି ମୋର ଅନ୍ତରେ ॥
ନୟନ ତୋମାର ନତ କରୋ,
ଦଲଗୁଲି କାଁପେ ଥରୋଥରୋ ।
ଚରଣପରଶ ଦିୟୋ ଦିୟୋ, ଧୂଲିର ଧନକେ କରୋ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ–
ଧରାର ପ୍ରଣାମ ଆମି ତୋମାର ତରେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ ଥରୋଥରୋ ⟹ ଥରଥର

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫୦୩: ନମି ନମି ଚରଣେ

ନମି ନମି ଚରଣେ,
ନମି କଲୁଷହରଣେ ॥
ସୁଧାରସନିର୍ଝର ହେ,
ନମି ନମି ଚରଣେ ।
ନମି ଚିରନିର୍ଭର ହେ
ମୋହଗହନତରଣେ ॥
ନମି ଚିରମଙ୍ଗଳ ହେ,
ନମି ଚିରସମ୍ବଳ ହେ ।
ଉଦିଲ ତପନ, ଗେଲ ରାତ୍ରି,
ନମି ନମି ଚରଣେ ।
ଜାଗିଲ ଅମୃତପଥଯାତ୍ରୀ–
ନମି ଚିରପଥସଙ୍ଗୀ,
ନମି ନିଖିଳଶରଣେ ॥
ନମି ସୁଖେ ଦୁଃଖେ ଭୟେ,
ନମି ଜୟପରାଜୟେ ।
ଅସୀମ ବିଶ୍ୱତଲେ
ନମି ନମି ଚରଣେ ।
ନମି ଚିତ୍ତକମଳଦଲେ
ନିବିଡ଼ ନିଭୃତ ନିଳୟେ,
ନମି ଜୀବନେ ମରଣେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୪: ଏକଟି ନମସ୍କାରେ

ଏକଟି ନମସ୍କାରେ, ପ୍ରଭୁ, ଏକଟି ନମସ୍କାରେ
ସକଳ ଦେହ ଲୁଟିୟେ ପଡୁକ ତୋମାର ଏ ସଂସାରେ ॥
ଘନ ଶ୍ରାବଣମେଘେର ମତୋ ରସେର ଭାରେ ନମ୍ର ନତ
ଏକଟି ନମସ୍କାରେ, ପ୍ରଭୁ, ଏକଟି ନମସ୍କାରେ
ସମସ୍ତ ମନ ପଡ଼ିୟା ଥାକ୍ ତବ ଭବନଦ୍ୱାରେ ॥
ନାନା ସୁରେର ଆକୁଲ ଧାରା ମିଲିୟେ ଦିୟେ ଆତ୍ମହାରା
ଏକଟି ନମସ୍କାରେ, ପ୍ରଭୁ, ଏକଟି ନମସ୍କାରେ
ସମସ୍ତ ଗାନ ସମାପ୍ତ ହୋକ ନୀରବ ପାରାବାରେ ।
ହଂସ ଯେମନ ମାନସଯାତ୍ରୀ ତେମନି ସାରା ଦିବସରାତ୍ରି
ଏକଟି ନମସ୍କାରେ, ପ୍ରଭୁ, ଏକଟି ନମସ୍କାରେ
ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣ ଉଡ଼େ ଚଲୁକ ମହାମରଣ-ପାରେ ॥

୨୩ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୧୭ (1910)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୪: ତୋମାରି ନାମେ ନୟନ ମେଲିନୁ

ତୋମାରି ନାମେ ନୟନ ମେଲିନୁ ପୁଣ୍ୟପ୍ରଭାତେ ଆଜି,
ତୋମାରି ନାମେ ଖୁଲିଲ ହୃଦୟଶତଦଲଦଲରାଜି ॥
ତୋମାରି ନାମେ ନିବିଡ଼ ତିମିରେ ଫୁଟିଲ କନକଲେଖା,
ତୋମାରି ନାମେ ଉଠିଲ ଗଗନେ କିରଣବୀଣା ବାଜି ॥
ତୋମାରି ନାମେ ପୂର୍ବତୋରଣେ ଖୁଲିଲ ସିଂହଦ୍ୱାର,
ବାହିରିଲ ରବି ନବୀନ ଆଲୋକେ ଦୀପ୍ତ ମୁକୁଟ ମାଜି ।
ତୋମାରି ନାମେ ଜୀବନସାଗରେ ଜାଗିଲ ଲହରୀଲୀଲା,
ତୋମାରି ନାମେ ନିଖିଲ ଭୁବନ ବାହିରେ ଆସିଲ ସାଜି ॥

ପ୍ରଃ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୭ (1900)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ

୨ ଲାଇନେ ‘ହୃଦୟଶତଦଲଦଲରାଜି’ ⟹ ‘ହୃଦୟଶତଦଲ ଦଲରାଜି’

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫୦୬: ଅନିମେଷ ଆଁଖି ସେଇ

ଅନିମେଷ ଆଁଖି ସେଇ କେ ଦେଖେଛେ

ଯେ ଆଁଖି ଜଗତପାନେ ଚେୟେ ରୟେଛେ ॥

ରବି ଶଶୀ ଗ୍ରହ ତାରା ହୟ ନାକୋ ଦିଶାହାରା,

ସେଇ ଆଁଖି'ପରେ ତାରା ଆଁଖି ରେଖେଛେ ॥

ତରାସେ ଆଁଧାରେ କେନ କାଁଦିୟା ବେଡ଼ାଇ,

ହୃଦୟ-ଆକାଶ-ପାନେ କେନ ନା ତାକାଇ?

ଧ୍ରୁବଜ୍ୟୋତି ସେ ନୟନ ଜାଗେ ସେଥା ଅନୁକ୍ଷଣ,

ସଂସାରେର ମେଘେ ବୁଝି ଦୃଷ୍ଟି ଢେକେଛେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ ଆଁଖି'ପରେ ⟹ ଆଁଖି-'ପରେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫୦୭: ମମ ଅଙ୍ଗନେ ସ୍ୱାମୀ

ମମ ଅଙ୍ଗନେ ସ୍ୱାମୀ ଆନନ୍ଦେ ହାସେ,
ସୁଗନ୍ଧ ଭାସେ ଆନନ୍ଦ-ରାତେ ॥
ଖୁଲେ ଦାଓ ଦୁୟାର ସବ,
ସବାରେ ଡାକୋ ଡାକୋ,
ନାହି ରେଖୋ କୋଥାଓ କୋନୋ ବାଧା–
ଅହୋ, ଆଜି ସଙ୍ଗୀତେ ମନ ପ୍ରାଣ ମାତେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୪ (1907-1908)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତେ ⟹ ସଂଗୀତେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୮: ଆଜି ମମ ଜୀବନେ ନାମିଛେ

ଆଜି ମମ ଜୀବନେ ନାମିଛେ ଧୀରେ
ଘନ ରଜନୀ ନୀରବେ ନିବିଡ଼ଗମ୍ଭୀରେ ॥
ଜାଗୋ ଆଜି ଜାଗୋ, ଜାଗୋ ରେ ତାଁରେ ଲୟେ
  ପ୍ରେମଘନ ହୃଦୟମନ୍ଦିରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୩ (1897)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫୦୯: କେମନେ ରାଖିବି ତୋରା

କେମନେ ରାଖିବି ତୋରା ତାଁରେ ଲୁକାୟେ୍
ଚନ୍ଦ୍ରମା ତପନ ତାରା ଆପନ ଆଲୋଛାୟେ୍ ॥
ହେ ବିପୁଲ ସଂସାର, ସୁଖେ ଦୁଖେ ଆଁଧାର,
କତ କାଲ ରାଖିବି ଢାକି ତାଁହାରେ କୁହେଲିକାୟ୍ !
ଆତ୍ମା-ବିହାରୀ ତିନି, ହୃଦୟେ୍ ଉଦୟ୍ ତାଁର–
ନବ ନବ ମହିମା ଜାଗେ, ନବ ନବ କିରଣ ଭାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ଆଲୋଛାୟେ୍ ⟹ ଆଲୋକଛାୟେ୍

୩ ଲାଇନେ ଦୁଖେ ⟹ ଦୁଃଖେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫୧୦: ହେ ନିଖିଳଭାରଧାରଣ

ହେ ନିଖିଳଭାରଧାରଣ ବିଶ୍ୱବିଧାତା,
ହେ ବଳଦାତା ମହାକାଳରଥସାରଥି ॥
ତବ ନାମଜପମାଳା ଗାଁଥେ ରବି ଶଶୀ ତାରା,
ଅନନ୍ତ ଦେଶ କାଳ ଜପେ ଦିବାରାତି ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୩୧୭ (1911)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫୧୯: ଦେବାଧିଦେବ ମହାଦେବ

ଦେବାଧିଦେବ ମହାଦେବ !

ଅସୀମ ସମ୍ପଦ, ଅସୀମ ମହିମା ॥

ମହାସଭା ତବ ଅନନ୍ତ ଆକାଶେ ।

କୋଟି କଣ୍ଠ ଗାହେ ଜୟ୍ ଜୟ୍ ଜୟ୍ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫୧୬: ଦିନ ଫୁରାଲୋ ହେ ସଂସାରୀ

ଦିନ ଫୁରାଲୋ ହେ ସଂସାରୀ,
ଡାକୋ ତାଁରେ ଡାକୋ ଯିନି ଶ୍ରାନ୍ତିହାରୀ ॥
ଭୋଲୋ ସବ ଭବଭାବନା,
ହୃଦୟେ ଲହୋ ହେ ଶାନ୍ତିବାରି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୫ (1899)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫୧୩: ଜରଜର ପ୍ରାଣେ, ନାଥ, ବରିଷନ

ଜରଜର ପ୍ରାଣେ, ନାଥ, ବରିଷନ କରୋ ତବ ପ୍ରେମସୁଧା–

ନିବାରୋ ଏ ହୃଦୟଦହନ ॥

କରୋ ହେ ମୋଚନ କରୋ ସବ ପାପମୋହ,

ଦୂର କରୋ ବିଷୟବାସନା ॥

ମାଘ ୧୩୧୬ (1910)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫୧୪: କୋଥାୟ୍ ତୁମି, ଆମି

କୋଥାୟ୍ ତୁମି, ଆମି କୋଥାୟ୍,

ଜୀବନ କୋନ୍ ପଥେ ଚଲିଛେ ନାହି ଜାନି ॥

ନିଶିଦିନ ହେନଭାବେ ଆର କତକାଳ ଯାବେ–

ଦୀନନାଥ, ପଦତଳେ ଲହୋ ଟାନି ।

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୫୧୫: ସକଳ ଗର୍ବ ଦୂର୍ କରି ଦିବ

ସକଳ ଗର୍ବ ଦୂର୍ କରି ଦିବ,

ତୋମାର୍ ଗର୍ବ ଛାଡ଼ିବ ନା ।

ସବାରେ ଡାକିୟା କହିବ ଯେ ଦିନ

ପାବ ତବ ପଦରେଣୁକଣା ॥

ତବ ଆହ୍ୱାନ ଆସିବେ ଯଖନ

ସେ କଥା କେମନେ କରିବ ଗୋପନ !

ସକଳ ବାକ୍ୟେ ସକଳ କର୍ମେ

ପ୍ରକାଶିବେ ତବ ଆରାଧନା ॥

ଯତ ମାନ ଆମି ପେୟେଛି ଯେ କାଜେ

ସେ ଦିନ ସକଲଇ ଯାବେ ଦୂରେ,

ଶୁଧୁ ତବ ମାନ ଦେହେ ମନେ ମୋର

ବାଜିୟା ଉଠିବେ ଏକ ସୁରେ ।

ପଥେର୍ ପଥିକ ସେଓ ଦେଖେ ଯାବେ

ତୋମାର୍ ବାରତା ମୋର୍ ମୁଖଭାବେ

ଭବସଂସାରବାତାୟନତଳେ

ବ'ସେ ରବ ଯବେ ଆନମନା ॥

୧୩୦୭(1901)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର୍ ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେର୍ ଆଗେ 'ଭବସଂସାରବାତାୟନତଳେ'
$\Longrightarrow$ 'ଭବସଂସାର୍-ବାତାୟନତଳେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୧୭: ଏଇ ଲଭିନୁ ସଙ୍ଗ ତବ

ଏଇ ଲଭିନୁ ସଙ୍ଗ ତବ, ସୁନ୍ଦର ହେ ସୁନ୍ଦର !
ପୁଣ୍ୟ ହଲ ଅଙ୍ଗ ମମ, ଧନ୍ୟ ହଲ ଅନ୍ତର ସୁନ୍ଦର ହେ ସୁନ୍ଦର ॥
ଆଲୋକେ ମୋର ଚକ୍ଷୁଦୁଟି ମୁଗ୍ଧ ହୟେ ଉଠଲ ଫୁଟି,
ହୃଦ୍‌ଗଗନେ ପବନ ହଲ ସୌରଭେତେ ମନ୍ଥର ସୁନ୍ଦର ହେ ସୁନ୍ଦର ॥
ଏଇ ତୋମାରି ପରଶରାଗେ ଚିତ୍ତ ହଲ ରଞ୍ଜିତ,
ଏଇ ତୋମାରି ମିଲନସୁଧା ରଇଲ ପ୍ରାଣେ ସଞ୍ଚିତ ।
ତୋମାର ମାଝେ ଏମନି କ'ରେ ନବୀନ କରି ଲଓ ଯେ ମୋରେ
ଏଇ ଜନମେ ଘଟାଲେ ମୋର ଜନ୍ମ-ଜନମାନ୍ତର ସୁନ୍ଦର ହେ ସୁନ୍ଦର ॥

୩୧ ବୈଶାଖ ୧୩୨୧ (1914)

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୧୭: ସୁନ୍ଦର ବଟେ ତବ ଅଙ୍ଗଦଖାନି

ସୁନ୍ଦର ବଟେ ତବ ଅଙ୍ଗଦଖାନି ତାରାୟ୍ ତାରାୟ୍ ଖଚିତ–
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣେ ରତ୍ନେ ଶୋଭନ ଲୋଭନ ଜାନି, ବର୍ଣ୍ଣେ ବର୍ଣ୍ଣେ ରଚିତ ॥
ଖଡ୍ଗ ତୋମାର ଆରୋ ମନୋହର ଲାଗେ ବାଁକା ବିଦ୍ୟୁତେ ଆଁକା ସେ
ଗରୁଡ଼େର ପାଖା ରକ୍ତ ରବିର ରାଗେ ଯେନ ଗୋ ଅସ୍ତ-ଆକାଶେ ॥
ଜୀବନଶେଷେର ଶେଷଜାଗରଣସମ ଝଲସିଛେ ମହାବେଦନା–
ନିମେଷେ ଦହିୟା ଯାହା-କିଛୁ ଆଛେ ମମ ତୀବ୍ର ଭୀଷଣ ଚେତନା ।
ସୁନ୍ଦର ବଟେ ତବ ଅଙ୍ଗଦଖାନି ତାରାୟ୍ ତାରାୟ୍ ଖଚିତ–
ଖଡ୍ଗ ତୋମାର, ହେ ଦେବ ବଜ୍ରପାଣି, ଚରମ ଶୋଭାୟ୍ ରଚିତ ॥

୨୫ ଜୁନ ୧୯୧୨ (1912)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଅସ୍ତ-ଆକାଶେ' ⟹ 'ଅସ୍ତ ଆକାଶେ'

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୯୮: ଆଲୋ ଯେ ଆଜ ଗାନ କରେ

ଆଲୋ ଯେ ଆଜ ଗାନ କରେ ମୋର ପ୍ରାଣେ ଗୋ ।
କେ ଏଲ ମୋର ଅଙ୍ଗନେ କେ ଜାନେ ଗୋ ॥
ହୃଦୟ୍ ଆମାର ଉଦାସ କ'ରେ   କେଡ଼େ ନିଲ ଆକାଶ ମୋରେ,
ବାତାସ ଆମାୟ୍ ଆନନ୍ଦବାଣ ହାନେ ଗୋ ॥
ଦିଗନ୍ତେର ଓଇ ନୀଲ ନୟ୍ନେର ଛାୟ୍ାତେ
କୁସୁମ ଯେନ ବିକାଶେ ମୋର କାୟ୍ାତେ ।
ମୋର ହୃଦୟେର ସୁଗନ୍ଧ ଯେ   ବାହିର ହଲ କାହାର ଖୋଁଜେ,
ସକଲ ଜୀବନ ଚାହେ କାହାର ପାନେ ଗୋ ।

୧୪ ଆଶ୍ବିନ ୧୩୨୧ (1914)

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୧୯: ମୋର ସନ୍ଧ୍ୟାୟ୍ ତୁମି ସୁନ୍ଦରବେଶେ

ମୋର ସନ୍ଧ୍ୟାୟ୍ ତୁମି ସୁନ୍ଦରବେଶେ ଏସେଛ,
ତୋମାୟ୍ କରି ଗୋ ନମସ୍କାର ।
ମୋର ଅନ୍ଧକାରେର ଅନ୍ତରେ ତୁମି ହେସେଛ,
ତୋମାୟ୍ କରି ଗୋ ନମସ୍କାର ।
ଏଇ ନମ୍ର ନୀରବ ସୌମ୍ୟ ଗଭୀର ଆକାଶେ
ତୋମାୟ୍ କରି ଗୋ ନମସ୍କାର ।
ଏଇ ଶାନ୍ତ ସୁଧୀର ତନ୍ଦ୍ରାନିବିଡ଼ ବାତାସେ
ତୋମାୟ୍ କରି ଗୋ ନମସ୍କାର ।
ଏଇ କ୍ଲାନ୍ତ ଧରାର ଶ୍ୟାମଳାଞ୍ଚଳ-ଆସନେ
ତୋମାୟ୍ କରି ଗୋ ନମସ୍କାର ।
ଏଇ ସ୍ତବ୍ଧ ତାରାର ମୌନମନ୍ତ୍ରଭାଷଣେ
ତୋମାୟ୍ କରି ଗୋ ନମସ୍କାର ।
ଏଇ କର୍ମ-ଅନ୍ତେ ନିଭୃତ ପାନ୍ଥଶାଳାତେ
ତୋମାୟ୍ କରି ଗୋ ନମସ୍କାର ।
ଏଇ ଗନ୍ଧଗହନ-ସନ୍ଧ୍ୟାକୁସୁମ-ମାଳାତେ
ତୋମାୟ୍ କରି ଗୋ ନମସ୍କାର ।

୩ ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୧ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୨୦: ଏଇ ତୋ ତୋମାର ଆଲୋକଧେନୁ

ଏଇ ତୋ ତୋମାର ଆଲୋକଧେନୁ ସୂର୍ଯ ତାରା ଦଲେ ଦଲେ–
କୋଥାୟ୍ ବ'ସେ ବାଜାଓ ବେଣୁ, ଚରାଓ ମହାଗଗନତଲେ ॥
ତୃଣେର ସାରି ତୁଲଛେ ମାଥା, ତରୁର ଶାଖେ ଶ୍ୟାମଲ ପାତା–
ଆଲୋୟ୍-ଚରା ଧେନୁ ଏରା ଭିଡ଼ କରେଛେ ଫୁଲେ ଫଲେ ॥
ସକାଲବେଳା ଦୂରେ ଦୂରେ ଉଡ଼ିୟେ ଧୂଲି କୋଥାୟ୍ ଛୋଟେ,
ଆଁଧାର ହଲେ ସାଁଝେର ସୁରେ ଫିରିୟେ ଆନ ଆପନ ଗୋଠେ ।
ଆଶା ତୃଷା ଆମାର ଯତ ଘୁରେ ବେଡ଼ାୟ୍ କୋଥାୟ୍ କତ–
ମୋର ଜୀବନେର ରାଖାଲ ଓଗୋ ଡାକ ଦେବେ କି ସନ୍ଧ୍ୟା ହଲେ ? ।

୧୦ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୨୧: ଯଦି ପ୍ରେମ ଦିଲେ ନା

ଯଦି ପ୍ରେମ ଦିଲେ ନା ପ୍ରାଣେ
କେନ ଭୋରେର ଆକାଶ ଭରେ ଦିଲେ ଏମନ ଗାନେ ଗାନେ ? ।
କେନ ତାରାର ମାଳା ଗାଁଥା,
କେନ ଫୁଲେର ଶୟନ ପାତା,
କେନ ଦଖିନ-ହାଓୟା ଗୋପନ କଥା ଜାନାୟ କାନେ କାନେ ? ।
ଯଦି ପ୍ରେମ ଦିଲେ ନା ପ୍ରାଣେ
କେନ ଆକାଶ ତବେ ଏମନ ଚାଓୟା ଚାୟ ଏ ମୁଖେର ପାନେ ?
ତବେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ କେନ
ଆମାର ହୃଦୟ ପାଗଲ-ହେନ
ତରୀ ସେଇ ସାଗରେ ଭାସାୟ ଯାହାର କୂଳ ସେ ନାହି ଜାନେ ? ।

୨୮ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୦ (1913)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨,୫,୭, ଶେଷ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୨୨: ମହାରାଜ, ଏକି ସାଜେ

ମହାରାଜ, ଏକି ସାଜେ ଏଲେ ହୃଦୟପୁରମାଝେ !
ଚରଣତଲେ କୋଟି ଶଶୀ ସୂର୍ଯ୍ୟ ମରେ ଲାଜେ ॥
ଗର୍ବ ସବ ଟୁଟିୟା ମୂର୍ଛି ପରେ ଲୁଟିୟା,
ସକଲ ମମ ଦେହ ମନ ବୀଣାସମ ବାଜେ ॥
ଏକି ପୁଲକବେଦନା ବହିଛେ ମଧୁବାୟେ !
କାନନେ ଯତ ପୁଷ୍ପ ଛିଲ ମିଲିଲ ତବ ପାୟେ ।
ପଲକ ନାହି ନୟନେ, ହେରି ନା କିଛୁ ଭୁବନେ–
ନିରଖି ଶୁଧୁ ଅନ୍ତରେ ସୁନ୍ଦର ବିରାଜେ ॥

ପ୍ର: ୧୯୦୯ (1909)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ମହାରାଜ, ଏକି ସାଜେ'
⟹ 'ମହାରାଜ, ଏ କୀ ସାଜେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୦୩: ହୃଦୟଶଶୀ ହୃଦିଗଗନେ

ହୃଦୟଶଶୀ ହୃଦିଗଗନେ ଉଦିଲ ମଙ୍ଗଳଲଗନେ,
ନିଖିଳ ସୁନ୍ଦର ଭୁବନେ ଏକି ଏ ମହାମଧୁରିମା ॥
ଡୁବିଲ କୋଥା ଦୁଖ ସୁଖ ରେ ଅପାର ଶାନ୍ତିର ସାଗରେ,
ବାହିରେ ଅନ୍ତରେ ଜାଗେ ରେ ଶୁଧୁଇ ସୁଧାପୁରନିମା ॥
ଗଭୀର ସଙ୍ଗୀତ ଦ୍ୟୁଲୋକେ ଧ୍ୱନିଛେ ଗମ୍ଭୀର ପୁଲକେ,
ଗଗନ-ଅଙ୍ଗନ-ଆଲୋକେ ଉଦାର ଦୀପଦୀପ୍ତିମା ।
ଚିତ୍ତମାଝେ କୋନ୍ ଯନ୍ତ୍ରେ କୀ ଗାନ ମଧୁମୟ ମନ୍ତ୍ରେ
ବାଜେ ରେ ଅପରୂପ ତନ୍ତ୍ରେ, ପ୍ରେମେର କୋଥା ପରିସୀମା ॥

୨୯ କାର୍ତିକ ୧୩୦୨ (1895-1896)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତ ⟹ ସଂଗୀତ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୨୪: ଆମାରେ ଦିଇ ତୋମାର ହାତେ

ଆମାରେ ଦିଇ ତୋମାର ହାତେ
ନୂତନ କ'ରେ ନୂତନ ପ୍ରାତେ ॥
ଦିନେ ଦିନେଇ ଫୁଲ ଯେ ଫୋଟେ, ତେମନି କରେଇ ଫୁଟେ ଓଠେ
ଜୀବନ ତୋମାର ଆଙିନାତେ
ନୂତନ କ'ରେ ନୂତନ ପ୍ରାତେ ॥
ବିଚ୍ଛେଦେରଇ ଛନ୍ଦେ ଲୟେ
ମିଳନ ଓଠେ ନବୀନ ହୟେ ।
ଆଲୋ-ଅନ୍ଧକାରେର ତୀରେ ହାରାୟେ ପାଇ ଫିରେ ଫିରେ,
ଦେଖା ଆମାର ତୋମାର ସାଥେ
ନୂତନ କ'ରେ ନୂତନ ପ୍ରାତେ ॥

୭ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୨୫: କେ ଗୋ ଅନ୍ତରତର ସେ

କେ ଗୋ ଅନ୍ତରତର ସେ!

ଆମାର ଚେତନା ଆମାର ବେଦନା ତାରି ସୁଗଭୀର ପରଶେ ॥

ଆଁଖିତେ ଆମାର ବୁଲାୟ୍ ମନ୍ତ୍ର,   ବାଜାୟ୍ ହୃଦୟ୍‌ବୀଣାର ତନ୍ତ୍ର,

କତ ଆନନ୍ଦେ ଜାଗାୟ୍ ଛନ୍ଦ କତ ସୁଖେ ଦୁଖେ ହରଷେ ॥

ସୋନାଲି ରୁପାଲି ସବୁଜେ ସୁନୀଲେ   ସେ ଏମନ ମାୟ୍ଆ କେମନେ ଗାଁଥିଲେ–

ତାରି ସେ ଆଡ଼ାଲେ ଚରଣ ବାଡ଼ାଲେ, ଡୁବାଲେ ସେ ସୁଧାସରସେ ।

କତ ଦିନ ଆସେ, କତ ଯୁଗ ଯାୟ୍,   ଗୋପନେ ଗୋପନେ ପରାନ ଭୁଲାୟ୍,

ନାନା ପରିଚୟେ୍ ନାନା ନାମ ଲ'ୟେ୍ ନିତି ନିତି ରସ ବରଷେ ॥

୬ ବୈଶାଖ ୧୩୧୯ (1912)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୬୭: ଏଇ-ଯେ ତୋମାର ପ୍ରେମ, ଓଗୋ

ଏଇ-ଯେ ତୋମାର ପ୍ରେମ, ଓଗୋ ହୃଦୟହରଣ,
ଏଇ-ଯେ ପାତାୟ ଆଲୋ ନାଚେ ସୋନାର ବରନ ॥
ଏଇ-ଯେ ମଧୁର ଆଲସଭରେ   ମେଘ ଭେସେ ଯାୟ ଆକାଶ'ପରେ,
ଏଇ-ଯେ ବାତାସ ଦେହେ କରେ ଅମୃତକ୍ଷରଣ ॥
ପ୍ରଭାତ-ଆଲୋର ଧାରାୟ ଆମାର ନୟନ ଭେସେଛେ ।
ଏଇ ତୋମାରି ପ୍ରେମେର ବାଣୀ ପ୍ରାଣେ ଏସେଛେ ।
ତୋମାରି ମୁଖ ଓଇ ନୁୟେଛେ,   ମୁଖେ ଆମାର ଚୋଖ ଥୁୟେଛେ,
ଆମାର ହୃଦୟ ଆଜ ଛୁଁୟେଛେ ତୋମାରି ଚରଣ ॥

୧୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ପ୍ରଥମ ଲାଇନେର ଅନ୍ୟ ରୂପ:
'ଏଇ ତୋ ତୋମାର ପ୍ରେମ, ଓଗୋ ହୃଦୟହରଣ'

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୦୭: ତୋମାରି ମଧୁର ରୂପେ

ତୋମାରି ମଧୁର ରୂପେ ଭରେଛ ଭୁବନ–

ମୁଗ୍ଧ ନୟନ ମମ, ପୁଲକିତ ମୋହିତ ମନ ॥

ତରୁଣ ଅରୁଣ ନବୀନଭାତି, ପୂର୍ଣ୍ଣିମାପ୍ରସନ୍ନ ରାତି,

ରୂପରାଶି-ବିକଶିତ-ତନୁ କୁସୁମବନ ॥

ତୋମା-ପାନେ ଚାହି ସକଲେ ସୁନ୍ଦର,

ରୂପ ହେରି ଆକୁଳ ଅନ୍ତର ।

ତୋମାରେ ଘେରିୟା ଫିରେ ନିରନ୍ତର ତୋମାର ପ୍ରେମ ଚାହି ।

ଉଠେ ସଙ୍ଗୀତ ତୋମାର ପାନେ, ଗଗନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରେମଗାନେ–

ତୋମାର ଚରଣ କରେଛେ ବରଣ ନିଖିଳଜନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୮ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତ ⟹ ସଂଗୀତ

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୪୬୮: ଜାଗୋ ଜାଗୋ ଭୁଲେ ଜାଗୋ

ଜାଗୋ ଜାଗୋ ଭୁଲେ ଜାଗୋ ନୀରବ ବୀଣାଖାନି ।
ତୋମାର ନନ୍ଦନନିକୁଞ୍ଜ ହତେ ସୁର ଦେହୋ ତାୟ୍ ଆନି
ଓହେ ସୁନ୍ଦର ହେ ସୁନ୍ଦର ॥
ଆମି ଆଁଧାର ବିଛାୟେ ଆଛି ରାତେର ଆକାଶେ
ତୋମାରି ଆଶ୍ୱାସେ ।
ତାରାୟ୍ ତାରାୟ୍ ଜାଗାଓ ତୋମାର ଆଲୋକ-ଭରା ବାଣୀ
ଓହେ ସୁନ୍ଦର ହେ ସୁନ୍ଦର ॥
ପାଷାଣ ଆମାର କଠିନ ଦୁଖେ ତୋମାୟ୍ କେଁଦେ ବଲେ,
'ପରଶ ଦିୟେ ସରସ କରୋ, ଭାସାଓ ଅଶ୍ରୁଜଲେ,
ଓହେ ସୁନ୍ଦର ହେ ସୁନ୍ଦର ॥'
ଶୁଷ୍କ ଯେ ଏଇ ନଗ୍ନ ମରୁ ନିତ୍ୟ ମରେ ଲାଜେ
ଆମାର ଚିତ୍ତମାଝେ,
ଶ୍ୟାମଲ ରସେର ଆଁଚଲ ତାହାର ବକ୍ଷେ ଦେହୋ ଟାନି
ଓହେ ସୁନ୍ଦର ହେ ସୁନ୍ଦର ॥

ଗୀତରୂପ: ୨୭ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୧ (1925)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ତୋମାର ନନ୍ଦନନିକୁଞ୍ଜ ହତେ' ⟹ 'ନନ୍ଦନନିକୁଞ୍ଜ ହତେ'
୮ ଲାଇନେ 'କଠିନ ଦୁଖେ' ⟹ 'କଠିନ ଦୁଃଖେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୪୦୯: ଡାକିଲ ମୋରେ ଜାଗାର ସାଥି

ଡାକିଲ ମୋରେ ଜାଗାର ସାଥି ।

ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ବିଭାସ ବାଜେ, ପ୍ରଭାତ ହଲ ଆଁଧାର ରାତି ॥

ବାଜାୟ୍ ବାଁଶି ତନ୍ଦ୍ରା-ଭାଙା, ଛଡ଼ାୟ୍ ତାରି ବସନ ରାଙା–

ଫୁଲେର ବାସେ ଏଇ ବାତାସେ କୀ ମାୟାଖାନି ଦିୟେଛେ ଗାଁଥି ॥

ଗୋପନତମ ଅନ୍ତରେ କୀ ଲେଖନରେଖା ଦିୟେଛେ ଲେଖି !

ମନ ତୋ ତାରି ନାମ ଜାନେ ନା, ରୂପ ଆଜିଓ ନୟ୍ ଯେ ଚେନା,

ବେଦନା ମମ ବିଛାୟେ ଦିୟେ ରେଖେଛି ତାରି ଆସନ ପାତି ॥

ବୈଶାଖ-ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୪ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

সূচী contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୪୩୦: ଓହେ ସୁନ୍ଦର, ମରି

ଓହେ ସୁନ୍ଦର, ମରି ମରି,
ତୋମାୟ୍ କୀ ଦିୟେ୍ ବରଣ କରି ॥
ତବ ଫାଲ୍ଗୁନ ଯେନ ଆସେ
ଆଜି ମୋର ପରାନେର ପାଶେ,
ଦେୟ୍ ସୁଧାରସଧାରେ-ଧାରେ
ମମ ଅଞ୍ଜଳି ଭରି ଭରି ॥
ମଧୁ ସମୀର ଦିଗଞ୍ଚଳେ–
ଆନେ ପୁଲକପୂଜାଞ୍ଜଳି–
ମମ ହୃଦୟେ୍ର ପଥତଳେ
ଯେନ ଚଞ୍ଚଳ ଆସେ ଚଳି ।
ମମ ମନେର ବନେର ଶାଖେ
ଯେନ ନିଖିଳ କୋକିଳ ଡାକେ,
ଯେନ ମଞ୍ଜରୀଦୀପଶିଖା
ନୀଳ ଅମ୍ବରେ ରାଖେ ଧରି ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୩୨୪ (1918)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୬ ଲାଇନେ ଅଞ୍ଜଳି $\Longrightarrow$ ଅଞ୍ଚଳ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୩୯: ତୋମାୟ୍ ଚେୟେ ଆଛି ବସେ

ତୋମାୟ୍ ଚେୟେ ଆଛି ବସେ ପଥେର ଧାରେ ସୁନ୍ଦର ହେ ।
ଜମଲ ଧୁଲା ପ୍ରାଣେର ବୀଣାର ତାରେ ତାରେ ସୁନ୍ଦର ହେ ॥
ନାଇ ଯେ କୁସୁମ, ମାଲା ଗାଁଥବ କିସେ ! କାନ୍ନାର ଗାନ ବୀଣାୟ୍ ଏନେଛି ଯେ,
ଦୂର ହତେ ତାଇ ଶୁନତେ ପାବେ ଅନ୍ଧକାରେ ସୁନ୍ଦର ହେ ॥
ଦିନେର ପରେ ଦିନ କେଟେ ଯାୟ୍ ସୁନ୍ଦର ହେ ।
ମରେ ହୃଦୟ୍ କୋନ୍ ପିପାସାୟ୍ ସୁନ୍ଦର ହେ ।
ଶୂନ୍ୟ ଘାଟେ ଆମି କୀ-ଯେ କରି– ରଙିନ ପାଲେ କବେ ଆସବେ ତରୀ,
ପାଡ଼ି ଦେବ କବେ ସୁଧାରସେର ପାରାବାରେ ସୁନ୍ଦର ହେ ॥

୨୭ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୧ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେର ବଦଲେ

'ନାଇ ଯେ କୁସୁମ, ମାଲା ଗାଁଥବ କିସେ, କାନ୍ନାର ଗାନ ବୀଣାୟ୍ ଏନେଛି ସେ,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୩୨: ତୁମି ସୁନ୍ଦର, ଯୌବନଘନ

ତୁମି ସୁନ୍ଦର, ଯୌବନଘନ ରସମୟ୍ ତବ ମୂର୍ତ୍ତି,
ଦୈନ୍ୟଭରଣ ବୈଭବ ତବ ଅପଚୟ୍‌ପରିପୂର୍ତ୍ତି ॥
ନୃତ୍ୟ ଗୀତ କାବ୍ୟଛନ୍ଦ କଳଗୁଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ ଗନ୍ଧ–
ମରଣହୀନ ଚିରନବୀନ ତବ ମହିମାସ୍ଫୂର୍ତ୍ତି ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୩୩: ଓଇ ମରଣେର ସାଗରପାରେ

ଓଇ ମରଣେର ସାଗରପାରେ ଚୁପେ ଚୁପେ
ଏଲେ ତୁମି ଭୁବନମୋହନ ସ୍ୱପନରୂପେ ॥
କାନ୍ନା ଆମାର ସାରା ପ୍ରହର ତୋମାୟ୍ ଡେକେ
ଘୁରେଛିଲ ଚାରି ଦିକେର ବାଧାୟ୍ ଠେକେ,
ବନ୍ଧ ଛିଲେମ ଏଇ ଜୀବନେର ଅନ୍ଧକୂପେ–
ଆଜ ଏସେଛ ଭୁବନମୋହନ ସ୍ୱପନରୂପେ ॥
ଆଜ କୀ ଦେଖି କାଲୋ ଚୁଲେର ଆଁଧାର ଢାଲା,
ତାରି ସ୍ତରେ ସ୍ତରେ ସନ୍ଧ୍ୟାତାରାର ମାନିକ ଜ୍ୱାଲା ।
ଆକାଶ ଆଜି ଗାନେର ବ୍ୟଥାୟ୍ ଭରେ ଆଛେ,
ଝିଲ୍ଲିରବେ କାଁପେ ତୋମାର ପାୟେର କାଛେ,
ବନ୍ଦନା ତୋର ପୁଷ୍ପବନେର ଗନ୍ଧଧୂପେ–
ଆଜ ଏସେଛ ଭୁବନମୋହନ ସ୍ୱପନରୂପେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୩୨ (1925)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୩୪: ଓଗୋ ସୁନ୍ଦର, ଏକଦା କୀ ଜାନି କୋନ୍

ଓଗୋ ସୁନ୍ଦର, ଏକଦା କୀ ଜାନି କୋନ୍ ପୁଣ୍ୟେର ଫଲେ
ଆମି ବନଫୁଲ ତୋମାର ମାଲାୟ୍ ଛିଲାମ ତୋମାର ଗଲେ ॥
ତଖନ ପ୍ରଭାତେ ପ୍ରଥମ ତରୁଣ ଆଲୋ
ଘୁମ-ଭାଙା ଚୋଖେ ଧରାର ଲେଗେଛେ ଭାଲୋ,
ବିଭାସେ ଲଲିତେ ନବୀନେର ବୀଣା ବେଜେଛେ ଜଲେ ସ୍ଥଲେ ॥
ଆଜି ଏ କ୍ଲାନ୍ତ ଦିବସେର ଅବସାନେ
ଲୁପ୍ତ ଆଲୋୟ୍, ପାଖିର ସୁପ୍ତ ଗାନେ,
ଶ୍ରାନ୍ତି-ଆବେଶେ ଯଦି ଅବଶେଷେ ଝରେ ଫୁଲ ଧରାତଲେ–
ସନ୍ଧ୍ୟାବାତାସେ ଅନ୍ଧକାରେର ପାରେ
ପିଛେ ପିଛେ ତବ ଉଡ଼ାୟେ ଚଲୁକ ତାରେ,
ଧୁଲାୟ୍ ଧୁଲାୟ୍ ଦୀର୍ଣ୍ଣ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ନା ହୋକ ସେ ପଲେ ପଲେ ॥

୧୧ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୨୬ (1926)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୪୩୪: ରୁଦ୍ରବେଶେ କେମନ ଖେଳା

ରୁଦ୍ରବେଶେ କେମନ ଖେଳା, କାଲୋ ମେଘେର ଭ୍ରୂକୁଟି !

ସନ୍ଧ୍ୟାକାଶେର ବକ୍ଷ ଯେ ଓଇ ବଜ୍ରବାଣେ ଯାୟ୍ ଟୁଟି ॥

ସୁନ୍ଦର ହେ, ତୋମାୟ୍ ଚେୟେ ଫୁଲ ଛିଲ ସବ ଶାଖା ଛେୟେ,

ଝଡ଼େର ବେଗେ ଆଘାତ ଲେଗେ ଧୁଲାୟ୍ ତାରା ଯାୟ୍ ଲୁଟି ॥

ମିଲନଦିନେ ହଠାତ୍ କେନ ଲୁକାଓ ତୋମାର ମାଧୁରୀ !

ଭୀରୁକେ ଭୟ୍ ଦେଖାତେ ଚାଓ, ଏକି ଦାରୁଣ ଚାତୁରୀ !

ଯଦି ତୋମାର କଠିନ ଘାୟେ ବାଁଧନ ଦିତେ ଚାଓ ଘୁଚାୟେ,

କଠୋର ବଲେ ଟେନେ ନିୟେ ବକ୍ଷେ ତୋମାର ଦାଓ ଛୁଟି ॥

୨୭ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୧ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫,୭ ଲାଇନେର ଶେଷେ '!' ଚିହ୍ନେର ବଦଲେ ' ।'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୩୭: ଜାଗେ ନାଥ ଜୋଛନାରାତେ

ଜାଗେ ନାଥ ଜୋଛନାରାତେ–

ଜାଗୋ, ରେ ଅନ୍ତର, ଜାଗୋ ॥

ତାଁହାରି ପାନେ ଚାହୋ ମୁଗ୍ଧପ୍ରାଣେ

ନିମେଷହାରା ଆଁଖିପାତେ ॥

ନୀରବ ଚନ୍ଦ୍ରମା ନୀରବ ତାରା   ନୀରବ ଗୀତରସେ ହଲ ହାରା–

ଜାଗେ ବସୁନ୍ଧରା, ଅମ୍ବର ଜାଗେ ରେ –

ଜାଗେ ରେ ସୁନ୍ଦର ସାଥେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୬ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ଜୋଛନାରାତେ ⟹ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାରାତେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୩୭: ସୁନ୍ଦର ବହେ ଆନନ୍ଦମନ୍ଦାନିଲ

ସୁନ୍ଦର ବହେ ଆନନ୍ଦମନ୍ଦାନିଲ,
ସମୁଦିତ ପ୍ରେମଚନ୍ଦ୍ର, ଅନ୍ତର ପୁଲକାକୁଲ ॥
କୁଞ୍ଜେ କୁଞ୍ଜେ ଜାଗିଛେ ବସନ୍ତ ପୁଣ୍ୟଗନ୍ଧ,
ଶୂନ୍ୟେ ବାଜିଛେ ରେ ଅନାଦି ବୀଣାଧ୍ୱନି ॥
ଅଚଲ ବିରାଜ କରେ
ଶଶୀତାରାମଣ୍ଡିତ ସୁମହାନ ସିଂହାସନେ ତ୍ରିଭୁବନେଶ୍ୱର ।
ପଦତଲେ ବିଶ୍ୱଲୋକ ରୋମାଞ୍ଚିତ,
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ଗୀତ ଗାହେ ସୁରନର ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୩ (1897)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୪୩୮: ଚିରଦିବସ ନବ ମାଧୁରୀ

ଚିରଦିବସ ନବ ମାଧୁରୀ, ନବ ଶୋଭା ତବ ବିଶ୍ୱେ–
ନବ କୁସୁମପଲ୍ଲବ, ନବ ଗୀତ, ନବ ଆନନ୍ଦ ॥
ନବ ଜ୍ୟୋତି ବିଭାସିତ, ନବ ପ୍ରାଣ ବିକାଶିତ
    ନବପ୍ରୀତିପ୍ରବାହହିଲ୍ଲୋଳେ ॥
ଚାରି ଦିକେ ଚିରଦିନ ନବୀନ ଲାବଣ୍ୟ,
                ତବ ପ୍ରେମନୟନଛଟା ।
ହୃଦୟସ୍ୱାମୀ, ତୁମି ଚିରପ୍ରବୀଣ,
ତୁମି ଚିରନବୀନ, ଚିରମଙ୍ଗଳ, ଚିରସୁନ୍ଦର ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୩୯: ଏକି ଲାବଣ୍ୟେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣ

ଏକି ଲାବଣ୍ୟେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣ, ପ୍ରାଣେଶ ହେ,
ଆନନ୍ଦବସନ୍ତସମାଗମେ ॥
ବିକଶିତ ପ୍ରୀତିକୁସୁମ ହେ
ପୁଲକିତ ଚିତକାନନେ ॥
ଜୀବନଲତା ଅବନତା ତବ ଚରଣେ ।
ହରଷଗୀତ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ହେ
କିରଣମଗନ ଗଗନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୯ (1893)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ‘ଏକି ଲାବଣ୍ୟେ’ ⟹ ‘ଏ କୀ ଲାବଣ୍ୟେ’

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୪୦: ଆଜି ହେରି ସଂସାର ଅମୃତମୟ୍

ଆଜି ହେରି ସଂସାର ଅମୃତମୟ୍ ।
ମଧୁର ପବନ, ବିମଳ କିରଣ, ଫୁଲ୍ଲ ବନ,
ମଧୁର ବିହଗକଳଧ୍ୱନି ॥
କୋଥା ହତେ ବହିଲ ସହସା ପ୍ରାଣଭରା ପ୍ରେମହିଲ୍ଲୋଳ, ଆହା–
ହୃଦୟ୍‌କୁସୁମ ଉଠିଲ ଫୁଟି ପୁଲକଭରେ ॥
ଅତି ଆଶ୍ଚର୍ଯ ଦେଖୋ ସବେ– ଦୀନହୀନ କ୍ଷୁଦ୍ର ହୃଦୟ୍‌ମାଝେ
ଅସୀମ ଜଗତସ୍ୱାମୀ ବିରାଜେ ସୁନ୍ଦର ଶୋଭନ !
ଧନ୍ୟ ଏଇ ମାନବଜୀବନ, ଧନ୍ୟ ବିଶ୍ୱଜଗତ,
ଧନ୍ୟ ତାଁର ପ୍ରେମ, ତିନି ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ ଜଗତସ୍ୱାମୀ ⟹ ଜଗସ୍ବାମୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୪୯: ପ୍ରଭାତେ ବିମଳ ଆନନ୍ଦେ

ପ୍ରଭାତେ ବିମଳ ଆନନ୍ଦେ ବିକଶିତ କୁସୁମଗନ୍ଧେ
ବିହଙ୍ଗମଗୀତଛନ୍ଦେ ତୋମାର ଆଭାସ ପାଇ ॥
ଜାଗେ ବିଶ୍ୱ ତବ ଭବନେ ପ୍ରତିଦିନ ନବ ଜୀବନେ,
ଅଗାଧ ଶୂନ୍ୟ ପୂରେ କିରଣେ,
ଖଚିତ ନିଖିଳ ବିଚିତ୍ର ବରନେ–
ବିରଳ ଆସନେ ବସି ତୁମି ସବ ଦେଖିଛ ଚାହି ॥
ଚାରି ଦିକେ କରେ ଖେଲା ବରନ-କିରଣ-ଜୀବନ-ମେଳା,
କୋଥା ତୁମି ଅନ୍ତରାଳେ !
ଅନ୍ତ କୋଥାୟ୍, ଅନ୍ତ କୋଥାୟ୍– ଅନ୍ତ ତୋମାର ନାହି ନାହି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1886-1887)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ପୂରେ ⟹ ପୁରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୪୧: ଏ କୀ ସୁଗନ୍ଧହିଲ୍ଲୋଳ

ଏ କୀ ସୁଗନ୍ଧହିଲ୍ଲୋଳ ବହିଲ
ଆଜି ପ୍ରଭାତେ, ଜଗତ ମାତିଲ ତାୟ୍ ॥
ହୃଦୟ୍‌ମଧୁକର ଧାଇଛେ ଦିଶି ଦିଶି ପାଗଲପ୍ରାୟ୍ ॥
ବରନ-ବରନ ପୁଷ୍ପରାଜି   ହୃଦୟ୍ ଖୁଲିୟାଛେ ଆଜି,
ସେଇ ସୁରଭିସୁଧା କରିଛେ ପାନ
ପୂରିୟା ପ୍ରାଣ, ସେ ସୁଧା କରିଛେ ଦାନ–
ସେ ସୁଧା ଅନିଲେ ଉଥଲି ଯାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଜୈ୍ୟଷ୍ଠ ୧୨୯୧ (1884)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ ପୂରିୟା ⟹ ପୁରିୟା

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୪୩: ଏକି ଏ ସୁନ୍ଦର ଶୋଭା

ଏକି ଏ ସୁନ୍ଦର ଶୋଭା ! କୀ ମୁଖ ହେରି ଏ !
ଆଜି ମୋର ଘରେ ଆଇଲ ହୃଦୟନାଥ,
ପ୍ରେମ-ଉତ୍ସ ଉଥଲିଲ ଆଜି ।
ବଲୋ ହେ ପ୍ରେମମୟ ହୃଦୟେର ସ୍ୱାମୀ,
କୀ ଧନ ତୋମାରେ ଦିବ ଉପହାର ।
ହୃଦୟ ପ୍ରାଣ ଲହୋ ଲହୋ ତୁମି, କୀ ବଲିବ–
ଯାହା-କିଛୁ ଆଛେ ମମ ସକଲଇ ଲଓ ହେ ନାଥ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୭ (1881)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଶେଷ ଲାଇନେ ସକଲଇ ⟹ ସକଲି

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୪୪: ମଧୁର ରୂପେ ବିରାଜ

ମଧୁର ରୂପେ ବିରାଜ ହେ ବିଶ୍ୱରାଜ,

ଶୋଭନ ସଭା ନିରଖି ମନ ପ୍ରାଣ ଭୁଲେ ॥

ନୀରବ ନିଶି ସୁନ୍ଦର, ବିମଳ ନୀଳାମ୍ବର,

ଶୁଚିରୁଚିର ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ଚରଣମୂଳେ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୦୩ (1896)

ପୂଜା/ ସୁନ୍ଦର /୫୪୫: ରହି ରହି ଆନନ୍ଦତରଙ୍ଗ

ରହି ରହି ଆନନ୍ଦତରଙ୍ଗ ଜାଗେ ॥

ରହି ରହି, ପ୍ରଭୁ, ତବ ପରଶମାଧୁରୀ

ହୃଦୟମାଝେ ଆସି ଲାଗେ ॥

ରହି ରହି ଶୁନି ତବ ଚରଣପାତ ହେ

ମମ ପଥେର ଆଗେ ଆଗେ ॥

ରହି ରହି ମମ ମନୋଗଗନ ଭାତିଲ

ତବ ପ୍ରସାଦରବିରାଗେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୨ (1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ 'ରହି ରହି, ପ୍ରଭୁ' ⟹ 'ରହି ରହି ପ୍ରଭୁ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବାଉଲ /୫୪୭: ଆମି କାନ ପେତେ ରଇ

ଆମି	କାନ ପେତେ ରଇ	ଓ ଆମାର	ଆପନ ହୃଦୟ଼ଗହନ-ଦ୍ୱାରେ	ବାରେ ବାରେ
କୋନ୍	ଗୋପନବାସୀର କାନ୍ନାହାସିର	ଗୋପନ କଥା ଶୁନିବାରେ– ବାରେ ବାରେ ॥
ଭ୍ରମର ସେଥା ହୟ଼ ବିବାଗି	ନିଭୃତ ନୀଲ ପଦ୍ମ ଲାଗି ରେ,
କୋନ୍	ରାତେର ପାଖି ଗାୟ଼ ଏକାକୀ ସଙ୍ଗୀବିହୀନ ଅନ୍ଧକାରେ	ବାରେ ବାରେ ॥
କେ ସେ ମୋର	କେଇ ବା ଜାନେ,	କିଛୁ ତାର	ଦେଖି ଆଭା ।
କିଛୁ ପାଇ	ଅନୁମାନେ,	କିଛୁ ତାର	ବୁଝି ନା ବା ।
ମାଝେ ମାଝେ ତାର ବାରତା	ଆମାର ଭାଷାୟ଼ ପାୟ଼ କି କଥା ରେ,
ଓ ସେ	ଆମାୟ଼ ଜାନି ପାଠାୟ଼ ବାଣୀ	ଗାନେର ତାନେ ଲୁକିୟ଼େ ତାରେ	ବାରେ ବାରେ ॥

୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ଓ ଆମାର' ⟹ 'ଆମାର'

୧,୨,୪, ଶେଷ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ବାରେ ବାରେ' ନେଇ ।

୩ ଲାଇନେ 'ପଦ୍ମ ଲାଗି ରେ' ⟹ 'ପଦ୍ମ ଲାଗି ଯେ'

	contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବାଉଲ /୫୪୭: ଆମି ତାରେଇ ଖୁଁଜେ ବେଡ଼ାଇ

ଆମି ତାରେଇ ଖୁଁଜେ ବେଡ଼ାଇ ଯେ ରୟ୍ ମନେ ଆମାର ମନେ ।
ସେ ଆଛେ ବ'ଲେ
ଆମାର ଆକାଶ ଜୁଡ଼େ ଫୋଟେ ତାରା ରାତେ,
ପ୍ରାତେ ଫୁଲ ଫୁଟେ ରୟ୍ ବନେ ଆମାର ବନେ ॥
ସେ ଆଛେ ବ'ଲେ ଚୋଖେର ତାରାର ଆଲୋୟ୍
ଏତ ରୂପେର ଖେଲା ରଙେର ମେଲା ଅସୀମ ସାଦାୟ୍ କାଲୋୟ୍ ।
ସେ ମୋର ସଙ୍ଗେ ଥାକେ ବ'ଲେ
ଆମାର ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ହରଷ ଜାଗାୟ୍ ଦଖିନ-ସମୀରଣେ ॥
ତାରି ବାଣୀ ହଠାତ୍ ଉଠେ ପୂରେ
ଆନ୍‌ମନା କୋନ୍ ତାନେର ମାଝେ ଆମାର ଗାନେର ସୁରେ ।
ଦୁଖେର ଦୋଲେ ହଠାତ୍ ମୋରେ ଦୋଳାୟ୍,
କାଜେର ମାଝେ ଲୁକିୟେ ଥେକେ ଆମାରେ କାଜ ଭୋଲାୟ୍ ।
ସେ ମୋର ଚିରଦିନେର ବ'ଲେ
ତାରି ପୁଲକେ ମୋର ପଲକଗୁଲି ଭରେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୯ ଲାଇନେ ପୂରେ ⟹ ପୁରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବାଉଲ /୫୪୮: ସେ ଯେ ମନେର ମାନୁଷ

ସେ ଯେ ମନେର ମାନୁଷ, କେନ ତାରେ ବସିୟେ ରାଖିସ ନୟନଦ୍ୱାରେ ?
ଡାକ୍-ନା ରେ ତୋର ବୁକେର ଭିତର, ନୟନ ଭାସୁକ ନୟନଧାରେ ॥
ଯଖନ ନିଭବେ ଆଲୋ, ଆସବେ ରାତି, ହୃଦୟେ ଦିସ ଆସନ ପାତି–
ଆସବେ ସେ ଯେ ସଙ୍ଗୋପନେ ବିଚ୍ଛେଦେରଇ ଅନ୍ଧକାରେ ॥
ତାର ଆସା-ଯାଓୟାର ଗୋପନ ପଥେ
ସେ ଆସବେ ଯାବେ ଆପନ ମତେ ।
ତାରେ ବାଁଧବେ ବ'ଲେ ଯେଇ କରୋ ପଣ ସେ ଥାକେ ନା, ଥାକେ ବାଁଧନ–
ସେଇ ବାଁଧନେ ମନେ ମନେ ବାଁଧିସ କେବଲ ଆପନାରେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୩୨ (1925-1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୋପନେ $\Longrightarrow$ ସଂଗୋପନେ

୭ ଲାଇନେ କରୋ $\Longrightarrow$ କର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବାଉଲ /୫୪୯: ଆମାର ପ୍ରାଣେର ମାନୁଷ ଆଛେ

ଆମାର ପ୍ରାଣେର ମାନୁଷ ଆଛେ ପ୍ରାଣେ,
ତାଇ ହେରି ତାୟ୍ ସକଲ ଖାନେ ॥
ଆଛେ ସେ ନୟନତାରାୟ୍ ଆଲୋକ-ଧାରାୟ୍, ତାଇ ନା ହାରାୟ୍–
ଓଗୋ ତାଇ ଦେଖି ତାୟ୍ ଯେଥାୟ୍ ସେଥାୟ୍
ତାକାଇ ଆମି ଯେ ଦିକ-ପାନେ ॥
ଆମି ତାର ମୁଖେର କଥା ଶୁନବ ବ'ଲେ ଗେଲାମ କୋଥା,
ଶୋନା ହଲ ନା, ହଲ ନା–
ଆଜ ଫିରେ ଏସେ ନିଜେର ଦେଶେ ଏଇ-ଯେ ଶୁନି
ଶୁନି ତାହାର ବାଣୀ ଆପନ ଗାନେ ॥
କେ ତୋରା ଖୁଁଜିସ ତାରେ କାଙାଲ ବେଶେ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ,
ଦେଖା ମେଲେ ନା, ମେଲେ ନା–
ତୋରା ଆୟ୍ ରେ ଧେୟେ୍, ଦେଖ୍ ରେ ଚେୟେ୍ ଆମାର ବୁକେ–
ଓରେ ଦେଖ୍ ରେ ଆମାର ଦୁଇ ନୟାନେ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ଶୋନା ହଲ ନା, ହଲ ନା'
⟹ 'ଶୋନା ହଲ ନା, ଶୋନା ହଲ ନା'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବାଉଲ /୫୫୦: ଆମାର ମନ, ଯଖନ ଜାଗଲି ନା ରେ

ଆମାର ମନ, ଯଖନ ଜାଗଲି ନା ରେ

ଓ ତୋର ମନେର ମାନୁଷ ଏଲ ଦ୍ୱାରେ ।

ତାର ଚଲେ ଯାଓୟାର ଶବ୍ଦ ଶୁନେ ଭାଙଲ ରେ ଘୁମ-

ଓ ତୋର ଭାଙଲ ରେ ଘୁମ ଅନ୍ଧକାରେ ॥

ମାଟିର 'ପରେ ଆଁଚଲ ପାତି ଏକଲା କାଟେ ନିଶୀଥରାତି ।

ତାର ବାଁଶି ବାଜେ ଆଁଧାର-ମାଝେ, ଦେଖି ନା ଯେ ଚକ୍ଷେ ତାରେ ॥

ଓରେ, ତୁଇ ଯାହାରେ ଦିଲି ଫାଁକି ଖୁଁଜେ ତାରେ ପାୟ କି ଆଁଖି ?

ଏଖନ ପଥେ ଫିରେ ପାବି କି ରେ ଘରେର ବାହିର କରଲି ଯାରେ ? ।

୨୧ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ଆମାର ମନ' ⟹ 'ଓ ଆମାର ମନ'

୨ ଲାଇନେ 'ଓ ତୋର' ⟹ 'ତୋର'

୩ ଲାଇନେ 'ଚଲେ ଯାଓୟାର' ⟹ 'ଚଲେ ଯାବାର'

ଶେଷ ଦୁ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବାଉଲ /୪୪୧: ଆମି ତାରେଇ ଜାନି ତାରେଇ ଜାନି

ଆମି ତାରେଇ ଜାନି ତାରେଇ ଜାନି ଆମାୟ୍ ଯେ ଜନ ଆପନ ଜାନେ–

ତାରି ଦାନେ ଦାବି ଆମାର ଯାର ଅଧିକାର ଆମାର ଦାନେ ॥

ଯେ ଆମାରେ ଚିନତେ ପାରେ ସେଇ ଚେନାତେଇ ଚିନି ତାରେ ଗୋ–

ଏକଇ ଆଲୋ ଚେନାର ପଥେ ତାର ପ୍ରାଣେ ଆର ଆମାର ପ୍ରାଣେ ॥

ଆପନ ମନେର ଅନ୍ଧକାରେ ଢାକଲ ଯାରା

ଆମି ତାଦେର ମଧ୍ୟେ ଆପନହାରା ।

ଛୁଁଇୟେ୍ ଦିଲ ସୋନାର କାଠି, ଘୁମେର ଢାକା ଗେଲ କାଟି ଗୋ–

ନୟ୍ନ ଆମାର ଛୁଟେଛେ ତାର ଆଲୋ-କରା ମୁଖେର ପାନେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ 'କାଟି ଗୋ' ⟹ 'ଫାଟି'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବାଉଲ /୫୫୬: ଜାନି ଜାନି ତୋମାର ପ୍ରେମେ ସକଲ

ଜାନି ଜାନି ତୋମାର ପ୍ରେମେ ସକଲ ପ୍ରେମେର ବାଣୀ ମେଶେ,

ଆମି ସେଇଖାନେତେଇ ମୁକ୍ତି ଖୁଁଜି ଦିନେର ଶେଷେ ॥

ସେଥାୟ୍ ପ୍ରେମେର ଚରମ ସାଧନ, ଯାୟ୍ ଖସେ ତାର ସକଲ ବାଁଧନ–

ମୋର ହୃଦୟ୍ପାଖିର ଗଗନ ତୋମାର ହୃଦୟ୍ଦେଶେ ॥

ଓଗୋ, ଜାନି ଆମାର ଶ୍ରାନ୍ତ ଦିନେର ସକଲ ଧାରା

ତୋମାର ଗଭୀର ରାତେର ଶାନ୍ତିମାଝେ କ୍ଳାନ୍ତିହାରା ।

ଆମାର ଦେହେ ଧରାର ପରଶ ତୋମାର ସୁଧାୟ୍ ହଳ ସରସ–

ଆମାର ଧୁଳାରଇ ଧନ ତୋମାର ମାଝେ ନୂତନ ବେଶେ ॥

୩ ମାଘ ୧୩୩୪ (1928)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ‘ଜାନି ଜାନି ତୋମାର’ ⟹ ‘ଜାନି ତୋମାର’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବାଉଲ /୪୪୩: ତୋମାର ଖୋଲା ହାଓୟା ଲାଗିୟେ

ତୋମାର ଖୋଲା ହାଓୟା ଲାଗିୟେ ପାଲେ ଟୁକରୋ କରେ କାଛି
ଆମି ଡୁବତେ ରାଜି ଆଛି ଆମି ଡୁବତେ ରାଜି ଆଛି ॥
ସକାଲ ଆମାର ଗେଲ ମିଛେ, ବିକେଲ ଯେ ଯାୟ ତାରି ପିଛେ ଗୋ–
  ରେଖୋ ନା ଆର, ବେଁଧୋ ନା ଆର କୂଲେର କାଛାକାଛି ॥
  ମାଝିର ଲାଗି ଆଛି ଜାଗି ସକଲ ରାତ୍ରିବେଲା,
  ଢେଉଗୁଲୋ ଯେ ଆମାୟ ନିୟେ କରେ କେବଲ ଖେଲା ।
ଝଡ଼କେ ଆମି କରବ ମିତେ, ଡରବ ନା ତାର ଭ୍ରୂକୁଟିତେ–
  ଦାଓ ଛେଡ଼େ ଦାଓ, ଓଗୋ, ଆମି ତୁଫାନ ପେଲେ ବାଁଚି ॥

୧୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ‘ଆମି ଡୁବତେ ରାଜି’ ⟹ ‘ଡୁବତେ ରାଜି’
୩ ଲାଇନେର ଶେଷେ ‘ଗୋ’ ନେଇ ।
ଶେଷ ଲାଇନେ ‘ଦାଓ ଛେଡ଼େ ଦାଓ, ଓଗୋ,’ ⟹ ‘ଦାଓ ଛେଡ଼େ ଦାଓ ଓଗୋ,’

ସୂଚୀ
contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବାଉଲ /୫୫୪: ଆମି ଯଖନ ଛିଲେମ ଅନ୍ଧ

ଆମି ଯଖନ ଛିଲେମ ଅନ୍ଧ

ସୁଖେର ଖେଲାୟ୍ ବେଲା ଗେଛେ, ପାଇ ନି ତୋ ଆନନ୍ଦ ॥

ଖେଲାଘରେର ଦେୟାଲ ଗେଁଥେ   ଖେୟାଲ ନିୟେ ଛିଲେମ ମେତେ,

ଭିତ ଭେଙେ ଯେଇ ଏଲେ ଘରେ ଘୁଚଲ ଆମାର ବନ୍ଧ ।

ସୁଖେର ଖେଲା ଆର ରୋଚେ ନା, ପେୟେଛି ଆନନ୍ଦ ॥

ଭୀଷଣ ଆମାର, ରୁଦ୍ର ଆମାର, ନିଦ୍ରା ଗେଲ କ୍ଷୁଦ୍ର ଆମାର–

ଉଗ୍ର ବ୍ୟଥାୟ୍ ନୂତନ କ'ରେ ବାଁଧଲେ ଆମାର ଛନ୍ଦ ।

ଯେ ଦିନ ତୁମି ଅଗ୍ନିବେଶେ ସବ-କିଛୁ ମୋର ନିଲେ ଏସେ

ସେ ଦିନ ଆମି ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଲେମ ଘୁଚଲ ଆମାର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ।

ଦୁଃଖସୁଖେର ପାରେ ତୋମାୟ୍ ପେୟେଛି ଆନନ୍ଦ ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୯ (1932)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ସୁଖେର ଖେଲାୟ୍' ⟹ 'ସୁରେର ଖେଲାୟ୍'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବାଉଲ /୪୪୪: ଆମାରେ ପାଡ଼ାୟ୍ ପାଡ଼ାୟ୍ ଖେପିୟେ୍

ଆମାରେ ପାଡ଼ାୟ୍ ପାଡ଼ାୟ୍ ଖେପିୟେ୍ ବେଡ଼ାୟ୍ କୋନ୍ ଖ୍ୟାପା ସେ!
ଓରେ, ଆକାଶ ଜୁଡ଼େ ମୋହନ ସୁରେ କୀ ଯେ ବାଜେ କୋନ୍ ବାତାସେ ॥
ଗେଲ ରେ, ଗେଲ ବେଳା, ପାଗଲେର କେମନ ଖେଳା–
ଡେକେ ସେ ଆକୁଲ କରେ, ଦେୟ୍ ନା ଧରା ।
ତାରେ କାନନ ଗିରି ଖୁଁଜେ ଫିରି, କେଁଦେ ମରି କୁନ୍ତାଶେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)

 contact: somen@iopb.res.in

পূজা/ ବାଉଲ /୫୫୭: ମନ ରେ ଓରେ ମନ, ତୁମି କୋନ୍

ମନ ରେ ଓରେ ମନ, ତୁମି କୋନ୍ ସାଧନାର ଧନ!
ପାଇ ନେ ତୋମାୟ୍ ପାଇ ନେ, ଶୁଧୁ ଖୁଁଜି ସାରାକ୍ଷଣ ॥
ରାତେର ତାରା ଚୋଖ ନା ବୋଜେ– ଅନ୍ଧକାରେ ତୋମାୟ୍ ଖୋଁଜେ,
ଦିକେ ଦିକେ ବେଡ଼ାୟ୍ ଡେକେ ଦକ୍ଷିନ-ସମୀରଣ ॥
ସାଗର ଯେମନ ଜାଗାୟ୍ ଧ୍ୱନି, ଖୋଁଜେ ନିଜେର ରତନମଣି,
ତେମନି କରେ ଆକାଶ ଛେୟେ ଅରୁଣ ଆଲୋ ଯାୟ୍ ଯେ ଚେୟେ୍–
ନାମ ଧ'ରେ ତୋର ବାଜାୟ୍ ବାଁଶି କୋନ୍ ଅଜାନା ଜନ ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୯ (1931-1932)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଦକ୍ଷିନ-ସମୀରଣ' ⟹ 'ଦକ୍ଷିନ ସମୀରଣ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବାଉଲ /୫୫୭: କୋନ୍ ଆଲୋତେ ପ୍ରାଣେର ପ୍ରଦୀପ

କୋନ୍ ଆଲୋତେ ପ୍ରାଣେର ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ବାଲିୟେ ତୁମି ଧରାୟ୍ ଆସ–

ସାଧକ ଓଗୋ, ପ୍ରେମିକ ଓଗୋ,

ପାଗଲ ଓଗୋ, ଧରାୟ୍ ଆସ ॥

ଏଇ ଅକୂଲ ସଂସାରେ

ଦୁଃଖ ଆଘାତ ତୋମାର ପ୍ରାଣେ ବୀଣା ଝଙ୍କାରେ ।

ଘୋର ବିପଦ-ମାଝେ

କୋନ୍ ଜନନୀର ମୁଖେର ହାସି ଦେଖିୟା ହାସୋ ॥

ତୁମି କାହାର ସନ୍ଧାନେ

ସକଲ ସୁଖେ ଆଗୁନ ଜ୍ବେଲେ ବେଡ଼ାଓ କେ ଜାନେ !

ଏମନ ବ୍ୟାକୁଲ କ'ରେ

କେ ତୋମାରେ କାଁଦାୟ୍ ଯାରେ ଭାଲୋବାସ ॥

ତୋମାର ଭାବନା କିଛୁ ନାଇ–

କେ ଯେ ତୋମାର ସାଥେର ସାଥି ଭାବି ମନେ ତାଇ ।

ତୁମି ମରଣ ଭୁଲେ

କୋନ୍ ଅନନ୍ତ ପ୍ରାଣସାଗରେ ଆନନ୍ଦେ ଭାସ ॥

୧୭ ପୌଷ ୧୩୧୬ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାରେ ⟹ ଝଂକାରେ

୭ ଲାଇନେ ହାସୋ ⟹ ହାସ

୧୩ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବାଉଳ /୫୫୮: ଆମାରେ କେ ନିବି ଭାଇ

ଆମାରେ   କେ ନିବି ଭାଇ, ସଁପିତେ ଚାଇ ଆପନାରେ ।
ଆମାର ଏଇ   ମନ ଗଳିୟେ କାଜ ଭୁଲିୟେ ସଙ୍ଗେ ତୋଦେର ନିୟେ ଯା ରେ ॥
ତୋରା କୋନ୍   ରୂପେର ହାଟେ   ଚଲେଛିସ   ଭବେର ବାଟେ,
ପିଛିୟେ   ଆଛି ଆମି   ଆପନ ଭାରେ–
ତୋଦେର ଓଇ   ହାସିଖୁଶି   ଦିବାନିଶି   ଦେଖେ ମନ   କେମନ କରେ ॥
ଆମାର ଏଇ   ବାଁଧା ଟୁଟେ   ନିୟେ ଯା   ଲୁଟେପୁଟେ–
ପଡ଼େ ଥାକ୍   ମନେର ବୋଝା ଘରେର ଦ୍ୱାରେ–
ଯେମନ ଓଇ   ଏକ ନିମେଷେ   ବନ୍ୟା ଏସେ
ଭାସିୟେ ନେ ଯାୟ୍ ପାରାବାରେ ॥
ଏତ ଯେ   ଆନାଗୋନା   କେ ଆଛେ   ଜାନାଶୋନା,
କେ ଆଛେ   ନାମ ଧ’ରେ ମୋର ଡାକତେ ପାରେ ?
ଯଦି ସେ   ବାରେକ ଏସେ   ଦାଁଡ଼ାୟ୍ ହେସେ
ଚିନତେ ପାରି ଦେଖେ ତାରେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୭ (1890)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୫୯: ଆମାର ଏଇ ପଥ-ଚାଓୟାତେଇ

ଆମାର ଏଇ ପଥ-ଚାଓୟାତେଇ ଆନନ୍ଦ ।
ଖେଲେ ଯାୟ୍ ରୌଦ୍ର ଛାୟା, ବର୍ଷା ଆସେ ବସନ୍ତ ॥
କାରା ଏଇ ସମୁଖ ଦିୟେ ଆସେ ଯାୟ୍ ଖବର ନିୟେ,
ଖୁଶି ରଇ ଆପନ ମନେ– ବାତାସ ବହେ ସୁମନ୍ଦ ॥
ସାରାଦିନ ଆଁଖି ମେଲେ ଦୁୟାରେ ରବ ଏକା,
ଶୁଭଖନ ହଠାତ୍ ଏଲେ ତଖନି ପାବ ଦେଖା ।
ତତଖନ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ହାସି ଗାଇ ଆପନ-ମନେ,
ତତଖନ ରହି ରହି ଭେସେ ଆସେ ସୁଗନ୍ଧ ॥

୧୭ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୮ (1911-1912)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ‘ଆପନ-ମନେ’ ⟹ ‘ମନେ-ମନେ’

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୦: ହାଓୟା ଲାଗେ ଗାନେର ପାଲେ

ହାଓୟା ଲାଗେ ଗାନେର ପାଲେ–
ମାଝି ଆମାର, ବୋସୋ ହାଲେ ॥
ଏବାର ଛାଡ଼ା ପେଲେ ବାଁଚେ,
ଜୀବନତରୀ ଢେଉୟେ ନାଚେ
ଏଇ ବାତାସେର ତାଲେ ତାଲେ ॥
ଦିନ ଗିୟେଛେ, ଏଲ ରାତି,
ନାଇ କେହ ମୋର ଘାଟେର ସାଥି ।
କାଟୋ ବାଁଧନ, ଦାଓ ଗୋ ଛାଡ଼ି–
ତାରାର ଆଲୋୟ ଦେବ ପାଡ଼ି,
ସୁର ଜେଗେଛେ ଯାବାର କାଲେ ॥

୭ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୯: ପଥ ଦିୟେ କେ ଯାୟ୍ ଗୋ

ପଥ ଦିୟେ କେ ଯାୟ୍ ଗୋ ଚଲେ
ଡାକ ଦିୟେ ସେ ଯାୟ୍ ।
ଆମାର ଘରେ ଥାକାଇ ଦାୟ୍ ॥
ପଥେର ହାଓୟାୟ୍ କୀ ସୁର ବାଜେ, ବାଜେ ଆମାର ବୁକେର ମାଝେ–
ବାଜେ ବେଦନାୟ୍ ॥
ପୂର୍ଣ୍ଣିମାତେ ସାଗର ହତେ ଛୁଟେ ଏଲ ବାନ,
ଆମାର ଲାଗଲ ପ୍ରାଣେ ଟାନ ।
ଆପନ-ମନେ ମେଲେ ଆଁଖି ଆର କେନ ବା ପଡ଼େ ଥାକି
କିସେର ଭାବନାୟ୍ ॥

୧୫ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୨: ଏଇ ଆସା-ଯାଓୟ଼ାର ଖେୟ଼ାର କୂଲେ

ଏଇ ଆସା-ଯାଓୟ଼ାର ଖେୟ଼ାର କୂଲେ ଆମାର ବାଡ଼ି ।
କେଉ ବା ଆସେ ଏ ପାରେ, କେଉ ପାରେର ଘାଟେ ଦେୟ଼ ରେ ପାଡ଼ି ॥
ପଥିକେରା ବାଁଶି ଭ'ରେ ଯେ ସୁର ଆନେ ସଙ୍ଗେ କ'ରେ
ତାଇ ଯେ ଆମାର ଦିବାନିଶି ସକଳ ପରାନ ଲୟ଼ ରେ କାଡ଼ି ॥
କାର କଥା ଯେ ଜାନାୟ଼ ତାରା ଜାନି ନେ ତା,
ହେଥା ହତେ କୀ ନିୟ଼େ ବା ଯାୟ଼ ରେ ସେଥା ।
ସୁରେର ସାଥେ ମିଶିୟ଼େ ବାଣୀ ଦୁଇ ପାରେର ଏଇ କାନାକାନି,
ତାଇ ଶୁନେ ଯେ ଉଦାସ ହିୟ଼ା ଚାୟ଼ ରେ ଯେତେ ବାସା ଛାଡ଼ି ॥

୩ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୬୩: ଆମାର ଆର ହବେ ନା ଦେରି

ଆମାର   ଆର ହବେ ନା ଦେରି–
ଆମି   ଶୁନେଛି ଓଇ ବାଜେ ତୋମାର ଭେରୀ ॥
ତୁମି କି, ନାଥ, ଦାଁଡ଼ିୟେ ଆଛ ଆମାର ଯାବାର ପଥେ ?
ମନେ ହୟ ଯେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ମୋର ବାତାୟନ ହତେ
ତୋମାୟ ଯେନ ହେରି–
ଆମାର   ଆର ହବେ ନା ଦେରି ॥
ଆମାର   ସ୍ୱପନ ହଲ ସାରା,
ଏଖନ   ପ୍ରାଣେ ବୀଣା ବାଜାୟ ଭୋରେର ତାରା ।
ଦେବାର ମତୋ ଯା ଛିଲ ମୋର ନାଇ କିଛୁ ଆର ହାତେ,
ତୋମାର ଆଶୀର୍ବାଦେର ମାଲା ନେବ କେବଲ ମାଥେ
ଆମାର ଲଲାଟ ଘେରି–
ଆମାର   ଆର ହବେ ନା ଦେରି ॥

୧୬ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ତୁମି କି, ନାଥ,' ⟹ 'ତୁମି କି ନାଥ,'
୩ ଲାଇନେର ଶେଷେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।
୭,୮ ଲାଇନେର ବଦଲେ
'ଆମାର   କାଜ ହଲ ସାରା,
ଏଖନ   ପ୍ରାଣେ ବାଁଶି ବାଜାୟ ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା ॥'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୪: ପାନ୍ଥ ତୁମି, ପାନ୍ଥଜନେର

ପାନ୍ଥ ତୁମି, ପାନ୍ଥଜନେର ସଖା ହେ,
ପଥେ ଚଲାଇ ସେଇ ତୋ ତୋମାୟ୍ ପାଓୟା ।
ଯାତ୍ରାପଥେର ଆନନ୍ଦଗାନ ଯେ ଗାହେ
ତାରି କଣ୍ଠେ ତୋମାରି ଗାନ ଗାଓୟା ॥
ଚାୟ୍ ନା ସେ ଜନ ପିଛନ-ପାନେ ଫିରେ,
ବାୟ୍ ନା ତରୀ କେବଳ ତୀରେ ତୀରେ,
ତୁଫାନ ତାରେ ଡାକେ ଅକୂଲ ନୀରେ
ଯାର ପରାଣେ ଲାଗଲ ତୋମାର ହାଓୟା ॥
ପାନ୍ଥ ତୁମି, ପାନ୍ଥଜନେର ସଖା ହେ,
ପଥିକଚିତ୍ତେ ତୋମାର ତରୀ ବାଓୟା ।
ଦୁୟାର ଖୁଲେ ସମୁଖ-ପାନେ ଯେ ଚାହେ
ତାର ଚାଓୟା ଯେ ତୋମାର ପାନେ ଚାଓୟା ।
ବିପଦ ବାଧା କିଛୁଇ ଡରେ ନା ସେ,
ରୟ୍ ନା ପଡ଼େ କୋନୋ ଲାଭେର ଆଶେ,
ଯାବାର ଲାଗି ମନ ତାରି ଉଦାସେ–
ଯାଓୟା ସେ ଯେ ତୋମାର ପାନେ ଯାଓୟା ॥

୨୫ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୫: ଓଗୋ, ପଥେର ସାଥି

ଓଗୋ, ପଥେର ସାଥି, ନମି ବାରମ୍ବାର ।
ପଥିକଜନେର ଲହୋ ଲହୋ ନମସ୍କାର ॥
ଓଗୋ ବିଦାୟ, ଓଗୋ କ୍ଷତି, ଓଗୋ ଦିନଶେଷେର ପତି,
ଭାଙା ବାସାର ଲହୋ ନମସ୍କାର ॥
ଓଗୋ ନବ ପ୍ରଭାତଜ୍ୟୋତି, ଓଗୋ ଚିରଦିନେର ଗତି,
ନବ ଆଶାର ଲହୋ ନମସ୍କାର ।
ଜୀବନରଥେର ହେ ସାରଥି, ଆମି ନିତ୍ୟ ପଥେର ପଥୀ,
ପଥେ ଚଳାର ଲହୋ ଲହୋ ଲହୋ ନମସ୍କାର ॥

୨୫ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ପଥେର ସାଥି, ନମି ବାରମ୍ବାର' ⟹ 'ପଥେର ସାଥୀ, ନମି ବାରଂବାର'
୬ ଲାଇନେ 'ନବ ଆଶାର' ⟹ 'ନୂତନ ଆଶାର'
ଶେଷ ଲାଇନ 'ପଥେ ଚଳାର ଲହୋ ମସ୍କାର' ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୭: ଅଶ୍ରୁନଦୀର ସୁଦୂର ପାରେ

ଅଶ୍ରୁନଦୀର ସୁଦୂର ପାରେ   ଘାଟ ଦେଖା ଯାୟ୍ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ ॥
ନିଜେର ହାତେ ନିଜେ ବାଁଧା   ଘରେ ଆଧା ବାଇରେ ଆଧା–
ଏବାର ଭାସାଇ ସନ୍ଧ୍ୟାହାଓୟାୟ୍ ଆପନାରେ ॥
କାଟଲ ବେଳା ହାଟେର ଦିନେ
ଲୋକେର କଥାର ବୋଝା କିନେ ।
କଥାର ସେ ଭାର ନାମା ରେ ମନ,   ନୀରବ ହୟେ୍ ଶୋନ୍ ଦେଖି ଶୋନ୍
ପାରେର ହାଓୟାୟ୍ ଗାନ ବାଜେ କୋନ୍ ବୀଣାର ତାରେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୫ (1918)

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୪୭୭: ପଥିକ ହେ ଓଇ-ଯେ ଚଲେ

ପଥିକ ହେ,

ଓଇ-ଯେ ଚଲେ, ଓଇ-ଯେ ଚଲେ, ସଙ୍ଗୀ ତୋମାର ଦଲେ ଦଲେ ॥

ଅନ୍ୟମନେ ଥାକି କୋଣେ, ଚମକ ଲାଗେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ–

ହଠାତ୍ ଶୁନି ଜଲେ ସ୍ଥଲେ ପାୟେର ଧ୍ୱନି ଆକାଶତଲେ ॥

ପଥିକ ହେ, ପଥିକ ହେ, ଯେତେ ଯେତେ ପଥେର ଥେକେ

ଆମାୟ୍ ତୁମି ଯେୟୋ ଡେକେ ।

ଯୁଗେ ଯୁଗେ ବାରେ ବାରେ ଏସେଛିଲେ ଆମାର ଦ୍ୱାରେ–

ହଠାତ୍ ଯେ ତାଇ ଜାନିତେ ପାଇ, ତୋମାର ଚଲା ହୃଦୟତଲେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୫ (1918-1919)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୬୮: ଏବାର ରାଙିୟେ ଗେଲ ହୃଦୟଗଗନ

ଏବାର   ରାଙିୟେ ଗେଲ ହୃଦୟଗଗନ ସାଁଝେର ରଙେ ।
ଆମାର   ସକଲ ବାଣୀ ହଲ ମଗନ ସାଁଝେର ରଙେ ॥
ମନେ ଲାଗେ ଦିନେର ପରେ   ପଥିକ ଏବାର ଆସବେ ଘରେ,
ଆମାର   ପୂର୍ଣ୍ଣ ହବେ ପୁଣ୍ୟ ଲଗନ ସାଁଝେର ରଙେ ॥
ଅସ୍ତାଚଲେର ସାଗରକୂଲେର ଏଇ ବାତାସେ
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଚକ୍ଷେ ଆମାର ତନ୍ଦ୍ରା ଆସେ ।
ସନ୍ଧ୍ୟାଯୂଥୀର ଗନ୍ଧଭାରେ   ପାନ୍ଥ ଯଖନ ଆସବେ ଦ୍ୱାରେ
ଆମାର   ଆପନି ହବେ ନିଦ୍ରାଭଗନ ସାଁଝେର ରଙେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୬ (1920)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୯: ହାର ମାନାଲେ ଗୋ, ଭାଙିଲେ

ହାର ମାନାଲେ ଗୋ, ଭାଙିଲେ ଅଭିମାନ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ॥
 କ୍ଷୀଣ ହାତେ ଜ୍ବାଲା ମ୍ଲାନ ଦୀପେର ଥାଲା
ହଲ ଖାନ୍ ଖାନ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ॥
ଏବାର ତବେ ଜ୍ବାଲୋ ଆପନ ତାରାର ଆଲୋ,
ରଙିନ ଛାୟାର ଏଇ ଗୋଧୂଲି ହୋକ ଅବସାନ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ॥
ଏସୋ ପାରେର ସାଥି–
ବଇଲ ପଥେର ହାଓୟା, ନିବଲ ଘରେର ବାତି ।
ଆଜି ବିଜନ ବାଟେ, ଅନ୍ଧକାରେର ଘାଟେ
ସବ-ହାରାନୋର ନାଟେ ଏନେଛି ଏଇ ଗାନ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ॥

୧୦ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୨୬ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
କୋନୋ ଲାଇନେ 'ହାୟ୍ ହାୟ୍' ନେଇ ।
୧ ଲାଇନେ 'ହାର ମାନାଲେ ଭାଙିଲେ ଅଭିମାନ'
୭ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୦: ଆମାର ପଥେ ପଥେ ପାଥର

ଆମାର ପଥେ ପଥେ ପାଥର ଛଡ଼ାନୋ ।
ତାଇ ତୋ ତୋମାର ବାଣୀ ବାଜେ ଝର୍ନା-ଝରାନୋ ॥
ଆମାର ବାଁଶି ତୋମାର ହାତେ ଫୁଟୋର ପରେ ଫୁଟୋ ତାତେ-
ତାଇ ଶୁନି ସୁର ଏମନ ମଧୁର ପରାନ-ଭରାନୋ ॥
ତୋମାର ହାଓୟା ଯଖନ ଜାଗେ ଆମାର ପାଲେ ବାଧା ଲାଗେ–
ଏମନ କରେ ଗାୟେ ପ'ଡ଼େ ସାଗର-ତରାନୋ ।
ଛାଡ଼ା ପେଲେ ଏକେବାରେ ରଥ କି ତୋମାର ଚଲତେ ପାରେ–
ତୋମାର ହାତେ ଆମାର ଘୋଡ଼ା ଲାଗାମ-ପରାନୋ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୬ (1929)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଆମାର ପଥେ ପଥେଇ ପାଥର ଛଡ଼ାନୋ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୪୭୯: ତୁମି ହଠାତ୍-ହାଓୟାର

ତୁମି ହଠାତ୍-ହାଓୟାର ଭେସେ-ଆସା ଧନ–
ତାଇ ହଠାତ୍-ପାଓୟାୟ୍ ଚମକେ ଓଠେ ମନ ॥
ଗୋପନ ପଥେ ଆପନ-ମନେ   ବାହିର ହଓ ଯେ କୋନ୍ ଲଗନେ,
ହଠାତ୍-ଗନ୍ଧେ ମାତାଓ ସମୀରଣ ॥
ନିତ୍ୟ ଯେଥାୟ୍ ଆନାଗୋନା   ହୟ୍ ନା ସେଥାୟ୍ ଚେନାଶୋନା,
ଉଡ଼ିୟେ ଧୁଲୋ ଆସଛେ କତଇ ଜନ ।
କଖନ ପଥେର ବାହିର ଥେକେ   ହଠାତ୍-ବାଁଶି ଯାୟ୍ ଯେ ଡେକେ,
ପଥହାରାକେ କରେ ସଚେତନ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୬ (1929)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ଆପନ-ମନେ' ⟹ 'ଆପନ ମନେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୨: ପଥେ ଚଲେ ଯେତେ

ପଥେ ଚଲେ ଯେତେ ଯେତେ କୋଥା କୋନ୍‌ଖାନେ
ତୋମାର ପରଶ ଆସେ କଖନ କେ ଜାନେ ॥
କୀ ଅଚେନା କୁସୁମେର ଗନ୍ଧେ, କୀ ଗୋପନ ଆପନ ଆନନ୍ଦେ,
କୋନ୍ ପଥିକେର କୋନ୍ ଗାନେ ॥
ସହସା ଦାରୁଣ ଦୁଖତାପେ ସକଳ ଭୁବନ ଯବେ କାଁପେ,
ସକଳ ପଥେର ଘୋଚେ ଚିହ୍ନ ସକଳ ବାଁଧନ ଯବେ ଛିନ୍ନ
ମୃତ୍ୟୁ-ଆଘାତ ଲାଗେ ପ୍ରାଣେ–
ତୋମାର ପରଶ ଆସେ କଖନ କେ ଜାନେ ॥

୪ ମାଘ ୧୩୩୪ (1928)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ ଶେଷ ଲାଇନ 'ତୋମାର ପରଶ ଆସେ ॥ ।' ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୩: ଆମାର ଭାଙା ପଥେର ରାଙା ଧୁଳାୟ୍

ଆମାର ଭାଙା ପଥେର ରାଙା ଧୁଳାୟ୍ ପଡ଼େଛେ କାର ପାୟେର ଚିହ୍ନ !
ତାରି ଗଳାର ମାଳା ହ'ତେ ପାପଡ଼ି ହୋଥା ଲୁଟାୟ୍ ଛିନ୍ନ ॥
ଏଲ ଯଖନ ସାଡ଼ାଟି ନାଇ, ଗେଲ ଚଲେ ଜାନାଲୋ ତାଇ–
ଏମନ କ'ରେ ଆମାରେ ହାୟ୍ କେ ବା କାଁଦାୟ୍ ସେ ଜନ ଭିନ୍ନ ॥
ତଖନ ତରୁଣ ଛିଲ ଅରୁଣ ଆଲୋ, ପଥଟି ଛିଲ କୁସୁମକୀର୍ଣ୍ଣ ।
ବସନ୍ତ ଯେ ରଙିନ ବେଶେ ଧରାୟ୍ ସେ ଦିନ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ।
ସେ ଦିନ ଖବର ମିଲଲ ନା ଯେ, ରଇନୁ ବସେ ଘରେର ମାଝେ–
ଆଜକେ ପଥେ ବାହିର ହବ ବହି ଆମାର ଜୀବନ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ॥

୧୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୪: ପାତାର ଭେଳା ଭାସାଇ ନୀରେ

ପାତାର ଭେଳା ଭାସାଇ ନୀରେ
ପିଛନ-ପାନେ ଚାଇ ନେ ଫିରେ ॥
କର୍ମ ଆମାର ବୋଝ୍ବାଇ ଫେଳା, ଖେଳା ଆମାର ଚଲାର ଖେଳା ।
ହୟ୍ ନି ଆମାର ଆସନ ମେଲା, ଘର ବାଁଧି ନି ସ୍ରୋତେର ତୀରେ ॥
ବାଁଧନ ଯଖନ ବାଁଧତେ ଆସେ
ଭାଗ୍ୟ ଆମାର ତଖନ ହାସେ ।
ଧୁଲା-ଓଡ଼ା ହାଓୟାର ଡାକେ ପଥ ଯେ ଟେନେ ଲୟ୍ ଆମାକେ–
ନତୁନ ନତୁନ ବାଁକେ ବାଁକେ ଗାନ ଦିୟେ୍ ଯାଇ ଧରିତ୍ରୀରେ ॥

ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨ (1926)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୫: ଆମାଦେର ଖେପିୟେ ବେଡ଼ାୟ୍ ଯେ

ଆମାଦେର ଖେପିୟେ ବେଡ଼ାୟ୍ ଯେ କୋଥାୟ୍ ଲୁକିୟେ ଥାକେ ରେ ? ।
ଛୁଟଲ ବେଗେ ଫାଗୁନ-ହାଓୟା କୋନ୍ ଖ୍ୟାପାମିର ନେଶାୟ୍ ପାଓୟା,
ଘୂର୍ଣା ହାଓୟାୟ୍ ଘୁରିୟେ ଦିଲ ସୂର୍ଯତାରାକେ ॥
କୋନ୍ ଖ୍ୟାପାମିର ତାଲେ ନାଚେ ପାଗଲ ସାଗର-ନୀର ।
ସେଇ ତାଲେ ଯେ ପା ଫେଲେ ଯାଇ, ରଇତେ ନାରି ସ୍ଥିର ।
ଚଲ୍ ରେ ସୋଜା, ଫେଲ୍ ରେ ବୋଝା, ରେଖେ ଦେ ତୋର ରାସ୍ତା-ଖୋଁଜା
ଚଲାର ବେଗେ ପାୟେର ତଲାୟ୍ ରାସ୍ତା ଜେଗେଛେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୬: ଚଳି ଗୋ, ଚଳି ଗୋ

ଚଳି ଗୋ, ଚଳି ଗୋ, ଯାଇ ଗୋ ଚଳେ ।
ପଥେର ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱଲେ ଗୋ ଗଗନତଳେ ॥
ବାଜିୟେ ଚଳି ପଥେର ବାଁଶି, ଛଡ଼ିୟେ ଚଳି ଚଳାର ହାସି,
ରଙିନ ବସନ ଉଡ଼ିୟେ ଚଳି ଜଳେ ସ୍ଥଳେ ॥
ପଥିକ ଭୁବନ ଭାଲୋବାସେ ପଥିକଜନେ ରେ ।
ଏମନ ସୁରେ ତାଇ ସେ ଡାକେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ରେ ।
ଚଳାର ପଥେ ଆଗେ ଆଗେ ଋତୁର ଋତୁର ସୋହାଗ ଜାଗେ,
ଚରଣ-ଘାୟେ ମରଣ ମରେ ପଳେ ପଳେ ॥

୨୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୭: ଏଖନ ଆମାର ସମୟ୍ ହଲ

ଏଖନ ଆମାର ସମୟ୍ ହଲ,
ଯାବାର ଦୁୟ୍ାର ଖୋଲୋ ଖୋଲୋ ॥
ହଲ ଦେଖା, ହଲ ମେଲା, ଆଲୋଛାୟ୍ାୟ୍ ହଲ ଖେଲା–
ସ୍ୱପନ ଯେ ସେ ଭୋଲୋ ଭୋଲୋ ॥
ଆକାଶ ଭରେ ଦୂରେର ଗାନେ,
ଅଲଖ ଦେଶେ ହୃଦୟ୍ ଟାନେ ।
ଓଗୋ ସୁଦୂର, ଓଗୋ ମଧୁର, ପଥ ବଲେ ଦାଓ ପରାନବଁଧୁର–
ସବ ଆବରଣ ତୋଲୋ ତୋଲୋ ॥

୨୯ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୮: ଓରେ ପଥିକ, ଓରେ ପ୍ରେମିକ

ଓରେ ପଥିକ, ଓରେ ପ୍ରେମିକ,
ବିଚ୍ଛେଦେ ତୋର ଖଣ୍ଡ ମିଳନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହବେ ।
ଆୟ୍ ରେ ସବେ
ପ୍ରଳୟ୍‌ଗାନେର ମହୋତ୍ସବେ ॥
ତାଣ୍ଡବେ ଓଇ ତପ୍ତ ହାଓୟାୟ୍ ଘୂର୍ଣ୍ଣି ଲାଗାୟ୍,
ମତ୍ତ ଇଶାନ ବାଜାୟ୍ ବିଷାଣ, ଶଙ୍କା ଜାଗାୟ୍–
ଝଙ୍କାରିୟା ଉଠଲ ଆକାଶ ଝଞ୍ଝାରବେ ॥
ଭାଙନ-ଧରାର ଛିନ୍ନ-କରାର ରୁଦ୍ର ନାଟେ
ଯଖନ ସକଲ ଛନ୍ଦ ବିକଲ, ବନ୍ଧ କାଟେ,
ମୁକ୍ତିପାଗଲ ବୈରାଗୀଦେର ଚିତ୍ତତଲେ
ପ୍ରେମସାଧନାର ହୋମହୁତାଶନ ଜ୍ୱଲବେ ତବେ ।
ଓରେ ପଥିକ, ଓରେ ପ୍ରେମିକ,
ସବ ଆଶାଜାଲ ଯାୟ୍ ରେ ଯଖନ ଉଡ଼େ ପୁଡ଼େ
ଆଶାର ଅତୀତ ଦାଁଡ଼ାୟ୍ ତଖନ ଭୁବନ ଜୁଡ଼େ–
ସ୍ତବ୍ଧ ବାଣୀ ନୀରବ ସୁରେ କଥା କବେ ।
ଆୟ୍ ରେ ସବେ
ପ୍ରଳୟ୍‌ଗାନେର ମହୋତ୍ସବେ ॥

୨୯ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାରିୟା ⟹ ଝଂକାରିୟା

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୫୭୯: ମୋର ପଥିକେରେ ବୁଝି

ମୋର ପଥିକେରେ ବୁଝି ଏନେଛ ଏବାର ମୋର କରୁଣ ରଙିନ ପଥ !

ଏସେଛେ ଏସେଛେ ଆହା ଅଙ୍ଗନେ ଏସେଛେ, ମୋର ଦୁୟାରେ ଲେଗେଛେ ରଥ ॥

ସେ ଯେ ସାଗରପାରେର ବାଣୀ ମୋର ପରାନେ ଦିୟେଛେ ଆନି, ଆହା

ତାର ଆଁଖିର ତାରାୟ୍ ଯେନ ଗାନ ଗାୟ୍ ଅରଣ୍ୟପର୍ବତ ॥

ଦୁଃଖସୁଖେର ଏ ପାରେ, ଓ ପାରେ, ଦୋଲାୟ୍ ଆମାର ମନ–

କେନ ଅକାରଣ ଅଶ୍ରୁସଲିଲେ ଭରେ ଯାୟ୍ ଦୁ'ନୟ୍ନ ।

ଓଗୋ ନିଦାରୁଣ ପଥ, ଜାନି– ଜାନି ପୁନ ନିୟେ ଯାବେ ଟାନି, ଆହା, ତାରେ–

ଚିରଦିନ ମୋର ଯେ ଦିଲ ଭରିୟା ଯାବେ ସେ ସ୍ୱପନବତ୍ ।

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ମୋର କରୁଣ ରଙିନ ପଥ' ⟹ 'କରୁଣ ରଙିନ ପଥ'

୨,୩, ୭ ଲାଇନେ 'ଆହା' ନେଇ ।

ଶେଷ ଦୁ ଲାଇନ

'ଓଗୋ ନିଦାରୁଣ ପଥ, ଜାନି– ଜାନି ପୁନ ନିୟେ ଯାବେ ଟାନି,

ତାରେ ଚିରଦିନ ମୋର ଯେ ଦିଲ ଭରିୟା ଯାବେ ସେ ସ୍ୱପନବତ୍' ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ପଥ /୪୮୦: ଛିନ୍ନ ପାତାର ସାଜାଇ ତରଣୀ

ଛିନ୍ନ ପାତାର ସାଜାଇ ତରଣୀ, ଏକା ଏକା କରି ଖେଳା–
ଆନ୍‌ମନା ଯେନ ଦିକ୍‌ବାଳିକାର ଭାସାନୋ ମେଘେର ଭେଳା ॥
ଯେମନ ହେଳାୟ୍ ଅଳସ ଛନ୍ଦେ କୋନ୍ ଖେୟାଲିର କୋନ୍ ଆନନ୍ଦେ
ସକାଲେ-ଧରାନୋ ଆମେର ମୁକୁଳ ଝରାନୋ ବିକାଳବେଳା ॥
ଯେ ବାତାସ ନେୟ୍ ଫୁଲେର ଗନ୍ଧ, ଭୁଲେ ଯାୟ୍ ଦିନଶେଷେ,
ତାର ହାତେ ଦିଇ ଆମାର ଛନ୍ଦ– କୋଥା ଯାୟ୍ କେ ଜାନେ ସେ ।
ଲକ୍ଷ୍ୟବିହୀନ ସ୍ରୋତେର ଧାରାୟ୍ ଜେନୋ ଜେନୋ ମୋର ସକଲଇ ହାରାୟ୍,
ଚିରଦିନ ଆମି ପଥେର ନେଶାୟ୍ ପାଥେୟ୍ କରେଛି ହେଳା ॥

୨୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ପୂଜା/ ପଥ /୪୮୯: ନା ରେ, ନା ରେ, ହବେ ନା ତୋର

ନା ରେ, ନା ରେ,   ହବେ ନା ତୋର ସ୍ୱର୍ଗସାଧନ–

ସେଖାନେ ଯେ ମଧୁର ବେଶେ ଫାଁଦ ପେତେ ରୟ୍ ସୁଖେର ବାଁଧନ ॥

ଭେବେଛିଲି ଦିନେର ଶେଷେ ତପ୍ତ ପଥେର ପ୍ରାନ୍ତେ ଏସେ

ସୋନାର ମେଘେ ମିଲିୟେ ଯାବେ ସାରା ଦିନେର ସକଳ କାଁଦନ ॥

ନା ରେ, ନା ରେ,   ହବେ ନା ତୋର, ହବେ ନା ତା–

ସନ୍ଧ୍ୟାତାରାର ହାସିର ନୀଚେ ହବେ ନା ତୋର ଶୟନ ପାତା ।

ପଥିକ ବଁଧୁ ପାଗଲ କ'ରେ ପଥେ ବାହିର କରବେ ତୋରେ–

ହୃଦୟ୍ ଯେ ତୋର ଫେଟେ ଗିୟେ ଫୁଟବେ ତବେ ତାଁର ଆରାଧନ ॥

୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ପୂଜା/ ପଥ /୪୮୭: ଆପନି ଆମାର କୋନ୍‌ଖାନେ

ଆପନି ଆମାର କୋନ୍‌ଖାନେ
ବେଡ଼ାଇ ତାରି ସନ୍ଧାନେ ॥
ନାନାନ ରୂପେ ନାନାନ ବେଶେ ଫେରେ ଯେଜନ ଛାୟାର ଦେଶେ
ତାର ପରିଚୟ୍ କେଁଦେ ହେସେ ଶେଷ ହବେ କି, କେ ଜାନେ ॥
ଆମାର ଗାନେର ଗହନ-ମାଝେ ଶୁନେଛିଲେମ ଯାର ଭାଷା
ଖୁଁଜେ ନା ପାଇ ତାର ବାସା ।
ବେଳା କଖନ ଯାୟ୍ ଗୋ ବୟେ, ଆଲୋ ଆସେ মଳିନ ହୟେ–
ପଥେର ବାଁଶି ଯାୟ୍ କୀ କୟେ ବିକାଳବେଳାର ମୂଲତାନେ ॥

୬ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୨୬ (1926)

ପୂଜା/ ପଥ /୫୮୩: ପଥ ଏଖନୋ ଶେଷ ହ୍ଲ ନା

ପଥ ଏଖନୋ ଶେଷ ହ୍ଲ ନା, ମିଲିୟେ୍ ଏଳ ଦିନେର ଭାତି ।

ତୋମାର ଆମାର ମାଝ୍ଖାନେ ହାୟ୍ ଆସବେ କଖନ ଆଁଧାର ରାତି ॥

ଏବାର ତୋମାର ଶିଖା ଆନି

ଜ୍ବାଲାଓ ଆମାର ପ୍ରଦୀପଖାନି,

ଆଲୋୟ୍ ଆଲୋୟ୍ ମିଲନ ହବେ ପଥେର ମାଝେ ପଥେର ସାଥି ॥

ଭାଲୋ କରେ ମୁଖ ଯେ ତୋମାର ଯାୟ୍ ନା ଦେଖା ସୁନ୍ଦର ହେ–

ଦୀର୍ଘ ପଥେର ଦାରୁଣ ଗ୍ଲାନି ତାଇ ତୋ ଆମାୟ୍ ଜଡ଼ିୟେ୍ ରହେ ।

ଛାୟ୍ାୟ୍-ଫେରା ଧୁଳାୟ୍-ଚଲା

ମନେର କଥା ଯାୟ୍ ନା ବଲା,

ଶେଷ କଥାଟି ଜ୍ବାଲବେ ଏବାର ତୋମାର ବାତି ଆମାର ବାତି ॥

୨୦ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୨୬ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

୮ ଲାଇନେ 'ଛାୟ୍ାୟ୍-ଫେରା' ⟹ 'ଛାୟ୍ାୟ୍ ଫେରା'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୮୪: ଯା ପେଯେଛି ପ୍ରଥମ ଦିନେ

ଯା ପେଯେଛି ପ୍ରଥମ ଦିନେ ସେଇ ଯେନ ପାଇ ଶେଷେ,
ଦୁ ହାତ ଦିଯେ ବିଶ୍ୱେରେ ଛୁଁଇ ଶିଶୁର ମତୋ ହେସେ ॥
ଯାବାର ବେଳା ସହଜେରେ
ଯାଇ ଯେନ ମୋର ପ୍ରଣାମ ସେରେ,
ସକଲ ପନ୍ଥା ଯେଥାଯ୍ ମେଲେ ସେଥା ଦାଁଡ଼ାଇ ଏସେ ॥
ଖୁଁଜତେ ଯାରେ ହଯ୍ ନା କୋଥାଓ ଚୋଖ ଯେନ ତାଯ୍ ଦେଖେ,
ସଦାଇ ଯେ ରଯ୍ କାଛେ ତାରି ପରଶ ଯେନ ଠେକେ ।
ନିତ୍ୟ ଯାହାର ଥାକି କୋଳେ
ତାରେଇ ଯେନ ଯାଇ ଗୋ ବ'ଲେ–
ଏଇ ଜୀବନେ ଧନ୍ୟ ହଲେମ ତୋମାଯ୍ ଭାଲୋବେସେ ॥

୨୫ ନଭେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ପୂଜା/ ଶେଷ /୪୮୫: ଜୟ୍ ଜୟ୍ ପରମା ନିଷ୍କୃତି

ଜୟ୍ ଜୟ୍ ପରମା ନିଷ୍କୃତି ହେ, ନମି ନମି ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ପରମା ନିର୍‌ବୃତି ହେ, ନମି ନମି ।
ନମି ନମି ତୋମାରେ ହେ ଅକସ୍ମାତ୍,
ଗ୍ରନ୍ଥିଚ୍ଛେଦନ ଖରସଂଘାତ–
ଲୁପ୍ତି, ସୁପ୍ତି, ବିସ୍ମୃତି ହେ, ନମି ନମି ॥
ଅଶ୍ରୁଶ୍ରାବଣପ୍ଲାବନ ହେ, ନମି ନମି ।
ପାପକ୍ଷାଳନ ପାବନ ହେ, ନମି ନମି ।
ସବ ଭୟ୍ ଭ୍ରମ ଭାବନାର
ଚରମା ଆବୃତି ହେ, ନମି ନମି ॥

ଗୀତରୂପ: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୦ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ନିର୍‌ବୃତି ⟹ ନିର୍ବୃତି

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୮୭: ଆଁଧାର ରାତେ ଏକଲା ପାଗଲ ଯାୟ୍

ଆଁଧାର ରାତେ ଏକଲା ପାଗଲ ଯାୟ୍ କେଁଦେ ।
ବଲେ ଶୁଧୁ, ବୁଝିୟେ ଦେ, ବୁଝିୟେ ଦେ, ବୁଝିୟେ ଦେ ॥
ଆମି ଯେ ତୋର ଆଲୋର ଛେଲେ,
ଆମାର ସାମନେ ଦିଲି ଆଁଧାର ମେଲେ,
ମୁଖ ଲୁକାଲି– ମରି ଆମି ସେଇ ଖେଦେ ॥
ଅନ୍ଧକାରେ ଅସ୍ତରବିର ଲିପି ଲେଖା,
ଆମାରେ ତାର ଅର୍ଥ ଶେଖା ।
ତୋର ପ୍ରାଣେର ବାଁଶିର ତାନ ସେ ନାନା
ସେଇ ଆମାରଇ ଛିଲ ଜାନା,
ଆଜ ମରଣ-ବୀଣାର ଅଜାନା ସୁର ନେବ ସେଧେ ॥

ଗୀତରୂପ: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୦ (1923)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୮୭: ମରଣେର ମୁଖେ ରେଖେ ଦୂରେ

ମରଣେର ମୁଖେ ରେଖେ ଦୂରେ ଯାଓ ଦୂରେ ଯାଓ ଚଲେ
ଆବାର ବ୍ୟଥାର ଟାନେ ନିକଟେ ଫିରାବେ ବ'ଲେ ॥
ଆଁଧାର-ଆଲୋର ପାରେ ଖେୟା ଦିଇ ବାରେ ବାରେ,
ନିଜେରେ ହାରାୟେ ଖୁଁଜି– ଦୁଲି ସେଇ ଦୋଲେ ଦୋଲେ ॥
ସକଲ ରାଗିଣୀ ବୁଝି ବାଜାବେ ଆମାର ପ୍ରାଣେ–
କଭୁ ଭୟେ କଭୁ ଜୟେ, କଭୁ ଅପମାନେ ମାନେ ।
ବିରହେ ଭରିବେ ସୁରେ ତାଇ ରେଖେ ଦାଓ ଦୂରେ,
ମିଳନେ ବାଜିବେ ବାଁଶି ତାଇ ଟେନେ ଆନ କୋଲେ ॥

୪ ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ 'ଆଁଧାର-ଆଲୋର' ⟹ 'ଆଁଧାର ଆଲୋର'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୮୮: ରଜନୀର ଶେଷ ତାରା, ଗୋପନ

ରଜନୀର ଶେଷ ତାରା, ଗୋପନ ଆଁଧାରେ ଆଧୋ-ଘୁମେ
ବାଣୀ ତବ ରେଖେ ଯାଓ ପ୍ରଭାତେର ପ୍ରଥମ କୁସୁମେ ॥
ସେଇମତ ଯିନି ଏଇ ଜୀବନେର ଆନନ୍ଦରୂପିଣୀ
ଶେଷକ୍ଷଣେ ଦେନ ଯେନ ତିନି ନବଜୀବନେର ମୁଖ ଚୁମେ ॥
ଏଇ ନିଶୀଥେର ସ୍ୱପ୍ନରାଜି
ନବଜାଗରଣକ୍ଷଣେ ନବ ଗାନେ ଉଠେ ଯେନ ବାଜି ।
ବିରହିଣୀ ଯେ ଛିଲ ରେ ମୋର ହୃଦୟେର ମର୍ମ-ମାଝେ
ବଧୂବେଶେ ସେଇ ଯେନ ସାଜେ ନବଦିନେ ଚନ୍ଦନେ କୁଙ୍କୁମେ ॥

୯ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୨୮ (1921)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୪୮୯: କୋନ୍ ଖେଳା ଯେ ଖେଳବ

କୋନ୍ ଖେଳା ଯେ ଖେଳବ କଖନ୍ ଭାବି ବସେ ସେଇ କଥାଟାଇ–
ତୋମାର ଆପନ ଖେଳାର ସାଥି କରୋ, ତା ହଲେ ଆର ଭାବନା ତୋ ନାଇ ॥
ଶିଶିର-ଭେଜା ସକାଳବେଳା ଆଜ କି ତୋମାର ଛୁଟିର ଖେଳା–
ବର୍ଷଣହୀନ ମେଘେର ମେଳା ତାର ସନେ ମୋର ମନକେ ଭାସାଇ ॥
ତୋମାର ନିଠୁର ଖେଳା ଖେଳବେ ଯେ ଦିନ ବାଜବେ ସେ ଦିନ ଭୀଷଣ ଭେରୀ–
ଘନାବେ ମେଘ, ଆଁଧାର ହବେ, କାଁଦବେ ହାଓୟା ଆକାଶ ଘେରି ।
ସେ ଦିନ ଯେନ ତୋମାର ଡାକେ ଘରେର ବାଁଧନ ଆର ନା ଥାକେ–
ଅକାତରେ ପରାନଟାକେ ପ୍ରଳୟଦୋଲାୟ ଦୋଳାତେ ଚାଇ ॥

୫ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୯୦: ଅଚେନାକେ ଭୟ୍ କୀ

ଅଚେନାକେ ଭୟ୍ କୀ ଆମାର ଓରେ ?

ଅଚେନାକେଇ ଚିନେ ଚିନେ ଉଠବେ ଜୀବନ ଭରେ ॥

ଜାନି ଜାନି ଆମାର ଚେନା   କୋନୋ କାଳେଇ ଫୁରାବେ ନା,

ଚିହ୍ନହାରା ପଥେ ଆମାୟ୍ ଟାନବେ ଅଚିନ ଡୋରେ ॥

ଛିଲ ଆମାର ମା ଅଚେନା, ନିଲ ଆମାୟ୍ କୋଲେ ।

ସକଲ ପ୍ରେମଇ ଅଚେନା ଗୋ, ତାଇ ତୋ ହୃଦୟ୍ ଦୋଲେ ।

ଅଚେନା ଏଇ ଭୁବନ-ମାଝେ   କତ ସୁରେଇ ହୃଦୟ୍ ବାଜେ–

ଅଚେନା ଏଇ ଜୀବନ ଆମାର,

ବେଡ଼ାଇ ତାରି ଘୋରେ ॥

୨୩ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୧୧: ଆବାର ଯଦି ଇଚ୍ଛା କର ଆବାର

ଆବାର ଯଦି ଇଚ୍ଛା କର ଆବାର ଆସି ଫିରେ

ଦୁଃଖସୁଖେର-ଢେଉ-ଖେଲାନୋ ଏଇ ସାଗରେର ତୀରେ ॥

ଆବାର ଜଲେ ଭାସାଇ ଭେଲା, ଧୂଲାର 'ପରେ କରି ଖେଲା ଗୋ,

ହାସିର ମାୟାମୃଗୀର ପିଛେ ଭାସି ନୟନନୀରେ ॥

କାଁଟାର ପଥେ ଆଁଧାର ରାତେ ଆବାର ଯାତ୍ରା କରି,

ଆଘାତ ଖେୟେ୍ ବାଁଚି ନାହୟ୍ ଆଘାତ ଖେୟେ୍ ମରି ।

ଆବାର ତୁମି ଛଦ୍ମବେଶେ ଆମାର ସାଥେ ଖେଲାଓ ହେସେ ଗୋ,

ନୂତନ ପ୍ରେମେ ଭାଲୋବାସି ଆବାର ଧରଣୀରେ ॥

୨୩ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨,୬ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ଗୋ' ନେଇ ।

୬ ଲାଇନେ 'ନାହୟ୍' ⟹ 'କିଂବା'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୯୦: ପୁଷ୍ପ ଦିୟେ ମାରୋ ଯାରେ

ପୁଷ୍ପ ଦିୟେ ମାରୋ ଯାରେ ଚିନଲ ନା ସେ ମରଣକେ ।
ବାଣ ଖେୟେ ଯେ ପଡ଼େ ସେ ଯେ ଧରେ ତୋମାର ଚରଣକେ ॥
ସବାର ନୀଚେ ଧୁଲାର 'ପରେ ଫେଲୋ ଯାରେ ମୃତ୍ୟୁଶରେ
ସେ ଯେ ତୋମାର କୋଲେ ପଡ଼େ, ଭୟ କି ବା ତାର ପଡ଼ନକେ ? ।
ଆରାମେ ଯାର ଆଘାତ ଢାକା, କଲଙ୍କ ଯାର ସୁଗନ୍ଧ,
ନୟନ ମେଲେ ଦେଖଲ ନା ସେ ରୁଦ୍ର ମୁଖେର ଆନନ୍ଦ ।
ମଜଲ ନା ସେ ଚୋଖେର ଜଲେ, ପୌଁଛଲ ନା ଚରଣତଲେ,
ତିଲେ ତିଲେ ପଲେ ପଲେ ମ'ଲ ଯେଜନ ପାଲଙ୍କେ ॥

୧୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨,୪ ଲାଇନେ 'ସେ ଯେ' ⟹ 'ସେ-ଯେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୯୩: ମେଘ ବଳେଛେ 'ଯାବ ଯାବ'

ମେଘ ବଳେଛେ 'ଯାବ ଯାବ', ରାତ ବଳେଛେ 'ଯାଇ',
ସାଗର ବଳେ 'କୂଳ ମିଳେଛେ– ଆମି ତୋ ଆର ନାଇ' ॥
ଦୁଃଖ ବଳେ 'ରଇନୁ ଚୁପେ ତାଁହାର ପାୟେର ଚିହ୍ନରୂପେ'
ଆମି ବଳେ 'ମିଳାଇ ଆମି ଆର କିଛୁ ନା ଚାଇ' ॥
ଭୁବନ ବଳେ 'ତୋମାର ତରେ ଆଛେ ବରଣମାଳା',
ଗଗନ ବଳେ 'ତୋମାର ତରେ ଲକ୍ଷ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଳା' ।
ପ୍ରେମ ବଳେ ଯେ 'ଯୁଗେ ଯୁଗେ ତୋମାର ଲାଗି ଆଛି ଜେଗେ',
ମରଣ ବଳେ 'ଆମି ତୋମାର ଜୀବନତରୀ ବାଇ' ॥

୧୭ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୯୪: ଜାନି ଗୋ, ଦିନ ଯାବେ

ଜାନି ଗୋ, ଦିନ ଯାବେ ଏ ଦିନ ଯାବେ ।
ଏକଦା କୋନ୍ ବେଳାଶେଷେ ମଳିନ ରବି କରୁଣ ହେସେ
ଶେଷ ବିଦାୟେର ଚାଓୟା ଆମାର ମୁଖେର ପାନେ ଚାବେ ॥
ପଥେର ଧାରେ ବାଜବେ ବେଣୁ, ନଦୀର କୂଳେ ଚରବେ ଧେନୁ,
ଆଙିନାତେ ଖେଲବେ ଶିଶୁ, ପାଖିରା ଗାନ ଗାବେ–
ତବୁଓ ଦିନ ଯାବେ ଏ ଦିନ ଯାବେ ॥
ତୋମାର କାଛେ ଆମାର ଏ ମିନତି
ଯାବାର ଆଗେ ଜାନି ଯେନ ଆମାୟ ଡେକେଛିଲ କେନ
ଆକାଶ-ପାନେ ନୟନ ତୁଲେ ଶ୍ୟାମଲ ବସୁମତୀ ।
କେନ ନିଶାର ନୀରବତା ଶୁନିୟେଛିଲ ତାରାର କଥା,
ପରାନେ ଢେଉ ତୁଲେଛିଲ କେନ ଦିନେର ଜ୍ୟୋତି–
ତୋମାର କାଛେ ଆମାର ଏଇ ମିନତି ॥
ସାଙ୍ଗ ଯବେ ହବେ ଧରାର ପାଲା
ଯେନ ଆମାର ଗାନେର ଶେଷେ ଥାମତେ ପାରି ଶମେ ଏସେ–
ଛୟଟି ଋତୁର ଫୁଲେ ଫଲେ ଭରତେ ପାରି ଡାଲା ।
ଏଇ ଜୀବନେର ଆଲୋକେତେ ପାରି ତୋମାୟ ଦେଖେ ଯେତେ,
ପରିୟେ ଯେତେ ପାରି ତୋମାୟ ଆମାର ଗଲାର ମାଲା–
ସାଙ୍ଗ ଯବେ ହବେ ଧରାର ପାଲା ॥

୧୮ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୧୩ (1913)

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୯୫: ଅଳ୍ପ ଲଇୟା ଥାକି, ତାଇ

ଅଳ୍ପ ଲଇୟା ଥାକି, ତାଇ ମୋର ଯାହା ଯାୟ୍ ତାହା ଯାୟ୍ ।
କଣାଟୁକୁ ଯଦି ହାରାୟ୍ ତା ଲୟେ୍ ପ୍ରାଣ କରେ 'ହାୟ୍ ହାୟ୍' ॥
ନଦୀତଟସମ କେବଳଇ ବୃଥାଇ ପ୍ରବାହ ଆଁକଡ଼ି ରାଖିବାରେ ଚାଇ,
ଏକେ ଏକେ ବୁକେ ଆଘାତ କରିୟା ଢେଉଗୁଲି କୋଥା ଧାୟ୍ ॥
ଯାହା ଯାୟ୍ ଆର ଯାହା-କିଛୁ ଥାକେ ସବ ଯଦି ଦିଇ ସଁପିୟା ତୋମାକେ
ତବେ ନାହି କ୍ଷୟ୍, ସବଇ ଜେଗେ ରୟ୍ ତବ ମହା ମହିମାୟ୍ ।
ତୋମାତେ ରୟେଛେ କତ ଶଶୀ ଭାନୁ, ହାରାୟ୍ ନା କଭୁ ଅଣୁ ପରମାଣୁ,
ଆମାରଇ କ୍ଷୁଦ୍ର ହାରାଧନଗୁଲି ରବେ ନା କି ତବ ପାୟ୍ ॥

୧୩୦୭ (1901)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୯୭: ତୋମାର ଅସୀମେ ପ୍ରାଣମନ ଲୟେ

ତୋମାର ଅସୀମେ ପ୍ରାଣମନ ଲୟେ ଯତ ଦୂରେ ଆମି ଧାଇ–
କୋଥାଓ ଦୁଃଖ, କୋଥାଓ ମୃତ୍ୟୁ, କୋଥା ବିଚ୍ଛେଦ ନାଇ ॥
ମୃତ୍ୟୁ ସେ ଧରେ ମୃତ୍ୟୁର ରୂପ, ଦୁଃଖ ହୟ ହେ ଦୁଃଖେର କୂପ,
ତୋମା ହତେ ଯବେ ହଇୟେ ବିମୁଖ ଆପନାର ପାନେ ଚାଇ ॥
ହେ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ତବ ଚରଣେର କାଛେ ଯାହା-କିଛୁ ସବ ଆଛେ ଆଛେ ଆଛେ–
ନାଇ ନାଇ ଭୟ, ସେ ଶୁଧୁ ଆମାରଇ, ନିଶିଦିନ କାଁଦି ତାଇ ।
ଅନ୍ତରଗ୍ଲାନି ସଂସାରଭାର ପଲକ ଫେଲିତେ କୋଥା ଏକାକାର
ଜୀବନେର ମାଝେ ସ୍ୱରୂପ ତୋମାର ରାଖିବାରେ ଯଦି ପାଇ ॥

୧୩୦୭ (1901)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୯୭: ଆମି ଆଛି ତୋମାର ସଭାର

ଆମି ଆଛି ତୋମାର ସଭାର ଦୁୟାର-ଦେଶେ,
ସମୟ୍ ହଲେଇ ବିଦାୟ୍ ନେବ କେଁଦେ ହେସେ ॥
ମାଲାୟ୍ ଗେଁଥେ ଯେ ଫୁଲଗୁଲି ଦିୟେଛିଲେ ମାଥାୟ୍ ତୁଲି
ପାପଡ଼ି ତାହାର ପଡ଼ବେ ଝରେ ଦିନେର ଶେଷେ ॥
ଉଚ୍ଚ ଆସନ ନା ଯଦି ରୟ୍ ନାମବ ନୀଚେ,
ଛୋଟୋ ଛୋଟୋ ଗାନଗୁଲି ଏଇ ଛଡ଼ିୟେ୍ ପିଛେ ।
କିଛୁ ତୋ ତାର ରଇବେ ବାକି ତୋମାର ପଥେର ଧୂଲା ଢାକି,
ସବଗୁଲି କି ସନ୍ଧ୍ୟା-ହାଓୟାୟ୍ ଯାବେ ଭେସେ ? ।

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୪୮: ପେୟେଛି ଛୁଟି, ବିଦାୟ୍

ପେୟେଛି ଛୁଟି, ବିଦାୟ୍ ଦେହୋ ଭାଇ–
ସବାରେ ଆମି ପ୍ରଣାମ କରେ ଯାଇ ॥
ଫିରାୟେ ଦିନୁ ଦ୍ୱାରେର ଚାବି, ରାଖି ନା ଆର ଘରେର ଦାବି–
ସବାର ଆଜି ପ୍ରସାଦବାଣୀ ଚାଇ ॥
ଅନେକ ଦିନ ଛିଲାମ ପ୍ରତିବେଶୀ,
ଦିୟେଛି ଯତ ନିୟେଛି ତାର ବେଶି ।
ପ୍ରଭାତ ହୟେ ଏସେଛେ ରାତି, ନିବିୟା ଗେଲ କୋଣେର ବାତି–
ପଡ଼େଛେ ଡାକ, ଚଲେଛି ଆମି ତାଇ ॥

୯ ବୈଶାଖ ୧୩୧୯ (1912)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୫୯୯: ଆମାର ଯାବାର ବେଳାତେ

ଆମାର ଯାବାର ବେଳାତେ
ସବାଇ ଜୟଧ୍ୱନି କର୍ ।
ଭୋରେର ଆକାଶ ରାଙା ହଲ ରେ,
ଆମାର ପଥ ହଲ ସୁନ୍ଦର ॥
କୀ ନିୟେ ବା ଯାବ ସେଥା ଓଗୋ ତୋରା ଭାବିସ ନେ ତା,
ଶୂନ୍ୟ ହାତେଇ ଚଲବ ବହିୟେ
ଆମାର ବ୍ୟାକୁଲ ଅନ୍ତର ॥
ମାଲା ପ'ରେ ଯାବ ମିଲନବେଶେ,
ଆମାର ପଥିକସଜ୍ଜା ନୟ୍ ।
ବାଧା ବିପଦ ଆଛେ ମାଝେର ଦେଶେ,
ମନେ ରାଖି ନେ ସେଇ ଭୟ୍ ।
ଯାତ୍ରା ଯଖନ ହବେ ସାରା ଉଠବେ ଜ୍ୱଲେ ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା,
ପୂରବୀତେ କରୁଣ ବାଁଶରି
ଦ୍ୱାରେ ବାଜବେ ମଧୁର ସ୍ୱର ॥

୩୦ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୮ (1912)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେର ବଦଲେ 'ଏବାର ତୋରା ଆମାର ଯାବାର ବେଳାତେ'
୬ ଲାଇନେ 'ଶୂନ୍ୟ ହାତେଇ ଚଲବ, ବହିୟେ'

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୭୦୦: ଆଁଧାର ଏଲୋ ବ'ଲେ

ଆଁଧାର ଏଲୋ ବ'ଲେ

ତାଇ ତୋ ଘରେ ଉଠଲ ଆଲୋ ଜ୍ୱଲେ ॥

ଭୁଲେଛିଲେମ ଦିନେ, ରାତେ ନିଲେମ ଚିନେ–

ଜେନେଛି କାର ଲୀଲା ଆମାର ବକ୍ଷୋଦୋଲାର ଦୋଲେ ॥

ଘୁମହାରା ମୋର ବନେ

ବିହଙ୍ଗଗାନ ଜାଗଲ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ।

ଯଖନ ସକଲ ଶବ୍ଦ ହୟେଛେ ନିସ୍ତବ୍ଧ

ବସନ୍ତବାୟ୍ ମୋରେ ଜାଗାୟ୍ ପଲ୍ଲବକଲ୍ଲୋଲେ ॥

୭ ମାଘ ୧୩୩୪ (1928)

ପୂଜା/ ଶେଷ /୬୦୧: ଦିନ ଯଦି ହଲ ଅବସାନ

ଦିନ ଯଦି ହଲ ଅବସାନ
ନିଖିଲେର ଅନ୍ତରମନ୍ଦିରପ୍ରାଙ୍ଗନେ
ଓଇ ତବ ଏଲ ଆହ୍ୱାନ ॥
ଚେୟେ ଦେଖୋ ମଙ୍ଗଲରାତି ଜ୍ୱାଲି ଦିଲ ଉତ୍ସବବାତି,
ସ୍ତବ୍ଧ ଏ ସଂସାରପ୍ରାନ୍ତେ ଧରୋ ଧରୋ ତବ ବନ୍ଦନଗାନ ॥
କର୍ମେର୍-କଲରବ-କ୍ଲାନ୍ତ,
କରୋ ତବ ଅନ୍ତର ଶାନ୍ତ ।
ଚିତ୍ତ-ଆସନ ଦାଓ ମେଲେ, ନାଇ ଯଦି ଦର୍ଶନ ପେଲେ
ଆଁଧାରେ ମିଲିବେ ତାଁର ସ୍ପର୍ଶ–
ହର୍ଷେ ଜାଗାୟେ ଦିବେ ପ୍ରାଣ ॥

୬ ମାଘ ୧୩୩୪ (1928)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ 'ଧରୋ ଧରୋ ତବ' ⟹ 'ଧରୋ ତବ'
୬ ଲାଇନେ 'କର୍ମେର୍-କଲରବ-କ୍ଲାନ୍ତ' ⟹ 'କର୍ମେର କଲରବ-କ୍ଲାନ୍ତ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୭୦୨: ତୋମାର ହାତେର ଅରୁଣଲେଖା

ତୋମାର ହାତେର ଅରୁଣଲେଖା ପାବାର ଲାଗି ରାତାରାତି
ସ୍ତବ୍ଧ ଆକାଶ ଜାଗେ ଏକା ପୁବେର ପାନେ ବକ୍ଷ ପାତି ॥
ତୋମାର ରଙିନ ତୁଲିର পାকে   ନାମାବଲୀର ଆଁକନ ଆଁକେ,
ତାଇ ନିୟେ ତୋ ଫୁଲେର ବନେ ହାଓୟାୟ ହାଓୟାୟ ମାତାମାତି ॥
ଏଇ କାମନା ରଇଲ ମନେ– ଗୋପନେ ଆଜ ତୋମାୟ କବ
ପଡ଼ବେ ଆଁକା ମୋର ଜୀବନେ ରେଖାୟ ରେଖାୟ ଆଖର ତବ ।
ଦିନେର ଶେଷେ ଆମାୟ ଯବେ   ବିଦାୟ ନିୟେ ଯେତେଇ ହବେ
ତୋମାର ହାତେର ଲିଖନମାଳା
ସୁରେର ସୁତୋୟ ଯାବ ଗାଁଥି ॥

୩ ମାଘ ୧୩୩୩ (1926-1927)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୬୦୩: ଦିନେର ବେଳାୟ୍ ବାଁଶି ତୋମାର

ଦିନେର ବେଳାୟ୍ ବାଁଶି ତୋମାର ବାଜିୟେଛିଲେ ଅନେକ ସୁରେ–
ଗାନେର ପରଶ ପ୍ରାଣେ ଏଲ, ଆପନି ତୁମି ରଇଲେ ଦୂରେ ॥
ଶୁଧାଇ ଯତ ପଥେର ଲୋକେ 'ଏଇ ବାଁଶିଟି ବାଜାଲୋ କେ'–
ନାନାନ ନାମେ ଭୋଳାୟ୍ ତାରା, ନାନାନ ଦ୍ୱାରେ ବେଡ଼ାଇ ଘୁରେ ॥
ଏଖନ ଆକାଶ ମ୍ଲାନ ହଲ, କ୍ଲାନ୍ତ ଦିବା ଚକ୍ଷୁ ବୋଜେ–
ପଥେ ପଥେ ଫେରାଓ ଯଦି ମରବ ତବେ ମିଥ୍ୟା ଖୋଁଜେ ।
ବାହିର ଛେଡ଼େ ଭିତରେତେ ଆପନି ଲହୋ ଆସନ ପେତେ–
ତୋମାର ବାଁଶି ବାଜାଓ ଆସି
ଆମାର ପ୍ରାଣେର ଅନ୍ତଃପୁରେ ॥

୩୦ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୨୬ (1926)

ପୂଜା/ ଶେଷ /୬୦୪: ମଧୁର, ତୋମାର ଶେଷ ଯେ ନା

ମଧୁର, ତୋମାର ଶେଷ ଯେ ନା ପାଇ ପ୍ରହର ହଲ ଶେଷ–
ଭୁବନ ଜୁଡ଼େ ରଇଲ ଲେଗେ ଆନନ୍ଦ-ଆବେଶ ॥
ଦିନାନ୍ତେର ଏଇ ଏକ କୋନାତେ   ସନ୍ଧ୍ୟାମେଘେର ଶେଷ ସୋନାତେ
ମନ ଯେ ଆମାର ଗୁଞ୍ଜରିଛେ କୋଥାୟ୍ ନିରୁଦ୍ଦେଶ ॥
ସାୟ୍ନ୍ତନେର କ୍ଲାନ୍ତ ଫୁଲେର ଗନ୍ଧ ହାଓୟ୍ାର 'ପରେ
ଅଙ୍ଗବିହୀନ ଆଲିଙ୍ଗନେ ସକଲ ଅଙ୍ଗ ଭରେ ।
ଏଇ ଗୋଧୂଲିର ଧୂସରିମାୟ୍   ଶ୍ୟାମଲ ଧରାର ସୀମାୟ୍ ସୀମାୟ୍
ଶୁନି ବନେ ବନାନ୍ତରେ ଅସୀମ ଗାନେର ରେଶ ॥

୨୧ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୬୦୫: ଦିନ ଅବସାନ ହଲ

ଦିନ ଅବସାନ ହଲ ।

ଆମାର ଆଁଖି ହତେ ଅସ୍ତରବିର ଆଲୋର ଆଡ଼ାଲ ତୋଲୋ ॥

ଅନ୍ଧକାରେର ବୁକେର କାଛେ ନିତ୍ୟ-ଆଲୋର ଆସନ ଆଛେ,

ସେଥାୟ୍ ତୋମାର ଦୁୟାରଖାନି ଖୋଲୋ ॥

ସବ କଥା ସବ କଥାର ଶେଷେ ଏକ ହୟେ୍ ଯାକ ମିଲିୟେ୍ ଏସେ ।

ସ୍ତବ୍ଧ ବାଣୀର ହୃଦୟ୍-ମାଝେ ଗଭୀର ବାଣୀ ଆପନି ବାଜେ,

ସେଇ ବାଣୀଟି ଆମାର କାନେ ବୋଲୋ ॥

୧୩୨୮ (1921)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୨୦୭: ଶେଷ ନାହି ଯେ

ଶେଷ ନାହି ଯେ, ଶେଷ କଥା କେ ବଲବେ ?

ଆଘାତ ହୟେ୍ ଦେଖା ଦିଲ, ଆଗୁନ ହୟେ୍ ଜ୍ୱଲବେ ॥

ସାଙ୍ଗ ହଲେ ମେଘେର ପାଲା ଶୁରୁ ହବେ ବୃଷ୍ଟି-ଢାଲା,

ବରଫ-ଜମା ସାରା ହଲେ ନଦୀ ହୟେ୍ ଗଲବେ ॥

ଫୁରାଯ୍ ଯା ତା ଫୁରାଯ୍ ଶୁଧୁ ଚୋଖେ,

ଅନ୍ଧକାରେର ପେରିୟେ୍ ଦୁୟାର ଯାୟ୍ ଚଲେ ଆଲୋକେ ।

ପୁରାତନେର ହୃଦୟ୍ ଟୁଟେ ଆପନି ନୂତନ ଉଠବେ ଫୁଟେ,

ଜୀବନେ ଫୁଲ ଫୋଟା ହଲେ ମରଣେ ଫଲ ଫଲବେ ॥

୨୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୬୦୭: ରୂପସାଗରେ ଡୁବ ଦିୟେଛି

ରୂପସାଗରେ ଡୁବ ଦିୟେଛି ଅରୂପରତନ ଆଶା କରି,
ଘାଟେ ଘାଟେ ଘୁରବ ନା ଆର ଭାସିୟେ ଆମାର ଜୀର୍ଣ୍ଣ ତରୀ ॥
ସମୟ ଯେନ ହୟ ରେ ଏବାର ଢେଉ-ଖାଓୟା ସବ ଚୁକିୟେ ଦେବାର,
ସୁଧାୟ ଏବାର ତଲିୟେ ଗିୟେ ଅମର ହୟେ ରବ ମରି ॥
ଯେ ଗାନ କାନେ ଯାୟ ନା ଶୋନା ସେ ଗାନ ଯେଥାୟ ନିତ୍ୟ ବାଜେ
ପ୍ରାଣେର ବୀଣା ନିୟେ ଯାବ ସେଇ ଅତଳେର ସଭା-ମାଝେ ।
ଚିରଦିନେର ସୁରଟି ବେଁଧେ ଶେଷ ଗାନେ ତାର କାନ୍ନା କେଁଦେ
ନୀରବ ଯିନି ତାଁହାର ପାୟେ ନୀରବ ବୀଣା ଦିବ ଧରି ॥

୧୨ ପୌଷ ୧୩୧୬ (1909)

ପୂଜା/ ଶେଷ /୭୦୮: କେନ ରେ ଏଇ ଦୁୟାରଟୁକୁ ପାର

କେନ ରେ ଏଇ ଦୁୟାରଟୁକୁ ପାର ହତେ ସଂଶୟ୍?

ଜୟ୍ ଅଜାନାର ଜୟ୍ ।

ଏଇ ଦିକେ ତୋର ଭରସା ଯତ, ଓଇ ଦିକେ ତୋର ଭୟ୍!

ଜୟ୍ ଅଜାନାର ଜୟ୍ ।

ଜାନାଶୋନାର ବାସା ବେଁଧେ କାଟଲ ତୋ ଦିନ ହେସେ କେଁଦେ,

ଏଇ କୋଣେତେଇ ଆନାଗୋନା ନୟ୍ କିଛୁତେଇ ନୟ୍ ।

ଜୟ୍ ଅଜାନାର ଜୟ୍ ।

ମରଣକେ ତୁଇ ପର କରେଛିସ ଭାଇ,

ଜୀବନ ଯେ ତୋର ତୁଚ୍ଛ ହଲ ତାଇ ।

ଦୁ ଦିନ ଦିୟେ ଘେରା ଘରେ ତାଇତେ ଯଦି ଏତଇ ଧରେ,

ଚିରଦିନେର ଆବାସଖାନା ସେଇ କି ଶୂନ୍ୟମୟ୍?

ଜୟ୍ ଅଜାନାର ଜୟ୍ ।

ଭାଦ୍ର ୧୩୨୫ (1918)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୯ ଲାଇନେ 'ତୁଚ୍ଛ ହଲ' ⟹ 'କ୍ଷୁଦ୍ର ହଲ'

ଶେଷେର ଆଗେର ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

ପୂଜା/ ଶେଷ /୬୦୯: ଜୟ୍ ଭୈରବ, ଜୟ୍ ଶଙ୍କର

ଜୟ୍ ଭୈରବ, ଜୟ୍ ଶଙ୍କର!

ଜୟ୍ ଜୟ୍ ପ୍ରଳୟ଼ଙ୍କର, ଶଙ୍କର ଶଙ୍କର ॥

ଜୟ୍ ସଂଶୟ଼ଭେଦନ, ଜୟ୍ ବନ୍ଧନଚ୍ଛେଦନ,

ଜୟ୍ ସଙ୍କଟସଂହର ଶଙ୍କର ଶଙ୍କର ॥

ତିମିରହୃଦ୍‌ବିଦାରଣ ଜ୍ୱଳଦଗ୍ନିନିଦାରୁଣ,

ମରୁଶ୍ମଶାନସଞ୍ଚର ଶଙ୍କର ଶଙ୍କର!

ବଜ୍ରଘୋଷବାଣୀ, ରୁଦ୍ର, ଶୂଳପାଣି,

ମୃତ୍ୟୁସିନ୍ଧୁସନ୍ତର ଶଙ୍କର ଶଙ୍କର ॥

୩୦ ପୌଷ ୧୩୨୮ (1921-1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ସବ ଲାଇନେ ଶଙ୍କର ⟹ ଶଂକର

୨ ଲାଇନେ ପ୍ରଳୟ଼ଙ୍କର ⟹ ପ୍ରଳୟ଼ଂକର

୪ ଲାଇନେ ସଙ୍କଟସଂହର ⟹ ସଂକଟସଂହର

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୬୧୦: ଆଗୁନେ ହଲ ଆଗୁନମୟ୍

ଆଗୁନେ ହଲ ଆଗୁନମୟ୍ ।
ଜୟ୍ ଆଗୁନେର ଜୟ୍ ॥
ମିଥ୍ୟା ଯତ ହୃଦୟ୍ ଜୁଡ଼େ   ଏଇବେଳା ସବ ଯାକ-ନା ପୁଡ଼େ,
ମରଣ-ମାଝେ ତୋର ଜୀବନେର ହୋକ ରେ ପରିଚୟ୍ ॥
ଆଗୁନ ଏବାର ଚଲଲ ରେ ସନ୍ଧାନେ
କଲଙ୍କ ତୋର ଲୁକିୟେ ଆଛେ ପ୍ରାଣେ ।
ଆଡ଼ାଲ ତୋମାର ଯାକ ରେ ଘୁଚେ,   ଲଜ୍ଜା ତୋମାର ଯାକ ରେ ମୁଛେ,
ଚିରଦିନେର ମତୋ ତୋମାର ଛାଇ ହୟେ୍ ଯାକ ଭୟ୍ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୬ (1920)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେର ବଦଲେ
‘କଲଙ୍କ ତୋର କୋନ୍‌ଖାନେ ଯେ ଲୁକିୟେ ଆଛେ ପ୍ରାଣେ’

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୭୧୧: ଓରେ, ଆଗୁନ ଆମାର ଭାଇ

ଓରେ, ଆଗୁନ ଆମାର ଭାଇ,

ଆମି ତୋମାରଇ ଜୟ୍ ଗାଇ ।

ତୋମାର ଓଇ ଶିକଲ-ଭାଙା ଏମନ ରାଙା ମୂର୍ତି ଦେଖି ନାଇ ॥

ତୁମି ଦୁ ହାତ ତୁଲେ ଆକାଶ-ପାନେ ମେତେଛ ଆଜ କିସେର ଗାନେ,

ଏକି ଆନନ୍ଦମୟ୍ ନୃତ୍ୟ ଅଭୟ୍ ବଲିହାରି ଯାଇ ॥

ଯେଦିନ ଭବେର ମେୟାଦ ଫୁରୋବେ ଭାଇ, ଆଗଲ ଯାବେ ସରେ–

ସେ ଦିନ ହାତେର ଦଡ଼ି, ପାୟେର ବେଡ଼ି, ଦିବି ରେ ଛାଇ କରେ ।

ସେ ଦିନ ଆମାର ଅଙ୍ଗ ତୋମାର ଅଙ୍ଗେ ଓଇ ନାଚନେ ନାଚବେ ରଙ୍ଗେ–

ସକଲ ଦାହ ମିଟବେ ଦାହେ, ଘୁଚବେ ସବ ବାଲାଇ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ତୋମାରଇ ⟹ ତୋମାରି

୩ ଲାଇନେ 'ତୋମାର ଓଇ ଶିକଲ-ଭାଙା' ⟹ 'ତୋମାର ଶିକଲ-ଭାଙା'

୬ ଲାଇନେ ଫୁରୋବେ ⟹ ଫୁରାବେ

୭ ଲାଇନେ ବେଡ଼ି ⟹ ବେଡ୍ରୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୭୧୭: ଦୁଃଖ ଯେ ତୋର ନୟ୍ ରେ

ଦୁଃଖ ଯେ ତୋର ନୟ୍ ରେ ଚିରନ୍ତନ–
ପାର ଆଛେ ରେ ଏଇ ସାଗରେର ବିପୁଳ କ୍ରନ୍ଦନ ॥
ଏଇ ଜୀବନେର ବ୍ୟଥା ଯତ ଏଇଖାନେ ସବ ହବେ ଗତ,
ଚିରପ୍ରାଣେର ଆଳୟ୍-ମାଝେ ଅନନ୍ତ ସାନ୍ତ୍ୱନ ॥
ମରଣ ଯେ ତୋର ନୟ୍ ରେ ଚିରନ୍ତନ–
ଦୁୟାର ତାହାର ପେରିୟେ ଯାବି, ଛିଁଡ଼ବେ ରେ ବନ୍ଧନ ।
ଏ ବେଳା ତୋର ଯଦି ଝଡ଼େ ପୂଜାର କୁସୁମ ଝ'ରେ ପଡ଼େ,
ଯାବାର ବେଳାୟ୍ ଭରବେ ଥାଳାୟ୍ ମାଳା ଓ ଚନ୍ଦନ ॥

୧ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଅନନ୍ତ ସାନ୍ତ୍ୱନ' ⟹ 'ବିପୁଳ ସାନ୍ତ୍ୱନ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୭୧୩: ମରଣସାଗରପାରେ ତୋମରା

ମରଣସାଗରପାରେ ତୋମରା ଅମର,

ତୋମାଦେର ସ୍ମରି ।

ନିଖିଳେ ରଚିୟା ଗେଲେ ଆପନାରଇ ଘର,

ତୋମାଦେର ସ୍ମରି ।

ସଂସାରେ ଜ୍ୱେଲେ ଗେଲେ ଯେ ନବ ଆଲୋକ

ଜୟ୍ ହୋକ, ଜୟ୍ ହୋକ, ତାରି ଜୟ୍ ହୋକ–

ତୋମାଦେର ସ୍ମରି ।

ବନ୍ଦୀରେ ଦିୟେ ଗେଛ ମୁକ୍ତିର ସୁଧା,

ତୋମାଦେର ସ୍ମରି ।

ସତ୍ୟେର ବରମାଲେ ସାଜାଲେ ବସୁଧା,

ତୋମାଦେର ସ୍ମରି ।

ରେଖେ ଗେଲେ ବାଣୀ ସେ ଯେ ଅଭୟ୍ ଅଶୋକ,

ଜୟ୍ ହୋକ, ଜୟ୍ ହୋକ, ତାରି ଜୟ୍ ହୋକ–

ତୋମାଦେର ସ୍ମରି ॥

ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୩ (1926)

ପୂଜା/ ଶେଷ /୭୧୪: ଯେତେ ଯଦି ହୟ୍ ହବେ

ଯେତେ ଯଦି ହୟ୍ ହବେ–
ଯାବ, ଯାବ, ଯାବ ତବେ ॥
ଲେଗେଛିଲ କତ ଭାଲୋ ଏଇ-ଯେ ଆଁଧାର ଆଲୋ–
ଖେଲା କରେ ସାଦା କାଲୋ ଉଦାର ନଭେ ।
ଗେଲ ଦିନ ଧରା-ମାଝେ କତ ଭାବେ, କତ କାଜେ,
ସୁଖେ ଦୁଖେ କଭୁ ଲାଜେ, କଭୁ ଗରବେ ॥
ପ୍ରାଣପଣେ କତ ଦିନ ଶୁଧେଛି କଠିନ ଋଣ,
କଖନୋ ବା ଉଦାସୀନ ଭୁଲେଛି ସବେ ।
କଭୁ କ'ରେ ଗେନୁ ଖେଲା, ସ୍ରୋତେ ଭାସାଇନୁ ଭେଲା,
ଆନମନେ କତ ବେଲା କାଟାନୁ ଭବେ ॥
ଜୀବନ ହୟ୍ ନି ଫାଁକି, ଫଲେ ଫୁଲେ ଛିଲ ଢାକି,
ଯଦି କିଛୁ ରହେ ବାକି କେ ତାହା ଲବେ !
ଦେଓୟା-ନେଓୟା ଯାବେ ଚୁକେ, ବୋଝା-ଖସେ-ଯାଓୟା ବୁକେ
ଯାବ ଚଲେ ହାସିମୁଖେ– ଯାବ ନୀରବେ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ପ୍ରଥମ ଦୁ ଲାଇନ
'ଯାବ, ଯାବ, ଯାବ ତବେ,
ଯେତେ ଯଦି ହୟ୍ ହବେ ।'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୭୧୫: ପଥେର ଶେଷ କୋଥାය়্

ପଥେର ଶେଷ କୋଥାয়্, ଶେଷ କୋଥାয়্, କୀ ଆଛେ ଶେଷେ!
ଏତ କାମନା, ଏତ ସାଧନା କୋଥାয়্ ମେଶେ? ।
ତେଉ ଓଠେ ପଡ଼େ କାଁଦାର, ସମ୍ମୁଖେ ଘନ ଆଁଧାର,
ପାର ଆଛେ ଗୋ ପାର ଆଛେ– ପାର ଆଛେ କୋନ୍ ଦେଶେ? ।
ଆଜ ଭାବି ମନେ ମନେ ମରିଚୀକା-ଅନ୍ୱେଷଣେ ହାୟ୍
ବୁଝି ତୃଷ୍ଣାର ଶେଷ ନେଇ । ମନେ ଭୟ୍ ଲାଗେ ସେଇ–
ହାଲ-ଭାଙା ପାଲ-ଛେଁଡ଼ା ବ୍ୟଥା ଚଲେଛେ ନିରୁଦ୍ଦେଶେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେର ବଦଲେ 'ପାର ଆଛେ କୋନ୍ ଦେଶେ ।'
୫ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ହାୟ୍' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୬୧୭: ଯାବାବେଳାୟ୍ ରୁଦ୍ର ରବେ

ଯାବାବେଳାୟ୍ ରୁଦ୍ର ରବେ   ବନ୍ଧନଡୋର ଛିନ୍ନ ହବେ ।
ଛିନ୍ନ ହବେ, ଛିନ୍ନ ହବେ ॥
ମୁକ୍ତ ଆମି, ରୁଦ୍ଧ ଦ୍ୱାରେ   ବନ୍ଦୀ କରେ କେ ଆମାରେ !
ଯାଇ ଚଲେ ଯାଇ ଅନ୍ଧକାରେ   ଘଣ୍ଟା ବାଜାୟ୍ ସନ୍ଧ୍ୟା ଯବେ ॥

୪ ଚୈତ୍ର ୧୩୩୩ (1927)

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଶେଷ /୬୧୭: ଆଜକେ ମୋରେ ବୋଲୋ ନା

ଆଜକେ ମୋରେ ବୋଲୋ ନା କାଜ କରତେ,
ଯାବ ଆମି ଦେଖାଶୋନାର ନେପଥ୍ୟେ ଆଜ ସରତେ
କ୍ଷଣିକ ମରଣ ମରତେ ॥
ଅଚିନ କୂଳେ ପାଡ଼ି ଦେବ, ଆଲୋକଲୋକେ ଜନ୍ମ ନେବ,
ମରଣରସେ ଅଲଖଝୋରାୟ ପ୍ରାଣେର କଲସ ଭରତେ ॥
ଅନେକ କାଲେର କାନ୍ନାହାସିର ଛାୟା
ଧରୁକ ସାଁଝେର ରଙିନ ମେଘେର ମାୟା ।
ଆଜକେ ନାହୟ ଏକଟି ବେଳା ଛାଡ଼ବ ମାଟିର ଦେହେର ଖେଳା,
ଗାନେର ଦେଶେ ଯାବ ଉଡ଼େ ସୁରେର ଦେହ ଧରତେ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୪୫ (1938)

 contact: somen@iopb.res.in

স্বদেশ/৯: আমার সোনার বাংলা

ସ୍ୱଦେଶ/୯: ଆମାର ସୋନାର ବାଂଲା

ଆମାର ସୋନାର ବାଂଲା, ଆମି ତୋମାୟ୍ ଭାଲୋବାସି ।
ଚିରଦିନ ତୋମାର ଆକାଶ, ତୋମାର ବାତାସ, ଆମାର ପ୍ରାଣେ ବାଜାୟ୍ ବାଁଶି ॥
ଓ ମା, ଫାଗୁନେ ତୋର ଆମେର ବନେ ଘ୍ରାଣେ ପାଗଲ କରେ,
ମରି ହାୟ୍, ହାୟ୍ ରେ–
ଓ ମା, ଅଘ୍ରାଣେ ତୋର ଭରା କ୍ଷେତେ ଆମି କୀ ଦେଖେଛି ମଧୁର ହାସି ॥

କୀ ଶୋଭା, କୀ ଛାୟ୍ା ଗୋ, କୀ ସ୍ନେହ, କୀ ମାୟ୍ା ଗୋ–
କୀ ଆଁଚଲ ବିଛାୟ୍େଛ ବଟେର ମୂଲେ, ନଦୀର କୂଲେ କୂଲେ ।
ମା, ତୋର ମୁଖେର ବାଣୀ ଆମାର କାନେ ଲାଗେ ସୁଧାର ମତୋ,
ମରି ହାୟ୍, ହାୟ୍ ରେ–
ମା, ତୋର ବଦନଖାନି ମଲିନ ହଲେ, ଓ ମା, ଆମି ନୟ୍ନଜଲେ ଭାସି ॥

ତୋମାର ଏଇ ଖେଲାଘରେ ଶିଶୁକାଲ କାଟିଲ ରେ,
ତୋମାରି ଧୁଲାମାଟି ଅଙ୍ଗେ ମାଖି ଧନ୍ୟ ଜୀବନ ମାନି ।
ତୁଇ ଦିନ ଫୁରାଲେ ସନ୍ଧ୍ୟାକାଲେ କୀ ଦୀପ ଜ୍ୱାଲିସ ଘରେ,
ମରି ହାୟ୍, ହାୟ୍ ରେ–
ତଖନ ଖେଲାଧୁଲା ସକଲ ଫେଲେ, ଓ ମା, ତୋମାର କୋଲେ ଛୁଟେ ଆସି ॥

ଧେନୁ-ଚରା ତୋମାର ମାଠେ, ପାରେ ଯାବାର ଖେୟ୍ାଘାଟେ,
ସାରା ଦିନ ପାଖି-ଡାକା ଛାୟ୍ାୟ୍-ଢାକା ତୋମାର ପଲ୍ଲୀବାଟେ,
ତୋମାର ଧାନେ-ଭରା ଆଙିନାତେ ଜୀବନେର ଦିନ କାଟେ,
ମରି ହାୟ୍, ହାୟ୍ ରେ–
ଓ ମା, ଆମାର ଯେ ଭାଇ ତାରା ସବାଇ, ଓ ମା, ତୋମାୟ୍ ରାଖାଲ ତୋମାର ଚାଷି ॥

ଓ ମା, ତୋର ଚରଣେତେ ଦିଲେମ ଏଇ ମାଥା ପେତେ–
ଦେ ଗୋ ତୋର ପାୟ୍େର ଧୂଲା, ସେ ଯେ ଆମାର ମାଥାର ମାନିକ ହବେ ।
ଓ ମା, ଗରିବେର ଧନ ଯା ଆଛେ ତାଇ ଦିବ ଚରଣତଲେ,
ମରି ହାୟ୍, ହାୟ୍ ରେ–
ଆମି ପରେର ଘରେ କିନବ ନା ଆର, ମା, ତୋର ଭୂଷଣ ବ'ଲେ ଗଲାର ଫାଁସି ॥

ଗୀତରୂପ: ୭ ଆଗସ୍ଟ ୧୯୦୫ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯৮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ 'ଆମି କୀ ଦେଖେଛି' ⟹ 'କୀ ଦେଖେଛି'

୧୦,୧୫,୨୦ ଲାଇନେ 'ଓ ମା,' ନେଇ ।

ଶେଷ ଲାଇନେ 'ମା' ନେଇ ।

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୭: ଓ ଆମାର ଦେଶେର ମାଟି

ଓ ଆମାର	ଦେଶେର ମାଟି, ତୋମାର ’ପରେ ଠେକାଇ ମାଥା ।
ତୋମାତେ	ବିଶ୍ୱମୟୀର, ତୋମାତେ ବିଶ୍ୱମାୟେର ଆଁଚଲ ପାତା ॥
ତୁମି	ମିଶେଛ ମୋର ଦେହେର ସନେ,
ତୁମି	ମିଳେଛ ମୋର ପ୍ରାଣେ ମନେ,
ତୋମାର ଓଇ	ଶ୍ୟାମଲବରଣ କୋମଲ ମୂର୍ତି ମର୍ମେ ଗାଁଥା ॥
ଓଗୋ ମା,	ତୋମାର କୋଲେ ଜନମ ଆମାର, ମରଣ ତୋମାର ବୁକେ ।
	ତୋମାର ’ପରେ ଖେଲା ଆମାର ଦୁଃଖେ ସୁଖେ ।
ତୁମି	ଅନ୍ନ ମୁଖେ ତୁଲେ ଦିଲେ,
ତୁମି	ଶୀତଲ ଜଲେ ଜୁଡ଼ାଇଲେ,
ତୁମି ଯେ	ସକଲ-ସହା ସକଲ-ବହା ମାତାର ମାତା ॥
ଓ ମା,	ଅନେକ ତୋମାର ଖେୟେଛି ଗୋ, ଅନେକ ନିୟେଛି ମା–
ତବୁ	ଜାନି ନେ-ଯେ କୀ ବା ତୋମାୟ ଦିୟେଛି ମା !
ଆମାର	ଜନମ ଗେଲ ବୃଥା କାଜେ,
ଆମି	କାଟାନୁ ଦିନ ଘରେର ମାଝେ–
ତୁମି	ବୃଥା ଆମାୟ ଶକ୍ତି ଦିଲେ ଶକ୍ତିଦାତା ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧୧ ଲାଇନେ ‘ଓ ମା, ଅନେକ ॥ ।’ ⟹ ‘ଅନେକ’

୧୩ ଲାଇନେ ‘ବୃଥା କାଜେ’ ⟹ ‘ମିଛେ କାଜେ’

ସ୍ୱଦେଶ/୩: ଯଦି ତୋର ଡାକ ଶୁନେ କେଉ

ଯଦି ତୋର ଡାକ ଶୁନେ କେଉ ନା ଆସେ ତବେ ଏକଲା ଚଲୋ ରେ ।
ଏକଲା ଚଲୋ, ଏକଲା ଚଲୋ, ଏକଲା ଚଲୋ, ଏକଲା ଚଲୋ ରେ ॥
ଯଦି କେଉ କଥା ନା କୟ୍, ଓରେ ଓରେ ଓ ଅଭାଗା,
ଯଦି ସବାଇ ଥାକେ ମୁଖ ଫିରାୟେ୍ ସବାଇ କରେ ଭୟ୍–
ତବେ ପରାନ ଖୁଲେ
ଓ ତୁଇ ମୁଖ ଫୁଟେ ତୋର ମନେର କଥା ଏକଲା ବଲୋ ରେ ॥
ଯଦି ସବାଇ ଫିରେ ଯାୟ୍, ଓରେ ଓରେ ଓ ଅଭାଗା,
ଯଦି ଗହନ ପଥେ ଯାବାର କାଲେ କେଉ ଫିରେ ନା ଚାୟ୍–
ତବେ ପଥେର କାଁଟା
ଓ ତୁଇ ରକ୍ତମାଖା ଚରଣତଲେ ଏକଲା ଦଲୋ ରେ ॥
ଯଦି ଆଲୋ ନା ଧରେ, ଓରେ ଓରେ ଓ ଅଭାଗା,
ଯଦି ଝଡ଼-ବାଦଲେ ଆଁଧାର ରାତେ ଦୁୟାର ଦେୟ୍ ଘରେ–
ତବେ ବଜ୍ରାନଲେ
ଆପନ ବୁକେର ପାଁଜର ଜ୍ୱାଲିୟେ୍ ନିୟେ୍ ଏକଲା ଜ୍ୱଲୋ ରେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର - ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୪: ତୋର ଆପନ ଜନେ ଛାଡ଼ବେ

ତୋର ଆପନ ଜନେ ଛାଡ଼ବେ ତୋରେ,
ତା ବ'ଲେ ଭାବନା କରା ଚଲବେ ନା ।
ଓ ତୋର ଆଶାଲତା ପଡ଼ବେ ଛିଁଡ଼େ,
ହୟତୋ ରେ ଫଲ ଫଲବେ ନା ॥
ଆସବେ ପଥେ ଆଁଧାର ନେମେ, ତାଇ ବ'ଲେଇ କି ରଇବି ଥେମେ–
ଓ ତୁଇ ବାରେ ବାରେ ଜ୍ୱାଲବି ବାତି,
ହୟତୋ ବାତି ଜ୍ୱଲବେ ନା ॥
ଶୁନେ ତୋମାର ମୁଖେର ବାଣୀ ଆସବେ ଘିରେ ବନେର ପ୍ରାଣୀ–
ହୟତୋ ତୋମାର ଆପନ ଘରେ
ପାଷାଣ ହିୟା ଗଲବେ ନା ।
ବଦ୍ଧ ଦୁୟାର ଦେଖଲି ବ'ଲେ ଅମନି କି ତୁଇ ଆସବି ଚଲେ–
ତୋରେ ବାରେ ବାରେ ଠେଲତେ ହବେ,
ହୟତୋ ଦୁୟାର ଟଲବେ ନା ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର - ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ସ୍ୱଦେଶ/୫: ଏବାର ତୋର ମରା ଗାଙ୍ଗେ

ଏବାର ତୋର ମରା ଗାଙ୍ଗେ ବାନ ଏସେଛେ, 'ଜୟ୍ ମା' ବଲେ ଭାସା ତରୀ ॥
ଓରେ ରେ ଓରେ ମାଝି, କୋଥାୟ୍ ମାଝି, ପ୍ରାଣପଣେ, ଭାଇ, ଡାକ ଦେ ଆଜି–
ତୋରା ସବାଇ ମିଲେ ବୈଠା ନେ ରେ, ଖୁଲେ ଫେଲ୍ ସବ ଦଡ଼ାଦଡ଼ି ॥
ଦିନେ ଦିନେ ବାଡ଼ଲ ଦେନା, ଓ ଭାଇ, କରଲି ନେ କେଉ ବେଚା କେନା–
ହାତେ ନାଇ ରେ କଡ଼ା କଡ଼ି ।
ଘାଟେ ବାଁଧା ଦିନ ଗେଲ ରେ, ମୁଖ ଦେଖାବି କେମନ କ'ରେ–
ଓରେ, ଦେ ଖୁଲେ ଦେ, ପାଲ ତୁଲେ ଦେ, ଯା ହୟ୍ ହବେ ବାଁଚି ମରି ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର - ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୬: ନିଶିଦିନ ଭରସା ରାଖିସ

ନିଶିଦିନ ଭରସା ରାଖିସ, ଓରେ ମନ, ହବେଇ ହବେ ।
ଯଦି ପଣ କରେ ଥାକିସ ସେ ପଣ ତୋମାର ରବେଇ ରବେ ।
ଓରେ ମନ, ହବେଇ ହବେ ॥
ପାଷାଣସମାନ ଆଛେ ପଡ଼େ, ପ୍ରାଣ ପେୟେ ସେ ଉଠବେ ଓରେ ,
ଆଛେ ଯାରା ବୋବାର ମତନ ତାରାଓ କଥା କବେଇ କବେ ॥
ସମୟ୍ ହଲ, ସମୟ୍ ହଲ– ଯେ ଯାର ଆପନ ବୋଝା ତୋଲୋ ରେ–
ଦୁଃଖ ଯଦି ମାଥାୟ୍ ଧରିସ ସେ ଦୁଃଖ ତୋର ସବେଇ ସବେ ।
ଘଣ୍ଟା ଯଖନ ଉଠବେ ବେଜେ ଦେଖବି ସବାଇ ଆସବେ ସେଜେ–
ଏକ ସାଥେ ସବ ଯାତ୍ରୀ ଯତ ଏକଇ ରାସ୍ତା ଲବେଇ ଲବେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ଓରେ ⟹ ନଡ଼େ
୬ ଲାଇନେ 'ବୋଝା ତୋଲୋ ରେ–' ⟹ 'ବୋଝା ତୋଲୋ;'

 contact: somen@iopb.res.in

স্বদেশ/৭: আমি ভয় করব না

ଆମି ଭୟ୍ କରବ ନା ଭୟ୍ କରବ ନା ।

ଦୁ ବେଳା ମରାର ଆଗେ ମରବ ନା, ଭାଇ, ମରବ ନା ॥

ତରୀଖାନା ବାଇତେ ଗେଲେ ମାଝେ ମାଝେ ତୁଫାନ ମେଲେ–

ତାଇ ବ'ଲେ ହାଲ ଛେଡ଼େ ଦିୟେ ଧରବ ନା, କାନ୍ନାକାଟି ଧରବ ନା ॥

ଶକ୍ତ ଯା ତାଇ ସାଧତେ ହବେ, ମାଥା ତୁଲେ ରଇବ ଭବେ–

ସହଜ ପଥେ ଚଲବ ଭେବେ ପଡ଼ବ ନା, ପାଁକେର 'ପରେ ପଡ଼ବ ନା ॥

ଧର୍ମ ଆମାର ମାଥାୟ୍ ରେଖେ ଚଲବ ସିଧେ ରାସ୍ତା ଦେଖେ–

ବିପଦ ଯଦି ଏସେ ପଡ଼େ ସରବ ନା, ଘରେର କୋଣେ ସରବ ନା ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪, ୬, ଶେଷ ଲାଇନେର ମାଝେର 'ଧରବ ନା,', 'ପଡ଼ବ ନା,', 'ସରବ ନା,' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୮: ଆପନି ଅବଶ ହଲି, ତବେ

ଆପନି ଅବଶ ହଲି, ତବେ ବଲ ଦିବି ତୁଇ କାରେ ?
ଉଠେ ଦାଁଡ଼ା, ଉଠେ ଦାଁଡ଼ା, ଭେଙେ ପଡ଼ିସ ନା ରେ ॥
କରିସ ନେ ଲାଜ, କରିସ ନେ ଭୟ, ଆପନାକେ ତୁଇ କରେ ନେ ଜୟ–
ସବାଇ ତଖନ ସାଡ଼ା ଦେବେ ଡାକ ଦିବି ତୁଇ ଯାରେ ॥
ବାହିର ଯଦି ହଲି ପଥେ ଫିରିସ ନେ ଆର କୋନୋମତେ,
ଥେକେ ଥେକେ ପିଛନ-ପାନେ ଚାସ ନେ ବାରେ ବାରେ ।
ନେଇ ଯେ ରେ ଭୟ ତ୍ରିଭୁବନେ, ଭୟ ଶୁଧୁ ତୋର ନିଜେର ମନେ–
ଅଭୟଚରଣ ଶରଣ କ'ରେ ବାହିର ହୟେ ଯା ରେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର - ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୯: ଆମରା ମିଳେଛି ଆଜ ମାୟେର

ଆମରା ମିଳେଛି ଆଜ ମାୟେର ଡାକେ ।
ଘରେର ହୟେ ପରେର ମତନ ଭାଇ ଛେଡ଼େ ଭାଇ କ'ଦିନ ଥାକେ ? ।
ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ଥେକେ ଥେକେ 'ଆୟ୍' ବଲେ ଓଇ ଡେକେଛେ କେ,
ସେଇ ଗଭୀର ସ୍ୱରେ ଉଦାସ କରେ– ଆର କେ କାରେ ଧରେ ରାଖେ ? ।
ଯେଥାୟ୍ ଥାକି ଯେ ଯେଖାନେ ବାଁଧନ ଆଛେ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ,
ସେଇ ପ୍ରାଣେର ଟାନେ ଟେନେ ଆନେ– ସେଇ ପ୍ରାଣେର ବେଦନ ଜାନେ ନା କେ ? ।
ମାନ ଅପମାନ ଗେଛେ ଘୁଚେ, ନୟନେର ଜଲ ଗେଛେ ମୁଛେ–
ସେଇ ନବୀନ ଆଶେ ହୃଦୟ୍ ଭାସେ ଭାଇୟେର ପାଶେ ଭାଇକେ ଦେଖେ ॥
କତ ଦିନେର ସାଧନଫଲେ ମିଳେଛି ଆଜ ଦଲେ ଦଲେ–
ଆଜ ଘରେର ଛେଲେ ସବାଇ ମିଲେ ଦେଖା ଦିୟେ ଆୟ୍ ରେ ମାକେ ॥

ଗୀତରୂପ: ଡିସେମ୍ବର ୧୮୮୬ (1886)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।
୬ ଲାଇନେ 'ସେଇ ପ୍ରାଣେର ଟାନେ ଟେନେ' ⟹ 'ପ୍ରାଣେର ଟାନେ ଟେନେ'
୮ ଲାଇନେ 'ସେଇ ନବୀନ ଆଶେ ହୃଦୟ୍' ⟹ 'ନବୀନ ଆଶେ ହୃଦୟ୍' ।

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୧୦: ଆମରା ସବାଇ ରାଜା ଆମାଦେର

ଆମରା ସବାଇ ରାଜା ଆମାଦେର ଏଇ ରାଜାର ରାଜତ୍ୱେ-
ନଇଲେ ମୋଦେର ରାଜାର ସନେ ମିଲବ କୀ ସ୍ୱତ୍ୱେ ? ।
ଆମରା ଯା ଖୁଶି ତାଇ କରି, ତବୁ ତାଁର ଖୁଶିତେଇ ଚରି,
ଆମରା ନଇ ବାଁଧା ନଇ ଦାସେର ରାଜାର ତ୍ରାସେର ଦାସତ୍ୱେ–
ନଇଲେ ମୋଦେର ରାଜାର ସନେ ମିଲବ କୀ ସ୍ୱତ୍ୱେ ? ।
ରାଜା ସବାରେ ଦେନ ମାନ, ସେ ମାନ ଆପନି ଫିରେ ପାନ,
ମୋଦେର ଖାଟୋ କ'ରେ ରାଖେ ନି କେଉ କୋନୋ ଅସତ୍ୟେ–
ନଇଲେ ମୋଦେର ରାଜାର ସନେ ମିଲବ କୀ ସ୍ୱତ୍ୱେ ?
ଆମରା ଚଲବ ଆପନ ମତେ, ଶେଷେ ମିଲବ ତାଁରି ପଥେ,
ମୋରା ମରବ ନା କେଉ ବିଫଲତାର ବିଷମ ଆବର୍ତେ–
ନଇଲେ ମୋଦେର ରାଜାର ସନେ ମିଲବ କୀ ସ୍ୱତ୍ୱେ ? ।

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୧୧: ସଙ୍କୋଚେର ବିହ୍ୱଳତା

ସଙ୍କୋଚେର ବିହ୍ୱଳତା ନିଜେରେ ଅପମାନ,
ସଙ୍କଟେର କଲ୍ପନାତେ ହୋୟୋ ନା ମ୍ରିୟମାଣ ।
ମୁକ୍ତ କରୋ ଭୟ, ଆପନା ମାଝେ ଶକ୍ତି ଧରୋ, ନିଜେରେ କରୋ ଜୟ ।
ଦୁର୍ବଲେରେ ରକ୍ଷା କରୋ, ଦୁର୍ଜନେରେ ହାନୋ,
ନିଜେରେ ଦୀନ ନିଃସହାୟ ଯେନ କଭୁ ନା ଜାନୋ ।
ମୁକ୍ତ କରୋ ଭୟ, ନିଜେର 'ପରେ କରିତେ ଭର ନା ରେଖୋ ସଂଶୟ ।
ଧର୍ମ ଯବେ ଶଙ୍ଖରବେ କରିବେ ଆହ୍ୱାନ
ନୀରବ ହୟେ, ନମ୍ର ହୟେ, ପଣ କରିୟୋ ପ୍ରାଣ ।
ମୁକ୍ତ କରୋ ଭୟ, ଦୁରୂହ କାଜେ ନିଜେରଇ ଦିୟୋ କଠିନ ପରିଚୟ ॥

ପୌଷ ୧୩୩୭ (1930)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ସଙ୍କୋଚେର ⟹ ସଂକୋଚେର
୨ ଲାଇନେ ସଙ୍କଟେର ⟹ ସଂକଟେର

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୧୨: ନାଇ ନାଇ ଭୟ୍, ହବେ ହବେ

ନାଇ ନାଇ ଭୟ୍, ହବେ ହବେ ଜୟ୍, ଖୁଲେ ଯାବେ ଏଇ ଦ୍ୱାର–
ଜାନି ଜାନି ତୋର ବନ୍ଧନଡୋର ଛିଁଡ଼େ ଯାବେ ବାରେ ବାର ।।
ଖନେ ଖନେ ତୁଇ ହାରାୟେ୍ ଆପନା ସୁପ୍ତିନିଶୀଥ କରିସ ଯାପନା–
ବାରେ ବାରେ ତୋରେ ଫିରେ ପେତେ ହବେ ବିଶ୍ୱେର ଅଧିକାର ।।
ସ୍ଥଲେ ଜଲେ ତୋର ଆଛେ ଆହ୍ୱାନ, ଆହ୍ୱାନ ଲୋକାଲୟେ୍–
ଚିରଦିନ ତୁଇ ଗାହିବି ଯେ ଗାନ ସୁଖେ ଦୁଖେ ଲାଜେ ଭୟେ୍ ।
ଫୁଲପଲ୍ଲବ ନଦୀନିର୍ଝର ସୁରେ ସୁରେ ତୋର ମିଳାଇବେ ସ୍ୱର–
ଛନ୍ଦେ ଯେ ତୋର ସ୍ପନ୍ଦିତ ହବେ ଆଲୋକ ଅନ୍ଧକାର ।।

୧୮ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୧୩: ଆମାଦେର ଯାତ୍ରା ହଲ ଶୁରୁ

ଆମାଦେର ଯାତ୍ରା ହଲ ଶୁରୁ ଏଖନ, ଓଗୋ କର୍ଣ୍ଣଧାର ।
ତୋମାରେ କରି ନମସ୍କାର ।
ଏଖନ ବାତାସ ଛୁଟୁକ, ତୁଫାନ ଉଠୁକ, ଫିରବ ନା ଗୋ ଆର–
ତୋମାରେ କରି ନମସ୍କାର ।
ଆମରା ଦିୟେ ତୋମାର ଜୟଧ୍ୱନି ବିପଦ ବାଧା ନହି ଗଣି
ଓଗୋ କର୍ଣ୍ଣଧାର ।
ଏଖନ ମାଭୈଃ ବଲି ଭାସାଇ ତରୀ, ଦାଓ ଗୋ କରି ପାର–
ତୋମାରେ କରି ନମସ୍କାର ।

ଏଖନ ରଇଲ ଯାରା ଆପନ ଘରେ ଚାବ ନା ପଥ ତାଦେର ତରେ
ଓଗୋ କର୍ଣ୍ଣଧାର ।
ଯଖନ ତୋମାର ସମୟ୍ ଏଲ କାଛେ ତଖନ କେ ବା କାର–
ତୋମାରେ କରି ନମସ୍କାର ।
ମୋଦେର କେବା ଆପନ, କେ ବା ଅପର, କୋଥାୟ୍ ବାହିର, କୋଥା ବା ଘର
ଓଗୋ କର୍ଣ୍ଣଧାର ।
ଚେୟେ ତୋମାର ମୁଖେ ମନେର ସୁଖେ ନେବ ସକଲ ଭାର–
ତୋମାରେ କରି ନମସ୍କାର ।

ଆମରା ନିୟେଛି ଦାଁଡ଼, ତୁଲେଛି ପାଲ, ତୁମି ଏଖନ ଧରୋ ଗୋ ହାଲ
ଓଗୋ କର୍ଣ୍ଣଧାର ।
ମୋଦେର ମରଣ ବାଁଚନ ଢେଉୟେର ନାଚନ, ଭାବନା କୀ ବା ତାର–
ତୋମାରେ କରି ନମସ୍କାର ।
ଆମରା ସହାୟ୍ ଖୁଁଜେ ପରେର ଦ୍ୱାରେ ଫିରବ ନା ଆର ବାରେ ବାରେ
ଓଗୋ କର୍ଣ୍ଣଧାର ।
କେବଲ ତୁମିଇ ଆଛ ଆମରା ଆଛି ଏଇ ଜେନେଛି ସାର–
ତୋମାରେ କରି ନମସ୍କାର ।

୨୧ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୩ ଲାଇନେ 'ମୋଦେର କେବା ଆପନ' ⟹ 'ଆମାର କେବା ଆପନ'
୨୧ ଲାଇନେ 'ପରେର ଦ୍ୱାରେ' ⟹ 'ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ'

  contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୧୪: ଜନଗଣମନ-ଅଧିନାୟକ ଜୟ୍

ଜନଗଣମନ-ଅଧିନାୟକ ଜୟ୍ ହେ ଭାରତଭାଗ୍ୟବିଧାତା !
ପଞ୍ଜାବ ସିନ୍ଧୁ ଗୁଜରାଟ ମରାଠା ଦ୍ରାବିଡ଼ ଉତ୍କଳ ବଙ୍ଗ
ବିନ୍ଧ୍ୟ ହିମାଚଳ ଯମୁନା ଗଙ୍ଗା ଉଚ୍ଛଳଜଳଧିତରଙ୍ଗ
ତବ ଶୁଭ ନାମେ ଜାଗେ, ତବ ଶୁଭ ଆଶିସ ମାଗେ,
ଗାହେ ତବ ଜୟ୍‌ଗାଥା ।
ଜନଗଣମଙ୍ଗଳଦାୟକ ଜୟ୍ ହେ ଭାରତଭାଗ୍ୟବିଧାତା !
ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ଜୟ୍ ଜୟ୍, ଜୟ୍ ହେ ॥

ଅହରହ ତବ ଆହ୍ୱାନ ପ୍ରଚାରିତ, ଶୁନି ତବ ଉଦାର ବାଣୀ
ହିନ୍ଦୁ ବୌଦ୍ଧ ଶିଖ ଜୈନ ପାରସିକ ମୁସଲମାନ ଖୃସ୍ଟାନୀ
ପୂରବ ପଶ୍ଚିମ ଆସେ ତବ ସିଂହାସନ-ପାଶେ
ପ୍ରେମହାର ହୟ୍ ଗାଁଥା ।
ଜନଗଣ-ଐକ୍ୟ-ବିଧାୟକ ଜୟ୍ ହେ ଭାରତଭାଗ୍ୟବିଧାତା !
ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ଜୟ୍ ଜୟ୍, ଜୟ୍ ହେ ॥

ପତନ-ଅଭ୍ୟୁଦୟ୍-ବନ୍ଧୁର ପନ୍ଥା, ଯୁଗ-ଯୁଗ ଧାବିତ ଯାତ୍ରୀ ।
ହେ ଚିରସାରଥି, ତବ ରଥଚକ୍ରେ ମୁଖରିତ ପଥ ଦିନରାତ୍ରି ।
ଦାରୁଣ ବିପ୍ଲବ-ମାଝେ ତବ ଶଙ୍ଖଧ୍ୱନି ବାଜେ
ସଙ୍କଟଦୁଃଖତ୍ରାତା ।
ଜନଗଣପଥପରିଚାୟକ ଜୟ୍ ହେ ଭାରତଭାଗ୍ୟବିଧାତା !
ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ଜୟ୍ ଜୟ୍, ଜୟ୍ ହେ ॥

ଘୋରତିମିରଘନ ନିବିଡ଼ ନିଶୀଥେ ପୀଡ଼ିତ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ଦେଶେ

ଜାଗ୍ରତ ଛିଲ ତବ ଅବିଚଲ ମଙ୍ଗଲ ନତନୟନେ ଅନିମେଷେ ।

ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନେ ଆତଙ୍କେ ରକ୍ଷା କରିଲେ ଅଙ୍କେ

ସ୍ନେହମୟୀ ତୁମି ମାତା ।

ଜନଗଣଦୁଃଖତ୍ରାୟକ ଜୟ ହେ ଭାରତଭାଗ୍ୟବିଧାତା !

ଜୟ ହେ, ଜୟ ହେ, ଜୟ ହେ, ଜୟ ଜୟ ଜୟ, ଜୟ ହେ ॥

ରାତ୍ରି ପ୍ରଭାତିଲ, ଉଦିଲ ରବିଚ୍ଛବି ପୂର୍ବ-ଉଦୟଗିରିଭାଲେ–

ଗାହେ ବିହଙ୍ଗମ, ପୁଣ୍ୟ ସମୀରଣ ନବଜୀବନରସ ଢାଲେ ।

ତବ କରୁଣାରୁଣରାଗେ ନିଦ୍ରିତ ଭାରତ ଜାଗେ

ତବ ଚରଣେ ନତ ମାଥା ।

ଜୟ ଜୟ ଜୟ ହେ, ଜୟ ରାଜେଶ୍ୱର ଭାରତଭାଗ୍ୟବିଧାତା !

ଜୟ ହେ, ଜୟ ହେ, ଜୟ ହେ, ଜୟ ଜୟ ଜୟ, ଜୟ ହେ ॥

ଗୀତରୂପ ୨୮ ଡିସେମ୍ବର ୧୯୧୧ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ 'ଉଚ୍ଛଳଜଳଧିତରଙ୍ଗ' ⟹ 'ଉଚ୍ଛଳ ଜଳଧିତରଙ୍ଗ'

୭ ଲାଇନେ 'ଜନଗଣମଙ୍ଗଳଦାୟକ' ⟹ 'ଜନଗଣ-ମଙ୍ଗଳଦାୟକ'

୨୦ ଲାଇନେ 'ଘୋରତିମିରଘନ' ⟹ 'ଘୋର ତିମିରଘନ'

୨୪ ଲାଇନେ 'ଜନଗଣଦୁଃଖତ୍ରାୟକ' ⟹ 'ଜନଗଣ-ଦୁଃଖତ୍ରାୟକ'

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୧୪: ହେ ମୋର ଚିତ୍ତ, ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥେ

ହେ ମୋର ଚିତ୍ତ, ପୁଣ୍ୟ ତୀର୍ଥେ ଜାଗୋ ରେ ଧୀରେ
ଏଇ ଭାରତେର ମହାମାନବେର ସାଗରତୀରେ ।
ହେଥାୟ୍ ଦାଁଡ଼ାୟେ୍ ଦୁ ବାହୁ ବାଡ଼ାୟେ୍ ନମି ନରଦେବତାରେ–
ଉଦାର ଛନ୍ଦେ, ପରମାନନ୍ଦେ ବନ୍ଦନ କରି ତାଁରେ ।
ଧ୍ୟାନଗମ୍ଭୀର ଏଇ-ଯେ ଭୂଧର, ନଦୀ-ଜପମାଳା-ଧୃତ ପ୍ରାନ୍ତର,
ହେଥାୟ୍ ନିତ୍ୟ ହେରୋ ପବିତ୍ର ଧରିତ୍ରୀରେ–
ଏଇ ଭାରତେର ମହାମାନବେର ସାଗରତୀରେ ॥

କେହ ନାହି ଜାନେ କାର ଆହ୍ୱାନେ କତ ମାନୁଷେର ଧାରା
ଦୁର୍ବାର ସ୍ରୋତେ ଏଲ କୋଥା ହତେ, ସମୁଦ୍ରେ ହଲ ହାରା ।
ହେଥାୟ୍ ଆର୍ଯ, ହେଥା ଅନାର୍ଯ, ହେଥାୟ୍ ଦ୍ରାବିଡ଼ ଚୀନ–
ଶକ-ହୁନ-ଦଲ ପାଠାନ-ମୋଗଲ ଏକ ଦେହେ ହଲ ଲୀନ ।
ପଶ୍ଚିମେ ଆଜି ଖୁଲିୟାଛେ ଦ୍ୱାର, ସେଥା ହତେ ସବେ ଆନେ ଉପହାର,
ଦିବେ ଆର ନିବେ, ମିଲାବେ ମିଲିବେ, ଯାବେ ନା ଫିରେ–
ଏଇ ଭାରତେର ମହାମାନବେର ସାଗରତୀରେ ॥

ଏସୋ ହେ ଆର୍ଯ, ଏସୋ ଅନାର୍ଯ, ହିନ୍ଦୁ-ମୁସଲମାନ ।
ଏସୋ ଏସୋ ଆଜ ତୁମି ଇଂରାଜ, ଏସୋ ଏସୋ ଖୃସ୍ଟାନ ।
ଏସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଶୁଚି କରି ମନ ଧରୋ ହାତ ସବାକାର ।
ଏସୋ ହେ ପତିତ, ହୋକ ଅପନୀତ ସବ ଅପମାନଭାର ।
ମାର ଅଭିଷେକେ ଏସୋ ଏସୋ ତ୍ୱରା, ମଙ୍ଗଲଘଟ ହୟ୍ ନି ଯେ ଭରା
ସବାର-ପରଶେ-ପବିତ୍ର-କରା ତୀର୍ଥନୀରେ–
ଆଜି ଭାରତେର ମହାମାନବେର ସାଗରତୀରେ ॥

୧୮ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

ସ୍ୱଦେଶ/୧୭: ଦେଶ ଦେଶ ନନ୍ଦିତ କରି

ଦେଶ ଦେଶ ନନ୍ଦିତ କରି ମନ୍ଦ୍ରିତ ତବ ଭେରୀ
ଆସିଲ ଯତ ବୀରବୃନ୍ଦ ଆସନ ତବ ଘେରି ।
ଦିନ ଆଗତ ଓଇ, ଭାରତ ତବୁ କଇ ?
ସେ କି ରହିଲ ଲୁପ୍ତ ଆଜି ସବ-ଜନ ପଶ୍ଚାତେ ?
ଲଉକ ବିଶ୍ୱକର୍ମଭାର ମିଳି ସବାର ସାଥେ ।
ପ୍ରେରଣ କର' ଭୈରବ ତବ ଦୁର୍ଜୟ ଆହ୍ୱାନ ହେ, ଜାଗ୍ରତ ଭଗବାନ ହେ ॥

ବିଘ୍ନବିପଦ ଦୁଃଖଦହନ ତୁଚ୍ଛ କରିଲ ଯାରା
ମୃତ୍ୟୁଗହନ ପାର ହଇଲ, ଟୁଟିଲ ମୋହକାରା ।
ଦିନ ଆଗତ ଓଇ, ଭାରତ ତବୁ କଇ ?
ନିଶ୍ଚଲ ନିର୍ବୀର୍ଯବାହୁ କର୍ମକୀର୍ତିହୀନେ
ବ୍ୟର୍ଥଶକ୍ତି ନିରାନନ୍ଦ ଜୀବନଧନଦୀନେ
ପ୍ରାଣ ଦାଓ, ପ୍ରାଣ ଦାଓ, ଦାଓ ଦାଓ ପ୍ରାଣ ହେ, ଜାଗ୍ରତ ଭଗବାନ ହେ ॥

ନୂତନଯୁଗସୂର୍ଯ ଉଠିଲ, ଛୁଟିଲ ତିମିରରାତ୍ରି,
ତବ ମନ୍ଦିର-ଅଙ୍ଗନ ଭରି ମିଳିଲ ସକଲ ଯାତ୍ରୀ ।
ଦିନ ଆଗତ ଓଇ, ଭାରତ ତବୁ କଇ ?
ଗତଗୌରବ, ହୃତ-ଆସନ, ନତମସ୍ତକ ଲାଜେ–
ଗ୍ଲାନି ତାର ମୋଚନ କର' ନରସମାଜମାଝେ ।
ସ୍ଥାନ ଦାଓ, ସ୍ଥାନ ଦାଓ, ଦାଓ ଦାଓ ସ୍ଥାନ ହେ, ଜାଗ୍ରତ ଭଗବାନ ହେ ॥

ଜନଗଣପଥ ତବ ଜୟରଥଚକ୍ରମୁଖର ଆଜି,
ସ୍ପନ୍ଦିତ କରି ଦିଗ୍‌ଦିଗନ୍ତ ଉଠିଲ ଶଙ୍ଖ ବାଜି ।
ଦିନ ଆଗତ ଓଇ, ଭାରତ ତବୁ କଇ ?
ଦୈନ୍ୟଜୀର୍ଣ୍ଣ କକ୍ଷ ତାର, ମଳିନ ଶୀର୍ଣ୍ଣ ଆଶା,
ତ୍ରାସରୁଦ୍ଧ ଚିତ୍ତ ତାର, ନାହି ନାହି ଭାଷା ।
କୋଟିମୌନକଣ୍ଠପୂର୍ଣ୍ଣ ବାଣୀ କର' ଦାନ ହେ, ଜାଗ୍ରତ ଭଗବାନ ହେ ॥

ଯାରା ତବ ଶକ୍ତି ଲଭିଲ ନିଜ ଅନ୍ତରମାଝେ

ବର୍ଜିତ ଭୟ୍, ଅର୍ଜିତ ଜୟ୍, ସାର୍ଥକ ହ'ଲ କାଜେ ।

ଦିନ ଆଗତ ଓଇ, ଭାରତ ତବୁ କଇ ?

ଆତ୍ମ-ଅବିଶ୍ୱାସ ତାର ନାଶ' କଠିନ ଘାତେ,

ପୁଞ୍ଜିତ ଅବସାଦଭାର ହାନ' ଅଶନିପାତେ ।

ଛାୟାଭୟଚକିତମୂଢ଼ କରହ ପରିତ୍ରାଣ ହେ, ଜାଗ୍ରତ ଭଗବାନ ହେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୨୪ (1917)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭, ୨୪, ୨୮ , ୨୯ ଲାଇନେ 'କର' ','ନାଶ", 'ହାନ"

⟹ 'କରୋ', 'ନାଶୋ', 'ହାନୋ'

ରଚନାବଳୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୧୭: ମାତୃମନ୍ଦିର-ପୁଣ୍ୟ-ଅଙ୍ଗନ

ମାତୃମନ୍ଦିର-ପୁଣ୍ୟ-ଅଙ୍ଗନ କର' ମହୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଜ ହେ
ବର -ପୁତ୍ରସଙ୍ଘ ବିରାଜ' ହେ ।
ଶୁଭ ଶଙ୍ଖ ବାଜହ ବାଜ' ହେ ।
ଘନ ତିମିରରାତ୍ରିର ଚିର ପ୍ରତୀକ୍ଷା
ପୂର୍ଣ୍ଣ କର', ଲହ' ଜ୍ୟୋତିଦୀକ୍ଷା,
ଯାତ୍ରୀଦଲ ସବ ସାଜ' ହେ ।
ଶୁଭ ଶଙ୍ଖ ବାଜହ ବାଜ' ହେ ।
ବଲ ଜୟ୍ ନରୋତ୍ତମ, ପୁରୁଷସତ୍ତମ,
ଜୟ୍ ତପସ୍ୱିରାଜ ହେ ।
ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ହେ ।
ଏସ' ବଜ୍ରମହାସନେ ମାତୃ-ଆଶୀର୍ଭାଷଣେ,
ସକଲ ସାଧକ ଏସ' ହେ, ଧନ୍ୟ କର' ଏ ଦେଶ ହେ ।
ସକଲ ଯୋଗୀ, ସକଲ ତ୍ୟାଗୀ, ଏସ' ଦୁଃସହଦୁଃଖଭାଗୀ–
ଏସ' ଦୁର୍ଜୟଶକ୍ତିସମ୍ପଦ ମୁକ୍ତବନ୍ଧ ସମାଜ ହେ ।
ଏସ' ଜ୍ଞାନୀ, ଏସ' କର୍ମି ନାଶ' ଭାରତଲାଜ ହେ ।
ଏସ' ମଙ୍ଗଲ, ଏସ' ଗୌରବ,
ଏସ' ଅକ୍ଷୟ୍ପୁଣ୍ୟସୌରଭ,
ଏସ' ତେଜଃସୂର୍ଯ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କୀର୍ତି-ଅମ୍ବର ମାଝ ହେ
ବୀରଧର୍ମେ ପୁଣ୍ୟକର୍ମେ ବିଶ୍ୱହୃଦୟେ ରାଜ' ହେ ।
ଶୁଖ ଶଙ୍ଖ ବାଜହ ବାଜ' ହେ ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ନରୋତ୍ତମ, ପୁରୁଷସତ୍ତମ,
ଜୟ୍ ତପସ୍ୱିରାଜ ହେ ।
ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ହେ, ଜୟ୍ ହେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୧୧ (1904)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
କର', ବିରାଜ', ବାଜ', ସାଜ', ଲହ', ବଲ, ଏସ', ନାଶ' ଜାତୀୟ୍ ଶବ୍ଦ
⟹ କରୋ, ବିରାଜୋ, ବାଜୋ, ସାଜୋ, ଲହୋ, ବଲୋ, ଏସୋ, ନାଶୋ
୧୦, ଶେଷ ଲାଇନେର ବଦଲେ 'ଜୟ୍ ହେ !'

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୯୮: ଆଗେ ଚଲ୍, ଆଗେ ଚଲ୍ ଭାଇ

ଆଗେ ଚଲ୍, ଆଗେ ଚଲ୍ ଭାଇ!
ପଡ଼େ ଥାକା ପିଛେ, ମରେ ଥାକା ମିଛେ,
ବେଁଚେ ମରେ କିବା ଫଳ ଭାଇ!
ଆଗେ ଚଲ୍, ଆଗେ ଚଲ୍ ଭାଇ ॥
ପ୍ରତି ନିମେଷେଇ ଯେତେଛେ ସମୟ୍,
ଦିନ କ୍ଷଣ ଚେୟେ ଥାକା କିଛୁ ନୟ୍–
'ସମୟ୍ ସମୟ୍' କ'ରେ ପାଁଜି ପୁଁଥି ଧ'ରେ
ସମୟ୍ କୋଥା ପାବି ବଲ୍ ଭାଇ!
ଆଗେ ଚଲ୍, ଆଗେ ଚଲ୍ ଭାଇ ॥

ପିଛାୟେ ଯେ ଆଛେ ତାରେ ଡେକେ ନାଓ
ନିୟେ ଯାଓ ସାଥେ କରେ–
କେହ ନାହି ଆସେ, ଏକା ଚଲେ ଯାଓ
ମହତ୍ତ୍ୱେର ପଥ ଧରେ ।
ପିଛୁ ହତେ ଡାକେ ମାୟାର କାଁଦନ,
ଛିଁଡ଼େ ଚଲେ ଯାଓ ମୋହେର ବାଁଧନ–
ସାଧିତେ ହଇବେ ପ୍ରାଣେର ସାଧନ,
ମିଛେ ନୟନେର ଜଳ ଭାଇ!
ଆଗେ ଚଲ୍, ଆଗେ ଚଲ୍ ଭାଇ ॥

ଚିରଦିନ ଆଛି ଭିଖାରିର ବେଶେ
ଜଗତେର ପଥପାଶେ–
ଯାରା ଚଲେ ଯାୟ୍ କୃପାଚୋଖେ ଚାୟ୍,
ପଦଧୁଲା ଉଡ଼େ ଆସେ ।
ଧୂଳିଶଯ୍ୟା ଛେଡ଼େ ଓଠୋ ଓଠୋ ସବେ
ମାନବେର ସାଥେ ଯୋଗ ଦିତେ ହବେ–
ତା ଯଦି ନା ପାରୋ ଚେୟେ ଦେଖୋ ତବେ
ଓଇ ଆଛେ ରସାତଳ ଭାଇ!
ଆଗେ ଚଲ୍, ଆଗେ ଚଲ୍ ଭାଇ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୪ (1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୩୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୯ ଲାଇନେ 'ଭିଖାରିର' ⟹ 'ଭିଖାରୀର'
ରଚନାବଳୀତେ ପ୍ରଥମ ସ୍ତବକେର ପର:

ଅତୀତେର ସ୍ମୃତି, ତାରି ସ୍ୱପ୍ନ ନିତି,
ଗଭୀର ଘୁମେର ଆୟୋଜନ,
ଏ ଯେ ସ୍ୱପ୍ନେର ସୁଖ, ସୁଖେର ଛଳନା,
ଆର ନାହି ତାହେ ପ୍ରୟୋଜନ ।
ଦୁଃଖ ଆଛେ କତ, ବିଘ୍ନ ଶତ ଶତ,
ଜୀବନେର ପଥେ ସଂଗ୍ରାମ ସତତ,
ଚଲିତେ ହଇବେ ପୁରୁଷେର ମତୋ
ହୃଦୟେ ବହିୟା ବଲ୍, ଭାଇ ।
ଆଗେ ଚଲ୍, ଆଗେ ଚଲ୍ ଭାଇ ॥

ଦେଖୋ ଯାତ୍ରୀ ଯାୟ୍, ଜୟ୍ ଗାନ ଗାୟ୍,
ରାଜପଥେ ଗଳାଗଳି,
ଏ ଆନନ୍ଦସ୍ୱରେ, କେ ରୟେଛେ ଘରେ,
କୋଣେ କରେ ଦଳାଦଳି ।
ବିପୁଳ ଏ ଧରା, ଚଞ୍ଚଳ ସମୟ୍,
ମହାବେଗବାନ ମାନବ ହୃଦୟ୍,
ଯାରା ବ'ସେ ଆଛେ ତାରା ବଡ଼ୋ ନୟ୍,
ଛାଡ଼ୋ ଛାଡ଼ୋ ତାରା ବଡ଼ୋ ନୟ୍,
ଆଗେ ଚଲ୍, ଆଗେ ଚଲ୍ ଭାଇ ॥

contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୧୯: ଆନନ୍ଦଧ୍ୱନି ଜାଗାଓ ଗଗନେ

ଆନନ୍ଦଧ୍ୱନି ଜାଗାଓ ଗଗନେ ।
କେ ଆଛ ଜାଗିୟା ପୂରବେ ଚାହିୟା,
ବଲୋ 'ଉଠ ଉଠ' ସଘନେ ଗଭୀରନିଦ୍ରାମଗନେ ॥
ହେରୋ ତିମିରରଜନୀ ଯାୟ ଓଇ, ହାସେ ଉଷା ନବ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟୀ–
ନବ ଆନନ୍ଦେ, ନବ ଜୀବନେ,
ଫୁଲ୍ଲ କୁସୁମେ, ମଧୁର ପବନେ, ବିହଙ୍ଗକଲକୂଜନେ ॥
ହେରୋ ଆଶାର ଆଲୋକେ ଜାଗେ ଶୁକତାରା ଉଦୟ-ଅଚଳ-ପଥେ,
କିରଣକିରୀଟେ ତରୁଣ ତପନ ଉଠିଛେ ଅରୁଣରଥେ–
ଚଲୋ ଯାଇ କାଜେ ମାନବସମାଜେ, ଚଲୋ ବାହିରିୟା ଜଗତେର ମାଝେ–
ଥେକୋ ନା ଅଲସ ଶୟନେ, ଥେକୋ ନା ମଗନ ସ୍ୱପନେ ॥
ଯାୟ ଲାଜ ତ୍ରାସ, ଆଲସ ବିଲାସ କୁହକ ମୋହ ଯାୟ ।
ଓଇ ଦୂର ହୟ ଶୋକ ସଂଶୟ ଦୁଃଖ ସ୍ୱପନପ୍ରାୟ ।
ଫେଲୋ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଚୀର, ପରୋ ନବ ସାଜ, ଆରମ୍ଭ କରୋ ଜୀବନେର କାଜ–
ସରଲ ସବଲ ଆନନ୍ଦମନେ, ଅମଲ ଅଟଲ ଜୀବନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୯ (1893)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୦ ଲାଇନେ 'ଅଲସ ଶୟନେ' ⟹ 'ମଗନ ଶୟନେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୨୦: ବାଂଲାର ମାଟି, ବାଂଲାର ଜଳ

ବାଂଲାର ମାଟି, ବାଂଲାର ଜଳ, ବାଂଲାର ବାୟୁ, ବାଂଲାର ଫଳ--

ପୁଣ୍ୟ ହଉକ, ପୁଣ୍ୟ ହଉକ, ପୁଣ୍ୟ ହଉକ ହେ ଭଗବାନ ॥

ବାଂଲାର ଘର, ବାଂଲାର ହାଟ, ବାଂଲାର ବନ, ବାଂଲାର ମାଠ–

ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଉକ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଉକ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଉକ ହେ ଭଗବାନ ॥

ବାଙାଲିର ପଣ, ବାଙାଲିର ଆଶା, ବାଙାଲିର କାଜ, ବାଙାଲିର ଭାଷା-

ସତ୍ୟ ହଉକ, ସତ୍ୟ ହଉକ, ସତ୍ୟ ହଉକ ହେ ଭଗବାନ ॥

ବାଙାଲିର ପ୍ରାଣ, ବାଙାଲିର ମନ, ବାଙାଲିର ଘରେ ଯତ ଭାଇ ବୋନ–

ଏକ ହଉକ, ଏକ ହଉକ, ଏକ ହଉକ, ହେ ଭଗବାନ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର-ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ସ୍ୱଦେଶ/୨୧: ଆଜି ବାଂଲାଦେଶେର ହୃଦୟ୍

ଆଜି ବାଂଲାଦେଶେର ହୃଦୟ୍ ହତେ କଖନ ଆପନି
ତୁମି ଏଇ ଅପରୂପ ରୂପେ ବାହିର ହଲେ ଜନନୀ!
ଓଗୋ ମା, ତୋମାୟ୍ ଦେଖେ ଦେଖେ ଆଁଖି ନା ଫିରେ!
ତୋମାର ଦୁୟାର ଆଜି ଖୁଲେ ଗେଛେ ସୋନାର ମନ୍ଦିରେ।

ଡାନ ହାତେ ତୋର ଖଡ୍ଗ ଜ୍ୱଲେ, ବାଁ ହାତ କରେ ଶଙ୍କାହରଣ,
ଦୁଇ ନୟନେ ସ୍ନେହେର ହାସି, ଲଲାଟନେତ୍ର ଆଗୁନବରଣ।
ଓଗୋ ମା, ତୋମାର କୀ ମୁରତି ଆଜି ଦେଖି ରେ!
ତୋମାର ମୁକ୍ତକେଶେର ପୁଞ୍ଜ ମେଘେ ଲୁକାୟ୍ ଅଶନି,
ତୋମାର ଆଁଚଲ ଝଲେ ଆକାଶତଲେ ରୌଦ୍ରବସନୀ!
ଓଗୋ ମା, ତୋମାୟ୍ ଦେଖେ ଦେଖେ ଆଁଖି ନା ଫିରେ!
ତୋମାର ଦୁୟାର ଆଜି ଖୁଲେ ଗେଛେ ସୋନାର ମନ୍ଦିରେ।

ଯଖନ ଅନାଦରେ ଚାଇ ନି ମୁଖେ ଭେବେଛିଲେମ ଦୁଃଖିନୀ ମା
ଆଛେ ଭାଙା ଘରେ ଏକଲା ପଡ଼େ, ଦୁଖେର ବୁଝି ନାଇକୋ ସୀମା।
କୋଥା ସେ ତୋର ଦରିଦ୍ର ବେଶ, କୋଥା ସେ ତୋର ମଲିନ ହାସି–
ଆକାଶେ ଆଜ ଛଡ଼ିୟେ ଗେଲ ଓଇ ଚରଣେର ଦୀପ୍ତିରାଶି!
ଓଗୋ ମା, ତୋମାର କୀ ମୁରତି ଆଜି ଦେଖି ରେ!

ଆଜି ଦୁଖେର ରାତେ ସୁଖେର ସ୍ରୋତେ ଭାସାଓ ଧରଣୀ–
ତୋମାର ଅଭୟ୍ ବାଜେ ହୃଦୟ୍ମାଝେ ହୃଦୟ୍ହରଣୀ!
ଓଗୋ ମା, ତୋମାୟ୍ ଦେଖେ ଦେଖେ ଆଁଖି ନା ଫିରେ!
ତୋମାର ଦୁୟାର ଆଜି ଖୁଲେ ଗେଛେ ସୋନାର ମନ୍ଦିରେ।

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର-ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ସ୍ୱଦେଶ/୨୨: ଆମାୟ୍ ବୋଲୋ ନା ଗାହିତେ

ଆମାୟ୍ ବୋଲୋ ନା ଗାହିତେ ବୋଲୋ ନା ।
ଏକି ଶୁଧୁ ହାସି ଖେଲା, ପ୍ରମୋଦେର ମେଳା, ଶୁଧୁ ମିଛେ କଥା ଛଳନା ? ।
ଏ ଯେ ନୟନେର ଜଲ, ହତାଶେର ଶ୍ୱାସ, କଳଙ୍କେର କଥା, ଦରିଦ୍ରେର ଆଶ,
ଏ ଯେ ବୁକ-ଫାଟା ଦୁଖେ ଗୁମରିଛେ ବୁକେ ଗଭୀର ମରମବେଦନା ।
ଏ କି ଶୁଧୁ ହାସି ଖେଲା, ପ୍ରମୋଦେର ମେଳା, ଶୁଧୁ ମିଛେକଥା ଛଳନା ? ।
ଏସେଛି କି ହେଥା ଯଶେର କାଙାଳି କଥା ଗେଁଥେ ଗେଁଥେ ନିତେ କରତାଳି–
ମିଛେ କଥା କୟେ, ମିଛେ ଯଶ ଲୟେ, ମିଛେ କାଜେ ନିଶିଯାପନା !
କେ ଜାଗିବେ ଆଜ, କେ କରିବେ କାଜ, କେ ଘୁଚାତେ ଚାହେ ଜନନୀର ଲାଜ–
କାତରେ କାଁଦିବେ, ମାୟେର ପାୟେ ଦିବେ ସକଳ ପ୍ରାଣେର କାମନା ?
ଏକି ଶୁଧୁ ହାସି ଖେଲା, ପ୍ରମୋଦେର ମେଳା, ଶୁଧୁ ମିଛେ କଥା ଛଳନା ? ।

୧୨୯୩ (1886)

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୨୩: ଅୟି ଭୁବନମନୋମୋହିନୀ

ଅୟି ଭୁବନମନୋମୋହିନୀ, ମା,
ଅୟି ନିର୍ମଳସୂର୍ଯକରୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ଧରଣୀ ଜନକଜନନିଜନନୀ ॥
ନୀଳସିନ୍ଧୁଜଳଧୌତଚରଣତଳ, ଅନିଳବିକମ୍ପିତ-ଶ୍ୟାମଳ-ଅଞ୍ଚଳ,
ଅମ୍ବରଚୁମ୍ବିତଭାଳହିମାଚଳ, ଶୁଭ୍ରତୁଷାରକିରୀଟିନୀ ॥
ପ୍ରଥମ ପ୍ରଭାତ ଉଦୟ ତବ ଗଗନେ, ପ୍ରଥମ ସାମରବ ତବ ତପୋବନେ,
ପ୍ରଥମ ପ୍ରଚାରିତ ତବ ବନଭବନେ ଜ୍ଞାନଧର୍ମ କତ କାବ୍ୟକାହିନୀ ।
ଚିରକଲ୍ୟାଣମୟୀ ତୁମି ଧନ୍ୟ, ଦେଶବିଦେଶେ ବିତରିଛ ଅନ୍ନ–
ଜାହ୍ନବୀଯମୁନା ବିଗଳିତ କରୁଣା ପୁଣ୍ୟପୀୟୂଷସ୍ତନ୍ୟବାହିନୀ ॥

ଗୀତରୂପ: ଡିସେମ୍ବର ୧୮୯୬(1896)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ମା' ନେଇ ।

୨ ଲାଇନେ ଜନକଜନନିଜନନୀ ⟹ ଜନକଜନନୀଜନନୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୨୪: ସାର୍ଥକ ଜନମ ଆମାର

ସାର୍ଥକ ଜନମ ଆମାର ଜନ୍ମେଛି ଏଇ ଦେଶେ ।
ସାର୍ଥକ ଜନମ, ମା ଗୋ, ତୋମାୟ୍ ଭାଲୋବେସେ ॥
ଜାନି ନେ ତୋର ଧନରତନ ଆଛେ କି ନା ରାଣୀର ମତନ,
ଶୁଧୁ ଜାନି ଆମାର ଅଙ୍ଗ ଜୁଡ଼ାୟ୍ ତୋମାର ଛାୟାୟ୍ ଏସେ ॥
କୋନ୍ ବନେତେ ଜାନି ନେ ଫୁଲ ଗନ୍ଧେ ଏମନ କରେ ଆକୁଲ,
କୋନ୍ ଗଗନେ ଓଠେ ରେ ଚାଁଦ ଏମନ ହାସି ହେସେ ।
ଆଁଖି ମେଲେ ତୋମାର ଆଲୋ ପ୍ରଥମ ଆମାର ଚୋଖ ଜୁଡ଼ାଲୋ,
ଓଇ ଆଲୋତେ ନୟନ ରେଖେ ମୁଦବ ନୟନ ଶେଷେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଏଇ ଦେଶେ' ⟹ 'ଏ ଦେଶେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୨୫: ଯେ ତୋମାୟ୍ ଛାଡ଼େ ଛାଡ଼ୁକ

ଯେ ତୋମାୟ୍ ଛାଡ଼େ ଛାଡ଼ୁକ, ଆମି ତୋମାୟ୍ ଛାଡ଼ବ ନା ମା !
ଆମି ତୋମାର ଚରଣ–
ମା ଗୋ, ଆମି ତୋମାର ଚରଣ କରବ ଶରଣ, ଆର କାରୋ ଧାର ଧାରବ ନା ମା ॥
କେ ବଲେ ତୋର ଦରିଦ୍ର ଘର, ହୃଦୟେ ତୋର ରତନରାଶି–
ଆମି ଜାନି ଗୋ ତାର ମୂଲ୍ୟ ଜାନି, ପରେର ଆଦର କାଡ଼ବ ନା ମା ॥
ମାନେର ଆଶେ ଦେଶବିଦେଶେ ଯେ ମରେ ସେ ମରୁକ ଘୁରେ–
ତୋମାର ଛେଁଡ଼ା କାଁଥା ଆଛେ ପାତା, ଭୁଲତେ ସେ ଯେ ପାରବ ନା ମା ! ।
ଧନେ ମାନେ ଲୋକେର ଟାନେ ଭୁଲିୟେ ନିତେ ଚାୟ୍ ଯେ ଆମାୟ୍–
ଓ ମା, ଭୟ୍ ଯେ ଜାଗେ ଶିୟର୍-ବାଗେ, କାରୋ କାଛେଇ ହାରବ ନା ମା ॥

ଭାଦ୍ର-ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର୍ ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ ୨ ଲାଇନ ନେଇ ।
୩ ଲାଇନେ କାରୋ ⟹ କାରଓ

ସ୍ୱଦେଶ/୨୭: ଯେ ତୋରେ ପାଗଲ ବଲେ

ଯେ ତୋରେ ପାଗଲ ବଲେ ତାରେ ତୁଇ ବଲିସ ନେ କିଛୁ ॥
ଆଜକେ ତୋରେ କେମନ ଭେବେ ଅଙ୍ଗେ ଯେ ତୋର ଧୁଲୋ ଦେବେ
କାଲ ସେ ପ୍ରାତେ ମାଲା ହାତେ ଆସବେ ରେ ତୋର ପିଛୁ-ପିଛୁ ॥
ଆଜକେ ଆପନ ମାନେର ଭରେ ଥାକ୍ ସେ ବସେ ଗଦିର 'ପରେ–
କାଲକେ ପ୍ରେମେ ଆସବେ ନେମେ, କରବେ ସେ ତାର ମାଥା ନିଚୁ ॥

ଭାଦ୍ର-ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୨୭: ଓରେ, ତୋରା ନେଇ ବା କଥା

ଓରେ, ତୋରା ନେଇ ବା କଥା ବଲଲି,
ଦାଁଡ଼ିୟେ ହାଟେର ମଧିଖାନେ ନେଇ ଜାଗାଲି ପଲ୍ଲୀ ॥
ମରିସ ମିଥ୍ୟେ ବ'କେ ଝ'କେ, ଦେଖେ କେବଲ ହାସେ ଲୋକେ,
ନାହୟ ନିୟେ ଆପନ ମନେର ଆଗୁନ ମନେ ମନେଇ ଜ୍ୱଲଲି ॥
ଅନ୍ତରେ ତୋର ଆଛେ କୀ ଯେ ନେଇ ରଟାଲି ନିଜେ ନିଜେ,
ନାହୟ ବାଦ୍ୟଗୁଲୋ ବନ୍ଧ ରେଖେ ଚୁପେଚାପେଇ ଚଲଲି ॥
କାଜ ଥାକେ ତୋ କର୍ ଗେ ନା କାଜ, ଲାଜ ଥାକେ ତୋ ଘୁଚା ଗେ ଲାଜ,
ଓରେ, କେ ଯେ ତୋରେ କୀ ବଲେଛେ ନେଇ ବା ତାତେ ଟଲଲି ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର-ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୬୮: ଯଦି ତୋର ଭାବନା ଥାକେ

ଯଦି ତୋର ଭାବନା ଥାକେ ଫିରେ ଯା-ନା । ତବେ ତୁଇ ଫିରେ ଯା-ନା ।
ଯଦି ତୋର ଭୟ୍ ଥାକେ ତୋ କରି ମାନା ॥
ଯଦି ତୋର ଘୁମ ଜଡ଼ିୟେ ଥାକେ ଗାୟେ ଭୁଲବି ଯେ ପଥ ପାୟେ ପାୟେ,
ଯଦି ତୋର ହାତ କାଁପେ ତୋ ନିବିୟେ ଆଲୋ ସବାରେ କରବି କାନା ॥
ଯଦି ତୋର ଛାଡ଼ତେ କିଛୁ ନା ଚାହେ ମନ କରିସ ଭାରୀ ବୋଝା ଆପନ–
ତବେ ତୁଇ ସଇତେ କଭୁ ପାରବି ନେ ରେ ଏ ବିଷମ ପଥେର ଟାନା ॥
ଯଦି ତୋର ଆପନା ହତେ ଅକାରଣେ ସୁଖ ସଦା ନା ଜାଗେ ମନେ
ତବେ ତୁଇ ତର୍କ କ'ରେ ସକଳ କଥା କରିବି ନାନାଖାନା ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର-ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ସବାରେ କରବି କାନା' ⟹ 'ସବାରେ କି କରବି କାନା'
୬ ଲାଇନେ 'ଏ ବିଷମ ପଥେର ଟାନା' ⟹ 'ବିଷମ ପଥେର ଟାନା'
୭ ଲାଇନେ 'ଆପନା ହତେ' ⟹ 'ଆପନ ହତେ'
୮ ଲାଇନେ 'ତବେ ତୁଇ' ⟹ 'ତବେ କେବଳ'

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୨୯: ମା କି ତୁଇ ପରେର ଦ୍ୱାରେ

ମା କି ତୁଇ ପରେର ଦ୍ୱାରେ ପାଠାବି ତୋର ଘରେର ଛେଲେ ?
ତାରା ଯେ କରେ ହେଲା, ମାରେ ଢେଲା, ଭିକ୍ଷାଝୁଲି ଦେଖତେ ପେଲେ ॥
କରେଛି ମାଥା ନିଚୁ, ଚଲେଛି ଯାହାର ପିଛୁ
ଯଦି ବା ଦେୟ୍ ସେ କିଛୁ ଅବହେଲେ–
ତବୁ କି ଏମନି କରେ ଫିରବ ଓରେ ଆପନ ମାୟେର ପ୍ରସାଦ ଫେଲେ ? ।
କିଛୁ ମୋର ନେଇ କ୍ଷମତା ସେ ଯେ ଘୋର ମିଥ୍ୟେ କଥା,
ଏଖନୋ ହୟ୍ ନି ମରଣ ଶକ୍ତିଶେଲେ–
ଆମାଦେର ଆପନ ଶକ୍ତି ଆପନ ଭକ୍ତି ଚରଣେ ତୋର ଦେବ ମେଲେ ॥
ନେବ ଗୋ ମେଗେ-ପେତେ ଯା ଆଛେ ତୋର ଘରେତେ,
ଦେ ଗୋ ତୋର ଆଁଚଲ ପେତେ ଚିରକେଲେ–
ଆମାଦେର ସେଇଖେନେ ମାନ, ସେଇଖେନେ ପ୍ରାଣ, ସେଇଖେନେ ଦିଇ ହୃଦୟ୍ ଢେଲେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର-ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୯ ଲାଇନେ 'ମେଗେ-ପେତେ' ⟹ 'ମେଗେ ପେତେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୩୦: ଛି ଛି, ଚୋଖେର ଜଲେ

ଛି ଛି, ଚୋଖେର ଜଲେ ଭେଜାସ ନେ ଆର ମାଟି ।
ଏବାର କଠିନ ହୟେ୍ ଥାକ୍-ନା ଓରେ, ବକ୍ଷୋଦୁୟା୍ର ଆଁଟି–
ଜୋରେ ବକ୍ଷୋଦୁୟା୍ର ଆଁଟି ॥
ପରାନଟାକେ ଗଳିୟେ୍ ଫେଲେ ଦିସ ନେ, ରେ ଭାଇ, ପଥେ ଢେଲେ
ମିଥ୍ୟେ ଅକାଜେ–
ଓରେ ନିୟେ୍ ତାରେ ଚଲବି ପାରେ କତଇ ବାଧା କାଟି,
ପଥେର କତଇ ବାଧା କାଟି ॥
ଦେଖଲେ ଓ ତୋର ଜଲେର ଧାରା ଘରେ ପରେ ହାସବେ ଯାରା
ତାରା ଚାର ଦିକେ–
ତାଦେର ଦ୍ୱାରେଇ ଗିୟେ୍ କାନ୍ନା ଜୁଡ଼ିସ, ଯାୟ୍ ନା କି ବୁକ ଫାଟି,
ଲାଜେ ଯାୟ୍ ନା କି ବୁକ ଫାଟି ? ।
ଦିନେର ବେଲା ଜଗତ୍-ମାଝେ ସବାଇ ଯଖନ ଚଲଛେ କାଜେ ଆପନ ଗରବେ–
ତୋରା ପଥେର ଧାରେ ବ୍ୟଥା ନିୟେ୍ କରିସ ଘାଁଟାଘାଁଟି–
କେବଳ କରିସ ଘାଁଟାଘାଁଟି ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର-ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଦିସ ନେ, ରେ ଭାଇ, ପଥେ ଢେଲେ'
⟹ 'ଦିସ ନେ ରେ ଭାଇ, ପଥେଇ ଢେଲେ'
୧୧ ଲାଇନେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।
୧୩ ଲାଇନେ 'ଦିନେର ବେଲା' ⟹ 'ଦିନେର ବେଲାୟ୍'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୩୧: ଘରେ ମୁଖ ମଳିନ ଦେଖେ

ଘରେ ମୁଖ ମଳିନ ଦେଖେ ଗଳିସ ନେ– ଓରେ ଭାଇ,
ବାଇରେ ମୁଖ ଆଁଧାର ଦେଖେ ଟଳିସ ନେ– ଓରେ ଭାଇ ॥
ଯା ତୋମାର ଆଛେ ମନେ   ସାଧୋ ତାଇ ପରାନପଣେ,
ଶୁଧୁ ତାଇ ଦଶଜନାରେ ବଳିସ ନେ– ଓରେ ଭାଇ ॥
ଏକଇ ପଥ ଆଛେ ଓରେ,   ଚଲୋ ସେଇ ରାସ୍ତା ଧରେ,
ଯେ ଆସେ ତାରଇ ପିଛେ ଚଳିସ ନେ– ଓରେ ଭାଇ!
ଥାକ୍-ନା ଆପନ କାଜେ, ଯା ଖୁଶି ବଲୁକ-ନା ଯେ,
ତା ନିୟେ ଗାୟେର ଜ୍ୱାଲାୟ୍ ଜ୍ୱଳିସ ନେ– ଓରେ ଭାଇ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ଚଲୋ ⟹ ଚଳ

୭ ଲାଇନେ 'ଥାକ୍-ନା ଆପନ କାଜେ' ⟹ 'ଥାକ୍-ନା ତୁଇ ଆପନ କାଜେ'

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୩୨: ଏଖନ ଆର ଦେରି ନୟ୍, ଧର୍ ଗୋ

ଏଖନ ଆର ଦେରି ନୟ୍, ଧର୍ ଗୋ ତୋରା ହାତେ ହାତେ ଧର୍ ଗୋ ।
ଆଜ ଆପନ ପଥେ ଫିରତେ ହବେ ସାମନେ ମିଳନ-ସ୍ୱର୍ଗ ॥
ଓରେ ଓଇ ଉଠେଛେ ଶଙ୍ଖ ବେଜେ, ଖୁଲଲ ଦୁୟାର ମନ୍ଦିରେ ଯେ–
ଲଗ୍ନ ବୟେ ଯାୟ୍ ପାଛେ, ଭାଇ, କୋଥାୟ୍ ପୂଜାର ଅର୍ଘ୍ୟ ? ।
ଏଖନ ଯାର ଯା-କିଛୁ ଆଛେ ଘରେ ସାଜା ପୂଜାର ଥାଲାର 'ପରେ
ଆତ୍ମଦାନେର ଉତ୍ସଧାରାୟ୍ ମଙ୍ଗଲଘଟ ଭର୍ ଗୋ ।
ଆଜ ନିତେଓ ହବେ, ଆଜ ଦିତେଓ ହବେ, ଦେରି କେନ କରିସ ତବେ–
ବାଁଚତେ ଯଦି ହୟ୍ ବେଁଚେ ନେ, ମରତେ ହୟ୍ ତୋ ମର୍ ଗୋ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୧୨ (1905-1906)

ସ୍ୱଦେଶ/୩୩: ବୁକ ବେଁଧେ ତୁଇ ଦାଁଡ଼ା ଦେଖି

ବୁକ ବେଁଧେ ତୁଇ ଦାଁଡ଼ା ଦେଖି, ବାରେ ବାରେ ହେଲିସ ନେ ଭାଇ!
ଶୁଧୁ ତୁଇ ଭେବେ ଭେବେଇ ହାତେର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଠେଲିସ ନେ ଭାଇ ॥
ଏକଟା କିଛୁ କରେ ନେ ଠିକ, ଭେସେ ଫେରା ମରାର ଅଧିକ–
ବାରେକ ଏ ଦିକ ବାରେକ ଓ ଦିକ, ଏ ଖେଲା ଆର ଖେଲିସ ନେ ଭାଇ ॥
ମେଲେ କିନା ମେଲେ ରତନ କରତେ ତବୁ ହବେ ଯତନ–
ନା ଯଦି ହୟ୍ ମନେର ମତନ ଚୋଖେର ଜଲଟା ଫେଲିସ ନେ ଭାଇ!
ଭାସାତେ ହୟ୍ ଭାସା ଭେଲା, କରିସ ନେ ଆର ହେଲାଫେଲା–
ପେରିୟେ୍ ଯଖନ ଯାବେ ବେଲା ତଖନ ଆଁଖି ମେଲିସ ନେ ଭାଇ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905-1906)

ସ୍ୱଦେଶ/୩୪: ଆମରା ପଥେ ପଥେ ଯାବ

ଆମରା ପଥେ ପଥେ ଯାବ ସାରେ ସାରେ,
ତୋମାର ନାମ ଗେୟେ ଫିରିବ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ॥
ବଲବ 'ଜନନୀକେ କେ ଦିବି ଦାନ,
କେ ଦିବି ଧନ ତୋରା କେ ଦିବି ପ୍ରାଣ'–
'ତୋଦେର ମା ଡେକେଛେ' କବ ବାରେ ବାରେ ॥
ତୋମାର ନାମେ ପ୍ରାଣେର ସକଲ ସୁର
ଆପନି ଉଠବେ ବେଜେ ସୁଧାମଧୁର
ମୋଦେର ହୃଦୟଯନ୍ତ୍ରେରଇ ତାରେ ତାରେ ।
ବେଲା ଗେଲେ ଶେଷେ ତୋମାରଇ ପାୟେ
ଏନେ ଦେବ ସବାର ପୂଜା କୁଡ଼ାୟେ
ତୋମାର ସନ୍ତାନେରଇ ଦାନ ଭାରେ ଭାରେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905-1906)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ଆପନି ଉଠବେ ବେଜେ' ⟹ 'ଉଠବେ ଆପନି ବେଜେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୩୫: ଏ ଭାରତେ ରାଖୋ ନିତ୍ୟ

ଏ ଭାରତେ ରାଖୋ ନିତ୍ୟ, ପ୍ରଭୁ, ତବ ଶୁଭ ଆଶୀର୍ବାଦ–
ତୋମାର ଅଭୟ, ତୋମାର ଅଜିତ ଅମୃତ ବାଣୀ,
ତୋମାର ସ୍ଥିର ଅମର ଆଶା ॥
ଅନିର୍ବାଣ ଧର୍ମ ଆଲୋ ସବାର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ଜ୍ୱାଲୋ ଜ୍ୱାଲୋ,
ସଙ୍କଟେ ଦୁର୍ଦିନେ ହେ,
ରାଖୋ ତାରେ ଅରଣ୍ୟେ ତୋମାରଇ ପଥେ ॥
ବକ୍ଷେ ବାଁଧି ଦାଓ ତାର ବର୍ମ ତବ ନିର୍ବିଦାର,
ନିଃଶଙ୍କେ ଯେନ ସଞ୍ଚରେ ନିର୍ଭିକ ।
ପାପେର ନିରଖି ଜୟ ନିଷ୍ଠା ତବୁଓ ରୟ–
ଥାକେ ତବ ଚରଣେ ଅଟଳ ବିଶ୍ୱାସେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୯ (1903)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ସଙ୍କଟେ ⟹ ସଂକଟେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୩୭: ରଇଲ ବଲେ ରାଖଲେ କାରେ

ରଇଲ ବଲେ ରାଖଲେ କାରେ, ହୁକୁମ ତୋମାର ଫଲବେ କବେ ?
ତୋମାର ଟାନାଟାନି ଟିଁକବେ ନା ଭାଇ, ରବାର ଯେଟା ସେଟାଇ ରବେ ॥
ଯା-ଖୁଶି ତାଇ କରତେ ପାରୋ ଗାୟେର ଜୋରେ ରାଖୋ ମାରୋ–
ଯାଁର ଗାୟେ ସବ ବ୍ୟଥା ବାଜେ ତିନି ଯା ସନ ସେଟାଇ ସବେ ॥
ଅନେକ ତୋମାର ଟାକା କଡ଼ି, ଅନେକ ଦଡ଼ା ଅନେକ ଦଡ଼ି,
ଅନେକ ଅଶ୍ୱ ଅନେକ କରୀ– ଅନେକ ତୋମାର ଆଛେ ଭବେ ।
ଭାବଛ ହବେ ତୁମିଇ ଯା ଚାଓ, ଜଗତ୍‌ଟାକେ ତୁମିଇ ନାଚାଓ–
ଦେଖବେ ହଠାତ୍ ନୟନ ଖୁଲେ ହୟ୍ ନା ଯେଟା ସେଟାଓ ହବେ ॥

୧୩ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୫ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ପାରୋ', 'ରାଖୋ', 'ମାରୋ'
⟹ 'ପାର', 'ରାଖ', 'ମାର'

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୩୭: ଜନନୀର ଦ୍ୱାରେ ଆଜି ଓଇ ଶୁନ

ଜନନୀର ଦ୍ୱାରେ ଆଜି ଓଇ ଶୁନ ଗୋ ଶଙ୍ଖ ବାଜେ ।
ଥେକୋ ନା ଥେକୋ ନା, ଓରେ ଭାଇ, ମଗନ ମିଥ୍ୟା କାଜେ ॥
ଅର୍ଘ୍ୟ ଭରିୟା ଆନି ଧରୋ ଗୋ ଭ୍ବାଲି,
ରତନପ୍ରଦୀପଖାନି ଯତନେ ଆନୋ ଗୋ ଜ୍ୱାଲି,
ଭରି ଲୟେ୍ ଦୁଇ ପାଣି ବହି ଆନୋ ଫୁଲଡାଲି,
ମାର ଆହ୍ୱାନବାଣୀ ରଟାଓ ଭୁବନମାଝେ ॥
ଆଜି ପ୍ରସନ୍ନ ପବନେ ନବୀନ ଜୀବନ ଛୁଟିଛେ ।
ଆଜି ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁସୁମେ ନବ ସୁଗନ୍ଧ ଉଠିଛେ ।
ଆଜି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଭାଲେ ତୋଲୋ ଉନ୍ନତ ମାଥା,
ନବସଙ୍ଗୀତତାଲେ ଗାଓ ଗମ୍ଭୀର ଗାଥା,
ପରୋ ମାଲ୍ୟ କପାଲେ ନବପଲ୍ଲବ-ଗାଁଥା,
ଶୁଭ ସୁନ୍ଦର କାଲେ ସାଜୋ ସାଜୋ ନବ ସାଜେ ॥

୧୩୧୦ (1903-1904)

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୩୮: ଆଜି ଏ ଭାରତ ଲଜ୍ଜିତ

ଆଜି ଏ ଭାରତ ଲଜ୍ଜିତ ହେ,
ହୀନତାପଙ୍କେ ମଜ୍ଜିତ ହେ ॥
ନାହି ପୌରୁଷ, ନାହି ବିଚାରଣା, କଠିନ ତପସ୍ୟା, ସତ୍ୟସାଧନା–
ଅନ୍ତରେ ବାହିରେ ଧର୍ମେ କର୍ମେ ସକଲଇ ବ୍ରହ୍ମବିବର୍ଜିତ ହେ ॥
ଧିକ୍‌କୃତ ଲାଞ୍ଛିତ ପୃଥ୍ୱୀ'ପରେ, ଧୂଳିବିଲୁଣ୍ଠିତ ସୁପ୍ତିଭରେ–
ରୁଦ୍ର, ତୋମାର ନିଦାରୁଣ ବଜ୍ରେ କରୋ ତାରେ ସହସା ତର୍ଜିତ ହେ ॥
ପର୍ବତେ ପ୍ରାନ୍ତରେ ନଗରେ ଗ୍ରାମେ ଜାଗ୍ରତ ଭାରତ ବ୍ରହ୍ମେର ନାମେ,
ପୁଣ୍ୟେ ବୀର୍ଯେ ଅଭୟେ ଅମୃତେ ହଇବେ ପଲକେ ସଜ୍ଜିତ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୩୯: ଚଲୋ ଯାଇ, ଚଲୋ, ଯାଇ

ଚଲୋ ଯାଇ, ଚଲୋ, ଯାଇ ଚଲୋ, ଯାଇ–
ଚଲୋ ପଦେ ପଦେ ସତ୍ୟେର ଛନ୍ଦେ
ଚଲୋ ଦୁର୍ଜୟ ପ୍ରାଣେର ଆନନ୍ଦେ ।
ଚଲୋ ମୁକ୍ତିପଥେ,
ଚଲୋ ବିଘ୍ନବିପଦଜୟୀ ମନୋରଥେ
କରୋ ଛିନ୍ନ, କରୋ ଛିନ୍ନ, କରୋ ଛିନ୍ନ–
ସ୍ୱପ୍ନକୁହକ କରୋ ଛିନ୍ନ ।
ଥେକୋ ନା ଜଡ଼ିତ ଅବରୁଦ୍ଧ
ଜଡ଼ତାର ଜର୍ଜର ବନ୍ଧେ ।
ବଲୋ ଜୟ୍ ବଲୋ, ଜୟ୍ ବଲୋ, ଜୟ୍–
ମୁକ୍ତିର ଜୟ୍ ବଲୋ ଭାଇ ॥

ଚଲୋ ଦୁର୍ଗମଦୂରପଥଯାତ୍ରୀ ଚଲୋ ଦିବାରାତ୍ରି,
କରୋ ଜୟଯାତ୍ରା,
ଚଲୋ ବହି ନିର୍ଭୟ୍ ବୀର୍ଯେର ବାର୍ତା,
ବଲୋ ଜୟ୍ ବଲୋ, ଜୟ୍ ବଲୋ, ଜୟ୍–-
ସତ୍ୟେର ଜୟ୍ ବଲୋ ଭାଇ ॥

ଦୂର କରୋ ସଂଶୟଶଙ୍କାର ଭାର,
ଯାଓ ଚଲି ତିମିରଦିଗନ୍ତେର ପାର ।
କେନ ଯାୟ୍ ଦିନ ହାୟ୍ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତାର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେ–
ଚଲୋ ଦୁର୍ଜୟ୍ ପ୍ରାଣେର ଆନନ୍ଦେ ।
ଚଲୋ ଜ୍ୟୋତିର୍ଲୋକେ ଜାଗ୍ରତ ଚୋଖେ–
ବଲୋ ଜୟ୍ ବଲୋ, ଜୟ୍ ବଲୋ, ଜୟ୍–-
ବଲୋ ନିର୍ମଳ ଜ୍ୟୋତିର ଜୟ୍ ବଲୋ ଭାଇ ॥
ହଓ ମୃତ୍ୟୁତୋରଣ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ,
ଯାକ, ଯାକ ଭେଙେ ଯାକ ଯାହା ଜୀର୍ଣ୍ଣ ।
ଚଲୋ ଅଭୟ୍ ଅମୃତମୟ୍ ଲୋକେ, ଅଜର ଅଶୋକେ,

ବଲো   ଜୟ୍ ବଲো, ଜୟ୍ ବଲো, ଜୟ୍--

ଅମୃତେର ଜୟ୍ ବଲো ଭାଇ ॥

୨୪ ଜାନୁୟାରି ୧୯୩୭ (1937)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧୦,୨୨ ଲାଇନେ 'ବଲো   ଜୟ୍ ବଲো, ଜୟ୍ ବଲো, ଜୟ୍'

$\Longrightarrow$ 'ବଲো   ଜୟ୍, ବଲো ଜୟ୍, ବଲো ଜୟ୍'

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୪୦: ଶୁଭ କର୍ମପଥେ ଧର’

ଶୁଭ କର୍ମପଥେ ଧର’ ନିର୍ଭୟ ଗାନ ।
ସବ ଦୁର୍ବଳ ସଂଶୟ ହୋକ ଅବସାନ ।
ଚିର- ଶକ୍ତିର ନିର୍ଝର ନିତ୍ୟ ଝରେ
ଲହ’ ସେ ଅଭିଷେକ ଲଲାଟ’ପରେ ।
ତବ ଜାଗ୍ରତ ନିର୍ମଳ ନୂତନ ପ୍ରାଣ
ତ୍ୟାଗବ୍ରତେ ନିକ ଦୀକ୍ଷା,
ବିଘ୍ନ ହତେ ନିକ ଶିକ୍ଷା–
ନିଷ୍ଠୁର ସଙ୍କଟ ଦିକ ସମ୍ମାନ ।
ଦୁଃଖଇ ହୋକ ତବ ବିତ୍ତ ମହାନ ।
ଚଲ’ ଯାତ୍ରୀ, ଚଲ’ ଦିନରାତ୍ରି–
କର’ ଅମୃତଲୋକପଥ ଅନୁସନ୍ଧାନ ।
ଜଡ଼ତାତାମସ ହଓ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ,
କ୍ଲାନ୍ତିଜାଲ କର’ ଦୀର୍ଣ୍ଣ ବିଦୀର୍ଣ୍ଣ–
ଦିନ-ଅନ୍ତେ ଅପରାଜିତ ଚିତ୍ତେ
ମୃତ୍ୟୁତରଣ ତୀର୍ଥେ କର’ ସ୍ନାନ ॥

୨୪ ଜାନୁୟାରି ୧୯୩୭ (1937)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ବିଭିନ୍ନ ଲାଇନେ ‘ଧର”, ‘ଲହ”, ‘ଚଲ” $\Longrightarrow$ ‘ଧରୋ’, ‘ଲହୋ’, ‘ଚଲୋ’

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୪୯: ଓରେ, ନୂତନ ଯୁଗେର

ଓରେ, ନୂତନ ଯୁଗେର ଭୋରେ
ଦିସ ନେ ସମୟ୍ କାଟିୟେ ବୃଥା ସମୟ୍ ବିଚାର କରେ ॥
କୀ ରବେ ଆର କୀ ରବେ ନା, କୀ ହବେ ଆର କୀ ହବେ ନା
ଓରେ ହିସାବି,
ଏ ସଂଶୟେର ମାଝେ କି ତୋର ଭାବନା ମିଶାବି ? ।
ଯେମନ କରେ ଝର୍ଣା ନାମେ ଦୁର୍ଗମ ପର୍ବତେ
ନିର୍ଭାବନାୟ୍ ଝାଁପ ଦିୟେ ପଡ଼ ଅଜାନିତେର ପଥେ ।
ଜାଗବେ ତତଇ ଶକ୍ତି ଯତଇ ହାନବେ ତୋରେ ମାନା,
ଅଜାନାକେ ବଶ କ'ରେ ତୁଇ କରବି ଆପନ ଜାନା ।
ଚଲାୟ୍ ଚଲାୟ୍ ବାଜବେ ଜୟେର ଭେରୀ–
ପାୟେର ବେଗେଇ ପଥ କେଟେ ଯାୟ୍, କରିସ ନେ ଆର ଦେରି ॥

୯ ବୈଶାଖ ୧୩୪୪ (1937)

ସ୍ୱଦେଶ/୪୬: ବ୍ୟର୍ଥ ପ୍ରାଣେର ଆବର୍ଜନା

ବ୍ୟର୍ଥ ପ୍ରାଣେର ଆବର୍ଜନା ପୁଡ଼ିୟେ ଫେଲେ ଆଗୁନ ଜ୍ୱାଲୋ ।
ଏକଲା ରାତେର ଅନ୍ଧକାରେ ଆମି ଚାଇ ପଥେର ଆଲୋ ॥
ଦୁନ୍ଦୁଭିତେ ହଲ ରେ କାର ଆଘାତ ଶୁରୁ,
ବୁକେର ମଧ୍ୟେ ଉଠଲ ବେଜେ ଗୁରୁଗୁରୁ–
ପାଲାୟ ଛୁଟେ ସୁପ୍ତିରାତେର ସ୍ୱପ୍ନେ-ଦେଖା ମନ୍ଦ ଭାଲୋ ॥
ନିରୁଦ୍ଦେଶେର ପଥିକ ଆମାୟ ଡାକ ଦିଲ କି–
ଦେଖତେ ତୋମାୟ ନା ଯଦି ପାଇ ନାଇ-ବା ଦେଖି ।
ଭିତର ଥେକେ ଘୁଚିୟେ ଦିଲେ ଚାଓୟା ପାଓୟା,
ଭାବ୍‌ନାତେ ମୋର ଲାଗିୟେ ଦିଲେ ଝଡ଼େର ହାଓୟା
ବଜ୍ରଶିଖାୟ ଏକ ପଲକେ ମିଲିୟେ ଦିଲେ ସାଦା କାଲୋ ॥

କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୪୦ (1933-1934)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ 'ଡାକ ଦିଲ' ⟹ 'ଡାକ ଦିଲେ'
୯ ଲାଇନେ ଭାବ୍‌ନାତେ ⟹ ଭାବନାତେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୪୩: ଓଦେର ବାঁଧନ ଯତଇ ଶକ୍ତ

ଓଦେର ବାঁଧନ ଯତଇ ଶକ୍ତ ହବେ ତତଇ ବାঁଧନ ଟୁଟବେ,
ମୋଦେର ତତଇ ବାঁଧନ ଟୁଟବେ ।
ଓଦେର ଯତଇ ଆঁଖି ରକ୍ତ ହବେ ମୋଦେର ଆঁଖି ଫୁଟବେ,
ତତଇ ମୋଦେର ଆঁଖି ଫୁଟବେ ॥
ଆଜକେ ଯେ ତୋର କାଜ କରା ଚାଇ, ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖାର ସମୟ୍ ତୋ ନାଇ–
ଏଖନ ଓରା ଯତଇ ଗର୍ଜାବେ, ଭାଇ, ତନ୍ଦ୍ରା ତତଇ ଛୁଟବେ,
ମୋଦେର ତନ୍ଦ୍ରା ତତଇ ଛୁଟବେ ॥
ଓରା ଭାଙତେ ଯତଇ ଚାବେ ଜୋରେ ଗଡ଼ବେ ତତଇ ଦ୍ୱିଗୁଣ କରେ,
ଓରା ଯତଇ ରାଗେ ମାରବେ ରେ ଘା ତତଇ ଯେ ଢେଉ ଉଠବେ ।
ତୋରା ଭରସା ନା ଛାଡ଼ିସ କଭୁ, ଜେଗେ ଆଛେନ ଜଗତ୍-ପ୍ରଭୁ–
ଓରା ଧର୍ମ ଯତଇ ଦଳବେ ତତଇ ଧୁଲାୟ୍ ଧ୍ୱଜା ଲୁଟବେ,
ଓଦେର ଧୁଲାୟ୍ ଧ୍ୱଜା ଲୁଟବେ ॥

୨୨ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ 'ଗର୍ଜାବେ, ଭାଇ,' ⟹ 'ଗର୍ଜାବେ ଭାଇ,'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୪୪: ବିଧିର ବାଁଧନ କାଟବେ ତୁମି

ବିଧିର ବାଁଧନ କାଟବେ ତୁମି ଏମନ ଶକ୍ତିମାନ–
ତୁମି କି ଏମନି ଶକ୍ତିମାନ!
ଆମାଦେର ଭାଙାଗଡ଼ା ତୋମାର ହାତେ ଏମନ ଅଭିମାନ–
ତୋମାଦେର ଏମନି ଅଭିମାନ ॥
ଚିରଦିନ ଟାନବେ ପିଛେ, ଚିରଦିନ ରାଖବେ ନୀଚେ–
ଏତ ବଲ ନାଇ ରେ ତୋମାର, ସବେ ନା ସେଇ ଟାନ ॥
ଶାସନେ ଯତଇ ଘେରୋ ଆଛେ ବଲ ଦୁର୍ବଲେରଓ,
ହଓ-ନା ଯତଇ ବଡ଼ୋ ଆଛେନ ଭଗବାନ ।
ଆମାଦେର ଶକ୍ତି ମେରେ ତୋରାଓ ବାଁଚବି ନେ ରେ,
ବୋଝା ତୋର ଭାରୀ ହଲେଇ ଡୁବବେ ତରୀଖାନ ॥

୨୧ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ସ୍ୱଦେଶ/୪୫: ଖ୍ୟାପା ତୁଇ ଆଛିସ ଆପନ

ଖ୍ୟାପା ତୁଇ   ଆଛିସ ଆପନ ଖେୟାଲ ଧରେ ।
ଯେ ଆସେ   ତୋରଇ ପାଶେ, ସବାଇ ହାସେ ଦେଖେ ତୋରେ ॥
ଜଗତେ   ଯେ ଯାର ଆଛେ ଆପନ କାଜେ ଦିବାନିଶି ।
ତାରା   ପାୟ୍ ନା ବୁଝେ ତୁଇ କୀ ଖୁଁଜେ କ୍ଷେପେ-ବେଡ଼ାସ ଜନମ ଭ’ରେ ॥
ତୋର   ନାଇ ଅବସର, ନାଇକୋ ଦୋସର ଭବେର ମାଝେ ।
ତୋରେ   ଚିନତେ ଯେ ଚାଇ, ସମୟ୍ ନା ପାଇ ନାନାନ କାଜେ ।
ଓରେ, ତୁଇ   କୀ ଶୁନାତେ ପ୍ରାଣେ ମରିସ ଡେକେ ?
ଏ ଯେ   ବିଷମ ଜ୍ୱାଳା ଝାଲାପାଲା, ଦିବି ସବାୟ୍ ପାଗଲ କରେ ।
ଓରେ, ତୁଇ   କୀ ଏନେଛିସ, କୀ ଟେନେଛିସ ଭାବେର ଜାଲେ ?
ତାର କି   ମୂଲ୍ୟ ଆଛେ କାରୋ କାଛେ କୋନୋ କାଲେ ? ।
ଆମରା   ଲାଭେର କାଜେ ହାଟେର ମାଝେ ଡାକି ତୋରେ !
ତୁଇ କି   ସୃଷ୍ଟିଛାଡ଼ା, ନାଇକୋ ସାଡ଼ା, ରୟେଛିସ କୋନ୍ ନେଶାର ଘୋରେ ?
ଏ ଜଗତ୍   ଆପନ ମତେ ଆପନ ପଥେ ଚଲେ ଯାବେ–
ବସେ ତୁଇ   ଆର-ଏକ କୋଣେ ନିଜେର ମନେ ନିଜେର ଭାବେ ॥
ଓରେ ଭାଇ,   ଭାବେର ସାଥେ ଭବେର ମିଲନ ହବେ କବେ–
ମିଛେ ତୁଇ   ତାରି ଲାଗି ଆଛିସ ଜାଗି ନା ଜାନି କୋନ୍ ଆଶାର ଜୋରେ ॥

୨୨ ଆଶ୍ୱିନ ୧୨୯୯ (1892)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ ‘କ୍ଷେପେ-ବେଡ଼ାସ’ ⟹ ‘ଖେପେ ବେଡ଼ାସ’

୧୦ ଲାଇନେ ‘କାରୋ କାଛେ’ ⟹ ‘କାରଓ କାଛେ’

 contact: somen@iopb.res.in

ସ୍ୱଦେଶ/୪୭: ସାଧନ କି ମୋର ଆସନ ନେବେ

ସାଧନ କି ମୋର ଆସନ ନେବେ ହଟ୍ଟଗୋଲେର କାଁଧେ ?
ଖାଁଟି ଜିନିସ ହୟ୍ ରେ ମାଟି ନେଶାର ପରମାଦେ ॥
କଥାୟ୍ ତୋ ଶୋଧ ହୟ୍ ନା ଦେନା, ଗାୟେର୍ ଜୋରେ ଜୋଡ଼୍ ମେଲେ ନା–
ଗୋଲେମାଲେ ଫଲ କି ଫଲେ ଜୋଡ଼ାତାଡ଼ାର୍ ଛାଁଦେ ? ।
କେ ବଲୋ ତୋ ବିଧାତାରେ ତାଡ଼ା ଦିୟେ୍ ଭୋଲାୟ୍ ?
ସୃଷ୍ଟିକରେର ଧନ କି ମେଲେ ଜାଦୁକରେର ଝୋଲାୟ୍ ?
ମସ୍ତ-ବଡ଼ୋର ଲୋଭେ ଶେଷେ ମସ୍ତ ଫାଁକି ଜୋଟେ ଏସେ,
ବ୍ୟସ୍ତ-ଆଶା ଜଡ଼ିୟେ୍ ପଡ଼େ ସର୍ବନାଶାର ଫାଁଦେ ॥

୩ ମାଘ ୧୩୨୮ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ବ୍ୟସ୍ତ-ଆଶା' ⟹ 'ବ୍ୟସ୍ତ ଆଶା'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୯: ଚିତ୍ତ ପିପାସିତ ରେ

ଚିତ୍ତ ପିପାସିତ ରେ
ଗୀତସୁଧାର ତରେ ॥
ତାପିତ ଶୁଷ୍କଲତା ବର୍ଷଣ ଯାଚେ ଯଥା
କାତର ଅନ୍ତର ମୋର ଲୁଣ୍ଠିତ ଧୂଳି-'ପରେ
ଗୀତସୁଧାର ତରେ ॥
ଆଜି ବସନ୍ତନିଶା, ଆଜି ଅନନ୍ତ ତୃଷା,
ଆଜି ଏ ଜାଗ୍ରତ ପ୍ରାଣ ତୃଷିତ ଚକୋର-ସମାନ
ଗୀତସୁଧାର ତରେ ॥
ଚନ୍ଦ୍ରଅତନ୍ଦ୍ର ନଭେ ଜାଗିଛେ ସୁପ୍ତ ଭବେ,
ଅନ୍ତର ବାହିର ଆଜି କାଁଦେ ଉଦାସ ସ୍ୱରେ
ଗୀତସୁଧାର ତରେ ॥

୨୩ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୨: ଆମାର ମନେର ମାଝେ ଯେ ଗାନ ବାଜେ

ଆମାର ମନେର ମାଝେ ଯେ ଗାନ ବାଜେ ଶୁନତେ କି ପାଓ ଗୋ
ଆମାର ଚୋଖେର 'ପରେ ଆଭାସ ଦିୟେ ଯଖନି ଯାଓ ଗୋ ॥
ରବିର କିରଣ ନେୟ ଯେ ଟାନି ଫୁଲେର ବୁକେର ଶିଶିରଖାନି,
ଆମାର ପ୍ରାଣେର ସେ ଗାନ ତୁମି ତେମନି କି ନାଓ ଗୋ ॥
ଆମାର ଉଦାସ ହୃଦୟ ଯଖନ ଆସେ ବାହିର-ପାନେ
ଆପନାକେ ଯେ ଦେୟ ଧରା ସେ ସକଲଖାନେ ।
କଚି ପାତା ପ୍ରଥମ ପ୍ରାତେ କୀ କଥା କୟ ଆଲୋର ସାଥେ
ଆମାର ମନେର ଆପନ କଥା ବଲେ ଯେ ତାଓ ଗୋ ॥

୧୩୨୮ (1921)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୩: କାହାର ଗଳାୟ୍ ପରାବି ଗାନେର ରତନହାର

କାହାର ଗଳାୟ୍ ପରାବି ଗାନେର ରତନହାର
ତାଇ କି ବୀଣାୟ୍ ଲାଗାଲି ଯତନେ ନୂତନ ତାର ॥
କାନନ ପରେଛେ ଶ୍ୟାମଲ ଦୁକୂଲ, ଆମେର ଶାଖାତେ ନୂତନ ମୁକୁଲ,
ନବୀନେର ମାୟ୍ଆ କରିଲ ଆକୁଲ ହିୟ୍ଆ ତୋମାର ॥
ଯେ କଥା ତୋମାର କୋନୋ ଦିନ ଆର ହୟ୍ ନି ବଲା
ନାହି ଜାନି କାରେ ତାଇ ବଲିବାରେ କରେ ଉତଲା !
ଦଖିନପବନେ ବିହ୍ବଲା ଧରା କାକଳିକୂଜନେ ହୟେଛେ ମୁଖରା,
ଆଜି ନିଖିଲେର ବାଣୀମନ୍ଦିରେ ଖୁଲେଛେ ଦ୍ବାର ॥

ପ୍ରକାଶ ବୈଶାଖ ୧୩୩୩ (1926)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୪: ଯେ ଛାୟାରେ ଧରବ ବଲେ କରେଛିଲେମ ପଣ

ଯେ ଛାୟାରେ ଧରବ ବଲେ କରେଛିଲେମ ପଣ
ଆଜ ସେ ମେନେ ନିଲ ଆମାର ଗାନେରଇ ବନ୍ଧନ ॥
ଆକାଶେ ଯାର ପରଶ ମିଲାୟ୍ ଶରତମେଘେର କ୍ଷଣିକ ଲୀଲାୟ୍
ଆପନ ସୁରେ ଆଜ ଶୁନି ତାର ନୂପୁରଗୁଞ୍ଜନ ॥
ଅଲସ ଦିନେର ହାଓୟାୟ୍
ଗନ୍ଧଖାନି ମେଲେ ଯେତ ଗୋପନ ଆସା-ଯାଓୟାୟ୍ ।
ଆଜ ଶରତେର ଛାୟାନଟେ ମୋର ରାଗିନୀର ମିଲନ ଘଟେ,
ସେଇ ମିଲନେର ତାଲେ ତାଲେ ବାଜାୟ୍ ସେ କଙ୍କଣ ॥

ପ୍ରକାଶ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୩୨ (1925)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୫: ଗାନଗୁଳି ମୋର ଶୈବାଳେରଇ ଦଳ

ଗାନଗୁଳି ମୋର ଶୈବାଳେରଇ ଦଳ-
ଓରା ବନ୍ୟାଧାରାୟ୍ ପଥ ଯେ ହାରାୟ୍
ଉଦ୍ଦାମ ଚଞ୍ଚଳ ॥
ଓରା କେନଇ ଆସେ ଯାୟ୍ ବା ଚଲେ, ଅକାରଣେର ହାଓୟାୟ୍ ଦୋଲେ-
ଚିହ୍ନ କିଛୁଇ ଯାୟ୍ ନା ରେଖେ, ପାୟ୍ ନା କୋନୋ ଫଳ ॥
ଓଦେର ସାଧନ ତୋ ନାଇ, କିଛୁ ସାଧନ ତୋ ନାଇ,
ଓଦେର ବାଁଧନ ତୋ ନାଇ, କୋନୋ ବାଁଧନ ତୋ ନାଇ ।
ଉଦାସ ଓରା ଉଦାସ କରେ ଗୃହହାରା ପଥେର ସ୍ୱରେ,
ଭୁଲେ-ଯାଓୟାର ସ୍ରୋତେର 'ପରେ କରେ ଟଲୋମଳ ॥

୨୯ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୬: ତୋମାୟ୍ ଗାନ ଶୋନାବ

ତୋମାୟ୍ ଗାନ ଶୋନାବ ତାଇ ତୋ ଆମାୟ୍ ଜାଗିୟେ ରାଖ,
ବୁକେ ଚମକ ଦିୟେ୍ ତାଇ ତୋ ଡାକ'
ଓଗୋ ଦୁଖଜାଗାନିୟା ॥
ଏଲ ଆଁଧାର ଘିରେ, ପାଖି ଏଲ ନୀଡ଼େ,
ତରୀ ଏଲ ତୀରେ-
ଶୁଧୁ ଆମାର ହିୟା ବିରାମ ପାୟ୍ ନାକୋ
ଓଗୋ ଦୁଖଜାଗାନିୟା ॥
ଆମାର କାଜେର ମାଝେ ମାଝେ
କାନ୍ନାଧାରାର ଦୋଲା ତୁମି ଥାମତେ ଦିଲେ ନା ଯେ ।
ଆମାୟ୍ ପରଶ କ'ରେ ପ୍ରାଣ ସୁଧାୟ୍ ଭ'ରେ
ତୁମି ଯାଓ ଯେ ସରେ-
ବୁଝି ଆମାର ବ୍ୟଥାର ଆଡ଼ାଲେତେ ଦାଁଡ଼ିୟେ୍ ଥାକ
ଓଗୋ ଦୁଖଜାଗାନିୟା ॥

୨୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୯ (1923)

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୭: ଗାନେର ଡାଳି ଭୋରେ ଦେ ଗୋ

ଗାନେର ଡାଳି ଭୋରେ ଦେ ଗୋ ଉଷାର କୋଳେ-
ଆୟ୍ ଗୋ ତୋରା, ଆୟ୍ ଗୋ ତୋରା, ଆୟ୍ ଗୋ ଚଳେ ॥
ଚାଁପାର କଳି ଚାଁପାର ଗାଛେ ସୁରେର ଆଶାୟ୍ ଚେୟେ ଆଛେ,
କାନ ପେତେଛେ ନତୁନ ପାତା ଗାଇବି ବଳେ ॥
କମଳବରଣ ଗଗନ-ମାଝେ
କମଳଚରଣ ଐ ବିରାଜେ ।
ଐଖାନେ ତୋର ସୁର ଭେସେ ଯାକ, ନବୀନ ପ୍ରାଣେର ଐ ଦେଶେ ଯାକ
ଐ ଯେଖାନେ ସୋନାର ଆଲୋୟ୍ ଦୁୟାର ଖୋଲେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୮: ଓରେ ଆମାର ହୃଦୟ୍ ଆମାର

ଓରେ ଆମାର ହୃଦୟ୍ ଆମାର, କଖନ ତୋରେ ପ୍ରଭାତ କାଳେ
ଦୀପେର ମତୋ ଗାନେର ସ୍ରୋତେ କେ ଭାସାଳେ ॥
ଯେନ ରେ ତୁଇ ହଠାତ୍ ବେଁକେ ଶୁକନୋ ଡାଙାୟ୍ ଯାସ ନେ ଠେକେ,
ଜଡ଼ାସ ନେ ଶୈବାଳେର ଜାଳେ ॥
ତୀର ଯେ ହୋଥା ସ୍ଥିର ରୟେଛେ, ଘରେର ପ୍ରଦୀପ ସେଇ ଜ୍ଵାଳାଳୋ-
ଅଚଳ ରହେ ତାହାର ଆଲୋ ।
ଗାନେର ପ୍ରଦୀପ ତୁଇ ଯେ ଗାନେ ଚଲବି ଛୁଟେ ଅକୂଳ-ପାନେ
ଚପଲ ଢେଉୟେର ଆକୁଳ ତାଳେ ॥

୩୦ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୨ (1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭ ଖଣ୍ଡ ୪) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ ହୋଥା ⟹ হেথায়୍

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୯: କାଲ ରାତେର ବେଲା ଗାନ ଏଲ ମୋର ମନେ

କାଲ ରାତେର ବେଲା ଗାନ ଏଲ ମୋର ମନେ,
ତଖନ ତୁମି ଛିଲେ ନା ମୋର ସନେ ॥
ଯେ କଥାଟି ବଲବ ତୋମାୟ୍ ବ'ଲେ କାଟଲ ଜୀବନ ନୀରବ ଚୋଖେର ଜଲେ
ସେଇ କଥାଟି ସୁରେର ହୋମାନଲେ ଉଠଲ ଜ୍ୱଲେ ଏକଟି ଆଁଧାର କ୍ଷଣେ-
ତଖନ ତୁମି ଛିଲେ ନା ମୋର ସନେ ॥
ଭେବେଛିଲେମ ଆଜକେ ସକାଲ ହୋଲେ
ସେଇ କଥାଟି ତୋମାୟ୍ ଯାବ ବଲେ ।
ଫୁଲେର ଉଦାସ ସୁବାସ ବେଡ଼ାୟ୍ ଘୁରେ ପାଖିର ଗାନେ ଆକାଶ ଗେଲ ପୁରେ,
ସେଇ କଥାଟି ଲାଗଲ ନା ସେଇ ସୁରେ ଯତଇ ପ୍ରୟାସ କରି ପରାନପଣେ-
ଯଖନ ତୁମି ଆଛ ଆମାର ସନେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୨ (1915)

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୧୦: ମନେ ରବେ କି ନା ରବେ ଆମାରେ

ମନେ ରବେ କି ନା ରବେ ଆମାରେ ସେ ଆମାର ମନେ ନାଇ ।
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଆସି ତବ ଦୁୟାରେ, ଅକାରଣେ ଗାନ ଗାଇ ॥
ଚଲେ ଯାୟ୍ ଦିନ, ଯତଖନ ଆଛି ପଥେ ଯେତେ ଯଦି ଆସି କାଛାକାଛି
ତୋମାର ମୁଖେର ଚକିତ ସୁଖେର ହାସି ଦେଖିତେ ଯେ ଚାଇ-
    ତାଇ ଅକାରଣେ ଗାନ ଗାଇ ॥
ଫାଗୁନେର ଫୁଲ ଯାୟ୍ ଝରିୟା ଫାଗୁନେର ଅବସାନେ -
କ୍ଷଣିକେର ମୁଠି ଦେୟ୍ ଭରିୟା, ଆର କିଛୁ ନାହ୍ ଜାନେ ।
ଫୁରାଇବେ ଦିନ, ଆଲୋ ହବେ କ୍ଷୀଣ, ଗାନ ସାରା ହବେ, ଥେମେ ଯାବେ ବୀନ,
ଯତଖନ ଥାକି ଭରେ ଦିବେ ନା କି ଏ ଖେଲାରଇ ଭେଲାଟାଇ-
    ତାଇ ଅକାରଣେ ଗାନ ଗାଇ ॥

୧୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୧୧: ଆକାଶେ ଆଜ କୋନ୍ ଚରଣେର ଆସା-ଯାଓୟା

ଆକାଶେ ଆଜ କୋନ୍ ଚରଣେର ଆସା-ଯାଓୟା ।
ବାତାସେ ଆଜ କୋନ୍ ପରଶେର ଲାଗେ ହାଓୟା ॥
ଅନେକ ଦିନେର ବିଦାୟବେଳାର ବ୍ୟାକୁଲ ବାଣୀ
ଆଜ ଉଦାସୀର ବାଁଶୀର ସୁରେ କେ ଦେୟ୍ ଆନି-
ବନେର ଛାୟାୟ୍ ତରୁଣ ଚୋଖେର କରୁଣ ଚାଓୟା ॥
କୋନ୍ ଫାଗୁନେ ଯେ ଫୁଲ ଫୋଟା ହଲ ସାରା
ମୌମାଛିଦେର ପାଖାୟ୍ ପାଖାୟ୍ କାଁଦେ ତାରା ।
ବକୁଲତଲାୟ୍ କାଜ-ଭୋଲା ସେଇ କୋନ୍ ଦୁପୁରେ
ଯେ ସବ କଥା ଭାସିୟେ୍ ଦିଲେମ ଗାନେର ସୁରେ
ବ୍ୟଥାୟ୍ ଭ'ରେ ଫିରେ ଆସେ ସେ ଗାନ ଗାଓୟା ॥

୧୩୨୮, 1921

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୧୨: ନିଦ୍ରାହାରା ରাতের এ গান বাঁধব

ନିଦ୍ରାହାରା ରାତେର ଏ ଗାନ ବାଁଧବ ଆମି କେମନ ସୁରେ ।

କୋନ୍ ରଜନୀଗନ୍ଧା ହତେ ଆନବ ସେ ତାନ କଣ୍ଠେ ପୁରେ ॥

ସୁରେର କାଙାଳ ଆମାର ବ୍ୟଥା ଛାୟାର କାଙାଳ ରୌଦ୍ର ଯଥା

ସାଁଝ-ସକାଲେ ବନେର ପଥେ ଉଦାସ ହୟେ ବେଡ଼ାୟ ଘୁରେ ॥

ଓଗୋ, ସେ କୋନ୍ ବିହାନ ବେଳାୟ ଏଇ ପଥେ କାର ପାୟେର ତଳେ

ନାମ-ନା-ଜାନା ତୃଣକୁସୁମ ଶିଉରେଛିଲ ଶିଶିରଜଳେ ।

ଅଳକେ ତାର ଏକଟି ଗୁଚ୍ଛି କରବୀଫୁଲ ରକ୍ତରୁଚି,

ନୟନ କରେ କୀ ଫୁଲ ଚୟନ ନୀଳ ଗଗନେ ଦୂରେ ଦୂରେ ॥

୧୩ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୮ (1922)

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୯୩: ଆମାର କଣ୍ଠ ହତେ ଗାନ କେ ନିଲ

ଆମାର   କଣ୍ଠ ହତେ ଗାନ କେ ନିଲ ଭୁଲାୟେ,
ସେ ଯେ   ବାସା ବାଁଧେ ନୀରବ ମନେର କୂଲାୟେ ॥
ମେଘେର ଦିନେ ଶ୍ରାବଣମାସେ   ଯୂଥୀବନେର ଦୀଘର୍ଶ୍ବାସେ
ଆମାର ପ୍ରାଣେ ସେ ଦେୟ୍ ପାଖାର ଛାୟା ବୁଲାୟେ ॥
ଯଖନ   ଶରତ୍ କାଁପେ ଶିଉଲିଫୁଲେର ହରଷେ
ନୟନ   ଭରେ ଯେ ସେଇ ଗୋପନ ଗାନେର ପରଶେ ।
ଗଭୀର ରାତେ କୀ ସୁର ଲାଗାୟ୍   ଆଧୋ-ଘୁମେ ଆଧୋ-ଜାଗାୟ୍,
ଆମାର   ସ୍ବପନ-ମାଝେ ଦେୟ୍ ଯେ କୀ ଦୋଲ ଦୁଲାୟେ ॥

ପ୍ରକାଶ ଭାଦ୍ର-ଆଶ୍ବିନ ୧୩୨୯ (1922)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୧୪: ଯାୟ୍ ନିୟେ ଯାୟ୍ ଆମାୟ୍ ଆପନ ଗାନେର ଟାନେ

ଯାୟ୍ ନିୟେ ଯାୟ୍ ଆମାୟ୍ ଆପନ ଗାନେର ଟାନେ
ଘରଛାଡ଼ା କୋନ୍ ପଥେର ପାନେ ॥
ନିତ୍ୟକାଲେର ଗୋପନ କଥା ବିଶ୍ୱପ୍ରାଣେର ବ୍ୟାକୁଲତା
ଆମାର ବାଁଶି ଦେୟ୍ ଏନେ ଦେୟ୍ ଆମାର କାନେ ॥
ମନେ ଯେ ହୟ୍ ଆମାର ହୃଦୟ୍ କୁସୁମ ହୟେ ଫୋଟେ,
ଆମାର ହିୟା ଉଚ୍ଛଳିୟା ସାଗରେ ଢେଉ ଓଠେ ।
ପରାନ ଆମାର ବାଁଧନ ହାରାୟ୍ ନିଶୀଥରାତେର ତାରାୟ୍ ତାରାୟ୍,
ଆକାଶ ଆମାୟ୍ କୟ୍ କୀ-ଯେ କୟ୍ କେଇ ବା ଜାନେ ॥

ପ୍ରକାଶ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୧ (1924)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୧୫: ଦିୟେ ଗେନୁ ବସନ୍ତେର

ଦିୟେ ଗେନୁ ବସନ୍ତେର ଏଇ ଗାନଖାନି-

ବରଷ ଫୁରାୟେ ଯାବେ, ଭୁଲେ ଯାବେ ଜାନି ॥

ତବୁ ତୋ ଫାଲ୍ଗୁନରାତେ ଏ ଗାନେର ବେଦନାତେ

ଆଁଖି ତବ ଛଲୋଛଲୋ, ଏଇ ବହୁ ମାନି ॥

ଚାହି ନା ରହିତେ ବସେ ଫୁରାଇଲେ ବେଲା

ତଖନି ଚଲିୟା ଯାବ ଶେଷ ହଲେ ଖେଲା ।

ଆସିବେ ଫାଲ୍ଗୁନ ପୁନ, ତଖନ ଆବାର ଶୁନୋ

ନବ ପଥିକେରଇ ଗାନେ ନୂତନେର ବାଣୀ ॥

୨୮ ମାଘ ୧୩୩୪ (1928)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୧୬: ଗାନ ଆମାର ଯାୟ୍ ଭେସେ ଯାୟ୍

ଗାନ ଆମାର ଯାୟ୍ ଭେସେ ଯାୟ୍-
ଚାସ୍ ନେ ଫିରେ, ଦେ ତାରେ ବିଦାୟ୍ ॥
ସେ ଯେ ଦଖିନହାଓୟାୟ୍ ମୁକୁଲ ଝରା, ଧୁଲାର ଆଁଚଲ ହେଲାୟ୍ ଭରା,
ସେ ଯେ ଶିଶିର-ଫୋଁଟାର ମାଳା ଗାଁଥା ବନେର ଆଙିନାୟ୍ ॥
କାଁଦନ-ହାସିର ଆଲୋଛାୟା ସାରା ଅଲସ ବେଳା-
ମେଘେର ଗାୟେ ରଙେର ମାୟା, ଖେଳାର ପରେ ଖେଳା ।
ଭୁଲେ-ଯାଓୟାର ବୋଝାଇ ଭରି   ଗେଲ ଚଲେ କତଇ ତରୀ-
ଉଜାନ ବାୟେ ଫେରେ ଯଦି କେ ରୟ୍ ସେ ଆଶାୟ୍ ॥

୧୮ ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୨ (1925)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୧୭: ସମୟ୍ କାରୋ ଯେ ନାଇ

ସମୟ୍ କାରୋ ଯେ ନାଇ, ଓରା ଚଲେ ଦଲେ ଦଲେ-
ଗାନ ହାୟ୍ ଡୁବେ ଯାୟ୍ କୋନ୍ କୋଲାହଲେ ॥
ପାଷାଣେ ରଚିଛେ କତ କୀର୍ତି ଓରା ସବେ ବିପୁଲ ଗରବେ,
ଯାୟ୍ ଆର ବାଁଶି-ପାନେ ଚାୟ୍ ହାସିଛଲେ ॥
ବିଶ୍ୱେର କାଜେର ମାଝେ ଜାନି ଆମି ଜାନି
ତୁମି ଶୋନ ମୋର ଗାନଖାନି ।
ଆଁଧାର ମଥନ କରି ଯବେ ଲଓ ତୁଲି ଗ୍ରହତାରାଗୁଲି
ଶୋନ ଯେ ନୀରବେ ତବ ନୀଳାମ୍ବରତଲେ ॥

୧୭ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୨୮ (1921)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୯୮: ଏଇ କଥାଟି ମନେ ରେଖো

ଏଇ କଥାଟି ମନେ ରେଖো, ତୋମାଦେର ଏଇ ହାସିଖେଲାୟ୍
ଆମି ଯେ ଗାନ ଗେୟେଛିଲେମ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ପାତା ଝରାର ବେଲାୟ୍ ।
ଶୁକନো ଘାସେ ଶୂନ୍ୟ ବନେ ଆପନ-ମନେ
ଅନାଦରେ ଅବହେଲାୟ୍
ଆମି ଯେ ଗାନ ଗେୟେ ଛିଲେମ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ପାତା ଝରାର ବେଲାୟ୍ ॥
ଦିନେର ପଥିକ ମନେ ରେଖো, ଆମି ଚଲେଛିଲେମ ରାତେ
ସନ୍ଧ୍ୟାପ୍ରଦୀପ ନିୟେ ହାତେ ।
ଯଖନ ଆମାୟ୍ ଓ ପାର ଥେକେ ଗେଲ ଡେକେ ଭେସେଛିଲେମ ଭାଙା ଭେଲାୟ୍ ।
ଆମି ଯେ ଗାନ ଗେୟେଛିଲେମ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ପାତା ଝରାର ବେଲାୟ୍ ॥

୧୩୨୮ (1921)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୧୯: ଆସା ଯାଓୟ଼ାର ପଥେର ଧାରେ ଗାନ ଗେୟ଼େ ମୋର

ଆସା ଯାଓୟ଼ାର ପଥେର ଧାରେ ଗାନ ଗେୟ଼େ ମୋର କେଟେଛେ ଦିନ ।
ଯାବାର ବେଳାୟ଼ ଦେବ କାରେ ବୁକେର କାଛେ ବାଜଲ ଯେ ବୀନ ॥
ସୁରଗୁଲି ତାର ନାନା ଭାବେ ରେଖେ ଯାବ ପୁଷ୍ପରାଗେ
ମୀଡ଼ଗୁଲି ତାର ମେଘେର ରେଖାୟ଼ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଲେଖାୟ଼ କରବ ବିଲୀନ ॥
କିଛୁ ବା ସେ ମିଲନମାଲାୟ଼ ଯୁଗଲଗଲାୟ଼ ରଇବେ ଗାଁଥା,
କିଛୁ ବା ସେ ଭିଜିୟ଼େ ଦେବେ ଦୁଇ ଚାହନିର ଚୋଖେର ପାତା ।
କିଛୁ ବା କୋନ୍ ଚୈତ୍ରମାସେ ବକୁଲ-ଢାକା ବନେର ଘାସେ
ମନେର କଥାର ଟୁକରୋ ଆମାର କୁଡ଼ିୟ଼େ ପାବେ କୋନ୍ ଉଦାସୀନ ॥

୧୧ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୮ (1922)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୨୦: ଗାନେର ଭେଳାୟ୍ ବେଳା ଅବେଳାୟ୍

ଗାନେର ଭେଳାୟ୍ ବେଳା ଅବେଳାୟ୍ ପ୍ରାଣେର ଆଶା
ଭୋଲା ମନେର ସ୍ରୋତେ ଭାସା ॥
କୋଥାୟ୍ ଜାନି ଧାୟ୍ ସେ ବାଣୀ, ଦିନେର ଶେଷେ
କୋନ୍ ଘାଟେ ଯେ ଠେକେ ଏସେ ଚିରକାଳେର କାଁଦା-ହାସା ॥
ଏମନି ଖେଳାର ଢେଉୟେର ଦୋଳେ
ଖେଳାର ପାରେ ଯାବି ଚଲେ ।
ପାଲେର ହାଓୟାର ଭରସା ତୋମାର - କରିସ ନେ ଭୟ୍
ପଥେର କଡ଼ି ନା ଯଦି ରୟ୍, ସଙ୍ଗେ ଆଛେ ବାଁଧନ-ନାଶା ॥

୩୧ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୨ (1925)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୨୧: ଅନେକ ଦିନେର ଆମାର ଯେ ଗାନ

ଅନେକ ଦିନେର ଆମାର ଯେ ଗାନ ଆମାର କାଛେ ଫିରେ ଆସେ
ତାରେ ଆମି ଶୁଧାଇ, ତୁମି ଘୁରେ ବେଡ଼ାଓ କୋନ୍ ବାତାସେ ॥
ଯେ ଫୁଲ ଗେଛେ ସକଲ ଫେଲେ ଗନ୍ଧ ତାହାର କୋଥାୟ୍ ପେଲେ,
ଯାର ଆଶା ଆଜ ଶୂନ୍ୟ ହଲ କୀ ସୁର ଜାଗାଓ ତାହାର ଆଶେ ॥
ସକଲ ଗୃହ ହାରାଲୋ ଯାର ତୋମାର ତାନେ ତାରି ବାସା,
ଯାର ବିରହେର ନାଇ ଅବସାନ ତାର ମିଲନେର ଆନେ ଭାଷା ।
ଶୁକାଲୋ ଯେଇ ନୟ୍ନ ବାରି ତୋମାର ସୁରେ କାଁଦନ ତାରି,
ଭୋଲା ଦିନେର ବାହନ ତୁମି ସ୍ୱପନ ଭାସାଓ ଦୂର ଆକାଶେ ॥

ପୌଷ ୧୩୩୬ (1930)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୨୨: ପାଖି ଆମାର ନୀଡ଼େର ପାଖି

ପାଖି ଆମାର ନୀଡ଼େର ପାଖି ଅଧୀର ହ'ଲ କେନ ଜାନି-
ଆକାଶ-କୋଣେ ଯାୟ୍ ଶୋନା କି ଭୋରେର ଆଲୋର କାନାକାନି ॥
ଡାକ ଉଠେଛେ ମେଘେ ମେଘେ, ଅଲସ ପାଖା ଉଠଲ ଜେଗେ-
ଲାଗଲ ତାରେ ଉଦାସୀ ଐ ନୀଲ ଗଗନେର ପରଶଖାନି ॥
ଆମାର ନୀଡ଼େର ପାଖି ଏବାର ଉଧାଓ ହ'ଲ ଆକାଶ-ମାଝେ ।
ଯାୟ୍ ନି କାରୋ ସନ୍ଧାନେ ସେ, ଯାୟ୍ ନି ଯେ ସେ କୋନୋ କାଜେ ।
ଗାନେର ଭରା ଉଠଲ ଭରେ, ଚାୟ୍ ଦିତେ ତାଇ ଉଜାଡ଼ କରେ-
ନୀରବ ଗାନେର ସାଗର-ମାଝେ ଆପନ ପ୍ରାଣେର ସକଲ ବାଣୀ ॥

ପ୍ରକାଶ ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୨୩: ଛୁଟିର ବାଁଶି ବାଜଲ ଯେ ଐ

ଛୁଟିର ବାଁଶି ବାଜଲ ଯେ ଐ ନୀଲ ଗଗନେ,
ଆମି କେନ ଏକଲା ବସେ ଏଇ ବିଜନେ ॥
 ବାଁଧନ ଟୁଟେ ଉଠବେ ଫୁଟେ ଶିଉଲିଗୁଲି,
 ତାଇ ତୋ କୁଁଡ଼ି କାନନ ଜୁଡ଼ି ଉଠଛେ ଦୁଲି,
 ଶିଶିର-ଧୋଓୟା ହାଓୟାର ଛୋଁଓୟା ଲାଗଲ ବନେ-
 ସୁର ଖୁଁଜେ ତାଇ ଶୂନ୍ୟେ ତାକାଇ ଆପନ-ମନେ ॥
ବନେର ପଥେ କୀ ମାୟାଜାଲ ହୟ ଯେ ବୋନା,
ସେଇଖାନେତେ ଆଲୋଛାୟାର ଚେନାଶୋନା ।
 ଝରେ-ପଡ଼ା ମାଲତୀ ତାର ଗନ୍ଧ ଶ୍ୱାସେ
 କାନ୍ନା-ଆଭାସ ଦେୟ ମେଲେ ଐ ଘାସେ ଘାସେ,
ଆକାଶ ହାସେ ଶୁଭ୍ର କାଶେର ଆନ୍ଦୋଲନେ-
ସୁର ଖୁଁଜେ ତାଇ ଶୂନ୍ୟେ ତାକାଇ ଆପନ-ମନେ ॥

17 ¡spt 1926

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୨୪: ବାଁଶି ଆମି ବାଜାଇ ନି କି

ବାଁଶି ଆମି ବାଜାଇ ନି କି ପଥେର ଧାରେ ଧାରେ ।
ଗାନ ଗାଓୟା କି ହୟ୍ ନି ସାରା ତୋମାର ବାହିର୍-ଦ୍ୱାରେ
ଐ-ଯେ ଦ୍ୱାରେର ଯବନିକା ନାନା ବର୍ଣ୍ଣେ ଚିତ୍ରେ ଲିଖା
ନାନା ସୁରେର ଅର୍ଘ୍ୟ ହୋଥାୟ୍ ଦିଲେମ ବାରେ ବାରେ ॥
ଆଜ ଯେନ କୋନ୍ ଶେଷେର ବାଣୀ ଶୁନି ଜଲେ ସ୍ଥଲେ-
'ପଥେର ବାଁଧନ ଘୁଚିୟେ୍ ଫେଲୋ' ଏଇ କଥା ବଲେ ।
ମିଲନ-ଛୋଁଓୟା ବିଚ୍ଛେଦେରଇ ଅନ୍ତବିହୀନ ଫେରାଫେରି
କାଟିୟେ୍ ଦିୟେ୍ ଯାଓ ଗୋ ଆନାଗୋନାର ପାରେ ॥

24 Nv 1926

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୨୫: ତୋମାର ଶେଷେର ଗାନେର ରେଶ

ତୋମାର ଶେଷେର ଗାନେର ରେଶ ନିୟେ କାନେ ଚଲେ ଏସେଛି ।

କେଉ କି ତା ଜାନେ ॥

ତୋମାର ଆଛେ ଗାନେ ଗାନେ ଗାଓୟା,

ଆମାର କେବଲ ଚୋଖେ ଚୋଖେ ଚାଓୟା-

ମନେ ମନେ ମନେର କଥାଖାନି ବଲେ ଏସେଛି କେଉ କି ତା ଜାନେ ॥

ଓଦେର ନେଶା ତଖନ ଧରେ ନାଇ,

ରଙିନ ରସେ ପ୍ୟାଳା ଭରେ ନାଇ ।

ତଖନୋ ତୋ କତଇ ଆନାଗୋନା,

ନତୁନ ଲୋକେର ନତୁନ ଚେନାଶୋନା-

ଫିରେ ଫିରେ ଫିରେ-ଆସାର ଆଶା ଦ'ଲେ ଏସେଛି କେଉ କି ତା ଜାନେ ॥

୨୭ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୯ (1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୨୭: ଆମାର ଶେଷ ରାଗିନୀର ପ୍ରଥମ ଧୁୟୋ

ଆମାର ଶେଷ ରାଗିନୀର ପ୍ରଥମ ଧୁୟୋ ଧରଲି ରେ କେ ତୁଇ ।
ଆମାର ଶେଷ ପେୟାଳା ଚୋଖେର ଜଲେ ଭରଲି ରେ କେ ତୁଇ ॥
ଦୂରେ ପଶ୍ଚିମେ ଐ ଦିନେର ପାରେ ଅସ୍ତରବିର ପଥେର ଧାରେ
ରକ୍ତରାଗେର ଘୋମଟା ମାଥାୟ ପରଲି ରେ କେ ତୁଇ ॥
ସନ୍ଧ୍ୟାତାରାୟ ଶେଷ ଚାଓୟା ତୋର ରଇଲୋ କି ଐ ଯେ ।
ସନ୍ଧ୍ୟା-ହାଓୟାୟ ଶେଷ ବେଦନା ରଇଲ କି ଐ-ଯେ ।
ତୋର ହଠାତ୍-ଖସା ପ୍ରାଣେର ମାଳା ଭରଲ ଆମାର ଶୂନ୍ୟ ଡାଲା-
ମରଣପଥେର ସାଥି ଆମାୟ କରଲି ରେ କେ ତୁଇ ॥

୨ ପୌଷ ୧୩୩୦ (1923)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୨୭: ପାଛେ ସୁର ଭୁଲି ଏଇ ଭୟ୍ ହୟ୍

ପାଛେ ସୁର ଭୁଲି ଏଇ ଭୟ୍ ହୟ୍-
ପାଛେ ଛିନ୍ନ ତାରେର ଜୟ୍ ହୟ୍ ॥
ପାଛେ ଉତ୍ସବକ୍ଷଣ ତନ୍ଦ୍ରାଳସେ ହୟ୍ ନିମଗନ, ପୁଣ୍ୟ ଲଗନ
ହେଲାୟ୍ ଖେଲାୟ୍ କ୍ଷୟ୍ ହୟ୍-
ପାଛେ ବିନା ଗାନେଇ ମିଳନବେଳା କ୍ଷୟ୍ ହୟ୍ ॥
ଯଖନ ତାଣ୍ଡବେ ମୋର ଡାକ ପଡ଼େ
ପାଛେ ତାର ତାଳେ ମୋର ତାଳ ନା ମେଳେ ସେଇ ଝଡ଼େ ।
ଯଖନ ମରଣ ଏସେ ଡାକବେ ଶେଷେ ବରଣ-ଗାନେ, ପାଛେ ପ୍ରାଣେ
ମୋର ବାଣୀ ସବ ଲୟ୍ ହୟ୍-
ପାଛେ ବିନା ଗାନେଇ ବିଦାୟ୍ବେଳା ଲୟ୍ ହୟ୍ ॥

୪ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୨୮ (458)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୮: ବିରସ ଦିନ, ବିରଳ କାଜ, ପ୍ରବଳ ବିଦ୍ରୋହେ

ବିରସ ଦିନ, ବିରଳ କାଜ, ପ୍ରବଳ ବିଦ୍ରୋହେ
ଏସେଛ ପ୍ରେମ, ଏସେଛ ଆଜ କୀ ମହା ସମାରୋହେ ॥
ଏକେଲା ରଇ ଅଳସମନ, ନୀରବ ଏଇ ଭବନକୋଣ,
ଭାଙିଲେ ଦ୍ୱାର କୋନ୍ ସେ କ୍ଷଣ ଅପରାଜିତ ଓହେ ॥
କାନନ-’ପର ଛାୟା ବୁଲାୟ, ଘନାୟ ଘନଘଟା ।
ଗଙ୍ଗା ଯେନ ହେସେ ଦୁଲାୟ ଧୂର୍ଜଟିର ଜଟା ।
ଯେଥା ଯେ ରୟ ଛାଡ଼ିଲ ପଥ, ଛୁଟାଲେ ଐ ବିଜୟରଥ,
ଆଁଖି ତୋମାର ତଡ଼ିତବତ୍ ଘନଘୁମେର ମୋହେ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୩୩ (1926)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୯: ବାଜିଲ କାହାର ବୀଣା ମଧୁର ସ୍ବରେ

ବାଜିଲ କାହାର ବୀଣା ମଧୁର ସ୍ବରେ
  ଆମାର ନିଭୃତ ନବ ଜୀବନ-’ପରେ ।
ପ୍ରଭାତକମଳସମ ଫୁଟିଲ ହୃଦୟ ମମ
  କାର ଦୁଟି ନିରୁପମ ଚରଣ-ତରେ ॥
ଜେଗେ ଉଠେ ସବ ଶୋଭା, ସବ ମାଧୁରୀ,
ପଲକେ ପଲକେ ହିୟା ପୁଲକେ ପୁରି ।
  କୋଥା ହତେ ସମୀରଣ ଆନେ ନବ ଜାଗରଣ,
    ପରାଣେର ଆବରଣ ମୋଚନ କରେ ॥
  ଲାଗେ ବୁକେ ସୁଖେ ଦୁଖେ କତ ଯେ ବ୍ୟଥା,
  କେମନେ ବୁଝାୟେ କବ ନା ଜାନି କଥା ।
  ଆମାର ବାସନା ଆଜି ତ୍ରିଭୁବନେ ଉଠେ ବାଜି,
   କାଁପେ ନଦୀ ବନରାଜି ବେଦନାଭରେ ॥

୧୨ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୧ (1894)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୦: ସବାର ସାଥେ ଚଲତେଛିଲ ଅଜାନା ଏଇ

ସବାର ସାଥେ ଚଲତେଛିଲ ଅଜାନା ଏଇ ପଥେର ଅନ୍ଧକାରେ,
କୋନ୍ ସକାଲେର ହଠାତ୍ ଆଲୋୟ୍ ପାଶେ ଆମାର ଦେଖତେ ପେଲେମ ତାରେ ॥
ଏକ ନିମେଷେଇ ରାତ୍ରି ହଲ ଭୋର, ଚିରଦିନେର ଧନ ଯେନ ସେ ମୋର,
ପରିଚୟେର ଅନ୍ତ ଯେନ କୋନୋଖାନେ ନାଇକୋ ଏକେବାରେ-
ଚେନା କୁସୁମ ଫୁଟେ ଆଛେ ନା-ଚେନା ଏଇ ଗହନ-ବନେର ଧାରେ
ଅଜାନା ଏଇ ପଥେର ଅନ୍ଧକାରେ ॥
ଜାନି ଜାନି ଦିନେର ଶେଷେ ସନ୍ଧ୍ୟାତିମିର ନାମବେ ପଥେର ମାଝେ -
ଆବାର କଖନ ପଡ଼ବେ ଆଡ଼ାଲ, ଦେଖାଶୋନାର ବାଁଧନ ରବେ ନା ଯେ ।
ତଖନ ଆମି ପାବ ମନେ ମନେ ପରିଚୟେର ପରଶ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ;
ଜାନବ ଚିରଦିନେର ପଥେ ଆଁଧାର ଆଲୋୟ୍ ଚଲଛି ସାରେ ସାରେ-
ହୃଦୟ୍-ମାଝେ ଦେଖବ ଖୁଁଜେ ଏକଟି ମିଲନ ସବ-ହାରାନୋର ପାରେ
ଅଜାନା ଏଇ ପଥେର ଅନ୍ଧକାରେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୫ (1918)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୧: ଆମାର ପରାନ ଲୟେ କୀ ଖେଳା ଖେଳାବେ

ଆମାର ପରାନ ଲୟେ କୀ ଖେଳା ଖେଳାବେ ଓଗୋ
ପରାନପ୍ରିୟ୍ ।
କୋଥା ହତେ ଭେସେ କୂଲେ ଲେଗେଛେ ଚରଣମୂଲେ
ତୁଲେ ଦେଖିୟୋ ॥
ଏ ନହେ ଗୋ ତୃଣଦଲ, ଭେସେ-ଆସା ଫୁଲଫଲ-
ଏ ଯେ ବ୍ୟଥାଭରା ମନ ମନେ ରାଖିୟୋ ॥
କେନ ଆସେ କେନ ଯାୟ୍ କେହ ନା ଜାନେ ।
କେ ଆସେ କାହାର ପାଶେ କିସେର ଟାନେ ।
ରାଖ ଯଦି ଭାଲୋବେସେ ଚିରପ୍ରାଣ ପାଇବେ ସେ,
ଫେଲେ ଯଦି ଯାଓ ତବେ ବାଁଚିବେ କି ଓ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୨୯୯ (1892-93)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୬: ସୁନ୍ଦର ହୃଦିରଞ୍ଜନ ତୁମି ନନ୍ଦନଫୁଲହାର

ସୁନ୍ଦର ହୃଦିରଞ୍ଜନ ତୁମି ନନ୍ଦନଫୁଲହାର,
ତୁମି ଅନନ୍ତ ନବବସନ୍ତ ଅନ୍ତରେ ଆମାର ॥
ନୀଳ ଅମ୍ବର ଚୁମ୍ବନନତ, ଚରଣେ ଧରଣୀ ମୁଗ୍ଧ ନିୟତ,
ଅଞ୍ଚଳ ଘେରି ସଙ୍ଗୀତ ଯତ ଗୁଞ୍ଜରେ ଶତବାର ॥
ଝଲକିଛେ କତ ଇନ୍ଦୁକିରଣ, ପୁଲକିଛେ ଫୁଲଗନ୍ଧ-
ଚରଣଭଙ୍ଗେ ଲଲିତ ଅଙ୍ଗେ ଚମକେ ଚକିତ ଛନ୍ଦ ।
ଛିଁଡ଼ି ମର୍ମେର ଶତ ବନ୍ଧନ ତୋମା-ପାନେ ଧାୟ ଯତ କ୍ରନ୍ଦନ-
ଲହୋ ହୃଦୟେର ଫୁଲଚନ୍ଦନ ନନ୍ଦନ-ଉପହାର ॥

୧୪ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୧ (1894)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୩: ଆମାରେ କରୋ ତୋମାର ବୀଣା

ଆମାରେ କରୋ ତୋମାର ବୀଣା, ଲହୋ ଗୋ ଲହୋ ତୁଲେ ।
ଉଠିବେ ବାଜି ତନ୍ତ୍ରୀରାଜି ମୋହନ ଅଙ୍ଗୁଲେ ॥
କୋମଲ ତବ କମଲକରେ, ପରଶ କରୋ ପରାନ-'ପରେ,
ଉଠିବେ ହିୟା ଗୁଞ୍ଜରିୟା ତବ ଶ୍ରବଣମୂଲେ ॥
କଖନୋ ସୁଖେ କଖନୋ ଦୁଖେ କାଁଦିବେ ଚାହି ତୋମାର ମୁଖେ,
ଚରଣେ ପଡ଼ି ରବେ ନୀରବେ ରହିବେ ଯବେ ଭୁଲେ ।
କେହ ନା ଜାନେ କୀ ନବ ତାନେ ଉଠିବେ ଗୀତ ଶୂନ୍ୟ-ପାନେ,
ଆନନ୍ଦେର ବାରତା ଯାବେ ଅନନ୍ତେର କୂଲେ ॥

୧୯ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୧ (1894)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୪: ଭାଲୋବେସେ, ସଖୀ, ନିଭୃତେ ଯତନେ

ଭାଲୋବେସେ, ସଖୀ, ନିଭୃତେ ଯତନେ
ଆମାର ନାମଟି ଲିଖୋ - ତୋମାର
ମନେର ମନ୍ଦିରେ ।
ଆମାର ପରାନେ ଯେ ଗାନ ବାଜିଛେ
ତାହାର ତାଲଟି ଶିଖୋ - ତୋମାର
ଚରଣମଞ୍ଜୀରେ ॥
ଧରିୟା ରାଖିୟୋ ସୋହାଗେ ଆଦରେ
ଆମାର ମୁଖର ପାଖି - ତୋମାର
ପ୍ରାସାଦପ୍ରାଙ୍ଗଣେ ।
ମନେ କ'ରେ ସଖୀ, ବାଁଧିୟା ରାଖିୟୋ
ଆମାର ହାତେର ରାଖୀ - ତୋମାର
କନକକଙ୍କଣେ ॥
ଆମାର ଲତାର ଏକଟି ମୁକୁଲ
ଭୁଲିୟା ତୁଲିୟା ରେଖୋ - ତୋମାର
ଅଲକବନ୍ଧନେ ।
ଆମାର ସ୍ମରଣ-ଶୁଭ-ସିନ୍ଦୁରେ
ଏକଟି ବିନ୍ଦୁ ଏଁକୋ - ତୋମାର
ଲଲାଟଚନ୍ଦନେ ।
ଆମାର ମନେର ମୋହେର ମାଧୁରୀ
ମାଖିୟା ରାଖିୟା ଦିୟୋ - ତୋମାର
ଅଙ୍ଗସୌରଭେ ।
ଆମାର ଆକୁଲ ଜୀବନମରଣ
ଟୁଟିୟା ଲୁଟିୟା ନିୟୋ - ତୋମାର
ଅତୁଲ ଗୌରବେ ॥

୮ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୫: ଓଗୋ କାଙାଳ, ଆମାରେ କାଙାଳ କରେଛ

ଓଗୋ   କାଙାଳ, ଆମାରେ କାଙାଳ କରେଛ, ଆରୋ କୀ ତୋମାର ଚାଇ ।
ଓଗୋ   ଭିଖାରି ଆମାର ଭିଖାରି, ଚଲେଛ କୀ କାତର ଗାନ ଗାଇ' ॥
ପ୍ରତିଦିନ ପ୍ରାତେ ନବ ନବ ଧନେ ତୁଷିବ ତୋମାରେ ସାଧ ଛିଲ ମନେ-
ଭିଖାରି ଆମାର ଭିଖାରି,
ହାୟ୍   ପଲକେ ସକଲଇ ସଁପେଛି ଚରଣେ, ଆର ତୋ କିଛୁଇ ନାଇ ॥
ଆମି   ଆମାର ବୁକେର ଆଁଚଲ ଘେରିୟା ତୋମାରେ ପରାନୁ ବାସ ।
ଆମି   ଆମାର ଭୁବନ ଶୂନ୍ୟ କରେଛି ତୋମାର ପୁରାତେ ଆଶ ।
ହେରୋ   ମମ ପ୍ରାଣ ମନ ଯୌବନ ନବ   କରପୁଟତଲେ ପଡ଼େ ଆଛେ ତବ -
ଭିଖାରି ଆମାର ଭିଖାରି,
ହାୟ୍   ଆରୋ ଯଦି ଚାଓ ମୋରେ କିଛୁ ଦାଓ, ଫିରେ ଆମି ଦିବ ତାଇ ।

୧୨ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭: ତୁମି ସନ୍ଧ୍ୟାର ମେଘମାଳା

ତୁମି ସନ୍ଧ୍ୟାର ମେଘମାଳା, ତୁମି ଆମାର ସାଧେର ସାଧନା,
ମମ ଶୂନ୍ୟଗଗନବିହାରୀ ।
ଆମି ଆପନ ମନେର ମାଧୁରୀ ମିଶାୟେ ତୋମାରେ କରେଛି ରଚନା-
ତୁମି ଆମାରି, ତୁମି ଆମାରି,
ମମ ଅସୀମଗଗନବିହାରୀ ॥

ମମ ହୃଦୟରକ୍ତରାଗେ ତବ ଚରଣ ଦିୟେଛି ରାଙିୟା,
ଅୟି ସନ୍ଧ୍ୟାସ୍ୱପନବିହାରୀ ।
ତବ ଅଧର ଏଁକେଛି ସୁଧାବିଷେମିଶେ ମମ ସୁଖଦୁଖ ଭାଙିୟା-
ତୁମି ଆମାରି, ତୁମି ଆମାରି,
ମମ ବିଜନଜୀବନବିହାରୀ ॥

ମମ ମୋହେର ସ୍ୱପନ-ଅଞ୍ଜନ ତବ ନୟନେ ଦିୟେଛି ପରାୟେ,
ଅୟି ମୁଗ୍ଧନୟନବିହାରୀ ।
ମମ ସଙ୍ଗୀତ ତବ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ଦିୟେଛି ଜଡ଼ାୟେ ଜଡ଼ାୟେ,
ତୁମି ଆମାରି, ତୁମି ଆମାରି,
ମମ ଜୀବନମରଣବିହାରୀ ॥

୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897)

ପଥଅଥହଅର୍ନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ୍

ପଅଥହଅନଁତଓର ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୫୭: ତୁମି ସନ୍ଧ୍ୟାର ମେଘମାଲା

ତୁମି ସନ୍ଧ୍ୟାର ମେଘମାଲା ତୁମି ଆମାର ନିଭୃତ ସାଧନା,
ମମ ବିଜନଗଗନବିହାରୀ ।
ଆମି ଆମାର ମନେର ମାଧୁରୀ ମିଶାୟେ ତୋମାରେ କରେଛି ରଚନା–
ତୁମି ଆମାରି, ତୁମି ଆମାରି, ମମ ବିଜନଜୀବନବିହାରୀ ॥
ମମ ହୃଦୟରକ୍ତରାଗେ ତବ ଚରଣ ଦିୟେଛି ରାଙିୟା,
ମମ ସନ୍ଧ୍ୟାଗଗନବିହାରୀ ।
ତବ ଅଧର ଏଁକେଛି ସୁଧାବିଷେ ମିଶେ ମମ ସୁଖଦୁଖ ଭାଙିୟା–
ତୁମି ଆମାରି, ତୁମି ଆମାରି, ମମ ବିଜନସ୍ୱପନବିହାରୀ ॥
ମମ ମୋହେର ସ୍ୱପନଲେଖା ତବ ନୟନେ ଦିୟେଛି ପରାୟେ ।
ମମ ମୁଗ୍ଧନୟନବିହାରୀ ।
ମମ ସଙ୍ଗୀତ ତବ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ଦିୟେଛି ଜଡ଼ାୟେ ଜଡ଼ାୟେ–
ତୁମି ଆମାରି, ତୁମି ଆମାରି, ମମ ମୋହନମରଣବିହାରୀ ॥

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭: କତ କଥା ତାରେ ଛିଲ ବଲିତେ

କତ କଥା ତାରେ ଛିଲ ବଲିତେ ।
ଚୋଖେ ଚୋଖେ ଦେଖା ହଲ ପଥ ଚଲିତେ ॥
ବସେ ବସେ ଦିବା ରାତି ବିଜନେ ସେ କଥା ଗାଁଥି
କତ ଯେ ପୂରବୀରାଗେ କତ ଲଲିତେ ॥
ସେ କଥା ଫୁଟିୟା ଉଠେ କୁସୁମବନେ,
ସେ କଥା ବ୍ୟାପିୟା ଯାୟ ନୀଲ ଗଗନେ ।
ସେ କଥା ଲଇୟା ଖେଲି ହୃଦୟେ ବାହିରେ ମେଲି,
ମନେ ମନେ ଗାହି କାର ମନ ଛଲିତେ ॥

୧୬ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୯ (1841)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୮: ସୁନୀଳ ସାଗରେର ଶ୍ୟାମଲ କିନାରେ

ସୁନୀଳ ସାଗରେର ଶ୍ୟାମଲ କିନାରେ
ଦେଖେଛି ପଥେ ଯେତେ ତୁଲନାହୀନାରେ ॥
ଏ କଥା କଭୁ ଆର ପାରେ ନା ଘୁଚିତେ,
ଆଛେ ସେ ନିଖିଲେର ମାଧୁରୀ ରୁଚିତେ ।
ଏ କଥା ଶିଖାନୁ ଯେ ଆମାର ବୀଣାରେ,
ଗାନେତେ ଚିନାଲେମ ସେ ଚିରଚିନାରେ ॥
ସେ କଥା ସୁରେ ସୁରେ ଛଡ଼ାବ ପିଛନେ
ସ୍ବପନଫସଲେର ବିଛନେ ବିଛନେ ।
ମଧୁପଗୁଞ୍ଜେ ସେ ଲହରୀ ତୁଲିବେ,
କୁସୁମକୁଞ୍ଜେ ସେ ପବନେ ଦୁଲିବେ,
ଝରିବେ ଶ୍ରାବଣେର ବାଦଲସିଚନେ ।
ଶରତେ କ୍ଷୀଣ ମେଘେ ଭାସିବେ ଆକାଶେ
ସ୍ମରଣବେଦନାର ବରନେ ଆଁକା ସେ ।
ଚକିତେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ପାବ ଯେ ତାହାରେ
ଇମନେ କେଦାରାୟ୍ ବେହାଗେ ବାହାରେ ।

୯୮ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1930-31)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୯: ହେ ନିରୁପମା

ହେ ନିରୁପମା,
ଗାନେ ଯଦି ଲାଗେ ବିହ୍ୱଳ ତାନ   କରିଓ୍ୟ କ୍ଷମା ॥
ଝରୋଝରୋ ଧାରା ଆଜି ଉତରୋଲ,   ନଦୀକୂଲେ-କୂଲେ ଉଠେ କଲ୍ଲୋଲ,
ବନେ ବନେ ଗାହେ ମର୍ମରସ୍ୱରେ   ନବୀନ ପାତା ।
ସଜଲ ପବନ ଦିଶେ ଦିଶେ ତୋଲେ   ବାଦଲଗାଥା ॥

ହେ ନିରୁପମା,
ଚପଲତା ଆଜି ଯଦି ଘଟେ ତବେ   କରିଓ୍ୟ କ୍ଷମା ।
ଏଲ ବରଷାର ସଘନ ଦିବସ,   ବନରାଜି ଆଜି ବ୍ୟାକୁଲ ବିବଶ,
ବକୁଲବୀଥିକା ମୁକୁଲେ ମତ୍ତ   କାନନ-'ପରେ ।
ନବକଦମ୍ବ ମଦିର ଗନ୍ଧେ   ଆକୁଲ କରେ ॥

ହେ ନିରୁପମା,
ଚପଲତା ଆଜି ଯଦି ଘଟେ ତବେ   କରିଓ୍ୟ କ୍ଷମା ।
ତୋମାର ଦୁଖାନି କାଲୋ ଆଁଖି-'ପରେ   ବରଷାର କାଲୋ ଛାୟାଖାନି ପଡ଼େ,
ଘନ କାଲୋ ତବ କୁଞ୍ଚିତ କେଶେ   ଯୂଥୀର ମାଲା ।
ତୋମାର ଚରଣେ ନବବରଷାର   ବରଣଡାଲା ॥

ହେ ନିରୁପମା,
ଆଁଖି ଯଦି ଆଜ କରେ ଅପରାଧ, କରିଓ୍ୟ କ୍ଷମା ।
ହେରୋ ଆକାଶେର ଦୂର କୋଣେ କୋଣେ   ବିଜୁଲି ଚମକେ ଓଠେ ଖନେ ଖନେ,
ଦ୍ରୁତ କୌତୁକେ ତବ ବାତାୟନେ   କୀ ଦେଖେ ଚେୟେ ।
ଅଧୀର ପବନ କିସେର ଲାଗିୟା   ଆସିଛେ ଧେୟେ ॥

୧ ଆଷାଢ଼ ୧୩୦୭ (1900)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୪୦: ଅଜାନା ଖନିର ନୂତନ ମଣିର

ଅଜାନା ଖନିର ନୂତନ ମଣିର ଗେଁଥେଛି ହାର,
କ୍ଲାନ୍ତିବିହୀନା ନବୀନା ବୀଣାୟ୍ ବେଁଧେଛି ତାର ॥
ଯେମନ ନୂତନ ବନେର ଦୁକୂଲ, ଯେମନ ନୂତନ ଆମେର ମୁକୁଲ,
ମାଘେର ଅରୁଣେ ଖୋଲେ ସ୍ୱର୍ଗେର ନୂତନ ଦ୍ୱାର,
ତେମନି ଆମାର ନବୀନ ରାଗେର ନବ ଯୌବନେ ନବ ସୋହାଗେର
ରାଗିନୀ ରଚିୟା ଉଠିଲ ନାଚିୟା ବୀଣାର ତାର ॥
ଯେ ବାଣୀ ଆମାର କଖନୋ କାରେଓ ହୟ୍ ନି ବଲା
ତାଇ ଦିୟେ ଗାନେ ରଚିବ ନୂତନ ନୃତ୍ୟକଲା ।
ଆଜି ଅକାରଣ ବାତାସେ ବାତାସେ ଯୁଗାନ୍ତରେର ସୁର ଭେସେ ଆସେ,
ମର୍ମରସ୍ୱରେ ବନେର ଘୁଚିଲ ମନେର ଭାର ।
ଯେମନି ଭାଙିଲ ବାଣୀର ବନ୍ଧ ଉଚ୍ଛ୍ୱସି ଉଠେ ନୂତନ ଛନ୍ଦ,
ସୁରେର ସାହସେ ଆପନି ଚକିତ ବୀଣାର ତାର ॥

୨୭ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୫ (1928)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୪୧: ଆଜି ଏ ନିରାଳା କୁଞ୍ଜେ

ଆଜି ଏ ନିରାଳା କୁଞ୍ଜେ ଆମାର ଅଙ୍ଗ-ମାଝେ
ବରଣେର ଡାଲା ସେଜେଛେ ଆଲୋକମାଳାର ସାଜେ ॥
ନବ ବସନ୍ତେ ଲତାୟ୍ ଲତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ଫୁଲେ
ବାଣୀହିଲ୍ଲୋଲ ଉଠେ ପ୍ରଭାତେର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକୂଲେ,
ଆମାର ଦେହେର ବାଣୀତେ ସେ ଗାନ ଉଠିଛେ ଦୁଲେ -
ଏ ବରଣଗାନ ନାହି ପେଲେ ମାନ ମରିବ ଲାଜେ ।
ଓହେ ପ୍ରିୟ୍ତମ, ଦେହେ ମନେ ମମ ଛନ୍ଦ ବାଜେ ॥

ଅର୍ଘ୍ୟ ତୋମାର ଆନି ନି ଭରିୟ୍ା ବାହିର ହତେ,
ଭେସେ ଆସେ ପୂଜା ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣେର ଆପନ ସ୍ରୋତେ ।
ମୋର ତନୁମୟ୍ ଉଛଲେ ହୃଦୟ୍ ବାଁଧନହାରା,
ଅଧୀରତା ତାରି ମିଲନେ ତୋମାରି ହୋକ-ନା ସାରା ।
ଘନ ଯାମିନୀର ଆଁଧାରେ ଯେମନ ଜ୍ୱଲିଛେ ତାରା,
ଦେହ ଘେରି ମମ ପ୍ରାଣେର ଚମକ ତେମନି ରାଜେ-
ସଚକିତ ଆଲୋ ନେଚେ ଉଠେ ମୋର ସକଳ କାଜେ ॥

୨୫ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୫, 1928

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୪୨: ଫିରେ ଯାଓ କେନ ଫିରେ ଫିରେ ଯାଓ

ଫିରେ ଯାଓ କେନ ଫିରେ ଫିରେ ଯାଓ ବହିୟା ବିଫଳ ବାସନା ॥
ଚିରଦିନ ଆଛ ଦୂରେ ଅଜାନାର ମତୋ ନିଭୃତ ଅଚେନା ପୁରେ,
କାଛେ ଆସ ତବୁ ଆସ ନା
ବହିୟା ବିଫଳ ବାସନା ॥
ପାରି ନା ତୋମାୟ୍ ବୁଝିତେ-
ଭିତରେ କାରେ କି ପେୟେଛ, ବାହିରେ ଚାହ ନା ଖୁଁଜିତେ ।
ନା-ବଲା ତୋମାର ବେଦନା ଯତ
ବିରହପ୍ରଦୀପେ ଶିଖାରଇ ମତୋ
ନୟନେ ତୋମାର ଉଠିଛେ ଜ୍ୱଳିୟା
ନୀରବ କୀ ସମ୍ଭାଷଣା ॥

୧୯୩୯ (1939)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୪୩: ଆମାର ଜୀବନ ପାତ୍ର ଉଚ୍ଛଲିୟା

ଆମାର ଜୀବନ ପାତ୍ର ଉଚ୍ଛଲିୟା ମାଧୁରୀ କରେଛ ଦାନ-
ତୁମି ଜାନ ନାଇ, ତୁମି ଜାନ ନାଇ,
ତୁମି ଜାନ ନାଇ ତାର ମୂଲ୍ୟେର ପରିମାଣ ॥
ରଜନୀଗନ୍ଧା ଅଗୋଚରେ
ଯେମନ ରଜନୀ ସ୍ୱପନେ ଭରେ ସୌରଭେ,
ତୁମି ଜାନ ନାଇ, ତୁମି ଜାନ ନାଇ,
ତୁମି ଜାନ ନାଇ, ମରମେ ଆମାର ଢେଲେଛ ତୋମାର ଗାନ ॥
ବିଦାୟ୍ ନେବାର ସମୟ୍ ଏବାର ହଲ-
ପ୍ରସନ୍ନ ମୁଖ ତୋଲୋ, ମୁଖ ତୋଲୋ, ମୁଖ ତୋଲୋ-
ମଧୁର ମରଣେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିୟା ସଁପିୟା ଯାବ ପ୍ରାଣ ଚରଣେ ।
ଯାରେ ଜାନ ନାଇ, ଯାରେ ଜାନ ନାଇ, ଯାରେ ଜାନ ନାଇ,
ତାର ଗୋପନ ବ୍ୟଥାର ନୀରବ ରାତ୍ରି ହୋକ ଆଜି ଅବସାନ ॥

(1939

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୪୪: ଜାନି ଜାନି ତୁମି ଏସେଛ ଏ ପଥେ

ଜାନି ଜାନି ତୁମି ଏସେଛ ଏ ପଥେ ମନେର ଭୁଲେ ।

ତାଇ ହଉକ ତବେ ତାଇ ହଉକ, ଦ୍ୱାର ଦିଲେମ ଖୁଲେ ॥

ଏସେଛ ତୁମି ଡୋ ବିନା ଆଭରଣେ, ମୁଖର ନୂପୁର ବାଜେ ନା ଚରଣେ,

ତାଇ ହଉକ ତବେ ତାଇ ହଉକ, ଏସୋ ସହଜ ମନେ ।

ଓଇ ତୋ ମାଲତୀ ଝରେ ପଡ଼େ ଯାୟ୍ ମୋର ଆଙିନାୟ୍,

ଶିଥିଲ କବରୀ ସାଜାତେ ତୋମାର ଲଓ-ନା ତୁଲେ ॥

କୋନୋ ଆୟୋଜନ ନାଇ ଏକେବାରେ, ସୁର ବାଁଧା ନାଇ ଏ ବୀଣାର ତାରେ,

ତାଇ ହଉକ ତବେ, ଏସୋ ହୃଦୟେର ମୌନପାରେ ।

ଝରୋଝରୋ ବାରି ଝରେ ବନମାଝେ, ଆମାର ମନେର ସୁର ଐ ବାଜେ,

ଉତଲା ହାଓୟାର ତାଲେ ତାଲେ ମନ ଉଠିଛେ ଦୁଲେ ॥

ଦ୍ର : ଗୀତବିତାନ ଆର ୧୪୮୭ ଏର ରଚନାବଳୀ (ପଃ ବଃ ସରକାର) ଚତୁର୍ଥ ଖଣ୍ଡ ତେ ତଫାତ:

ହଉକ, ଝରୋଝରୋ ⟹ ହୋକ, ଝରଝର

ପଅଥହଅର୍ନ୍ତଓର

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୭: ଜାନି ଜାନି ଏସେଛ ଏ ପଥେ

ଜାନି ଜାନି ଏସେଛ ଏ ପଥେ ମନେର ଭୁଲେ ।

ତାଇ ହୋକ ତବେ ତାଇ ହୋକ- ଏସୋ ତୁମି, ଦିନୁ ଦ୍ୱାର ଖୁଲେ ।

ଏସେଛ ତୁମି ଯେ ବିନା ଆଭରଣେ, ମୁଖର ନୂପୁର ବାଜେ ନା ଚରଣେ,

ତାଇ ହୋକ ଓଗୋ, ତାଇ ହୋକ ।

ମୋର ଆଙିନାୟ୍ ମାଲତୀ ଝରିୟା ପଡ଼େ ଯାୟ୍ -

ତବ ଶିଥିଲ କବରୀତେ ନିୟୋ ନିୟୋ ତୁଲେ ।

କୋନୋ ଆୟୋଜନ ନାଇ ଏକେବାରେ, ସୁର ବାଁଧା ହୟ୍ ନି ଯେ ବୀଣାର ତାରେ-

ତାଇ ହୋକ ଓଗୋ, ତାଇ ହୋକ ।

ଝର ଝର ବାରି ଝରେ ବନମାଝେ ଆମାରଇ ମନେର ସୁର ଐ ବାଜେ-

ବେଣୁଶାଖା-ଆନ୍ଦୋଲନେ ଆମାରଇ ଉତଲା ମନ ଦୁଲେ ।

୨୩ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୪୨ (1935)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୪୫: ହେ ସଖା, ବାରତା ପେୟେଛି ମନେ ମନେ

ହେ ସଖା, ବାରତା ପେୟେଛି ମନେ ମନେ ତବ ନିଶ୍ୱାସପରଶନେ,
    ଏସେଛ ଅଦେଖା ବନ୍ଧୁ ଦକ୍ଷିଣସମୀରଣେ ॥
କେନ ବଞ୍ଚନା କର ମୋରେ, କେନ ବାଁଧ ଅଦୃଶ୍ୟ ଡୋରେ-
ଦେଖା ଦାଓ, ଦେଖା ଦାଓ ଦେହ ମନ ଭ'ରେ ମମ ନିକୁଞ୍ଜବନେ ॥
ଦେଖା ଦାଓ ଚମ୍ପକେ ରଙ୍ଗନେ, ଦେଖା ଦାଓ କିଂଶୁକେ କାଞ୍ଚନେ ।
କେନ ଶୁଧୁ ବାଁଶରିର ସୁରେ ଭୁଲାୟେ ଲୟେ ଯାଓ ଦୂରେ,
    ଯୌବନ-ଉତ୍ସବେ ଧରା ଦାଓ ଦୃଷ୍ଟିର ବନ୍ଧନେ ॥

27 ¡zpt 1934

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୪୭: ଯଦି ଜାନତେମ ଆମାର କିସେର ବ୍ୟଥା

ଯଦି ଜାନତେମ ଆମାର କିସେର ବ୍ୟଥା ତୋମାୟ୍ ଜାନାତାମ ।
କେ ଯେ ଆମାୟ୍ କାଁଦାୟ୍ ଆମି କୀ ଜାନି ତାର ନାମ ॥
କୋଥାୟ୍ ଯେ ହାତ ବାଡ଼ାଇ ମିଛେ, ଫିରି ଆମି କାହାର ପିଛେ -
ସବ ଯେନ ମୋର ବିକିୟେଛେ, ପାଇ ନେ ତାହାର ଦାମ ॥
ଏଇ ବେଦନାର ଧନ ସେ କୋଥାୟ୍ ଭାବି ଜନମ ଧ'ରେ ।
ଭୁବନ ଭରେ ଆଛେ ଯେନ, ପାଇ ନେ ଜୀବନ ଭରେ ।
ସୁଖ ଯାରେ କୟ୍ ସକଳ ଜନେ ବାଜାଇ ତାରେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ -
ଗଭୀର ସୁରେ 'ଚାଇ ନେ' 'ଚାଇ ନେ' ବାଜେ ଅବିଶ୍ରାମ ॥

୧୨ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୦ (1914)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୪୭: ଆମି ଯେ ଆର ସଇତେ ପାରି ନେ

ଆମି ଯେ ଆର ସଇତେ ପାରି ନେ ।
ସୁରେ ବାଜେ ମନେର ମାଝେ ଗୋ, କଥା ଦିୟେ କଇତେ ପାରିନେ ॥
ହୃଦୟଲତା ନୁୟେ ପଡ଼େ ବ୍ୟଥାଭରା ଫୁଲେର ଭରେ ଗୋ,
ଆମି ଯେ ଆର ବଇତେ ପାରି ନେ ।
ଆଜି ଆମାର ନିବିଡ଼ ଅନ୍ତରେ
କୀ ହାଓୟାତେ କାଁପିୟେ ଦିଲ ଗୋ ପୁଲକ-ଲାଗା ଆକୁଲ ମର୍ମରେ ।
କୋନ୍ ଗୁଣୀ ଆଜ ଉଦାସ ପ୍ରାତେ ମୀଡ଼ ଦିୟେଛେ କୋନ୍ ବୀଣାତେ ଗୋ-
ଘରେ ଯେ ଆର ରଇତେ ପାରି ନେ ।

୯ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୪୮: ଆମାର ନୟନ ତବ ନୟନେର ନିବିଡ଼ ଛାୟାୟ୍

ଆମାର ନୟନ ତବ ନୟନେର ନିବିଡ଼ ଛାୟାୟ୍
    ମନେର କଥାର କୁସୁମକୋରକ ଖୋଁଜେ ।
ସେଥାୟ୍ କଖନ ଅଗମ ଗୋପନ ଗହନ ମାୟାୟ୍
    ପଥ ହାରାଇଲ ଓ ଯେ ॥
ଆତୁର ଦିଠିତେ ଶୁଧାୟ୍ ସେ ନୀରବେରେ -
ନିଭୃତ ବାଣୀର ସନ୍ଧାନ ନାଇ ଯେ ରେ ;
ଅଜାନାର ମାଝେ ଅବୁଝେର ମତୋ ଫେରେ
    ଅଶ୍ରୁଧାରାୟ୍ ମଜେ ॥
ଆମାର ହୃଦୟେ ଯେ କଥା ଲୁକାନୋ ତାର ଆଭାଷଣ
    ଫେଲେ କଭୁ ଛାୟା ତୋମାର ହୃଦୟ୍ତଲେ ?
ଦୁୟାରେ ଏଁକେଛି ରକ୍ତ ରେଖାୟ୍ ପଦ୍ମ-ଆସନ,
    ସେ ତୋମାରେ କିଛୁ ବଲେ ?
ତବ କୁଞ୍ଜେର ପଥ ଦିୟେ ଯେତେ ଯେତେ
ବାତାସେ ବାତାସେ ବ୍ୟଥା ଦିଇ ମୋର ପେତେ -
ବାଁଶି କୀ ଆଶାୟ୍ ଭାଷା ଦେୟ୍ ଆକାଶେତେ
    ସେ କି କେହ ନାହି ବୋଝେ ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୫ (1928)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୪୯: ଆମରା ଦୁଜନା ସ୍ୱର୍ଗ-ଖେଲନା ଗଡ଼ିବ ନା ଧରଣୀତେ

ଆମରା ଦୁଜନା ସ୍ୱର୍ଗ-ଖେଲନା ଗଡ଼ିବ ନା ଧରଣୀତେ
ମୁଗ୍ଧ ଲଳିତ ଅଶ୍ରୁଗଳିତ ଗୀତେ ॥
ପଞ୍ଚଶରେର ବେଦନା ମାଧୁରୀ ଦିୟେ
ବାସର ରାତ୍ରି ରଚିବ ନା ମୋରା ପ୍ରିୟେ-
ଭାଗ୍ୟେର ପାୟେ ଦୁର୍ବଲ ପ୍ରାଣେ ଭିକ୍ଷା ନା ଯେନ ଯାଚି ।
କିଛୁ ନାହି ଭୟ, ଜାନି ନିଶ୍ଚୟ ତୁମି ଆଛ ଆମି ଆଛି ॥

ଉଡ଼ାବ ଊର୍ଧ୍ୱେ ପ୍ରେମେର ନିଶାନ ଦୁର୍ଗମପଥମାଝେ
ଦୁର୍ଦମ ବେଗେ ଦୁଃସହତମ କାଜେ ।
ରୁକ୍ଷ ଦିନେର ଦୁଃଖ ପାଇ ତୋ ପାବ-
ଚାଇ ନା ଶାନ୍ତି, ସାନ୍ତ୍ୱନା ନାହି ଚାବ ।
ପାଡ଼ି ଦିତେ ନଦୀ ହାଲ ଭାଙେ ଯଦି, ଛିନ୍ନ ପାଲେର କାଛି,
ମୃତ୍ୟୁର ମୁଖେ ଦାଁଡ଼ାୟେ ଜାନିବ ତୁମି ଆଛ ଆମି ଆଛି ।

ଦୁଜନେର ଚୋଖେ ଦେଖେଛି ଜଗତ୍, ଦୋଁହାରେ ଦେଖେଛି ଦୋଁହେ -
ମରୁପଥତାପ ଦୁଜନେ ନିୟେଛି ସହେ ।
ଛୁଟି ନି ମୋହନ ମରୀଚିକା-ପିଛେ-ପିଛେ,
ଭୁଲାଇ ନି ମନ ସତ୍ୟେରେ କରି ମିଛେ
ଏଇ ଗୌରବେ ଚଲିବ ଏ ଭବେ ଯତ ଦିନ ଦୋଁହେ ବାଁଚି ।
ଏ ବାଣୀ, ପ୍ରେୟସୀ, ହୋକ ମହୀୟସୀ 'ତୁମି ଆଛ ଆମି ଆଛି' ॥

୩୧ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୫ (1928)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୫୦: ଆରୋ କିଛୁଖନ ନାହ୍ୟ୍ ବସିଓ୍ୟୋ ପାଶେ

ଆରୋ କିଛୁଖନ ନାହ୍ୟ୍ ବସିଓ୍ୟୋ ପାଶେ,
ଆରୋ ଯଦି କିଛୁ କଥା ଥାକେ ତାଇ ବଲୋ ।
ଶରତ-ଆକାଶ ହେରୋ ମ୍ଲାନ ହ୍ୟେ୍ ଆସେ,
ବାଷ୍ପ-ଆଭାସେ ଦିଗନ୍ତ ଛଲୋଛଲୋ ॥
ଜାନି ତୁମି କିଛୁ ଚେଯ୍ୟେଛିଲେ ଦେଖିବାରେ,
ତାଇ ତୋ ପ୍ରଭାତେ ଏସେଛିଲେ ମୋର ଦ୍ୱାରେ,
ଦିନ ନା ଫୁରାତେ ଦେଖିତେ ପେଲେ କି ତାରେ
ହେ ପଥିକ ବଲୋ ବଲୋ-
ସେ ମୋର ଅଗମ ଅନ୍ତରପାରାବାରେ
ରକ୍ତକମଲ ତରଙ୍ଗେ ଟଲୋମଲୋ ॥

ଦ୍ୱିଧାଭରେ ଆଜଓ ପ୍ରବେଶ କରନି ଘରେ,
ବାହିର ଆଙନେ କରିଲେ ସୁରେର ଖେଲା ।
ଜାନି ନା କୀ ନିଯ୍ୟେ ଯାବେ ଯେ ଦେଶାନ୍ତରେ,
ହେ ଅତିଥି, ଆଜି ଶେଷ ବିଦାଯ୍ୟେର ବେଲା ।
ପ୍ରଥମ ପ୍ରଭାତେ ସବ କାଜ ତବ ଫେଲେ
ଯେ ଗଭୀର ବାଣୀ ଶୁନିବାରେ କାଛେ ଏଲେ
କୋନୋଖାନେ କିଛୁ ଇଶାରା କି ତାର ପେଲେ,
ହେ ପଥିକ ବଲୋ ବଲୋ-
ସେ ବାଣୀ ଆପନ ଗୋପନ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱେଲେ
ରକ୍ତ ଆଗୁନେ ପ୍ରାଣେ ମୋର ଜ୍ୱଲୋଜ୍ୱଲୋ ॥

୧୪ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୩୫ (1928)

ଦହ ଗୀତବିତାନ ଆର ୧୯୮୭ ଏର ରଚନାବଲୀ (ପଃ ବଃ ସରକାର) ଚତୁର୍ଥ ଖଣ୍ଡ ତେ ତଫାତ:
ଆରୋ ⟹ ଆରଓ, ଛଲୋଛଲୋ → ଛଲଛଲ, ଟଲୋମଲୋ ⟹ ଟଲମଲ,ଜ୍ୱଲୋଜ୍ୱଲୋ → ଜ୍ୱଲଜ୍ୱଲ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୫୧: ଏଖନୋ କେନ ସମୟ୍ ନାହି ହଲ

ଏଖନୋ କେନ ସମୟ୍ ନାହି ହଲ, ନାମ-ନା-ଜାନା ଅତିଥି-
ଆଘାତ ହାନିଲେ ନା ଦୁୟ୍ାରେ, କହିଲେ ନା 'ଦ୍ୱାର ଖୋଲୋ' ॥
ହାଜାର ଲୋକେର ମାଝେ ରୟ୍େଛି ଏକେଲା ଯେ-
ଏସୋ ଆମାର ହଠାତ୍-ଆଲୋ, ପରାନ ଚମକି ତୋଲୋ ॥
ଆଁଧାର ବାଧା ଆମାର ଘରେ, ଜାନି ନା କାଁଦି କାହାର ତରେ ।
ଚରଣସେବାର ସାଧନା ଆନୋ, ସକଳ ଦେବାର ବେଦନା ଆନୋ-
ନବୀନ ପ୍ରାଣେର ଜାଗରମନ୍ତ୍ର କାନେ କାନେ ବୋଲୋ ॥

୧୯୩୬ (1936)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୫୬: ଆଜି ଗୋଧୂଳିଲଗନେ ଏଇ ବାଦଲଗଗନେ

ଆଜି ଗୋଧୂଳିଲଗନେ ଏଇ ବାଦଲଗଗନେ
ତାର ଚରଣଧ୍ୱନି ଆମି ହୃଦୟେ ଗଣି-
'ସେ ଆସିବେ' ଆମାର ମନ ବଲେ ସାରାବେଲା,
ଅକାରଣ ପୁଲକେ ଆଁଖି ଭାସେ ଜଲେ ॥
ଅଧୀର ପବନେ ତାର ଉତ୍ତରୀୟ ଦୂରେର ପରଶନ ଦିଲ କି ଓ–
ରଜନୀଗନ୍ଧାର ପରିମଲେ 'ସେ ଆସିବେ' ଆମାର ମନ ବଲେ ॥
ଉତଲା ହୟେଛେ ମାଲତୀର ଲତା, ଫୁରାଲ ନା ତାହାର ମନେର କଥା ।
ବନେ ବନେ ଆଜି ଏକି କାନାକାନି,
କିସେର ବାରତା ଓରା ପେୟେଛେ ନା ଜାନି,
କାଁପନ ଲାଗେ ଦିଗଙ୍ଗନାର ବୁକେର ଆଁଚଲେ-
'ସେ ଆସିବେ' ଆମାର ମନ ବଲେ ॥

ପ୍ରକାଶ କାର୍ତିକ ୧୩୪୪, 1937

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୫୩: ଆମି ଚାହିତେ ଏସେଛି ଶୁଧୁ ଏକଖାନି ମାଳା

ଆମି ଚାହିତେ ଏସେଛି ଶୁଧୁ ଏକଖାନି ମାଳା
ତବ ନବ ପ୍ରଭାତେର ନବୀନ-ଶିଶିର-ଢାଳା ॥
ହେରୋ ଶରମେ-ଜଡ଼ିତ କତ-ନା ଗୋଲାପ କତ-ନା ଗରବୀ କରବୀ,
ଓଗୋ, କତ-ନା କୁସୁମ ଫୁଟେଛେ ତୋମାର ମାଳଞ୍ଚ କରି ଆଲା ॥
ଓଗୋ, ଅମଲ ଶରତ-ଶୀତଲ-ସମୀର ବହିଛେ ତୋମାରି କେଶେ,
ଓଗୋ, କିଶୋର-ଅରୁଣ-କିରଣ ତୋମାର ଅଧରେ ପଡ଼େଛେ ଏସେ ।
ତବ ଅଞ୍ଚଳ ହତେ ବନପଥେ ଫୁଲ ଯେତେଛେ ପଡ଼ିୟା ଝରିୟା-
ଓଗୋ ଅନେକ କୁନ୍ଦ ଅନେକ ଶେଫାଳି ଭରେଛେ ତୋମାର ଡାଳା ।

୧୦ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୫୪: ଧରା ଦିୟେଛି ଗୋ ଆମି ଆକାଶେର ପାଖି

ଧରା ଦିୟେଛି ଗୋ ଆମି ଆକାଶେର ପାଖି,
ନୟନେ ଦେଖେଛି ତବ ନୂତନ ଆକାଶ ॥
ଦୁଖାନି ଆଁଖିର ପାତେ କୀ ରେଖେଛ ଢାକି,
ହାସିଲେ ଫୁଟିୟା ପଡ଼େ ଉଷାର ଆଭାସ ॥
ହୃଦୟ ଉଡ଼ିତେ ଚାୟ ହୋଥାୟ ଏକାକୀ-
ଆଁଖିତାରକାର ଦେଶେ କରିବାରେ ବାସ ।
ଐ ଗଗନେତେ ଚେୟେ ଉଠିୟାଛେ ଡାକି-
ହୋଥାୟ ହାରାତେ ଚାୟ ଏ ଗୀତ-ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ॥

୧୨୯୩ (1886)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୫୫: କୀ ରାଗିଣୀ ବାଜାଲେ ହୃଦୟେ

କୀ ରାଗିଣୀ ବାଜାଲେ ହୃଦୟେ, ମୋହନ, ମନୋମୋହନ,
ତାହା ତୁମି ଜାନ ହେ, ତୁମି ଜାନ ॥
ଚାହିଲେ ମୁଖପାନେ, କୀ ଗାହିଲେ ନୀରବେ
କିସେ ମୋହିଲେ ମନ ପ୍ରାଣ,
ତାହା ତୁମି ଜାନ ହେ, ତୁମି ଜାନ ॥
ଆମି ଶୁନି ଦିବାରଜନୀ
ତାରି ଧ୍ୱନି, ତାରି ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ।
ତୁମି କେମନେ ମରମ ପରଶିଲେ ମମ,
କୋଥା ହତେ ପ୍ରାଣ କେଡ଼େ ଆନ,
ତାହା ତୁମି ଜାନ ହେ, ତୁମି ଜାନ ॥

୨୯ କାର୍ତିକ ୧୩୦୨ (1895)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୫୭: ଓଗୋ ଶୋନୋ କେ ବାଜାୟ୍

ଓଗୋ ଶୋନୋ କେ ବାଜାୟ୍ ।
ବନଫୁଲେର ମାଲାର ଗନ୍ଧ ବାଁଶିର ତାନେ ମିଶେ ଯାୟ୍ ॥
ଅଧର ଛୁଁୟେ ବାଁଶିଖାନି ଚୁରି କରେ ହାସିଖାନି -
ବଁଧୁର ହାସି ମଧୁର ଗାନେ ପ୍ରାଣେର ପାନେ ଭେସେ ଯାୟ୍ ॥
କୁଞ୍ଜବନେର ଭ୍ରମର ବୁଝି ବାଁଶିର ମାଝେ ଗୁଞ୍ଜରେ,
ବକୁଳଗୁଲି ଆକୁଳ ହୟେ ବାଁଶିର ଗାନେ ମୁଞ୍ଜରେ ।
ଯମୁନାରଇ କଲତାନ କାନେ ଆସେ, କାଁଦେ ପ୍ରାଣ-
ଆକାଶେ ଐ ମଧୁର ବିଧୁ କାହାର ପାନେ ହେସେ ଚାୟ୍ ॥

ପ୍ରକାଶ: ୧୨୯୩ (1886)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୫୭: ବଡ଼ୋ ବେଦନାର ମତୋ ବେଜେଛ ତୁମି

ବଡ଼ୋ ବେଦନାର ମତୋ ବେଜେଛ ତୁମି ହେ ଆମାର ପ୍ରାଣେ,
ମନ ଯେ କେମନ କରେ ମନେ ମନେ ତାହା ମନଇ ଜାନେ ॥
ତୋମାରେ ହୃଦୟେ କ'ରେ ଆଛି ନିଶିଦିନ ଧ'ରେ,
ଚେୟେ ଥାକି ଆଁଖି ଭ'ରେ ମୁଖେର ପାନେ ॥
ବଡ଼ୋ ଆଶା, ବଡ଼ୋ ତୃଷା, ବଡ଼ୋ ଆକିଞ୍ଚନ ତୋମାରି ଲାଗି
ବଡ଼ୋ ସୁଖେ, ବଡ଼ୋ ଦୁଖେ, ବଡ଼ୋ ଅନୁରାଗେ ରୟେଛି ଜାଗି ।
ଏ ଜନ୍ମେର ମତୋ ଆର ହୟେ ଗେଛେ ଯା ହବାର,
ଭେସେ ଗେଛେ ମନ ପ୍ରାଣ ମରଣ ଟାନେ ॥

10 y]LY 1893

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୫୮: ଆମାର ମନ ମାନେ ନା ଦିନରଜନୀ

ଆମାର   ମନ ମାନେ ନା - ଦିନରଜନୀ ।
ଆମି   କୀ କଥା ସ୍ମରିୟା ଏ ତନୁ ଭରିୟା ପୁଲକ ରାଖିତେ ନାରି ।
ଓଗୋ,   କୀ ଭାବିୟା ମନେ ଏ ଦୁଟି ନୟନେ ଉଥଲେ ନୟନବାରି -
ଓଗୋ ସଜନି ॥
ସେ ସୁଧା ବଚନ, ସେ ସୁଧାପରଶ, ଅଙ୍ଗେ ବାଜିଛେ ବାଁଶି ।
ତାଇ   ଶୁନିୟା ଶୁନିୟା ଆପନାର ମନେ ହୃଦୟ ହୟ ଉଦାସୀ-
କେନ ନା ଜାନି ॥
ଓଗୋ,   ବାତାସେ କୀ କଥା ଭେସେ ଚଲେ ଆସେ, ଆକାଶେ କୀ ମୁଖ ଜାଗେ ।
ଓଗୋ,   ବନମର୍ମରେ ନଦୀନିର୍ଝରେ କୀ ମଧୁର ସୁର ଲାଗେ ।
ଫୁଲେର ଗନ୍ଧ ବନ୍ଧୁର ମତୋ ଜଡ଼ାୟେ ଧରିଛେ ଗଲେ -
ଆମି   ଏ କଥା, ଏ ବ୍ୟଥା, ସୁଖବ୍ୟାକୁଲତା କାହାର ଚରଣତଲେ
ଦିବ ନିଛନି ॥

୧୭୯୯ (1892-93)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୫୯: ମରି ଲୋ ମରି ଆମାୟ୍ ବାଁଶିତେ ଡେକେଛେ କେ

ମରି ଲୋ ମରି, ଆମାୟ୍ ବାଁଶିତେ ଡେକେଛେ କେ ॥
ଭେବେଛିଲେମ ଘରେ ରବ, କୋଥାଓ ଯାବ ନା-
ଐ ଯେ ବାହିରେ ବାଜିଲ ବାଁଶି, ବଲୋ କୀ କରି ॥
ଶୁନେଛି କୋନ୍ କୁଞ୍ଜବନେ ଯମୁନାତୀରେ
ସାଁଝେର ବେଲାୟ୍ ବାଜେ ବାଁଶି ଧୀର ସମୀରେ -
ଓଗୋ, ତୋରା ଜାନିସ ଯଦି ଆମାୟ୍ ପଥ ବଲେ ଦେ ॥
ଦେଖି ଗେ ତାର ମୁଖେର ହାସି,
ତାରେ ଫୁଲେର ମାଲା ପରିୟେ୍ ଆସି,
ତାରେ ବଲେ ଆସି 'ତୋମାର ବାଁଶି
ଆମାର ପ୍ରାଣେ ବେଜେଛେ' ॥

ପ୍ରକାଶ: ବୈଶାଖ ୧୨୯୧ (1884)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୦: ଏବାର ଉଜାଡ଼ କରେ ଲଓ ହେ ଆମାର

ଏବାର ଉଜାଡ଼ କରେ ଲଓ ହେ ଆମାର ଯା-କିଛୁ ସମ୍ବଳ ।
ଫିରେ ଚାଓ, ଫିରେ ଚାଓ, ଫିରେ ଚାଓ ଓଗୋ ଚଞ୍ଚଳ ॥
ଚୈତ୍ରରାତେର ବେଲାୟ୍ ନାହୟ୍ ଏକ ପ୍ରହରେର ଖେଲାୟ୍
ଆମାର ସ୍ୱପନସ୍ୱରୂପିଣୀ ପ୍ରାଣେ ଦାଓ ପେତେ ଅଞ୍ଚଲ ॥
ଯଦି ଏଇ ଛିଲ ଗୋ ମନେ,
ଯଦି ପରମ ଦିନେର ସ୍ମରଣ ଘୁଚାଓ ଚରମ ଅଯତନେ,
ତବେ ଭାଙା ଖେଲାର ଘରେ ନାହୟ୍ ଦାଁଡ଼ାଓ କ୍ଷଣେକ-ତରେ-
ସେଥା ଧୁଲାୟ୍ ଧୁଲାୟ୍ ଛଡ଼ାଓ ହେଲାୟ୍ ଛିନ୍ନ ଫୁଲେର ଦଳ ॥

୩୦ ଚୈତ୍ର ୧୩୩୧ (1925)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୧: ସଖୀ, ପ୍ରତିଦିନ ହାୟ୍ ଏସେ ଫିରେ ଯାୟ୍

ସଖୀ, ପ୍ରତିଦିନ ହାୟ୍ ଏସେ ଫିରେ ଯାୟ୍ କେ ।
ତାରେ ଆମାର ମାଥାର ଏକଟି କୁସୁମ ଦେ ॥
ଯଦି ଶୁଧାୟ୍ କେ ଦିଲ କୋନ୍ ଫୁଲକାନନେ,
ମୋର ଶପଥ, ଆମାର ନାମଟି ବଲିସ ନେ ॥
ସଖୀ, ସେ ଆସି ଧୁଲାୟ୍ ବସେ ଯେ ତରୁର ତଲେ
ସେଥା ଆସନ ବିଛାୟେ୍ ରାଖିସ ବକୁଲଦଲେ ।
ସେ ଯେ କରୁଣା ଜାଗାୟ୍ ସକରୁଣ ନୟ୍ନେ -
ଯେନ କୀ ବଲିତେ ଚାୟ୍, ନା ବଲିୟା ଯାୟ୍ ସେ ।

୧୦ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୬: ତୁମି ରବେ ନୀରବେ ହୃଦୟେ ମମ

ତୁମି ରବେ ନୀରବେ ହୃଦୟେ ମମ
ନିବିଡ଼ ନିଭୃତ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାନିଶୀଥିନୀ-ସମ ॥
ମମ ଜୀବନ ଯୌବନ ମମ ଅଖିଳ ଭୁବନ
ତୁମି ଭରିବେ ଗୌରବେ ନିଶୀଥିନୀ-ସମ ॥
ଜାଗିବେ ଏକାକୀ ତବ କରୁଣ ଆଁଖି,
ତବ ଅଞ୍ଚଳଛାୟା ମୋରେ ରହିବେ ଢାକି ।
ମମ ଦୁଃଖବେଦନ ମମ ସଫଳ ସ୍ୱପନ
ତୁମି ଭରିବେ ସୌରଭେ ନିଶୀଥିନୀ-ସମ ॥

୧୮ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୦୨ (1895)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ଗାନ /୬୩: ତୋମାର ଗୋପନ କଥାଟି, ସଖୀ,

ତୋମାର ଗୋପନ କଥାଟି, ସଖୀ, ରେଖୋ ନା ମନେ ।
ଶୁଧୁ ଆମାୟ୍, ବୋଲୋ ଆମାୟ୍ ଗୋପନେ ॥
ଓଗୋ ଧୀରମଧୁରହାସିନୀ, ବୋଲୋ ଧୀରମଧୁର ଭାଷେ-
ଆମି କାନେ ନା ଶୁନିବ ଗୋ, ଶୁନିବ ପ୍ରାଣେର ଶ୍ରବଣେ ॥
ଯବେ ଗଭୀର ଯାମିନୀ, ଯବେ ନୀରବ ମେଦିନୀ,
ଯବେ ସୁପ୍ତିମଗନ ବିହଗନୀଡ଼ କୁସୁମକାନନେ,
ବୋଲୋ ଅଶ୍ରୁଜଡ଼ିତ କଣ୍ଠେ, ବୋଲୋ କମ୍ପିତ ସ୍ମିତ ହାସେ-
ବୋଲୋ ମଧୁରବେଦନବିଧୁର ହୃଦୟେ ଶରମନମିତ ନୟନେ ॥

୧୮ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୪: ଏସୋ ଆମାର ଘରେ

ଏସୋ ଆମାର ଘରେ ।
ବାହିର ହୟେ୍ ଏସୋ ତୁମି ଯେ ଆଛ ଅନ୍ତରେ ॥
ସ୍ୱପନଦୁୟା୍ର ଖୁଲେ ଏସୋ ଅରୁଣ-ଆଲୋକେ
ମୁଗ୍ଧ ଏ ଚୋଖେ ।
କ୍ଷଣକାଲେର ଆଭାସ ହତେ ଚିରକାଲେର ତରେ ଏସୋ ଆମାର ଘରେ ॥
ଦୁଃଖସୁଖେର ଦୋଲେ ଏସୋ, ପ୍ରାଣେର ହିଲ୍ଲୋଲେ ଏସୋ ।
ଛିଲେ ଆଶାର ଅରୂପ ବାଣୀ ଫାଗୁନବାତାସେ
ବନେର ଆକୁଳ ନିଶ୍ୱାସେ-
ଏବାର ଫୁଲେର ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ରୂପ ଏସୋ ବୁକେର ’ପରେ ।

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୨ (1926)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୫: ଘୁମେର ଘନ ଗହନ ହତେ ଯେମନ ଆସେ ସ୍ୱପ୍ନ

ଘୁମେର ଘନ ଗହନ ହତେ ଯେମନ ଆସେ ସ୍ୱପ୍ନ
ତେମନି ଉଠେ ଏସୋ ଏସୋ ।
ଶମୀଶାଖାର ବକ୍ଷ ହତେ ଯେମନ ଜ୍ୱଲେ ଅଗ୍ନି
ତେମନି ତୁମି ଏସୋ ଏସୋ ।
ଈଶାନକୋଣେ କାଳୋ ମେଘେର ନିଷେଧ ବିଦାରି
ଯେମନ ଆସେ ସହସା ବିଦ୍ୟୁତ୍
ତେମନି ତୁମି ଚମକ ହାନି ଏସୋ ହୃଦୟତଳେ-
ଏସୋ ତୁମି, ଏସୋ ତୁମି, ଏସୋ ଏସୋ ॥
ଆଁଧାର ଯବେ ପାଠାୟ୍ ଡାକ ମୌନ ଇଶାରାୟ୍
ଯେମନ ଆସେ କାଳପୁରୁଷ ସନ୍ଧ୍ୟାକାଶେ
ତେମନି ତୁମି ଏସୋ, ତୁମି ଏସୋ ଏସୋ ।
ସୁଦୂର ହିମଗିରିର ଶିଖରେ
ମନ୍ତ୍ର ଯବେ ପ୍ରେରଣ କରେ ତାପସ ବୈଶାଖ
ପ୍ରଖର ତାପେ କଠିନ ଘନ ତୁଷାର ଗଳାୟେ,
ବନ୍ୟାଧାରା ଯେମନ ନେମେ ଆସେ,
ତେମନି ତୁମି ଏସୋ, ତୁମି ଏସୋ ଏସୋ ।

୧୯୩୮

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୭: ମମ ରୁଦ୍ଧମୁକୁଳଦଳେ ଏସୋ ସୌରଭ-ଅମୃତେ

ମମ ରୁଦ୍ଧମୁକୁଳଦଳେ ଏସୋ ସୌରଭ-ଅମୃତେ,
ମମ ଅଖ୍ୟାତତିମିରତଳେ ଏସୋ ଗୌରବନିଶୀଥେ ॥
ଏଇ ମୂଲ୍ୟହାରା ମମ ଶୁକ୍ତି, ଏସୋ ମୁକ୍ତାକଣାୟ୍ ତୁମି ମୁକ୍ତି-
ମମ ମୌନୀ ବୀଣାର ତାରେ ଏସୋ ସଙ୍ଗୀତେ ॥
ନବ ଅରୁଣେର ଏସୋ ଆହ୍ବାନ,
ଚିରରଜନୀର ହୋକ ଅବସାନ- ଏସୋ ।
ଏସୋ ଶୁଭସ୍ମିତ ଶୁକତାରାୟ୍, ଏସୋ ଶିଶିର-ଅଶ୍ରୁଧାରାୟ୍,
ସିନ୍ଦୁର ପରାଓ ଊଷାରେ ତବ ରଶ୍ମିତେ ॥

ପ୍ରକାଶ: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୭: ଏସୋ ଏସୋ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ

ଏସୋ ଏସୋ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ, ଏସୋ ଏସୋ ବୀର ମମ ।
ତୋମାର ପଥ ଚେୟେ ଆଛେ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଲା ॥
ଆଜି ପରିବେ ବୀରାଙ୍ଗନାର ହାତେ ଦୃପ୍ତ ଲଲାଟେ, ସଖା,
ବୀରେର ବରଣମାଲା ॥
ଛିନ୍ନ କ'ରେ ଦିବେ ସେ ତାର ଶକ୍ତିର ଅଭିମାନ,
ତୋମାର ଚରଣେ କରିବେ ଦାନ ଆତ୍ମନିବେଦନେର ଡାଲା-
ଚରଣେ କରିବେ ଦାନ ।
ଆଜ ପରାବେ ବୀରାଙ୍ଗନା ତୋମାର ଦୃପ୍ତ ଲଲାଟେ, ସଖା,
ବୀରେର ବରଣମାଲା ॥

୧୯୩୭

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୮: ଆମାର ନିଶୀଥରାତେର ବାଦଲଧାରା

ଆମାର ନିଶୀଥରାତେର ବାଦଲଧାରା, ଏସୋ ହେ ଗୋପନେ
ଆମାର ସ୍ୱପନଲୋକେ ଦିଶାହାରା ॥
ଓଗୋ ଅନ୍ଧକାରେର ଅନ୍ତରଧନ, ଦାଓ ଢେକେ ମୋର ପରାନ ମନ-
ଆମି ଚାଇ ନେ ତପନ, ଚାଇ ନେ ତାରା ॥
ଯଖନ ସବାଇ ମଗନ ଘୁମେର ଘୋରେ ନିୟୋ ଗୋ, ନିୟୋ ଗୋ,
ଆମାର ଘୁମ ନିୟୋ ଗୋ ହରଣ କରେ ।
ଏକଲା ଘରେ ଚୁପେ ଚୁପେ ଏସୋ କେବଲ ସୁରେର ରୂପେ-
ଦିୟୋ ଗୋ ଦିୟୋ ଗୋ,
ଆମାର ଚୋଖେର ଜଲେର ଦିୟୋ ସାଡ଼ା ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୨ (1915)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୯: ଏକଲା ବ'ସେ ହେରୋ ତୋମାର ଛବି

ଏକଲା ବ'ସେ ହେରୋ ତୋମାର ଛବି ଏଁକେଛି ଆଜ ବସନ୍ତୀ ରଙ ଦିୟା ।
ଖୋଁପାର ଫୁଲେ ଏକଟି ମଧୁଲୋଭୀ ମୌମାଛି ଐ ଗୁଞ୍ଜରେ ବନ୍ଦିୟା ॥
ସମୁଖ-ପାନେ ବାଲୁତଟେର ତଳେ ଶୀର୍ଣ୍ଣ ନଦୀ ଶ୍ରାନ୍ତଧାରାୟ୍ ଚଲେ,
ବେଣୁଛାୟା ତୋମାର ଚେଲାଞ୍ଚଲେ ଉଠିଛେ ସ୍ପନ୍ଦିୟା ॥
ମଗ୍ନ ତୋମାର ସ୍ନିଗ୍ଧ ନୟନ ଦୁଟି ଛାୟାୟ୍ ଛନ୍ନ ଅରଣ୍ୟ-ଅଙ୍ଗନେ,
ପ୍ରଜାପତିର ଦଳ ଯେଖାନେ ଜୁଟି ରଙ ଛଡ଼ାଲୋ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ରଙ୍ଗନେ ।
ତପ୍ତ ହାଓୟାୟ୍ ଶିଥିଳମଞ୍ଜରୀ ଗୋଳକଚାଁପା ଏକଟି ଦୁଟି କରି
ପାୟେର୍ କାଛେ ପଡ଼ଛେ ଝରି ଝରି ତୋମାରେ ନନ୍ଦିୟା ॥
ଘାଟେର ଧାରେ କମ୍ପିତ ଝାଉଶାଖେ ଦୋୟେଲ ଦୋଲେ ସଙ୍ଗୀତେ ଚଞ୍ଚଳି,
ଆକାଶ ଢାଲେ ପାତାର ଫାଁକେ ଫାଁକେ ତୋମାର କୋଲେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ-ଅଞ୍ଜଳି ।
ବନେର ପଥେ କେ ଯାୟ୍ ଚଲି ଦୂରେ- ବାଁଶିର ବ୍ୟଥା ପିଛନ-ଫେରା ସୁରେ
ତୋମାୟ୍ ଘିରେ ହାଓୟାୟ୍ ଘୁରେ ଘୁରେ ଫିରିଛେ କନ୍ଦିୟା ॥

୧୭ ବୈଶାଖ ୧୩୩୮ (1931)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୦: କେଟେଛେ ଏକେଲା ବିରହେର ବେଲା

କେଟେଛେ ଏକେଲା ବିରହେର ବେଲା ଆକାଶକୁସୁମଚୟନେ ।
ସବ ପଥ ଏସେ ମିଲେ ଗେଲ ଶେଷେ ତୋମାର ଦୁଖାନି ନୟନେ ॥
ଦେଖିତେ ଦେଖିତେ ନୂତନ ଆଲୋକେ କେ ଦିଲ ରଚିୟା ଧ୍ୟାନେର ପୁଲକେ
ନୂତନ ଭୁବନ ନୂତନ ଦ୍ୟୁଲୋକେ ମୋଦେର ମିଳିତ ନୟନେ ॥
ବାହିର-ଆକାଶେ ମେଘ ଘିରେ ଆସେ, ଏଲ ସବ ତାରା ଢାକିତେ ।
ହାରାନୋ ସେ ଆଲୋ ଆସନ ବିଛାଲୋ ଶୁଧୁ ଦୁଜନେର ଆଁଖିତେ ।
ଭାଷାହାରା ମମ ବିଜନ ରୋଦନା ପ୍ରକାଶେର ଲାଗି କରେଛେ ସାଧନା,
ଚିରଜୀବନେରଇ ବାଣୀର ବେଦନା ମିଟିଲ ଦୌଁହାର ନୟନେ ॥

୧୯୩୭

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୧: ଦେ ପଡ଼େ ଦେ ଆମାୟ୍ ତୋରା

ଦେ ପଡ଼େ ଦେ ଆମାୟ୍ ତୋରା କୀ କଥା ଆଜ ଲିଖେଛେ ସେ ।
ତାର ଦୂରେର ବାଣୀର ପରଶମାନିକ ଲାଗୁକ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଏସେ ॥
ଶସ୍ୟଖେତେର ଗନ୍ଧଖାନି ଏକଲା ଘରେ ଦିକ ସେ ଆନି,
କ୍ଲାନ୍ତଗମନ ପାନ୍ଥହାଓୟା ଲାଗୁକ ଆମାର ମୁକ୍ତ କେଶେ ॥
ନୀଲ ଆକାଶେର ସୁରଟି ନିୟେ ବାଜାକ ଆମାର ବିଜନ ମନେ,
ଧୂସର ପଥେର ଉଦାସ ବରନ ମେଲୁକ ଆମାର ବାତାୟନେ ।
ସୂର୍ଯ ଡୋବାର ରାଙା ବେଳାୟ୍ ଛଡ଼ାବ ପ୍ରାଣ ରଙେର ଖେଳାୟ୍,
ଆପନ-ମନେ ଚୋଖେର କୋଣେ ଅଶ୍ରୁ-ଆଭାସ ଉଠବେ ଭେସେ ॥

ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨ (1926)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୨: ରାତେ ରାତେ ଆଲୋର ଶିଖା ରାଖି ଜ୍ୱେଲେ

ରାତେ ରାତେ ଆଲୋର ଶିଖା ରାଖି ଜ୍ୱେଲେ

ଘରେର କୋଣେ ଆସନ ମେଲେ ॥

ବୁଝି ସମୟ୍ ହଲ ଏବାର ଆମାର ପ୍ରଦୀପ ନିବିୟେ୍ ଦେବାର-

ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଚାଁଦ, ତୁମି ଏଲେ ॥

ଏତ ଦିନ ସେ ଛିଲ ତୋମାର ପଥେର ପାଶେ

ତୋମାର ଦରଶନେର ଆଶେ ॥

ଆଜ ତାରେ ଯେଇ ପରଶିବେ ଯାକ ସେ ନିବେ, ଯାକ ସେ ନିବେ-

ଯା ଆଛେ ସବ ଦିକ ସେ ଢେଲେ ॥

୧୫ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୮ (1922)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୭୩: ଅନେକ କଥା ବଲେଛିଲେମ

ଅନେକ କଥା ବଲେଛିଲେମ କବେ ତୋମାର କାନେ କାନେ
କତ ନିଶୀଥ-ଅନ୍ଧକାରେ, କତ ଗୋପନ ଗାନେ ଗାନେ ॥
ସେ କି ତୋମାର ମନେ ଆଛେ ତାଇ ଶୁଧାତେ ଏଲେମ କାଛେ-
ରାତେର ବୁକେର ମାଝେ ତାରା ମିଲିୟେ ଆଛେ ସକଲଖାନେ ॥
ଘୁମ ଭେଙେ ତାଇ ଶୁନି ଯବେ ଦୀପ-ନେଭା ମୋର ବାତାୟନେ
ସ୍ୱପ୍ନେ-ପାଓୟା ବାଦଲ-ହାଓୟା ଛୁଟେ ଆସେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ-
ବୃଷ୍ଟିଧାରାର ଝରୋଝରେ ଝାଉବାଗାନେର ମରୋମରେ
ଭିଜେ ମାଟିର ଗନ୍ଧେ ହଠାତ୍ ସେଇ କଥା ସବ ମନେ ଆନେ ॥

ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୨୯ (1922-23)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୪: ଜାନି ତୋମାର ଅଜାନା ନାହି ଗୋ

ଜାନି ତୋମାର ଅଜାନା ନାହି ଗୋ କୀ ଆଛେ ଆମାର ମନେ ।
ଆମି ଗୋପନ କରିତେ ଚାହି ଗୋ, ଧରା ପଡ଼େ ଦୁନୟନେ ॥
କୀ ବଲିତେ ପାଛେ କୀ ବଲି
ତାଇ ଦୂରେ ଚଲେ ଯାଇ କେବଳଇ,
ପଥପାଶେ ଦିନ ବାହି ଗୋ-
ତୁମି ଦେଖେ ଯାଓ ଆଁଖିକୋଣେ କୀ ଆଛ ଆମାର ମନେ ॥
ଚିର ନିଶୀଥତିମିର ଗହନେ ଆଛେ ମୋର ପୂଜାବେଦୀ-
ଚକିତ ହାସିର ଦହନେ ସେ ତିମିର ଦାଓ ଭେଦି ।
ବିଜନ ଦିବସ-ରାତିୟା
କାଟେ ଧେୟାନେର ମାଳା ଗାଁଥିୟା,
ଆନମନେ ଗାନ ଗାହି ଗୋ-
ତୁମି ଶୁନେ ଯାଓ ଖନେ ଖନେ କୀ ଆଛେ ଆମାର ମନେ ॥

୧୭ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୨ (1926)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୫: ପୁରାନୋ ଜାନିୟା ଚେୟୋ ନା ଆମାରେ

ପୁରାନୋ ଜାନିୟା ଚେୟୋ ନା ଆମାରେ ଆଧେକ ଆଁଖିର କୋଣେ ଅଳସ ଅନ୍ୟମନେ ।

ଆପନାରେ ଆମି ଦିତେ ଆସି ଯେଇ ଜେନୋ ଜେନୋ ସେଇ ଶୁଭନିମେଷେଇ

ଜୀର୍ଣ୍ଣ କିଛୁଇ ନେଇ କିଛୁ ନେଇ, ଫେଲେ ଦିଇ ପୁରାତନେ ॥

ଆପନାରେ ଦେୟ୍ ଝରନା ଆପନ ତ୍ୟାଗରସେ ଉଚ୍ଛଳି-

ଲହରେ ଲହରେ ନୂତନ ନୂତନ ଅର୍ଘ୍ୟେର ଅଞ୍ଜଳି ।

ମାଧବୀକୁଞ୍ଜ ବାର ବାର କରି ବନଲକ୍ଷ୍ମୀର ଡାଲା ଦେୟ୍ ଭରି-

ବାରବାର ତାର ଦାନମଞ୍ଜରୀ ନବ ନବ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ॥

ତୋମାର ପ୍ରେମେ ଯେ ଲେଗେଛେ ଆମାୟ୍ ଚିରନୂତନେର ସୁର ।

ସବ କାଜେ ମୋର ସବ ଭାବନାୟ୍ ଜାଗେ ଚିର ସୁମଧୁର ।

ମୋର ଦାନେ ନେଇ ଦୀନତାର ଲେଶ, ଯତ ନେବେ ତୁମି ନା ପାବେ ଶେଷ-

ଆମାର ଦିନେର ସକଳ ନିମେଷ ଭରା ଅଶେଷେର ଧନେ ॥

୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୭: ଆମାର ଯଦି ବେଳା ଯାୟ୍ ଗୋ ବୟେ୍

ଆମାର ଯଦି ବେଳା ଯାୟ୍ ଗୋ ବୟେ୍ ଜେନୋ ଜେନୋ

ଆମାର ମନ ରୟେ୍ଛେ ତୋମାର ଲୟେ୍ ॥ ପଥେର ଧାରେ ଆସନପାତି, ତୋମାୟ୍ ଦେବାର ମାଳା ଗାଁଥି-

ଜେନୋ ଜେନୋ ତାଇତେ ଆଛି ମଗନ ହୟେ୍ ॥

ଚଲେ ଗେଲ ଯାତ୍ରୀ ସବେ

ନାନାନ ପଥେ କଲରବେ ।

ଆମାର ଚଲା ଏମନି କ'ରେ ଆପନ ହାତେ ସାଜି ଭ'ରେ-

ଜେନୋ ଜେନୋ ଆପନ ମନେ ଗୋପନ ରୟେ୍ ॥

୧୩୨୮ (1921)

ଦ୍ର : ଗୀତବିତାନ ଆର୍ ୧୪୮୭ ଏର ରଚନାବଳୀ (ପଃ ବଃ ସରକାର) ଚତୁର୍ଥ ଖଣ୍ଡ ତେ ତଫାତ ।
ଯଦି ⟹ ଯଦିଇ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୭: ଚପଳ ତବ ନବୀନ ଆଁଖି ଦୁଟି

ଚପଳ ତବ ନବୀନ ଆଁଖି ଦୁଟି
ସହସା ଯତ ବାଁଧନ ହତେ ଆମାରେ ଦିଲ ଛୁଟି ॥
ହୃଦୟ୍ ମମ ଆକାଶେ ଗେଲ ଖୁଲି,
ସୁଦୂରବନଗନ୍ଧ ଆସି କରିଲ କୋଲାକୁଲି ।
ଘାସେର ଛୋଁଓୟା ନିଭୃତ ତରୁଛାୟେ୍
ଚୁପିଚୁପି କୀ କରୁଣ କଥା କହିଲ ସାରା ଗାୟେ୍ ।
ଆମେର ବୋଲ, ଝାଉୟେ୍ର ଦୋଲ, ଢେଉୟେ୍ର ଲୁଟୋପୁଟି-
ବୁକେର କାଛେ ସବାଇ ଏଲ ଜୁଟି ।

୧୨ ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨ (1926)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୮: ଜୟଯାତ୍ରାୟ୍ ଯାଓ ଗୋ

ଜୟଯାତ୍ରାୟ୍ ଯାଓ ଗୋ, ଓଠୋ ଜୟରଥେ ତବ ।

ମୋରା ଜୟମାଲା ଗେଁଥେ ଆଶା ଚେୟେ୍ ବସେ ରବ ॥

ମୋରା ଆଁଚଳ ବିଛାୟେ୍ ରାଖି ପଥଧୁଳା ଦିବ ଢାକି,

ଫିରେ ଏଲେ ହେ ବିଜୟୀ,

ତୋମାୟ୍ ହୃଦୟେ୍ ବରିୟା଼ ଲବ ॥

ଆଁକିୟୋ଼ ହାସିର ରେଖା ସଜଳ ଆଁଖିର କୋଣେ,

ନବ ବସନ୍ତଶୋଭା ଏନୋ ଏ କୁଞ୍ଜବନେ ।

ତୋମାର ସୋନାର ପ୍ରଦୀପେ ଜ୍ବାଲୋ

ଆଁଧାର ଘରେର ଆଲୋ,

ପରାଓ ରାତେର ଭାଲେ ଚାଁଦେର ତିଲକ ନବ ॥

୧୯ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୨ (1925)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୭୯: ବିଜୟ୍ମାଳା ଏନୋ ଆମାର ଲାଗି

ବିଜୟ୍ମାଳା ଏନୋ ଆମାର ଲାଗି ।
ଦୀର୍ଘରାତ୍ରି ରଇବ ଆମି ଜାଗି ॥
ଚରଣ ଯଖନ ପଡ଼ବେ ତୋମାର ମରଣକୂଳେ
ବୁକେର ମଧ୍ଯେ ଉଠବେ ଆମାର ପରାନ ଦୁଲେ,
ସବ ଯଦି ଯାୟ୍ ହବ ତୋମାର ସର୍ବନାଶେର ଭାଗୀ ॥

ପ୍ରକାଶ ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୮୦: ଆନ୍‌ମନା, ଆନ୍‌ମନା

ଆନ୍‌ମନା, ଆନ୍‌ମନା,
ତୋମାର କାଛେ ଆମାର ବାଣୀର ମାଲ୍ୟଖାନି ଆନବ ନା ।
ବାର୍ତା ଆମାର ବ୍ୟର୍ଥ ହବେ, ସତ୍ୟ ଆମାର ବୁଝ୍‌ବେ କବେ,
ତୋମାରୋ ମନ ଜାନବ ନା, ଆନ୍‌ମନା, ଆନ୍‌ମନା ॥
ଲଗ୍ନ ଯଦି ହୟ୍ ଅନୁକୂଲ ମୌନମଧୁର ସାଁଝେ,
ନୟ୍‌ନ ତୋମାର ମଗ୍ନ ଯଖନ ମ୍ଲାନ ଆଲୋର ମାଝେ,
ଦେବ ତୋମାୟ୍ ଶାନ୍ତ ସୁରେର ସାନ୍ତ୍ୱନା ॥
ଛନ୍ଦେ ଗାଁଥା ବାଣୀ ତଖନ ପଡ଼ବ ତୋମାର କାନେ
ମନ୍ଦ ମୃଦୁଲ ତାନେ,
ଝିଲ୍ଲି ଯେମନ ଶାଲେର ବନେ ନିଦ୍ରାନୀରବ ରାତେ
ଅନ୍ଧକାରେର ଜପେର ମାଲାୟ୍ ଏକଟାନା ସୁର ଗାଁଥେ,
ଏକଲା ତୋମାର ବିଜନ ପ୍ରାଣେର ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ
ପ୍ରାନ୍ତେ ବସେ ଏକମନେ
ଏଁକେ ଯାବ ଆମାର ଗାନେର ଆଲ୍‌ପନା,
ଆନ୍‌ମନା, ଆନ୍‌ମନା ॥

18 oct 1924

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୮୧: ଓଗୋ ସଇ, ଓଗୋ ସଇ

ଓଗୋ ସଇ, ଓଗୋ ସଇ,
ଆମାର ଇଚ୍ଛା କରେ ତୋଦେର ମତନ ମନେର କଥା କଇ ।
ଛଡ଼ିୟେ ଦିୟେ ପା ଦୁଖାନି କୋଣେ ବସେ କାନାକାନି,
କଭୁ ହେସେ କଭୁ କେଁଦେ ଚେୟେ ବସେ ରଇ ॥
ଓଗୋ ସଇ, ଓଗୋ ସଇ,
ତୋଦେର ଆଛେ ମନେର କଥା, ଆମାର ଆଛେ କଇ ।
ଆମି କି ବଲିବ, କାର କଥା, କୋନ୍ ସୁଖ, କୋନ୍ ବ୍ୟଥା-
ନାଇ କଥା, ତବୁ ସାଧ ଶତ କଥା କଇ ॥
ଓଗୋ ସଇ, ଓଗୋ ସଇ,
ତୋଦେର ଏତ କୀ ବଲିବାର ଆଛେ ଭେବେ ଅବାକ ହଇ ।
ଆମି ଏକା ବସି ସନ୍ଧ୍ୟା ହଲେ ଆପନି ଭାସି ନୟନଜଲେ,
କାରଣ କେହ ଶୁଧାଇଲେ ନୀରବ ହୟେ ରଇ ॥

୫ ଅଶ୍ବିନ ୧୩୦୨ (1895)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୮୨: ହୃଦୟେର ଏ କୂଲ, ଓ କୂଲ

ହୃଦୟେର ଏ କୂଲ, ଓ କୂଲ, ଦୁ କୂଲ ଭେସେ ଯାୟ୍, ହାୟ୍ ସଜନି,
ଉଥଲେ ନୟ୍ନବାରି ।
ଯେ ଦିକେ ଚେୟେ୍ ଦେଖି ଓଗୋ ସଖୀ,
କିଛୁ ଆର ଚିନିତେ ନା ପାରି ॥
ପରାନେ ପଡ଼ିୟ୍ାଛେ ଟାନ,
ଭରା ନଦୀତେ ଆସେ ବାନ,
ଆଜିକେ କୀ ଘୋର ତୁଫାନ ସଜନି ଗୋ,
ବାଁଧ ଆର ବାଁଧିତେ ନାରି ॥
କେନ ଏମନ ହଲ ଗୋ, ଆମାର ଏଇ ନବଯୌବନେ ।
ସହସା କୀ ବହିଲ କୋଥାକାର କୋନ୍ ପବନେ ।
ହୃଦୟ୍ ଆପନି ଉଦାସ, ମରମେ କିସେର ହୁତାଶ-
ଜାନି ନା କୀ ବାସନା, କୀ ବେଦନା ଗୋ -
କେମନେ ଆପନା ନିବାରି ॥

୧୦ ଜୁଲାଇ ୧୮୯୩ (1893)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୮୩: ନା ବଲେ ଯେୟୋ ନା ଚଲେ

ନା ବଲେ ଯେୟୋ ନା ଚଲେ ମିନତି କରି
ଗୋପନେ ଜୀବନ ମନ ଲଇୟା ହରି ॥
ସାରା ନିଶି ଜେଗେ ଥାକି, ଘୁମେ ଢୁଲେ ପଡ଼େ ଆଁଖି-
ଘୁମାଲେ ହାରାଇ ପାଛେ ସେ ଭୟେ ମରି ॥
ଚକିତେ ଚମକି, ବଁଧୁ, ତୋମାୟ୍ ଖୁଁଜି-
ଥେକେ ଥେକେ ମନେ ହୟ୍ ସ୍ୱପନ ବୁଝି ।
ନିଶିଦିନ ଚାହେ ହିୟା   ପରାନ ପସାରି ଦିୟା
ଅଧୀର ଚରଣ ତବ ବାଁଧିୟା ଧରି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୮୪: ଆର ନାଇ ରେ ବେଳା

ଆର ନାଇ ରେ ବେଳା, ନାମଲ ଛାୟା ଧରଣୀତେ ।
ଏଖନ ଚଲ୍ ରେ ଘାଟେ କଲସଖାନି ଭରେ ନିତେ ॥
ଜଲଧାରାର କଲସ୍ୱରେ ସନ୍ଧ୍ୟାଗଗନ ଆକୁଲ କରେ,
ଓରେ, ଡାକେ ଆମାୟ୍ ପଥେର 'ପରେ ସେଇ ଧ୍ୱନିତେ ॥
ଏଖନ ବିଜନ ପଥେ କରେ ନା କେଉ ଆସା ଯାଓୟା ।
ଓରେ, ପ୍ରେମନଦୀତେ ଉଠେଛେ ଢେଉ, ଉତଲ ହାଓୟା ।
ଜାନି ନେ ଆର ଫିରବ କିନା, କାର ସାଥେ ଆଜ ହବେ ଚିନା-
ଘାଟେ ସେଇ ଅଜାନା ବାଜାୟ୍ ବୀଣା ତରଣୀତେ ॥

୧୩ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୮୫: ବେଦନାୟ୍ ଭରେ ଗିୟେଛେ ପେୟ୍ାଲା

ବେଦନାୟ୍ ଭରେ ଗିୟେଛେ ପେୟ୍ାଲା, ନିୟୋ ହେ ନିୟୋ ।
ହୃଦୟ୍ ବିଦାରି ହୟେ୍ ଗେଲ ଢାଲା, ପିୟୋ ହେ ପିୟୋ ॥
ଭରା ସେ ପାତ୍ର, ତାରେ ବୁକେ କ'ରେ ବେଡ଼ାନୁ ବହିୟା ସାରା ରାତି ଧରେ,
ଲଓ ତୁଲେ ଲଓ ଆଜି ନିଶିଭୋରେ ପ୍ରିୟ୍ ହେ ପ୍ରିୟ୍ ॥
ବାସନାର ରଙେ ଲହରେ ଲହରେ ରଙିନ ହଲ ।
କରୁଣ ତୋମାର ଅରୁଣ ଅଧରେ ତୋଲୋ ହେ ତୋଲୋ ।
ଏ ରସେ ମିଶାକ ତବ ନିଶ୍ୱାସ ନବୀନ ଊଷାର ପୁଷ୍ପସୁବାସ-
ଏରଇ 'ପରେ ତବ ଆଁଖିର ଆଭାସ ଦିୟୋ ହେ ଦିୟୋ ॥

୧୩ ପୌଷ ୧୩୨୧ (1914)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୮୭: ଆମି ଚିନି ଗୋ ଚିନି ତୋମାରେ

ଆମି ଚିନି ଗୋ ଚିନି ତୋମାରେ ଓଗୋ ବିଦେଶିନୀ ।
ତୁମି ଥାକ ସିନ୍ଧୁପାରେ ଓଗୋ ବିଦେଶିନୀ ॥
ତୋମାୟ୍ ଦେଖେଛି ଶାରଦପ୍ରାତେ, ତୋମାୟ୍ ଦେଖେଛି ମାଧବୀ ରାତେ,
ତୋମାୟ୍ ଦେଖେଛି ହୃଦି-ମାଝାରେ ଓଗୋ ବିଦେଶିନୀ ।
ଆମି ଆକାଶେ ପାତିୟା କାନ ଶୁନେଛି ଶୁନେଛି ତୋମାରି ଗାନ,
ଆମି ତୋମାରେ ସଁପେଛି ପ୍ରାଣ ଓଗୋ ବିଦେଶିନୀ ।
ଭୁବନ ଭ୍ରମିୟା ଶେଷେ ଆମି ଏସେଛି ନୂତନ ଦେଶେ,
ଆମି ଅତିଥି ତୋମାରି ଦ୍ୱାରେ ଓଗୋ ବିଦେଶିନୀ ॥

୨୪ ଅଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୮୭: ଯା ଛିଲ କାଲୋ-ଧଲୋ

ଯା ଛିଲ କାଲୋ-ଧଲୋ ତୋମାର ରଙେ ରଙେ ରାଙା ହ'ଲ ।

ଯେମନ ରାଙାବରନ ତୋମାର ଚରଣ ତାର ସନେ ଆର ଭେଦ ନା ର'ଲ ॥

ରାଙା ହ'ଲ ବସନ-ଭୂଷଣ, ରାଙା ହ'ଲ ଶୟନ-ସ୍ୱପନ-

ମନ ହ'ଲ କେମନ ଦେଖ୍ ରେ, ଯେମନ ରାଙା କମଲ ଟଲୋମଲୋ ॥

ପ୍ର:ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୮୮: ଆହା, ତୋମାର ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣେର ଖେଲା

ଆହା, ତୋମାର ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣେର ଖେଲା, ପ୍ରିୟ୍ ଆମାର, ଓଗୋ ପ୍ରିୟ୍-
ବଡ଼ୋ ଉତଳା ଆଜ ପରାନ ଆମାର, ଖେଳାତେ ହାର ମାନବେ କି ଓ ॥
କେବଲ ତୁମିଇ କି ଗୋ ଏମନି ଭାବେ ରାଙିୟେ ମୋରେ ପାଳିୟେ ଯାବେ ।
ତୁମି ସାଧ କ'ରେ, ନାଥ, ଧରା ଦିୟେ ଆମାରଓ ରଙ୍ଗ ବକ୍ଷେ ନିୟୋ-
ଏଇ ହୃତ୍‌କମଳେର ରାଙା ରେଣୁ ରାଙାବେ ଓଇ ଉତ୍ତରୀୟ୍ ॥

ପ୍ର:ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୮୯: ଆମାର ସକଳ ନିୟେ ବସେ ଆଛି

ଆମାର ସକଳ ନିୟେ ବସେ ଆଛି ସର୍ବନାଶେର ଆଶାୟ୍ ।

ଆମି ତାର ଲାଗି ପଥ ଚେୟେ ଆଛି ପଥେ ଯେ ଜନ ଭାସାୟ୍ ॥

ଯେ ଜନ ଦେୟ୍ ନା ଦେଖା, ଯାୟ୍ ଯେ ଦେଖେ- ଭାଲୋବାସେ ଆଡ଼ାଲ ଥେକେ-

ଆମାର ମନ ମଜେଛେ ସେଇ ଗଭୀରେର ଗୋପନ ଭାଲୋବାସାୟ୍ ॥

ପ୍ର:ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୯୦: ଆମି ରୂପେ ତୋମାୟ୍ ଭୋଳାବ ନା

ଆମି ରୂପେ ତୋମାୟ୍ ଭୋଳାବ ନା, ଭାଲୋବାସାୟ୍ ଭୋଳାବ ।
ଆମି ହାତ ଦିୟେ ଦ୍ୱାର ଖୁଲବ ନା ଗୋ, ଗାନ ଦିୟେ ଦ୍ୱାର ଖୋଲାବ ॥
ଭରାବ ନା ଭୂଷଣଭାରେ, ସାଜାବ ନା ଫୁଲେର ହାରେ-
ପ୍ରେମକେ ଆମାର ମାଳା କ'ରେ ଗଳାୟ୍ ତୋମାର ଦୋଲାବ ॥
ଜାନବେ ନା କେଉ କୋନ୍ ତୁଫାନେ ତରଙ୍ଗଦଲ ନାଚବେ ପ୍ରାଣେ,
ଚାଁଦେର ମତୋ ଅଲଖ ଟାନେ ଜୋୟାରେ ଢେଉ ତୋଲାବ ॥

ପ୍ର:ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୧: ଆମି ତୋମାର ପ୍ରେମେ ହବ ସବାର

ଆମି ତୋମାର ପ୍ରେମେ ହବ ସବାର କଳଙ୍କଭାଗୀ ।
ଆମି ସକଳ ଦାଗେ ହବ ଦାଗି ॥
ତୋମାର ପଥେର କାଁଟା କରବ ଚୟନ, ଯେଥା ତୋମାର ଧୁଲାର ଶୟନ
ସେଥା ଆଁଚଲ ପାତବ ଆମାର - ତୋମାର ରାଗେ ଅନୁରାଗୀ ॥
ଆମି ଶୁଚି-ଆସନ ଟେନେ ଟେନେ ବେଡ଼ାବ ନା ବିଧାନ ମେନେ,
ଯେ ପଙ୍କେ ଓଇ ଚରଣ ପଡ଼େ ତାହାରି ଛାପ ବକ୍ଷେ ମାଗି ॥

ପ୍ର:ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୬: ଆମାର ନୟନ ତୋମାର ନୟନତଲେ

ଆମାର ନୟନ ତୋମାର ନୟନତଲେ ମନେର କଥା ଖୋଁଜେ,
ସେଥାୟ୍ କାଲୋ ଛାୟାର ମାୟାର ଘୋରେ ପଥ ହାରାଲୋ ଓ ଯେ ॥
ନୀରବ ଦିଠେ ଶୁଧାୟ୍ ଯତ ପାୟ୍ ନା ସାଡ଼ା ମନେର ମତୋ,
ଅବୁଝ ହୟେ୍ ରୟ୍ ସେ ଚେୟେ୍ ଅଶ୍ରୁଧାରାୟ୍ ମ'ଜେ ॥
ତୁମି ଆମାର କଥାର ଆଭାଖାନି ପେୟେଛ କି ମନେ ।
ଏଇ-ଯେ ଆମି ମାଳା ଆନି, ତାର ବାଣୀ କେଉ ଶୋନେ ?
ପଥ ଦିୟେ୍ ଯାଇ, ଯେତେ ଯେତେ ହାଓୟାର ବ୍ୟଥା ଦିଇ ଯେ ପେତେ -
ବାଁଶି ବିଛାୟ୍ ବିଷାଦ-ଛାୟା ତାର ଭାଷା କେଉ ବୋଝେ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୬ (1929)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୩: ଫୁଲ ତୁଳିତେ ଭୁଲ କରେଛି

ଫୁଲ ତୁଳିତେ ଭୁଲ କରେଛି ପ୍ରେମେର ସାଧନେ ।
ବଁଧୁ, ତୋମାୟ୍ ବାଁଧବ କିସେ ମଧୁର ବାଁଧନେ ॥
  ଭୋଳାବ ନା ମାୟାର ଛଳେ,   ରଇବ ତୋମାର ଚରଣତଳେ,
  ମୋହେର ଛାୟା ଫେଲବ ନା ମୋର ହାସି-କାଁଦନେ ॥
ରଇଲ ଶୁଧୁ ବେଦନ-ଭରା ଆଶା, ରଇଲ ଶୁଧୁ ପ୍ରାଣେର ନୀରବ ଭାଷା ।
  ନିରାଭରଣ ଯଦି ଥାକି   ଚୋଖେର କୋଣେ ଚାଇବେ ନା କି -
  ଯଦି ଆଁଖି ନାଇ-ବା ଭୋଳାଇ ରଙେର ଧାଁଦନେ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୬ (1929)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୪: ଚାଁଦେର ହାସିର ବାଁଧ ଭେଙେଛେ

ଚାଁଦେର ହାସିର ବାଁଧ ଭେଙେଛେ, ଉଛଲେ ପଡ଼େ ଆଲୋ ।
ଓ ରଜନୀଗନ୍ଧା, ତୋମାର ଗନ୍ଧସୁଧା ଢାଲୋ ॥
ପାଗଲ ହାଓୟା ବୁଝ୍‌ତେ ନାରେ   ଡାକ ପଡ଼େଛେ କୋଥାୟ୍ ତାରେ-
ଫୁଲେର ବନେ ଯାର ପାଶେ ଯାୟ୍ ତାରେଇ ଲାଗେ ଭାଲୋ ॥
ନୀଲ ଗଗନେର ଲଲାଟଖାନି ଚନ୍ଦନେ ଆଜ ମାଖା,
ବାଣୀବନେର ହଂସମିଥୁନ ମେଲେଛେ ଆଜ ପାଖା ।
ପାରିଜାତେର କେଶର ନିୟେ   ଧରାୟ୍, ଶଶୀ, ଛଡ଼ାଓ କୀ ଏ ।
ଇନ୍ଦ୍ରପୁରୀର କୋନ୍ ରମଣୀ ବାସରପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଲୋ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୬ (1929)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୫: ତୁମି ଏକଟୁ କେବଲ ବସତେ ଦିୟୋ

ତୁମି ଏକଟୁ କେବଲ ବସତେ ଦିୟୋ କାଛେ
    ଆମାୟ୍ ଶୁଧୁ କ୍ଷଣେକ-ତରେ ।
ଆଜି ହାତେ ଆମାର ଯା-କିଛୁ କାଜ ଆଛେ
    ଆମି ସାଙ୍ଗ କରବ ପରେ ॥
        ନା ଚାହିଲେ ତୋମାର ମୁଖପାନେ
        ହୃଦୟ୍ ଆମାର ବିରାମ ନାହି ଜାନେ,
        କାଜେର ମାଝେ ଘୁରେ ବେଡ଼ାଇ ଯତ
            ଫିରି କୂଲହାରା ସାଗରେ ॥
  ବସନ୍ତ ଆଜ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସେ ନିଶ୍ୱାସେ
      ଏଲ ଆମାର ବାତାୟନେ ।
  ଅଲସ ଭ୍ରମର ଗୁଞ୍ଜରିୟା ଆସେ,
      ଫେରେ କୁଞ୍ଜେର ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ ।
        ଆଜକେ ଶୁଧୁ ଏକାନ୍ତେ ଆସୀନ
        ଚୋଖେ ଚୋଖେ ଚେୟେ୍ ଥାକାର ଦିନ,
        ଆଜକେ ଜୀବନ-ସମର୍ପଣେର ଗାନ
            ଗାବ ନୀରବ ଅବସରେ ॥

୨୯ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୮ (1912)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭: ଓଗୋ, ତୋମାର ଚକ୍ଷୁ ଦିୟେ

ଓଗୋ, ତୋମାର ଚକ୍ଷୁ ଦିୟେ ମେଲେ ସତ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି
 ଆମାର ସତ୍ୟରୂପ ପ୍ରଥମ କରେଛ ସୃଷ୍ଟି ॥
ତୋମାୟ ପ୍ରଣାମ, ତୋମାୟ ପ୍ରଣାମ,
  ତୋମାୟ ପ୍ରଣାମ ଶତବାର ॥
 ଆମି ତରୁଣ ଅରୁଣଲେଖା,
 ଆମି ବିମଲ ଜ୍ୟୋତିର ରେଖା,
 ଆମି ନବୀନ ଶ୍ୟାମଲ ମେଘେ
   ପ୍ରଥମ ପ୍ରସାଦବୃଷ୍ଟି ।
ତୋମାୟ ପ୍ରଣାମ, ତୋମାୟ ପ୍ରଣାମ,
  ତୋମାୟ ପ୍ରଣାମ ଶତବାର ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୭: ହେ ନବୀନା

ହେ ନବୀନା,

ପ୍ରତିଦିନେର ପଥେର ଧୁଲାୟ୍ ଯାୟ୍ ନା ଚିନା ॥

ଶୁନି ବାଣୀ ଭାସେ   ବସନ୍ତବାତାସେ,

ପ୍ରଥମ ଜାଗରଣେ ଦେଖି ସୋନାର ମେଘେ ଲୀନା ॥

ସ୍ୱପନେ ଦାଓ ଧରା   କୀ କୌତୁକେ ଭରା ।

କୋନ୍ ଅଳକାର ଫୁଲେ   ମାଲା ସାଜାଓ ଚୁଲେ,

କୋନ୍ ଅଜାନା ସୁରେ   ବିଜନେ ବାଜାଓ ବୀଣା ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ।ର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ଖଣ୍ଡ ୪ ତେ ତଫାତ ।:
୬ ଲାଇନେ 'ମାଲା ସାଜାଓ ଚୁଲେ' ⟹ 'ମାଲା ଗାଁଥ ଚୁଲେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୪୮: ଓଗୋ ଶାନ୍ତ ପାଷାଣମୂରତି

ଓଗୋ ଶାନ୍ତ ପାଷାଣମୂରତି ସୁନ୍ଦରୀ,

ଚଞ୍ଚଳେରେ ହୃଦୟତଳେ ଲଓ ବରି ॥

କୁଞ୍ଜବନେ ଏସୋ ଏକା, ନୟନେ ଅଶ୍ରୁ ଦିକ୍ ଦେଖା -

ଅରୁଣ ରାଗେ ହୋକ ରଞ୍ଜିତ ବିକଶିତ ବେଦନାର ମଞ୍ଜରୀ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୯: ତୋମାର ପାୟେର ତଲାୟ୍ ଯେନ ଗୋ ରଙ

ତୋମାର ପାୟେର ତଲାୟ୍ ଯେନ ଗୋ ରଙ ଲାଗେ-
ଆମାର ମନେର ବନେର ଫୁଲେର ରାଙା ରାଗେ ॥
ଯେନ   ଆମାର ଗାନେର ତାନେ
ତୋମାୟ୍   ଭୂଷଣ ପରାଇ କାନେ,
ଯେନ ରକ୍ତମିଣିର ହାର ଗେଁଥେ ଦିଇ ପ୍ରାଣେର ଅନୁରାଗେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୦୦: ଅନେକ ପାଓୟାର ମାଝେ ମାଝେ

ଅନେକ ପାଓୟାର ମାଝେ ମାଝେ କବେ କଖନ ଏକଟୁଖାନି ପାଓୟା,
ସେଇଟୁକୁତେଇ ଜାଗାୟ ଦଖିନ ହାଓୟା ॥
ଦିନେର ପରେ ଦିନ ଚଲେ ଯାୟ ଯେନ ତାରା ପଥେର ସ୍ରୋତେଇ ଭାସା,
ବାହିର ହତେଇ ତାଦେର ଯାଓୟା ଆସା ।
କଖନ ଆସେ ଏକଟି ସକାଳ ସେ ଯେନ ମୋର ଘରେଇ ବାଁଧେ ବାସା,
ସେ ଯେନ ମୋର ଚିରଦିନେର ଚାଓୟା ॥
ହାରିୟେ ଯାଓୟା ଆଲୋର ମାଝେ କଣା କଣା କୁଡ଼ିୟେ ପେଲେମ ଯାରେ
ରଇଲ ଗାଁଥା ମୋର ଜୀବନେର ହାରେ ।
ସେଇ-ଯେ ଆମାର ଜୋଡ଼ା-ଦେଓୟା ଛିନ୍ନ ଦିନେର ଖଣ୍ଡ ଆଲୋର ମାଳା
ସେଇ ନିୟେ ଆଜ ସାଜାଇ ଆମାର ଥାଲା-
ଏକ ପଲକେର ପୁଲକ ଯତ, ଏକ ନିମେଷେର ପ୍ରଦୀପଖାନି ଜ୍ୱାଲା,
ଏକତାରାତେ ଆଧଖାନା ଗାନ ଗାଓୟା ॥

ଅଶ୍ୱିନ ୧୩୨୫ (1918)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୦୧: ଦିନଶେଷେର ରାଙା ମୁକୁଲ

ଦିନଶେଷେର ରାଙା ମୁକୁଲ ଜାଗଲ ଚିତେ ।
/ ସଙ୍ଗୋପନେ ଫୁଟବେ ପ୍ରେମେର ମଞ୍ଜରୀତେ ॥
ମନ୍ଦବାୟେ ଅନ୍ଧକାରେ ଦୁଲବେ ତୋମାର ପଥେର ଧାରେ,
ଗନ୍ଧ ତାହାର ଲାଗବେ ତୋମାର ଆଗମନୀତେ -
ଫୁଟବେ ଯଖନ ମୁକୁଲ ପ୍ରେମେର ମଞ୍ଜରୀତେ ॥
ରାତ ଯେନ ନା ବୃଥା କାଟେ ପ୍ରିୟତମ ହେ-
ଏସୋ ଏସୋ ପ୍ରାଣେ ମମ, ଗାନେ ମମ ହେ ।
ଏସୋ ନିବିଡ଼ ମିଲନକ୍ଷଣେ ରଜନୀଗନ୍ଧାର କାନନେ,
ସ୍ୱପନ ହୟେ ଏସୋ ଆମାର ନିଶୀଥିନୀତେ-
ଫୁଟବେ ଯଖନ ମୁକୁଲ ପ୍ରେମେର ମଞ୍ଜରୀତେ ॥

ପ୍ରଃ ଚୈତ୍ର ୧୩୩୦ (1924)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୦୬: ଆଛ ଆକାଶ-ପାନେ ତୁଲେ ମାଥା

ଆଛ ଆକାଶ-ପାନେ ତୁଲେ ମାଥା,
କୋଲେ ଆଧେକଖାନି ମାଲା ଗାଁଥା ॥
ଫାଗୁନବେଲାୟ୍ ବହେ ଆନେ ଆଲୋର କଥା ଛାୟାର କାନେ,
ତୋମାର ମନେ ତାରି ସନେ ଭାବନା ଯତ ଫେରେ ଯା-ତା ॥
କାଛେ ଥେକେ ରଇଲେ ଦୂରେ,
କାୟା ମିଲାୟ୍ ଗାନେର ସୁରେ ।
ହାରିୟେ-ଯାଓୟା ହୃଦୟ୍ ତବ ମୂର୍ତି ଧରେ ନବ ନବ-
ପିୟାଲବନେ ଉଡ଼ାଲୋ ଚୁଲ, ବକୁଲବନେ ଆଁଚଲ ପାତା ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୦୩: ନା, ନା ଗୋ ନା

ନା, ନା ଗୋ ନା,
କୋରୋ ନା ଭାବନା-
ଯଦି ବା ନିଶି ଯାୟ୍ ଯାବ ନା ଯାବ ନା ॥
ଯଖନି ଚଲେ ଯାଇ ଆସିବ ବଲେ ଯାଇ,
ଆଲୋଛାୟାର ପଥେ କରି ଆନାଗୋନା ॥
ଦୋଲାତେ ଦୋଲେ ମନ ମିଲନେ ବିରହେ ।
ବାରେ ବାରେଇ ଜାନି ତୁମି ତୋ ଚିର ହେ
କ୍ଷଣିକ ଆଡ଼ାଲେ ବାରେକ ଦାଁଡ଼ାଲେ
ମରି ଭୟେ ଭୟେ ପାବ କି ପାବ ନା ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୦୪: ଚୈତ୍ରପବନେ ମମ ଚିତ୍ତବନେ

ଚୈତ୍ରପବନେ ମମ ଚିତ୍ତବନେ ବାଣୀମଞ୍ଜରୀ ସଞ୍ଚଲିତା

ଓଗୋ ଲଲିତା ।

ଯଦି ବିଜନେ ଦିନ ବହେ ଯାୟ୍ ଖର ତପନେ ଝରେ ପଡ଼େ ହାୟ୍

ଅନାଦରେ ହବେ ଧୂଲିଦଲିତା

ଓଗୋ ଲଲିତା ।

ତୋମାର ଲାଗିୟା ଆଛି ପଥ ଚାହି- ବୁଝି ବେଲା ଆର ନାହି ନାହି ।

ବନଛାୟାତେ ତାରେ ଦେଖା ଦାଓ, କରୁଣ ହାତେ ତୁଲେ ନିୟେ ଯାଓ-

କଣ୍ଠହାରେ କରୋ ସଙ୍କଲିତା

ଓଗୋ ଲଲିତା ।

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୦୫: ନୂପୁର ବେଜେ ଯାୟ୍ ରିନିରିନି

ନୂପୁର ବେଜେ ଯାୟ୍ ରିନିରିନି ।
ଆମାର ମନ କୟ୍, ଚିନି ଚିନି ॥
ଗନ୍ଧ ରେଖେ ଯାୟ୍ ମଧୁବାୟେ୍ ମାଧବୀବିତାନେର ଛାୟେ୍ ଛାୟେ୍,
ଧରଣୀ ଶିହ୍ରାୟ୍ ପାୟେ୍ ପାୟେ୍, କଲସେ କଙ୍କଣେ କିନିକିନି ॥
ପାରୁଲ ଶୁଧାଇଲ, କେ ତୁମି ଗୋ, ଅଜାନା କାନନେର ମାୟାମୃଗ ।
କାମିନୀ ଫୁଲକୁଲ ବରଷିଛେ, ପବନ ଏଲୋଚୁଲ ପରଶିଛେ
ଆଁଧାରେ ତାରାଗୁଲି ହରଷିଛେ, ଝିଲ୍ଲି ଝନକିଛେ ଝିନିଝିନି ॥

ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ଖଣ୍ଡ ୪ ଏ୍ ପ୍ରଥମ ଦୁ ଲାଇନରେ ବିନ୍ୟାସେ ତଫାତ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୦୭: ଆରୋ ଏକଟୁ ବସୋ ତୁମି

ଆରୋ ଏକଟୁ ବସୋ ତୁମି, ଆରୋ ଏକଟୁ ବଲୋ ।
ପଥିକ, କେନ ଅଥିର ହେନୋ- ନୟନ ଛଲୋଛଲୋ ॥
ଆମାର କୀ ଯେ ଶୁନତେ ଏଲେ ତାର କିଛୁ କି ଆଭାସ ପେଲେ-
ନୀରବ କଥା ବୁକେ ଆମାର କରେ ଟଲୋମଲୋ ॥
ଯଖନ ଥାକ ଦୂରେ
ଆମାର ମନେର ଗୋପନ ବାଣୀ ବାଜେ ଗଭୀର ସୁରେ ।
କାଛେ ଏଲେ ତୋମାର ଆଁଖି ସକଲ କଥା ଦେୟ ଯେ ଢାକି-
ସେ ଯେ ମୌନ ପ୍ରାଣେର ରାତେ ତାରା ଜ୍ୱଲୋଜ୍ୱଲୋ ॥

୨୫ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୪ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ଖଣ୍ଡ ୪ ୟେ ତଫାତ:
ଆରୋ, ଛଲୋଛଲୋ, ଟଲୋମଲୋ, ଜ୍ୱଲୋଜ୍ୱଲୋ ⟹ ଆରଓ, ଛଲଛଲ, ଟଲମଲ, ଜ୍ୱଲଜ୍ୱଲ ।
ଲାଇନ ୩: “କିଛୁ କି ଆଭାସ” ⟹ “କି କିଛୁ ଆଭାସ”

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୦୭: ବର୍ଷଣମନ୍ଦ୍ରିତ ଅନ୍ଧକାରେ

ବର୍ଷଣମନ୍ଦ୍ରିତ ଅନ୍ଧକାରେ ଏସେଛି ତୋମାରି ଏ ଦ୍ୱାରେ,
ପଥିକେରେ ଲହୋ ଡାକି ତବ ମନ୍ଦିରେର ଏକ ଧାରେ ॥
ବନପଥ ହତେ, ସୁନ୍ଦରୀ, ଏନେଛି ମଲ୍ଲିକାମଞ୍ଜରୀ-
ତୁମି ଲବେ ନିଜ ବେଣୀବନ୍ଧେ ମନେ ରେଖେଛି ଏ ଦୁରାଶାରେ ॥
କୋନୋ କଥା ନାହି ବ'ଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଫିରେ ଯାବ ଚଲେ ।
ଝିଲ୍ଲିଝଙ୍କୃତ ନିଶୀଥେ ପଥେ ଯେତେ ବାଁଶରିତେ
ଶେଷ ଗାନ ପାଠାବ ତୋମା-ପାନେ ଶେଷ ଉପହାରେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୦୮: ମେଘଛାୟେ ସଜଲବାୟେ

ମେଘଛାୟେ ସଜଲବାୟେ ମନ ଆମାର
ଉତଲା କରେ ସାରାବେଲା କାର ଲୁପ୍ତ ହାସି, ସୁପ୍ତ ବେଦନା ହାୟ୍ ରେ ॥
କୋନ୍ ବସନ୍ତେର ନିଶୀଥେ ଯେ ବକୁଲମାଲାଖାନି ପରାଲେ
ତାର ଦଲଗୁଲି ଗେଛେ ଝରେ, ଶୁଧୁ ଗନ୍ଧ ଭାସେ ପ୍ରାଣେ ॥
ଜାନି ଫିରିବେ ନା ଆର ଫିରିବେ ନା, ଜାନି ପଥ ତବ ଗେଛେ ସୁଦୂରେ ॥
ପାରିଲେ ନା ତବୁ ପାରିଲେ ନା ଚିରଶୂନ୍ୟ କରିତେ ଭୁବନ ମମ-
ତୁମି ନିୟେ ଗେଛ ମୋର ବାଁଶିଖାନି, ଦିୟେ ଗେଛ ତୋମାର ଗାନ ।

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୦୯: ଗୋଧୂଳିଗଗନେ ମେଘେ

ଗୋଧୂଳିଗଗନେ ମେଘେ ଢେକେଛିଲ ତାରା ।
ଆମାର ଯା କଥା ଛିଲ ହୟେ୍ ଗେଲ ସାରା ॥
ହୟତୋ ସେ ତୁମି ଶୋନ ନାଇ, ସହଜେ ବିଦାୟ୍ ଦିଲେ ତାଇ-
ଆକାଶ ମୁଖର ଛିଲ ଯେ ତଖନ, ଝରୋଝରୋ ବାରିଧାରା ॥
ଚେୟେ୍ଛିନୁ ଯବେ ମୁଖେ ତୋଲୋ ନାଇ ଆଁଖି,
ଆଁଧାରେ ନୀରବ ବ୍ୟଥା ଦିୟେ୍ଛିଲ ଢାକି ।
ଆର କି କଖନୋ କବେ ଏମନ ସନ୍ଧ୍ୟା ହବେ-
ଜନମେର ମତୋ ହାୟ୍ ହୟେ୍ ଗେଲ ହାରା ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୩୪ (1927)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୧୦: ଆମାର ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ସୁଧା ଆଛେ

ଆମାର ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ସୁଧା ଆଛେ, ଚାଓ କି-
ହାୟ୍ ବୁଝି ତାର ଖବର ପେଲେ ନା ।
ପାରିଜାତେର ମଧୁର ଗନ୍ଧ ପାଓ କି-
ହାୟ୍ ବୁଝି ତାର ନାଗାଲ ମେଲେ ନା ॥
ପ୍ରେମେର ବାଦଲ ନାମଲ, ତୁମି ଜାନୋ ନା ହାୟ୍ ତାଓ କି ।
ଆଜ ମେଘେର ଡାକେ ତୋମାର ମନେର ମୟୂରକେ ନାଚାଓ କି ।
ଆମି ସେତାରେତେ ତାର ବେଁଧେଛି, ଆମି ସୁରଲୋକେର ସୁର ସେଧେଛି,
ତାରି ତାନେ ତାନେ ମନେ ପ୍ରାନେ ମିଳିୟେ ଗଲା ଗାଓ କି-
ହାୟ୍ ଆସରେତେ ବୁଝି ଏଲେ ନା ।
ଡାକ ଉଠେଛେ ବାରେ ବାରେ, ତୁମି ସାଡ଼ା ଦାଓ କି ।
ଆଜ ଝୁଲନଦିନେ ଦୋଲନ ଲାଗେ, ତୋମାର ପରାନହେଲେ ନା ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୩୪ (1927)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୧୧: ତୋମାର ମନେର ଏକଟି କଥା ଆମାୟ୍ ବଲୋ

ତୋମାର ମନେର ଏକଟି କଥା ଆମାୟ୍ ବଲୋ ବଲୋ ।
ତୋମାର ନୟ଼ନ କେନ ଏମନ ଛଲୋଛଲୋ ॥
ବନେର 'ପରେ ବୃଷ୍ଟି ଝରେ ଝରୋଝରୋ ରବେ ।
ସନ୍ଧ୍ୟା ମୁଖରିତ ଝିଲ୍ଲିସ୍ୱରେ ନୀପକୁଞ୍ଜତଲେ ।
ଶାଲେର ବୀଥିକାୟ୍ ବାରି ବହେ ଯାୟ୍ କଲୋକଲୋ ॥
ଆଜି ଦିଗନ୍ତସୀମା
ବୃଷ୍ଟି-ଆଡ଼ାଲେ ହାରାଲୋ ନୀଲିମା ହାରାଲୋ-
ଛାୟା ପଡ଼େ ତୋମାର ମୁଖେର 'ପରେ,
ଛାୟା ଘନାୟ୍ ତବ ମନେ ମନେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ,
ଅଶ୍ରୁମନ୍ଥର ବାତାସେ ବାତାସେ ତୋମାର ହୃଦୟ୍ ଟଲୋଟଲୋ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୪୫ (1938)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ଖଣ୍ଡ ୪ ୟେ଼ ତଫାତ: ଛଲଛଲ, କଲକଲ, ଟଲଟଲ

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୧୬: ଉଦାସିନୀ-ବେଶେ ବିଦେଶିନୀ

ଉଦାସିନୀ-ବେଶେ ବିଦେଶିନୀ କେ ସେ ନାଇବା ତାହାରେ ଜାନି,
ରଙ୍ଗେ ରଙ୍ଗେ ଲିଖା ଆଁକି ମରୀଚିକା ମନେ ମନେ ଛବିଖାନି ॥
ପୁବେର ହାଓୟାୟ୍ ତରୀଖାନି ତାର ଏଇ ଭାଙ୍ଗା ଘାଟ କବେ ହଲ ପାର
ଦୂର ନୀଳିମାର ବକ୍ଷେ ତାହାର ଉଦ୍ଧତ ବେଗ ହାନି ॥
ମୁଗ୍ଧ ଆଲସେ ଗଣି ଏକା ବସେ ପଲାତକା ଯତ ଢେଉ ।
ଯାରା ଚଲେ ଯାୟ୍ ଫେରେ ନା ତୋ ହାୟ୍ ପିଛୁ-ପାନେ ଆର କେଉ ।
ମନେ ଜାନି କାରୋ ନାଗାଲ ପାବୋ ନା- ତବୁ ଯଦି ମୋର ଉଦାସୀ ଭାବନା
କୋନୋ ବାସା ପାୟ୍ ସେଇ ଦୁରାଶାୟ୍ ଗାଁଥି ସାହାନାୟ୍ ବାଣୀ ॥

୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୪୫ (1938)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୧୩: ଆମି ଯାବ ନା ଗୋ ଅମନି ଚଲେ

ଆମି ଯାବ ନା ଗୋ ଅମନି ଚଲେ । ମାଲା ତୋମାର ଦେବ ଗଲେ ॥
ଅନେକ ସୁଖେ ଅନେକ ଦୁଖେ ତୋମାର ବାଣୀ ନିଲେମ ବୁକେ,
ଫାଗୁନଶେଷେ ଯାବାର ବେଲା ଆମାର ବାଣୀ ଯାବ ବଲେ ॥
କିଛୁ ହଲ, ଅନେକ ବାକି । କ୍ଷମା ଆମାୟ୍ କରବେ ନା କି ।
ଗାନ ଏସେଛେ ସୁର ଆସେ ନାଇ, ହଲ ନା ଯେ ଶୋନାନୋ ତାଇ-
ସେ ସୁର ଆମାର ରଇଲ ଢାକା ନୟ୍ନଜଲେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୧୪: ଖୋଲୋ ଖୋଲୋ ଦ୍ୱାର

ଖୋଲୋ ଖୋଲୋ ଦ୍ୱାର,   ରାଖିୟୋ ନା ଆର
    ବାହିରେ ଆମାୟ୍ ଦାଁଡ଼ାୟେ୍ ।
ଦାଓ ସାଡ଼ା ଦାଓ,   ଏଇ ଦିକେ ଚାଓ,
    ଏସୋ ଦୁଇ ବାହୁ ବାଡ଼ାୟେ୍ ॥
କାଜ ହୟେ୍ ଗେଛେ ସାଡ଼ା,   ଉଠେଛେ ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା ।
ଆଲୋକେର ଖେୟା   ହୟେ୍ ଗେଲ ଦେ'ୟା
    ଅସ୍ତସାଗର ପାରାୟେ୍ ॥
ଭରି ଲୟେ୍ ଝାରି   ଏନେଛ କି ବାରି,
    ସେଜେଛ କି ଶୁଚି ଦୁକୂଲେ ।
ବେଁଧେଛ କି ଚୁଲ, ତୁଲେଛ କି ଫୁଲ,
    ଗେଁଥେଛ କି ମାଲା ମୁକୁଲେ ।
ଧେନୁ ଏଲ ଗୋଠେ ଫିରେ,   ପାଖିରା ଏସେଛେ ନୀଡ଼େ,
ପଥ ଛିଲ ଯତ   ଜୁଡ଼ିୟା ଜଗତ
    ଆଁଧାରେ ଗିୟେ୍ଛେ ହାରାୟେ୍ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

    contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୧୫: ବାଜିବେ, ସଖୀ, ବାଁଶି ବାଜିବେ

ବାଜିବେ, ସଖୀ, ବାଁଶି ବାଜିବେ-

ହୃଦୟରାଜ ହୃଦେ ରାଜିବେ ॥

ବଚନ ରାଶି ରାଶି କୋଥା ଯେ ଯାବେ ଭାସି,

ଅଧରେ ଲାଜହାସି ସାଜିବେ ॥

ନୟନେ ଆଁଖିଜଲ ଝରିବେ ଛଲଛଲ,

ସୁଖବେଦନା ମନେ ବାଜିବେ ।

ମରମେ ମୁରଛିୟା ମିଲାତେ ଚାବେ ହିୟା

ସେଇ ଚରଣଯୁଗରାଜୀବେ ॥

ପ୍ର: ୨୫ ଶ୍ରାବଣ ୧୨୯୬ (1889)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୧୬: କେ ବଲେଛେ ତୋମାୟ୍, ବঁধু

କେ ବଲେଛେ ତୋମାୟ୍, ବঁধু, ଏତ ଦୁଃଖ ସଇତେ ।
ଆପନି କେନ ଏଲେ, ବঁধু, ଆମାର ବୋଝା ବଇତେ ॥
ପ୍ରାଣେର ବନ୍ଧୁ, ବୁକେର ବନ୍ଧୁ,
ସୁଖେର ବନ୍ଧୁ, ଦୁଖେର ବନ୍ଧୁ-
ତୋମାୟ୍ ଦେବ ନା ଦୁଖ, ପାବ ନା ଦୁଖ,
ହେରବ ତୋମାର ପ୍ରସନ୍ନ ମୁଖ,
ଆମି   ସୁଖେ ଦୁଃଖେ ପାରବ, ବନ୍ଧୁ, ଚିରାନନ୍ଦେ ରଇତେ-
ତୋମାର ସଙ୍ଗେ ବିନା କଥାୟ୍ ମନେର କଥା କଇତେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୧୭: ସେ ଆମାର ଗୋପନ କଥା ଶୁନେ ଯା

ସେ ଆମାର ଗୋପନ କଥା ଶୁନେ ଯା ଓ ସଖୀ!
ଭେବେ ନା ପାଇ ବଲବ କୀ ॥
ପ୍ରାଣ ଯେ ଆମାର ବାଁଶି ଶୋନେ ନୀଲ ଗଗନେ,
ଗାନ ହୟେ ଯାୟ୍ ନିଜେର ମନେ ଯାହାଇ ବକି ॥
ସେ ଯେନ ଆସବେ ଆମାର ମନ ବଲେଛେ,
ହାସିର 'ପରେ ତାଇ ତୋ ଚୋଖେର ଜଲ ଗଲେଛେ ।
ଦେଖ୍ ଲୋ ତାଇ ଦେୟ୍ ଇଶାରା ତାରାୟ୍ ତାରା,
ଚାଁଦ ହେସେ ଐ ହଲ ସାରା ତାହାଇ ଲଖି ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ଖଣ୍ଡ ୪ ୟେ ଲାଇନ ୩: ପ୍ରାଣ ଆମାର ॥ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୧୮: ଏ କୀ ସୁଧାରସ ଆନେ

ଏ କୀ ସୁଧାରସ ଆନେ
ଆଜି ମମ ମନେ ପ୍ରାଣେ ॥
ସେ ଯେ ଚିରଦିବସେରଇ, ନୂତନ ତାହାରେ ହେରି-
ବାତାସ ସେ ମୁଖ ଘେରି ମାତେ ଗୁଞ୍ଜନଗାନେ ॥
ପୁରାତନ ବୀଣାଖାନି ଫିରେ ପେଲ ହାରା ବାଣୀ ।
ନୀଳାକାଶ ଶ୍ୟାମଧରା ପରଶେ ତାହାରି ଭରା-
ଧରା ଦିଲ ଅଗୋଚରା ନବ ନବ ସୁରେ ତାନେ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1923)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୧୯: ଓ ଯେ ମାନେ ନା ମାନା

ଓ ଯେ ମାନେ ନା ମାନା ।
ଆଁଖି ଫିରାଇଲେ ବଲେ, 'ନା, ନା, ନା ।'
ଯତ ବଲି 'ନାଇ ରାତି- ମଲିନ ହୟେଛେ ବାତି'
ମୁଖପାନେ ଚେୟେ ବଲେ,'ନା, ନା, ନା ।'
ବିଧୁର ବିକଳ ହୟେ ଖେପା ପବନେ
ଫାଗୁନ କରିଛେ ହା-ହା ଫୁଲେର ବନେ ।
ଆମି ଯତ ବଲି 'ତବେ ଏବାର ଯେ ଯେତେ ହବେ'
ଦୁୟାରେ ଦାଁଡ଼ାୟେ ବଲେ, 'ନା, ନା, ନା ।'

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୨୦: ମାନ ଅଭିମାନ ଭାସିୟେ ଦିୟେ

ମାନ ଅଭିମାନ ଭାସିୟେ ଦିୟେ ଏଗିୟେ ନିୟେ ଆୟ୍-
ତାରେ ଏଗିୟେ ନିୟେ ଆୟ୍ ॥
ଚୋଖେର ଜଳେ ମିଶିୟେ ହାସି ଢେଲେ ଦେ ତାର ପାୟ୍-
ଓରେ, ଢେଲେ ଦେ ତାର ପାୟ୍-
ଆସଛେ ପଥେ ଛାୟା ପଡ଼େ, ଆକାଶ ଏଳ ଆଁଧାର କରେ,
ଶୁଷ୍କ କୁସୁମ ପଡ଼ଛେ ଝରେ, ସମୟ୍ ବହେ ଯାୟ୍-
ଓରେ ସମୟ୍ ବହେ ଯାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୭ (1909)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୨୧: ତୋମାରେଇ କରିୟାଛି ଜୀବନେର

ତୋମାରେଇ କରିୟାଛି ଜୀବନେର ଧ୍ରୁବତାରା,
ଏ ସମୁଦ୍ରେ ଆର କଭୁ ହବ ନାକୋ ପଥହାରା ॥
ଯେଥା ଆମି ଯାଇ ନାକୋ   ତୁମି ପ୍ରକାଶିତ ଥାକୋ,
ଆକୁଲ ନୟନଜଲେ ଢାଲୋ ଗୋ କିରଣଧାରା ॥
ତବ ମୁଖ ସଦା ମନେ   ଜାଗିତେଛେ ସଂଗୋପନେ,
ତିଲେକ ଅନ୍ତର ହଲେ ନା ହେରି କୂଲ-କିନାରା ।
କଖନୋ ବିପଥେ ଯଦି   ଭ୍ରମିତେ ଚାହେ ଏ ହୃଦି
ଅମନି ଓ ମୁଖ ହେରି ଶରମେ ସେ ହୟ ସାରା ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୨୮୭ (1880)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୨୨: ଯଦି ବାରଣ କର ତବେ ଗାହିବ ନା

ଯଦି   ବାରଣ କର ତବେ ଗାହିବ ନା ।
ଯଦି   ଶରମ ଲାଗେ ମୁଖେ ଚାହିବ ନା ॥
ଯଦି   ବିରଲେ ମାଳା ଗାଁଥା
ସହସା ପାୟ ବାଧା
ତୋମାର ଫୁଲବନେ ଯାଇବ ନା ॥
ଯଦି ଥମକି ଥେମେ ଯାଓ ପଥମାଝେ
ଆମି   ଚମକି ଚଲେ ଯାବ ଆନ କାଜେ ।
ଯଦି   ତୋମାର ନଦୀକୂଲେ
ଭୁଲିୟା ଢେଉ ତୁଲେ, ।
ଆମାର ତରୀଖାନି ବାହିବ ନା ॥

୯ ଅଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୧୦୩: କେନ ବାଜାଓ କାଁକନ କନକନ

କେନ ବାଜାଓ କାଁକନ କନକନ କତ ଛଲଭରେ ।
ଓଗୋ, ଘରେ ଫିରେ ଚଲୋ କନକକଲସେ ଜଲ ଭରେ ॥
କେନ ଜଲେ ଢେଉ ତୁଲି ଛଲକି ଛଲକି କର ଖେଲା ।
କେନ ଚାହ ଖନେ ଖନେ ଚକିତ ନୟନେ କାର ତରେ କତ ଛଲଭରେ ॥
ହେରୋ ଯମୁନା-ବେଲାୟ୍ ଆଲସେ ହେଲାୟ୍ ଗେଲ ବେଲା,
ଯତ ହାସିଭରା ଢେଉ କରେ କାନାକାନି କଲସ୍ୱରେ କତ ଛଲଭରେ ॥
ହେରୋ ନଦୀପରପାରେ ଗଗନକିନାରେ ମେଘମେଲା,
ତାରା ହାସିୟା ହାସିୟା ଚାହିଛେ ତୋମାରି ମୁଖ'ପରେ କତ ଛଲଭରେ ॥

ଅଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୨୪: କେନ ଯାମିନୀ ନା ଯେତେ ଜାଗାଲେ ନା

କେନ ଯାମିନୀ ନା ଯେତେ ଜାଗାଲେ ନା, ବେଲା ହଲ ମରି ଲାଜେ ।
ଶରମେ ଜଡ଼ିତ ଚରଣେ କେମନେ ଚଲିବ ପଥେରି ମାଝେ ॥
ଆଲୋକପରଶେ ମରମେ ମରିୟା ହେରୋ ଗୋ ଶେଫାଲି ପଡ଼ିଛେ ଝରିୟା,
କୋନୋମତେ ଆଛେ ପରାନ ଧରିୟା କାମିନୀ ଶିଥିଲ ସାଜେ ॥
ନିବିୟା ବାଁଚିଲ ନିଶାର ପ୍ରଦୀପ ଉଷାର ବାତାସ ଲାଗି,
ରଜନୀର ଶଶୀ ଗଗନେର କୋଣେ ଲୁକାୟ ଶରଣ ମାଗି ।
ପାଖି ଡାକି ବଲେ 'ଗେଲ ବିଭାବରୀ', ବଧୂ ଚଲେ ଜଲେ ଲଇୟା ଗାଗରି ।
ଆମି ଏ ଆକୁଲ କବରୀ ଆବରି କେମନେ ଯାଇବ କାଜେ ॥

୭ ଅଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ଖଣ୍ଡ ୪ ଯେ ତଫାତ:
ଲାଇନ ୧ "ଯାମିନୀ ନା ଯେତେ ଜାଗାଲେ ନା, କେନ"

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୨୫: ନିଶି ନା ପୋହାତେ ଜୀବନପ୍ରଦୀପ

ନିଶି ନା ପୋହାତେ ଜୀବନପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଳାଇୟା ଯାଓ ପ୍ରିୟା,
ତୋମାର ଅନଳ ଦିୟା ॥
କବେ ଯାବେ ତୁମି ସମୁଖେର ପଥେ ଦୀପ୍ତ ଶିଖାଟି ବାହି
ଆଛି ତାଇ ପଥ ଚାହି ।
ପୁଡ଼ିବେ ବଲିୟା ରୟେଛେ ଆଶାୟ ଆମାର ନୀରବ ହିୟା
ଆପନ ଆଁଧାର ନିୟା ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୦୭ (1901)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୦୭: ଅଳକେ କୁସୁମ ନା ଦିୟୋ

ଅଳକେ କୁସୁମ ନା ଦିୟୋ, ଶୁଧୁ ଶିଥିଲ କବରୀ ବାଁଧିୟୋ ।
କାଜଲବିହୀନ ସଜଲ ନୟନେ ହୃଦୟଦୁୟାରେ ଘା ଦିୟୋ ॥
ଆକୁଳ ଆଁଚଲେ ପଥିକଚରଣେ ମରଣେର ଫାଁଦ ଫାଁଦିୟୋ-
ନା କରିୟା ବାଦ ମନେ ଯାହା ସାଧ, ନିଦୟା, ନୀରବେ ସାଧିୟୋ ॥
ଏସୋ ଏସୋ ବିନା ଭୂଷଣେଇ, ଦୋଷ ନେଇ ତାହେ ଦୋଷ ନେଇ ।
ଯେ ଆସେ ଆସୁକ ଓଇ ତବ ରୂପ ଅଯତନ-ଛାଁଦେ ଛାଁଦିୟୋ ।
ଶୁଧୁ ହାସିଖାନି ଆଁଖିକୋଣେ ହାନି ଉତଲା ହୃଦୟ ଧାଁଦିୟୋ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୮ (1901)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୦୭: ନିଶୀଥେ କୀ କୟେ ଗେଲ ମନେ

ନିଶୀଥେ କୀ କୟେ ଗେଲ ମନେ କୀ ଜାନି, କୀ ଜାନି ।
ସେ କି ଘୁମେ, ସେ କି ଜାଗରଣେ କୀ ଜାନି, କୀ ଜାନି ।
ନାନା କାଜେ ନାନା ମତେ ଫିରି ଘରେ, ଫିରି ପଥେ-
ସେ କଥା କି ଅଗୋଚରେ ବାଜେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ । କୀ ଜାନି, କୀ ଜାନି ।
ସେ କଥା କି ଅକାରଣେ ବ୍ୟଥିଛେ ହୃଦୟ, ଏକି ଭୟ, ଏକି ଜୟ ।
ସେ କଥା କି କାନେ କାନେ ବାରେ ବାରେ କୟ 'ଆର ନୟ' 'ଆର ନୟ' ।
ସେ କଥା କି ନାନା ସୁରେ ବଲେ ମୋରେ 'ଚଲୋ ଦୂରେ'-
ସେ କି ବାଜେ ବୁକେ ମମ, ବାଜେ କି ଗଗନେ । କୀ ଜାନି, କୀ ଜାନି ।

୭ ବୈଶାଖ ୧୩୩୩ (1926)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୬୮: ମୋର ସ୍ୱପନ-ତରୀର କେ ତୁଇ ନେୟେ୍

ମୋର ସ୍ୱପନ-ତରୀର କେ ତୁଇ ନେୟେ୍ ।
ଲାଗଲ ପାଲେ ନେଶାର ହାଓୟା, ପାଗଲ ପରାନ ଚଲେ ଗେୟେ୍ ॥
ଆମାୟ୍ ଭୁଲିୟେ୍ ଦିୟେ୍ ଯା ତୋର ଦୁଲିୟେ୍ ଦିୟେ୍ ନା,
ଓ ତୋର ସୁଦୂର ଘାଟେ ଚଲ୍ ରେ ବେୟେ୍ ॥
ଆମାର ଭାବନା ତୋ ସବ ମିଛେ, ଆମାର ସବ ପଡେ଼ ଥାକ୍ ପିଛେ ।
ତୋମାର ଘୋମଟା ଖୁଲେ ଦାଓ, ତୋମାର ନୟନ ତୁଲେ ଚାଓ,
ଦାଓ ହାସିତେ ମୋର ପରାନ ଛେୟେ୍ ॥

ପ୍ର: ଅଶ୍ୱିନ ୧୩୩୧ (1924)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୯: ଭାଲୋବାସି, ଭାଲୋବାସି

ଭାଲୋବାସି, ଭାଲୋବାସି-
ଏଇ ସୁରେ କାଛେ ଦୂରେ ଜଲେ ସ୍ଥଲେ ବାଜାୟ୍ ବାଁଶି ॥
ଆକାଶେ କାର ବୁକେର ମାଝେ ବ୍ୟଥା ବାଜେ,
ଦିଗନ୍ତେ କାର କାଲୋ ଆଁଖି ଆଁଖିର ଜଲେ ଯାୟ୍ ଭାସି ॥
ସେଇ ସୁରେ ସାଗରକୂଲେ ବାଁଧନ ଖୁଲେ
ଅତଲ ରୋଦନ ଉଠେ ଦୁଲେ ।
ସେଇ ସୁରେ ବାଜେ ମନେ ଅକାରଣେ
ଭୁଲେ-ଯାଓୟା ଗାନେର ବାଣୀ, ଭୋଲା ଦିନେର କାଁଦନ-ହାସି ॥

ପ୍ର: ଅଶ୍ୱିନ ୧୩୩୧ (1924)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୩୦: ଏବାର ମିଳନ-ହାଓୟାୟ୍-ହାଓୟାୟ୍

ଏବାର ମିଳନ-ହାଓୟାୟ୍-ହାଓୟାୟ୍ ହେଲତେ ହବେ ।
ଧରା ଦେବାର ଖେଲା ଏବାର ଖେଲତେ ହବେ ॥
ଓଗୋ ପଥିକ, ପଥେର ଟାନେ   ଚଲେଛିଲେ ମରଣ-ପାନେ,
ଆଙିନାତେ ଆସନ ଏବାର ମେଲତେ ହବେ ॥
ମାଧବିକାର କୁଁଡ଼ିଗୁଲି ଆନୋ ତୁଲେ- ମାଲତିକାର ମାଲା ଗାଁଥୋ ନବୀନ ଫୁଲେ ॥
ସ୍ୱପ୍ନସ୍ରୋତେ ଭିଡ଼ବି ପାରେ, ବାଁଧବି ଦୁଜନ ଦୁଇଜନାରେ,
ସେଇ ମାୟାଜାଲ ହୃଦୟ୍ ଘିରେ ଫେଲତେ ହବେ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୪ (1927)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୩୯: ତୋମାର ରଙିନ ପାତାୟ୍ ଲିଖବ

ତୋମାର ରଙିନ ପାତାୟ୍ ଲିଖବ ପ୍ରାଣେର କୋନ୍ ବାରତା ।
ରଙେର ତୁଲି ପାବ କୋଥା ॥
ସେ ରଙ ତୋ ନେଇ ଚୋଖେର ଜଲେ, ଆଛେ କେବଲ ହୃଦୟ୍‌ତଲେ,
ପ୍ରକାଶ କରି କିସେର ଛଲେ ମନେର କଥା ।
କଇତେ ଗେଲେ ରଇବେ କି ତାର ସରଲତା ॥
ବନ୍ଧୁ, ତୁମି ବୁଝବେ କି ମୋର ସହଜ ବଲା- ନାଇ ଯେ ଆମାର ଛଲା-କଲା ॥
ସୁର ଯା ଛିଲ ବାହିର ତ୍ୟେଜେ ଅନ୍ତରେତେ ଉଠଲ ବେଜେ
ଏକଲା କେବଲ ଜାନେ ସେ ଯେ ମୋର ଦେବତା ।
କେମନ କରେ କରବ ବାହିର ମନେର କଥା ॥

୧୧ ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୧ (1914)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୩୨: ଆଜ ସବାର ରଙ୍ଗେ ରଙ୍ଗ ମେଶାତେ ହବେ

ଆଜ ସବାର ରଙ୍ଗେ ରଙ୍ଗ ମେଶାତେ ହବେ ।
ଓଗୋ ଆମାର ପ୍ରିୟ, ତୋମାର ରଙ୍ଗିନ ଉତ୍ତରୀୟ
ପରୋ ପରୋ ପରୋ ତବେ ॥
ମେଘ ରଙ୍ଗେ ରଙ୍ଗେ ବୋନା, ଆଜ ରବିର ରଙ୍ଗେ ସୋନା,
ଆଜ ଆଲୋର ରଙ୍ଗ ଯେ ବାଜଲ ପାଖିର ରବେ ॥
ଆଜ ରଙ୍ଗ-ସାଗରେ ତୁଫାନ ଓଠେ ମେତେ ।
ଯଖନ ତାରି ହାଓୟା ଲାଗେ ତଖନ ରଙ୍ଗେର ମାତନ ଜାଗେ
କାଁଚା ସବୁଜ ଧାନେର କ୍ଷେତେ ।
ସେଇ ରାତେର-ସ୍ୱପନ-ଭାଙ୍ଗା ଆମାର ହୃଦୟ୍ ହୋକ-ନା ରାଙ୍ଗା
ତୋମାର ରଙ୍ଗେରଇ ଗୌରବେ ॥

ପ୍ରଃ ଅଶ୍ୱିନ-କାର୍ତିକ ୧୩୨୬ (1919)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୩୩: ଏଇ ବୁଝି ମୋର ଭୋରେର ତାରା

ଏଇ ବୁଝି ମୋର ଭୋରେର ତାରା ଏଲ ସାଁଝେର ତାରାର ବେଶେ ।
ଅବାକ-ଚୋଖେ ଓଇ ଚେୟେ ରୟ୍ ଚିରଦିନେର ହାସି ହେସେ ॥
ସକଲ ବେଳା ପାଇ ନି ଦେଖା, ପାଡ଼ି ଦିଲ କଖନ ଏକା,
ନାମଲ ଆଲୋକ-ସାଗର-ପାରେ ଅନ୍ଧକାରେର ଘାଟେ ଏସେ ॥
ସକାଲ ବେଳା ଆମାର ହୃଦୟ୍ ଭରିୟେଛିଲ ପଥେର ଗାନେ,
ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳା ବାଜାୟ୍ ବୀଣା କୋନ୍ ସୁରେ ଯେ କେଇ ବା ଜାନେ ।
ପରିଚୟେର ରସେର ଧାରା କିଛୁତେ ଆର ହୟ୍ ନା ହାରା,
ବାରେ ବାରେ ନତୁନ କରେ ଚିତ୍ତ ଆମାର ଭୁଲାବେ ସେ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୬ (1919)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୩୪: ଆମାର ଦୋସର ଯେ ଜନ ଓଗୋ ତାରେ

ଆମାର ଦୋସର ଯେ ଜନ ଓଗୋ ତାରେ କେ ଜାନେ ।
ଏକତାରା ତାର ଦେୟ୍ କି ସାଡ଼ା ଆମାର ଗାନେ କେ ଜାନେ ।
ଆମାର ନଦୀର ଯେ ଢେଉ ଓଗୋ ଜାନେ କି କେଉ
ଯାୟ୍ ବହେ ଯାୟ୍ କାହାର ପାନେ । କେ ଜାନେ ॥
ଯଖନ ବକୁଲ ଝ'ରେ
ଆମାର କାନନତଳ ଯାୟ୍ ଗୋ ଭ'ରେ
ତଖନ କେ ଆସେ-ଯାୟ୍ ସେଇ ବନଛାୟାୟ୍,
କେ ସାଜି ତାର ଭରେ ଆନେ । କେ ଜାନେ ॥

୧୩୨୮ (1921)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୩୫: ଆମାର ଲତାର ପ୍ରଥମ ମୁକୁଲ

ଆମାର ଲତାର ପ୍ରଥମ ମୁକୁଲ ଚେୟେ୍ ଆଛେ ମୋର ପାନେ,
ଶୁଧାୟ୍ ଆମାରେ 'ଏସେଛି ଏ କୋନ୍‌ଖାନେ' ॥
ଏସେଛ ଆମାର ଜୀବନଲୀଲାର ରଙ୍ଗେ,
ଏସେଛ ଆମାର ତରଳ ଭାବେର ଭଙ୍ଗେ,
ଏସେଛ ଆମାର ସ୍ୱରତରଙ୍ଗ-ଗାନେ ॥
ଆମାର ଲତାର ପ୍ରଥମ ମୁକୁଲ ପ୍ରଭାତ-ଆଲୋକ-ମାଝେ
ଶୁଧାୟ୍ ଆମାରେ 'ଏସେଛି ଏ କୋନ୍ କାଜେ' ।
ଟୁଟିତେ ଗ୍ରନ୍ଥି କାଜେର ଜଟିଲ ବନ୍ଧେ,
ବିବଶ ଚିତ୍ତ ଭରିତେ ଅଳସ ଗନ୍ଧେ,
ବାଜାତେ ବାଁଶରି ପ୍ରେମାତୁର ଦୁନୟ୍ାନେ ॥

୧୭ ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨ (1926)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୩୭: ଦୁଃଖ ଦିୟେ୍ ମେଟାବ ଦୁଃଖ ତୋମାର

ଦୁଃଖ ଦିୟେ୍ ମେଟାବ ଦୁଃଖ ତୋମାର,
ସ୍ନାନ କରାବ ଅତଲ ଜଲେ ବିପୁଲ ବେଦନାର ॥
ମୋର ସଂସାର ଦିବ ଯେ ଜ୍ୱାଲି, ଶୋଧନ ହବେ ଏ ମୋହେର କାଲି,
ମରଣବ୍ୟଥା ଦିବ ତୋମାର ଚରଣେ ଉପହାର ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୩୭: ଏକଦିନ ଚିନେ ନେବେ ତାରେ

ଏକଦିନ ଚିନେ ନେବେ ତାରେ,
ତାରେ ଚିନେ ନେବେ
ଅନାଦରେ ଯେ ରୟେଛେ କୁଣ୍ଠିତା ॥
ସରେ ଯାବେ ନବାରୁଣ-ଆଲୋକେ ଏଇ କାଲୋ ଅବଗୁଣ୍ଠନ-
ତେକେ ରବେ ନା ରବେ ନା ମାୟାକୁହେଲୀର ମଳିନ ଆବରଣ
ତାରେ ଚିନେ ନେବେ ॥
ଆଜ ଗାଁଥୁକ ମାଲା ସେ ଗାଁଥୁକ ମାଲା,
ତାର ଦୁଖରଜନୀର ଅଶ୍ରୁମାଲା ।
କଖନ ଦୁୟାରେ ଅତିଥି ଆସିବେ,
ଲବେ ତୁଲି ମାଲାଖାନି ଲଲାଟେ ।
ଆଜି ଜ୍ୱାଲୁକ ପ୍ରଦୀପ ଚିର-ଅପରିଚିତା
ପୂର୍ଣ୍ଣପ୍ରକାଶେର ଲଗନ-ଲାଗି-
ଚିନେ ନେବେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୪୫ (1938)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୩୮: ମମ ଯୌବନନିକୁଞ୍ଜେ

ମମ ଯୌବନନିକୁଞ୍ଜେ ଗାହେ ପାଖି-
ସଖି,   ଜାଗ' ଜାଗ' ।
ମେଲି ରାଗ-ଅଳସ ଆଁଖି-
ଅନୁ ରାଗ-ଅଳସ ଆଁଖି ସଖି, ଜାଗ' ଜାଗ' ॥
ଆଜି ଚଞ୍ଚଳ ଏ ନିଶୀଥେ
ଜାଗ' ଫାଗୁନଗୁଣଗୀତେ
ଅୟି ପ୍ରଥମପ୍ରଣୟଭୀତେ,
ମମ ନନ୍ଦନ-ଅଟବୀତେ
ପିକ ମୁହୁ ମୁହୁ ଉଠେ ଡାକି- ସଖି, ଜାଗ' ଜାଗ' ॥
ଜାଗ' ନବୀନ ଗୌରବେ,
ନବ ବକୁଳସୌରଭେ,
ମୃଦୁ ମଳୟବୀଜନେ
ଜାଗ' ନିଭୃତ ନିର୍ଜନେ ।
ଆଜି ଆକୁଳ ଫୁଲସାଜେ
ଜାଗ' ମୃଦୁକମ୍ପିତ ଲାଜେ,
ମମ ହୃଦୟଶୟନମାଝେ,
ଶୁନ ମଧୁର ମୁରଲୀ ବାଜେ
ମମ ଅନ୍ତରେ ଥାକି ଥାକି- ସଖି, ଜାଗ' ଜାଗ' ॥

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩0୪ (1897)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ଖଣ୍ଡ ୪ ୟେ ତଫାତ: ଜାଗଗ ("ଜାଗ' " ର ବଦଲେ) ।

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୩୯: ଆହା, ଜାଗି ପୋହାଲୋ ବିଭାବରୀ

ଆହା, ଜାଗି ପୋହାଲୋ ବିଭାବରୀ ।
ଅତି କ୍ଲାନ୍ତ ନୟନ ତବ ସୁନ୍ଦରୀ ॥
ମ୍ଲାନ ପ୍ରଦୀପ ଉଷାନିଳଚଞ୍ଚଳ, ପାଣ୍ଡୁର ଶଶଧର ଗତ-ଅସ୍ତାଚଳ,
ମୁଛ ଆଁଖିଜଳ, ଚଲ' ସଖି ଚଲ' ଅଙ୍ଗେ ନୀଳାଞ୍ଚଳ ସମ୍ବରି ॥
ଶରତ ପ୍ରଭାତ ନିରାମୟ୍ ନିର୍ମଳ, ଶାନ୍ତ ସମୀରେ କୋମଳ ପରିମଳ,
ନିର୍ଜନ ବନତଳ ଶିଶିରସୁଶୀତଳ, ପୁଲକାକୁଳ ତରୁବଲ୍ଲରୀ ।
ବିରହଶୟନେ ଫେଲି ମଳିନ ମାଳିକା ଏସ ନବଭୁବନେ ଏସ ଗୋ ବାଳିକା,
ଗାଁଥି ଲହ ଅଞ୍ଚଲେ ନବ ଶେଫାଳିକା ଅଲକେ ନବୀନ ଫୁଲମଞ୍ଜରୀ ॥

୧୫ ଅଶ୍ବିନ ୧୩୦୨ (1895)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ଖଣ୍ଡ ୪ ୟେ ତଫାତ:
ପୋହାଲୋ ⟹ ପୋହାଲ, ଚଲ' → ଚଲୋ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୪୦: ସେ ଆସେ ଧୀରେ

ସେ ଆସେ ଧୀରେ,
ଯାୟ୍ ଲାଜେ ଫିରେ ।
ରିନିକି ରିନିକି ରିନିଝିନି ମଞ୍ଜୁ ମଞ୍ଜୁ ମଞ୍ଜୀରେ
ରିନିଝିନି-ଝିନ୍ନୀରେ ॥
ବିକଚ ନୀପକୁଞ୍ଜେ ନିବିଡ଼ତିମିରପୁଞ୍ଜେ
କୁନ୍ତଲଫୁଲଗନ୍ଧ ଆସେ ଅନ୍ତରମନ୍ଦିରେ
ଉନ୍ମଦ ସମୀରେ ॥
ଶଙ୍କିତ ଚିତ କମ୍ପିତ ଅତି, ଅଞ୍ଚଳ ଉଡ଼େ ଚଞ୍ଚଳ
ପୁଷ୍ପିତ ତୃଣବୀଥି, ଝଙ୍କୃତ ବନଗୀତି-
କୋମଳପଦପଲ୍ଲବତଳଚୁମ୍ବିତ ଧରଣୀରେ
ନିକୁଞ୍ଜକୁଟୀରେ ॥

୧୮ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୦୨ (1895)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ଖଣ୍ଡ ୪ ୟେ ତଫାତ: ଝଙ୍କୃତ ⟹ ଝଂକୃତ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୪୧: ପୁଷ୍ପବନେ ପୁଷ୍ପ ନାହି

ପୁଷ୍ପବନେ ପୁଷ୍ପ ନାହି, ଆଛେ ଅନ୍ତରେ ।
ପରାନେ ବସନ୍ତ ଏଲ କାର ମନ୍ତ୍ରେ ॥
ମୁଞ୍ଜରିଲ ଶୁଷ୍କ ଶାଖୀ, କୁହରିଲ ମୌନ ପାଖି,
ବହିଲ ଆନନ୍ଦଧାରା ମରୁପ୍ରାନ୍ତରେ ॥
ଦୁଖେରେ କରି ନା ଡର, ବିରହେ ବେଁଧେଛି ଘର,
ମନୋକୁଞ୍ଜେ ମଧୁକର ତବୁ ଗୁଞ୍ଜରେ ।
ହୃଦୟେ ସୁଖେର ବାସା, ମରମେ ଅମର ଆଶା,
ଚିରବନ୍ଦୀ ଭାଲୋବାସା ପ୍ରାଣପିଞ୍ଜରେ ॥

୧୪ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ: ମୁଞ୍ଜରିଲ $\Longrightarrow$ ମଞ୍ଜରିଲ ;
୬ ଲାଇନେ ମନୋକୁଞ୍ଜେ $\Longrightarrow$ ମନଃକୁଞ୍ଜେ

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୪୨: ଆମାର ପରାନ ଯାହା ଚାୟ୍ ତୁମି

ଆମାର ପରାନ ଯାହା ଚାୟ୍ ତୁମି ତାଇ, ତୁମି ତାଇ ଗୋ ।
ତୋମା ଛାଡ଼ା ଆର ଏ ଜଗତେ ମୋର କେହ ନାଇ, କିଛୁ ନାଇ ଗୋ ॥
ତୁମି ସୁଖ ଯଦି ନାହି ପାଓ, ଯାଓ ସୁଖେର ସନ୍ଧାନେ ଯାଓ-
ଆମି ତୋମାରେ ପେୟେଛି ହୃଦୟମାଝେ, ଆର କିଛୁ ନାହି ଚାଇ ଗୋ ॥
ଆମି ତୋମାର ବିରହେ ରହିବ ବିଲୀନ, ତୋମାତେ କରିବ ବାସ
 ଦୀର୍ଘ ଦିବସ ଦୀର୍ଘ ରଜନୀ, ଦୀର୍ଘ ବରଷ-ମାସ ।
ଯଦି ଆର-କାରେ ଭାଲୋବାସ, ଯଦି ଆର ଫିରେ ନାହି ଆସ,
ତବେ ତୁମି ଯାହା ଚାଓ ତାଇ ଯେନ ପାଓ, ଆମି ଯତ ଦୁଖ ପାଇ ଗୋ ॥

୨୨ ଡିସେମ୍ବର ୧୮୮୮ (1888)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୪୩: ଆମି ନିଶିଦିନ ତୋମାୟ୍

ଆମି ନିଶିଦିନ ତୋମାୟ୍ ଭାଲୋବାସି,
ତୁମି ଅବସରମତ ବାସିଓ୍ୟୋ ।
ନିଶିଦିନ ହେଥାୟ୍ ବସେ ଆଛି,
ତୋମାର ଯଖନ ମନେ ପଡ଼େ ଆସିଓ୍ୟୋ ॥
ଆମି ସାରାନିଶି ତୋମା-ଲାଗିୟ୍ଯା
ରବ ବିରହଶୟନେ ଜାଗିୟ୍ଯା-
ତୁମି ନିମେଷେର ତରେ ପ୍ରଭାତେ
ଏସେ ମୁଖପାନେ ଚେୟେ ହାସିଓ୍ୟୋ ॥
ତୁମି ଚିରଦିନ ମଧୁପବନେ
ଚିର- ବିକଶିତ ବନଭବନେ
ଯେଓ୍ୟୋ ମନମତ ପଥ ଧରିୟ୍ଯା
ତୁମି ନିଜ ସୁଖସ୍ରୋତେ ଭାସିଓ୍ୟୋ ।
ଯଦି ତାର ମାଝେ ପଡ଼ି ଆସିୟ୍ଯା
ତବେ ଆମିଓ ଚଲିବ ଭାସିୟ୍ଯା,
ଯଦି ଦୂରେ ପଡ଼ି ତାହେ କ୍ଷତି କୀ-
ମୋର ସ୍ମୃତି ମନ ହତେ ନାଶିଓ୍ୟୋ ॥

ପ୍ର: ୨୪ ଶ୍ରାବଣ ୧୨୯୬ (1889)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୧୧ ଲାଇନେ ମନମତ $\Longrightarrow$ ମନୋମତ

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୧୪୪: ସଖୀ, ଓଇ ବୁଝି ବାଁଶି ବାଜେ

ସଖୀ, ଓଇ ବୁଝି ବାଁଶି ବାଜେ- ବନମାଝେ କି ମନୋମାଝେ ॥
ବସନ୍ତବାୟୁ ବହିଛେ କୋଥାୟ୍,
କୋଥାୟ୍ ଫୁଟେଛେ ଫୁଲ,
ବଲୋ ଗୋ ସଜନୀ, ଏ ସୁଖରଜନୀ
କୋନ୍‌ଖାନେ ଉଦିୟାଛେ- ବନମାଝେ କି ମନୋମାଝେ ॥
ଯାବ କି ଯାବ ନା ମିଛେ ଏ ଭାବନା,
ସଖୀ, ମିଛେ ମରି ଲୋକଲାଜେ ।
କେ ଜାନେ କୋଥା ସେ ବିରହହୁତାଶେ
ଫିରେ ଅଭିସାରସାଜେ-
ବନମାଝେ କି ମନୋମାଝେ ॥

୧୨୯୧ (1884)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୪୫: ଓରେ, କୀ ଶୁନେଛିସ ଘୁମେର

ଓରେ, କୀ ଶୁନେଛିସ ଘୁମେର ଘୋରେ, ତୋର ନୟନ ଏଲ ଜଲେ ଭରେ ॥
ଏତ ଦିନେ ତୋମାୟ୍ ବୁଝି ଆଁଧାର ଘରେ ପେଲ ଖୁଁଜି-
ପଥେର ବଁଧୁ ଦୁୟାର ଭେଙେ ପଥେର ପଥିକ କରବେ ତୋରେ ॥
ତୋର ଦୁଖେର ଶିଖାୟ୍ ଜ୍ୱାଲ୍ ରେ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଲ୍ ରେ
ତୋର ସକଲ ଦିୟେ୍ ଭରିସ ପୂଜାର ଥାଲ ରେ ।
ଯେନ ଜୀବନ ମରଣ ଏକଟି ଧାରାୟ୍ ତାର ଚରଣେ ଆପନା ହାରାୟ୍,
ସେଇ ପରଶେ ମୋହେର ବାଁଧନ ରୂପ ଯେନ ପାୟ୍ ପ୍ରେମେର ଡୋରେ ।

୪ ମାଘ ୧୩୩୩ (1927)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୪୬: କାର ଚୋଖେର ଚାଓୟ଼ାର ହାଓୟ଼ାୟ଼

କାର ଚୋଖେର ଚାଓୟ଼ାର ହାଓୟ଼ାୟ଼ ଦୋଲାୟ଼ ମନ,

ତାଇ କେମନ ହୟ଼େ ଆଛିସ ସାରାକ୍ଷଣ ॥

ହାସି ଯେ ତାଇ ଅଶ୍ରୁଭାରେ ନୋଓୟ଼ା,

ଭାବନା ଯେ ତାଇ ମୌନ ଦିୟ଼େ ଛୋଁଓୟ଼ା,

ଭାଷାୟ଼ ଯେ ତୋର ସୁରେର ଆବରଣ ॥

ତୋର ପରାନେ କୋନ୍ ପରଶମଣିର ଖେଲା,

ତାଇ ହୃଦ୍‌ଗଗନେ ସୋନାର ମେଘେର ମେଲା ।

ଦିନେର ସ୍ରୋତେ ତାଇ ତୋ ପଲକଗୁଲି

ଢେଉ ଖେଲେ ଯାୟ଼ ସୋନାର ଝଲକ ତୁଲି,

କାଲୋୟ଼ ଆଲୋୟ଼ କାଁପେ ଆଁଖିର କୋଣ ॥

୯ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୩, ୪ ଲାଇନେ ଏ ନୋଓୟ଼ା,ଛୋଁଓୟ଼ା ⟹ ନୋୟ଼ା,ଛୋଁୟ଼ା

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୪୭: ଅନେକ କଥା ଯାଓ ଯେ ବ'ଲେ

ଅନେକ କଥା ଯାଓ ଯେ ବ'ଲେ କୋନୋ କଥା ନା ବଲି ।
ତୋମାର ଭାଷା ବୋଝ୍ବାର ଆଶା ଦିୟେଛି ଜଲାଞ୍ଜଲି ॥
ଯେ ଆଛେ ମମ ଗଭୀର ପ୍ରାଣେ   ଭେଦିବେ ତାରେ ହାସିର ବାଣେ,
    ଚକିତେ ଚାହ ମୁଖେର ପାନେ ତୁମି ଯେ କୁତୂହଳୀ ।
    ତୋମାରେ ତାଇ ଏଡ଼ାତେ ଚାଇ, ଫିରିୟା ଯାଇ ଚଲି ॥
ଆମାର ଚୋଖେ ଯେ ଚାଓୟାଖାନି ଧୋଓୟା ସେ ଆଁଖିଲୋରେ-
ତୋମାରେ ଆମି ଦେଖିତେ ପାଇ, ତୁମି ନା ପାଓ ମୋରେ ।
ତୋମାର ମନେ କୁୟାଶା ଆଛେ,   ଆପନି ଢାକା ଆପନ-କାଛେ-
    ନିଜେର ଅଗୋଚରେଇ ପାଛେ ଆମାରେ ଯାଓ ଛଲି
    ତୋମାରେ ତାଇ ଏଡ଼ାତେ ଚାଇ, ଫିରିୟା ଯାଇ ଚଲି ॥

୪ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୨୬ (1926)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୪୮: ନା ବଲେ ଯାଯ୍ ପାଛେ ସେ

ନା ବଲେ ଯାଯ୍ ପାଛେ ସେ ଆଁଖି ମୋର ଘୁମ ନା ଜାନେ ।
କାଛେ ତାର ରଇ, ତବୁଓ ବ୍ୟଥା ଯେ ରଯ୍ ପରାନେ ॥
ଯେ ପଥିକ ପଥେର ଭୁଲେ ଏଲ ମୋର ପ୍ରାଣେର କୂଲେ
ପାଛେ ତାର ଭୁଲ ଭେଙେ ଯାଯ୍, ଚଲେ ଯାଯ୍ କୋନ୍ ଉଜାନେ ॥
ଏଲ ଯେଇ ଏଲ ଆମାର ଆଗଲ ଟୁଟେ,
ଖୋଲା ଦ୍ୱାର ଦିଯେ ଆବାର ଯାବେ ଛୁଟେ ।
ଖେଯାଲେର ହାଓଯା ଲେଗେ ଯେ ଖ୍ୟାପା ଓଠେ ଜେଗେ
ସେକି ଆର ସେଇ ଅବେଳାଯ୍ ମିନତିର ବାଧା ମାନେ ॥

ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୨ (1925)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୪୯: ତବେ ଶେଷ କରେ ଦାଓ

ତବେ ଶେଷ କରେ ଦାଓ ଶେଷ ଗାନ, ତାର ପରେ ଯାଇ ଚଲେ ।
ତୁମି ଭୁଲେ ଯେୟୋ ଏ ରଜନୀ, ଆଜ ରଜନୀ ଭୋର ହଲେ ॥
ବାହୁଡୋରେ ବାଁଧି କାରେ, ସ୍ୱପ୍ନ କଭୁ ବାଁଧା ପଡ଼େ ?
ବକ୍ଷେ ଶୁଧୁ ବାଜେ ବ୍ୟଥା, ଆଁଖି ଭାସେ ଜଲେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୪୦: ସଖୀ, ଆମାରି ଦୁୟାରେ କେନ ଆସିଲ

ସଖୀ, ଆମାରି ଦୁୟାରେ କେନ ଆସିଲ
ନିଶିଭୋରେ ଯୋଗୀ ଭିଖାରି ।
କେନ କରୁଣସ୍ୱରେ ବୀଣା ବାଜିଲ ॥
ଆମି ଆସି ଯାଇ ଯତବାର ଚୋଖେ ପଡ଼େ ମୁଖ ତାର,
ତାରେ ଡାକିବ କି ଫିରାଇବ ତାଇ ଭାବି ଲୋ ॥
ଶ୍ରାବଣେ ଆଁଧାର ଦିଶି ଶରତେ ବିମଲ ନିଶି,
ବସନ୍ତେ ଦଖିନ ବାୟୁ, ବିକଶିତ ଉପବନ-
କତ ଭାବେ କତ ଗୀତି ଗାହିତେଛେ ନିତି ନିତି
ମନ ନାହି ଲାଗେ କାଜେ, ଆଁଖିଜଲେ ଭାସି ଲୋ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୫୧: ତବୁ ମନେ ରେଖୋ

ତବୁ ମନେ ରେଖୋ ଯଦି ଦୂରେ ଯାଇ ଚଲେ ।
ଯଦି ପୁରାତନ ପ୍ରେମ ଢାକା ପଡ଼େ ଯାୟ୍ ନବପ୍ରେମଜାଲେ ।
ଯଦି ଥାକି କାଛାକାଛି,
ଦେଖିତେ ନା ପାଓ ଛାୟାର ମତନ ଆଛି ନା ଆଛି-
ତବୁ ମନେ ରେଖୋ ॥
ଯଦି ଜଲ ଆସେ ଆଁଖିପାତେ,
ଏକ ଦିନ ଯଦି ଖେଲା ଥେମେ ଯାୟ୍ ମଧୁରାତେ,
ତବୁ ମନେ ରେଖୋ ॥
ଏକ ଦିନ ଯଦି ବାଧା ପଡ଼େ କାଜେ ଶାରଦ ପ୍ରାତେ- ମନେ ରେଖୋ ॥
ଯଦି ପଡ଼ିୟା ମନେ
ଛଲୋଛଲୋ ଜଲ ନାଇ ଦେଖା ଦେୟ୍ ନୟନକୋଣେ-
ତବୁ ମନେ ରେଖୋ ॥

୧୫ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୯୪ (1887-1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ "ତବୁ ମନେ ରେଖୋ" ନେଇ;
୯ ଲାଇନେ "ମନେ ରେଖୋ" ⟹ "ତବୁ ମନେ ରେଖୋ";
୧୧ ଲାଇନେ ଛଲୋଛଲୋ ⟹ ଛଲ ଛଲ

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୫୬: ତୁମି ଯେୟୋ ନା ଏଖନି

ତୁମି ଯେୟୋ ନା ଏଖନି ।
ଏଖନୋ ଆଛେ ରଜନୀ ॥
ପଥ ବିଜନ ତିମିରସଘନ,
କାନନ କନ୍ଁଟକତରୁଗହନ- ଆଁଧାରା ଧରଣୀ ॥
ବଡ଼ୋ ସାଧେ ଜ୍ବାଲିନୁ ଦୀପ, ଗାଁଥିନୁ ମାଳା-
ଚିରଦିନେ, ବଁଧୁ, ପାଇନୁ ହେ ତବ ଦରଶନ ।
ଆଜି ଯାବ ଅକୂଳେର ପାରେ,
ଭାସାବ ପ୍ରେମପାରାବାରେ ଜୀବନତରଣୀ ॥

୨୪ କାର୍ତିକ ୧୩୦୨ (1895)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ଆଁଧାରା ⟹ ଆଁଧାର;
୬ ଲାଇନେ "ଚିରଦିନେ, ବଁଧୁ," ⟹ "ଚିରଦିନେ ବଁଧୁ,"

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୫୩: ଆକୁଳ କେଶେ ଆସେ

ଆକୁଳ କେଶେ ଆସେ, ଚାୟ୍ ମ୍ଲାନନୟ୍ନେ, କେ ଗୋ ଚିରବିରହିଣୀ-
ନିଶିଭୋରେ ଆଁଖି ଜଡ଼ିତ ଘୁମଘୋରେ,
ବିଜନ ଭବନେ କୁସୁମସୁରଭି ମୃଦୁ ପବନେ,
ସୁଖଶୟ୍ନେ, ମମ ପ୍ରଭାତସ୍ୱପନେ ॥
ଶିହରି ଚମକି ଜାଗି ତାର ଲାଗି ।
ଚକିତେ ମିଲାୟ୍ ଛାୟାପ୍ରାୟ୍, ଶୁଧୁ ରେଖେ ଯାୟ୍
ବ୍ୟାକୁଳ ବାସନା କୁସୁମକାନନେ ।

୨୫ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୦୨ (1895)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ ତାର ⟹ ତାରି

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୫୪: କେ ଦିଲ ଆବାର ଆଘାତ

କେ ଦିଲ ଆବାର ଆଘାତ ଆମାର ଦୁୟାରେ ।
ଏ ନିଶୀଥକାଲେ କେ ଆସି ଦାଁଡ଼ାଲେ, ଖୁଁଜିତେ ଆସିଲେ କାହାରେ ॥
ବହୁକାଲ ହଲ ବସନ୍ତଦିନ ଏସେଛିଲ ଏକ ଅତିଥି ନବୀନ,
ଆକୁଲ ଜୀବନ କରିଲ ମଗନ ଅକୂଲ ପୁଲକପାଥାରେ ॥
ଆଜି ଏ ବରଷା ନିବିଡ଼ତିମିର, ଝରୋଝରୋ ଜଲ, ଜୀର୍ଣ୍ଣ କୁଟୀର-
ବାଦଲେର ବାୟେ ପ୍ରଦୀପ ନିବାୟେ ଜେଗେ ବସେ ଆଛି ଏକା ରେ ।
ଅତିଥି ଅଜାନା, ତବ ଗୀତସୁର ଲାଗିତେଛେ କାନେ ଭୀଷଣମଧୁର-
ଭାବିତେଛି ମନେ ଯାବ ତବ ସନେ ଅଚେନା ଅସୀମ ଆଁଧାରେ ।

୧୨ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ ଝରୋଝରୋ ⟹ ଝରଝର

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୫୫: ନାଇ ବା ଏଲେ ଯଦି ସମୟ୍ ନାଇ

ନା ନା) ନାଇ ବା ଏଲେ ଯଦି ସମୟ୍ ନାଇ,

କ୍ଷଣେକ ଏସେ ବୋଲୋ ନା ଗୋ 'ଯାଇ ଯାଇ ଯାଇ' ॥

ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଆଛେ ଜାନି ସୀମାବିହୀନ ଗଭୀର ବାଣୀ,

ତୋମାୟ୍ ଚିରଦିନେର କଥାଖାନି ବଲବ- ବଲତେ ଯେନ ପାଇ ॥

ଯଖନ ଦଖିନହାଓୟା କାନନ ଘିରେ

ଏକ କଥା କୟ୍ ଫିରେ ଫିରେ,

ପୂର୍ଣିମା ଚାଁଦ କାରେ ଚେୟେ ଏକ ତାନେ ଦେୟ୍ ଆକାଶ ଛେୟେ,

ଯେନ ସମୟ୍ହାରା ସେଇ ସମୟେ ଏକଟି ସେ ଗାନ ଗାଇ ॥

୧୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ "ଏଲେ ଯଦି ସମୟ୍" ⟹ "ଏଲେ ସମୟ୍ ଯଦି";
୫ ଲାଇନେ ଦଖିନହାଓୟା ⟹ ଦଖିନ ହାଓୟା;
ଶେଷ ଲାଇନେ "ଏକଟି ସେ ଗାନ" ⟹ "ଚରମ ସେ ଗାନ"

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୫୭: ଜୟ୍ କରେ ତବୁ ଭୟ୍ କେନ ତୋର

ଜୟ୍ କରେ ତବୁ ଭୟ୍ କେନ ତୋର   ଯାୟ୍ ନା,

ହାୟ୍ ଭୀରୁ ପ୍ରେମ,   ହାୟ୍ ରେ ।

ଆଶାର ଆଲୋୟ୍ ତବୁଓ ଭରସା ପାୟ୍ ନା,

ମୁଖେ ହାସି ତବୁ ଚୋଖେ ଜଲ ନା ଶୁକାୟ୍ ରେ ॥

ବିରହେର ଦାହ ଆଜି ହଲ ଯଦି ସାରା,

ଝରିଲ ମିଲନରସେର ଶ୍ରାବଣଧାରା,

ତବୁଓ ଏମନ ଗୋପନ ବେଦନତାପେ

ଅକାରଣ ଦୁଖେ ପରାନ କେନ ଦୁଖାୟ୍ ରେ ॥

ଯଦିବା ଭେଙେଛେ କ୍ଷଣିକ ମୋହେର ଭୁଲ,

ଏଖନୋ ପ୍ରାଣେ କି ଯାବେ ନା ମାନେର ମୂଲ ।

ଯାହା ଖୁଁଜିବାର ସାଙ୍ଗ ହଲ ତୋ ଖୋଁଜା,

ଯାହା ବୁଝିବାର ଶେଷ ହୟେ଼ ଗେଲ ବୋଝା,

ତବୁ କେନ ହେନ ସଂଶୟଘନଛାୟେ଼

ମନେର କଥାଟି ନୀରବ ମନେ ଲୁକାୟ୍ ରେ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୪ (1927)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୫୭: କାଁଦାଲେ ତୁମି ମୋରେ

କାଁଦାଲେ ତୁମି ମୋରେ ଭାଲୋବାସାରଇ ଘାୟେ-
ନିବିଡ଼ ବେଦନାତେ ପୁଲକ ଲାଗେ ଗାୟେ ॥
ତୋମାର ଅଭିସାରେ ଯାବ ଅଗମ-ପାରେ
ଚଲିତେ ପଥେ ପଥେ ବାଜୁକ ବ୍ୟଥା ପାୟେ ॥
ପରାନେ ବାଜେ ବାଁଶି, ନୟନେ ବହେ ଧାରା-
ଦୁଖେର ମାଧୁରୀତେ କରିଲ ଦିଶାହାରା ।
ସକଲଇ ନିବେ କେଡ଼େ, ଦିବେ ନା ତବୁ ଛେଡ଼େ-
ମନ ସରେ ନା ଯେତେ, ଫେଲିଲେ ଏକି ଦାୟେ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୬ (1929)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୪୮: ଆମାର ମନେର କୋଣେର ବାଇରେ

ଆମାର ମନେର କୋଣେର ବାଇରେ

ଆମି ଜାନଲା ଖୁଲେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଚାଇ ରେ ॥

କୋନ୍ ଅନେକ ଦୂରେ ଉଦାସ ସୁରେ

ଆଭାସ ଯେ କାର ପାଇ ରେ-

ଆଛେ-ଆଛେ ନାଇ ରେ ॥

ଆମାର ଦୁଇ ଆଁଖି ହଲ ହାରା,

କୋନ୍ ଗଗନେ ଖୋଁଜେ କୋନ୍ ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା ।

କାର ଛାୟା ଆମାୟ୍ ଛୁଁୟେ୍ ଯେ ଯାୟ୍,

କାଁପେ ହୃଦୟ୍ ତାଇ ରେ-

ଗୁନ୍‌ଗୁନିୟେ୍ ଗାଇ ରେ ॥

୧୩୨୯ (1922)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୫୯: ମୁଖପାନେ ଚେୟେ ଦେଖି

ମୁଖପାନେ ଚେୟେ ଦେଖି, ଭୟ ହୟ ମନେ-
ଫିରେଛ କି ଫେର ନାଇ ବୁଝିବ କେମନେ ॥
ଆସନ ଦିୟେଛି ପାତି, ମାଳିକା ରେଖେଛି ଗାଁଥି,
ବିଫଳ ହଲ କି ତାହା ଭାବି ଖନେ ଖନେ ॥
ଗୋଧୂଳିଲଗନେ ପାଖି ଫିରେ ଆସେ ନୀଡ଼େ,
ଧାନେ ଭରା ତରୀଖାନି ଘାଟେ ଏସେ ଭିଡ଼େ ।
ଆଜୋ କି ଖୋଁଜାର ଶେଷେ ଫେର ନି ଆପନ ଦେଶେ ।
ବିରାମବିହୀନ ତୃଷା ଜ୍ୱଲେ କି ନୟନେ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୪ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ଖନେ ଖନେ $\Longrightarrow$ ମନେମନେ;
୭ ଲାଇନେ ଆଜୋ $\Longrightarrow$ ଆଜଓ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୦: ସ୍ୱପନେ ଦୋଁହେ ଛିନୁ

ସ୍ୱପନେ ଦୋଁହେ ଛିନୁ କୀ ମୋହେ, ଜାଗାର ବେଳା ହଲ-
ଯାବାର ଆଗେ ଶେଷ କଥାଟି ବୋଲୋ ।
ଫିରିୟା ଚେୟେ ଏମନ କିଛୁ ଦିୟୋ
ବେଦନା ହବେ ପରମରମଣୀୟ-
ଆମାର ମନେ ରହିବେ ନିରବଧି
ବିଦାୟଖନେ ଖନେକ-ତରେ ଯଦି ସଜଳ ଆଁଖି ତୋଲୋ ॥
ନିମେଷହାରା ଏ ଶୁକତାରା ଏମନି ଉଷାକାଳେ
ଉଠିବେ ଦୂରେ ବିରହାକାଶଭାଲେ ।
ରଜନୀଶେଷେ ଏଇ-ଯେ ଶେଷ କାଁଦା
ବୀଣାର ତାରେ ପଡ଼ିଲ ତାହା ବାଁଧା,
ହାରାନୋ ମଣି ସ୍ୱପନେ ଗାଁଥା ରବେ-
ହେ ବିରହିଣୀ, ଆପନ ହାତେ ତବେ ବିଦାୟଦ୍ୱାର ଖୋଲୋ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୩୩୭ (1930-1931)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୧: ମିଳନରାତି ପୋହାଲୋ

ମିଳନରାତି ପୋହାଲୋ, ବାତି ନେଭାର ବେଳା ଏଲ
ଫୁଲେର ପାଲା ଫୁରାଲେ ଡାଲା ଉଜାଡ଼ କରେ ଫେଲୋ ॥
ସ୍ମୃତିର ଛବି ମିଲାବେ ଯବେ ବ୍ୟଥାର ତାପ କିଛୁ ତୋ ରବେ,
ତା ନିୟେ ମନେ ବିଜନ ଖନେ ବିରହଦୀପ ଜ୍ବେଲୋ ॥
ଫାଲ୍ଗୁନେର ମାଧବୀଲୀଲା କୁଞ୍ଜ ଛିଲ ଘିରେ,
ଚୈତ୍ରବନେ ବେଦନା ତାରି ମର୍ମରିୟା ଫିରେ ।
ହୟେଛେ ଶେଷ, ତବୁଓ ବାକି କିଛୁ ତୋ ଗାନ ଗିୟେଛି ରାଖି-
ସେଟୁକୁ ନିୟେ ଗୁନ୍‌ଗୁନିୟେ ସୁରେର ଖେଲା ଖେଲୋ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୬: ହେ କ୍ଷଣିକେର ଅତିଥି

ହେ କ୍ଷଣିକେର ଅତିଥି,
ଏଲେ ପ୍ରଭାତେ କାରେ ଚାହିୟା
ଝରା ଶେଫାଲିର ପଥ ବାହିୟା ॥
କୋନ୍ ଅମରାର ବିରହିଣୀରେ ଚାହ ନି ଫିରେ,
କାର ବିଷାଦେର ଶିଶିରନୀରେ ଏଲେ ନାହିୟା ॥
ଓଗୋ ଅକରୁଣ, କୀ ମାୟା ଜାନୋ,
ମିଲନଛଲେ ବିରହ ଆନୋ ।
ଚଲେଛ ପଥିକ ଆଲୋକଯାନେ ଆଁଧାର-ପାନେ
ମନଭୁଲାନୋ ମୋହନତାନେ ଗାନ ଗାହିୟା ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭,୭ ଲାଇନେ ଜାନୋ, ଆନୋ $\Longrightarrow$ ଜାନ, ଆନ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୩: ଏଖନି କି ହଲ ତୋମାର

ହାୟ୍ ଅତିଥି, ଏଖନି କି ହଲ ତୋମାର ଯାବାର ବେଳା ।
ଦେଖୋ ଆମାର ହୃଦୟ୍ତଲେ ସାରା ରାତେର ଆସନ ମେଲା ॥
ଏସେଛିଲେ ଦ୍ୱିଧାଭରେ
କିଛୁ ବୁଝି ଚାବାର ତରେ,
ନୀରବ ଚୋଖେ ସନ୍ଧ୍ୟାଲୋକେ ଖେୟ୍ାଲ ନିୟେ୍ କରଲେ ଖେଳା ॥
ଜାନାଲେ ନା ଗାନେର ଭାଷାୟ୍ ଏନେଛିଲେ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ।
ଶାଖାର ଆଗାୟ୍ ବସଲ ପାଖି, ଭୁଲେ ଗେଲ ବାଁଧତେ ବାସା ।
ଦେଖା ହଲ, ହୟ୍ ନି ଚେନା-
ପ୍ରଶ୍ନ ଛିଲ, ଶୁଧାଲେ ନା-
ଆପନ ମନେର ଆକାଙ୍କ୍ଷାରେ ଆପନି କେନ କରଲେ ହେଲା ॥

୫ ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୩୫ (1928-1929)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୪: ମୁଖଖାନି କର ମଳିନ ବିଧୁର

ମୁଖଖାନି କର ମଳିନ ବିଧୁର ଯାବାର ବେଳା-
ଜାନି ଆମି ଜାନି, ସେ ତବ ମଧୁର ଛଳେର ଖେଳା ॥
ଗୋପନ ଚିହ୍ନ ଏଁକେ ଯାବେ ତବ ରଥେ-
ଜାନି ତୁମି ତାରେ ଭୁଲିବେ ନା କୋନୋମତେ
ଯାର ସାଥେ ତବ ହଲ ଏକ ଦିନ ମିଳନମେଳା ॥
ଜାନି ଆମି ଯବେ ଆଁଖିଜଳ ଭରେ ରସେର ସ୍ନାନେ
ମିଳନେର ବୀଜ ଅଙ୍କୁର ଧରେ ନବୀନ ପ୍ରାଣେ ।
ଖନେ ଖନେ ଏଇ ଚିରବିରହେର ଭାନ,
ଖନେ ଖନେ ଏଇ ଭୟରୋମାଞ୍ଚଦାନ-
ତୋମାର ପ୍ରଣୟେ ସତ୍ୟ ସୋହାଗେ ମିଥ୍ୟା ହେଳା ॥

୨ ଚୈତ୍ର ୧୩୩୩ (1927)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୫: ଓକେ ବାଁଧିବି କେ ରେ

ଓକେ ବାଁଧିବି କେ ରେ, ହବେ ଯେ ଛେଡ଼େ ଦିତେ ।
ଓର ପଥ ଖୋଲେ ରେ ବିଦାୟରଜନୀତେ ॥
ଗଗନେ ତାର ମେଘଦୁୟାର ଝେଁପେ ବୁକେରଇ ଧନ ବୁକେତେ ଛିଲ ଚେପେ,
ପ୍ରଭାତବାୟେ ଗେଲ ସେ ଦ୍ୱାର କେଁପେ-
ଏଲ ଯେ ଡାକ ଭୋରେର ରାଗିଣୀତେ ॥
ଶୀତଲ ହୋକ ବିମଲ ହୋକ ପ୍ରାଣ,
ହୃଦୟେ ଶୋକ ରାଖୁକ ତାର ଦାନ ।
ଛିଲ ଘିରେ ଶୂନ୍ୟେ ସେ ମିଳାଲୋ, ସେ ଫାଁକ ଦିୟେ ଆସୁକ ତବେ ଆଲୋ-
ବିଜନେ ବସି ପୂଜାଞ୍ଜଳି ଢାଲୋ
ଶିଶିରେ-ଭରା ସେଁଉତି-ଝରା ଗୀତେ ॥

୨ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ବାଁଧିବି ⟹ ବାଁଧବି
୩ ଲାଇନେ ଗଗନେ ⟹ ଗଗନ
୮ ଲାଇନେ "ଛିଲ ଘିରେ" ⟹ "ଯା ଛିଲ ଘିରେ"
୮ ଲାଇନେ ମିଳାଲୋ ⟹ ମିଳାଲ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୭: ସକାଲବେଳାର ଆଲୋୟ୍ ବାଜେ

ସକାଲବେଳାର ଆଲୋୟ୍ ବାଜେ ବିଦାୟ୍‌ବ୍ୟଥାର ଭୈରବୀ-
ଆନ୍ ବାଁଶି ତୋର, ଆୟ୍ କବି ॥
ଶିଶିରଶିହର ଶରତପ୍ରାତେ ଶିଉଳିଫୁଲେର ଗନ୍ଧସାଥେ
ଗାନ ରେଖେ ଯାସ ଆକୁଳ ହାଓୟାୟ୍, ନାଇ ଯଦି ରୋସ ନାଇ ର'ବି ॥
ଏମନ ଉଷା ଆସବେ ଆବାର ସୋନାୟ୍ ରଙିନ ଦିଗନ୍ତେ,
କୁନ୍ଦେର ଦୁଲ ସୀମନ୍ତେ ।
କପୋତକୂଜନକରୁଣ ଛାୟାୟ୍ ଶ୍ୟାମଳ କୋମଳ ମଧୁର ମାୟାୟ୍
ତୋମାର ଗାନେର ନୂପୁରମୁଖର
ଜାଗବେ ଆବାର ଏଇ ଛବି ॥

୨୦ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଶରତପ୍ରାତେ ⟹ ଶରତ୍‌ପ୍ରାତେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୭: ଶେଷ ବେଳାକାର ଶେଷେର ଗାନେ

ଶେଷ ବେଳାକାର ଶେଷେର ଗାନେ
ଭୋରେର ବେଳାର ବେଦନ ଆନେ ॥
ତରୁଣ ମୁଖେର କରୁଣ ହାସି ଗୋଧୂଳି-ଆଲୋୟ୍ ଉଠେଛେ ଭାସି,
ପ୍ରଥମ ବ୍ୟଥାର ପ୍ରଥମ ବାଁଶି
ବାଜେ ଦିଗନ୍ତେ କୀ ସନ୍ଧାନେ ଶେଷେର ଗାନେ ॥
ଆଜି ଦିନାନ୍ତେ ମେଘେର ମାୟ୍ା
ସେ ଆଁଖିପାତାର ଫେଲେଛେ ଛାୟ୍ା ।
ଖେଳାୟ୍ ଖେଳାୟ୍ ଯେ କଥାଖାନି
ଚୋଖେ ଚୋଖେ ଯେତ ବିଜଲୀ ହାନି
ସେଇ ପ୍ରଭାତେର ନବୀନ ବାଣୀ
ଚଲେଛେ ରାତେର ସ୍ୱପନ-ପାନେ ଶେଷେର ଗାନେ ॥

୮ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୨୬ (1926)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୬୮: କାଁଦାର ସାମାୟ୍ ଅଲ୍ପ ଓରେ

କାଁଦାର ସାମାୟ୍ ଅଲ୍ପ ଓରେ, ଭୋଲାର ସମୟ୍ ବଡ଼ୋ ।
ଯାବାର ଦିନେ ଶୁକନୋ ବକୁଲ ମିଥ୍ୟେ କରିସ ଜଡ଼ୋ ॥
ଆଗମନୀର ନାଚେର ତାଲେ ନତୁନ ମୁକୁଲ ନାମଲ ଡାଲେ,
ନିଠୁର ହାଓୟାୟ୍ ପୁରାନୋ ଫୁଲ ଓଇ-ଯେ ପଡ଼ୋ-ପଡ଼ୋ ॥
ଛିନ୍ନବାଁଧନ ପାନ୍ଥରା ଯାୟ୍ ଛାୟାର ପାନେ ଚଲେ,
କାନ୍ନା ତାଦେର ରଇଲ ପଡ଼େ ଶୀର୍ଣ୍ଣ ତୃଣେର କୋଲେ ।
ଜୀର୍ଣ୍ଣ ପାତା ଉଡ଼ିୟେ୍ ଫେଲା ଖେଲ୍, କବି, ସେଇ ଶିଶୁର ଖେଲା-
ନତୁନ ଗାନେ କାଁଚା ସୁରେର ପ୍ରାଣେର ବେଦୀ ଗଡ଼ୋ ॥

୧ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୨୬ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ 'ଖେଲ୍, କବି,' ⟹ 'କର୍ ଖେଲା'

   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୯: କେନ ରେ ଏତଇ ଯାବାର ତ୍ବରା

କେନ ରେ ଏତଇ ଯାବାର ତ୍ବରା-
ବସନ୍ତ, ତୋର ହୟେଛେ କି ଭୋର ଗାନେର ଭରା ॥
ଏଖନି ମାଧବୀ ଫୁରାଲୋ କି ସବଇ,
ବନଛାୟା ଗାୟ୍ ଶେଷ ଭୈରବୀ-
ନିଲ କି ବିଦାୟ୍ ଶିଥିଲ କରବୀ ବୃନ୍ତଝରା ॥
ଏଖନି ତୋମାର ପୀତ ଉତ୍ତରୀ ଦିବେ କି ଫେଲେ
ତପ୍ତ ଦିନେର ଶୁଷ୍କ ତୃଣେର ଆସନ ମେଲେ ।
ବିଦାୟେର ପଥେ ହତାଶ ବକୁଲ
କପୋତକୂଜନେ ହଲ ଯେ ଆକୁଲ,
ଚରଣପୂଜନେ ଝରାଇଛେ ଫୁଲ ବସୁନ୍ଧରା ॥

୯ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୨୬ (1926)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୦: ଜାନି, ଜାନି ହଲ ଯାବାର ଆୟୋଜନ

ଜାନି, ଜାନି ହଲ ଯାବାର ଆୟୋଜନ-

ତବୁ, ପଥିକ, ଥାମୋ ଥାମୋ କିଛୁକ୍ଷଣ ॥

ଶ୍ରାବଣଗଗନ ବାରି-ଝରା,

କାନନବୀଥି ଛାୟାୟ୍ ଭରା,

ଶୁନି ଜଲେର ଝରୋଝରେ ଯୂଥୀବନେର ଫୁଲ-ଝରା କ୍ରନ୍ଦନ ॥

ଯେୟୋ- ଯଖନ ବାଦଲଶେଷେର ପାଖି

ପଥେ ପଥେ ଉଠବେ ଡାକି ଡାକି

ଶିଉଲିବନେର ମଧୁର ସ୍ତବେ

ଜାଗବେ ଶରତ୍‌ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯବେ,

ଶୁଭ୍ର ଆଲୋର ଶଙ୍ଖରବେ ପରବେ ଭାଲେ ମଙ୍ଗଲଚନ୍ଦନ ॥

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ପ୍ରଥମ ଦୁ ଲାଇନ:

ଜାନି ହଲ ଯାବାର ଆୟୋଜନ-

ତବୁ ପଥିକ, ଥାମୋ କିଛୁକ୍ଷଣ ।

୬,୭ ଲାଇନ:

ଯେୟୋ ଯଖନ ବାଦଲଶେଷେର ପାଖି

ପଥେ ପଥେ ଉଠବେ ଡାକି ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୧: ଆମାର ଯାବାର ବେଳାୟ୍ ପିଛୁ ଡାକେ

ଆମାର ଯାବାର ବେଳାୟ୍ ପିଛୁ ଡାକେ
ଭୋରେର ଆଲୋ ମେଘେର ଫାଁକେ ଫାଁକେ ॥
ବାଦଲପ୍ରାତେର ଉଦାସ ପାଖି ଓଠେ ଡାକି
ବନେର ଗୋପନ ଶାଖେ ଶାଖେ, ପିଛୁ ଡାକେ ॥
ଭରା ନଦୀ ଛାୟାର ତଳେ ଛୁଟେ ଚଲେ-
ଖୋଁଜେ କାକେ, ପିଛୁ ଡାକେ ।
ଆମାର ପ୍ରାଣେର ଭିତର ସେ କେ ଥେକେ ଥେକେ
ବିଦାୟ୍ପ୍ରାତେର ଉତଲାକେ ପିଛୁ ଡାକେ ॥

ଗୀ: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୦ (1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୬: କେ ବଲେ 'ଯାଓ ଯାଓ'

କେ ବଲେ 'ଯାଓ ଯାଓ'- ଆମାର ଯାଓୟା ତୋ ନୟ୍ ଯାଓୟା ।
ଟୁଟବେ ଆଗଲ ବାରେ ବାରେ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ,
ଲାଗବେ ଆମାୟ୍ ଫିରେ ଫିରେ ଫିରେ-ଆସାର ହାଓୟା ॥
ଭାସାଓ ଆମାୟ୍ ଭାଁଟାର ଟାନେ ଅକୂଲ-ପାନେ,
ଆବାର ଜୋୟାର-ଜଲେ ତୀରେର ତଲେ ଫିରେ ତରୀ ବାଓୟା ॥
ପଥିକ ଆମି, ପଥେଇ ବାସା-
ଆମାର ଯେମନ ଯାଓୟା ତେମନି ଆସା ।
ଭୋରେର ଆଲୋୟ୍ ଆମାର ତାରା
ହୋକ-ନା ହାରା,
ଆବାର ଜ୍ୱଲବେ ସାଁଝେ ଆଁଧାର-ମାଝେ ତାରି ନୀରବ ଚାଓୟା ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୩: କେନ ଆମାୟ୍ ପାଗଲ କରେ ଯାସ

କେନ ଆମାୟ୍ ପାଗଲ କରେ ଯାସ ଓରେ ଚଲେ-ଯାଓୟ୍ଆର ଦଲ ।
ଆକାଶେ ବୟ୍ ବାତାସ ଉଦାସ, ପରାନ ଟଲୋମଲ ॥
ପ୍ରଭାତତାରା ଦିଶାହାରା, ଶରତମେଘେର କ୍ଷଣିକ ଧାରା-
ସଭା ଭାଙାର ଶେଷ ବୀଣାତେ ତାନ ଲାଗେ ଚଞ୍ଚଲ ॥
ନାଗକେଶରେର ଝରା କେଶର ଧୂଲାର ସାଥେ ମିତା ।
ଗୋଧୂଲି ସେ ରକ୍ତ-ଆଲୋୟ୍ ଜ୍ୱାଲେ ଆପନ ଚିତା ।
ଶୀତେର ହାଓୟ୍ଆୟ୍ ଝରାୟ୍ ପାତା, ଆମ୍ଲକୀ-ବନ ମରଣ-ମାତା,
ବିଦାୟ୍ବାଁଶିର ସୁରେ ବିଧୁର ସାଁଝେର ଦିଗଞ୍ଚଲ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଟଲୋମଲ ⟹ ଟଲମଲ
୩ ଲାଇନେ ଶରତମେଘେର ⟹ ଶରତ୍ମେଘେର
ରଚନାବଳୀ ତେ ୪ ଲାଇନେର ପର ଆର ଶେଷେ ଆଛେ 'ଓରେ ଚଲେ-ଯାଓୟ୍ଆର ଦଲ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୪: ଯଦି ହଲ ଯାବାର କ୍ଷଣ

ଯଦି ହଲ ଯାବାର କ୍ଷଣ
ତବେ ଯାଓ ଦିୟେ ଯାଓ ଶେଷେର ପରଶନ ॥
ବାରେ ବାରେ ଯେଥାୟ ଆପନ ଗାନେ ସ୍ୱପନ ଭାସାଇ ଦୂରେର ପାନେ
ମାଝେ ମାଝେ ଦେଖେ ଯେୟୋ ଶୂନ୍ୟ ବାତାୟନ-
ସେ ମୋର ଶୂନ୍ୟ ବାତାୟନ ॥
ବନେର ପ୍ରାନ୍ତେ ଓଇ ମାଲତୀଲତା
କରୁଣ ଗନ୍ଧେ କୟ କୀ ଗୋପନ କଥା ।
ଓରଇ ଡାଳେ ଆର ଶ୍ରାବଣେର ପାଖି ସ୍ମରଣଖାନି ଆନବେ ନା କି,
ଆଜ-ଶ୍ରାବଣେର ସଜଳ ଛାୟାୟ ବିରହ ମିଲନ-
ଆମାଦେର ବିରହ ମିଲନ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ମାଲତୀଲତା ⟹ ମାଲତୀର ଲତା
୮ ଲାଇନେ ' ଆର ଶ୍ରାବଣେର' ⟹ 'ଆର-ଶ୍ରାବଣେର'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୧୭୫: କ୍ଲାନ୍ତ ବାଁଶିର ଶେଷ ରାଗିଣୀ

କ୍ଲାନ୍ତ ବାଁଶିର ଶେଷ ରାଗିଣୀ ବାଜେ ଶେଷେର ରାତେ ।
ଶୁକନୋ ଫୁଲେର ମାଳା ଏଖନ ଦାଓ ତୁଲେ ମୋର ହାତେ ॥
ସୁରଖାନି ଓଇ ନିୟେ କାନେ   ପାଲ ତୁଲେ ଦିଇ ପାରେର ପାନେ,
ଚୈତ୍ରରାତେର ମଲିନ ମାଳା ରଇବେ ଆମାର ସାଥେ ॥
ପଥିକ ଆମି ଏସେଛିଲେମ ତୋମାର ବକୁଲତଲେ-
ପଥ ଆମାରେ ଡାକ ଦିୟେଛେ, ଏଖନ ଯାବ ଚଲେ ।
ଝରା ଯୂଥୀର ପାତାୟ୍ ଢେକେ   ଆମାର ବେଦନ ଗେଲେମ ରେଖେ,
କୋନ୍ ଫାଗୁନେ ମିଲବେ ସେ-ଯେ ତୋମାର ବେଦନାତେ ॥

ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୯ (1922)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୭: କଖନ ଦିଲେ ପରାୟେ୍

କଖନ ଦିଲେ ପରାୟେ୍ ସ୍ୱପନେ ବରଣମାଳା,
ବ୍ୟଥାର ମାଳା ॥
ପ୍ରଭାତେ ଦେଖି ଜେଗେ ଅରୁଣ ମେଘେ
ବିଦାୟ୍‌ବାଁଶରି ବାଜେ ଅଶ୍ରୁ-ଗାଳା ॥
ଗୋପନେ ଏସେ ଗେଲେ, ଦେଖି ନାଇ ଆଁଖି ମେଲେ ।
ଆଁଧାରେ ଦୁଃଖଡୋରେ ବାଁଧିଲେ ମୋରେ,
ଭୂଷଣ ପରାଲେ ବିରହବେଦନ-ଢାଲା ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୭: ଯାବାର୍ ବେଳା ଶେଷ କଥାଟି

ଯାବାର୍ ବେଳା ଶେଷ କଥାଟି ଯାଓ ବଲେ,

କୋନ୍‌ଖାନେ ଯେ ମନ ଲୁକାନୋ ଦାଓ ବଲେ ॥

ଚପଲ ଲୀଲା ଛଲନାଭରେ ବେଦନଖାନି ଆଡ଼ାଲ କରେ,

ଯେ ବାଣୀ ତବ ହୟ୍ ନି ବଲା ନାଓ ବଲେ ॥

ହାସିର୍ ବାଣେ ହେନେଛ କତ ଶ୍ଲେଷକଥା,

ନୟନଜଲେ ଭରୋ ଗୋ ଆଜି ଶେଷ କଥା ।

ହାୟ୍ ରେ ଅଭିମାନିନୀ ନାରୀ, ବିରହ ହଲ ଦ୍ୱିଗୁଣ ଭାରୀ

ଦାନେର୍ ଡାଲି ଫିରାୟେ ନିତେ ଚାଓ ବ'ଲେ ॥

ବୈଶାଖ-ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୪(1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର୍ ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଶେଷ ଲାଇନେ ଦାନେର୍ $\Longrightarrow$ ଗାନେର୍

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୬୮: ଜାନି ତୁମି ଫିରେ ଆସିବେ

ଜାନି ତୁମି ଫିରେ ଆସିବେ ଆବାର, ଜାନି ।
ତବୁ ମନେ ମନେ ପ୍ରବୋଧ ନାହି ଯେ ମାନି ॥
ବିଦାୟ୍ ଲଗନେ ଧରିୟା ଦୁୟାର ତାଇ ତୋ ତୋମାୟ୍ ବଲି ବାରବାର
'ଫିରେ ଏସୋ ଏସୋ ବନ୍ଧୁ ଆମାର', ବାଷ୍ପବିଭଲ ବାଣୀ ॥
ଯାବାର ବେଲାୟ୍ କିଛୁ ମୋରେ ଦିୟୋ ଦିୟୋ
ଗାନେର ସୁରେତେ ତବ ଆଶ୍ୱାସ ପ୍ରିୟ୍ ।
ବନପଥେ ଯବେ ଯାବେ ସେ କ୍ଷଣେର ହୟ୍ତୋ ବା କିଛୁ ରବେ ସ୍ମରଣେର,
ତୁଲି ଲବ ସେଇ ତବ ଚରଣେର ଦଲିତ କୁସୁମଖାନି ॥

୨୦ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୭୯: ନା ରେ, ନା ରେ, ଭୟ୍ କରବ ନା

ନା ରେ, ନା ରେ, ଭୟ୍ କରବ ନା ବିଦାୟ୍‌ବେଦନାରେ ।
ଆପନ ସୁଧା ଦିୟେ ଭରେ ଦେବ ତାରେ ॥
ଚୋଖେର ଜଲେ ସେ ଯେ ନବୀନ ରବେ, ଧ୍ୟାନେର ମଣିମାଳାୟ୍ ଗାଁଥା ହବେ,
ପରବ ବୁକେର ହାରେ ॥
ନୟ୍ନ ହତେ ତୁମି ଆସବେ ପ୍ରାଣେ, ମିଲବେ ତୋମାର ବାଣୀ ଆମାର ଗାନେ ଗାନେ ।
ବିରହବ୍ୟଥାୟ୍ ବିଧୁର ଦିନେ ଦୁଖେର ଆଲୋୟ୍ ତୋମାୟ୍ ନେବ ଚିନେ
ଏ ମୋର ସାଧନା ରେ ॥

୨୮ ମାଘ ୧୩୨୯(1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ନା ରେ, ନା ରେ, ଭୟ୍ କରବ ନା' ⟹ 'ଭୟ୍ କରବ ନା ରେ'
୫ ଲାଇନେ ' ଆମାର ଗାନେ ଗାନେ' ⟹ 'ଆମାର ଗାନେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୮୦: ତୋର ପ୍ରାଣେର ରସ ତୋ

ତୋର ପ୍ରାଣେର ରସ ତୋ ଶୁକିୟେ ଗେଲ ଓରେ ।
ତବେ ମରଣରସେ ନେ ପେୟାଲା ଭରେ ॥
ସେ ଯେ ଚିତାର ଆଗୁଣ ଗାଲିୟେ ଢାଲା, ସବ ଜ୍ୱଲନେର ମେଟାୟ ଜ୍ୱାଲା-
ସବ ଶୂନ୍ୟକେ ସେ ଅଟ୍ଟହେସେ ଦେୟ ଯେ ରଙିନ କରେ ॥
ତୋର ସୂର୍ଯ ଛିଲ ଗହନ ମେଘେର ମାଝେ,
ତୋର ଦିନ ମରେଛେ ଅକାଜେରଇ କାଜେ ।
ତବେ ଆସୁକ-ନା ସେଇ ତିମିରରାତି ଲୁପ୍ତିନେଶାର ଚରମ ସାଥି-
ତୋର କ୍ଲାନ୍ତ ଆଁଖି ଦିକ ସେ ଢାକି ଦିକ୍-ଭୋଲାବାର ଘୋରେ ।

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୩୧ (1924)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୮୧: ମରଣ ରେ, ତୁହୁଁ ମମ

ମରଣ ରେ, ତୁହୁଁ ମମ ଶ୍ୟାମସମାନ ।
ମେଘବରଣ ତୁଝ୍, ମେଘଜଟାଜୁଟ,
ରକ୍ତକମଳକର, ରକ୍ତ-ଅଧରପୁଟ,
ତାପବିମୋଚନ କରୁଣ କୋର ତବ
ମୃତ୍ୟୁ-ଅମୃତ କରେ ଦାନ ॥
ଆକୁଳ ରାଧା-ରିଝ ଅତି ଜରଜର,
ଝରଇ ନୟନଦଉ ଅନୁଖନ ଝରଝର-
ତୁହୁଁ ମମ ମାଧବ, ତୁହୁଁ ମମ ଦୋସର,
ତୁହୁଁ ମମ ତାପ ଘୁଚାଓ ।
ମରଣ, ତୁ ଆଓ ରେ ଆଓ ।

ଭୁଜପାଶେ ତବ ଲହ ସମ୍ବୋଧୟି,
ଆଁଖିପାତ ମଝୁ ଦେହ ତୁ ରୋଧୟି,
କୋର-ଉପର ତୁଝ ରୋଦୟି ରୋଦୟି
ନୀଦ ଭରବ ସବ ଦେହ ॥

ତୁହୁଁ ନହି ବିସରବି, ତୁହୁଁ ନହି ଛୋଡ଼ବି,
ରାଧାହୃଦୟ ତୁ କବହୁଁ ନ ତୋଡ଼ବି,
ହିୟ-ହିୟ ରାଖବି ଅନୁଦିନ ଅନୁଖନ-
ଅତୁଲନ ତୌଁହାର ଲେହ ।

ଗଗନ ସଘନ ଅବ, ତିମିରମଗନ ଭବ,
ତଡ଼ିତଚକିତ ଅତି, ଘୋର ମେଘରବ,
ଶାଲତାଲତରୁ ସଭୟ-ତବଧ ସବ-
ପନ୍ଥ ବିଜନ ଅତି ଘୋର ।

ଏକଲି ଯାଓବ ତୁଝ ଅଭିସାରେ,
ତୁହୁଁ ମମ ପ୍ରିୟତମ, କି ଫଲ ବିଚାରେ-
ଭୟବାଧା ସବ ଅଭୟ ମୁରତି ଧରି
ପନ୍ଥ ଦେଖାୟବ ମୋର ।

ଭାନୁ ଭଣେ, 'ଅୟି ରାଧା, ଛିୟେ ଛିୟେ
ଚଞ୍ଚଳ ଚିତ୍ତ ତୋହାରି ।
ଜୀବନବଲ୍ଲଭ ମରଣ-ଅଧିକ ସୋ
ଅବ ତୁହୁଁ ଦେଖ ବିଚାରି ।'

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୨୮୮ (1881)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨୪ ଲାଇନେ କି ⟹ କୀ
୨୫ ଲାଇନେ ମୁରତି ⟹ ମୂର୍ତି
୨୭ ଲାଇନେ ଦେଖାୟବ ⟹ ଦେଖାଓବ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୮୬: ଉତଲ ହାଓୟା ଲାଗଲ ଆମାର ଗାନେର

ଉତଲ ହାଓୟା ଲାଗଲ ଆମାର ଗାନେର ତରଣୀତେ ।
ଦୋଲା ଲାଗେ ଦୋଲା ଲାଗେ
ତୋମାର ଚଞ୍ଚଲ ଓଇ ନାଚେର ଲହରୀତେ
ଯଦି କାଟେ ରଶି, ଯଦି ହାଲ ପଡ଼େ ଖସି,
ଯଦି ଢେଉ ଓଠେ ଉଚ୍ଛ୍ୱସି,
ସମ୍ମୁଖେତେ ମରଣ ଯଦି ଜାଗେ,
କରି ନେ ଭୟ୍- ନେବଇ ତାରେ, ନେବଇ ତାରେ ଜିତେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଯଦି କାଟେ ରଶି, ଯଦି ହାଲ ପଡ଼େ ଖସି,'
$\Longrightarrow$ 'ଯଦି କାଟେ ରଶି, ଯଦି ହାଲ ପଡ଼େ ଖସି,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୮୩: ଡାକବ ନା, ଡାକବ ନା ଅମନ କରେ

ନା ନା ନା) ଡାକବ ନା, ଡାକବ ନା ଅମନ କରେ ବାଇରେ ଥେକେ ।
ପାରି ଯଦି ଅନ୍ତରେ ତାର ଡାକ ପାଠାବ, ଆନବ ଡେକେ ॥
ଦେବାର ବ୍ୟଥା ବାଜେ ଆମାର ବୁକେର ତଲେ,
ନେବାର ମାନୁଷ ଜାନି ନେ ତୋ କୋଥାୟ୍ ଚଲେ-
ଏଇ ଦେଓୟ୍ା-ନେଓୟ୍ାର ମିଲନ ଆମାର ଘଟାବେ କେ ॥
ମିଲବେ ନା କି ମୋର ବେଦନା ତାର ବେଦନାତେ-
ଗଙ୍ଗାଧାରା ମିଶବେ ନାକି କାଲୋ ଯମୁନାତେ ଗୋ ।
ଆପନି କୀ ସୁର ଉଠଲ ବେଜେ
ଆପନା ହତେ ଏସେଛେ ଯେ-
ଗେଲ ଯଖନ ଆଶାର ବଚନ ଗେଛେ ରେଖେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'କାଲୋ ଯମୁନାତେ ଗୋ' ⟹ 'କାଲୋ ଯମୁନାତେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୮୪: ତୋରା ଯେ ଯା ବଲିସ ଭାଇ

ତୋରା ଯେ ଯା ବଲିସ ଭାଇ, ଆମାର ସୋନାର ହରିଣ ଚାଇ ।
ମନୋହରଣ ଚପଲଚରଣ ସୋନାର ହରିଣ ଚାଇ ॥
ସେ-ଯେ ଚମକେ ବେଡ଼ାୟ, ଦୃଷ୍ଟି ଏଡ଼ାୟ, ଯାୟ ନା ତାରେ ବାଁଧା ।
ସେ-ଯେ ନାଗାଲ ପେଲେ ପାଲାୟ ଠେଲେ, ଲାଗାୟ ଚୋଖେ ଧାଁଧା ।
ଆମି ଛୁଟବ ପିଛେ ମିଛେ ମିଛେ ପାଇ ବା ନାହି ପାଇ-
ଆମି ଆପନ-ମନେ ମାଠେ ବନେ ଉଧାଓ ହୟେ ଯାଇ ॥
ତୋରା ପାବାର ଜିନିସ ହାଟେ କିନିସ, ରାଖିସ ଘରେ ଭରେ-
ଯାରେ ଯାୟ ନା ପାଓୟା ତାରି ହାଓୟା ଲାଗଲ କେନ ମୋରେ ।
ଆମାର ଯା ଛିଲ ତା ଗେଲ ଘୁଚେ ଯା ନେଇ ତାର ଝୋଁକେ-
ଆମାର ଫୁରୋୟ ପୁଁଜି, ଭାବିସ ବୁଝି ମରି ତାରି ଶୋକେ ?
ଆମି ଆଛି ସୁଖେ ହାସ୍ୟମୁଖେ, ଦୁଃଖ ଆମାର ନାଇ ।
ଆମି ଆପନ-ମନେ ମାଠେ ବନେ ଉଧାଓ ହୟେ ଧାଇ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ମନୋହରଣ' ⟹ 'ସେଇ ମନୋହରଣ'
୪ ଲାଇନେ ସେ-ଯେ ⟹ ତାର
୫ ଲାଇନେ ଆମି ⟹ ତବୁ
୮ ଲାଇନେ ଯାରେ ⟹ ଯାହା
୯ ଲାଇନେ ' ଗେଲ ଘୁଚେ' ⟹ 'ଦିଲେମ କୋଥା'
୧୦ ଲାଇନେ ତାରି ⟹ ତାହାର
୧୧ ଲାଇନେ ଆମି ⟹ ଓରେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୮୫: ଓ ଆମାର ଧ୍ୟାନେରଇ ଧନ

ଓ ଆମାର ଧ୍ୟାନେରଇ ଧନ,

ତୋମାର ହୃଦୟେ ଦୋଲାୟ ଯେ ହାସି ରୋଦନ ॥

ଆସେ ବସନ୍ତ, ଫୋଟେ ବକୁଲ, କୁଞ୍ଜେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଚାଁଦ ହେସେ ଆକୁଳ-

ତାରା ତୋମାୟ ଖୁଁଜେ ନା ପାୟ,

ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ଆଛ ଗୋପନ ସ୍ୱପନ ॥

ଆଁଖିରେ ଫାଁକି ଦାଓ, ଏକି ଧାରା!

ଅଶ୍ରୁଜଲେ ତାରେ କର ସାରା ।

ଗନ୍ଧ ଆସେ, କେନ ଦେଖି ନେ ମାଲା । ପାୟେର ଧ୍ୱନି ଶୁନି, ପଥ ନିରାଲା ।

ବେଲା ଯେ ଯାୟ, ଫୁଲ ଯେ ଶୁକାୟ-

ଅନାଥ ହୟେ ଆଛେ ଆମାର ଭୁବନ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୮୭: ଓରେ ଯାୟ୍ ନା କି ଜାନା

ହାୟ୍ ରେ, ଓରେ ଯାୟ୍ ନା କି ଜାନା ।
ନୟ୍ନ ଓରେ ଖୁँଜେ ବେଡ଼ାୟ୍, ପାୟ୍ ନା ଠିକାନା ॥
ଅଲଖ ପଥେଇ ଯାଓୟ୍ା ଆସା, ଶୁନି ଚରଣଧ୍ୱନିର ଭାଷା-
ଗନ୍ଧେ ଶୁଧୁ ହାଓୟ୍ାୟ୍ ହାଓୟ୍ାୟ୍ ରଇଲ ନିଶାନା ॥
କେମନ କରେ ଜାନାଇ ତାରେ
ବସେ ଆଛି ପଥେର ଧାରେ ।
ପ୍ରାଣେ ଏଲ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳା ଆଲୋୟ୍ ଛାୟ୍ାୟ୍ ରଙିନ ଖେଲା-
ଝରେ-ପଡ଼ା ବକୁଲଦଲେ ବିଛାୟ୍ ବିଛାନା ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୪ (1927)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୯୮୭: ଓହେ ସୁନ୍ଦର, ମମ ଗୃହେ

ଓହେ ସୁନ୍ଦର, ମମ ଗୃହେ ଆଜି ପରମୋତ୍ସବ-ରାତି ।
ରେଖେଛି କନକମନ୍ଦିରେ କମଳାସନ ପାତି ॥
ତୁମି ଏସୋ ହୃଦେ ଏସୋ, ହୃଦିବଲ୍ଲଭ ହୃଦୟେଶ,
ମମ ଅଶ୍ରୁନେତ୍ରେ କର' ବରିଷନ କରୁଣ ହାସ୍ୟଭାତି ॥
ତବ କଣ୍ଠେ ଦିବ ମାଳା, ଦିବ ଚରଣେ ଫୁଲଡାଲା-
ଆମି ସକଲ କୁଞ୍ଜକାନନ ଫିରି ଏନେଛି ଯୂଥୀ ଜାତି ।
ତବ ପଦତଲଲୀନା ଆମି ବାଜାବ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣବୀଣା-
ବରଣ କରିୟା ଲବ ତୋମାରେ ମମ ମାନସସାଥି ॥

୨୫ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୦୨ (1895)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ କର' ⟹ କରୋ
ଶେଷ ଲାଇନେ ମାନସସାଥି ⟹ ମାନସସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୮: କେ ଆମାରେ ଯେନ ଏନେଛେ ଡାକିୟା

କେ ଆମାରେ ଯେନ ଏନେଛେ ଡାକିୟା, ଏସେଛି ଭୁଲେ ।
ତବୁ ଏକବାର ଚାଓ ମୁଖପାନେ ନୟନ ତୁଲେ ।
ଦେଖି ଓ ନୟନେ ନିମେଷେର ତରେ ସେ ଦିନେର ଛାୟା ପଡ଼େ କି ନା ପଡ଼େ,
ସଜଲ ଆବେଗେ ଆଁଖିପାତା-ଦୁଟି ପଡ଼େ କି ଢୁଲେ ।
କ୍ଷଣେକେର ତରେ ଭୁଲ ଭାଙାୟୋ ନା, ଏସେଛି ଭୁଲେ ॥
ବ୍ୟଥା ଦିୟେ କବେ କଥା କୟେଛିଲେ ପଡ଼େ ନା ମନେ,
ଦୂରେ ଥେକେ କବେ ଫିରେ ଗିୟେଛିଲେ ନାଇ ସ୍ମରଣେ ।
ଶୁଧୁ ମନେ ପଡ଼େ ହାସିମୁଖଖାନି, ଲାଜେ ବାଧୋ-ବାଧୋ ସୋହାଗେର ବାଣୀ,
ମନେ ପଡ଼େ ସେଇ ହୃଦୟ ଉଚ୍ଛାସ ନୟନକୂଲେ ।
ତୁମି ଯେ ଭୁଲେଛ ଭୁଲେ ଗେଛି, ତାଇ ଏସେଛି ଭୁଲେ ॥
କାନନେର ଫୁଲ ଏରା ତୋ ଭୋଲେ ନି, ଆମରା ଭୁଲି ।
ଏଇ ତୋ ଫୁଟେଛେ ପାତାୟ ପାତାୟ କାମିନୀଗୁଲି ।
ଚାଁପା କୋଥା ହତେ ଏନେଛେ ଧରିୟା ଅରୁଣକିରଣ କୋମଲ କରିୟା,
ବକୁଲ ଝରିୟା ମରିବାରେ ଚାୟ କାହାର ଚୁଲେ ।
କେହ ଭୋଲେ କେଉ ଭୋଲେ ନା ଯେ, ତାଇ ଏସେଛି ଭୁଲେ ॥
ଏମନ କରିୟା କେମନେ କାଟିବେ ମାଧବୀରାତି ।
ଦଖିନବାତାସେ କେହ ନାହି ପାଶେ ସାଥେର ସାଥି ।
ଚାରି ଦିକ ହତେ ବାଁଶି ଶୋନା ଯାୟ, ସୁଖେ ଆଛେ ଯାରା ତାରା ଗାନ ଗାୟ-
ଆକୁଲ ବାତାସେ, ମଦିର ସୁବାସେ, ବିକଚ ଫୁଲେ,
ଏଖନୋ କି କେଁଦେ ଚାହିବେ ନା କେଉ ଆସିଲେ ଭୁଲେ ॥

ବୈଶାଖ ୧୨୯୪ (1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୨ ଲାଇନେ 'ଏଇ ତୋ ଫୁଟେଛେ' ⟹ 'ସେଇ ତୋ ଫୁଟିଛେ'
୧୫ ଲାଇନେ କେହ ⟹ କେଉ

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୯୮୯: ସେଦିନ ଦୁଜନେ ଦୁଲେଛିନୁ

ସେଦିନ ଦୁଜନେ ଦୁଲେଛିନୁ ବନେ, ଫୁଲଡୋରେ ବାଁଧା ଝୁଲନା ।
ସେଇ ସ୍ମୃତିଟୁକୁ କଭୁ ଖନେ ଖନେ ଯେନ ଜାଗେ ମନେ, ଭୁଲୋ ନା ॥
ସେଦିନ ବାତାସେ ଛିଲ ତୁମି ଜାନୋ- ଆମାରି ମନେର ପ୍ରଲାପ ଜଡ଼ାନୋ,
ଆକାଶେ ଆକାଶେ ଆଛିଲ ଛଡ଼ାନୋ ତୋମାର ହାସିର ତୁଲନା ॥
ଯେତେ ଯେତେ ପଥେ ପୂର୍ଣିମାରାତେ ଚାଁଦ ଉଠେଛିଲ ଗଗନେ ।
ଦେଖା ହୟେଛିଲ ତୋମାତେ ଆମାତେ କୀ ଜାନି କୀ ମହା ଲଗନେ ।
ଏଖନ ଆମାର ବେଲା ନାହି ଆର, ବହିବ ଏକାକୀ ବିରହେର ଭାର-
ବାଁଧିନୁ ଯେ ରାଖୀ ପରାନେ ତୋମାର ସେ ରାଖୀ ଖୁଲୋ ନା, ଖୁଲୋ ନା ॥

୧୭ ଅକ୍ଟୋବାର୍ ୧୯୨୭ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ସେଇ ⟹ ଏଇ

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୯୦: ସେଇ ଭାଲୋ ସେଇ ଭାଲୋ

ସେଇ ଭାଲୋ ସେଇ ଭାଲୋ, ଆମାରେ ନାହୟ୍ ନା ଜାନୋ ।
ଦୂରେ ଗିୟେ ନୟ୍ ଦୁଃଖ ଦେବେ, କାଛେ କେନ ଲାଜେ ଲାଜାନୋ ॥
ମୋର ବସନ୍ତେ ଲେଗେଛେ ତୋ ସୁର, ବେଣୁବନଛାୟା ହୟେଛେ ମଧୁର-
ଥାକ-ନା ଏମନି ଗନ୍ଧେ ବିଧୁର ମିଲନକୁଞ୍ଜ ସାଜାନୋ ॥
ଗୋପନେ ଦେଖେଛି ତୋମାର ବ୍ୟାକୁଲ ନୟନେ ଭାବେର ଖେଲା ।
ଉତଲ ଆଁଚଲ, ଏଲୋଥେଲୋ ଚୁଲ, ଦେଖେଛି ଝଡ଼େର ବେଲା ।
ତୋମାତେ ଆମାତେ ହୟ୍ ନି ଯେ କଥା ମର୍ମେ ଆମାର ଆଛେ ସେ ବାରତା-
ନା-ବଲା ବାଣୀର ନିୟେ ଆକୁଲତା ଆମାର ବାଁଶିଟି ବାଜାନୋ ॥

ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ଆମାରେ $\Longrightarrow$ ଆମାୟ୍

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୯୧: କାଛେ ଯବେ ଛିଲ

କାଛେ ଯବେ ଛିଲ ପାଶେ ହଲ ନା ଯାଓଯ଼ା,
ଚଲେ ଯବେ ଗେଲ ତାରି ଲାଗିଲ ହାଓଯ଼ା ॥
ଯବେ ଘାଟେ ଛିଲ ନେଯ଼େ, ତାରେ ଦେଖି ନାଇ ଚେଯ଼େ,
ଦୂର ହତେ ଶୁନି ସ୍ରୋତେ ତରଣୀ-ବାଓଯ଼ା ॥
ଯେଖାନେ ହଲ ନା ଖେଲା ସେ ଖେଲାଘରେ
ଆଜି ନିଶିଦିନ ମନ କେମନ କରେ ।
ହାରାନୋ ଦିନେର ଭାଷା ସ୍ୱପ୍ନେ ଆଜି ବାଁଧେ ବାସା,
ଆଜ ଶୁଧୁ ଆଁଖିଜଲେ ପିଛନେ ଚାଓଯ଼ା ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୪ (1927)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୯୧: ଆମାର ପ୍ରାଣେର 'ପରେ ଚଲେ ଗେଲ

ଆମାର ପ୍ରାଣେର 'ପରେ ଚଲେ ଗେଲ କେ
ବସନ୍ତେର ବାତାସଟୁକୁର ମତୋ ।
ସେ ଯେ ଛୁଁୟେ ଗେଲ, ନୁୟେ ଗେଲ ରେ-
ଫୁଲ ଫୁଟିୟେ ଗେଲ ଶତ ଶତ ।
ସେ ଚଲେ ଗେଲ, ବଲେ ଗେଲ ନା- ସେ କୋଥାୟ ଗେଲ ଫିରେ ଏଲ ନା ।
ସେ ଯେତେ ଯେତେ ଚେୟେ ଗେଲ କୀ ଯେନ ଗେୟେ ଗେଲ-
ତାଇ ଆପନ-ମନେ ବସେ ଆଛି କୁସୁମବନେତେ ।
ସେ ଢେଉୟେର ମତନ ଭେସେ ଗେଛେ, ଚାଁଦେର ଆଲୋର ଦେଶେ ଗେଛେ,
ଯେଖାନ ଦିୟେ ହେସେ ଗେଛେ ହାସି ତାର ରେଖେ ଗେଛେ ରେ-
ମନେ ହଲ ଆଁଖିର କୋଣେ ଆମାୟ ଯେନ ଡେକେ ଗେଛେ ସେ ।
ଆମି କୋଥାୟ ଯାବ, କୋଥାୟ ଯାବ, ଭାବତେଛି ତାଇ ଏକଲା ବସେ ।
ସେ ଚାଁଦେର ଚୋଖେ ବୁଲିୟେ ଗେଲ ଘୁମେର ଘୋର ।
ସେ ପ୍ରାଣେର କୋଥାୟ ଦୁଲିୟେ ଗେଲ ଫୁଲେର ଡୋର ।
କୁସୁମବନେର ଉପର ଦିୟେ କୀ କଥା ସେ ବଲେ ଗେଲ,
ଫୁଲେର ଗନ୍ଧ ପାଗଲ ହୟେ ସଙ୍ଗେ ତାରି ଚଲେ ଗେଲ ।
ହୃଦୟ ଆମାର ଆକୁଲ ହଲ, ନୟନ ଆମାର ମୁଦେ ଏଲ ରେ-
କୋଥା ଦିୟେ କୋଥାୟ ଗେଲ ସେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୨୯୦ (1883-1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୪ ଲାଇନେ
'କୁସୁମବନେର ଉପର ଦିୟେ କୀ କଥା ସେ ବଲେ ଗେଲ'
⟹ 'ସେ କୁସୁମବନେର ଉପର ଦିୟେ କୀ କଥା ଯେ ବଲେ ଗେଲ'
୧୭ ଲାଇନେ 'ମୁଦେ ଏଲ ରେ' ⟹ 'ମୁଦେ ଏଲ'

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୯୩: ମନେ ରୟେ୍ ଗେଲ ମନେର କଥା

ମନେ ରୟେ୍ ଗେଲ ମନେର କଥା-
ଶୁଧୁ ଚୋଖେର ଜଲ, ପ୍ରାଣେର ବ୍ୟଥା ॥
ମନେ କରି ଦୁଟି କଥା ବ'ଲେ ଯାଇ, କେନ ମୁଖେର ପାନେ ଚେୟେ୍ ଚଲେ ଯାଇ ।
ସେ ଯଦି ଚାହେ ମରି ଯେ ତାହେ, କେନ ମୁଦେ ଆସେ ଆଁଖିର ପାତା ॥
ମ୍ଲାନମୁଖେ, ସଖୀ, ସେ ଯେ ଚଲେ ଯାୟ୍- ଓ ତାରେ ଫିରାୟେ୍ ଡେକେ ନିୟେ୍ ଆୟ୍ ।
ବୁଝିଲ ନା ସେ ଯେ କେଁଦେ ଗେଲ- ଧୁଲାୟ୍ ଲୁଟାଇଲ ହୃଦୟ୍ଲତା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୯୪: ଓଗୋ ଆମାର ଚିର-ଅଚେନା ପରଦେଶୀ

ଓଗୋ ଆମାର ଚିର-ଅଚେନା ପରଦେଶୀ,
କ୍ଷଣତରେ ଏସେଛିଲେ ନିର୍ଜନ ନିକୁଞ୍ଜ ହତେ କିସେର ଆହ୍ୱାନେ ॥
ଯେ କଥା ବଲେଛିଲେ ଭାଷା ବୁଝି ନାଇ ତାର,
ଆଭାସ ତାରି ହୃଦୟେ ବାଜିଛେ ସଦା
ଯେନ କାହାର ବାଁଶିର ମନୋମୋହନ ସୁରେ ॥
ପ୍ରଭାତେ ଏକା ବସେ ଗେଁଥେଛିନୁ ମାଲା,
ଛିଲ ପଡ଼େ ତୃଣତଲେ ଅଶୋକବନେ ।
ଦିନଶେଷେ ଫିରେ ଏସେ ପାଇ ନି ତାରେ,
ତୁମିଓ କୋଥା ଗେଛ ଚଲେ-
ବେଲା ଗେଲ, ହଲ ନା ଆର ଦେଖା ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ନିକୁଞ୍ଜ ହତେ ⟹ ନିକୁଞ୍ଜ-ପଥେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୯୫: କୋଥା ହତେ ଶୁନତେ ଯେନ ପାଇ

କୋଥା ହତେ ଶୁନତେ ଯେନ ପାଇ-
    ଆକାଶେ ଆକାଶେ ବଲେ 'ଯାଇ' ॥
        ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ଘାସେ ଘାସେ ଜେଗେ ଓଠେ ଦୀଘର୍ଶ୍ୱାସେ
            'ହାୟ୍, ତାରା ନାଇ, ତାରା ନାଇ' ॥
କତ ଦିନେର କତ ବ୍ୟଥା ହାଓୟାୟ୍ ଛଡ଼ାୟ୍ ବ୍ୟାକୁଲତା ।
            ଚଲେ ଯାଓୟାର ପଥ ଯେ ଦିକେ ସେ ଦିକ-ପାନେ ଅନିମିଖେ
                ଆଜ ଫିରେ ଚାଇ, ଫିରେ ଚାଇ ॥

୧୩୨୮ (1921)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୯୭: ପାନ୍ଥପାଖିର ରିକ୍ତ କୁଳାୟ୍

ପାନ୍ଥପାଖିର ରିକ୍ତ କୁଳାୟ୍ ବନେର ଗୋପନ ଡାଳେ
କାନ ପେତେ ଓଇ ତାକିୟେ୍ ଆଛେ ପାତାର ଅନ୍ତରାଳେ ॥
ବାସାୟ୍-ଫେରା ଡାନାର ଶବ୍ଦ ନିଃଶେଷେ ସବ ହଲ ସ୍ତବ୍ଧ,
ସନ୍ଧ୍ୟାତାରାର ଜାଗଲ ମନ୍ତ୍ର ଦିନେର ବିଦାୟ୍-କାଲେ ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ଦିଲ ରୋମାଞ୍ଚିୟା୍ ତରଙ୍ଗ ସିନ୍ଧୁର,
ବନଚ୍ଛାୟା୍ର ରନ୍ଧ୍ରେ ରନ୍ଧ୍ରେ ଜାଗଲ ଆଲୋର ସୁର ।
ସୁପ୍ତିବିହୀନ ଶୂନ୍ୟତା ଯେ ସାରା ପ୍ରହର ବକ୍ଷେ ବାଜେ
ରାତେର ହାଓୟା୍ୟ୍ ମର୍ମରିତ ବେଣୁଶାଖାର ତାଲେ ॥

୯ ନଭେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୯୭: ବାଜେ କରୁଣ ସୁରେ

ବାଜେ କରୁଣ ସୁରେ ହାୟ୍ ଦୂରେ
ତବ ଚରଣତଲଚୁମ୍ବିତ ପନ୍ଥବୀଣା ।
ଏ ମମ ପାନ୍ଥଚିତ ଚଞ୍ଚଳ
ଜାନି ନା କୀ ଉଦ୍ଦେଶେ ॥
ଯୁଥୀଗନ୍ଧ ଅଶାନ୍ତ ସମୀରେ
ଧାୟ୍ ଉତଲା ଉଚ୍ଛ୍ୱାସେ,
ତେମନି ଚିତ୍ତ ଉଦାସୀ ରେ
ନିଦାରୁଣ ବିଚ୍ଛେଦେର ନିଶୀଥେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୯୮: ଜୀବନେ ପରମ ଲଗନ

ଜୀବନେ ପରମ ଲଗନ କୋରୋ ନା ହେଲା
କୋରୋ ନା ହେଲା ହେ ଗରବିନି ।
ବୃଥାଇ କାଟିବେ ବେଳା, ସାଙ୍ଗ ହବେ ଯେ ଖେଳା,
ସୁଧାର ହାଟେ ଫୁରାବେ ବିକିକିନି ହେ ଗରବିନି ॥
ମନେର ମାନୁଷ ଲୁକିୟେ ଆସେ, ଦାଁଡ଼ାୟେ ପାଶେ, ହାୟ୍
ହେସେ ଚଲେ ଯାୟ୍ ଜୋୟାର୍-ଜଲେ ଭାସିୟେ ଭେଲା-
ଦୁର୍ଲଭ ଧନେ ଦୁଃଖେର ପଣେ ଲଓ ଗୋ ଜିନି ହେ ଗରବିନି ॥
ଫାଗୁନ ଯଖନ ଯାବେ ଗୋ ନିୟେ ଫୁଲେର ଡାଲା ।
କୀ ଦିୟେ ତଖନ ଗାଁଥିବେ ତୋମାର ବରଣମାଲା
ହେ ବିରହିଣୀ ।
ବାଜବେ ବାଁଶି ଦୂରେର ହାଓୟାୟ୍,
ଚୋଖେର ଜଲେ ଶୂନ୍ୟେ ଚାଓୟାୟ୍ କାଟବେ ପ୍ରହର-
ବାଜବେ ବୁକେ ବିଦାୟ୍ପଥେର ଚରଣ ଫେଲା ଦିନଯାମିନୀ
ହେ ଗରବିନି ॥

୧୯୩୮(1938)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
ଗରବିନି ⟹ ଗରବିନୀ

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୧୯୯: ସଖୀ, ତୋରା ଦେଖେ

ସଖୀ, ତୋରା ଦେଖେ ଯା ଏବାର ଏଲ ସମୟ୍

ଆର ବିଳମ୍ବ ନୟ୍, ନୟ୍, ନୟ୍ ॥

କାଛେ ଏଲ ବେଳା, ମରଣ-ବାଁଚନେରଇ ଖେଳା,

ଘୁଚିଲ ସଂଶୟ୍ ।

ଆର ବିଳମ୍ବ ନୟ୍ ॥

ବାଁଧନ ଛିଁଡ଼ଲ ତରୀ,

ହଠାତ୍ ଦଖିନ-ହାଓୟାୟ୍-ହାଓୟାୟ୍ ପାଲ ଉଠିଲ ଭରି ।

ଢେଉ ଓଠେ ଓଇ ଖେପେ, ଓ ତୋର ହାଲ ଗେଲ ଯେ କେଁପେ,

ଘୂର୍ଣିଜଲେ ଡୁବେ ଗେଲ ସକଲ ଲଜ୍ଜା ଭୟ୍ ॥

୧୦ ଡିସେମ୍ବର ୧୯୩୮ (1938)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୮ ଲାଇନେ ‘ଓ ତୋର ହାଲ ଗେଲ ଯେ’ ⟹ ‘ଓ ଯେ ହାଲ ଗେଲ ତାର’

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨00: ଆମି ଆଶାୟ୍ ଆଶାୟ୍ ଥାକି

ଆମି ଆଶାୟ୍ ଆଶାୟ୍ ଥାକି ।
ଆମାର ତୃଷିତ-ଆକୁଳ ଆଁଖି ॥
ଘୁମେ-ଜାଗରଣେ-ମେଶା ପ୍ରାଣେ ସ୍ୱପନେର ନେଶା-
ଦୂର ଦିଗନ୍ତେ ଚେୟେ୍ କାହାରେ ଡାକି ॥
ବନେ ବନେ କରେ କାନାକାନି ଅଶ୍ରୁତ ବାଣୀ,
କୀ ଗାହେ ପାଖି ।
କୀ କବ ନା ପାଇ ଭାଷା, ମୋର ଜୀବନ ରଙିନ କୁୟାଶା
ଫେଲେଛେ ଢାକି ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୦୧: ଆମାର ନିଖିଲ ଭୁବନ ହାରାଲେମ

ଆମାର ନିଖିଲ ଭୁବନ ହାରାଲେମ ଆମି ଯେ ।
ବିଶ୍ୱବୀଣାୟ୍ ରାଗିଣୀ ଯାୟ୍ ଥାମି ଯେ ॥
ଗୃହହାରା ହୃଦୟ୍ ହାୟ୍ ଆଲୋହାରା ପଥେ ଧାୟ୍,
ଗହନ ତିମିରଗୁହାତଲେ ଯାଇ ନାମି ଯେ ॥
ତୋମାରି ନୟ଼ନେ ସନ୍ଧ୍ୟାତାରାର ଆଲୋ ।
ଆମାର ପଥେର ଅନ୍ଧକାରେ ଜ୍ୱାଲୋ ଜ୍ୱାଲୋ ।
ମରୀଚିକାର ପିଛେ ପିଛେ ତୃଷ୍ଣାତପ୍ତ ପ୍ରହର କେଟେଛେ ମିଛେ,
ଦିନ-ଅବସାନେ
ତୋମାରି ହୃଦୟେ୍ ଶାନ୍ତ-ପାନ୍ଥ ଅମୃତତୀର୍ଥଗାମୀ ଯେ ॥

୧୯୩୮(1938)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ବିଶ୍ୱବୀଣାୟ୍ ⟹ ବିଶ୍ୱବୀଣାର
୩ ଲାଇନେ 'ହୃଦୟ୍ ହାୟ୍' ⟹ 'ହୃଦୟ୍ ଯାୟ୍'
୩ ଲାଇନେ 'ପଥେ ଧାୟ୍' ⟹ 'ପଥେ ହାୟ୍'
୫ ଲାଇନେ ତୋମାରି ⟹ ତୋମାରଇ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୦୭: ନା ନା, ଭୁଲ କୋରୋ ନା ଗୋ

ନା ନା, ଭୁଲ କୋରୋ ନା ଗୋ, ଭୁଲ କୋରୋ ନା,
ଭୁଲ କୋରୋ ନା ଭାଲୋବାସାୟ୍ ।
ଭୁଲାୟୋ ନା, ଭୁଲାୟୋ ନା, ଭୁଲାୟୋ ନା ନିଷ୍ଫଲ ଆଶାୟ୍ ॥
ବିଚ୍ଛେଦଦୁଃଖ ନିୟେ ଆମି ଥାକି, ଦେୟେ ନା ସେ ଫାଁକି,
ପରିଚିତ ଆମି ତାରି ଭାଷାୟ୍ ॥
ଦୟାର ଛଲେ ତୁମି ହୋୟୋ ନା ନିଦୟ୍ ॥
ହୃଦୟ୍ ଦିତେ ଚେୟେ ଭେଙୋ ନା ହୃଦୟ୍ ।
ରେଖୋ ନା ଲୁବ୍ଧ କରେ, ମରଣେର ବାଁଶିତେ ମୁଗ୍ଧ କରେ
ଟେନେ ନିୟେ ଯେୟୋ ନା ସର୍ବନାଶାୟ୍ ॥

୧୯୩୮(1938)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଜାଇନେ ତାରି ⟹ ତାର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୦୩: ଭୁଲ କରେଛିନୁ, ଭୁଲ ଭେଙେଛେ

ଭୁଲ କରେଛିନୁ, ଭୁଲ ଭେଙେଛେ ।
ଜେଗେଛି, ଜେନେଛି- ଆର ଭୁଲ ନୟ, ଭୁଲ ନୟ ॥
ମାୟାର ପିଛେ-ପିଛେ ଫିରେଛି, ଜେନେଛି ସ୍ୱପନସମ ସବ ମିଛେ-
ବିଁଧେଛେ କାଁଟା ପ୍ରାଣେ- ଏ ତୋ ଫୁଲ ନୟ, ଫୁଲ ନୟ ॥
ଭାଲୋବାସା ହେଲା କରିବ ନା,
ଖେଲା କରିବ ନା ନିୟେ ମନ- ହେଲା କରିବ ନା ।
ତବ ହୃଦୟେ ସଖୀ, ଆଶ୍ରୟ ମାଗି ।
ଅତଲ ସାଗର ସଂସାରେ ଏ ତୋ କୂଲ ନୟ, କୂଲ ନୟ ॥

୧୯୩୮(1938)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ନିୟେ ⟹ ଲୟେ

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୦୪: ଡେକୋ ନା ଆମାରେ, ଡେକୋ ନା

ଡେକୋ ନା ଆମାରେ, ଡେକୋ ନା, ଡେକୋ ନା ।
ଚଲେ ଯେ ଏସେଛେ ମନେ ତାରେ ରେଖୋ ନା ॥
ଆମାର ବେଦନା ଆମି ନିୟେ ଏସେଛି,
ମୂଲ୍ୟ ନାହି ଚାଇ ଯେ ଭାଲୋବେସେଛି,
କୃପାକଣା ଦିୟେ ଆଁଖିକୋଣେ ଫିରେ ଦେଖୋ ନା ॥
ଆମାର ଦୁଃଖଜୋୟାରେର ଜଲସ୍ରୋତେ
ନିୟେ ଯାବେ ମୋରେ ସବ ଲାଞ୍ଛନା ହତେ ।
ଦୂରେ ଯାବ ଯବେ ସରେ ତଖନ ଚିନିବେ ମୋରେ-
ଆଜ ଅବହେଲା ଛଲନା ଦିୟେ ଢେକୋ ନା ॥

୧୯୩୮(1938)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୦୫: ଯେ ଛିଲ ଆମାର ସ୍ୱପନଚାରିଣୀ

ଯେ ଛିଲ ଆମାର ସ୍ୱପନଚାରିଣୀ
ତାରେ ବୁଝିତେ ପାରି ନି ।
ଦିନ ଚଲେ ଗେଛେ ଖୁଁଜିତେ ଖୁଁଜିତେ ॥
ଶୁଭଖନେ କାଛେ ଡାକିଲେ,
ଲଜ୍ଜା ଆମାର ଢାକିଲେ ଗୋ,
ତୋମାରେ ସହଜେ ପେରେଛି ବୁଝିତେ ॥
କେ ମୋରେ ଫିରାବେ ଅନାଦରେ,
କେ ମୋରେ ଡାକିବେ କାଛେ,
କାହାର ପ୍ରେମେର ବେଦନାୟ୍ ଆମାର ମୂଲ୍ୟ ଆଛେ,
ଏ ନିରନ୍ତର ସଂଶୟେ ହାୟ୍ ପାରି ନେ ଯୁଝିତେ-
ଆମି ତୋମାରେଇ ଶୁଧୁ ପେରେଛି ବୁଝିତେ ॥

୨୨ ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୪୫ (1938)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୨୦୭: ହାୟ୍ ହତଭାଗିନୀ

ହାୟ୍ ହତଭାଗିନୀ,
ସ୍ରୋତେ ବୃଥା ଗେଲ ଭେସେ-
କୂଲେ ତରୀ ଲାଗେ ନି, ଲାଗେ ନି ॥
କାଟାଲି ବେଲା ବୀଣାତେ ସୁର ବେଁଧେ, କଠିନ ଟାନେ ଉଠଲ କେଁଦେ,
ଛିନ୍ନ ତାରେ ଥେମେ ଗେଲ ଯେ ରାଗିଣୀ ॥
ଏଇ ପଥେର ଧାରେ ଏସେ
ଡେକେ ଗେଛେ ତୋରେ ସେ ।
ଫିରାୟେ ଦିଲି ତାରେ ରୁଦ୍ଧଦ୍ୱାରେ-
ବୁକେ ଜ୍ୱଲେ ଗେଲ ଗୋ, କ୍ଷମା ତବୁଓ କେନ ମାଗି ନି ॥

୧୯୩୮(1938)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୦୭: କୋନ୍ ସେ ଝଡ଼େର ଭୁଲ

କୋନ୍ ସେ ଝଡ଼େର ଭୁଲ
ଝରିୟେ ଦିଲ ଫୁଲ,
ପ୍ରଥମ ଯେମନି ତରୁଣ ମାଧୁରୀ ମେଲେଛିଲ ଏ ମୁକୁଲ, ହାୟ୍ ରେ ॥
ନବ ପ୍ରଭାତେର ତାରା
ସନ୍ଧ୍ୟାବେଲାୟ୍ ହୟେଛେ ପଥହାରା ।
ଅମରାବତୀର ସୁରଯୁବତୀର ଏ ଛିଲ କାନେର ଦୁଲ, ହାୟ୍ ରେ ॥
ଏ ଯେ ମୁକୁଟଶୋଭାର ଧନ ।
ହାୟ୍ ଗୋ ଦରଦୀ କେହ ଥାକ ଯଦି ଶିରେ କରୋ ପରଶନ ।
ଏ କି ସ୍ରୋତେ ଯାବେ ଭେସେ- ଦୂର୍ ଦୟାହୀନ ଦେଶେ
କୋନ୍ଖାନେ ପାବେ କୂଲ, ହାୟ୍ ରେ ॥

୧୯୩୮(1938)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର୍ ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ 'ଶିରେ କରୋ' ⟹ 'ଶିରେ ଦାଓ'

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୦୮: ଛି ଛି, ମରି ଲାଜେ

ଛି ଛି, ମରି ଲାଜେ-
କେ ସାଜାଲେ ମୋରେ ମିଛେ ସାଜେ । ହାୟ୍ ॥
ବିଧାତାର ନିଷ୍ଠୁର ବିଦ୍ରୁପେ ନିୟେ୍ ଏଲେ ଚୁପେ ଚୁପେ
ମୋରେ ତୋମାଦେର ଦୁଜନେର ମାଝେ ॥
ଆମି ନାଇ, ଆମି ନାଇ- ଆଦରିଣୀ ଲହୋ ଠାଁଇ
ଯେଥା ତବ ଆସନ ବିରାଜେ । ହାୟ୍ ॥

୧୯୩୮(1938)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୨୦୯: ଶୁଭ ମିଳନଲଗନେ ବାଜୁକ

ଶୁଭ ମିଳନଲଗନେ ବାଜୁକ ବାଁଶି

ମେଘମୁକ୍ତ ଗଗନେ ଜାଗୁକ ହାସି

କତ ଦୁଖେ କତ ଦୂରେ ଦୂରେ ଆଁଧାରସାଗର ଘୁରେ ଘୁରେ

ସୋନାର ତରୀ ତୀରେ ଏଲ ଭାସି ।

ପୂର୍ଣ୍ଣିମା-ଆକାଶେ ଜାଗୁକ ହାସି ॥

ଓଗୋ ପୁରବାଳା,

ଆନୋ ସାଜିୟେ ବରଣଡାଲା,

ଯୁଗଲମିଳନମହୋତ୍ସବେ ଶୁଭ ଶଙ୍ଖରବେ

ବସନ୍ତେର ଆନନ୍ଦ ଦାଓ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସି ।

ପୂର୍ଣ୍ଣିମା-ଆକାଶେ ଜାଗୁକ ହାସି ॥

୧୯୩୮(1938)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୦: ଆର ନହେ, ଆର ନହେ

ଆର ନହେ, ଆର ନହେ-
ବସନ୍ତବାତାସ କେନ ଆର ଶୁଷ୍କ ଫୁଲେ ବହେ ॥
ଲଗ୍ନ ଗେଲ ବୟେ୍ ସକଲ ଆଶା ଲୟେ୍,
ଏ କୋନ୍ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଲୋ ଏ ଯେ ବକ୍ଷ ଆମାର ଦହେ ॥
କାନନ ମରୁ ହଲ,
ଆଜ ଏଇ ସନ୍ଧ୍ୟା-ଅନ୍ଧକାରେ ସେଥାୟ୍ କୀ ଫୁଲ ତୋଲୋ ।
କାହାର ଭାଗ୍ୟ ହତେ ବରଣମାଲା ହରଣ କରୋ,
ଭାଙା ଡାଲି ଭରୋ-
ମିଲନମାଲାର କଣ୍ଟକଭାର କଣ୍ଠେ କି ଆର ସହେ ॥

୧୯୩୮(1938)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୧: ଛିନ୍ନ ଶିକଳ ପାୟେ ନିୟେ

ଛିନ୍ନ ଶିକଳ ପାୟେ ନିୟେ ଓରେ ପାଖି,
ଯା ଉଡ଼େ, ଯା ଉଡ଼େ, ଯା ରେ ଏକାକୀ ॥
ବାଜବେ ତୋର ପାୟେ ସେଇ ବନ୍ଧ, ପାଖାତେ ପାବି ଆନନ୍ଦ,
ଦିଶାହାରା ମେଘ ଯେ ଗେଲ ଡାକି ॥
ନିର୍ମଳ ଦୁଃଖ ଯେ ସେଇ ତୋ ମୁକ୍ତି ନିର୍ମଳ ଶୂନ୍ୟେର ପ୍ରେମେ-
ଆତ୍ମବିଡ଼ମ୍ବନା ଦାରୁଣ ଲଜ୍ଜା, ନିଃଶେଷେ ଯାକ ସେ ଥେମେ ।
ଦୁରାଶାୟ ଯେ ମରାବାଁଚାୟ ଏତ ଦିନ ଛିଲି ତୋର ଖାଁଚାୟ,
ଧୂଲିତଲେ ତାରେ ଯାବି ରାଖି ॥

୧୯୩୮(1938)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୨: ଯାକ ଛିଁଡ଼େ, ଯାକ

ଯାକ ଛିଁଡ଼େ, ଯାକ ଛିଁଡ଼େ ଯାକ ମିଥ୍ୟାର ଜାଲ ।
ଦୁଃଖେର ପ୍ରସାଦେ ଏଲ ଆଜି ମୁକ୍ତିର କାଲ ॥
ଏଇ ଭାଲୋ ଓଗୋ ଏଇ ଭାଲୋ ବିଚ୍ଛେଦବହ୍ନିଶିଖାର ଆଲୋ,
ନିଷ୍ଠୁର ସତ୍ୟ କରୁକ ବରଦାନ-
ଘୁଚେ ଯାକ ଛଲନାର ଅନ୍ତରାଳ ॥
ଯାଓ ପ୍ରିୟ, ଯାଓ ତୁମି ଯାଓ ଜୟରଥେ-
ବାଧା ଦିବ ନା ପଥେ,
ବିଦାୟ୍ ନେବାର ଆଗେ ମନ ତବ ସ୍ୱପ୍ନ ହତେ ଯେନ ଜାଗେ-
ନିର୍ମଲ ହୋକ ହୋକ ସବ ଜଞ୍ଜାଲ ॥

୧୯୩୮(1938)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୩: ଦୁଃଖେର ଯଜ୍ଞ-ଅନଲ-ଜ୍ୱଲନେ

ଦୁଃଖେର ଯଜ୍ଞ-ଅନଲ-ଜ୍ୱଲନେ ଜନ୍ମେ ଯେ ପ୍ରେମ
ଦୀପ୍ତ ସେ ହେମ,
ନିତ୍ୟ ସେ ନିଃସଂଶୟ,
ଗୌରବ ତାର ଅକ୍ଷୟ୍ ॥
ଦୁରାକାଙ୍କ୍ଷାର ପରପାରେ ବିରହତୀର୍ଥେ କରେ ବାସ
ଯେଥା ଜ୍ୱଲେ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋମାଗ୍ନିଶିଖାୟ୍ ଚିରନୈରାଶ-
ତୃଷ୍ଣାଦାହନମୁକ୍ତ ଅନୁଦିନ ଅମଳିନ ରୟ୍ ।
ଗୌରବ ତାର ଅକ୍ଷୟ୍ ॥
ଅଶ୍ରୁ-ଉତ୍ସ-ଜଳ-ସ୍ନାନେ ତାପସ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ୍
ଆପନାରେ ଆହୁତି-ଦାନେ ହଲ ସେ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ୍ ।
ଗୌରବ ତାର ଅକ୍ଷୟ୍ ॥

୧୯୩୮(1938)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୪: ଆମାର ମନ କେମନ କରେ

ଆମାର ମନ କେମନ କରେ-
କେ ଜାନେ, କେ ଜାନେ, କେ ଜାନେ କାହାର ତରେ ॥
ଅଲଖ ପଥେର ପାଖି ଗେଲ ଡାକି,
ଗେଲ ଡାକି ସୁଦୂର ଦିଗନ୍ତରେ ॥
ଭାବନାକେ ମୋର ଧାଓୟାୟ୍
ସାଗରପାରେର ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ ।
ସ୍ୱପନବଳାକା ମେଲେଛେ ପାଖା,
ଆମାୟ୍ ବେଁଧେଛେ କେ ସୋନାର ପିଞ୍ଜରେ ଘରେ ॥

୨୭ ନଭେମ୍ବର ୧୯୩୮(1938)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ମେଲେଛେ ପାଖା' ⟹ 'ମେଲେଛେ ଓଇ ପାଖା'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୫: ଗୋପନ କଥାଟି ରବେ ନା

ଗୋପନ କଥାଟି ରବେ ନା ଗୋପନେ,
ଉଠିଲ ଫୁଟିୟା ନୀରବ ନୟନେ ।
ନା ନା ନା, ରବେ ନା ଗୋପନେ ॥

ବିଭଲ ହାସିତେ
ବାଜିଲ ବାଁଶିତେ,
ସ୍ଫୁରିଲ ଅଧରେ ନିଭୃତ ସ୍ୱପନେ ।
ନା ନା ନା, ରବେ ନା ଗୋପନେ ॥
ମଧୁପ ଗୁଞ୍ଜରିଲ,
ମଧୁର ବେଦନାୟ୍ ଆଲୋକପିୟାସି
ଅଶୋକ ମୁଞ୍ଜରିଲ ।
ହୃଦୟ୍ଶତଦଲ
କରିଛେ ଟଲମଲ
ଅରୁଣ ପ୍ରଭାତେ କରୁଣ ତପନେ ।
ନା ନା ନା, ରବେ ନା ଗୋପନେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୪୫ (1939)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୬: ବଲୋ ସଖୀ, ବଲୋ ତାରି ନାମ

ବଲୋ ସଖୀ, ବଲୋ ତାରି ନାମ
ଆମାର କାନେ କାନେ
ଯେ ନାମ ବାଜେ ତୋମାର ପ୍ରାଣେର ବୀଣାର
ତାନେ ତାନେ ॥
ବସନ୍ତବାତାସେ ବନବୀଥିକାୟ୍
ସେ ନାମ ମିଲେ ଯାବେ
ବିରହୀବିହଙ୍ଗକଲଗୀତିକାୟ୍ ।
ସେ ନାମ ମଦିର ହବେ ଯେ ବକୁଳଘ୍ରାଣେ ॥
ନା ହୟ୍ ସଖୀଦେର ମୁଖେ ମୁଖେ
ସେ ନାମ ଦୋଲା ଖାବେ ସକୌତୁକେ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରାତେ ଏକା ଯବେ
ଅକାରଣେ ମନ ଉତଲା ହବେ
ସେ ନାମ ଶୁନାଇବ ଗାନେ ଗାନେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୪୫ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୩୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୩୮୬) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ବିରହୀବିହଙ୍ଗକଲଗୀତିକାୟ୍ ⟹ ବିରହୀ ବିହଙ୍ଗ କଲଗୀତିକାୟ୍

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୭: ଅଜାନା ସୁର କେ ଦିୟେ ଯାୟ୍

ଅଜାନା ସୁର କେ ଦିୟେ ଯାୟ୍ କାନେ କାନେ ।
ଭାବନା ଆମାର ଯାୟ୍ ଭେସେ ଯାୟ୍ ଗାନେ ଗାନେ ॥
ବିସ୍ମୃତ ଜନ୍ମେର ଛାୟାଲୋକେ   ହାରିୟେ-ଯାଓୟା ବୀଣାର ଶୋକେ
ଫାଗୁନ-ହାଓୟାୟ୍ କେଁଦେ ଫିରେ ପଥହାରା ରାଗିଣୀ ।
କୋନ୍ ବସନ୍ତେର ମିଲନରାତେ ତାରାର ପାନେ
ଭାବନା ଆମାର ଯାୟ୍ ଭେସେ ଯାୟ୍ ଗାନେ ଗାନେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୪୫ (1939)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୮: ଧରା ସେ ଯେ ଦେୟ୍ ନାଇ

ଧରା ସେ ଯେ ଦେୟ୍ ନାଇ, ଦେୟ୍ ନାଇ,
ଯାରେ ଆମି ଆପନାରେ ସଁପିତେ ଚାଇ ।
କୋଥା ସେ ଯେ ଆଛେ ସଙ୍ଗୋପନେ
ପ୍ରତିଦିନ ଶତ ତୁଚ୍ଛେର ଆଡ଼ାଲେ ଆଡ଼ାଲେ ॥
ଏସୋ ମମ ସାର୍ଥକ ସ୍ୱପ୍ନ
କରୋ ମମ ଯୌବନ ସୁନ୍ଦର,
ଦକ୍ଷିଣବାୟୁ ଆନୋ ପୁଷ୍ପବନେ ।
ଘୁଚାଓ ବିଷାଦେର କୁହେଲିକା,
ନବ ପ୍ରାଣମନ୍ତ୍ରେର ଆନୋ ବାଣୀ ।
ପିପାସିତ ଜୀବନେର କ୍ଷୁବ୍ଧ ଆଶା
ଆଁଧାରେ ଆଁଧାରେ ଖୋଁଜେ ଭାଷା
ଶୂନ୍ୟେ ପଥହାରା ପବନେର ଛନ୍ଦେ,
ଝରେ-ପଡ଼ା ବକୁଲେର ଗନ୍ଧେ ॥

୧୯୩୯(1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୋପନେ ⟹ ସଂଗୋପନେ
୬ ଲାଇନେ ମମ ⟹ ମୋର

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୯: କୋନ୍ ବାଁଧନେର ଗ୍ରନ୍ଥି

କୋନ୍ ବାଁଧନେର ଗ୍ରନ୍ଥି ବାଁଧିଲ ଦୁଇ ଅଜାନାରେ
ଏ କୀ ସଂଶୟେରଇ ଅନ୍ଧକାରେ ।
ଦିଶେହାରା ହାଓୟାୟ୍ ତରଙ୍ଗଦୋଲାୟ୍
ମିଲନତରଣୀଖାନି ଧାୟ୍ ରେ
କୋନ୍ ବିଚ୍ଛେଦେର ପାରେ ॥

୧୯୩୯(1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଦିଶେହାରା ⟹ ଦିଶାହାରା

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୨୦: ଓଗୋ କିଶୋର, ଆଜି

ଓଗୋ କିଶୋର, ଆଜି ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ ପରାନ ମମ ଜାଗେ ।
ନବୀନ କବେ କରିବେ ତାରେ ରଙିନ ତବ ରାଗେ ॥
ଭାବନାଗୁଲି ବାଁଧନଖୋଲା ରଚିୟା ଦିବେ ତୋମାର ଦୋଲା,
ଦାଁଡ଼ିୟୋ ଆସି ହେ ଭାବେ-ଭୋଲା, ଆମାର ଆଁଖି-ଆଗେ ॥

ଦୋଲେର ନାଚେ ବୁଝି ଗୋ ଆଛ ଅମରାବତୀପୁରେ-
ବାଜାଓ ବେଣୁ ବୁକେର କାଛେ, ବାଜାଓ ବେଣୁ ଦୂରେ ।
ଶରମ ଭୟ ସକଲି ତ୍ୟେଜେ ମାଧବୀ ତାଇ ଆସିଲ ସେଜେ-
ଶୁଧାୟ ଶୁଧୁ, 'ବାଜାୟ କେ ଯେ ମଧୁର ମଧୁସୁରେ !'
ଗଗନେ ଶୁନି ଏକି ଏ କଥା, କାନନେ କୀ ଯେ ଦେଖି ।
ଏକି ମିଲନଚଞ୍ଚଲତା, ବିରହବ୍ୟଥା ଏକି ।
ଆଁଚଲ କାଁପେ ଧରାର ବୁକେ, କୀ ଜାନି ତାହା ସୁଖେ ନା ଦୁଖେ-
ଧରିତେ ଯାରେ ନା ପାରେ ତାରେ ସ୍ୱପନେ ଦେଖିଛେ କି ।

ଲାଗିଲ ଦୋଲ ଜଲେ ସ୍ଥଲେ, ଜାଗିଲ ଦୋଲ ବନେ ବନେ-
ସୋହାଗିନିର ହୃଦୟତଲେ ବିରହିଣୀର ମନେ ମନେ ।
ମଧୁର ମୋରେ ବିଧୁର କରେ ସୁଦୂର କାର ବେଣୁର ସ୍ୱରେ,
ନିଖିଲ ହିୟା କିସେର ତରେ ଦୁଲିଛେ ଅକାରଣେ ।

ଆନୋ ଗୋ ଆନୋ ଭରିୟା ଡାଲି କରବୀମାଲା ଲୟେ,
ଆନୋ ଗୋ ଆନୋ ସାଜାୟେ ଥାଲି କୋମଲ କିଶଲୟେ ।
ଏସୋ ଗୋ ପୀତ ବସନେ ସାଜି, କୋଲେତେ ବୀଣା ଉଠୁକ ବାଜି
ଧ୍ୟାନେତେ ଆର ଗାନେତେ ଆଜି ଯାମିନୀ ଯାକ ବୟେ ।

ଏସୋ ଗୋ ଏସୋ ଦୋଲବିଲାସୀ ବାଣୀତେ ମୋର ଦୋଲୋ,
ଛନ୍ଦେ ମୋର ଚକିତେ ଆସି ମାତିୟେ ତାରେ ତୋଲୋ ।
ଅନେକ ଦିନ ବୁକେର କାଛେ ରସେର ସ୍ରୋତ ଥମକି ଆଛେ,
ନାଚିବେ ଆଜି ତୋମାର ନାଚେ ସମୟ ତାରି ହଲ ॥

୨୮ ଫାଲ୍गୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୨୧: ତୁମି କୋନ୍ ଭାଙନେର ପଥେ

ତୁମି କୋନ୍ ଭାଙନେର ପଥେ ଏଲେ ସୁପ୍ତରାତେ ।
ଆମାର ଭାଙଲ ଯା ତା ଧନ୍ୟ ହଲ ଚରଣପାତେ ॥
ଆମି ରାଖବ ଗେଁଥେ ତାରେ ରକ୍ତମଣିର ହାରେ,
ବକ୍ଷେ ଦୁଲିବେ ଗୋପନେ ନିଭୃତ ବେଦନାତେ ॥
ତୁମି କୋଲେ ନିୟେଛିଲେ ସେତାର, ମୀଡ଼ ଦିଲେ ନିଷ୍ଠୁର କରେ-
ଛିନ୍ନ ଯବେ ହଲ ତାର ଫେଲେ ଗେଲେ ଭୂମି-'ପରେ ।
ନୀରବ ତାହାରି ଗାନ ଆମି ତାଇ ଜାନି ତୋମାରି ଦାନ-
ଫେରେ ସେ ଫାଲ୍ଗୁନ-ହାଓୟାୟ୍-ହାଓୟାୟ୍ ସୁରହାରା ମୂର୍ଛନାତେ ॥

୧୨ ଜୁଲାଇ ୧୯୩୯ (1939)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୨୨: ଆମି ତୋମାର ସଙ୍ଗେ ବେଁଧେଛି

ଆମି ତୋମାର ସଙ୍ଗେ ବେଁଧେଛି ଆମାର ପ୍ରାଣ ସୁରେର ବାଁଧନେ-
ତୁମି ଜାନ ନା, ଆମି ତୋମାରେ ପେୟେଛି ଅଜାନା ସାଧନେ ॥
ସେ ସାଧନାୟ୍ ମିଶିୟା ଯାୟ୍ ବକୁଳଗନ୍ଧ,
ସେ ସାଧନାୟ୍ ମିଲିୟା ଯାୟ୍ କବିର ଛନ୍ଦ-
ତୁମି ଜାନ ନା, ଢେକେ ରେଖେଛି ତୋମାର ନାମ
ରଙିନ ଛାୟାର ଆଚ୍ଛାଦନେ ॥
ତୋମାର ଅରୂପ ମୂର୍ତିଖାନି
ଫାଲ୍ଗୁନେର ଆଲୋତେ ବସାଇ ଆନି ।
ବାଁଶରି ବାଜାଇ ଲଲିତ-ବସନ୍ତେ, ସୁଦୂର ଦିଗନ୍ତେ
ସୋନାର ଆଭାୟ୍ କାଁପେ ତବ ଉତ୍ତରୀ
ଗାନେର ତାନେର ସେ ଉନ୍ମାଦନେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୫ (1939)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୨୩: ଏଇ ଉଦାସୀ ହାଓୟାର ପଥେ ପଥେ

ଏଇ ଉଦାସୀ ହାଓୟାର ପଥେ ପଥେ ମୁକୁଳଗୁଳି ଝରେ;
ଆମି କୁଡ଼ିୟେ ନିୟେଛି, ତୋମାର ଚରଣେ ଦିୟେଛି-
ଲହୋ ଲହୋ କରୁଣ କରେ ॥
ଯଖନ ଯାବ ଚଲେ ଓରା ଫୁଟବେ ତୋମାର କୋଲେ,
ତୋମାର ମାଳା ଗାଁଥାର ଆଙୁଲଗୁଲି ମଧୁର ବେଦନଭରେ
ଯେନ ଆମାୟ ସ୍ମରଣ କରେ ॥
ବଉକଥାକଓ ତନ୍ଦ୍ରାହାରା ବିଫଲ ବ୍ୟଥାୟ ଡାକ ଦିୟେ ହୟ ସାରା
ଆଜି ବିଭୋର ରାତେ ।
ଦୁଜନେର କାନାକାନି କଥା ଦୁଜନେର ମିଲନବିହ୍ୱଲତା,
ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାଧାରାୟ ଯାୟ ଭେସେ ଯାୟ ଦୋଲେର ପୂର୍ଣ୍ଣିମାତେ ।
ଏଇ ଆଭାସଗୁଲି ପଡ଼ବେ ମାଳାୟ ଗାଁଥା କାଲକେ ଦିନେର ତରେ
ତୋମାର ଅଳସ ଦ୍ୱିପ୍ରହରେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୫ (1939)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୨୪: ବସନ୍ତ ସେ ଯାୟ୍ ତୋ ହେସେ

ବସନ୍ତ ସେ ଯାୟ୍ ତୋ ହେସେ, ଯାବାର କାଳେ
ଶେଷ କୁସୁମେର ପରଶ ରାଖେ ବନେର ଭାଳେ ॥
ତେମନି ତୁମି ଯାବେ ଜାନି, ସଙ୍ଗେ ଯାବେ ହାସିଖାନି-
ଅଳକ ହତେ ପଡ଼ବେ ଅଶୋକ ବିଦାୟ୍-ଥାଳେ ॥
ରଇବ ଏକା ଭାସାନ-ଖେଳାର ନଦୀର ତଟେ,
ବେଦନାହୀନ ମୁଖେର ଛବି ସ୍ମୃତିର ପଟେ-
ଅବସାନେର ଅସ୍ତ-ଆଲୋ ତୋମାର ସାଥି, ସେଇ ତୋ ଭାଲୋ-
ଛାୟା ସେ ଥାକ୍ ମିଳନଶେଷେର ଅନ୍ତରାଳେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୫ (1939)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୨୫: ମମ ଦୁଃଖେର ସାଧନ

ମମ ଦୁଃଖେର ସାଧନ ଯବେ କରିନୁ ନିବେଦନ ତବ ଚରଣତଳେ
ଶୁଭଲଗନ ଗେଲ ଚଲେ,
ପ୍ରେମେର ଅଭିଷେକ କେନ ହଲ ନା ତବ ନୟନଜଲେ ॥
ରସେର ଧାରା ନାମିଲ ନା, ବିରହେ ତାପେର ଦିନେ ଫୁଲ ଗେଲ ଶୁକାୟେ୍-
ମାଲା ପରାନୋ ହଲ ନା ତବ ଗଲେ ॥
ମନେ ହୟେଛିଲ ଦେଖେଛିନୁ କରୁଣା ତବ ଆଁଖିନିମେଷେ,
ଗେଲ ସେ ଭେସେ ।
ଯଦି ଦିତେ ବେଦନାର ଦାନ, ଆପନି ପେତେ ତାରେ ଫିରେ
ଅମୃତଫଲେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୬୭: ବାଣୀ ମୋର ନାହି

ବାଣୀ ମୋର ନାହି,

ସ୍ତବ୍ଧ ହୃଦୟ ବିଛାୟେ ଚାହିତେ ଶୁଧୁ ଜାନି ॥

ଆମି ଅମାବିଭାବରୀ ଆଲୋହାରା,

ମେଲିୟା ଅଗଣ୍ୟ ତାରା

ନିଷ୍ଫଳ ଆଶାୟ ନିଃଶେଷ ପଥ ଚାହି ॥

ତୁମି ଯବେ ବାଜାଓ ବାଁଶି ସୁର ଆସେ ଭାସି

ନୀରବତାର ଗଭୀରେ ବିହ୍ୱଳ ବାୟେ

ନିଦ୍ରାସମୁଦ୍ର ପାରାୟେ ।

ତୋମାର ସୁରେର ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ତୋମାରେ ଦିଇ ଫିରାୟେ,

କେ ଜାନେ ସେ କି ପଶେ ତବ ସ୍ୱପ୍ନେର ତୀରେ

ବିପୁଲ ଅନ୍ଧକାର ବାହି ॥

ପ୍ରଃ ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୨୭: ଆଜି ଦକ୍ଷିଣପବନେ

ଆଜି ଦକ୍ଷିଣପବନେ

ଦୋଲା ଲାଗିଲ ବନେ ବନେ ॥

ଦିକ୍‌ଲଲନାର ନୃତ୍ୟଚଞ୍ଚଲ ମଞ୍ଜୀରଧ୍ୱନି ଅନ୍ତରେ ଓଠେ ରନରନି

ବିରହବିହ୍ୱଳ ହୃତ୍‌ସ୍ପନ୍ଦନେ ॥

ମାଧବୀଲତାୟ୍ ଭାଷାହାରା ବ୍ୟାକୁଲତା

ପଲ୍ଲବେ ପଲ୍ଲବେ ପ୍ରଲପିତ କଲରବେ ।

ପ୍ରଜାପତିର ପାଖା ଦିକେ ଦିକେ ଲିପି ନିୟେ ଯାୟ୍

ଉତ୍ସବ-ଆମନ୍ତ୍ରଣେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୫ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ ପାଖା ⟹ ପାଖାୟ୍

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୬୮: ଯଦି ହାୟ୍ ଜୀବନ ପୂରଣ

ଯଦି ହାୟ୍ ଜୀବନ ପୂରଣ ନାଇ ହଲ ମମ ତବ ଅକୃପଣ କରେ,

ମନ ତବୁ ଜାନେ ଜାନେ-

ଚକିତ କ୍ଷଣିକ ଆଲୋଛାୟା ତବ ଆଲିପନ ଆଁକିୟା ଯାୟ୍

ଭାବନାର ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ ॥

ବୈଶାଖେର ଶୀର୍ଣ୍ଣ ନଦୀ ଭରା ସ୍ରୋତେର ଦାନ ନା ପାୟ୍ ଯଦି

ତବୁ ସଙ୍କୁଚିତ ତୀରେ ତୀରେ

କ୍ଷୀଣ ଧାରାୟ୍ ପଲାତକ ପରଶଖାନି ଦିୟେ ଯାୟ୍,

ପିୟାସି ଲୟ୍ ତାହା ଭାଗ୍ୟ ମାନି ॥

ମମ ଭୀରୁ ବାସନାର ଅଞ୍ଜଳିତେ

ଯତଟୁକୁ ପାଇ ରୟ୍ ଉଚ୍ଛଳିତେ ।

ଦିବସେର ଦୈନ୍ୟେର ସଞ୍ଚୟ୍ ଯତ

ଯତ୍ନେ ଧରେ ରାଖି,

ସେ ଯେ ରଜନୀର ସ୍ୱପ୍ନେର ଆୟୋଜନ ॥

୩୦ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୩୯ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଶେଷ ତିନ ଲାଇନ:

ଦିବସେର ଦୈନ୍ୟେର $\Longrightarrow$ ମମ ଦିବସେର ଦୈନ୍ୟେର

ଯତ୍ନେ, ସ୍ୱପ୍ନେର $\Longrightarrow$ ଯତନେ, ସ୍ୱପନେର

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୨୯: ଆମାର ଆପନ ଗାନ ଆମାର ଅଗୋଚରେ

ଆମାର ଆପନ ଗାନ ଆମାର ଅଗୋଚରେ ଆମାର ମନ ହରଣ କରେ,

ନିୟେ ସେ ଯାୟ ଭାସାୟେ ସକଲ ସୀମାରଇ ପାରେ ॥

ଓଇ-ଯେ ଦୂରେ କୂଳେ କୂଳେ ଫାଲ୍ଗୁନ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ଫୁଲେ ଫୁଲେ-

ସେଥା ହତେ ଆସେ ଦୁରନ୍ତ ହାଓୟା, ଲାଗେ ଆମାର ପାଲେ ॥

କୋଥାୟ ତୁମି ମମ ଅଜାନା ସାଥି,

କାଟାଓ ବିଜନେ ବିରହରାତି,

ଏସୋ ଏସୋ ଉଧାଓ ପଥେର ଯାତ୍ରୀ-

ତରୀ ଆମାର ଟଲୋମଲୋ ଭରା ଜୋୟାରେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୫ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

୮ ଲାଇନେ ଟଲୋମଲୋ ⟹ ଟଲମଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୩୦: ଅଧରା ମାଧୁରୀ ଧରେଛି

ଅଧରା ମାଧୁରୀ ଧରେଛି ଛନ୍ଦୋବନ୍ଧନେ ।
ଓ ଯେ ସୁଦୂର ରାତେର ପାଖି
ଗାହେ ସୁଦୂର ରାତେର ଗାନ ॥
ବିଗତ ବସନ୍ତେର ଅଶୋକରକ୍ତରାଗେ ଓର ରଙିନ ପାଖା,
ତାରି ଝରା ଫୁଲେର ଗନ୍ଧ ଓର ଅନ୍ତରେ ଢାକା ॥
ଓଗୋ ବିଦେଶିନୀ,
ତୁମି ଡାକୋ ଓରେ ନାମ ଧରେ,
ଓ ଯେ ତୋମାରି ଚେନା ।
ତୋମାରି ଦେଶେର ଆକାଶ ଓ ଯେ ଜାନେ, ତୋମାର ରାତେର ତାରା,
ତୋମାରି ବକୁଳବନେର ଗାନେ ଓ ଦେୟ ସାଡ଼ା-
ନାଚେ ତୋମାରି କଙ୍କଣେରଇ ତାଳେ ॥

ଚୈତ୍ର ୧୩୪୫ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ରାତେର $\Longrightarrow$ ପ୍ରାତେର

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୩୧: ଆମି ଯେ ଗାନ ଗାଇ

ଆମି ଯେ ଗାନ ଗାଇ ଜାନି ନେ ସେ କାର ଉଦ୍ଦେଶେ ॥

ଯବେ ଜାଗେ ମନେ ଅକାରଣେ ଚଞ୍ଚଳ ହାଓୟାୟ୍, ପ୍ରବାସୀ ପାଖି ଉଡ଼େ ଯାୟ୍-

ସୁର ଯାୟ୍ ଭେସେ କାର ଉଦ୍ଦେଶେ ॥

ଓଇ ମୁଖପାନେ ଚେୟେ ଦେଖି-

ତୁମି ସେ କି ଅତୀତ କାଳେର ସ୍ୱପ୍ନ ଏଲେ

ନୂତନ କାଳେର ବେଶେ

କଭୁ ଜାଗେ ମନେ ଆଜଓ ଯେ ଜାଗେ ନି ଏ ଜୀବନେ

ଗାନେର ଖେୟା ସେ ମାଗେ ଆମାର ତୀରେ ଏସେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୫ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨, ୩ ଲାଇନ:

/ ॥ ।ପ୍ରବାସୀ ପାଖି-

ଯେନ ଯାୟ୍ ସୁର ଭେସେ କାର ଉଦ୍ଦେଶେ ॥

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୩୨: ଓଗୋ ପଡ଼ୋଶିନି

ଓଗୋ ପଡ଼ୋଶିନି,

ଶୁନି ବନପଥେ ସୁର ମେଳେ ଯାୟ୍ ତବ କିଙ୍କିଣୀ ॥

କ୍ଳାନ୍ତକୂଜନ ଦିନଶେଷେ, ଆମ୍ରଶାଖେ,

ଆକାଶେ ବାଜେ ତବ ନୀରବ ରିନିରିନି ॥

ଏଇ ନିକଟେ ଥାକା

ଅତିଦୂର୍ ଆବରଣେ ରୟେଛେ ଢାକା ।

ଯେମନ ଦୂରେ ବାଣୀ ଆପନହାରା ଗାନେର ସୁରେ,

ମାଧୁରୀରହସ୍ୟମାୟାୟ୍ ଚେନା ତୋମାରେ ନା ଚିନି ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୫ (1939)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୩୩: ଓଗୋ ସ୍ୱପ୍ନସ୍ୱରୂପିଣୀ

ଓଗୋ ସ୍ୱପ୍ନସ୍ୱରୂପିଣୀ, ତବ ଅଭିସାରେର ପଥେ ପଥେ
ସ୍ମୃତିର ଦୀପ ଜ୍ୱାଲା ॥
ସେଦିନେରଇ ମାଧବୀବନେ ଆଜଓ ତେମନି ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ
ତେମନି ଗନ୍ଧ ଢାଲା ॥
ଆଜି ତନ୍ଦ୍ରାବିହୀନ ରାତେ ଝିଲ୍ଲିଝଙ୍କାରେ ସ୍ପନ୍ଦିତ ପବନେ
ତବ ଅଞ୍ଚଳେର କମ୍ପନ ସଞ୍ଚାରେ ।
ଆଜି ପରଜେ ବାଜେ ବାଁଶି
ଯେନ ହୃଦୟେ ବହୁଦୂରେ ଆବେଶବିହ୍ୱଳ ସୁରେ ।
ବିକଚ ମଲ୍ଲିମାଲ୍ୟେ ତୋମାରେ ସ୍ମରିୟା ରେଖେଛି ଭରିୟା ଡାଲା ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୫ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଝାଇନେ ଝଙ୍କାରେ ⟹ ଝଂକାରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୩୪: ଓରେ ଜାଗାୟୋ ନା

ଓରେ ଜାଗାୟୋ ନା, ଓ ଯେ ବିରାମ ମାଗେ ନିର୍ମମ ଭାଗ୍ୟେର ପାୟେ ।
ଓ ଯେ ସବ ଚାଓୟା ଦିତେ ଚାହେ ଅତଳେ ଜଳାଞ୍ଜଳି ॥
ଦୁରାଶାର ଦୁଃସହ ଭାର ଦିକ ନାମାୟେ,
ଯାକ ଭୁଲେ ଅକିଞ୍ଚନ ଜୀବନେର ବଞ୍ଚନା ॥
ଆସୁକ ନିବିଡ଼ ନିଦ୍ରା,
ତାମସୀ ତୂଳିକାୟ ଅତୀତେର ବିଦ୍ରୂପବାଣୀ ଦିକ ମୁଛାୟେ
ସ୍ମରଣେର ପତ୍ର ହତେ ।
ସ୍ତବ୍ଧ ହୋକ ବେଦନଗୁଞ୍ଜନ
ସୁପ୍ତ ବିହଙ୍ଗେର ନୀଡ଼େର ମତୋ-
ଆନୋ ତମସ୍ୱିନୀ,
ଶ୍ରାନ୍ତ ଦୁଃଖେର ମୌନତିମିରେ ଶାନ୍ତିର ଦାନ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୫ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ ତୂଳିକାୟ ⟹ ତୂଲିକାୟ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୩୫: ଦିନାନ୍ତବେଳାୟ୍

ଦିନାନ୍ତବେଳାୟ୍ ଶେଷେର ଫସଲ ନିଲେମ ତରୀ-'ପରେ,
ଏ ପାରେ କୃଷି ହଲ ସାରା,
ଯାବ ଓ ପାରେର ଘାଟେ ॥
ହଂସବଲାକା ଉଡ଼େ ଯାୟ୍
ଦୂରେର ତୀରେ, ତାରାର ଆଲୋୟ୍,
ତାରି ଡାନାର ଧ୍ୱନି ବାଜେ ମୋର ଅନ୍ତରେ ॥
ଭାଁଟାର ନଦୀ ଧାୟ୍ ସାଗର-ପାନେ କଲତାନେ,
ଭାବନା ମୋର ଭେସେ ଯାୟ୍ ତାରି ଟାନେ ।
ଯା-କିଛୁ ନିୟେ ଚଲି ଶେଷ ସଞ୍ଚୟ୍
ସୁଖ ନୟ୍ ସେ, ଦୁଃଖ ସେ ନୟ୍, ନୟ୍ ସେ କାମନା-
ଶୁନି ଶୁଧୁ ମାଝିର ଗାନ ଆର ଦାଁଡ଼େର ଧ୍ୱନି ତାହାର ସ୍ୱରେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୫ (1939)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୩୭: ଧୂସର ଜୀବନେର ଗୋଧୂଳିତେ

ଧୂସର ଜୀବନେର ଗୋଧୂଳିତେ କ୍ଲାନ୍ତ ଆଲୋୟ୍ ମ୍ଲାନସ୍ମୃତି ।
ସେଇ ସୁରେର କାୟା ମୋର ସାଥେର ସାଥି, ସ୍ୱପ୍ନେର ସଙ୍ଗିନୀ,
ତାରି ଆବେଶ ଲାଗେ ମନେ ବସନ୍ତବିହ୍ୱଳ ବନେ ॥
ଦେଖି ତାର ବିରହୀ ମୂର୍ତି ବେହାଗେର ତାନେ
ସକରୁଣ ନତ ନୟ୍ାନେ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାଲୋକେ ମିଲେ ଯାୟ୍
ଜାଗ୍ରତ କୋକିଳ-କାକଲିତେ ମୋର ବାଁଶିର ଗୀତେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୫ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ ୨ ଲାଇନ: 'ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ତାରେ ମିଶାୟେ ଗୀତି'

ପଥଅଥହ୍ଅର୍ନଁତଓର

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୫୬: ଧୂସର ଜୀବନେର ଗୋଧୂଳିତେ

ଧୂସର ଜୀବନେର ଗୋଧୂଳିତେ କ୍ଲାନ୍ତମଲିନ ଯେଇ ସ୍ମୃତି
ମୁଛେ-ଆସା ସେଇ ଛବିଟିତେ ରଙ ଏଁକେ ଦେୟ୍ ମୋର ଗୀତି ।
ବସନ୍ତେର ଫୁଲେର ପରାଗେ ଯେଇ ରଙ ଜାଗେ
ଘୁମ-ଭାଙା ପିକକାକଲିତେ ଯେଇ ରଙ ଲାଗେ,
ଯେଇ ରଙ ପିୟ୍ାଲଛାୟ୍ା ଢାଲେ ଶୁକ୍ଲସପ୍ତମୀର ତିଥି ।
ସେଇ ଛବି ଦୋଲା ଖାୟ୍ ରକ୍ତେର ହିଲ୍ଲୋଲେ,
ସେଇ ଛବି ମିଶେ ଯାୟ୍ ନିର୍ଝର କଲ୍ଲୋଲେ,
ଦକ୍ଷିଣ ସମୀରଣେ ଭାସେ, ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାୟ୍ ହାସେ-
ସେ ଆମାରି ସ୍ୱପ୍ନେର ଅତିଥି ।

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ଆମାରି $\Longrightarrow$ ଆମାର

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୩୭: ଦୋଷୀ କରିବ ନା

ଦୋଷୀ କରିବ ନା, କରିବ ନା ତୋମାରେ
ଆମି ନିଜେରେ ନିଜେ କରି ଛଳନା ।
ମନେ ମନେ ଭାବି ଭାଲୋବାସୋ,
ମନେ ମନେ ବୁଝି ତୁମି ହାସୋ,
ଜାନ ଏ ଆମାର ଖେଳା-
ଏ ଆମାର ମୋହେର ରଚନା ॥
ସନ୍ଧ୍ୟାମେଘେର ରାଗେ ଅକାରଣେ ଛବି ଜାଗେ,
ସେଇମତୋ ମାୟାର ଆଭାସେ ମନେର ଆକାଶେ
ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ ଭାସେ
ଶୂନ୍ୟେ ଶୂନ୍ୟେ ଛିନ୍ନଲିପି ମୋର
ବିରହମିଳନକଲ୍ପନା ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩, ୪ ଲାଇନେ ଭାଲୋବାସୋ, ହାସୋ ⟹ ଭାଲୋବାସ, ହାସ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୩୮: ଦୈବେ ତୁମି କଖନ ନେଶାୟ୍

ଦୈବେ ତୁମି କଖନ ନେଶାୟ୍ ପେୟେ୍

ଆପନ ମନେ ଯାଓ ତୁମି ଗାନ ଗେୟେ୍ ଗେୟେ୍ ।

ଯେ ଆକାଶେ ସୁରେର ଲେଖା ଲେଖୋ

ତାର ପାନେ ରଇ ଚେୟେ୍ ଚେୟେ୍ ॥

ହୃଦୟ୍ ଆମାର ଅଦୃଶ୍ୟେ ଯାୟ୍ ଚଲେ, ଚେନା ଦିନେର ଠିକ-ଠିକାନା ଭୋଲେ,

ମୌମାଛିରା ଆପନା ହାରାୟ୍ ଯେନ ଗନ୍ଧେର ପଥ ବେୟେ୍ ବେୟେ୍ ॥

ଗାନେର ଟାନା ଜାଲେ

ନିମେଷ-ଘେରା ଗହନ ଥେକେ ତୋଲେ ଅସୀମକାଲେ ।

ମାଟିର ଆଡ଼ାଲ କରି ଭେଦନ ସୁରଲୋକେର ଆନେ ବେଦନ,

ମର୍ତଲୋକେର ବୀଣାର ତାରେ ରାଗିଣୀ ଦେୟ୍ ଛେୟେ୍ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଯାଓ ତୁମି ଗାନ ଗେୟେ୍ ଗେୟେ୍' ⟹ 'ଯାଓ ଏକା ଗାନ ଗେୟେ୍'
୩ ଲାଇନେ ଲେଖୋ ⟹ ଲେଖ'
ଶେଷ ଲାଇନେ ମର୍ତଲୋକେର ⟹ ମର୍ତ୍ୟଲୋକେର

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୩୯: ଭରା ଥାକ ସ୍ମୃତିସୁଧାୟ୍

ଭରା ଥାକ୍ ସ୍ମୃତିସୁଧାୟ୍ ବିଦାୟେ଼ର ପାତ୍ରଖାନି ।
ମିଲନେର ଉତ୍ସବେ ତାୟ୍ ଫିରାୟେ଼ ଦିୟୋ ଆନି
ବିଷାଦେର ଅଶ୍ରୁଜଲେ ନୀରବେ ମର୍ମତଲେ
ଗୋପନେ ଉଠୁକ ଫଲେ ହୃଦୟେ଼ର ନୂତନ ବାଣୀ ॥
ଯେ ପଥେ ଯେତେ ହବେ ସେ ପଥେ ତୁମି ଏକା-
ନୟ଼ନେ ଆଁଧାର ରବେ, ଧେୟାନେ ଆଲୋକରେଖା ।
ସାରା ଦିନ ସଙ୍ଗୋପନେ ସୁଧାରସ ଢାଲବେ ମନେ
ପରାନେର ପଦ୍ମବନେ ବିରହେର ବୀଣାପାନି ॥

୪ ବୈଶାଖ ୧୩୩୦ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୋପନେ $\Longrightarrow$ ସଂଗୋପନେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୪୦: ଓକେ ଧରିଲେ ତୋ ଧରା

ଓକେ ଧରିଲେ ତୋ ଧରା ଦେବେ ନା-
ଓକେ ଦାଓ ଛେଡ଼େ ଦାଓ ଛେଡ଼େ ।
ମନ ନାଇ ଯଦି ଦିଲ ନାଇ ଦିଲ,
ମନ ନେୟ୍ ଯଦି ନିକ୍ କେଡ଼େ ॥
ଏକି ଖେଲା ମୋରା ଖେଲେଛି, ଶୁଧୁ ନୟନେର ଜଲ ଫେଲେଛି-
ଓରଇ ଜୟ୍ ଯଦି ହୟ୍ ହୋକ, ମୋରା ହାରି ଯଦି ଯାଇ ହେରେ ॥
ଏକ ଦିନ ମିଛେ ଆଦରେ ମନେ ଗରବ ସୋହାଗ ନା ଧରେ,
ଶେଷେ ଦିନ ନା ଫୁରାତେ ଫୁରାତେ ସବ ଗରବ ଦିୟେଛି ସେରେ ।
ଭେବେଛିନୁ ଓକେ ଚିନେଛି, ବୁଝି ବିନା ପଣେ ଓକେ କିନେଛି-
ଓ ଯେ ଆମାଦେରଇ କିନେ ନିୟେଛେ, ଓ ଯେ ତାଇ ଆସେ, ତାଇ ଫେରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୪୧: କେନ ଧରେ ରାଖା

କେନ ଧରେ ରାଖା, ଓ ଯେ ଯାବେ ଚଲେ
ମିଲନଯାମିନୀ ଗତ ହ୍ଲେ ॥
ସ୍ୱପନଶେଷେ ନୟନ ମେଲୋ, ନିବ-ନିବ ଦୀପ ନିବାୟେ ଫେଲୋ-
କୀ ହବେ ଶୁକାନୋ ଫୁଲଦଲେ ॥
ଜାଗେ ଶୁକତାରା, ଡାକିଛେ ପାଖି,
ଉଷା ସକରୁଣ ଅରୁଣ-ଆଁଖି ।
ଏସୋ ପ୍ରାଣପଣ ହାସିମୁଖେ ବଲୋ 'ଯାଓ ସଖା ! ଥାକୋ ସୁଖେ'-
ଡେକୋ ନା, ରେଖୋ ନା ଆଁଖିଜଲେ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୦୪ (1897)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୪୧: ଓ ଚାଁଦ, ତୋଖେର ଜଲେର

ଓ ଚାଁଦ, ତୋଖେର ଜଲେର ଲାଗଲ ଜୋୟାର ଦୁଖେର ପାରାବାରେ,
ହଲ କାନାୟ୍ କାନାୟ୍ କାନାକାନି ଏଇ ପାରେ ଓଇ ପାରେ ॥
ଆମାର ତରୀ ଛିଲ ଚେନାର କୂଲେ, ବାଁଧନ ଯେ ତାର ଗେଲ ଖୁଲେ;
ତାରେ ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ ନିୟେ ଗେଲ କୋନ୍ ଅଚେନାର ଧାରେ ।
ପଥିକ ସବାଇ ପେରିୟେ ଗେଲ ଘାଟେର କିନାରାତେ,
ଆମି ସେ କୋନ୍ ଆକୁଲ ଆଲୋୟ୍ ଦିଶାହାରା ରାତେ ।
ସେଇ ପଥ-ହାରାନୋର ଅଧୀର ଟାନେ ଅକୂଲେ ପଥ ଆପନି ଟାନେ,
ଦିକ ଭୋଲାବାର ପାଗଲ ଆମାର ହାସେ ଅନ୍ଧକାରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୩୧ (1924)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୪୩: ହାୟ୍ ଗୋ, ବ୍ୟଥାୟ୍ କଥା

ହାୟ୍ ଗୋ, ବ୍ୟଥାୟ୍ କଥା ଯାୟ୍ ଡୁବେ ଯାୟ୍, ଯାୟ୍ ଗୋ-
ସୁର ହାରାଲେମ ଅଶ୍ରୁଧାରେ ॥
ତରୀ ତୋମାର ସାଗରନୀରେ, ଆମି ଫିରି ତୀରେ ତୀରେ,
ଠାଁଇ ହଲ ନା ତୋମାର ସୋନାର ନାୟ୍ ଗୋ-
ପଥ କୋଥା ପାଇ ଅନ୍ଧକାରେ ॥
ହାୟ୍ ଗୋ, ନୟନ ଆମାର ମରେ ଦୁରାଶାୟ୍ ଗୋ,
ଚେୟେ୍ ଥାକି ଦାଁଡ଼ିୟେ୍ ଦ୍ୱାରେ ।
ଯେ ଘରେ ଓଇ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱଲେ ତାର ଠିକାନା କେଉ ନା ବଲେ,
ବସେ ଥାକି ପଥେର ନିରାଳାୟ୍ ଗୋ
ଚିର-ରାତେର ପାଥାର-ପାରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୩୧ (1924)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୪୪: ତୋମାର ବୀଣାୟ୍ ଗାନ ଛିଲ

ତୋମାର ବୀଣାୟ୍ ଗାନ ଛିଲ ଆର ଆମାର ଡାଲାୟ୍ ଫୁଲ ଛିଲ ଗୋ ।
ଏକଇ ଦଖିନ ହାଓୟାୟ୍ ସେ ଦିନ ଦୌଁହାୟ୍ ମୋଦେର ଦୁଲ ଦିଲ ଗୋ ॥
ସେ ଦିନ ସେ ତୋ ଜାନେ ନା କେଉ ଆକାଶ ଭରେ କିସେର ସେ ଢେଉ,
ତୋମାର ସୁରେର ତରୀ ଆମାର ରଙିନ ଫୁଲେ କୂଲ ନିଲ ଗୋ ॥
ସେ ଦିନ ଆମାର ମନେ ହଲ, ତୋମାର ଗାନେର ତାଲ ଧ'ରେ
ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଫୁଲ-ଫୋଟାନୋ ରଇବେ ଚିରକାଲ ଧ'ରେ ।
ଗାନ ତବୁ ତୋ ଗେଲ ଭେସେ, ଫୁଲ ଫୁରାଲୋ ଦିନେର ଶେଷେ,
ଫାଗୁନବେଲାର ମଧୁର ଖେଲାୟ୍ କୋନ୍‌ଖାନେ ହାୟ୍ ଭୁଲ ଛିଲ ଗୋ ॥

୨୩ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୯ (1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୪୫: ତାର ହାତେ ଛିଲ ହାସିର ଫୁଲେର ହାର

ତାର ହାତେ ଛିଲ ହାସିର ଫୁଲେର ହାର କତ ରଙେ ରଙ-କରା ।
ମୋର ସାଥେ ଛିଲ ଦୁଖେର ଫଲେର ଭାର ଅଶ୍ରୁର ରସେ ଭରା ॥
ସହସା ଆସିଲ, କହିଲ ସେ ସୁନ୍ଦରୀ 'ଏସୋ-ନା ବଦଲ କରି' ।
ମୁଖପାନେ ତାର ଚାହିଲାମ, ମରି ମରି, ନିଦୟା ସେ ମନୋହରା ॥
ସେ ଲଇଲ ମୋର ଭରା ବାଦଲେର ଡାଲା, ଚାହିଲ ସକୌତୁକେ ।
ଆମି ଲୟେ ତାର ନବଫାଗୁନେର ମାଲା ତୁଲିୟା ଧରିନୁ ବୁକେ ।
'ମୋର ହଲ ଜୟ' ଯେତେ ଯେତେ କୟ ହେସେ, ଦୂରେ ଚଲେ ଗେଲ ତ୍ୱରା ।
ସନ୍ଧ୍ୟାୟ ଦେଖି ତପ୍ତ ଦିନେର ଶେଷେ ଫୁଲଗୁଲି ସବ ଝରା ॥

୧୭ ଜାନୁୟାରି ୧୯୨୫(1925)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୪୭: କେନ ନୟ଼ନ ଆପନି ଭେସେ ଯାୟ଼୍

କେନ ନୟ଼ନ ଆପନି ଭେସେ ଯାୟ଼୍ ଜଲେ ।
କେନ ମନ କେନ ଏମନ କରେ ॥
ଯେନ ସହସା କୀ କଥା ମନେ ପଡ଼େ-
ମନେ ପଡ଼େ ନା ଗୋ ତବୁ ମନେ ପଡ଼େ ॥
ଚାରି ଦିକେ ସବ ମଧୁର ନୀରବ,
କେନ ଆମାରି ପରାନ କେଁଦେ ମରେ
କେନ ମନ କେନ ଏମନ କେନ ରେ ॥
ଯେନ କାହାର ବଚନ ଦିୟ଼େଛେ ବେଦନ,
ଯେନ କେ ଫିରେ ଗିୟ଼େଛେ ଅନାଦରେ-
ବାଜେ ତାରି ଅଯତନ ପ୍ରାଣେର 'ପରେ ।
ଯେନ ସହସା କୀ କଥା ମନେ ପଡ଼େ-
ମନେ ପଡ଼େ ନା ଗୋ ତବୁ ମନେ ପଡ଼େ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର-ଆଶ୍ୱିନ ୧୨୯୯(1892)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୪୭: ଆଜି ଯେ ରଜନୀ ଯାୟ୍

ଆଜି ଯେ ରଜନୀ ଯାୟ୍ ଫିରାଇବ ତାୟ୍ କେମନେ ।
ନୟ଼ନେର ଜଳ ଝ଼ରିଛେ ବିଫଳ ନୟ଼ନେ ॥
ଏ ବେଶଭୂଷଣ ଲହୋ ସଖୀ, ଲହୋ, ଏ କୁସୁମମାଳା ହୟ଼େଛେ ଅସହ-
ଏମନ ଯାମିନୀ କାଟିଲ ବିରହଶୟ଼ନେ ॥
ଆମି ବୃଥା ଅଭିସାରେ ଏ ଯମୁନାପାରେ ଏସେଛି
ବହି ବୃଥା ମନ-ଆଶା ଏତ ଭାଲୋବାସା ବେସେଛି ।
ଶେଷେ ନିଶିଶେଷେ ବଦନ ମଲିନ, କ୍ଲାନ୍ତଚରଣ, ମନ ଉଦାସୀନ,
ଫିରିୟ଼ା ଚଲେଛି କୋନ୍ ସୁଖହୀନ ଭବନେ ॥
ଓଗୋ ଭୋଲା ଭାଲୋ ତବେ, କାଁଦିୟ଼ା କୀ ହବେ ମିଛେ ଆର ।
ଯଦି ଯେତେ ହଲ ହାୟ୍ ପ୍ରାଣ କେନ ଚାୟ୍ ପିଛେ ଆର ।
କୁଞ୍ଜଦୁୟ଼ାରେ ଅବୋଧେର ମତୋ ରଜନୀପ୍ରଭାତେ ବସେ ରବ କତ-
ଏବାରେର ମତୋ ବସନ୍ତ ଗତ ଜୀବନେ ॥

୧୭ ଆଷାଢ଼ ୧୩୦୦(1893)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ “କେନ ନୟ଼ନେର ॥ ।”
ଶେଷ ଲାଇନେ ବସନ୍ତ ଗତ ⟹ ବସନ୍ତ-ଗତ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୪୮: ଏମନ ଦିନେ ତାରେ ବଲା ଯାୟ୍

ଏମନ ଦିନେ ତାରେ ବଲା ଯାୟ୍
ଏମନ ଘନଘୋର ବରିଷାୟ୍ ।
ଏମନ ଦିନେ ମନ ଖୋଲା ଯାୟ୍-
ଏମନ ମେଘସ୍ୱରେ ବାଦଲ-ଝରୋଝରେ
ତପନହୀନ ଘନ ତମସାୟ୍ ॥

ସେ କଥା ଶୁନିବେ ନା କେହ ଆର,
ନିଭୃତ ନିର୍ଜନ ଚାରିଧାର ।
ଦୁଜନେ ମୁଖୋମୁଖି ଗଭୀର ଦୁଖେ ଦୁଖି,
ଆକାଶେ ଜଲ ଝରେ ଅନିବାର-
ଜଗତେ କେହ ଯେନ ନାହି ଆର ।

ସମାଜ ସଂସାର ମିଛେ ସବ,
ମିଛେ ଏ ଜୀବନେର କଲରବ ।
କେବଲ ଆଁଖି ଦିୟେ ଆଁଖିର ସୁଧା ପିୟେ
ହୃଦୟ୍ ଦିୟେ ହୃଦି ଅନୁଭବ-
ଆଁଧାରେ ମିଶେ ଗେଛେ ଆର ସବ ॥

ତାହାତେ ଏ ଜଗତେ କ୍ଷତି କାର
ନାମାତେ ପାରି ଯଦି ମନୋଭାର ।
ଶ୍ରାବଣବରିଷନେ ଏକଦା ଗୃହକୋଣେ
ଦୁ କଥା ବଲି ଯଦି କାଛେ ତାର
ତାହାତେ ଆସେ ଯାବେ କିବା କାର ॥

ବ୍ୟାକୁଲ ବେଗେ ଆଜି ବହେ ବାୟ୍,
ବିଜୁଲି ଥେକେ ଥେକେ ଚମକାୟ୍ ।
ଯେ କଥା ଏ ଜୀବନେ ରହିୟା ଗେଲ ମନେ
ସେ କଥା ଆଜି ଯେନ ବଲା ଯାୟ୍-
ଏମନ ଘନଘୋର ବରିଷାୟ୍ ॥

୧୭ ମେ ୧୮୮୯(1889)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୪୯: ସକରୁଣ ବେଣୁ ବାଜାୟେ କେ

ସକରୁଣ ବେଣୁ ବାଜାୟେ କେ ଯାୟ ବିଦେଶୀ ନାୟେ,
ତାହାରି ରାଗିଣୀ ଲାଗିଲ ଗାୟେ ॥
ସେ ସୁର ବାହିୟା ଭେସେ ଆସେ କାର ସୁଦୂର ବିରହବିଧୁର ହିୟାର
ଅଜାନା ବେଦନା, ସାଗରବେଲାର ଅଧୀର ବାୟେ
ବନେର ଛାୟେ ॥
ତାଇ ଶୁନେ ଆଜି ବିଜନ ପ୍ରବାସେ ହୃଦୟମାଝେ
ଶରତଶିଶିରେ ଭିଜେ ଭୈରବୀ ନୀରବେ ବାଜେ ।
ଛବି ମନେ ଆନେ ଆଲୋତେ ଓ ଗୀତେ- ଯେନ ଜନହୀନ ନଦୀପଥଟିତେ
କେ ଚଲେଛେ ଜଲେ କଲସ ଭରିତେ ଅଲସ ପାୟେ
ବନେର ଛାୟେ ॥

୨ ଅକ୍ଟୋବାର ୧୯୨୭ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେର ପର (ଅନ୍ତରାର ପର) ନତୁନ ଲାଇନ 'ତାରି ଗୁଞ୍ଜନ ଲାଗିଲ ଗାୟେ ।'

୮ ଲାଇନେ 'ଛବି ମନେ ଆନେ' ⟹ 'ଛବି ମନେ ଆସେ'
ଶେଷେ ନତୁନ ଲାଇନ 'ତାହାରି ଆଭାସ ଲାଗିଲ ଗାୟେ ।'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୫୦: ଏ ପାରେ ମୁଖର ହ'ଲ କେକା ଓଇ

ଏ ପାରେ ମୁଖର ହ'ଲ କେକା ଓଇ,   ଓ ପାରେ ନୀରବ କେନ କୁହୁ ହାୟ୍ ।

ଏକ କହେ, 'ଆର୍-ଏକଟି ଏକା କଇ, ଶୁଭଯୋଗେ କବେ ହବ ଦୁଁହୁ ହାୟ୍ ।'

ଅଧୀର ସମୀର ପୁରବୈୟାଁ ନିବିଡ଼ ବିରହବ୍ୟଥା ବଇୟା

ନିଶ୍ୱାସ ଫେଲେ ମୁହୁ ମୁହୁ ହାୟ୍ ॥

ଆଷାଢ଼ ସଜଲଘନ ଆଁଧାରେ ଭାବେ ବସି ଦୁରାଶାର ଧେୟାନେ-

'ଆମି କେନ ତିଥି ଡୋରେ ବାଁଧା ରେ, ଫାଗୁନେରେ ମୋର ପାଶେ କେ ଆନେ ।'

ଋତୁର ଦୁ ଧାରେ ଥାକେ ଦୁଜନେ, ମେଲେ ନା ଯେ କାକଳି ଓ କୂଜନେ,

ଆକାଶେର ପ୍ରାଣ କରେ ହୂହୁ ହାୟ୍ ॥

୧୭ ବୈଶାଖ ୧୩୩୩ (1926)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୫୧: ରୋଦନଭରା ଏ ବସନ୍ତ

ରୋଦନଭରା ଏ ବସନ୍ତ, ସଖୀ, କଖନୋ ଆସେ ନି ବୁଝି ଆଗେ ।
ମୋର ବିରହବେଦନା ରାଙାଲୋ କିଂଶୁକରକ୍ତିମରାଗେ ॥
କୁଞ୍ଜଦ୍ୱାରେ ବନମଲ୍ଲିକା ସେଜେଛେ ପରିୟା ନବ ପତ୍ରାଳିକା,
ସାରା ଦିନ-ରଜନୀ ଅନିମିଖା କାର ପଥ ଚେୟେ ଜାଗେ ॥
ଦକ୍ଷିଣସମୀରେ ଦୂର ଗଗନେ ଏକେଲା ବିରହୀ ଗାହେ ବୁଝି ଗୋ ।
କୁଞ୍ଜବନେ ମୋର ମୁକୁଲ ଯତ ଆବରଣବନ୍ଧନ ଛିଁଡ଼ିତେ ଚାହେ ।
ଆମି ଏ ପ୍ରାଣେର ରୁଦ୍ଧ ଦ୍ୱାରେ ବ୍ୟାକୁଲ କର ହାନି ବାରେ ବାରେ-
ଦେଓୟା ହଲ ନା ଯେ ଆପନାରେ ଏଇ ବ୍ୟଥା ମନେ ଲାଗେ ॥

୧୯୩୬ (1936)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୫୭: ଏସୋ ଏସୋ ଫିରେ ଏସୋ

ଏସୋ ଏସୋ ଫିରେ ଏସୋ, ବଁଧୁ ହେ ଫିରେ ଏସୋ ।
ଆମାର କ୍ଷୁଧିତ ତୃଷିତ ତାପିତ ଚିତ, ନାଥ ହେ, ଫିରେ ଏସୋ
ଓହେ ନିଷ୍ଠୁର, ଫିରେ ଏସୋ,
ଆମାର କରୁଣକୋମଲ ଏସୋ,
ଆମାର ସଜଳଜଳଦସ୍ନିଗ୍ଧକାନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ଫିରେ ଏସୋ,
ଆମାର ନିତିସୁଖ ଫିରେ ଏସୋ,
ଆମାର ଚିରଦୁଖ ଫିରେ ଏସୋ ।
ଆମାର ସବସୁଖଦୁଖମନ୍ଥନଧନ ଅନ୍ତରେ ଫିରେ ଏସୋ ।
ଆମାର ଚିରବାଞ୍ଛିତ ଏସୋ,
ଆମାର ଚିତସଞ୍ଚିତ ଏସୋ,
ଓହେ ଚଞ୍ଚଳ, ହେ ଚିରନ୍ତନ, ଭୁଜ- ବନ୍ଧନେ ଫିରେ ଏସୋ ।
ଆମାର ବକ୍ଷେ ଫିରିୟା ଏସୋ,
ଆମାର ଚକ୍ଷେ ଫିରିୟା ଏସୋ,
ଆମାର ଶୟନେ ସ୍ୱପନେ ବସନେ ଭୂଷଣେ ନିଖିଳ ଭୁବନେ ଏସୋ ।
ଆମାର ମୁଖେର ହାସିତେ ଏସୋ,
ଆମାର ଚୋଖେର ସଲିଲେ ଏସୋ,
ଆମାର ଆଦରେ ଆମାର ଛଲନେ ଆମାର ଅଭିମାନେ ଫିରେ ଏସୋ ।
ଆମାର ସକଲ ସ୍ମରଣେ ଏସୋ,
ଆମାର ସକଲ ଭରମେ ଏସୋ,
ଆମାର ଧରମ-କରମ-ସୋହାଗ-ଶରମ-ଜନମ-ମରଣେ ଏସୋ ॥

୨୯ ଅଗସ୍ଟ ୧୮୯୪ (1894)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୪୩: ତୋମାର ଗୀତି ଜାଗାଲ ସ୍ମୃତି

ତୋମାର ଗୀତି ଜାଗାଲ ସ୍ମୃତି ନୟନ ଛଲଛଲିୟା,
ବାଦଲଶେଷେ କରୁଣ ହେସେ ଯେନ ଚାମେଲି-କଲିୟା ॥
  ସଜଲ ଘନ ମେଘେର ଛାୟେ   ମୃଦୁ ସୁବାସ ଦିଲ ବିଛାୟେ,
  ନା-ଦେଖା କୋନ୍ ପରଶଘାୟେ   ପଡ଼ିଛେ ଟଲଟଲିୟା ॥
ତୋମାର ବାଣୀ-ସ୍ମରନଖାନି   ଆଜି ବାଦଲପବନେ
ନିଶୀଥେ ବାରିପତନ-ସମ ଧ୍ୱନିଛେ ମମ ଶ୍ରବଣେ ।
  ସେ ବାଣୀ ଯେନ ଗାନେତେ ଲେଖା   ଦିତେଛେ ଆଁକି ସୁରେର ରେଖା
  ଯେ ପଥ ଦିୟେ ତୋମାରି, ପ୍ରିୟେ, ଚରଣ ଗେଲ ଚଲିୟା ॥

୧୩ ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୪ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଚାମେଲି-କଲିୟା ⟹ ଚାମେଲି କଲିୟା

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୫୪: ଯୁଗେ ଯୁଗେ ବୁଝି ଆମାୟ୍

ଯୁଗେ ଯୁଗେ ବୁଝି ଆମାୟ୍ ଚେୟେଛିଲ ସେ ।
ସେଇ ଯେନ ମୋର ପଥେର ଧାରେ ରୟେଛେ ବସେ ॥
ଆଜ କେନ ମୋର ପଡ଼େ ମନେ   କଖନ୍ ତାରେ ଚୋଖେର କୋଣେ
ଦେଖେଛିଲେମ ଅଫୁଟ ପ୍ରଦୋଷେ-
ସେଇ ଯେନ ମୋର ପଥେର ଧାରେ ରୟେଛେ ବସେ ॥
ଆଜ ଓଇ   ଚାଁଦେର ବରଣ ହବେ ଆଲୋର ସଙ୍ଗୀତେ,
ରାତେର ମୁଖେର ଆଁଧାରଖାନି ଖୁଲବେ ଇଙ୍ଗିତେ ।
ଶୁକ୍ଲରାତେ ସେଇ ଆଲୋକେ   ଦେଖା ହବେ ଏକ-ପଲକେ,
ସବ ଆବରଣ ଯାବେ ଯେ ଖସେ ।
ସେଇ ଯେନ ମୋର ପଥେର ଧାରେ ରୟେଛେ ବସେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତେ ⟹ ସଂଗୀତେ

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୫୫: ବନେ ଯଦି ଫୁଟଲ କୁସୁମ

ବନେ ଯଦି ଫୁଟଲ କୁସୁମ   ନେଇ କେନ ସେଇ ପାଖି ।
କୋନ୍ ସୁଦୂରେର ଆକାଶ ହତେ   ଆନବ ତାରେ ଡାକି ॥
ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ ମାତନ ଜାଗେ,   ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ନାଚନ ଲାଗେ ଗୋ-
ଏମନ ମଧୁର ଗାନେର ବେଳାୟ୍   ସେଇ ଶୁଧୁ ରୟ୍ ବାକି ॥
ଉଦାସ-କରା ହୃଦୟ୍-ହରା   ନା ଜାନି କୋନ୍ ଡାକେ
ସାଗର-ପାରେର ବନେର ଧାରେ କେ ଭୁଲାଲୋ ତାକେ ।
ଆମାର ହେଥାୟ୍ ଫାଗୁନ ବୃଥାୟ୍   ବାରେ ବାରେ ଡାକେ ଯେ ତାୟ୍ ଗୋ-
ଏମନ ରାତେର ବ୍ୟାକୁଳ ବ୍ୟଥାୟ୍   କେନ ସେ ଦେୟ୍ ଫାଁକି ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୨ (1926)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୩୭: ଧୂସର ଜୀବନେର ଗୋଧୂଳିତେ

ଧୂସର ଜୀବନେର ଗୋଧୂଳିତେ କ୍ଲାନ୍ତ ଆଲୋୟ୍ ମ୍ଲାନସ୍ମୃତି ।
ସେଇ ସୁରେର କାୟା ମୋର ସାଥେର ସାଥି, ସ୍ୱପ୍ନେର ସଙ୍ଗିନୀ,
ତାରି ଆବେଶ ଲାଗେ ମନେ ବସନ୍ତବିହ୍ୱଳ ବନେ ॥
ଦେଖି ତାର ବିରହୀ ମୂର୍ତି ବେହାଗେର ତାନେ
ସକରୁଣ ନତ ନୟାନେ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାଲୋକେ ମିଳେ ଯାୟ୍
ଜାଗ୍ରତ କୋକିଳ-କାକଳିତେ ମୋର ବାଁଶିର ଗୀତେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୫ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ ୨ ଲାଇନ: 'ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ତାରେ ମିଶାୟେ ଗୀତି'

ପଅଥହଅନଁତଓର

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୫୬: ଧୂସର ଜୀବନେର ଗୋଧୂଳିତେ

ଧୂସର ଜୀବନେର ଗୋଧୂଳିତେ କ୍ଲାନ୍ତମଳିନ ଯେଇ ସ୍ମୃତି
ମୁଛେ-ଆସା ସେଇ ଛବିଟିତେ ରଙ ଏଁକେ ଦେୟ୍ ମୋର ଗୀତି ।
ବସନ୍ତେର ଫୁଲେର ପରାଗେ ଯେଇ ରଙ ଜାଗେ
ଘୁମ-ଭାଙା ପିକକାକଳିତେ ଯେଇ ରଙ ଲାଗେ,
ଯେଇ ରଙ ପିୟାଲଛାୟା ଢାଲେ ଶୁକ୍ଲସପ୍ତମୀର ତିଥି ।
ସେଇ ଛବି ଦୋଲା ଖାୟ୍ ରକ୍ତେର ହିଲ୍ଲୋଲେ,
ସେଇ ଛବି ମିଶେ ଯାୟ୍ ନିର୍ଝର କଲ୍ଲୋଲେ,
ଦକ୍ଷିଣ ସମୀରଣେ ଭାସେ, ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାୟ୍ ହାସେ-
ସେ ଆମାରି ସ୍ୱପ୍ନେର ଅତିଥି ।

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ଆମାରି ⟹ ଆମାର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୫୭: ଆମାର ଜ୍ୱଲେ ନି ଆଲୋ

ଆମାର ଜ୍ୱଲେ ନି ଆଲୋ ଅନ୍ଧକାରେ
ଦାଓ ନା ସାଡ଼ା କି ତାଇ ବାରେ ବାରେ ॥
ତୋମାର ବାଁଶି ଆମାର ବାଜେ ବୁକେ କଠିନ ଦୁଖେ, ଗଭୀର ସୁଖେ-
ଯେ ଜାନେ ନା ପଥ କାଁଦାଓ ତାରେ ॥
ଚେୟେ ରଇ ରାତେର ଆକାଶ ପାନେ,
ମନ ଯେ କୀ ଚାୟ ତା ମନଇ ଜାନେ ।
ଆଶା ଜାଗେ କେନ ଅକାରଣେ ଆମାର ମନେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ,
ବ୍ୟଥାର ଟାନେ ତୋମାୟ ଆନବେ ଦ୍ୱାରେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ “ଆମାର ଜ୍ୱଲେ ନି” ⟹ “ଜ୍ୱଲେ ନି”

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୪୮: ନୀଳାଞ୍ଜନଛାୟା

ନୀଳାଞ୍ଜନଛାୟା, ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କଦମ୍ବବନ,
ଜମ୍ବୁପୁଞ୍ଜେ ଶ୍ୟାମ ବନାନ୍ତ, ବନବୀଥିକା ଘନସୁଗନ୍ଧ ॥
ମନ୍ଥର ନବ ନୀଳନୀରଦ- ପରିକୀର୍ଣ୍ଣ ଦିଗନ୍ତ ।
ଚିତ୍ତ ମୋର ପନ୍ଥହାରା କାନ୍ତବିରହକାନ୍ତାରେ ॥

ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୬ (1929)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୫୯: ଫିରବେ ନା ତା ଜାନି

ଫିରବେ ନା ତା ଜାନି, ତା ଜାନି-
ଆହା, ତବୁ ତୋମାର ପଥ ଚେୟେ ଜ୍ୱଲୁକ ପ୍ରଦୀପଖାନି ॥
ଗାଁଥବେ ନା ମାଲା ଜାନି ମନେ,
ଆହା, ତବୁ ଧରୁକ ମୁକୁଳ ଆମାର ବକୁଳ ବନେ
ପ୍ରାଣେ ଓଇ ପରଶେର ପିୟ୍ାସ ଆନି ॥
କୋଥାୟ୍ ତୁମି ପଥଭୋଲା,
ତବୁ ଥାକ୍-ନା ଆମାର ଦୁୟ୍ାର ଖୋଲା ।
ରାତ୍ରି ଆମାର ଗୀତହୀନା,
ଆହା, ତବୁ ବାଁଧୁକ ସୁରେ ବାଁଧୁକ ତୋମାର ବୀଣା-
ତାରେ ଘିରେ ଫିରୁକ କାଙାଲ ବାଣୀ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୭୦: ଦିନେର ପରେ ଦିନ ଯେ ଗେଲ

ଦିନେର ପରେ ଦିନ ଯେ ଗେଲ ଆଁଧାର ଘରେ,
ତୋମାର ଆସନଖାନି ଦେଖେ ମନ ଯେ କେମନ କରେ ॥
ଓଗୋ ବଁଧୁ, ଫୁଲେର ସାଜି ମଞ୍ଜରୀତେ ଭରଲ ଆଜି-
ବ୍ୟଥାର ହାରେ ଗାଁଥବ ତାରେ, ରାଖବ ଚରଣ-’ପରେ ॥
ପାୟେର ଧ୍ୱନି ଗଣି ରାତେର ତାରା ଜାଗେ,
ଉତ୍ତରୀୟେର ହାଓୟା ଏସେ ଫୁଲେର ବନେ ଲାଗେ ।
ଫାଗୁନବେଳାର ବୁକେର ମାଝେ ପଥ-ଚାଓୟା ସୁର କେଁଦେ ବାଜେ-
ପ୍ରାଣେର କଥା ଭାଷା ହାରାୟ, ଚୋଖେର ଜଲେ ଝରେ ॥

୩ ଭାଦ୍ର ୧୩୩୬ (1929)

   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୭୧: ନା ଚାହିଲେ ଯାରେ ପାଓୟା ଯାୟ୍

ନା ଚାହିଲେ ଯାରେ ପାଓୟା ଯାୟ୍, ତେୟାଗିଲେ ଆସେ ହାତେ,

ଦିବସେ ସେ ଧନ ହାରାୟେଛି ଆମି- ପେୟେଛି ଆଁଧାର ରାତେ ॥

ନା ଦେଖିବେ ତାରେ, ପରଶିବେ ନା ଗୋ, ତାରି ପାନେ ପ୍ରାଣ ମେଲେ ଦିୟେ ଜାଗୋ-

ତାରାୟ୍ ତାରାୟ୍ ରବେ ତାରି ବାଣୀ, କୁସୁମେ ଫୁଟିବେ ପ୍ରାତେ ॥

ତାରି ଲାଗି ଯତ ଫେଲେଛି ଅଶ୍ରୁଜଲ

ବୀଣାବାଦିନୀର ଶତଦଲଦଲେ କରିଛେ ସେ ଟଲୋମଲ ।

ମୋର ଗାନେ ଗାନେ ପଲକେ ପଲକେ ଝଲସି ଉଠିଛେ ଝଲକେ ଝଲକେ,

ଶାନ୍ତ ହାସିର କରୁଣ ଆଲୋକେ ଭାତିଛେ ନୟନପାତେ ॥

କାର୍ତିକ ୧୩୪୦ (1933)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୬ ଲାଇନେ ଟଲୋମଲ ⟹ ଟଲମଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୭୨: ବିରହ ମଧୁର ହଳ ଆଜି

ବିରହ ମଧୁର ହଳ ଆଜି ମଧୁରାତେ ।
ଗଭୀର ରାଗିଣୀ ଉଠେ ବାଜି ବେଦନାତେ ॥
ଭରି ଦିୟା ପୂର୍ଣ୍ଣିମାନିଶା ଅଧୀର ଅଦର୍ଶନତୃଷା
କୀ କରୁଣ ମରୀଚିକା ଆନେ ଆଁଖିପାତେ ॥
ସୁଦୂରେର ସୁଗନ୍ଧଧାରା ବାୟୁଭରେ
ପରାନେ ଆମାର ପଥହାରା ଘୁରେ ମରେ ।
କାର ବାଣୀ କୋନ୍ ସୁରେ ତାଳେ ମର୍ମରେ ପଲ୍ଲବଜାଳେ,
ବାଜେ ମମ ମଞ୍ଜୀରରାଜି ସାଥେ ସାଥେ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୬୩: ଫିରେ ଫିରେ ଡାକ୍ ଦେଖି ରେ

ଫିରେ ଫିରେ ଡାକ୍ ଦେଖି ରେ ପରାନ ଖୁଲେ, ଡାକ୍ ଡାକ୍ ଡାକ୍ ଫିରେ ଫିରେ ।
ଦେଖବ କେମନ ରୟ୍ ସେ ଭୁଲେ ॥
ସେ ଡାକ ବେଡ଼ାକ ବନେ ବନେ, ସେ ଡାକ ଶୁଧାକ ଜନେ ଜନେ,
ସେ ଡାକ ବୁକେ ଦୁଃଖେ ସୁଖେ ଫିରୁକ ଦୁଲେ ॥
ସାଁଜ-ସକାଲେ ରାତ୍ରିବେଳାୟ୍ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ
ଏକଲା ବ'ସେ ଡାକ୍ ଦେଖି ତାୟ୍ ମନେ ମନେ ।
ନୟନ ତୋରଇ ଡାକୁକ ତାରେ, ଶ୍ରବଣ ରହୁକ ପଥେର ଧାରେ,
ଥାକ୍-ନା ସେ ଡାକ ଗଳାୟ୍ ଗାଁଥା ମାଳାର ଫୁଲେ ॥

୨୨ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୧(1925)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୬୭୪: ପ୍ରଭାତ-ଆଲୋରେ ମୋର

ପ୍ରଭାତ-ଆଲୋରେ ମୋର କାଁଦାୟେ଼ ଗେଲେ

ମିଳନମାଳାର ଡୋର ଛିଁଡ଼ିୟା଼ ଫେଲେ ॥

ପଡ଼େ ଯା ରହିଲ ପିଛେ ସବ ହୟେ଼ ଗେଲ ମିଛେ,

ବସେ ଆଛି ଦୂର-ପାନେ ନୟ଼ନ ମେଲେ ॥

ଏକେ ଏକେ ଧୂଲି ହତେ କୁଡ଼ାୟେ଼ ମରି

ଯେ ଫୁଲ ବିଦାୟ଼ପଥେ ପଡ଼ିଛେ ଝରି ।

ଭାବି ନି ରବେ ନା କେଶ ସେ ଦିନେର ଅବଶେଷ-

କାଟିଲ ଫାଗୁନବେଲା କୀ ଖେଲା ଖେଲେ ॥

ପୌଷ ୧୩୩୭ (1930)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୭୫: ନାଇ ଯଦି ବା ଏଲେ ତୁମି

ନାଇ ଯଦି ବା ଏଲେ ତୁମି ଏଡ଼ିୟେ ଯାବେ ତାଇ ବ'ଲେ ?
ଅନ୍ତରେତେ ନାଇ କି ତୁମି ସାମନେ ଆମାର ନାଇ ବ'ଲେ ॥
ମନ ଯେ ଆଛେ ତୋମାୟ୍ ମିଶେ, ଆମାୟ୍ ତବେ ଛାଡ଼ବେ କିସେ-
ପ୍ରେମ କି ଆମାର ହାରାୟ୍ ଦିଶେ ଅଭିମାନେ ଯାଇ ବ'ଲେ ॥
ବିରହ ମୋର ହୋକ-ନା ଅକୂଲ, ସେଇ ବିରହେର ସରୋବରେ
ମିଲନକମଲ ଉଠଛେ ଦୁଲେ ଅଶ୍ରୁଜଲେର ଢେଉୟେର 'ପରେ ।
ତବୁ ତୃଷାୟ୍ ମରେ ଆଁଖି, ତୋମାର ଲାଗି ଚେୟେ ଥାକି-
ଚୋଖେର 'ପରେ ପାବ ନା କି ବୁକେର 'ପରେ ପାଇ ବ'ଲେ ॥

୧୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୯ (1923)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୬୬୬: ଶ୍ରାବଣେର ପବନେ ଆକୁଳ

ଶ୍ରାବଣେର ପବନେ ଆକୁଳ ବିଷଣ୍ଣ ସନ୍ଧ୍ୟାୟ୍

ସାଥିହାରା ଘରେ ମନ ଆମାର

ପ୍ରବାସୀ ପାଖି ଫିରେ ଯେତେ ଚାୟ୍

ଦୂରକାଳେର ଅରଣ୍ୟଛାୟାତଳେ ॥

କୀ ଜାନି ସେଥା ଆଛେ କିନା ଆଜଓ ବିଜନେ ବିରହୀ ହିୟା

ନୀପବନଗନ୍ଧଘନ ଅନ୍ଧକାରେ-

ସାଡ଼ା ଦିବେ କି ଗୀତହୀନ ନୀରବ ସାଧନାୟ୍ ॥

ହାୟ୍, ଜାନି ସେ ନାଇ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ନୀଡ଼େ, ଜାନି ସେ ନାଇ ନାଇ ।

ତୀର୍ଥହାରା ଯାତ୍ରୀ ଫିରେ ବ୍ୟର୍ଥ ବେଦନାୟ୍-

ଡାକେ ତବୁ ହୃଦୟ୍ ମମ ମନେ-ମନେ ରିକ୍ତ ଭୁବନେ

ରୋଦନ-ଜାଗା ସଙ୍ଗୀହାରା ଅସୀମ ଶୂନ୍ୟେ ଶୂନ୍ୟେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ସାଥିହାରା ⟹ ସାଥୀହାରା

୧୦ ଲାଇନେ ମନେ-ମନେ ⟹ ମନେ ମନେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୨୭: ସେ ଯେ ପାଶେ ଏସେ ବସେଛିଲ

ସେ ଯେ ପାଶେ ଏସେ ବସେଛିଲ, ତବୁ ଜାଗି ନି ।
କୀ ଘୁମ ତୋରେ ପେୟେଛିଲ ହତଭାଗିନି ॥
ଏସେଛିଲ ନୀରବ ରାତେ, ବୀଣାଖାନି ଛିଲ ହାତେ-
ସ୍ୱପନ-ମାଝେ ବାଜିୟେ ଗେଲ ଗଭୀର ରାଗିନୀ ॥
ଜେଗେ ଦେଖି ଦଖିନ-ହାଓୟା, ପାଗଲ କରିୟା
ଗନ୍ଧ ତାହାର ଭେସେ ବେଡ଼ାୟ୍ ଆଁଧାର ଭରିୟା ।
କେନ ଆମାର ରଜନୀ ଯାୟ୍, କାଛେ ପେୟେ କାଛେ ନା ପାୟ୍-
କେନ ଗୋ ତାର ମାଳାର ପରଶ ବୁକେ ଲାଗେ ନି ॥

୧୨ ବୈଶାଖ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ହତଭାଗିନି $\Longrightarrow$ ହତଭାଗିନୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୨୮: କୋନ୍ ଗହନ ଅରଣ୍ୟେ

କୋନ୍ ଗହନ ଅରଣ୍ୟେ ତାରେ ଏଲେମ ହାରାୟେ୍

କୋନ୍ ଦୂର ଜନମେର କୋନ୍ ସ୍ମୃତିବିସ୍ମୃତିଛାୟେ୍ ॥

ଆଜ ଆଲୋ-ଆଁଧାରେ

କଖନ୍-ବୁଝି ଦେଖି, କଖନ୍ ଦେଖି ନା ତାରେ-

କୋନ୍ ମିଲନସୁଖେର ସ୍ୱପନସାଗର ଏଳ ପାରାୟେ୍ ॥

ଧରା-ଅଧରାର ମାଝେ

ଛାୟାନଟେର ରାଗିଣୀତେ ଆମାର ବାଁଶି ବାଜେ ।

ବକୁଳତଳାୟ୍ ଛାୟାର ନାଚନ ଫୁଲେର ଗନ୍ଧେ ମିଶେ

ଜାନି ନେ ମନ ପାଗଲ କରେ କିସେ

କୋନ୍ ନଟିନୀର ଘୂର୍ଣି-ଆଁଚଲ ଲାଗେ ଆମାର ଗାୟେ୍ ॥

୩୦ ସେପ୍ଟେଁମ୍ବର ୧୯୩୪ (1934)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ କଖନ୍ $\Longrightarrow$ କଖନ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୭୭୯: କାଛେ ଥେକେ ଦୂର ରଚିଲ

କାଛେ ଥେକେ ଦୂର ରଚିଲ କେନ ଗୋ ଆଁଧାରେ ।
ମିଲନେର ମାଝେ ବିରହକାରାୟ୍ ବାଁଧା ରେ ॥
ସମ୍ମୁଖେ ରୟେଛେ ସୁଧାପାରାବାର, ନାଗାଲ ନା ପାୟ୍ ତବୁ ଆଁଖି ତାର-
କେମନେ ସରାବ କୁହେଲିକାର ଏଇ ବାଧା ରେ ॥
ଆଡ଼ାଲେ ଆଡ଼ାଲେ ଶୁନି ଶୁଧୁ ତାରି ବାଣୀ ଯେ-
ଜାନି ତାରେ ଆମି, ତବୁ ତାରେ ନାହି ଜାନି ଯେ ।
ଶୁଧୁ ବେଦନାୟ୍ ଅନ୍ତରେ ପାଇ, ଅନ୍ତରେ ପେୟେ ବାହିରେ ହାରାଇ-
ଆମାର ଭୁବନ ରବେ କି କେବଲଇ ଆଧା ରେ ॥

୩୦ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୩୪ (1934)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୨୦: ଅଶାନ୍ତି ଆଜ ହାନଲ

ଅଶାନ୍ତି ଆଜ ହାନଲ ଏକି ଦହନଜ୍ୱାଲା ।
ବିଁଧଲ ହୃଦୟ୍ ନିଦୟ୍ ବାଣେ ବେଦନଢାଲା ॥
ବକ୍ଷେ ଜ୍ୱାଲାୟ୍ ଅଗ୍ନିଶିଖା, ଚକ୍ଷେ କାଁପାୟ୍ ମରୀଚିକା-
ମରଣସୁତୋୟ୍ ଗାଁଥଲ କେ ମୋର ବରଣମାଳା ॥
ଚେନା ଭୁବନ ହାରିୟେ୍ ଗେଲ ସ୍ୱପନଛାୟ୍ାତେ
ଫାଗୁନଦିନେର ପଳାଶରଙେର ରଙିନ ମାୟ୍ାତେ ।
ଯାତ୍ରା ଆମାର ନିରୁଦ୍ଦେଶା, ପଥ-ହାରାନୋର ଲାଗଲ ନେଶା-
ଅଚିନ ଦେଶେ ଏବାର ଆମାର ଯାବାର ପାଲା ॥

୧୯୩୬(1936)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ଏକି ⟹ ଏ କୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୨୧: ସ୍ୱପ୍ନମଦିର ନେଶାୟ୍ ମେଶା

ସ୍ୱପ୍ନମଦିର ନେଶାୟ୍ ମେଶା ଏ ଉନ୍ମତ୍ତତା
ଜାଗାୟ୍ ଦେହେ ମନେ ଏକି ବିପୁଳ ବ୍ୟଥା ॥
ବହେ ମମ ଶିରେ ଶିରେ ଏକି ଦାହ, କୀ ପ୍ରବାହ,
ଚକିତେ ସର୍ବଦେହେ ଛୁଟେ ତଡ଼ିଲ୍ଲତା ॥
ଝଡ଼େର ପବନଗର୍ଜେ ହାରାଇ ଆପନାୟ୍
ଦୁରନ୍ତଯୌବନକ୍ଷୁବ୍ଧ ଅଶାନ୍ତ ବନ୍ୟାୟ୍ ।
ତରଙ୍ଗ ଉଠେ ପ୍ରାଣେ ଦିଗନ୍ତେ କାହାର ପାନେ-
ଇଙ୍ଗିତେର ଭାଷାୟ୍ କାଁଦେ ନାହି ନାହି କଥା ॥

୧୯୩୬ (1936)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୨,୩ ଲାଇନେ ଏକି ⟹ ଏ କୀ

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୭୬: ଶୁନି କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ

ଶୁନି କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ମନେ ମନେ ଅତଳ ଜଳେର ଆହ୍ବାନ ।
ମନ ରୟ୍ ନା, ରୟ୍ ନା, ରୟ୍ ନା ଘରେ, ଚଞ୍ଚଳ ପ୍ରାଣ ॥
ଭାସାୟେ ଦିବ ଆପନାରେ ଭରା ଜୋୟାରେ,
ସକଳ-ଭାବନା-ଡୁବାନୋ ଧାରାୟ୍ କରିବ ସ୍ନାନ-
ବ୍ୟର୍ଥ ବାସନାର ଦାହ ହବେ ନିର୍ବାଣ ॥
ଢେଉ ଦିୟେଛେ ଜଳେ ।
ଢେଉ ଦିଲ, ଢେଉ ଦିଲ, ଢେଉ ଦିଲ ଆମାର ମର୍ମତଳେ ।
ଏକି ବ୍ୟାକୁଳତା ଆଜି ଆକାଶେ, ଏଇ ବାତାସେ,
ଯେନ ଉତଳା ଅପ୍ସରୀର ଉତ୍ତରୀୟ୍ କରେ ରୋମାଞ୍ଚଦାନ-
ଦୂର ସିନ୍ଧୁତୀରେ କାର ମଞ୍ଜୀରେ ଗୁଞ୍ଜରତାନ ॥

୧୯୩୬ (1936)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୭୩: ଦିନ ପରେ ଯାୟ୍ ଦିନ

ଦିନ ପରେ ଯାୟ୍ ଦିନ, ବସି ପଥପାଶେ
ଗାନ ପରେ ଗାଇ ଗାନ ବସନ୍ତବାତାସେ ॥
ଫୁରାତେ ଚାୟ୍ ନା ବେଳା, ତାଇ ସୁର ଗେଁଥେ ଖେଳା-
ରାଗିଣୀର ମରୀଚିକା ସ୍ୱପ୍ନେର ଆଭାସେ ॥
ଦିନ ପରେ ଯାୟ୍ ଦିନ, ନାଇ ତବ ଦେଖା ।
ଗାନ ପରେ ଗାଇ ଗାନ ରଇ ବସେ ଏକା ।
ସୁର ଥେମେ ଯାୟ୍ ପାଛେ ତାଇ ନାହି ଆସ କାଛେ-
ଭାଲୋବାସା ବ୍ୟଥା ଦେୟ୍ ଯାରେ ଭାଲୋବାସେ ॥

୨୭ ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ ଏଇ ଗାନେ କୋନୋ କମା ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୭୪: ଆମାର ଭୁବନ ତୋ ଆଜ ହ୍ଲ କାଙାଲ

ଆମାର ଭୁବନ ତୋ ଆଜ ହ୍ଲ କାଙାଲ, କିଛୁ ତୋ ନାଇ ବାକି,
ଓଗୋ ନିଠୁର, ଦେଖତେ ପେଲେ ତା କି ॥
ତାର ସବ ଝରେଛେ, ସବ ମରେଛେ, ଜୀର୍ଣ୍ଣ ବସନ ଓଇ ପରେଛେ-
ପ୍ରେମେର ଦାନେ ନଗ୍ନ ପ୍ରାଣେର ଲଜ୍ଜା ଦେହୋ ଢାକି ॥
କୁଞ୍ଜେ ତାହାର ଗାନ ଯା ଛିଲ କୋଥାୟ୍ ଗେଲ ଭାସି ।
ଏବାର ତାହାର ଶୂନ୍ୟ ହିୟାୟ୍ ବାଜାଓ ତୋମାର ବାଁଶି ।
ତାର ଦୀପେର ଆଲୋ କେ ନିଭାଲୋ, ତାରେ ତୁମି ଜ୍ବାଲୋ ଜ୍ବାଲୋ-
ଆମାର ଆପନ ଆଁଧାର ଆମାର ଆଁଖିରେ ଦେୟ୍ ଫାଁକି ॥

୬ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୦(1924)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଜାଲୋ ଜ୍ବାଲୋ ଜ୍ବାଲୋ ⟹ ଆବାର ଜ୍ବାଲୋ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୭୫: ଯଖନ ଏସେଛିଲେ

ଯଖନ ଏସେଛିଲେ ଅନ୍ଧକାରେ
ଚାଁଦ ଓଠେନି ସିନ୍ଧୁପାରେ ॥
ହେ ଅଜାନା, ତୋମାୟ୍ ତବେ ଜେନେଛିଲେମ ଅନୁଭବେ-
ଗାନେ ତୋମାର ପରଶଖାନି ବେଜେଛିଲ ପ୍ରାଣେର ତାରେ ॥
ତୁମି ଗେଲେ ଯଖନ ଏକଲା ଚଲେ
ଚାଁଦ ଉଠେଛେ ରାତେର କୋଲେ ।
ତଖନ ଦେଖି, ପଥେର କାଛେ ମାଲା ତୋମାର ପଡ଼େ ଆଛେ-
ବୁଝେଛିଲେମ ଅନୁମାନେ ଏ କଣ୍ଠହାର ଦିଲେ କାରେ ॥

୧୭ ପୌଷ ୧୩୩୦ (1924)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୨୭୭: ଏ ପଥେ ଆମି-ଯେ ଗେଛି ବାର ବାର

ଏ ପଥେ ଆମି-ଯେ ଗେଛି ବାର ବାର, ଭୁଲି ନି ତୋ ଏକ ଦିନଓ ।
ଆଜ କି ଘୁଚିଲ ଚିହ୍ନ ତାହାର, ଉଠିଲ ବନେର ତୃଣ ॥
ତବୁ ମନେ ମନେ ଜାନି ନାଇ ଭୟ, ଅନୁକୂଳ ବାୟୁ ସହସା ଯେ ବୟ-
ଚିନିବ ତୋମାୟ୍ ଆସିବେ ସମୟ୍, ତୁମି ଯେ ଆମାୟ୍ ଚିନ ॥
ଏକେଲା ଯେତାମ ଯେ ପ୍ରଦୀପ ହାତେ ନିବେଛେ ତାହାର ଶିଖା ।
ତବୁ ଜାନି ମନେ ତାରାର ଭାଷାତେ ଠିକାନା ରୟେଛେ ଲିଖା ।
ପଥେର ଧାରେତେ ଫୁଟିଲ ଯେ ଫୁଲ ଜାନି ଜାନି ତାରା ଭେଙେ ଦେବେ ଭୁଲ-
ଗନ୍ଧେ ତାଦେର ଗୋପନ ମୃଦୁଲ ସଙ୍କେତ ଆଛେ ଲୀନ ।

ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ଜାନି ନାଇ ଭୟ୍' ⟹ 'ଜାନି, ନାଇ ଭୟ୍'
ଶେଷ ଲାଇନେ ସଙ୍କେତ ⟹ ସଂକେତ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୭୭: ମନେ କୀ ଦ୍ୱିଧା

ମନେ କୀ ଦ୍ୱିଧା ରେଖେ ଗେଲେ ଚଲେ ସେ ଦିନ ଭରା ସାଁଝେ,
ଯେତେ ଯେତେ ଦୁୟାର ହତେ କୀ ଭେବେ ଫିରାଲେ ମୁଖଖାନି-
କୀ କଥା ଛିଲ ଯେ ମନେ ॥
ତୁମି ସେ କି ହେସେ ଗେଲେ ଆଁଖିକୋଣେ-
ଆମି ବସେ ବସେ ଭାବି ନିୟେ କମ୍ପିତ ହୃଦୟଖାନି,
ତୁମି ଆଛ ଦୂର ଭୁବନେ ॥
ଆକାଶେ ଉଡ଼ିଛେ ବକପାଁତି,
ବେଦନା ଆମାର ତାରି ସାଥି ।
ବାରେକ ତୋମାୟ ଶୁଧାବାରେ ଚାଇ ବିଦାୟକାଲେ କୀ ବଲ ନାଇ,
ସେ କି ରୟେ ଗେଲ ଗୋ ସିକ୍ତ ଯୂଥୀର ଗନ୍ଧବେଦନେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୭୮: କୀ ଫୁଲ ଝରିଲ

କୀ ଫୁଲ ଝରିଲ ବିପୁଲ ଅନ୍ଧକାରେ ।
ଗନ୍ଧ ଛଡ଼ାଲୋ ଘୁମେର ପ୍ରାନ୍ତପାରେ ॥
ଏକା ଏସେଛିଲ ଭୁଲେ ଅନ୍ଧରାତେର କୂଲେ
ଅରୁଣ-ଆଲୋର ବନ୍ଦନା କରିବାରେ ।
କ୍ଷୀଣ ଦେହେ ମରି ମରି ସେ ଯେ ନିୟେଛିଲ ବରି
ଅସୀମ ସାହସେ ନିଷ୍ଫଲ ସାଧନାରେ ॥
କୀ ଯେ ତାର ରୂପ ଦେଖା ହଲ ନା ତୋ ଚୋଖେ,
ଜାନି ନା କୀ ନାମେ ସ୍ମରଣ କରିବ ଓକେ ।
ଆଁଧାରେ ଯାହାରା ଚଲେ ସେଇ ତାରାଦେର ଦଲେ
ଏସେ ଫିରେ ଗେଲ ବିରହେର ଧାରେ ଧାରେ ।
କରୁଣ ମାଧୁରୀଖାନି କହିତେ ଜାନେ ନା ବାଣୀ
କେନ ଏସେଛିଲ ରାତେର ବନ୍ଧ ଦ୍ୱାରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩, ୪ ଲାଇନେର ବଦଲେ	୯, ୧୦ ଲାଇନେର ବଦଲେ
ଗୋଧୂଲି ଆଲୋକେ ଏକା ଏସେଛିଲ ଭୁଲେ	ଆଁଧାରେ ଯାରା ପଥିକ ଗୋପନେ ଚଲେ
ପଥହାରା ଫୁଲ ଅନ୍ଧରାତେର କୂଲେ	ପରିଚୟହୀନ ସେଇ ତାରାଦେର ଦଲେ
ଅରୁଣ-ଆଲୋର ବନ୍ଦନା କରିବାରେ ।	ଏସେ ଫିରେ ଗେଲ ବିରହେର ଧାରେ ଧାରେ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୭୯: ଲିଖନ ତୋମାର ଧୁଲାୟ୍

ଲିଖନ ତୋମାର ଧୁଲାୟ୍ ହୟେଛେ ଧୂଲି,

ହାରିୟେ ଗିୟେଛେ ତୋମାର ଆଖରଗୁଲି ॥

ଚୈତ୍ରରଜନୀ ଆଜ ବସେ ଆଛି ଏକା, ପୁନ ବୁଝି ଦିଲ ଦେଖା-

ବନେ ବନେ ତବ ଲେଖନୀଲୀଲାର ରେଖା,

ନବକିଶଲୟେ ଗୋ କୋନ୍ ଭୁଲେ ଏଲ ଭୁଲି ତୋମାର ପୁରାନୋ ଆଖରଗୁଲି ॥

ମଲ୍ଲିକା ଆଜି କାନନେ କାନନେ କତ

ସୌରଭେ-ଭରା ତୋମାରି ନାମେର ମତୋ ।

କୋମଲ ତୋମାର ଅଙ୍ଗୁଲି-ଛୋଁୟା ବାଣୀ ମନେ ଦିଲ ଆଜି ଆନି

ବିରହେର କୋନ୍ ବ୍ୟଥାଭରା ଲିପିଖାନି

ମାଧବୀଶାଖାୟ୍ ଉଠିତେଛେ ଦୁଲି ଦୁଲି ତୋମାର ପୁରାନୋ ଆଖରଗୁଲି ॥

ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨(1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ପୁନ ବୁଝି ଦିଲ ଦେଖା' $\Longrightarrow$ 'ମନେ ହୟ୍ କେନ ପୁନ ବୁଝି ଦିଲ ଦେଖା'
୫ ଲାଇନେ 'ନବକିଶଲୟେ କୋନ୍ ଭୁଲେ ଏଲ ଭୁଲି ତୋମାର ଆଖରଗୁଲି'
୭ ଲାଇନେ ସୌରଭେ-ଭରା $\Longrightarrow$ ସୌରଭେ ଭରା
୮ ଲାଇନେ 'ମନେ ଦିଲ ଆଜି ଆନି' $\Longrightarrow$ 'ଦକ୍ଷିନପବନେ ମନେ ଦିଲ ଆଜି ଆନି'
ଶେଷ ଦୁଲାଇନ:
ବିରହବ୍ୟଥାର ପ୍ରଥମ ପାତ୍ରଖାନି ।
ମାଧବୀଶାଖାୟ୍ ଉଠିତେଛେ ଦୁଲି ଦୁଲି ତୋମାର ଆଖରଗୁଲି ॥

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୮୦: ଆଜି ସାଁଝେର ଯମୁନାୟ୍

ଆଜି ସାଁଝେର ଯମୁନାୟ୍ ଗୋ
ତରୁଣ ଚାଁଦେର କିରଣତରୀ କୋଥାୟ୍ ଭେସେ ଯାୟ୍ ଗୋ ॥
ତାରି ସୁଦୂର ସାରିଗାନେ ବିଦାୟ୍ସ୍ମୃତି ଜାଗାୟ୍ ପ୍ରାଣେ
ସେଇ-ଯେ ଦୁଟି ଉତଳ ଆଁଖି ଉଛଳ କରୁଣାୟ୍ ଗୋ ॥
ଆଜ ମନେ ମୋର ଯେ ସୁର ବାଜେ କେଉ ତା ଶୋନେ ନାଇ କି ।
ଏକଲା ପ୍ରାଣେର କଥା ନିୟେ ଏକଲା ଏ ଦିନ ଯାୟ୍ କି ।
ଯାୟ୍ ଯାବେ, ସେ ଫିରେ ଫିରେ ଲୁକିୟେ ତୁଲେ ନେୟ୍ କି ରେ
ଆମାର ପରମ ବେଦନଖାନି ଆପନ ବେଦନାୟ୍ ଗୋ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୩୦ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ: ‘ ଯାୟ୍ ଯଦି ଯାକ ଫିରେ ଫିରେ ଲୁକିୟେ ତୁଲେ ନେୟ୍ ନି କି ରେ’

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୮୧: ସଖୀ, ଆଁଧାରେ ଏକେଲା ଘରେ

ସଖୀ, ଆଁଧାରେ ଏକେଲା ଘରେ ମନ ମାନେ ନା ।
କିସେରଇ ପିୟାସେ କୋଥା ଯେ ଯାବେ ସେ, ପଥ ଜାନେ ନା ॥
ଝରୋଝରୋ ନୀରେ, ନିବିଡ଼ ତିମିରେ, ସଜଲ ସମୀରେ ଗୋ
ଯେନ କାର ବାଣୀ କଭୁ କାନେ ଆନେ- କଭୁ ଆନେ ନା ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଝରୋଝରୋ ⟹ ଝରଝର

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୮୭: ଯଖନ ଭାଙଲ ମିଲନ-ମେଲା

ଯଖନ ଭାଙଲ ମିଲନ-ମେଲା
ଭେବେଛିଲେମ ଭୁଲବ ନା ଆର ଚକ୍ଷେର ଜଲ ଫେଲା ॥
ଦିନେ ଦିନେ ପଥେର ଧୁଲାୟ ମାଲା ହତେ ଫୁଲ ଝରେ ଯାୟ-
ଜାନି ନେ ତୋ କଖନ ଏଲ ବିସ୍ମରଣେର ବେଲା ॥
ଦିନେ ଦିନେ କଠିନ ହଲ କଖନ ବୁକେର ତଲ-
ଭେବେଛିଲେମ ଝରବେ ନା ଆର ଆମାର ଚୋଖେର ଜଲ ।
ହଠାତ୍ ଦେଖା ପଥେର ମାଝେ, କାନ୍ନା ତଖନ ଥାମେ ନା ଯେ-
ଭୋଲାର ତଲେ ତଲେ ଛିଲ ଅଶ୍ରୁଜଲେର ଖେଲା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୩୧ (1924)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୮୩: ଆମାର ଏ ପଥ ତୋମାର ପଥେର ଥେକେ

ଆମାର ଏ ପଥ ତୋମାର ପଥେର ଥେକେ ଅନେକ ଦୂରେ ଗେଛେ ବେଁକେ ॥
    ଆମାର ଫୁଲେ ଆର କି କବେ ତୋମାର ମାଳା ଗାଁଥା ହବେ,
    ତୋମାର ବାଁଶି ଦୂରେର ହାଓୟାୟ୍ କେଁଦେ ବାଜେ କାରେ ଡେକେ ॥
ଶ୍ରାନ୍ତି ଲାଗେ ପାୟେ ପାୟେ ବସି ପଥେର ତରୁଛାୟେ ।
    ସାଥିହାରାର ଗୋପନ ବ୍ୟଥା ବଲବ ଯାରେ ସେଜନ କୋଥା-
    ପଥିକରା ଯାୟ୍ ଆପନ-ମନେ, ଆମାରେ ଯାୟ୍ ପିଛେ ରେଖେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୩୧ (1924)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ ସାଥିହାରାର ⟹ ସାଥୀହାରାର

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୮୪: ଏକଲା ବ'ସେ ଏକେ ଏକେ ଅନ୍ୟମନେ

ଏକଲା ବ'ସେ ଏକେ ଏକେ ଅନ୍ୟମନେ ପଦ୍ମେର ଦଲ ଭାସାଓ ଜଲେ ଅକାରଣେ ।
ହାୟ୍ ରେ, ବୁଝି କଖନ ତୁମି ଗେଛ ଭୁଲେ ଓ ଯେ ଆମି ଏନେଛିଲେମ ଆପନି ତୁଲେ,
ରେଖେଛିଲେମ ପ୍ରଭାତେ ଓଇ ଚରଣମୂଲେ ଅକାରଣେ-
କଖନ ତୁଲେ ନିଲେ ହାତେ ଯାବାର କ୍ଷଣେ ଅନ୍ୟମନେ ॥
ଦିନେର ପରେ ଦିନଗୁଲି ମୋର ଏମନି ଭାବେ
ତୋମାର ହାତେ ଛିଁଡ଼େ ଛିଁଡ଼େ ହାରିୟେ ଯାବେ ।
ସବଗୁଲି ଏଇ ଶେଷ ହବେ ଯେଇ ତୋମାର ଖେଲାୟ୍
ଏମନି ତୋମାର ଆଲସ-ଭରା ଅବହେଲାୟ୍
ହୟ୍ତୋ ତଖନ ବାଜବେ ବ୍ୟଥା ସନ୍ଧେବେଲାୟ୍ ଅକାରଣେ-
ଚୋଖେର ଜଲେର ଲାଗବେ ଆଭାସ ନୟ୍ନକୋଣେ ଅନ୍ୟମନେ ॥

୨୦ ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୯(1922)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୮୫: ତାର ବିଦାୟ୍‌ବେଳାର ମାଳାଖାନି

ତାର ବିଦାୟ୍‌ବେଳାର ମାଳାଖାନି ଆମାର ଗଳେ ରେ
ଦୋଲେ ଦୋଲେ ବୁକେର କାଛେ ପଲେ ପଲେ ରେ ॥
ଗନ୍ଧ ତାହାର କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଜାଗେ ଫାଗୁନସମୀରଣେ
ଗୁଞ୍ଜରିତ କୁଞ୍ଜତଳେ ରେ ॥
ଦିନେର ଶେଷେ ଯେତେ ଯେତେ ପଥେର 'ପରେ
ଛାୟାଖାନି ମିଳିୟେ୍ ଦିଲ ବନାନ୍ତରେ ।
ସେଇ ଛାୟା ଏଇ ଆମାର ମନେ, ସେଇ ଛାୟା ଓଇ କାଁପେ ବନେ,
କାଁପେ ସୁନୀଳ ଦିଗଞ୍ଚଳେ ରେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୨୯ (1922)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୮୭: ଆମି ଏଲେମ ତାରି ଦ୍ୱାରେ

ଆମି ଏଲେମ ତାରି ଦ୍ୱାରେ, ଡାକ ଦିଲେମ ଅନ୍ଧକାରେ ହା ରେ ॥
ଆଗଲ ଧ'ରେ ଦିଲେମ ନାଡ଼ା- ପ୍ରହର ଗେଲ, ପାଇ ନି ସାଡ଼ା,
ଦେଖତେ ପେଲେମ ନା ଯେ ତାରେ ହା ରେ ॥
ତବେ ଯାବାର ଆଗେ ଏଖାନ ଥେକେ ଏଇ ଲିଖନଖାନି ଯାବ ରେଖେ-
ଦେଖା ତୋମାର ପାଇ ବା ନା ପାଇ ଦେଖତେ ଏଲେମ ଜେନୋ ଗୋ ତାଇ,
ଫିରେ ଯାଇ ସୁଦୂରେର ପାରେ ହା ରେ ॥

୨ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୨୮(1921)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୬୮୭: ଦୀପ ନିବେ ଗେଛେ ମମ

ଦୀପ ନିବେ ଗେଛେ ମମ ନିଶୀଥସମୀରେ,

ଧୀରେ ଧୀରେ ଏସେ ତୁମି ଯେୟୋ ନା ଗୋ ଫିରେ ॥

ଏ ପଥେ ଯଖନ ଯାବେ ଆଁଧାରେ ଚିନିତେ ପାବେ-

ରଜନୀଗନ୍ଧାର ଗନ୍ଧ ଭରେଛେ ମନ୍ଦିରେ ॥

ଆମାରେ ପଡ଼ିବେ ମନେ କଖନ ସେ ଲାଗି

ପ୍ରହରେ ପ୍ରହରେ ଆମି ଗାନ ଗେୟେ ଜାଗି ।

ଭୟ ପାଛେ ଶେଷ ରାତେ ଘୁମ ଆସେ ଆଁଖିପାତେ,

କ୍ଲାନ୍ତ କଣ୍ଠେ ମୋର ସୁର ଫୁରାୟ ଯଦି ରେ ॥

୧୦ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୨୮(1921)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୮: ତୁମି ଆମାୟ୍ ଡେକେଛିଲେ

ତୁମି ଆମାୟ୍ ଡେକେଛିଲେ ଛୁଟିର ନିମନ୍ତ୍ରଣେ,

ତଖନ ଛିଲେମ ବହୁ ଦୂରେ କିସେର ଅନ୍ୱେଷଣେ ॥

କୂଲେ ଯଖନ ଏଲେମ ଫିରେ ତଖନ ଅସ୍ତଶିଖରଶିରେ

ଚାଇଲ ରବି ଶେଷ ଚାଓୟା ତାର କନକଚାଁପାର ବନେ ।

ଆମାର ଛୁଟି ଫୁରିୟେ୍ ଗେଛେ କଖନ ଅନ୍ୟମନେ ॥

ଲିଖନ ତୋମାର ବିନିସୁତୋର ଶିଉଲିଫୁଲେର ମାଳା,

ବାଣୀ ସେ ତାର ସୋନାୟ୍-ଛୋଁଓୟା ଅରୁଣ-ଆଲୋୟ୍-ଢାଲା-

ଏଲ ଆମାର କ୍ଲାନ୍ତ ହାତେ ଫୁଲ-ଝରାନୋ ଶୀତେର ରାତେ

କୁହେଲିକାୟ୍ ମନ୍ଥର କୋନ୍ ମୌନ ସମୀରଣେ ।

ତଖନ ଛୁଟି ଫୁରିୟେ୍ ଗେଛେ କଖନ ଅନ୍ୟମନେ ॥

୨୨ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୩୪(1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ବାଣୀ ସେ ତାର ସୋନାୟ୍-ଛୋଁଓୟା ଅରୁଣ-ଆଲୋୟ୍-ଢାଲା' $\Longrightarrow$ 'ବାଣୀ ଯେ ତାର ସୋନାୟ୍-ଛୋଁୟା ଅରୁଣ ଆଲୋୟ୍ ଢାଲା'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୬୮୯: ସେ ଯେ ବାହିର ହଲ

ସେ ଯେ ବାହିର ହଲ ଆମି ଜାନି,

ବକ୍ଷେ ଆମାର ବାଜେ ତାହାର ପଥେର ବାଣୀ ॥

କୋଥାୟ୍ କବେ ଏସେଛେ ସେ ସାଗରତୀରେ, ବନେର ଶେଷେ,

ଆକାଶ କରେ ସେଇ କଥାରଇ କାନାକାନି ॥

ହାୟ୍ ରେ, ଆମି ଘର ବେଁଧେଛି ଏତଇ ଦୂରେ,

ନା ଜାନି ତାର ଆସତେ ହବେ କତ ଘୁରେ ।

ହିୟା ଆମାର ପେତେ ରେଖେ ସାରାଟି ପଥ ଦିଲେମ ଢେକେ,

ଆମାର ବ୍ୟଥାୟ୍ ପଡ଼ୁକ ତାହାର ଚରଣଖାନି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୯୦: କବେ ତୁମି ଆସବେ ବ'ଲେ

କବେ ତୁମି ଆସବେ ବ'ଲେ ରଇବ ନା ବସେ, ଆମି ଚଲବ ବାହିରେ ।
ଶୁକନୋ ଫୁଲେର ପାତାଗୁଲି ପଡ଼ଛେ ଖସେ, ଆର ସମୟ୍ ନାହିରେ ॥
ବାତାସ ଦିଲ ଦୋଲ୍, ଦିଲ ଦୋଲ୍;
ଓ ତୁଇ ଘାଟେର ବାଁଧନ ଖୋଲ୍, ଓ ତୁଇ ଖୋଲ୍ ।
ମାଝ୍-ନଦୀତେ ଭାସିୟେ୍ ଦିୟେ୍ ତରୀ ବାହି ରେ ॥
ଆଜ ଶୁକ୍ଳା ଏକାଦଶୀ, ହେରୋ ନିଦ୍ରାହାରା ଶଶୀ
ଓଇ ସ୍ୱପ୍ନପାରାବାରେର ଖେୟା ଏକଲା ଚାଲାୟ୍ ବସି ।
ତୋର ପଥ ଜାନା ନାଇ, ନାଇବା ଜାନା ନାଇ-
ଓ ତୋର ନାଇ ମାନା ନାଇ, ମନେର ମାନା ନାଇ-
ସବାର ସାଥେ ଚଲବି ରାତେ ସାମନେ ଚାହି ରେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨, ୩ ଲାଇନେ
ଓରେ ବାତାସ ଦିଲ ଦୋଲ୍, ଦିଲ ଦୋଲ୍;
ଏବାର ଘାଟେର ବାଁଧନ ଖୋଲ୍, ଓରେ ତୁଇ ଖୋଲ୍ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୨୧୧: ଜାଗରଣେ ଯାୟ୍ ବିଭାବରୀ

ଜାଗରଣେ ଯାୟ୍ ବିଭାବରୀ-
ଆଁଖି ହତେ ଘୁମ ନିଲ ହରି ମରି ମରି ॥
ଯାର ଲାଗି ଫିରି ଏକା ଏକା- ଆଁଖି ପିପାସିତ, ନାହି ଦେଖା,
ତାରି ବାଁଶି ଓଗୋ ତାରି ବାଁଶି ତାରି ବାଁଶି ବାଜେ ହିୟା ଭରି ମରି ମରି ॥
ବାଣୀ ନାହି, ତବୁ କାନେ କାନେ କୀ ଯେ ଶୁନି ତାହା କେବା ଜାନେ ।
ଏଇ ହିୟା ଭରା ବେଦନାତେ, ବାରି-ଛଲୋଛଲୋ ଆଁଖିପାତେ,
ଛାୟା ଦୋଲେ ତାରି ଛାୟା ଦୋଲେ ଛାୟା ଦୋଲେ ଦିବାନିଶି ଧରି ମରି ମରି ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୫ (1918)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୧: ନାଇ ନାଇ ନାଇ ଯେ ବାକି

ନାଇ ନାଇ ନାଇ ଯେ ବାକି,
ସମୟ୍ ଆମାର୍-
ଶେଷେର ପ୍ରହର ପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ ଦେବେ ନା କି ॥
ବାରେ ବାରେ କାରା କରେ ଆନାଗୋନା,
କୋଲାହଲେ ସୁରଟୁକୁ ଆର ଯାୟ୍ ନା ଶୋନା-
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଗାନେ ଆମାର ପଡ଼େ ଫାଁକି ॥
ପଣ କରେଛି, ତୋମର ହାତେ ଆପନାରେ
ଶେଷ କରେ ଆଜ ଚୁକିୟେ ଦେବ ଏକେବାରେ ।
ମିଟିୟେ ଦେବ ସକଳ ଖୋଁଜା, ସକଳ ବୋଝା,
ଭୋରବେଳାକାର ଏକଲା ପଥେ ଚଲବ ସୋଜା-
ତୋମାର ଆଲୋୟ୍ ଡୁବିୟେ ନେବ ସଜାଗ ଆଁଖି ॥

ପୌଷ ୧୩୨୬ (1920)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶୁରୁ: 'ସମୟ୍ ଆମାର ନାଇ ଯେ ବାକି'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୩: ଏକଦା ତୁମି, ପ୍ରିୟେ

ଏକଦା ତୁମି, ପ୍ରିୟେ, ଆମାରି ଏ ତରୁମୂଲେ
ବସେଛ ଫୁଲସାଜେ ସେ କଥା ଯେ ଗେଛ ଭୁଲେ ॥
ସେଥା ଯେ ବହେ ନଦୀ ନିରବଧି ସେ ଭୋଲେ ନି,
ତାରି ଯେ ସ୍ରୋତେ ଆଁକା ବାଁକା ବାଁକା ତବ ବେଣୀ,
ତୋମାରି ପଦରେଖା ଆଛେ ଲେଖା ତାରି କୂଲେ ।
ଆଜି କି ସବଇ ଫାଁକି- ସେ କଥା କି ଗେଛ ଭୁଲେ ॥
ଗେଁଥେଛ ଯେ ରାଗିଣୀ ଏକାକିନୀ ଦିନେ ଦିନେ
ଆଜିଓ ଯାୟ୍ ବ୍ୟେପେ କେଁପେ କେଁପେ ତୃଣେ ତୃଣେ ।
ଗାଁଥିତେ ଯେ ଆଁଚଲେ ଛାୟାତଲେ ଫୁଲମାଲା
ତାହାରି ପରଶନ ହରଷନ- ସୁଧା-ଢାଲା
ଫାଗୁନ ଆଜୋ ଯେ ରେ ଖୁଁଜେ ଫେରେ ଚାଁପାଫୁଲେ ।
ଆଜି କି ସବଇ ଫାଁକି- ସେ କଥା କି ଗେଛ ଭୁଲେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୨୪ (1917-1918)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୯୪: ଆମାର ଏକଟି କଥା ବାଁଶି ଜାନେ

ଆମାର ଏକଟି କଥା ବାଁଶି ଜାନେ, ବାଁଶିଇ ଜାନେ ॥
ଭରେ ରଇଲ ବୁକେର ତଲା, କାରୋ କାଛେ ହୟ୍ ନି ବଲା,
କେବଲ ବଲେ ଗେଲେମ ବାଁଶିର କାନେ କାନେ ॥
ଆମାର ଚୋଖେ ଘୁମ ଛିଲ ନା ଗଭୀର ରାତେ,
ଚେୟେ ଛିଲେମ ଚେୟେ-ଥାକା ତାରାର ସାଥେ ।
ଏମନି ଗେଲ ସାରା ରାତି, ପାଇ ନି ଆମାର ଜାଗାର ସାଥି-
ବାଁଶିଟିରେ ଜାଗିୟେ ଗେଲେମ ଗାନେ ଗାନେ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୨୨ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ କାରୋ ⟹ କାରଓ
୬ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୯୫: ଓ ଦେଖା ଦିୟେ୍ ଯେ ଚଲେ ଗେଲ

ଓ ଦେଖା ଦିୟେ୍ ଯେ ଚଲେ ଗେଲ ଓ ଚୁପିଚୁପି କୀ ବଲେ ଗେଲ ।
ଯେତେ ଯେତେ ଗୋ, କାନନେତେ ଗୋ ଓ କତ ଯେ ଫୁଲ ଦ'ଲେ ଗେଲ ॥
ମନେ ମନେ କୀ ଭାବେ କେ ଜାନେ, ମେତେ ଆଛେ ଓ ଯେନ କୀ ଗାନେ,
ନୟନ ହାନେ ଆକାଶ-ପାନେ- ଚାଁଦେର ହିୟା ଗ'ଲେ ଗେଲ ॥
ଓ ପାୟେ୍ ପାୟେ୍ ଯେ ବାଜାୟେ୍ ଚଲେ ବୀଣାର ଧ୍ୱନି ତୃଣେର ଦଲେ ।
କେ ଜାନେ କାରେ ଭାଲୋ କି ବାସେ, ବୁଝିତେ ନାରି କାଁଦେ କି ହାସେ,
ଜାନି ନେ ଓ କି ଫିରିୟା ଆସେ- ଜାନି ନେ ଓ କି ଛ'ଲେ ଗେଲ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୪ (1918)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୭: କେନ ସାରା ଦିନ ଧୀରେ ଧୀରେ

କେନ ସାରା ଦିନ ଧୀରେ ଧୀରେ
ବାଲୁ ନିୟେ ଶୁଧୁ ଖେଲୋ ତୀରେ ॥
ଚଲେ ଗେଲ ବେଲା, ରେଖେ ମିଛେ ଖେଲା
ଝାଁପ ଦିୟେ ପଡ଼ୋ କାଲୋ ନୀରେ ॥
ଅକୂଲ ଛାନିୟେ ଯା ପାଓ ତା ନିୟେ
ହେସେ କେଁଦେ ଚଲୋ ଘରେ ଫିରେ ॥
ନାହି ଜାନି ମନେ କୀ ବାସିୟା
ପଥେ ବସେ ଆଛେ କେ ଆସିୟା ।
କୀ କୁସୁମବାସେ ଫାଗୁନବାତାସେ
ହୃଦୟ ଦିତେଛେ ଉଦାସିୟା ।
ଚଲ୍ ଓରେ ଏଇ ଖ୍ୟାପା ବାତାସେଇ
ସାଥେ ନିୟେ ସେଇ ଉଦାସୀରେ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୮ (1901)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଖେଲୋ ⟹ ଖେଲ

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୧୭: କୀ ସୁର ବାଜେ ଆମାର ପ୍ରାଣେ

କୀ ସୁର ବାଜେ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଆମିଇ ଜାନି, ମନଇ ଜାନେ ॥
କିସେର ଲାଗି ସଦାଇ ଜାଗି, କାହାର କାଛେ କୀ ଧନ ମାଗି-
ତାକାଇ କେନ ପଥେର ପାନେ ॥
ଦ୍ୱାରେର ପାଶେ ପ୍ରଭାତ ଆସେ, ସନ୍ଧ୍ୟା ନାମେ ବନେର ବାସେ ।
ସକାଳ-ସାଁଝେ ବାଁଶି ବାଜେ, ବିକଳ କରେ ସକଳ କାଜେ-
ବାଜାୟ୍ କେ ଯେ କିସେର ତାନେ ॥

୨୩ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୧(1904)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ ବନେର ବାସେ ⟹ ବନେର ବାମେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୯୮: ଗହନ ଘନ ବନେ

ଗହନ ଘନ ବନେ ପିୟାଳ-ତମାଳ-ସହକାର-ଛାୟେ
ସନ୍ଧ୍ୟାବାୟେ ତୃଣଶୟନେ ମୁଗ୍ଧନୟନେ ରୟେଛି ବସି ॥
ଶ୍ୟାମଳ ପଲ୍ଲବଭାର ଆଁଧାରେ ମର୍ମରିଛେ,
ବାୟୁଭରେ କାଁପେ ଶାଖା, ବକୁଳଦଳ ପଡ଼େ ଖସି ॥
ସ୍ତବ୍ଧ ନୀଡ଼େ ନୀରବ ବିହଗ,
ନିସ୍ତରଙ୍ଗ ନଦୀପ୍ରାନ୍ତେ ଅରଣ୍ୟେର ନିବିଡ଼ ଛାୟା ।
ଝିଲ୍ଲିମନ୍ଦ୍ରେ ତନ୍ଦ୍ରାପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଳସ୍ଥଳ ଶୂନ୍ୟତଳ,
ଚରାଚରେ ସ୍ୱପନେର ମାୟା ।
ନିର୍ଜନ ହୃଦୟେ ମୋର ଜାଗିତେଛେ ସେଇ ମୁଖଶଶୀ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୨୯୯: କେ ଉଠେ ଡାକି ମମ

କେ ଉଠେ ଡାକି ମମ ବକ୍ଷୋନୀଡ଼େ ଥାକି
କରୁଣ ମଧୁର ଅଧୀର ତାନେ ବିରହବିଧୁର ପାଖି ॥
ନିବିଡ଼ ଛାୟା, ଗହନ ମାୟା, ପଲ୍ଲବଘନ ନିର୍ଜନ ବନ-
ଶାନ୍ତ ପବନେ କୁଞ୍ଜଭବନେ କେ ଜାଗେ ଏକାକୀ ॥
ଯାମିନୀ ବିଭୋରା ନିଦ୍ରାଘନଘୋରା-
ଘନ ତମାଳଶାଖା ନିଦ୍ରାଞ୍ଜନ-ମାଖା ।
ସ୍ତିମିତ ତାରା ଚେତନହାରା, ପାଣ୍ଡୁ ଗଗନ ତନ୍ଦ୍ରାମଗନ-
ଚନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରାନ୍ତ ଦିକଭ୍ରାନ୍ତ ନିଦ୍ରାଳସ-ଆଁଖି ॥

୨୨ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୦୨ (1895)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୦୦: ଓଗୋ କେ ଯାୟ୍ ବାଁଶରି ବାଜାୟେ୍

ଓଗୋ କେ ଯାୟ୍ ବାଁଶରି ବାଜାୟେ୍ ଆମାର ଘରେ କେହ୍ ନାଇ ଯେ
ତାରେ ମନେ ପଡ଼େ ଯାରେ ଚାଇ ଯେ ॥
ତାର ଆକୁଲ ପରାନ, ବିରହେର ଗାନ, ବାଁଶି ବୁଝି ଗେଲ ଜାନାୟେ୍ ।
ଆମି ଆମାର କଥା ତାରେ ଜାନାବ କୀ କରେ, ପ୍ରାଣ କାଁଦେ ମୋର ତାଇ ଯେ ।
କୁସୁମେର ମାଲା ଗାଁଥା ହଲ ନା, ଧୂଲିତେ ପ'ଡ଼େ ଶୁକାୟ୍ ରେ ।
ନିଶି ହୟ୍ ଭୋର, ରଜନୀର ଚାଁଦ ମଲିନ ମୁଖ ଲୁକାୟ୍ ରେ ।
ସାରା ବିଭାବରୀ କାର ପୂଜା କରି ଯୌବନଡାଲା ସାଜାୟେ୍-
ବାଁଶିସ୍ୱରେ ହାୟ୍ ପ୍ରାଣ ନିୟେ୍ ଯାୟ୍, ଆମି କେନ ଥାକି ହାୟ୍ ରେ ॥

୧୨୯୩ (1886)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୦୧: ହେଲାଫେଲା ସାରା ବେଳା

ହେଲାଫେଲା ସାରା ବେଳା ଏକି ଖେଳା ଆପନ-ସନେ ।
ଏଇ ବାତାସେ ଫୁଲେର ବାସେ ମୁଖଖାନି କାର ପଡ଼େ ମନେ ॥
ଆଁଖିର କାଛେ ବେଡ଼ାୟ୍ ଭାସି କେ ଜାନେ ଗୋ କାହାର ହାସି,
ଦୁଟି ଫୋଁଟା ନୟନସଲିଲ ରେଖେ ଯାୟ୍ ଏଇ ନୟନକୋଣେ ॥
କୋନ୍ ଛାୟାତେ କୋନ୍ ଉଦାସୀ ଦୂରେ ବାଜାୟ୍ ଅଲସ ବାଁଶି,
ମନେ ହୟ୍ କାର ମନେର ବେଦନ କେଁଦେ ବେଡ଼ାୟ୍ ବାଁଶିର ଗାନେ ।
ସାରା ଦିନ ଗାଁଥି ଗାନ କାରେ ଚାହେ, ଗାହେ ପ୍ରାଣ-
ତରୁତଳେ ଛାୟାର ମତନ ବସେ ଆଛି ଫୁଲବନେ ॥

୧୨୯୩ (1886)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ତରୁତଳେ ⟹ ତରୁତଳେର

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୦୭: ଓଗୋ ଏତ ପ୍ରେମ-ଆଶା

ଓଗୋ ଏତ ପ୍ରେମ-ଆଶା, ପ୍ରାଣେର ତିୟାଷା କେମନେ ଆଛେ ସେ ପାଶରି ।
ତବେ ସେଥା କି ହାସେ ନା ଚାଁଦିନି ଯାମିନୀ, ସେଥା କି ବାଜେ ନା ବାଁଶରି ॥
  ସଖୀ, ହେଥା ସମୀରଣ ଲୁଟେ ଫୁଲବନ, ସେଥା କି ପବନ ବହେ ନା ।
  ସେ ଯେ ତାର କଥା ମୋରେ କହେ ଅନୁକ୍ଷଣ, ମୋର କଥା ତାରେ କହେ ନା !
ଯଦି ଆମାରେ ଆଜି ସେ ଭୁଲିବେ ସଜନୀ, ଆମାରେ ଭୁଲାଲେ କେନ ସେ ।
ଓଗୋ ଏ ଚିରଜୀବନ କରିବ ରୋଦନ, ଏଇ ଛିଲ ତାର ମାନସେ !
  ଯବେ କୁସୁମଶୟନେ ନୟନେ ନୟନେ କେଟେଛିଲ ସୁଖରାତି ରେ,
  ତବେ କେ ଜାନିତ ତାର ବିରହ ଆମାର ହବେ ଜୀବନେର ସାଥି ରେ ।
ଯଦି ମନେ ନାହି ରାଖେ, ସୁଖେ ଯଦି ଥାକେ, ତୋରା ଏକବାର ଦେଖେ ଆୟ୍-
ଏଇ ନୟନେର ତୃଷା, ପରାନେର ଆଶା, ଚରଣେର ତଳେ ରେଖେ ଆୟ୍ ।
  ଆର ନିୟେ ଯା ରାଧାର ବିରହେର ଭାର, କତ ଆର ଢେକେ ରାଖି ବଲ୍ ।
  ଆର ପାରିସ ଯଦି ତୋ ଆନିସ ହରିୟେ ଏକ-ଫୋଁଟା ତାର ଆଁଖିଜଲ ।
ନା ନା, ଏତ ପ୍ରେମ, ସଖୀ, ଭୁଲିତେ ଯେ ପାରେ ତାରେ ଆର କେହ ସେଧୋ ନା ।
ଆମି କଥା ନାହି କବ, ଦୁଖ ଲୟେ ରବ, ମନେ ମନେ ସ'ବ ବେଦନା ।
  ଓଗୋ ମିଛେ ମିଛେ, ସଖୀ, ମିଛେ ଏଇ ପ୍ରେମ, ମିଛେ ପରାନେର ବାସନା ।
  ଓଗୋ ସୁଖଦିନ ହାୟ୍ ଯବେ ଚଲେ ଯାୟ୍ ଆର ଫିରେ ଆର ଆସେ ନା ॥

୧୨୯୩(1886)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଚାଁଦିନି ⟹ ଚାଁଦିନୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୦୩: ଆମି ନିଶି ନିଶି କତ ରଚିବ

ଆମି ନିଶି ନିଶି କତ ରଚିବ ଶୟନ ଆକୁଲନୟନ ରେ ।
କତ ନିତି ନିତି ବନେ କରିବ ଯତନେ କୁସୁମଚୟନ ରେ ।
କତ ଶାରଦ ଯାମିନୀ ହଇବେ ବିଫଳ, ବସନ୍ତ ଯାବେ ଚଳିୟା ।
କତ ଉଦିବେ ତପନ, ଆଶାର ସ୍ୱପନ ପ୍ରଭାତେ ଯାଇବେ ଛଳିୟା ।
ଏଇ ଯୌବନ କତ ରାଖିବ ବାଁଧିୟା, ମରିବ କାଁଦିୟା ରେ ।
ସେଇ ଚରଣ ପାଇଲେ ମରଣ ମାଗିବ ସାଧିୟା ସାଧିୟା ରେ ।
ଆମି କାର ପଥ ଚାହି ଏ ଜନମ ବାହି, କାର ଦରଶନ ଯାଚି ରେ ।
ଯେନ ଆସିବେ ବଳିୟା କେ ଗେଛେ ଚଳିୟା, ତାଇ ଆମି ବସେ ଆଛି ରେ ।
ତାଇ ମାଳାଟି ଗାଁଥିୟା ପରେଛି ମାଥାୟ, ନୀଳବାସେ ତନୁ ଢାକିୟା ।
ତାଇ ବିଜନ ଆଲୟେ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଳାୟେ ଏକେଲା ରୟେଛି ଜାଗିୟା ।
ଓଗୋ ତାଇ କତ ନିଶି ଚାଁଦ ଓଠେ ହାସି, ତାଇ କେଁଦେ ଯାୟ ପ୍ରଭାତେ ।
ଓଗୋ ତାଇ ଫୁଲବନେ ମଧୁସମୀରଣେ ଫୁଟେ ଫୁଲ କତ ଶୋଭାତେ ।
ଓଇ ବାଁଶିସ୍ୱର ତାର ଆସେ ବାରବାର, ସେଇ ଶୁଧୁ କେନ ଆସେ ନା ।
ଏଇ ହୃଦୟ-ଆସନ ଶୂନ୍ୟ ପଡ଼େ ଥାକେ, କେଁଦେ ମରେ ଶୁଧୁ ବାସନା ।
ମିଛେ ପରଶିୟା କାୟ ବାୟୁ ବହେ ଯାୟ, ବହେ ଯମୁନାର ଲହରୀ ।
କେନ କୁହୁ କୁହୁ ପିକ କୁହରିୟା ଓଠେ, ଯାମିନୀ ଯେ ଓଠେ ଶିହରି ।
ଓଗୋ, ଯଦି ନିଶିଶେଷେ ଆସେ ହେସେ ହେସେ ମୋର ହାସି ଆର ରବେ କି
ଏଇ ଜାଗରଣେ-କ୍ଷୀଣ ବଦନମଳିନ ଆମାରେ ହେରିୟା କବେ କୀ ।
ଆମି ସାରା ରଜନୀର ଗାଁଥା ଫୁଲମାଳା ପ୍ରଭାତେ ଚରଣେ ଝରିବ-
ଓଗୋ, ଆଛେ ସୁଶୀତଳ ଯମୁନାର ଜଳ, ଦେଖେ ତାରେ ଆମି ମରିବ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୨୯୩ (1886)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୪ ଲାଇନେ 'ହୃଦୟ-ଆସନ ଶୂନ୍ୟ ପଡ଼େ ଥାକେ' ⟹ 'ହୃଦୟ-ଆସନ ଶୂନ୍ୟ ଯେ ଥାକେ'
୧୭ ଲାଇନେର ଶେଷେ ';'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୦୪: କଖନ ଯେ ବସନ୍ତ ଗେଲ

କଖନ ଯେ ବସନ୍ତ ଗେଲ, ଏବାର ହଲ ନା ଗାନ ।
କଖନ ବକୁଲମୂଲ ଛେୟେଛିଲ ଝରା ଫୁଲ,
କଖନ ଯେ ଫୁଲ-ଫୋଟା ହୟେ ଗେଲ ଅବସାନ ॥
ଏବାର ବସନ୍ତେ କିରେ ଯୂଁଥିଗୁଲି ଜାଗେ ନି ରେ-
ଅଲିକୁଲ ଗୁଞ୍ଜରିୟା କରେ ନି କି ମଧୁପାନ ।
ଏବାର କି ସମୀରଣ   ଜାଗାୟ ନି ଫୁଲବନ-
ସାଡ଼ା ଦିୟେ ଗେଲ ନା ତୋ, ଚଲେ ଗେଲ ମ୍ରିୟମାଣ ॥
ବସନ୍ତେର ଶେଷ ରାତେ ଏସେଛି ଯେ ଶୂନ୍ୟ ହାତେ-
ଏବାର ଗାଁଥି ନି ମାଲା, କୀ ତୋମାରେ କରି ଦାନ ।
କାଁଦିଛେ ନୀରବ ବାଁଶି, ଅଧରେ ମିଲାୟ ହାସି-
ତୋମାର ନୟନେ ଭାସେ ଛଲୋଛଲୋ ଅଭିମାନ ॥

ପ୍ର: ୧୨୯୩ (1886)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'କଖନ ଯେ ବସନ୍ତ ଗେଲ' ⟹ 'କଖନ ବସନ୍ତ ଗେଲ'
ଶେଷ ଲାଇନେ ଛଲୋଛଲୋ ⟹ ଛଲଛଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୦୫: ବାଁଶରି ବାଜାତେ ଚାହି

ବାଁଶରି ବାଜାତେ ଚାହି, ବାଁଶରି ବାଜିଲ କଇ ।
ବିହରିଛେ ସମୀରଣ, କୁହରିଛେ ପିକଗଣ,
ମଥୁରାର ଉପବନ କୁସୁମେ ସାଜିଲ ଓଇ ॥
ବିକଚ ବକୁଲଫୁଲ ଦେଖେ ଯେ ହତେଛେ ଭୁଲ,
କୋଥାକାର ଅଲିକୁଲ ଗୁଞ୍ଜରେ କୋଥାୟ୍ ।
ଏ ନହେ କି ବୃନ୍ଦାବନ, କୋଥା ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ରାନନ,
ଓଇ କି ନୂପୁରଧ୍ୱନି ବନପଥେ ଶୁନା ଯାୟ୍ ।
ଏକା ଆଛି ବନେ ବସି, ପୀତ ଧଡ଼ା ପଡ଼େ ଖସି,
ସୋଙରି ସେ ମୁଖଶଶୀ ପରାନ ମଜିଲ ସଇ ॥
ଏକବାର ରାଧେ ରାଧେ ଡାକ୍ ବାଁଶି ମନୋସାଧେ-
ଆଜି ଏ ମଧୁର ଚାଁଦେ ମଧୁର ଯାମିନୀ ଭାୟ୍ ।
କୋଥା ସେ ବିଧୁରା ବାଲା- ମଲିନମାଲତୀମାଲା,
ହୃଦୟେ ବିରହଜ୍ୱାଲା, ଏ ନିଶି ପୋହାୟ୍ ହାୟ୍ ।
କବି ଯେ ହଲ ଆକୁଲ, ଏକି ରେ ବିଧିର ଭୁଲ,
ମଥୁରାୟ୍ କେନ ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ ଆଜି ଲୋ ସଇ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୯୧ (1884)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୦୭: ପଥିକ ପରାନ, ଚଲ୍

ପଥିକ ପରାନ, ଚଲ୍, ଚଲ୍ ସେ ପଥେ ତୁଇ
ଯେ ପଥ ଦିୟେ ଗେଲ ରେ ତୋର ବିକେଲବେଲାର ଜୁଁଇ ॥
ସେ ପଥ ବେୟେ ଗେଛେ ଯେ ତୋର ସନ୍ଧ୍ୟାମେଘେର ସୋନା,
ପ୍ରାଣେର ଛାୟାବୀଥିର ତଲେ ଗାନେର ଆନାଗୋନା-
ରଇଲ ନା କିଛୁଇ ॥
ଯେ ପଥେ ତାର ପାପଡ଼ି ଦିୟେ ବିଛିୟେ ଗେଲ ଭୁଁଇ,
ପଥିକ ପରାନ, ଚଲ୍, ଚଲ୍ ସେ ପଥେ ତୁଇ ।
ଅନ୍ଧକାରେ ସନ୍ଧ୍ୟାଯୂଥୀର ସ୍ୱପନମୟୀ ଛାୟା
ଉଠବେ ଫୁଟେ ତାରାର ମତୋ କାୟାବିହୀନ ମାୟା-
ଛୁଁଇ ତାରେ ନା ଛୁଁଇ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୩୧ (1924)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ପ୍ରଥମ ଦୁ ଲାଇନ:
ଯେ ପଥ ଦିୟେ ଗେଲ ରେ ତୋର ବିକେଲବେଲାର ଜୁଁଇ
ପଥିକ ପରାନ, ଚଲ୍ ସେ ପଥେ ତୁଇ ।

୩ ଲାଇନେ 'ସେ ପଥ ବେୟେ ଗେଛେ ଯେ' ⟹ 'ସେ ପଥ ଦିୟେ ଗେଛେ ରେ'
ଶେଷେ ଆରେକ ଲାଇନ: 'ପଥିକ ପରାନ, ଚଲ୍ ସେ ପଥେ ତୁଇ ।'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୦୭: ତୁଇ ଫେଲେ ଏସେଛିସ କାରେ

ତୁଇ ଫେଲେ ଏସେଛିସ କାରେ, ମନ, ମନ ରେ ଆମାର ।
ତାଇ ଜନମ ଗେଲ, ଶାନ୍ତି ପେଲି ନା ରେ ମନ, ମନ ରେ ଆମାର ॥
ଯେ ପଥ ଦିୟେ ଚଲେ ଏଲି ସେ ପଥ ଏଖନ ଭୁଲେ ଗେଲି-
କେମନ କରେ ଫିରବି ତାହାର ଦ୍ୱାରେ ମନ, ମନ ରେ ଆମାର ॥
ନଦୀର ଜଲେ ଥାକି ରେ କାନ ପେତେ,
କାଁପେ ରେ ପ୍ରାଣ ପାତାର ମର୍ମରେତେ ॥
ମନେ ହୟ ଯେ ପାବ ଖୁଁଜି ଫୁଲେର ଭାଷା ଯଦି ବୁଝି
ଯେ ପଥ ଗେଛେ ସନ୍ଧ୍ୟାତାରାର ପାରେ ମନ, ମନ ରେ ଆମାର ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୦୮: ଯେ ଦିନ ସକଳ ମୁକୁଳ

ଯେ ଦିନ ସକଳ ମୁକୁଳ ଗେଲ ଝ଼ରେ
ଆମାୟ୍ ଡାକଲେ କେନ ଗୋ, ଏମନ କରେ ॥
ଯେତେ ହବେ ଯେ ପଥ ବେୟେ୍ ଶୁକନୋ ପାତା ଆଛେ ଛେୟେ୍,
ହାତେ ଆମାର ଶୂନ୍ୟ ଡାଲା କୀ ଫୁଲ ଦିୟେ୍ ଦେବୋ ଭରେ ॥
ଗାନହାରା ମୋର ହୃଦୟ୍ତଲେ
ତୋମାର ବ୍ୟାକୁଲ ବାଁଶି କୀ ଯେ ବଲେ ।
ନେଇ ଆୟୋ୍ଜନ, ନେଇ ମମ ଧନ, ନେଇ ଆଭରଣ, ନେଇ ଆବରଣ-
ରିକ୍ତ ବାହୁ ଏଇ ତୋ ଆମାର ବାଁଧବେ ତୋମାୟ୍ ବାହୁଡୋରେ ॥

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୦ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ଦେବୋ ⟹ ଦେବ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୦୯: ଆମାୟ୍ ଥାକତେ ଦେ-ନା

ଆମାୟ୍ ଥାକତେ ଦେ-ନା ଆପନ-ମନେ ।

ସେଇ ଚରଣେର ପରଶଖାନି ମନେ ପଡ଼େ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ॥

କଥାର ପାକେ କାଜେର ଘୋରେ ଭୁଲିୟେ୍ ରାଖେ କେ ଆର ମୋରେ,

ତାର ସ୍ମରଣେର ବରଣମାଳା ଗାଁଥି ବସେ ଗୋପନ କୋଣେ ॥

ଏଇ-ଯେ ବ୍ୟଥାର ରତନଖାନି ଆମାର ବୁକେ ଦିଲ ଆନି

ଏଇ ନିୟେ୍ ଆଜ ଦିନେର ଶେଷେ ଏକା ଚଲି ତାର ଉଦ୍ଦେଶେ ।

ନୟ୍ନଜଲେ ସାମନେ ଦାଁଡ଼ାଇ, ତାରେ ସାଜାଇ ତାରି ଧନେ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୩୨ (1925)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୯୦: ହେ ବିରହୀ, ହାୟ୍

ହେ ବିରହୀ, ହାୟ୍, ଚଞ୍ଚଳ ହିୟା ତବ,
ନୀରବେ ଜାଗ ଏକାକୀ ଶୂନ୍ୟମନ୍ଦିରେ ଦୀର୍ଘ ବିଭାବରୀ-
କୋନ୍ ସେ ନିରୁଦ୍ଦେଶ-ଲାଗି ଆଛ ଜାଗିୟା ॥
ସ୍ୱପନରୂପିଣୀ ଅଲୋକସୁନ୍ଦରୀ ଅଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଲକାପୁରୀ-ନିବାସିନୀ,
ତାହାର ମୁରତି ରଚିଲେ ବେଦନାୟ୍ ହୃଦୟ୍ମାଝାରେ ॥

୨୮ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୪୦ (1933)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୧୧: ଓଗୋ ସଖୀ, ଦେଖି ଦେଖି

ଓଗୋ ସଖୀ, ଦେଖି ଦେଖି, ମନ କୋଥା ଆଛେ ।

କତ କାତର ହୃଦୟ୍ ଘୁରେ ଘୁରେ ହେରୋ କାରେ ଯାଚେ ॥

କୀ ମଧୁ, କୀ ସୁଧା, କୀ ସୌରଭ, କୀ ରୂପ ରେଖେଛ ଲୁକାୟେ୍-

କୋନ୍ ପ୍ରଭାତେ, ଓ କୋନ୍ ରବିର ଆଲୋକେ ଦିବେ ଖୁଲିୟେ୍ କାହାର କାଛେ ॥

ସେ ଯଦି ନା ଆସେ ଏ ଜୀବନେ, ଏ କାନନେ ପଥ ନା ପାୟ୍!

ଯାରା ଏସେଛେ ତାରା ବସନ୍ତ ଫୁରାଲେ ନିରାଶପ୍ରାଣେ ଫେରେ ପାଛେ ॥

୧୮୮୮(1888)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୧୨: ସଖୀ, ବହେ ଗେଲ ବେଳା

ସଖୀ, ବହେ ଗେଲ ବେଳା, ଶୁଧୁ ହାସିଖେଲା ଏ କି ଆର ଭାଲୋ ଲାଗେ ।
ଆକୁଲ ତିୟାଷ, ପ୍ରେମେର ପିୟାସ, ପ୍ରାଣେ କେନ ନାହି ଜାଗେ ॥
କବେ ଆର ହବେ ଥାକିତେ ଜୀବନ ଆଁଖିତେ ଆଁଖିତେ ମଦିର ମିଲନ-
ମଧୁର ହୁତାଶେ ମଧୁର ଦହନ ନିତି-ନବ ଅନୁରାଗେ ॥
ତରଲ କୋମଲ ନୟନେର ଜଲ, ନୟନେ ଉଠିବେ ଭାସି,
ସେ ବିଷାଦନୀରେ ନିବେ ଯାବେ ଧୀରେ ପ୍ରଖର ଚପଲ ହାସି ।
ଉଦାସ ନିଶ୍ୱାସ ଆକୁଳି ଉଠିବେ, ଆଶାନିରାଶାୟ ପରାନ ଟୁଟିବେ-
ମରମେର ଆଲୋ କପୋଲେ ଫୁଟିବେ ଶରମ-ଅରୁଣରାଗେ ॥

୧୮୮୮(1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ‘ ପ୍ରାଣେ କେନ ନାହି ଜାଗେ ॥’ ⟹ ‘ ପ୍ରାଣେ କେନ ନାହି ଜାଗେ ?’
ଶେଷ ଲାଇନେ ଶରମ-ଅରୁଣରାଗେ ⟹ ଶରମ-ଅରୁଣ ରାଗେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୧୩: ଓଲୋ ରେଖେ ଦେ ସଖୀ

ଓଲୋ ରେଖେ ଦେ ସଖୀ, ରେଖେ ଦେ, ମିଛେ କଥା ଭାଲୋବାସା ।
ସୁଖେର ବେଦନା, ସୋହାଗଯାତନା, ବୁଝିତେ ପାରି ନା ଭାଷା ॥
ଫୁଲେର ବାଁଧନ, ସାଧେର କାଁଦନ, ପରାନ ସଁପିତେ ପ୍ରାଣେର ସାଧନ,
ଲହୋ-ଲହୋ ବ'ଲେ ପରେ ଆରାଧନ- ପରେର ଚରଣେ ଆଶା ॥
ତିଲେକ ଦରଶ ପରଶ ମାଗିୟା ବରଷ ବରଷ କାତରେ ଜାଗିୟା
ପରେର ମୁଖେର ହାସିର ଲାଗିୟା ଅଶ୍ରୁସାଗରେ ଭାସା-
ଜୀବନେର ସୁଖ ଖୁଁଜିବାରେ ଗିୟା ଜୀବନେର ସୁଖ ନାଶା ॥

୧୮୮୮(1888)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୧୪: ତାରେ ଦେଖାତେ ପାରି ନେ କେନ

ତାରେ ଦେଖାତେ ପାରି ନେ କେନ ପ୍ରାଣ ଖୁଲେ ଗୋ ।
ବୁଝାତେ ପାରି ନେ ହୃଦୟବେଦନା ॥
କେମନେ ସେ ହେସେ ଚଲେ ଯାୟ, କୋନ୍ ପ୍ରାଣେ ଫିରେଓ ନା ଚାୟ-
ଏତ ସାଧ ଏତ ପ୍ରେମ କରେ ଅପମାନ ॥
ଏତ ବ୍ୟଥାଭରା ଭାଲୋବାସା କେହ ଦେଖେ ନା, ପ୍ରାଣେ ଗୋପନେ ରହିଲ ।
ଏ ପ୍ରେମ କୁସୁମ ଯଦି ହ'ତ ପ୍ରାଣ ହତେ ଛିଁଡ଼େ ଲଇତାମ,
ତାର ଚରଣେ କରିତାମ ଦାନ ।
ବୁଝି ସେ ତୁଲେ ନିତ ନା, ଶୁକାତୋ ଅନାଦରେ, ତବୁ ତାର ସଂଶୟ ହ'ତ ଅବସାନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ବୁଝାତେ ପାରି ନେ' ⟹ 'କେନ ବୁଝାତେ ପାରି ନେ'
ଶେଷ ଲାଇନେ ଶୁକାତୋ ⟹ ଶୁକାତ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୯୫: ଏ ତୋ ଖେଳା ନୟ୍

ଏ ତୋ ଖେଳା ନୟ୍, ଖେଳା ନୟ୍- ଏ ଯେ ହୃଦୟ୍‌ଦହନଜ୍ୱାଳା ସଖୀ ॥

ଏ ଯେ ପ୍ରାଣଭରା ବ୍ୟାକୁଳତା, ଗୋପନ ମର୍ମେର ବ୍ୟଥା,

ଏ ଯେ କାହାର ଚରଣୋଦ୍ଦେଶେ ଜୀବନ ମରଣ ଢାଳା ॥

କେ ଯେନ ସତତ ମୋରେ ଡାକିୟେ୍ ଆକୁଳ କରେ-

ଯାଇ-ଯାଇ କରେ ପ୍ରାଣ, ଯେତେ ପାରି ନେ ।

ଯେ କଥା ବଲିତେ ଚାହି ତା ବୁଝି ବଲିତେ ନାହି-

କୋଥାୟ୍ ନାମାୟେ୍ ରାଖି, ସଖୀ, ଏ ପ୍ରେମେର ଡାଳା ।

ଯତନେ ଗାଁଥିୟେ୍ ଶେଷେ ପରାତେ ପାରି ନେ ମାଳା ॥

୧୮୮୮ (1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ କୋଥାୟ୍ $\Longrightarrow$ କୋଥା ଯେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୧୭: ଦିବସ ରଜନୀ ଆମି ଯେନ କାର

ଦିବସ ରଜନୀ ଆମି ଯେନ କାର ଆଶାୟ୍ ଆଶାୟ୍ ଥାକି ।
ତାଇ ଚମକିତ ମନ, ଚକିତ ଶ୍ରବଣ, ତୃଷିତ ଆକୁଲ ଆଁଖି ॥
ଚଞ୍ଚଳ ହୟେ୍ ଘୁରିୟେ୍ ବେଡ଼ାଇ, ସଦା ମନେ ହୟ୍ ଯଦି ଦେଖା ପାଇ-
'କେ ଆସିଛେ' ବଲେ ଚମକିୟେ୍ ଚାଇ କାନନେ ଡାକିଲେ ପାଖି ॥
ଜାଗରଣେ ତାରେ ନା ଦେଖିତେ ପାଇ, ଥାକି ସ୍ୱପନେର ଆଶେ-
ଘୁମେର ଆଡ଼ାଲେ ଯଦି ଧରା ଦେୟ୍ ବାଁଧିବ ସ୍ୱପନପାଶେ ।
ଏତ ଭାଲୋବାସି, ଏତ ଯାରେ ଚାଇ, ମନେ ହୟ୍ ନା ତୋ ସେ ଯେ କାଛେ ନାଇ-
ଯେନ ଏ ବାସନା ବ୍ୟାକୁଲ ଆବେଗେ ତାହାରେ ଆନିବେ ଡାକି ॥

୧୮୮୮ (1888)

   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୧୭: ଅଳି ବାର ବାର ଫିରେ ଯାୟ୍

ଅଳି ବାର ବାର ଫିରେ ଯାୟ୍, ଅଳି ବାର ବାର ଫିରେ ଆସେ-
ତବେ ତୋ ଫୁଲ ବିକାଶେ ॥
କଲି ଫୁଟିତେ ଚାହେ, ଫୋଟେ ନା, ମରେ ଲାଜେ, ମରେ ତ୍ରାସେ ॥
ଭୁଲି ମାନ ଅପମାନ ଦାଓ ମନ ପ୍ରାଣ, ନିଶିଦିନ ରହୋ ପାଶେ ।
ଓଗୋ, ଆଶା ଛେଡ଼େ ତବୁ ଆଶା ରେଖେ ଦାଓ ହୃଦୟ୍ରତନ-ଆଶେ ॥
ଫିରେ ଏସୋ ଫିରେ ଏସୋ- ବନ ମୋଦିତ ଫୁଲବାସେ ।
ଆଜି ବିରହରଜନୀ, ଫୁଲ୍ଲ କୁସୁମ ଶିଶିରସଲିଲେ ଭାସେ ॥

୧୮୮୮ (1888)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୧୮: ଦୂରେର ବନ୍ଧୁ ସୁରେର ଦୂତୀରେ

ଦୂରେର ବନ୍ଧୁ ସୁରେର ଦୂତୀରେ ପାଠାଲୋ ତୋମାର ଘରେ ।
ମିଳନବୀଣା ଯେ ହୃଦୟେର ମାଝେ ବାଜେ ତବ ଅଗୋଚରେ ।
ମନେର କଥାଟି ଗୋପନେ ଗୋପନେ ବାତାସେ ବାତାସେ ଭେସେ ଆସେ ମନେ,
ବନେ ଉପବନେ, ବକୁଲଶାଖାର ଚଞ୍ଚଳତାୟ୍ ମର୍ମରେ ମର୍ମରେ ॥
ପୁଷ୍ପମାଲାର ପରଶପୁଲକ ପେୟେଛ ବକ୍ଷତଲେ,
ରାଖୋ ତୁମି ତାରେ ସିକ୍ତ କରିୟା ସୁଖେର ଅଶ୍ରୁଜଲେ ।
ଧରୋ ସାହାନାତେ ମିଲନେର ପାଲା, ସାଜାଓ ଯତନେ ବରଣେର ଡାଲା-
ମାଲତୀର ମାଲା, ଅଞ୍ଚଲେ ଢେକେ କନକପ୍ରଦୀପ ଆନୋ ଆନୋ ତାର ପଥ-'ପରେ ॥

୨୧ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୩୪ (1934)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୧୯: ଆମାର ମନ ଚେୟେ ରୟ୍ ମନେ ମନେ

ଆମାର ମନ ଚେୟେ ରୟ୍ ମନେ ମନେ ହେରେ ମାଧୁରି ।
ନୟନ ଆମାର କାଙାଲ ହୟେ ମରେ ନା ଘୁରି ॥
ଚେୟେ ଚେୟେ ବୁକେର ମାଝେ ଗୁଞ୍ଜରିଲ ଏକତାରା ଯେ-
ମନୋରଥେର ପଥେ ପଥେ ବାଜଲ ବାଁଶୁରି ।
ରୂପେର କୋଲେ ଓଇ-ଯେ ଦୋଲେ ଅରୂପ ମାଧୁରୀ ॥
କୂଲହାରା କୋନ୍ ରସେର ସରୋବରେ ଡେଉ ଦିୟେ ତାୟ୍ ଦିଇ ଯେ ଠେଲେ-
ଆପନ-ମନେ ସ୍ଥିର ହୟେ ରଇ, କରି ନେ ଚୁରି ।
ଧରା ଦେଓୟାର ଧନ ସେ ତୋ ନୟ୍, ଅରୂପ ମାଧୁରୀ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୩୦ (1924)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୬୦: ବିନା ସାଜେ ସାଜି ଦେଖା ଦିୟେଛିଲେ

ବିନା ସାଜେ ସାଜି ଦେଖା ଦିୟେଛିଲେ କବେ,
ଆଭରଣେ ଆଜି ଆବରଣ କେନ ତବେ ॥
ଭାଲୋବାସା ଯଦି ମେଶେ ଆଧା-ଆଧି ମୋହେ
ଆଲୋତେ ଆଁଧାରେ ଦୋଁହାରେ ହାରାବ ଦୋଁହେ ।
ଧେୟେ ଆସେ ହିୟା ତୋମାର ସହଜ ରବେ,
ଆଭରଣ ଦିୟା ଆବରଣ କେନ ତବେ ॥
ଭାବେର ରସେତେ ଯାହାର ନୟନ ଡୋବା
ଭୂଷଣେ ତାହାରେ ଦେଖାଓ କିସେର ଶୋଭା ।
କାଛେ ଏସେ ତବୁ କେନ ରୟେ ଗେଲେ ଦୂରେ-
ବାହିର-ବାଁଧନେ ବାଁଧିବେ କି ବନ୍ଧୁରେ,
ନିଜେର ଧନେ କି ନିଜେ ଚୁରି କରେ ଲବେ ।
ଆଭରଣେ ଆଜି ଆବରଣ କେନ ତବେ ॥

୨ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୨୬ (1926)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୬୧: ବାହିର ପଥେ ବିବାଗି ହିୟା

ବାହିର ପଥେ ବିବାଗି ହିୟା କିସେର ଖୋଁଜେ ଗେଲି,
ଆୟ୍ ରେ ଫିରେ ଆୟ୍ ।
ପୁରାନୋ ଘରେ ଦୁୟାର ଦିୟା ଛେଁଡ଼ା ଆସାନ ମେଲି
ବସିବି ନିରାଳାୟ୍ ॥
ସାରାଟା ବେଳା ସାଗରଧାରେ କୁଡ଼ାଲି ଯତ ନୁଡ଼ି,
ନାନା ରଙେର ଶାମୁକ-ଭାରେ ବୋଝାଇ ହଲ ଝୁରି,
ଲବଣପାରାବାରେର ପାରେ ପ୍ରଖର ତାପେ ପୁଡ଼ି
ମରିଲି ପିପାସାୟ୍-
ଢେଉୟେର ଦୋଲ ତୁଲିଲ ରୋଲ ଅକୂଲତଲ ଜୁଡ଼ି,
କହିଲ ବାଣୀ କୀ ଜାନି କୀ ଭାଷାୟ୍ ॥
ବିରାମ ହଲ ଆରାମହୀନ ଯଦି ରେ ତୋର ଘରେ, ନା ଯଦି ରୟ୍ ସାଥି,
ସନ୍ଧ୍ୟା ଯଦି ତନ୍ଦ୍ରାଲୀନ ମୌନ ଅନାଦରେ, ନା ଯଦି ଜ୍ୱାଲେ ବାତି,
ତବୁ ତୋ ଆଛେ ଆଁଧାର କୋଣେ ଧ୍ୟାନେର ଧନଗୁଲି-
ଏକେଲା ବସି ଆପନ-ମନେ ମୁଛିବି ତାର ଧୂଲି,
ଗାଁଥିବି ତାରେ ରତନହାରେ ବୁକେତେ ନିବି ତୁଲି ମଧୁର ବେଦନାୟ୍ ।
କାନନବୀଥି ଫୁଲେର ରୀତି ନାହୟ୍ ଗେଛେ ଭୁଲି,
ତାରକା ଆଛେ ଗଗନକିନାରାୟ୍ ॥

୨୯ ଚୈତ୍ର ୧୩୩୪ (1928)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୬୬: ଏଲେମ ନତୁନ ଦେଶେ

ଏଲେମ ନତୁନ ଦେଶେ-
ତଳାୟ୍ ଗେଲ ଭଗ୍ନତରୀ, କୂଲେ ଏଲେମ ଭେସେ ॥
ଅଚିନ ମନେର ଭାଷା ଶୋନାବେ ଅପୂର୍ବ କୋନ୍ ଆଶା,
ବୋନାବେ ରଙିନ ସୁତୋୟ୍ ଦୁଃଖସୁଖେର ଜାଲ,
ବାଜବେ ପ୍ରାଣେ ନତୁନ ଗାନେର ତାଲ-
ନତୁନ ବେଦନାୟ୍ ଫିରବ କେଁଦେ ହେସେ ॥
ନାମ-ନା-ଜାନା ପ୍ରିୟା
ନାମ-ନା-ଜାନା ଫୁଲେର ମାଲା ନିୟା ହିୟାୟ୍ ଦେବେ ହିୟା
ଯୌବନେରଇ ନବୋଚ୍ଛ୍ୱାସେ ଫାଗୁନ ମାସେ
ବାଜବେ ନୂପୁର ବନେର ଘାସେ ।
ମାତବେ ଦକ୍ଷିନବାୟ୍ ମଞ୍ଜରିତ ଲବଙ୍ଗଲତାୟ୍,
ଚଞ୍ଚଲିତ ଏଲୋ କେଶେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୦ ଲାଇନେ ‘ବନେର ଘାସେ’ ⟹ ‘ଘାସେ ଘାସେ’
ଶେଷ ଲାଇନେ ଏଲୋ କେଶେ ⟹ ଏଲୋକେଶେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୬୩: ଝଡ଼େ ଯାୟ୍ ଉଡ଼େ ଯାୟ୍ ଗୋ

ଝଡ଼େ ଯାୟ୍ ଉଡ଼େ ଯାୟ୍ ଗୋ ଆମାର ମୁଖେର ଆଁଚଲଖାନି ।
ଢାକା ଥାକେ ନା ହାୟ୍ ଗୋ, ତାରେ ରାଖତେ ନାରି ଟାନି ॥
ଆମାର ରଇଲ ନା ଲାଜଲଜ୍ଜା, ଆମାର ଘୁଚଲ ଗୋ ସାଜସଜ୍ଜା-
ତୁମି ଦେଖଲେ ଆମାରେ ଏମନ ପ୍ରଲୟ୍-ମାଝେ ଆନି
ଆମାୟ୍ ଏମନ ମରଣ ହାନି ॥
ହଠାତ୍ ଆକାଶ ଉଜଲି କାରେ ଖୁଁଜେ କେ ଓଇ ଚଲେ,
ଚମକ ଲାଗାୟ୍ ବିଜୁଲି ଆମାର ଆଁଧାର ଘରେର ତଲେ ।
ତବେ ନିଶୀଥଗଗନ ଜୁଡ଼େ ଆମାର ଯାକ ସକଲଇ ଉଡ଼େ,
ଏଇ ଦାରୁଣ କଲ୍ଲୋଲେ ବାଜୁକ ଆମାର ପ୍ରାଣେର ବାଣୀ
କୋନୋ ବାଁଧନ ନାହି ମାନି ॥

୬୮ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୮(1912)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୨୪: ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣେ ଚାବାର ଯାହା

ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣେ ଚାବାର ଯାହା ରିକ୍ତ ହାତେ ଚାସ ନେ ତାରେ,
ସିକ୍ତଚୋଖେ ଯାସ ନେ ଦ୍ୱାରେ ॥
ରତ୍ନମାଳା ଆନବି ଯବେ ମାଲ୍ୟବଦଲ ତଖନ ହବେ-
ପାତବି କି ତୋର ଦେବୀର ଆସନ ଶୂନ୍ୟ ଧୂଲାୟ୍ ପଥେର ଧାରେ ॥
ବୈଶାଖେ ବନ ରୁକ୍ଷ ଯଖନ, ବହେ ପବନ ଦୈନ୍ୟଜ୍ୱାଲା,
ହାୟ୍ ରେ ତଖନ ଶୁକନୋ ଫୁଲେ ଭରବି କି ତୋର ବରଣଡାଲା ।
ଅତିଥିରେ ଡାକବି ଯବେ ଡାକିସ ଯେନ ସଗୌରବେ,
ଲକ୍ଷ ଶିଖାୟ୍ ଜ୍ୱଲବେ ଯଖନ ଦୀପ୍ତ ପ୍ରଦୀପ ଅନ୍ଧକାରେ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୫ (1928)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୬୫: ଲୁକାଲେ ବ'ଲେଇ

ଲୁକାଲେ ବ'ଲେଇ ଖୁଁଜେ ବାହିର କରା,

ଧରା ଯଦି ଦିତେ ତବେ ଯେତ ନା ଧରା ॥

ପାଓୟା ଧନ ଆନମନେ ହାରାଇ ଯେ ଅଯତନେ,

ହାରାଧନ ପେଲେ ସେ ଯେ ହୃଦୟ-ଭରା ॥

ଆପନି ଯେ କାଛେ ଏଲ ଦୂରେ ସେ ଆଛେ,

କାଛେ ଯେ ଟାନିୟା ଆନେ ସେ ଆସେ କାଛେ ।

ଦୂରେ ବାରି ଯାୟ ଚଲେ, ଲୁକାୟ ମେଘେର କୋଲେ,

ତାଇ ସେ ଧରାୟ ଫେରେ ପିପାସାହରା ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୪ (1927)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୬୭: ଘରେତେ ଭ୍ରମର ଏଲ

ଘରେତେ ଭ୍ରମର ଏଲ ଗୁନ୍‌ଗୁନିୟେ ।
ଆମାରେ କାର କଥା ସେ ଯାୟ୍ ଶୁନିୟେ ॥
ଆଲୋତେ କୋନ୍ ଗଗନେ ମାଧବୀ ଜାଗଲ ବନେ,
ଏଲ ସେଇ ଫୁଲ-ଜାଗାନୋର ଖବର ନିୟେ ।
ସାରା ଦିନ ସେଇ କଥା ସେ ଯାୟ୍ ଶୁନିୟେ ॥
କେମନେ ରହି ଘରେ, ମନ ଯେ କେମନ କରେ-
କେମନେ କାଟେ ଯେ ଦିନ ଦିନ ଗୁନିୟେ ।
କୀ ମାୟା ଦେୟ୍ ବୁଲାୟେ, ଦିଲ ସବ କାଜ ଭୁଲାୟେ,
ବେଲା ଯାୟ୍ ଗାନେର ସୁରେ ଜାଲ ବୁନିୟେ ।
ଆମାରେ କାର କଥା ସେ ଯାୟ୍ ଶୁନିୟେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୬୭: କୋଥା ବାଇରେ ଦୂରେ

କୋଥା ବାଇରେ ଦୂରେ ଯାୟ୍ ରେ ଉଡ଼େ ହାୟ୍ ରେ ହାୟ୍,
ତୋମାର ଚପଲ ଆଁଖି ବନେର ପାଖି ବନେ ପାଳାୟ୍ ॥
ଓଗୋ ହୃଦୟେ ଯବେ ମୋହନ ରବେ, ବାଜବେ ବାଁଶି
ତଖନ ଆପନି ସେଧେ ଫିରବେ କେଁଦେ, ପରବେ ଫାଁସି-
ତଖନ ଘୁଚବେ ତ୍ୱରା ଘୁରିୟା ମରା ହେଥା ହୋଥାୟ୍ ।
ଆହା, ଆଜି ସେ ଆଁଖି ବନେର ପାଖି ବନେ ପାଳାୟ୍ ॥
ଚେୟେ ଦେଖିସ ନା ରେ ହୃଦୟ୍ଦ୍ୱାରେ କେ ଆସେ ଯାୟ୍,
ତୋରା ଶୁନିସ କାନେ ବାରତା ଆନେ ଦଖିନବାୟ୍ ।
ଆଜି ଫୁଲେର ବାସେ ସୁଖେର ହାସେ ଆକୁଲ ଗାନେ
ଚିର- ବସନ୍ତ ଯେ ତୋମାରି ଖୋଁଜେ ଏସେଛେ ପ୍ରାଣେ-
ତାରେ ବାହିରେ ଖୁଁଜି ଫିରିଛ ବୁଝି ପାଗଲପ୍ରାୟ୍ ।
ତୋମାର ଚପଲ ଆଁଖି ବନେର ପାଖି ବନେ ପାଳାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ତୋମାର ଚପଲ ଆଁଖି' ⟹ 'ଆହା ଆଜ ସେ ଆଁଖି'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୬୮: ଦେ ତୋରା ଆମାଯ୍

ଦେ ତୋରା ଆମାଯ୍ ନୂତନ କରେ ଦେ ନୂତନ ଆଭରଣେ ॥
ହେମନ୍ତେର ଅଭିସମ୍ପାତେ ରିକ୍ତ ଅକିଞ୍ଚନ କାନନଭୂମି,
ବସନ୍ତେ ହୋକ ଦୈନ୍ୟବିମୋଚନ ନବ ଲାବଣ୍ୟଧନେ ।
ଶୂନ୍ୟ ଶାଖା ଲଜ୍ଜା ଭୁଲେ ଯାକ ପଲ୍ଲବ-ଆବରଣେ ॥
ବାଜୁକ ପ୍ରେମେର ମାୟାମନ୍ତ୍ରେ
ପୁଲକିତ ପ୍ରାଣେର ବୀଣାଯନ୍ତ୍ରେ
ଚିରସୁନ୍ଦରେର ଅଭିବନ୍ଦନା ।
ଆନନ୍ଦଚଞ୍ଚଳ ନୃତ୍ୟ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ବହେ ଯାକ ହିଲ୍ଲୋଲେ ହିଲ୍ଲୋଲେ,
ଯୌବନ ପାକ ସମ୍ମାନ ବାଞ୍ଛିତସମ୍ମିଲନେ ॥

୧୯୩୭ (1936)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ନବ ଲାବଣ୍ୟଧନେ' ⟹ 'ନବଲାବଣ୍ୟଧନେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୬୯: ତୋମାର ବୈଶାଖେ ଛିଲ

ତୋମାର ବୈଶାଖେ ଛିଲ ପ୍ରଖର ରୌଦ୍ରେର ଜ୍ୱାଲା,
କଖନ ବାଦଲ ଆନେ ଆଷାଢ଼େର ପାଲା, ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ।
କଠିନ ପାଷାଣେ କେମନେ ଗୋପନେ ଛିଲ,
ସହସା ଝରନା ନାମିଲ ଅଶ୍ରୁଢାଲା, ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ।
ମୃଗୟା କରିତେ ବାହିର ହଲ ଯେ ବନେ
ମୃଗୀ ହୟେ୍ ଶେଷେ ଏଲ କି ଅବଲା ବାଲା, ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ।
ଯେ ଛିଲ ଆପନ ଶକ୍ତିର ଅଭିମାନେ
କାର ପାୟେ୍ ଆନେ ହାର ମାନିବାର ଡାଲା, ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ॥

୧୯୩୬ (1936)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୩୦: ଆମାର ଏଇ ରିକ୍ତ ଡାଲି

ଆମାର ଏଇ ରିକ୍ତ ଡାଲି ଦିବ ତୋମାରି ପାୟେ ।
ଦିବ କାଙାଲିନୀର ଆଁଚଲ ତୋମାର ପଥେ ପଥେ ବିଛାୟେ ॥
ଯେ ପୁଷ୍ପେ ଗାଁଥ ପୁଷ୍ପଧନୁ ତାରି ଫୁଲେ ଫୁଲେ, ହେ ଅତନୁ,
ଆମାର ପୂଜାନିବେଦନେର ଦୈନ୍ୟ ଦିୟୋ ଘୁଚାୟେ ॥
ତୋମାର ରଣଜୟେର ଅଭିଯାନେ ତୁମି ଆମାୟ ନିୟୋ,
ଫୁଲବାଣେର ଟିକା ଆମାର ଭାଲେ ଏଁକେ ଦିୟୋ ଦିୟୋ ।
ଆମାର ଶୂନ୍ୟତା ଦାଓ ଯଦି ସୁଧାୟ ଭରି ଦିବ ତୋମାର ଜୟଧ୍ୱନି ଘୋଷଣ କରି-
ଫାଲ୍ଗୁନେର ଆହ୍ୱାନ ଜାଗାଓ ଆମାର କାୟେ ଦକ୍ଷିଣବାୟେ ॥

୧୯୩୬ (1936)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୩୯: ଆମାର ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ କେ

ଆମାର ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ କେ ବାଜାୟ୍ ବାଁଶି । ଆନନ୍ଦେ ବିଷାଦେ ମନ ଉଦାସୀ ॥

ପୁଷ୍ପବିକାଶେର ସୁରେ ଦେହ୍ ମନ ଉଠେ ପୁରେ,

କୀ ମାଧୁରୀସୁଗନ୍ଧ ବାତାସେ ଯାୟ୍ ଭାସି ॥

ସହ୍ସା ମନେ ଜାଗେ ଆଶା, ମୋର ଆହୁତି ପେୟେଛେ ଅଗ୍ନିର ଭାଷା ।

ଆଜ ମମ ରୂପେ ବେଶେ ଲିପି ଲିଖି କାର ଉଦ୍ଦେଶେ-

ଏଲ ମର୍ମେର ବନ୍ଦିନୀ ବାଣୀ ବନ୍ଧନ ନାଶି ॥

୧୯୩୬ (1936)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୩୬: କୋନ୍ ଦେବତା ସେ

କୋନ୍ ଦେବତା ସେ କୀ ପରିହାସେ ଭାସାଲୋ ମାୟାର ଭେଲାୟ୍ ।

ସ୍ବପ୍ନେର ସାଥି, ଏସୋ ମୋରା ମାତି ସ୍ବର୍ଗେର କୌତୁକଖେଲାୟ୍ ॥

ସୁରେର ପ୍ରବାହେ ହାସିର ତରଙ୍ଗେ ବାତାସେ ବାତାସେ ଭେସେ ଯାବ ରଙ୍ଗେ

ନୃତ୍ୟବିଭଙ୍ଗେ

ମାଧବୀବନେର ମଧୁଗନ୍ଧେ ମୋଦିତ ମୋହିତ ମନ୍ଥର ବେଳାୟ୍ ॥

ଯେ ଫୁଲମାଲା ଦୁଲାୟେଛ ଆଜି ରୋମାଞ୍ଚିତ ବକ୍ଷତଳେ

ମଧୁରଜନୀତେ ରେଖୋ ସରସିୟା ମୋହେର ମଦିର ଜଲେ ।

ନବୋଦିତ ସୂର୍ଯେର କରସମ୍ପାତେ ବିକଳ ହବେ ହାୟ୍ ଲଜ୍ଜା-ଆଘାତେ,

ଦିନ ଗତ ହଲେ ନୂତନ ପ୍ରଭାତେ ମିଲାବେ ଧୁଲାର ତଲେ କାର ଅବହେଲାୟ୍ ॥

୧୯୩୬ (1936)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୩୩: ନାରୀର ଲଳିତ ଲୋଭନ ଲୀଳାୟ୍

ନାରୀର ଲଳିତ ଲୋଭନ ଲୀଳାୟ୍ ଏଖନି କେନ ଏ କ୍ଲାନ୍ତି ।
ଏଖନି କି, ସଖା, ଖେଲା ହଲ ଅବସାନ ॥
ଯେ ମଧୁର ରସେ ଛିଲେ ବିହ୍ୱଲ ସେ କି ମଧୁମାଖା ଭ୍ରାନ୍ତି-
ସେ କି ସ୍ୱପ୍ନେର ଦାନ । ସେ କି ସତ୍ୟେର ଅପମାନ ।
ଦୂର ଦୁରାଶାୟ୍ ହୃଦୟ୍ ଭରିଛ, କଠିନ ପ୍ରେମେର ପ୍ରତିମା ଗଡ଼ିଛ-
କୀ ମନେ ଭାବିୟା ନାରୀତେ କରିଛ ପୌରୁଷସନ୍ଧାନ ।
ଏଓ କି ମାୟାର ଦାନ ॥
ସହସା ମନ୍ତ୍ରବଲେ
ନମନୀୟ୍ ଏଇ କମନୀୟ୍ତାରେ ଯଦି ଆମାଦେର ସଖୀ ଏକେବାରେ
ପରେର ବସନ-ସମାନ ଛିନ୍ନ କରି ଫେଲେ ଧୂଳିତଲେ
ସବେ ନା ସବେ ନା ସେ ନୈରାଶ୍ୟ- ଭାଗ୍ୟେର ସେଇ ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟ
ଜାନି ଜାନି, ସଖା, କ୍ଷୁବ୍ଧ କରିବେ ଲୁବ୍ଧ ପୁରଷପ୍ରାଣ- ହାନିବେ ନିଠୁର ବାଣ ॥

୧୯୩୬ (1936)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୩୪: ଓରେ ଚିତ୍ରରେଖାଡୋରେ

ଓରେ ଚିତ୍ରରେଖାଡୋରେ ବାଁଧିଲ କେ- ବହୁ- ପୂର୍ବସ୍ମୃତି ହେରି ଓକେ ।
କାର ତୁଲିକା ନିଳ ମନ୍ତ୍ରେ ଜିନି ଏଇ ମଞ୍ଜୁଳ ରୂପେର ନିର୍ଝରିଣୀ- ସ୍ଥିର ନିର୍ଝରିଣୀ ।
ଯେନ ଫାଲ୍ଗୁନ-ଉପବନେ ଶୁକ୍ଲରାତେ ଦୋଳପୂର୍ଣ୍ଣିମାତେ
ଏଲ ଛନ୍ଦମୂରତି କାର ନବ-ଅଶୋକେ ॥
ନୃତ୍ୟକଳା ଯେନ ଚିତ୍ରେ-ଲିଖା
କୋନ୍ ସ୍ୱର୍ଗେର ମୋହିନୀ-ମରୀଚିକା ।
ଶରତ୍-ନୀଳାମ୍ବରେ ତଡ଼ିତ୍ଲତା କୋଥା ହାରାଇଲ ଚଞ୍ଚଳତା ।
ହେ ସ୍ତବ୍ଧବାଣୀ, କାରେ ଦିବେ ଆନି ନନ୍ଦନମନ୍ଦାରମାଲ୍ୟଖାନି- ବରମାଲ୍ୟଖାନି
ପ୍ରିୟ୍- ବନ୍ଦନାଗାନ-ଜାଗାନୋ ରାତେ
ଶୁଭ ଦର୍ଶନ ଦିବେ ତୁମି କାହାର ଚୋଖେ ?

୨୨ ସେପ୍ଟେଁମ୍ବର ୧୯୩୪ (1934)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେର ଯତି ଚିହ୍ନ '?' ⟹ ' ।'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୩୫: ଚିନିଲେ ନା ଆମାରେ କି

ଚିନିଲେ ନା ଆମାରେ କି ।

ଦୀପହାରା କୋଣେ ଆମି ଛିନୁ ଅନ୍ୟମନେ, ଫିରେ ଗେଲେ କାରେଓ ନା ଦେଖି ॥

ଦ୍ୱାରେ ଏସେ ଗେଲେ ଭୁଲେ ପରଶନେ ଦ୍ୱାର ଯେତ ଖୁଲେ-

ମୋର ଭାଗ୍ୟତରୀ ଏଟୁକୁ ବାଧାୟ୍ ଗେଲ ଠେକି ॥

ଝଡ଼େର ରାତେର ଛିନୁ ପ୍ରହର ଗଣି ।

ହାୟ୍, ଶୁନି ନାଇ, ଶୁନି ନାଇ ରଥେର ଧ୍ୱନି ତବ ରଥେର ଧ୍ୱନି ।

ଗୁରୁଗୁରୁ ଗରଜନେ କାଁପି ବକ୍ଷ ଧରିୟ୍ାଛିନୁ ଚାପି,

ଆକାଶେ ବିଦ୍ୟୁତବହ୍ନି ଅଭିଶାପ ଗେଲ ଲେଖି ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ 'ଆମି ଛିନୁ ଅନ୍ୟମନେ' ⟹ 'ଛିନୁ ଅନ୍ୟମନେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୩୭: କଠିନ ବେଦନାର ତାପସ

କଠିନ ବେଦନାର ତାପସ ଦୌଁହେ   ଯାଓ ଚିରବିରହେର ସାଧନାୟ୍ ।
ଫିରୋ ନା, ଫିରୋ ନା, ଭୁଲୋ ନା ମୋହେ ।
ଗଭୀର ବିଷାଦେର ଶାନ୍ତି ପାଓ ହୃଦୟେ,
ଜୟୀ ହଓ ଅନ୍ତରବିଦ୍ରୋହେ ॥
ଯାକ ପିୟ୍ାସା, ଘୁଚୁକ ଦୁରାଶା, ଯାକ ମିଳାୟେ୍ କାମନାକୁୟ୍ାଶା ।
ସ୍ୱପ୍ନ-ଆବେଶ-ବିହୀନ ପଥେ ଯାଓ ବାଁଧନହାରା
ତାପବିହୀନ ମଧୁର ସ୍ମୃତି ନୀରବେ ବ'ହେ ।

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୪୩ (1936)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୩୭: ସବ-କିଛୁ କେନ ନିଳ ନା

ସବ-କିଛୁ କେନ ନିଳ ନା, ନିଳ ନା, ନିଳ ନା ଭାଲୋବାସା-

ଭାଲୋ ଆର ମନ୍ଦେରେ ।

ଆପନାତେ କେନ ମିଟାଲୋ ନା ଯତ କିଛୁ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେରେ-

ଭାଲୋ ଆର ମନ୍ଦେରେ ।

ନଦୀ ନିୟେ ଆସେ ପଙ୍କିଳ ଜଳଧାରା, ସାଗରହୃଦୟେ ଗହନେ ହୟ ହାରା ।

କ୍ଷମାର ଦୀପ୍ତି ଦେୟ ସ୍ୱର୍ଗେର ଆଲୋ ପ୍ରେମେର ଆନନ୍ଦେରେ-

ଭାଲୋ ଆର ମନ୍ଦେରେ ॥

୧୯୩୬(1936)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୩୮: ନୀରବେ ଥାକିସ, ସଖୀ

ନୀରବେ ଥାକିସ, ସଖୀ, ଓ ତୁଇ ନୀରବେ ଥାକିସ ।
ତୋର ପ୍ରେମେତେ ଆଛେ ଯେ କାଁଟା
ତାରେ ଆପନ ବୁକେ ବିଁଧିୟେ ରାଖିସ ॥
ଦୟିତେରେ ଦିୟେଛିଲି ସୁଧା ଆଜିଓ ତାହାର ମେଟେ ନି କ୍ଷୁଧା
ଏଖନି ତାହେ ମିଶାବି କି ବିଷ ।
ଯେ ଜ୍ୱଲନେ ତୁଇ ମରିବି ମରମେ ମରମେ
କେନ ତାରେ ବାହିରେ ଡାକିସ ॥

୧୯୩୯ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଆଜିଓ ତାହାର ମେଟେ ନି କ୍ଷୁଧା' ⟹ 'ଆଜିଓ ତାହେ ମେଟେ ନି କ୍ଷୁଧା'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୩୯: ପ୍ରେମେର ଜୋୟାରେ

ପ୍ରେମେର ଜୋୟାରେ ଭାସାବେ ଦୌଁହାରେ- ବାଁଧନ ଖୁଲେ ଦାଓ, ଦାଓ ଦାଓ ଦାଓ ।
ଭୁଲିବ ଭାବନା, ପିଛନେ ଚାବ ନା- ପାଲ ତୁଲେ ଦାଓ, ଦାଓ ଦାଓ ଦାଓ ॥
 ପ୍ରବଲ ପବନେ ତରଙ୍ଗ ତୁଲିଲ, ହୃଦୟ୍ ଦୁଲିଲ, ଦୁଲିଲ ଦୁଲିଲ-
ପାଗଲ ହେ ନାବିକ, ଭୁଲାଓ ଦିଗ୍ବିଦିକ- ପାଲ ତୁଲେ ଦାଓ, ଦାଓ ଦାଓ ଦାଓ ॥

୧୯୩୯ (1939)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୪୦: ଜେନୋ ପ୍ରେମ ଚିରଋଣୀ

ଜେନୋ ପ୍ରେମ ଚିରଋଣୀ ଆପନାରଇ ହରଷେ, ଜେନୋ ପ୍ରିୟେ୍
ସବ ପାପ କ୍ଷମା କରି ଋଣଶୋଧ କରେ ସେ ।
କଳଙ୍କ ଯାହା ଆଛେ ଦୂର ହୟ୍ ତାର କାଛେ,
କାଳିମାର 'ପରେ ତାର ଅମୃତ ସେ ବରଷେ ।

୧୯୩୯ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ଆପନାରଇ ⟹ ଆପନାରି

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୪୧: କୋନ୍ ଅଯାଚିତ ଆଶାର ଆଲୋ

କୋନ୍ ଅଯାଚିତ ଆଶାର ଆଲୋ
ଦେଖା ଦିଲ ରେ ତିମିରରାତ୍ରି ଭେଦି ଦୁର୍ଦିନଦୁର୍ଯୋଗେ-
କାହାର ମାଧୁରୀ ବାଜାଇଲ କରୁଣ ବାଁଶି ।
ଅଚେନା ନିର୍ମମ ଭୁବନେ ଦେଖିନୁ ଏକି ସହସା-
କୋନ୍ ଅଜାନାର ସୁନ୍ଦର ମୁଖେ ସାନ୍ତ୍ୱନାହାସି ॥

୧୯୩୬ (1936)

ଦ୍ର:ପରିଶୋଧ ନୃତ୍ୟନାଟ୍ୟେ, ୪ ଲାଇନେ ଏକି ⟹ ଏ କୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୪୬: ଯଦି ଆସେ ତବେ କେନ

ଯଦି ଆସେ ତବେ କେନ ଯେତେ ଚାୟ୍ ।
ଦେଖା ଦିୟେ୍ ତବେ କେନ ଗୋ ଲୁକାୟ୍ ॥
ଚେୟେ୍ ଥାକେ ଫୁଲ ହୃଦୟ୍ ଆକୁଲ-
ବାୟୁ ବଲେ ଏସେ 'ଭେସେ ଯାଇ' ।
ଧରେ ରାଖୋ, ଧରେ ରାଖୋ-
ସୁଖପାଖି ଫାଁକି ଦିୟେ୍ ଉଡ଼େ ଯାୟ୍ ॥
ପଥିକେର ବେଶେ ସୁଖନିଶି ଏସେ
ବଲେ ହେସେ ହେସେ 'ମିଶେ ଯାଇ' ।
ଜେଗେ ଥାକୋ, ସଖୀ, ଜେଗେ ଥାକୋ-
ବରଷେର ସାଧ ନିମେଷେ ମିଲାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ୨୫ ଶ୍ରାବଣ ୧୨୯୬ (1889)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୪୩: ଆମାର ମନ ବଲେ ଚାଇ, ଚା ଇ

ଆମାର ମନ ବଲେ 'ଚାଇ, ଚା ଇ, ଚାଇ ଗୋ- ଯାରେ ନାହି ପାଇ ଗୋ' ।
ସକଲ ପାଓୟାର ମାଝେ ଆମାର ମନେ ବେଦନ ବାଜେ–
'ନାଇ, ନା ଇ, ନାଇ ଗୋ' ॥
ହାରିୟେ ଯେତେ ହବେ,
ଆମାୟ ଫିରିୟେ ପାବ ତବେ ।
ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା ଯାୟ ଯେ ଚଲେ ଭୋରେର ତାରାୟ ଜାଗବେ ବ'ଲେ-
ବଲେ ସେ 'ଯା ଇ, ଯା ଇ, ଯାଇ ଗୋ' ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧, ୩, ୭ ଲାଇନେ ଚା ଇ, ନା ଇ, ଯା ଇ $\Longrightarrow$ ଚାଇ, ନାଇ, ଯାଇ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୪୪: ଆମି ଫୁଲ ତୁଲିତେ ଏଲେମ

ଆମି ଫୁଲ ତୁଲିତେ ଏଲେମ ବନେ-
ଜାନି ନେ, ଆମାର କୀ ଛିଲ ମନେ ।
ଏ ତୋ ଫୁଲ ତୋଲା ନୟ୍, ବୁଝି ନେ କୀ ମନେ ହୟ୍,
ଜଲ ଭରେ ଯାୟ୍ ଦୁ ନୟ୍ନେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୪୫: ପ୍ରାଣ ଚାୟ୍ ଚକ୍ଷୁ ନା ଚାୟ୍

ପ୍ରାଣ ଚାୟ୍ ଚକ୍ଷୁ ନା ଚାୟ୍, ମରି ଏକି ତୋର ଦୁସ୍ତରଲଜ୍ଜା ।
ସୁନ୍ଦର ଏସେ ଫିରେ ଯାୟ୍, ତବେ କାର ଲାଗି ମିଥ୍ୟା ଏ ସଜ୍ଜା ॥
ମୁଖେ ନାହି ନିଃସରେ ଭାଷ, ଦହେ ଅନ୍ତରେ ନିର୍ବାକ ବହ୍ନି ।
ଓଷ୍ଠେ କି ନିଷ୍ଠୁର ହାସ, ତବ ମର୍ମେ ଯେ କ୍ରନ୍ଦନ ତନ୍ୱୀ !
ମାଲ୍ୟ ଯେ ଦଂଶିଛେ ହାୟ୍, ତବ ଶଯ୍ୟା ଯେ କଣ୍ଟକଶଯ୍ୟା
ମିଲନସମୁଦ୍ରବେଲାୟ୍ ଚିର- ବିଚ୍ଛେଦଜର୍ଜର ମଜ୍ଜା ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଭାଷ ⟹ ଭାସ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୪୭: ଦ୍ୱାରେ କେନ ଦିଲେ ନାଡ଼ା

ଦ୍ୱାରେ କେନ ଦିଲେ ନାଡ଼ା ଓଗୋ ମାଲିନୀ !
କାର କାଛେ ପାବେ ସାଡ଼ା ଓଗୋ ମାଲିନୀ ॥
ତୁମି ତୋ ତୁଲେଛ ଫୁଲ, ଗେଁଥେଛ ମାଲା, ଆମାର ଆଁଧାର ଘରେ ଲେଗେଛେ ତାଲା ।
ଖୁଁଜେ ତୋ ପାଇ ନି ପଥ, ଦୀପ ଜ୍ୱାଲି ନି ॥
ଓଇ ଦେଖୋ ଗୋଧୂଲିର କ୍ଷୀଣ ଆଲୋତେ
ଦିନେର ଶେଷେର ସୋନା ଡୋବେ କାଲୋତେ ।
ଆଁଧାର ନିବିଡ଼ ହଲେ ଆସିୟୋ ପାଶେ, ଯଖନ ଦୂରେର ଆଲୋ ଜ୍ୱଲେ ଆକାଶେ
ଅସୀମ ପଥେର ରାତି ଦୀପଶାଲିନୀ ।

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୯ (1923)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୪୭: ତୁମି ମୋର ପାଓ ନାଇ ପରିଚୟ୍

ତୁମି ମୋର ପାଓ ନାଇ ପରିଚୟ୍ ।

ତୁମି ଯାରେ ଜାନ ସେ ଯେ କେହ ନୟ୍, କେହ ନୟ୍ ॥

ମାଲା ଦାଓ ତାରି ଗଲେ, ଶୁକାୟ୍ ତା ପଲେ ପଲେ,

ଆଲୋ ତାର ଭୟେ୍ ଭୟେ୍ ରୟ୍-

ବାୟୁପରଶନ ନାହି ସୟ୍ ॥

ଏସୋ ଏସୋ ଦୁଃଖ, ଜ୍ବାଲୋ ଶିଖା,

ଦାଓ ଭାଲେ ଅଗ୍ନିମୟୀ ଟିକା ।

ମରଣ ଆସୁକ ଚୁପେ ପରମପ୍ରକାଶରୂପେ,

ସବ ଆବରଣ ହୋକ ଲୟ୍-

ଘୁଚୁକ ସକଲ ପରାଜୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୩୨ (1925)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୪୮: ଏବାର, ସଖୀ, ସୋନାର ମୃଗ

ଏବାର, ସଖୀ, ସୋନାର ମୃଗ ଦେୟ୍ ବୁଝି ଦେୟ୍ ଧରା ।
ଆୟ୍ ଗୋ ତୋରା ପୁରାଙ୍ଗନା, ଆୟ୍ ସବେ ଆୟ୍ ତ୍ୱରା ॥
ଛୁଟେଛିଲ ପିୟାସ-ଭରେ ମରୀଚିକାବାରିର ତରେ,
ଧ'ରେ ତାରେ କୋମଲ କରେ କଠିନ ଫାଁସି ପରା ॥
ଦୟାମାୟା କରିସ ନେ ଗୋ, ଓଦେର ନୟ୍ ସେ ଧାରା ।
ଦୟାର ଦୋହାଇ ମାନବେ ନାଗୋ ଏକଟୁ ପେଲେଇ ଛାଡ଼ା ।
ବାଁଧନ-କାଟା ବନ୍ୟଟାକେ ମାୟାର ଫାଁଦେ ଫେଲାଓ ପାକେ,
ଭୁଲାଓ ତାକେ ବାଁଶିର ଡାକେ, ବୁଦ୍ଧିବିଚାର-ହରା ॥

୧୯୦୪(1904)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୪୯: କୀ ହଲ ଆମାର ! ବୁଝି ବା

କୀ ହଲ ଆମାର ! ବୁଝି ବା ସଖୀ, ହୃଦୟ୍ ଆମାର ହାରିୟେଛି ।

ପଥେର ମାଝେତେ ଖେଲାତେ ଗିୟେ ହୃଦୟ୍ ଆମାର ହାରିୟେଛି ॥

ପ୍ରଭାତକିରଣେ ସକାଲବେଲାତେ

ମନେ ଲୟେ, ସଖୀ, ଗେଛିନୁ ଖେଲାତେ-

ମନ କୁଡ଼ାଇତେ, ମନ ଛଡ଼ାଇତେ, ମନେର ମାଝାରେ ଖେଳି ବେଡ଼ାଇତେ,

ମନୋଫୁଲ ଦଲି ଚଲି ବେଡ଼ାଇତେ-

ସହସା, ସଜନୀ, ଚେତନା ପେୟେ

ସହସା, ସଜନୀ, ଦେଖିନୁ ଚେୟେ

ରାଶି ରାଶି ଭାଙା ହୃଦୟ୍-ମାଝେ ହୃଦୟ୍ ଆମାର ହାରିୟେଛି ॥

ଯଦି କେହ, ସଖୀ, ଦଲିୟା ଯାୟ୍,

ତାର 'ପର ଦିୟା ଚଲିୟା ଯାୟ୍–

ଶୁକାୟେ ପଡ଼ିବେ, ଛିଁଡ଼ିୟା ପଡ଼ିବେ, ଦଲଗୁଲି ତାର ଝରିୟା ପଡ଼ିବେ-

ଯଦି କେହ, ସଖୀ, ଦଲିୟା ଯାୟ୍ ।

ଆମାର କୁସୁମକୋମଲ ହୃଦୟ୍ କଖନୋ ସହେ ନି ରବିର କର,

ଆମାର ମନେର କାମିନୀପାପଡ଼ି ସହେ ନି ଭ୍ରମରଚରଣଭର ।

ଚିରଦିନ, ସଖୀ, ହାସିତ ଖେଳିତ,

ଜୋଛନା-ଆଲୋକେ ନୟନ ମେଲିତ-

ସହସା ଆଜ ସେ ହୃଦୟ୍ ଆମାର କୋଥାୟ୍, ସଜନୀ, ହାରିୟେଛି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୮୮ (1881)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ଅନେକ ତଫାତ:

ପରେର ପାତାୟ୍ ଦେଖୁନ

ରଓଚଓନଅବଓଲଇଇର ପାଠ

କୀ ହଲ ଆମାର ! ବୁଝି ବା ସଜନୀ, ହୃଦୟ୍ ହାରିୟେଛି ।

ପ୍ରଭାତକିରଣେ ସକାଲବେଲାତେ

ମନେ ଲୟେ, ସଖୀ, ଗେଛିନୁ ଖେଲାତେ-

ମନ କୁଡ଼ାଇତେ, ମନ ଛଡ଼ାଇତେ, ମନେର ମାଝାରେ ଖେଳି ବେଡ଼ାଇତେ,

ମନୋଫୁଲ ଦଲି ଚଲି ବେଡ଼ାଇତେ-

ସହସା, ସଜନୀ, ଚେତନା ପାଇୟା

ସହସା, ସଜନୀ, ଦେଖିନୁ ଚାହିୟା

ରାଶି ରାଶି ଭାଙା ହୃଦୟ୍-ମାଝାରେ ହୃଦୟ୍ ହାରିୟେଛି ॥

ପଥେର ମାଝେତେ ଖେଲାତେ ଗିୟେ   ହୃଦୟ୍ ହାରିୟେଛି ॥

ଯଦି କେହ, ସଖୀ, ଦଳିୟା ଯାୟ୍,

ତାର 'ପର ଦିୟା ଚଲିୟା ଯାୟ୍–

ଶୁକାୟେ ପଡ଼ିବେ, ଛିଁଡ଼ିୟା ପଡ଼ିବେ, ଦଲଗୁଲି ତାର ଝରିୟା ପଡ଼ିବେ-

ଯଦି କେହ, ସଖୀ, ଦଳିୟା ଯାୟ୍ ।

ଆମାର କୁସୁମକୋମଳ ହୃଦୟ୍ କଖନୋ ସହେ ନି ରବିର କର,

ଆମାର ମନେର କାମିନୀପାପଡ଼ି ସହେ ନି ଭ୍ରମରଚରଣଭର ।

ଚିରଦିନ, ସଖୀ, ବାତାସେ ଖେଲିତ,

ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା-ଆଲୋକେ ନୟନ ମେଲିତ-

ସୁଧା-ପରିମଳେ ଅଧର ଭରିୟା,

ଲଳିତ ରେଣୁର ସିଁଦୁର ପରିୟା,

ଭ୍ରମରେ ଡାକିତ, ହାସିତେ ହାସିତେ

କାଛେ ଏଲେ ତାରେ ଦିତ ନା ବସିତେ,

ସହସା ଆଜ ସେ ହୃଦୟ୍ ଆମାର କୋଥାୟ୍ ହାରିୟେଛି ॥

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୫୦: ଆଜି ଆଁଖି ଜୁଡ଼ାଲୋ

ଆଜି ଆଁଖି ଜୁଡ଼ାଲୋ ହେରିୟେ

ଆହା ଆଁଖି ଜୁଡ଼ାଲୋ ହେରିୟେ ମନୋମୋହନ ମିଲନମାଧୁରୀ, ଯୁଗଲମୂରତି ॥

ଫୁଲଗନ୍ଧେ ଆକୁଲ କରେ, ବାଜେ ବାଁଶରି ଉଦାସ ସ୍ୱରେ,

ନିକୁଞ୍ଜ ପ୍ଲାବିତ ଚନ୍ଦ୍ରକରେ-

ତାରି ମାଝେ ମନୋମୋହନ ମିଲନମାଧୁରୀ, ଯୁଗଲମୂରତି ॥

ଆନୋ ଆନୋ ଫୁଲମାଲା, ଦାଓ ଦୋଁହେ ବାଁଧିୟେ ।

ହୃଦୟେ ପଶିବେ ଫୁଲପାଶ, ଅକ୍ଷୟ ହବେ ପ୍ରେମବନ୍ଧନ,

ଚିରଦିନ ହେରିବ ହେ ମନୋମୋହନ ମିଲନମାଧୁରୀ, ଯୁଗଲମୂରତି ॥

୧୮୮୮ (1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଜୁଡ଼ାଲୋ ⟹ ଜୁଡ଼ାଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୫୧: ସକଳ ହୃଦୟ୍ ଦିୟେ୍ ଭାଲୋବେସେଛି

ସକଳ ହୃଦୟ୍ ଦିୟେ୍ ଭାଲୋବେସେଛି ଯାରେ ସେ କି ଫିରାତେ ପାରେ ସଖୀ !
ସଂସାରବାହିରେ ଥାକି, ଜାନି ନେ କୀ ଘଟେ ସଂସାରେ ॥
କେ ଜାନେ ହେଥାୟ୍ ପ୍ରାଣପଣେ ପ୍ରାଣ ଯାରେ ଚାୟ୍
ତାରେ ପାୟ୍ କି ନା ପାୟ୍- ଜାନି ନେ-
ଭୟେ୍ ଭୟେ୍ ତାଇ ଏସେଛି ଗୋ ଅଜାନା ହୃଦୟ୍ଦ୍ୱାରେ ॥
ତୋମାର ସକଳଇ ଭାଲୋବାସି- ଓଇ ରୂପରାଶି,
ଓଇ ଖେଳା, ଓଇ ଗାନ, ଓଇ ମଧୁ ହାସି ।
ଓଇ ଦିୟେ୍ ଆଛ ଛେୟେ୍ ଜୀବନ ଆମାରଇ ।
କୋଥାୟ୍ ତୋମାର ସୀମା ଭୁବନମାଝାରେ ॥

୧୮୮୮ (1888)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୫୬: ତାରେ କେମନେ ଧରିବେ

ତାରେ କେମନେ ଧରିବେ, ସଖୀ, ଯଦି ଧରା ଦିଲେ ।
ତାରେ କେମନେ କାଁଦାବେ ଯଦି ଆପନି କାଁଦିଲେ ॥
ଯଦି ମନ ପେତେ ଚାଓ ମନ ରାଖୋ ଗୋପନେ ।
କେ ତାରେ ବାଁଧିବେ ତୁମି ଆପନାୟ୍ ବାଁଧିଲେ ॥
କାଛେ ଆସିଲେ ତୋ କେହ୍ କାଛେ ରହେ ନା ।
କଥା କହିଲେ ତୋ କେହ୍ କଥା କହେ ନା ।
ହାତେ ପେଲେ ଭୂମିତଲେ ଫେଲେ ଚଲେ ଯାୟ୍ ।
ହାସିୟେ ଫିରାୟ୍ ମୁଖ କାଁଦିୟା ସାଧିଲେ ॥

୧୮୮୮ (1888)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୫୩: ଓଇ ମଧୁର ମୁଖ ଜାଗେ ମନେ

ଓଇ ମଧୁର ମୁଖ ଜାଗେ ମନେ ।

ଭୁଲିବ ନା ଏ ଜୀବନେ, କୀ ସ୍ୱପନେ କୀ ଜାଗରଣେ ॥

ତୁମି ଜାନ ବା ନା ଜାନ

ମନେ ସଦା ଯେନ ମଧୁର ବାଁଶରି ବାଜେ-

ହୃଦୟେ ସଦା ଆଛ ବ'ଲେ ।

ଆମି ପ୍ରକାଶିତେ ପାରି ନେ, ଶୁଧୁ ଚାହି କାତରନୟନେ ॥

୧୮୮୮ (1888)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୫୪: ସୁଖେ ଆଛି, ସୁଖେ ଆଛି

ସୁଖେ ଆଛି, ସୁଖେ ଆଛି ସଖା, ଆପନମନେ ।
କିଛୁ ଚେୟୋ ନା, ଦୂରେ ଯେୟୋ ନା,
ଶୁଧୁ ଚେୟେ ଦେଖୋ, ଶୁଧୁ ଘିରେ ଥାକୋ କାଛାକାଛି ॥
ସଖା, ନୟନେ ଶୁଧୁ ଜାନାବେ ପ୍ରେମ, ନୀରବେ ଦିବେ ପ୍ରାଣ,
ରଚିୟା ଲଳିତମଧୁର ବାଣୀ ଆଡ଼ାଳେ ଗାବେ ଗାନ ।
ଗୋପନେ ତୁଳିୟା କୁସୁମ ଗାଁଥିୟା ରେଖେ ଯାବେ ମାଳାଗାଛି ।
ମନ ଚେୟୋ ନା, ଶୁଧୁ ଚେୟେ ଥାକୋ, ଶୁଧୁ ଘିରେ ଥାକୋ କାଛାକାଛି ॥
ମଧୁର ଜୀବନ, ମଧୁର ରଜନୀ, ମଧୁର ମଳୟବାୟ୍ ।
ଏଇ ମାଧୁରୀଧାରା ବହିଛେ ଆପନି କେହ କିଛୁ ନାହି ଚାୟ୍ ।
ଆମି ଆପନାର ମାଝେ ଆପନି ହାରା, ଆପନ ସୌରଭେ ସାରା-
ଯେନ ଆପନାର ମନ ଆପନାର ପ୍ରାଣ ଆପନାରେ ସଁପିୟାଛି ॥

୧୮୮୮ (1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ ଲଳିତମଧୁର ⟹ ଲଳିତ ମଧୁର

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୬୬: ଭାଲୋବେସେ ଯଦି ସୁଖ ନାହି

ଭାଲୋବେସେ ଯଦି ସୁଖ ନାହି   ତବେ କେନ
ତବେ କେନ ମିଛେ ଭାଲୋବାସା ।
ମନ ଦିୟେ ମନ ପେତେ ଚାହି ।   ଓଗୋ, କେନ
ଓଗୋ, କେନ ମିଛେ ଏ ଦୁରାଶା ॥
ହୃଦୟେ ଜ୍ୱାଲାୟେ ବାସନାର ଶିଖା,   ନୟନେ ସାଜାୟେ ମାୟାମରୀଚିକା,
ଶୁଧୁ   ଘୁରେ ମରି ମରୁଭୂମେ ।   ଓଗୋ, କେନ
ଓଗୋ, କେନ ମିଛେ ଏ ପିପାସା ॥
ଆପନି ଯେ ଆଛେ ଆପନାର କାଛେ
ନିଖିଲ ଜଗତେ କୀ ଅଭାବ ଆଛେ ।
ଆଛେ   ମନ୍ଦ ସମୀରଣ, ପୁଷ୍ପବିଭୂଷଣ,
କୋକିଳକୂଜିତ କୁଞ୍ଜ ।
ବିଶ୍ୱଚରାଚର ଲୁପ୍ତ ହୟେ ଯାୟ- ଏକି ଘୋର ପ୍ରେମ ଅନ୍ଧରାହୁ-ପ୍ରାୟ
ଜୀବନ ଯୌବନ ଗ୍ରାସେ ।   ତବେ କେନ
ତବେ କେନ ମିଛେ ଏ କୁୟାଶା ॥

୧୮୮୮ (1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୨ ଲାଇନେ ଅନ୍ଧରାହୁ-ପ୍ରାୟ ⟹ ଅନ୍ଧ ରାହୁ-ପ୍ରାୟ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୫୭: ସଖା, ଆପନ ମନ ନିୟେ

ସଖା, ଆପନ ମନ ନିୟେ କାଁଦିୟେ ମରି, ପରେର ମନ ନିୟେ କୀ ହବେ ।
ଆପନ ମନ ଯଦି ବୁଝିତେ ନାରି, ପରେର ମନ ବୁଝେ କେ କବେ ॥
ଅବୋଧ ମନ ଲୟେ ଫିରି ଭବେ, ବାସନା କାଁଦେ ପ୍ରାଣେ ହା-ହା-ରବେ-
ଏ ମନ ଦିତେ ଚାଓ ଦିୟେ ଫେଲୋ, କେନ ଗୋ ନିତେ ଚାଓ ମନ ତବେ ॥
ସ୍ୱପନସମ ସବ ଜାନିୟୋ ମନେ, ତୋମାର କେହ ନାଇ ଏ ତ୍ରିଭୁବନେ-
ଯେ ଜନ ଫିରିତେଛେ ଆପନ ଆଶେ ତୁମି ଫିରିଛ କେନ ତାହାର ପାଶେ ।
ନୟନ ମେଲି ଶୁଧୁ ଦେଖେ ଯାଓ, ହୃଦୟ ଦିୟେ ଶୁଧୁ ଶାନ୍ତି ପାଓ-
ତୋମାରେ ମୁଖ ତୁଲେ ଚାହେ ନା ଯେ ଥାକ ସେ ଆପନାର ଗରବେ ॥

୧୮୮୮ (1888)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୫୭: ପ୍ରେମେର ଫାଁଦ ପାତା ଭୁବନେ

ପ୍ରେମେର ଫାଁଦ ପାତା ଭୁବନେ ।

କେ କୋଥା ଧରା ପଡ଼େ କେ ଜାନେ-

ଗରବ ସବ ହାୟ୍ କଖନ ଟୁଟେ ଯାୟ୍ ସଲିଲ ବହେ ଯାୟ୍ ନୟନେ ।

ଏ ସୁଖଧରଣୀତେ କେବଳଇ ଚାହ ନିତେ, ଜାନ ନା ହବେ ଦିତେ ଆପନା-

ସୁଖେର ଛାୟା ଫେଲି କଖନ ଯାବେ ଚଲି, ବରିବେ ସାଧ କରି ବେଦନା ।

କଖନ ବାଜେ ବାଁଶି ଗରବ ଯାୟ୍ ଭାସି, ପରାନ ପଡ଼େ ଆସି ବାଁଧନେ ॥

୧୮୮୮ (1888)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୫୮: ଏସେଛି ଗୋ ଏସେଛି

ଏସେଛି ଗୋ ଏସେଛି, ମନ ଦିତେ ଏସେଛି ଯାରେ ଭାଲୋ ବେସେଛି ।
ଫୁଲଦଲେ ଢାକି ମନ ଯାବ ରାଖି ଚରଣେ,
ପାଛେ କଠିନ ଧରଣୀ ପାୟେ ବାଜେ ।
ରେଖୋ ରେଖୋ ଚରଣ ହୃଦି-ମାଝେ ।
ନାହୟ ଦ'ଲେ ଯାବେ, ପ୍ରାଣ ବ୍ୟଥା ପାବେ-
ଆମି ତୋ ଭେସେଛି, ଅକୂଲେ ଭେସେଛି ॥

୧୮୮୮ (1888)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୫୯: ଯେୟୋ ନା, ଯେୟୋ ନା ଫିରେ

ଯେୟୋ ନା, ଯେୟୋ ନା ଫିରେ
ଦାଁଡ଼ାଓ ବାରେକ, ଦାଁଡ଼ାଓ ହୃଦୟ୍-ଆସନେ ॥
ଚଞ୍ଚଳ ସମୀରସମ ଫିରିଛ କେନ କୁସୁମେ କୁସୁମେ, କାନନେ କାନନେ ।
ତୋମାୟ୍ ଧରିତେ ଚାହି, ଧରିତେ ପାରି ନେ, ତୁମି ଗଠିତ ଯେନ ସ୍ୱପନେ-
ଏସୋ ହେ, ତୋମାରେ ବାରେକ ଦେଖି ଭରିୟେ ଆଁଖି, ଧରିୟେ ରାଖି ଯତନେ ॥
ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ତୋମାରେ ଢାକିବ, ଫୁଲେର ପାଶେ ବାଁଧିୟେ ରାଖିବ-
ତୁମି ଦିବସନିଶି ରହିବେ ମିଶି କୋମଳ ପ୍ରେମଶୟ୍ନେ ॥

୧୮୮୮ (1888)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୦: କାଛେ ଆଛେ ଦେଖିତେ ନା ପାଓ

କାଛେ ଆଛେ ଦେଖିତେ ନା ପାଓ ।
ତୁମି　　କାହାର ସନ୍ଧାନେ ଦୂରେ ଯାଓ ॥
ମନେର ମତୋ କାରେ ଖୁଁଜେ ମରୋ,
ସେ କି ଆଛେ ଭୁବନେ-
ସେ ଯେ ରୟେଛେ ମନେ ।
ଓଗୋ,　　ମନେର ମତୋ ସେଇ ତୋ ହବେ
ତୁମି　　ଶୁଭକ୍ଷଣେ ଯାହାର ପାନେ ଚାଓ ॥
ତୋମାର　　ଆପନାର ଯେ ଜନ ଦେଖିଲେ ନା ତାରେ
ତୁମି　　ଯାବେ କାର ଦ୍ୱାରେ ।
ଯାରେ ଚାବେ ତାରେ ପାବେ ନା,
ଯେ ମନ ତୋମାର ଆଛେ ଯାବେ ତାଓ ॥

୧୮୮୮ (1888)

　contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୯: ଜୀବନେ ଆଜ କି ପ୍ରଥମ

ଜୀବନେ ଆଜ କି ପ୍ରଥମ ଏଲ ବସନ୍ତ ।
ନବୀନବାସନାଭରେ ହୃଦୟ୍ କେମନ କରେ,
ନବୀନ ଜୀବନେ ହଲ ଜୀବନ୍ତ ॥
ସୁଖଭରା ଏ ଧରାୟ୍ ମନ ବାହିରିତେ ଚାୟ୍,
କାହାରେ ବସାତେ ଚାୟ୍ ହୃଦୟେ ।
ତାହାରେ ଖୁଁଜିବ ଦିକଦିଗନ୍ତ ॥
ଯେମନ ଦଖିନେ ବାୟୁ ଛୁଟେଛେ, ନା ଜାନି କୋଥାୟ୍ ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ,
ତେମନି ଆମିଓ, ସଖୀ, ଯାବ- ନା ଜାନି କୋଥାୟ୍ ଦେଖା ପାବ ।
କାର ସୁଧାସ୍ୱର-ମାଝେ ଜଗତେର ଗୀତ ବାଜେ,
ପ୍ରଭାତ ଜାଗିଛେ କାର ନୟ଼ନେ,
କାହାର ପ୍ରାଣେର ପ୍ରେମ ଅନନ୍ତ
ତାହାରେ ଖୁଁଜିବ ଦିକଦିଗନ୍ତ ॥

୧୮୮୮ (1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ନା ଜାନି କୋଥାୟ୍' ⟹ 'କେ ଜାନି କୋଥାୟ୍'

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ୟ/୩୭୬: ପଥହାରା ତୁମି ପଥିକ ଯେନ ଗୋ

ପଥହାରା ତୁମି ପଥିକ ଯେନ ଗୋ ସୁଖେର କାନନେ
ଓଗୋ ଯାଓ, କୋଥା ଯାଓ ।
ସୁଖେ ଢଳଢଳ ବିବଶ ବିଭଳ ପାଗଲ ନୟନେ
ତୁମି ଚାଓ, କାରେ ଚାଓ ।
କୋଥା ଗେଛେ ତବ ଉଦାସ ହୃଦୟ, କୋଥା ପଡ଼େ ଆଛେ ଧରଣୀ ।
ମାୟାର ତରଣୀ ବାହିୟା ଯେନ ଗୋ ମାୟାପୁରୀ-ପାନେ ଧାଓ-
କୋନ୍ ମାୟାପୁରୀ-ପାନେ ଧାଓ ॥

୧୮୮୮ (1888)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୩: ତୁମି କୋନ୍ କାନନେର ଫୁଲ

ତୁମି କୋନ୍ କାନନେର ଫୁଲ, କୋନ୍ ଗଗନେର ତାରା ।
ତୋମାୟ୍ କୋଥାୟ୍ ଦେଖେଛି ଯେନ କୋନ୍ ସ୍ୱପନେର ପାରା ।
କବେ ତୁମି ଗେୟେଛିଲେ, ଆଁଖିର ପାନେ ଚେୟେଛିଲେ
ଭୁଲେ ଗିୟେଛି ।
ଶୁଧୁ ମନେର ମଧ୍ୟେ ଜେଗେ ଆଛେ ଓଇ ନୟନେର ତାରା ॥
ତୁମି କଥା କୋୟୋ ନା, ତୁମି ଚେୟେ ଚଲେ ଯାଓ ।
ଏଇ ଚାଁଦେର ଆଲୋତେ ତୁମି ହେସେ ଗ'ଲେ ଯାଓ ।
ଆମି ଘୁମେର ଘୋରେ ଚାଁଦେର ପାନେ ଚେୟେ ଥାକି ମଧୁର ପ୍ରାଣେ,
ତୋମାର ଆଁଖିର ମତନ ଦୁଟି ତାରା ଢାଲୁକ କିରଣଧାରା ॥

୧୨୯୩ (1886)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'କୋନ୍ ଗଗନେର ତାରା' ⟹ 'ତୁମି କୋନ୍ ଗଗନେର ତାରା'

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୪: ଆୟ୍ ତବେ ସହଚରୀ

ଆୟ୍ ତବେ ସହଚରୀ, ହାତେ ହାତେ ଧରି ଧରି
ନାଚିବି ଘିରି ଘିରି, ଗାହିବି ଗାନ ।
ଆନ୍ ତବେ ବୀଣା-
ସପ୍ତମ ସୁରେ ବାଁଧ୍ ତବେ ତାନ ॥
ପାଶରିବ ଭାବନା, ପାଶରିବ ଯାତନା,
ରାଖିବ ପ୍ରମୋଦେ ଭରି ଦିବାନିଶି ମନପ୍ରାଣ ।
ଆନ୍ ତବେ ବୀଣା-
ସପ୍ତମ ସୁରେ ବାଁଧ୍ ତବେ ତାନ ॥
ଢାଲୋ ଢାଲୋ ଶଶଧର, ଢାଲୋ ଢାଲୋ ଜୋଛନା ।
ସମୀରଣ, ବହେ ଯା ରେ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଢଲି ଢଲି ।
ଉଲସିତ ତଟିନୀ,
ଉଥଲିତ ଗୀତରବେ ଖୁଲେ ଦେ ରେ ମନପ୍ରାଣ ॥

ପ୍ର: ୧୨୮୭ (1880)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ 'ଦିବାନିଶି ମନପ୍ରାଣ' ⟹ 'ମନପ୍ରାଣ ଦିବାନିଶି'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୫: ଆଜ ତୋମାରେ ଦେଖତେ ଏଲେମ

ଆଜ ତୋମାରେ ଦେଖତେ ଏଲେମ ଅନେକ ଦିନେର ପରେ ।
ଭୟ୍ କୋରୋ ନା, ସୁଖେ ଥାକୋ, ବେଶିକ୍ଷଣ ଥାକବ ନାକୋ-
ଏସେଛି ଦଣ୍ଡ-ଦୁୟେର୍ ତରେ ॥
ଦେଖବ ଶୁଧୁ ମୁଖଖାନି, ଶୁନାଓ ଯଦି ଶୁନବ ବାଣୀ,
ନାହୟ୍ ଯାବ ଆଡ଼ାଲ ଥେକେ ହାସି ଦେଖେ ଦେଶାନ୍ତରେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୮୮ (1881-1882)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୭: ମନେ ଯେ ଆଶା ଲୟେ୍

ମନେ ଯେ ଆଶା ଲୟେ୍ ଏସେଛି ହଲ ନା, ହଲ ନା ହେ ।
ଓଇ ମୁଖପାନେ ଚେୟେ୍ ଫିରିନୁ ଲୁକାତେ ଆଁଖିଜଲ,
ବେଦନା ରହିଲ ମନେ ମନେ ॥
ତୁମି କେନ ହେସେ ଚାଓ, ହେସେ ଯାଓ ହେ, ଆମି କେନ କେଁଦେ ଫିରି-
କେନ ଆନି କମ୍ପିତ ହୃଦୟ୍ଖାନି, କେନ ଯାଓ ଦୂରେ ନା ଦେଖେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୭: ଏଖନୋ ତାରେ ଚୋଖେ ଦେଖି ନି

ଏଖନୋ ତାରେ ଚୋଖେ ଦେଖି ନି, ଶୁଧୁ ବାଁଶି ଶୁନେଛି-
ମନ ପ୍ରାଣ ଯାହା ଛିଲ ଦିୟେ ଫେଲେଛି ॥
ଶୁନେଛି ମୁରତି କାଲୋ ତାରେ ନା ଦେଖା ଭାଲୋ ।
ସଖୀ, ବଲୋ ଆମି ଜଲ ଆନିତେ ଯମୁନାୟ ଯାବ କି ॥
ଶୁଧୁ ସ୍ୱପନେ ଏସେଛିଲ ସେ, ନୟନକୋଣେ ହେସେଛିଲ ସେ ।
ସେ ଅବଧି, ସଇ, ଭୟେ ଭୟେ ରଇ- ଆଁଖି ମେଲିତେ ଭେବେ ସାରା ହଇ ।
କାନନପଥେ ଯେ ଖୁଶି ସେ ଯାୟ, କଦମତଲେ ଯେ ଖୁଶି ସେ ଚାୟ-
ସଖୀ, ବଲୋ ଆମି ଆଁଖି ତୁଲେ କାରୋ ପାନେ ଚାବ କି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ତାରେ ନା ଦେଖା ଭାଲୋ' ⟹ 'ତାରେ ନା ଦେଖାଇ ଭାଲୋ'
୬ ଲାଇନେ 'ସେ ଅବଧି, ସଇ,' ⟹ 'ସେ ଅବଧି ସଇ,'
ଶେଷ ଲାଇନେ କାରୋ ⟹ କାରଓ
ରଚନାବଲୀତେ ଶେଷେ ଆରୋ ଏକ ଲାଇନ:
ସଖୀ, ଆମି ଆଁଖି ତୁଲେ କାରଓ ପାନେ ଚାବ କି ।

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୬୮: ବँଧୁ, ତୋମାୟ୍ କରବ ରାଜା

ବँଧୁ, ତୋମାୟ୍ କରବ ରାଜା ତରୁତଳେ
ବନଫୁଲେର ବିନୋଦମାଳା ଦେବ ଗଳେ ॥
ସିଂହାସନେ ବସାଇତେ ହୃଦୟ୍ଖାନି ଦେବ ପେତେ,
ଅଭିଷେକ କରବ ତୋମାୟ୍ ଆଁଖିଜଳେ ॥

ପ୍ର: ୨୫ ଶ୍ରାବଣ ୧୨୯୬(1889)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୯: ଏରା ପରକେ ଆପନ କରେ

ଏରା   ପରକେ ଆପନ କରେ, ଆପନାରେ ପର-
  ବାହିରେ ବାଁଶିର ରବେ ଛେଡ଼େ ଯାୟ୍ ଘର ॥
    ଭାଲୋବାସେ ସୁଖେ ଦୁଖେ ବ୍ୟଥା ସହେ ହାସିମୁଖେ,
      ମରଣେରେ କରେ ଚିରଜୀବନନିର୍ଭର ॥

ପ୍ର: ୨୫ ଶ୍ରାବଣ ୧୨୯୬(1889)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୦: ସମୁଖେତେ ବହିଛେ ତଟିନୀ

ସମୁଖେତେ ବହିଛେ ତଟିନୀ, ଦୁଟି ତାରା ଆକାଶେ ଫୁଟିୟା ।
ବାୟୁ ବହେ ପରିମଳ ଲୁଟିୟା
ସାଁଝେର ଅଧର ହତେ ମ୍ଲାନ ହାସି ପଡ଼ିଛେ ଟୁଟିୟା ॥
ଦିବସ ବିଦାୟ ଚାହେ, ଯମୁନା ବିଳାପ ଗାହେ-
ସାୟାହ୍ନେରଇ ରାଙା ପାୟେ କେଁଦେ କେଁଦେ ପଡ଼ିଛେ ଲୁଟିୟା ॥
ଏସୋ ବଁଧୁ, ତୋମାୟ ଡାକି- ଦୌଁହେ ହେଥା ବସେ ଥାକି,
ଆକାଶେର ପାନେ ଚେୟେ ଜଳଦେର ଖେଳା ଦେଖି,
ଆଁଖି-'ପରେ ତାରାଗୁଳି ଏକେ ଏକେ ଉଠିବେ ଫୁଟିୟା ॥

୧୮୮୨ (1882)

ଦ୍ର:କାଳ ମୃଗୟାର ଗାନେର ସାଥେ ତଫାତ ଆଛେ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୧: ବୁଝି ବେଳା ବହେ ଯାୟ୍

ବୁଝି ବେଳା ବହେ ଯାୟ୍,
କାନନେ ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍ ।
ଆଲୋତେ ଫୁଲ ଉଠଲ ଫୁଟେ, ଛାୟାୟ୍ ଝରେ ପଡ଼େ ଯାୟ୍ ॥
ସାଧ ଛିଲ ରେ ପରିୟେ ଦେବ ମନେର ମତନ ମାଳା ଗେଁଥେ-
କଇ ସେ ହଲ ମାଳା ଗାଁଥା, କଇ ସେ ଏଲ ହାୟ୍ ।
ଯମୁନାର ଢେଉ ଯାଚ୍ଛେ ବୟେ, ବେଳା ଚଲେ ଯାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ବେଳା ବହେ ଯାୟ୍' ⟹ 'ବେଳା ବୟେ ଯାୟ୍'

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୬: ବନେ ଏମନ ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ

ବନେ ଏମନ ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ,
ମାନ କ'ରେ ଥାକା ଆଜ କି ସାଜେ ।
ମାନ ଅଭିମାନ ଭାସିୟେ ଦିୟେ
ଚଲୋ ଚଲୋ କୁଞ୍ଜମାଝେ ॥
ଆଜ କୋକିଲେ ଗେୟେଛେ କୁହୁ ମୁହୁର୍‌ମୁହୁ,
କାନନେ ଓଇ ବାଁଶି ବାଜେ ।
ମାନ କ'ରେ ଥାକା ଆଜ କି ସାଜେ ।
ଆଜ ମଧୁରେ ମିଶାବି ମଧୁ, ପରାନବଁଧୁ
ଚାଁଦେର ଆଲୋୟ ଓଇ ବିରାଜେ ।
ମାନ କ'ରେ ଥାକା ଆଜ କି ସାଜେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ ମୁହୁର୍‌ମୁହୁ ⟹ ମୁହୁର୍ମୁହୁ
୬ ଲାଇନେ 'ଆଜ କାନନେ ଓଇ ବାଁଶି ବାଜେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୩: ଆମି କେବଲ ତୋମାର ଦାସୀ

ଆମି କେବଲ ତୋମାର ଦାସୀ
କେମନ କ'ରେ ଆନବ ମୁଖେ 'ତୋମାୟ୍ ଭାଲୋବାସି' ॥
ଗୁଣ ଯଦି ମୋର ଥାକତ ତବେ ଅନେକ ଆଦର ମିଲତ ଭବେ,
ବିନାମୂଲ୍ୟେର କେନା ଆମି ଶ୍ରୀଚରଣପ୍ରୟାସୀ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୪: ଆଜ ଯେମନ କ'ରେ ଗାଇଛେ ଆକାଶ

ଆଜ ଯେମନ କ'ରେ ଗାଇଛେ ଆକାଶ ତେମନି କ'ରେ ଗାଓ ଗୋ ।

ଆଜ ଯେମନ କ'ରେ ଚାଇଛେ ଆକାଶ ତେମନି କ'ରେ ଚାଓ ଗୋ ॥

ଆଜ ହାଓୟା ଯେମନ ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ମର୍ମରିୟା ବନକେ କାଁଦାୟ୍,

ତେମନି ଆମାର ବୁକେର ମାଝେ କାଁଦିୟା କାଁଦାଓ ଗୋ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଆଜ ଯେମନ କ'ରେ ଚାଇଛେ ଆକାଶ' ⟹
' ଯେମନ କ'ରେ ଚାଇଛେ ଆକାଶ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୫: ଯୌବନସରସୀନୀରେ

ଯୌବନସରସୀନୀରେ ମିଳନଶତଦଳ

କୋନ୍ ଚଞ୍ଚଳ ବନ୍ୟାୟ୍ ଟଳୋମଳ ଟଳୋମଳ ॥

ଶରମରକ୍ତରାଗେ ତାର ଗୋପନ ସ୍ୱପ୍ନ ଜାଗେ,

ତାରି ଗନ୍ଧକେଶର-ମାଝେ

ଏକ ବିନ୍ଦୁ ନୟନଜଳ ॥

ଧୀରେ ବଓ ଧୀରେ ବଓ, ସମୀରଣ,

ସବେଦନ ପରଶନ ।

ଶଙ୍କିତ ଚିତ୍ତ ମୋର ପାଛେ ଭାଙେ ବୃନ୍ତଡୋର-

ତାଇ ଅକାରଣ କରୁଣାୟ୍ ମୋର ଆଁଖି କରେ ଛଳୋଛଳ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଜାଇନେ ଟଳୋମଳ, ଛଳୋଛଳ ⟹ ଟଳମଳ, ଛଳଛଳ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୭: ସଖୀ, ବଲୋ ଦେଖି ଲୋ

ସଖୀ, ବଲୋ ଦେଖି ଲୋ,
ନିରଦୟ୍ ଲାଜ ତୋର ଟୁଟିବେ କି ଲୋ ।
ଚେୟେ୍ ଆଛି, ଲଲନା-
ମୁଖାନି ତୁଲିବି କି ଲୋ,
ଘୋମଟା ଖୁଲିବି କି ଲୋ,
ଆଧଫୋଟା ଅଧରେ ହାସି ଫୁଟିବେ କି ଲୋ ॥
ଶରମେର ମେଘେ ଢାକା ବିଧୁମୁଖାନି-
ମେଘ ଟୁଟେ ଜୋଛନା ଫୁଟେ ଉଠିବେ କି ଲୋ ।
ତୃଷିତ ଆଁଖିର ଆଶା ପୂରାବି କି ଲୋ-
ତବେ ଘୋମଟା ଖୋଲୋ, ମୁଖଟି ତୋଲୋ, ଆଁଖି ମେଲୋ ଲୋ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୯ ଲାଇନେ ପୂରାବି ⟹ ପୁରାବି

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୭: ଦେଖେ ଯା, ଦେଖେ ଯା

ଦେଖେ ଯା, ଦେଖେ ଯା ଦେଖେ ଯା ଲୋ ତୋରା ସାଧେର କାନନେ ମୋର
ଆମାର ସାଧେର କୁସୁମ ଉଠେଛେ ଫୁଟିୟା, ମଲୟ ବହିଛେ ସୁରଭି ଲୁଟିୟା ରେ-
ହେଥାୟ ଜୋଛନା ଫୁଟେ, ତଟିନୀ ଛୁଟେ, ପ୍ରମୋଦେ କାନନ ଭୋର ॥
ଆୟ ଆୟ ସଖୀ, ଆୟ ଲୋ ହେଥା, ଦୁଜନେ କହିବ ମନେର କଥା ।
ତୁଲିବ କୁସୁମ ଦୁଜନେ ମିଲି ରେ-
ସୁଖେ ଗାଁଥିବ ମାଳା, ଗଣିବ ତାରା, କରିବ ରଜନୀ ଭୋର ॥
ଏ କାନନେ ବସି ଗାହିବ ଗାନ, ସୁଖେର ସ୍ୱପନେ କାଟାବ ପ୍ରାଣ,
ଖେଳିବ ଦୁଜନେ ମନେର ଖେଳା ରେ-
ପ୍ରାଣେ ରହିବେ ମିଶି ଦିବସନିଶି ଆଧୋ-ଆଧୋ ଘୁମଘୋର ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୨୮୫ (1878-1879)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ହେଥାୟ ⟹ ହେଥା
ଶେଷ ଲାଇନେ ମିଶି ⟹ ମିଲି

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୮: ନିମେଷେର ତରେ ଶରମେ

ନିମେଷେର ତରେ ଶରମେ ବାଧିଲ, ମରମେର କଥା ହଲ ନା ।

ଜନମେର ତରେ ତାହାରି ଲାଗିୟେ ରହିଲ ମରମବେଦନା ॥

ଚୋଖେ ଚୋଖେ ସଦା ରାଖିବାରେ ସାଧ- ପଲକ ପଡ଼ିଲ, ଘଟିଲ ବିଷାଦ ॥

ମେଲିତେ ନୟନ ମିଲାଲୋ ସ୍ୱପନ ଏମନି ପ୍ରେମେର ଛଲନା ।

୧୮୮୮ (1888)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭୯: ଆମି ହୃଦୟେର କଥା

ଆମି ହୃଦୟେର କଥା ବଲିତେ ବ୍ୟାକୁଲ, ଶୁଧାଇଲ ନା କେହ ।
ସେ ତୋ ଏଲ ନା ଯାରେ ସଁପିଲାମ ଏଇ ପ୍ରାଣ ମନ ଦେହ ॥
ସେ କି ମୋର ତରେ ପଥ ଚାହେ, ସେ କି ବିରହଗୀତ ଗାହେ
ଯାର ବାଁଶରିଧ୍ୱନି ଶୁନିୟେ ଆମି ତ୍ୟଜିଲାମ ଗେହ ॥

୧୮୮୮ (1888)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୮୦: ଓକେ ବଲ୍‌, ସଖୀ, ବଲ୍‌

ଓକେ ବଲ୍‌, ସଖୀ, ବଲ୍- କେନ ମିଛେ କରେ ଛଲ,
ମିଛେ ହାସି କେନ ସଖୀ, ମିଛେ ଆଁଖିଜଲ ॥
ଜାନି ନେ ପ୍ରେମେର ଧାରା, ଭୟେ ତାଇ ହଇ ସାରା-
କେ ଜାନେ କୋଥାୟ ସୁଧା କୋଥା ହଲାହଲ ॥
କାଁଦିତେ ଜାନେ ନା ଏରା, କାଁଦାଇତେ ଜାନେ ଜଲ-
ମୁଖେର ବଚନ ଶୁନେ ମିଛେ କୀ ହଇବେ ଫଲ ।
ପ୍ରେମ ନିୟେ ଶୁଧୁ ଖେଲା- ପ୍ରାଣ ନିୟେ ହେଲାଫେଲା-
ଫିରେ ଯାଇ ଏଇ ବେଲା, ଚଲ୍‌ ସଖୀ, ଚଲ୍‌ ॥

୧୮୮୮ (1888)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୮୯: କେ ଡାକେ ଆମି କଭୁ

କେ ଡାକେ । ଆମି କଭୁ ଫିରେ ନାହି ଚାଇ ।

କତ ଫୁଲ ଫୁଟେ ଉଠେ କତ ଫୁଲ ଯାଯ୍ ଟୁଟେ,

ଆମି ଶୁଧୁ ବହେ ଚଲେ ଯାଇ ॥

ପରଶ ପୁଲକରସ-ଭରା ରେଖେ ଯାଇ, ନାହି ଦିଇ ଧରା ।

ଉଡ଼େ ଆସେ ଫୁଲବାସ, ଲତାପାତା ଫେଲେ ଶ୍ବାସ,

ବନେ ବନେ ଉଠେ ହାହୁତାଶ-

ଚକିତେ ଶୁନିତେ ଶୁଧୁ ପାଇ । ଚ'ଲେ ଯାଇ ॥

୧୮୮୮ (1888)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୮୬: ସଖୀ, ସେ ଗେଲ କୋଥାୟ୍

ସଖୀ, ସେ ଗେଲ କୋଥାୟ୍, ତାରେ ଡେକେ ନିୟେ ଆୟ୍ ।
ଦାଁଡ଼ାବ ଘିରେ ତାରେ ତରୁତଲାୟ୍ ॥
ଆଜି ଏ ମଧୁର ସାଁଝେ କାନନେ ଫୁଲେର ମାଝେ
ହେସେ ହେସେ ବେଡ଼ାବେ ସେ, ଦେଖିବ ତାୟ୍ ॥
ଆକାଶେ ତାରା ଫୁଟେଛେ, ଦଖିନେ ବାତାସ ଛୁଟେଛେ,
ପାଖିଟି ଘୁମଘୋରେ ଗେୟେ ଉଠେଛେ ।
ଆୟ୍ ଲୋ ଆନନ୍ଦମୟ୍ରୀ, ମଧୁର ବସନ୍ତ ଲୟେ
ଲାବଣ୍ୟ ଫୁଟାବି ଲୋ, ତରୁଲତାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୮୩: ବିଦାୟ୍ କରେଛ ଯାରେ

ବିଦାୟ୍ କରେଛ ଯାରେ ନୟ୍ନଜଲେ,
ଏଖନ ଫିରାବେ ତାରେ କିସେର୍ ଛଲେ ଗୋ ॥
ଆଜି ମଧୁ ସମୀରଣେ ନିଶୀଥେ କୁସୁମବନେ
ତାରେ କି ପଡ଼େଛେ ମନେ ବକୁଲତଲେ ॥
ସେ ଦିନଓ ତୋ ମଧୁନିଶି ପ୍ରାଣେ ଗିୟେଛିଲ ମିଶି,
ମୁକୁଲିତ ଦଶ ଦିଶି କୁସୁମଦଲେ ।
ଦୁଟି ସୋହାଗେର ବାଣୀ ଯଦି ହତ କାନାକାନି,
ଯଦି ଓଇ ମାଲାଖାନି ପରାତେ ଗଲେ ।
ଏଖନ ଫିରାବେ ତାରେ କିସେର୍ ଛଲେ ଗୋ ॥
ମଧୁରାତି ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ଫିରେ ଆସେ ବାର ବାର,
ସେ ଜନ ଫିରେ ନା ଆର ଯେ ଗେଛେ ଚଲେ ॥
ଛିଲ ତିଥି ଅନୁକୂଲ, ଶୁଧୁ ନିମେଷେର ଭୁଲ-
ଚିରଦିନ ତୃଷାକୁଲ ପରାନ ଜ୍ୱଲେ ।
ଏଖନ ଫିରାବେ ତାରେ କିସେର୍ ଛଲେ ଗୋ ॥

୧୮୮୮ (1888)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୮୪: ନା ବୁଝେ କାରେ ତୁମି

ନା ବୁଝେ କାରେ ତୁମି ଭାସାଳେ ଆଁଖିଜଳେ ।
ଓଗୋ, କେ ଆଛେ ଚାହିୟା ଶୂନ୍ୟ ପଥପାନେ-
କାହାର ଜୀବନେ ନାହି ସୁଖ, କାହାର ପରାନ ଜ୍ୱଳେ ॥
ପଡ଼ ନି କାହାର ନୟନେର ଭାଷା,
ବୋଝ ନି କାହାର ମରମେର ଆଶା,
ଦେଖ ନି ଫିରେ-
କାର ବ୍ୟାକୁଳ ପ୍ରାଣେର ସାଧ ଏସେଛ ଦ'ଳେ ॥

୧୮୮୮ (1888)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୮୫: ନୟ଼ନ ମେଲେ ଦେଖି

ନୟ଼ନ ମେଲେ ଦେଖି ଆମାୟ଼ ବାଁଧନ ବେଁଧେଛେ ।
ଗୋପନେ କେ ଏମନ କ'ରେ ଏ ଫାଁଦ ଫେଁଦେଛେ ॥
ବସନ୍ତରଜନୀଶେଷେ ବିଦାୟ଼ ନିତେ ଗେଲେମ ହେସେ-
ଯାବାର ବେଳାୟ଼ ବଁଧୁ ଆମାୟ଼ କାଁଦିୟ଼େ କେଁଦେଛେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୭ (1909)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୮୭: ହାସିରେ କି ଲୁକାବି ଲାଜେ

ହାସିରେ କି ଲୁକାବି ଲାଜେ ।

ଚପଳା ସେ ବାଁଧା ପଡ଼େ ନା ଯେ ॥

ରୁଧିୟା ଅଧରଦ୍ୱାରେ ଝାଁପିୟା ରାଖିଲି ଯାରେ

କଖନ ସେ ଛୁଟେ ଏଲ ନୟନମାଝେ ।

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୮୭: ଯେ ଫୁଲ ଝରେ ସେଇ ତୋ

ଯେ ଫୁଲ ଝରେ ସେଇ ତୋ ଝରେ, ଫୁଲ ତୋ ଥାକେ ଫୁଟିତେ-
ବାତାସ ତାରେ ଉଡ଼ିୟେ ନେ ଯାୟ୍, ମାଟି ମେଶାୟ୍ ମାଟିତେ ॥
ଗନ୍ଧ ଦିଲେ, ହାସି ଦିଲେ, ଫୁରିୟେ ଗେଲ ଖେଲା ।
ଭାଲୋବାସା ଦିୟେ ଗେଲ, ତାଇ କି ହେଲାଫେଲା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୮: ସାଜାବ ତୋମାରେ ହେ ଫୁଳ ଦିୟେ

ସାଜାବ ତୋମାରେ ହେ ଫୁଳ ଦିୟେ ଦିୟେ,
ନାନା ବରଣେର ବନଫୁଳ ଦିୟେ ଦିୟେ ॥
ଆଜି ବସନ୍ତରାତେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଚନ୍ଦ୍ରକରେ
ଦକ୍ଷିଣପବନେ, ପ୍ରିୟେ,
ସାଜାବ ତୋମାରେ ହେ ଫୁଳ ଦିୟେ ଦିୟେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୮୯: ମନ ଜାନେ ମନୋମୋହନ ଆଇଲ

ମନ ଜାନେ ମନୋମୋହନ ଆଇଲ, ମନ ଜାନେ ସଖା !

ତାଇ କେମନ କରେ ଆଜି ଆମାର ପ୍ରାଣେ ॥

ତାରି ସୌରଭ ବହି ବହିଲ କି ସମୀରଣ ଆମାର ପରାନପାନେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୯୦: ହଲ ନା ଲୋ, ହଲ ନା

ହଲ ନା ଲୋ, ହଲ ନା, ସଈ, ହାୟ୍-
ମରମେ ମରମେ ଲୁକାନୋ ରହିଲ, ବଲା ହଲ ନା ।
ବଲି ବଲି ବଲି ତାରେ କତ ମନେ କରିନୁ-
ହଲ ନା ଲୋ, ହଲ ନା, ସଈ ॥
ନା କିଛୁ କହିଲ, ଚାହିୟା ରହିଲ,
ଗେଲ ସେ ଚଲିୟା, ଆର ସେ ଫିରିଲ ନା ।
ଫିରାବ ଫିରାବ ବ'ଲେ କତ ମନେ କରିନୁ-
ହଲ ନା ଲୋ, ହଲ ନା, ସଈ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୧୯: ଓ କେନ ଚୁରି କ'ରେ ଚାୟ୍

ଓ କେନ ଚୁରି କ'ରେ ଚାୟ୍ ।
ଲୁକୋତେ ଗିୟେ୍ ହାସି ହେସେ ପାଲାୟ୍ ॥
ବନପଥେ ଫୁଲେର ମେଲା, ହେଲେ ଦୁଲେ କରେ ଖେଲା-
ଚକିତେ ସେ ଚମକିୟେ୍ କୋଥା ଦିୟେ୍ ଯାୟ୍ ॥
କୀ ଯେନ ଗାନେର ମତୋ ବେଜେଛେ କାନେର କାଛେ,
ଯେନ ତାର ପ୍ରାଣେର କଥା ଆଧେକଖାନି ଶୋନା ଗେଛେ ।
ପଥେତେ ଯେତେ ଚ'ଲେ ମାଲାଟି ଗେଛେ ଫେଲେ-
ପରାଣେର ଆଶାଗୁଲି ଗାଁଥା ଯେନ ତାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୯୬: କେହ୍ କାରୋ ମନ ବୁଝେ ନା

କେହ୍ କାରୋ ମନ ବୁଝେ ନା, କାଛେ ଏସେ ସରେ ଯାୟ୍ ।
ସୋହାଗେର ହାସିଟି କେନ ଚୋଖେର ଜଲେ ମରେ ଯାୟ୍ ॥
ବାତାସ ଯଖନ କେଁଦେ ଗେଲ ପ୍ରାଣ ଖୁଲେ ଫୁଲ ଫୁଟିଲ ନା,
ସାଁଝେର ବେଳା ଏକାକିନୀ କେନ ରେ ଫୁଲ ଝରେ ଯାୟ୍ ॥
ମୁଖେର ପାନେ ଚେୟେ ଦେଖୋ, ଆଁଖିତେ ମିଲାଓ ଆଁଖି-
ମଧୁର ପ୍ରାଣେର କଥା ପ୍ରାଣେତେ ରେଖୋ ନା ଢାକି ।
ଏ ରଜନୀ ରହିବେ ନା, ଆର କଥା ହଇବେ ନା-
ପ୍ରଭାତେ ରହିବେ ଶୁଧୁ ହୃଦୟେର ହାୟ୍-ହାୟ୍ ॥

୧୬୯୧ (1884)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୯୩: ଗେଲ ଗୋ ଫିରିଲ ନା

ଗେଲ ଗୋ-

ଫିରିଲ ନା, ଚାହିଲ ନା, ପାଷାଣ ସେ ।

କଥାଟିଓ କହିଲ ନା, ଚଲେ ଗେଲ ଗୋ ॥

ନା ଯଦି ଥାକିତେ ଚାୟ୍ ଯାକ ଯେଥା ସାଧ ଯାୟ୍,

ଏକେଲା ଆପନ-ମନେ ଦିନ କି କାଟିବେ ନା ।

ତାଇ ହୋକ, ହୋକ ତବେ-

ଆର ତାରେ ସାଧିବ ନା ॥

୧୭୯୧ (1884)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୯୪: ବଲ୍, ଗୋଲାପ, ମୋରେ ବଲ୍

ବଲ୍, ଗୋଲାପ, ମୋରେ ବଲ୍,
ତୁଇ ଫୁଟିବି, ସଖୀ, କବେ ।
ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ ଚାରି ପାଶ, ଚାଁଦ ହାସିଛେ ସୁଧାହାସ,
ବାୟୁ ଫେଲିଛେ ମୃଦୁ ଶ୍ୱାସ, ପାଖି ଗାଇଛେ ମଧୁରବେ-
ତୁଇ ଫୁଟିବି, ସଖୀ, କବେ ।
ପ୍ରାତେ ପଡ଼େଛେ, ଶିଶିରକଣା, ସାଁଝେ ବହିଛେ ଦଖିନା ବାୟୁ,
କାଛେ ଫୁଲବାଳା ସାରି ସାରି-
ଦୂରେ ପାତାର ଆଡ଼ାଲେ ସାଁଝେର ତାରା ମୁଖାନି ଦେଖିତେ ଚାୟ୍ ।
ବାୟୁ ଦୂର ହତେ ଆସିୟାଛେ, ଯତ ଭ୍ରମର ଫିରିଛେ କାଛେ,
କଚି କିଶଲୟଗୁଲି ରୟେଛେ ନୟନ ତୁଲି-
ତାରା ଶୁଧାଇଛେ ମିଲି ସବେ,
ତୁଇ ଫୁଟିବି, ସଖୀ, କବେ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୨୮୮ (1882)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
'ତୁଇ ଫୁଟିବି, ସଖୀ, କବେ' $\Longrightarrow$ 'ତୁଇ ଫୁଟିବି ସଖୀ, କବେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୯୫: ଆମାର ଯେତେ ସରେ ନା ମନ

ଆମାର ଯେତେ ସରେ ନା ମନ-
ତୋମାର ଦୁୟାର ପାରାୟେ ଆମି ଯାଇ ଯେ ହାରାୟେ
ଅତଳ ବିରହେ ନିମଗନ ॥
ଚଳିତେ ଚଳିତେ ପଥେ ସକଳଇ ଦେଖି ଯେନ ମିଛେ,
ନିଖିଳ ଭୁବନ ପିଛେ ଡାକେ ଅନୁକ୍ଷଣ ॥
ଆମାର ମନେ କେବଳଇ ବାଜେ
ତୋମାୟ କିଛୁ ଦେଓୟା ହଳ ନା ଯେ ।
ଯବେ ଚଲେ ଯାଇ ପଦେ ପଦେ ବାଧା ପାଇ,
ଫିରେ ଫିରେ ଆସି ଅକାରଣ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୪୬ (1939)

ପ୍ରକୃତି/ ସାଧାରଣ /୯: ବିଶ୍ୱବୀଣାରବେ ବିଶ୍ୱଜନ

ବିଶ୍ୱବୀଣାରବେ ବିଶ୍ୱଜନ ମୋହିଛେ ।
ସ୍ଥଳେ ଜଳେ ନଭତଳେ ବନେ ଉପବନେ
ନଦୀନଦେ ଗିରିଗୁହା-ପାରାବାରେ
ନିତ୍ୟ ଜାଗେ ସରସ ସଙ୍ଗୀତମଧୁରିମା,
ନିତ୍ୟ ନୃତ୍ୟରସଭଙ୍ଗିମା ।–

ନବ ବସନ୍ତେ ନବ ଆନନ୍ଦ, ଉତ୍ସବ ନବ ।
ଅତି ମଞ୍ଜୁଳ, ଅତି ମଞ୍ଜୁଳ, ଶୁନି ମଞ୍ଜୁଳ ଗୁଞ୍ଜନ କୁଞ୍ଜେ–
ଶୁନି ରେ ଶୁନି ମର୍ମର ପଲ୍ଲବପୁଞ୍ଜେ,
ପିକକୂଜନ ପୁଷ୍ପବନେ ବିଜନେ,
ମୃଦୁ ବାୟୁହିଲୋଳବିଲୋଳ ବିଭୋଳ ବିଶାଳ ସରୋବର-ମାଝେ
କଳଗୀତ ସୁଲଳିତ ବାଜେ ।
ଶ୍ୟାମଳ କାନ୍ତାର-'ପରେ ଅନିଳ ସଞ୍ଚାରେ ଧୀରେ ରେ,
ନଦୀତୀରେ ଶରବନେ ଉଠେ ଧ୍ୱନି ସରସର ମରମର ।
କତ ଦିକେ କତ ବାଣୀ, ନବ ନବ କତ ଭାଷା, ଝରଝର ରସଧାରା ॥

ଆଷାଢ଼େ ନବ ଆନନ୍ଦ, ଉତ୍ସବ ନବ ।
ଅତି ଗମ୍ଭୀର, ଅତି ଗମ୍ଭୀର ନୀଳ ଅମ୍ବରେ ଡମ୍ବରୁ ବାଜେ,
ଯେନ ରେ ପ୍ରଳୟଙ୍କରୀ ଶଙ୍କରୀ ନାଚେ ।
କରେ ଗର୍ଜନ ନିର୍ଝରିଣୀ ସଘନେ,
ହେରୋ କ୍ଷୁବ୍ଧ ଭୟାଳ ବିଶାଳ ନିରାଳ ପିୟାଳତମାଳବିତାନେ
ଉଠେ ରବ ଭୈରବତାନେ ।
ପବନ ମଲ୍ଲାରଗୀତ ଗାହିଛେ ଆଁଧାର ରାତେ,
ଉନ୍ମାଦିନୀ ସୌଦାମିନୀ ରଙ୍ଗଭରେ ନୃତ୍ୟ କରେ ଅମ୍ବରତଳେ ।
ଦିକେ ଦିକେ କତ ବାଣୀ, ନବ ନବ କତ ଭାଷା, ଝରଝର ରସଧାରା ॥

ଆଶ୍ୱିନେ ନବ ଆନନ୍ଦ, ଉତ୍ସବ ନବ ।
ଅତି ନିର୍ମଳ, ଅତି ନିର୍ମଳ, ଅତି ନିର୍ମଳ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସାଜେ
ଭୁବନେ ନବ ଶାରଦଲକ୍ଷ୍ମୀ ବିରାଜେ ।
ନବ ଇନ୍ଦୁଲେଖା ଅଲକେ ଝଲକେ
ଅତି ନିର୍ମଳ ହାସବିଭାସବିକାଶ ଆକାଶନୀଳାମ୍ବୁଜ-ମାଝେ

ଶ୍ୱେତ ଭୁଜେ ଶ୍ୱେତ ବୀଣା ବାଜେ-

ଉଠିଛେ ଆଳାପ ମୃଦୁ ମଧୁର ବେହାଗତାନେ,

ଚନ୍ଦ୍ରକରେ ଉଲ୍ଲସିତ ଫୁଲ୍ଲବନେ ଝିଲ୍ଲିରବେ ତନ୍ଦ୍ରା ଆନେ ରେ ।

ଦିକେ ଦିକେ କତ ବାଣୀ, ନବ ନବ କତ ଭାଷା, ଝରଝର ରସଧାରା ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ

୪ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତ ⟹ ସଂଗୀତ

୭ ଲାଇନେ ରଚନାବଳୀତେଃ

ଅତି ମଞ୍ଜୁଳ, ଶୁନି ମଞ୍ଜୁଳ ଗୁଞ୍ଜନ କୁଞ୍ଜେ–

୮ ଲାଇନେ ପଲ୍ଲବପୁଞ୍ଜେ ⟹ ପଲ୍ଲବେ ପୁଞ୍ଜେ

୧୦ ଲାଇନେ ବାୟୁହିଲୋଲବିଲୋଲ ⟹ ବାୟୁହିଲ୍ଲୋଲବିଲୋଲ

୧୨ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ରେ' ନେଇ ।

୩ ସ୍ତବକ ୨ ଲାଇନେର ପ୍ରଥମ 'ଅତି ଗମ୍ଭୀର,' ନେଇ ।

୩ ଲାଇନେ 'ପ୍ରଳୟଙ୍କରୀ ଶଙ୍କରୀ' ⟹ 'ପ୍ରଳୟଂକରୀ ଶଂକରୀ'

୪ ସ୍ତବକ ୨ ଲାଇନେର ପ୍ରଥମ 'ଅତି ନିର୍ମଳ,' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ସାଧାରଣ /୨: କୁସୁମେ କୁସୁମେ ଚରଣଚିହ୍ନ

କୁସୁମେ କୁସୁମେ ଚରଣଚିହ୍ନ ଦିୟେ ଯାଓ, ଶେଷେ ଦାଓ ମୁଛେ ॥
ଓହେ ଚଞ୍ଚଳ, ବେଳା ନା ଯେତେ ଖେଳା କେନ ତବ ଯାୟ୍ ଘୁଚେ ॥
ଚକିତ ଚୋଖେର ଅଶ୍ରୁସଜଳ ବେଦନାୟ୍ ତୁମି ଛୁଁୟେ୍ ଛୁଁୟେ୍ ଚଲ–
  କୋଥା ସେ ପଥେର ଶେଷ କୋନ୍ ସୁଦୂରେର ଦେଶ
    ସବାଇ ତୋମାୟ୍ ତାଇ ପୁଛେ ॥
ବାଁଶରିର ଡାକେ କୁଁଡ଼ି ଧରେ ଶାଖେ, ଫୁଲ ଯବେ ଫୋଟେ ନାଇ ଦେଖା ।
ତୋମାର ଲଗନ ଯାୟ୍ ଯେ କଖନ, ମାଳା ଗେଁଥେ ଆମି ରଇ ଏକା ।
'ଏସୋ ଏସୋ ଏସୋ' ଆଁଖି କୟ୍ କେଁଦେ । ତୃଷିତ ବକ୍ଷ ବଲେ 'ରାଖି ବେଁଧେ' ।
  ଯେତେ ଯେତେ, ଓଗୋ ପ୍ରିୟ୍, କିଛୁ ଫେଲେ ରେଖେ ଦିୟୋ
    ଧରା ଦିତେ ଯଦି ନାଇ ରୁଚେ ॥

୨୫ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୧ (1925)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ବେଲା ନା ଯେତେ' ⟹ 'ବେଲା ନାହି ଯେତେ'
୮ ଲାଇନ ରଚନାବଳୀତେ:

  ଏସୋ ଏସୋ ଏସୋ ଆଁଖି କୟ୍ କେଁଦେ, ତୃଷିତ ବକ୍ଷ ବଲେ ରାଖି ବେଁଧେ ।
୯ ଲାଇନେ ' ଯେତେ ଯେତେ, ଓଗୋ ପ୍ରିୟ୍,' ⟹ 'ଯେତେ ଯେତେ ଓଗୋ ପ୍ରିୟ୍,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ସାଧାରଣ /୩: ଏକି ଆକୁଳତା ଭୁବନେ

ଏକି ଆକୁଳତା ଭୁବନେ! ଏକି ଚଞ୍ଚଳତା ପବନେ ॥
ଏକି ମଧୁରମଦିର ରସରାଶି ଆଜି ଶୂନ୍ୟତଳେ ଚଲେ ଭାସି,
ଝରେ ଚନ୍ଦ୍ରକରେ ଏକି ହାସି, ଫୁଲ- ଗନ୍ଧ ଲୁଟେ ଗଗନେ ॥
ଏକି ପ୍ରାଣଭରା ଅନୁରାଗେ ଆଜି ବିଶ୍ୱଜଗତଜନ ଜାଗେ,
ଆଜି ନିଖିଳ ନୀଳଗଗନେ ସୁଖ- ପରଶ କୋଥା ହତେ ଲାଗେ ।
ସୁଖେ ଶିହରେ ସକଳ ବନରାଜି, ଉଠେ ମୋହନବାଁଶରି ବାଜି,
ହେରୋ ପୂର୍ଣ୍ଣବିକଶିତ ଆଜି ମମ ଅନ୍ତର ସୁନ୍ଦର ସ୍ୱପନେ ॥

୧୭ କାର୍ତିକ ୧୩୦୨ (1895)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ସାଧାରଣ /୪: ଆଜ ତାଲେର ବନେର କରତାଲି

ଆଜ ତାଲେର ବନେର କରତାଲି କିସେର ତାଲେ
ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଚାଁଦ ମାଠେର ପାରେ ଓଠାର କାଲେ ॥
ନା-ଦେଖା କୋନ୍ ବୀଣା ବାଜେ ଆକାଶ-ମାଝେ,
ନା-ଶୋନା କୋନ୍ ରାଗ ରାଗିଣୀ ଶୂନ୍ୟେ ଢାଲେ ॥
ଓର ଖୁଶିର ସାଥେ କୋନ୍ ଖୁଶିର ଆଜ ମେଲାମେଶା,
କୋନ୍ ବିଶ୍ୱମାତନ ଗାନେର ନେଶାୟ୍ ଲାଗଲ ନେଶା ।
ତାରାୟ୍ କାଁପେ ରିନିଝିନି ଯେ କିଙ୍କିଣୀ
ତାରି କାଁପନ ଲାଗଲ କି ଓର ମୁଗ୍ଧ ଭାଲେ ॥

ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଚାଁଦ ⟹ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଚାଁଦ
୪ ଲାଇନେ ରାଗ ରାଗିଣୀ ⟹ ରାଗ-ରାଗିଣୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ସାଧାରଣ /୫: ଆଁଧାର କୁଁଡ଼ିର ବାଁଧନ

ଆଁଧାର କୁଁଡ଼ିର ବାଁଧନ ଟୁଟେ   ଚାଁଦେର ଫୁଲ ଉଠେଛେ ଫୁଟେ ॥

ତାର   ଗନ୍ଧ କୋଥାୟ୍, ଗନ୍ଧ କୋଥାୟ୍ ରେ ।

ଗନ୍ଧ ଆମାର ଗଭୀର ବ୍ୟଥାୟ୍ ହୃଦୟ୍-ମାଝେ ଲୁଟେ ॥

ଓ   କଖନ ଯାବେ ସରେ,   ଆକାଶ ହତେ ପଡ଼ବେ ଝରେ ।

ଓରେ   ରାଖବ କୋଥାୟ୍, ରାଖବ କୋଥାୟ୍ ରେ ।

ରାଖବ ଓରେ ଆମାର ବ୍ୟଥାୟ୍ ଗାନେର ପତ୍ରପୁଟେ ॥

ଜୈ୍ୟଷ୍ଠ ୧୩୨୯ (1922)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ସାଧାରଣ /୬: ପୂର୍ଣ୍ଣଚାଁଦେର ମାୟାୟ୍ ଆଜି

ପୂର୍ଣ୍ଣଚାଁଦେର ମାୟାୟ୍ ଆଜି ଭାବନା ଆମାର ପଥ ଭୋଲେ,
ଯେନ ସିନ୍ଧୁପାରେର ପାଖି ତାରା, ଯା/ୟ୍ ଯା/ୟ୍ ଯାୟ୍ ଚଲେ ॥
ଆଲୋଛାୟାର ସୁରେ ଅନେକ କାଲେର ସେ କୋନ୍ ଦୂରେ
ଡାକେ ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ବ'ଲେ ॥
ଯେଥାୟ୍ ଚଲେ ଗେଛେ ଆମାର ହାରା ଫାଗୁନରାତି
ସେଥାୟ୍ ତାରା ଫିରେ ଫିରେ ଖୋଁଜେ ଆପନ ସାଥି ।
ଆଲୋଛାୟାୟ୍ ଯେଥା ଅନେକ ଦିନେର ସେ କୋନ୍ ବ୍ୟଥା
କାଁଦେ ହା/ୟ୍ ହା/ୟ୍ ହାୟ୍ ବ'ଲେ ॥

୧୩୨୮ (1921)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ସାଧାରଣ /୭: କତ ଯେ ତୁମି ମନୋହର

କତ ଯେ ତୁମି ମନୋହର ମନଇ ତାହା ଜାନେ,
ହୃଦୟ୍ ମମ ଥରୋଥରୋ କାଁପେ ତୋମାର ଗାନେ ॥
ଆଜିକେ ଏଇ ପ୍ରଭାତବେଳା ମେଘେର ସାଥେ ରୋଦେର ଖେଳା,
ଜଲେ ନୟନ ଭରୋଭରୋ ଚାହି ତୋମାର ପାନେ ॥
ଆଲୋର ଅଧୀର ଝିକିମିକି ନଦୀର ଢେଉୟେ ଓଠେ,
ବନେର ହାସି ଖିକିଖିକି ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ଛୋଟେ ।
ଆକାଶେ ଓଇ ଦେଖି କୀ ଯେ– ତୋମାର ଚୋଖେର ଚାହନି ଯେ ।
ସୁନୀଳ ସୁଧା ଝରୋଝରୋ ଝରେ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଥରୋଥରୋ ⟹ ଥରଥର
୪ ଲାଇନେ ଭରୋଭରୋ ⟹ ଭରଭର
ଶେଷ ଲାଇନେ ଝରୋଝରୋ ⟹ ଝରଝର

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ସାଧାରଣ /୮: ଆକାଶଭରା ସୂର୍ଯ-ତାରା

ଆକାଶଭରା ସୂର୍ଯ-ତାରା, ବିଶ୍ୱଭରା ପ୍ରାଣ,
ତାହାରି ମାଝ୍ଖାନେ ଆମି ପେୟେଛି ମୋର ସ୍ଥାନ,
ବିସ୍ମୟେ ତାଇ ଜାଗେ ଆମାର ଗାନ ॥
ଅସୀମ କାଲେର ଯେ ହିଲ୍ଲୋଲେ   ଜୋୟାର-ଭାଁଟାୟ ଭୁବନ ଦୋଲେ
ନାଡ଼ୀତେ ମୋର ରକ୍ତଧାରାୟ ଲେଗେଛେ ତାର ଟାନ,
ବିସ୍ମୟେ ତାଇ ଜାଗେ ଆମାର ଗାନ ॥
ଘାସେ ଘାସେ ପା ଫେଲେଛି ବନେର ପଥେ ଯେତେ,
ଫୁଲେର ଗନ୍ଧେ ଚମକ ଲେଗେ ଉଠେଛେ ମନ ମେତେ,
ଛଡ଼ିୟେ ଆଛେ ଆନନ୍ଦେରଇ ଦାନ,
ବିସ୍ମୟେ ତାଇ ଜାଗେ ଆମାର ଗାନ ।
କାନ ପେତେଛି, ଚୋଖ ମେଲେଛି,   ଧରାର ବୁକେ ପ୍ରାଣ ଢେଲେଛି,
ଜାନାର ମାଝେ ଅଜାନାରେ କରେଛି ସନ୍ଧାନ,
ବିସ୍ମୟେ ତାଇ ଜାଗେ ଆମାର ଗାନ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୩୧ (1924)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ସାଧାରଣ /୯: ବ୍ୟାକୁଳ ବକୁଳେର ଫୁଲେ

ବ୍ୟାକୁଳ ବକୁଳେର ଫୁଲେ ଭ୍ରମର ମରେ ପଥ ଭୁଲେ ॥
ଆକାଶେ କୀ ଗୋପନ ବାଣୀ ବାତାସେ କରେ କାନାକାନି,
ବନେର ଅଞ୍ଚଳଖାନି ପୁଲକେ ଉଠେ ଦୁଲେ ଦୁଲେ ॥
ବେଦନା ସୁମଧୁର ହୟେ ଭୁବନେ ଆଜି ଗେଲ ବୟେ ।
ବାଁଶିତେ ମାୟା-ତାନ ପୁରି କେ ଆଜି ମନ କରେ ଚୁରି,
ନିଖିଲ ତାଇ ମରେ ଘୁରି ବିରହସାଗରେର କୂଲେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୨୪ (1917)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ବାତାସେ କରେ କାନାକାନି' ⟹ 'ବାତାସ କରେ କାନାକାନି'
୪ ଲାଇନେ 'ଭୁବନେ ଆଜି ଗେଲ ବୟେ' ⟹ 'ଭୁବନେ ଗେଲ ଆଜି ବୟେ'

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୧୦: ନାଇ ରସ ନାଇ

ନାଇ ରସ ନାଇ, ଦାରୁଣ ଦାହନବେଳା । ଖେଲୋ ଖେଲୋ ତବ ନୀରବ ଭୈରବ ଖେଲା ॥
ଯଦି ଝ'ରେ ପଡ଼େ ପଡୁକ ପାତା, ମ୍ଲାନ ହୟେ ଯାକ ମାଳା ଗାଁଥା,
ଥାକ୍ ଜନହୀନ ପଥେ ପଥେ ମରୀଚିକାଜାଳ ଫେଲା ॥
ଶୁଷ୍କ ଧୂଳାୟ୍ ଖସେ-ପଡ଼ା ଫୁଲଦଲେ ଘୂର୍ଣି-ଆଁଚଲ ଉଡ଼ାଓ ଆକାଶତଲେ ।
ପ୍ରାଣ ଯଦି କର ମରୁସମ ତବେ ତାଇ ହୋକ– ହେ ନିର୍ମମ,
ତୁମି ଏକା ଆର ଆମି ଏକା, କଠୋର ମିଲନମେଲା ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୨୨ (1925)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୧୧: ଦାରୁଣ ଅଗ୍ନିବାଣେ ରେ

ଦାରୁଣ ଅଗ୍ନିବାଣେ ରେ   ହୃଦୟ୍ ତୃଷାୟ୍ ହାନେ ରେ ॥
ରଜନୀ ନିଦ୍ରାହୀନ,   ଦୀର୍ଘ ଦଗ୍ଧ ଦିନ
ଆରାମ ନାହି ଯେ ଜାନେ ରେ ॥
ଶୁଷ୍କ କାନନଶାଖେ   କ୍ଲାନ୍ତ କପୋତ ଡାକେ
କରୁଣ କାତର ଗାନେ ରେ ॥
ଭୟ୍ ନାହି, ଭୟ୍ ନାହି ।   ଗଗନେ ରୟେଛି ଚାହି ।
ଜାନି ଝଞ୍ଝାର ବେଶେ   ଦିବେ ଦେଖା ତୁମି ଏସେ
ଏକଦା ତାପିତ ପ୍ରାଣେ ରେ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ କୋଥାଓ “ରେ” ନେଇ ।

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୧୬: ଏସୋ ଏସୋ ହେ ତୃଷ୍ଣାର ଜଳ

ଏସୋ ଏସୋ ହେ ତୃଷ୍ଣାର ଜଳ, କଲକଲ୍ ଛଲଛଲ୍–
ଭେଦ କରୋ କଠିନେର କ୍ରୂର ବକ୍ଷତଲ କଲକଲ୍ ଛଲଛଲ୍ ॥
ଏସୋ ଏସୋ ଉତ୍ସସ୍ରୋତେ ଗୂଢ଼ ଅନ୍ଧକାର ହତେ
ଏସୋ ହେ ନିର୍ମଲ କଲକଲ୍ ଛଲଛଲ୍ ॥
ରବିକର ରହେ ତବ ପ୍ରତୀକ୍ଷାୟ୍ ।
ତୁମି ଯେ ଖେଲାର ସାଥି, ସେ ତୋମାରେ ଚାୟ୍ ।
ତାହାରି ସୋନାର ତାନ ତୋମାତେ ଜାଗାୟ୍ ଗାନ,
ଏସୋ ହେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ, କଲକଲ୍ ଛଲଛଲ୍ ॥
ହାଁକିଛେ ଅଶାନ୍ତ ବାୟୁ,
'ଆୟ୍, ଆୟ୍, ଆୟ୍ ।' ସେ ତୋମାୟ୍ ଖୁଁଜେ ଯାୟ୍ ।
ତାହାର ମୃଦଙ୍ଗରବେ କରତାଳି ଦିତେ ହବେ,
ଏସୋ ହେ ଚଞ୍ଚଳ, କଲକଲ୍ ଛଲଛଲ୍ ॥
ମରୁଦୈତ୍ୟ କୋନ୍ ମାୟ୍ାବଲେ
ତୋମାରେ କରେଛେ ବନ୍ଦୀ ପାଷାଣଶୃଙ୍ଖଲେ ।
ଭେଙେ ଫେଲେ ଦିୟେ୍ କାରା ଏସୋ ବନ୍ଧହୀନ ଧାରା,
ଏସୋ ହେ ପ୍ରବଳ, କଲକଲ୍ ଛଲଛଲ୍ ॥

୮ ବୈଶାଖ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'କଲକଲ୍ ଛଲଛଲ୍ ' ନେଇ ।

୬ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ
ରଚନାବଳୀତେ 'କଲକଲ୍ ଛଲଛଲ୍ ' ଏ ହସନ୍ତ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୧୩: ହୃଦୟ୍ ଆମାର, ଓଇ ବୁଝି ତୋର

ହୃଦୟ୍ ଆମାର, ଓଇ ବୁଝି ତୋର ବୈଶାଖୀ ଝଡ଼ ଆସେ ।

ବେଡ଼ା-ଭାଙାର ମାତନ ନାମେ ଉଦ୍ଦାମ ଉଲ୍ଲାସେ ॥

ତୋମାର ମୋହନ ଏଲ ଭୀଷଣ ବେଶେ, ଆକାଶ ଢାକା ଜଟିଲ କେଶେ–

 ବୁଝି ଏଲ ତୋମାର ସାଧନଧନ ଚରମ ସର୍ବନାଶେ ॥

ବାତାସେ ତୋର ସୁର ଛିଲ ନା, ଛିଲ ତାପେ ଭରା ।

ପିପାସାତେ ବୁକ-ଫାଟା ତୋର ଶୁଷ୍କ କଠିନ ଧରା ।

ଏବାର ଜାଗ୍ ରେ ହତାଶ, ଆୟ୍ ରେ ଛୁଟେ ଅବସାଦେର ବାଁଧନ ଟୁଟେ–

 ବୁଝି ଏଲ ତୋମାର ପଥେର ସାଥି ବିପୁଲ ଅଟ୍ଟହାସେ ॥

ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଶେଷ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୧୪: ଏସୋ, ଏସୋ, ଏସୋ ହେ ବୈଶାଖ

ଏସୋ, ଏସୋ, ଏସୋ ହେ ବୈଶାଖ ।
ତାପସନିଶ୍ୱାସବାୟେ ମୁମୂର୍ଷୁରେ ଦାଓ ଉଡ଼ାୟେ,
ବତ୍ସରେର ଆବର୍ଜନା ଦୂର ହୟେ ଯାକ ॥
ଯାକ ପୁରାତନ ସ୍ମୃତି, ଯାକ ଭୁଲେ-ଯାଓୟା ଗୀତି,
ଅଶ୍ରୁବାଷ୍ପ ସୁଦୂରେ ମିଲାକ ॥
ମୁଛେ ଯାକ ଗ୍ଲାନି, ଘୁଚେ ଯାକ ଜରା,
ଅଗ୍ନିସ୍ନାନେ ଶୁଚି ହୋକ ଧରା ।
ରସେର ଆବେଶରାଶି ଶୁଷ୍କ କରି ଦାଓ ଆସି,
ଆନୋ ଆନୋ ଆନୋ ତବ ପ୍ରଲୟେର ଶାଁଖ ।
ମାୟାର କୁଜ୍‌ଝଁଟିଜାଲ ଯାକ ଦୂରେ ଯାକ ॥

୨୦ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ‘ଅଗ୍ନିସ୍ନାନେ ଶୁଚି ହୋକ’ ⟹ ‘ଅଗ୍ନିସ୍ନାନେ ଦେହେ ପ୍ରାଣେ ଶୁଚି ହୋକ’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୧୫: ନମୋ ନମୋ, ହେ ବୈରାଗୀ

ନମୋ ନମୋ, ହେ ବୈରାଗୀ ।
ତପୋବହ୍ନିର ଶିଖା ଜ୍ବାଲୋ ଜ୍ବାଲୋ,
ନିର୍ବାଣହୀନ ନିର୍ମଳ ଆଲୋ
ଅନ୍ତରେ ଥାକ୍ ଜାଗି ॥

ପ୍ର: ୨୨ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୪ (1927)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୧୭: ମଧ୍ୟଦିନେ ଯବେ ଗାନ

ମଧ୍ୟଦିନେ ଯବେ ଗାନ ବନ୍ଧ କରେ ପାଖି,

ହେ ରାଖାଲ, ବେଣୁ ତବ ବାଜାଓ ଏକାକୀ ॥

ପ୍ରାନ୍ତରପ୍ରାନ୍ତେର କୋଣେ   ରୁଦ୍ର ବସି ତାଇ ଶୋନେ

ମଧୁରେର-ସ୍ୱପ୍ନାବେଶେ-ଧ୍ୟାନମଗନ-ଆଁଖି–

ହେ ରାଖାଲ, ବେଣୁ ଯବେ ବାଜାଓ ଏକାକୀ ॥

ସହସା ଉଚ୍ଛ୍ୱସି ଉଠେ ଭରିୟା ଆକାଶ

ତୃଷାତପ୍ତ ବିରହେର ନିରୁଦ୍ଧ ନିଶ୍ୱାସ ।

ଅମ୍ବରପ୍ରାନ୍ତେ ଯେ ଦୂରେ   ଡମ୍ବରୁ ଗମ୍ଭୀର ସୁରେ

ଜାଗାୟ୍ ବିଦ୍ୟୁତଛନ୍ଦେ ଆସନ୍ନ ବୈଶାଖୀ–

ହେ ରାଖାଲ, ବେଣୁ ଯବେ ବାଜାଓ ଏକାକୀ ॥

୨୦ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩(1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ପ୍ରାନ୍ତରପ୍ରାନ୍ତେର ⟹ ଶାନ୍ତ ପ୍ରାନ୍ତରେର

୪ ଲାଇନେ ‘ମଧୁରେର-ସ୍ୱପ୍ନାବେଶେ-ଧ୍ୟାନମଗନ-ଆଁଖି’

⟹ ‘ମଧୁରେର ଧ୍ୟାନାବେଶେ ସ୍ୱପ୍ନମଗନ ଆଁଖି

୮ ଲାଇନେ ‘ଅମ୍ବରପ୍ରାନ୍ତେ ଯେ’ ⟹ ‘ଅମ୍ବରପ୍ରାନ୍ତେର’

୯ ଲାଇନେ ବିଦ୍ୟୁତଛନ୍ଦେ ⟹ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଛନ୍ଦେ

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୧୭: ଓଇ ବୁଝି କାଲବୈଶାଖୀ

ଓଇ ବୁଝି କାଲବୈଶାଖୀ
ସନ୍ଧ୍ୟା-ଆକାଶ ଦେୟ୍ ଢାକି
ଭୟ୍ କୀ ରେ ତୋର ଭୟ୍ କାରେ, ଦ୍ୱାର ଖୁଲେ ଦିସ ଚାର ଧାରେ–
ଶୋନ୍ ଦେଖି ଘୋର ହୁଙ୍କାରେ ନାମ ତୋରଇ ଓଇ ଯାୟ୍ ଡାକି ॥
ତୋର ସୁରେ ଆର ତୋର ଗାନେ
ଦିସ ସାଡ଼ା ତୁଇ ଓର ପାନେ ।
ଯା ନଡ଼େ ତାୟ୍ ଦିକ ନେଡ଼େ, ଯା ଯାବେ ତା ଯାକ ଛେଡ଼େ,
ଯା ଭାଙା ତାଇ ଭାଙବେ ରେ– ଯା ରବେ ତାଇ ଥାକ ବାକି ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୬ (1919)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ହୁଙ୍କାରେ ⟹ ହୁଂକାରେ
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଥାକ ବାକି' ⟹ 'ଥାକ୍ ବାକି'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୧୮: ପ୍ରଖର ତପନତାପେ

ପ୍ରଖର ତପନତାପେ ଆକାଶ ତୃଷାୟ୍ କାଁପେ,
ବାୟୁ କରେ ହାହାକାର ।
ଦୀର୍ଘପଥେର ଶେଷେ ଡାକି ମନ୍ଦିରେ ଏସେ,
'ଖୋଲୋ ଖୋଲୋ ଖୋଲୋ ଦ୍ୱାର ॥'
ବାହିର ହୟେଛି କବେ କାର ଆହ୍ୱାନରବେ,
ଏଖନି ମଲିନ ହବେ ପ୍ରଭାତେର ଫୁଲହାର ॥
ବୁକେ ବାଜେ ଆଶାହୀନା କ୍ଷୀଣମର୍ମର ବୀଣା,
ଜାନି ନା କେ ଆଛେ କିନା, ସାଡ଼ା ତୋ ନା ପାଇ ତାର ।
ଆଜି ସାରା ଦିନ ଧ'ରେ ପ୍ରାଣେ ସୁର ଓଠେ ଭରେ,
ଏକେଲା କେମନ କ'ରେ ବହିବ ଗାନେର ଭାର ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୯ (1922)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୧୯: ବୈଶାଖେର ଏଇ ଭୋରେର ହାଓୟା

ବୈଶାଖେର ଏଇ ଭୋରେର ହାଓୟା ଆସେ ମୃଦୁମନ୍ଦ ।
ଆନେ ଆମାର ମନେର କୋଣେ ସେଇ ଚରଣେର ଛନ୍ଦ ॥
ସ୍ୱପ୍ନଶେଷେର ବାତାୟନେ ହଠାତ୍‌-ଆସା କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ
ଆଧୋ-ଘୁମେର-ପ୍ରାନ୍ତ-ଛୋଁଓୟା ବକୁଳମାଳାର ଗନ୍ଧ ॥
ବୈଶାଖେର ଏଇ ଭୋରେର ହାଓୟା ବହେ କିସେର ହର୍ଷ,
ଯେନ ରେ ସେଇ ଉଡ଼େ-ପଡ଼ା ଏଲୋ କେଶେର ସ୍ପର୍ଶ ।
ଚାଁପାବନେର କାଁପନ-ଛଲେ ଲାଗେ ଆମାର ବୁକେର ତଲେ
ଆରେକ ଦିନେର ପ୍ରଭାତ ହତେ ହୃଦୟଦୋଲାର ସ୍ପନ୍ଦ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଆଧୋ-ଘୁମେର-ପ୍ରାନ୍ତ-ଛୋଁଓୟା'
⟹ 'ଆଧୋ-ଘୁମେର ପ୍ରାନ୍ତ-ଛୋଁୟା'
୬ ଲାଇନେ 'ଏଲୋ କେଶେର' ⟹ 'ଏଲୋକେଶେର'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୨୦: ବୈଶାଖ ହେ, ମୌନୀ ତାପସ

ବୈଶାଖ ହେ, ମୌନୀ ତାପସ, କୋନ୍ ଅତଲେର ବାଣୀ

ଏମନ କୋଥାୟ୍ ଖୁଁଜେ ପେଲେ ।

ତପ୍ତ ଭାଲେର ଦୀପ୍ତି ଢାକି ମନ୍ଥର ମେଘଖାନି

ଏଲ ଗଭୀର ଛାୟ୍ା ଫେଲେ ॥

ରୁଦ୍ରତପେର ସିଦ୍ଧି ଏ କି ଓଇ-ଯେ ତୋମାର ବକ୍ଷେ ଦେଖି,

ଓରଇ ଲାଗି ଆସନ ପାତୋ ହୋମହୁତାଶନ ଜ୍ୱେଲେ ॥

ନିଠୁର, ତୁମି ତାକିୟ୍ଛେିଲେ ମୃତ୍ୟୁକ୍ଷୁଧାର ମତୋ

ତୋମାର ରକ୍ତନୟ୍ନ ମେଲେ ।

ଭୀଷଣ, ତୋମାର ପ୍ରଲୟ୍ସାଧନ ପ୍ରାଣେର ବାଁଧନ ଯତ

ଯେନ ହାନବେ ଅବହେଲେ ।

ହଠାତ୍ ତୋମାର କଣ୍ଠେ ଏ ଯେ ଆଶାର ଭାଷା ଉଠଲ ବେଜେ,

ଦିଲେ ତରୁଣ ଶ୍ୟାମଲ ରୂପେ କରୁଣ ସୁଧା ଢେଲେ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୬ ଲାଇନେ ପାତୋ ⟹ ପାତ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୨୧: ଶୁଷ୍କତାପେର ଦୈତ୍ୟପୁରେ

ଶୁଷ୍କତାପେର ଦୈତ୍ୟପୁରେ ଦ୍ୱାର ଭାଙବେ ବ'ଲେ,
ରାଜପୁତ୍ର, କୋଥା ହତେ ହଠାତ୍ ଏଲେ ଚଲେ ॥
ସାତ ସମୁଦ୍ର/-ପାରେର ଥେକେ ବଜ୍ରସ୍ୱରେ ଏଲେ ହେଁକେ,
ଦୁନ୍ଦୁଭି ଯେ ଉଠଲ ବେଜେ ବିଷମ କଲରୋଲେ ॥
ବୀରେର ପଦପରଶ ପେୟେ୍ ମୂର୍ଚ୍ଛା ହତେ ଜାଗେ,
ବସୁନ୍ଧରାର ତପ୍ତ ପ୍ରାଣେ ବିପୁଲ ପୁଲକ ଲାଗେ ।
ମରକତମଣିର ଥାଲା ସାଜିୟେ୍ ଗାଁଥେ ବରଣମାଲା,
ଉତଲା ତାର ହିୟା ଆଜି ସଜଲ ହାଓୟାୟ୍ ଦୋଲେ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1923)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୨୨: ହେ ତାପସ, ତବ ଶୁଷ୍କ କଠୋର

ହେ ତାପସ, ତବ ଶୁଷ୍କ କଠୋର ରୂପେର ଗଭୀର ରସେ
ମନ ଆଜି ମୋର ଉଦାସ ବିଭୋର କୋନ୍ ସେ ଭାବେର ବଶେ ॥
ତବ ପିଙ୍ଗଳ ଜଟା ହାନିଛେ ଦୀପ୍ତ ଛଟା,
ତବ ଦୃଷ୍ଟିର ବହ୍ନିବୃଷ୍ଟି ଅନ୍ତରେ ଗିୟେ ପଶେ ॥
ବୁଝି ନା, କିଛୁ ନା ଜାନି
ମର୍ମେ ଆମାର ମୌନ ତୋମାର କୀ ବଲେ ରୁଦ୍ରବାଣୀ ।
ଦିଗ୍‌ଦିଗନ୍ତ ଦହି ଦୁଃସହ ତାପ ବହି
ତବ ନିଶ୍ୱାସ ଆମାର ବକ୍ଷେ ରହି ରହି ନିଶ୍ୱସେ ॥
ସାରା ହୟେ୍ ଏଲେ ଦିନ
ସନ୍ଧ୍ୟାମେଘେର ମାୟାର ମହିମା ନିଃଶେଷେ ହବେ ଲୀନ ।
ଦୀପ୍ତି ତୋମାର ତବେ ଶାନ୍ତ ହଇୟା ରବେ,
ତାରାୟ୍ ତାରାୟ୍ ନୀରବ ମନ୍ତ୍ରେ ଭରି ଦିବେ ଶୂନ୍ୟ ସେ ॥

୧୩୨୯ (1923)

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୨୩: ମଧ୍ୟଦିନେର ବିଜନ ବାତାୟନେ

ମଧ୍ୟଦିନେର ବିଜନ ବାତାୟନେ

କ୍ଲାନ୍ତି-ଭରା କୋନ୍ ବେଦନାର ମାୟା ସ୍ୱପ୍ନାଭାସେ ଭାସେ ମନେ ମନେ ॥
କୈଶୋରେ ଯେ ସଲାଜ କାନାକାନି ଖୁଁଜେଛିଲ ପ୍ରଥମ ପ୍ରେମେର ବାଣୀ
ଆଜ କେନ ତାଇ ତପ୍ତ ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ ମର୍ମରିଛେ ଗହନ ବନେ ବନେ ॥
ଯେ ନୈରାଶା ଗଭୀର ଅଶ୍ରୁଜଲେ ଡୁବେଛିଲ ବିସ୍ମରଣେର ତଲେ
ଆଜ କେନ ସେଇ ବନଯୂଥୀର ବାସେ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିଲ ମଧୁର ନିଶ୍ୱାସେ,
ସାରାବେଲା ଚାଁପାର ଛାୟାୟ୍ ଛାୟାୟ୍ ଗୁଞ୍ଜରିୟା ଓଠେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୩୧ (1924)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ଯେ ସଲାଜ' ⟹ 'ଯେଇ ସଲାଜ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୨୪: ତପସ୍ୱିନୀ ହେ ଧରଣୀ

ତପସ୍ୱିନୀ ହେ ଧରଣୀ, ଓଇ-ଯେ ତାପେର ବେଳା ଆସେ–
ତପେର ଆସନଖାନି ପ୍ରସାରିଲ ମୌନ ନୀଳାକାଶେ ॥
ଅନ୍ତରେ ପ୍ରାଣେର ଲୀଳା ହୋକ ତବେ ଅନ୍ତଃଶୀଲା,
ଯୌବନେର ପରିସର ଶୀର୍ଣ୍ଣ ହୋକ ହୋମାଗ୍ନିନିଶ୍ୱାସେ ॥
ଯେ ତବ ବିଚିତ୍ର ତାନ ଉଚ୍ଛ୍ୱସି ଉଠିତ ବହୁ ଗୀତେ
ଏକ ହୟେ ମିଶେ ଯାକ ମୌନମନ୍ତ୍ରେ ଧ୍ୟାନେର ଶାନ୍ତିତେ ।
ସଂଯମେ ବାଁଧୁକ ଲତା କୁସୁମିତ ଚଞ୍ଚଳତା,
ସାଜୁକ ଲାବଣ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦୈନ୍ୟେର ଧୂସର ଧୂଲିବାସେ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୩୩ (1926)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗ୍ରୀଷ୍ମ /୨୫: ଚକ୍ଷେ ଆମାର ତୃଷ୍ଣା ଓଗୋ

ଚକ୍ଷେ ଆମାର ତୃଷ୍ଣା ଓଗୋ, ତୃଷ୍ଣା ଆମାର ବକ୍ଷ ଜୁଡ଼େ ।
ଆମି ବୃଷ୍ଟିବିହୀନ ବୈଶାଖୀ ଦିନ, ସନ୍ତାପେ ପ୍ରାଣ ଯାୟ୍ ଯେ ପୁଡ଼େ ॥
ଝଡ଼ ଉଠେଛେ ତପ୍ତ ହାଓୟାୟ୍, ମନକେ ସୁଦୂର ଶୂନ୍ୟେ ଧାଓୟାୟ୍–
ଅବଗୁଣ୍ଠନ ଯାୟ୍ ଯେ ଉଡ଼େ ॥
ଯେ ଫୁଲ କାନନ କରତ ଆଲୋ
କାଲୋ ହୟେ ସେ ଶୁକାଲୋ ।
ଝରନାରେ କେ ଦିଲ ବାଧା– ନିଷ୍ଠୁର ପାଷାଣେ ବାଁଧା
ଦୁଃଖେର ଶିଖରଚୂଡ଼େ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ନିଷ୍ଠୁର ପାଷାଣେ ବାଁଧା' ⟹ 'ତାପେର ପ୍ରତାପେ ବାଁଧା'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୭: ଏସୋ ଶ୍ୟାମଳ ସୁନ୍ଦର

ଏସୋ ଶ୍ୟାମଳ ସୁନ୍ଦର,
ଆନୋ ତବ ତାପହରା ତୃଷାହରା ସଙ୍ଗସୁଧା ।
ବିରହିଣୀ ଚାହିୟା ଆଛେ ଆକାଶେ ॥
ସେ ଯେ ବ୍ୟଥିତ ହୃଦୟ ଆଛେ ବିଛାୟେ
ତମାଳକୁଞ୍ଜପଥେ ସଜଳ ଛାୟାତେ,
ନୟନେ ଜାଗିଛେ କରୁଣ ରାଗିଣୀ ॥
ବକୁଳମୁକୁଳ ରେଖେଛେ ଗାଁଥିୟା,
ବାଜିଛେ ଅଙ୍ଗନେ ମିଳନବାଁଶରି ।
ଆନୋ ସାଥେ ତୋମାର ମନ୍ଦିରା
ଚଞ୍ଚଳ ନୃତ୍ୟେର ବାଜିବେ ଛନ୍ଦେ ସେ–
ବାଜିବେ କଙ୍କଣ, ବାଜିବେ କିଙ୍କିଣୀ,
ଝଙ୍କାରିବେ ମଞ୍ଜୀର ରୁଣୁ ରୁଣୁ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାରିବେ ⟹ ଝଂକାରିବେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୨୭: ଓଇ ଆସେ ଓଇ ଅତି

ଓଇ ଆସେ ଓଇ ଅତି ଭୈରବ ହରଷେ
ଜଳସିଞ୍ଚିତ କ୍ଷିତିସୌରଭରଭସେ
ଘନଗୌରବେ ନବଯୌବନା ବରଷା
ଶ୍ୟାମଗମ୍ଭୀର ସରସା ।
ଗୁରୁ ଗର୍ଜନେ ନୀଳ ଅରଣ୍ୟ ଶିହରେ,
ଉତଳା କଳାପୀ କେକାକଳରବେ ବିହରେ-
ନିଖିଳଚିତ୍ତହରଷା
ଘନଗୌରବେ ଆସିଛେ ମତ୍ତ ବରଷା ॥

କୋଥା ତୋରା ଅୟି ତରୁଣୀ ପଥିକଲଲନା,
ଜନପଥବଧୂ ତଡ଼ିତଚକିତନୟନା,
ମାଲତୀମାଳିନୀ କୋଥା ପ୍ରିୟପରିଚାରିକା,
କୋଥା ତୋରା ଅଭିସାରିକା ।
ଘନବନତଳେ ଏସୋ ଘନନୀଳବସନା,
ଲଳିତ ନୃତ୍ୟେ ବାଜୁକ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରସନା,
ଆନୋ ବୀଣା ମନୋହାରିକା ।
କୋଥା ବିରହିଣୀ, କୋଥା ତୋରା ଅଭିସାରିକା ॥

ଆନୋ ମୃଦଙ୍ଗ ମୁରଜ ମୁରଳୀ ମଧୁରା,
ବାଜାଓ ଶଙ୍ଖ, ହୁଲୁରବ କରୋ ବଧୂରା–
ଏସେଛେ ବରଷା, ଓଗୋ ନବ-ଅନୁରାଗିଣୀ,
ଓଗୋ ପ୍ରିୟସୁଖଭାଗିନୀ ।
କୁଞ୍ଜକୁଟିରେ ଅୟି ଭାବାକୁଳଲୋଚନା,
ଭୂର୍ଜପାତାୟ ନବଗୀତ କରୋ ରଚନା
ମେଘମଲ୍ଲାରରାଗିଣୀ ।
ଏସେଛେ ବରଷା, ଓଗୋ ନବ-ଅନୁରାଗିଣୀ ॥

କେତକୀକେଶରେ କେଶପାଶ କରୋ ସୁରଭି,
କ୍ଷୀଣ କଟିତଟେ ଗାଁଥି ଲୟେ ପରୋ କରବୀ ॥
କଦମ୍ବରେଣୁ ବିଛାଇୟା ଦାଓ ଶୟନେ,
ଅଞ୍ଜନ ଆଁକୋ ନୟନେ ।
ତାଳେ ତାଳେ ଦୁଟି କଙ୍କନ କନକନିୟା
ଭବନଶିଖୀରେ ନାଚାଓ ଗଣିୟା ଗଣିୟା
ସ୍ମିତବିକଶିତ ବୟନେ–
କଦମ୍ବରେଣୁ ବିଛାଇୟା ଫୁଲଶୟନେ ॥

ଏସେଛେ ବରଷା, ଏସେଛେ ନବୀନା ବରଷା,
ଗଗନ ଭରିୟା ଏସେଛେ ଭୁବନଭରସା ॥
ଦୁଲିଛେ ପବନେ ସନସନ ବନବୀଥିକା,
ଗୀତମୟ ତରୁଲତିକା ।
ଶତେକ ଯୁଗେର କବିଦଲେ ମିଳି ଆକାଶେ
ଧ୍ୱନିୟା ତୁଲିଛେ ମତ୍ତମଦିର ବାତାସେ
ଶତେକ ଯୁଗେର ଗୀତିକା ।
ଶତଶତଗୀତମୁଖରିତ ବନବୀଥିକା ॥

୧୭ ବୈଶାଖ ୧୩୦୪ (1897)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ସ୍ତବକେର ୫ ଲାଇନେ କୁଞ୍ଜକୁଟିରେ ⟹ କୁଞ୍ଜକୁଟୀରେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୬୮: ଝରଝର ବରିଷେ

ଝରଝର ବରିଷେ ବାରିଧାରା ।

ହାୟ୍ ପଥବାସୀ, ହାୟ୍ ଗତିହୀନ, ହାୟ୍ ଗୃହହାରା ॥

ଫିରେ ବାୟୁ ହାହାସ୍ୱରେ, ଡାକେ କାରେ ଜନହୀନ ଅସୀମ ପ୍ରାନ୍ତରେ–

ରଜନୀ ଆଁଧାରା ॥

ଅଧୀରା ଯମୁନା ତରଙ୍ଗ-ଆକୁଲା ଅକୂଲା ରେ, ତିମିରଦୁକୂଲା ରେ ।

ନିବିଡ଼ ନୀରଦ ଗଗନେ ଗରଗର ଗରଜେ ସଘନେ,

ଚଞ୍ଚଳଚପଳା ଚମକେ– ନାହି ଶଶୀତାରା ॥

୨୦ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୮୯୫ (1895)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୨୯: ଗହନ ଘନ ଛାଇଲ

ଗହନ ଘନ ଛାଇଲ ଗଗନ ଘନାଇୟା ।
ସ୍ତିମିତ ଦଶ ଦିଶି, ସ୍ତମ୍ଭିତ କାନନ,
ସବ ଚରାଚର ଆକୁଳ– କୀ ହବେ କେ ଜାନେ
ଘୋରା ରଜନୀ, ଦିକଲଲନା ଭୟବିଭଲା ॥
ଚମକେ ଚମକେ ସହସା ଦିକ ଉଜଲି
ଚକିତେ ଚକିତେ ମାତି ଛୁଟିଲ ବିଜଲି
ଥରଥର ଚରାଚର ପଲକେ ଝଲକିୟା
ଘୋର ତିମିରେ ଛାୟ ଗଗନ ମେଦିନୀ
ଗୁରୁଗୁରୁ ନୀରଦଗରଜନେ ସ୍ତବ୍ଧ ଆଁଧାର ଘୁମାଇଛେ,
ସହସା ଉଠିଲ ଜେଗେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ସମୀରଣ– କଡ଼କଡ଼ ବାଜ ॥

୧୮୮୨ (1882)

ଦ୍ରঃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ଥରଥର $\Longrightarrow$ ଥରହର
ଶେଷ ଲାଇନେ କଡ଼କଡ଼ $\Longrightarrow$ କଡ଼ କଡ଼

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୩୦: ହେରିୟା ଶ୍ୟାମଳ ଘନ

ହେରିୟା ଶ୍ୟାମଳ ଘନ ନୀଳ ଗଗନେ
ସେଇ ସଜଳ କାଜଳ ଆଁଖି ପଡ଼ିଲ ମନେ ॥
ଅଧର କରୁଣା-ମାଖା, ମିନତିବେଦନା-ଆଁକା
ନୀରବେ ଚାହିୟା ଥାକା ବିଦାୟ଼ଖନେ ॥
ଝରଝର ଝରେ ଜଲ, ବିଜୁଲି ହାନେ,
ପବନ ମାତିଛେ ବନେ ପାଗଲ ଗାନେ ।
ଆମାର ପରାନପୁଟେ କୋନ୍‌ଖାନେ ବ୍ୟଥା ଫୁଟେ,
କାର କଥା ଜେଗେ ଉଠେ ହୃଦୟ଼କୋଣେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ସେଇ ସଜଳ କାଜଳ' ⟹ 'ସଜଳ କାଜଳ'
ଶେଷ ଲାଇନେ ' ଜେଗେ ଉଠେ' ⟹ 'ବେଜେ ଉଠେ'

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୩୧: ଶାଙନଗଗନେ ଘୋର

ଶାଙନଗଗନେ ଘୋର ଘନଘଟା, ନିଶୀଥଯାମିନୀ ରେ ।
କୁଞ୍ଜପଥେ, ସଖି, କୈସେ ଯାଓବ ଅବଲା କାମିନୀ ରେ ।
ଉନ୍ମଦ ପବନେ ଯମୁନା ତର୍ଜିତ, ଘନ ଘନ ଗର୍ଜିତ ମେହ ।
ଦମକତ ବିଦ୍ୟୁତ, ପଥତରୁ ଲୁଣ୍ଠିତ, ଥରହର କମ୍ପିତ ଦେହ ।
ଘନ ଘନ ରିମ୍‌ଝିମ୍ ରିମ୍‌ଝିମ୍ ରିମ୍‌ଝିମ୍ ବରଖତ ନୀରଦପୁଞ୍ଜ ।
ଶାଲ-ପିୟାଲେ ତାଲ-ତମାଲେ ନିବିଡ଼ତିମିରମୟ କୁଞ୍ଜ
କହ ରେ ସଜନୀ, ଏ ଦୁରୁଯୋଗେ କୁଞ୍ଜେ ନିରଦୟ କାନ
ଦାରୁଣ ବାଁଶୀ କାହ ବଜାୟତ ସକରୁଣ ରାଧା ନାମ ।
ମୋତିମ ହାରେ ବେଶ ବନା ଦେ, ସୀଁଥି ଲଗା ଦେ ଭାଲେ ।
ଉରହି ବିଲୁଣ୍ଠିତ ଲୋଲ ଚିକୁର ମମ ବାଁଧହ ଚମ୍ପକମାଲେ ।
ଗହନ ରୟନମେ ନ ଯାଓ, ବାଲା, ନଓଲକିଶୋରକ ପାଶ ।
ଗରଜେ ଘନ ଘନ, ବହୁ ଡର ପାଓବ, କହେ ଭାନୁ ତବ ଦାସ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୨୮୪ (1877)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'କୁଞ୍ଜପଥେ, ସଖି,' ⟹ 'କୁଞ୍ଜପଥେ ସଖି,'
୪ ଲାଇନେ 'ପଥତରୁ ଲୁଣ୍ଠିତ, ଥରହର କମ୍ପିତ' ⟹ 'ପଥତରୁ ଲୁଣ୍ଠତ, ଥରହର କମ୍ପତ'
୫ ଲାଇନେ ରିମ୍‌ଝିମ୍ ⟹ ରିମଝିମ
୮ ଲାଇନେ 'କାହ ବଜାୟତ' ⟹ 'କାହେ ବଜାୟତ'
୧୦ ଲାଇନେ 'ଉରହି ବିଲୁଣ୍ଠିତ ଲୋଲ ଚିକୁର'
⟹ 'ଉରହି ବିଲୋଲିତ ଶିଥିଲ ଚିକୁର'
୧୧ ଲାଇନେ 'ନ ଯାଓ, ବାଲା,' ⟹ 'ନ ଯାଓ ବାଲା,'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଡର ପାଓବ' ⟹ 'ଡର ଖାଓବ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୩୬: ମେଘେର ପରେ ମେଘ ଜମେଛେ

ମେଘେର ପରେ ମେଘ ଜମେଛେ, ଆଁଧାର କରେ ଆସେ ।
ଆମାୟ୍ କେନ ବସିୟେ୍ ରାଖ ଏକା ଦ୍ୱାରେର ପାଶେ ॥
କାଜେର ଦିନେ ନାନା କାଜେ ଥାକି ନାନା ଲୋକେର ମାଝେ,
ଆଜ ଆମି ଯେ ବସେ ଆଛି ତୋମାରି ଆଶ୍ୱାସେ ॥
ତୁମି ଯଦି ନା ଦେଖା ଦାଓ, କର ଆମାୟ୍ ହେଲା,
କେମନ କରେ କାଟେ ଆମାର ଏମନ ବାଦଲ-ବେଲା ।
ଦୂରେର ପାନେ ମେଲେ ଆଁଖି କେବଲ ଆମି ଚେୟେ୍ ଥାକି,
ପରାନ ଆମାର କେଁଦେ ବେଡ଼ାୟ୍ ଦୁରନ୍ତ ବାତାସେ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୬ (1909)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୩୩: ଆଷାଢ଼ସନ୍ଧ୍ୟା ଘନିୟେ୍ ଏଲ

ଆଷାଢ଼ସନ୍ଧ୍ୟା ଘନିୟେ୍ ଏଲ, ଗେଲ ରେ ଦିନ ବୟେ୍ ।
ବାଁଧନ-ହାରା ବୃଷ୍ଟିଧାରା ଝରଛେ ରୟେ୍ ରୟେ୍ ॥
ଏକଲା ବସେ ଘରେର କୋଣେ କୀ ଭାବି ଯେ ଆପନ-ମନେ,
ସଜଲ ହାଓୟା ଯୂଥୀର ବନେ କୀ କଥା ଯାୟ୍ କୟେ୍ ॥
ହୃଦୟେ୍ ଆଜ ଢେଉ ଦିୟେ୍ଛେ, ଖୁଁଜେ ନା ପାଇ କୂଲ–
ସୌରଭେ ପ୍ରାଣ କାଁଦିୟେ୍ ତୋଲେ ଭିଜେ ବନେର ଫୁଲ ।
ଆଁଧାର ରାତେ ପ୍ରହରଗୁଲି କୋନ୍ ସୁରେ ଆଜ ଭରିୟେ୍ ତୁଲି,
କୋନ୍ ଭୁଲେ ଆଜ ସକଲ ଭୁଲି ଆଛି ଆକୁଲ ହୟେ୍ ॥

୨୯ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୧ ଲାଇନେ ର ଶେଷେ ' ।' ର ବଦଲେ ',' ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୩୪: ଆଜ ବାରି ଝରେ ଝରଝର

ଆଜ ବାରି ଝରେ ଝରଝର ଭରା ବାଦରେ,
ଆକାଶ-ଭାଙା ଆକୁଳ ଧାରା କୋଥାଓ ନା ଧରେ ॥
 ଶାଳେର ବନେ ଥେକେ ଥେକେ ଝଡ଼ ଦୋଲା ଦେୟ୍ ହେଁକେ ହେଁକେ,
 ଜଳ ଛୁଟେ ଯାୟ୍ ଏଁକେ ବେଁକେ ମାଠେର 'ପରେ ।
ଆଜ ମେଘେର ଜଟା ଉଡ଼ିୟେ୍ ଦିୟେ୍ ନୃତ୍ୟ କେ କରେ ॥
ଓରେ ବୃଷ୍ଟିତେ ମୋର ଛୁଟେଛେ ମନ, ଲୁଟେଛେ ଏଇ ଝଡ଼େ–
 ବୁକ ଛାପିୟେ୍ ତରଙ୍ଗ ମୋର କାହାର ପାୟେ୍ ପଡ଼େ ।
ଅନ୍ତରେ ଆଜ କୀ କଲରୋଲ, ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ଭାଙଲ ଆଗଲ–
ହୃଦୟ୍-ମାଝେ ଜାଗଲ ପାଗଲ ଆଜି ଭାଦରେ ।
ଆଜ ଏମନ କ'ରେ କେ ମେତେଛେ ବାହିରେ ଘରେ ॥

୧୪ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
\$ ଲାଇନେ ଆଜ ⟹ ଆଜି

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୩୫: କାଁପିଛେ ଦେହ୍ଲତା

କାଁପିଛେ ଦେହ୍ଲତା ଥରଥର,
ଚୋଖେର ଜଲେ ଆଁଖି ଭରଭର ॥
ଦୋଦୁଲ ତମାଲେରଇ ବନଛାୟ୍। ତୋମାରି ନୀଲ ବାସେ ନିଲ କାୟ୍।,
ବାଦଲ-ନିଶୀଥେରଇ ଝରଝର
ତୋମାରି ଆଁଖି-'ପରେ ଭରଭର ॥
ଯେ କଥା ଛିଲ ତବ ମନେ ମନେ
ଚମକେ ଅଧରେର କୋଣେ କୋଣେ ।
ନୀରବ ହିୟ୍। ତବ ଦିଲ ଭରି କୀ ମାୟ୍। ସ୍ୱପନେ ଯେ, ମରି ମରି,
ଆଁଧାର କାନନେର ମରମର
ବାଦଲ-ନିଶୀଥେର ଝରଝର ॥

ପ୍ରଃ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୪ (1917)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୩୭: ଆମାର ଦିନ ଫୁରାଲୋ

ଆମାର ଦିନ ଫୁରାଲୋ ବ୍ୟାକୁଲ ବାଦଲସାଁଝେ
ଗହନ ମେଘେର ନିବିଡ଼ ଧାରାର ମାଝେ ॥
ବନେର ଛାୟାୟ୍ ଜଲଛଲଛଲ ସୁରେ
ହୃଦୟ୍ ଆମାର କାନାୟ୍ କାନାୟ୍ ପୂରେ
ଖନେ ଖନେ ଓଇ ଗୁରୁଗୁରୁ ତାଲେ ତାଲେ
ଗଗନେ ଗଗନେ ଗଭୀର ମୃଦଙ୍ଗ ବାଜେ ॥
କୋନ୍ ଦୂରେର ମାନୁଷ ଯେନ ଏଲ ଆଜ କାଛେ,
ତିମିର-ଆଡ଼ାଲେ ନୀରବେ ଦାଁଡ଼ାୟେ ଆଛେ ।
ବୁକେ ଦୋଲେ ତାର ବିରହବ୍ୟଥାର ମାଲା
ଗୋପନ-ମିଲନ-ଅମୃତଗନ୍ଧ-ଢାଲା ।
ମନେ ହୟ୍ ତାର ଚରଣେର ଧ୍ୱନି ଜାନି–
ହାର ମାନି ତାର ଅଜାନା ଜନେର ସାଜେ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୭ (1920)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଜଲଛଲଛଲ ⟹ ଜଲ-ଛଲଛଲ
୪ ଲାଇନେ ପୂରେ ⟹ ପୁରେ
୧୦ ଲାଇନେ ‘ଗୋପନ-ମିଲନ-ଅମୃତଗନ୍ଧ-ଢାଲା’
⟹ ‘ଗୋପନ ମିଲନ ଅମୃତଗନ୍ଧ ଢାଲା’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୩୭: ବାଦଲ-ମେଘେ ମାଦଲ ବାଜେ

ବାଦଲ-ମେଘେ ମାଦଲ ବାଜେ ଗୁରୁଗୁରୁ ଗଗନ-ମାଝେ ॥
ତାରି ଗଭୀର ରୋଲେ ଆମାର ହୃଦୟ୍ ଦୋଲେ,
ଆପନ ସୁରେ ଆପନି ଭୋଲେ ॥
କୋଥାୟ୍ ଛିଲ ଗହନ ପ୍ରାଣେ ଗୋପନ ବ୍ୟଥା ଗୋପନ ଗାନେ–
ଆଜି ସଜଲ ବାୟେ୍ ଶ୍ୟାମଲ ବନେର ଛାୟେ୍
ଛଡ଼ିୟେ୍ ଗେଲ ସକଲଖାନେ ଗାନେ ଗାନେ ॥

୧୦ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୮ (1921)

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୩୮: ଓଗୋ ଆମାର ଶ୍ରାବଣମେଘେର

ଓଗୋ ଆମାର ଶ୍ରାବଣମେଘେର ଖେୟାତରୀର ମାଝି,

ଅଶ୍ରୁଭରା ପୁରବ ହାଓୟାୟ ପାଲ ତୁଲେ ଦାଓ ଆଜି ॥

ଉଦାସ ହୃଦୟ ତାକାୟେ ରୟ, ବୋଝା ତାହାର ନୟ ଭାରୀ ନୟ,

ପୁଲକ-ଲାଗା ଏଇ କଦମ୍ବେର ଏକଟି କେବଲ ସାଜି ॥

ଭୋରବେଲା ଯେ ଖେଲାର ସାଥି ଛିଲ ଆମାର କାଛେ,

ମନେ ଭାବି, ତାର ଠିକାନା ତୋମାର ଜାନା ଆଛେ ।

ତାଇ ତୋମାରି ସାରିଗାନେ ସେଇ ଆଁଖି ତାର ମନେ ଆନେ,

ଆକାଶ-ଭରା ବେଦନାତେ ରୋଦନ ଉଠେ ବାଜି ॥

୧୧ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୮ (1921)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୩୯: ତିମିର-ଅବଗୁଣ୍ଠନେ

ତିମିର-ଅବଗୁଣ୍ଠନେ ବଦନ ତବ ଢାକି
କେ ତୁମି ମମ ଅଙ୍ଗନେ ଦାଁଡ଼ାଲେ ଏକାକୀ ॥
ଆଜି ସଘନ ଶର୍ବରୀ, ମେଘମଗନ ତାରା,
ନଦୀର ଜଲେ ଝର୍ଝରି ଝରିଛେ ଜଲଧାରା,
ତମାଲବନ ମର୍ମରି ପବନ ଚଲେ ହାଁକି ॥
ଯେ କଥା ମମ ଅନ୍ତରେ ଆନିଛ ତୁମି ଟାନି
ଜାନି ନା କୋନ୍ ମନ୍ତ୍ରେ ତାହାରେ ଦିବ ବାଣୀ ।
ରଯେଛି ବାଁଧା ବନ୍ଧନେ, ଛିଁଡ଼ିବ, ଯାବ ବାଟେ–
ଯେନ ଏ ବୃଥା କ୍ରନ୍ଦନେ ଏ ନିଶି ନାହି କାଟେ ।
କଠିନ ବାଧା-ଲଙ୍ଘନେ ଦିବ ନା ଆମି ଫାଁକି ॥

୧୩ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୮ (1921)

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୦: ଆକାଶତଳେ ଦଳେ ଦଳେ

ଆକାଶତଳେ ଦଳେ ଦଳେ ମେଘ ଯେ ଡେକେ ଯାୟ୍
'ଆ ୟ୍ ଆ ୟ୍ ଆୟ୍' ॥
ଜାମେର ବନେ ଆମେର ବନେ ରବ ଉଠେଛେ ତାଇ–
'ଯା ଇ ଯା ଇ ଯାଇ' ।
ଉଡ଼େ ଯାଓୟାର ସାଧ ଜାଗେ ତାର ପୁଲକ-ଭରା ଡାଳେ
ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ॥
ନଦୀର ଧାରେ ବାରେ ବାରେ ମେଘ ଯେ ଡେକେ ଯାୟ୍–
'ଆ ୟ୍ ଆ ୟ୍ ଆୟ୍' ।
କାଶେର ବନେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ରବ ଉଠେଛେ ତାଇ–
'ଯା ଇ ଯା ଇ ଯାଇ' ॥
ମେଘେର ଗାନେ ତରୀଗୁଲି ତାନ ମିଳିୟେ୍ ଚଲେ
ପାଲ-ତୋଳା ପାଖାୟ୍ ॥

୨୪ ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୦ (1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୧: କଦମ୍ବେରଇ କାନନ ଘେରି

କଦମ୍ବେରଇ କାନନ ଘେରି ଆଷାଢ଼ମେଘେର ଛାୟା ଖେଲେ,
ପିୟାଲଗୁଲି ନାଟେର ଠାଟେ ହାଓୟାୟ୍ ହେଲେ ॥
ବରଷନେର ପରଶନେ ଶିହର ଲାଗେ ବନେ ବନେ,
ବିରହୀ ଏଇ ମନ ଯେ ଆମାର ସୁଦୂର-ପାନେ ପାଖା ମେଲେ ॥
ଆକାଶପଥେ ବଲାକା ଧାୟ୍ କୋନ୍ ସେ ଅକାରଣେର ବେଗେ,
ପୂବ ହାଓୟାତେ ଢେଉ ଖେଲେ ଯାୟ୍ ତାନାର ଗାନେର ତୁଫାନ ଲେଗେ ।
ଝିଲ୍ଲିମୁଖର ବାଦଲ-ସାଁଝେ କେ ଦେଖା ଦେୟ୍ ହୃଦୟ୍-ମାଝେ,
ସ୍ୱପନରୂପେ ଚୁପେ ଚୁପେ ବ୍ୟଥାୟ୍ ଆମାର ଚରଣ ଫେଲେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୦ (1923)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୬: ଆଷାଢ଼, କୋଥା ହତେ ଆଜ

ଆଷାଢ଼, କୋଥା ହତେ ଆଜ ପେଲି ଛାଡ଼ା ।

ମାଠେର ଶେଷେ ଶ୍ୟାମଲ ବେଶେ କ୍ଷଣେକ ଦାଁଡ଼ା ॥

ଜୟଧ୍ୱଜା ଓଇ-ଯେ ତୋମାର ଗଗନ ଜୁଡ଼େ ।

ପୁବ ହତେ କୋନ୍ ପଶ୍ଚିମେତେ ଯାୟ୍ ରେ ଉଡ଼େ,

ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଭେରୀ କାରେ ଦେୟ୍ ଯେ ସାଡ଼ା ॥

ନାଚେର ନେଶା ଲାଗଲ ତାଲେର ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍,

ହାଓୟାର ଦୋଲାୟ୍ ଦୋଲାୟ୍ ଶାଲେର ବନକେ ମାତାୟ୍ ।

ଆକାଶ ହତେ ଆକାଶେ କାର ଛୁଟୋଛୁଟି,

ବନେ ବନେ ମେଘେର ଛାୟ୍ାୟ୍ ଲୁଟୋପୁଟି–

ଭରା ନଦୀର ଢେଉୟେ୍ ଢେଉୟେ୍ କେ ଦେୟ୍ ନାଡ଼ା ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୩୦ (1923)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୩: ଛାୟା ଘନାଇଛେ ବନେ

ଛାୟା ଘନାଇଛେ ବନେ ବନେ, ଗଗନେ ଗଗନେ ଡାକେ ଦେୟା ।
କବେ ନବଘନ-ବରିଷନେ ଗୋପନେ ଗୋପନେ ଏଲି କେୟା ॥
ପୂରବେ ନୀରବ ଇଶାରାତେ ଏକଦା ନିଦ୍ରାହୀନ ରାତେ
ହାଓୟାତେ କୀ ପଥେ ଦିଲି ଖେୟା–
ଆଷାଢ଼େର ଖେୟାଲେର କୋନ୍ ଖେୟା ॥
ଯେ ମଧୁ ହୃଦୟେ ଛିଲ ମାଖା କାଁଟାତେ କୀ ଭୟେ ଦିଲି ଢାକା ।
ବୁଝି ଏଲି ଯାର ଅଭିସାରେ ମନେ ମନେ ଦେଖା ହଲ ତାରେ,
ଆଡ଼ାଲେ ଆଡ଼ାଲେ ଦେୟା-ନେୟା–
ଆପନାୟ ଲୁକାୟେ ଦେୟା-ନେୟା ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୩୦ (1923)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ନବଘନ-ବରିଷନେ ⟹ ନବଘନ ବରିଷନେ
ରଚନାବଳୀତେ ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଆପନାୟ ଲୁକାୟେ ଦେୟା-ନେୟା' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୪: ଏଇ ଶ୍ରାବଣ-ବେଳା ବାଦଳ-ଝ଼ରା

ଏଇ ଶ୍ରାବଣ-ବେଳା ବାଦଳ-ଝ଼ରା ଯୂଥୀବନେର ଗନ୍ଧେ ଭରା ॥
କୋନ୍ ଭୋଲା ଦିନେର ବିରହିଣୀ, ଯେନ ତାରେ ଚିନି ଚିନି–
ଘନ ବନେର କୋଣେ କୋଣେ ଫେରେ ଛାୟାର-ଘୋମଟା-ପରା ॥
କେନ ବିଜନ ବାଟେର ପାନେ ତାକିୟେ ଆଛି କେ ତା ଜାନେ ।
ହଠାତ୍ କଖନ ଅଜାନା ସେ ଆସବେ ଆମାର ଦ୍ୱାରେର ପାଶେ,
ବାଦଳ-ସାଁଝେର ଆଁଧାର-ମାଝେ ଗାନ ଗାବେ ପ୍ରାଣ-ପାଗଲ-କରା ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୦ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଛାୟାର-ଘୋମଟା-ପରା ⟹ ଛାୟାର ଘୋମଟା ପରା
୫ ଲାଇନେ ' ହଠାତ୍ କଖନ' ⟹ 'ଯେନ ହଠାତ୍ କଖନ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୫: ଶ୍ରାବଣବରିଷନ ପାର ହୟେ

ଶ୍ରାବଣବରିଷନ ପାର ହୟେ କୀ ବାଣୀ ଆସେ ଓଇ ରୟେ ରୟେ ॥
ଗୋପନ କେତକୀର ପରିମଳେ, ସିକ୍ତ ବକୁଳେର ବନତଳେ,
ଦୂରେର ଆଁଖିଜଳ ବୟେ ବୟେ କୀ ବାଣୀ ଆସେ ଓଇ ରୟେ ରୟେ ॥
କବିର ହିୟାତଳେ ଘୁରେ ଘୁରେ ଆଁଚଳ ଭରେ ଲୟ ସୁରେ ସୁରେ ।
ବିଜନେ ବିରହୀର କାନେ କାନେ ସଜଳ ମଲ୍ଲାର-ଗାନେ-ଗାନେ
କାହାର ନାମଖାନି କୟେ କୟେ
କୀ ବାଣୀ ଆସେ ଓଇ ରୟେ ରୟେ ॥

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୧ (1924)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ମଲ୍ଲାର-ଗାନେ-ଗାନେ ⟹ ମଲ୍ଲାର ଗାନେ ଗାନେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୬: ଆଜ କିଛୁତେଇ ଯାୟ୍ ନା

ଆଜ କିଛୁତେଇ ଯାୟ୍ ନା ମନେର ଭାର,
ଦିନେର ଆକାଶ ମେଘେ ଅନ୍ଧକାର– ହାୟ୍ ରେ ॥
 ମନେ ଛିଲ ଆସବେ ବୁଝି, ଆମାୟ୍ ସେ କି ପାୟ୍ ନି ଖୁଁଜି–
 ନା-ବଲା ତାର କଥାଖାନି ଜାଗାୟ୍ ହାହାକାର ॥
ସଜଲ ହାଓୟ୍ାୟ୍ ବାରେ ବାରେ
ସାରା ଆକାଶ ଡାକେ ତାରେ ।
 ବାଦଲ-ଦିନେର ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସେ ଜାନାୟ୍ ଆମାୟ୍ ଫିରବେ ନା ସେ –
 ବୁକ ଭରେ ସେ ନିୟ୍େ ଗେଲ ବିଫଲ ଅଭିସାର ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୧ (1924)

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୭: ଗହନ ରାତେ ଶ୍ରାବଣଧାରା

ଗହନ ରାତେ ଶ୍ରାବଣଧାରା ପଡ଼ିଛେ ଝରେ,
କେନ ଗୋ ମିଛେ ଜାଗାବେ ଓରେ ॥
ଏଖନୋ ଦୁଟି ଆଁଖିର କୋଣେ ଯାୟ୍ ଯେ ଦେଖା
ଜଲେର ରେଖା,
ନା-ବଲା ବାଣୀ ରୟେଛେ ଯେନ ଅଧର ଭରେ ॥
ନାହୟ୍ ଯେୟୋ ଗୁଞ୍ଜରିୟା ବୀଣାର ତାରେ
ମନେର କଥା ଶୟନଦ୍ୱାରେ ।
ନାହୟ୍ ରେଖୋ ମାଲତୀକଲି ଶିଥିଲ କେଶେ
ନୀରବେ ଏସେ,
ନାହୟ୍ ରାଖୀ ପରାୟେ ଯେୟୋ ଫୁଲେର ଡୋରେ ।
କେନ ଗୋ ମିଛେ ଜାଗାବେ ଓରେ ॥

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୨ (1925)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୮: ଯେତେ ଦାଓ ଗେଲ ଯାରା

ଯେତେ ଦାଓ ଯେତେ ଦାଓ ଗେଲ ଯାରା ।
ତୁମି ଯେୟୋ ନା, ତୁମି ଯେୟୋ ନା,
ଆମାର ବାଦଲେର ଗାନ ହୟ୍ ନି ସାରା ॥
କୁଟିରେ କୁଟିରେ ବନ୍ଧ ଦ୍ୱାର, ନିଭୃତ ରଜନୀ ଅନ୍ଧକାର,
ବନେର ଅଞ୍ଚଲ କାଁପେ ଚଞ୍ଚଲ– ଅଧୀର ସମୀର ତନ୍ଦ୍ରାହାରା ॥
ଦୀପ ନିବେଛେ ନିବୁକ ନାକୋ, ଆଁଧାରେ ତବ ପରଶ ରାଖୋ ।
ବାଜୁକ କାଁକନ ତୋମାର ହାତେ ଆମାର ଗାନେର ତାଲେର ସାଥେ,
ଯେମନ ନଦୀର ଛଲୋଛଲୋ ଜଲେ ଝରେ ଝରୋଝରୋ ଶ୍ରାବଣଧାରା ॥

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୨ (1925)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ କୁଟିରେ ⟹ କୁଟୀରେ
ଶେଷ ଲାଇନେ ଛଲୋଛଲୋ, ଝରୋଝରୋ ⟹ ଛଲଛଲ, ଝରଝର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୯: ଭେବେଛିଲେମ ଆସବେ ଫିରେ

	ଭେବେଛିଲେମ ଆସବେ ଫିରେ,
ତାଇ	ଫାଗୁନଶେଷେ ଦିଲେମ ବିଦାୟ୍ ।
ତୁମି	ଗେଲେ ଭାସି ନୟନନୀରେ
ଏଖନ	ଶ୍ରାବଣଦିନେ ମରି ଦ୍ୱିଧାୟ୍ ॥
ଏଖନ	ବାଦଲ-ସାଁଝେର ଅନ୍ଧକାରେ ଆପନି କାଁଦାଇ ଆପନାରେ,
ଏକା	ଝରୋ ଝରୋ ବାରିଧାରେ ଭାବି କୀ ଡାକେ ଫିରାବ ତୋମାୟ୍ ॥
	ଯଖନ ଥାକ ଆଁଖିର କାଛେ
	ତଖନ ଦେଖି ଭିତର ବାହିର ସବ ଭରେ ଆଛେ ।
ସେଇ	ଭରା ଦିନେର ଭରସାତେ ଚାଇ ବିରହେର ଭୟ୍ ଘୋଚାତେ,
ତବୁ	ତୋମା-ହାରା ବିଜନ ରାତେ
କେବଳ	ହାରାଇ-ହାରାଇ ବାଜେ ହିୟାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୦ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:

୬ ଲାଇନେ ଝରୋ ଝରୋ ⟹ ଝର ଝର

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୫୦: ଆଜି ଓଇ ଆକାଶ-'ପରେ

ଆଜି ଓଇ ଆକାଶ-'ପରେ ସୁଧାୟ୍ ଭରେ ଆଷାଢ଼-ମେଘେର ଫାଁକ ।
ହୃଦୟ୍-ମାଝେ ମଧୁର ବାଜେ କୀ ଉତ୍ସବେର ଶାଁଖ ॥
ଏକି ହାସିର ବାଁଶିର ତାନ, ଏକି ଚୋଖେର ଜଲେର ଗାନ–
ପାଇ ନେ ଦିଶେ କେ ଜାନି ସେ ଦିଲ ଆମାୟ୍ ଡାକ ॥
ଆମାୟ୍ ନିରୁଦ୍ଦେଶେର ପାନେ କେମନ କରେ ଟାନେ ଏମନ କରୁଣ ଗାନେ ।
ଓଇ ପଥେର ପାରେର ଆଲୋ ଆମାର ଲାଗଲ ଚୋଖେ ଭାଲୋ,
ଗଗନପାରେ ଦେଖି ତାରେ ସୁଦୂର ନିର୍ବାକ୍ ॥

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ହୃଦୟ୍-ମାଝେ ⟹ ଆମାର ହୃଦୟ୍-ମାଝେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୫୯: ଓ ଆଷାଢ଼େର ପୂର୍ଣିମା

ଓ ଆଷାଢ଼େର ପୂର୍ଣିମା ଆମାର, ଆଜି ରଇଲେ ଆଡ଼ାଲେ–
ସ୍ୱପନେର ଆବରଣେ ଲୁକିୟେ ଦାଁଡ଼ାଲେ ॥
ଆପନାରଇ ମନେ ଜାନି ନା ଏକେଲା ହୃଦୟ-ଆଙିନାୟ କରିଛ କୀ ଖେଲା–
ତୁମି ଆପନାୟ ଖୁଁଜିୟା ଫେରୋ କି ତୁମି ଆପନାୟ ହାରାଲେ ॥
ଏକି ମନେ ରାଖା   ଏକି ଭୁଲେ ଯାଓୟା ।
ଏକି ସ୍ରୋତେ ଭାସା, ଏକି କୂଲେ ଯାଓୟା ।
କଭୁବା ନୟନେ କଭୁବା ପରାନେ କର ଲୁକୋଚୁରି କେନ ଯେ କେ ଜାନେ ।
କଭୁବା ଛାୟାୟ କଭୁବା ଆଲୋୟ କୋନ୍ ଦୋଲାୟ ଯେ ନାଡ଼ାଲେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଓ ଆଷାଢ଼େର' ⟹ 'ଓଗୋ ଆଷାଢ଼େର'

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୭: ଶ୍ୟାମଳ ଛାୟା

ଶ୍ୟାମଳ ଛାୟା, ନାଇବା ଗେଲେ
ଶେଷ ବରଷାର ଧାରା ଢେଲେ ॥
ସମୟ୍ ଯଦି ଫୁରିୟେ୍ ଥାକେ– ହେସେ ବିଦାୟ୍ କରୋ ତାକେ,
ଏବାର ନାହୟ୍ କାଟୁକ ବେଳା ଅସମୟେ୍ର ଖେଳା ଖେଲେ ॥
ମଳିନ, ତୋମାର ମିଳାବେ ଲାଜ–
ଶରତ୍ ଏସେ ପରାବେ ସାଜ ।
ନବୀନ ରବି ଉଠବେ ହାସି, ବାଜାବେ ମେଘ ସୋନାର ବାଁଶି–
କାଲୋୟ୍ ଆଲୋୟ୍ ଯୁଗଳରୂପେ ଶୂନ୍ୟେ ଦେବେ ମିଳନ ମେଲେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୫୩: ଆହ୍ୱାନ ଆସିଲ ମହୋତ୍ସବେ

ଆହ୍ୱାନ ଆସିଲ ମହୋତ୍ସବେ

ଅମ୍ବରେ ଗମ୍ଭୀର ଭେରିରବେ ॥

ପୂର୍ବବାୟୁ ଚଲେ ଡେକେ ଶ୍ୟାମଲେର ଅଭିଷେକେ–

ଅରଣ୍ୟେ ଅରଣ୍ୟେ ନୃତ୍ୟ ହବେ ॥

ନିର୍ଝରକଲ୍ଲୋଲ-କଲକଲେ

ଧରଣୀର ଆନନ୍ଦ ଉଚ୍ଛଲେ ।

ଶ୍ରାବଣେର ବୀଣାପାଣି ମିଲାଲୋ ବର୍ଷଣବାଣୀ

କଦମ୍ବେର ପଲ୍ଲବେ ପଲ୍ଲବେ ॥

୧୦ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୬ (1929)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ଭେରିରବେ ⟹ ଭେରୀରବେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୫୪: କୋନ୍ ପୁରାତନ ପ୍ରାଣେର ଟାନେ

କୋନ୍ ପୁରାତନ ପ୍ରାଣେର ଟାନେ
ଛୁଟେଛେ ମନ ମାଟିର ପାନେ ॥
ଚୋଖ ଡୁବେ ଯାୟ୍ ନବୀନ ଘାସେ, ଭାବନା ଭାସେ ପୁବ-ବାତାସେ–
ମଲ୍ଲାରଗାନ ପ୍ଲାବନ ଜାଗାୟ୍ ମନେର ମଧ୍ୟେ ଶ୍ରାବଣ-ଗାନେ ॥
ଲାଗଲ ଯେ ଦୋଲ ବନେର ମାଝେ
ଅଙ୍ଗେ ସେ ମୋର ଦେୟ୍ ଦୋଲା ଯେ ।
ଯେ ବାଣୀ ଓଇ ଧାନେର କ୍ଷେତେ ଆକୁଲ ହଲ ଅଙ୍କୁରେତେ
ଆଜ ଏଇ ମେଘେର ଶ୍ୟାମଲ ମାୟ୍ାୟ୍
ସେଇ ବାଣୀ ମୋର ସୁରେ ଆନେ ॥

୧୩ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୬ (1929)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ପୁବ-ବାତାସେ ⟹ ପୁବ ବାତାସେ
୬ ଲାଇନେ କ୍ଷେତେ ⟹ ଖେତେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୫୫: ନୀଳ-ଅଞ୍ଜନଘନ

ନୀଳ- ଅଞ୍ଜନଘନ ପୁଞ୍ଜଛାୟାୟ୍ ସମ୍ବୃତ ଅମ୍ବର ହେ ଗମ୍ଭୀର !
ବନଲକ୍ଷ୍ମୀର କମ୍ପିତ କାୟ୍, ଚଞ୍ଚଳ ଅନ୍ତର–
ଝଙ୍କୃତ ତାର ଝିଲ୍ଲିର ମଞ୍ଜୀର ହେ ଗମ୍ଭୀର ॥
ବର୍ଷଣଗୀତ ହଲ ମୁଖରିତ ମେଘମନ୍ଦ୍ରିତ ଛନ୍ଦେ,
କଦମ୍ବବନ ଗଭୀର ମଗନ ଆନନ୍ଦଘନ ଗନ୍ଧେ–
ନନ୍ଦିତ ତବ ଉତ୍ସବମନ୍ଦିର ହେ ଗମ୍ଭୀର ॥
ଦହନଶୟନେ ତପ୍ତ ଧରଣୀ ପଡ଼େଛିଲ ପିପାସାର୍ତା,
ପାଠାଲେ ତାହାରେ ଇନ୍ଦ୍ରଲୋକେର ଅମୃତବାରିର ବାର୍ତା ।
ମାଟିର କଠିନ ବାଧା ହଲ କ୍ଷୀଣ, ଦିକେ ଦିକେ ହଲ ଦୀର୍ଣ୍ଣ–
ନବ-ଅଙ୍କୁର-ଜୟ୍ପତାକାୟ୍ ଧରାତଲ ସମାକୀର୍ଣ୍ଣ–
ଛିନ୍ନ ହୟେଛେ ବନ୍ଧନ ବନ୍ଦୀର ହେ ଗମ୍ଭୀର ॥

୨୭ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୬ (1929)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଝଙ୍କୃତ ⟹ ଝଂକୃତ
୬ ଲାଇନେ ‘ ହେ ଗମ୍ଭୀର’ ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୫୭: ଆଜ ଶ୍ରାବଣେର ଆମନ୍ତ୍ରଣେ

ଆଜ ଶ୍ରାବଣେର ଆମନ୍ତ୍ରଣେ
ଦୁୟାର କାଁପେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ,
ଘରେର ବାଁଧନ ଯାୟ୍ ବୁଝି ଆଜ ଟୁଟେ ॥
ଧରିତ୍ରୀ ତାଁର ଅଙ୍ଗନେତେ   ନାଚେର ତାଳେ ଓଠେନ ମେତେ,
ଚଞ୍ଚଳ ତାଁର ଅଞ୍ଚଳ ଯାୟ୍ ଲୁଟେ ॥
ପ୍ରଥମ ଯୁଗେର ବଚନ ଶୁନି ମନେ
ନବଶ୍ୟାମଳ ପ୍ରାଣେର ନିକେତନେ ।
ପୁବ-ହାଓୟା ଧାୟ୍ ଆକାଶତଳେ,   ତାର ସାଥେ ମୋର ଭାବନା ଚଲେ
କାଲହାରା କୋନ୍ କାଲେର ପାନେ ଛୁଟେ ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୬ (1929)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୫୭: ପଥିକ ମେଘେର ଦଲ ଜୋଟେ

ପଥିକ ମେଘେର ଦଲ ଜୋଟେ ଓଇ ଶ୍ରାବଣଗଗନ-ଅଙ୍ଗନେ ।
ଶୋନ୍ ଶୋନ୍ ରେ, ମନ ରେ ଆମାର, ଉଧାଓ ହୟେ୍ ନିରୁଦ୍ଦେଶେର ସଙ୍ଗ ନେ ॥
ଦିକ୍-ହାରାନୋ ଦୁଃସାହସେ ସକଲ ବାଁଧନ ପଡୁକ ଖସେ,
କିସେର ବାଧା ଘରେର କୋଣେର ଶାସନସୀମା-ଲଙ୍ଘନେ ॥
ବେଦନା ତୋର ବିଜୁଲଶିଖା ଜ୍ବଲୁକ ଅନ୍ତରେ ।
ସର୍ବନାଶେର କରିସ ସାଧନ ବଜ୍ରମନ୍ତରେ ।
ଅଜାନାତେ କରବି ଗାହନ, ଝଡ଼ ସେ ପଥେର ହବେ ବାହନ–
ଶେଷ କରେ ଦିସ ଆପନାରେ ତୁଇ ପ୍ରଳୟ୍ ରାତେର କ୍ରନ୍ଦନେ ॥

୨୫ ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୦ (1923)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୨ ଲାଇନେ ରଚନାବଳୀତେ ‘ଶୋନ୍ ଶୋନ୍ ରେ’ ନେଇ ।

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୮: ବଜ୍ରମାନିକ ଦିୟେ଼ ଗାଁଥା

ବଜ୍ରମାନିକ ଦିୟେ଼ ଗାଁଥା, ଆଷାଢ଼, ତୋମାର ମାଲା ।
ତୋମାର ଶ୍ୟାମଲ ଶୋଭାର ବୁକେ ବିଦ୍ୟୁତେରଇ ଜ୍ୱାଲା ॥
ତୋମାର ମନ୍ତ୍ରବଲେ ପାଷାଣ ଗଲେ, ଫସଲ ଫଲେ–
ମରୁ ବହେ ଆନେ ତୋମାର ପାୟେ଼ ଫୁଲେର ଡାଲା ॥
ମରୋମରୋ ପାତାୟ଼ ପାତାୟ଼ ଝରୋଝରୋ ବାରିର ରବେ
ଗୁରୁଗୁରୁ ମେଘେର ମାଦଲ ବାଜେ ତୋମାର କୀ ଉତ୍ସବେ ।
ସବୁଜ ସୁଧାର ଧାରାୟ଼ ପ୍ରାଣ ଏନେ ଦାଓ ତପ୍ତ ଧରାୟ଼,
ବାମେ ରାଖ ଭୟ଼ଙ୍କରୀ ବନ୍ୟା ମରଣ-ଢାଲା ॥

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୨ (1925)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ‘ ଆଷାଢ଼, ତୋମାର ମାଲା’ $\Longrightarrow$ ‘ଆଷାଢ଼ ତୋମାର ମାଲା’
୫ ଲାଇନେ ମରୋମରୋ, ଝରୋଝରୋ $\Longrightarrow$ ମରମର, ଝରଝର
ଶେଷ ଲାଇନେ ଭୟ଼ଙ୍କରୀ $\Longrightarrow$ ଭୟ଼ଂକରୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୫୯: ଓରେ ଝଡ଼ ନେମେ ଆୟ୍

ଓରେ ଝଡ଼ ନେମେ ଆୟ୍, ଆୟ୍ ରେ ଆମାର ଶୁକନୋ ପାତାର ଡାଳେ
ଏଇ ବରଷାୟ୍ ନବଶ୍ୟାମେର ଆଗମନେର କାଳେ ॥
ଯା ଉଦାସୀନ, ଯା ପ୍ରାଣହୀନ, ଯା ଅନନ୍ଦହାରା,
ଚରମ ରାତେର ଅଶ୍ରୁଧାରାୟ୍ ଆଜ ହୟେ୍ ଯାକ ସାରା–
ଯାବାର ଯାହା ଯାକ ସେ ଚଲେ ରୁଦ୍ର ନାଚେର ତାଳେ ॥
ଆସନ ଆମାୟ୍ ପାତତେ ହବେ ରିକ୍ତ ପ୍ରାଣେର ଘରେ,
ନବୀନ ବସନ ପରତେ ହବେ ସିକ୍ତ ବୁକେର 'ପରେ ।
ନଦୀର ଜଳେ ବାନ ଡେକେଛେ, କୂଲ ଗେଲ ତାର ଭେସେ,
ଯୂଥୀବନେର ଗନ୍ଧବାଣୀ ଛୁଟଲ ନିରୁଦ୍ଦେଶେ–
ପରାନ ଆମାର ଜାଗଲ ବୁଝି ମରଣ-ଅନ୍ତରାଳେ ॥

୩ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୬ (1929)

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୦: ଏଇ ଶ୍ରାବଣେର ବୁକେର ଭିତର

ଏଇ ଶ୍ରାବଣେର ବୁକେର ଭିତର ଆଗୁନ ଆଛେ ।

ସେଇ ଆଗୁନେର କାଲୋରୂପ ଯେ ଆମାର ଚୋଖେର 'ପରେ ନାଚେ ॥

ଓ ତାର ଶିଖାର ଜଟା ଛଡ଼ିୟେ ପଡ଼େ ଦିକ ହତେ ଓଇ ଦିଗନ୍ତରେ,

ତାର କାଲୋ ଆଭାର କାଁପନ ଦେଖୋ ତାଲବନେର ଓଇ ଗାଛେ ଗାଛେ ॥

ବାଦଲ-ହାଓୟା ପାଗଲ ହଲ ସେଇ ଆଗୁନେର ହୁହୁଙ୍କାରେ ।

ଦୁନ୍ଦୁଭି ତାର ବାଜିୟେ ବେଡ଼ାୟ ମାଠ ହତେ କୋନ୍ ମାଠେର ପାରେ ।

ଓରେ, ସେଇ ଆଗୁନେର ପୁଲକ ଫୁଟେ କଦମ୍ବବନ ରଙିୟେ ଉଠେ,

ସେଇ ଆଗୁନେର ବେଗ ଲାଗେ ଆଜ ଆମାର ଗାନେର ପାଖାର ପାଛେ ॥

୧୫ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୮ (1921)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ହୁହୁଙ୍କାରେ ⟹ ହୁହୁଂକାରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୧: ମେଘେର କୋଳେ କୋଳେ

ମେଘେର କୋଳେ କୋଳେ ଯାୟ୍ ରେ ଚଲେ ବକେର ପାଁତି ।
ଓରା ଘର-ଛାଡ଼ା ମୋର ମନେର କଥା ଯାୟ୍ ବୁଝି ଓଇ ଗାଁଥି ଗାଁଥି ॥
ସୁଦୂରେର ବୀଣାର ସ୍ୱରେ କେ ଓଦେର ହୃଦୟ୍ ହରେ
ଦୁରାଶାର ଦୁଃସାହସେ ଉଦାସ କରେ–
ସେ କୋନ୍ ଉଧାଓ ହାଓୟାର ପାଗଲାମିତେ ପାଖା ଓଦେର ଓଠେ ମାତି ॥
ଓଦେର ଘୁମ ଛୁଟେଛେ, ଭୟ୍ ଟୁଟେଛେ ଏକେବାରେ,
ଅଲକ୍ଷ୍ୟେତେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓଦେର– ପିଛନ-ପାନେ ତାକାୟ୍ ନା ରେ ॥
ଯେ ବାସା ଛିଲ ଜାନା ସେ ଓଦେର ଦିଲ ହାନା,
ନା-ଜାନାର ପଥେ ଓଦେର ନାଇ ରେ ମାନା–
ଓରା ଦିନେର ଶେଷେ ଦେଖେଛେ କୋନ୍ ମନୋହରଣ ଆଁଧାର ରାତି ॥

୧୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୮ (1921)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୫ ଲାଇନେ 'ସେ କୋନ୍ ' ⟹ 'ସେ କୋନ'
୭ ଲାଇନେ ଲକ୍ଷ ⟹ ଲକ୍ଷ୍ୟ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୬: ଉତଳ-ଧାରା ବାଦଳ ଝରେ

ଉତଳ-ଧାରା ବାଦଳ ଝରେ । ସକଳ ବେଳା ଏକା ଘରେ ॥
 ସଜଳ ହାଓୟା ବହେ ବେଗେ, ପାଗଳ ନଦୀ ଓଠେ ଜେଗେ,
 ଆକାଶ ଘେରେ କାଜଳ ମେଘେ, ତମାଳ ବନେ ଆଁଧାର କରେ ॥
ଓଗୋ ବଁଧୁ, ଦିନେର ଶେଷେ ଏଲେ ତୁମି କେମନ ବେଶେ–
ଆଁଚଲ ଦିୟେ ଶୁକାବ ଜଳ, ମୁଛାବ ପା ଆକୁଳ କେଶେ ।
 ନିବିଡ଼ ହବେ ତିମିର-ରାତି, ଜ୍ୱେଲେ ଦେବ ପ୍ରେମେର ବାତି,
 ପରାନଖାନି ଦେବ ପାତି– ଚରଣ ରେଖୋ ତାହାର 'ପରେ ॥
ଭୁଲେ ଗିୟେ ଜୀବନ ମରଣ ଲବ ତୋମାୟ କ'ରେ ବରଣ–
କରିବ ଜୟ ଶରମ-ତ୍ରାସେ, ଦାଁଡ଼ାବ ଆଜ ତୋମାର ପାଶେ–
 ବାଁଧନ ବାଧା ଯାବେ ଜ୍ୱଲେ, ସୁଖ ଦୁଃଖ ଦେବ ଦ'ଲେ,
 ଝଡ଼େର ରାତେ ତୋମାର ସାଥେ ବାହିର ହବ ଅଭୟଭରେ ॥
ଉତଳ-ଧାରା ବାଦଳ ଝରେ, ଦୁୟାର ଖୁଲେ ଏଲେ ଘରେ ।
 ଚୋଖେ ଆମାର ଝଲକ ଲାଗେ, ସକଳ ମନେ ପୁଲକ ଜାଗେ,
 ଚାହିତେ ଚାଇ ମୁଖେର ବାଗେ- ନୟନ ମେଲେ କାଁପି ଡରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଉତଳ-ଧାରା ବାଦଳ ଝରେ ।' ⟹ 'ଉତଳ-ଧାରା ବାଦଳ ଝରେ,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୩: ଓଇ-ଯେ ଝଡ଼େର ମେଘେର

ଓଇ-ଯେ ଝଡ଼େର ମେଘେର କୋଳେ
ବୃଷ୍ଟି ଆସେ ମୁକ୍ତକେଶେ ଆଁଚଳଖାନି ଦୋଲେ ॥
ଓରଇ ଗାନେର ତାଳେ ତାଳେ ଆମେ ଜାମେ ଶିରୀଷ ଶାଲେ
ନାଚନ ଲାଗେ ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ଆକୁଳ କଲ୍ଲୋଲେ ।
ଆମାର ଦୁଇ ଆଁଖି ଓଇ ସୁରେ
ଯାୟ୍ ହାରିୟେ ସଜଳ ଧାରାୟ୍ ଓଇ ଛାୟାମୟ୍ ଦୂରେ ।
ଭିଜେ ହାଓୟାୟ୍ ଥେକେ ଥେକେ କୋନ୍ ସାଥି ମୋର ଯାୟ୍ ଯେ ଡେକେ,
ଏକଲା ଦିନେର ବୁକେର ଭିତର ବ୍ୟଥାର ତୁଫାନ ତୋଲେ ॥

୨୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୬୪: କଖନ ବାଦଲ-ଛୋଁଓୟା

କଖନ ବାଦଲ-ଛୋଁଓୟା ଲେଗେ
ମାଠେ ମାଠେ ଢାକେ ମାଟି ସବୁଜ ମେଘେ ମେଘେ ॥
ଓଇ ଘାସେର ଘନଘୋରେ
ଧରଣୀତଲ ହଲ ଶୀତଲ ଚିକନ ଆଭାୟ୍ ଭ'ରେ–
ଓରା ହଠାତ୍-ଗାଓୟା ଗାନେର ମତୋ ଏଲ ପ୍ରାଣେର ବେଗେ ॥
ଓରା ଯେ ଏଇ ପ୍ରାଣେର ରଣେ ମରୁଜୟେର ସେନା,
ଓଦେର ସାଥେ ଆମାର ପ୍ରାଣେର ପ୍ରଥମ ଯୁଗେର ଚେନା–
ତାଇ ଏମନ ଗଭୀର ସ୍ୱରେ
ଆମାର ଆଁଖି ନିଲ ଡାକି ଓଦେର ଖେଲାଘରେ–
ଓଦେର ଦୋଲ ଦେଖେ ଆଜ ପ୍ରାଣେ ଆମାର ଦୋଲା ଓଠେ ଜେଗେ ॥

୨୮ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୯ (1922)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୫: ଆଜ ନବୀନ ମେଘେର ସୁର

ଆଜ ନବୀନ ମେଘେର ସୁର ଲେଗେଛେ ଆମାର ମନେ ।
ଆମାର ଭାବନା ଯତ ଉତଲ ହ'ଲ ଅକାରଣେ ॥
କେମନ କ'ରେ ଯାୟ୍ ଯେ ଡେକେ, ବାହିର କରେ ଘରେର ଥେକେ,
ଛାୟାତେ ଚୋଖ ଫେଲେ ଛେୟେ୍ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ॥
ବାଁଧନହାରା ଜଲଧାରାର କଲରୋଲେ
ଆମାରେ କୋନ୍ ପଥେର ବାଣୀ ଯାୟ୍ ଯେ ବ'ଲେ ।
ସେ ପଥ ଗେଛେ ନିରୁଦ୍ଦେଶେ ମାନସଲୋକେ ଗାନେର ଶେଷେ
ଚିରଦିନେର ବିରହିଣୀର କୁଞ୍ଜବନେ ॥

୨ ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୯ (1922)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୬୬: ଆଜ ଆକାଶେର ମନେର କଥା

ଆଜ ଆକାଶେର ମନେର କଥା ଝରୋ ଝରୋ ବାଜେ
ସାରା ପ୍ରହର ଆମାର ବୁକେର ମାଝେ ॥
ଦିଘିର କାଲୋ ଜଲେର 'ପରେ ମେଘେର ଛାୟା ଘନିୟେ ଧରେ,
ବାତାସ ବହେ ଯୁଗାନ୍ତରେର ପ୍ରାଚୀନ ବେଦନା ଯେ
ସାରା ପ୍ରହର ଆମାର ବୁକେର ମାଝେ ॥
ଆଁଧାର ବାତାୟନେ
ଏକଲା ଆମାର କାନାକାନି ଓଇ ଆକାଶେର ସନେ ।
ମ୍ଲାନସ୍ମୃତିର ବାଣୀ ଯତ ପଲ୍ଲବମର୍ମରେର ମତୋ
ସଜଳ ସୁରେ ଓଠେ ଜେଗେ ଝିଲ୍ଲିମୁଖର ସାଁଝେ
ସାରା ପ୍ରହର ଆମାର ବୁକେର ମାଝେ ॥

୨୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ଝରୋ ଝରୋ ' ⟹ 'ଝର ଝର'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୭: ଏଇ ସକାଳ ବେଳାର ବାଦଳ-ଆଁଧାରେ

ଏଇ ସକାଳ ବେଳାର ବାଦଳ-ଆଁଧାରେ
ଆଜି ବନେର ବୀଣାୟ୍ କୀ ସୁର ବାଁଧା ରେ ॥
ଝରୋ ଝରୋ ବୃଷ୍ଟିକଳରୋଳେ ତାଳେର ପାତା ମୁଖର କ'ରେ ତୋଳେ ରେ,
ଉତଳ ହାଓୟା ବେଣୁଶାଖାୟ୍ ଲାଗାୟ୍ ଧାଁଦା ରେ ॥
ଛାୟାର ତଳେ ତଳେ ଜଳେର ଧାରା ଓଇ
ହେରୋ ଦଳେ ଦଳେ ନାଚେ ତାଥୈ ଥୈ– ତାଥୈ ଥୈ ।
ମନ ଯେ ଆମାର ପଥ-ହାରାନୋ ସୁରେ ସକଳ ଆକାଶ ବେଡ଼ାୟ୍ ଘୁରେ ଘୁରେ ରେ
ଶୋନେ ଯେନ କୋନ୍ ବ୍ୟାକୁଳେର କରୁଣ କାଁଦା ରେ ॥

୨୦ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪/୭) ତେ ତଫାତ:
୩, ୭ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ରେ' ନେଇ ।

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୮: ପୁବ-ସାଗରେର ପାର ହତେ

ପୁବ-ସାଗରେର ପାର ହତେ କୋନ୍ ଏଲ ପରବାସୀ–
ଶୂନ୍ୟେ ବାଜାୟ୍ ଘନ ଘନ ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ ସନ ସନ
ସାପ ଖେଲାବାର ବାଁଶି ॥
ସହସା ତାଇ କୋଥା ହତେ କୁଲୁ କୁଲୁ କଲସ୍ରୋତେ
ଦିକେ ଦିକେ ଜଲେର ଧାରା ଛୁଟେଛେ ଉଲ୍ଲାସୀ ॥
ଆଜ ଦିଗନ୍ତେ ଘନ ଘନ ଗଭୀର ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଡମରୁରବ ହୟେଛେ ଓଇ ଶୁରୁ ।
ତାଇ ଶୁନେ ଆଜ ଗଗନତଲେ ପଲେ ପଲେ ଦଲେ ଦଲେ
ଅଗ୍ନିବରନ ନାଗ ନାଗିନୀ ଛୁଟେଛେ ଉଦାସୀ ॥

୨୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ସନ ସନ' ⟹ 'ସନସନ'
୫ ଲାଇନେ ଉଲ୍ଲାସୀ ⟹ ଉଲ୍ଲାସି

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୯: ଆଜି ବର୍ଷାରାତେର ଶେଷେ

ଆଜି ବର୍ଷାରାତେର ଶେଷେ
ସଜଳ ମେଘେର କୋମଳ କାଲୋୟ୍ ଅରୁଣ ଆଲୋ ମେଶେ ॥
ବେଣୁବନେର ମାଥାୟ୍ ମାଥାୟ୍ ରଙ ଲେଗେଛେ ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍,
ରଙେର ଧାରାୟ୍ ହୃଦୟ୍ ହାରାୟ୍, କୋଥା ଯେ ଯାୟ୍ ଭେସେ ॥
ଏଇ ଘାସେର ଝିଲିମିଲି,
ତାର ସାଥେ ମୋର ପ୍ରାଣେର କାଁପନ ଏକ ତାଲେ ଯାୟ୍ ମିଲି ।
ମାଟିର ପ୍ରେମେ ଆଲୋର ରାଗେ ରକ୍ତେ ଆମାର ପୁଲକ ଲାଗେ–
ବନେର ସାଥେ ମନ ଯେ ମାତେ, ଓଠେ ଆକୁଲ ହେସେ ॥

୨୩ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୯ (1922)

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୦: ଶ୍ରାବଣମେଘେର ଆଧେକ

ଶ୍ରାବଣମେଘେର ଆଧେକ ଦୁୟାର ଓଇ ଖୋଲା,
ଆଡ଼ାଲ ଥେକେ ଦେୟ୍ ଦେଖା କୋନ୍ ପଥ-ଭୋଲା ॥
ଓଇ-ଯେ ପୁରବ-ଗଗନ ଜୁଡ଼େ ଉତ୍ତରୀ ତାର ଯାୟ୍ ରେ ଉଡ଼େ,
ସଜଲ ହାଓୟାର ହିନ୍ଦୋଲାତେ ଦେୟ୍ ଦୋଲା ॥
ଲୁକାବେ କି ପ୍ରକାଶ ପାବେ କେଇ ଜାନେ–
ଆକାଶେ କି ଧରାୟ୍ ବାସା କୋନ୍‌ଖାନେ ।
ନାନା ବେଶେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଓଇ ତୋ ଆମାର ଲାଗାୟ୍ ମନେ
ପରଶଖାନି ନାନା-ସୁରେର-ଢେଉ-ତୋଲା ॥

୨୯ ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ' ନାନା-ସୁରେର-ଢେଉ-ତୋଲା' ⟹ 'ନାନା ସୁରେର ଢେଉ ତୋଲା'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୯: ବହୁ ଯୁଗେର ଓ ପାର ହତେ

ବହୁ ଯୁଗେର ଓ ପାର ହତେ ଆଷାଢ଼ ଏଲ ଆମାର ମନେ,
କୋନ୍ ସେ କବିର ଛନ୍ଦ ବାଜେ ଝରୋ ଝରୋ ବରିଷଣେ ॥
ଯେ ମିଲନେର ମାଲାଗୁଲି ଧୁଲାୟ୍ ମିଶେ ହଲ ଧୂଲି
ଗନ୍ଧ ତାରି ଭେସେ ଆସେ ଆଜି ସଜଲ ସମୀରଣେ ॥
ସେ ଦିନ ଏମନି ମେଘେର ଘଟା ରେବାନଦୀର ତୀରେ,
ଏମନି ବାରି ଝରେଛିଲ ଶ୍ୟାମଲଶୈଲଶିରେ ।
ମାଲବିକା ଅନିମିଖେ ଚେୟେ୍ ଛିଲ ପଥେର ଦିକେ,
ସେଇ ଚାହନି ଏଲ ଭେସେ କାଲୋ ମେଘେର ଛାୟ୍ାର ସନେ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଝରୋ ଝରୋ ⟹ ଝର ଝର

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୨୨: ବାଦଲ-ବାଉଲ ବାଜାୟ୍ ରେ

ବାଦଲ-ବାଉଲ ବାଜାୟ୍ ରେ ଏକତାରା-
ସାରା ବେଲା ଧ'ରେ ଝରୋଝରୋ ଝରୋ ଧାରା ॥
ଜାମେର ବନେ ଧାନେର କ୍ଷେତେ ଆପନ ତାନେ ଆପନି ମେତେ
ନେଚେ ନେଚେ ହ'ଲ ସାରା ॥
ଘନ ଜଟାର ଘଟା ଘନାୟ୍ ଆଁଧାର ଆକାଶ-ମାଝେ,
ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ଟୁପୁର ଟୁପୁର ନୂପୁର ମଧୁର ବାଜେ ।
ଘର-ଛାଡ଼ାନୋ ଆକୁଲ ସୁରେ ଉଦାସ ହୟେ ବେଡ଼ାୟ୍ ଘୁରେ
ପୁବେ ହାଓୟା ଗୃହହାରା ॥

୨୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଝରୋଝରୋ ଝରୋ' ⟹ 'ଝରଝରଝର'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୩: ଏକି ଗଭୀର ବାଣୀ ଏଲ

ଏକି ଗଭୀର ବାଣୀ ଏଲ ଘନ ମେଘେର ଆଡ଼ାଲ ଧ'ରେ
ସକଲ ଆକାଶ ଆକୁଲ କ'ରେ ॥
ସେଇ ବାଣୀର ପରଶ ଲାଗେ, ନବୀନ ପ୍ରାଣେର ବାଣୀ ଜାଗେ,
ହଠାତ୍ ଦିକେ ଦିଗନ୍ତରେ ଧରାର ହୃଦୟ୍ ଓଠେ ଭରେ ॥
ସେ କେ ବାଁଶି ବାଜିୟେଛିଲେ କବେ ପ୍ରଥମ ସୁରେ ତାଲେ,
ପ୍ରାଣେରେ ଡାକ ଦିୟେଛିଲ ସୁଦୂର ଆଁଧାର ଆଦିକାଲେ ॥
ତାର ବାଁଶିର ଧ୍ୱନିଖାନି ଆଜ ଆଷାଢ଼ ଦିଲ ଆନି,
ସେଇ ଅଗୋଚରେର ତରେ ଆମାର ହୃଦୟ୍ ନିଲ ହରେ ॥

୨୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୨୯ (1922)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୪: ଆଜି ହୃଦୟ୍ ଆମାର ଯାୟ୍

ଆଜି ହୃଦୟ୍ ଆମାର ଯାୟ୍ ଯେ ଭେସେ
ଯାର ପାୟ୍ ନି ଦେଖା ତାର ଉଦ୍ଦେଶେ ॥
ବାଁଧନ ଭୋଲେ, ହାଓୟାୟ୍ ଦୋଲେ, ଯାୟ୍ ସେ ବାଦଲ-ମେଘେର କୋଲେ ରେ
କୋନ୍-ସେ ଅସମ୍ଭବେର ଦେଶେ ॥
ସେଥାୟ୍ ବିଜନ ସାଗରକୂଲେ
ଶ୍ରାବଣ ଘନାୟ୍ ଶୈଳମୂଲେ ।
ରାଜାର ପୁରେ ତମାଲଗାଛେ ନୂପୁର ଶୁନେ ମୟୂର ନାଚେ ରେ
ସୁଦୂର ତେପାନ୍ତରେର ଶେଷେ ॥

୨୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ' ଆଜି ହୃଦୟ୍ ଆମାର ଯାୟ୍ ଯେ ଭେସେ'
⟹ 'ଆମାର ହୃଦୟ୍ ଆଜି ଯାୟ୍ ଯେ ଭେସେ

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୫: ଭୋର ହ'ଲ ଯେଇ ଶ୍ରାବଣଶର୍ବରୀ

ଭୋର ହ'ଲ ଯେଇ ଶ୍ରାବଣଶର୍ବରୀ
ତୋମାର ବେଡ଼ାୟ୍ ଉଠଲ ଫୁଟେ ହେନାର ମଞ୍ଜରୀ ॥
ଗନ୍ଧ ତାରି ରହି ରହି ବାଦଲ-ବାତାସ ଆନେ ବହି,
ଆମାର ମନେର କୋଣେ କୋଣେ ବେଡ଼ାୟ୍ ସଞ୍ଚରି ॥
ବେଡ଼ା ଦିଲେ କବେ ତୁମି ତୋମାର ଫୁଲବାଗାନେ–
ଆଡ଼ାଲ କ'ରେ ରେଖେଛିଲେ ଆମାର ବନେର ପାନେ ।
କଖନ ଗୋପନ ଅନ୍ଧକାରେ ବର୍ଷାରାତେର ଅଶ୍ରୁଧାରେ
ତୋମାର ଆଡ଼ାଲ ମଧୁର ହୟେ୍ ଡାକେ ମର୍ମରି ॥

୧୭ ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୯ (1922)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୭: ବୃଷ୍ଟିଶେଷେର ହାଓୟା

ବୃଷ୍ଟିଶେଷେର ହାଓୟା କିସେର ଖୋଁଜେ ବଇଛେ ଧୀରେ ଧୀରେ ।
ଗୁଞ୍ଜରିୟା କେନ ବେଡ଼ାୟ୍ ଓ ଯେ ବୁକେର ଶିରେ ଶିରେ ॥
ଅଲଖ ତାରେ ବାଁଧା ଅଚିନ ବୀଣା ଧରାର ବକ୍ଷେ ରହେ ନିତ୍ୟ ଲୀନା– ଏଇ ହାଓୟା
କତ ଯୁଗେର କତ ମନେର କଥା ବାଜାୟ୍ ଫିରେ ଫିରେ
ଋତୁର ପରେ ଋତୁ ଫିରେ ଆସେ ବସୁନ୍ଧରାର କୂଳେ
ଚିହ୍ନ ପଡ଼େ ବନେର ଘାସେ ଘାସେ ଫୁଲେର ପରେ ଫୁଲେ ।
ଗାନେର ପରେ ଗାନେ ତାରି ସାଥେ କତ ସୁରେର କତ ଯେ ହାର ଗାଁଥେ– ଏଇ ହାଓୟା
ଧରାର କଣ୍ଠ ବାଣୀର ବରଣମାଲାୟ୍ ସାଜାୟ୍ ଘିରେ ଘିରେ ॥

୨୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୨୯ (1922)

   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୭: ବାଦଲ-ଧାରା ହ'ଲ ସାରା

ବାଦଲ-ଧାରା ହ'ଲ ସାରା, ବାଜେ ବିଦାୟ୍-ସୁର ।

ଗାନେର ପାଲା ଶେଷ କ'ରେ ଦେ ରେ, ଯାବି ଅନେକ ଦୂର ॥

ଛାଡ଼ଲ ଖେୟା ଓ ପାର ହତେ ଭାଦ୍ରଦିନେର ଭରା ସ୍ରୋତେ ରେ,

ଦୁଲଛେ ତରୀ ନଦୀର ପଥେ ତରଙ୍ଗବନ୍ଧୁର ॥

କଦମକେଶର ଢେକେଛେ ଆଜ ବନତଳେର ଧୂଳି,

ମୌମାଛିରା କେୟାବନେର ପଥ ଗିୟେଛେ ଭୁଲି ।

ଅରଣ୍ୟେ ଆଜ ସ୍ତବ୍ଧ ହାଓୟା, ଆକାଶ ଆଜି ଶିଶିର-ଛାଓୟା ରେ

ଆଲୋତେ ଆଜ ସ୍ମୃତିର ଆଭାସ ବୃଷ୍ଟିର ବିନ୍ଦୁର ॥

୨୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ବିଦାୟ୍-ସୁର ⟹ ବିଦାୟ୍ ସୁର

୩, ୭ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ରେ' ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୮: ଝରେ ଝରୋ ଝରୋ ଭାଦରବାଦର

ଝରେ ଝରୋ ଝରୋ ଭାଦରବାଦର, ବିରହକାତର ଶର୍ବରୀ ।
ଫିରିଛେ ଏ କୋନ୍ ଅସୀମ ରୋଦନ କାନନ କାନନ ମର୍ମରି ॥
ଆମାର ପ୍ରାଣେର ରାଗିଣୀ ଆଜି ଏ ଗଗନେ ଗଗନେ ଉଠିଛେ ବାଜିୟେ ।
ମୋର ହୃଦୟ ଏକି ରେ ବ୍ୟାପିଲ ତିମିରେ ସମୀରେ ସମୀରେ ସଞ୍ଚରି ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ଝରୋ ଝରୋ $\Longrightarrow$ ଝର ଝର

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୭୯: ଏସୋ ନୀପବନେ

ଏସୋ ନୀପବନେ ଛାୟାବୀଥିତଳେ, ଏସୋ କରୋ ସ୍ନାନ ନବଧାରାଜଲେ ॥

ଦାଓ ଆକୁଳିୟା ଘନ କାଲୋ କେଶ, ପରୋ ଦେହ ଘେରି ମେଘନୀଲ ବେଶ–

କାଜଲନୟନେ, ଯୂଥୀମାଲା ଗଲେ, ଏସୋ ନୀପବନେ ଛାୟାବୀଥିତଲେ ॥

ଆଜି କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ହାସିଖାନି, ସଖୀ, ଅଧରେ ନୟନେ ଉଠୁକ ଚମକି ।

ମଲ୍ଲାରଗାନେ ତବ ମଧୁସ୍ୱରେ ଦିକ୍ ବାଣୀ ଆନି ବନମର୍ମରେ ।

ଘନବରିଷନେ ଜଲକଲକଲେ ଏସୋ ନୀପବନେ ଛାୟାବୀଥିତଲେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ 'ହାସିଖାନି, ସଖୀ,' ⟹ 'ହାସିଖାନି ସଖୀ,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୮୦: କୋଥା ଯେ ଉଧାଓ ହଲ

କୋଥା ଯେ ଉଧାଓ ହଲ ମୋର ପ୍ରାଣ ଉଦାସୀ
ଆଜି ଭରା ବାଦରେ ॥
ଘନ ଘନ ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଗରଜିଛେ,
ଝରୋ ଝରୋ ନାମେ ଦିକେ ଦିଗନ୍ତେ ଜଳଧାରା–
ମନ ଛୁଟେ ଶୂନ୍ୟେ ଶୂନ୍ୟେ ଅନନ୍ତେ ଅଶାନ୍ତ ବାତାସେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୩୨ (1925)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୮୯: ଆଜ ଶ୍ରାବଣେର ପୂର୍ଣ୍ଣିମାତେ

ଆଜ ଶ୍ରାବଣେର ପୂର୍ଣ୍ଣିମାତେ କୀ ଏନେଛିସ ବଲ୍–
ହାସିର କାନାୟ୍ କାନାୟ୍ ଭରା ନୟ୍ନେର ଜଳ ॥
ବାଦଲ-ହାଓୟ୍ଆର ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସେ ୟୂଥୀବନେର ବେଦନ ଆସେ–
ଫୁଲ-ଫୋଟାନୋର ଖେଲାୟ୍ କେନ ଫୁଲ-ଝରାନୋର ଛଳ ।
ଓ ତୁଇ କୀ ଏନେଛିସ ବଲ୍ ॥
ଓଗୋ, କୀ ଆବେଶ ହେରି ଚାଁଦେର ଚୋଖେ,
ଫେରେ ସେ କୋନ୍ ସ୍ୱପନ-ଲୋକେ ।
ମନ ବସେ ରୟ୍ ପଥେର ଧାରେ, ଜାନେ ନା ସେ ପାବେ କାରେ-
ଆସା-ଯାଓୟ୍ଆର ଆଭାସ ଭାସେ ବାତାସେ ଚଞ୍ଚଳ ।
ଓ ତୁଇ କୀ ଏନେଛିସ ବଲ୍ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪/୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ନୟ୍ନେର ଜଳ' ⟹ 'କୋନ୍ ନୟ୍ନେର ଜଳ'
ରଚନାବଳୀତେ ୫ ଲାଇନ 'ଓ ତୁଇ ॥ ।' ନେଇ ।
୭ ଲାଇନେ 'ଓଗୋ, କୀ ଆବେଶ' ⟹ 'କୀ ଆବେଶ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୮୨: ପুବ-ହାଓୟାତେ ଦେୟ ଦୋଲା

ପୁବ-ହାଓୟାତେ ଦେୟ ଦୋଲା ଆଜ ମରି ମରି ।
ହୃଦୟନଦୀର କୂଲେ କୂଲେ ଜାଗେ ଲହରୀ ॥
ପଥ ଚେୟେ ତାଇ ଏକଲା ଘାଟେ ବିନା କାଜେ ସମୟ କାଟେ,
ପାଲ ତୁଲେ ଓଇ ଆସେ ତୋମାର ସୁରେରଇ ତରୀ ॥
ବ୍ୟଥା ଆମାର କୂଲ ମାନେ ନା, ବାଧା ମାନେ ନା ।
ପରାନ ଆମାର ଘୁମ ଜାନେ ନା, ଜାଗା ଜାନେ ନା ।
ମିଲବେ ଯେ ଆଜ ଅକୂଲ ପାନେ ତୋମାର ଗାନେ ଆମାର ଗାନେ,
ଭେସେ ଯାବେ ରସେର ବାନେ ଆଜ ବିଭାବରୀ ॥

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୦ (1923)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୮୩: ଅଶ୍ରୁଭରା ବେଦନା

ଅଶ୍ରୁଭରା ବେଦନା ଦିକେ ଦିକେ ଜାଗେ ।
ଆଜି ଶ୍ୟାମଲ ମେଘେର ମାଝେ ବାଜେ କାର କାମନା ॥
ଚଲିଛେ ଛୁଟିୟା ଅଶାନ୍ତ ବାୟୁ,
କ୍ରନ୍ଦନ କାର ତାର ଗାନେ ଧ୍ୱନିଛେ–
କରେ କେ ସେ ବିରହୀ ବିଫଳ ସାଧନା ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୮୪: ଧରଣୀର ଗଗନେର

ଧରଣୀର ଗଗନେର ମିଲନେର ଛନ୍ଦେ
ବାଦଲବାତାସେ ମାତେ ମାଲତୀର ଗନ୍ଧେ ॥
ଉତ୍ସବସଭା-ମାଝେ ଶ୍ରାବଣେର ବୀଣା ବାଜେ,
ଶିହରେ ଶ୍ୟାମଲ ମାଟି ପ୍ରାଣେର ଆନନ୍ଦେ ॥
ଦୁଇ କୂଳ ଆକୁଳିୟା ଅଧୀର ବିଭଙ୍ଗେ
ନାଚନ ଉଠିଲ ଜେଗେ ନଦୀର ତରଙ୍ଗେ ।
କାଁପିଛେ ବନେର ହିୟା ବରଷନେ ମୁଖରିୟା,
ବିଜଲି ଝଲିୟା ଓଠେ ନବଘନମନ୍ଦ୍ରେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୧ (1924)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୮୫: ବନ୍ଧୁ, ରହୋ ରହୋ

ବନ୍ଧୁ, ରହୋ ରହୋ ସାଥେ
ଆଜି ଏ ସଘନ ଶ୍ରାବଣପ୍ରାତେ ।
ଛିଲେ କି ମୋର ସ୍ୱପନେ ସାଥିହାରା ରାତେ ॥
ବନ୍ଧୁ, ବେଳା ବୃଥା ଯାୟ୍ ରେ
ଆଜି ଏ ବାଦଲେ ଆକୁଲ ହାଓୟାୟ୍ ରେ–
କଥା କଓ ମୋର ହୃଦୟେ, ହାତ ରାଖୋ ହାତେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ସାଥିହାରା ⟹ ସାଥୀହାରା

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୮୭: ଏକଲା ବସେ ବାଦଲ-ଶେଷେ

ଏକଲା ବସେ ବାଦଲ-ଶେଷେ ଶୁନି କତ କୀ–
'ଏବାର ଆମାର ଗେଲ ବେଲା' ବଲେ କେତକୀ ॥
ବୃଷ୍ଟି-ସାରା ମେଘ ଯେ ତାରେ ଡେକେ ଗେଲ ଆକାଶପାରେ,
ତାଇ ତୋ ସେ ଯେ ଉଦାସ ହଲ- ନଇଲେ ଯେତ କି ॥
ଛିଲ ସେ ଯେ ଏକଟି ଧାରେ ବନେର କିନାରାୟ୍,
ଉଠତ କେଁପେ ତଡ଼ିତ୍-ଆଲୋର ଚକିତ ଇଶାରାୟ୍ ।
ଶ୍ରାବଙଂନ-ଅନ୍ଧକାରେ ଗନ୍ଧ ଯେତ ଅଭିସାରେ–
ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା ଆଡ଼ାଲ ଥେକେ ଖବର ପେତ କି ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୩୨ (1925)

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୮୭: ଶ୍ୟାମଳ ଶୋଭନ ଶ୍ରାବଣ

ଶ୍ୟାମଳ ଶୋଭନ ଶ୍ରାବଣ, ତୁମି ନାଇ ବା ଗେଲେ

ସଜଲ ବିଲୋଲ ଆଁଚଲ ମେଲେ ॥

ପୁବ ହାଓୟା କୟ, 'ଓର ଯେ ସମୟ୍ ଗେଲ ଚଲେ ।'

ଶରତ୍ ବଲେ,'ଭୟ୍ କୀ ସମୟ୍ ଗେଲ ବ'ଲେ,

ବିନା କାଜେ ଆକାଶ-ମାଝେ କାଟବେ ବେଲା ଅସମୟେର ଖେଲା ଖେଲେ ।'

କାଲୋ ମେଘେର ଆର କି ଆଛେ ଦିନ ।

ଓ ଯେ ହଲ ସାଥିହୀନ ।

ପୁବ-ହାଓୟା କୟ, 'କାଲୋର ଏବାର ଯାଓୟାଇ ଭାଲୋ ।'

ଶରତ୍ ବଲେ, 'ମିଲାବ ଯୁଗଲ କାଲୋୟ୍ ଆଲୋ,

ସାଜବେ ବାଦଲ ସୋନାର ସାଜେ ଆକାଶ-ମାଝେ କାଳିମା ଓର ଘୁଚିୟେ୍ ଫେଲେ ।'

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ଶ୍ୟାମଳ ଶୋଭନ ଶ୍ରାବଣ, ତୁମି ନାଇ ବା ଗେଲେ'

$\Longrightarrow$ 'ଶ୍ୟାମଳ ଶୋଭନ ଶ୍ରାବଣ ଛାୟା ନାଇ ବା ଗେଲେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୮୮: ନମୋ, ନମୋ, ନମୋ କରୁଣାଘନ

ନମୋ, ନମୋ, ନମୋ କରୁଣାଘନ, ନମୋ ହେ ।

ନୟନ ସ୍ନିଗ୍ଧ ଅମୃତାଞ୍ଜନପରଶେ,

ଜୀବନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଧାରସବରଷେ,

ତବ ଦର୍ଶନଧନସାର୍ଥକ ମନ ହେ, ଅକୃପଣବର୍ଷଣ କରୁଣାଘନ ହେ ॥

୨୨ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୪ (1927)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୮୯: ତପେର ତାପେର ବାଁଧନ

ତପେର ତାପେର ବାଁଧନ କାଟୁକ ରସେର ବର୍ଷଣେ ।
ହୃଦୟ୍ ଆମାର୍, ଶ୍ୟାମଲ-ବଁଧୁର କରୁଣ ସ୍ପର୍ଶ ନେ ॥
ଅଝୋର୍-ଝରନ ଶ୍ରାବଣଜଲେ ତିମିରମେଦୁର ବନାଞ୍ଚଲେ
ଫୁଟୁକ ସୋନାର କଦମ୍ବଫୁଲ ନିବିଡ଼ ହର୍ଷଣେ ॥
ଭରୁକ ଗଗନ, ଭରୁକ କାନନ, ଭରୁକ ନିଖିଲ ଧରା,
ଦେଖୁକ ଭୁବନ ମିଲନସ୍ୱପନ ମଧୁର୍-ବେଦନା-ଭରା ।
ପରାନ-ଭରାନୋ ଘନଛାୟ୍ାଜାଲ ବାହିର୍-ଆକାଶ କରୁକ ଆଡ଼ାଲ–
ନୟନ ଭୁଲୁକ, ବିଜୁଲି ଝଲୁକ ପରମ ଦର୍ଶନେ ॥

ଚୈତ୍ର ୧୩୩୩ (1927)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୯୦: ଓଇ କି ଏଲେ ଆକାଶପାରେ

ଓଇ କି ଏଲେ ଆକାଶପାରେ ଦିକ-ଲଲନାର ପ୍ରିୟ୍–
ଚିତ୍ତେ ଆମାର ଲାଗଲ ତୋମାର ଛାୟ୍ାର ଉତ୍ତରୀୟ୍ ॥
ମେଘେର ମାଝେ ମୃଦଙ୍ଗ ତୋମାର ବାଜିୟ୍େ ଦିଲେ କି ଓ,
ଓଇ ତାଲେତେ ମାତିୟ୍େ ଆମାୟ୍ ନାଚିୟ୍େ ଦିୟ୍ୋ ଦିୟ୍ୋ ॥

ପ୍ର: ୨୨ ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୩୪ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'କି ଓ' $\Longrightarrow$ 'କୀ ଓ'
୪ ଲାଇନେ ତାଲେତେ $\Longrightarrow$ ତାଲେତେଇ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୯୧: ଗଗନେ ଗଗନେ ଆପନାର ମନେ

ଗଗନେ ଗଗନେ ଆପନାର ମନେ କୀ ଖେଳା ତବ ।
ତୁମି କତ ବେଶେ ନିମେଷେ ନିମେଷେ ନିତୁଇ ନବ ॥
ଜଟାର ଗଭୀରେ ଲୁକାଲେ ରବିରେ, ଛାୟାପଟେ ଆଁକୋ ଏ କୋନ୍ ଛବି ରେ ।
ମେଘମଲ୍ଲାରେ କୀ ବଲ ଆମାରେ କେମନେ କବ ॥
ବୈଶାଖୀ ଝଡ଼େ ସେ ଦିନେର ସେଇ ଅଟ୍ଟହାସି
ଗୁରୁଗୁରୁ ସୁରେ କୋନ୍ ଦୂରେ ଦୂରେ ଯାୟ୍ ଯେ ଭାସି ।
ସେ ସୋନାର ଆଲୋ ଶ୍ୟାମଲେ ମିଶାଲୋ– ଶ୍ୱେତ ଉତ୍ତରୀ ଆଜ କେନ କାଲୋ ।
ଲୁକାଲେ ଛାୟାୟ୍ ମେଘେର ମାୟାୟ୍ କୀ ବୈଭବ ॥

୧୫ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଆଁକୋ ⟹ ଆଁକ
୭ ଲାଇନେ ମିଶାଲୋ ⟹ ମିଶାଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୯୬: ଶ୍ରାବଣ, ତୁମି ବାତାସେ କାର

ଶ୍ରାବଣ, ତୁମି ବାତାସେ କାର ଆଭାସ ପେଲେ–
ପଥେ ତାରି ସକଲ ବାରି ଦିଲେ ଢେଲେ ।
କେୟା କାଁଦେ, 'ଯା ୟ୍ ଯା ୟ୍ ଯାୟ୍ ।'
କଦମ ଝରେ, 'ହା ୟ୍ ହା ୟ୍ ହାୟ୍ ।'
ପୁବ-ହାଓୟା କୟ୍, 'ଓର ତୋ ସମୟ୍ ନାଇ ବାକି ଆର ।'
ଶରତ୍ ବଲେ, 'ଯାକ-ନା ସମୟ୍, ଭୟ୍ କିବା ତାର–
କାଟବେ ବେଳା ଆକାଶ-ମାଝେ ବିନା କାଜେ ଅସମୟେର ଖେଳା ଖେଲେ ।'
କାଲୋ ମେଘେର ଆର କି ଆଛେ ଦିନ, ଓ ଯେ ହଲ ସାଥିହୀନ ।
ପୁବ-ହାଓୟା କୟ୍, 'କାଲୋର ଏବାର ଯାଓୟାଇ ଭାଲୋ ।'
ଶରତ୍ ବଲେ, 'ମିଲିୟେ ଦେବ କାଲୋୟ୍ ଆଲୋ–
ସାଜବେ ବାଦଲ ଆକାଶ-ମାଝେ ସୋନାର ସାଜେ କାଳିମା ଓର ମୁଛେ ଫେଲେ ।'

ପ୍ର: ୨୨ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୪ (1927)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩, ୪ ଲାଇନେ '' ଚିହ୍ନ ନେଇ
୮ ଲାଇନେ ସାଥିହୀନ ⟹ ସାଥୀହୀନ
୧୦ ଲାଇନେ "ଶରତ୍ ବଲେ, 'ମିଲିୟେ ଦେବ କାଲୋୟ୍ ଆଲୋ' "
⟹ "ଶରତ୍ ବଲେ, 'ଗେଁଥେ ଦେବ କାଲୋୟ୍ ଆଲୋ' "

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୯୩: କେନ ପାନ୍ଥ, ଏ ଚଞ୍ଚଲତା

କେନ ପାନ୍ଥ, ଏ ଚଞ୍ଚଲତା ।
କୋନ୍ ଶୂନ୍ୟ ହତେ ଏଲ କାର ବାରତା ॥
ନୟନ କିସେର ପ୍ରତୀକ୍ଷା-ରତ ବିଦାୟବିଷାଦେ ଉଦାସମତ–
ଘନକୁନ୍ତଲଭାର ଲଲାଟେ ନତ, କ୍ଲାନ୍ତ ତଡ଼ିତବଧୂ ତନ୍ଦ୍ରାଗତା ॥
କେଶରକୀର୍ଣ୍ଣ କଦମ୍ବବନେ ମର୍ମରମୁଖରିତ ମୃଦୁପବନେ
ବର୍ଷଣହର୍ଷ-ଭରା ଧରଣୀର ବିରହବିଶଙ୍କିତ କରୁଣ କଥା ।
ଧୈର୍ଯ ମାନୋ ଓଗୋ, ଧୈର୍ଯ ମାନୋ ! ବରମାଲ୍ୟ ଗଲେ ତବ ହୟ୍ ନି ମ୍ଲାନ’
ଆଜଓ ହୟ୍ ନି ମ୍ଲାନ’–
ଫୁଲଗନ୍ଧନିବେଦନବେଦନସୁନ୍ଦର ମାଲତୀ ତବ ଚରଣେ ପ୍ରଣତା ॥

୧୪ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ତଡ଼ିତବଧୂ ⟹ ତଡ଼ିଦ୍ବଁଧୂ
୭ ଲାଇନେ ‘ଧୈର୍ଯ ମାନୋ !’ ⟹ ‘ଧୈର୍ଯ ମାନୋ,’
୭, ୮ ଲାଇନେ ମ୍ଲାନ’ ⟹ ମ୍ଲାନ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୯୪: ଆଜି ଶ୍ରାବଣଘନଗହନ

ଆଜି ଶ୍ରାବଣଘନଗହନ ମୋହେ ଗୋପନ ତବ ଚରଣ ଫେଲେ
ନିଶାର ମତୋ, ନୀରବ ଓହେ, ସବାର ଦିଠି ଏଡ଼ାୟେ ଏଲେ ॥
ପ୍ରଭାତ ଆଜି ମୁଦେଛେ ଆଁଖି, ବାତାସ ବୃଥା ଯେତେଛେ ଡାକି,
ନିଲାଜ ନୀଲ ଆକାଶ ଢାକି ନିବିଡ଼ ମେଘ କେ ଦିଲ ମେଲେ ॥
କୂଜନହୀନ କାନନଭୂମି, ଦୁୟାର ଦେଓୟା ସକଲ ଘରେ–
ଏକେଲା କୋନ୍ ପଥିକ ତୁମି ପଥିକହୀନ ପଥେର 'ପରେ ।
ହେ ଏକା ସଖା, ହେ ପ୍ରିୟତମ, ରୟେଛେ ଖୋଲା ଏ ଘର ମମ–
ସମୁଖ ଦିୟେ ସ୍ୱପନସମ ଯେୟୋ ନା ମୋରେ ହେଲାୟ ଠେଲେ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୬ (1909)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୯୫: ଆଜି ଝଡ଼େର ରାତେ

ଆଜି ଝଡ଼େର ରାତେ ତୋମାର ଅଭିସାର
ପରାନସଖା ବନ୍ଧୁ ହେ ଆମାର ॥
ଆକାଶ କାଁଦେ ହତାଶସମ, ନାଇ ଯେ ଘୁମ ନୟନେ ମମ–
ଦୁୟାର ଖୁଲି ହେ ପ୍ରିୟତମ, ଚାଇ ଯେ ବାରେ ବାର ॥
ବାହିରେ କିଛୁ ଦେଖିତେ ନାହି ପାଇ,
ତୋମାର ପଥ କୋଥାୟ୍ ଭାବି ତାଇ ।
ସୁଦୂର୍ କୋନ୍ ନଦୀର ପାରେ ଗହନ କୋନ୍ ବନେର ଧାରେ
ଗଭୀର କୋନ୍ ଅନ୍ଧକାରେ ହତେଛ ତୁମି ପାର ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୬ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ବାରେ ବାର' ⟹ 'ବାର ବାର'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୯୭: ଚଳେ ଛଳୋଛଳୋ ନଦୀଧାରା

ଚଳେ ଛଳୋଛଳୋ ନଦୀଧାରା ନିବିଡ଼ ଛାୟାୟ୍ କିନାରାୟ୍ କିନାରାୟ୍ ।
ଓକେ ମେଘେର ଡାକେ ଡାକଲ ସୁଦୂରେ, 'ଆ ୟ୍ ଆ ୟ୍ ଆୟ୍ ।'
କୂଳେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ବକୁଲବନ ଓରେ କରିଛେ ଆବାହନ–
କୋଥା ଦୂରେ ବେଣୁବନ ଗାୟ୍, ' ଆ ୟ୍ ଆ ୟ୍ ଆୟ୍ ।'
ତୀରେ ତୀରେ, ସଖୀ, ଓଇ-ଯେ ଉଠେ ନବୀନ ଧାନ୍ୟ ପୁଲକି ।
କାଶେର ବନେ ବନେ ଦୁଲିଛେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ–
ଗାହିଛେ ସଜଳ ବାୟ୍, 'ଆ ୟ୍ ଆ ୟ୍ ଆୟ୍ ।'

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୩ (1936)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ଛଳୋଛଳୋ ⟹ ଛଲଛଲ
୫ ଲାଇନେ 'ତୀରେ ତୀରେ, ସଖୀ,' ⟹ 'ତୀରେ ତୀରେ ସଖୀ,'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୯୭: ଆମାରେ ଯଦି ଜାଗାଲେ ଆଜି

ଆମାରେ ଯଦି ଜାଗାଲେ ଆଜି ନାଥ,
ଫିରୋ ନା ତବେ ଫିରୋ ନା, କରୋ କରୁଣ ଆଁଖିପାତ ॥
ନିବିଡ଼ ବନଶାଖାର 'ପରେ ଆଷାଢ଼ମେଘେ ବୃଷ୍ଟି ଝରେ,
ବାଦଲ-ଭରା ଆଲସ-ଭରେ ଘୁମାୟେ ଆଛେ ରାତ ॥
ବିରାମହୀନ ବିଜୁଲିଘାତେ ନିଦ୍ରାହାରା ପ୍ରାଣ
ବରଷାଜଳଧାରାର ସାଥେ ଗାହିତେ ଚାହେ ଗାନ ।
ହୃଦୟ ମୋର ଚୋଖେର ଜଲେ ବାହିର ହଲ ତିମିରତଲେ,
ଆକାଶ ଖୋଁଜେ ବ୍ୟାକୁଲ ବଲେ ବାଡ଼ାୟେ ଦୁଇ ହାତ ॥

()

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୪୮: ଆବାର ଏସେଛେ ଆଷାଢ଼

ଆବାର ଏସେଛେ ଆଷାଢ଼ ଆକାଶ ଛେଯ଼େ,

ଆସେ ବୃଷ୍ଟିର ସୁବାସ ବାତାସ ବେଯ଼େ ॥

ଏଇ ପୁରାତନ ହୃଦଯ଼ ଆମାର ଆଜି ପୁଲକେ ଦୁଲିଯ଼ା ଉଠିଛେ ଆବାର ବାଜି

ନୂତନ ମେଘେର ଘନିମାର ପାନେ ଚେଯ଼େ ॥

ରହିଯ଼ା ରହିଯ଼ା ବିପୁଲ ମାଠେର 'ପରେ ନବ ତୃଣଦଲେ ବାଦଲେର ଛାଯ଼ା ପଡ଼େ ।

'ଏସେଛେ ଏସେଛେ', ଏଇ କଥା ବଲେ ପ୍ରାଣ, 'ଏସେଛେ ଏସେଛେ' ଉଠିତେଛେ ଏଇ ଗାନ-

ନଯ଼ନେ ଏସେଛେ, ହୃଦଯ଼େ ଏସେଛେ ଧେଯ଼େ ॥

୧୦ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୯୯: ଏସୋ ହେ ଏସୋ ସଜଳ ଘନ

ଏସୋ ହେ ଏସୋ ସଜଳ ଘନ ବାଦଳବରିଷନେ–
ବିପୁଳ ତବ ଶ୍ୟାମଳ ସ୍ନେହେ ଏସୋ ହେ ଏ ଜୀବନେ ॥
ଏସୋ ହେ ଗିରିଶିଖର ଚୁମି ଛାୟାୟ୍ ଘିରି କାନନଭୂମି,
ଗଗନ ଛେୟେ୍ ଏସୋ ହେ ତୁମି ଗଭୀର ଗରଜନେ ॥
ବ୍ୟଥିୟା୍ ଉଠେ ନୀପେର ବନ ପୁଲକ-ଭରା ଫୁଲେ,
ଉଛଳି ଉଠେ କଲରୋଦନ ନଦୀର କୂଲେ କୂଲେ ।
ଏସୋ ହେ ଏସୋ ହୃଦୟ୍-ଭରା, ଏସୋ ହେ ଏସୋ ପିପାସାହରା,
ଏସୋ ହେ ଆଁଖି-ଶୀତଳ-କରା, ଘନାୟେ୍ ଏସୋ ମନେ ॥

୧୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ବାଦଳବରିଷନେ ⟹ ବାଦଳ ବରିଷନେ
୭ ଲାଇନେ ହୃଦୟ୍-ଭରା ⟹ ହୃଦୟ୍ଭରା

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୦: ଚିତ୍ତ ଆମାର ହାରାଲୋ ଆଜ

ଚିତ୍ତ ଆମାର ହାରାଲୋ ଆଜ ମେଘେର ମାଝଖାନେ–

କୋଥାୟ୍ ଛୁଟେ ଚଲେଛେ ସେ କୋଥାୟ୍ କେ ଜାନେ ॥

ବିଜୁଲି ତାର ବୀଣାର ତାରେ   ଆଘାତ କରେ ବାରେ ବାରେ,

ବୁକେର ମାଝେ ବଜ୍ର ବାଜେ କୀ ମହାତାନେ ॥

ପୁଞ୍ଜ ପୁଞ୍ଜ ଭାରେ ଭାରେ   ନିବିଡ଼ ନୀଲ ଅନ୍ଧକାରେ

ଜଡ଼ାଲୋ ରେ ଅଙ୍ଗ ଆମାର, ଛଡ଼ାଲୋ ପ୍ରାଣେ ।

ପାଗଲ ହାଓୟା ନୃତ୍ୟେ ମାତି   ହଲ ଆମାର ସାଥେର ସାଥି–

ଅଟ୍ଟ ହାସେ ଧାୟ୍ କୋଥା ସେ, ବାରଣ ନା ମାନେ ॥

୧୮ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ହାରାଲୋ ⟹ ହାରାଲ

୬ ଲାଇନେ ଜଡ଼ାଲୋ, ଛଡ଼ାଲୋ ⟹ ଜଡ଼ାଲ, ଛଡ଼ାଲ

୭ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୧: ଆବାର ଶ୍ରାବଣ ହୟେ ଏଲେ

ଆବାର ଶ୍ରାବଣ ହୟେ ଏଲେ ଫିରେ,
ମେଘ-ଆଁଚଲେ ନିଲେ ଘିରେ ॥
ସୂର୍ଯ ହାରାୟ, ହାରାୟ ତାରା ଆଁଧାରେ ପଥ ହୟ-ଯେ ହାରା,
ଢେଉ ଦିୟେଛେ ନଦୀର ନୀରେ ॥
ସକଳ ଆକାଶ, ସକଳ ଧରା ବର୍ଷଣେରଇ-ବାଣୀ-ଭରା ।
ଝରୋ ଝରୋ ଧାରାୟ ମାତି ବାଜେ ଆମାର ଆଁଧାର ରାତି,
ବାଜେ ଆମାର ଶିରେ ଶିରେ ॥

୧୦ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ ବର୍ଷଣେରଇ-ବାଣୀ-ଭରା ⟹ ବର୍ଷଣେରଇ ବାଣୀ-ଭରା

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୨: ଧରଣୀ, ଦୂରେ ଚେୟେ

ଧରଣୀ, ଦୂରେ ଚେୟେ କେନ ଆଜ ଆଛିସ ଜେଗେ
ଯେନ କାର ଉତ୍ତରୀୟେର ପରଶେର ହରଷ ଲେଗେ ॥
ଆଜି କାର ମିଲନଗୀତି ଧ୍ୱନିଛେ କାନନବୀଥି,
ମୁଖେ ଚାୟ କୋନ୍ ଅତିଥି ଆକାଶେର ନବୀନ ମେଘେ ॥
ଘିରେଛିସ ମାଥାୟ ବସନ କଦମେର କୁସୁମଡୋରେ,
ସେଜେଛିସ ନୟନପାତେ ନୀଲିମାର କାଜଲ ପ'ରେ ।
ତୋମାର ଓଇ ବକ୍ଷତଳେ ନବଶ୍ୟାମ ଦୂର୍ବାଦଳେ
ଆଲୋକେର ଝଲକ ଝଳେ ପରାନେର ପୁଲକବେଗେ ॥

୨୭ ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୦ (1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୩: ହୃଦୟେ ମନ୍ଦ୍ରିଲ

ହୃଦୟେ ମନ୍ଦ୍ରିଲ ଡମରୁ ଗୁରୁ ଗୁରୁ,
ଘନ ମେଘେର ଭୁରୁ କୁଟିଲ କୁଞ୍ଚିତ,
ହଲ ରୋମାଞ୍ଚିତ ବନ ବନାନ୍ତର–
ଦୁଲିଲ ଚଞ୍ଚଲ ବକ୍ଷୋହିନ୍ଦୋଲେ ମିଳନସ୍ୱପ୍ନେ ସେ କୋନ୍ ଅତିଥି ରେ ।
ସଘନବର୍ଷଣଶବ୍ଦମୁଖରିତ ବଜ୍ରସଚକିତ ତ୍ରସ୍ତ ଶର୍ବରୀ,
ମାଲତୀବଲ୍ଲରୀ କାଁପାୟ୍ ପଲ୍ଲବ କରୁଣ କଲ୍ଲୋଲେ–
କାନନ ଶଙ୍କିତ ଝିଲ୍ଲିଝଙ୍କୃତ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଶେଷ ଲାଇନେ ଝିଲ୍ଲିଝଙ୍କୃତ ⟹ ଝିଲ୍ଲିଝଂକୃତ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୪: ମଧୁ-ଗନ୍ଧେ ଭରା

ମଧୁ -ଗନ୍ଧେ ଭରା ମୃଦୁ -ସ୍ନିଗ୍ଧଛାୟା ନୀପ -କୁଞ୍ଜତଳେ
ଶ୍ୟାମ -କାନ୍ତିମୟୀ କୋନ୍ ସ୍ୱପ୍ନମାୟା ଫିରେ ବୃଷ୍ଟିଜଳେ ॥
ଫିରେ ରକ୍ତ-ଅଳକ୍ତକ-ଧୌତ ପାୟେ ଧାରା -ସିକ୍ତ ବାୟେ,
ମେଘ -ମୁକ୍ତ ସହାସ୍ୟ ଶଶାଙ୍କକଳା ସିଁଥି -ପ୍ରାନ୍ତେ ଜ୍ୱଳେ ॥
ପିୟେ ଉଚ୍ଛଳ ତରଳ ପ୍ରଳୟମଦିରା ଉନ୍ -ମୁଖର ତରଙ୍ଗିଣୀ ଧାୟ୍ ଅଧୀରା,
କାର ନିର୍ଭିକ ମୂର୍ତି ତରଙ୍ଗଦୋଳେ କଳ -ମନ୍ଦ୍ରରୋଳେ ।
ଏଇ ତାରାହାରା ନିଃସୀମ ଅନ୍ଧକାରେ କାର ତରଣୀ ଚଳେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)
ଦ୍ର:ରଚନାବଳୀର (୧୯୮୭) ପାଠ:

ମଧୁଗନ୍ଧେ ଭରା ମୃଦୁସ୍ନିଗ୍ଧଛାୟା ନୀପକୁଞ୍ଜତଳେ
ଶ୍ୟାମକାନ୍ତିମୟୀ କୋନ୍ ସ୍ୱପ୍ନମାୟା ଫିରେ ବୃଷ୍ଟିଜଳେ ।
ଫିରେ ରକ୍ତ-ଅଳକ୍ତକ-ଧୌତ ପାୟେ ଧାରାସିକ୍ତ ବାୟେ,
ମେଘମୁକ୍ତ ସହାସ୍ୟ ଶଶାଙ୍କକଳା ସିଁଥିପ୍ରାନ୍ତେ ଜ୍ୱଳେ ।
ପିୟେ ଉଚ୍ଛଳ ତରଳ ପ୍ରଳୟମଦିରା ଉନ୍ମୁଖର ତରଙ୍ଗିଣୀ ଧାୟ୍ ଅଧୀରା,
କାର ନିର୍ଭିକ ମୂର୍ତି ତରଙ୍ଗଦୋଳେ କଳ ମନ୍ଦ୍ରରୋଳେ ।
ଏଇ ତାରାହାରା ନିଃସୀମ ଅନ୍ଧକାରେ କାର ତରଣୀ ଚଳେ ॥

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୫: ଆମି ତଖନ ଛିଲେମ ମଗନ

ଆମି ତଖନ ଛିଲେମ ମଗନ ଗହନ ଘୁମେର ଘୋରେ
ଯଖନ ବୃଷ୍ଟି ନାମଲ ତିମିରନିବିଡ଼ ରାତେ ।
ଦିକେ ଦିକେ ସଘନ ଗଗନ ମତ୍ତ ପ୍ରଲାପେ ପ୍ଲାବନ-ଢାଳା ଶ୍ରାବଣଧାରାପାତେ
ସେ ଦିନ ତିମିରନିବିଡ଼ ରାତେ ॥
ଆମାର ସ୍ୱପ୍ନସ୍ୱରୂପ ବାହିର ହୟେ ଏଲ, ସେ ଯେ ସଙ୍ଗ ପେଲ
ଆମାର ସୁଦୂର ପାରେର ସ୍ୱପ୍ନଦୋସର-ସାଥେ
ସେ ଦିନ ତିମିରନିବିଡ଼ ରାତେ ॥
ଆମାର ଦେହେର ସୀମା ଗେଲ ପାରାୟେ– କ୍ଷୁବ୍ଧ ବନେର ମନ୍ଦ୍ରରବେ ଗେଲ ହାରାୟେ ।
ମିଲେ ଗେଲ କୁଞ୍ଜବୀଥିର ସିକ୍ତ ଯୂଥୀର ଗନ୍ଧେ ମତ୍ତହାଓୟାର ଛନ୍ଦେ,
ମେଘେ ମେଘେ ତଡ଼ିତ୍‌ଶିଖାର ଭୁଜଙ୍ଗପ୍ରୟାତେ ସେ ଦିନ ତିମିରନିବିଡ଼ ରାତେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ 'ସେ ଯେ ସଙ୍ଗ ପେଲ' ⟹ 'ସେଥାୟ୍ ବୁଝି ସଙ୍ଗ ପେଲ'
୮ ଲାଇନେ 'ଆମାର ଦେହେର ସୀମା' ⟹ 'ଦେହେର ସୀମା'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୭: ଆମି ଶ୍ରାବଣ-ଆକାଶେ ଓଇ

ଆମି ଶ୍ରାବଣ-ଆକାଶେ ଓଇ ଦିୟେଛି ପାତି

ମମ ଜଲ-ଛଲୋ-ଛଲୋ ଆଁଖି ମେଘେ ମେଘେ ।

ବିରହଦିଗନ୍ତ ପାରାୟେ ସାରା ରାତି ଅନିମେଷେ ଆଛେ ଜେଗେ ॥

ଯେ ଗିୟେଛେ ଦେଖାର ବାହିରେ ଆଛେ ତାରି ଉଦ୍ଦେଶେ ଚାହି ରେ,

ସ୍ୱପ୍ନେ ଉଡ଼ିଛେ ତାରି କେଶରାଶି ପୁରବପବନବେଗେ ॥

ଶ୍ୟାମଲ ତମାଲବନେ

ଯେ ପଥେ ସେ ଚଲେ ଗିୟେଛିଲ ବିଦାୟଗୋଧୂଲି-ଖନେ

ବେଦନା ଜଡ଼ାୟେ ଆଛେ ତାରି ଘାସେ, କାଁପେ ନିଶ୍ୱାସେ–

ସେଇ ବାରେ ବାରେ ଫିରେ ଫିରେ ଚାଓୟା ଛାୟାୟ ରୟେଛେ ଲେଗେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ଜଲ-ଛଲୋ-ଛଲୋ ⟹ ଜଲ-ଛଲ-ଛଲ

ପଅଥହଅର୍ନଁତଓର (ପରେର ପାତାୟ)

ପଅଥହଅର୍ନଁତଓର ବିଚିତ୍ର/୧୩୯: ଆମି ଶ୍ରାବଣ ଆକାଶେ ঐ

(ଆମି) ଶ୍ରାବଣ-ଆକାଶେ ଓଇ ଦିୟେଛି ପାତି
ମମ ଜଲ-ଛଲ-ଛଲୋ ଆଁଖି ମେଘେ ମେଘେ ।
(ଆମାର ବେଦନା ବ୍ୟାପିୟା ଯାୟ୍ ଗୋ ବେଣୁବନମର୍ମରେ ମର୍ମରେ ।)
ବିରହଦିଗନ୍ତ ପାରାୟେ୍ ସାରା ରାତି
ଅନିମେଷେ ଆଛେ ଜେଗେ   ମେଘେ ମେଘେ ।
(ବିରହେର ପରପାରେ ଖୁଁଜିଛେ ଆକୁଲ ଆଁଖି
ମିଲନପ୍ରତିମାଖାନି- ଖୁଁଜିଛେ ।)
ଯେ ଗିୟେଛେ ଦେଖାର ବାହିରେ
ଆଛେ ତାରି ଉଦ୍ଦେଶେ ଚାହି ରେ ।
(ସେ ଯେ ଚୋଖେ ମୋର ଜଲ ରେଖେ ଗେଛେ ଚୋଖେର ସୀମାନା ପାରାୟେ୍ ।)
ସ୍ୱପ୍ନେ ଉଡ଼ିଛେ ତାରି କେଶରାଶି
ପୁରବ-ପବନ-ବେଗେ   ମେଘେ ମେଘେ ।
(କେଶେର ପରଶ ତାର ପାଇ ରେ
ପୁରବ-ପବନ-ବେଗେ   ମେଘେ ମେଘେ ।)
ଶ୍ୟାମଲ ତମାଲବନେ
ଯେ ପଥେ ସେ ଚଲେ ଗିୟେଛିଲ ବିଦାୟ୍ଗୋଧୂଲିଖନେ
ବେଦନା ଜଡ଼ାୟେ୍ ଆଛେ ତାରି ଘାସେ–
(ତାର ନା-ବଲା କଥାର ବେଦନା ବାଜେ ଗୋ–
ଚଲାର ପଥେ ପଥେ ବାଜେ ଗୋ ।)
କାଁପେ ନିଶ୍ୱାସେ–
ସେଇ ବାରେ ବାରେ ଫିରେ ଫିରେ ଚାଓୟା
ଛାୟାୟ୍ ରୟେ୍ଛେ ଲେଗେ   ମେଘେ ମେଘେ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୭: ଭୋର ଥେକେ ଆଜ ବାଦଲ

ଭୋର ଥେକେ ଆଜ ବାଦଲ ଛୁଟେଛେ– ଆୟ୍ ଗୋ ଆୟ୍ ।
କାଁଚା ରୋଦଖାନି ପଡ଼େଛେ ବନେର ଭିଜେ ପାତାୟ୍ ॥
ଝିକି ଝିକି କରି କାଁପିତେଛେ ବଟ–
ଓଗୋ ଘାଟେ ଆୟ୍, ନିୟେ ଆୟ୍ ଘଟ–
ପଥେର ଦୁ ଧାରେ ଶାଖେ ଶାଖେ ଆଜି ପାଖିରା ଗାୟ୍ ॥
ତପନ-ଆତପେ ଆତପ୍ତ ହୟେ୍ ଉଠେଛେ ବେଳା,
ଖଞ୍ଜନ-ଦୁଟି ଆଲସ୍ୟଭରେ ଛେଡ଼େଛେ ଖେଲା ।
କଲସ ପାକଡ଼ି ଆଁକଡ଼ିୟା ବୁକେ
ଭରା ଜଲେ ତୋରା ଭେସେ ଯାବି ସୁଖେ
ତିମିରନିବିଡ଼ ଘନଘୋରେ ଘୁମେ ସ୍ୱପନପ୍ରାୟ୍– ଆୟ୍ ଗୋ ଆୟ୍ ॥
ମେଘ ଛୁଟେ ଗେଲ, ନାଇ ଗୋ ବାଦଲ– ଆୟ୍ ଗୋ ଆୟ୍ ।
ଆଜିକେ ସକାଲେ ଶିଥିଲ କୋମଳ ବହିଛେ ବାୟ୍– ଆୟ୍ ଗୋ ଆୟ୍ ।
ଏ ଘାଟ ହଇତେ ଓ ଘାଟେ ତାହାର
କଥା ବଲାବଲି ନାହି ଚଲେ ଆର,
ଏକାକାର ହଲ ତୀରେ ଆର ନୀରେ ତାଲ-ତଲାୟ୍– ଆୟ୍ ଗୋ ଆୟ୍ ।

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୮: ନୀଳ ନବଘନେ ଆଷାଢ଼ଗଗନେ

ନୀଳ ନବଘନେ ଆଷାଢ଼ଗଗନେ ତିଳ ଠାଁଇ ଆର ନାହି ରେ ।
ଓଗୋ, ଆଜ ତୋରା ଯାସ ନେ ଘରେର ବାହିରେ ॥
ବାଦଲେର ଧାରା ଝରେ ଝରୋ-ଝରୋ, ଆଉଷେର କ୍ଷେତ ଜଲେ ଭରୋ-ଭରୋ,
କାଳୀମାଖା ମେଘେ ଓ ପାରେ ଆଁଧାର ଘନିୟେଛେ ଦେଖ୍ ଚାହି ରେ ।

ଓଇ ଶୋନୋ ଶୋନୋ ପାରେ ଯାବେ ବ'ଲେ କେ ଡାକିଛେ ବୁଝି ମାଝିରେ ।
ଖେୟା-ପାରାପାର ବନ୍ଧ ହୟେଛେ ଆଜି ରେ ।
ପୁବେ ହାଓୟା ବୟ, କୂଲେ ନେଇ କେଉ, ଦୁ କୂଲ ବାହିୟା ଉଠେ ପଡ଼େ ଢେଉ–
ଦରୋ-ଦରୋ ବେଗେ ଜଲେ ପଡ଼ି ଜଲ ଛଲୋ-ଛଲ ଉଠେ ବାଜି ରେ ।
ଖେୟା-ପାରାପାର ବନ୍ଧ ହୟେଛେ ଆଜି ରେ ।

ଓଇ ଡାକେ ଶୋନୋ ଧେନୁ ଘନ ଘନ, ଧବଳୀରେ ଆନୋ ଗୋହାଲେ
ଏଖନି ଆଁଧାର ହବେ ବେଲାଟୁକୁ ପୋହାଲେ ।
ଦୁୟାରେ ଦାଁଡ଼ାୟେ ଓଗୋ ଦେଖ୍ ଦେଖି, ମାଠେ ଗେଛେ ଯାରା ତାରା ଫିରିଛେ କି,
ରାଖାଲବାଲକ କୀ ଜାନି କୋଥାୟ୍ ସାରା ଦିନ ଆଜି ଖୋୟାଲେ ॥
ଏଖନି ଆଁଧାର ହବେ ବେଲାଟୁକୁ ପୋହାଲେ ।

ଓଗୋ, ଆଜ ତୋରା ଯାସ ନେ ଗୋ ତୋରା ଯାସ ନେ ଘରେର ବାହିରେ ।
ଆକାଶ ଆଁଧାର, ବେଲା ବେଶି ଆର ନାହି ରେ ।
ଝରୋ-ଝରୋ ଧାରେ ଭିଜିବେ ନିଚୋଲ, ଘାଟେ ଯେତେ ପଥ ହୟେଛେ ପିଛଲ–
ଓଇ ବେଣୁବନ ଦୋଲେ ଘନ ଘନ ପଥପାଶେ ଦେଖ୍ ଚାହି ରେ ॥

୨୦ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୭ (1900)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଝରୋ-ଝରୋ, ଭରୋ-ଭରୋ ⟹ ଝର-ଝର, ଭର-ଭର
୪ ଲାଇନେ କାଳୀମାଖା ⟹ କାଲିମାଖା
୮ ଲାଇନେ ଦରୋ-ଦରୋ, ଛଲୋ-ଛଲ ⟹ ଦର-ଦର, ଛଲ-ଛଲ
୧୭ ଲାଇନେ ଝରୋ-ଝରୋ ⟹ ଝର-ଝର

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୯: ଥାମାଓ ରିମିକି-ଝିମିକି

ଥାମାଓ ରିମିକି-ଝିମିକି ବରିଷନ, ଝିଲ୍ଲିଝନକ-ଝନ-ନନ, ହେ ଶ୍ରାବଣ ।
ଘୁଚାଓ ଘୁଚାଓ ସ୍ୱପ୍ନମୋହ-ଅବଗୁଣ୍ଠନ ଘୁଚାଓ ॥
ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ, ଦୁର୍ଦମ ବୀର ଏସୋ ହେ ।
ଝଡ଼େର ରଥେ ଅଗମ ପଥେ ଜଡ଼େର ବାଧା ଯତ କରୋ ଉନ୍ମୂଳନ ॥
ଜ୍ୱାଲୋ ଜ୍ୱାଲୋ ବିଦ୍ୟୁତଶିଖା ଜ୍ୱାଲୋ,
ଦେଖାଓ ତିମିରଭେଦୀ ଦୀପ୍ତି ତୋମାର ଦେଖାଓ ।
ଦିଗ୍ୱିଜୟୀ ତବ ବାଣୀ ଦେହୋ ଆନି, ଗଗନେ ଗଗନେ ସୁପ୍ତିଭେଦୀ ତବ ଗର୍ଜନ ଜାଗାଓ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ରିମିକି-ଝିମିକି ⟹ ରିମିକି ଝିମିକି
୧ ଲାଇନେ 'ଝିଲ୍ଲିଝନକ-ଝନ-ନନ,' ⟹ 'ଝିଲ୍ଲିଝନକ-ଝନ-ନନ ।'
୪ ଲାଇନେ ଉନ୍ମୂଳନ ⟹ ଉନ୍ମୁଳନ
୫ ଲାଇନେ ବିଦ୍ୟୁତଶିଖା ⟹ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଶିଖା

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୧୦: ଆଜି ପଲ୍ଲିବାଳିକା ଅଳକଗୁଚ୍ଛ

ଆଜି ପଲ୍ଲିବାଳିକା ଅଳକଗୁଚ୍ଛ ସାଜାଲୋ ବକୁଳଫୁଲେର ଦୁଲେ,
ଯେନ ମେଘରାଗିଣୀରଚିତ କୀ ସୁର ଦୁଲାଲୋ କର୍ଣ୍ଣମୂଲେ ॥
ଓରା ଚଲେଛେ କୁଞ୍ଜଛାୟାବୀଥିକାୟ୍ ହାସ୍ୟକଲ୍ଲୋଲ-ଉଚ୍ଛଳ ଗୀତିକାୟ୍
ବେଣୁମର୍ମରମୁଖର ପବନେ ତରଙ୍ଗ ତୁଲେ ॥
ଆଜି ନୀପଶାଖାୟ୍-ଶାଖାୟ୍ ଦୁଲିଛେ ପୁଷ୍ପଦୋଳା,
ଆଜି କୂଲେ କୂଲେ ତରଳ ପ୍ରଳାପେ ଯମୁନା କଲରୋଳା ।
ମେଘପୁଞ୍ଜ ଗରଜେ ଗୁରୁ ଗୁରୁ, ବନେର ବକ୍ଷ କାଁପେ ଦୁରୁ ଦୁରୁ–
ସ୍ୱପ୍ନଲୋକେ ପଥ ହାରାନୁ ମନେର ଭୁଲେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ପଲ୍ଲିବାଳିକା ⟹ ପଲ୍ଲୀବାଳିକା
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ସ୍ୱପ୍ନଲୋକେ ପଥ' ⟹ 'ସ୍ୱପ୍ନଲୋକେର ପଥ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୯୯: ଓଇ ମାଲତୀଲତା ଦୋଲେ

ଓଇ ମାଲତୀଲତା ଦୋଲେ
ପିୟାଲତରୁର କୋଲେ ପୁବ-ହାଓୟାତେ ॥
    ମୋର ହୃଦୟେ ଲାଗେ ଦୋଲା, ଫିରି ଆପନଭୋଲା–
    ମୋର ଭାବନା କୋଥାୟ୍ ହାରା ମେଘେର ମତନ ଯାୟ୍ ଚଲେ ॥
ଜାନି ନେ କୋଥାୟ୍ ଜାଗୋ ଓଗୋ ବନ୍ଧୁ ପରବାସୀ–
        କୋନ୍ ନିଭୃତ ବାତାୟନେ ।
    ସେଥା ନିଶୀଥେର ଜଲ-ଭରା କଣ୍ଠେ
    କୋନ୍ ବିରହିଣୀର ବାଣୀ ତୋମାରେ କୀ ଯାୟ୍ ବ'ଲେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୩ (1936)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୧୬: ଆଁଧାର ଅମ୍ବରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଡମ୍ବରୁ

ଆଁଧାର ଅମ୍ବରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଡମ୍ବରୁ ବାଜିଲ ଗମ୍ଭୀର ଗରଜନେ ।
ଅଶଥ୍ଥପଲ୍ଲବେ ଅଶାନ୍ତ ହିଲ୍ଲୋଳ ସମୀରଚଞ୍ଚଳ ଦିଗଙ୍ଗନେ ॥
ନଦୀର କଲ୍ଲୋଳ, ବନେର ମର୍ମର, ବାଦଲ-ଉଚ୍ଛଳ ନିର୍ଝରଝର୍ଝର,
ଧ୍ୱନି ତରଙ୍ଗିଲ ନିବିଡ଼ ସଙ୍ଗୀତେ– ଶ୍ରାବଣସନ୍ନ୍ୟାସୀ ରଚିଲ ରାଗିଣୀ ॥
କଦମ୍ବକୁଞ୍ଜେର ସୁଗନ୍ଧମଦିରା ଅଜସ୍ର ଲୁଟିଛେ ଦୁରନ୍ତ ଝଟିକା ।
ତଡ଼ିତ୍‌ଶିଖା ଛୁଟେ ଦିଗନ୍ତ ସନ୍ଧିୟା, ଭୟାର୍ତ ଯାମିନୀ ଉଠିଛେ କନ୍ଦିୟା-
ନାଚିଛେ ଯେନ କୋନ୍ ପ୍ରମତ୍ତ ଦାନବ ମେଘେର ଦୁର୍ଗେର ଦୁୟାର ହାନିୟା ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୩ (1936)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତେ ⟹ ସଂଗୀତେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୯୩: ହୃଦୟ୍ ଆମାର ନାଚେ ରେ

ହୃଦୟ୍ ଆମାର ନାଚେ ରେ ଆଜିକେ ମୟୂରେର ମତୋ ନାଚେ ରେ ।
ଶତ ବରନେର ଭାବ-ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ   କଲାପେର ମତୋ କରେଛେ ବିକାଶ,
ଆକୁଲ ପରାନ ଆକାଶେ ଚାହିୟା ଉଲ୍ଲାସେ କାରେ ଯାଚେ ରେ ॥
ଓଗୋ,   ନିର୍ଜନେ ବକୁଲଶାଖାୟ୍ ଦୋଳାୟ୍ କେ ଆଜି ଦୁଲିଛେ, ଦୋଦୁଲ ଦୁଲିଛେ ॥
ଝରକେ ଝରକେ ଝରିଛେ ବକୁଲ,   ଆଁଚଲ ଆକାଶେ ହତେଛେ ଆକୁଲ,
ଉଡ଼ିୟା ଅଲକ ଢାକିଛେ ପଲକ– କବରୀ ଖସିୟା ଖୁଲିଛେ ।
ଝରେ ଘନଧାରା ନବପଲ୍ଲବେ,   କାଁପିଛେ କାନନ ଝିଲ୍ଲିର ରବେ–
ତୀର ଛାପି ନଦୀ କଲକଲ୍ଲୋଲେ ଏଲ ପଲ୍ଲିର କାଛେ ରେ ॥

୨୦ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୭ (1900)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ପଲ୍ଲିର ⟹ ପଲ୍ଲୀର

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୧୪: ଆଜ ବରଷାର ରୂପ ହେରି

ଆଜ ବରଷାର ରୂପ ହେରି ମାନବେର ମାଝେ–
ଚଲେଛେ ଗରଜି, ଚଲେଛେ ନିବିଡ଼ ସାଜେ ॥
ହୃଦୟେ ତାହାର ନାଚିୟା ଉଠେଛେ ଭୀମା,
ଧାଇତେ ଧାଇତେ ଲୋପ କ'ରେ ଚଲେ ସୀମା,
କୋନ୍ ତାଡ଼ନାୟ୍ ମେଘେର ସହିତ ମେଘେ
ବକ୍ଷେ ବକ୍ଷେ ମିଳିୟା ବଜ୍ର ବାଜେ ॥
ପୁଞ୍ଜେ ପୁଞ୍ଜେ ଦୂରେ ସୁଦୂରେର ପାନେ
ଦଲେ ଦଲେ ଚଲେ, କେନ ଚଲେ ନାହି ଜାନେ ।
ଜାନେ ନା କିଛୁଇ କୋନ୍ ମହାଦ୍ରିତଲେ
ଗଭୀର ଶ୍ରାବଣେ ଗଲିୟା ପଡ଼ିବେ ଜଲେ,
ନାହି ଜାନେ ତାର ଘନଘୋର ସମାରୋହେ
କୋନ୍ ସେ ଭୀଷଣ ଜୀବନ ମରଣ ରାଜେ ॥

୧୧ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୧୫: ମନେ ହଳ ଯେନ ପେରିୟେ

ମନେ ହଳ ଯେନ ପେରିୟେ ଏଲେମ ଅନ୍ତବିହୀନ ପଥ ଆସିତେ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ

ମରୁତୀର ହତେ ସୁଧାଶ୍ୟାମଲିମ ପାରେ ॥

ପଥ ହତେ ଆମି ଗାଁଥିୟା ଏନେଛି ସିକ୍ତ ଯୂଥୀର ମାଳା

ସକରୁଣ-ନିବେଦନେର-ଗନ୍ଧ-ଢାଳା–

ଲଜ୍ଜା ଦିୟୋ ନା ତାରେ ॥

ସଜଲ ମେଘେର ଛାୟା ଘନାଇଛେ ବନେ ବନେ,

ପଥ-ହାରାନୋର ବାଜିଛେ ବେଦନା ସମୀରଣେ ।

ଦୂର ହତେ ଆମି ଦେଖେଛି ତୋମାର ଓଇ ବାତାୟନତଲେ ନିଭୃତେ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱଲେ–

ଆମାର ଏ ଆଁଖି ଉତ୍ସୁକ ପାଖି ଝଡ଼େର ଅନ୍ଧକାରେ ॥

୨୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୪୨ (1935)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ ସକରୁଣ-ନିବେଦନେର-ଗନ୍ଧ-ଢାଳା ⟹ ସକରୁଣ ନିବେଦନେର ଗନ୍ଧ-ଢାଳା

ପଅଥହଅନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ

ପଥଅଥହ୍‌ଅନଁତଓର
ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୫: ମନେ ହ୍‌ଲ ପେରିୟେ୍ ଏଲେମ

ମନେ ହ୍‌ଲ ପେରିୟେ୍ ଏଲେମ ଅସୀମ ପଥ ଆସିତେ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ
ମରୁତୀର ହ୍‌ତେ ସୁଧାଶ୍ୟାମଲ ପାରେ ।
ପଥ ହ୍‌ତେ ଗେଁଥେ ଏନେଛି ସିକ୍ତଯୂଥୀର ମାଲା,
ସକରୁଣ ନିବେଦନେର ଗନ୍ଧ ଢାଲା–
ଲଜ୍ଜା ଦିୟୋ ନା ତାରେ ॥
ସଜଲ ମେଘେର ଛାୟା ଘନାୟ୍ ବନେ ବନେ,
ପଥହାରାର ବେଦନ ବାଜେ ସମୀରଣେ ।
ଦୂର ଥେକେ ଦେଖେଛିଲେମ ବାତାୟନେର ତଲେ
ତୋମାର ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱଲେ–
ଆମାର ଏ ଆଁଖି ବ୍ୟାକୁଲ ପାଖି ଝଡ଼େର ଅନ୍ଧକାରେ ॥

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୧୬: ତୃଷ୍ଣାର ଶାନ୍ତି

ତୃଷ୍ଣାର ଶାନ୍ତି, ସୁନ୍ଦରକାନ୍ତି,
ତୁମି ଏଲେ ନିଖିଲେର ସନ୍ତାପଭଞ୍ଜନ ॥
ଆଁକୋ ଧରାବକ୍ଷେ ଦିଗ୍‌ବଧୂଚକ୍ଷେ
ସୁଶୀତଲ ସୁକୋମଲ ଶ୍ୟାମରସରଞ୍ଜନ ।
ଏଲେ ବୀରଛନ୍ଦେ ତବ କଟିବନ୍ଧେ
ବିଦ୍ୟୁତ-ଅସିଲତା ବେଜେ ଓଠେ ଝଞ୍ଝନ ॥
ତବ ଉତ୍ତରୀୟେ ଛାୟା ଦିଲେ ଭରିୟେ–
ତମାଲବନଶିଖରେ ନବନୀଲ-ଅଞ୍ଜନ ।
ଝିଲ୍ଲିର ମନ୍ଦ୍ରେ ମାଲତୀର ଗନ୍ଧେ
ମିଲାଇଲେ ଚଞ୍ଚଲ ମଧୁକରଗୁଞ୍ଜନ ।
ନୃତ୍ୟେର ଭଙ୍ଗେ ଏଲେ ନବ ରଙ୍ଗେ,
ସଚକିତ ପଲ୍ଲବେ ନାଚେ ଯେନ ଖଞ୍ଜନ ॥

୧୯୩୬ (1936)

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୧୭: ମମ ମନ-ଉପବନେ ଚଲେ

ମମ ମନ-ଉପବନେ ଚଲେ ଅଭିସାରେ ଆଁଧାର ରାତେ ବିରହିଣୀ ।
ରକ୍ତେ ତାରି ନୂପୁର ବାଜେ ରିନିରିନି ॥
ଦୁରୁ ଦୁରୁ କରେ ହିୟା, ମେଘ ଓଠେ ଗରଜିୟା,
ଝିଲ୍ଲି ଝନକେ ଝିନିଝିନି ॥
ମମ ମନ-ଉପବନେ ଝରେ ବାରିଧାରା, ଗଗନେ ନାହି ଶଶୀତାରା ।
ବିଜୁଳିର ଚମକନେ ମିଲେ ଆଲୋ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ,
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ପଥ ଭୋଲେ ଉଦାସିନୀ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୧ (1934-1935)

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୧୮: ଆଜି ବରିଷନମୁଖରିତ

ଆଜି ବରିଷନମୁଖରିତ ଶ୍ରାବଣରାତି,
ସ୍ମୃତିବେଦନାର ମାଳା ଏକେଳା ଗାଁଥି ॥
ଆଜି କୋନ୍ ଭୁଲେ ଭୁଲି ଆଁଧାର ଘରେତେ ରାଖି ଦୁୟାର ଖୁଲି,
ମନେ ହୟ୍ ବୁଝି ଆସିଛେ ସେ ମୋର ଦୁଖରଜନୀର ସାଥି ॥
ଆସିଛେ ସେ ଧାରାଜଲେ ସୁର ଲାଗାୟେ,
ନୀପବନେ ପୁଲକ ଜାଗାୟେ ।
ଯଦିଓ ବା ନାହି ଆସେ ତବୁ ବୃଥା ଆଶ୍ୱାସେ
ଧୁଲି-'ପରେ ରାଖିବ ରେ ମିଲନ-ଆସନଖାନି ପାତି ॥

୨୧ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୪୨ (1934-1935)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ସ୍ମୃତିବେଦନାର ମାଳା ଏକେଳା ଗାଁଥି'
⟹ 'ଏକା ବସେ ସ୍ମୃତିବେଦନାର ମାଳା ଗାଁଥି'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୧୯: ଯାୟ୍ ଦିନ, ଶ୍ରାବଣଦିନ ଯାୟ୍

ଯାୟ୍ ଦିନ, ଶ୍ରାବଣଦିନ ଯାୟ୍ ।
ଆଁଧାରିଲ ମନ ମୋର ଆଶଙ୍କାୟ୍,
ମିଲନେର ବୃଥା ପ୍ରତ୍ୟାଶାୟ୍ ମାୟାବିନୀ ଏଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ଛଲିଛେ ॥
ଆସନ୍ନ ନିର୍ଜନ ରାତି, ହାୟ୍, ମମ ପଥ-ଚାଓୟା ବାତି
ବ୍ୟାକୁଲିଛେ ଶୂନ୍ୟେରେ କୋନ୍ ପ୍ରଶ୍ନେ ॥
ଦିକେ ଦିକେ କୋଥାଓ ନାହି ସାଡ଼ା,
ଫିରେ ଖ୍ୟାପା ହାଓୟା ଗୃହଛାଡ଼ା ।
ନିବିଡ଼-ତମିସ୍ର-ବିଲୁପ୍ତ-ଆଶା ବ୍ୟଥିତା ଯାମିନୀ ଖୋଁଜେ ଭାଷା–
ବୃଷ୍ଟିମୁଖରିତ ମର୍ମରଛନ୍ଦେ, ସିକ୍ତ ମାଲତୀଗନ୍ଧେ ॥

୨୭ ଅଗସ୍ଟ ୧୯୩୮ (1938)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ସିକ୍ତ ମାଲତୀଗନ୍ଧେ' ⟹ 'ମାଲତୀମଞ୍ଜରୀଗନ୍ଧେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୨୦: ଆମି କୀ ଗାନ ଗାବ ଯେ

ଆମି କୀ ଗାନ ଗାବ ଯେ ଭେବେ ନା ପାଇ–
ମେଘଲା ଆକାଶେ ଉତଲା ବାତାସେ ଖୁଁଜେ ବେଡ଼ାଇ ॥
ବନେର ଗାଛେ ଗାଛେ ଜେଗେଛେ ଭାଷା ଭାଷାହାରା ନାଚେ–
ମନ ଓଦେର କାଛେ ଚଞ୍ଚଳତାର ରାଗିଣୀ ଯାଚେ,
ସାରାଦିନ ବିରାମହୀନ ଫିରି ଯେ ତାଇ ॥
ଆମାର ଅଙ୍ଗେ ସୁରତରଙ୍ଗେ ଡେକେଛେ ବାନ,
ରସେର ପ୍ଲାବନେ ଡୁବିୟା ଯାଇ ।
କୀ କଥା ରୟେଛେ ଆମାର ମନେର ଛାୟାତେ
ସ୍ୱପ୍ନପ୍ରଦୋଷେ– ଆମି ତାରେ ଯେ ଚାଇ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୨୧: କିଛୁ ବଲବ ବଲେ

କିଛୁ ବଲବ ବଲେ ଏସେଛିଲେମ,

ରଇନୁ ଚେୟେ୍ ନା ବଲେ ॥

ଦେଖିଲାମ ଖୋଲା ବାତାୟନେ ମାଲା ଗାଁଥୋ ଆପନ-ମନେ,

ଗାଓ ଗୁନ୍-ଗୁନ୍ ଗୁଞ୍ଜରିୟା ଯୂଥୀକୁଁଡ଼ି ନିୟେ୍ କୋଲେ ॥

ସାରା ଆକାଶ ତୋମାର ଦିକେ

ଚେୟେ୍ ଛିଲ ଅନିମିଖେ ।

ମେଘ-ଛେଁଡ଼ା ଆଲୋ ଏସେ ପଡ଼େଛିଲ କାଲୋ କେଶେ,

ବାଦଲ-ମେଘେ ମୃଦୁଲ ହାଓୟାୟ୍ ଅଲକ ଦୋଲେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ଗାଁଥୋ ⟹ ଗାଁଥ

୪ ଲାଇନେ ଗୁନ୍-ଗୁନ୍ ⟹ ଗୁନ-ଗୁନ

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୨୨: ମନ ମୋର ମେଘେର ସଙ୍ଗୀ

ମନ ମୋର ମେଘେର ସଙ୍ଗୀ,

ଉଡ଼େ ଚଲେ ଦିଗ୍‌ଦିଗନ୍ତେର ପାନେ

ନିଃସୀମ ଶୂନ୍ୟେ ଶ୍ରାବଣବର୍ଷଣସଙ୍ଗୀତେ

ରିମିଝିମ ରିମିଝିମ ରିମିଝିମ ॥

ମନ ମୋର ହଂସବଲାକାର ପାଖାୟ୍ ଯାୟ୍ ଉଡ଼େ

କ୍ୱଚିତ୍ କ୍ୱଚିତ୍ ଚକିତ ତଡ଼ିତ-ଆଲୋକେ ।

ଝଞ୍ଝନମଞ୍ଜୀର ବାଜାୟ୍ ଝଞ୍ଝା ରୁଦ୍ର ଆନନ୍ଦେ ।

କଲୋ-କଲୋ କଲମନ୍ଦ୍ରେ ନିର୍ଝରିଣୀ

ଡାକ ଦେୟ୍ ପ୍ରଲୟ୍-ଅହ୍ୱାନେ ॥

ବାୟୁ ବହେ ପୂର୍ବସମୁଦ୍ର ହତେ

ଉଚ୍ଛଲ ଛଲୋ-ଛଲୋ ତଟିନୀତରଙ୍ଗେ ।

ମନ ମୋର ଧାୟ୍ ତାରି ମତ୍ତ ପ୍ରବାହେ

ତାଲ-ତମାଲ-ଅରଣ୍ୟେ

କ୍ଷୁବ୍ଧ ଶାଖାର ଆନ୍ଦୋଲନେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତେ ⟹ ସଂଗୀତେ

୯ ଲାଇନେ କଲୋ-କଲୋ ⟹ କଲ-କଲ

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୩: ମୋର ଭାବନାରେ କୀ ହାଓୟାୟ୍

ମୋର ଭାବନାରେ କୀ ହାଓୟାୟ୍ ମାତାଲୋ,
ଦୋଲେ ମନ ଦୋଲେ ଅକାରଣ ହରଷେ ।
ହୃଦୟ୍ଗଗନେ ସଜଳ ଘନ ନବୀନ ମେଘେ
ରସେର ଧାରା ବରଷେ ॥
ତାହାରେ ଦେଖି ନା ଯେ ଦେଖି ନା,
ଶୁଧୁ ମନେ ମନେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଓଇ ଶୋନା ଯାୟ୍
ବାଜେ ଅଲଖିତ ତାରି ଚରଣେ
ରୁନୁରୁନୁ ରୁନୁରୁନୁ ନୂପୁରଧ୍ୱନି ॥
ଗୋପନ ସ୍ୱପନେ ଛାଇଲ
ଅପରଶ ଆଁଚଲେର ନବ ନୀଳିମା ।
ଉଡ଼େ ଯାୟ୍ ବାଦଲେର ଏଇ ବାତାସେ
ତାର ଛାୟ୍ାମୟ୍ ଏଲୋ କେଶ ଆକାଶେ ।
ସେ ଯେ ମନ ମୋର ଦିଲ ଆକୁଲି
ଜଲ-ଭେଜା କେତକୀର ଦୂର ସୁବାସେ ॥

୦୯ ଅଗସ୍ଟ ୧୯୩୯(1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୨ ଲାଇନେ ଏଲୋ କେଶ ⟹ ଏଲୋକେଶ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୪: ଆମାର ପ୍ରିୟ୍ାର ଛାୟ୍ା

ଆମାର ପ୍ରିୟ୍ାର ଛାୟ୍ା
ଆକାଶେ ଆଜ ଭାସେ, ହାୟ୍ ହାୟ୍!
ବୃଷ୍ଟିସଜଳ ବିଷଣ୍ଣ ନିଶ୍ୱାସେ, ହାୟ୍ ॥
ଆମାର ପ୍ରିୟ୍ା ମେଘେର ଫାଁକେ ଫାଁକେ
ସନ୍ଧ୍ୟାତାରାୟ୍ ଲୁକିୟ୍େ ଦେଖେ କାକେ,
ସନ୍ଧ୍ୟାଦୀପେର ଲୁପ୍ତ ଆଲୋ ସ୍ମରଣେ ତାର ଆସେ, ହାୟ୍ ॥
ବାରି-ଝରା ବନେର ଗନ୍ଧ ନିୟ୍ା
ପରଶ-ହାରା ବରଣମାଲା ଗାଁଥେ ଆମାର ପ୍ରିୟ୍ା ।
ଆମାର ପ୍ରିୟ୍ା ଘନ ଶ୍ରାବଣଧାରାୟ୍
ଆକାଶ ଛେୟ୍େ ମନେର କଥା ହାରାୟ୍ ।
ଆମାର ପ୍ରିୟ୍ାର ଆଁଚଳ ଦୋଲେ
ନିବିଡ଼ ବନେର ଶ୍ୟାମଳ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସେ, ହାୟ୍ ॥

୨୫ ଅଗସ୍ଟ ୧୯୩୮ (1938)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୨୫: ଓଗୋ ସାଁଓତାଲି ଛେଲେ

ଓଗୋ ସାଁଓତାଲି ଛେଲେ,

ଶ୍ୟାମଲ ସଘନ ନବବରଷାର କିଶୋର ଦୂତ କି ଏଲେ ।

ଧାନେର କ୍ଷେତେର ପାରେ   ଶାଲେର ଛାୟାର ଧାରେ

ବାଁଶିର ସୁରେତେ ସୁଦୂର ଦୂରେତେ   ଚଲେଛ ହୃଦୟ ମେଲେ ॥

ପୁବଦିଗନ୍ତ ଦିଲ ତବ ଦେହେ ନୀଲିମଲେଖା,

ପୀତ ଧଡ଼ାଟିତେ ଅରୁଣରେଖା,

କେୟାଫୁଲଖାନି   କବେ ତୁଲେ ଆନି

ଦ୍ୱାରେ ମୋର ରେଖେ ଗେଲେ ॥

ଆମାର ଗାନେର ହଂସବଲାକାପାଁତି

ବାଦଲ-ଦିନେର ତୋମାର ମନେର ସାଥି ।

ଝଡ଼େ ଚଞ୍ଚଲ ତମାଲବନେର ପ୍ରାଣେ

ତୋମାତେ ଆମାତେ ମିଲିୟାଛି ଏକଖାନେ,

ମେଘେର ଛାୟାୟ ଚଲିୟାଛି ଛାୟା ଫେଲେ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୬) ତେ ତଫାତ:

୧୦ ଲାଇନେ 'ବାଦଲ-ଦିନେର ତୋମାର ମନେର ସାଥି'

⟹ 'ବାଦଲ ଦିନେର ତୋମାର ମନେର ସାଥୀ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୭: ବାଦଲ-ଦିନେର ପ୍ରଥମ କଦମ ଫୁଲ

ବାଦଲ-ଦିନେର ପ୍ରଥମ କଦମ ଫୁଲ କରେଛ ଦାନ,
ଆମି ଦିତେ ଏସେଛି ଶ୍ରାବଣେର ଗାନ ॥
ମେଘେର ଛାୟାୟ ଅନ୍ଧକାରେ ରେଖେଛି ଢେକେ ତାରେ
ଏଇ-ଯେ ଆମାର ସୁରେର କ୍ଷେତେର ପ୍ରଥମ ସୋନାର ଧାନ ॥
ଆଜ ଏନେ ଦିଲେ, ହୟତୋ ଦିବେ ନା କାଲ–
ରିକ୍ତ ହବେ ଯେ ତୋମାର ଫୁଲେର ଡାଲ ।
ଏ ଗାନ ଆମାର ଶ୍ରାବଣେ ଶ୍ରାବଣେ ତବ ବିସ୍ମୃତିସ୍ରୋତେର ପ୍ଲାବନେ
ଫିରିୟା ଫିରିୟା ଆସିବେ ତରଣୀ ବହି ତବ ସମ୍ମାନ ॥

୩୦ ଜୁଲାଇ ୧୯୩୯ (1939)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୭: ଆଜି ତୋମାୟ୍ ଆବାର ଚାଇ ଶୁନାବାରେ

ଆଜି ତୋମାୟ୍ ଆବାର ଚାଇ ଶୁନାବାରେ
ଯେ କଥା ଶୁନାୟେଛି ବାରେ ବାରେ ॥
ଆମାର ପରାନେ ଆଜି ଯେ ବାଣୀ ଉଠିଛେ ବାଜି
ଅବିରାମ ବର୍ଷଣଧାରେ ॥
କାରଣ ଶୁଧାୟୋ ନା, ଅର୍ଥ ନାହି ତାର,
ସୁରେର ସଙ୍କେତ ଜାଗେ ପୁଞ୍ଜିତ ବେଦନାର ।
ସ୍ୱପ୍ନେ ଯେ ବାଣୀ ମନେ ମନେ ଧ୍ୱନିୟା ଉଠେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ
କାନେ କାନେ ଗୁଞ୍ଜରିବ ତାଇ
ବାଦଲେର ଅନ୍ଧକାରେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୬୮: ଏସୋ ଗୋ, ଜ୍ବେଲେ ଦିୟେ ଯାଓ

ଏସୋ ଗୋ, ଜ୍ବେଲେ ଦିୟେ ଯାଓ ପ୍ରଦୀପଖାନି
ବିଜନ ଘରେର କୋଣେ, ଏସୋ ଗୋ ।
ନାମିଲ ଶ୍ରାବଣସନ୍ଧ୍ୟା, କାଲୋ ଛାୟା ଘନାୟ ବନେ ବନେ ॥
ଆନୋ ବିସ୍ମୟ୍ ମମ ନିଭୃତ ପ୍ରତୀକ୍ଷାୟ୍ ଯୂଥୀମାଲିକାର ମୃଦୁ ଗନ୍ଧେ–
ନୀଳବସନ-ଅଞ୍ଚଳ-ଛାୟା
ସୁଖରଜନୀ-ସମ ମେଲୁକ ମନେ ॥
ହାରିୟେ ଗେଛେ ମୋର ବାଁଶି,
ଆମି କୋନ୍ ସୁରେ ଡାକି ତୋମାରେ ।
ପଥେ ଚେୟେ-ଥାକା ମୋର ଦୃଷ୍ଟିଖାନି
ଶୁନିତେ ପାଓ କି ତାହାର ବାଣୀ–
କମ୍ପିତ ବକ୍ଷେର ପରଶ ମେଲେ କି ସଜଲ ସମୀରଣେ ॥

୯ ଅଗସ୍ଟ ୧୯୩୯ (1939)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୯: ଆଜି ଝରো ঝরো ମୁଖର

ଆଜି ଝରো ঝরো ମୁଖର ବାଦରଦିନେ

ଜାନି ନେ, ଜାନି ନେ କିଛୁତେ କେନ ଯେ ମନ ଲାଗେ ନା ॥

ଏଇ ଚଞ୍ଚଳ ସଜଳ ପବନ-ବେଗେ ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତ ମେଘେ ମନ ଚାୟ୍

ମନ ଚାୟ୍ ଓଇ ବଲାକାର ପଥଖାନି ନିତେ ଚିନେ ॥

ମେଘମଲ୍ଲାରେ ସାରା ଦିନମାନ

ବାଜେ ଝରନାର ଗାନ ।

ମନ ହାରାବାର ଆଜି ବେଳା, ପଥ ଭୁଲିବାର ଖେଳା– ମନ ଚାୟ୍

ମନ ଚାୟ୍ ହୃଦୟ୍ ଜଡ଼ାତେ କାର ଚିରଋଣେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ପବନ-ବେଗେ ⟹ ପବନ ବେଗେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୩୦: ଶ୍ରାବଣେର ଗଗନେର ଗାୟ୍

ଶ୍ରାବଣେର ଗଗନେର ଗାୟ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଚମକିୟା ଯାୟ୍ ।
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଶର୍ବରୀ ଶିହରିୟା ଉଠେ, ହାୟ୍ ॥
ତେମନି ତୋମାର ବାଣୀ ମର୍ମତଳେ ଯାୟ୍ ହାନି ସଙ୍ଗୋପନେ,
ଧୈରଜ ଯାୟ୍ ଯେ ଟୁଟେ, ହାୟ୍ ॥
ଯେମନ ବରଷାଧାରାୟ୍ ଅରଣ୍ୟ ଆପନା ହାରାୟ୍ ବାରେ ବାରେ
ଘନ ରସ-ଆବରଣେ
ତେମନି ତୋମାର ସ୍ମୃତି ଢେକେ ଫେଲେ ମୋର ଗୀତି
ନିବିଡ଼ ଧାରେ ଆନନ୍ଦ-ବରିଷଣେ, ହାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୋପନେ ⟹ ସଂଗୋପନେ
୨, ୪, ୮ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ହାୟ୍' ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୩୧: ସ୍ୱପ୍ନେ ଆମାର ମନେ ହଲ

ସ୍ୱପ୍ନେ ଆମାର ମନେ ହଲ କଖନ ଘା ଦିଲେ ଆମାର ଦ୍ୱାରେ, ହାୟ୍ ।
ଆମି ଜାଗି ନାଇ ଜାଗି ନାଇ ଗୋ,
ତୁମି ମିଲାଲେ ଅନ୍ଧକାରେ, ହାୟ୍ ॥
ଅଚେତନ ମନୋ-ମାଝେ ତଖନ ରିମିଝିମି ଧ୍ୱନି ବାଜେ,
କାଁପିଲ ବନେର ଛାୟା ଝିଲ୍ଲିଝଙ୍କାରେ ।
ଆମି ଜାଗି ନାଇ ଜାଗି ନାଇ ଗୋ, ନଦୀ ବହିଲ ବନେର ପାରେ ॥
ପଥିକ ଏଲ ଦୁଇ ପ୍ରହରେ ପଥେର ଆହ୍ୱାନ ଆନି ଘରେ ।
ଶିୟରେ ନୀରବ ବୀଣା ବେଜେଛିଲ କି ଜାନି ନା–
ଜାଗି ନାଇ ଜାଗି ନାଇ ଗୋ,
ଘିରେଛିଲ ବନଗନ୍ଧ ଘୁମେର ଚାରି ଧାରେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାରେ ⟹ ଝଂକାରେ

୯ ଲାଇନେ 'ଜାଗି ନାଇ ଜାଗି ନାଇ' ⟹ 'ଆମି ଜାଗି ନାଇ ଜାଗି ନାଇ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୩୬: ଶେଷ ଗାନେରଇ ରେଶ ନିୟେ

ଶେଷ ଗାନେରଇ ରେଶ ନିୟେ ଯାଓ ଚଲେ,   ଶେଷ କଥା ଯାଓ ବ'ଲେ ।
ସମୟ୍ ପାବେ ନା ଆର୍,   ନାମିଛେ ଅନ୍ଧକାର୍,
ଗୋଧୂଲିତେ ଆଲୋ-ଆଁଧାରେ
ପଥିକ ଯେ ପଥ ଭୋଲେ ॥
ପଶ୍ଚିମଗଗନେ ଓଇ ଦେଖା ଯାୟ୍ ଶେଷ ରବିରେଖା,
ତମାଲ-ଅରଣ୍ୟେ ଓଇ ଶୁନି ଶେଷ କେକା ।
କେ ଆମାର ଅଭିସାରିକା ବୁଝି   ବାହିରିଲ ଅଜାନାରେ ଖୁଁଜି,
ଶେଷବାର ମୋର ଆଙିନାର ଦ୍ୱାର ଖୋଲେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୩୩: ଏସେଛିଲେ ତବୁ ଆସ ନାଇ

ଏସେଛିଲେ ତବୁ ଆସ ନାଇ   ଜାନାଯେ଼ ଗେଲେ
ସମୁଖେର ପଥ ଦିଯେ଼   ପଲାତକା ଛାଯ଼ା ଫେଲେ ॥
ତୋମାର ସେ ଉଦାସୀନତା   ସତ୍ୟ କିନା ଜାନି ନା ସେ,
ଚଞ୍ଚଲ ଚରଣ ଗେଲ ଘାସେ ଘାସେ   ବେଦନା ମେଲେ ॥
ତଖନ ପାତାଯ଼ ପାତାଯ଼   ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଝରେ ଜଲ,
ଶ୍ୟାମଲ ବନାନ୍ତଭୂମି   କରେ ଛଲୋଛଲ୍ ।
ତୁମି ଚଲେ ଗେଛ ଧୀରେ ଧୀରେ   ସିକ୍ତ ସମୀରେ,
ପିଛନେ ନୀପବୀଥିକାଯ଼ ରୌଦ୍ରଛାଯ଼ା ଯାଯ଼ ଖେଲେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୯) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ ଛଲୋଛଲ୍ ⟹ ଛଲଛଲ
୭ ଲାଇନେ 'ଧୀରେ ଧୀରେ' ⟹ 'ଧୀରେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୩୪: ଏସେଛିନୁ ଦ୍ୱାରେ ତବ

ଏସେଛିନୁ ଦ୍ୱାରେ ତବ ଶ୍ରାବଣରାତେ,
ପ୍ରଦୀପ ନିଭାଲେ କେନ ଅଞ୍ଚଲଘାତେ ॥
ଅନ୍ତରେ କାଲୋ ଛାୟା ପଡ଼େ ଆଁକା
ବିମୁଖ ମୁଖେର ଛବି ମନେ ରୟ ଢାକା,
ଦୁଃଖେର ସାଥି ତାରା ଫିରିଛେ ସାଥେ ॥
କେନ ଦିଲେ ନା ମାଧୁରୀକଣା, ହାୟ ରେ କୃପଣା ।
ଲାବଣ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ବିରାଜେ ଭୁବନମାଝେ,
ତାରି ଲିପି ଦିଲେ ନା ହାତେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୩୫: ନିବିଡ଼ ମେଘେର ଛାୟାୟ୍

ନିବିଡ଼ ମେଘେର ଛାୟାୟ୍ ମନ ଦିୟେଛି ମେଲେ,
ଓଗୋ ପ୍ରବାସିନୀ, ସ୍ୱପନେ ତବ
ତାହାର ବାରତା କି ପେଲେ ॥
ଆଜି ତରଙ୍ଗକଳକଲ୍ଲୋଲେ ଦକ୍ଷିଣସିନ୍ଧୁର କ୍ରନ୍ଦନଧ୍ୱନି
ଆନେ ବହିୟା କାହାର ବିରହ ॥
ଲୁପ୍ତ ତାରାର ପଥେ ଚଲେ କାହାର ସୁଦୂର ସ୍ମୃତି
ନିଶୀଥରାତେର ରାଗିଣୀ ବହି ।
ନିଦ୍ରାବିହୀନ ବ୍ୟଥିତ ହୃଦୟ୍
ବ୍ୟର୍ଥ ଶୂନ୍ୟେ ତାକାୟେ ରହେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୩୭: ଆମାର ଯେ ଦିନ ଭେସେ ଗେଛେ

ଆମାର ଯେ ଦିନ ଭେସେ ଗେଛେ ଚୋଖେର ଜଲେ
ତାରି ଛାୟା ପଡ଼େଛେ ଶ୍ରାବଣଗଗନତଲେ ॥
ସେ ଦିନ ଯେ ରାଗିଣୀ ଗେଛେ ଥେମେ, ଅତଲ ବିରହେ ନେମେ ଗେଛେ ଥେମେ,
ଆଜି ପୁବେର ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ
କାଁପନ ଭେସେ ଚଲେ ॥
ନିବିଡ଼ ସୁଖେ ମଧୁର ଦୁଖେ ଜଡ଼ିତ ଛିଲ ସେଇ ଦିନ–
ଦୁଇ ତାରେ ଜୀବନେର ବାଁଧା ଛିଲ ବୀଣ ।
ତାର ଛିଁଡ଼େ ଗେଛେ କବେ ଏକ ଦିନ କୋନ୍ ହାହାରବେ,
ସୁର ହାରାୟେ ଗେଲ ପଲେ ପଲେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ଗେଛେ ଥେମେ' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୩୭: ପାଗଲା ହାଓୟାର ବାଦଲ-ଦିନେ

ପାଗଲା ହାଓୟାର ବାଦଲ-ଦିନେ
ପାଗଲ ଆମାର ମନ୍ ଜେଗେ ଓଠେ ॥
ଚେନାଶୋନାର କୋନ୍ ବାଇରେ ଯେଖାନେ ପଥ ନାଇ ନାଇ ରେ
ସେଖାନେ ଅକାରଣେ ଯାୟ୍ ଛୁଟେ ॥
ଘରେର ମୁଖେ ଆର କି ରେ କୋନୋ ଦିନ ସେ ଯାବେ ଫିରେ ।
ଯାବେ ନା, ଯାବେ ନା–
ଦେୟାଲ ଯତ ସବ ଗେଲ ଟୁଟେ ॥
ବୃଷ୍ଟି-ନେଶା-ଭରା ସନ୍ଧ୍ୟାବେଲା କୋନ୍ ବଲରାମେର ଆମି ଚେଲା,
ଆମାର ସ୍ୱପ୍ନ ଘିରେ ନାଚେ ମାତାଲ ଜୁଟେ–
ଯତ ମାତାଲ ଜୁଟେ ।
ଯା ନା ଚାଇବାର ତାଇ ଆଜି ଚାଇ ଗୋ,
ଯା ନା ପାଇବାର ତାଇ କୋଥା ପାଇ ଗୋ ।
ପାବ ନା, ପାବ ନା,
ମରି ଅସମ୍ଭବେର ପାୟ୍ େ ମାଥା କୁଟେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ଦେୟାଲ ଯତ' ⟹ 'ତାର ଦେୟାଲ ଯତ'
୧୦ ଲାଇନେର 'ଯତ ମାତାଲ ଜୁଟେ' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୩୮: ଆଜି ମେଘ କେଟେ ଗେଛେ

ଆଜି ମେଘ କେଟେ ଗେଛେ ସକାଳବେଳାୟ୍,
ଏସୋ ଏସୋ ଏସୋ ତୋମାର ହାସିମୁଖେ–
ଏସୋ ଆମାର ଅଳସ ଦିନେର ଖେଳାୟ୍ ॥
ସ୍ୱପ୍ନ ଯତ ଜମେଛିଲ ଆଶା-ନିରାଶାୟ୍
ତରୁଣ ପ୍ରାଣେର ବିଫଲ ଭାଲୋବାସାୟ୍
ଦିବ ଅକୂଲ-ପାନେ ଭାସାୟେ୍ ଭାଁଟାର ଗାଙେର ଭେଳାୟ୍ ।
ଦୁଃଖସୁଖେର ବାଁଧନ ତାରି ଗ୍ରନ୍ଥି ଦିବ ଖୁଲେ,
ଆଜି କ୍ଷଣେକ-ତରେ ମୋରା ରବ ଆପନ ଭୁଲେ ।
ଯେ ଗାନ ହୟ୍ ନି ଗାଓୟା ଯେ ଦାନ ହୟ୍ ନି ପାଓୟା–
ଆଜି ପୁରବ-ହାଓୟାୟ୍ ତାରି ପରିତାପ
ଉଡ଼ାବ ଅବହେଳାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୩୯: ସଘନ ଗହନ ରାତ୍ରି

ସଘନ ଗହନ ରାତ୍ରି, ଝରିଛେ ଶ୍ରାବଣଧାରା–
ଅନ୍ଧ ବିଭାବରୀ ସଙ୍ଗପରଶହାରା ॥
ଚେୟେ୍ ଥାକି ଯେ ଶୂନ୍ୟେ ଅନ୍ୟମନେ
ସେଥାୟ୍ ବିରହିଣୀର ଅଶ୍ରୁ ହରଣ କରେଛେ ଓଇ ତାରା ॥
ଅଶତ୍ଥପଲ୍ଲବେ ବୃଷ୍ଟି ଝରିୟା ମର୍ମରଶବ୍ଦେ
ନିଶୀଥେର ଅନିଦ୍ରା ଦେୟ୍ ଯେ ଭରିୟା ।
ମାୟାଲୋକ ହତେ ଛାୟାତରଣୀ
ଭାସାୟ୍ ସ୍ୱପ୍ନପାରାବାରେ–
ନାହି ତାର କିନାରା ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୪୦: ଓଗୋ ତୁମି ପଞ୍ଚଦଶୀ

ଓଗୋ ତୁମି ପଞ୍ଚଦଶୀ,
ପୌଁଛିଲେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାତେ ।
ମୃଦୁସ୍ମିତ ସ୍ୱପ୍ନେର ଆଭାସ ତବ ବିହ୍ୱଳ ରାତେ ॥
କ୍ୱଚିତ୍ ଜାଗରିତ ବିହଙ୍ଗକାକଳୀ
ତବ ନବଯୌବନେ ଉଠିଛେ ଆକୁଳି କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ।
ପ୍ରଥମ ଆଷାଢ଼େର କେତକୀସୌରଭ ତବ ନିଦ୍ରାତେ ॥
ଯେନ ଅରଣ୍ୟମର୍ମର
ଗୁଞ୍ଜରି ଉଠେ ତବ ବକ୍ଷେ ଥରଥର ।
ଅକାରଣ ବେଦନାର ଛାୟା ଘନାୟ ମନେର ଦିଗନ୍ତେ,
ଛଲୋଛଲୋ ଜଳ ଏନେ ଦେୟ ତବ ନୟନପାତେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ 'ପୌଁଛିଲେ' ⟹ 'ତୁମି ପୌଁଛିଲେ'

୪ ଲାଇନେ କାକଳୀ ⟹ କାକଳି

୮ ଲାଇନେ ' ବକ୍ଷେ ଥରଥର' ⟹ 'ବକ୍ଷ ଥରଥର'

ଶେଷ ଲାଇନେ ଛଲୋଛଲୋ ⟹ ଛଲଛଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୪୧: ଆଜି ଶରତତପନେ

ଆଜି ଶରତତପନେ ପ୍ରଭାତସ୍ୱପନେ କୀ ଜାନି ପରାନ କୀ ଯେ ଚାୟ୍ ।
ଓଇ ଶେଫାଲିର ଶାଖେ କୀ ବଲିୟା ଡାକେ ବିହଗ ବିହଗୀ କୀ ଯେ ଗାୟ୍ ଗୋ ॥
ଆଜି ମଧୁର ବାତାସେ ହୃଦୟ୍ ଉଦାସେ, ରହେ ନା ଆବାସେ ମନ ହାୟ୍–
କୋନ୍ କୁସୁମେର ଆଶେ କୋନ୍ ଫୁଲବାସେ ସୁନୀଲ ଆକାଶେ ମନ ଧାୟ୍ ଗୋ ।

ଆଜି କେ ଯେନ ଗୋ ନାଇ, ଏ ପ୍ରଭାତେ ତାଇ ଜୀବନ ବିଫଳ ହୟ୍ ଗୋ–
ତାଇ ଚାରି ଦିକେ ଚାୟ୍, ମନ କେଁଦେ ଗାୟ୍ 'ଏ ନହେ, ଏ ନହେ, ନୟ୍ ଗୋ' ।
କୋନ୍ ସ୍ୱପନେର ଦେଶେ ଆଛେ ଏଲୋକେଶେ କୋନ୍ ଛାୟାମୟୀ ଅମରାୟ୍ ।
ଆଜି କୋନ୍ ଉପବନେ, ବିରହବେଦନେ ଆମାରି କାରଣେ କେଁଦେ ଯାୟ୍ ଗୋ ॥

ଆଜି ଯଦି ଗାଁଥି ଗାନ ଅଥିରପରାନ, ସେ ଗାନ ଶୁନାବ କାରେ ଆର ।
ଆଜି ଯଦି ଗାଁଥି ମାଳା ଲୟେ ଫୁଲଡାଲା, କାହାରେ ପରାବ ଫୁଲହାର ॥
ଆମି ଆମାର ଏ ପ୍ରାଣ ଯଦି କରି ଦାନ, ଦିବ ପ୍ରାଣ ତବେ କାର ପାୟ୍ ।
ସଦା ଭୟ୍ ହୟ୍ ମନେ ପାଛେ ଅଯତନେ ମନେ ମନେ କେହ ବ୍ୟଥା ପାୟ୍ ଗୋ ॥

୧୨୯୩ (1886)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨, ୪, ୮, ୧୨ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ଗୋ' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୪୭: ମେଘେର କୋଲେ ରୋଦ ହେସେଛେ

ମେଘେର କୋଲେ ରୋଦ ହେସେଛେ, ବାଦଲ ଗେଛେ ଟୁଟି । ଆହା, ହାହା,ହା ।

ଆଜ ଆମାଦେର ଛୁଟି ଓ ଭାଇ, ଆଜ ଆମାଦେର ଛୁଟି । ଆହା, ହାହା, ହା ।

କୀ କରି ଆଜ ଭେବେ ନା ପାଇ, ପଥ ହାରିୟେ କୋନ୍ ବନେ ଯାଇ,

କୋନ୍ ମାଠେ ଯେ ଛୁଟେ ବେଡ଼ାଇ ସକଲ ଛେଲେ ଜୁଟି । ଆହା, ହାହା, ହା ।

କେୟା-ପାତାର ନୌକୋ ଗଡ଼େ ସାଜିୟେ ଦେବ ଫୁଲେ–

ତାଲଦିଘିତେ ଭାସିୟେ ଦେବ, ଚଲବେ ଦୁଲେ ଦୁଲେ ।

ରାଖାଲ ଛେଲେର ସଙ୍ଗେ ଧେନୁ ଚରାବ ଆଜ ବାଜିୟେ ବେଣୁ,

ମାଖବ ଗାୟେ ଫୁଲେର ରେଣୁ ଚାଁପାର ବନେ ଲୁଟି । ଆହା, ହାହା, ହା ।

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୧୫ (1908)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪/୭) ତେ ତଫାତ:
୧, ୨, ୪, ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଆହା, ହାହା, ହା' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୪୩: ଆଜ ଧାନେର କ୍ଷେତେ ରୌଦ୍ରଛାୟାୟ୍

ଆଜ ଧାନେର କ୍ଷେତେ ରୌଦ୍ରଛାୟାୟ୍ ଲୁକୋଚୁରି ଖେଲା ରେ ଭାଇ, ଲୁକୋଚୁରି ଖେଲା–
ନୀଲ ଆକାଶେ କେ ଭାସାଲେ ସାଦା ମେଘେର ଭେଲା ରେ ଭାଇ– ଲୁକୋଚୁରି ଖେଲା ।
ଆଜ ଭ୍ରମର ଭୋଲେ ମଧୁ ଖେତେ– ଉଡ଼େ ବେଡ଼ାୟ୍ ଆଲୋୟ୍ ମେତେ,
ଆଜ କିସେର ତରେ ନଦୀର ଚରେ ଚଖା-ଚଖୀର ମେଲା ॥
ଓରେ, ଯାବ ନା ଆଜ ଘରେ ରେ ଭାଇ, ଯାବ ନା ଆଜ ଘରେ ।
ଓରେ, ଆକାଶ ଭେଙେ ବାହିରକେ ଆଜ ନେବ ରେ ଲୁଟ କ'ରେ ॥
ଯେନ ଜୋୟାର-ଜଲେ ଫେନାର ରାଶି ବାତାସେ ଆଜ ଛୁଟଛେ ହାସି,
ଆଜ ବିନା କାଜେ ବାଜିୟେ ବାଁଶି କାଟବେ ସକଲ ବେଲା ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୧୫ (1908)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪/୭) ତେ ତଫାତ:
୧, ୨ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ରେ ଭାଇ, ଲୁକୋଚୁରି ଖେଲା' ନେଇ ।
୪ ଲାଇନେ ଚଖା-ଚଖୀର ⟹ ଚଖା-ଚଖିର
୬ ଲାଇନେ ଲୁଟ ⟹ ଲୁଠ

ସୂଚୀ
contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୪୪: ଆମରା ବେଁଧେଛି କାଶେର ଗୁଚ୍ଛ

ଆମରା ବେଁଧେଛି କାଶେର ଗୁଚ୍ଛ, ଆମରା ଗେଁଥେଛି ଶେଫାଲିମାଲା–
ନବୀନ ଧାନେର ମଞ୍ଜରୀ ଦିୟେ ସାଜିୟେ ଏନେଛି ଡାଲା ॥
ଏସୋ ଗୋ ଶାରଦଲକ୍ଷ୍ମୀ, ତୋମାର ଶୁଭ୍ର ମେଘେର ରଥେ,
ଏସୋ ନିର୍ମଳ ନୀଲପଥେ,
ଏସୋ ଧୌତ ଶ୍ୟାମଲ ଆଲୋ-ଝଲମଲ ବନଗିରିପର୍ବତେ–
ଏସୋ ମୁକୁଟେ ପରିୟା ଶ୍ୱେତଶତଦଲ ଶୀତଲ-ଶିଶିର-ଢାଲା ॥
ଝରା ମାଲତୀର ଫୁଲେ
ଆସନ ବିଛାନୋ ନିଭୃତ କୁଞ୍ଜେ ଭରା ଗଙ୍ଗାର କୂଲେ
ଫିରିଛେ ମରାଲ ଡାନା ପାତିବାରେ ତୋମାର ଚରଣମୂଲେ ।
ଗୁଞ୍ଜରତାନ ତୁଲିୟୋ ତୋମାର ସୋନାର ବୀଣାର ତାରେ
ମୃଦୁମଧୁ ଝଙ୍କାରେ,
ହାସି-ଢାଲା ସୁର ଗଲିୟା ପଡ଼ିବେ କ୍ଷଣିକ ଅଶ୍ରୁଧାରେ ।
ରହିୟା ରହିୟା ଯେ ପରଶମଣି ଝଲକେ ଅଲକକୋଣେ
ପଲକେର ତରେ ସକରୁଣ କରେ ବୁଲାୟୋ ବୁଲାୟୋ ମନେ–
ସୋନା ହୟେ ଯାବେ ସକଲ ଭାବନା, ଆଁଧାର ହଇବେ ଆଲା ॥

୩ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୫ (1908)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୧ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାରେ ⟹ ଝଂକାରେ

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୪୫: ଅମଳ ଧବଳ ପାଲେ ଲେଗେଛେ

ଅମଳ ଧବଳ ପାଲେ ଲେଗେଛେ ମନ୍ଦ ମଧୁର ହାଓୟା–
ଦେଖି ନାଇ କଭୁ ଦେଖି ନାଇ ଏମନ ତରଣୀ ବାଓୟା ॥
କୋନ୍ ସାଗରେର ପାର ହତେ ଆନେ କୋନ୍ ସୁଦୂରେର ଧନ–
ଭେସେ ଯେତେ ଚାୟ ମନ,
ଫେଲେ ଯେତେ ଚାୟ ଏଇ କିନାରାୟ ସବ ଚାଓୟା ସବ ପାଓୟା ॥
ପିଛନେ ଝରିଛେ ଝରୋ ଝରୋ ଜଲ, ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଦେୟା ଡାକେ,
ମୁଖେ ଏସେ ପଡ଼େ ଅରୁଣକିରଣ ଛିନ୍ନ ମେଘେର ଫାଁକେ ।
ଓଗୋ କାଣ୍ଡାରୀ, କେ ଗୋ ତୁମି, କାର ହାସିକାନ୍ନାର ଧନ
ଭେବେ ମରେ ମୋର ମନ–
କୋନ୍ ସୁରେ ଆଜ ବାଁଧିବେ ଯନ୍ତ୍ର, କୀ ମନ୍ତ୍ର ହବେ ଗାଓୟା ॥

୩ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୫ (1908)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:

୬ ଲାଇନେ ଝରୋ ଝରୋ ⟹ ଝର ଝର

୮ ଲାଇନେ ';' ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୪୭: ଆମାର ନୟନ-ଭୁଲାନୋ ଏଲେ

ଆମାର ନୟନ-ଭୁଲାନୋ ଏଲେ,
ଆମି କୀ ହେରିଲାମ ହୃଦୟ ମେଲେ ॥
ଶିଉଲିତଲାର ପାଶେ ପାଶେ ଝରା ଫୁଲେର ରାଶେ ରାଶେ
ଶିଶିର-ଭେଜା ଘାସେ ଘାସେ ଅରୁଣରାଙା ଚରଣ ଫେଲେ
ନୟନ-ଭୁଲାନୋ ଏଲେ ॥
ଆଲୋଛାୟାର ଆଁଚଲଖାନି ଲୁଟିୟେ ପଡ଼େ ବନେ ବନେ,
ଫୁଲଗୁଲି ଓଇ ମୁଖେ ଚେୟେ କୀ କଥା କୟ ମନେ ମନେ ॥
ତୋମାୟ ମୋରା କରବ ବରଣ, ମୁଖେର ଢାକା କରୋ ହରଣ,
ଓଇଟୁକୁ ଓଇ ମେଘାବରଣ ଦୁ ହାତ ଦିୟେ ଫେଲୋ ଠେଲେ ॥
ବନଦେବୀର ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ଶୁନି ଗଭୀର ଶଙ୍ଖଧ୍ୱନି,
ଆକାଶବୀଣାର ତାରେ ତାରେ ଜାଗେ ତୋମାର ଆଗମନୀ ।
କୋଥାୟ ସୋନାର ନୂପୁର ବାଜେ, ବୁଝି ଆମାର ହିୟାର ମାଝେ
ସକଳ ଭାବେ ସକଳ କାଜେ ପାଷାଣ-ଗାଲା ସୁଧା ଢେଲେ–
ନୟନ-ଭୁଲାନୋ ଏଲେ ॥

୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୫ (1908)

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୯୪୭: ଶିଉଲି ଫୁଲ ଶିଉଲି ଫୁଲ

ଶିଉଲି ଫୁଲ, ଶିଉଲି ଫୁଲ, କେମନ ଭୁଲ, ଏମନ ଭୁଲ ॥
ରାତେର ବାୟ୍ କୋନ୍ ମାୟାୟ୍ ଆନିଲ ହାୟ୍ ବନଛାୟାୟ୍,
ଭୋରବେଲାୟ୍ ବାରେ ବାରେଇ ଫିରିବାରେ ହଲି ବ୍ୟାକୁଲ ॥
କେନ ରେ ତୁଇ ଉନ୍ମନା! ନୟନେ ତୋର ହିମକଣା।
କୋନ୍ ଭାଷାୟ୍ ଚାସ ବିଦାୟ୍, ଗନ୍ଧ ତୋର କୀ ଜାନାୟ୍–
ସଙ୍ଗେ ହାୟ୍ ପଲେ ପଲେଇ ଦଲେ ଦଲେ ଯାୟ୍ ବକୁଲ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୪ (1927)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୪୮: ଶରତେ ଆଜ କୋନ୍ ଅତିଥି

ଶରତେ ଆଜ କୋନ୍ ଅତିଥି ଏଲ ପ୍ରାଣେର ଦ୍ୱାରେ ।
ଆନନ୍ଦଗାନ ଗା ରେ ହୃଦୟ୍, ଆନନ୍ଦଗାନ ଗା ରେ ॥
ନୀଲ ଆକାଶେର ନୀରବ କଥା ଶିଶିର-ଭେଜା ବ୍ୟାକୁଳତା
ବେଜେ ଉଠୁକ ଆଜି ତୋମାର ବୀଣାର ତାରେ ତାରେ ॥
ଶସ୍ୟକ୍ଷେତେର ସୋନାର ଗାନେ ଯୋଗ ଦେ ରେ ଆଜ ସମାନ ତାନେ,
ଭାସିୟେ ଦେ ସୁର ଭରା ନଦୀର ଅମଳ ଜଳଧାରେ ।
ଯେ ଏସେଛେ ତାହାର ମୁଖେ ଦେଖ୍ ରେ ଚେୟେ ଗଭୀର ସୁଖେ,
ଦୁୟାର ଖୁଲେ ତାହାର ସାଥେ ବାହିର ହୟେ ଯା ରେ ॥

୧୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୬ (1909)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୪୯: ଆଜ ପ୍ରଥମ ଫୁଲେର ପାବ

ଆଜ ପ୍ରଥମ ଫୁଲେର ପାବ ପ୍ରସାଦଖାନି, ତାଇ ଭୋରେ ଉଠେଛି ।
ଆଜ ଶୁନତେ ପାବ ପ୍ରଥମ ଆଲୋର ବାଣୀ, ତାଇ ବାଇରେ ଛୁଟେଛି ॥
ଏଇ ହଲ ମୋଦେର ପାଓୟା, ତାଇ ଧରେଛି ଗାନ-ଗାଓୟା,
ଆଜ ଲୁଟିୟେ ହିରଣ-କିରଣ-ପଦ୍ମଦଳେ ସୋନାର ରେଣୁ ଲୁଟେଛି ॥
ଆଜ ପାରୁଲଦିଦିର ବନେ ମୋରା ଚଲବ ନିମନ୍ତ୍ରଣେ,
ଚାଁପା-ଭାୟେର ଶାଖା-ଛାୟେର ତଲେ ମୋରା ସବାଇ ଜୁଟେଛି ।
ଆଜ ମନେର ମଧ୍ୟେ ଛେୟେ ସୁନୀଲ ଆକାଶ ଓଠେ ଗେୟେ,
ଆଜ ସକାଲବେଲାୟ ଛେଲେଖେଲାର ଛଲେ ସକଲ ଶିକଲ ଟୁଟେଛି ।

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪।୭) ତେ ତଫାତ:

୬ ଲାଇନେ 'ଚାଁପା-ଭାୟେର ଶାଖା-ଛାୟେର'

⟹ 'ଆଜ ଚାଁପା-ଭାୟେର ଶାଖା-ଛାୟେର'

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୯୫୦: ଓଗୋ ଶେଫାଲିବନେର

ଓଗୋ ଶେଫାଲିବନେର ମନେର କାମନା,
କେନ ସୁଦୂର ଗଗନେ ଗଗନେ
ଆଛ ମିଲାୟେ ପବନେ ପବନେ ।
କେନ କିରଣେ କିରଣେ ଝଲିୟା
ଯାଓ ଶିଶିରେ ଶିଶିରେ ଗଲିୟା ।
କେନ ଚପଲ ଆଲୋତେ ଛାୟାତେ
ଆଛ ଲୁକାୟେ ଆପନ ମାୟାତେ ।
ତୁମି ମୁରତି ଧରିୟା ଚକିତେ ନାମୋ-ନା,
ଓଗୋ ଶେଫାଲିବନେର ମନେର କାମନା ॥

ଆଜି ମାଠେ ମାଠେ ଚଲୋ ବିହରି,
ତୃଣ ଉଠୁକ ଶିହରି ଶିହରି ।
ନାମୋ ତାଲପଲ୍ଲବବୀଜନେ,
ନାମୋ ଜଲେ ଛାୟାଛବିସୃଜନେ ।
ଏସୋ ସୌରଭ ଭରି ଆଁଚଲେ,
ଆଁଖି ଆଁକିୟା ସୁନୀଲ କାଜଲେ ।
ମମ ଚୋଖେର ସମୁଖେ କ୍ଷଣେକ ଥାମୋ-ନା,
ଓଗୋ ଶେଫାଲିବନେର ମନେର କାମନା ॥

ଓଗୋ ସୋନାର ସ୍ୱପନ, ସାଧେର ସାଧନା,
କତ ଆକୁଲ ହାସି ଓ ରୋଦନେ,
ରାତେ ଦିବସେ ସ୍ୱପନେ ବୋଧନେ,
ଜ୍ୱାଲି ଜୋନାକି ପ୍ରଦୀପମାଲିକା,
ଭରି ନିଶୀଥତିମିରଥାଲିକା,
ପ୍ରାତେ କୁସୁମେର ସାଜି ସାଜାୟେ,
ସାଁଝେ ଝିଲ୍ଲି-ଝାଁଝର ବାଜାୟେ,
କତ କରେଛେ ତୋମାର ସ୍ତୁତି-ଆରାଧନା,
ଓଗୋ ସୋନାର ସ୍ୱପନ, ସାଧେର ସାଧନା ॥

ଓଇ ବସେଛ ଶୁଭ୍ର ଆସନେ
ଆଜି ନିଖିଲେର ସମ୍ଭାଷଣେ ।
ଆହା ଶ୍ୱେତଚନ୍ଦନତିଲକେ
ଆଜି ତୋମାରେ ସାଜାୟେ ଦିଲ କେ ।
ଆହା ବରିଲ ତୋମାରେ କେ ଆଜି
ତାର ଦୁଃଖଶୟନ ତେୟାଜି–
ତୁମି ଘୁଚାଲେ କାହାର ବିରହକାଁଦନା,
ଓଗୋ ସୋନାର ସ୍ୱପନ, ସାଧେର ସାଧନା ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ସ୍ତବକ ୨ ଲାଇନେ ସମ୍ଭାଷଣେ ⟹ ସମ୍ଭାଷଣେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୫୧: ଶରତ-ଆଲୋର କମଲବନେ

ଶରତ-ଆଲୋର କମଲବନେ

ବାହିର ହୟେ ବିହାର କରେ   ଯେ ଛିଲ ମୋର ମନେ ମନେ ॥

ତାରି ସୋନାର କାଁକନ ବାଜେ   ଆଜି ପ୍ରଭାତକିରଣ-ମାଝେ,

ହାଓୟାୟ କାଁପେ ଆଁଚଲଖାନି– ଛଡ଼ାୟ ଛାୟା କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ॥

ଆକୁଲ କେଶେର ପରିମଳେ

ଶିଉଲିବନେର ଉଦାସ ବାୟୁ ପଡ଼େ ଥାକେ ତରୁତଲେ ।

ହୃଦୟମାଝେ ହୃଦୟ ଦୁଲାୟ,   ବାହିରେ ସେ ଭୁବନ ଭୁଲାୟ–

ଆଜି ସେ ତାର ଚୋଖେର ଚାଓୟା   ଛଡ଼ିୟେ ଦିଲ ନୀଲ ଗଗନେ ॥

୧୧ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ଶରତ-ଆଲୋର ⟹ ଶରତ୍-ଆଲୋର

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୫୬: ତୋମାର ମୋହନ ରୂପେ

ତୋମାର ମୋହନ ରୂପେ କେ ରୟ୍ ଭୁଲେ ।

ଜାନି ନା କି ମରଣ ନାଚେ, ନାଚେ ଗୋ ଔଇ ଚରଣମୂଲେ ॥

ଶରତ୍-ଆଲୋର ଆଁଚଲ ଟୁଟେ କିସେର ଝଲକ ନେଚେ ଉଠେ,

ଝଡ଼ ଏନେଛ ଏଲୋଚୁଲେ ॥

କାଁପନ ଧରେ ବାତାସେତେ–

ପାକା ଧାନେର ତରାସ ଲାଗେ, ଶିଉରେ ଓଠେ ଭରା କ୍ଷେତେ ।

ଜାନି ଗୋ ଆଜ ହାହାରବେ ତୋମାର ପୂଜା ସାରା ହବେ

ନିଖିଲ ଅଶ୍ରୁ-ସାଗର-କୂଲେ ॥

୧୧ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

    contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୫୩: ଶରତ୍, ତୋମାର ଅରୁଣ ଆଲୋର

ଶରତ୍, ତୋମାର ଅରୁଣ ଆଲୋର ଅଞ୍ଜଲି ।
ଛଡ଼ିୟେ ଗେଲ ଛାପିୟେ ମୋହନ ଅଙ୍ଗୁଲି ॥
ଶରତ୍, ତୋମାର ଶିଶିର-ଧୋଓୟା କୁନ୍ତଲେ
ବନେର-ପଥେ-ଲୁଟିୟେ-ପଡ଼ା ଅଞ୍ଚଲେ
ଆଜ ପ୍ରଭାତେର ହୃଦୟ୍ ଓଠେ ଚଞ୍ଚଲି ॥
ମାନିକ-ଗାଁଥା ଓଇ-ଯେ ତୋମାର କଙ୍କଣେ
ଝିଲିକ ଲାଗାୟ୍ ତୋମାର ଶ୍ୟାମଲ ଅଙ୍ଗନେ ।
କୁଞ୍ଜଛାୟା ଗୁଞ୍ଜରଣେର ସଙ୍ଗୀତେ
ଓଡ଼ନା ଓଡ଼ାୟ୍ ଏକି ନାଚେର ଭଙ୍ଗୀତେ,
ଶିଉଲିବନେର ବୁକ ଯେ ଓଠେ ଆନ୍ଦୋଲି ॥

୨୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୨୧ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଶିଶିର-ଧୋଓୟା ⟹ ଶିଶିର-ଧୋୟା
୮ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତେ ⟹ ସଂଗୀତେ
୯ ଲାଇନେ ଏକି ⟹ ଏ କୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୫୪: ତୋମରା ଯା ବଲୋ ତାଇ ବଲୋ

ତୋମରା ଯା ବଲୋ ତାଇ ବଲୋ, ଆମାର ଲାଗେ ନା ମନେ ।
ଆମାର ଯାୟ୍ ବେଲା, ବୟେ୍ ଯାୟ୍ ବେଲା କେମନ ବିନା କାରଣେ ॥
ଏଇ ପାଗଲ ହାଓୟା କୀ ଗାନ-ଗାଓୟା
ଛଡ଼ିୟେ୍ ଦିୟେ୍ ଗେଲ ଆଜି ସୁନୀଲ ଗଗନେ ॥
ସେ ଗାନ ଆମାର ଲାଗଲ ଯେ ଗୋ ଲାଗଲ ମନେ,
ଆମି କିସେର ମଧୁ ଖୁଁଜେ ବେଡ଼ାଇ ଭ୍ରମରଗୁଞ୍ଜନେ ।
ଓଇ ଆକାଶ-ଛାଓୟା କାହାର ଚାଓୟା
ଏମନ କ'ରେ ଲାଗେ ଆଜି ଆମାର ନୟନେ ॥

୧୩୨୮ (1921)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ସୁନୀଲ ଗଗନେ' ⟹ 'ଶରତ୍ ଗଗନେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୫୫: କୋନ୍ ଖେପା ଶ୍ରାବଣ ଛୁଟେ

କୋନ୍ ଖେପା ଶ୍ରାବଣ ଛୁଟେ ଏଲ ଆଶ୍ୱିନେରଇ ଆଙିନାୟ୍ ।
ଦୁଲିୟେ୍ ଜଟା ଘନଘଟା ପାଗଲ ହାଓୟାର ଗାନ ସେ ଗାୟ୍ ॥
ମାଠେ ମାଠେ ପୁଲକ ଲାଗେ ଛାୟାନଟେର ନୃତ୍ୟରାଗେ,
ଶରତ୍-ରବିର ସୋନାର ଆଲୋ ଉଦାସ ହୟେ୍ ମିଲିୟେ୍ ଯାୟ୍;
କୀ କଥା ସେ ବଲତେ ଏଲ ଭରା କ୍ଷେତେର କାନେ କାନେ
ଲୁଟିୟେ୍-ପଡ଼ା କିସେର କାଁଦନ ଉଠେଛେ ଆଜ ନବୀନ ଧାନେ ।
ମେଘେ ଅଧୀର ଆକାଶ କେନ ଡାନା-ମେଲା ଗରୁଡ଼ ଯେନ–
ପଥ-ଭୋଲା ଏକ ପଥିକ ଏସେ ପଥେର ବେଦନ ଆନଲ ଧରାୟ୍ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୨୨ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ଖେପା ⟹ ଖ୍ୟାପା

୪ ଲାଇନେ ‘;’ ⟹ ‘ ।’

ଶେଷ ଲାଇନେ ‘ଏକ ପଥିକ’ ⟹ ‘ଏଇ ପଥିକ’

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୫୭: ଆକାଶ ହତେ ଖସଲ ତାରା

ଆକାଶ ହତେ ଖସଲ ତାରା ଆଁଧାର ରାତେ ପଥହାରା ॥
ପ୍ରଭାତ ତାରେ ଖୁଁଜତେ ଯାବେ– ଧରାର ଧୁଲାୟ୍ ଖୁଁଜେ ପାବେ
ତୃଣେ ତୃଣେ ଶିଶିରଧାରା ॥
ଦୁଖେର ପଥେ ଗେଲ ଚଲେ– ନିବଲ ଆଲୋ, ମରଲ ଜ୍ବଲେ ।
ରବିର ଆଲୋ ନେମେ ଏସେ ମିଳିୟେ ନେବେ ଭାଲୋବେସେ,
ଦୁଃଖ ତଖନ ହବେ ସାରା ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୬ (1920)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୫୭: ହୃଦୟେ ଛିଲେ ଜେଗେ

ହୃଦୟେ ଛିଲେ ଜେଗେ,
ଦେଖି ଆଜ ଶରତମେଘେ ॥
କେମନେ ଆଜକେ ଭୋରେ ଗେଲ ଗୋ ଗେଲ ସରେ
ତୋମାର ଓଇ ଆଁଚଲଖାନି ଶିଶିରେର ଛୋଁୟା ଲେଗେ ॥
କୀ-ଯେ ଗାନ ଗାହିତେ ଚାଇ,
ବାଣୀ ମୋର ଖୁଁଜେ ନା ପାଇ ।
ସେ ଯେ ଓଇ ଶିଉଲିଦଲେ ଛଡ଼ାଲୋ କାନନତଲେ,
ସେ ଯେ ଓଇ କ୍ଷଣିକ ଧାରାୟ ଉଡ଼େ ଯାୟ ବାୟୁବେଗେ ।

୮ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୮ (1921)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଶରତମେଘେ ⟹ ଶରତ୍ ମେଘେ
୭ ଲାଇନେ ଛଡ଼ାଲୋ ⟹ ଛଡ଼ାଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୪୮: ସାରା ନିଶି ଛିଲେମ ଶୁୟେ

ସାରା ନିଶି ଛିଲେମ ଶୁୟେ   ବିଜନ ଭୂଁୟେ
ଆମାର   ମେଠୋ ଫୁଲେର ପାଶାପାଶି,
ତଖନ   ଶୁନେଛିଲେମ ତାରାର ବାଁଶି ॥
ଯଖନ   ସକାଲବେଲା ଖୁଁଜେ ଦେଖି   ସ୍ୱପ୍ନେ-ଶୋନା ସେ ସୁର ଏକି
ଆମାର   ମେଠୋ ଫୁଲେର ଚୋଖେର ଜଲେ   ସୁର ଉଠେ ଭାସି ॥
ଏ ସୁର ଆମି ଖୁଁଜେଛିଲେମ ରାଜାର ଘରେ,
ଶେଷ ଧରା ଦିଲ ଧରାର ଧୂଲିର 'ପରେ ।
ଏ ଯେ   ଘାସେର କୋଲେ ଆଲୋର ଭାଷା   ଆକାଶ-ହତେ-ଭେସେ-ଆସା–
ଏ ଯେ   ମାଟିର କୋଲେ ମାନିକ-ଖସା ହାସିରାଶି ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୮ (1921)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଯଖନ ସାରା ନିଶି'
୨ ଲାଇନେ 'ଆମାର ମେଠୋ ଫୁଲେର' ⟹ 'ମେଠୋ ଫୁଲେର'
୫ ଲାଇନେ 'ସୁର ଉଠେ ଭାସି' ⟹ 'ଉଠେ ଭାସି'
୮ ଲାଇନେ 'ଆକାଶ-ହତେ-ଭେସେ-ଆସା' ⟹ 'ଆକାଶ ଥେକେ ଭେସେ-ଆସା'

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୪୯: ଦେଖୋ, ଶୁକତାରା ଆଁଖି

ଦେଖୋ ଦେଖୋ, ଦେଖୋ, ଶୁକତାରା ଆଁଖି ମେଲି ଚାୟ୍
ପ୍ରଭାତେର କିନାରାୟ୍ ।
ଡାକ ଦିୟେଛେ ରେ ଶିଉଲି ଫୁଲେରେ–
ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ॥
ଓ ଯେ କାର ଲାଗି ଜ୍ୱାଲେ ଦୀପ,
କାର ଲଲାଟେ ପରାୟ୍ ଟିପ,
ଓଯେ କାର ଆଗମନୀ ଗାୟ୍– ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ।
ଜା/ଗୋ ଜା/ଗୋ ସଖୀ,
କାହାର ଆଶାୟ୍ ଆକାଶ ଉଠିଲ ପୁଲକି ।
ମାଲତୀର ବନେ ବନେ ଓଇ ଶୋନୋ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ
କହିଛେ ଶିଶିରବାୟ୍– ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ॥

ପ୍ରଃ ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୭୦: ଓଗୋ ଶେଫାଲି, ଓଗୋ ଶେଫାଲି

ଓଗୋ ଶେଫାଲି, ଓଗୋ ଶେଫାଲି,
ଆମାର ସବୁଜ ଛାୟାର ପ୍ରଦୋଷେ ତୁଇ ଜ୍ୱାଲିସ ଦୀପାଲି ॥
ତାରାର ବାଣୀ ଆକାଶ ଥେକେ ତୋମାର ରୂପେ ଦିଲ ଏଁକେ
ଶ୍ୟାମଲ ପାତାୟ୍ ଥରେ ଥରେ ଆଖର ରୁପାଲି ॥
ତୋମାର ବୁକେର ଖସା ଗନ୍ଧ-ଆଁଚଲ ରଇଲ ପାତା ସେ
ଆମାର ଗୋପନ କାନନବୀଥିର ବିବଶ ବାତାସେ ।
ସାରାଟା ଦିନ ବାଟେ ବାଟେ ନାନା କାଜେ ଦିବସ କାଟେ,
ଆମାର ସାଁଝେ ବାଜେ ତୋମାର କରୁଣ ଭୂପାଲି ।

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୩୨ (1925)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଆମାର ସବୁଜ ଛାୟାର' ⟹ 'ସବୁଜ ଛାୟାର'
୫ ଲାଇନେ 'ତୋମାର ବୁକେର ଖସା' ⟹ 'ବୁକେର ଖସା'
୬ ଲାଇନେ 'ଆମାର ଗୋପନ କାନନବୀଥିର ବିବଶ ବାତାସେ'
⟹ 'କାନନବୀଥିର ଗୋପନ କୋଣେର ବିବଶ ବାତାସେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୬୧: ଏସୋ ଶରତେର ଅମଳ ମହିମା

ଏସୋ ଶରତେର ଅମଳ ମହିମା, ଏସୋ ହେ ଧୀରେ ।
ଚିତ୍ତ ବିକାଶିବେ ଚରଣ ଘିରେ ॥
ବିରହତରଙ୍ଗେ ଅକୂଳେ ସେ ଦୋଳେ,
ଦିବାଯାମିନୀ ଆକୁଳ ସମୀରେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୭୬: ଏବାର ଅବଗୁଣ୍ଠନ ଖୋଲୋ

ଏବାର ଅବଗୁଣ୍ଠନ ଖୋଲୋ ।
ଗହନ ମେଘମାୟାୟ୍ ବିଜନ ବନଛାୟାୟ୍
ତୋମାର ଆଲସେ ଅବଲୁଣ୍ଠନ ସାରା ହଲ ॥
  ଶିଉଲିସୁରଭି ରାତେ ବିକଶିତ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାତେ
  ମୃଦୁ ମର୍ମରଗାନେ ତବ ମର୍ମେର ବାଣୀ ବୋଲୋ ॥
ବିଷାଦ-ଅଶ୍ରୁଜଲେ ମିଲୁକ ଶରମହାସି–
ମାଲତୀବିତାନତଲେ ବାଜୁକ ବଁଧୁର ବାଁଶି ।
  ଶିଶିରସିକ୍ତ ବାୟେ୍ ବିଜଡ଼ିତ ଆଲୋଛାୟେ୍
  ବିରହ-ମିଲନେ-ଗାଁଥା ନବ ପ୍ରଣୟଦୋଲାୟ୍ ଦୋଲୋ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୦ (1924)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୬) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ ବିଷାଦ-ଅଶ୍ରୁଜଲେ ⟹ ଗୋପନ-ଅଶ୍ରୁଜଲେ

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୬୩: ତୋମାର ନାମ ଜାନି ନେ

ତୋମାର ନାମ ଜାନି ନେ, ସୁର ଜାନି ।

ତୁମି ଶରତ୍-ପ୍ରାତେର ଆଲୋର ବାଣୀ ॥

ସାରା ବେଲା ଶିଉଲିବନେ ଆଛି ମଗନ ଆପନ-ମନେ,

କିସେର ଭୁଲେ ରେଖେ ଗେଲେ ଆମାର ବୁକେ ବ୍ୟଥାର ବାଁଶିଖାନି ॥

ଆମି ଯା ବଲିତେ ଚାଇ ହଲ ବଲା

ଓଇ ଶିଶିରେ ଶିଶିରେ ଅଶ୍ରୁ-ଗଲା ।

ଆମି ଯା ଦେଖିତେ ଚାଇ ପ୍ରାଣେର ମାଝେ

ସେଇ ମୁରତି ଏଇ ବିରାଜେ–

ଛାୟାତେ-ଆଲୋତେ-ଆଁଚଲ-ଗାଁଥା

ଆମାର ଅକାରଣ ବେଦନାର ବୀଣାପାଣି ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ 'ଆମାର ବୁକେ ବ୍ୟଥାର ବାଁଶିଖାନି'

⟹ 'ଆମାର ବ୍ୟଥାର ବାଁଶିଖାନି'

୯ ଲାଇନେ ଛାୟାତେ-ଆଲୋତେ-ଆଁଚଲ-ଗାଁଥା

⟹ ଛାୟାତେ ଆଲୋତେ ଆଁଚଲ ଗାଁଥା

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୭୪: ମରି ଲୋ କାର ବାଁଶି ନିଶିଭୋରେ

ମରି ଲୋ) କାର ବାଁଶି ନିଶିଭୋରେ ବାଜିଲ ମୋର ପ୍ରାଣେ
ଫୁଟେ ଦିଗନ୍ତେ ଅରୁଣକିରଣକଲିକା ॥
ଶରତେର ଆଲୋତେ ସୁନ୍ଦର ଆସେ,
ଧରଣୀର ଆଁଖି ଯେ ଶିଶିରେ ଭାସେ,
ହୃଦୟକୁଞ୍ଜବନେ ମୁଞ୍ଜରିଲ ମଧୁର ଶେଫାଲିକା ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ମୁଞ୍ଜରିଲ ⟹ ମଞ୍ଜରିଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୭୫: ଆମାର ରାତ ପୋହାଲୋ

ଆମାର   ରାତ ପୋହାଲୋ ଶାରଦ ପ୍ରାତେ ।
ବାଁଶି, ତୋମାୟ୍ ଦିୟେ୍ ଯାବ କାହାର ହାତେ ॥
  ତୋମାର ବୁକେ ବାଜଲ ଧ୍ୱନି
  ବିଦାୟ୍ଗାଥା ଆଗମନୀ କତ ଯେ–
                ଫାଲ୍ଗୁନେ ଶ୍ରାବଣେ କତ ପ୍ରଭାତେ ରାତେ ॥
ଯେ କଥା ରୟ୍ ପ୍ରାଣେର ଭିତର ଅଗୋଚରେ
ଗାନେ ଗାନେ ନିୟେ୍ଛିଲେ ଚୁରି କ'ରେ ॥
  ସମୟ୍ ଯେ ତାର ହଲ ଗତ
  ନିଶିଶେଷେର ତାରାର ମତୋ,–
                ଶେଷ କରେ ଦାଓ ଶିଉଲିଫୁଲେର ମରଣ-/ସାଥେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୭୭: ନିର୍ମଳ କାନ୍ତ, ନମୋ ହେ

ନିର୍ମଳ କାନ୍ତ, ନମୋ ହେ ନମୋ, ନମୋ ହେ, ନମୋ ହେ ।

ସ୍ନିଗ୍ଧ ସୁଶାନ୍ତ, ନମୋ ହେ ନମୋ, ନମୋ ହେ, ନମୋ ହେ ।

ବନ-ଅଙ୍ଗନ-ମୟ୍ ରବିକରରେଖା

ଲେପିଲ ଆଲିମ୍ପନଲିପି-ଲେଖା,

ଆଁକିବ ତାହେ ପ୍ରଣତି ମମ ।

ନମୋ ହେ ନମୋ, ନମୋ ହେ ନମୋ, ନମୋ ହେ ନମୋ ॥

୧୭ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୬୭: ଆଲୋର ଅମଳ କମଳଖାନି

ଆଲୋର ଅମଳ କମଳଖାନି କେ ଫୁଟାଲେ,

ନୀଳ ଆକାଶେ ଘୁମ ଛୁଟାଲେ ॥

ଆମାର ମନେର ଭାବ୍‌ନାଗୁଲି ବାହିର ହଲ ପାଖା ତୁଲି,

ଓଇ କମଲେର ପଥେ ତାଦେର ସେଇ ଜୁଟାଲେ ॥

ଶରତବାଣୀର ବୀଣା ବାଜେ କମଲଦଲେ ।

ଲଲିତ ରାଗେର ସୁର ଝରେ ତାଇ ଶିଉଲିତଲେ ।

ତାଇ ତୋ ବାତାସ ବେଡ଼ାୟ୍ ମେତେ କଚି ଧାନେର ସବୁଜ କ୍ଷେତେ,

ବନେର ପ୍ରାଣେ ମର୍‌ମରାନିର ଢେଉ ଉଠାଲେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ଶରତବାଣୀର ⟹ ଶରତ୍‌ବାଣୀର

୭ ଲାଇନେ କ୍ଷେତେ ⟹ ଖେତେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୯୭୮: ସେଇ ତୋ ତୋମାର ପଥେର ବঁଧୁ

ସେଇ ତୋ ତୋମାର ପଥେର ବଁଧୁ ସେଇ ତୋ ।
ଦୂର କୁସୁମେର ଗନ୍ଧ ଏନେ ଖୋଁଜାୟ୍ ମଧୁ ସେଇ ତୋ ॥
ସେଇ ତୋ ତୋମାର ପଥେର ବଁଧୁ ସେଇ ତୋ ।
ଏଇ ଆଲୋ ତାର ଏଇ ତୋ ଆଁଧାର, ଏଇ ଆଛେ ଏଇ ନେଇ ତୋ ॥

ପ୍ର: ୨୨ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୪ (1927)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ମଧୁ ସେଇ ତୋ' ⟹ 'ମଧୁ ଏଇ ତୋ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୯୭୯: ପୋହ୍ାଲୋ ପୋହ୍ାଲୋ ବିଭାବରୀ

ପୋହ୍ାଲୋ ପୋହ୍ାଲୋ ବିଭାବରୀ,
ପୂର୍ବତୋରଣେ ଶୁନି ବାଁଶରି ॥
ନାଚେ ତରଙ୍ଗ, ତରୀ ଅତି ଚଞ୍ଚଳ, କମ୍ପିତ ଅଂଶୁକକେତନ-ଅଞ୍ଚଳ,
ପଲ୍ଲବେ ପଲ୍ଲବେ ପାଗଲ ଜାଗଲ ଆଲସଲାଲସ ପାସରି ॥
ଉଦୟ୍-ଅଚଲତଲ ସାଜିଲ ନନ୍ଦନ, ଗଗନେ ଗଗନେ ବନେ ଜାଗିଲ ବନ୍ଦନ,
କନକକିରଣଙ୍ଗନ ଶୋଭନ ସ୍ୟନ୍ଦନ– ନାମିଛେ ଶାରଦସୁନ୍ଦରୀ ।
ଦଶଦିକ-ଅଙ୍ଗନେ ଦିଗଙ୍ଗନାଦଲ ଧ୍ୱନିଲ ଶୂନ୍ୟ ଭରି ଶଙ୍ଖ ସୁମଙ୍ଗଲ–
ଚଲୋ ରେ ଚଲୋ ଚଲୋ ତରୁଣୀଯାତ୍ରୀ ଦଲ ତୁଲି ନବ ମାଲତୀମଞ୍ଜରୀ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୧ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ପୋହ୍ାଲୋ ⟹ ପୋହ୍ାଲ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶରତ୍/୧୭୦: ନବ କୁନ୍ଦଧବଳଦଳସୁଶୀତଳା

ନବ କୁନ୍ଦଧବଳଦଳସୁଶୀତଳା,
ଅତି ସୁନିର୍ମଳା, ସୁଖସମୁଜ୍ଜ୍ୱଳା,
ଶୁଭ ସୁବର୍ଣ୍ଣ-ଆସନେ ଅଚଞ୍ଚଳା ॥
ସ୍ମିତ-ଉଦୟାରୁଣ-କିରଣ-ବିଳାସିନୀ,
ପୂର୍ଣ୍ଣସିତାଂଶୁବିଭାସବିକାଶିନୀ,
ନନ୍ଦନଲକ୍ଷ୍ମୀସୁମଙ୍ଗଳା ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୧୫ (1908)

ପ୍ରକୃତି/ ହେମନ୍ତ/୧୭୧: ହିମେର ରାତେ ଓଇ ଗଗନେର

ହିମେର ରାତେ ଓଇ ଗଗନେର ଦୀପଗୁଳିରେ
ହେମନ୍ତିକା କରଲ ଗୋପନ ଆଁଚଲ ଘିରେ ॥
ଘରେ ଘରେ ଡାକ ପାଠାଲୋ– 'ଦୀପାଲିକାୟ୍ ଜ୍ୱାଲାଓ ଆଲୋ,
ଜ୍ୱାଲାଓ ଆଲୋ, ଆପନ ଆଲୋ, ସାଜାଓ ଆଲୋୟ୍ ଧରିତ୍ରୀରେ ।'
ଶୂନ୍ୟ ଏଖନ ଫୁଲେର ବାଗାନ, ଦୋୟେଲ କୋକିଳ ଗାହେ ନା ଗାନ,
କାଶ ଝରେ ଯାୟ୍ ନଦୀର ତୀରେ ।
ଯାକ ଅବସାଦ ବିଷାଦ କାଲୋ, ଦୀପାଲିକାୟ୍ ଜ୍ୱାଲାଓ ଆଲୋ–
ଜ୍ୱାଲାଓ ଆଲୋ, ଆପନ ଆଲୋ, ଶୁନାଓ ଆଲୋର ଜୟ୍‌ବାଣୀରେ ॥
ଦେବତାରା ଆଜ ଆଛେ ଚେୟେ– ଜାଗୋ ଧରାର ଛେଲେ ମେୟେ,
ଆଲୋୟ୍ ଜାଗାଓ ଯାମିନୀରେ ।
ଏଲ ଆଁଧାର ଦିନ ଫୁରାଲୋ, ଦୀପାଲିକାୟ୍ ଜ୍ୱାଲାଓ ଆଲୋ,
ଜ୍ୱାଲାଓ ଆଲୋ, ଆପନ ଆଲୋ, ଜୟ୍ କରୋ ଏଇ ତାମସୀରେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୧ ଲାଇନେ 'ଏଲ ଆଁଧାର ଦିନ ଫୁରାଲୋ,'
⟹ 'ଏଲ ଆଁଧାର, ଦିନ ଫୁରାଲୋ,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ହେମନ୍ତ/୧୭୬: ହାୟ୍ ହେମନ୍ତଲକ୍ଷ୍ମୀ

ହାୟ୍ ହେମନ୍ତଲକ୍ଷ୍ମୀ, ତୋମାର ନୟନ କେନ ଢାକା–
ହିମେର ଘନ ଘୋମଟାଖାନି ଧୂମଲ ରଙେ ଆଁକା ॥
ସନ୍ଧ୍ୟାପ୍ରଦୀପ ତୋମାର ହାତେ ମଳିନ ହେରି କୁୟାଶାତେ,
କଣ୍ଠେ ତୋମାର ବାଣୀ ଯେନ କରୁଣ ବାଷ୍ପେ ମାଖା ॥
ଧରାର ଆଁଚଲ ଭରେ ଦିଲେ ପ୍ରଚୁର ସୋନାର ଧାନେ ।
ଦିଗଙ୍ଗନାର ଅଙ୍ଗନ ଆଜ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତୋମାର ଦାନେ ।
ଆପନ ଦାନେର ଆଡ଼ାଲେତେ ରଇଲେ କେନ ଆସନ ପେତେ,
ଆପନାକେ ଏଇ କେମନ ତୋମାର ଗୋପନ କ'ରେ ରାଖା ॥

୧୭ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ହେମନ୍ତ/୧୭୩: ହେମନ୍ତେ କୋନ୍ ବସନ୍ତେରଇ

ହେମନ୍ତେ କୋନ୍ ବସନ୍ତେରଇ ବାଣୀ   ପୂର୍ଣ୍ଣଶଶୀ ଓଇ-ଯେ ଦିଲ ଆନି ॥
ବକୁଲ ଡାଲେର ଆଗାୟ୍   ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଯେନ ଫୁଲେର ସ୍ୱପନ ଲାଗାୟ୍ ।
କୋନ୍   ଗୋପନ କାନାକାନି   ପୂର୍ଣ୍ଣଶଶୀ ଓଇ-ଯେ ଦିଲ ଆନି ॥
ଆବେଶ ଲାଗେ ବନେ   ଶ୍ୱେତକରବୀର ଅକାଲ ଜାଗରଣେ ।
ଡାକଛେ ଥାକି ଥାକି   ଘୁମହାରା କୋନ୍ ନାମ-ନା-ଜାନା ପାଖି ।
କାର   ମଧୁର ସ୍ମରଣଖାନି   ପୂର୍ଣ୍ଣଶଶୀ ଓଇ-ଯେ ଦିଲ ଆନି ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1923)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ହେମନ୍ତ/୧୭୪: ସେ ଦିନ ଆମାୟ୍ ବଲେଛିଲେ

ସେ ଦିନ ଆମାୟ୍ ବଲେଛିଲେ ଆମାର ସମୟ୍ ହୟ୍ ନାଇ–

ଫିରେ ଫିରେ ଚଲେ ଗେଲେ ତାଇ ॥

ତଖନୋ ଖେଲାର ବେଲା– ବନେ ମଲ୍ଲିକାର ମେଲା,

ପଲ୍ଲବେ ପଲ୍ଲବେ ବାୟୁ ଉତଲା ସଦାଇ ॥

ଆଜି ଏଲ ହେମନ୍ତେର ଦିନ

କୁହେଲୀବିଲୀନ, ଭୂଷଣବିହୀନ ।

ବେଲା ଆର ନାଇ ବାକି, ସମୟ୍ ହୟେଛେ ନାକି–

ଦିନଶେଷେ ଦ୍ୱାରେ ବସେ ପଥପାନେ ଚାଇ ।

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୬ ଲାଇନେ କୁହେଲୀବିଲୀନ ⟹ କୁହେଲିବିଲୀନ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ହେମନ୍ତ/୧୭୫: ନମୋ, ନମୋ, ନମୋ ତୁମି କ୍ଷୁଧାର୍ତଜନଶରଣ୍ୟ

ନମୋ, ନମୋ, ନମୋ ।

ନମୋ, ନମୋ, ନମୋ ।

ତୁମି କ୍ଷୁଧାର୍ତଜନଶରଣ୍ୟ,

ଅମୃତ-ଅନ୍ନ-ଭୋଗଧନ୍ୟ କରୋ ଅନ୍ତର ମମ ॥

ପ୍ର: ୨୨ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୪ (1927)

ପ୍ରକୃତି/ ଶୀତ/୧୬୭: ଶୀତେର ହାଓୟାର ଲାଗଲ ନାଚନ

ଶୀତେର ହାଓୟାର ଲାଗଲ ନାଚନ ଆମ୍ଲକିର ଏଇ ଡାଲେ ଡାଲେ ।
ପାତାଗୁଲି ଶିର୍‌ଶିରିୟେ ଝରିୟେ ଦିଲ ତାଲେ ତାଲେ ॥
ଉଡ଼ିୟେ ଦେବାର ମାତନ ଏସେ କାଙାଲ ତାରେ କରଲ ଶେଷେ,
ତଖନ ତାହାର ଫଲେର ବାହାର ରଇଲ ନା ଆର ଅନ୍ତରାଲେ ॥
ଶୂନ୍ୟ କରେ ଭରେ ଦେଓୟା ଯାହାର ଖେଲା
ତାରି ଲାଗି ରଇନୁ ବସେ ସକଲ ବେଲା ।
ଶୀତେର ପରଶ ଥେକେ ଥେକେ ଯାୟ୍ ବୁଝି ଓଇ ଡେକେ ଡେକେ,
ସବ ଖୋୟାବାର ସମୟ୍ ଆମାର ହବେ କଖନ କୋନ୍ ସକାଲେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୮ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧,୨ ଲାଇନେ ଆମ୍ଲକିର, ଶିର୍‌ଶିରିୟେ ⟹ ଆମଲକିର, ଶିରଶିରିୟେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶୀତ/୧୭୭: ଶିଉଲି-ଫୋଟା ଫୁରୋଲ ଯେଇ

ଶିଉଲି-ଫୋଟା ଫୁରୋଲ ଯେଇ ଫୁରୋଲ   ଶୀତେର ବନେ
ଏଲେ ଯେ–
ଆମାର   ଶୀତେର ବନେ ଏଲେ ଯେ ସେଇ ଶୂନ୍ୟକ୍ଷଣେ ॥
ତାଇ ଗୋପନେ ସାଜିୟେ ଡାଲା   ଦୁଖେର ସୁରେ ବରଣମାଲା
ଗାଁଥି ମନେ ମନେ   ଶୂନ୍ୟକ୍ଷଣେ ॥
ଦିନେର କୋଲାହଲେ
ଢାକା ସେ ଯେ ରଇବେ ହୃଦୟ୍ତଲେ–
ଆମାର   ବରଣମାଲା ରଇବେ ହୃଦୟ୍ତଲେ ॥
ରାତେର ତାରା ଉଠବେ ଯବେ   ସୁରେର ମାଲା ବଦଲ ହବେ
ତଖନ ତୋମାର ସନେ   ମନେ ମନେ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଲୀତେ ପ୍ରଥମ ତିନ ଲାଇନେର ବଦଲେ :
ଶିଉଲି-ଫୋଟା ଫୁରୋଲ ଯେଇ   ଶୀତେର ବନେ
ଏଲେ ଯେ ସେଇ ଶୂନ୍ୟକ୍ଷଣେ –

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶୀତ/୧୭୮: ଏଲ ଯେ ଶୀତେର ବେଲା

ଏଲ ଯେ ଶୀତେର ବେଲା ବରଷ-ପରେ ।

ଏବାର ଫସଲ କାଟୋ, ଲଓ ଗୋ ଘରେ ॥

କରୋ ତ୍ଵରା, କରୋ ତ୍ଵରା, କାଜ ଆଛେ ମାଠ-ଭରା–

ଦେଖିତେ ଦେଖିତେ ଦିନ ଆଁଧାର କରେ ॥

ବାହିରେ କାଜେର ପାଲା ହଇବେ ସାରା

ଆକାଶେ ଉଠିବେ ଯବେ ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା–

ଆସନ ଆପନ ହାତେ ପେତେ ରେଖୋ ଆଙିନାତେ

ଯେ ସାଥି ଆସିବେ ରାତେ ତାହାରି ତରେ ।

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଶେଷ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶୀତ/୧୭୯: ପৌଷ ତୋଦେର ଡାକ ଦିୟେଛେ

ପৌଷ ତୋଦେର ଡାକ ଦିୟେଛେ, ଆୟ୍ ରେ ଚଲେ, ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ।
ଡାଲା ଯେ ତାର ଭରେଛେ ଆଜ ପାକା ଫସଲେ, ମରି ହା/ୟ୍ ହା/ୟ୍ ହାୟ୍ ॥
ହାଓୟାର ନେଶାୟ୍ ଉଠଲ ମେତେ ଦିଗ୍‌ବଧୂରା ଧାନେର କ୍ଷେତେ–
ରୋଦେର ସୋନା ଛଡ଼ିୟେ ପଡ଼େ ମାଟିର ଆଁଚଲେ, ମରି ହା/ୟ୍ ହା/ୟ୍ ହାୟ୍ ॥
ମାଠେର ବାଁଶି ଶୁନେ ଶୁନେ ଆକାଶ ଖୁଶି ହଲ ।
ଘରେତେ ଆଜ କେ ରବେ ଗୋ, ଖୋଲୋ ଖୋଲୋ ଦୁୟାର ଖୋଲୋ ।
ଆଲୋର ହାସି ଉଠଲ ଜେଗେ ଧାନେର ଶିଷେ ଶିଶିର ଲେଗେ–
ଧରାର ଖୁଶି ଧରେ ନା ଗୋ, ଓଇ-ଯେ ଉଥଲେ, ମରି ହା/ୟ୍ ହା/ୟ୍ ହାୟ୍ ॥

ପৌଷ ୧୩୩୦ (1924)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶୀତ/୯୮୦: ଛାଡ଼୍ ଗୋ ତୋରା ଛାଡ଼୍ ଗୋ

ଛାଡ଼୍ ଗୋ ତୋରା ଛାଡ଼୍ ଗୋ,
ଆମି ଚଲବ ସାଗର-ପାର ଗୋ ॥
ବିଦାୟ୍‌ବେଳାୟ୍ ଏକି ହାସି, ଧରଲି ଆଗମନୀର ବାଁଶି–
ଯାବାର ସୁରେ ଆସାର ସୁରେ କରଲି ଏକାକାର ଗୋ ॥
ସବାଇ ଆପନ-ପାନେ ଆମାୟ୍ ଆବାର କେନ ଟାନେ ।
ପୁରାନୋ ଶୀତ ପାତା-ଝରା, ତାରେ ଏମନ ନୂତନ କରା !
ମାଘ ମରିଲ ଫାଗୁନ ହୟେ୍ ଖେୟେ୍ ଫୁଲେର ମାର ଗୋ ॥
ରଙେର ଖେଲାର ଭାଇ ରେ, ଆମାର ସମୟ୍ ହାତେ ନାଇ ରେ ॥
ତୋମାଦେର ଓଇ ସବୁଜ ଫାଗେ ଚକ୍ଷେ ଆମାର ଧାଁଦା ଲାଗେ–
ଆମାୟ୍ ତୋଦେର ପ୍ରାଣେର ଦାଗେ ଦାଗିସ ନେ, ଭାଇ, ଆର ଗୋ ॥

୧୨ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଏକି ⟹ ଏ କୀ
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଦାଗିସ ନେ, ଭାଇ, ଆର ଗୋ'
⟹ 'ଦାଗିସ ନେ ଭାଇ, ଆର ଗୋ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶୀତ/୯୮୧: ଆମରା ନୂତନ ପ୍ରାଣେର ଚର

ଆମରା ନୂତନ ପ୍ରାଣେର ଚର ହା ହା ।

ଆମରା ଥାକି ପଥେ ଘାଟେ, ନାଇ ଆମାଦେର ଘର ହା ହା ॥

ନିୟେ୍ ପକ୍କ ପାତାର ପୁଁଜି ପାଳାବେ ଶୀତ, ଭାବଛ ଗୋ ?

ଓ-ସବ କେଡ଼େ ନେବ, ଉଡ଼ିୟେ୍ ଦେବ ଦଖିନ-ହାଓୟା୍ର 'ପର ହା ହା ॥

ତୋମାୟ୍ ବାଁଧବ ନୂତନ ଫୁଲେର ମାଳାୟ୍

ବସନ୍ତେର ଏଇ ବନ୍ଦୀଶାଳାୟ୍ ।

ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଜରାର ଛଦ୍ମରୂପେ ଏଡ଼ିୟେ୍ ଯାବେ ଚୁପେ ଚୁପେ ?

ତୋମାର ସକଳ ଭୂଷଣ ଢାକା ଆଛେ, ନାଇ ଯେ ଅଗୋଚର ହା ହା ॥

୧୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଳୀତେ ୧,୨ ୪ ଲାଇନେ 'ହା ହା' ନେଇ
୩ ଲାଇନେ 'ଭାବଛ ଗୋ ?' ⟹ 'ଭାବଛ ବୁଝି ।'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଅଗୋଚର ହା ହା' ⟹ 'ଅଗୋଚର ଗୋ ।'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶୀତ/୯୮୭: ଆର ନାଇ ଯେ ଦେରି

ଆର   ନାଇ ଯେ ଦେରି, ନାଇ ଯେ ଦେରି ।

ସାମନେ ସବାର ପଡ଼ଲ ଧରା   ତୁମି ଯେ, ଭାଇ, ଆମାଦେରଇ ॥

ହିମେର ବାହୁ-ବାଁଧନ ଟୁଟି   ପାଗ୍‌ଲାଝୋରା ପାବେ ଛୁଟି,

ଉତ୍ତରେ ଏଇ ହାଓୟା ତୋମାର   ବଇବେ ଉଜାନ କୁଞ୍ଜ ଘେରି ॥

ନାଇ ଯେ ଦେରି ନାଇ ଯେ ଦେରି ।

ଶୁନଛ ନା କି ଜଲେ ସ୍ଥଲେ   ଜାଦୁକରେର ବାଜଲ ଭେରୀ ।

ଦେଖଛ ନାକି ଏଇ ଆଲୋକେ   ଖେଲଛେ ହାସି ରବିର ଚୋଖେ–

ସାଦା ତୋମାର ଶ୍ୟାମଲ ହବେ,   ଫିରବ ମୋରା ତାଇ ଯେ ହେରି ॥

୨୪ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ 'ତୁମି ଯେ, ଭାଇ, ଆମାଦେରଇ' ⟹ 'ତୁମି ଯେ ଭାଇ, ଆମାଦେରଇ'

୫ ଲାଇନେ 'ନାଇ ଯେ ଦେରି' ⟹ 'ଆର ନାଇ ଯେ ଦେରି'

୬ ଲାଇନେ ନା କି ⟹ ନାକି

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶୀତ/୧୮୩: ଏକି ମାୟା, ଲୁକାଓ କାୟା

ଏକି ମାୟା, ଲୁକାଓ କାୟା ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଶୀତେର ସାଜେ ।

ଆମାର ସୟ୍ ନା, ସୟ୍ ନା, ସୟ୍ ନା ପ୍ରାଣେ, କିଛୁତେ ସୟ୍ ନା ଯେ ॥

କୃପଣ ହୟେ୍ ହେ ମହାରାଜ, ରଇବେ କି ଆଜ

ଆପନ ଭୁବନ-ମାଝେ ॥

ବୁଝ୍‌ତେ ନାରି ବନେର ବୀଣା ତୋମାର ପ୍ରସାଦ ପାବେ କିନା,

ହିମେର ହାଓୟାୟ୍ ଗଗନ-ଭରା ବ୍ୟାକୁଲ ରୋଦନ ବାଜେ ॥

କେନ ମରୁର ପାରେ କାଟାଓ ବେଳା ରସେର କାଣ୍ଡାରୀ ।

ଲୁକିୟେ୍ ଆଛେ କୋଥାୟ୍ ତୋମାର ରୂପେର ଭାଣ୍ଡାରୀ ।

ରିକ୍ତପାତା ଶୁଷ୍କ ଶାଖେ କୋକିଳ ତୋମାର କଇ ଗୋ ଡାକେ–

ଶୂନ୍ୟ ସଭା, ମୌନ ବାଣୀ, ଆମରା ମରି ଲାଜେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୩୧ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ରଚନାବଳୀତେ ୨ ଲାଇନେ:

ଆମାର ସୟ୍ ନା ପ୍ରାଣେ, କିଛୁତେ ସୟ୍ ନା ଯେ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶୀତ/୯୮୪: ମୋରା ଭାଙବ ତାପସ

ମୋରା ଭାଙବ ତାପସ, ଭାଙବ ତୋମାର କଠିନ ତପେର ବାঁଧନ–

ଏବାର ଏଇ ଆମାଦେର ସାଧନ ॥

ଚଲ୍ କବି, ଚଲ୍ ସଙ୍ଗେ ଜୁଟେ, କାଜ ଫେଲେ ତୁଇ ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ରେ ଛୁଟେ,

ଗାନେ ଗାନେ ଉଦାସ ପ୍ରାଣେ

ଜାଗା ରେ ଉନ୍ମାଦନ, ଏବାର ଜାଗା ରେ ଉନ୍ମାଦନ ॥

ବକୁଲବନେର ମୁଗ୍ଧ ହୃଦୟ୍ ଉଠୁକ-ନା ଉଚ୍ଛ୍ୱାସି,

ନୀଳାମ୍ବରେର ମର୍ମ-ମାଝେ ବାଜାଓ ତୋମାର ସୋନାର ବାঁଶି ବାଜାଓ ।

ପଳାଶରେଣୁର ରଙ ମାଖିୟେ ନବୀନ ବସନ ଏନେଛି ଏ,

ସବାଇ ମିଲେ ଦିଇ ଘୁଚିୟେ

ପୁରାନୋ ଆଚ୍ଛାଦନ, ତୋମାର ପୁରାନୋ ଆଚ୍ଛାଦନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୧ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ମୋରା ଭାଙବ ତାପସ' ⟹ 'ଭାଙବ ତାପସ'

୨ ଲାଇନେ 'ଏବାର ଏଇ ଆମାଦେର ସାଧନ' ⟹ 'ଏଇ ଆମାଦେର ସାଧନ'

୫ ଲାଇନେ 'ଜାଗା ରେ ଉନ୍ମାଦନ, ଏବାର ଜାଗା ରେ ଉନ୍ମାଦନ'

⟹ 'ଜାଗା ରେ ଉନ୍ମାଦନ'

୭ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ବାଜାଓ' ନେଇ ।

ଶେଷ ଲାଇନ 'ପୁରାନୋ ଆଚ୍ଛାଦନ ।'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶୀତ/୯୮୫: ଶୀତେର ବନେ କୋନ୍ ସେ

ଶୀତେର ବନେ କୋନ୍ ସେ କଠିନ ଆସବେ ବ'ଲେ

ଶିଉଲିଗୁଲି ଭୟେ ମଲିନ ବନେର କୋଲେ ॥

ଆମଲକି-ଡାଲ ସାଜଲ କାଙାଲ, ଖସିୟେ ଦିଲ ପଲ୍ଲବଜାଲ,

କାଶେର ହାସି ହାଓୟାୟ ଭାସି ଯାୟ ସେ ଚଲେ ॥

ସଇବେ ନା ସେ ପାତାୟ ଘାସେ ଚଞ୍ଚଲତା,

ତାଇ ତୋ ଆପନ ରଙ ଘୁଚାଲୋ ଝୁମ୍‌କୋଲତା ।

ଉତ୍ତରବାୟ୍ ଜାନାୟ୍ ଶାସନ, ପାତଲ ତପେର ଶୁଷ୍କ ଆସନ,

ସାଜ-ଖସାବାର ଏଇ ଲୀଲା କାର ଅଟ୍ଟରୋଲେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ଆମଲକି-ଡାଲ ⟹ ଆମଲକୀ-ଡାଲ

୩ ଲାଇନେର ଶେଷେ ',' ନେଇ

୫ ଲାଇନେ 'ପାତାୟ୍ ଘାସେ ଚଞ୍ଚଲତା' ⟹ 'ପାତାୟ୍ ଘାସେ ପାଣ୍ଡୁରତା'

୭ ଲାଇନେ ଉତ୍ତରବାୟ୍ ⟹ ଉତ୍ତର ବାୟ୍

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଗୀତ/୯୮୭: ନମୋ, ନମୋ ନିର୍ଦୟ୍ ଅତି

ନମୋ, ନମୋ । ନମୋ, ନମୋ । ନମୋ, ନମୋ ।
ନିର୍ଦୟ୍ ଅତି କରୁଣା ତୋମାର– ବନ୍ଧୁ, ତୁମି ହେ ନିର୍ମମ ॥
ଯା-କିଛୁ ଜୀର୍ଣ୍ଣ କରିବେ ଦୀର୍ଣ୍ଣ
ଦଣ୍ଡ ତୋମାର ଦୁର୍ଦମ ॥

ପ୍ର: ୨୨ ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୩୪ (1927)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ଶୀତ/୯୮୭: ହେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ହିମଗିରି

ହେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ,

ହିମଗିରି ଫେଲେ ନୀଚେ ନେମେ ଏଲେ କିସେର ଜନ୍ୟ ।
କୁନ୍ଦମାଳତୀ କରିଛେ ମିନତି, ହଓ ପ୍ରସନ୍ନ ॥
ଯାହା-କିଛୁ ମ୍ଲାନ ବିରସ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଦିକେ ଦିକେ ଦିଲେ କରି ବିକୀର୍ଣ୍ଣ ।
ବିଚ୍ଛେଦଭାରେ ବନଚ୍ଛାୟାରେ କରେ ବିଷଣ୍ଣ- ହଓ ପ୍ରସନ୍ନ ॥
ସାଜାବେ କି ଡାଲା, ଗାଁଥିବେ କି ମାଳା ମରଣସବେ !
ତାଇ ଉତ୍ତରୀ ନିଲେ ଭରି ଭରି ଶୁକାନୋ ପବେ ?
ଧରଣୀ ଯେ ତବ ତାଣ୍ଡବେ ସାଥି ପ୍ରଳୟବେଦନା ନିଲ ବୁକେ ପାତି ।
ରୁଦ୍ର, ଏବାରେ ବରବେଶେ ତାରେ କରୋ ଗୋ ଧନ୍ୟ– ହଓ ପ୍ରସନ୍ନ ॥

୨୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେର ଶେଷେ ' ।' ⟹ ','
୫ ଲାଇନେ 'କରେ ବିଷଣ୍ଣ-' ⟹ 'କରେ ବିଷଣ୍ଣ,'
୮ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ
ଶେଷ ଲାଇନେ 'କରୋ ଗୋ ଧନ୍ୟ–' ⟹ 'କରୋ ଗୋ ଧନ୍ୟ,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୯୮: ନବ ବସନ୍ତେର ଦାନେର

ନବ ବସନ୍ତେର ଦାନେର ଡାଲି
  ଏନେଛି ତୋଦେରଇ ଦ୍ୱାରେ,
    ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍
      ପରିବି ଗଳାର ହାରେ ॥
ଲତାର ବାଁଧନ ହାରାୟେ ମାଧବୀ ମରିଛେ କେଁଦେ,
  ବେଣୀର ବାଁଧନେ ରାଖିବି, ବେଁଧେ–
    ଅଳକଦୋଳାୟ ଦୋଳାବି ତାରେ
    ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ॥
ବନମାଧୁରୀ କରିବି ଚୁରି ଆପନ ନବୀନ ମାଧୁରୀତେ–
ସୋହିଣୀ ରାଗିଣୀ ଜାଗାବେ ସେ ତୋଦେର
    ଦେହେର ବୀଣାର ତାରେ ତାରେ,
    ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ॥

୧୯୩୮ (1938)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ 'ରାଖିବି, ବେଁଧେ–' ⟹ 'ରାଖିବି ବେଁଧେ,'
୭ ଲାଇନେ ଦୋଳାବି ⟹ ଦୁଲାବି
୧୦ ଲାଇନେ ସୋହିଣୀ ⟹ ସୋହିନୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୯୮୯: ଏସ' ଏସ' ବସନ୍ତ, ଧରାତଳେ

ଏସ' ଏସ' ବସନ୍ତ, ଧରାତଳେ ।
ଆନ' ମୁହୁ ମୁହୁ ନବ ତାନ, ଆନ' ନବ ପ୍ରାଣ ନବ ଗାନ ।
ଆନ' ଗନ୍ଧମଦଭରେ ଅଳସ ସମୀରଣ ।
ଆନ' ବିଶ୍ୱେର ଅନ୍ତରେ ଅନ୍ତରେ ନିବିଡ଼ ଚେତନା ।
ଆନ' ନବ ଉଲ୍ଲାସହିଲ୍ଲୋଳ ।
ଆନ' ଆନ' ଆନନ୍ଦଛନ୍ଦେର ହିନ୍ଦୋଳା ଧରାତଳେ ।
ଭାଙ' ଭାଙ' ବନ୍ଧନଶୃଙ୍ଖଳ ।
ଆନ' ଆନ' ଉଦ୍ଦୀପ୍ତ ପ୍ରାଣେର ବେଦନା ଧରାତଳେ ।
ଏସ' ଥରଥରକମ୍ପିତ ମର୍ମରମୁଖରିତ ନବପଲ୍ଲବପୁଲକିତ
ଫୁଲ- ଆକୁଳ ମାଲତୀବଲ୍ଲିବିତାନେ– ସୁଖଛାୟେ, ମଧୁବାୟେ ।
ଏସ' ବିକଶିତ ଉନ୍ମୁଖ, ଏସ' ଚିର-ଉତ୍ସୁକ ନନ୍ଦନପଥଚିରଯାତ୍ରୀ ।
ଏସ' ସ୍ପନ୍ଦିତ ନନ୍ଦିତ ଚିତ୍ତନିଳୟେ ଗାନେ ଗାନେ, ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ।
ଏସ' ଅରୁଣଚରଣ କମଳବରନ ତରୁଣ ଉଷାର କୋଳେ ।
ଏସ' ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାବିବଶ ନିଶୀଥେ, କଳକଲ୍ଲୋଳ ତଟିନୀ-ତୀରେ,
ସୁଖ- ସୁପ୍ତ ସରସୀ-ନୀରେ । ଏସ' ଏସ' ।
ଏସ' ତଡ଼ିତ୍-ଶିଖା-ସମ ଝଞ୍ଝାଚରଣେ ସିନ୍ଧୁତରଙ୍ଗଦୋଳେ ।
ଏସ' ଜାଗର ମୁଖର ପ୍ରଭାତେ ।
ଏସ' ନଗରେ ପ୍ରାନ୍ତରେ ବନେ ।
ଏସ' କର୍ମେ ବଚନେ ମନେ । ଏସ' ଏସ' ।
ଏସ' ମଞ୍ଜୀରଗୁଞ୍ଜର ଚରଣେ ।
ଏସ' ଗୀତମୁଖର କଳକଣ୍ଠେ ।
ଏସ' ମଞ୍ଜୁଳ ମଲ୍ଲିକାମାଲ୍ୟେ ।
ଏସ' କୋମଳ କିଶଳୟବସନେ
ଏସ' ସୁନ୍ଦର, ଯୌବନବେଗେ ।
ଏସ' ଦୃପ୍ତ ବୀର, ନବତେଜେ ।
ଓହେ ଦୁର୍ମଦ, କର ଜୟଯାତ୍ରା,
ଚଲ' ଜରାପରାଭବ ସମରେ
ପବନେ କେଶରରେଣୁ ଛଡ଼ାୟେ,
ଚଞ୍ଚଳ କୁନ୍ତଳ ଉଡ଼ାୟେ ॥

୧୯୩୬(1936)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ: (ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦାର ସାଥେ ଓ ତଫାତ ଆଛେ)
ଏସ', ଆନ', ଚଲ' ⟹ ଏସୋ, ଆନୋ, ଚଲୋ

୯ ଲାଇନେ ମାଲତୀବଲ୍ଲିବିତାନେ ⟹ ମାଲତୀବଲ୍ଲୀବିତାନେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୧୯୦: ଆଜି ବସନ୍ତ ଜାଗ୍ରତ ଦ୍ୱାରେ

ଆଜି ବସନ୍ତ ଜାଗ୍ରତ ଦ୍ୱାରେ ।
ତଵଅବଗୁଣ୍ଠିତ କୁଣ୍ଠିତ ଜୀବନେ
କୋରୋ ନା ବିଡ଼ମ୍ବିତ ତାରେ ॥
ଆଜି ଖୁଲିୟୋ ହୃଦୟଦଳ ଖୁଲିୟୋ,
ଆଜି ଭୁଲିୟୋ ଆପନ ପର ଭୁଲିୟୋ,
ଏଇ ସଙ୍ଗୀତମୁଖରିତ ଗଗନେ
ତବ ଗନ୍ଧ ତରଙ୍ଗିୟା ତୁଲିୟୋ ।
ଏଇ ବାହିର-ଭୁବନେ ଦିଶା ହାରାୟେ
ଦିୟୋ ଛଡ଼ାୟେ ମାଧୁରୀ ଭାରେ ଭାରେ ॥
ଏକି ନିବିଡ଼ ବେଦନା ବନମାଝେ
ଆଜି ପଲ୍ଲବେ ପଲ୍ଲବେ ବାଜେ–
ଦୂରେ ଗଗନେ କାହାର ପଥ ଚାହିୟା
ଆଜି ବ୍ୟାକୁଲ ବସୁନ୍ଧରା ସାଜେ ।
ମୋର ପରାନେ ଦଖିନବାୟୁ ଲାଗିଛେ,
କାରେ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ କର ହାନି ମାଗିଛେ–
ଏଇ ସୌରଭବିହ୍ୱଳ ରଜନୀ
କାର ଚରଣେ ଧରଣୀତଳେ ଜାଗିଛେ ।
ଓହେ ସୁନ୍ଦର, ବଲ୍ଲଭ, କାନ୍ତ,
ତବ ଗମ୍ଭୀର ଆହ୍ୱାନ କାରେ ॥

୨୭ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୬ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତମୁଖରିତ ⟹ ସଂଗୀତମୁଖରିତ
୧୦ ଲାଇନେ ‘ ଏକି ନିବିଡ଼ ବେଦନା ବନମାଝେ’ ⟹ ‘ଅତି ନିବିଡ଼ ବେଦନା ବନମାଝେ ରେ’
୧୧ ଲାଇନେ ‘ବାଜେ–’ ⟹ ‘ବାଜେ ରେ’
୧୩ ଲାଇନେ ‘ସାଜେ’ ⟹ ‘ସାଜେ ରେ’

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୧୯୧: ଏନେଛ ଓଇ ଶିରୀଷ ବକୁଳ

ଏନେଛ ଓଇ ଶିରୀଷ ବକୁଳ ଆମେର ମୁକୁଳ ସାଜିଖାନି ହାତେ କରେ ।
କବେ ଯେ ସବ ଫୁରିୟେ ଦେବେ, ଚଲେ ଯାବେ ଦିଗନ୍ତରେ ॥
ପଥିକ, ତୋମାର ଆଛେ ଜାନା, କରବ ନା ଗୋ ତୋମାୟ ମାନା–
ଯାବାର ବେଳାୟ ଯେୟୋ ଯେୟୋ ବିଜୟମାଲା ମାଥାୟ ପ'ରେ ॥
ତବୁ ତୁମି ଆଛ ଯତ କ୍ଷଣ
ଅସୀମ ହୟେ ଓଠେ ହିୟାୟ ତୋମାରି ମିଳନ ।
ଯଖନ ଯାବେ ତଖନ ପ୍ରାଣେ ବିରହ ମୋର ଭରବେ ଗାନେ–
ଦୂରେର କଥା ସୁରେ ବାଜେ ସକଳ ବେଳା ବ୍ୟଥାୟ ଭ'ରେ ॥

୨୮ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୮ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

\$ ଲାଇନେ ଯତ କ୍ଷଣ ⟹ ଯତକ୍ଷଣ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୧୯୦: ଓ ମଞ୍ଜରୀ, ଓ ମଞ୍ଜରୀ

ଓ ମଞ୍ଜରୀ, ଓ ମଞ୍ଜରୀ ଆମେର ମଞ୍ଜରୀ,
ଆଜ ହୃଦୟ୍ ତୋମାର ଉଦାସ ହୟେ୍ ପଡ଼ଛେ କି ଝରି ॥
ଆମାର ଗାନ ଯେ ତୋମାର ଗନ୍ଧେ ମିଶେ ଦିଶେ ଦିଶେ
ଫିରେ ଫିରେ ଫେରେ ଗୁଞ୍ଜରି ॥
ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଚାଁଦ ତୋମାର ଶାଖାୟ୍ ଶାଖାୟ୍
ତୋମାର ଗନ୍ଧ-ସାଥେ ଆପନ ଆଲୋ ମାଖାୟ୍ ।
ଓଇ ଦଖିନ-ବାତାସ ଗନ୍ଧେ ପାଗଲ ଭାଙଲ ଆଗଲ,
ଘିରେ ଘିରେ ଫିରେ ସଞ୍ଚରି ॥

୨୮ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୮ (1922)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୧୯୩: କାର ଯେନ ଏଇ ମନେର ବେଦନ

କାର ଯେନ ଏଇ ମନେର ବେଦନ ଚୈତ୍ରମାସେର ଉତଲ ହାଓୟାୟ୍,
ଝୁମକୋଲତାର ଚିକନ ପାତା କାଁପେ ରେ କାର ଚମ୍କେ-ଚାଓୟାୟ୍ ॥
ହାରିୟେ-ଯାଓୟା କାର ସେ ବାଣୀ କାର ସୋହାଗେର ସ୍ମରଣଖାନି
ଆମେର ବୋଲେର ଗନ୍ଧେ ମିଶେ
କାନନକେ ଆଜ କାନ୍ନା ପାଓୟାୟ୍ ॥
କାଁକନ-ଦୁଟିର ରିନିଝିନି କାର ବା ଏଖନ ମନେ ଆଛେ ।
ସେଇ କାଁକନେର ଝିକିମିକି ପିୟାଲବନେର ଶାଖାୟ୍ ନାଚେ ।
ଯାର ଚୋଖେର ଓଇ ଆଭାସ ଦୋଲେ ନଦୀ-ଢେଉୟେର କୋଲେ କୋଲେ
ତାର ସାଥେ ମୋର ଦେଖା ଛିଲ
ସେଇ ସେକାଲେର ତରୀ-ବାଓୟାୟ୍ ॥

୧୨ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୮ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ଝୁମକୋଲତାର ⟹ ଝୁମକୋ ଲତାର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୧୯୪ଃ ଦୋଲେ ପ୍ରେମେର ଦୋଲନ-ଚାଁପା

ଦୋଲେ ଦୋଲେ ଦୋଲେ ପ୍ରେମେର ଦୋଲନ-ଚାଁପା ହୃଦୟ୍-ଆକାଶେ,

ଦୋଲ-ଫାଗୁନେର ଚାଁଦେର ଆଲୋର ସୁଧାୟ୍ ମାଖା ସେ ॥

କୃଷ୍ଣରାତେର ଅନ୍ଧକାରେ ବଚନହାରା ଧ୍ୟାନେର ପାରେ

କୋନ୍ ସ୍ୱପନେର ପର୍ଣ୍ଣପୁଟେ ଛିଲ ଢାକା ସେ ॥

ଦଖିନ-ହାଓୟାୟ୍ ଛଡ଼ିୟେ୍ ଗେଲ ଗୋପନ ରେଣୁକା ।

ଗନ୍ଧେ ତାରି ଛନ୍ଦେ ମାତେ କବିର ବେଣୁକା ।

କୋମଲ ପ୍ରାଣେର ପାତେ ପାତେ ଲାଗଲ ଯେ ରଙ୍ଗ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାତେ

ଆମାର ଗାନେର ସୁରେ ସୁରେ ରଇଲ ଆଁକା ସେ ॥

୧୫ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୨ (1926)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୧୯୫: ଅନନ୍ତେର ବାଣୀ ତୁମି

ଅନନ୍ତେର ବାଣୀ ତୁମି, ବସନ୍ତେର ମାଧୁରୀ-ଉତ୍ସବେ
ଆନନ୍ଦେର ମଧୁପାତ୍ର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଦିବେ କବେ ॥
ବଞ୍ଜୁଳନିକୁଞ୍ଜତଳେ   ସଞ୍ଚରିବେ ଲୀଳାଛଳେ,
ଚଞ୍ଚଳ ଅଞ୍ଚଳଗନ୍ଧେ ବନଛାୟା ରୋମାଞ୍ଚିତ ହବେ ॥
ମନ୍ଥର ମଞ୍ଜୁଳ ଛନ୍ଦେ ମଞ୍ଜୀରେର ଗୁଞ୍ଜନକଲ୍ଲୋଳ
ଆନ୍ଦୋଳିବେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଅରଣ୍ୟେର ହୃଦୟହିନ୍ଦୋଳ ।
ନୟନପଲ୍ଲବେ ହାସି   ହିଲ୍ଲୋଳି ଉଠିବେ ଭାସି,
ମିଳନମଲ୍ଲିକାମାଲ୍ୟ ପରାଇବେ ପରାନବଲ୍ଲଭେ ॥

୧୧ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୨ (1926)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୧୯୭: ଏବାର ଏଳ ସମୟ୍ ରେ ତୋର

ଏବାର ଏଳ ସମୟ୍ ରେ ତୋର ଶୁକ୍‌ନୋ-ପାତା-ଝ଼ରା–
ଯାୟ୍ ବେଳା ଯାୟ୍, ରୌଦ୍ର ହ଼ଳ ଖରା ॥
ଅଳସ ଭ୍ରମର କ୍ଲାନ୍ତପାଖା ମଳିନ ଫୁଲେର ଦଳେ
ଅକାରଣେ ଦୋଳ ଦିୟେ ଯାୟ୍ କୋନ୍ ଖେୟାଲେର ଛଳେ ।
ସ୍ତବ୍ଧ ବିଜନ ଛାୟାବୀଥି
ବନେର-ବ୍ୟଥା-ଭରା ॥
ମନେର ମାଝେ ଗାନ ଥେମେଛେ, ସୁର ନାହି଼ ଆର ଲାଗେ–
ଶ୍ରାନ୍ତ ବାଁଶି ଆର ତୋ ନାହି଼ ଜାଗେ ।
ଯେ ଗେଁଥେଛେ ମାଳାଖାନି ସେ ଗିୟେଛେ ଭୁଲେ,
କୋନ୍‌କାଲେ ସେ ପାରେ ଗେଲ ସୁଦୂର ନଦୀକୂଲେ ।
ରଇଲ ରେ ତୋର ଅସୀମ ଆକାଶ,
ଅବାଧପ୍ରସାର ଧରା ॥

୬ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୨୬ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ଶୁକ୍‌ନୋ-ପାତା-ଝ଼ରା ⟹ ଶୁକ୍‌ନୋ ପାତା ଝ଼ରା
ଶେଷ ଲାଇନେ ଅବାଧପ୍ରସାର ⟹ ଅବାଧ ପ୍ରସାର

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୧୯୭: ଓରେ ଗୃହବାସୀ ଖୋଲ୍

ଓରେ ଗୃହବାସୀ ଖୋଲ୍, ଦ୍ୱାର ଖୋଲ୍, ଲାଗଲ ଯେ ଦୋଲ ।
ସ୍ଥଳେ ଜଲେ ବନତଲେ ଲାଗଲ ଯେ ଦୋଲ ।
ଦ୍ୱାର ଖୋଲ୍, ଦ୍ୱାର ଖୋଲ୍ ॥
ରାଙା ହାସି ରାଶି ରାଶି ଅଶୋକେ ପଲାଶେ,
ରାଙା ନେଶା ମେଘେ ମେଶା ପ୍ରଭାତ-ଆକାଶେ,
ନବୀନ ପାତାୟ୍ ଲାଗେ ରାଙା ହିଲ୍ଲୋଲ ।
ଦ୍ୱାର ଖୋଲ୍, ଦ୍ୱାର ଖୋଲ୍ ॥
ବେଣୁବନ ମର୍ମରେ ଦଖିନ ବାତାସେ,
ପ୍ରଜାପତି ଦୋଲେ ଘାସେ ଘାସେ ।
ମଉମାଛି ଫିରେ ଯାଚି ଫୁଲେର ଦଖିନା,
ପାଖାୟ୍ ବାଜାୟ୍ ତାର ଭିଖାରିର ବୀଣା,
ମାଧବୀବିତାନେ ବାୟୁ ଗନ୍ଧେ ବିଭୋଲ ।
ଦ୍ୱାର ଖୋଲ୍, ଦ୍ୱାର ଖୋଲ୍ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଓରେ ଗୃହବାସୀ ଖୋଲ୍,' ⟹ 'ଓରେ ଗୃହବାସୀ, ତୋରା ଖୋଲ୍,'
୩, ୭, ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଦ୍ୱାର ଖୋଲ୍, ଦ୍ୱାର ଖୋଲ୍' ⟹ 'ଖୋଲ୍ ଦ୍ୱାର ଖୋଲ୍'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୧୪୮: ଏକଟୁକୁ ଛୋଁଓୟା ଲାଗେ

ଏକଟୁକୁ ଛୋଁଓୟା ଲାଗେ, ଏକଟୁକୁ କଥା ଶୁନି–
ତାଇ ଦିୟେ ମନେ ମନେ ରଚି ମମ ଫାଲ୍ଗୁନୀ ॥
କିଛୁ ପଲାଶେର ନେଶା, କିଛୁ ବା ଚାଁପାୟ ମେଶା,
ତାଇ ଦିୟେ ସୁରେ ସୁରେ ରଙେ ରସେ ଜାଲ ବୁନି ॥
ଯେଟୁକୁ କାଛେତେ ଆସେ କ୍ଷଣିକେର ଫାଁକେ ଫାଁକେ
ଚକିତ ମନେର କୋଣେ ସ୍ୱପନେର ଛବି ଆଁକେ ।
ଯେଟୁକୁ ଯାୟ ରେ ଦୂରେ ଭାବନା କାଁପାୟ ସୁରେ,
ତାଇ ନିୟେ ଯାୟ ବେଲା ନୂପୁରେର ତାଲ ଗୁନି ॥

୨ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୪ (1928)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୧୯୯: ଓଗୋ ବଧୂ ସୁନ୍ଦରୀ

ଓଗୋ ବଧୂ ସୁନ୍ଦରୀ, ତୁମି ମଧୁମଞ୍ଜରୀ,
ପୁଲକିତ ଚମ୍ପାର ଲହୋ ଅଭିନନ୍ଦନ–
ପର୍ଣ୍ଣେର ପାତ୍ରେ ଫାଲ୍ଗୁନରାତ୍ରେ ମୁକୁଳିତ ମଲ୍ଲିକା-ମାଲ୍ୟେର ବନ୍ଧନ ।
ଏନେଛି ବସନ୍ତେର ଅଞ୍ଜଳି ଗନ୍ଧେର,
ପଲାଶେର କୁଙ୍କୁମ ଚାଁଦିନିର ଚନ୍ଦନ–
ପାରୁଲେର ହିଲ୍ଲୋଲ, ଶିରୀଷେର ହିନ୍ଦୋଲ, ମଞ୍ଜୁଲ ବଲ୍ଲୀର ବଙ୍କିମ କଙ୍କଣ-
ଉଲ୍ଲାସ-ଉତରୋଲ ବେଣୁବନକଲ୍ଲୋଲ,
କମ୍ପିତ କିଶଲୟେ ମଲୟେର ଚୁମ୍ବନ ।
ତବ ଆଁଖିପଲ୍ଲବେ ଦିୟୋ ଆଁକି ବଲ୍ଲଭେ
ଗଗନେର ନବନୀଲ ସ୍ୱପନେର ଅଞ୍ଜନ ॥

୨୨ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୦ (1924)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ବଧୂ ⟹ ବଧୁ
୧ ଲାଇନେ 'ତୁମି ମଧୁମଞ୍ଜରୀ' ⟹ 'ନବ ମଧୁମଞ୍ଜରୀ'
୨ ଲାଇନେ 'ପୁଲକିତ ଚମ୍ପାର' ⟹ 'ସାତଭାଇ ଚମ୍ପାର'
୩ ଲାଇନେ 'ମୁକୁଳିତ ମଲ୍ଲିକା-ମାଲ୍ୟେର ବନ୍ଧନ'
⟹ 'ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣେର ବର୍ଣ୍ଣେର ଛନ୍ଦେର ବନ୍ଧନ'
୯ ଲାଇନେ 'ଦିୟୋ ଆଁକି' ⟹ 'ଦିନୁ ଆଁକି'

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୦୦: ଆମାର ବନେ ବନେ ଧରଲ ମୁକୁଲ

ଆମାର ବନେ ବନେ ଧରଲ ମୁକୁଲ,
ବହେ ମନେ ମନେ ଦକ୍ଷିଣହାଓୟା ।
ମୌମାଛିଦେର ଡାନାୟ୍ ଡାନାୟ୍
ଯେନ ଉଡ଼େ ମୋର ଉତ୍ସୁକ ଚାଓୟା ॥
ଗୋପନ ସ୍ୱପନକୁସୁମେ କେ ଏମନ ସୁଗଭୀର ରଙ ଦିଲ ଏଁକେ–
ନବ କିଶଲୟ୍ଶିହରନେ ଭାବନା ଆମାର ହଲ ଛାଓୟା ॥
ଫାଲ୍ଗୁନପୂର୍ଣ୍ଣିମାତେ
ଏଇ ଦିଶାହାରା ରାତେ
ନିଦ୍ରାବିହୀନ ଗାନେ କୋନ୍ ନିରୁଦ୍ଦେଶେର ପାନେ
ଉଦ୍‌ବେଲ ଗନ୍ଧେର ଜୋୟାରତରଙ୍ଗେ ହବେ ମୋର ତରଣୀ ବାଓୟା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୪୨ (1934-1935)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୦୧: ଆମି ପଥଭୋଲା ଏକ ପଥିକ

'ଆମି ପଥଭୋଲା ଏକ ପଥିକ ଏସେଛି ।
ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳାର ଚାମେଲି ଗୋ, ସକାଳ ବେଳାର ମଲ୍ଲିକା
ଆମାୟ୍ ଚେନୋ କି ।'
'ଚିନି ତୋମାୟ୍ ଚିନି, ନବୀନ ପାନ୍ଥ,–
ବନେ ବନେ ଓଡ଼େ ତୋମାର ରଙିନ ବସନପ୍ରାନ୍ତ ।
ଫାଗୁନ ପ୍ରାତେର ଉତଳା ଗୋ, ଚୈତ୍ର ରାତେର ଉଦାସୀ,
ତୋମାର ପଥେ ଆମାରା ଭେସେଛି ।'
'ଘରଛାଡ଼ା ଏଇ ପାଗଲଟାକେ ଏମନ କ'ରେ କେ ଗୋ ଡାକେ
କରୁଣ ଗୁଞ୍ଜରି,
ଯଖନ ବାଜିୟେ ବୀଣା ବନେର ପଥେ ବେଡ଼ାଇ ସଞ୍ଚରି ।'
'ଆମି ତୋମାୟ୍ ଡାକ ଦିୟେଛି ଓଗୋ ଉଦାସୀ,
ଆମି ଆମେର ମଞ୍ଜରୀ ।
ତୋମାୟ୍ ଚୋଖେ ଦେଖାର ଆଗେ ତୋମାର ସ୍ୱପନ ଚୋଖେ ଲାଗେ,
ବେଦନ ଜାଗେ ଗୋ–
ନା ଚିନିତେଇ ଭାଲୋ ବେସେଛି ।'
ଯଖନ ଫୁରିୟେ ବେଳା ଚୁକିୟେ ଖେଲା ତପ୍ତ ଧୂଳାର ପଥେ
ଯାବ ଝରା ଫୁଲେର ରଥେ–
ତଖନ ସଙ୍ଗ କେ ଲବି'
'ଲବ ଆମି ମାଧବୀ ।'
'ଯଖନ ବିଦାୟ୍-ବାଁଶିର ସୁରେ ସୁରେ ଶୁକନୋ ପାତା ଯାବେ ଉଡ଼େ
ସଙ୍ଗେ କେ ର'ବି ।'
'ଆମି ରବ, ଉଦାସ ହବ ଓଗୋ ଉଦାସୀ,
ଆମି ତରୁଣ କରବୀ ।'
ବସନ୍ତେର ଏଇ ଲଳିତ ରାଗେ ବିଦାୟ୍-ବ୍ୟଥା ଲୁକିୟେ ଜାଗେ–
ଫାଗୁନ ଦିନେ ଗୋ
କାଁଦନ-ଭରା ହାସି ହେସେଛି ।'

୨୧ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୨ (1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ସକାଳ ବେଳାର ⟹ ସକାଳବେଳାର

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୦୨: ଆଜି ଦକ୍ଷିନ-ଦୁୟ୍ାର ଖୋଲା

ଆଜି ଦକ୍ଷିନ-ଦୁୟ୍ାର ଖୋଲା–
ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ ଆମାର ବସନ୍ତ ଏସୋ ।
ଦିବ ହୃଦୟ୍ଦୋଲାୟ୍ ଦୋଲା,
ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ ଆମାର ବସନ୍ତ ଏସୋ ॥
ନବ ଶ୍ୟାମଳ ଶୋଭନ ରଥେ ଏସୋ ବକୁଲବିଛାନୋ ପଥେ,
ଏସୋ ବାଜାୟେ୍ ବ୍ୟାକୁଳ ବେଣୁ ମେଖେ ପିୟ୍ାଲଫୁଲେର ରେଣୁ ।
ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ ଆମାର ବସନ୍ତ ଏସୋ
ଏସୋ ଘନପଲ୍ଲବପୁଞ୍ଜେ ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ ।
ଏସୋ ବନମଲ୍ଲିକାକୁଞ୍ଜେ ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ ।
ମୃଦୁ ମଧୁର ମଦିର ହେସେ ଏସୋ ପାଗଲ ହାଓୟ୍ାର ଦେଶେ,
ତୋମାର ଉତଳା ଉତ୍ତରୀୟ୍ ତୁମି ଆକାଶେ ଉଡ଼ାୟେ୍ ଦିୟୋ୍–
ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ, ଏସୋ ହେ ଆମାର ବସନ୍ତ ଏସୋ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୦୩: ବସନ୍ତେ କି ଶୁଧୁ କେବଳ

ବସନ୍ତେ କି ଶୁଧୁ କେବଳ ଫୋଟା ଫୁଲେର ମାଲା ରେ ।
ଦେଖିସ ନେ କି ଶୁକନୋ-ପାତା ଝରା-ଫୁଲେର ଖେଲା ରେ ॥
ଯେ ଢେଉ ଉଠେ ତାରି ସୁରେ   ବାଜେ କି ଗାନ ସାଗର ଜୁଡ଼େ ।
ଯେ ଢେଉ ପଡ଼େ ତାହାରଓ ସୁର ଜାଗଛେ ସାରା ବେଲା ରେ ॥
ବସନ୍ତେ ଆଜ ଦେଖ୍ ରେ ତୋରା ଝରା ଫୁଲେର ଖେଲା ରେ ॥
ଆମାର ପ୍ରଭୁର ପାୟେର ତଳେ   ଶୁଧୁଇ କି ରେ ମାନିକ ଜ୍ୱଲେ ।
ଚରଣେ ତାଁର ଲୁଟିୟେ କାଁଦେ ଲକ୍ଷ ମାଟିର ଢେଲା ରେ ॥
ଆମାର ଗୁରୁର ଆସନ-କାଛେ   ସୁବୋଧ ଛେଲେ କ ଜନ ଆଛେ ।
ଅବୋଧ ଜନେ କୋଲ ଦିୟେଛେନ, ତାଇ ଆମି ତାଁର ଚେଲା ରେ ।
ଉତ୍ସବରାଜ ଦେଖେନ ଚେୟେ ଝରା ଫୁଲେର ଖେଲା ରେ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଶୁକନୋ-ପାତା ⟹ ଶୁକନୋ ପାତା
୫, ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଝରା ଫୁଲେର' ⟹ 'ଝରା-ଫୁଲେର'
୮ ଲାଇନେ କ ଜନ ⟹ କ'ଜନ

    contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୦୪: ଓଗୋ ଦଖିନ ହାଓୟା

ଓଗୋ ଦଖିନ ହାଓୟା, ଓ ପଥିକ ହାଓୟା, ଦୋଦୁଲ ଦୋଲାୟ୍ ଦାଓ ଦୁଲିୟେ୍ ।
  ନୂତନ-ପାତାର-ପୁଲକ-ଛାଓୟା ପରଶଖାନି ଦାଓ ବୁଲିୟେ୍ ॥
ଆମି ପଥେର ଧାରେର ବ୍ୟାକୁଲ ବେଣୁ ହଠାତ୍ ତୋମାର ସାଡ଼ା ପେନୁ ଗୋ-
  ଆହା, ଏସୋ ଆମାର ଶାଖାୟ୍ ଶାଖାୟ୍ ପ୍ରାଣେର ଗାନେର ଢେଉ ତୁଲିୟେ୍ ॥
ଓଗୋ ଦଖିନ ହାଓୟା, ଓ ପଥିକ ହାଓୟା, ପଥେର ଧାରେ ଆମାର ବାସା ।
  ଜାନି ତୋମାର ଆସା-ଯାଓୟା, ଶୁନି ତୋମାର ପାୟେ୍ର ଭାଷା ।
ଆମାୟ୍ ତୋମାର ଛୋଁଓୟା ଲାଗଲେ ପରେ ଏକଟୁକୁତେଇ କାଁପନ ଧରେ ଗୋ-
  ଆହା, କାନେ କାନେ ଏକଟି କଥାୟ୍ ସକଲ କଥା ନେୟ୍ ଭୁଲିୟେ୍ ॥

୧୨ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧, ୫ ଲାଇନେ 'ଓ ପଥିକ ହାଓୟା' ⟹ 'ପଥିକ ହାଓୟା'
୨ ଲାଇନେ 'ନୂତନ-ପାତାର-ପୁଲକ-ଛାଓୟା' ⟹ 'ନୂତନ ପାତାର ପୁଲକ-ଛାଓୟା'
୩, ୭ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ଗୋ' ନେଇ
୭ ଲାଇନେ ଛୋଁଓୟା ⟹ ଛୋଁୟା

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୦୫: ଆକାଶ ଆମାୟ୍ ଭରଲ ଆଲୋୟ୍

ଆକାଶ ଆମାୟ୍ ଭରଲ ଆଲୋୟ୍, ଆକାଶ ଆମି ଭରବ ଗାନେ ।
ସୁରେର ଆବୀର ହାନବ ହାଓୟାୟ୍, ନାଚେର ଆବୀର ହାଓୟାୟ୍ ହାନେ ॥
ଓରେ ପଲାଶ, ଓରେ ପଲାଶ,
ରାଙା ରଙେର ଶିଖାୟ୍ ଶିଖାୟ୍ ଦିକେ ଦିକେ ଆଗୁନ ଜ୍ବଲାସ–
ଆମାର ମନେର ରାଗ ରାଗିଣୀ ରାଙା ହଲ ରଙିନ ତାନେ ॥
ଦଖିନ-ହାଓୟାୟ୍ କୁସୁମବନେର ବୁକେର କାଁପନ ଥାମେ ନା ଯେ ।
ନୀଲ ଆକାଶେ ସୋନାର ଆଲୋୟ୍ କଚି ପାତାର ନୂପୁର ବାଜେ ।
ଓରେ ଶିରୀଷ, ଓରେ ଶିରୀଷ,
ମୃଦୁ ହାସିର ଅନ୍ତରାଲେ ଗନ୍ଧଜାଲେ ଶୂନ୍ୟ ଘିରିସ–
ତୋମାର ଗନ୍ଧ ଆମାର କଣ୍ଠେ ଆମାର ହୃଦୟ୍ ଟେନେ ଆନେ ॥

୧୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1315)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ 'ନା ଯେ' ⟹ 'ନା-ଯେ'

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୦୭: ମୋର ବୀଣା ଓଠେ କୋନ୍ ସୁରେ

ମୋର ବୀଣା ଓଠେ କୋନ୍ ସୁରେ ବାଜି କୋନ୍ ନବ ଚଞ୍ଚଳ ଛନ୍ଦେ ।

ମମ ଅନ୍ତର କମ୍ପିତ ଆଜି ନିଖିଳେର ହୃଦୟସ୍ପନ୍ଦେ ॥

ଆସେ କୋନ୍ ତରୁଣ ଅଶାନ୍ତ, ଉଡ଼େ ବସନାଞ୍ଚଳପ୍ରାନ୍ତ–

ଆଲୋକେର ନୃତ୍ୟେ ବନାନ୍ତ ମୁଖରିତ ଅଧୀର ଆନନ୍ଦେ ॥

ଅମ୍ବରପ୍ରାଙ୍ଗଣମାଝେ ନିଃସ୍ୱର ମଞ୍ଜୀର ଗୁଞ୍ଜେ ।

ଅଶ୍ରୁତ ସେଇ ତାଲେ ବାଜେ କରତାଳି ପଲ୍ଲବପୁଞ୍ଜେ ।

କାର ପଦପରଶନ-ଆଶା ତୃଣେ ତୃଣେ ଅର୍ପିଲ ଭାଷା–

ସମୀରଣ ବନ୍ଧନହାରା ଉନ୍‌ମନ କୋନ୍ ବନଗନ୍ଧେ ॥

୨୪ ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ 'ଅମ୍ବରପ୍ରାଙ୍ଗଣମାଝେ' ⟹ 'ଓଇ ଅମ୍ବରପ୍ରାଙ୍ଗଣମାଝେ'

ଶେଷ ଲାଇନେ ଉନ୍‌ମନ ⟹ ଉନ୍ମନ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୦୭: ଓରେ ଭାଇ, ଫାଗୁନ ଲେଗେଛେ

ଓରେ ଭାଇ, ଫାଗୁନ ଲେଗେଛେ ବନେ ବନେ–

ଡାଳେ ଡାଳେ ଫୁଲେ ଫଲେ ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ରେ,

ଆଡ଼ାଳେ ଆଡ଼ାଳେ କୋଣେ କୋଣେ ॥

ରଙେ ରଙେ ରଙିଲ ଆକାଶ, ଗାନେ ଗାନେ ନିଖିଲ ଉଦାସ–

ଯେନ ଚଲଚଞ୍ଚଲ ନବ ପଲ୍ଲବଦଲ ମର୍ମରେ ମୋର ମନେ ମନେ ॥

ହେରୋ ହେରୋ ଅବନୀର ରଙ୍ଗ,

ଗଗନେର କରେ ତପୋଭଙ୍ଗ ।

ହାସିର ଆଘାତେ ତାର ମୌନ ରହେ ନା ଆର,

କେଁପେ କେଁପେ ଓଠେ ଖନେ ଖନେ ।

ବାତାସ ଛୁଟିଛେ ବନମୟ୍ ରେ, ଫୁଲେର ନା ଜାନେ ପରିଚୟ୍ ରେ ।

ତାଇ ବୁଝି ବାରେ ବାରେ କୁଞ୍ଜେର ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ

ଶୁଧାୟେ଼ ଫିରିଛେ ଜନେ ଜନେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୦୮: ଏତ ଦିନ ଯେ ବସେ

ଏତ ଦିନ ଯେ ବସେ ଛିଲେମ ପଥ ଚେୟେ ଆର କାଲ ଗୁନେ
ଦେଖା ପେଲେମ ଫାଲ୍ଗୁନେ ॥
ବାଲକ ବୀରେର ବେଶେ ତୁମି କରଲେ ବିଶ୍ୱଜୟ୍–
ଏକି ଗୋ ବିସ୍ମୟ୍ ।
ଅବାକ ଆମି ତରୁଣ ଗଲାର ଗାନ ଶୁନେ ॥
ଗନ୍ଧେ ଉଦାସ ହାଓୟାର ମତୋ ଉଡ଼େ ତୋମାର ଉତ୍ତରୀ,
କର୍ଣ୍ଣେ ତୋମାର କୃଷ୍ଣଚୂଡ଼ାର ମଞ୍ଜରୀ ।
ତରୁଣ ହାସିର ଆଡ଼ାଲେ କୋନ୍ ଆଗୁନ ଢାକା ରୟ୍–
ଏକି ଗୋ ବିସ୍ମୟ୍ ।
ଅସ୍ତ୍ର ତୋମାର ଗୋପନ ରାଖୋ କୋନ୍ ତୂଣେ ॥

୧୪ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪, ୯ ଲାଇନେ ଏକି ⟹ ଏ କী

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୦୯: ବସନ୍ତେ ଫୁଲ ଗାଁଥଲ

ବସନ୍ତେ ଫୁଲ ଗାଁଥଲ ଆମାର ଜୟେର ମାଲା ।
ବଇଲ ପ୍ରାଣେ ଦଖିନ-ହାଓୟା ଆଗୁନ-ଜ୍ୱାଲା ॥
ପିଛେର ବାଁଶି କୋଣେର ଘରେ ମିଛେ ରେ ଓଇ କେଁଦେ ମରେ–
ମରଣ ଏବାର ଆନଲ ଆମାର ବରଣଡାଲା ॥
ଯୌବନେରଇ ଝଡ଼ ଉଠେଛେ ଆକାଶ-ପାତାଲେ ।
ନାଚେର ତାଲେର ଝଙ୍କାରେ ତାର ଆମାୟ୍ ମାତାଲେ ।
କୁଡ଼ିୟେ୍ ନେବାର ଘୁଚଲ ପେଶା, ଉଡ଼ିୟେ୍ ଦେବାର ଲାଗଲ ନେଶା–
ଆରାମ ବଲେ 'ଏଲ ଆମାର ଯାବାର ପାଲା' ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ଦଖିନ-ହାଓୟା ⟹ ଦଖିନ ହାଓୟା

୫ ଲାଇନେ ଆକାଶ-ପାତାଲେ ⟹ ଆକାଶ ପାତାଲେ

୬ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାରେ ⟹ ଝଂକାରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୧୦: ଓରେ ଆୟ୍ ରେ ତବେ

ଓରେ ଆୟ୍ ରେ ତବେ, ମାତ୍ ରେ ସବେ ଆନନ୍ଦେ

ଆଜ ନବୀନ ପ୍ରାଣେର ବସନ୍ତେ ॥

ପିଛନ-ପାନେ ବାଁଧନ ହତେ ଚଲ୍ ଛୁଟେ ଆଜ ବନ୍ୟାସ୍ରୋତେ,

ଆପନାକେ ଆଜ ଦଖିନ-ହାଓୟାୟ୍ ଛଡ଼ିୟେ୍ ଦେ ରେ ଦିଗନ୍ତେ ॥

ବାଁଧନ ଯତ ଛିନ୍ନ କରୋ ଆନନ୍ଦେ

ଆଜ ନବୀନ ପ୍ରାଣେର ବସନ୍ତେ ।

ଅକୂଳ ପ୍ରାଣେର ସାଗର-ତୀରେ ଭୟ୍ କୀ ରେ ତୋର କ୍ଷୟ୍-କ୍ଷତିରେ ।

ଯା ଆଛେ ରେ ସବ ନିୟେ୍ ତୋର ଝାଁପ ଦିୟେ୍ ପଡ଼୍/ ଅନନ୍ତେ ॥

୧୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୧୧: ବସନ୍ତ, ତୋର ଶେଷ କ'ରେ ଦେ

ବସନ୍ତ, ତୋର ଶେଷ କ'ରେ ଦେ, ଶେଷ କ'ରେ ଦେ, ଶେଷ କ'ରେ ଦେ ରଙ୍ଗ–
ଫୁଲ ଫୋଟାବାର ଖ୍ୟାପାମି, ତାର ଉଦ୍ଦାମତରଙ୍ଗ ॥
ଉଡ଼ିୟେ ଦେବାର ଛଡ଼ିୟେ ଦେବାର ମାତନ ତୋମାର ଥାମୁକ ଏବାର,
ନୀଡ଼େ ଫିରେ ଆସୁକ ତୋମାର ପଥହାରା ବିହଙ୍ଗ ॥
ତୋମାର ସାଧେର ମୁକୁଲ କତଇ ପଡ଼ଲ ଝ'ରେ–
ତାରା ଧୁଲା ହଲ, ତାରା ଧୁଲା ଦିଲ ଭ'ରେ ।
ପ୍ରଖର ତାପେ ଜରୋଜରୋ ଫଲ ଫଲାବାର ସାଧନ ଧରୋ,
ହେଲାଫେଲାର ପାଲା ତୋମାର ଏଇ ବେଲା ହୋକ ଭଙ୍ଗ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୬ (1920)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ବସନ୍ତ, ତୋର ଶେଷ କ'ରେ ଦେ ରଙ୍ଗ–'
୫ ଲାଇନେ 'ତୋମାର ସାଧେର' ⟹ 'ସାଧେର'
୬ ଲାଇନେ 'ତାରା ଧୁଲା ଦିଲ' ⟹ 'ଧୁଲା ଦିଲ'
୭ ଲାଇନେ ଜରୋଜରୋ ⟹ ଜରଜର
୭ ଲାଇନେ 'ସାଧନ ଧରୋ' ⟹ 'ଶାସନ ଧରୋ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୧୭: ଦିନଶେଷେ ବସନ୍ତ ଯା

ଦିନଶେଷେ ବସନ୍ତ ଯା ପ୍ରାଣେ ଗେଲ ବ'ଲେ
ତାଇ ନିୟେ ବସେ ଆଛି, ବୀଣାଖାନି କୋଲେ ॥
ତାରି ସୁର ନେବ ଧରେ
ଆମାରି ଗାନେତେ ଭରେ,
ଝରା ମାଧବୀର ସାଥେ ଯାୟ୍ ସେ ଯେ ଚଲେ ॥
ଥାମୋ ଥାମୋ ଦକ୍ଷିଣପବନ,
କୀ ବାରତା ଏନେଛ ତା କୋରୋ ନା ଗୋପନ ।
ଯେ ଦିନେରେ ନାଇ ମନେ ତୁମି ତାରି ଉପବନେ
କୀ ଫୁଲ ପେୟେଛ ଖୁଁଜେ– ଗନ୍ଧେ ପ୍ରାଣ ଭୋଲେ ॥

୨୮ ମାଘ ୧୩୩୪(1928)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୪୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ 'ତୁମି ତାରି ଉପବନେ' ⟹ 'ସେ ଦିନେରଇ ଉପବନେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୧୩: ସବ ଦିବି କେ ସବ ଦିବି ପାୟ୍

ସବ ଦିବି କେ ସବ ଦିବି ପାୟ୍,   ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ।
ଡାକ ପଡ଼େଛେ ଓଇ ଶୋନା ଯାୟ୍   'ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍' ॥
ଆସବେ ଯେ ସେ ସ୍ବର୍ଣ୍ଣରଥେ– ଜାଗବି କାରା ରିକ୍ତ ପଥେ
ପୌଷ-ରଜନୀ ତାହାର ଆଶାୟ୍,   ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ॥
କ୍ଷଣେକ କେବଳ ତାହାର ଖେଲା,   ହା/ୟ୍ ହା/ୟ୍ ହାୟ୍ ।
ତାର ପରେ ତାର ଯାବାର ବେଳା,   ହା/ୟ୍ ହା/ୟ୍ ହାୟ୍ ।
ଚଲେ ଗେଲେ ଜାଗବି ଯବେ   ଧନରତନ ବୋଝା ହବେ–
ବହନ କରା ହବେ ଯେ ଦାୟ୍,   ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ।

୨୨ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୧୪: ବାକି ଆମି ରାଖବ ନା

ବାକି ଆମି ରାଖବ ନା କିଛୁଇ–
ତୋମାର ଚଲାର ପଥେ ପଥେ ଛେୟେ୍ ଦେବ ଭୂଁଇ ॥
ଓଗୋ ମୋହନ, ତୋମାର ଉତ୍ତରୀୟ୍ ଗନ୍ଧେ ଆମାର ଭରେ ନିୟୋ୍,
ଉଜାଡ଼୍ କରେ ଦେବ ପାୟେ୍ ବକୁଲ ବେଲା ଜୁଁଇ ॥
ଦଖିନ-ସାଗର ପାର ହୟେ୍ ଯେ ଏଲେ ପଥିକ ତୁମି,
ଆମାର ସକଲ ଦେବ ଅତିଥିରେ ଆମି ବନଭୂମି ।
ଆମାର କୁଲାୟ୍-ଭରା ରୟେ୍ଛେ ଗାନ, ସବ ତୋମାରେ କରେଛି ଦାନ–
ଦେବାର କାଙାଲ କରେ ଆମାୟ୍ ଚରଣ ଯଖନ ଛୁଁଇ ॥

୨୨ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ସବ ତୋମାରେ' ⟹ 'ସବ ତୋମାରେଇ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୧୫: ଫଲ ଫଳାବାର ଆଶା ଆମି

ଫଲ ଫଳାବାର ଆଶା ଆମି ମନେ ରାଖି ନି ରେ ।

ଆଜ ଆମି ତାଇ ମୁକୁଲ ଝରାଇ ଦକ୍ଷିଣସମୀରେ ॥

ବସନ୍ତଗାନ ପାଖିରା ଗାୟ୍, ବାତାସେ ତାର ସୁର ଝରେ ଯାୟ୍–

ମୁକୁଲ-ଝରାର ବ୍ୟାକୁଲ ଖେଳା ଆମାରି ସେଇ ରାଗିଣୀରେ ॥

ଜାନି ନେ ଭାଇ, ଭାବି ନେ ତାଇ କୀ ହବେ ମୋର ଦଶା

ଯଖନ ଆମାର ସାରା ହବେ ସକଲ ଝରା ଖସା ।

ଏଇ କଥା ମୋର ଶୂନ୍ୟ ଡାଳେ ବାଜବେ ସେ ଦିନ ତାଲେ ତାଲେ–

'ଚରମ ଦେଓୟାୟ୍ ସବ ଦିୟେଛି ମଧୁର ମଧୁଯାମିନୀରେ' ॥

୨୨ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୧୭: ଯଦି ତାରେ ନାଇ ଚିନି ଗୋ

ଯଦି ତାରେ ନାଇ ଚିନି ଗୋ ସେ କି ଆମାୟ୍ ନେବେ ଚିନେ
ଏଇ ନବ ଫାଲ୍ଗୁନେର ଦିନେ– ଜାନି ନେ, ଜାନି ନେ ॥
ସେ କି ଆମାର କୁଁଡ଼ିର କାନେ କବେ କଥା ଗାନେ ଗାନେ,
ପରାନ ତାହାର ନେବେ କିନେ ଏଇ ନବ ଫାଲ୍ଗୁନେର ଦିନେ–
ଜାନି ନେ ଜାନି ନେ ॥
ସେ କି ଆପନ ରଙେ ଫୁଲ ରାଙାବେ ।
ସେ କି ମର୍ମେ ଏସେ ଘୁମ ଭାଙାବେ ।
ଘୋମଟା ଆମାର ନତୁନ ପାତାର ହଠାତ୍ ଦୋଳା ପାବେ କି ତାର,
ଗୋପନ କଥା ନେବେ ଜିନେ ଏଇ ନବ ଫାଲ୍ଗୁନେର ଦିନେ–
ଜାନି ନେ ଜାନି ନେ ॥

୨୭ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୯୭: ଧୀରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ବଓ

ଧୀରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ବଓ ଓଗୋ ଉତଳ ହାଓୟା,
ନିଶୀଥରାତେର ବାଁଶି ବାଜେ– ଶାନ୍ତ ହଓ ଗୋ ଶାନ୍ତ ହଓ ॥
ଆମି ପ୍ରଦୀପଶିଖା ତୋମାର ଲାଗି ଭୟେ ଭୟେ ଏକା ଜାଗି,
ମନେର କଥା କାନେ କାନେ ମୃଦୁ ମୃଦୁ କଓ ॥
ତୋମାର ଦୂରେର ଗାଥା ତୋମାର ବନେର ବାଣୀ
ଘରେର କୋଣେ ଦେହୋ ଆନି ।
ଆମାର କିଛୁ କଥା ଆଛେ ଭୋରେର ବେଳାର ତାରାର କାଛେ,
ସେଇ କଥାଟି ତୋମାର କାନେ ଚୁପିଚୁପି ଲଓ ॥

୨୯ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୧୮: ଦଖିନ-ହାଓୟା ଜାଗୋ ଜାଗୋ

ଦଖିନ-ହାଓୟା ଜାଗୋ ଜାଗୋ, ଜାଗାଓ ଆମାର ସୁପ୍ତ ଏ ପ୍ରାଣ ।
ଆମି ବେଣୁ, ଆମାର ଶାଖାୟ୍ ନୀରବ ଯେ ହାୟ୍ କତ-ନା ଗାନ । ଜାଗୋ ଜାଗୋ ॥
ପଥେର ଧାରେ ଆମାର କାରା ଓଗୋ ପଥିକ ବାଁଧନ-ହାରା,
ନୃତ୍ୟ ତୋମାର ଚିତ୍ତେ ଆମାର ମୁକ୍ତି-ଦୋଲା କରେ ଯେ ଦାନ । ଜାଗୋ ଜାଗୋ ॥
ଗାନେର ପାଖା ଯଖନ ଖୁଲି ବାଧା-ବେଦନ ତଖନ ଭୁଲି ।
ଯଖନ ଆମାର ବୁକେର ମାଝେ ତୋମାର ପଥେର ବାଁଶି ବାଜେ
ବନ୍ଧ ଭାଙାର ଛନ୍ଦେ ଆମାର ମୌନ-କାଁଦନ ହୟ୍ ଅବସାନ । ଜାଗୋ ଜାଗୋ ॥

୫ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୯ (1923)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨, ୪, ଶେଷ ଲାଇନେ ‘ଜାଗୋ ଜାଗୋ’ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୧୯: ସହସା ଡାଳପାଳା ତୋର ଉତଳା

ସହସା ଡାଳପାଳା ତୋର ଉତଳା ଯେ ଓ ଚାଁପା, ଓ କରବୀ !
କାରେ ତୁଇ ଦେଖତେ ପେଲି ଆକାଶ-ମାଝେ ଜାନି ନା ଯେ ॥
କୋନ୍ ସୁରେର ମାତନ ହାଓୟାୟ୍ ଏସେ ବେଡ଼ାୟ୍ ଭେସେ ଓ ଚାଁପା, ଓ କରବୀ !
କାର ନାଚନେର ନୂପୁର ବାଜେ ଜାନି ନା ଯେ ॥
ତୋରେ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଚମକ ଲାଗେ ।
କୋନ୍ ଅଜାନାର ଧେୟାନ ତୋମାର ମନେ ଜାଗେ ।
କୋନ୍ ରଙେର ମାତନ ଉଠଲ ଦୁଲେ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଓ ଚାଁପା, ଓ କରବୀ !
କେ ସାଜାଲେ ରଙିନ ସାଜେ ଜାନି ନା ଯେ ॥

୨୭ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଓ ଚାଁପା, ଓ କରବୀ !' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୨୦: ସେ କି ଭାବେ ଗୋପନ ରବେ

ସେ କି ଭାବେ ଗୋପନ ରବେ ଲୁକିୟେ ହୃଦୟ୍ କାଡ଼ା ।
ତାହାର ଆସା ହାଓୟାୟ୍ ଢାକା, ସେ ଯେ ସୃଷ୍ଟିଛାଡ଼ା ॥
ହିୟାୟ୍ ହିୟାୟ୍ ଜାଗଲ ବାଣୀ, ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ କାନାକାନି–
'ଓଇ ଏଲ ଯେ' 'ଓଇ ଏଲ ଯେ' ପରାନ ଦିଲ ସାଡ଼ା ॥
ଏଇ ତୋ ଆମାର ଆପ୍‌ନାରଇ ଏଇ ଫୁଲ-ଫୋଟାନୋର ମାଝେ
ତାରେ ଦେଖି ନୟ୍‌ନ ଭ'ରେ ନାନା ରଙେର ସାଜେ ।
ଏଇ-ଯେ ପାଖିର ଗାନେ ଗାନେ ଚରଣଧ୍ୱନି ବୟେ୍ ଆନେ,
ବିଶ୍ୱବୀଣାର ତାରେ ତାରେ ଏଇ ତୋ ଦିଲ ନାଡ଼ା ॥

୨୨ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୨୧: ଓଇ ଭାଙଳ ହାସିର ବାଁଧ

ଓଇ) ଭାଙଳ ହାସିର ବାଁଧ ।
ଅଧୀର ହୟେ ମାତଳ କେନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ଓଇ ଚାଁଦ ॥
ଉତଳ ହାଓୟା କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ମୁକୁଳ-ଛାଓୟା ବକୁଳବନେ
ଦୋଳ ଦିୟେ ଯାୟ୍ ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍, ଘଟାୟ୍ ପରମାଦ ॥
ଘୁମେର ଆଁଚଳ ଆକୁଳ ହଲ କୀ ଉଲ୍ଲାସେର ଭରେ ।
ସ୍ୱପନ ଯତ ଛଡ଼ିୟେ ପ'ଲ ଦିକେ ଦିଗନ୍ତରେ ।
ଆଜ ରାତେର ଏଇ ପାଗଲାମିରେ ବାଁଧବେ ବ'ଲେ କେ ଓଇ ଫିରେ,
ଶାଲବୀଥିକାୟ୍ ଛାୟା ଗେଁଥେ ତାଇ ପେତେଛେ ଫାଁଦ ॥

୨୧ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୨୨: ଓ ଆମାର ଚାଁଦେର ଆଲୋ

ଓ ଆମାର ଚାଁଦେର ଆଲୋ, ଆଜ ଫାଗୁନେର ସନ୍ଧ୍ୟାକାଲେ
ଧରା ଦିୟେଛ ଯେ ଆମାର ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ଡାଲେ ଡାଲେ ॥
ଯେ ଗାନ ତୋମାର ସୁରେର ଧାରାୟ୍ ବନ୍ୟା ଜାଗାୟ୍ ତାରାୟ୍ ତାରାୟ୍
ମୋର ଆଙିନାୟ୍ ବାଜଲ ଗୋ, ବାଜଲ ସେ-ସୁର ଆମାର ପ୍ରାଣେର ତାଲେ-ତାଲେ ॥
ସବ କୁଁଡ଼ି ମୋର ଫୁଟେ ଓଠେ ତୋମାର ହାସିର ଇଶାରାତେ ।
ଦଖିନ-ହାଓୟା ଦିଶାହାରା ଆମାର ଫୁଲେର ଗନ୍ଧେ ମାତେ ।
ଶୁଭ୍ର, ତୁମି କରଲେ ବିଲୋଲ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ରଙେର ହିଲୋଲ–
ମର୍ମରିତ ମର୍ମ ଗୋ,
ମର୍ମ ଆମାର ଜଡ଼ାୟ୍ ତୋମାର ହାସିର ଜାଲେ ॥

୧୮ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଦୁ ଲାଇନେର ବଦଲେ
'ମର୍ମରିତ ମର୍ମ ଆମାର ଜଡ଼ାୟ୍ ତୋମାର ହାସିର ଜାଲେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୨୩: ଓ ଚାଁଦ, ତୋମାୟ୍ ଦୋଲା

ଓ ଚାଁଦ, ତୋମାୟ୍ ଦୋଲା ଦେବେ କେ !
ଓ ଚାଁଦ, ତୋମାୟ୍ ଦୋଲା –
କେ ଦେବେ କେ ଦେବେ ତୋମାୟ୍ ଦୋଲା–
ଆପନ ଆଲୋର ସ୍ୱପନ-ମାଝେ ବିଭୋଲ ଭୋଲା ॥
କେବଲ ତୋମାର ଚୋଖେର ଚାଓୟାୟ୍ ଦୋଲା ଦିଲେ ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍
ବନେ ବନେ ଦୋଲ ଜାଗାଲୋ ଓଇ ଚାହନି ତୁଫାନ-ତୋଲା ॥
ଆଜ ମାନସେର ସରୋବରେ
କୋନ୍ ମାଧୁରୀର କମଲକାନନ ଦୋଲାଓ ତୁମି ଢେଉୟେର 'ପରେ ।
ତୋମାର ହାସିର ଆଭାସ ଲେଗେ ବିଶ୍ୱ-ଦୋଲନ ଦୋଲାର ବେଗେ
ଉଠଲ ଜେଗେ ଆମାର ଗାନେର କଲ୍ଲୋଲିନୀ କଲରୋଲା ॥

୨୦ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ପ୍ରଥମ ତିନ ଲାଇନେର ବଦଲେ
'କେ ଦେବେ ଚାଁଦ, ତୋମାୟ୍ ଦୋଲା'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୨୪: ଶୁକ୍‌ନୋ ପାତା କେ ଯେ ଛଡ଼ାୟ୍

ଶୁକ୍‌ନୋ ପାତା କେ ଯେ ଛଡ଼ାୟ୍ ଓଇ ଦୂରେ   ଉଦାସ-କରା କୋନ୍ ସୁରେ ॥
ଘର-ଛାଡ଼ା ଓଇ କେ ବୈରାଗୀ   ଜାନି ନା ଯେ କାହାର ଲାଗି
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଶୂନ୍ୟ ବନେ ଯାୟ୍ ଘୁରେ ॥
ଚିନି ଚିନି ଯେନ ଓରେ ହୟ୍ ମନେ,
ଫିରେ ଫିରେ ଯେନ ଦେଖା ଓର୍ ସନେ ।
ଛଦ୍ମବେଶେ କେନ ଖେଲୋ,   ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଏ ବାସ ଫେଲୋ ଫେଲୋ–
ପ୍ରକାଶ କରୋ ଚିରନୂତନ ବନ୍ଧୁରେ ॥

୨୭ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

    contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୨୫: ତୋମାର ବାସ କୋଥା ଯେ ପଥିକ

ତୋମାର   ବାସ କୋଥା ଯେ ପଥିକ ଓଗୋ, ଦେଶେ କି ବିଦେଶେ ।
ତୁମି ହୃଦୟ୍-ପୂର୍ଣ୍ଣ-କରା ଓଗୋ, ତୁମିଇ ସର୍ବନେଶେ ॥
'ଆମାର   ବାସ କୋଥା ଯେ ଜାନ ନା କି,
ଶୁଧାତେ ହୟ୍ ସେ କଥା କି
ଓ ମାଧବୀ, ଓ ମାଳତୀ !'
ହୟ୍ତୋ ଜାନି, ହୟ୍ତୋ ଜାନି, ହୟ୍ତୋ ଜାନି ନେ,
ମୋଦେର   ବ'ଲେ ଦେବେ କେ ସେ ॥
ମନେ କରି, ଆମାର ତୁମି, ବୁଝି ନଓ ଆମାର ।
ବଲୋ ବଲୋ, ବଲୋ ପଥିକ, ବଲୋ ତୁମି କାର ।
'ଆମି ତାରି ଯେ ଆମାରେ   ଯେମନି ଦେଖେ ଚିନତେ ପାରେ,
ଓ ମାଧବୀ, ଓ ମାଳତୀ !'
ହୟ୍ତୋ ଚିନି, ହୟ୍ତୋ ଚିନି, ହୟ୍ତୋ ଚିନି ନେ,
ମୋଦେର   ବ'ଲେ ଦେବେ କେ ସେ ॥

୨୯ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧-୨, ୬-୭, ୮-୯ ଲାଇନ ' ॥ !' ଚିହ୍ନେର ଭିତର ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୨୭: ଆଜ ଦକ୍ଷିନ-ବାତାସେ

ଆଜ ଦକ୍ଷିନ-ବାତାସେ

ନାମ-ନା-ଜାନା କୋନ୍ ବନଫୁଲ ଫୁଟଲ ବନେର ଘାସେ ।
'ଓ ମୋର ପଥେର ସାଥି ପଥେ ପଥେ ଗୋପନେ ଯାୟ୍ ଆସେ ।'
କୃଷ୍ଣଚୂଡ଼ା ଚୂଡ଼ାୟ୍ ସାଜେ, ବକୁଲ ତୋମାର ମାଲାର ମାଝେ,
ଶିରୀଷ ତୋମାର ଭରବେ ସାଜି ଫୁଟେଛେ ସେଇ ଆଶେ ।
'ଏ ମୋର ପଥେର ବାଁଶିର ସୁରେ ସୁରେ ଲୁକିୟେ କାଁଦେ ହାସେ ।'
ଓରେ ଦେଖ ବା ନାଇ ଦେଖ, ଓରେ ଯାଓ ବା ନା ଯାଓ ଭୁଲେ ।
ଓରେ ନାଇ ବା ଦିଲେ ଦୋଲା, ଓରେ ନାଇ ବା ନିଲେ ତୁଲେ ।
ସଭାୟ୍ ତୋମାର ଓ କେହ ନୟ୍, ଓର ସାଥେ ନେଇ ଘରେର ପ୍ରଣୟ୍,
ଯାଓୟ୍ା-ଆସାର ଆଭାସ ନିୟେ ରୟେଛେ ଏକ ପାଶେ ।
'ଓଗୋ ଓର ସାଥେ ମୋର ପ୍ରାଣେର କଥା ନିଶ୍ୱାସେ ନିଶ୍ୱାସେ ।'

୨୩ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ଦକ୍ଷିନ-ବାତାସେ ⟹ ଦକ୍ଷିନ ବାତାସେ
୩, ୫, ଶେଷ ଲାଇନେ ' ॥ ।' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।
୩ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୨୭: ବିଦାୟ୍ ଯଖନ ଚାଇବେ ତୁମି

ବିଦାୟ୍ ଯଖନ ଚାଇବେ ତୁମି ଦକ୍ଷିଣସମୀରେ
ତୋମାୟ୍ ଡାକବ ନା ଫିରେ ଫିରେ ॥
କରବ ତୋମାୟ୍ କୀ ସମ୍ଭାଷଣ, କୋଥାୟ୍ ତୋମାର ପାତବ ଆସନ
ପାତା-ଝରା କୁସୁମ-ଝରା ନିକୁଞ୍ଜକୁଟିରେ ॥
ତୁମି ଆପନି ଯଖନ ଆସ ତଖନ ଆପନି କର ଠାଁଇ–
ଆପନି କୁସୁମ ଫୋଟାଓ, ମୋରା ତାଇ ଦିୟେ ସାଜାଇ ।
ତୁମି ଯଖନ ଯାଓ ଚଲେ ଯାଓ ସବ ଆୟୋଜନ ହୟ୍ ଯେ ଉଧାଓ-
ଗାନ ଘୁଚେ ଯାୟ୍, ରଙ ମୁଛେ ଯାୟ୍, ତାକାଇ ଅଶ୍ରୁନୀରେ ॥

୨୩ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଡାକବ ନା ଫିରେ ଫିରେ' ⟹ 'ଡାକବ ନା ତୋ ଫିରେ'
୪ ଲାଇନେ ନିକୁଞ୍ଜକୁଟିରେ ⟹ ନିକୁଞ୍ଜକୁଟୀରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୨୮: ଏ ବେଳା ଡାକ ପଡ଼େଛେ କୋନ୍‌ଖାନେ

ଏ ବେଳା ଡାକ ପଡ଼େଛେ କୋନ୍‌ଖାନେ

ଫାଗୁନେର କ୍ଲାନ୍ତ କ୍ଷଣେର ଶେଷ ଗାନେ ॥

ସେଖାନେ ସ୍ତବ୍ଧ ବୀଣାର ତାରେ ତାରେ ସୁରେର ଖେଲା ଡୁବ ସାଁତାରେ–

ସେଖାନେ ଚୋଖ ମେଲେ ଯାର ପାଇ ନେ ଦେଖା

ତାହାରେ ମନ ଜାନେ ଗୋ ମନ ଜାନେ ॥

ଏ ବେଳା ମନ ଯେତେ ଚାୟ୍ କୋନ୍‌ଖାନେ

ନିରାଲାୟ୍ ଲୁପ୍ତ ପଥେର ସନ୍ଧାନେ ।

ସେଖାନେ ମିଲନଦିନେର ଭୋଲା ହାସି ଲୁକିୟେ ବାଜାୟ୍ କରୁଣ ବାଁଶି,

ସେଖାନେ ଯେ କଥାଟି ହୟ୍ ନି ବଲା ସେ କଥା ରୟ୍ କାନେ ଗୋ ରୟ୍ କାନେ ॥

୨୩ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୨୯: ନା ଯେୟୋ ନା, ଯେୟୋ ନାକୋ

ନା, ଯେୟୋ ନା, ଯେୟୋ ନାକୋ ।

ମିଳନପିୟାସୀ ମୋରା– କଥା ରାଖୋ, କଥା ରାଖୋ ॥

ଆଜୋ ବକୁଳ ଆପନହାରା ହାୟ୍ ରେ, ଫୁଲ-ଫୋଟାନୋ ହୟ୍ ନି ସାରା,

ସାଜି ଭରେ ନି–

ପଥିକ ଓଗୋ, ଥାକୋ ଥାକୋ ॥

ଚାଁଦେର ଚୋଖେ ଜାଗେ ନେଶା,

ତାର ଆଲୋ ଗାନେ ଗନ୍ଧେ ମେଶା ।

ଦେଖୋ ଚେୟେ କୋନ୍ ବେଦନାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ ମଲ୍ଲିକା ଓଇ ଯାୟ୍ ଚଲେ ଯାୟ୍

ଅଭିମାନିନୀ–

ପଥିକ, ତାରେ ଡାକୋ ଡାକୋ ॥

୨୯ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ଆଜୋ ⟹ ଆଜଓ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୩୦: ଏବାର ବିଦାୟବେଳାର ସୁର

ଏବାର ବିଦାୟବେଳାର ସୁର ଧରୋ ଧରୋ ଓ ଚାଁପା, ଓ କରବୀ!
ତୋମାର ଶେଷ ଫୁଲେ ଆଜ ସାଜି ଭରୋ ॥
ଯାବାର ପଥେ ଆକାଶତଲେ ମେଘ ରାଙା ହଲ ଚୋଖେର ଜଲେ,
ଝରେ ପାତା ଝରୋଝରୋ ॥
ହେରୋ ହେରୋ ଓଇ ରୁଦ୍ର ରବି
ସ୍ୱପ୍ନ ଭାଙାୟ୍ ରକ୍ତଛବି ।
ଖେୟାତରୀର ରାଙା ପାଲେ ଆଜ ଲାଗଲ ହାଓୟା ଝଡ଼େର ତାଲେ,
ବେଣୁବନେର ବ୍ୟାକୁଲ ଶାଖା ଥରୋଥରୋ ॥

୨୮ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ଝରୋଝରୋ ⟹ ଝରଝର
ଶେଷ ଲାଇନେ ଥରୋଥରୋ ⟹ ଥରଥର

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୩୧: ଆଜ ଖେଳା ଭାଙାର ଖେଳା

ଆଜ ଖେଳା ଭାଙାର ଖେଳା ଖେଲବି ଆୟ୍,
ସୁଖେର ବାସା ଭେଙେ ଫେଲବି ଆୟ୍ ॥
ମିଲନମାଲାର ଆଜ ବାଁଧନ ତୋ ଟୁଟବେ,
ଫାଗୁନ-ଦିନେର ଆଜ ସ୍ୱପନ ତୋ ଛୁଟବେ–
ଉଧାଓ ମନେର ପାଖା ମେଲବି ଆୟ୍ ॥
ଅସ୍ତଗିରିର ଓଇ ଶିଖରଚୂଡ଼େ
ଝଡ଼େର ମେଘେର ଆଜ ଧ୍ୱଜା ଉଡ଼େ ।
କାଲବୈଶାଖୀର ହବେ ଯେ ନାଚନ,
ସାଥେ ନାଚୁକ ତୋର ମରଣ ବାଁଚନ–
ହାସି କାଁଦନ ପାୟେ ଠେଲବି ଆୟ୍ ॥

୨୮ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୩୨: ଆଜ କି ତାହାର ବାରତା ପେଲ

ଆଜ କି ତାହାର ବାରତା ପେଲ ରେ କିଶଳୟ୍ ।
ଓରା କାର୍ କଥା କୟ୍ ରେ ବନମୟ୍ ॥
ଆକାଶେ ଆକାଶେ ଦୂରେ ଦୂରେ ସୁରେ ସୁରେ
କୋନ୍ ପଥିକେର ଗାହେ ଜୟ୍ ॥
ଯେଥା ଚାଁପା-କୋରକେର ଶିଖା ଜ୍ୱଲେ
ଝିଲ୍ଲିମୁଖର ଘନ ବନତଲେ,
ଏସୋ କବି, ଏସୋ, ମାଲା ପରୋ, ବାଁଶି ଧରୋ–
ହୋକ ଗାନେ ଗାନେ ବିନିମୟ୍ ॥

୨୭ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୧ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ 'କାର୍ କଥା କୟ୍ ରେ ବନମୟ୍' ⟹ 'କାର୍ କଥା କୟ୍ ବନମୟ୍'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୩୩: ଚରଣରେଖା ତବ ଯେ ପଥେ

ଚରଣରେଖା ତବ ଯେ ପଥେ ଦିଲେ ଲେଖି

ଚିହ୍ନ ଆଜି ତାରି ଆପନି ଘୁଚାଲେ କି ॥

ଅଶୋକରେଣୁଗୁଲି ରାଙାଲୋ ଯାର ଧୂଲି

ତାରେ ଯେ ତୃଣତଲେ ଆଜିକେ ଲୀନ ଦେଖି ॥

ଫୁରାଯ଼୍ ଫୁଲ-ଫୋଟା, ପାଖିଓ ଗାନ ଭୋଲେ,

ଦଖିନବାଯ଼ୁ ସେଓ ଉଦାସୀ ଯାଯ଼୍ ଚଲେ ।

ତବୁ କି ଭରି ତାରେ ଅମୃତ ଛିଲ ନା ରେ–

ସ୍ମରଣ ତାରୋ କି ଗୋ ମରଣେ ଯାବେ ଠେକି ॥

୧୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ଫୁରାଯ଼୍ ⟹ ଫୁରୋଯ଼୍

ଶେଷ ଲାଇନେ ତାରୋ ⟹ ତାରଓ

ପଅଥଦ୍ଅନଁତଓର ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୭: ଚରଣରେଖା ତବ ଯେ ପଥେ

ଚରଣରେଖା ତବ ଯେ ପଥେ ଦିଲେ ଲେଖି

ଚିହ୍ନ ଆଜି ତାରି ଆପନି ଘୁଚାଲେ କି ॥

ଛିଲ ତୋ ଶେଫାଲିକା ତୋମାରି-ଲିପି-ଲିଖା

ତାରେ ଯେ ତୃଣତଲେ ଆଜିକେ ଲୀନ ଦେଖି ॥

କାଶେର ଶିଖା ଯତ କାଁପିଛେ ଥରଥରି,

ମଲିନ ମାଲତୀ ଯେ ପଡ଼ିଛେ ଝରି ଝରି ।

ତୋମାର ଯେ ଆଲୋକେ ଅମୃତ ଦିତ ଚୋଖେ

ସ୍ମରଣ ତାରୋ କି ଗୋ ମରଣେ ଯାବେ ଠେକି ॥

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୩୪: ନମୋ ନମୋ, ତୁମି ସୁନ୍ଦରତମ

ନମୋ ନମୋ, ନମୋ ନମୋ, ନମୋ ନମୋ, ତୁମି ସୁନ୍ଦରତମ ।

ନମୋ ନମୋ ନମୋ ।

ଦୂର ହଇଲ ଦୈନ୍ୟଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ, ଛିନ୍ନ ହଇଲ ଦୁଃଖବନ୍ଧ–

ଉତ୍ସବପତି ମହାନନ୍ଦ ତୁମି ସୁନ୍ଦରତମ ॥

ପ୍ର: ୨୨ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୪ (1927)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୩୪: ତୋମାର ଆସନ ପାତବ କୋଥାୟ୍

ତୋମାର ଆସନ ପାତବ କୋଥାୟ୍ ହେ ଅତିଥି ।
ଛେୟେ ଗେଛେ ଶୁକନୋ ପାତାୟ୍ କାନନବୀଥି ॥
ଛିଲ ଫୁଟେ ମାଲତୀଫୁଲ କୁନ୍ଦକଲି,
ଉତ୍ତରବାୟ୍ ଲୁଠ କ'ରେ ତାୟ୍ ଗେଲ ଚଲି–
ହିମେ ବିବଶ ବନସ୍ଥଲୀ ବିରଲଗୀତି
ହେ ଅତିଥି ॥
ସୁର-ଭୋଲା ଓଇ ଧରାର ବାଁଶି ଲୁଟାୟ୍ ଭୁଁୟେ,
ମର୍ମେ ତାହାର ତୋମାର ହାସି ଦାଓ-ନା ଛୁଁୟେ ।
ମାତବେ ଆକାଶ ନବୀନ ରଙେର ତାନେ ତାନେ,
ପଲାଶ ବକୁଲ ବ୍ୟାକୁଲ ହବେ ଆତ୍ମଦାନେ–
ଜାଗବେ ବନେର ମୁଗ୍ଧ ମନେ ମଧୁର ସ୍ମୃତି
ହେ ଅତିଥି ॥

୧୮ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୩୭: କେ) ରଙ୍ଗ ଲାଗାଲେ ବନେ ବନେ

କେ) ରଙ୍ଗ ଲାଗାଲେ ବନେ ବନେ ।
ଢେଉ ଜାଗାଲେ ସମୀରଣେ ॥
ଆଜ ଭୁବନେର ଦୁୟାର ଖୋଲା ଦୋଲ ଦିୟେଛେ ବନେର ଦୋଲା–
ଦେ ଦୋଲ ! ଦେ ଦୋଲ ! ଦେ ଦୋଲ !
କୋନ୍ ଭୋଲା ସେ ଭାବେ-ଭୋଲା ଖେଲାୟ୍ ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ ॥
ଆନ୍ ବାଁଶି– ଆନ୍ ରେ ତୋର ଆନ୍ ରେ ବାଁଶି,
ଉଠଲ ସୁର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସି ଫାଗୁନ-ବାତାସେ ।
ଆଜ ଦେ ଛଡ଼ିୟେ ଛଡ଼ିୟେ ଶେଷ ବେଲାକାର କାନ୍ନା ହାସି–
ସନ୍ଧ୍ୟାକାଶେର ବୁକ-ଫାଟା ସୁର ବିଦାୟ୍-ରାତି କରବେ ମଧୁର,
ମାତଲ ଆଜି ଅସ୍ତସାଗର ସୁରେର ପ୍ଲାବନେ ॥

ପ୍ର: ୨୨ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୪ (1927)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେର 'ଦେ ଦୋଲ ! ଦେ ଦୋଲ ! ଦେ ଦୋଲ !' ନେଇ ।
୬,୭,୮ ଲାଇନେର ବଦଲେ

'ଆନ୍ ବାଁଶି– ତୋର ଆନ୍ ରେ
ଲାଗଲ ସୁରେର ବାନ ରେ,
ବାତାସେ ଆଜ ଦେ ଛଡ଼ିୟେ ଶେଷ ବେଲାକାର ଗାନ ରେ ।'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୩୭: ମନ ଯେ ବଲେ ଚିନି ଚିନି

ମନ ଯେ ବଲେ ଚିନି ଚିନି ଯେ ଗନ୍ଧ ବୟ୍ ଏଇ ସମୀରେ ।

କେ ଓରେ କୟ୍ ବିଦେଶିନୀ ଚୈତ୍ରରାତେର ଚାମେଳିରେ ॥

ରକ୍ତେ ରେଖେ ଗେଛେ ଭାଷା,

ସ୍ୱପ୍ନେ ଛିଲ ଯାଓୟା-ଆସା–

କୋନ୍ ଯୁଗେ କୋନ୍ ହାଓୟାର ପଥେ, କୋନ୍ ବନେ, କୋନ୍ ସିନ୍ଧୁତୀରେ ।

ଏଇ ସୁଦୂରେ ପରବାସେ

ଓର ବାଁଶି ଆଜ ପ୍ରାଣେ ଆସେ ।

ମୋର ପୁରାତନ ଦିନେର ପାଖି

ଡାକ ଶୁନେ ତାର ଉଠଲ ଡାକି,

ଚିତ୍ତତଲେ ଜାଗିୟେ ତୋଲେ ଅଶ୍ରୁଜଲେର ଭୈରବୀରେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୬ (1929)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୩୮: ବକୁଲଗନ୍ଧେ ବନ୍ୟା ଏଲ

ବକୁଲଗନ୍ଧେ ବନ୍ୟା ଏଲ ଦଖିନ-ହାଓୟାର ସ୍ରୋତେ ।
ପୁଷ୍ପଧନୁ, ଭାସାଓ ତରୀ ନନ୍ଦନତୀର ହତେ ॥
ପଲାଶକଲି ଦିକେ ଦିକେ ତୋମାର ଆଖର ଦିଲ ଲିଖେ,
ଚଞ୍ଚଲତା ଜାଗିୟେ ଦିଲ ଅରଣ୍ୟେ ପର୍ବତେ ॥
ଆକାଶ-ପାରେ ପେତେ ଆଛେ ଏକଲା ଆସନଖାନି–
ନିତ୍ୟକାଲେର ସେଇ ବିରହୀର ଜାଗଲ ଆଶାର ବାଣୀ ॥
ପାତାୟ ପାତାୟ ଘାସେ ଘାସେ ନବୀନ ପ୍ରାଣେର ପତ୍ର ଆସେ,
ପଲାଶ-ଜବାୟ କନକ-ଚାଁପାୟ ଅଶୋକେ ଅଶ୍ୱଥେ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୩୬ (1929)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୩୯: ବାସନ୍ତୀ, ହେ ଭୁବନମୋହିନୀ

ବାସନ୍ତୀ, ହେ ଭୁବନମୋହିନୀ,
ଦିକପ୍ରାନ୍ତେ, ବନବନାନ୍ତେ,
ଶ୍ୟାମ ପ୍ରାନ୍ତରେ, ଆମ୍ରଛାୟେ,
ସରୋବରତୀରେ, ନଦୀନୀରେ,
ନୀଳଆକାଶେ, ମଳୟବାତାସେ
ବ୍ୟାପିଲ ଅନନ୍ତ ତବ ମାଧୁରୀ ॥
ନଗରେ ଗ୍ରାମେ କାନନେ, ଦିନେ ନିଶୀଥେ,
ପିକସଙ୍ଗୀତେ, ନୃତ୍ୟଗୀତକଳନେ ବିଶ୍ୱ ଆନନ୍ଦିତ ।
ଭବନେ ଭବନେ   ବୀଣାତାନ ରଣ-ରଣ ଝଙ୍କୃତ
ମଧୁମଦମୋଦିତ ହୃଦୟେ ହୃଦୟେ ରେ
ନବପ୍ରାଣ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିଲ ଆଜି,
ବିଚଳିତ ଚିତ ଉଚ୍ଛଳି ଉନ୍ମାଦନା
ଝନ-ଝନ ଝନିଲ ମଞ୍ଜୀରେ ମଞ୍ଜୀରେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1930-1931)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ ପିକସଙ୍ଗୀତେ ⟹ ପିକସଂଗୀତେ
୯ ଲାଇନେ ଝଙ୍କୃତ ⟹ ଝଂକୃତ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୦: ଆନ୍ ଗୋ ତୋରା କାର କୀ

ଆନ୍ ଗୋ ତୋରା କାର କୀ ଆଛେ,
ଦେବାର ହାଓୟା ବଇଲ ଦିକେ ଦିଗନ୍ତରେ–
ଏଇ ସୁସମୟ ଫୁରାୟ ପାଛେ ॥
କୁଞ୍ଜବନେର ଅଞ୍ଜଲି ଯେ ଛାପିୟେ ପଡ଼େ,
ପଲାଶକାନନ ଧୈର୍ଯ ହାରାୟ ରଙେର ଝଡ଼େ,
ବେଣୁର ଶାଖା ତାଲେ ମାତାଲ ପାତାର ନାଚେ ॥
ପ୍ରଜାପତି ରଙ ଭାସାଲୋ ନୀଳାମ୍ବରେ,
ମୌମାଛିରା ଧ୍ୱନି ଉଡ଼ାୟ ବାତାସ-'ପରେ ।
ଦଖିନ-ହାଓୟା ହେଁକେ ବେଡ଼ାୟ 'ଜାଗୋ ଜାଗୋ',
ଦୋୟେଲ କୋୟେଲ ଗାନେର ବିରାମ ଜାନେ ନା ଗୋ–
ରକ୍ତ ରଙେର ଜାଗଲ ପ୍ରଳାପ ଅଶୋକ-ଗାଛେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1930-1931)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ଅଶୋକ-ଗାଛେ ⟹ ଅଶୋକ-ଗାଛେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୧: ଫାଗুন, হাওয়ায় হাওয়ায় করেছি

ଫାଗୁନ, ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ କରେଛି ଯେ ଦାନ–

ତୋମାର ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ କରେଛି ଯେ ଦାନ–

ଆମାର ଆପନହାରା ପ୍ରାଣ ଆମାର ବାଁଧନ-ଛେଁଡ଼ା ପ୍ରାଣ ॥

ତୋମାର ଅଶୋକେ କିଂଶୁକେ

ଅଲକ୍ଷ୍ୟ ରଙ୍ଗ ଲାଗଲ ଆମାର ଅକାରଣେର ସୁଖେ,

ତୋମାର ଝାଉୟେର ଦୋଲେ

ମର୍ମରିୟା ଓଠେ ଆମାର ଦୁଃଖରାତେର ଗାନ ॥

ପୂର୍ଣ୍ଣିମାସନ୍ଧ୍ୟାୟ୍ ତୋମାର ରଜନୀଗନ୍ଧାୟ୍

ରୂପସାଗରେର ପାରେର ପାନେ ଉଦାସୀ ମନ ଧାୟ୍ ।

ତୋମାର ପ୍ରଜାପତିର ପାଖା

ଆମାର ଆକାଶ-ଚାଓୟା ମୁଗ୍ଧ ଚୋଖେର ରଙିନ-ସ୍ୱପନ-ମାଖା ।

ତୋମାର ଚାଁଦେର ଆଲୋୟ୍

ମିଲାୟ୍ ଆମାର ଦୁଃଖସୁଖେର ସକଲ ଅବସାନ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୨: ନିବିଡ଼ ଅମା-ତିମିର ହତେ

ନିବିଡ଼ ଅମା-ତିମିର ହତେ   ବାହିର ହଲ ଜୋୟାର-ସ୍ରୋତେ
ଶୁକ୍ଲରାତେ ଚାଁଦେର ତରଣୀ ।
ଭରିଲ ଭରା ଅରୂପ ଫୁଲେ,   ସାଜାଲୋ ଡାଲା ଅମରାକୂଲେ
ଆଲୋର ମାଲା ଚାମେଲି-ବରନୀ ॥
ତିଥିର ପରେ ତିଥିର ଘାଟେ   ଆସିଛେ ତରୀ ଦୋଲେର ନାଟେ,
ନୀରବେ ହାସେ ସ୍ୱପନେ ଧରଣୀ ।
ଉତ୍ସବେର ପସରା ନିୟେ   ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର କୂଲେତେ କି ଏ
ଭିଡ଼ିଲ ଶେଷେ ତନ୍ଦ୍ରାହରଣୀ ॥

୨୦ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୩: ହେ ମାଧବୀ, ଦ୍ୱିଧା କେନ

ହେ ମାଧବୀ, ଦ୍ୱିଧା କେନ, ଆସିବେ କି ଫିରିବେ କି–
ଆଙିନାତେ ବାହିରିତେ ମନ କେନ ଗେଲ ଠେକି ॥
ବାତାସେ ଲୁକାୟେ ଥେକେ   କେ ଯେ ତୋରେ ଗେଛେ ଡେକେ,
ପାତାୟ ପାତାୟ ତୋରେ ପତ୍ର ସେ ଯେ ଗେଛେ ଲେଖି ॥
କଖନ୍ ଦଖିନ ହତେ କେ ଦିଲ ଦୁୟାର ଠେଲି,
ଚମକି ଉଠିଲ ଜାଗି ଚାମେଲି ନୟନ ମେଲି ।
ବକୁଲ ପେୟେଛେ ଛାଡ଼ା,   କରବୀ ଦିୟେଛେ ସାଡ଼ା,
ଶିରୀଷ ଶିହରି ଉଠେ ଦୂର ହତେ କାରେ ଦେଖି ॥

୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୪ (1928)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ କଖନ୍ ⟹ କଖନ

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୪: ଓରା ଅକାରଣେ ଚଞ୍ଚଳ

ଓରା ଅକାରଣେ ଚଞ୍ଚଳ ।
ଡାଳେ ଡାଳେ ଦୋଳେ ବାୟୁହିଲ୍ଲୋଳେ ନବ ପଲ୍ଲବଦଳ ॥
ଛଡ଼ାୟେ ଛଡ଼ାୟେ ଝିକିମିକି ଆଲୋ
ଦିକେ ଦିକେ ଓରା କୀ ଖେଳା ଖେଳାଲୋ,
ମର୍ମରତାନେ ପ୍ରାଣେ ଓରା ଆନେ କୈଶୋରକୋଳାହଳ ॥
ଓରା କାନ ପେତେ ଶୋନେ ଗଗନେ ଗଗନେ
ନୀରବେର କାନାକାନି,
ନୀଳିମାର କୋନ୍ ବାଣୀ ।
ଓରା ପ୍ରାଣଝରନାର ଉଚ୍ଛଳ ଧାର, ଝରିୟା ଝରିୟା ବହେ ଅନିବାର,
ଚିର ତାପସିନୀ ଧରଣୀର ଓରା ଶ୍ୟାମଶିଖା ହୋମାନଳ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)
ପଅଥହଅନ୍ତଓର
ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୦: ଓରା ଅକାରଣେ ଚଞ୍ଚଳ

ଓରା ଅକାରଣେ ଚଞ୍ଚଳ ।
ଡାଳେ ଡାଳେ ଦୋଳେ ବାୟୁହିଲ୍ଲୋଳେ ନବ ପଲ୍ଲବଦଳ ॥
ବାତାସେ ବାତାସେ ପ୍ରାଣଭରା ବାଣୀ ଶୁନିତେ ପେୟେଛେ କଖନ କୀ ଜାନି,
ମର୍ମରତାନେ ଦିକେ ଦିକେ ଆନେ କୈଶୋରକୋଳାହଳ ॥
ଓରା କାନ ପେତେ ଶୋନେ ଗଗନେ ଗଗନେ ମେଘେ ମେଘେ କାନାକାନି,
ବନେ ବନେ ଜାନାଜାନି ।
ଓରା ପ୍ରାଣଝରନାର ଉଚ୍ଛଳ ଧାର, ଝରିୟା ଝରିୟା ବହେ ଅନିବାର,
ଚିର ତାପସିନୀ ଧରଣୀର ଓରା ଶ୍ୟାମଶିଖା ହୋମାନଳ ॥

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୫: ଫାଗୁନେର ନବୀନ ଆନନ୍ଦେ

ଫାଗୁନେର ନବୀନ ଆନନ୍ଦେ
ଗାନଖାନି ଗାଁଥିଲାମ ଛନ୍ଦେ ॥
ଦିଲ ତାରେ ବନବୀଥି   କୋକିଲେର କଲଗୀତି,
ଭରି ଦିଲ ବକୁଲେର ଗନ୍ଧେ ॥
ମାଧବୀର ମଧୁମୟ ମନ୍ତ୍ର
ରଙେ ରଙେ ରାଙାଲୋ ଦିଗନ୍ତ ।
ବାଣୀ ମମ ନିଲ ତୁଲି   ପଲାଶେର କଳିଗୁଲି,
ବେଁଧେ ଦିଲ ତବ ମଣିବନ୍ଧେ ॥

୧୫ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୨ (1926)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୭: ବେଦନା କୀ ଭାଷାୟ୍ ରେ

ବେଦନା କୀ ଭାଷାୟ୍ ରେ
ମର୍ମେ ମର୍ମରି ଗୁଞ୍ଜରି ବାଜେ ॥
ସେ ବେଦନା ସମୀରେ ସମୀରେ ସଞ୍ଚାରେ,
ଚଞ୍ଚଳ ବେଗେ ବିଶ୍ୱେ ଦିଲ ଦୋଳା ॥
ଦିବାନିଶା ଆଛି ନିଦ୍ରାହରା ବିରହେ
ତବ ନନ୍ଦନବନ-ଅଙ୍ଗନଦ୍ୱାରେ,
ମନୋମୋହନ ବନ୍ଧୁ–
ଆକୁଳ ପ୍ରାଣେ
ପାରିଜାତମାଳା ସୁଗନ୍ଧ ହାନେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୭: ଚଲେ ଯାୟ୍ ମରି ହାୟ୍

ଚଲେ ଯାୟ୍ ମରି ହାୟ୍ ବସନ୍ତେର ଦିନ ।
ଦୂର୍ ଶାଖେ ପିକ ଡାକେ ବିରାମବିହୀନ ॥
ଅଧୀର ସମୀର -ଭରେ ଉଚ୍ଛ୍ୱସି ବକୁଲ ଝରେ,
ଗନ୍ଧ-ସନେ ହଲ ମନ ସୁଦୂରେ ବିଲୀନ ॥
ପୁଲକିତ ଆମ୍ରବୀଥି ଫାଲ୍ଗୁନେରଇ ତାପେ,
ମଧୁକରଗୁଞ୍ଜରନେ ଛାୟାତଲ କାଁପେ ।
କେନ ଆଜି ଅକାରଣେ ସାରା ବେଲା ଆନମନେ
ପରାନେ ବାଜାୟ୍ ବୀଣା କେ ଗୋ ଉଦାସୀନ ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୬ (1929)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୮: ବସନ୍ତେ-ବସନ୍ତେ ତୋମାର କବିରେ

ବସନ୍ତେ-ବସନ୍ତେ ତୋମାର କବିରେ ଦାଓ ଡାକ–
ଯାୟ୍ ଯଦି ସେ ଯାକ ॥
ରଇଲ ତାହାର ବାଣୀ ରଇଲ ଭରା ସୁରେ, ରଇବେ ନା ସେ ଦୂରେ–
ହୃଦୟ୍ ତାହାର କୁଞ୍ଜେ ତୋମାର ରଇବେ ନା ନିର୍ବାକ୍ ॥
ଛନ୍ଦ ତାହାର ରଇବେ ବେଁଚେ
କିଶଳୟେର ନବୀନ ନାଚେ ନେଚେ ନେଚେ ॥
ତାରେ ତୋମାର ବୀଣା ଯାୟ୍ ନା ଯେନ ଭୁଲେ,
ତୋମାର ଫୁଲେ ଫୁଲେ
ମଧୁକରେର ଗୁଞ୍ଜରଣେ ବେଦନା ତାର ଥାକ୍ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୯: ଆମାର ମଲ୍ଲିକାବନେ ଯଖନ

ଆମାର ମଲ୍ଲିକାବନେ ଯଖନ ପ୍ରଥମ ଧରେଛେ କଳି

ତୋମାର ଲାଗିୟା ତଖନି, ବନ୍ଧୁ, ବେଁଧେଛିନୁ ଅଞ୍ଜଳି ॥

ତଖନୋ କୁହେଲୀଜାଲେ,

ସଖା, ତରୁଣୀ ଉଷାର ଭାଲେ

ଶିଶିରେ ଶିଶିରେ ଅରୁଣମାଳିକା ଉଠିତେଛେ ଛଲୋଛଲି ॥

ଏଖନୋ ବନେର ଗାନ, ବନ୍ଧୁ, ହୟ୍ ନି ତୋ ଅବସାନ–

ତବୁ ଏଖନି ଯାବେ କି ଚଲି ।

ଓ ମୋର କରୁଣ ବଲ୍ଲିକା,

ଓ ତୋର ଶ୍ରାନ୍ତ ମଲ୍ଲିକା

ଝରୋ-ଝରୋ ହଲ, ଏଇ ବେଳା ତୋର ଶେଷ କଥା ଦିସ ବଲି ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ରଚନାବଳୀତେ 'ଯଖନ ମଲ୍ଲିକାବନେ ପ୍ରଥମ ଧରେଛେ କଳି'

୨ ଲାଇନେ 'ତଖନି, ବନ୍ଧୁ,' ⟹ 'ତଖନି ବନ୍ଧୁ,'

୪ ଲାଇନେ 'ସଖା,' ⟹ 'ସଖା'

୫ ଲାଇନେ ଛଲୋଛଲି ⟹ ଛଲଛଲି

୬ ଲାଇନେ 'ବନେର ଗାନ,' ⟹ 'ବନେର ଗାନ'

ଶେଷ ଲାଇନେ ଝରୋ-ଝରୋ ⟹ ଝର-ଝର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୦: କ୍ଲାନ୍ତ ଯଖନ ଆମ୍ରକଲିର କାଲ

କ୍ଲାନ୍ତ ଯଖନ ଆମ୍ରକଲିର କାଲ, ମାଧବୀ ଝ'ରିଲ ଭୂମିତଲେ ଅବସନ୍ନ,

ସୌରଭଧନେ ତଖନ ତୁମି ହେ ଶାଲମଞ୍ଜରୀ ବସନ୍ତେ କର ଧନ୍ୟ ॥

ସାନ୍ତ୍ୱନା ମାଗି ଦାଁଡ଼ାୟ କୁଞ୍ଜଭୂମି ରିକ୍ତ ବେଳାୟ ଅଞ୍ଚଲ ଯବେ ଶୂନ୍ୟ–

ବନସଭାତଲେ ସବାର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ତୁମି, ସବ-ଅବସାନେ ତୋମାର ଦାନେର ପୁଣ୍ୟ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ଶାଲମଞ୍ଜରୀ ⟹ ଶାଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୧: ତୁମି କିଛୁ ଦିୟେ ଯାଓ

ତୁମି କିଛୁ ଦିୟେ ଯାଓ ମୋର ପ୍ରାଣେ ଗୋପନେ ଗୋ-
ଫୁଲେର ଗନ୍ଧେ ବାଁଶିର ଗାନେ, ମର୍ମରମୁଖରିତ ପବନେ ॥
ତୁମି କିଛୁ ନିୟେ ଯାଓ ବେଦନା ହତେ ବେଦନେ–
ଯେ ମୋର ଅଶ୍ରୁ ହାସିତେ ଲୀନ, ଯେ ବାଣୀ ନୀରବ ନୟନେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୫୨: ଆଜି ଏଇ ଗନ୍ଧବିଧୁର ସମୀରଣେ

ଆଜି ଏଇ ଗନ୍ଧବିଧୁର ସମୀରଣେ
କାର ସନ୍ଧାନେ ଫିରି ବନେ ବନେ ॥
ଆଜି କ୍ଷୁବ୍ଧ ନୀଳାମ୍ବରମାଝେ ଏକି ଚଞ୍ଚଳ କ୍ରନ୍ଦନ ବାଜେ ।
ସୁଦୂର ଦିଗନ୍ତେର ସକରୁଣ ସଙ୍ଗୀତ ଲାଗେ ମୋର ଚିନ୍ତାୟ୍ କାଜେ–
ଆମି ଖୁଁଜି କାରେ ଅନ୍ତରେ ମନେ ଗନ୍ଧବିଧୁର ସମୀରଣେ ॥
ଓଗୋ, ଜାନି ନା କୀ ନନ୍ଦନରାଗେ
ସୁଖେ ଉତ୍ସୁକ ଯୌବନ ଜାଗେ ।
ଆଜି ଆମ୍ରମୁକୁଲସୌଗନ୍ଧେ, ନବ ପଲ୍ଲବମର୍ମରଛନ୍ଦେ,
ଚନ୍ଦ୍ରକିରଣସୁଧାସିଞ୍ଚିତ ଅମ୍ବରେ ଅଶ୍ରୁସରସ ମହାନନ୍ଦେ,
ଆମି ପୁଲକିତ କାର ପରଶନେ ଗନ୍ଧବିଧୁର ସମୀରଣେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୬ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଏଇ' ନେଇ ।
୪ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତ ⟹ ସଂଗୀତ

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୫୩: ଏବାର ଭାସିୟେ଼ ଦିତେ ହବେ

ଏବାର ଭାସିୟେ଼ ଦିତେ ହବେ ଆମାର ଏଇ ତରୀ–
ତୀରେ ବ'ସେ ଯାୟ଼ ଯେ ବେଳା, ମରି ଗୋ ମରି ॥
ଫୁଲ-ଫୋଟାନୋ ସାରା କ'ରେ   ବସନ୍ତ ଯେ ଗେଲ ସରେ,
ନିୟେ଼ ଝରା ଫୁଲେର ଡାଲା ବଲୋ କୀ କରି ॥
ଜଲ ଉଠେଛେ ଛଲ୍‌ଛଲିୟେ଼, ଢେଉ ଉଠେଛେ ଦୁଲେ,
ମର୍ମରିୟେ଼ ଝରେ ପାତା ବିଜନ ତରୁମୂଲେ ।
ଶୂନ୍ୟମନେ କୋଥାୟ଼ ତାକାସ ।
ଓରେ,   ସକଲ ବାତାସ ସକଲ ଆକାଶ
ଆଜି   ଓଇ ପାରେର ଓଇ ବାଁଶିର ସୁରେ ଉଠେ ଶିହରି ॥

୨୨ ଚୈତ୍ର ୧୩୧୮ (1912)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ 'ଓରେ,' ନେଇ
୯ ଲାଇନେ 'ଆଜି' ନେଇ

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୫୪: ବସନ୍ତେ ଆଜ ଧରାର ଚିତ୍ତ

ବସନ୍ତେ ଆଜ ଧରାର ଚିତ୍ତ ହଲ ଉତଲା,
ବୁକେର 'ପରେ ଦୋଲେ ଦୋଲେ ଦୋଲେ ଦୋଲେ ରେ ତାର ପରାନପୁତଲା ॥
ଆନନ୍ଦେରଇ ଛବି ଦୋଲେ ଦିଗନ୍ତେରଇ କୋଲେ କୋଲେ,
ଗାନ ଦୁଲିଛେ ଦୋଲେ ଦୋଲେ ଗାନ ଦୁଲିଛେ ନୀଲ-ଆକାଶେର ହୃଦୟ୍-ଉଥଲା ॥
ଆମାର ଦୁଟି ମୁଗ୍ଧ ନୟନ ନିଦ୍ରା ଭୁଲେଛେ ।
ଆଜି ଆମାର ହୃଦୟ୍ଦୋଲାୟ୍ କେ ଗୋ ଦୁଲିଛେ ।
ଦୁଲିୟେ୍ ଦିଲ ସୁଖେର ରାଶି ଲୁକିୟେ୍ ଛିଲ ଯତେକ ହାସି–
ଦୁଲିୟେ୍ ଦିଲ ଦୋଲେ ଦୋଲେ ଦୁଲିୟେ୍ ଦିଲ ଜନମ-ଭରା ବ୍ୟଥା ଅତଲା ॥

୨୮ ମାଘ ୧୩୨୦ (1914)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନ 'ବୁକେର 'ପରେ ଦୋଲେ ରେ ତାର ପୁରାନପୁତଲା ।'
୪ ଲାଇନେ 'ଗାନ ଦୁଲିଛେ ଦୋଲେ ଦୋଲେ ' ନେଇ ।
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଦୁଲିୟେ୍ ଦିଲ ଦୋଲେ ଦୋଲେ' ନେଇ ।

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୫୫: ତୁମି କୋନ୍ ପଥେ ଯେ ଏଲେ

ତୁମି କୋନ୍ ପଥେ ଯେ ଏଲେ ପଥିକ, ଆମି ଦେଖି ନାଇ ତୋମାରେ ।
ହଠାତ୍ ସ୍ୱପନ-ସମ ଦେଖା ଦିଲେ ବନେରଇ କିନାରେ ॥
ଫାଗୁନେ ଯେ ବାଣ ଡେକେଛେ ମାଟିର ପାଥାରେ ।
ତୋମାର ସବୁଜ ପାଲେ ଲାଗଲ ହାଓୟା, ଏଲେ ଜୋୟାରେ ॥
ଭେସେ ଏଲେ ଜୋୟାରେ– ଯୌବନେର ଜୋୟାରେ ॥
କୋନ୍ ଦେଶେ ଯେ ବାସା ତୋମାର କେ ଜାନେ ଠିକାନା ।
କୋନ୍ ଗାନେର ସୁରେର ପାରେ ତାର ପଥେର ନାଇ ନିଶାନା ।
ତୋମାର ସେଇ ଦେଶେରଇ ତରେ ଆମାର ମନ ଯେ କେମନ କରେ–
ତୋମାର ମାଳାର ଗନ୍ଧେ ତାରି ଆଭାସ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ବିହାରେ ।

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୨ (1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଆମି ଦେଖି ନାଇ ତୋମାରେ' ⟹ 'ଦେଖି ନାଇ ତୋମାରେ'
୩ ଲାଇନେ ବାଣ ⟹ ବାନ
ରଚନାବଳୀତେ ୫ ଲାଇନ 'ଭେସେ ଏଲେ ଜୋୟାରେ– ଯୌବନେର ଜୋୟାରେ ॥' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୫୭: ଅନେକ ଦିନେର ମନେର ମାନୁଷ

ଅନେକ ଦିନେର ମନେର ମାନୁଷ ଯେନ ଏଲେ କେ
କୋନ୍ ଭୁଲେ-ଯାଓୟା ବସନ୍ତ ଥେକେ ॥
ଯା-କିଛୁ ସବ ଗେଛ ଫେଲେ ଖୁଁଜତେ ଏଲେ ହୃଦୟେ,
ପଥ ଚିନେଛ ଚେନା ଫୁଲେର ଚିହ୍ନ ଦେଖେ ॥
ବୁଝି ମନେ ତୋମାର ଆଛେ ଆଶା–
ଆମାୟ୍ ବ୍ୟଥାୟ୍ ତୋମାର ମିଲବେ ବାସା ।
ଦେଖତେ ଏଲେ ସେଇ-ଯେ ବୀଣା ବାଜେ କିନା ହୃଦୟେ,
ତାରଗୁଲି ତାର ଧୁଲାୟ୍ ଧୁଲାୟ୍ ଗେଛେ କି ଢେକେ ।

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଯେନ' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୫୭: ପୁରାତନକେ ବିଦାୟ୍ ଦିଲେ ନା

ପୁରାତନକେ ବିଦାୟ୍ ଦିଲେ ନା ଯେ ଓଗୋ ନବୀନ ରାଜା ।

ଶୁଧୁ ବାଁଶି ତୋମାର ବାଜାଲେ ତାର ପରାନ-ମାଝେ ଓଗୋ ନବୀନ ରାଜା ॥

ମନ୍ତ୍ର ଯେ ତାର ଲାଗଲ ପ୍ରାଣେ ମୋହନ ଗାନେ ହାୟ୍,

ବିକଶିୟା ଉଠଲ ହିୟା ନବୀନ ସାଜେ ଓଗୋ ନବୀନ ରାଜା ॥

ତୋମାର ରଙ୍ଗେ ଦିଲେ ଭୂମି ରାଙିୟା ଓ ତାର ଆଙିୟା ଓଗୋ ନବୀନ ରାଜା ।

ତୋମାର ମାଲା ଦିଲେ ଗଲେ ଖେଲାର ଛଲେ ହାୟ୍–

ତୋମାର ସୁରେ ସୁରେ ତାହାର ବୀଣା ବାଜେ ଓଗୋ ନବୀନ ରାଜା ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ଓଗୋ ନବୀନ ରାଜା' ନେଇ ।

୫ ଲାଇନେ 'ଓ ତାର ଆଙିୟା' ⟹ 'ତାର ଆଙିୟା'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୫୮: ଝରো-ଝରো ଝରো-ଝରো ଝରେ

ଝରো-ଝରো ଝରো-ଝରো ଝରେ ରଙେର ଝର୍ନା ।

ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ସେ ରସେର ସୁଧାୟ୍ ହୃଦୟ୍ ଭର୍-ନା ॥

ସେଇ ମୁକ୍ତ ବନ୍ୟାଧାରାୟ୍ ଧାରାୟ୍ ଚିତ୍ତ ମୃତ୍ୟୁ-ଆବେଶ ହାରାୟ୍,

ଓ ସେଇ ରସେର ପରଶ ପେୟେ୍ ଧରା ନିତ୍ୟନବୀନବର୍ଣ୍ଣା ॥

ତାର କଳଧ୍ୱନି ଦଖିନ-ହାଓୟାୟ୍ ଛଡ଼ାୟ୍ ଗଗନମୟ୍,

ମର୍ମରିୟା ଆସେ ଛୁଟେ ନବୀନ କିଶଳୟ୍ ।

ବନେର ବୀଣାୟ୍ ବୀଣାୟ୍ ଛନ୍ଦ ଜାଗେ ବସନ୍ତପଞ୍ଚମେର ରାଗେ–

ଓ ସେଇ ସୁରେ ସୁରେ ସୁର ମିଳିୟେ୍ ଆନନ୍ଦଗାନ ଧର୍-ନା ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ଝରো ⟹ ଝର

୪, ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଓ ସେଇ' ⟹ 'ସେଇ'

୬ ଲାଇନେ 'ଆସେ ଛୁଟେ' ⟹ 'ଆସେ ଛୁଟି'

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୫୯: ପୂର୍ବାଚଳେର ପାନେ ତାକାଇ

ପୂର୍ବାଚଳେର ପାନେ ତାକାଇ ଅସ୍ତାଚଳେର ଧାରେ ଆସି ।
ଡାକ ଦିୟେ ଯାର ସାଡ଼ା ନା ପାଇ ତାର ଲାଗି ଆଜ ବାଜାଇ ବାଁଶି ॥
ଯଖନ ଏ କୂଲ ଯାବ ଛାଡ଼ି   ପାରେର ଖେୟାୟ୍ ଦେବ ପାଡ଼ି,
ମୋର ଫାଗୁନେର ଗାନେର ବୋଝା ବାଁଶିର ସାଥେ ଯାବେ ଭାସି ॥
ସେଇ-ଯେ ଆମାର ବନେର ଗଲି ରଙିନ ଫୁଲେ ଛିଲ ଆଁକା
ସେଇ ଫୁଲେରଇ ଛିନ୍ନ ଦଲେ ଚିହ୍ନ ଯେ ତାର ପଡ଼ଲ ଢାକା ।
ମାଝେ ମାଝେ କୋନ୍ ବାତାସେ   ଚେନା ଦିନେର ଗନ୍ଧ ଆସେ,
ହଠାତ୍ ବୁକେ ଚମକ ଲାଗାୟ୍ ଆଧ-ଭୋଲା ସେଇ କାନ୍ନାହାସି ॥

୧୦ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୮ (1922)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୨୦: ନୀଳ ଆକାଶେର କୋଣେ କୋଣେ

ନୀଳ ଆକାଶେର କୋଣେ କୋଣେ ଓଇ ବୁଝି ଆଜ ଶିହର ଲାଗେ ଆହା ।
ଶାଳ-ପିୟାଲେର ବନେ ବନେ କେମନ ଯେନ କାଁପନ-ଲାଗେ ଆହା ॥
ସୁଦୂରେ କାର ପାୟେର ଧ୍ୱନି ଗଣି ଗଣି ଦିନ-ରଜନୀ
ଧରଣୀ ତାର ଚରଣ ମାଗେ ଆହା ॥
ଦଖିନ-ହାଓୟା କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ କେନ ଡାକିସ 'ଜାଗୋ ଜାଗୋ' ।
ଫିରିସ ମେତେ ଶିରୀଷବନେ, ଶୋନାସ କାନେ କୋନ୍ କଥା ଗୋ ।
ଶୂନ୍ୟେ ତୋମାର ଓଗୋ ପ୍ରିୟ ଉତ୍ତରୀୟ ଉଡ଼କ କି ଓ
ରବିର ଆଲୋ ରଙିନ ରାଗେ ଆହା ॥

ପୌଷ ୧୩୩୬ (1930)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'କାଁପନ-ଲାଗେ' ⟹ 'କାଁପନ ଲାଗେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୬୭୧: ମାଧବୀ ହଠାତ୍ କୋଥା ହତେ

ମାଧବୀ ହଠାତ୍ କୋଥା ହତେ ଏଲ ଫାଗୁନ-ଦିନେର ସ୍ରୋତେ ।
ଏସେ ହେସେଇ-ବଲେ, 'ଯା/ଇ ଯା/ଇ ଯାଇ ।'
ପାତାରା ଘିରେ ଦଲେ ଦଲେ ତାରେ କାନେ କାନେ ବଲେ,
'ନା ନା ନା ।'
ନାଚେ ତା/ଇ ତା/ଇ ତାଇ ॥
ଆକାଶେର ତାରା ବଲେ ତାରେ, 'ତୁମି ଏସୋ ଗଗନ-ପାରେ,
ତୋମାୟ୍ ଚା/ଇ ଚା/ଇ ଚାଇ ।'
ପାତାରା ଘିରେ ଦଲେ ଦଲେ ତାରେ କାନେ କାନେ ବଲେ,
'ନା ନା ନା ।'
ନାଚେ ତା/ଇ ତା/ଇ ତାଇ ॥
ବାତାସ ଦକ୍ଷିନ ହତେ ଆସେ, ଫେରେ ତାରି ପାଶେ ପାଶେ,
ବଲେ, 'ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ॥'
ବଲେ, 'ନୀଲ ଅତଲେର କୂଲେ ସୁଦୂର ଅସ୍ତାଚଲେର ମୂଲେ
ବେଲା, ଯା/ୟ୍ ଯା/ୟ୍ ଯାୟ୍ ।'
ବଲେ, 'ପୂର୍ଣ୍ଣଶଶୀର ରାତି କ୍ରମେ ହବେ ମଲିନ-ଭାତି,
ସମୟ୍ ନା/ଇ ନା/ଇ ନାଇ ।'
ପାତାରା ଘିରେ ଦଲେ ଦଲେ ତାରେ କାନେ କାନେ ବଲେ,
'ନା ନା ନା ।'
ନାଚେ ତା/ଇ ତା/ଇ ତାଇ ॥

ଦୋଲପୂର୍ଣ୍ଣିମା ୧୩୨୭ (1920)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୪ ଲାଇନେ 'ବେଲା,' ⟹ 'ବେଲା'

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୬୨: ନୀଳ ଦିଗନ୍ତେ ଓଇ ଫୁଲେର

ନୀଲ ଦିଗନ୍ତେ ଓଇ ଫୁଲେର ଆଗୁନ ଲାଗଲ,
ବସନ୍ତେ ସୌରଭେର ଶିଖା ଜାଗଲ ॥
ଆକାଶେର ଲାଗେ ଧାଁଧା ରବିର ଆଲୋ ଓଇ କି ବାଁଧା ।
ବୁଝି ଧରାର କାଛେ ଆପନାକେ ସେ ମାଗଲ,
ସର୍ଷେକ୍ଷେତେ ଫୁଲ ହୟେ ତାଇ ଜାଗଲ ॥
ନୀଲ ଦିଗନ୍ତେ ମୋର ବେଦନଖାନି ଲାଗଲ,
ଅନେକ କାଲେର ମନେର କଥା ଜାଗଲ ।
ଏଲ ଆମାର ହାରିୟେ-ଯାଓୟା କୋନ୍ ଫାଗୁନେର ପାଗଲ ହାଓୟା ।
ବୁଝି ଏଇ ଫାଗୁନେ ଆପନାକେ ସେ ମାଗଲ,
ସର୍ଷେକ୍ଷେତେ ଢେଉ ହୟେ ତାଇ ଜାଗଲ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଧାଁଧା ⟹ ଧାଁଦା
୫, ଶେଷ ଲାଇନେ 'ସର୍ଷେକ୍ଷେତେ' ⟹ 'ସର୍ଷେଖେତେ'
୫ ଲାଇନେ ଗୀତବିତାନେ 'ଶର୍ଷେ' ଖୁବ ସମ୍ଭବ ଛାପାର ଭୁଲ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୩: ବସନ୍ତ ତାର ଗାନ ଲିଖେ

ବସନ୍ତ ତାର ଗାନ ଲିଖେ ଯାୟ୍ ଧୂଲିର 'ପରେ କୀ ଆଦରେ ॥
ତାଇ ସେ ଧୁଲା ଓଠେ ହେସେ ବାରେ ବାରେ ନବୀନ ବେଶେ,
ବାରେ ବାରେ ରୂପେର ସାଜି ଆପନି ଭରେ କୀ ଆଦରେ ॥
ତେମନି ପରଶ ଲେଗେଛେ ମୋର ହୃଦୟ୍ତଲେ,
ସେ ଯେ ତାଇ ଧନ୍ୟ ହଲ ମନ୍ତ୍ରବଲେ ।
ତାଇ ପ୍ରାଣେ କୋନ୍ ମାୟା ଜାଗେ, ବାରେ ବାରେ ପୁଲକ ଲାଗେ,
ବାରେ ବାରେ ଗାନେର ମୁକୁଲ ଆପନି ଧରେ କୀ ଆଦରେ ॥

୫ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୨୮ (1921)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୪: ଫାଗୁନେର ଶୁରୁ ହତେଇ

ଫାଗୁନେର ଶୁରୁ ହତେଇ ଶୁକନୋ ପାତା ଝରଲ ଯତ
ତାରା ଆଜ କେଁଦେ ଶୁଧାୟ, 'ସେଇ ଡାଲେ ଫୁଲ ଫୁଟଲ କି ଗୋ,
ଓଗୋ କଓ ଫୁଟଲ କତ ।'
ତାରା କୟ, 'ହଠାତ୍ ହାଓୟାୟ୍ ଏଲ ଭାସି
ମଧୁରେର ସୁଦୂର ହାସି ହାୟ୍ ।
ଖ୍ୟାପା ହାଓୟାୟ୍ ଆକୁଲ ହୟେ୍ ଝରେ ଗେଲେମ ଶତ ଶତ ।'
ତାରା କୟ, 'ଆଜ କି ତବେ ଏସେଛେ ସେ ନବୀନ ବେଶେ ।
ଆଜ କି ତବେ ଏତ କ୍ଷଣେ ଜାଗଲ ବନେ ଯେ ଗାନ ଛିଲ ମନେ ମନେ ।
ସେଇ ବାରତା କାନେ ନିୟେ୍
ଯା/ଇ ଯାଇ ଚଲେ ଏଇ ବାରେର ମତୋ ।'

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୮ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଯା/ଇ ଯାଇ' ⟹ 'ଯାଇ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୭୭୫: ଫାଗুନେର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା

ଫାଗୁନେର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଏଲ କାର ଲିପି ହାତେ ।
ବାଣୀ ତାର ବୁଝି ନା ରେ, ଭରେ ମନ ବେଦନାତେ ॥
ଉଦୟଶୈଳମୂଲେ ଜୀବନେର କୋନ୍ କୂଲେ
ଏଇ ବାଣୀ ଜେଗେଛିଲ କବେ କୋନ୍ ମଧୁରାତେ ॥
ମାଧବୀର ମଞ୍ଜରୀ ମନେ ଆନେ ବାରେ ବାରେ
ବରଣେର ମାଲା ଗାଁଥା ସ୍ମରଣେର ପରପାରେ ।
ସମୀରଣେ କୋନ୍ ମାୟା ଫିରିଛେ ସ୍ୱପନକାୟା,
ବେଣୁବନେ କାଁପେ ଛାୟା ଅଲଖ-ଚରଣ-ପାତେ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1923)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୬୭: ଏକ ଫାଗୁନେର ଗାନ ସେ ଆମାର

ଏକ ଫାଗୁନେର ଗାନ ସେ ଆମାର ଆର ଫାଗୁନେର କୂଳେ କୂଳେ
କାର ଖୋଁଜେ ଆଜ ପଥ ହାରାଲୋ ନତୁନ କାଲେର ଫୁଲେ ଫୁଲେ ॥
ଶୁଧାୟ୍ ତାରେ ବକୁଳ-ହେନା, 'କେଉ ଆଛେ କି ତୋମାର ଚେନା ।'
ସେ ବଲେ, 'ହାୟ୍, ଆଛେ କି ନାଇ
ନା ବୁଝେ ତାଇ ବେଡ଼ାଇ ଭୁଲେ
ନତୁନ କାଲେର ଫୁଲେ ଫୁଲେ ।'
ଏକ ଫାଗୁନେର ମନେର କଥା ଆର ଫାଗୁନେର କାନେ କାନେ
ଗୁଞ୍ଜରିୟା କେଁଦେ ଶୁଧାୟ୍, 'ମୋର ଭାଷା ଆର କେଇ ବା ଜାନେ ।'
ଆକାଶ ବଲେ, 'କେ ଜାନେ ସେ କୋନ୍ ଭାଷା ଯେ ବେଡ଼ାୟ୍ ଭେସେ ।'
'ହୟ୍ତୋ ଜାନି' 'ହୟ୍ତୋ ଜାନି'
ବାତାସ ବଲେ ଦୁଲେ ଦୁଲେ
ନତୁନ କାଲେର ଫୁଲେ ଫୁଲେ ॥

୧୪ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୮ (1922)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ 'ଆର କେଇ ବା ଜାନେ' ⟹ 'ଆଜ କେଉ କି ଜାନେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୭: ଓରେ ବକୁଲ, ପାରୁଲ, ଓରେ ଶାଲ-ପିୟାଲେର ବନ

ଓରେ ବକୁଲ, ପାରୁଲ, ଓରେ ଶାଲ-ପିୟାଲେର ବନ,
କୋନ୍‌ଖାନେ ଆଜ ପାଇ
ଏମନ ମନେର ମତୋ ଠାଁଇ
ଯେଥାୟ୍ ଫାଗୁନ ଭରେ ଦେବ ଦିୟେ୍ ସକଲ ମନ,
ଦିୟେ୍ ଆମାର ସକଲ ମନ ॥
ସାରା ଗଗନତଲେ ତୁମୁଲ ରଙେର କୋଲାହଲେ
ମାତାମାତିର ନେଇ ଯେ ବିରାମ କୋଥାଓ ଅନୁକ୍ଷଣ
ଯେଥାୟ୍ ଫାଗୁନ ଭରେ ଦେବ ଦିୟେ୍ ସକଲ ମନ,
ଦିୟେ୍ ଆମାର ସକଲ ମନ ॥
ଓରେ ବକୁଲ, ପାରୁଲ, ଓରେ ଶାଲ-ପିୟାଲେର ବନ,
ଆକାଶ ନିବିଡ଼ କ'ରେ
ତୋରା ଦାଁଡ଼ାସ ନେ ଭିଡ଼ କ'ରେ–
ଆମି ଚାଇ ନେ, ଚାଇ ନେ ଏମନ
ଗନ୍ଧରଙେର ବିପୁଲ ଆୟୋଜନ ।
ଅକୂଲ ଅବକାଶେ ଯେଥାୟ୍ ସ୍ୱପ୍ନକମଲ ଭାସେ
ଦେ ଆମାରେ ଏକଟି ଏମନ ଗଗନ-ଜୋଡ଼ା କୋଣ–
ଯେଥାୟ୍ ଫାଗୁନ ଭରେ ଦେବ ଦିୟେ୍ ସକଲ ମନ,
ଦିୟେ୍ ଆମାର ସକଲ ମନ ॥

୨୪ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୯ (1923) ପଅଥହଅନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ୍
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
'ଶାଲ-ପିୟାଲେର' ⟹ 'ଶାଲପିୟାଲେର'
୫, ୯, ଶେଷ ଲାଇନେର 'ଦିୟେ୍ ଆମାର ସକଲ ମନ' ନେଇ ।

ପଥ୍ୟଅନ୍ତର
ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୭: ଓରେ ବକୁଳ, ପାରୁଳ, ଓରେ ଶାଳ-ପିୟାଲେର ବନ

ଓରେ ବକୁଳ, ପାରୁଳ, ଓରେ ଶାଳ-ପିୟାଲେର ବନ,
କୋନ୍‌ଖାନେ ଆଜ ପାଇ   ଆମାର ମନେର ମତୋ ଠାଁଇ
ଯେଥାୟ୍ ଫାଗୁନ ଭରେ ଦେବ ଦିୟେ ଆମାର ମନ,
ଦିୟେ   ଆମାର ସକଳ ମନ ॥
ସାରା ଗଗନତଳେ ତୁମୁଳ ରଙେର କୋଲାହଲେ
ତୋଦେର   ମାତାମାତିର ନେଇ ଯେ ବିରାମ କୋଥାଓ ଅନୁକ୍ଷଣ
ନେଇ ଏକଟି ବିରଳ କ୍ଷଣ
ଯେଥାୟ୍ ଆମାର ଫାଗୁନ ଭରେ ଦେବ ଦିୟେ ଆମାର ମନ,
ଦିୟେ   ଆମାର ସକଳ ମନ ॥
ଓରେ ବକୁଳ, ପାରୁଳ, ଓରେ ଶାଳ-ପିୟାଲେର ବନ,
ଆକାଶ ନିବିଡ଼ କ'ରେ   ତୋରା ଦାଁଡ଼ାସ ନେ ଭିଡ଼ କ'ରେ–
ଆମି   ଚାଇ ନେ, ଚାଇ ନେ ଏମନ ଗନ୍ଧରଙେର
ବିପୁଳ ଆୟୋଜନ । ଆମି ଚାଇ ନେ ।
ଅକୂଳ ଅବକାଶେ ଯେଥାୟ୍ ସ୍ୱପ୍ନକମଳ ଭାସେ
ଏମନ   ଦେ ଆମାରେ ଏକଟି ଆମାର ଗଗନ-ଜୋଡ଼ା କୋଣ–
ଆମାର   ଏକଟି ଅସୀମ କୋଣ
ଯେଥାୟ୍ ଆମାର ଫାଗୁନ ଭରେ ଦେବ ଦିୟେ ଆମାର ମନ,
ଦିୟେ   ଆମାର ସକଳ ମନ ॥

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୮: ନିଶୀଥରାତେର ପ୍ରାଣ

ନିଶୀଥରାତେର ପ୍ରାଣ

କୋନ୍ ସୁଧା ଯେ ଚାଁଦେର ଆଲୋୟ୍ ଆଜ କରେଛେ ପାନ ॥

ମନେର ସୁଖେ ତାଇ ଆଜ ଗୋପନ କିଛୁ ନାଇ,

ଆଁଧାର-ଢାକା ଭେଙେ ଫେଲେ ସବ କରେଛେ ଦାନ ॥

ଦଖିନ-ହାଓୟାୟ୍ ତାର ସବ ଖୁଲେଛେ ଦ୍ୱାର ।

ତାରି ନିମନ୍ତ୍ରଣେ ଆଜି ଫିରି ବନେ ବନେ,

ସଙ୍ଗେ କରେ ଏନେଛି ଏଇ

ରାତ-ଜାଗା ମୋର ଗାନ ॥

୧୯ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ 'ଆଜ ଗୋପନ କିଛୁ ନାଇ' ⟹ 'ଗୋପନ କିଛୁ ନାଇ'

୫ ଲାଇନେ 'ଦଖିନ-ହାଓୟାୟ୍' ⟹ 'ଦଖିନ ହାଓୟାୟ୍'

୭ ଲାଇନେ 'ଆଜି ଫିରି ବନେ ବନେ' ⟹ 'ଫିରି ବନେ ବନେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୯: ଚେନା ଫୁଲେର ଗନ୍ଧସ୍ରୋତେ

ଚେନା ଫୁଲେର ଗନ୍ଧସ୍ରୋତେ ଫାଗୁନ-ରାତେର ଅନ୍ଧକାରେ
ଚିତ୍ତେ ଆମାର ଭାସିୟେ ଆନେ ନିତ୍ୟକାଳେର ଅଚେନାରେ ॥
ଏକଦା କୋନ୍ କିଶୋର-ବେଳାୟ୍ ଚେନା ଚୋଖେର ମିଳନ-ମେଳାୟ୍
ସେଇ ତୋ ଖେଳା କରେଛିଲ କାନ୍ନାହାସିର ଧାରେ ଧାରେ ॥
ତାରି ଭାଷାର ବାଣୀ ନିୟେ ପ୍ରିୟା ଆମାର ଗେଛେ ଡେକେ,
ତାରି ବାଁଶିର ଧ୍ୱନି ସେ ଯେ ବିରହେ ମୋର ଗେଛେ ରେଖେ ।
ପରିଚିତ ନାମେର ଡାକେ ତାର ପରିଚୟ୍ ଗୋପନ ଥାକେ,
ଯେୟେ ଯାରେ ପାଇ ନେ ତାରି ପରଶ ପାଇ ଯେ ବାରେ ବାରେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୩୬ (1929)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଫାଗୁନ-ରାତେର' ⟹ 'ଫାଗୁନ ରାତେର'
୩ ଲାଇନେ 'କିଶୋର-ବେଳାୟ୍' ⟹ 'କିଶୋର ବେଳାୟ୍'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୦: ମଧୁର ବସନ୍ତ ଏସେଛେ ମଧୁର

ମଧୁର ବସନ୍ତ ଏସେଛେ ମଧୁର ମିଲନ ଘଟାତେ,
ମଧୁର ମଲୟସମୀରେ ମଧୁର ମିଲନ ରଟାତେ ॥
କୁହକଲେଖନୀ ଛୁଟାୟେ କୁସୁମ ତୁଲିଛେ ଫୁଟାୟେ,
ଲିଖିଛେ ପ୍ରଣୟକାହିନୀ ବିବିଧ ବରନଛଟାତେ ॥
ହେରୋ ପୁରାନୋ ପ୍ରାଚୀନ ଧରଣୀ ହୟେଛେ ଶ୍ୟାମଲବରନୀ,
ଯେନ ଯୌବନପ୍ରବାହ ଛୁଟେଛେ କାଲେର ଶାସନ ଟୁଟାତେ ।
ପୁରାନୋ ବିରହ ହାନିଛେ ନବୀନ ମିଲନ ଆନିଛେ,
ନବୀନ ବସନ୍ତ ଆଇଲ ନବୀନ ଜୀବନ ଫୁଟାତେ ॥

୧୮୮୮ (1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ 'ଯୌବନପ୍ରବାହ ଛୁଟେଛେ' ⟹ 'ଯୌବନସ୍ରୋତ ଛୁଟିଛେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୯: ଆମାର ମାଳାର ଫୁଲେର ଦଲେ

ଆମାର ମାଳାର ଫୁଲେର ଦଲେ ଆଛେ ଲେଖା ବସନ୍ତେର ମନ୍ତ୍ରଲିପି ।
ଏର ମାଧୁର୍ଯେ ଆଛେ ଯୌବନେର ଆମନ୍ତ୍ରଣ ।
ସାହାନା ରାଗିଣୀ ଏର ରାଙା ରଙେ ରଞ୍ଜିତ,
ମଧୁକରେର କ୍ଷୁଧା ଅଶ୍ରୁତ ଛନ୍ଦେ ଗନ୍ଧେ ତାର ଗୁଞ୍ଜରେ ॥
ଆନ୍ ଗୋ ଡାଲା ଗାଁଥ୍ ଗୋ ମାଳା,
ଆନ୍ ମାଧବୀ ମାଲତୀ ଅଶୋକମଞ୍ଜରୀ, ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍ ।
ଆନ୍ କରବୀ ରଙ୍ଗନ କାଞ୍ଚନ ରଜନୀଗନ୍ଧା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲମଲ୍ଲିକା, ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍ ।
ମାଲା ପର୍ ଗୋ ମାଲା ପର୍ ସୁନ୍ଦରୀ–
ତ୍ବରା କର୍ ଗୋ ତ୍ବରା କର୍ ।
ଆଜି ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରାତେ ଜାଗିଛେ ଚନ୍ଦ୍ରମା,
ବକୁଲକୁଞ୍ଜ ଦକ୍ଷିଣବାତାସେ ଦୁଲିଛେ କାଁପିଛେ
ଥରୋଥରୋ ମୃଦୁ ମର୍ମରି ।
ନୃତ୍ୟପରା ବନାଙ୍ଗନା ବନାଙ୍ଗନେ ସଞ୍ଚରେ,
ଚଞ୍ଚଳିତ ଚରଣ ଘେରି ମଞ୍ଜୀର ତାର ଗୁଞ୍ଜରେ ଆହା ।
ଦିସ ନେ ମଧୁରାତି ବୃଥା ବହିୟେ୍ ଉଦାସିନୀ ହାୟ୍ ରେ ।
ଶୁଭଲଗନ ଗେଲେ ଚଲେ ଫିରେ ଦେବେ ନା ଧରା–
ସୁଧାପସରା ଧୁଲାୟ୍ ଦେବେ ଶୂନ୍ୟ କରି, ଶୁକାବେ ବଞ୍ଜୁଲମଞ୍ଜରୀ ।
ଚନ୍ଦ୍ରକରେ ଅଭିଷିକ୍ତ ନିଶୀଥେ ଝିଲ୍ଲିମୁଖର ବନଛାୟେ୍
ତନ୍ଦ୍ରାହାରାପିକବିରହକାକଲି-କୂଜିତ ଦକ୍ଷିଣବାୟେ୍
ମାଲଞ୍ଚ ମୋର ଭରଲ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଗୋ,
କିଂଶୁକଶାଖା ଚଞ୍ଚଲ ହଲ ଦୁଲେ ଦୁଲେ ଦୁଲେ ଗୋ ॥

୧୯୩୮ (1938)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୨୨: ଆଜି କମଲମୁକୁଲଦଲ ଖୁଲିଲ

ଆଜି କମଲମୁକୁଲଦଲ ଖୁଲିଲ, ଦୁଲିଲ ରେ ଦୁଲିଲ–
ମାନସସରସେ ରସପୁଲକେ ପଲକେ ପଲକେ ଢେଉ ତୁଲିଲ ॥
ଗଗନ ମଗନ ହଲ ଗନ୍ଧେ, ସମୀରଣ ମୂର୍ଛେ ଆନନ୍ଦେ,
ଗୁନ୍‌ଗୁନ୍ ଗୁଞ୍ଜନଛନ୍ଦେ ମଧୁକର ଘିରି ଘିରି ବନ୍ଦେ–
ନିଖିଲଭୁବନମନ ଭୁଲିଲ ।
ମନ ଭୁଲିଲ ରେ ମନ ଭୁଲିଲ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୩: ପୁଷ୍ପ ଫୁଟେ କୋନ୍

ପୁଷ୍ପ ଫୁଟେ କୋନ୍ କୁଞ୍ଜବନେ,
କୋନ୍ ନିଭୃତେ ଓରେ, କୋନ୍ ଗହନେ ।
ମାତିଲ ଆକୁଲ ଦକ୍ଷିଣବାୟୁ ସୌରଭଚଞ୍ଚଳ ସଞ୍ଚରଣେ ॥
ବନ୍ଧୁହାରା ମମ ଅନ୍ଧ ଘରେ   ଆଛି ବସେ ଅବସନ୍ନମନେ,
ଉତ୍ସବରାଜ କୋଥାୟ୍ ବିରାଜେ   କେ ଲୟେ୍ ଯାବେ ସେ ଭବନେ ॥

ପ୍ର: ୧୯୦୯ (1909)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ବନ୍ଧୁହାରା ମମ ଅନ୍ଧ ଘରେ   ଆଛି ବସେ ଅବସନ୍ନମନେ,'
⟹ 'କାଟିଲ କ୍ଲାନ୍ତ ବସନ୍ତ ନିଶା   ବାହିର-ଅଙ୍ଗନ-ସଙ୍ଗୀସନେ'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'କୋଥାୟ୍ ବିରାଜେ' ⟹ 'ବିରାଜ କୋଥା' ; 'ଲୟେ୍' ⟹ 'ଲୟି୍'

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୪: ଏଇ ମୌମାଛିଦେର ଘରଛାଡ଼ା

ଏଇ ମୌମାଛିଦେର ଘରଛାଡ଼ା କେ କରେଛେ ରେ
ତୋରା ଆମାୟ୍ ବ'ଲେ ଦେ ଭାଇ, ବଲେ ଦେ ରେ ॥
ଫୁଲେର ଗୋପନ ପରାନ-ମାଝେ ନୀରବ ସୁରେ ବାଁଶି ବାଜେ–
ଓଦେର ସେଇ ସୁରେତେ କେମନେ ମନ ହରେଛେ ରେ ॥
ଯେ ମଧୁଟି ଲୁକିଯ଼େ ଆଛେ, ଦେୟ୍ ନା ଧରା କାରୋ କାଛେ,
ସେଇ ମଧୁତେ କେମନେ ମନ ଭରେଛେ ରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ବିନ ୧୩୧୮ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ କାରୋ ⟹ କାରଓ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୫: ବିଦାୟ୍ ନିୟେ୍ ଗିୟେ୍ଛିଲେମ

ବିଦାୟ୍ ନିୟେ୍ ଗିୟେ୍ଛିଲେମ ବାରେ ବାରେ ।
ଭେବେଛିଲେମ ଫିରବ ନା ରେ ॥
ଏଇ ତୋ ଆବାର ନବୀନ ବେଶେ
ଏଲେମ ତୋମାର ହୃଦୟ୍ଦ୍ୱାରେ ॥
କେ ଗୋ ତୁମି ।- 'ଆମି ବକୁଳ ।'
କେ ଗୋ ତୁମି ।- 'ଆମି ପାରୁଳ ।'
ତୋମରା କେ ବା ।- 'ଆମରା ଆମେର ମୁକୁଳ ଗୋ
ଏଲେମ ଆବାର ଆଲୋର ପାରେ ।'
'ଏବାର ଯଖନ ଝରବ ମୋରା ଧରାର ବୁକେ
ଝରବ ତଖନ ହାସିମୁଖେ–
ଅଫୁରାନେର ଆଁଚଲ ଭରେ
ମରବ ମୋରା ପ୍ରାଣେର ସୁଖେ ।'
ତୁମି କେ ଗୋ ।- 'ଆମି ଶିମୁଲ ।'
ତୁମି କେ ଗୋ ।- 'କାମିନୀ ଫୁଲ ।'
ତୋମରା କେ ବା ।- 'ଆମରା ନବୀନ ପାତା ଗୋ
ଶାଲେର ବନେ ଭାରେ ଭାରେ ।'

୧୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୭: ଏଇ କଥାଟାଇ ଛିଲେମ ଭୁଲେ

ଏଇ କଥାଟାଇ ଛିଲେମ ଭୁଲେ–

ମିଲବ ଆବାର ସବାର ସାଥେ ଫାଲ୍ଗୁନେର ଏଇ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ॥

ଅଶୋକବନେ ଆମାର ହିୟା ଓଗୋ ନୂତନ ପାତାୟ୍ ଉଠବେ ଜିୟା,

ବୁକେର ମାତନ ଟୁଟବେ ବାଁଧନ ଯୌବନେରଇ କୂଲେ କୂଲେ

ଫାଲ୍ଗୁନେର ଏଇ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ॥

ବାଁଶିତେ ଗାନ ଉଠବେ ପୂରେ

ନବୀନ-ରବିର-ବାଣୀ-ଭରା ଆକାଶବୀଣାର ସୋନାର ସୁରେ ।

ଆମାର ମନେର ସକଲ କୋଣେ ଓଗୋ ଭରବେ ଗଗନ ଆଲୋକ-ଧନେ,

କାନ୍ନାହାସିର ବନ୍ୟାରଇ ନୀର ଉଠବେ ଆବାର ଦୁଲେ ଦୁଲେ

ଫାଲ୍ଗୁନେର ଏଇ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ॥

୧୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ 'ଓଗୋ ନୂତନ ପାତାୟ୍' ⟹ 'ନୂତନ ପାତାୟ୍'

୭ ଲାଇନେ ପୂରେ ⟹ ପୁରେ

୭ ଲାଇନେ 'ନବୀନ-ରବିର-ବାଣୀ-ଭରା' ⟹ 'ନବୀନ ରବିର ବାଣୀ-ଭରା'

୮ ଲାଇନେ 'ଓଗୋ' ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୭: ଏବାର ତୋ ଯୌବନେର କାଛେ

ଏବାର ତୋ ଯୌବନେର କାଛେ ମେନେଛ ହାର ମେନେଛ ?

'ମେନେଛି' ।

ଆପନ-ମାଝେ ନୂତନକେ ଆଜ ଜେନେଛ ?

'ଜେନେଛି' ॥

ଆବରଣକେ ବରଣ କ'ରେ ଛିଲେ କାହାର ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଘରେ ?

ଆପନାକେ ଆଜ ବାହିର କରେ ଏନେଛ ?

'ଏନେଛି' ॥

ଏବାର ଆପନ ପ୍ରାଣେର କାଛେ ମେନେଛ ହାର ମେନେଛ ?

'ମେନେଛି' ।

ମରଣ-ମାଝେ ଅମୃତକେ ଜେନେଛ ?

'ଜେନେଛି' ।

ଲୁକିୟେ ତୋମାର ଅମରପୁରୀ ଧୁଲା-ଅସୁର କରେ ଚୁରି,

ତାହାରେ ଆଜ ମରଣ-ଆଘାତ ହେନେଛ ?

'ହେନେଛି' ॥

୧୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୭୮: ସେଇ ତୋ ବସନ୍ତ ଫିରେ ଏଲ

ସେଇ ତୋ ବସନ୍ତ ଫିରେ ଏଲ, ହୃଦୟେର ବସନ୍ତ ଫୁରାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ ।
ସବ ମରୁମୟ୍, ମଲୟ୍-ଅନିଲ ଏସେ କେଁଦେ ଶେଷେ ଫିରେ ଚଲେ ଯାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ ।
କତ ଶତ ଫୁଲ ଛିଲ ହୃଦୟେ, ଝରେ ଗେଲ, ଆଶାଲତା ଶୁକାଲୋ–
ପାଖିଗୁଲି ଦିକେ ଦିକେ ଚଲେ ଯାୟ୍ ।
ଶୁକାନୋ ପାତାୟ୍ ଢାକା ବସନ୍ତେର ମୃତକାୟ୍,
ପ୍ରାଣ କରେ ହାୟ୍-ହାୟ୍ ହାୟ୍-ରେ ॥
ଫୁରାଇଲ ସକଲଇ ।
ପ୍ରଭାତେର ମୃଦୁ ହାସି, ଫୁଲେର ରୂପରାଶି, ଫିରିବେ କି ଆର ।
କିବା ଜୋଛନା ଫୁଟିତ ରେ କିବା ଯାମିନୀ–
ସକଲଇ ହାରାଲୋ, ସକଲଇ ଗେଲ ରେ ଚଲିୟା, ପ୍ରାଣ କରେ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୭୭୯: ନିବିଡ଼ ଅନ୍ତରତର ବସନ୍ତ

ନିବିଡ଼ ଅନ୍ତରତର ବସନ୍ତ ଏଳ ପ୍ରାଣେ ।
ଜଗତଜନହୃଦୟଧନ, ଚାହି ତବ ପାନେ ॥
ହରଷରସ ବରଷି ଯତ ତୃଷିତ ଫୁଲପାତେ
କୁଞ୍ଜକାନନପବନ ପରଶ ତବ ଆନେ ॥
ମୁଗ୍ଧ କୋକିଳ ମୁଖର ରାତ୍ରି ଦିନ ଯାପେ,
ମର୍ମରିତ ପଲ୍ଲବିତ ସକଳ ବନ କାଁପେ ।
ଦଶ ଦିଶି ସୁରମ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ମଧୁର ହେରି,
ଦୁଃଖ ହଳ ଦୂର ସବ-ଦୈନ୍ୟ-ଅବସାନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୩ (1907)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୮୦: ନବ ନବ ପଲ୍ଲବରାଜି

ନବ ନବ ପଲ୍ଲବରାଜି
ସବ ବନ ଉପବନେ ଉଠେ ବିକଶିୟା,
ଦଖିନପବନେ ସଙ୍ଗୀତ ଉଠେ ବାଜି ॥
ମଧୁର ସୁଗନ୍ଧେ ଆକୁଳ ଭୁବନ, ହାହା କରିଛେ ମମ ଜୀବନ ।
ଏସୋ ଏସୋ ସାଧନଧନ, ମମ ମନ କରୋ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଜି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୧୩ (1907)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତ ⟹ ସଂଗୀତ
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ସାଧନଧନ' ⟹ 'ସାଧନାର ଧନ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୬୮୧: ମମ ଅନ୍ତର ଉଦାସେ

ମମ ଅନ୍ତର ଉଦାସେ
ପଲ୍ଲବମର୍ମରେ କୋନ୍ ଚଞ୍ଚଳ ବାତାସେ ॥
ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାଜଡ଼ିତ ନିଶା ଘୁମେ-ଜାଗରଣେ-ମିଶା
ବିହ୍ୱଳ ଆକୁଳ କାର ଅଞ୍ଚଳସୁବାସେ ॥
ଥାକିତେ ନା ଦେୟ୍ ଘରେ, କୋଥାୟ୍ ବାହିର କରେ
ସୁନ୍ଦର ସୁଦୂରେ କୋନ୍ ନନ୍ଦନ-ଆକାଶେ ।
ଅତୀତ ଦିନେର ପାରେ ସ୍ମରଣସାଗର-ଧାରେ
ବେଦନା ଲୁକାନୋ କୋନ୍ କ୍ରନ୍ଦନ-ଆଭାସେ ॥

୧୯୧୨ (1912)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୬୮୬: ଫାଗୁନ-ହାଓୟାୟ୍ ରଙେ ରଙେ ପାଗଲ

ଫାଗୁନ-ହାଓୟାୟ୍ ରଙେ ରଙେ ପାଗଲ ଝୋରା ଲୁକିୟେ ଝରେ
ଗୋଲାପ ଜବା ପାରୁଲ ପଲାଶ ପାରିଜାତେର ବୁକେର 'ପରେ ॥
ସେଇଖାନେ ମୋର ପରାନଖାନି   ଯଖନ ପାରି ବହେ ଆନି,
ନିଲାଜ-ରାଙା ପାଗଲ ରଙେ ରଙିୟେ ନିତେ ଥରେ ଥରେ ॥
ବାହିର ହଲେମ ବ୍ୟାକୁଲ ହାଓୟାର ଉତଲ ପଥେର ଚିହ୍ନ ଧରେ–
ଓଗୋ ତୁମି ରଙେର ପାଗଲ, ଧରବ ତୋମାୟ୍ କେମନ କରେ ।
କୋନ୍ ଆଡ଼ାଲେ ଲୁକିୟେ ରବେ,   ତୋମାୟ୍ ଯଦି ନା ପାଇ ତବେ
ରକ୍ତେ ଆମାର ତୋମାର ପାୟେର ରଙ ଲେଗେଛେ କିସେର ତରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୮୩: ଝରା ପାତା ଗୋ, ଆମି

ଝରା ପାତା ଗୋ, ଆମି ତୋମାରି ଦଲେ ।

ଅନେକ ହାସି ଅନେକ ଅଶ୍ରୁଜଲେ

ଫାଗୁନ ଦିଲ ବିଦାୟମନ୍ତ୍ର ଆମାର ହିୟାତଲେ ॥

ଝରା ପାତା ଗୋ, ବାସନ୍ତୀ ରଙ ଦିୟେ

ଶେଷେର ବେଶେ ସେଜେଛ ତୁମି କି ଏ ।

ଖେଲିଲେ ହୋଲି ଧୁଲାୟ ଘାସେ ଘାସେ

ବସନ୍ତେର ଏଇ ଚରମ ଇତିହାସେ ।

ତୋମାରି ମତୋ ଆମାରୋ ଉତ୍ତରୀ

ଆଗୁନ-ରଙେ ଦିୟୋ ରଙିନ କରି–

ଅସ୍ତରବି ଲାଗାକ ପରଶମଣି

ପ୍ରାଣେର ମମ ଶେଷେର ସମ୍ବଲେ ॥

୨୦ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୯ ଲାଇନେ ଆଗୁନ-ରଙେ ⟹ ଆଗୁନ ରଙେ

contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧: ଆମାୟ୍ କ୍ଷମୋ ହେ କ୍ଷମୋ

ଆମାୟ୍ କ୍ଷମୋ ହେ କ୍ଷମୋ, ନମୋ ହେ ନମୋ, ତୋମାୟ୍ ସ୍ମରି, ହେ ନିରୁପମ,
ନୃତ୍ୟରସେ ଚିତ୍ତ ମମ ଉଛଲ ହୟେ୍ ବାଜେ ॥
ଆମାର ସକଲ ଦେହେର ଆକୁଲ ରବେ ମନ୍ତ୍ରହାରା ତୋମାର ସ୍ତବେ
ଡାଇନେ ବାମେ ଛନ୍ଦ ନାମେ ନବଜନମେର ମାଝେ ।
ବନ୍ଦନା ମୋର ଭଙ୍ଗୀତେ ଆଜ ସଙ୍ଗୀତେ ବିରାଜେ ॥

ଏକି ପରମ ବ୍ୟଥାୟ୍ ପରାନ କାଁପାୟ୍, କାଁପନ ବକ୍ଷେ ଲାଗେ ।
ଶାନ୍ତିସାଗରେ ଢେଉ ଖେଲେ ଯାୟ୍, ସୁନ୍ଦର ତାୟ୍ ଜାଗେ ।
ଆମାର ସବ ଚେତନା ସବ ବେଦନା ରଚିଲ ଏ ଯେ କୀ ଆରାଧନା–
ତୋମାର ପାୟେ୍ ମୋର ସାଧନା ମରେ ନା ଯେନ ଲାଜେ ।
ବନ୍ଦନା ମୋର ଭଙ୍ଗୀତେ ଆଜ ସଙ୍ଗୀତେ ବିରାଜେ ॥

କାନନ ହତେ ତୁଲି ନି ଫୁଲ, ମେଲେ ନି ମୋରେ ଫଲ ।
କଲସ ମମ ଶୂନ୍ୟସମ, ଭରି ନି ତୀର୍ଥଜଲ ।
ଆମାର ତନୁ ତନୁତେ ବାଁଧନହାରା ହୃଦୟ୍ ଢାଲେ ଅଧରା ଧାରା–
ତୋମାର ଚରଣେ ହୋକ ତା ସାରା ପୂଜାର ପୁଣ୍ୟ କାଜେ ।
ବନ୍ଦନା ମୋର ଭଙ୍ଗୀତେ ଆଜ ସଙ୍ଗୀତେ ବିରାଜେ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୩୩ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ତୋମାୟ୍ ସ୍ମରି,' ⟹ 'ତୋମାୟ୍ ସ୍ମରି'
୫,୧୦, ୧୫ ଲାଇନେ 'ବନ୍ଦନା ମୋର ଭଙ୍ଗୀତେ ଆଜ ସଙ୍ଗୀତେ ବିରାଜେ'
⟹ 'ତୋମାର ବନ୍ଦନା ମୋର ଭଙ୍ଗିତେ ଆଜ ସଂଗୀତେ ବିରାଜେ'
୬ ଲାଇନେ 'ଏକି' ⟹ 'ଏକୀ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୨: ନୃତ୍ୟେର ତାଲେ ତାଲେ

ନୃତ୍ୟେର ତାଲେ ତାଲେ, ନଟରାଜ, ଘୁଚାଓ ଘୁଚାଓ ଘୁଚାଓ ସକଲ ବନ୍ଧ ହେ ।
ସୁପ୍ତି ଭାଙାଓ, ଚିତ୍ତେ ଜାଗାଓ ମୁକ୍ତ ସୁରେର ଛନ୍ଦ ହେ ॥
ତୋମାର ଚରଣପବନପରଶେ ସରସ୍ୱତୀର ମାନସସରସେ
ଯୁଗେ ଯୁଗେ କାଲେ କାଲେ ସୁରେ ସୁରେ ତାଲେ ତାଲେ
ଢେଉ ତୁଲେ ଦାଓ, ମାତିୟେ ଜାଗାଓ ଅମଲକମଲଗନ୍ଧ ହେ ॥
ନମୋ ନମୋ ନମୋ–
ତୋମାର ନୃତ୍ୟ ଅମିତ ବିତ୍ତ ଭରୁକ ଚିତ୍ତ ମମ ॥

ନୃତ୍ୟେ ତୋମାର ମୁକ୍ତିର ରୂପ, ନୃତ୍ୟେ ତୋମାର ମାୟା,
ବିଶ୍ୱତନୁତେ ଅଣୁତେ ଅଣୁତେ କାଁପେ ନୃତ୍ୟେର ଛାୟା ।
ତୋମାର ବିଶ୍ୱ-ନାଚେର ଦୋଲାୟ ଦୋଲାୟ ବାଁଧନ ପରାୟ ବାଁଧନ ଖୋଲାୟ
ଯୁଗେ ଯୁଗେ କାଲେ କାଲେ ସୁରେ ସୁରେ ତାଲେ ତାଲେ
ଅନ୍ତ କେ ତାର ସନ୍ଧାନ ପାୟ ଭାବିତେ ଲାଗାୟ ଧନ୍ଦ ହେ ॥
ନମୋ ନମୋ ନମୋ–
ତୋମାର ନୃତ୍ୟ ଅମିତ ବିତ୍ତ ଭରୁକ ଚିତ୍ତ ମମ ॥

ନୃତ୍ୟେର ବଶେ ସୁନ୍ଦର ହଲ ବିଦ୍ରୋହୀ ପରମାଣୁ,
ପଦଯୁଗ ଘିରେ ଜ୍ୟୋତିମଞ୍ଜୀରେ ବାଜିଲ ଚନ୍ଦ୍ର ଭାନୁ ।
ତବ ନୃତ୍ୟେର ପ୍ରାଣବେଦନାୟ ବିବଶ ବିଶ୍ୱ ଜାଗେ ଚେତନାୟ
ଯୁଗେ ଯୁଗେ କାଲେ କାଲେ ସୁରେ ସୁରେ ତାଲେ ତାଲେ
ସୁଖେ ଦୁଖେ ହୟ ତରଙ୍ଗମୟ ତୋମାର ପରମାନନ୍ଦ ହେ ॥
ନମୋ ନମୋ ନମୋ–
ତୋମାର ନୃତ୍ୟ ଅମିତ ବିତ୍ତ ଭରୁକ ଚିତ୍ତ ମମ ॥

ପଓରଏର ପାତା ॥ ।

ମୋର ସଂସାରେ ତାଣ୍ଡବ ତବ କମ୍ପିତ ଜଟାଜାଳେ ।

ଲୋକେ ଲୋକେ ଘୁରେ ଏସେଛି ତୋମାର ନାଚେର ଘୂର୍ଣ୍ଣିତାଲେ ।

ଓଗୋ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ, ଓଗୋ ସୁନ୍ଦର, ଓଗୋ ଶଙ୍କର, ହେ ଭୟଙ୍କର,

ଯୁଗେ ଯୁଗେ କାଳେ କାଳେ ସୁରେ ସୁରେ ତାଲେ ତାଲେ

ଜୀବନ-ମରଣ-ନାଚେର ଡମରୁ ବାଜାଓ ଜଲଦମନ୍ଦ୍ର ହେ ॥

ନମୋ ନମୋ ନମୋ–

ତୋମାର ନୃତ୍ୟ ଅମିତ ବିତ୍ତ ଭରୁକ ଚିତ୍ତ ମମ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ନୃତ୍ୟେର ତାଲେ ତାଲେ ନଟରାଜ, ଘୁଚାଓ ସକଳ ବନ୍ଧ ହେ'

୩ ଲାଇନେ 'ମାନସସରସେ' ⟹ 'ମାନସ ସରସେ'

ଶେଷ ସ୍ତବକେ ୩ ଲାଇନେ ଶଙ୍କର, ଭୟଙ୍କର ⟹ ଶଂକର, ଭୟଂକର

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୩: ନାଇ ଭୟ୍, ନାଇ ଭୟ୍

ନାଇ ଭୟ୍, ନାଇ ଭୟ୍, ନାଇ ରେ ।

ଥାକ୍ ପଡ଼େ ଥାକ୍ ଭୟ୍ ବାଇରେ ॥

ଜାଗୋ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ୍, ଚିତ୍ତେ ଥୈ ଥୈ ନର୍ତନନୃତ୍ୟେ ।

ଓରେ ମନ, ବନ୍ଧନଚ୍ଛିନ୍ନ

ଦାଓ ତାଳି ତାଇ ତାଇ ତାଇ ରେ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୬ (1928-1929)

ବିଚିତ୍ର/୪: ପ୍ରଳୟନାଚନ ନାଚଲେ ଯଖନ

ପ୍ରଳୟନାଚନ ନାଚଲେ ଯଖନ ଆପନ ଭୁଲେ,

ହେ ନଟରାଜ, ଜଟାର ବାଁଧନ ପଡ଼ଲ ଖୁଲେ ॥

ଜାହ୍ନବୀ ତାଇ ମୁକ୍ତ ଧାରାୟ ଉନ୍ମାଦିନୀ ଦିଶା ହାରାୟ,

ସଙ୍ଗୀତେ ତାର ତରଙ୍ଗଦଲ ଉଠଲ ଦୁଲେ ॥

ରବିର ଆଲୋ ସାଡ଼ା ଦିଲ ଆକାଶ-ପାରେ,

ଶୁନିୟେ ଦିଲ ଅଭୟବାଣୀ ଘର-ଛାଡ଼ାରେ ।

ଆପନ ସ୍ରୋତେ ଆପନି ମାତେ, ସାଥି ହଲ ଆପନ-ସାଥେ,

ସବ-ହାରା ସେ ସବ ପେଲ ତାର କୂଲେ କୂଲେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୬ (1929)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତେ ⟹ ସଂଗୀତେ

୭ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

বিচিত্র/৪: দুই হাতে কালের মন্দিরা

ବିଚିତ୍ର/୪: ଦୁଇ ହାତେ କାଳେର ମନ୍ଦିରା

ଦୁଇ ହାତେ–

କାଳେର ମନ୍ଦିରା ଯେ ସଦାଇ ବାଜେ   ଡାଇନେ ବାଁୟେ ଦୁଇ ହାତେ,

ସୁପ୍ତି ଛୁଟେ ନୃତ୍ୟ ଉଠେ   ନିତ୍ୟ ନୂତନ ସଂଘାତେ ॥

ବାଜେ ଫୁଲେ, ବାଜେ କାଁଟାୟ,   ଆଲୋଛାୟାର ଜୋୟାର-ଭାଁଟାୟ,

ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ଓଇ-ଯେ ବାଜେ ଦୁଃଖେ ସୁଖେ ଶଙ୍କାତେ ॥

ତାଲେ ତାଲେ ସାଁଝ-ସକାଳେ   ରୂପ-ସାଗରେ ଢେଉ ଲାଗେ ।

ସାଦା-କାଲୋର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେ ଯେ ଓଇ   ଛନ୍ଦେ ନାନାନ ରଙ୍ଗ ଜାଗେ ।

ଏଇ ତାଲେ ତୋର ଗାନ ବେଁଧେ ନେ– କାନ୍ନାହାସିର ତାନ ସେଧେ ନେ,

ଡାକ ଦିଲ ଶୋନ୍ ମରଣ ବାଁଚନ ନାଚନ-ସଭାର ଡଙ୍କାତେ ।

୩୦ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୯ (1923)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭: ମମ ଚିତ୍ତେ ନିତି ନୃତ୍ୟେ

ମମ ଚିତ୍ତେ ନିତି ନୃତ୍ୟେ କେ ଯେ ନାଚେ
ତାତା ଥୈଥୈ, ତାତା ଥୈଥୈ, ତାତା ଥୈଥୈ ।
ତାରି ସଙ୍ଗେ କୀ ମୃଦଙ୍ଗେ ସଦା ବାଜେ
ତାତା ଥୈଥୈ, ତାତା ଥୈଥୈ, ତାତା ଥୈଥୈ ।
ହାସି କାନ୍ନା ହୀରାପାନ୍ନା ଦୋଲେ ଭାଲେ,
କାଁପେ ଛନ୍ଦେ ଭାଲୋ ମନ୍ଦ ତାଲେ ତାଲେ ।
ନାଚେ ଜନ୍ମ, ନାଚେ ମୃତ୍ୟୁ ପାଛେ ପାଛେ
ତାତା ଥୈଥୈ, ତାତା ଥୈଥୈ, ତାତା ଥୈଥୈ ।
କୀ ଆନନ୍ଦ, କୀ ଆନନ୍ଦ, କୀ ଆନନ୍ଦ,
ଦିବାରାତ୍ରି ନାଚେ ମୁକ୍ତି, ନାଚେ ବନ୍ଧ-
ସେ ତରଙ୍ଗେ ଛୁଟି ରଙ୍ଗେ ପାଛେ ପାଛେ
ତାତା ଥୈଥୈ, ତାତା ଥୈଥୈ, ତାତା ଥୈଥୈ ।

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭: ଆମାର ଘୁର ଜେଗେଛେ

ଆମାର ଘୁର ଜେଗେଛେ– ତାଧିନ୍ ତାଧିନ୍ ।

ତୋମାର ପିଛନ ପିଛନ ନେଚେ ନେଚେ ଘୁର ଜେଗେଛେ ତାଧିନ୍ ତାଧିନ୍ ।

ତୋମାର ତାଳେ ଆମାର ଚରଣ ଚଲେ, ଶୁନତେ ନା ପାଇ କେ କୀ ବଲେ–

ତାଧିନ୍ ତାଧିନ୍ ।

ତୋମାର ଗାନେ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଯେ କୋନ୍ ପାଗଲ ଛିଲ ସେଇ ଜେଗେଛେ–

ତାଧିନ୍ ତାଧିନ୍ ।

ଆମାର ଲାଜେର ବାଁଧନ ସାଜେର ବାଁଧନ ଖ'ସେ ଗେଲ ଭଜନ ସାଧନ–

ତାଧିନ୍ ତାଧିନ୍ ।

ବିଷମ ନାଚେର ବେଗେ ଦୋଲା ଲେଗେ ଭାବନା ଯତ ସବ ଭେଗେଛେ–

ତାଧିନ୍ ତାଧିନ୍ ।

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୮: କମଳବନେର ମଧୁପରାଜି

କମଳବନେର ମଧୁପରାଜି, ଏସୋ ହେ କମଳଭବନେ ।
କୀ ସୁଧାଗନ୍ଧ ଏସେଛେ ଆଜି ନବବସନ୍ତପବନେ ॥
ଅମଳ ଚରଣ ଘେରିୟା ପୁଲକେ ଶତ ଶତଦଳ ଫୁଟିଲ,
ବାରତା ତାହାରି ଦ୍ୟୁଲୋକେ ଭୂଲୋକେ ଛୁଟିଲ ଭୁବନେ ଭୁବନେ ॥
ଗ୍ରହେ ତାରକାୟ୍ କିରଣେ କିରଣେ ବାଜିୟା ଉଠିଛେ ରାଗିଣୀ
ଗୀତଗୁଞ୍ଜନ କୂଜନକାକଳି ଆକୁଳି ଉଠିଛେ ଶ୍ରବଣେ ।
ସାଗର ଗାହିଛେ କଲ୍ଲୋଳଗାଥା, ବାୟୁ ବାଜାଇଛେ ଶଙ୍ଖ–
ସାମଗାନ ଉଠେ ବନପଲ୍ଲବେ, ମଙ୍ଗଳଗୀତ ଜୀବନେ ॥

୧୩୦୭ (1900)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ 'ଉଠିଛେ ରାଗିଣୀ' ⟹ 'ଉଠେଛେ ରାଗିଣୀ'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୯: ଏସୋ ଗୋ ନୂତନ ଜୀବନ

ଏସୋ ଗୋ ନୂତନ ଜୀବନ ।
ଏସୋ ଗୋ କଠୋର ନିଠୁର ନୀରବ, ଏସୋ ଗୋ ଭୀଷଣ ଶୋଭନ ॥
ଏସୋ ଅପ୍ରିୟ୍ ବିରସ ତିକ୍ତ, ଏସୋ ଗୋ ଅଶ୍ରୁସଲିଲସିକ୍ତ,
ଏସୋ ଗୋ ଭୂଷଣବିହୀନ ରିକ୍ତ, ଏସୋ ଗୋ ଚିତ୍ତପାବନ ॥
ଥାକ୍ ବୀଣାବେଣୁ, ମାଲତୀମାଲିକା ପୂର୍ଣ୍ଣିମାନିଶି, ମାୟାକୁହେଲିକା–
ଏସୋ ଗୋ ପ୍ରଖର ହୋମାନଲଶିଖା ହୃଦୟ୍ଶୋଣିତପ୍ରାଶନ ।
ଏସୋ ଗୋ ପରମଦୁଃଖନିଲୟ୍, ଆଶା-ଅଙ୍କୁର କରହ ବିଲୟ୍–
ଏସୋ ସଂଗ୍ରାମ, ଏସୋ ମହାଜୟ୍, ଏସୋ ଗୋ ମରଣସାଧନ ॥

୧୩ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

ବିଚିତ୍ର/୧୦: ମଧୁର ମଧୁର ଧ୍ୱନି ବାଜେ

ମଧୁର ମଧୁର ଧ୍ୱନି ବାଜେ
ହୃଦୟକମଳବନମାଝେ ॥
ନିଭୃତବାସିନୀ ବୀଣାପାନି   ଅମୃତମୁରତିମତୀ ବାଣୀ
ହିରଣକିରଣ ଛବିଖାନି– ପରାନେର କୋଥା ସେ ବିରାଜେ ॥
ମଧୁଋତୁ ଜାଗେ ଦିବାନିଶି   ପିକକୁହରିତ ଦିଶି ଦିଶି ।
ମାନସମଧୁପ ପଦତଳେ   ମୁରଛି ପଡ଼ିଛେ ପରିମଳେ ।
ଏସୋ ଦେବୀ, ଏସୋ ଏ ଆଲୋକେ,   ଏକବାର ତୋରେ ହେରି ଚୋଖେ–
ଗୋପନେ ଥେକୋ ନା ମନୋଲୋକେ ଛାୟାମୟ ମାୟାମୟ ସାଜେ ॥

୫ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ‘ଏକବାର ତୋରେ ହେରି ଚୋଖେ’
⟹ ‘ଏକବାର ହେରି ତୋରେ ଚୋଖେ’

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୧: ଓଠো ରେ ମଳିନମୁଖ

ଓଠো ରେ ମଳିନମୁଖ, ଚଲୋ ଏଇବାର ।
ଏସୋ ରେ ତୃଷିତ-ବୁକ, ରାଖୋ ହାହାକାର ॥
ହେରୋ ଓଇ ଗେଲ ବେଳା, ଭାଙିଲ ଭାଙିଲ ମେଳା–
ଗେଲ ସବେ ଛାଡ଼ି ଖେଳା ଘରେ ଯେ ଯାହାର ॥
ହେ ଭିଖାରି, କାରେ ତୁମି ଶୁନାଇଛ ସୁର–
ରଜନୀ ଆଁଧାର ହଲ, ପଥ ଅତି ଦୂର
କ୍ଷୁଧିତ ତୃଷିତ ପ୍ରାଣେ ଆର କାଜ ନାହି ଗାନେ–
ଏଖନ ବେସୁର ତାନେ ବାଜିଛେ ସେତାର ॥

୨୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୦୨ (1895)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ଭିଖାରି ⟹ ଭିଖାରୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୬: ଆମାର ନାଇବା ହଲ ପାରେ ଯାଓୟା

ଆମାର   ନାଇବା ହଲ ପାରେ ଯାଓୟା ।
ଯେ ହାଓୟାତେ ଚଲତ ତରୀ   ଅଙ୍ଗେତେ ସେଇ ଲାଗାଇ ହାଓୟା ॥
ନେଇ ଯଦି ବା ଜମଲ ପାଡ଼ି   ଘାଟ ଆଛେ ତୋ ବସତେ ପାରି ।
ଆମାର   ଆଶାର ତରୀ ଡୁବଲ ଯଦି   ଦେଖବ ତୋଦେର ତରୀ-ବାଓୟା ॥
ହାତେର କାଛେ କୋଲେର କାଛେ   ଯା ଆଛେ ସେଇ ଅନେକ ଆଛେ ।
ଆମାର   ସାରା ଦିନେର ଏଇ କି ରେ କାଜ– ଓପାର-ପାନେ କେଁଦେ ଚାଓୟା ।
କମ କିଛୁ ମୋର ଥାକେ ହେଥା   ପୁରିୟେ ନେବ ପ୍ରାଣ ଦିୟେ ତା ।
ଆମାର   ସେଇଖାନେତେଇ କଲ୍ପଲତା   ଯେଖାନେ ମୋର ଦାବି-ଦାଓୟା ॥

୨୨ ଭାଦ୍ର ୧୩୧୨ (1905)

   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୩: ଯଖନ ପଡ଼ବେ ନା ମୋର

ଯଖନ ପଡ଼ବେ ନା ମୋର ପାୟେର୍ ଚିହ୍ନ ଏଇ ବାଟେ,
ଆମି ବାଇବ ନା ମୋର ଖେୟାତରୀ ଏଇ ଘାଟେ,
ଚୁକିୟେ୍ ଦେବ ବେଚା କେନା,
ମିଟିୟେ୍ ଦେବ ଗୋ, ମିଟିୟେ୍ ଦେବ ଲେନା ଦେନା,
ବନ୍ଧ ହବେ ଆନାଗୋନା ଏଇ ହାଟେ–
ତଖନ ଆମାୟ୍ ନାଇବା ମନେ ରାଖଲେ,
ତାରାର ପାନେ ଚେୟେ୍ ଚେୟେ୍ ନାଇବା ଆମାୟ୍ ଡାକଲେ ।

ଯଖନ ଜମବେ ଧୁଲା ତାନପୁରାଟାର ତାରଗୁଲାୟ୍,
କାଁଟାଲତା ଉଠବେ ଘରେର ଦ୍ୱାରଗୁଲାୟ୍, ଆହା,
ଫୁଲେର ବାଗାନ ଘନ ଘାସେର ପରବେ ସଜ୍ଜା ବନବାସେର,
ଶ୍ୟାଓଲା ଏସେ ଘିରବେ ଦିଘିର ଧାରଗୁଲାୟ୍–
ତଖନ ଆମାୟ୍ ନାଇବା ମନେ ରାଖଲେ,
ତାରାର ପାନେ ଚେୟେ୍ ଚେୟେ୍ ନାଇବା ଆମାୟ୍ ଡାକଲେ ।

ତଖନ ଏମନି କରେଇ ବାଜବେ ବାଁଶି ଏଇ ନାଟେ,
କାଟବେ ଦିନ କାଟବେ,
କାଟବେ ଗୋ ଦିନ ଆଜଓ ଯେମନ ଦିନ କାଟେ, ଆହା,
ଘାଟେ ଘାଟେ ଖେୟାର ତରୀ ଏମନି ସେ ଦିନ ଉଠବେ ଭରି–
ଚରବେ ଗୋରୁ ଖେଲବେ ରାଖାଲ ଓଇ ମାଠେ ।
ତଖନ ଆମାୟ୍ ନାଇବା ମନେ ରାଖଲେ,
ତାରାର ପାନେ ଚେୟେ୍ ଚେୟେ୍ ନାଇବା ଆମାୟ୍ ଡାକଲେ ।

ତଖନ କେ ବଲେ ଗୋ ସେଇ ପ୍ରଭାତେ ନେଇ ଆମି ।
ସକଲ ଖେଲାୟ୍ କରବେ ଖେଲା ଏଇ ଆମି– ଆହା,
ନତୁନ ନାମେ ଡାକବେ ମୋରେ, ବାଁଧବେ ନତୁନ ବାହୁ-ଡୋରେ,
ଆସବ ଯାବ ଚିରଦିନେର ସେଇ ଆମି ।
ତଖନ ଆମାୟ୍ ନାଇବା ମନେ ରାଖଲେ,

୨୫ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୨ (1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଆମି ବାଇବ ନା ॥ ।'
⟹ 'ବାଇବ ନା ॥ ।'
୪ ଲାଇନ 'ମିଟିୟେ୍ ଦେବ ଲେନା ଦେନା,'
ପ୍ରତି ସ୍ତବକେ 'ତଖନ ଆମାୟ୍ ନାଇବା'
⟹ ' ଆମାୟ୍ ତଖନ ନାଇବା'
୨, ୩, ୪ ସ୍ତବକେର ୨ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ଆହା' ନେଇ ।
ଶେଷ ସ୍ତବକେର ୩ ଲାଇନେ
ବାହୁ-ଡୋରେ ⟹ ବାହୁର ଡୋରେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୪: ଗ୍ରାମଛାଡ଼ା ଓଇ ରାଙ୍ଗା ମାଟିର

ଗ୍ରାମଛାଡ଼ା ଓଇ ରାଙ୍ଗା ମାଟିର ପଥ ଆମାର ମନ ଭୁଲାଯ୍ ରେ ।
ଓରେ କାର ପାନେ ମନ ହାତ ବାଡ଼ିଯେ୍ ଲୁଟିଯେ୍ ଯାଯ୍ ଧୁଲାଯ୍ ରେ ॥
ଓଯେ ଆମାଯ୍ ଘରେର ବାହିର କରେ, ପାଯେ୍-ପାଯେ୍ ପାଯେ୍ ଧରେ–
ଓଯେ କେଡ଼େ ଆମାଯ୍ ନିଯେ୍ ଯାଯ୍ ରେ ଯାଯ୍ ରେ କୋନ୍ ଚୁଲାଯ୍ ରେ ।
ଓଯେ କୋନ୍ ବାଁକେ କୀ ଧନ ଦେଖାବେ, କୋନ୍‌ଖାନେ କୀ ଦାଯ୍ ଠେକାବେ–
କୋଥାଯ୍ ଗିଯେ୍ ଶେଷ ମେଲେ ଯେ ଭେବେଇ ନା କୁଲାଯ୍ ରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)

ବିଚିତ୍ର/୧୫: ଏଇ ତୋ ଭାଲୋ ଲେଗେଛିଲ

ଏଇ ତୋ ଭାଲୋ ଲେଗେଛିଲ ଆଲୋର ନାଚନ ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ।
ଶାଲେର ବନେ ଖ୍ୟାପା ହାଓୟା, ଏଇ ତୋ ଆମାର ମନକେ ମାତାୟ୍ ।
ରାଙା ମାଟିର ରାସ୍ତା ବେୟେ   ହାଟେର ପଥିକ ଚଲେ ଧେୟେ,
ଛୋଟୋ ମେୟେ ଧୁଲାୟ୍ ବସେ ଖେଲାର ଡାଲି ଏକଲା ସାଜାୟ୍–
ସାମନେ ଚେୟେ ଏଇ ଯା ଦେଖି ଚୋଖେ ଆମାର ବୀଣା ବାଜାୟ୍ ॥

ଆମାର ଏ ଯେ ବାଁଶେର ବାଁଶି, ମାଠେର ସୁରେ ଆମାର ସାଧନ ।
ଆମାର ମନକେ ବେଁଧେଛେ ରେ ଏଇ ଧରଣୀର ମାଟିର ବାଁଧନ ।
ନୀଲ ଆକାଶେର ଆଲୋର ଧାରା   ପାନ କରେଛେ ନତୁନ ଯାରା
ସେଇ ଛେଲେଦେର ଚୋଖେର ଚାଓୟା ନିୟେଛି ମୋର ଦୁ ଚୋଖ ପୁରେ–
ଆମାର ବୀଣାୟ୍ ସୁର ବେଁଧେଛି ଓଦେର କଚି ଗଲାର ସୁରେ ॥

ଦୂରେ ଯାବାର ଖେୟାଲ ହଲେ ସବାଇ ମୋରେ ଘିରେ ଥାମାୟ୍–
ଗାଁୟେର ଆକାଶ ସଜନେ ଫୁଲେର ହାତଛାନିତେ ଡାକେ ଆମାୟ୍ ॥
ଫୁରାୟ୍ ନି, ଭାଇ, କାଛେର ସୁଧା,   ନାଇ ଯେ ରେ ତାଇ ଦୂରେର କ୍ଷୁଧା–
ଏଇ-ଯେ ଏ-ସବ ଛୋଟୋଖାଟୋ ପାଇ ନି ଏଦେର କୂଲକିନାରା ।
ତୁଚ୍ଛ ଦିନେର ଗାନେର ପାଲା ଆଜଓ ଆମାର ହୟ୍ ନି ସାରା ॥

ଲାଗଲ ଭାଲୋ, ମନ ଭୋଲାଲୋ, ଏଇ କଥାଟାଇ ଗେୟେ ବେଡ଼ାଇ–
ଦିନେ ରାତେ ସମୟ୍ କୋଥା, କାଜେର କଥା ତାଇ ତୋ ଏଡ଼ାଇ ।
ମଜେଛେ ମନ, ମଜଲ ଆଁଖି–   ମିଥ୍ୟେ ଆମାୟ୍ ଡାକାଡାକି–
ଓଦେର ଆଛେ ଅନେକ ଆଶା, ଓରା କରୁକ ଅନେକ ଜଡ଼ୋ–
ଆମି କେବଳ ଗେୟେ ବେଡ଼ାଇ, ଚାଇ ନେ ହତେ ଆରୋ ବଡ଼ୋ ॥

୨୨ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୨ (1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ଆରୋ ⟹ ଆରଓ

ସୂଚୀ
contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୭: ରାଙିୟେ ଦିୟେ ଯାଓ

ରାଙିୟେ ଦିୟେ ଯାଓ ଯାଓ ଯାଓ ଗୋ ଏବାର ଯାବାର ଆଗେ–
ତୋମାର ଆପନ ରାଗେ, ତୋମାର ଗୋପନ ରାଗେ,
ତୋମାର ତରୁଣ ହାସିର ଅରୁଣ ରାଗେ,
ଅଶ୍ରୁଜଲେର କରୁଣ ରାଗେ ॥
ରଙ ଯେନ ମୋର ମର୍ମେ ଲାଗେ, ଆମାର ସକଲ କର୍ମେ ଲାଗେ,
ସନ୍ଧ୍ୟାଦୀପେର ଆଗାୟ୍ ଲାଗେ, ଗଭୀର ରାତେର ଜାଗାୟ୍ ଲାଗେ ॥
ଯାବାର ଆଗେ ଯାଓ ଗୋ ଆମାୟ୍ ଜାଗିୟେ ଦିୟେ,
ରକ୍ତେ ତୋମାର ଚରଣ-ଦୋଲା ଲାଗିୟେ ଦିୟେ ।
ଆଁଧାର ନିଶାର ବକ୍ଷେ ଯେମନ ତାରା ଜାଗେ,
ପାଷାଣଗୁହାର କକ୍ଷେ ନିଝର-ଧାରା ଜାଗେ,
ମେଘେର ବୁକେ ଯେମନ ମେଘେର ମନ୍ଦ୍ର ଜାଗେ,
ବିଶ୍ୱ-ନାଚେର କେନ୍ଦ୍ରେ ଯେମନ ଛନ୍ଦ ଜାଗେ,
ତେମନି ଆମାୟ୍ ଦୋଲ ଦିୟେ ଯାଓ ଯାବାର ପଥେ ଆଗିୟେ ଦିୟେ,
କାଁଦନ-ବାଁଧନ ଭାଗିୟେ ଦିୟେ ॥

୨୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
ପ୍ରଥମ ୩ ଲାଇନ:
ରାଙିୟେ ଦିୟେ ଯାଓ ଗୋ ଏବାର ଯାବାର ଆଗେ–
ଆପନ ରାଗେ, ଗୋପନ ରାଗେ,
ତରୁଣ ହାସିର ଅରୁଣ ରାଗେ,

ବିଚିତ୍ର/୧୭: ଆମାର ଅନ୍ଧପ୍ରଦୀପ

ଆମାର ଅନ୍ଧପ୍ରଦୀପ ଶୂନ୍ୟ-ପାନେ ଚେୟେ୍ ଆଛେ,
ସେ ଯେ ଲଜ୍ଜା ଜାନାୟ୍ ବ୍ୟର୍ଥ ରାତେର ତାରାର କାଛେ ॥
ଜଲାଟେ ତାର ପଡୁକ ଲିଖା
ତୋମାର ଲିଖନ ଓଗୋ ଶିଖା–
ବିଜୟ୍ଟିକା ଦାଓ ଗୋ ଏଁକେ ଏଇ ସେ ଯାଚେ ॥
ହାୟ୍ କାହାର ପଥେ ବାହିର ହଲେ ବିରହିଣୀ !
ତୋମାର ଆଲୋକ-ଋଣେ କରୋ ତୁମି ଆମାୟ୍ ଋଣୀ ।
ତୋମାର ରାତେ ଆମାର ରାତେ
ଏକ ଆଲୋକେର ସୂତ୍ରେ ଗାଁଥେ
ଏମନ ଭାଗ୍ୟ ହାୟ୍ ଗୋ ଆମାର ହାରାୟ୍ ପାଛେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୨ (1935)

ବିଚିତ୍ର/୯୮: କେନ ଯେ ମନ ଭୋଲେ

କେନ ଯେ ମନ ଭୋଲେ ଆମାର ମନ ଜାନେ ନା ।
ତାରେ ମାନା କରେ କେ, ଆମାର ମନ ମାନେ ନା ॥
କେଉ ବୋଝେ ନା ତାରେ, ସେ ଯେ ବୋଝେ ନା ଆପ୍‌ନାରେ ।
ସବାଇ ଲଜ୍ଜା ଦିଯେ ଯାଯ, ସେ ତୋ କାନେ ଆନେ ନା ॥
ତାର ଖେୟା ଗେଲ ପାରେ, ସେ ଯେ ରଇଲ ନଦୀର ଧାରେ ।
କାଜ କ'ରେ ସବ ସାରା ଓଇ ଏଗିଯେ ଗେଲ କାରା,
ଆନମ୍‌ନା ମନ ସେ ଦିକ-ପାନେ ଦୃଷ୍ଟି ହାନେ ନା ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୮ (1921)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଆପ୍‌ନାରେ ⟹ ଆପନାରେ
ଶେଷ ଲାଇନେ ଆନମ୍‌ନା ⟹ ଆନମନା

ବିଚିତ୍ର/୧୯: ଆମାରେ ଡାକ ଦିଲ କେ

ଆମାରେ ଡାକ ଦିଲ କେ ଭିତର ପାନେ–
ଓରା ଯେ ଡାକତେ ଜାନେ ॥
ଆଶ୍ୱିନେ ଓଇ ଶିଉଲିଶାଖେ
ମୌମାଛିରେ ଯେମନ ଡାକେ
ପ୍ରଭାତେ ସୌରଭେର ଗାନେ ॥
ଘରଛାଡ଼ା ଆଜ ଘର ପେଲ ଯେ, ଆପନ ମନେ ରଇଲ ମ'ଜେ ।
ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ କେମନ କ'ରେ ଖବର ଯେ ତାର ପୌଁଛିଲ ରେ
ଘର-ଛାଡ଼ା ଓଇ ମେଘେର କାନେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୮ (1921)

ବିଚିତ୍ର/୨୦: ହାଟେର ଧୁଲା ସୟ୍ ନା ଯେ ଆର

ହାଟେର ଧୁଲା ସୟ୍ ନା ଯେ ଆର, କାତର କରେ ପ୍ରାଣ ।
ତୋମାର ସୁରସୁରଧୁନୀର ଧାରାୟ୍ କରାଓ ଆମାୟ୍ ସ୍ନାନ ॥
ଜାଗାକ ତାରି ମୃଦଙ୍ଗରୋଳ, ରକ୍ତେ ଉଠୁକ ତରଙ୍ଗଦୋଳ,
ଅଙ୍ଗ ହତେ ଫେଲୁକ ଧୁୟେ ସକଳ ଅସମ୍ମାନ–
ସବ କୋଲାହଲ ଦିକ୍ ଡୁବାୟେ ତାହାର କଲତାନ ॥
ସୁନ୍ଦର ହେ, ତୋମାର ଫୁଲେ ଗେଁଥେଛିଲେମ ମାଲା–
ସେଇ କଥା ଆଜ ମନେ କରାଓ, ଭୁଲାଓ ସକଲ ଜ୍ୱାଲା ।
ତୋମାର ଗାନେର ପଦ୍ମବନେ ଆବାର ଡାକୋ ନିମନ୍ତ୍ରଣେ–
ତାରି ଗୋପନ ସୁଧାକଣା ଆବାର କରାଓ ପାନ,
ତାରି ରେଣୁର ତିଲକଲେଖା ଆମାୟ୍ କରୋ ଦାନ ॥

୨ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୯ (1923)

ବିଚିତ୍ର/୨୧: ଆମି ଏକଲା ଚଲେଛି ଏ

ଆମି   ଏକଲା ଚଲେଛି ଏ ଭବେ,
ଆମାୟ୍   ପଥେର ସନ୍ଧାନ କେ କବେ ।
ଭୟ୍ ନେଇ, ଭୟ୍ ନେଇ–
ଯାଓ ଆପନ ମନେଇ
ଯେମନ   ଏକଲା ମଧୁପ ଧେୟେ ଯାୟ୍
କେବଲ   ଫୁଲେର ସୌରଭେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୬ (1889-1890)

ବିଚିତ୍ର/୨୨: ସ୍ୱପନ-ପାରେର ଡାକ ଶୁନେଛି

ସ୍ୱପନ-ପାରେର ଡାକ ଶୁନେଛି, ଜେଗେ ତାଇ ତୋ ଭାବି–
କେଉ କଖନୋ ଖୁଁଜେ କି ପାୟ୍ ସ୍ୱପ୍ନଲୋକେର ଚାବି ॥
ନୟ୍ ତୋ ସେଥାୟ୍ ଯାବାର ତରେ, ନୟ୍ କିଛୁ ତୋ ପାବାର ତରେ,
ନାଇ କିଛୁ ତାର ଦାବି–
ବିଶ୍ୱ ହତେ ହାରିୟେ୍ ଗେଛେ ସ୍ୱପ୍ନଲୋକେର ଚାବି ॥
ଚାଓୟା-ପାଓୟାର ବୁକେର ଭିତର ନା-ପାଓୟା ଫୁଲ ଫୋଟେ,
ଦିଶାହାରା ଗନ୍ଧେ ତାରି ଆକାଶ ଭରେ ଓଠେ ।
ଖୁଁଜେ ଯାରେ ବେଡ଼ାଇ ଗାନେ, ପ୍ରାଣେର ଗଭୀର ଅତଳ-ପାନେ
ଯେ ଜନ ଗେଛେ ନାବି,
ସେଇ ନିୟେଛେ ଚୁରି କରେ ସ୍ୱପ୍ନଲୋକେର ଚାବି ॥

୯ ବୈଶାଖ ୧୩୩୫ (1928)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନ 'ବିଶ୍ୱ ହତେ ହାରିୟେ୍ ଗେଛେ ସ୍ୱପ୍ନଲୋକେର ଚାବି'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୨୩: ଆପନ-ମନେ ଗୋପନ କୋଣେ

ଆପନ-ମନେ ଗୋପନ କୋଣେ ଲେଖାଜୋଖାର କାରଖାନାତେ
ଦୁୟାର ରුଧେ ବଚନ କୁଁଦେ ଖେଲନା ଆମାୟ୍ ହୟ୍ ବାନାତେ ॥
ଏଇ ଜଗତେର ସକାଲ ସାଁଝେ ଛୁଟି ଆମାର ସକଲ କାଜେ,
ମିଲେ ମିଲେ ମିଲିୟେ କଥା ରଙେ ରଙେ ହୟ୍ ମାନାତେ ॥
କେ ଗୋ ଆଛେ ଭୁବନ-ମାଝେ ନିତ୍ୟଶିଶୁ ଆନନ୍ଦେତେ,
ତାକେ ଆମାୟ୍ ବିଶ୍ୱଖେଲାୟ୍ ଖେଲାଘରେର ଜୋଗାନ ଦିତେ ।
ବନେର ହାଓୟାୟ୍ ସକାଲ-ବେଳା ଭାସାୟ୍ ସେ ଯେ ଗାନେର ଭେଲା,
ସେଇ ତୋ କାଁପାୟ୍ ସୁରେର କାଁପନ ମୌମାଛିଦେର ନୀଳ ଡାନାତେ ॥

୨ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୪ (1928)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ 'ସକଲ କାଜେ' ⟹ 'ଅନ୍ୟ କାଜେ'

୭ ଲାଇନେ ସକାଲ-ବେଳା ⟹ ସକାଲବେଳା

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୬୪: ସକାଳ-ବେଳାର କୁଁଡ଼ି ଆମାର

ସକାଳ-ବେଳାର କୁଁଡ଼ି ଆମାର ବିକାଳେ ଯାୟ୍ ଟୁଟେ,
ମାଝ୍ଖାନେ ହାୟ୍ ହୟ୍ ନି ଦେଖା ଉଠଲ ଯଖନ ଫୁଟେ ॥
ଝରା ଫୁଲେର ପାପଡ଼ିଗୁଲି ଧୁଲୋ ଥେକେ ଆନିସ ତୁଲି,
ଶୁକନୋ ପାତାର ଗାଁଥବ ମାଲା ହୃଦୟ୍ପଦ୍ମପୁଟେ ।
ଯଖନ ସମୟ୍ ଛିଲ ଦିଲ ଫାଁକି–
ଏଖନ ଆନ୍ କୁଡ଼ାୟେ୍ ଦିନେର ଶେଷେ ଅସମୟେ୍ର ଛିନ୍ନ ବାକି ।
କୃଷ୍ଣରାତେର ଚାଁଦେର କଣା ଆଁଧାରକେ ଦେୟ୍ ଯେ ସାନ୍ତ୍ୱନା
ତାଇ ନିୟେ୍ ମୋର ମିଟୁକ ଆଶା– ସ୍ୱପନ ଗେଛେ ଛୁଟେ ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୯ (1932)

ବିଚିତ୍ର/୨୫: ପାଗଲ ଯେ ତୁଇ, କଣ୍ଠ ଭରେ

ପାଗଲ ଯେ ତୁଇ, କଣ୍ଠ ଭରେ
ଜାନିୟେ ଦେ ତୁଇ ସାହସ କରେ ॥
ଦେୟ୍ ଯଦି ତୋର ଦୁୟାର ନାଡ଼ା
ଥାକିସ କୋଣେ, ଦିସ ନେ ସାଡ଼ା–
ବଲୁକ ସବାଇ 'ସୃଷ୍ଟିଛାଡ଼ା', ବଲୁକ ସବାଇ 'କୀ କାଜ ତୋରେ' ।
ବଲ୍ ରେ 'ଆମି କେହଇ ନା ଗୋ,
କିଛୁଇ ନହି, ଯେ ହଇ-ନା ।'
ଶୁନେ ବନେ ଉଠବେ ହାସି,
ଦିକେ ଦିକେ ବାଜବେ ବାଁଶି–
ବଲବେ ବାତାସ 'ଭାଲୋବାସି', ବାଁଧବେ ଆକାଶ ଅଲଖ ଡୋରେ ।

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ବଲ୍ ରେ' ⟹ 'ବଲିସ'
୮ ଲାଇନେ 'ଯେ ହଇ-ନା' ⟹ 'ଯେ ହଇ-ନା ଗୋ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୭: ଖେଲାଘର ବାଁଧତେ ଲେଗେଛି

ଖେଲାଘର ବାଁଧତେ ଲେଗେଛି ଆମାର ମନେର ଭିତରେ
କତ ରାତ ତାଇ ତୋ ଜେଗେଛି ବଲବ କୀ ତୋରେ ॥
ପ୍ରଭାତେ ପଥିକ ଡେକେ ଯାୟ୍, ଅବସର ପାଇ ନେ ଆମି ହାୟ୍–
ବାହିରେର ଖେଲାୟ୍ ଡାକେ ସେ, ଯାବ କୀ କରେ ॥
ଯା ଆମାର ସବାର ହେଲାଫେଲା ଯାଚ୍ଛେ ଛଡ଼ାଛଡ଼ି
ପୁରାନୋ ଭାଙା ଦିନେର ଢେଲା, ତାଇ ଦିୟେ ଘର ଗଡ଼ି ।
ଯେ ଆମାର ନତୁନ ଖେଲାର ଜନ ତାରି ଏଇ ଖେଲାର ସିଂହାସନ,
ଭାଙାରେ ଜୋଡ଼ା ଦେବେ ସେ କିସେର ମନ୍ତରେ ॥

୧୮ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନ 'ଖେଲାଘର ବାଁଧତେ ଲେଗେଛି ମନେର ଭିତରେ'
୪ ଲାଇନେ 'ବାହିରେର ଖେଲାୟ୍ ଡାକେ ସେ' ⟹ 'ବାହିରେର ଖେଲାୟ୍ ଡାକେ ଯେ'
୫ ଲାଇନେ 'ଯାଚ୍ଛେ ଛଡ଼ାଛଡ଼ି' ⟹ 'ଯାଚ୍ଛେ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି'
୭ ଲାଇନେ 'ଯେ ଆମାର ନତୁନ ଖେଲାର ଜନ' ⟹ 'ଯେ ଆମାର ନିତ୍ୟ ଖେଲାର ଧନ'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୨୭: ଗୋପନ ପ୍ରାଣେ ଏକଲା ମାନୁଷ

ଗୋପନ ପ୍ରାଣେ ଏକଲା ମାନୁଷ ଯେ
ତାରେ କାଜେର ପାକେ ଜଡ଼ିୟେ ରାଖିସ ନେ ॥
ତାର ଏକଲା ଘରେର ଧେୟାନ ହତେ ଉଠୁକ-ନା ଗାନ ନାନା ସ୍ରୋତେ,
ତାର ଆପନ ସୁରେର ଭୁବନ-ମାଝେ ତାରେ ଥାକତେ ଦେ ॥
ତୋର ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ଏକଲା ମାନୁଷ ଯେ
ତାରେ ଦଶେର ଭିଡ଼େ ଭିଡ଼ିୟେ ରାଖିସ ନେ ।
କୋନ୍ ଆରେକ ଏକା ଓରେ ଖୋଁଜେ, ସେଇ ତୋ ଓରଇ ଦରଦ ବୋଝେ–
ଯେନ ପଥ ଖୁଁଜେ ପାୟ୍, କାଜେର ଫାଁକେ ଫିରେ ନା ଯାୟ୍ ସେ ॥

୧୩ ମାଘ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ତୋର ଗୋପନ ପ୍ରାଣେ ଏକଲା ମାନୁଷ ଯେ'

ସୂଚୀ
contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୬୮: ଆମାର ଜୀର୍ଣ୍ଣ ପାତା ଯାବାର ବେଳାୟ୍

ଆମାର ଜୀର୍ଣ୍ଣ ପାତା ଯାବାର ବେଳାୟ୍ ବାରେ ବାରେ
ଡାକ ଦିୟେ ଯାୟ୍ ନତୁନ ପାତାର ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ॥
ତାଇ ତୋ ଆମାର ଏଇ ଜୀବନେର ବନଚ୍ଛାୟେ
ଫାଗୁନ ଆସେ ଫିରେ ଫିରେ ଦଖିନ-ବାୟେ,
ନତୁନ ସୁରେ ଗାନ ଉଡ଼େ ଯାୟ୍ ଆକାଶ-ପାରେ,
ନତୁନ ରଙେ ଫୁଲ ଫୁଟେ ତାଇ ଭାରେ ଭାରେ ॥
ଓଗୋ ଆମାର ନିତ୍ୟ-ନତୁନ, ଦାଁଡ଼ାଓ ହେସେ ।
ଚଲବ ତୋମାର ନିମନ୍ତ୍ରଣେ ନବୀନ ବେଶେ ।
ଦିନେର ଶେଷେ ନିବଲ ଯଖନ ପଥେର ଆଲୋ,
ସାଗରତୀରେ ଯାତ୍ରା ଆମାର ଯେଇ ଫୁରାଲୋ,
ତୋମାର ବାଁଶି ବାଜେ ସାଁଝେର ଅନ୍ଧକାରେ–
ଶୂନ୍ୟେ ଆମାର ଉଠଲ ତାରା ସାରେ ସାରେ ॥

୨୪ ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ବିଚିତ୍ର/୭୯: ଏ ଶୁଧୁ ଅଳସ ମାୟା

ଏ ଶୁଧୁ ଅଳସ ମାୟା, ଏ ଶୁଧୁ ମେଘେର ଖେଳା,
ଏ ଶୁଧୁ ମନେର ସାଧ ବାତାସେତେ ବିସର୍ଜନ ।
ଏ ଶୁଧୁ ଆପନମନେ ମାଳା ଗେଁଥେ ଛିଁଡ଼େ ଫେଳା,
ନିମେଷେର ହାସିକାନ୍ନା ଗାନ ଗେୟେ ସମାପନ ।
  ଶ୍ୟାମଳ ପଲ୍ଲବପାତେ ରବିକରେ ସାରା ବେଳା
  ଆପନାରଇ ଛାୟା ଲୟେ ଖେଳା କରେ ଫୁଲଗୁଲି–
  ଏଓ ସେଇ ଛାୟାଖେଳା ବସନ୍ତେର ସମୀରଣେ ।
କୁହକେର ଦେଶେ ଯେନ ସାଧ କରେ ପଥ ଭୁଲି
ହେଥା ହୋଥା ଘୁରି ଫିରି ସାରା ଦିନ ଆନମନେ ।
କାରେ ଯେନ ଦେବ’ ବଲେ କୋଥା ଯେନ ଫୁଲ ତୁଲି–
ସନ୍ଧ୍ୟାୟ ମଲିନ ଫୁଲ ଉଡ଼େ ଯାୟ ବନେ ବନେ ।
  ଏ ଖେଳା ଖେଲିବେ, ହାୟ, ଖେଳାର ସାଥି କେ ଆଛେ ।
  ଭୁଲେ ଭୁଲେ ଗାନ ଗାଇ– କେ ଶୋନେ, କେ ନାଇ ଶୋନେ–
  ଯଦି କିଛୁ ମନେ ପଡ଼େ, ଯଦି କେହ ଆସେ କାଛେ ॥

୧୨୯୩(1886)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୩୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୩୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୨ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୩୦: ଯେ ଆମି ଓଇ ଭେସେ ଚଲେ

ଯେ ଆମି ଓଇ ଭେସେ ଚଲେ   କାଲେର ଢେଉୟେ୍ ଆକାଶତଲେ
ଓରଇ ପାନେ ଦେଖଛି ଆମି ଚେୟେ୍ ।
ଧୁଲାର ସାଥେ, ଜଲେର ସାଥେ,   ଫୁଲେର ସାଥେ, ଫଲେର ସାଥେ,
ସବାର ସାଥେ ଚଲଛେ ଓ ଯେ ଧେୟେ୍ ॥
ଓ ଯେ ସଦାଇ ବାଇରେ ଆଛେ,   ଦୁଃଖେ ସୁଖେ ନିତ୍ୟ ନାଚେ–
ଢେଉ ଦିୟେ୍ ଯାୟ୍, ଦୋଲେ ଯେ ଢେଉ ଖେୟେ୍ ।
ଏକଟୁ କ୍ଷୟେ୍ କ୍ଷତି ଲାଗେ,   ଏକଟୁ ଘାୟେ୍ କ୍ଷତ ଜାଗେ–
ଓରଇ ପାନେ ଦେଖଛି ଆମି ଚେୟେ୍ ॥
ଯେ ଆମି ଯାୟ୍ କେଁଦେ ହେସେ   ତାଲ ଦିତେଛେ ମୃଦଙ୍ଗେ ସେ,
ଅନ୍ୟ ଆମି ଉଠତେଛି ଗାନ ଗେୟେ୍ ।
ଓ ଯେ ସଚଲ ଛବିର ମତୋ,   ଆମି ନୀରବ କବିର ମତୋ–
ଓରଇ ପାନେ ଦେଖଛି ଆମି ଚେୟେ୍ ।
ଏଇ-ଯେ ଆମି ଓଇ ଆମି ନଇ,   ଆପନ-ମାଝେ ଆପନି ଯେ ରଇ,
ଯାଇ ନେ ଭେସେ ମରଣଧାରା ବେୟେ୍-
ମୁକ୍ତ ଆମି, ତୃପ୍ତ ଆମି,   ଶାନ୍ତ ଆମି, ଦୀପ୍ତ ଆମି,
ଓରଇ ପାନେ ଦେଖଛି ଆମି ଚେୟେ୍ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୩୯: ଦିନଗୁଲି ମୋର ସୋନାର ଖାଁଚାୟ୍

ଦିନଗୁଲି ମୋର ସୋନାର ଖାଁଚାୟ୍ ରଇଲ ନା–
ସେଇ-ଯେ ଆମାର ନାନା ରଙେର ଦିନଗୁଲି ।
କାନ୍ନାହାସିର ବାଁଧନ ତାରା ସଇଲ ନା–
ସେଇ-ଯେ ଆମାର ନାନା ରଙେର ଦିନଗୁଲି ॥
ଆମାର ପ୍ରାଣେର ଗାନେର ଭାଷା
ଶିଖବେ ତାରା ଛିଲ ଆଶା-
ଉଡ଼େ ଗେଲ, ସକଲ କଥା କଇଲ ନା–
ସେଇ-ଯେ ଆମାର ନାନା ରଙେର ଦିନଗୁଲି ॥
ସ୍ୱପନ ଦେଖି, ଯେନ ତାରା କାର ଆଶେ
ଫେରେ ଆମାର ଭାଙା ଖାଁଚାର ଚାର ପାଶେ–
ସେଇ-ଯେ ଆମାର ନାନା ରଙେର ଦିନଗୁଲି ।
ଏତ ବେଦନ ହୟ୍ କି ଫାଁକି ।
ଓରା କି ସବ ଛାୟାର ପାଖି ।
ଆକାଶ-ପାରେ କିଛୁଇ କି ଗୋ ବଇଲ ନା–
ସେଇ-ଯେ ଅମାର ନାନା ରଙେର ଦିନଗୁଲି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୬ (1919)

ବିଚିତ୍ର/୩୨: ତରୀତେ ପା ଦିଇ ନି ଆମି

ତରୀତେ ପା ଦିଇ ନି ଆମି, ପାରେର ପାନେ ଯାଇ ନି ଗୋ ।
ଘାଟେଇ ବସେ କାଟାଇ ବେଳା, ଆର କିଛୁ ତୋ ଚାଇ ନି ଗୋ ॥
ତୋରା ଯାବି ରାଜାର ପୁରେ   ଅନେକ ଦୂରେ,
ତୋଦେର ରଥେର ଚାକାର ସୁରେ
ଆମାର ସାଡ଼ା ପାଇ ନି ଗୋ ॥
ଆମାର ଏ ଯେ ଗଭୀର ଜଳେ ଖେୟା ବାଓୟା,
ହୟତୋ କଖନ୍ ନିସୁତ ରାତେ ଉଠବେ ହାଓୟା ।
ଆସବେ ମାଝି ଓ ପାର ହତେ   ଉଜାନ ସ୍ରୋତେ,
ସେଇ ଆଶାତେଇ ଚେୟେ ଆଛି– ତରୀ ଆମାର ବାଇ ନି ଗୋ ॥

୨୨ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୨ (1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ନିସୁତ ⟹ ନିଶୁତ

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୩୩: ଆମି ଫିରବ ନା ରେ

ଆମି   ଫିରବ ନା ରେ, ଫିରବ ନା ଆର, ଫିରବ ନା ରେ–
ଏମନ   ହାଓୟାର ମୁଖେ ଭାସଲ ତରୀ–
କୂଲେ   ଭିଡ଼ବ ନା ଆର, ଭିଡ଼ବ ନା ରେ ॥
ଛଡ଼ିୟେ ଗେଛେ ସୁତୋ ଛିଁଡ଼େ,   ତାଇ ଖୁଁଟେ ଆଜ ମରବ କି ରେ–
ଏଖନ   ଭାଙା ଘରେର କୁଡ଼ିୟେ ଖୁଁଟି
ବେଡ଼ା   ଘିରବ ନା ଆର, ଘିରବ ନା ରେ ॥
ଘାଟେର ରଶି ଗେଛେ କେଟେ, କାଁଦବ କି ତାଇ ବକ୍ଷ ଫେଟେ–
ଏଖନ   ପାଲେର ରଶି ଧରବ କଷି,
ଏ ରଶି   ଛିଁଡ଼ବ ନା ଆର, ଛିଁଡ଼ବ ନା ରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୩୪: ଆୟ୍ ଆୟ୍ ରେ ପାଗଲ, ଭୁଲବି

ଆୟ୍ ଆୟ୍ ରେ ପାଗଲ, ଭୁଲବି ରେ ଚଲ୍ ଆପନାକେ,
ତୋର ଏକଟୁଖାନିର ଆପନାକେ ।
ତୁଇ ଫିରିସ ନେ ଆର ଏଇ ଚାକାଟାର ଘୁରପାକେ ॥
କୋନ୍ ହଠାତ୍ ହାଓୟାର ଢେଉ ଉଠେ
ତୋର ଘରେର ଆଗଲ ଯାୟ୍ ଟୁଟେ,
ଓରେ ସୁଯୋଗ ଧରିସ, ବେଡ଼ିୟେ ପଡ଼ିସ ସେଇ ଫାଁକେ–
ତୋର ଦୁୟାର-ଭାଙାର ସେଇ ଫାଁକେ ॥
ନାନାନ ଗୋଳେ ତୁଫାନ ତୋଳେ ଚାର ଦିକେ–
ତୁଇ ବୁଝିସ ନେ, ମନ, ଫିରବି କଖନ କାର ଦିକେ ॥
ତୋର ଆପନ ବୁକେର ମାଝ୍ଖାନେ
ବାଁଶି ଯେ ବାଜାୟ୍ କେ ଯେ ସେଇ ଜାନେ–
ଓରେ ପଥେର ଖବର ମିଲବେ ରେ ତୋର ସେଇ ଡାକେ–
ତୋର ଆପନ ବୁକେର ସେଇ ଡାକେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୫ (1918)

ବିଚିତ୍ର/୩୫: କୋନ୍ ସୁଦୂର ହତେ ଆମାର

କୋନ୍ ସୁଦୂର ହତେ ଆମାର ମନୋମାଝେ
ବାଣୀର ଧାରା ବହେ– ଆମାର ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ।
ଆମି କଖନ୍ ଶୁନି, କଖନ୍ ଶୁନି ନା ଯେ,
କଖନ୍ କୀ ଯେ କହେ– ଆମାର କାନେ କାନେ ॥
ଆମାର ଘୁମେ ଆମାର କୋଳାହଲେ
ଆମାର ଆଁଖି-ଜଲେ ତାହାରି ସୁରେ,
ତାହାରି ସୁର ଜୀବନ-ଗୁହାତଲେ
ଗୋପନ ଗାନେ ରହେ– ଆମାର କାନେ କାନେ ॥
କୋନ୍ ଘନ ଗହନ ବିଜନ ତୀରେ ତୀରେ
ତାହାର ଭାଙା ଗଡ଼ା– ଛାୟାର ତଲେ ତଲେ ।
ଆମି ଜାନି ନା କୋନ୍ ଦକ୍ଷିଣସମୀରେ
ତାହାର ଓଠା ପଡ଼ା– ଢେଉୟେର ଛଲୋଛଲେ ।
ଏଇ ଧରଣୀରେ ଗଗନ-ପାରେର ଛାଁଦେ ସେ ଯେ ତାରାର ସାଥେ ବାଁଧେ,
ସୁଖେର ସାଥେ ଦୁଖ ମିଲାୟେ କାଁଦେ
'ଏ ନହେ ଏଇ ନହେ– ନହେ ନହେ, ଏ ନହେ, ଏ ନହେ ଏଇ ନହେ'–
କାଁଦେ କାନେ କାନେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୫ (1918)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ଆମି କଖନ୍ ଶୁନି' ⟹ 'କଖନ୍ ଶୁନି'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୩୭: ଆକାଶ ହତେ ଆକାଶ-ପଥେ

ଆକାଶ ହତେ ଆକାଶ-ପଥେ ହାଜାର ସ୍ରୋତେ

ଝରଛେ ଜଗତ୍ ଝରଣାଧାରାର ମତୋ ॥

ଆମାର ଶରୀର ମନେର ଅଧୀର ଧାରା ସାଥେ ସାଥେ ବଇଛେ ଅବିରତ ।

ଦୁଇ ପ୍ରବାହେର ଘାତେ ଘାତେ   ଉଠତେଛେ ଗାନ ଦିନେ ରାତେ,

ସେଇ   ଗାନେ ଗାନେ ଆମାର ପ୍ରାଣେ ଢେଉ ଲେଗେଛେ କତ ।

ଆମାର   ହୃଦୟତଟେ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ସେ ଗାନ ଛଡ଼ାୟ ଶତ ଶତ ।

ଓଇ   ଆକାଶ-ଡୋବା ଧାରାର ଦୋଲାୟ ଦୁଲି ଅବିରତ ॥

ଏଇ   ନୃତ୍ୟ-ପାଗଲ ବ୍ୟାକୁଲତା ବିଶ୍ୱପରାଣେ

ନିତ୍ୟ ଆମାୟ୍ ଜାଗିୟେ ରାଖେ, ଶାନ୍ତି ନା ମାନେ ।

ଚିରଦିନେର କାନ୍ନାହାସି   ଉଠଛେ ଭେସେ ରାଶି ରାଶି–

ଏ-ସବ ଦେଖତେଛେ କୋନ୍ ନିଦ୍ରାହାରା ନୟନ ଅବନତ ।

ଓଗୋ,   ସେଇ ନୟନେ ନୟନ ଆମାର ହୋକ-ନା ନିମେଷହତ–

ଓଇ   ଆକାଶ-ଭରା ଦେଖାର ସାଥେ ଦେଖବ ଅବିରତ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୫ (1918)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ 'ସାଥେ ସାଥେ' ⟹ 'ତାରି ସାଥେ'

୬ ଲାଇନେ 'ଆମାର ହୃଦୟତଟେ' ⟹ 'ଆମାର ତଟେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୩୭: ଆଲୋକ-ଚୋରା ଲୁକିୟେ୍ ଏଲ

ଆଲୋକ-ଚୋରା ଲୁକିୟେ୍ ଏଲ ଓଇ–
ତିମିରଜୟୀ ବୀର, ତୋରା ଆଜ କଇ ।
ଏଇ କୁୟାଶା-ଜୟେ୍ର ଦୀକ୍ଷା କାହାର କାଛେ ଲଇ ॥
ମଲିନ ହଲ ଶୁଭ୍ର ବରନ, ଅରୁଣ-ସୋନା କରଲ ହରଣ,
ଲଜ୍ଜା ପେୟେ୍ ନୀରବ ହଲ ଉଷା ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟୀ ॥
ସୁପ୍ତିସାଗରତୀର ବେୟେ୍ ସେ ଏସେଛେ ମୁଖ ଢେକେ,
ଅଙ୍ଗେ କାଲି ମେଖେ ।
ରବିର ରଶ୍ମି କଇ ଗୋ ତୋରା, କୋଥାୟ୍ ଆଁଧାର-ଛେଦନ ଛୋରା,
ଉଦୟ୍ଶୈଲଶୃଙ୍ଗେ ହତେ ବଲ୍ 'ମାଭୈଃ ମାଭୈଃ' ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୬ (1929)

ବିଚିତ୍ର/୩୮: ଜାଗ' ଆଳସଶୟନବିଳଗ୍ନ

ଜାଗ' ଆଳସଶୟନବିଳଗ୍ନ ।
ଜାଗ' ତାମସଗହ୍ୱନନିମଗ୍ନ
ଧୌତ କରୁକ କରୁଣାରୁଣବୃଷ୍ଟି ସୁପ୍ତିଜଡ଼ିତ ଯତ ଆବିଳ ଦୃଷ୍ଟି,
ଜାଗ' ଦୁଃଖଭାରନତ ଉଦ୍ୟମଭଗ୍ନ ॥
ଜ୍ୟୋତିସମ୍ପଦ ଭରି ଦିକ ଚିତ୍ତ ଧନପ୍ରଲୋଭନନାଶନ ବିତ୍ତ,
ଜାଗ' ପୁଣ୍ୟବସନ ପର' ଲଜ୍ଜିତ ନଗ୍ନ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୬ (1929)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧, ୨, ୪, ଶେଷ ଲାଇନେ ଜାଗ' ⟹ 'ଜାଗୋ ଜାଗୋ'
ଶେଷ ଲାଇନେ ପର' ⟹ 'ପରୋ'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୩୯: ତୋମାର ଆସନ ଶୂନ୍ୟ ଆଜି

ତୋମାର ଆସନ ଶୂନ୍ୟ ଆଜି, ହେ ବୀର ପୂର୍ଣ୍ଣ କରୋ–

ଓଇ-ଯେ ଦେଖି ବସୁନ୍ଧରା କାଁପଲ ଥରୋଥରୋ ॥

ବାଜଲ ତୂର୍ଯ ଆକାଶପଥେ- ସୂର୍ଯ ଆସେନ ଅଗ୍ନିରଥେ ଆକାଶପଥେ,

ଏଇ ପ୍ରଭାତେ ଦଖିନ ହାତେ ବିଜୟଖଡ୍‌ଗ ଧରୋ ॥

ଧର୍ମ ତୋମାର ସହାୟ, ତୋମାର ସହାୟ ବିଶ୍ୱବାଣୀ ।

ଅମର ବୀର୍ଯ ସହାୟ ତୋମାର, ସହାୟ ବଜ୍ରପାଣି ।

ଦୁର୍ଗମ ପଥ ସଗୌରବେ ତୋମାର ଚରଣଚିହ୍ନ ଲବେ ସଗୌରବେ–

ଚିତ୍ତେ ଅଭୟ ବର୍ମ, ତୋମାର ବକ୍ଷେ ତାହାଇ ପରୋ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୬ (1929)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ଥରୋଥରୋ ⟹ ଥରଥର

୩ ଲାଇନେର ଶେଷ 'ଆକାଶପଥେ' ନେଇ

୭ ଲାଇନେର ଶେଷ 'ସଗୌରବେ' ନେଇ

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୪୦: ମୋରା ସତ୍ୟେର 'ପରେ ମନ

ମୋରା ସତ୍ୟେର 'ପରେ ମନ ଆଜି କରିବ ସମର୍ପଣ ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ସତ୍ୟେର ଜୟ୍ ।
ମୋରା ବୁଝିବ ସତ୍ୟ, ପୂଜିବ ସତ୍ୟ, ଖୁଁଜିବ ସତ୍ୟଧନ ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ସତ୍ୟେର ଜୟ୍ ।
ଯଦି ଦୁଃଖେ ଦହିତେ ହୟ୍ ତବୁ ମିଥ୍ୟାଚିନ୍ତା ନୟ୍ ।
ଯଦି ଦୈନ୍ୟ ବହିତେ ହୟ୍ ତବୁ ମିଥ୍ୟାକର୍ମ ନୟ୍ ।
ଯଦି ଦଣ୍ଡ ସହିତେ ହୟ୍ ତବୁ ମିଥ୍ୟାବାକ୍ୟ ନୟ୍ ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ସତ୍ୟେର ଜୟ୍ ।
ମୋରା ମଙ୍ଗଳକାଜେ ପ୍ରାଣ ଆଜି କରିବ ସକଳେ ଦାନ ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ମଙ୍ଗଳମୟ୍ ।
ମୋରା ଲଭିବ ପୁଣ୍ୟ, ଶୋଭିବ ପୁଣ୍ୟେ, ଗାହିବ ପୁଣ୍ୟଗାନ ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ମଙ୍ଗଳମୟ୍ ।
ଯଦି ଦୁଃଖେ ଦହିତେ ହୟ୍ ତବୁ ଅଶୁଭଚିନ୍ତା ନୟ୍ ।
ଯଦି ଦୈନ୍ୟ ବହିତେ ହୟ୍ ତବୁ ଅଶୁଭକର୍ମ ନୟ୍ ।
ଯଦି ଦଣ୍ଡ ସହିତେ ହୟ୍ ତବୁ ଅଶୁଭବାକ୍ୟ ନୟ୍ ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ମଙ୍ଗଳମୟ୍ ।

ସେଇ ଅଭୟ୍ ବ୍ରହ୍ମନାମ ଆଜି ମୋରା ସବେ ଲଇଲାମ—
ଯିନି ସକଳ ଭୟେର୍ ଭୟ୍ ।
ମୋରା କରିବ ନା ଶୋକ ଯା ହବାର ହୋକ, ଚଲିବ ବ୍ରହ୍ମଧାମ ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ବ୍ରହ୍ମେର ଜୟ୍ ।
ଦୁଃଖେ ଦହିତେ ହୟ୍ ତବୁ ନାହି ଭୟ୍, ନାହି ଭୟ୍ ।
ଦୈନ୍ୟ ବହିତେ ହୟ୍ ତବୁ ନାହି ଭୟ୍, ନାହି ଭୟ୍ ।
ଯଦି ମୃତ୍ୟୁ ନିକଟ ହୟ୍ ତବୁ ନାହି ଭୟ୍, ନାହି ଭୟ୍ ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ବ୍ରହ୍ମେର ଜୟ୍ ।
ଆନନ୍ଦ-ମାଝେ ମନ ଆଜି କରିବ ବିସର୍ଜନ ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ଆନନ୍ଦମୟ୍ ।
ସକଳ ଦୃଶ୍ୟେ ସକଳ ବିଶ୍ୱେ ଆନନ୍ଦନିକେତନ ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ଆନନ୍ଦମୟ୍ ।
ଆନନ୍ଦ ଚିତ୍ତ-ମାଝେ ଆନନ୍ଦ ସର୍ବକାଜେ,
ଆନନ୍ଦ ସର୍ବକାଳେ ଦୁଃଖେ ବିପଦଜାଲେ,
ଆନନ୍ଦ ସର୍ବଲୋକେ ମୃତ୍ୟୁବିରହେ ଶୋକେ—
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ଆନନ୍ଦମୟ୍ ।

୭ ପୌଷ ୧୩୦୮ (1901-1902)

ବିଚିତ୍ର/୪୧: ଆମାଦେର ଶାନ୍ତିନିକେତନ

ଆମାଦେର ଶାନ୍ତିନିକେତନ ଆମାଦେର ସବ ହ୍ତେ ଆପନ ।
ତାର ଆକାଶ-ଭରା କୋଲେ ମୋଦେର ଦୋଲେ ହୃଦୟ୍ ଦୋଲେ,
ମୋର ବାରେ ବାରେ ଦେଖି ତାରେ ନିତ୍ୟଇ ନୂତନ ॥
ମୋଦେର ତରୁମୂଲେର ମେଲା, ମୋଦେର ଖୋଲା ମାଠେର ଖେଲା,
ମୋଦେର ନୀଲ ଗଗନେର ସୋହାଗ-ମାଖା ସକାଲ-ସନ୍ଧ୍ୟାବେଲା ।
ମୋଦେର ଶାଲେର ଛାୟାବୀଥି ବାଜାୟ୍ ବନେର କଲଗୀତି,
ସଦାଇ ପାତାର ନାଚେ ମେତେ ଆଛେ ଆମ୍ଲକି-କାନନ ॥
ଆମରା ଯେଥାୟ୍ ମରି ଘୁରେ ସେ ଯେ ଯାୟ୍ ନା କଭୁ ଦୂରେ,
ମୋଦେର ମନେର ମାଝେ ପ୍ରେମେର ସେତାର ବାଁଧା ଯେ ତାର ସୁରେ ।
ମୋଦେର ପ୍ରାଣେର ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣେ ସେ ଯେ ମିଲିୟେଛେ ଏକ ତାନେ,
ମୋଦେର ଭାଇୟେର ସଙ୍ଗେ ଭାଇକେ ସେ ଯେ କରେଛେ ଏକ-ମନ ॥

୭ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ ଆମ୍ଲକି ⟹ ଆମଲକୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୪୨: ନା ଗୋ, ଏଇ ଯେ ଧୁଳା

ନା ଗୋ, ଏଇ ଯେ ଧୁଳା ଆମାର ନା ଏ ।
ତୋମାର ଧୁଳାର ଧରାର 'ପରେ ଉଡ଼ିୟେ ଯାବ ସନ୍ଧ୍ୟାବାୟେ ॥
ଦିୟେ ମାଟି ଆଗୁନ ଜ୍ୱାଳି ରଚଲେ ଦେହ ପୂଜାର ଥାଳି–
ଶେଷ ଆରତି ସାରା କ'ରେ ଭେଙେ ଯାବ ତୋମାର ପାୟେ ॥
ଫୁଲ ଯା ଛିଲ ପୂଜାର ତରେ
ଯେତେ ପଥେ ଡାଲି ହତେ ଅନେକ ଯେ ତାର ଗେଛେ ପଡ଼େ ।
କତ ପ୍ରଦୀପ ଏଇ ଥାଳାତେ ସାଜିୟେଛିଲେ ଆପନ ହାତେ–
କତ ଯେ ତାର ନିବଲ ହାଓୟାୟ, ପୌଁଛିଲ ନା ଚରଣଛାୟେ ॥

୨ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୪୩: ଜୀବନ ଆମାର ଚଲଛେ ଯେମନ

ଜୀବନ ଆମାର ଚଲଛେ ଯେମନ ତେମନି ଭାବେ
ସହଜ କଠିନ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେ ଛନ୍ଦେ ଚଲେ ଯାବେ ॥
ଚଲାର ପଥେ ଦିନେ ରାତେ   ଦେଖା ହବେ ସବାର ସାଥେ–
ତାଦେର ଆମି ଚାବ, ତାରା ଆମାୟ୍ ଚାବେ ॥
ଜୀବନ ଆମାର ପଲେ ପଲେ ଏମନି ଭାବେ
ଦୁଃଖସୁଖେର ରଙେ ରଙେ ରଙିୟେ ଯାବେ ॥
ରଙେର ଖେଲାର ସେଇ ସଭାତେ   ଖେଲେ ଯେ ଜନ ସବାର ସାଥେ
ତାରେ ଆମି ଚାବ, ସେଓ ଆମାୟ୍ ଚାବେ ॥

୫ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୦ (1914)

ବିଚିତ୍ର/୪୪: କୀ ପାଇ ନି ତାରି ହିସାବ

କୀ ପାଇ ନି ତାରି ହିସାବ ମିଲାତେ ମନ ମୋର ନହେ ରାଜି ।
ଆଜ ହୃଦୟେର ଛାୟାତେ ଆଲୋତେ ବାଁଶରି ଉଠେଛେ ବାଜି ॥
ଭାଲୋବେସେଛିନୁ ଏଇ ଧରଣୀରେ ସେଇ ସ୍ମୃତି ମନେ ଆସେ ଫିରେ ଫିରେ,
କତ ବସନ୍ତେ ଦଖିନସମୀରେ ଭରେଛେ ଆମାରି ସାଜି ॥
ନୟନେର ଜଲ ଗଭୀର ଗହନେ ଆଛେ ହୃଦୟେର ସ୍ତରେ,
ବେଦନାର ରସେ ଗୋପନେ ଗୋପନେ ସାଧନା ସଫଲ କରେ ।
ମାଝେ ମାଝେ ବଟେ ଛିଁଡ଼େଛିଲ ତାର, ତାଇ ନିୟେ କେବା କରେ ହାହାକାର–
ସୁର ତବୁ ଲେଗେଛିଲ ବାରେ ବାରେ ମନେ ପଡ଼େ ତାଇ ଆଜି ॥

୨ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୨୬ (1926)

ବିଚିତ୍ର/୪୫: ଆମି ସବ ନିତେ ଚାଇ

ଆମି ସବ ନିତେ ଚାଇ, ସବ ନିତେ ଧାଇ ରେ ।
ଆମି ଆପନାକେ, ଭାଇ, ମେଲବ ଯେ ବାଇରେ ॥
ପାଲେ ଆମାର ଲାଗଲ ହାଓୟା, ହବେ ଆମାର ସାଗର-ଯାଓୟା,
ଘାଟେ ତରୀ ନାଇ ବାଁଧା ନାଇ ରେ
ସୁଖେ ଦୁଖେ ବୁକେର ମାଝେ ପଥେର ବାଁଶି କେବଲ ବାଜେ,
ସକଲ କାଜେ ଶୁନି ଯେ ତାଇ ରେ ।
ପାଗ୍‌ଲାମି ଆଜ ଲାଗଲ ପାଖାୟ୍, ପାଖି କି ଆର ଥାକବେ ଶାଖାୟ୍ ।
ଦିକେ ଦିକେ ସାଡ଼ା ଯେ ପାଇ ରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଆମି ସବ ନିତେ ଚାଇ' ⟹ 'ଆମି-ଯେ ସବ ନିତେ ଚାଇ'
୨ ଲାଇନେ 'ଆପନାକେ, ଭାଇ,' ⟹ 'ଆପନାକେ ଭାଇ,'
୩ ଲାଇନେ ସାଗର-ଯାଓୟା ⟹ 'ସାଗର ଯାଓୟା'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୪୭: ଆଲୋ ଆମାର, ଆଲୋ ଓଗୋ

ଆଲୋ ଆମାର, ଆଲୋ ଓଗୋ, ଆଲୋ ଭୁବନ-ଭରା,
ଆଲୋ ନୟନ-ଧୋଓୟା ଆମାର, ଆଲୋ ହୃଦୟ୍-ହରା ॥
ନାଚେ ଆଲୋ ନାଚେ, ଓ ଭାଇ, ଆମାର ପ୍ରାଣେର କାଛେ–
ବାଜେ ଆଲୋ ବାଜେ, ଓ ଭାଇ, ହୃଦୟ୍‌ବୀଣାର ମାଝେ–
ଜାଗେ ଆକାଶ, ଛୋଟେ ବାତାସ, ହାସେ ସକଲ ଧରା ॥
ଆଲୋର ସ୍ରୋତେ ପାଲ ତୁଲେଛେ ହାଜାର ପ୍ରଜାପତି ।
ଆଲୋର ଢେଉୟେ ଉଠଲ ନେଚେ ମଲ୍ଲିକା ମାଲତୀ ।
ମେଘେ ମେଘେ ସୋନା, ଓ ଭାଇ, ଯାୟ୍ ନା ମାନିକ ଗୋନା–
ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ହାସି, ଓ ଭାଇ, ପୁଲକ ରାଶି ରାଶି–
ସୁରନଦୀର କୂଳ ଡୁବେଛେ ସୁଧା-ନିଝର-ଝରା ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ନୟନ-ଧୋଓୟା' ⟹ 'ନୟନ-ଧୋୟା'
୩,୪,୮,୯ ଲାଇନେ 'ଓ ଭାଇ' ଏର ଆଗେ କୋନୋ ',' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୪୭: ଓରେ, ଆମାର ମନ ମେତେଛେ

ଓରେ ଓରେ ଓରେ, ଆମାର ମନ ମେତେଛେ,
ତାରେ ଆଜ ଥାମାୟ୍ କେ ରେ ।
ସେ ଯେ ଆକାଶ-ପାନେ ହାତ ପେତେଛେ,
ତାରେ ଆଜ ନାମାୟ୍ କେ ରେ ।
ଓରେ ଓରେ ଓରେ, ଆମାର ମନ ମେତେଛେ, ଆମାରେ ଥାମାୟ୍ କେ ରେ ॥
ଓରେ ଭାଇ, ନାଚ୍ ରେ ଓ ଭାଇ, ନାଚ୍ ରେ–
ଆଜ ଛାଡ଼ା ପେୟେ୍ ବାଁଚ୍ ରେ–
ଲାଜ ଭୟ୍ ଘୁଚିୟେ୍ ଦେ ରେ ।
ତୋରେ ଆଜ ଥାମାୟ୍ କେ ରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
$ ଲାଇନେ 'ଓରେ ଓରେ ଓରେ, ଆମାର ମନ ॥ ।' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୪୮: ହାରେ ରେ ରେ ରେ ରେ, ଆମାୟ୍

ହାରେ ରେ ରେ ରେ ରେ, ଆମାୟ୍ ଛେଡ଼େ ଦେ ରେ, ଦେ ରେ–
ଯେମନ ଛାଡ଼ା ବନେର ପାଖି ମନେର ଆନନ୍ଦେ ରେ ॥
ଘନଶ୍ରାବଣଧାରା ଯେମନ ବାଁଧନହାରା,
ବାଦଲ-ବାତାସ ଯେମନ ଡାକାତ ଆକାଶ ଲୁଟେ ଫେରେ ॥
ହାରେ ରେ ରେ ରେ ରେ, ଆମାୟ୍ ରାଖବେ ଧ'ରେ କେ ରେ–
ଦାବାନଲେର ନାଚନ ଯେମନ ସକଳ କାନନ ଘେରେ,
ବଜ୍ର ଯେମନ ବେଗେ ଗର୍ଜେ ଝଡ଼େର ମେଘେ,
ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟେ ସକଳ ବିଘ୍ନ-ବାଧାର ବକ୍ଷ ଚେରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ବିଚିତ୍ର/୪୯: ଆନନ୍ଦେରଇ ସାଗର ହତେ

ଆନନ୍ଦେରଇ ସାଗର ହତେ ଏସେଛେ ଆଜ ବାନ ।

ଦାଁଡ଼ ଧ'ରେ ଆଜ ବୋସ୍ ରେ ସବାଇ, ଟାନ୍ ରେ ସବାଇ ଟାନ୍ ॥

ବୋଝା ଯତ ବୋଝାଇ କରି   କରବ ରେ ପାର ଦୁଖେର ତରୀ,

ଢେଉୟେର 'ପରେ ଧରବ ପାଡ଼ି– ଯାୟ୍ ଯଦି ଯାକ ପ୍ରାଣ ॥

କେ ଡାକେ ରେ ପିଛନ ହତେ, କେ କରେ ରେ ମାନା,

ଭୟେର କଥା କେ ବଲେ ଆଜ– ଭୟ୍ ଆଛେ ସବ ଜାନା ।

କୋନ୍ ଶାପେ କୋନ୍ ଗ୍ରହେର ଦୋଷେ   ସୁଖେର ଡାଙାୟ୍ ଥାକବ ବସେ ।

ପାଲେର ରଶି ଧରବ କଷି, ଚଲବ ଗେୟେ ଗାନ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୧୫ (1908)

   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୪୦: ଖରବାୟୁ ବୟ୍ ବେଗେ

ଖରବାୟୁ ବୟ୍ ବେଗେ, ଚାରି ଦିକ ଛାୟ୍ ମେଘେ,
ଓଗୋ ନେୟେ, ନାଓଖାନି ବାଇୟୋ ।
ତୁମି କଷେ ଧରୋ ହାଲ, ଆମି ତୁଲେ ବାଁଧି ପାଲ–
ହାଁଇ ମାରୋ, ମାରୋ ଟାନ ହାଁଇୟୋ ॥
ଶୃଙ୍ଖଲେ ବାରବାର ଝନ୍‌ଝନ୍ ଝଙ୍କାର ନୟ୍ ଏ ତୋ ତରଣୀର କ୍ରନ୍ଦନ ଶଙ୍କାର–
ବନ୍ଧନ ଦୁର୍ବାର ସହ୍ୟ ନା ହୟ୍ ଆର, ଟଲୋମଲୋ କରେ ଆଜ ତାଇ ଓ ।
ହାଁଇ ମାରୋ, ମାରୋ ଟାନ ହାଁଇୟୋ ॥
ଗଣି ଗଣି ଦିନ ଖନ ଚଞ୍ଚଲ କରି ମନ
ବୋଲୋ ନା 'ଯାଇ କି ନାଇ ଯାଇ ରେ' ।
ସଂଶୟପାରାବାର ଅନ୍ତରେ ହବେ ପାର,
ଉଦ୍‌ବେଗେ ତାକାୟୋ ନା ବାଇରେ ।
ଯଦି ମାତେ ମହାକାଲ, ଉଦ୍ଦାମ ଜଟାଜାଲ ଝଡ଼େ ହୟ୍ ଲୁଣ୍ଠିତ, ଢେଉ ଉଠେ ଉତ୍ତାଲ,
ହୋୟୋ ନାକୋ କୁଣ୍ଠିତ, ତାଲେ ତାର ଦିୟୋ ତାଲ– ଜୟ୍-ଜୟ୍ ଜୟଗାନ ଗାଇୟୋ ॥
ହାଁଇ ମାରୋ, ମାରୋ ଟାନ ହାଁଇୟୋ ॥

୧୮ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୨୭ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାର ⟹ ଝଂକାର
୬ ଲାଇନେ ଟଲୋମଲୋ ⟹ ଟଲମଲ

ବିଚିତ୍ର/୫୧: ଯୁଦ୍ଧ ଯଖନ ବାଧିଲ ଅଚଲେ

ଯୁଦ୍ଧ ଯଖନ ବାଧିଲ ଅଚଲେ ଚଞ୍ଚଲେ
ଝଙ୍କାରଧ୍ୱନି ରଣିଲ କଠିନ ଶୃଙ୍ଖଲେ,
ବନ୍ଧମୋଚନ ଛନ୍ଦେ ତଖନ ନେମେ ଏଲେ ନିର୍ଝରିଣୀ–
ତୋମାରେ ଚିନି, ତୋମାରେ ଚିନି ॥
ସିନ୍ଧୁମିଳନସଙ୍ଗୀତେ
ମାତିୟା ଉଠେଛ ପାଷାଣଶାସନ ଲଙ୍ଘିତେ
ଅଧୀର ଛନ୍ଦେ ଓଗୋ ମହାବିଦ୍ରୋହିଣୀ–
ତୋମାରେ ଚିନି, ତୋମାରେ ଚିନି ॥
ହେ ନିଃଶଙ୍କିତା,
ଆତ୍ମ-ହାରାନୋ ରୁଦ୍ରତାଲେର ନୂପୁରଝଙ୍କୃତା,
ମୃତ୍ୟୁତୋରଣତରଣ-ଚରଣ-ଚାରିଣୀ
ଚିରଦିନ ଅଭିସାରିଣୀ,
ତୋମାରେ ଚିନି ॥

ନଭେମ୍ବର ୧୯୩୮ (1938)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାରଧ୍ୱନି ⟹ ଝଂକାରଧ୍ୱନି
୫ ଲାଇନେ ସିନ୍ଧୁମିଳନସଙ୍ଗୀତେ ⟹ ସିନ୍ଧୁମିଳନସଂଗୀତେ
୭ ଲାଇନେ ମହାବିଦ୍ରୋହିଣୀ ⟹ ମହାବିଦ୍ରୋହିନୀ
୧୦ ଲାଇନେ ନୂପୁରଝଙ୍କୃତା ⟹ ନୂପୁରଝଂକୃତା

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୫୭: ଗଗନେ ଗଗନେ ଧାଯ୍ ହାଁକି

ଗଗନେ ଗଗନେ ଧାଯ୍ ହାଁକି
ବିଦ୍ୟୁତବାଣୀ ବଜ୍ରବାହିନୀ ବୈଶାଖୀ,
ସ୍ପର୍ଧାବେଗେର ଛନ୍ଦ ଜାଗାଯ୍ ବନସ୍ପତିର ଶାଖାତେ ॥
ଶୂନ୍ୟମଦେର ନେଶାଯ୍ ମାତାଲ ଧାଯ୍ ପାଖି,
ଅଲଖ ପଥେର ଛନ୍ଦ ଉଡ଼ାଯ୍ ମୁକ୍ତବେଗେର ପାଖାତେ ॥
ଅନ୍ତରତଲ ମନ୍ଥନ କରେ ଛନ୍ଦେ
ସାଦା କାଲୋର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେ,
କଭୁ ଭାଲୋ କଭୁ ମନ୍ଦେ,
କଭୁ ସୋଜା କଭୁ ବାଁକାତେ ।
ଛନ୍ଦ ନାଚିଲ ହୋମବହ୍ନିର ତରଙ୍ଗେ,
ମୁକ୍ତିରଣେର ଯୋଦ୍ଧୃବୀରେର ଭ୍ରୂଭଙ୍ଗେ,
ଛନ୍ଦ ଛୁଟିଲ ପ୍ରଲଯ୍ପଥେର ରୁଦ୍ରରଥେର ଚାକାତେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୪୫ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ସାଦା କାଲୋର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେ' ⟹ 'ସାଦାର କାଲୋର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୫୩: ଭାଙୋ ବାଁଧ ଭେଙେ ଦାଓ

ଭାଙୋ   ବାଁଧ ଭେଙେ ଦାଓ, ବାଁଧ ଭେଙେ ଦାଓ, ବାଁଧ ଭେଙେ ଦାଓ ॥
ବନ୍ଦୀ ପ୍ରାଣ ମନ ହୋକ ଉଧାଓ ॥
ଶୁକନୋ ଗାଙେ ଆସୁକ
ଜୀବନେର ବନ୍ୟାର ଉଦ୍ଦାମ କୌତୁକ–
ଭାଙନେର ଜୟଗାନ ଗାଓ ।
ଜୀର୍ଣ୍ଣ ପୁରାତନ ଯାକ ଭେସେ ଯାକ,
ଯାକ ଭେସେ ଯାକ, ଯାକ ଭେସେ ଯାକ ।
ଆମାରା ଶୁନେଛି ଓଇ   ମାଭୈଃ ମାଭୈଃ ମାଭୈଃ
କୋନ୍ ନୂତନେରଇ ଡାକ ।
ଭୟ୍ କରି ନା ଅଜାନାରେ,
ରୁଦ୍ଧ ତାହାରି ଦ୍ୱାରେ   ଦୁର୍ଦାଡ଼ ବେଗେ ଧାଓ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୪୫ (1939)

   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୫୪: ଓଇ ସାଗରେର ଢେଉୟେ୍ ଢେଉୟେ୍

ଓଇ ସାଗରେର ଢେଉୟେ୍ ଢେଉୟେ୍ ବାଜଲ ଭେରୀ, ବାଜଲ ଭେରୀ ।
କଖନ୍ ଆମାର ଖୁଲବେ ଦୁୟ୍ାର– ନାଇକୋ ଦେରି, ନାଇକୋ ଦେରି ॥
   ତୋମାର ତୋ ନୟ୍ ଘରେର ମେଲା, କୋଣେର ଖେଲା ଗୋ–
   ତୋମାର ସଙ୍ଗେ ବିଷମ ରଙ୍ଗେ ଜଗତ୍ ଜୁଡ଼େ ଫେରାଫେରି ॥
ମରଣ ତୋମାର ପାରେର ତରୀ, କାଁଦନ ତୋମାର ପାଲେର ହାଓୟ୍ା–
ତୋମାର ବୀଣା ବାଜାୟ୍ ପ୍ରାଣେ ବେରିୟେ୍ ଯାଓୟ୍ା, ହାରିୟେ୍ ଯାଓୟ୍ା
ଭାଙଲ ଯାହା ପଡ଼ଲ ଧୁଲାୟ୍   ଯାକ୍-ନା ଚୁକାୟ୍ ଗୋ–
ଭରଲ ଯା ତାଇ ଦେଖ୍-ନା, ରେ ଭାଇ, ବାତାସ ଘେରି, ଆକାଶ ଘେରି ॥

୨୯ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୨ (1916)

   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୫୫: ଦୁୟାର ମୋର ପଥପାଶେ

ଦୁୟାର ମୋର ପଥପାଶେ, ସଦାଇ ତାରେ ଖୁଲେ ରାଖି ।
କଖନ୍ ତାର ରଥ ଆସେ ବ୍ୟାକୁଲ ହୟେ ଜାଗେ ଆଁଖି ॥
ଶ୍ରାବଣେ ଶୁନି ଦୂର ମେଘେ ଲାଗାୟ ଗୁରୁ ଗରୋ-ଗରୋ,
ଫାଗୁନେ ଶୁନି ବାୟୁବେଗେ ଜାଗାର ମୃଦୁ ମରୋ-ମରୋ–
ଆମାର ବୁକେ ଉଠେ ଜେଗେ ଚମକ ତାରି ଥାକି ଥାକି ॥
ସବାଇ ଦେଖି ଯାୟ ଚଲେ ପିଛନ-ପାନେ ନାହି ଚେୟେ
ଉତଲ ରୋଳେ କଲ୍ଲୋଲେ ପଥେର ଗାନ ଗେୟେ ଗେୟେ ।
ଶରତ୍-ମେଘ ଯାୟ ଭେସେ ଉଧାଓ ହୟେ କତ ଦୂରେ
ଯେଥାୟ ସବ ପଥ ମେଶେ ଗୋପନ କୋନ୍ ସୁରପୁରେ ।
ସ୍ୱପନେ ଓଡ଼େ କୋନ୍ ଦେଶେ ଉଦାସ ମୋର ମନୋପାଖି ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୨୪ (1917)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩,୪ ଲାଇନେ ଗରୋ-ଗରୋ, ମରୋ-ମରୋ ⟹ ଗର-ଗର, ମର-ମର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୪୭: ନାହୟ୍ ତୋମାର ଯା ହୟେଛେ

ନାହୟ୍ ତୋମାର ଯା ହୟେଛେ ତାଇ ହଲ ।
ଆରୋ କିଛୁ ନାଇ ହଲ, ନାଇ ହଲ, ନାଇ ହଲ ॥
କେଉ ଯା କଭୁ ଦେୟ୍ ନା ଫାଁକି   ସେଇଟୁକୁ ତୋର ଥାକ୍-ନା ବାକି,
ପଥେଇ ନାହୟ୍ ଠାଁଇ ହଲ ॥
ଚଲ୍ ରେ ସୋଜା ବୀଣାର ତାରେ ଘା ଦିୟେ,
ଡାଇନେ ବାଁୟେ ଦୃଷ୍ଟି ତୋମାର ନା ଦିୟେ ।
ହାରିୟେ ଚଲିସ ପିଛନେରେ,   ସାମନେ ଯା ପାସ କୁଡ଼ିୟେ ନେ ରେ–
ଖେଦ କୀ ରେ ତୋର ଯାଇ ହଲ ॥

୨୯ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୨ (1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ କାଇନେ ଆରୋ ⟹ ଆରଓ

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୫୭: ସେ କୋନ୍ ବନେର ହରିଣ

ସେ କୋନ୍ ବନେର ହରିଣ ଛିଲ ଆମାର ମନେ ।
କେ ତାରେ ବାଁଧଲ ଅକାରଣେ ॥
ଗତିରାଗେର ସେ ଛିଲ ଗାନ, ଆଲୋଛାୟାର ସେ ଛିଲ ପ୍ରାଣ,
ଆକାଶକେ ସେ ଚମକେ ଦିତ ବନେ ॥
ମେଘଲା ଦିନେର ଆକୁଲତା ବାଜିୟେ ଯେତ ପାୟେ
ତମାଲ ଛାୟେ-ଛାୟେ ।
ଫାଲ୍ଗୁନେ ସେ ପିୟାଲତଲାୟ କେ ଜାନିତ କୋଥାୟ ପଲାୟ
ଦଖିନ-ହାଓୟାର ଚଞ୍ଚଲତାର ସନେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୫ (1918)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଦଖିନ-ହାଓୟାର' ⟹ 'ଦଖିନ ହାଓୟାର'
ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୪୮: ତୋମାର ହଲ ଶୁରୁ

ତୋମାର ହଲ ଶୁରୁ, ଆମାର ହଲ ସାରା–
ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ମିଲେ ଏମନି ବହେ ଧାରା ॥
ତୋମାର ଜ୍ୱଲେ ବାତି ତୋମାର ଘରେ ସାଥି–
ଆମାର ତରେ ରାତି, ଆମାର ତରେ ତାରା ॥
ତୋମାର ଆଛେ ଡାଙା, ଆମାର ଆଛେ ଜଲ–
ତୋମାର ବସେ ଥାକା, ଆମାର ଚଲାଚଲ ।
ତୋମାର ହାତେ ରୟ୍, ଆମାର ହାତେ କ୍ଷୟ୍–
ତୋମାର ମନେ ଭୟ୍, ଆମାର ଭୟ୍ ହାରା ॥

୨୭ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୨ (1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୪୯: ଏମନି କ'ରେଇ ଯାୟ୍ ଯଦି

ଏମନି କ'ରେଇ ଯାୟ୍ ଯଦି ଦିନ ଯାକ ନା ।
ମନ ଉଡ଼େଛେ ଉଡ଼ୁକ-ନା ରେ ମେଲେ ଦିୟେ ଗାନେର ପାଖ୍‌ନା ॥
ଆଜକେ ଆମାର ପ୍ରାଣ ଫୋୟାରାର ସୁର ଛୁଟେଛେ,
ଦେହେର ବାଁଧ ଟୁଟେଛେ–
ମାଥାର 'ପରେ ଖୁଲେ ଗେଛେ ଆକାଶେର ଓଇ ସୁନୀଲ ଢାକ୍‌ନା ॥
ଧରଣୀ ଆଜ ମେଲେଛେ ତାର ହୃଦୟଖାନି,
ସେ ଯେନ ରେ କାହାର ବାଣୀ ।
କଠିନ ମାଟି ମନକେ ଆଜି ଦେୟ୍ ନା ବାଧା ।
ସେ କୋନ୍ ସୁରେ ସାଧା–
ବିଶ୍ୱ ବଲେ ମନେର କଥା, କାଜ ପ'ଡ଼େ ଆଜ ଥାକେ ଥାକ୍-ନା ॥

୩୧ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୨ (1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ଯାକ ନା' ⟹ 'ଯାକ-ନା'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୦: ଆମାରେ ବାଁଧବି ତୋରା

ଆମାରେ	ବାଁଧବି ତୋରା ସେଇ ବାଁଧନ କି ତୋଦେର ଆଛେ ।
ଆମି ଯେ	ବନ୍ଦୀ ହତେ ସନ୍ଧି କରି ସବାର କାଛେ ॥
ସନ୍ଧ୍ୟା-ଆକାଶ ବିନା ଡୋରେ ବାଁଧଲ ମୋରେ ଗୋ,
ନିଶିଦିନ ବନ୍ଧହାରା ନଦୀର ଧାରା ଆମାୟ୍ ଯାଚେ ।
ଯେ କୁସୁମ	ଆପନି ଫୋଟେ, ଆପନି ଝ୍ରରେ, ରୟ୍ ନା ଘରେ ଗୋ–
ତାରା ଯେ	ସଙ୍ଗୀ ଆମାର, ବନ୍ଧୁ ଆମାର, ଚାୟ୍ ନା ପାଛେ ॥
ଆମାରେ	ଧରବି ବ'ଲେ ମିଥ୍ୟା ସାଧା ।
ଆମି ଯେ	ନିଜେର କାଛେ ନିଜେର ଗାନେର ସୁରେ ବାଁଧା ।
ଆପନି ଯାହାର ପ୍ରାଣ ଦୁଲିଲ, ମନ ଭୁଲିଲ ଗୋ–
ସେ ମାନୁଷ	ଆଗୁନ-ଭରା, ପଡ଼ଲେ ଧରା ସେ କି ବାଁଚେ ।
ସେ ଯେ ଭାଇ,	ହାଓୟାର ସଖା, ଢେଉୟେର ସାଥି, ଦିବାରାତି ଗୋ
କେବଲଇ	ଏଡ଼ିୟେ୍ ଚଲାର ଛନ୍ଦେ ତାହାର ରକ୍ତ ନାଚେ ॥

୬୮ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୨ (1916)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୧ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୧: ଫିରେ ଫିରେ ଆମାୟ୍ ମିଛେ

ଫିରେ ଫିରେ ଆମାୟ୍ ମିଛେ ଡାକୋ ସ୍ୱାମୀ,–

ସମୟ୍ ହ୍‌ଲ ବିଦାୟ୍ ନେବ ଆମି ॥

ଅପମାନେ ଯାର ସାଜାୟ୍ ଚିତା

ସେ ଯେ ବାହିର ହୟେ୍ ଏଲ ଅଗ୍ନିଜିତା ।

ରାଜାସନେର କଠିନ ଅସମ୍ମାନେ

ଧରା ଦିବେ ନା ସେ ଯେ ମୁକ୍ତିକାମୀ ।

ଆମାୟ୍ ମାଟି ନେବେ ଆଁଚଲ ପେତେ

ବିଶ୍ୱଜନେର ଚୋଖେର ଆଡ଼ାଲେତେ,

ତୁମି ଥାକୋ ସୋନାର ସୀତାର ଅନୁଗାମୀ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୩୬ (1929)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ଫିରେ ଆମାୟ୍ ମିଛେ ॥ ।'

୫ ଲାଇନେ 'ରାଜାସନେର କଠିନ ଅସମ୍ମାନେ'

⟹ 'ରାଜାସନେ କଠିନ ଅସମ୍ମାନେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୭: ଫୁରାଲୋ ଫୁରାଲୋ ଏବାର

ଫୁରାଲୋ ଫୁରାଲୋ ଏବାର   ପରୀକ୍ଷାର ଏଇ ପାଲା–
ପାର ହୟେଛି ଆମି   ଅଗ୍ନିଦହନ-ଜ୍ବାଲା ॥
ମା ଗୋ ମା, ମା ଗୋ ମା,   ଏବାର ତୁମି ଜାଗୋ ମା–
ତୋମାର କୋଲେ ଉଜାଡ଼ କରେ ଦେବ ଅପମାନେର ଡାଲା ॥
ତୋମାର   ଶ୍ୟାମଲ ଆଁଚଲଖାନି   ଆମାର   ଅଙ୍ଗେ ଦାଓ, ମା, ଆନି–
ଆମାର   ବୁକେର ଥେକେ ଲଓ ଖସିୟେ ନିଠୁର କାଁଟାର ମାଲା ।

ଭାଦ୍ର ୧୩୩୬ (1929)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନ 'ଫୁରାଲୋ ପରୀକ୍ଷାର ଏଇ ପାଲା–'
୨ ଲାଇନେ 'ପାର ହୟେଛି ଆମି' ⟹ 'ପାର ହୟେଛି'
୩ ଲାଇନେ 'ଏବାର ତୁମି' ⟹ 'ଏବାର ତୁମିଇ'
୪ ଲାଇନେ 'ଅଙ୍ଗେ ଦାଓ, ମା,' ⟹ 'ଅଙ୍ଗେ ଦାଓ ମା,'

ପରୀକ୍ଷାର ଏଇ

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୩: ଓରେ ଶିକଳ, ତୋମାୟ୍ କୋଲେ କ'ରେ

ଓରେ   ଶିକଳ, ତୋମାୟ୍ କୋଲେ କ'ରେ ଦିୟେଛି ଝଙ୍କାର ।
ତୁମି   ଆନନ୍ଦେ, ଭାଇ, ରେଖେଛିଲେ ଭେଙେ ଅହଙ୍କାର ॥
ତୋମାୟ୍ ନିୟେ କ'ରେ ଖେଲା   ସୁଖେ ଦୁଃଖେ କାଟଲ ବେଲା–
ଅଙ୍ଗ ବେଡ଼ି ଦିଲେ ବେଡ଼ୀ ବିନା ଦାମେର ଅଲଙ୍କାର ॥
ତୋମାର 'ପରେ କରି ନେ ରୋଷ, ଦୋଷ ଥାକେ ତୋ ଆମାରି ଦୋଷ–
ଭୟ୍ ଯଦି ରୟ୍ ଆପନ ମନେ ତୋମାୟ୍ ଦେଖି ଭୟ୍ଙ୍କର ।
ଅନ୍ଧକାରେ ସାରା ରାତି   ଛିଲେ ଆମାର ସାଥେର ସାଥି,
ସେଇ ଦୟାଟି ସ୍ମରି ତୋମାୟ୍ କରି ନମସ୍କାର ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାର ⟹ ଝଂକାର
୨ ଲାଇନେ ଅହଙ୍କାର ⟹ ଅହଂକାର
୪ ଲାଇନେ ଅଲଙ୍କାର ⟹ ଅଲଂକାର
୬ ଲାଇନେ ଭୟ୍ଙ୍କର ⟹ ଭୟ୍ଂକର
୭ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୪: ଆମାକେ ଯେ ବାଁଧବେ ଧରେ

ଆମାକେ ଯେ ବାଁଧବେ ଧରେ, ଏଇ ହବେ ଯାର ସାଧନ,
ସେକି ଅମନି ହବେ ।
ଆପନାକେ ସେ ବାଁଧା ଦିୟେ ଆମାୟ ଦେବେ ବାଁଧନ,
ସେକି ଅମନି ହବେ ॥
ଆମାକେ ଯେ ଦୁଃଖ ଦିୟେ ଆନବେ ଆପନ ବଶେ,
ସେକି ଅମନି ହବେ ।
ତାର ଆଗେ ତାର ପାଷାଣ-ହିୟା ଗଲବେ କରୁଣ ରସେ,
ସେକି ଅମନି ହବେ ।
ଆମାକେ ଯେ କାଁଦାବେ ତାର ଭାଗ୍ୟେ ଆଛେ କାଁଦନ,
ସେକି ଅମନି ହବେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)

ପଥଥହଅନଁତଓର
ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୦: ଆମାକେ ଯେ ବାଁଧବେ ଧରେ

ଆମାକେ ଯେ ବାଁଧବେ ଧରେ, ଏଇ ହବେ ଯାର ସାଧନ–
ସେକି ଅମନି ହବେ ।
ଆମାର କାଛେ ପଡ଼ଲେ ବାଁଧା ସେଇ ହବେ ମୋର ବାଁଧନ–
ସେକି ଅମନି ହବେ ॥
କେ ଆମାରେ ଭରସା କରେ ଆନତେ ଆପନ ବଶେ–
ସେକି ଅମନି ହବେ ।
ଆପନାକେ ସେ କରୁକ-ନା ବଶ, ମଜୁକ ପ୍ରେମେର ରସେ–
ସେକି ଅମନି ହବେ ।
ଆମାକେ ଯେ କାଁଦାବେ ତାର ଭାଗ୍ୟେ ଆଛେ କାଁଦନ–
ସେକି ଅମନି ହବେ ॥

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୫: ଆମି ଚଞ୍ଚଲ ହେ

ଆମି ଚଞ୍ଚଲ ହେ,

ଆମି ସୁଦୂରେର ପିୟାସି ।

ଦିନ ଚଲେ ଯାୟ, ଆମି ଆନମନେ   ତାରି ଆଶା ଚେୟେ ଥାକି ବାତାୟନେ–

ଓଗୋ, ପ୍ରାଣେ ମନେ ଆମି ଯେ ତାହାର   ପରଶ ପାବାର ପ୍ରୟାସୀ ॥

ଓଗୋ   ସୁଦୂର, ବିପୁଲ ସୁଦୂର, ତୁମି ଯେ   ବାଜାଓ ବ୍ୟାକୁଲ ବାଁଶରି–

ମୋର ଡାନା ନାଇ, ଆଛି ଏକ ଠାଁଇ   ସେ କଥା ଯେ ଯାଇ ପାଶରି ॥

ଆମି ଉନ୍ମନା ହେ,

ହେ ସୁଦୂର, ଆମି ଉଦାସୀ ॥

ରୌଦ୍ର-ମାଖାନୋ ଅଲସ ବେଲାୟ   ତରୁମର୍ମରେ ଛାୟାର ଖେଲାୟ

କୀ ମୁରତି ତବ ନୀଲ ଆକାଶେ   ନୟନେ ଉଠେ ଗୋ ଆଭାସି ।

ହେ ସୁଦୂର, ଆମି ଉଦାସୀ ॥

ଓଗୋ   ସୁଦୂର, ବିପୁଲ ସୁଦୂର, ତୁମି ଯେ   ବାଜାଓ ବ୍ୟାକୁଲ ବାଁଶରି–

କକ୍ଷେ ଆମାର ରୁଦ୍ଧ ଦୁୟାର   ସେ କଥା ଯେ ଯାଇ ପାଶରି ॥

ଗୀତରୂପ: କାର୍ତିକ ୧୩୧୪ (1903)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧୦ ଲାଇନେ 'ନୀଲ ଆକାଶେ' $\Longrightarrow$ 'ନୀଲ ଆକାଶଶାୟୀ'

   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୭: ଓରେ ସାବଧାନୀ ପଥିକ

ଓରେ ସାବଧାନୀ ପଥିକ, ବାରେକ ପଥ ଭୁଲେ ମରୋ ଫିରେ ।
ଖୋଲା ଆଁଖି-ଦୁଟୋ ଅନ୍ଧ କରେ ଦେ ଆକୁଳ ଆଁଖିର ନୀରେ ॥
ସେ ଭୋଲା ପଥେର ପ୍ରାନ୍ତେ ରୟେଛେ ହାରାନୋ ହିୟାର କୁଞ୍ଜ,
ଝ'ରେ ପ'ଡ଼େ ଆଛେ କାଁଟା-ତରୁତଳେ ରକ୍ତକୁସୁମପୁଞ୍ଜ–
ସେଥା ଦୁଇ ବେଳା ଭାଙା-ଗଡ଼ା-ଖେଲା ଅକୂଳସିନ୍ଧୁତୀରେ ॥
ଅନେକ ଦିନେର ସଞ୍ଚୟ୍ ତୋର ଆଗୁଳି ଆଛିସ ବସେ,
ଝଡ଼େର ରାତେର ଫୁଲେର ମତନ ଝରୁକ ପରୁକ ଖସେ ।
ଆୟ୍ ରେ ଏବାର ସବ-ହାରାବାର ଜୟ୍ମାଳା ପରୋ ଶିରେ ।

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୦୭ (1901)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ମରୋ ⟹ ମର୍
ଶେଷ ଲାଇନେ ପରୋ ⟹ ପର୍

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୭: ତରୀ ଆମାର ହଠାତ୍ ଡୁବେ ଯାୟ୍

ତରୀ ଆମାର ହଠାତ୍ ଡୁବେ ଯାୟ୍
କୋନ୍‌ଖାନେ ରେ କୋନ୍ ପାଷାଣେର ଘାୟ୍ ॥
  ନବୀନ ତରୀ ନତୁନ ଚଲେ,   ଦିଇ ନି ପାଡ଼ି ଅଗାଧ ଜଲେ–
  ବାହି ତାରେ ଖେଲାର ଛଲେ କିନାର-କିନାରାୟ୍ ॥
ଭେସେଛିଲେମ ସ୍ରୋତେର ଭରେ, ଏକା ଛିଲେମ କର୍ଣ୍ଣ ଧ'ରେ–
ଲେଗେଛିଲ ପାଲେର 'ପରେ ମଧୁର ମୃଦୁ ବାୟ୍ ।
  ସୁଖେ ଛିଲେମ ଆପନ-ମନେ,   ମେଘ ଛିଲ ନା ଗଗନକୋଣେ–
  ଲାଗବେ ତରୀ କୁସୁମବନେ ଛିଲେମ ସେଇ ଆଶାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୭ (1901)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ 'ଭେସେଛିଲେମ ସ୍ରୋତେର ଭରେ' ⟹ 'ଭେସେଛିଲ ସ୍ରୋତେର ଭରେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୬୮: ଆମି କେବଲଇ ସ୍ୱପନ କରେଛି

ଆମି କେବଲଇ ସ୍ୱପନ କରେଛି ବପନ ବାତାସେ–
ତାଇ ଆକାଶକୁସୁମ କରିନୁ ଚୟନ ହତାଶେ ॥
  ଛାୟାର ମତନ ମିଳାୟ୍ ଧରଣୀ, କୂଳ ନାହି ପାୟ୍ ଆଶାର ତରଣୀ,
    ମାନସପ୍ରତିମା ଭାସିୟା ବେଡ଼ାୟ୍ ଆକାଶେ ॥
କିଛୁ ବାଁଧା ପଡ଼ିଲ ନା କେବଲଇ ବାସନା-ବାଁଧନେ ।
କେହ ନାହି ଦିଲ ଧରା ଶୁଧୁ ଏ ସୁଦୂର-ସାଧନେ ।
  ଆପନାର ମନେ ବସିୟା ଏକେଲା ଅନଲଶିଖାୟ୍ କୀ କରିନୁ ଖେଲା,
    ଦିନଶେଷେ ଦେଖି ଛାଇ ହଲ ସବ ହୁତାଶେ ॥

୮ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪(1897)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ ‘କେବଲଇ ବାସନା-ବାଁଧନେ’ ⟹ ‘ଶୁଧୁ ଏ ବାସନା-ବାଁଧନେ’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୯: ଶୁଧୁ ଯାଓୟା ଆସା

ଶୁଧୁ ଯାଓୟା ଆସା, ଶୁଧୁ ସ୍ରୋତେ ଭାସା,
ଶୁଧୁ ଆଲୋ-ଆଁଧାରେ କାଁଦା-ହାସା ॥
ଶୁଧୁ ଦେଖା ପାଓୟା, ଶୁଧୁ ଛୁଁୟେ ଯାଓୟା,
ଶୁଧୁ ଦୂରେ ଯେତେ ଯେତେ କେଁଦେ ଚାଓୟା,
ଶୁଧୁ ନବ ଦୁରାଶାୟ ଆଗେ ଚ'ଲେ ଯାୟ–
ପିଛେ ଫେଲେ ଯାୟ ମିଛେ ଆଶା ॥
ଅଶେଷ ବାସନା ଲୟେ ଭାଙା ବଲ,
ପ୍ରାଣପଣ କାଜେ ପାୟ ଭାଙା ଫଲ,
ଭାଙା ତରୀ ଧ'ରେ ଭାସେ ପାରାବାରେ,
ଭାବ କେଁଦେ ମରେ– ଭାଙା ଭାଷା ।
ହୃଦୟେ ହୃଦୟେ ଆଧୋ ପରିଚୟ,
ଆଧଖାନି କଥା ସାଙ୍ଗ ନାହି ହୟ,
ଲାଜେ ଭୟେ ତ୍ରାସେ ଆଧୋ-ବିଶ୍ୱାସେ
ଶୁଧୁ ଆଧଖାନି ଭାଲୋବାସା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୭୯୯ ()

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷେର ଆଗେର ଲାଇନେ 'ଆଧୋ-ବିଶ୍ୱାସେ' ⟹ 'ଆଧୋ ବିଶ୍ୱାସେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୦: ଓଗୋ, ତୋରା କେ ଯାବି ପାରେ

ଓଗୋ, ତୋରା କେ ଯାବି ପାରେ ।
ଆମି ତରୀ ନିୟେ ବସେ ଆଛି ନଦୀକିନାରେ ॥
ଓ ପାରେତେ ଉପବନେ
କତ ଖେଲା କତ ଜନେ,
ଏ ପାରେତେ ଧୁ ଧୁ ମରୁ ବାରି ବିନା ରେ ॥
ଏଇ ବେଳା ବେଳା ଆଛେ, ଆୟ୍ କେ ଯାବି ।
ମିଛେ କେନ କାଟେ କାଳ କତ କୀ ଭାବି ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ପାଟେ ଯାବେ ନେମେ,
ସୁବାତାସ ଯାବେ ଥେମେ,
ଖେୟା ବନ୍ଧ ହୟେ ଯାବେ ସନ୍ଧ୍ୟା-ଆଁଧାରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

ବିଚିତ୍ର/୭୧: ତୋମାଦେର ଦାନ ଯଶେର ଡାଲାୟ୍

ତୋମାଦେର ଦାନ ଯଶେର ଡାଲାୟ୍ ସବ-ଶେଷ ସଞ୍ଚୟ୍ ଆମାର–
ନିତେ ମନେ ଲାଗେ ଭୟ୍ ॥
ଏଇ ରୂପଲୋକେ କବେ ଏସେଛିନୁ ରାତେ,
ଗେଁଥେଛିନୁ ମାଲା ଝ'ରେ-ପଡ଼ା ପାରିଜାତେ,
ଆଁଧାରେ ଅନ୍ଧ- ଏ ଯେ ଗାଁଥା ତାରି ହାତେ–
କୀ ଦିଲ ଏ ପରିଚୟ୍ ॥
ଏରେ ପରାବେ କି କଲାଲକ୍ଷ୍ମୀର ଗଳେ
ସାତନରୀ ହାରେ ଯେଥାୟ୍ ମାଣିକ ଜ୍ୱଲେ ।
ଏକଦା କଖନ ଅମରାର ଉତ୍ସବେ
ମ୍ଳାନ ଫୁଲଦଲ ଖସିୟା ପଡ଼ିବେ କବେ,
ଏ ଆଦର ଯଦି ଲଜ୍ଜାର ପରାଭବେ
ସେ ଦିନ ମଲିନ ହୟ୍ ॥

୨୦ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୮ (1931-1932)

ବିଚିତ୍ର/୭୨: ଦୂର ରଜନୀର ସ୍ୱପନ ଲାଗେ

ଦୂର ରଜନୀର ସ୍ୱପନ ଲାଗେ ଆଜ ନୂତନେର ହାସିତେ,
ଦୂର ଫାଗୁନେର ବେଦନ ଜାଗେ ଆଜ ଫାଗୁନେର ବାଁଶିତେ ॥
ହାୟ୍ ରେ ସେ କାଲ ହାୟ୍ ରେ   କଖନ ଚଲେ ଯାୟ୍ ରେ
ଆଜ ଏ କାଲେର ମରୀଚିକାୟ୍   ନତୁନ ମାୟାୟ୍ ଭାସିତେ ॥
ଯେ ମହାକାଲ ଦିନ ଫୁରାଲେ   ଆମାର କୁସୁମ ଝରାଲୋ
ସେଇ ତୋମାରି ତରୁଣ ଭାଲେ ଫୁଲେର ମାଲା ପରାଲୋ ।
ଶୁନିୟେ ଶେଷେର କଥା ସେ   କାଁଦିୟେ ଛିଲ ହତାଶେ,
ତୋମାର ମାଝେ ନତୁନ ସାଜେ ଶୂନ୍ୟ ଆବାର ଭରାଲୋ ।
ଆମରା ଖେଲା ଖେଲେଛିଲେମ,   ଆମାରାଓ ଗାନ ଗେୟେଛି ।
ଆମରାଓ ପାଲ ମେଲେଛିଲେମ,   ଆମରା ତରୀ ବେୟେଛି ।
ହାରାୟ୍ ନି ତା ହାରାୟ୍ ନି   ବୈତରଣୀ ପାରାୟ୍ ନି–
ନବୀନ ଚୋଖେର ଚପଲ ଆଲୋୟ୍ ସେ କାଲ ଫିରେ ପେୟେଛି ॥

୩୦ ବୈଶାଖ ୧୩୩୪ (1927)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୩: ଓରେ ମାଝି, ଓରେ ଆମାର

ଓରେ ମାଝି, ଓରେ ଆମାର ମାନବଜନ୍ମତରୀର ମାଝି,
ଶୁନତେ କି ପାସ ଦୂରେର ଥେକେ ପାରେର ବାଁଶି ଉଠଛେ ବାଜି ॥
ତରୀ କି ତୋର ଦିନେର ଶେଷେ ଠେକବେ ଏବାର ଘାଟେ ଏସେ ।
ସେଥାୟ୍ ସନ୍ଧ୍ୟା-ଅନ୍ଧକାରେ ଦେୟ୍ କି ଦେଖା ପ୍ରଦୀପରାଜି ॥
ଯେନ ଆମାର ଲାଗେ ମନେ ମନ୍ଦ-ମଧୁର ଏଇ ପବନେ
ସିନ୍ଧୁପାରେର ହାସିଟି କାର ଆଁଧାର ବେୟେ୍ ଆସଛେ ଆଜି ।
ଆସାର ବେଳାୟ୍ କୁସୁମଗୁଲି କିଛୁ ଏନେଛିଲେମ ତୁଲି,
ଯେଗୁଲି ତାର ନବୀନ ଆଛେ ଏଇ ବେଳା ନେ ସାଜିୟେ୍ ସାଜି ॥

୧୮ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

$ ଲାଇନେ ଲାଗେ ⟹ ଲାଗଛେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୪: ଚୋଖ ଯେ ଓଦେର ଛୁଟେ ଚଲେ

ଚୋଖ ଯେ ଓଦେର ଛୁଟେ ଚଲେ ଗୋ–
ଧନେର ବାଟେ, ମାନେର ବାଟେ, ରୂପେର ହାଟେ, ଦଲେ ଦଲେ ଗୋ ॥
ଦେଖବେ ବ'ଲେ କରେଛେ ପଣ, ଦେଖବେ କାରେ ଜାନେ ନା ମନ–
ପ୍ରେମେର ଦେଖା ଦେଖେ ଯଖନ ଚୋଖ ଭେସେ ଯାୟ୍ ଚୋଖେର ଜଲେ ଗୋ ॥
ଆମାୟ୍ ତୋରା ଡାକିସ ନା ରେ–
ଆମି ଯାବ ଖେୟାର ଘାଟେ ଅରୂପ-ରସେର ପାରାବାରେ ।
ଉଦାସ ହାଓୟା ଲାଗେ ପାଲେ, ପାରେର ପାନେ ଯାବାର କାଲେ
ଚୋଖଦୁଟোରେ ଡୁବିୟେ ଯାବ ଅକୂଲ ସୁଧା-ସାଗର-ତଲେ ଗୋ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୬ (1920)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ସୁଧା-ସାଗର-ତଲେ' ⟹ 'ସୁଧା-ସାଗର ତଲେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୪: କୃଷ୍ଣକଳି ଆମି ତାରେଇ ବଲି

କୃଷ୍ଣକଳି ଆମି ତାରେଇ ବଲି, କାଲୋ ତାରେ ବଲେ ଗାଁୟେର ଲୋକ ।
ମେଘଲା ଦିନେ ଦେଖେଛିଲେମ ମାଠେ କାଲୋ ମେୟେର କାଲୋ ହରିଣ-ଚୋଖ ।
ଘୋମଟା ମାଥାୟ୍ ଛିଲ ନା ତାର ମୋଟେ, ମୁକ୍ତବେଣୀ ପିଠେର 'ପରେ ଲୋଟେ ।
କାଲୋ ? ତା ସେ ଯତଇ କାଲୋ ହୋକ, ଦେଖେଛି ତାର କାଲୋ ହରିଣ-ଚୋଖ ।

ଘନ ମେଘେ ଆଁଧାର ହଲ ଦେଖେ ଡାକତେଛିଲ ଶ୍ୟାମଲ ଦୁଟି ଗାଇ,
ଶ୍ୟାମା ମେୟେ ବ୍ୟସ୍ତ ବ୍ୟାକୁଲ ପଦେ କୁଟିର ହତେ ତ୍ରସ୍ତ ଏଲୋ ତାଇ ।
ଆକାଶ-ପାନେ ହାନି ଯୁଗଲ ଭୁରୁ ଶୁନଲେ ବାରେକ ମେଘେର ଗୁରୁଗୁରୁ ।
କାଲୋ ? ତା ସେ ଯତଇ କାଲୋ ହୋକ, ଦେଖେଛି ତାର କାଲୋ ହରିଣ-ଚୋଖ ।

ପୁବେ ବାତାସ ଏଲ ହଠାତ୍ ଧେୟେ, ଧାନେର କ୍ଷେତେ ଖେଲିୟେ ଗେଲ ଢେଉ ।
ଆଲେର ଧାରେ ଦାଁଡ଼ିୟେଛିଲେମ ଏକା, ମାଠେର ମାଝେ ଆର ଛିଲ ନା କେଉ ।
ଆମାର ପାନେ ଦେଖଲେ କି ନା ଚେୟେ ଆମି ଜାନି ଆର ଜାନେ ସେଇ ମେୟେ ।
କାଲୋ ? ତା ସେ ଯତଇ କାଲୋ ହୋକ, ଦେଖେଛି ତାର କାଲୋ ହରିଣ-ଚୋଖ ।

ଏମନି କରେ କାଲୋ କାଜଲ ମେଘ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ମାସେ ଆସେ ଈଶାନ କୋଣେ ।
ଏମନି କରେ କାଲୋ କୋମଲ ଛାୟା ଆଷାଢ଼ ମାସେ ନାମେ ତମାଲ-ବନେ ।
ଏମନି କରେ ଶ୍ରାବଣ-ରଜନୀତେ ହଠାତ୍ ଖୁଶି ଘନିୟେ ଆସେ ଚିତେ ।
କାଲୋ ? ତା ସେ ଯତଇ କାଲୋ ହୋକ, ଦେଖେଛି ତାର କାଲୋ ହରିଣ-ଚୋଖ ।

କୃଷ୍ଣକଳି ଆମି ତାରେଇ ବଲି, ଆର ଯା ବଲେ ବଲୁକ ଅନ୍ୟ ଲୋକ ।
ଦେଖେଛିଲେମ ମୟନାପାଡ଼ାର ମାଠେ କାଲୋ ମେୟେର କାଲୋ ହରିଣ-ଚୋଖ ।
ମାଥାର 'ପରେ ଦେୟ୍ ନି ତୁଲେ ବାସ, ଲଜ୍ଜା ପାବାର ପାୟ୍ ନି ଅବକାଶ ।
କାଲୋ ? ତା ସେ ଯତଇ କାଲୋ ହୋକ, ଦେଖେଛି ତାର କାଲୋ ହରିଣ-ଚୋଖ ।

୪ ଆଷାଢ଼ ୧୩୦୭ (1900)

ବିଚିତ୍ର/୭୭: ତୁମି କି କେବଳଇ ଛବି

ତୁମି କି କେବଳଇ ଛବି, ଶୁଧୁ ପଟେ ଲିଖା ।
ଓଇ-ଯେ ସୁଦୂର ନୀହାରିକା
ଯାରା କରେ ଆଛେ ଭିଡ଼ ଆକାଶେର ନୀଡ଼,
ଓଇ ଯାରା ଦିନରାତ୍ରି
ଆଲୋ ହାତେ ଚଲିୟାଛେ ଆଁଧାରେର ଯାତ୍ରୀ ଗ୍ରହ ତାରା ରବି,
ତୁମି କି ତାଦେର ମତୋ ସତ୍ୟ ନଓ ।
ହାୟ ଛବି, ତୁମି ଶୁଧୁ ଛବି ॥
ନୟନସମୁଖେ ତୁମି ନାଇ,
ନୟନେର ମାଝଖାନେ ନିୟେଛ ଯେ ଠାଁଇ– ଆଜି ତାଇ
ଶ୍ୟାମଲେ ଶ୍ୟାମଲ ତୁମି, ନୀଲିମାୟ ନୀଲ ।
ଆମାର ନିଖିଲ ତୋମାତେ ପେୟେଛେ ତାର ଅନ୍ତରେର ମିଲ ।
ନାହି ଜାନି, କେହ ନାହି ଜାନେ–
ତବ ସୁର ବାଜେ ମୋର ଗାନେ,
କବିର ଅନ୍ତରେ ତୁମି କବି–
ନଓ ଛବି, ନଓ ଛବି, ନଓ ଶୁଧୁ ଛବି ॥

୩ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୨୧ (1914) ଗୀତରୂପ: ପୌଷ ୧୩୩୮

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ତୁମି କି କେବଲ ଛବି'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୭: ଆଜ ତାରାଯ଼ ତାରାଯ଼ ଦୀପ୍ତ ଶିଖାଯ଼

ଆଜ ତାରାଯ଼ ତାରାଯ଼ ଦୀପ୍ତ ଶିଖାର ଅଗ୍ନି ଜ୍ବଲେ
ନିଦ୍ରାବିହୀନ ଗଗନତଲେ ॥
ଓଇ ଆଲୋକ-ମାତାଲ ସ୍ବର୍ଗସଭାର ମହାଙ୍ଗନ
ହୋଥାଯ଼ ଛିଲ କୋନ୍ ଯୁଗେ ମୋର ନିମନ୍ତ୍ରଣ–
ଆମାର ଲାଗଲ ନା ମନ ଲାଗଲ ନା,
ତାଇ କାଲେର ସାଗର ପାଡ଼ି ଦିଯ଼େ ଏଲେମ ଚ'ଲେ
ନିଦ୍ରାବିହୀନ ଗଗନତଲେ ॥
ହେଥା ମନ୍ଦମଧୁର କାନାକାନି ଜଲେ ସ୍ଥଲେ
ଶ୍ୟାମଲ ମାଟିର ଧରାତଲେ ।
ହେଥା ଘାସେ ଘାସେ ରଙିନ ଫୁଲେର ଆଲିମ୍ପନ,
ବନେର ପଥେ ଆଁଧାର-ଆଲୋଯ଼ ଆଲିଙ୍ଗନ–
ଆମାର ଲାଗଲ ରେ ମନ ଲାଗଲ ରେ,
ତାଇ ଏଇଖାନେତେଇ ଦିନ କାଟେ ଏଇ ଖେଲାର ଛଲେ
ଶ୍ୟାମଲ ମାଟିର ଧରାତଲେ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ 'ହେଥା ମନ୍ଦମଧୁର' ⟹ 'ହେଥାଯ଼ ମନ୍ଦମଧୁର'
୧୨ ଲାଇନେ 'ଆମାର ଲାଗଲ ରେ ମନ' ⟹ 'ହେଥା ଲାଗଲ ରେ ମନ'
୧୩ ଲାଇନେ 'ଏଇ ଖେଲାର ଛଲେ' ⟹ 'ମୋର ଖେଲାର ଛଲେ'
ଶେଷ ଲାଇନ 'ନିଦ୍ରାବିହୀନ ଗଗନତଲେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୮: ଓରେ ପ୍ରଜାପତି, ମାୟା ଦିୟେ

ଓରେ ପ୍ରଜାପତି, ମାୟା ଦିୟେ କେ ଯେ ପରଶ କରଲ ତୋରେ
ଅସ୍ତରବିର ତୁଲିଖାନି ଚୁରି କ'ରେ ॥
ହାଓୟାର ବୁକେ ଯେ ଚଞ୍ଚଲେର ଗୋପନ ବାସା
ବନେ ବନେ ବୟେ ବେଡ଼ାସ ତାରି ଭାଷା,
ଅପ୍ସରୀଦେର ଦୋଲେର ଖେଲାର ଫୁଲେର ରେଣୁ
ପାଠାୟ କେ ତୋର ପାଖାୟ ଭ'ରେ ॥
ଯେ ଗୁଣୀ ତାର କୀର୍ତିନାଶାର ବିପୁଲ ନେଶାୟ
ଚିକନ ରେଖାୟ ଲିଖନ ମେଲେ ଶୂନ୍ୟେ ମେଶାୟ,
ସୁର ବାଁଧେ ଆର ସୁର ଯେ ହାରାୟ ପଲେ ପଲେ–
ଗାନ ଗେୟେ ଯେ ଚଲେ ତାରା ଦଲେ ଦଲେ–
ତାର ହାରା ସୁର ନାଚେର ନେଶାୟ
ତାନାତେ ତୋର ପଡ଼ଲ ଝ'ରେ ॥

୨୭ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'କରଲ ତୋରେ' ⟹ 'କରିଲ ତୋରେ'
୩ ଲାଇନେର ପର ଥେକେ:
'ବାତାସେର ବୁକେ ଯେ ଚଞ୍ଚଲେର ବାସା
ବନେ ବନେ ତୁଇ ବହିସ ତାହାରି ଭାଷା,
ଅପ୍ସରୀଦେର ଦୋଲ-ଖେଲା ଫୁଲ-ରେଣୁ
ପାଠାୟ କେ ତୋର ଦୁଖାନି ପାଖାୟ ଭ'ରେ
ଯେ ଗୁଣୀ ତାହାର କୀର୍ତିନାଶାର ନେଶାୟ
ଚିକନ ରେଖାୟ ଲିଖନ ଶୂନ୍ୟେ ମେଶାୟ,
ସୁର ବାଁଧେ ଆର ସୁର ଯେ ହାରାୟ ଭୁଲେ–
ଗାନ ଗେୟେ ଚଲେ ଭୋଲା ରାଗିଣୀର କୂଲେ–
ତାର ହାରା ସୁର ନାଚେର ହାଓୟାର ବେଗେ
ତାନାତେ ତୋମାର କଖନ ପଡ଼େଛେ ଝ'ରେ ॥'

ବିଚିତ୍ର/୭୯: ନମୋ ଯନ୍ତ୍ର, ନମୋ ଯନ୍ତ୍ର

ନମୋ ଯନ୍ତ୍ର, ନମୋ– ଯନ୍ତ୍ର, ନମୋ– ଯନ୍ତ୍ର, ନମୋ– ଯନ୍ତ୍ର!
ତୁମି ଚକ୍ରମୁଖରମନ୍ଦ୍ରିତ, ତୁମି ବଜ୍ରବହ୍ନିବନ୍ଦିତ,
ତବ ବସ୍ତୁବିଶ୍ୱବକ୍ଷୋଦଂଶ ଧ୍ୱଂସବିକଟ ଦନ୍ତ ॥
ତବ ଦୀପ୍ତ-ଅଗ୍ନି-ଶତ-ଶତଘ୍ନୀ-ବିଘ୍ନବିଜୟ ପନ୍ଥ।
ତବ ଲୌହଗଳନ ଶୈଳଦଳନ ଅଚଳଚଲନ ମନ୍ତ୍ର ॥
କଭୁ କାଷ୍ଠଲୋଷ୍ଟ୍ର-ଇଷ୍ଟକ-ଦୃଢ଼ ଘନପିନଦ୍ଧ କାୟା,
କଭୁ ଭୂତଳ-ଜଳ-ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ-ଲଙ୍ଘନ ଲଘୁ ମାୟା।
ତବ ଖନି-ଖନିତ୍ର-ନଖ-ବିଦୀର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷିତି ବିକୀର୍ଣ୍ଣ-ଅନ୍ତ୍ର।
ତବ ପଞ୍ଚଭୂତବନ୍ଧନକର ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲତନ୍ତ୍ର ॥

୩୦ ପୌଷ ୧୩୨୮ (1922)

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୮୦: ଓଗୋ ନଦୀ, ଆପନ ବେଗେ

ଓଗୋ ନଦୀ, ଆପନ ବେଗେ ପାଗଲ-ପାରା,
ଆମି ସ୍ତବ୍ଧ ଚାଁପାର ତରୁ   ଗନ୍ଧଭରେ ତନ୍ଦ୍ରାହାରା ॥
ଆମି ସଦା ଅଚଲ ଥାକି,   ଗଭୀର ଚଲା ଗୋପନ ରାଖି,
ଆମାର ଚଲା ନବୀନ ପାତାୟ୍, ଆମାର ଚଲା ଫୁଲେର ଧାରା ॥
ଓଗୋ ନଦୀ, ଚଲାର ବେଗେ ପାଗଲ-ପାରା,
ପଥେ ପଥେ ବାହିର ହୟେ୍ ଆପନ-ହାରା–
ଆମାର ଚଲା ଯାୟ୍ ନା ବଲା– ଆଲୋର ପାନେ ପ୍ରାଣେର ଚଲା–
ଆକାଶ ବୋଝେ ଆନନ୍ଦ ତାର, ବୋଝେ ନିଶାର ନୀରବ ତାରା ॥

୨୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ବିଚିତ୍ର/୮୯: ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ ମୋର ଶିରୀଷଶାଖାୟ୍

ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ ମୋର ଶିରୀଷଶାଖାୟ୍ ଫାଗୁନ ମାସେ
କୀ ଉଚ୍ଛ୍ବାସେ
କ୍ଳାନ୍ତିବିହୀନ ଫୁଲ ଫୋଟାନୋର ଖେଲା ।
କ୍ଷାନ୍ତକୂଜନ ଶାନ୍ତବିଜନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଲା
ପ୍ରତ୍ୟହ ସେଇ ଫୁଲ୍ଲ ଶିରୀଷ ପ୍ରଶ୍ନ ଶୁଧାୟ୍ ଆମାୟ୍ ଦେଖି
'ଏସେଛେ କି– ଏସେଛେ କି ।'

ଆର ବଛରେଇ ଏମନି ଦିନେଇ ଫାଗୁନ ମାସେ
କୀ ଉଚ୍ଛ୍ବାସେ
ନାଚେର ମାତନ ଲାଗଲ ଶିରୀଷ-ଡାଲେ
ସ୍ବର୍ଗପୁରେର କୋନ୍ ନୂପୁରେର ତାଲେ ।
ପ୍ରତ୍ୟହ ସେଇ ଚଞ୍ଚଲ ପ୍ରାଣ ଶୁଧିୟେଛିଲ, 'ଶୁନାଓ ଦେଖି
ଆସେ ନି କି– ଆସେ ନି କି ।'

ଆବାର କଖନ ଏମନି ଦିନେଇ ଫାଗୁନ ମାସେ
କୀ ଆଶ୍ବାସେ
ଡାଲଗୁଲି ତାର ରଇବେ ଶ୍ରବଣ ପେତେ
ଅଲଖ ଜନେର ଚରଣ-ଶବ୍ଦେ ମେତେ ।
ପ୍ରତ୍ୟହ ତାର ମର୍ମରସ୍ବର ବଲବେ ଆମାୟ୍ କୀ ବିଶ୍ବାସେ,
'ସେ କି ଆସେ– ସେ କି ଆସେ ।'

ପ୍ରଶ୍ନ ଜାନାଇ ପୁଷ୍ପବିଭୋର ଫାଗୁନ ମାସେ
କୀ ଆଶ୍ବାସେ,
'ହାୟ୍ ଗୋ, ଆମାର ଭାଗ୍ୟ-ରାତେର ତାରା,
ନିମେଷ-ଗଣନ ହୟ୍ ନି କି ମୋର ସାରା ।'
ପ୍ରତ୍ୟହ ବୟ୍ ପ୍ରାଙ୍ଗଣମୟ୍ ବନେର ବାତାସ ଏଲୋମେଲୋ–
'ସେ କି ଏଲୋ– ସେ କି ଏଲୋ ।'

୨୩ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୫ (1928)

ବିଚିତ୍ର/୮୨: ହେ ଆକାଶବିହାରୀ-ନୀରଦବାହନ

ହେ ଆକାଶବିହାରୀ-ନୀରଦବାହନ ଜଳ,

ଆଛିଲ ଶୈଳଶିଖରେ-ଶିଖରେ ତୋମାର ଲୀଳାସ୍ଥଳ ॥

ତୁମି ବରନେ ବରନେ କିରଣେ କିରଣେ ପ୍ରାତେ ସନ୍ଧ୍ୟାୟ୍ ଅରୁଣେ ହିରଣେ

ଦିୟେଛ ଭାସାୟେ୍ ପବନେ ପବନେ ସ୍ୱପନତରଣୀଦଳ ॥

ଶେଷେ ଶ୍ୟାମଳ ମାଟିର ପ୍ରେମେ ତୁମି ଭୁଲେ ଏସେଛିଲେ ନେମେ,

କବେ ବାଁଧା ପଡ଼େ ଗେଲେ ଯେଖାନେ ଧରାର ଗଭୀର ତିମିରତଳ ।

ଆଜ ପାଷାଣଦୁୟାର ଦିୟେଛି ଟୁଟିୟା, କତ ଯୁଗ ପରେ ଏସେଛ ଛୁଟିୟା

ନୀଳ ଗଗନେର ହାରାନୋ ସ୍ମରଣ

ଗାନେତେ ସମୁଚ୍ଛଳ ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୩୪୩ (1936)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଶେଷେର ଆଗେର ଲାଇନେ ସ୍ମରଣ ⟹ ସ୍ୱପନ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୮୩: ଯେ କେବଳ ପାଳିୟେ ବେଡ଼ାୟ

ଯେ କେବଳ ପାଳିୟେ ବେଡ଼ାୟ, ଦୃଷ୍ଟି ଏଡ଼ାୟ, ଡାକ ଦିୟେ ଯାୟ ଇଙ୍ଗିତେ,
ସେକି ଆଜ ଦିଲ ଧରା ଗନ୍ଧେ-ଭରା ବସନ୍ତେର ଏଇ ସଙ୍ଗୀତେ ॥
ଓ କି ତାର ଉତ୍ତରୀୟ ଅଶୋକଶାଖାୟ ଉଠଲ ଦୁଲି ।
ଆଜି କି ପଲାଶବନେ ଓଇ ସେ ବୁଲାୟ ରଙେର ତୁଲି ।
ଓ କି ତାର ଚରଣ ପଡ଼େ ତାଲେ ତାଲେ ମଲ୍ଲିକାର ଓଇ ଭଙ୍ଗୀତେ ॥
ନା ଗୋ ନା, ଦେୟ ନି ଧରା, ହାସିର ଭରା ଦୀଘର୍ଶ୍ୱାସେ ଯାୟ ଭେସେ ।
ମିଛେ ଏଇ ହେଲା-ଦୋଲାୟ ମନକେ ଭୋଲାୟ, ଢେଉ ଦିୟେ ଯାୟ ସ୍ୱପ୍ନେ ସେ ।
ସେ ବୁଝି ଲୁକିୟେ ଆସେ ବିଚ୍ଛେଦେରଇ ରିକ୍ତ ରାତେ,
ନୟନେର ଆଡ଼ାଲେ ତାର ନିତ୍ୟ-ଜାଗାର ଆସନ ପାତେ–
ଧେୟାନେର ବର୍ଣ୍ଣଛଟାୟ ବ୍ୟଥାର ରଙେ ମନକେ ସେ ରୟ ରଙ୍ଗିତେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୦ (1924)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତେ ⟹ ସଂଗୀତେ

୫ ଲାଇନେ ଭଙ୍ଗୀତେ ⟹ ଭଙ୍ଗିତେ

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୮୪: ଓ କି ଏକ, ଓ କି ଏକ ନା

ଓ କି ଏକ, ଓ କି ଏକ ନା, ବୋଝା ଗେଲ ନା–
ଓ କି ମାୟା କି ସ୍ୱପନଛାୟା, ଓ କି ଛଲନା ॥
ଧରା କି ପଡ଼େ ଓ ରୂପେରଇ ଡୋରେ,
ଗାନେରଇ ତାନେ କି ବାଁଧିବେ ଓରେ–
ଓ ଯେ ଚିରବିରହେରଇ ସାଧନା ॥
ଓର ବାଁଶିତେ କରୁଣ କୀ ସୁର ଲାଗେ
ବିରହମିଲନମିଳିତ ରାଗେ ।
ସୁଖେ କି ଦୁଖେ ଓ ପାଓୟା ନା-ପାଓୟା,
ହୃଦୟବନେ ଓ ଉଦାସୀ ହାଓୟା,
ବୁଝି ଶୁଧୁ ଓ ପରମକାମନା ॥

୨୭ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୧ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ବିରହମିଲନମିଳିତ ⟹ ବିରହ-ମିଳନ-ମିଳିତ

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୮୫: ଦୂରଦେଶୀ ସେଇ ରାଖାଲ ଛେଲେ

ଦୂରଦେଶୀ ସେଇ ରାଖାଲ ଛେଲେ
ଆମାର ବାଟେ ବାଟେର ଛାୟାୟ୍ ସାରା ବେଲା ଗେଲ ଖେଲେ ॥
ଗାଇଲ କୀ ଗାନ ସେଇ ତା ଜାନେ, ସୁର ବାଜେ ତାର ଆମାର ପ୍ରାଣେ–
ବଲୋ ଦେଖି ତୋମରା କି ତାର କଥାର କିଛୁର ଆଭାସ ପେଲେ ॥
ଆମି ତାରେ ଶୁଧାଇ ଯବେ 'କୀ ତୋମାରେ ଦିବ ଆନି'–
ସେ ଶୁଧୁ କୟ୍, 'ଆର କିଛୁ ନୟ୍, ତୋମାର ଗଲାର ମାଲାଖାନି ।'
ଦିଇ ଯଦି ତୋ କୀ ଦାମ ଦେବେ   ଯାୟ୍ ବେଲା ସେଇ ଭାବ୍ନା ଭେବେ–
ଫିରେ ଏସେ ଦେଖି ଧୁଲାୟ୍ ବାଁଶିଟି ତାର ଗେଛେ ଫେଲେ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୩୦ (1923)

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୮୭: ବାଜେ ଗୁରୁଗୁରୁ ଶଙ୍କାର ଡଙ୍କା

ବାଜେ ଗୁରୁଗୁରୁ ଶଙ୍କାର ଡଙ୍କା,
ଝଞ୍ଝା ଘନାୟ୍ ଦୂରେ ଭୀଷଣ ନୀରବେ ।
କତ ରବ ସୁଖସ୍ୱପ୍ନେର ଘୋରେ ଆପନା ଭୁଲେ–
ସହସା ଜାଗିତେ ହବେ ॥

୧୯୩୯ (1939)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୮୭: ଓ ଜୋନାକୀ, କୀ ସୁଖେ ଓଇ

ଓ ଜୋନାକୀ, କୀ ସୁଖେ ଓଇ ଡାନା ଦୁଟି ମେଲେଛ ।

ଆଁଧାର ସାଁଝେ ବନେର ମାଝେ ଉଲ୍ଲାସେ ପ୍ରାଣ ଢେଲେଛ ॥

ତୁମି ନଓ ତୋ ସୂର୍ଯ, ନଓ ତୋ ଚନ୍ଦ୍ର, ତୋମାର ତାଇ ବ'ଲେ କି କମ ଆନନ୍ଦ ।

ତୁମି ଆପନ ଜୀବନ ପୂର୍ଣ୍ଣ କ'ରେ ଆପନ ଆଲୋ ଜ୍ବେଲେଛ ॥

ତୋମାର ଯା ଆଛେ ତା ତୋମାର ଆଛେ, ତୁମି ନଓ ଗୋ ଋଣୀ କାରୋ କାଛେ,

ତୋମାର ଅନ୍ତରେ ଯେ ଶକ୍ତି ଆଛେ ତାରି ଆଦେଶ ପେଲେଛ ।

ତୁମି ଆଁଧାର-ବାଁଧନ ଛାଡ଼ିୟେ ଓଠ, ତୁମି ଛୋଟୋ ହୟେ ନଓ ଗୋ ଛୋଟୋ,

ଜଗତେ ଯେଥାୟ ଯତ ଆଲୋ ସବାୟ ଆପନ କ'ରେ ଫେଲେଛ ॥

ଭାଦ୍ର-ଆଶ୍ବିନ ୧୩୧୨ (1905)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ଓ ଜୋନାକୀ' ⟹ 'ଜୋନାକୀ'

୨ ଲାଇନେ 'ଆଁଧାର ସାଁଝେ' ⟹ 'ଏଇ ଆଁଧାର ସାଁଝେ'

୩ ଲାଇନେ 'ତୋମାର ତାଇ ବ'ଲେ କି' ⟹ 'ତାଇ ବ'ଲେଇ କି'

୪ ଲାଇନେ କାରୋ ⟹ କାରଓ

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୮୮: ହ୍ୟାଦେ ଗୋ ନନ୍ଦରାନୀ

ହ୍ୟାଦେ ଗୋ ନନ୍ଦରାନୀ, ଆମାଦେର ଶ୍ୟାମକେ ଛେଡ଼େ ଦାଓ ।
ଆମରା ରାଖାଲ-ବାଳକ ଦାଁଡ଼ିୟେ ଦ୍ୱାରେ । ଆମାଦେର ଶ୍ୟାମକେ ଦିୟେ ଯାଓ ॥
ହେରୋ ଗୋ ପ୍ରଭାତ ହଲ, ସୂର୍ଯି ଓଠେ, ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ ବନେ ।
ଆମରା ଶ୍ୟାମକେ ନିୟେ ଗୋଷ୍ଠେ ଯାବ ଆଜ କରେଛି ମନେ ।
ଓଗୋ, ପୀତ ଧଡ଼ା ପରିୟେ ତାରେ କୋଲେ ନିୟେ ଆୟ୍ ।
ତାର ହାତେ ଦିୟୋ ମୋହନ ବେଣୁ, ନୂପୁର ଦିୟୋ ପାୟ୍ ॥
ରୋଦେର ବେଲାୟ୍ ଗାଛେର ତଲାୟ୍ ନାଚବ ମୋରା ସବାଇ ମିଲେ ।
ବାଜବେ ନୂପୁର ରୁନୁଝୁନୁ, ବାଜବେ ବାଁଶି ମଧୁର ବୋଲେ ।
ବନଫୁଲେ ଗାଁଥବ ମାଲା, ପରିୟେ ଦେବ ଶ୍ୟାମେର ଗଲେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୧ (1884)

ବିଚିତ୍ର/୮୯: ଆଁଧାରେର ଲୀଲା ଆକାଶେ

ଆଁଧାରେର ଲୀଲା ଆକାଶେ ଆଲୋକଲେଖାୟ୍-ଲେଖାୟ୍,
ଛନ୍ଦେର ଲୀଲା ଅଚଲକଠିନମୃଦଙ୍ଗେ
ଅରୂପେର ଲୀଲା ଅଗୋନା ରୂପେର ରେଖାୟ୍ ରେଖାୟ୍,
ସ୍ତବ୍ଧ ଅତଲ ଖେଲାୟ୍ ତରଲତରଙ୍ଗେ ॥
ଆପନାରେ ପାଓୟା ଆପନା-ତ୍ୟାଗେର ଗଭୀର ଲୀଲାୟ୍,
ମୂର୍ତ୍ତିର ଲୀଲା ମୂର୍ତ୍ତିବିହୀନ କଠୋର ଶିଲାୟ୍,
ଶାନ୍ତ ଶିବେର ଲୀଲା ଯେ ପ୍ରଲୟ୍ଭ୍ରୂଭଙ୍ଗେ ।
ଶୈଳେର ଲୀଲା ନିର୍ଝରକଲକଲିତ ରୋଲେ,
ଶୁଭ୍ରେର ଲୀଲା କତ-ନା ରଙ୍ଗେ ବିରଙ୍ଗେ ।
ମାଟିର ଲୀଲା ଯେ ଶସ୍ୟେର ବାୟୁହେଲିତ ଦୋଲେ,
ଆକାଶେର ଲୀଲା ଉଧାଓ ଭାଷାର ବିହଙ୍ଗେ ।
ସ୍ୱର୍ଗେର ଖେଲା ମର୍ତ୍ତେର ମ୍ଲାନ ଧୂଲାୟ୍ ହେଲାୟ୍,
ଦୁଃଖେରେ ଲୟ୍ରେ ଆନନ୍ଦ ଖେଲେ ଦୋଲନ-ଖେଲାୟ୍,
ଶୌର୍ଯେର ଖେଲା ଭୀରୁ ମାଧୁରୀର ଆସଙ୍ଗେ ॥

୫ ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ଆଲୋକଲେଖାୟ୍-ଲେଖାୟ୍' ⟹ 'ଆଲୋକ ଲେଖାୟ୍ ଲେଖାୟ୍'

୨ ଲାଇନେ 'ଅଚଲକଠିନମୃଦଙ୍ଗେ' ⟹ 'ଅଚଲ କଠିନ ମୃଦଙ୍ଗେ'

୪ ଲାଇନେ 'ତରଲତରଙ୍ଗେ' ⟹ 'ତରଲ ତରଙ୍ଗେ'

୫ ଲାଇନେ 'ଆପନା-ତ୍ୟାଗେର' ⟹ 'ଆପନା ତ୍ୟାଗେର'

୧୩ ଲାଇନେ 'ଦୋଲନ-ଖେଲାୟ୍' ⟹ 'ଦୋଲନ ଖେଲାୟ୍'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୯୦: ଦେଖା ନା-ଦେଖାୟ୍ ମେଶା

ଦେଖା ନା-ଦେଖାୟ୍ ମେଶା ହେ ବିଦ୍ୟୁଲ୍ଲତା,
କାଁପାଓ ଝଡ଼େର ବୁକେ ଏକି ବ୍ୟାକୁଲତା ॥
ଗଗନେ ସେ ଘୁରେ ଘୁରେ ଖୋଁଜେ କାଛେ, ଖୋଁଜେ ଦୂରେ–
ସହସା କୀ ହାସି ହାସ’, ନାହି କହ କଥା ॥
ଆଁଧାର ଘନାୟ୍ ଶୂନ୍ୟେ, ନାହି ଜାନେ ନାମ,
କୀ ରୁଦ୍ର ସନ୍ଧାନେ ସିନ୍ଧୁ ଦୁଲିଛେ ଦୁର୍ଦାମ ।
ଅରଣ୍ୟ ହତାଶପ୍ରାଣେ ଆକାଶେ ଲଲାଟ ହାନେ,
ଦିକେ ଦିକେ କେଁଦେ ଫେରେ କୀ ଦୁଃସହ ବ୍ୟଥା ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୯ (1932)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ‘ଏକି’ $\Longrightarrow$ ‘ଏ କୀ’

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୯୧: ତୁମି ঊଷାର ସୋନାର ବିନ୍ଦୁ

ତୁମି ଊଷାର ସୋନାର ବିନ୍ଦୁ ପ୍ରାଣେର ସିନ୍ଧୁକୂଳେ
ଶରତ୍-ପ୍ରାତେର ପ୍ରଥମ ଶିଶିର ପ୍ରଥମ ଶିଉଲିଫୁଲେ ॥
ଆକାଶପାରେର ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ଧରାର ପାରେ ନୋଓୟା,
ନନ୍ଦନେରଇ ନନ୍ଦିନୀ ଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରଲେଖାୟ୍ ଛୋଁଓୟା,
ପ୍ରତିପଦେ ଚାଁଦେର ସ୍ୱପନ ଶୁଭ୍ର ମେଘେ ଛୋଁଓୟା–
ସ୍ୱର୍ଗଲୋକେର ଗୋପନ କଥା ମର୍ତେ ଏଲେ ଭୁଲେ ॥
ତୁମି କବିର ଧେୟାନ-ଛବି ପୂର୍ବଜନମ-ସ୍ମୃତି,
ତୁମି ଆମାର କୁଡ଼ିୟେ-ପାଓୟା ହାରିୟେ-ଯାଓୟା ଗୀତି ।
ଯେ କଥାଟି ଯାୟ୍ ନା ବଲା କଇଲେ ଚୁପେ ଚୁପେ,
ତୁମି ଆମାର ମୁକ୍ତି ହୟେ୍ ଏଲେ ବାଁଧନରୂପେ–
ଅମଲ ଆଲୋର କମଲବନେ ଡାକଲେ ଦୁୟାର ଖୁଲେ ॥

୨୪ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ‘ଶରତ୍-ପ୍ରାତେର’ ⟹ ‘ଶରତ୍ ପ୍ରାତେର’
୩,୪ ଲାଇନେ ‘ନୋଓୟା’, ‘ଛୋଁଓୟା’ ⟹ ‘ନୋୟା’, ‘ଛୋଁୟା’
୫ ଲାଇନ ‘ପ୍ରତିପଦେ ଚାଁଦେର ॥ ।’ ନେଇ
୬ ଲାଇନେ ମର୍ତେ ⟹ ମର୍ତ୍ୟେ

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୯୧: ଆକାଶ, ତୋମାୟ୍ କୋନ୍ ରୂପେ

ଆକାଶ, ତୋମାୟ୍ କୋନ୍ ରୂପେ ମନ ଚିନତେ ପାରେ
    ତାଇ ଭାବି ଯେ ବାରେ ବାରେ ॥
ଗହନ ରାତେର ଚନ୍ଦ୍ର ତୋମାର ମୋହନ ଫାଁଦେ
    ସ୍ୱପନ ଦିୟେ ମନକେ ବାଁଧେ,
ପ୍ରଭାତସୂର୍ଯ ଶୁଭ୍ର ଜ୍ୟୋତିର ତରବାରେ
    ଛିନ୍ନ କରି ଫେଲେ ତାରେ ॥
ବସନ୍ତବାୟ୍ ପରାନ ଭୁଲାୟ୍ ଚୁପେ ଚୁପେ,
ବୈଶାଖୀ ଝଡ଼ ଗର୍ଜି ଉଠେ ରୁଦ୍ରରୂପେ ।
ଶ୍ରାବଣମେଘେର ନିବିଡ଼ ସଜଲ କାଜଲ ଛାୟା
    ଦିଗ୍‌ଦିଗନ୍ତେ ଘନାୟ୍ ମାୟା–
ଆଶ୍ୱିନେ ଏଇ ଅମଳ ଆଲୋର କିରଣଧାରେ
    ଯାୟ୍ ନିୟେ କୋନ୍ ମୁକ୍ତିପାରେ ॥

୧୭ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ବିଚିତ୍ର/୯୩: ଆଧେକ ଘুମେ ନୟନ ଚুମେ

ଆଧେକ ଘୁମେ ନୟନ ଚୁମେ ସ୍ୱପନ ଦିୟେ ଯାୟ୍ ।
ଶ୍ରାନ୍ତ ଭାଳେ ଯୂଥୀର ମାଳେ ପରଶେ ମୃଦୁ ବାୟ୍ ॥
ବନେର ଛାୟା ମନେର ସାଥି, ବାସନା ନାହି କିଛୁ–
ପଥେର ଧାରେ ଆସନ ପାତି, ନା ଚାହି ଫିରେ ପିଛୁ–
ବେଣୁର ପାତା ମିଶାୟ୍ ଗାଥା ନୀରବ ଭାବନାୟ୍ ॥
ମେଘେର ଖେଳା ଗଗନତଟେ ଅଳସ ଲିପି-ଲିଖା,
ସୁଦୂର କୋନ୍ ସ୍ମରଣପଟେ ଜାଗିଲ ମରୀଚିକା ।
ଚୈତ୍ରଦିନେ ତପ୍ତ ବେଳା ତୃଣ-ଆଁଚଲ ପେତେ
ଶୂନ୍ୟତଳେ ଗନ୍ଧ-ଭେଳା ଭାସାୟ୍ ବାତାସେତେ–
କପୋତ ଡାକେ ମଧୁକଶାଖେ ବିଜନ ବେଦନାୟ୍ ॥

ଚୈତ୍ର ୧୩୩୨ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୯୪: ପାଖି ବଲେ, ଚାଁପା, ଆମାରେ କଓ

ପାଖି ବଲେ, 'ଚାଁପା, ଆମାରେ କଓ,
କେନ ତୁମିହେନ ନୀରବେ ରଓ ।
ପ୍ରାଣ ଭରେ ଆମି ଗାହି ଯେ ଗାନ
ସାରା ପ୍ରଭାତେରଇ ସୁରେର ଦାନ,
ସେକି ତୁମି ତବ ହୃଦୟେ ଲଓ ।
କେନ ତୁମି ତବେ ନୀରବେ ରଓ ।'
ଚାଁପା ଶୁନେ ବଲେ, 'ହାୟ୍ ଗୋ ହାୟ୍,
ଯେ ଆମାରଇ ଗାଓୟା ଶୁନିତେ ପାୟ୍
ନହ ନହ ପାଖି, ସେ ତୁମି ନଓ ।'

ପାଖି ବଲେ, 'ଚାଁପା, ଆମାରେ କଓ,
କେନ ତୁମି ହେନ ଗୋପନେ ରଓ ।
ଫାଗୁନେର ପ୍ରାତେ ଉତଲା ବାୟ୍
ଉଡ଼େ ଯେତେ ସେ ଯେ ଡାକିୟା ଯାୟ୍,
ସେ କି ତୁମି ତବ ହୃଦୟେ ଲଓ ।
କେନ ତୁମି ତବେ ଗୋପନେ ରଓ ।'
ଚାଁପା ଶୁନେ ବଲେ, 'ହାୟ୍ ଗୋ ହାୟ୍,
ଯେ ଆମାରଇ ଓଡ଼ା ଦେଖିତେ ପାୟ୍
ନହ ନହ ପାଖି, ସେ ତୁମି ନଓ ।'

୧୫ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪,୮ ଲାଇନେ ପ୍ରଭାତେରଇ, ଆମାରଇ ⟹ ପ୍ରଭାତେର, ଆମାର
୧୫ ଲାଇନେ 'କେନ ତବେ ହେନ ଗୋପନେ ରଓ'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୯୫: ମାଟିର ବୁକେର ମାଝେ ବନ୍ଦୀ ଯେ ଜଲ

ମାଟିର ବୁକେର ମାଝେ ବନ୍ଦୀ ଯେ ଜଲ ମିଲିୟେ ଥାକେ
ମାଟି ପାୟ ନା, ପାୟ ନା, ମାଟି ପାୟ ନା ତାକେ ॥
କବେ କାଟିୟେ ବାଁଧନ ପାଲିୟେ ଯଖନ ଯାୟ ସେ ଦୂରେ
ଆକାଶପୁରେ ଗୋ,
ତଖନ କାଜଲ ମେଘେର ସଜଲ ଛାୟା ଶୂନ୍ୟେ ଆଁକେ,
ସୁଦୂର ଶୂନ୍ୟେ ଆଁକେ–
ମାଟି ପାୟ ନା, ପାୟ ନା, ମାଟି ପାୟ ନା ତାକେ ॥
ଶେଷେ ବଜ୍ର ତାରେ ବାଜାୟ ବ୍ୟଥା ବହ୍ନିଜ୍ୱାଲାୟ,
ଝଞ୍ଝା ତାରେ ଦିଗ୍‌ବିଦିକେ କାଁଦିୟେ ଚାଲାୟ ।
ତଖନ କାଛେର ଧନ ଯେ ଦୂରେର ଥେକେ କାଛେ ଆସେ
ବୁକେର ପାଶେ ଗୋ,
ତଖନ ଚୋଖେର ଜଲେ ନାମେ ସେ ଯେ ଚୋଖେର ଜଲେର ଡାକେ,
ଆକୁଲ ଚୋଖେର ଜଲେର ଡାକେ-
ମାଟି ପାୟ ରେ, ପାୟ ରେ, ମାଟି ପାୟ ରେ ତାକେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୩୧ (1924)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୨,୭ ଲାଇନେର ବଦଲେ ‘ମାଟି ପାୟ ନା ତାକେ’
୬ ଲାଇନ ‘ସୁଦୂର ଶୂନ୍ୟେ ଆଁକେ’ ନେଇ
୪,୧୧ ଲାଇନେର ଶେଷେ ‘ଗୋ’ ନେଇ
ଶେଷ ଲାଇନେର ବଦଲେ ‘ମାଟି ପାୟ ରେ ତାକେ’

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୯୭: ଆମି ସନ୍ଧ୍ୟାଦୀପେର ଶିଖା

ଆମି ସନ୍ଧ୍ୟାଦୀପେର ଶିଖା,
ଅନ୍ଧକାରେର ଲଲାଟ-ମାଝେ ପରାନୁ ରାଜଟିକା ॥
ତାର ସ୍ୱପନେ ମୋର ଆଲୋର ପରଶ ଜାଗିୟେ ଦିଲ ଗୋପନ ହରଷ,
ଅନ୍ତରେ ତାର ରଇଲ ଆମାର ପ୍ରଥମ ପ୍ରେମେର ଲିଖା ।
ଆମାର ନିର୍ଜନ ଉତ୍ସବେ
ଅମ୍ବରତଲ ହୟ୍ ନି ଉତଲ ପାଖିର କଲରବେ ।
ଯଖନ ତରୁଣ ରବିର ଚରଣ ଲେଗେ ନିଖିଲ ଭୁବନ ଉଠବେ ଜେଗେ
ତଖନ ଆମି ମିଲିୟେ ଯାବ କ୍ଷଣିକ ମରୀଚିକା ॥

୧୭ ପୌଷ ୧୩୩୦ (1924)

ବିଚିତ୍ର/୯୭: ମାଟିର ପ୍ରଦୀପଖାନି ଆଛେ

ମାଟିର ପ୍ରଦୀପଖାନି ଆଛେ ମାଟିର ଘରେର କୋଲେ,
ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା ତାକାୟ୍ ତାରି ଆଲୋ ଦେଖବେ ବ'ଲେ ॥
ସେଇ ଆଲୋଟି ନିମେଷହତ   ପ୍ରିୟାର ବ୍ୟାକୁଲ ଚାଓୟାର ମତୋ,
ସେଇ ଆଲୋଟି ମାୟେର ପ୍ରାଣେର ଭୟେର ମତୋ ଦୋଲେ ॥
ସେଇ ଆଲୋଟି ନେବେ ଜ୍ୱଲେ   ଶ୍ୟାମଲ ଧରାର ହୃଦୟ୍ତଲେ,
ସେଇ ଆଲୋଟି ଚପଲ ହାଓୟାୟ୍ ବ୍ୟଥାୟ୍ କାଁପେ ପଲେ ପଲେ ।
ନାମଲ ସନ୍ଧ୍ୟାତାରାର ବାଣୀ   ଆକାଶ ହତେ ଆଶିସ ଆନି,
ଅମରଶିଖା ଆକୁଲ ହଲ ମର୍ତଶିଖାୟ୍ ଉଠତେ ଜ୍ୱ'ଲେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୫ (1918-1919)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ମର୍ତଶିଖାୟ୍ ⟹ ମର୍ତ୍ୟଶିଖାୟ୍

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୯୮: ଆମି ତୋମାରି ମାଟିର କନ୍ୟା

ଆମି ତୋମାରି ମାଟିର କନ୍ୟା, ଜନନୀ ବସୁନ୍ଧରା–
ତବେ ଆମାର ମାନବଜନ୍ମ କେନ ବଞ୍ଚିତ କରା ॥
ପବିତ୍ର ଜାନି ଯେ ତୁମି ପବିତ୍ର ଜନ୍ମଭୂମି,
ମାନବକନ୍ୟା ଆମି ଯେ ଧନ୍ୟା ପ୍ରାଣେର ପୁଣ୍ୟେ ଭରା ॥
କୋନ୍ ସ୍ୱର୍ଗେର ତରେ ଓରା ତୋମାୟ୍ ତୁଚ୍ଛ କରେ
ରହି ତୋମାର ବକ୍ଷୋପରେ ।
ଆମି ଯେ ତୋମାରି ଆଛି ନିତାନ୍ତ କାଛାକାଛି,
ତୋମାର ମୋହିନୀଶକ୍ତି ଦାଓ ଆମାରେ ହୃଦୟ୍ପ୍ରାଣହରା ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ବିଚିତ୍ର/୯୯: ଯାବଇ ଆମି ଯାବଇ ଓଗୋ

ଯାବଇ ଆମି ଯାବଇ ଓଗୋ, ବାଣିଜ୍ୟେତେ ଯାବଇ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ହାରାବଇ ଯଦି, ଅଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ପାବଇ ।
ସାଜିୟେ ନିୟେ ଜାହାଜଖାନି ବସିୟେ ହାଜାର ଦାଁଡ଼ି
କୋନ୍ ପୁରୀତେ ଯାବ ଦିୟେ କୋନ୍ ସାଗରେ ପାଡ଼ି ।
କୋନ୍ ତାରକା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି   କୂଲକିନାରା ପରିହରି
କୋନ୍ ଦିକେ ଯେ ବାଇବ ତରୀ   ବିରାଟ କାଲୋ ନୀରେ–
ମରବ ନା ଆର ବ୍ୟର୍ଥ ଆଶାୟ୍ ସୋନାର ବାଲୁର ତୀରେ ॥

ନୀଲେର କୋଲେ ଶ୍ୟାମଲ ସେ ଦ୍ୱୀପ ପ୍ରବାଲ ଦିୟେ ଘେରା ।
ଶୈଲଚୂଡ଼ାୟ୍ ନୀଡ଼ ବେଁଧେଛେ ସାଗର-ବିହଙ୍ଗେରା ।
ନାରିକେଲେର ଶାଖେ ଶାଖେ   ଝୋଡ଼ୋ ବାତାସ କେବଲ ଡାକେ,
ଘନ ବନେର ଫାଁକେ ଫାଁକେ   ବଇଛେ ନଗନଦୀ ।
ସାତ-ରାଜାର ଧନ ମାନିକ ପାବ ସେଥାୟ୍ ନାମି ଯଦି ॥

ହେରୋ   ସାଗର ଓଠେ ତରଙ୍ଗିୟା, ବାତାସ ବହେ ବେଗେ ।
ସୂର୍ଯ ଯେଥାୟ୍ ଅସ୍ତେ ନାମେ ଝିଲିକ ମାରେ ମେଘେ ।
ଦକ୍ଷିଣେ ଚାଇ, ଉତ୍ତରେ ଚାଇ– ଫେନାୟ୍ ଫେନା, ଆର କିଛୁ ନାଇ–
ଯଦି କୋଥାଓ କୂଲ ନାହି ପାଇ   ତଲ ପାବ ତୋ ତବୁ–
ଭିଟାର କୋଣେ ହତାଶମନେ ରଇବ ନା ଆର କଭୁ ॥

ଅକୂଲ-ମାଝେ ଭାସିୟେ ତରୀ ଯାଚ୍ଛି ଅଜାନାୟ୍
ଆମି ଶୁଧୁ ଏକଲା ନେୟେ ଆମାର ଶୂନ୍ୟ ନାୟ୍ ।
ନବ ନବ ପବନ-ଭରେ   ଯାବ ଦ୍ୱୀପେ ଦ୍ୱୀପାନ୍ତରେ,
ନେବ ତରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ   ଅପୂର୍ବ ଧନ ଯତ ।
ଭିଖାରି ମନ ଫିରବେ ଯଖନ ଫିରବେ ରାଜାର ମତୋ ॥

ଗୀତରୂପ ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ଭିଖାରି ⟹ ଭିଖାରୀ

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୦୦: ଆମରା ନୂତନ ଯୌବନେରଇ ଦୂତ

ଆମରା ନୂତନ ଯୌବନେରଇ ଦୂତ ।
ଆମରା ଚଞ୍ଚଳ, ଆମରା ଅଦ୍ଭୁତ ।
ଆମରା ବେଡ଼ା ଭାଙ୍ଗି,
ଆମରା ଅଶୋକବନେର ରାଙ୍ଗା ନେଶାୟ୍ ରାଙ୍ଗି ।
ଝଞ୍ଝାର ବନ୍ଧନ ଛିନ୍ନ କରେ ଦିଇ– ଆମରା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ॥
ଆମରା କରି ଭୁଲ–
ଅଗାଧ ଜଲେ ଝାଁପ ଦିୟେ୍ ଯୁଝିୟେ୍ ପାଇ କୂଲ ।
ଯେଖାନେ ଡାକ ପଡ଼େ ଜୀବନ-ମରଣ-ଝଡ଼େ ଆମରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933)

    contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୦୧: ତିମିରମୟ୍ ନିବିଡ଼ ନିଶା

ତିମିରମୟ୍ ନିବିଡ଼ ନିଶା   ନାହି ରେ ନାହି ଦିଶା–
ଏକେଲା ଘନଘୋର ପଥେ,   ପାନ୍ଥ, କୋଥା ଯାଓ ॥
ବିପଦ ଦୁଖ ନାହି ଜାନୋ,   ବାଧା କିଛୁ ନା ମାନୋ,
ଅନ୍ଧକାର ହତେଛ ପାର– କାହାର ସାଡ଼ା ପାଓ ॥
ଦୀପ ହୃଦୟେ ଜ୍ବଲେ,   ନିବେ ନା ସେ ବାୟୁବଲେ–
ମହାନନ୍ଦେ ନିରନ୍ତର   ଏକି ଗାନ ଗାଓ ।
ସମୁଖେ ଅଭୟ୍ ତବ,   ପଶ୍ଚାତେ ଅଭୟ୍‌ରବ–
ଅନ୍ତରେ ବାହିରେ   କାହାର ମୁଖେ ଚାଓ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୧୬ (1910)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ନା ମାନୋ' ⟹ 'ନାହି ମାନୋ'
୫ ଲାଇନେ 'ବାୟୁବଲେ' ⟹ 'ବାୟୁ ବଲେ'
୬ ଲାଇନେ 'ଏକି ଗାନ ଗାଓ' ⟹ 'ଏ କୀ ଗାନ ଗାଓ'
୭ ଲାଇନେ 'ସମୁଖେ' ⟹ 'ସମ୍ମୁଖେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୦୬: ହାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ, ହାୟ୍ ପରବାସୀ

ହାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ, ହାୟ୍ ପରବାସୀ,
ହାୟ୍ ଗୃହଛାଡ଼ା ଉଦାସୀ ।
ଅନ୍ଧ ଅଦୃଷ୍ଟେର ଆହ୍ବାନେ
କୋଥା ଅଜାନା ଅକୂଳେ ଚଲେଛିସ ଭାସି ॥
ଶୁନିତେ କି ପାସ ଦୂର ଆକାଶେ   କୋନ୍ ବାତାସେ
ସର୍ବନାଶାର ବାଁଶି–
ଓରେ, ନିର୍ମମ ବ୍ୟାଧ ଯେ ଗାଁଥେ ମରଣେର ଫାଁସି ।
ରଙିନ ମେଘେର ତଳେ   ଗୋପନ ଅଶ୍ରୁଜଳେ
ବିଧାତାର ଦାରୁଣ ବିଦ୍ରୂପବଜ୍ରେ
ସଞ୍ଚିତ ନୀରବ ଅଟ୍ଟହାସି ॥

୧୯୩୯ (1939)

ବିଚିତ୍ର/୧୦୩: ସୁନ୍ଦରେର ବନ୍ଧନ ନିଷ୍ଠୁରେର

ସୁନ୍ଦରେର ବନ୍ଧନ ନିଷ୍ଠୁରେର ହାତେ   ଘୁଚାବେ କେ ।
ନିଃସହାୟେର ଅଶ୍ରୁବାରି ପୀଡ଼ିତେର ଚକ୍ଷେ   ମୁଛାବେ କେ
ଆର୍ତେର କ୍ରନ୍ଦନେ ହେରୋ ବ୍ୟଥିତ ବସୁନ୍ଧରା,
ଅନ୍ୟାୟେର ଆକ୍ରମଣେ ବିଷବାଣେ ଜର୍ଜରା–
ପ୍ରବଳେର ଉତ୍ପୀଡ଼ଣେ
କେ ବାଁଚାବେ ଦୁର୍ବଳେରେ ।
ଅପମାନିତେରେ କାର ଦୟା ବକ୍ଷେ   ଲବେ ଡେକେ ॥

୧୯୩୬ (1936)

ବିଚିତ୍ର/୧୦୪: ଆକାଶେ ତୋର ତେମନି

ଆକାଶେ ତୋର ତେମନି ଆଛେ ଛୁଟି,
ଅଳସ ଯେନ ନା ରୟ୍ ତାନା ଦୁଟି ॥
ଓରେ ପାଖି, ଘନ ବନେର ତଳେ
ବାସା ତୋରେ ଭୁଲିୟେ ରାଖେ ଛଳେ,
ରାତ୍ରି ତୋରେ ମିଥ୍ୟେ କ'ରେ ବଲେ–
ଶିଥିଲ କଭୁ ହବେ ନା ତାର ମୁଠି ॥
ଜାନିସ ନେ କି କିସେର ଆଶା ଚେୟେ
ଘୁମେର ଘୋରେ ଉଠିସ ଗେୟେ ଗେୟେ ।
ଜାନିସ ନେ କି ଭୋରେର ଆଁଧାର-ମାଝେ
ଆଲୋର ଆଶା ଗଭୀର ସୁରେ ବାଜେ,
ଆଲୋର ଆଶା ଗୋପନ ରହେ ନା ଯେ–
ରୁଦ୍ଧ କୁଁଡ଼ିର ବାଁଧନ ଫେଲେ ଟୁଟି ॥

୨୦ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୨୬ (1926)

ବିଚିତ୍ର/୧୦୫: କୋଥାୟ୍ ଫିରିସ ପରମ ଶେଷେର

କୋଥାୟ୍ ଫିରିସ ପରମ ଶେଷେର ଅନ୍ବେଷଣେ ।
ଅଶେଷ ହୟେ୍ ସେଇ ତୋ ଆଛେ ଏଇ ଭୁବନେ ॥
ତାରି ବାଣୀ ଦୁ ହାତ ବାଡ଼ାୟ୍ ଶିଶୁର ବେଶେ,
ଆଧୋ ଭାଷାୟ୍ ଡାକେ ତୋମାର ବୁକେ ଏସେ,
ତାରି ଛୋଁୟା ଲେଗେଛେ ଓଇ କୁସୁମବନେ ॥
କୋଥାୟ୍ ଫିରିସ ଘରେର ଲୋକେର ଅନ୍ବେଷଣେ–
ପର ହୟେ୍ ସେ ଦେୟ୍ ଯେ ଦେଖା କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ।
ତାର ବାସା-ଯେ ସକଲ ଘରେର ବାହିର-ଦ୍ୱାରେ,
ତାର ଆଲୋ ଯେ ସକଲ ପଥେର ଧାରେ ଧାରେ,
ତାହାରି ରୂପ ଗୋପନ ରୂପେ ଜନେ ଜନେ ॥

୧୨ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୨୬ (1926)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୦୭: ଚାହିୟା ଦେଖୋ ରସେର ସ୍ରୋତେ

ଚାହିୟା ଦେଖୋ ରସେର ସ୍ରୋତେ ରଙ୍ଗେର ଖେଲାଖାନି ।
ଚେୟୋ ନା ଚେୟୋ ନା ତାରେ ନିକଟେ ନିତେ ଟାନି ॥
ରାଖିତେ ଚାହ, ବାଁଧିତେ ଚାହ ଯାରେ,
ଆଁଧାରେ ତାହା ମିଳାୟ ମିଳାୟ ବାରେ ବାରେ–
ବାଜିଲ ଯାହା ପ୍ରାଣେର ବୀଣା-ତାରେ
ସେ ତୋ କେବଳଇ ଗାନ କେବଳଇ ବାଣୀ ॥
ପରଶ ତାର ନାହି ରେ ମେଲେ, ନାହି ରେ ପରିମାଣ–
ଦେବସଭାୟ ଯେ ସୁଧା କରେ ପାନ ।
ନଦୀର ସ୍ରୋତେ, ଫୁଲେର ବନେ ବନେ,
ମାଧୁରୀ-ମାଖା ହାସିତେ ଆଁଖିକୋଣେ,
ସେ ସୁଧାଟୁକୁ ପିୟୋ ଆପନ-ମନେ–
ମୁକ୍ତରୂପେ ନିୟୋ ତାହାରେ ଜାନି ॥

୨୪ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ରସେର ସ୍ରୋତେ ରଙ୍ଗେର' ⟹ 'ରସେର ସ୍ରୋତେ ସ୍ରୋତେ ରଙ୍ଗେର'
୨ ଲାଇନେ 'ଚେୟୋ ନା ଚେୟୋ ନା ତାରେ ନିକଟେ'
⟹ 'ଚେୟୋ ନା ତାରେ ମାୟାର ଛାୟା ହତେ ନିକଟେ'
୪ ଲାଇନେ 'ମିଳାୟ ବାରେ ବାରେ' ⟹ 'ବାରେ ବାରେ'
୭,୮ ଲାଇନେର ବଦଲେ:
'ଦିବସ ରାତି ସୁର-ସଭାର ମାଝେ ଯେ ସୁଧା କରେ ପାନ,
ପରଶ ତାର ମେଲେ ନା, ମେଲେ ନା ଯେ, ନାହି ରେ ପରିମାଣ ।'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୦୭: ରୟ୍ ଯେ କାଙାଲ ଶୂନ୍ୟ ହାତେ

ରୟ୍ ଯେ କାଙାଲ ଶୂନ୍ୟ ହାତେ, ଦିନେର ଶେଷେ
ଦେୟ୍ ସେ ଦେଖା ନିଶୀଥରାତେ ସ୍ୱପନବେଶେ ॥
ଆଲୋୟ୍ ଯାରେ ମଲିନମୁଖେ ମୌନ ଦେଖି
ଆଁଧାର ହଲେ ଆଁଖିତେ ତାର ଦୀପ୍ତି ଏକି–
ବରଣମାଲା କେ ଯେ ଦୋଲାୟ୍ ତାହାର କେଶେ ॥
ଦିନେର ବୀଣାୟ୍ ଯେ କ୍ଷୀଣ ତାରେ ଛିଲ ହେଲା
ଝଙ୍କାରିୟ୍ା ଓଠେ ଯେ ତାଇ ରାତେର ବେଲା ।
ତନ୍ଦ୍ରାହାରା ଅନ୍ଧକାରେର ବିପୁଲ ଗାନେ
ମନ୍ଦ୍ରି ଓଠେ ସାରା ଆକାଶ କୀ ଆହ୍ୱାନେ–
ତାରାର ଆଲୋୟ୍ କେ ଚେୟ୍େ ରୟ୍ ନିର୍ନିମେଷେ ॥

୧୦ ସେପ୍ଟେଁମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାରିୟ୍ା ⟹ ଝଂକାରିୟ୍ା
ଶେଷ ଲାଇନେ ‘କେ ଚେୟ୍େ ରୟ୍’ ⟹ ‘କେ ରୟ୍ ଚେୟ୍େ’

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୦୮: ସେ କୋନ୍ ପାଗଳ ଯାୟ୍

ସେ କୋନ୍ ପାଗଳ ଯାୟ୍ ଯାୟ୍ ପଥେ ତୋର, ଯାୟ୍ ଚଲେ ଓଇ ଏକଲା ରାତେ–
ତାରେ ଡାକିସ ନେ ଡାକିସ ନେ ତୋର ଆଙିନାତେ ॥
ସୁଦୂର ଦେଶେର ବାଣୀ ଓ ଯେ ଯାୟ୍ ଯାୟ୍ ବଲେ, ହାୟ୍, କେ ତା ବୋଝେ–
କୀ ସୁର ବାଜାୟ୍ ଏକତାରାତେ ॥
କାଲ ସକାଲେ ରଇବେ ନା ରଇବେ ନା ତୋ,
ବୃଥାଇ କେନ ଆସନ ପାତୋ ।
ବାଁଧନ-ଛେଁଡ଼ାର ମହୋତ୍ସବେ
ଗାନ ଯେ ଓରେ ଗାଇତେ ହବେ
ନବୀନ ଆଲୋର ବନ୍ଦନାତେ ॥

୮ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୨୬ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଯାୟ୍ ପଥେ ତୋର' ⟹ 'ପଥେ ତାର'
୨ ଲାଇନେ 'ତାରେ ଡାକିସ ନେ ଡାକିସ ନେ' ⟹ 'ତାରେ ଡାକିସ ନେ'
୩,୪,୫,୬ ଲାଇନେର ବଦଲେ:
'ଗାନ ଫେରେ ତାର ଗଗନ ଖୁଁଜେ କୋନ୍ ବେଦନାୟ୍ କେଇ ବା ବୁଝେ,
ଘୁମ-ଭାଙା ତାର ଏକତାରାତେ କୋନ୍ ବାଣୀ କୟ୍ ଏକଲା ରାତେ ।
କାଲ ସକାଲେ ରଇବେ ନା ତୋ,
ମିଥ୍ୟା ତାହାର ଆସନ ପାତ ।'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୦୯: ପରବାସୀ, ଚଲେ ଏସୋ ଘରେ

ପରବାସୀ, ଚଲେ ଏସୋ ଘରେ
ଅନୁକୂଳ ସମୀରଣ-ଭରେ ॥
ଓଇ ଦେଖୋ କତବାର ହଲ ଖେୟା-ପାରାପାର,
ସାରିଗାନ ଉଠିଲ ଅମ୍ବରେ ॥
ଆକାଶେ ଆକାଶେ ଆୟୋଜନ,
ବାତାସେ ବାତାସେ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ।
ମନ ଯେ ଦିଲ ନା ସାଡ଼ା, ତାଇ ତୁମି ଗୃହଛାଡ଼ା
ନିର୍ବାସିତ ବାହିରେ ଅନ୍ତରେ ॥

୨୨ ମାଘ ୧୩୩୨ (1925-1926)

ବିଚିତ୍ର/୧୧୦: ଛିଲ ଯେ ପରାଣେର

ଛିଲ ଯେ ପରାଣେର   ଅନ୍ଧକାରେ
ଏଲ ସେ ଭୁବନେର   ଆଲୋକ-ପାରେ ॥
ସ୍ୱପନବାଧା ଟୁଟି   ବାହିରେ ଏଲ ଛୁଟି,
ଅବାକ୍ ଆଁଖି ଦୁଟି   ହେରିଲ ତାରେ ॥
ମାଲାଟି ଗେଁଥେଛିନୁ   ଅଶ୍ରୁଧାରେ,
ତାରେ ଯେ ବେଁଧେଛିନୁ   ସେ ମାୟାହାରେ ।
ନୀରବ ବେଦନାୟ୍   ପୂଜିନୁ ଯାରେ ହାୟ୍
ନିଖିଲ ତାରି ଗାୟ୍   ବନ୍ଦନା ରେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୫ (1918-1919)

ବିଚିତ୍ର/୧୧୧: ଯେ କାଁଦନେ ହିୟା କାଁଦିଛେ

ଯେ କାଁଦନେ ହିୟା କାଁଦିଛେ   ସେ କାଁଦନେ ସେଓ କାଁଦିଲ ।
ଯେ ବାଁଧନେ ମୋରେ ବାଁଧିଛେ   ସେ ବାଁଧନେ ତାରେ ବାଁଧିଲ ॥
ପଥେ ପଥେ ତାରେ ଖୁଁଜିନୁ,   ମନେ ମନେ ତାରେ ପୂଜିନୁ ।
ସେ ପୂଜାର ମାଝେ ଲୁକାୟେ   ଆମାରେଓ ସେ ଯେ ସାଧିଲ ॥
ଏସେଛିଲ ମନ ହରିତେ   ମହାପାରାବାର ପାରାୟେ ।
ଫିରିଲ ନା ଆର ତରୀତେ,   ଆପନାରେ ଗେଲ ହାରାୟେ ।
ତାରି ଆପନାରଇ ମାଧୁରୀ   ଆପନାରେ କରେ ଚାତୁରୀ,
ଧରିବେ କି ଧରା ଦିବେ ସେ   କୀ ଭାବିୟା ଫାଁଦ ଫାଁଦିଲ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୨୪ (1917-1918)

  contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୧୭: ଆମରା ଲକ୍ଷ୍ମୀଛାଡ଼ାର ଦଲ

ଆମରା ଲକ୍ଷ୍ମୀଛାଡ଼ାର ଦଲ ଭବେର ପଦ୍ମପତ୍ରେ ଜଲ
ସଦା କରଛି ଟଲୋମଲ ।
ମୋଦେର ଆସା-ଯାଓୟା ଶୂନ୍ୟ ହାଓୟା, ନାଇକୋ ଫଲାଫଲ ॥
ନାହି ଜାନି କରଣ-କାରଣ, ନାହି ଜାନି ଧରଣ-ଧାରଣ,
ନାହି ମାନି ଶାସନ-ବାରଣ ଗୋ–
ଆମରା ଆପନ ରୋଖେ ମନେର ଝୋଁକେ ଛିଁଡ଼େଛି ଶିକଲ ॥
ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ତୋମାର ବାହନଗୁଲି ଧନେ ପୁତ୍ରେ ଉଠୁନ ଫୁଲି,
ଲୁଠୁନ ତୋମାର ଚରଣଧୂଲି ଗୋ–
ଆମରା ସ୍କନ୍ଧେ ଲୟେ କାଁଥା ଝୁଲି ଫିରବ ଧରାତଲ ।
ତୋମାର ବନ୍ଦରେତେ ବାଁଧା ଘାଟେ ବୋଝାଇ-କରା ସୋନାର ପାଟେ
ଅନେକ ରତ୍ନ ଅନେକ ହାଟେ ଗୋ–
ଆମରା ନୋଙର-ଛେଁଡ଼ା ଭାଙା ତରୀ ଭେସେଛି କେବଲ ॥
ଆମରା ଏବାର ଖୁଁଜେ ଦେଖି ଅକୂଲେତେ କୂଲ ମେଲେ କି,
ଦ୍ୱୀପ ଆଛେ କି ଭବସାଗରେ ।
ଯଦି ସୁଖ ନା ଜୋଟେ ଦେଖବ ଡୁବେ କୋଥାୟ୍ ରସାତଲ ।
ଆମରା ଜୁଟେ ସାରା ବେଲା କରବ ହତଭାଗାର ମେଲା,
ଗାବ ଗାନ ଖେଲବ ଖେଲା ଗୋ–
କଣ୍ଠେ ଯଦି ଗାନ ନା ଆସେ କରବ କୋଲାହଲ ॥

୨୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

ବିଚିତ୍ର/୧୧୩: ଓଗୋ, ତୋମରା ସବାଇ ଭାଲୋ

ଓଗୋ, ତୋମରା ସବାଇ ଭାଲୋ–
ଯାର ଅଦୃଷ୍ଟେ ଯେମନି ଜୁଟେଛେ, ସେଇ ଆମାଦେର ଭାଲୋ–
ଆମାଦେର ଏଇ ଆଁଧାର ଘରେ ସନ୍ଧ୍ୟାପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଲୋ ॥
କେଉ ବା ଅତି ଜ୍ୱଲୋ-ଜ୍ୱଲୋ, କେଉ ବା ମ୍ଲାନ’ ଛଲୋ-ଛଲୋ,
କେଉ ବା କିଛୁ ଦହନ କରେ, କେଉ ବା ସ୍ନିଗ୍ଧ ଆଲୋ ॥
ନୂତନ ପ୍ରେମେ ନୂତନ ବଧୂ ଆଗାଗୋଡ଼ା କେବଲ ମଧୁ,
ପୁରାତନେ ଅମ୍ଲ-ମଧୁର ଏକଟୁକୁ ଝାଁଝାଲୋ ।
ବାକ୍ୟ ଯଖନ ବିଦାୟ୍ କରେ ଚକ୍ଷୁ ଏସେ ପାୟେ୍ ଧରେ,
ରାଗେର ସଙ୍ଗେ ଅନୁରାଗେ ସମାନ ଭାଗେ ଢାଲୋ ॥
ଆମରା ତୃଷ୍ଣା, ତୋମରା ସୁଧା– ତୋମରା ତୃପ୍ତି, ଆମରା କ୍ଷୁଧା–
ତୋମାର କଥା ବଲତେ କବିର କଥା ଫୁରାଲୋ ।
ଯେ ମୂର୍ତି ନୟନେ ଜାଗେ ସବଇ ଆମାର ଭାଲୋ ଲାଗେ–
କେଉ ବା ଦିବ୍ୟି ଗୌରବରନ, କେଉ ବା ଦିବ୍ୟି କାଲୋ ॥

ପ୍ର: ୩୧ ଭାଦ୍ର ୧୨୯୯ (1892)

ବିଚିତ୍ର/୧୧୪: ଭାଲୋ ମାନୁଷ ନଇ ରେ ମୋରା

ଭାଲୋ ମାନୁଷ ନଇ ରେ ମୋରା ଭାଲୋ ମାନୁଷ ନଇ–
ଗୁଣେର ମଧ୍ୟେ ଓଇ ଆମାଦେର, ଗୁଣେର ମଧ୍ୟେ ଓଇ ॥
ଦେଶେ ଦେଶେ ନିନ୍ଦେ ରଟେ, ପଦେ ପଦେ ବିପଦ ଘଟେ–
ପୁଁଥିର କଥା କଇ ନେ ମୋରା, ଉଲ୍‌ଟୋ କଥା କଇ ॥
ଜନ୍ମ ମୋଦେର ତ୍ୟହସ୍ପର୍ଶେ, ସକଲ-ଅନାସୃଷ୍ଟି ।
ଛୁଟି ନିଲେନ ବୃହସ୍ପତି, ରଇଲ ଶନିର ଦୃଷ୍ଟି ।
ଅଯାତ୍ରାତେ ନୌକୋ ଭାସା, ରାଖି ନେ, ଭାଇ, ଫଲେର ଆଶା–
ଆମାଦେର ଆର ନାଇ ଯେ ଗତି ଭେସେଇ ଚଲା ବଇ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ‘ରାଖି ନେ, ଭାଇ,’ ⟹ ‘ରାଖି ନେ ଭାଇ’

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୧୫: ଆମାଦେର ଭୟ୍ କାହାରେ

ଆମାଦେର ଭୟ୍ କାହାରେ ।

ବୁଡ଼ୋ ବୁଡ଼ୋ ଚୋର ଡାକାତେ କୀ ଆମାଦେର କରତେ ପାରେ ।

ଆମାଦେର ରାସ୍ତା ସୋଜା, ନାଇକୋ ଗଳି– ନାଇକୋ ଝୁଲି, ନାଇକୋ ଥଳି–

ଓରା ଆର ଯା କାଡ଼େ କାଡ଼ୁକ, ମୋଦେର ପାଗଲାମି କେଉ କାଡ଼ବେ ନା ରେ ॥

ଆମରା ଚାଇ ନେ ଆରାମ, ଚାଇ ନେ ରେ ବିରାମ

ଚାଇ ନେ ଯେ ଫଳ, ଚାଇ ନେ ରେ ନାମ–

ମୋରା ଓଠାୟ୍ ପଡ଼ାୟ୍ ସମାନ ନାଚି,

ସମାନ ଖେଳି ଜିତେ ହାରେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୧୭: ଆମାଦେର ପାକବେ ନା ଚୁଲ ଗୋ

ଆମାଦେର ପାକବେ ନା ଚୁଲ ଗୋ– ମୋଦେର ପାକବେ ନା ଚୁଲ ।

ଆମାଦେର ଝରବେ ନା ଫୁଲ ଗୋ– ମୋଦେର ଝରବେ ନା ଫୁଲ ॥

ଆମରା ଠେକବ ନା ତୋ କୋନୋ ଶେଷେ, ଫୁରୋୟ୍ ନା ପଥ କୋନୋ ଦେଶେ ରେ,

ଆମାଦେର ଘୁଚବେ ନା ଭୁଲ ଗୋ– ମୋଦେର ଘୁଚବେ ନା ଭୁଲ ॥

ଆମରା ନୟ୍ନ ମୁଦେ କରବ ନା ଧ୍ୟାନ କରବ ନା ଧ୍ୟାନ ।

ନିଜେର ମନେର କୋଣେ ଖୁଁଜବ ନା ଜ୍ଞାନ ଖୁଁଜବ ନା ଜ୍ଞାନ ।

ଆମରା ଭେସେ ଚଲି ସ୍ରୋତେ ସ୍ରୋତେ ସାଗର-ପାନେ ଶିଖର ହତେ ରେ,

ଆମାଦେର ମିଲବେ ନା କୂଲ ଗୋ– ମୋଦେର ମିଲବେ ନା କୂଲ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

  contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୧୭: ପାୟେ ପଡ଼ି ଶୋନୋ ଭାଇ

ପାୟେ ପଡ଼ି ଶୋନୋ ଭାଇ ଗାଇୟେ,
ମୋଦେର ପାଡ଼ାର ଥୋଡ଼ା ଦୂର ଦିୟେ ଯାଇୟେ ॥
ହେଥା ସା ରେ ଗା ମା -ଗୁଲି ସଦାଇ କରେ ଚୁଲୋଚୁଲି,
କଡ଼ି କୋମଳ କୋଥା ଗେଛେ ତଳାଇୟେ ॥
ହେଥା ଆଛେ ତାଲ-କାଟା ବାଜିୟେ–
ବାଧାବେ ସେ କାଜିୟେ ।
ଚୌତାଲେ ଧାମାରେ
କେ କୋଥାୟ ଘା ମାରେ–
ତେରେ-କେଟେ ମେରେ-କେଟେ ଧାଁ-ଧାଁ-ଧାଁଇୟେ ॥

୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୪୨(1935)

ପାଠାନ୍ତର: ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ଥେକେ

ପାୟେ ପଡ଼ି ଶୋନୋ ଭାଇ ଗାଇୟେ,
ହେଁ ହେଁ ପାଡ଼ାଟା ଛେଡ଼େ ଦୂର ଦିୟେ ଯାଇୟେ ।
ହେଥା ସାରେ ଗା ମା ପାୟେ ସୁରାସୁରେ ଯୁଦ୍ଧ
ଶୁଦ୍ଧ କୋମଳଗୁଲୋ ବେବାକ ଅଶୁଦ୍ଧ,
ଅଭେଦ ରାଗିଣୀ ରାଗେ ଭଗିନୀ ଓ ଭାଇୟେ ।
ତାରଛେଁଡ଼ା ତମ୍ବୁରା ତାଲକାଟା ବାଜିୟେ
ଦିନରାତ ବେଧେ ଯାୟ କାଜିୟେ
ଝାଁପତାଲେ ଦାଦରାୟ ଚୌତାଲେ ଧାମାରେ
କେ କୋଥାୟ ଘା ମାରେ–
ତେରେ-କେଟେ ମେରେ-କେଟେ ଧାଁ ଧାଁ ଧାଁ ଧାଇୟେ ॥

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୧୮: ଓ ଭାଇ କାନାଇ, କାରେ ଜାନାଇ

ଓ ଭାଇ କାନାଇ, କାରେ ଜାନାଇ ଦୁଃସହ ମୋର ଦୁଃଖ ।
ତିନଟେ-ଚାରଟେ ପାସ କରେଛି, ନଇ ନିତାନ୍ତ ମୁକ୍‌ଖ ॥
ତୁଚ୍ଛ ସା-ରେ-ଗା-ମା'ୟ୍ ଆମାୟ୍ ଗଳଦ୍‌ଘର୍ମ ଘାମାୟ୍ ।
ବୁଦ୍ଧି ଆମାର ଯେମନି ହୋକ କାନ ଦୁଟୋ ନୟ୍ ସୂକ୍ଷ୍ମ–
ଏଇ ବଡ଼ୋ ମୋର ଦୁଃଖ କାନାଇ ରେ,
ଏଇ ବଡ଼ୋ ମୋର ଦୁଃଖ ॥
ବାନ୍ଧବୀକେ ଗାନ ଶୋନାତେ ଡାକତେ ହୟ୍ ସତୀଶକେ,
ହୃଦୟ୍‌ଖାନା ଘୁରେ ମରେ ଗ୍ରାମୋଫୋନେର ଡିସ୍କେ ।
କଣ୍ଠଖାନାର ଜୋର ଆଛେ ତାଇ ଲୁକିୟେ୍ ଗାଇତେ ଭରସା ନା ପାଇ–
ସ୍ୱୟଂ ପ୍ରିୟା ବଲେନ 'ତୋମାର ଗଳା ବଡ଼ୋଇ ରୁକ୍ଷ'
ଏଇ ବଡ଼ୋ ମୋର ଦୁଃଖ କାନାଇ ରେ,
ଏଇ ବଡ଼ୋ ମୋର ଦୁଃଖ ॥

୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୪୨(1935)

ବିଚିତ୍ର/୧୧୯: କାଁଟାବନବିହାରିଣୀ

କାଁଟାବନବିହାରିଣୀ ସୁର-କାନା ଦେବୀ
ତାଁରି ପଦ ସେବି, କରି ତାଁହାରି ଭଜନା
ବଦ୍‌କଣ୍ଠଲୋକବାସୀ ଆମରା କଜନା ॥
ଆମାଦେର ବୈଠକେ ବୈରାଗୀପୁରେ ରାଗ-ରାଗିଣୀର ବହୁ ଦୂରେ,
ଗତ ଜନମେର ସାଧନେଇ ବିଦ୍ୟା ଏନେଛି ସାଥେ ଏଇ ଗୋ
ନିଃସୁର-ରସାତଳ-ତଳାୟ୍ ମଜନା ॥
ସତେରୋ ପୁରୁଷ ଗେଛେ, ଭାଙା ତମ୍ବୁରା
ରୟେଛେ ମର୍ଚେ ଧରି ବେସୁର-ବିଧୁରା ।
ବେତାର ସେତାର ଦୁଟୋ, ତବଲାଟା ଫାଟା-ଫୁଟୋ,
ସୁରଦଲନୀର କରି ଏ ନିୟେ ଯଜନା–
ଆମରା କଜନା ॥

୪ ଭାଦ୍ର ୧୩୪୨(1935)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନ 'ଆମରା କଜନା' ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୨୦: ଆମରା ନା-ଗାନ-ଗାଓୟାର ଦଳ

ଆମରା ନା-ଗାନ-ଗାଓୟାର ଦଳ ରେ, ଆମରା ନା-ଗଳା-ସାଧାର ।
ମୋଦେର ଭୈଁରୋରାଗେ ପ୍ରଭାତରବି ରାଗେ ମୁଖ-ଆଁଧାର ॥
ଆମାଦେର ଏଇ ଅମିଳ-କଣ୍ଠ-ସମବାୟେର ଚୋଟେ
ପାଡ଼ାର କୁକୁର ସମସ୍ୱରେ, ଓ ଭାଇ, ଭୟେ ଫୁକ୍‌ରେ ଓଠେ–
ଆମରା କେବଳ ଭୟେ ମରି ଧୁର୍ଜଟିଦାଦାର ॥
ମେଘମଲ୍ଲାର ଧରି ଯଦି ଘଟେ ଅନାବୃଷ୍ଟି,
ଛାତିଓୟାଳାର ଦୋକାନ ଜୁଡ଼େ ଲାଗେ ଶନିର ଦୃଷ୍ଟି ।
ଆଧଖାନା ସୁର ଯେମନି ଲାଗାଇ ବସନ୍ତବାହାରେ
ମଲୟବାୟୁର ଧାତ ଫିରେ ଯାୟ୍, ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ଆହା ରେ
ସେଇ ହାଓୟାତେ ବିଚ୍ଛେଦତାପ ପାଲାୟ୍ ଶ୍ରୀରାଧାର ॥
ଅମାବସ୍ୟାର ରାତେ ଯେମନି ବେହାଗ ଗାଇତେ ବସା
କୋକିଲଗୁଲୋର ଲାଗେ ଦଶମ-ଦଶା ।
ଶୁକ୍ଲକୋଜାଗରୀ ନିଶାୟ୍ ଜୟ୍‌ଜୟନ୍ତୀ ଧରି,
ଅମନି ମରି ମରି
ରାହୁ-ଲାଗାର ବେଦନ ଲାଗେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା-ଚାଁଦାର ॥

୪ ଭାଦ୍ର ୧୩୪୨(1935)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଆମରା ନା-ଗାନ-ଗାଓୟାର ଦଳ ରେ' ⟹ 'ନା-ଗାନ-ଗାଓୟାର ଦଳ ରେ'
୨ ଲାଇନେ 'ଭୈଁରୋରାଗେ' ⟹ 'ଭୈଁରୋ ରାଗେ'
୪ ଲାଇନେ 'ଓ ଭାଇ, ଭୟେ ଫୁକ୍‌ରେ ଓଠେ' ⟹ 'ଭୟେ ଫୁକ୍‌ରେ ଓଠେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୨୧: ମୋଦେର କିଛୁ ନାଇ ରେ ନାଇ

ମୋଦେର କିଛୁ ନାଇ ରେ ନାଇ,   ଆମରା ଘରେ ବାଇରେ ଗାଇ–
ତାଇରେ ନାଇରେ ନାଇରେ ନା । ନା ନା ନା ।
ଯତଇ ଦିବସ ଯାୟ୍ ରେ ଯାୟ୍   ଗାଇ ରେ ସୁଖେ ହାୟ୍ ରେ ହାୟ୍–
ତାଇରେ ନାଇରେ ନାଇରେ ନା । ନା ନା ନା ॥
ଯାରା   ସୋନାର ଚୋରାବାଳିର 'ପରେ   ପାକା ଘରେର-ଭିତ୍ତି ଗଡ଼େ
ତାଦେର   ସାମନେ ମୋରା ଗାନ ଗେୟେ ଯାଇ– ତାଇରେ ନାଇରେ ନାଇରେ ନା ।
ନା ନା ନା ॥
ଯଖନ   ଥେକେ ଥେକେ ଗାଁଠେର ପାନେ   ଗାଁଠକାଟାରା ଦୃଷ୍ଟି ହାନେ
ତଖନ   ଶୂନ୍ୟଝୁଲି ଦେଖାୟେ ଗାଇ– ତାଇରେ ନାଇରେ ନାଇରେ ନା । ନା ନା ନା ॥
ଯଖନ   ଦ୍ୱାରେ ଆସେ ମରଣବୁଡ଼ି   ମୁଖେ ତାହାର ବାଜାଇ ତୁଡ଼ି,
ତଖନ   ତାନ ଦିୟେ ଗାନ ଜୁଡ଼ି ରେ ଭାଇ– ତାଇରେ ନାଇରେ ନାଇରେ ନା । ନା ନା ନା ॥
ଏ ଯେ   ବସନ୍ତରାଜ ଏସେଛେ ଆଜ,   ବାଇରେ ତାହାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସାଜ,
ଓରେ,   ଅନ୍ତରେ ତାର ବୈରାଗୀ ଗାୟ୍– ତାଇରେ ନାଇରେ ନାଇରେ ନା । ନା ନା ନା ॥
ସେ ଯେ   ଉତ୍ସବଦିନ ଚୁକିୟେ ଦିୟେ, ଝରିୟେ ଦିୟେ, ଶୁକିୟେ ଦିୟେ,
ଦୁଇ   ରିକ୍ତ ହାତେ ତାଲ ଦିୟେ ଗାୟ୍- ତାଇରେ ନାଇରେ ନାଇରେ ନା ।
ନା ନା ନା ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
କୋଥାଓ 'ନା ନା ନା' ନେଇ ।
ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୨୨: ଏବାର ଯମେର ଦୁୟୋର ଖୋଲା ପେୟେ

ଏବାର ଯମେର ଦୁୟୋର ଖୋଲା ପେୟେ ଛୁଟେଛେ ସବ ଛେଲେ ମେୟେ ।

ହରିବୋଲ ହରି ବୋଲ ହରିବୋଲ ॥

ରାଜ୍ୟ ଜୁଡ଼େ ମସ୍ତ ଖେଲା, ମରଣ-ବାଁଚନ-ଅବହେଲା–

ଓ ଭାଇ, ସବାଇ ମିଲେ ପ୍ରାଣଟା ଦିଲେ ସୁଖ ଆଛେ କି ମରାର ଚେୟେ ।

ହରିବୋଲ ହରି ବୋଲ ହରିବୋଲ ॥

ବେଜେଛେ ଢୋଲ, ବେଜେଛେ ଢାକ, ଘରେ ଘରେ ପଡ଼େଛେ ଡାକ,

ଏଖନ କାଜକର୍ମ ଚୁଲୋତେ ଯାକ– କେଜୋ ଲୋକ ସବ ଆୟ୍ ରେ ଧେୟେ ।

ହରିବୋଲ ହରି ବୋଲ ହରିବୋଲ ॥

ରାଜା ପ୍ରଜା ହବେ ଜଡ଼ୋ ଥାକବେ ନା ଆର ଛୋଟୋ ବଡ଼ୋ–

ଏକଇ ସ୍ରୋତେର ମୁଖେ ଭାସବେ ସୁଖେ ବୈତରଣୀର ନଦୀ ବେୟେ ।

ହରିବୋଲ ହରି ବୋଲ ହରିବୋଲ ॥

ପ୍ର: ୨୫ ଶ୍ରାବଣ ୧୨୯୬ (1889)

ବିଚିତ୍ର/୧୨୩: ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ଦିନ ଚଲି ଯାୟ୍

ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ଦିନ ଚଲି ଯାୟ୍ ।
ଚା-ସ୍ପୃହ ଚଞ୍ଚଲ ଚାତକଦଲ ଚଲ' ଚଲ' ଚଲ' ହେ ॥
ଟଗ'ବଗ'-ଉଚ୍ଛଲ କାଥଲିତଲ-ଜଲ କଲ'କଲ'ହେ ।
ଏଲ ଚୀନଗଗନ ହତେ ପୂର୍ବପବନସ୍ରୋତେ ଶ୍ୟାମଲରସଧରପୁଞ୍ଜ ॥
ଶ୍ରାବଣବାସରେ ରସ ଝର'ଝର' ଝରେ, ଭୁଞ୍ଜ ହେ ଭୁଞ୍ଜ ଦଲବଲ ହେ ।
ଏସ' ପୁଁଥିପରିଚାରକ ତଦ୍ଧିତକାରକ ତାରକ ତୁମି କାଣ୍ଡାରୀ ।
ଏସ' ଗଣିତଧୁରନ୍ଧର କାବ୍ୟପୁରନ୍ଦର ଭୂବିବରଣଭାଣ୍ଡାରୀ ।
ଏସ' ବିଶ୍ୱଭାରନତ ଶୁଷ୍କରୁଟିନପଥ- ମରୁ-ପରିଚାରଣକ୍ଲାନ୍ତ ।
ଏସ' ହିସାବପତ୍ତରତ୍ରସ୍ତ ତହବିଲ-ମିଲ-ଭୁଲ-ଗ୍ରସ୍ତ ଲୋଚନପ୍ରାନ୍ତ- ଛଲ'ଛଲ' ହେ ।
ଏସ' ଗୀତିବୀଥିଚର ତମ୍ବୁରକରଧର ତାନତାଲତଲମଗ୍ନ ।
ଏସ' ଚିତ୍ରୀ ଚଟ'ପଟ' ଫେଲି ତୁଲିକାପଟ ରେଖାବର୍ଣ୍ଣବିଲଗ୍ନ ।
ଏସ' କନ୍‌ସ୍‌ଟିଟ୍ୟୁଶନ- ନିୟମବିଭୂଷଣ ତର୍କେ ଅପରିଶ୍ରାନ୍ତ ।
ଏସ' କମିଟିପଲାତକ ବିଧାନଘାତକ ଏସ' ଦିଗଭ୍ରାନ୍ତ ଟଲ'ମଲ' ହେ ।

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୧ (1924)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଚଲ' ଚଲ' ଚଲ" ⟹ 'ଚଲୋ ଚଲୋ ଚଲୋ'
୬ ଲାଇନେର ପର ଏସ' ⟹ ଏସୋ
କୋଥାଓ " ' " ଚିହ୍ନ ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୨୪: ଓଗୋ ଭାଗ୍ୟଦେବୀ ପିତାମହୀ

ଓଗୋ ଭାଗ୍ୟଦେବୀ ପିତାମହୀ, ମିଟଲ ଆମାର ଆଶ–
ଏଖନ ତବେ ଆଜ୍ଞା କରୋ, ବିଦାୟ୍ ହବେ ଦାସ ।
ଜୀବନେର ଏଇ ବାସରରାତି ପୋହାୟ୍ ବୁଝି, ନେବେ ବାତି–
ବଧୂର ଦେଖା ନାଇକୋ, ଶୁଧୁ ପ୍ରଚୁର ପରିହାସ ।
ଏଖନ ଥେମେ ଗେଲ ବାଁଶି, ଶୁକିୟେ୍ ଏଲ ପୁଷ୍ପରାଶି,
ଉଠଲ ତୋମାର ଅଟ୍ଟହାସି କାଁପାୟେ୍ ଆକାଶ ।
ଛିଲେନ ଯାଁରା ଆମାୟ୍ ଘିରେ ଗେଛେନ ଯେ ଯାର ଘରେ ଫିରେ,
ଆଛ ବୃଦ୍ଧା ଠାକୁରାନୀ ମୁଖେ ଟାନି ବାସ ॥

୧ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୦୨ (1895)

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୨୫: ଓର ଭାବ ଦେଖେ ଯେ ପାୟ୍ ହାସି

ଓର ଭାବ ଦେଖେ ଯେ ପାୟ୍ ହାସି, ହାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ ।
ମରଣ-ଆୟୋଜନେର ମାଝେ   ବସେ ଆଛେନ କିସେର କାଜେ
କୋନ୍ ପ୍ରବୀଣ ପ୍ରାଚୀନ ପ୍ରବାସୀ । ହାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ ॥
ଏବାର ଦେଶେ ଯାବାର ଦିନେ   ଆପନାକେ ଓ ନିକ-ନା ଚିନେ,
ସବାଇ ମିଲେ ସାଜାଓ ଓକେ ନବୀନ ରୂପେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ । ହାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ ।
ଏବାର ଓକେ ମଜିୟେ ଦେ ରେ   ହିସାବ-ଭୁଲେର ବିଷମ ଫେରେ ।
କେଡ଼େ ନେ ଓର ଥଲି ଥାଲି,   ଆୟ୍ ରେ ନିୟେ ଫୁଲେର ଡାଲି,
ଗୋପନ ପ୍ରାଣେର ପାଗ୍‌ଲାକେ ଓର ବାଇରେ ଦେ ଆଜ ପ୍ରକାଶି । ହାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ ॥

୧୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'କୋନ୍ ପ୍ରବୀଣ ପ୍ରାଚୀନ ॥ ।' ⟹ 'ପ୍ରବୀଣ ପ୍ରାଚୀନ ॥ ।'
୫ ଲାଇନେ 'ନବୀନ ରୂପେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ' ⟹ 'ନବୀନ ରୂପେର ସନ୍ନ୍ୟାସୀ'

contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୬୭: ଆମରା ଖୁঁଜି ଖେଲାର ସାଥି

ଆମରା ଖୁঁଜି ଖେଲାର ସାଥି–
ଭୋର ନା ହତେ ଜାଗାଇ ତାଦେର ଘୁମାଯ୍ ଯାରା ସାରା ରାତି ॥
ଆମରା ଡାକି ପାଖିର ଗଳାଯ୍, ଆମରା ନାଚି ବକୁଲତଳାଯ୍,
ମନ ଭୋଲାବାର ମନ୍ତ୍ର ଜାନି, ହାଓୟାତେ ଫାঁଦ ଆମରା ପାତି ।
ମରଣକେ ତୋ ମାନି ନେ ରେ,
କାଲେର ଫାঁସି ଫାঁସିୟେ ଦିୟେ ଲୁଠ-କରା ଧନ ନିଇ ଯେ କେଡ଼େ ।
ଆମରା ତୋମାର ମନୋଚୋରା, ଛାଡ଼ବ ନା ଗୋ ତୋମାଯ୍ ମୋରା–
ଚଲେଛ କୋନ୍ ଆঁଧାର-ପାନେ ସେଥାଓ ଜ୍ବଲେ ମୋଦେର ବାତି ॥

୧୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୨୭: ମୋଦେର ଯେମନ ଖେଲା ତେମନି

ମୋଦେର ଯେମନ ଖେଲା ତେମନି ଯେ କାଜ ଜାନିସ ନେ କି ଭାଇ ।
ତାଇ କାଜକେ କଭୁ ଆମରା ନା ଡରାଇ ॥
ଖେଲା ମୋଦେର ଲଡ଼ାଇ କରା, ଖେଲା ମୋଦେର ବାଁଚା ମରା,
ଖେଲା ଛାଡ଼ା କିଚ୍ଛୁଇ କୋଥାଓ ନାଇ ॥
ଖେଲତେ ଖେଲତେ ଫୁଟେଛେ ଫୁଲ, ଖେଲତେ ଖେଲତେ ଫଲ ଯେ ଫଲେ–
ଖେଲାରଇ ଢେଉ ଜଲେ ସ୍ଥଲେ ।
ଭୟେର ଭୀଷଣ ରକ୍ତରାଗେ ଖେଲାର ଆଗୁନ ଯଖନ ଲାଗେ
ଭାଙାଚୋରା ଜ୍ୱ'ଲେ ଯେ ହୟ୍ ଛାଇ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915)

ବିଚିତ୍ର/୧୬୮: ସବ କାଜେ ହାତ ଲାଗାଇ ମୋରା

ସବ କାଜେ ହାତ ଲାଗାଇ ମୋରା ସବ କାଜେଇ ।
ବାଧା ବାଁଧନ ନେଇ ଗୋ ନେଇ ॥
ଦେଖି ଖୁଁଜି ବୁଝି, କେବଳ ଭାଙି ଗଡ଼ି ଯୁଝି,
ମୋରା ସବ ଦେଶେତେଇ ବେଡ଼ାଇ ଘୁରେ ସବ ସାଜେଇ ॥
ପାରି ନାଇବା ପାରି, ନାହୟ୍ ଜିତି କିମ୍ବା ହାରି–
ଯଦି ଅମନିତେ ହାଲ ଛାଡ଼ି ମରି ସେଇ ଲାଜେଇ ।
ଆପନ ହାତେର ଜୋରେ ଆମରା ତୁଲି ସୃଜନ କ'ରେ,
ଆମରା ପ୍ରାଣ ଦିୟେ ଘର ବାଁଧି, ଥାକି ତାର ମାଝେଇ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
\$ ଲାଇନେ କିମ୍ବା ⟹ କିଂବା

contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୨୯: କଠିନ ଲୋହା କଠିନ ଘୁମେ

କଠିନ ଲୋହା କଠିନ ଘୁମେ ଛିଲ ଅଚେତନ, ଓ ତାର ଘୁମ ଭାଙାଇନୁ ରେ ।
ଲକ୍ଷ ଯୁଗେର ଅନ୍ଧକାରେ ଛିଲ ସଙ୍ଗୋପନ, ଓଗୋ, ତାୟ୍ ଜାଗାଇନୁ ରେ ॥
ପୋଷ ମେନେଛେ ହାତେର ତଲେ ଯା ବଲାଇ ସେ ତେମନି ବଲେ–
ଦୀର୍ଘ ଦିନେର ମୌନ ତାହାର ଆଜ ଭାଗାଇନୁ ରେ ॥
ଅଚଲ ଛିଲ, ସଚଲ ହୟେ୍ ଛୁଟେଛେ ଓଇ ଜଗତ୍-ଜୟେ୍–
ନିର୍ଭୟେ୍ ଆଜ ଦୁଇ ହାତେ ତାର ରାଶ ବାଗାଇନୁ ରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ବିଚିତ୍ର/୧୩୦: ଆମରା ଚାଷ କରି ଆନନ୍ଦେ

ଆମରା ଚାଷ କରି ଆନନ୍ଦେ ।
ମାଠେ ମାଠେ ବେଳା କାଟେ ସକାଳ ହ୍‌ତେ ସନ୍ଧେ ॥
ରୌଦ୍ର ଓଠେ, ବୃଷ୍ଟି ପଡ଼େ, ବାଁଶେର ବନେ ପାତା ନଡ଼େ,
ବାତାସ ଓଠେ ଭରେ ଭରେ ଚଷା ମାଟିର ଗନ୍ଧେ ॥
ସବୁଜ ପ୍ରାଣେର ଗାନେର ଲେଖା ରେଖାୟ୍ ରେଖାୟ୍ ଦେୟ୍ ରେ ଦେଖା,
ମାତେ ରେ କୋନ୍ ତରୁଣ କବି ନୃତ୍ୟଦୋଦୁଲ ଛନ୍ଦେ ।
ଧାନେର ଶିଷେ ପୁଲକ ଛୋଟେ– ସକଳ ଧରା ହେସେ ଓଠେ
ଅଘ୍ରାନେରଇ ସୋନାର ରୋଦେ, ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରଇ ଚନ୍ଦ୍ରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୩୧: ତୋମରା ହାସିୟା ବହିୟା ଚଲିୟା ଯାଓ

ତୋମରା ହାସିୟା ବହିୟା ଚଲିୟା ଯାଓ   କୁଲୁକୁଲୁକଲ ନଦୀର ସ୍ରୋତେର ମତୋ ।
ଆମରା ତୀରେତେ ଦାଁଡ଼ାୟେ ଚାହିୟା ଥାକି,   ମରମେ ଗୁମରି ମରିଛେ କାମନା କତ ।
ଆପନା-ଆପନି କାନାକାନି କର ସୁଖେ,   କୌତୁକଛଟା ଉଛଲିଛେ ଚୋଖେ ମୁଖେ,
କମଲଚରଣ ପଡ଼ିଛେ ଧରଣୀ-ମାଝେ,   କନକନୂପୁର ରିନିକି ଝିନିକେ ବାଜେ ॥

ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗ ବାଁଧିଛ ରଙ୍ଗପାଶେ,   ବାହୁତେ ବାହୁତେ ଜଡ଼ିତ ଲଲିତ ଲତା ।
ଇଙ୍ଗିତରସେ ଧ୍ୱନିୟା ଉଠିଛେ ହାସି,   ନୟନେ ନୟନେ ବହିଛେ ଗୋପନ କଥା ।
ଆଁଖି ନତ କରି ଏକେଲା ଗାଁଥିଛ ଫୁଲ,   ମୁକୁର ଲଇୟା ଯତନେ ବାଁଧିଛ ଚୁଲ ।
ଗୋପନ ହୃଦୟେ ଆପନି କରିଛ ଖେଲା–
କୀ କଥା ଭାବିଛ, କେମନେ କାଟିଛେ ବେଳା ॥

ଆମରା ବୃହତ୍ ଅବୋଧ ଝଡ଼େର ମତୋ   ଆପନ ଆବେଗେ ଛୁଟିୟା ଚଲିୟା ଆସି,
ବିପୁଲ ଆଁଧାରେ ଅସୀମ ଆକାଶ ଛେୟେ   ଟୁଟିବାରେ ଚାହି ଆପନ ହୃଦୟରାଶି ।
ତୋମରା ବିଜୁଲି ହାସିତେ ହାସିତେ ଚାଓ, ଆଁଧାର ଛେଦିୟା ମରମ ବିଁଧିୟା ଦାଓ–
ଗଗନେର ଗାୟେ ଆଗୁନେର ରେଖା ଆଁକି   ଚକିତ ଚରଣେ ଚଲେ ଯାଓ ଦିୟେ ଫାଁକି ॥

ଅଯତନେ ବିଧି ଗଡ଼େଛେ ମୋଦେର ଦେହ,   ନୟନ ଅଧର ଦେୟ ନି ଭାଷାୟ ଭରେ–
ମୋହନମଧୁର ମନ୍ତ୍ର ଜାନି ନେ ମୋରା,   ଆପନା ପ୍ରକାଶ କରିବ କେମନ କ'ରେ ।
ତୋମରା କୋଥାୟ ଆମରା କୋଥାୟ ଆଛି,
କୋନୋ ସୁଲଗନେ ହବ ନା କି କାଛାକାଛି–
ତୋମରା ହାସିୟା ବହିୟା ଚଲିୟା ଯାବେ,   ଆମରା ଦାଁଡ଼ାୟେ ରହିବ ଏମନି ଭାବେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୯ (1892)

ବିଚିତ୍ର/୧୩୭: ଓଗୋ ପୁରବାସୀ

ଓଗୋ ପୁରବାସୀ,
ଆମି ଦ୍ୱାରେ ଦାଁଡ଼ାୟେ ଆଛି ଉପବାସୀ ॥
ହେରିତେଛି ସୁଖମେଳା, ଘରେ ଘରେ କତ ଖେଳା,
ଶୁନିତେଛି ସାରା ବେଳା ସୁମଧୁର ବାଁଶି ॥
ଚାହି ନା ଅନେକ ଧନ, ରବ ନା ଅଧିକ କ୍ଷଣ,
ଯେଥା ହତେ ଆସିୟାଛି ସେଥା ଯାବ ଭାସି ।
ତୋମରା ଆନନ୍ଦେ ରବେ ନବ ନବ ଉତ୍ସବେ ।
କିଛୁ ମ୍ଲାନ ନାହି ହବେ ଗୃହଭରା ହାସି ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୬ (1890)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୩୩: ଆମାର ଯାବାର ସମୟ୍ ହ୍ଳ

ଆମାର ଯାବାର ସମୟ୍ ହ୍ଳ, ଆମାୟ୍ କେନ ରାଖିସ ଧରେ ।
ଚୋଖେର ଜଳେର ବାଁଧନ ଦିୟେ ବାଁଧିସ ନେ ଆର ମାୟାଡୋରେ ॥
ଫୁରିୟେଛେ ଜୀବନେର ଛୁଟି, ଫିରିୟେ ନେ ତୋର ନୟ୍ନ ଦୁଟି–
ନାମ ଧରେ ଆର ଡାକିସ ନେ ଭାଇ, ଯେତେ ହବେ ତ୍ବରା କରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୮ (1882)

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୩୪: ଓରେ, ଯେତେ ହବେ

ଓରେ, ଯେତେ ହବେ, ଆର ଦେରି ନାଇ ।
ପିଛିୟେ ପଡ଼େ ରବି କତ, ସଙ୍ଗୀରା ଯେ ଗେଲ ସବାଇ ॥
ଆୟ୍ ରେ ଭବେର ଖେଲା ସେରେ, ଆଁଧାର କରେ ଏସେଛେ ରେ,
ପିଛନ ଫିରେ ବାରେ ବାରେ କାହାର ପାନେ ଚାହିସ ରେ ଭାଇ ॥
ଖେଲତେ ଏଲ ଭବେର ନାଟେ ନତୁନ ଲୋକେ ନତୁନ ଖେଲା ।
ହେଥା ହତେ ଆୟ୍ ରେ ସରେ, ନଇଲେ ତୋରେ ମାରବେ ଢେଲା ।
ନାମିୟେ ଦେ ରେ ପ୍ରାଣେର ବୋଝା, ଆରେକ ଦେଶେ ଚଲ୍ ରେ ସୋଜା–
ସେଥା ନତୁନ କରେ ବାଁଧବି ବାସା,
ନତୁନ ଖେଲା ଖେଲବି ସେ ଠାଁଇ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୮ (1882)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଯେତେ ହବେ, ଆର ଦେରି ନାଇ'
ଶେଷ ୨ ଲାଇନେର ବଦଲେ:
'ନତୁନ କରେ ବାଁଧବି ବାସା, ନତୁନ ଖେଲା ଖେଲବି ସେ ଠାଁଇ ।'

ବିଚିତ୍ର/୧୩୫: ଆମିଇ ଶୁଧୁ ରଇନୁ ବାକି

ଆମିଇ ଶୁଧୁ ରଇନୁ ବାକି ।

ଯା ଛିଲ ତା ଗେଲ ଚଲେ, ରଇଲ ଯା ତା କେବଲ ଫାଁକି ॥

ଆମାର ବ'ଲେ ଛିଲ ଯାରା ଆର ତୋ ତାରା ଦେଯ୍ ନା ସାଡ଼ା–

କୋଥାଯ୍ ତାରା, କୋଥାଯ୍ ତାରା, କେଁଦେ କେଁଦେ କାରେ ଡାକି ॥

ବଲ୍ ଦେଖି ମା, ଶୁଧାଇ ତୋରେ– ଆମାର କିଛୁ ରାଖଲି ନେ ରେ,

ଆମି କେବଲ ଆମାଯ୍ ନିଯେ କୋନ୍ ପ୍ରାଣେତେ ବେଁଚେ ଥାକି ॥

୧୮୮୨ (1882)

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୩୬: ସାରା ବରଷ ଦେଖି ନେ, ମା

ସାରା ବରଷ ଦେଖି ନେ, ମା, ମା ତୁଇ ଆମାର କେମନ ଧାରା ।

ନୟନତାରା ହାରିୟେ ଆମାର ଅନ୍ଧ ହଲ ନୟନତାରା ॥

ଏଲି କି ପାଷାଣୀ ଓରେ । ଦେଖବ ତୋରେ ଆଁଖି ଭ'ରେ–

କିଛୁତେଇ ଥାମେ ନା ଯେ, ମା, ପୋଡ଼ା ଏ ନୟନେର ଧାରା ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୨୮୮ (1881-1882)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ 'ଏଲି କି ପାଷାଣୀ ଓରେ ।' ⟹ 'ଏଲି କି ପାଷାଣୀ ଓରେ,'

୪ ଲାଇନେ 'ଥାମେ ନା ଯେ, ମା,' ⟹ 'ଥାମେ ନା ଯେ ମା,'

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୩୭: ଯାହା ପାଓ ତାଇ ଲଓ, ହାସିମୁଖେ

ଯାହା ପାଓ ତାଇ ଲଓ, ହାସିମୁଖେ ଫିରେ ଯାଓ ।
କାରେ ଚାଓ, କେନ ଚାଓ– ତୋମାର ଆଶା କେ ପୂରାତେ ପାରେ
ସବେ ଚାୟ୍, କେବା ପାୟ୍ । ସଂସାର ଚ'ଲେ ଯାୟ୍–
ଯେ ବା ହାସେ, ଯେ ବା କାଁଦେ, ଯେ ବା ପ'ଡ଼େ ଥାକେ ଦ୍ୱାରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ତୋମାର ଆଶା କେ ॥ ।' ⟹ ' ଆଶା କେ ॥ ।'
୩ ଲାଇନେ 'ସବେ ଚାୟ୍, କେବା ପାୟ୍ ।' ⟹ 'ସବେ ଚାୟ୍, କେବା ପାୟ୍ '

ସୂଚୀ
contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୩୮: ମେଘେରା ଚଲେ ଯାୟ୍

ମେଘେରା ଚଲେ ଯାୟ୍, ଚାଁଦେରେ ଡାକେ 'ଆୟ୍, ଆୟ୍' ।
ଘୁମଘୋରେ ବଲେ ଚାଁଦ 'କୋଥାୟ୍ କୋଥାୟ୍' ॥
ନା ଜାନି କୋଥା ଚଲିୟାଛେ, କୀ ଜାନି କୀ ଯେ ସେଥା ଆଛେ,
ଆକାଶେର ମାଝେ ଚାଁଦ ଚାରି ଦିକେ ଚାୟ୍ ॥
ସୁଦୂରେ, ଅତି ଅତିଦୂରେ, ବୁଝି ରେ କୋନ୍ ସୁରପୁରେ
ତାରାଗୁଲି ଘିରେ ବ'ସେ ବାଁଶରି ବାଜାୟ୍ ।
ମେଘେରା ତାଇ ହେସେ ହେସେ ଆକାଶେ ଚଲେ ଭେସେ ଭେସେ,
ଲୁକିୟେ ଚାଁଦେର ହାସି ଚୁରି କରେ ଯାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୧ (1884)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୦୭: ଆମି ଶ୍ରାବଣ-ଆକାଶେ ଓଇ

ଆମି ଶ୍ରାବଣ-ଆକାଶେ ଓଇ ଦିୟେଛି ପାତି
  ମମ ଜଲ-ଛଲୋ-ଛଲୋ ଆଁଖି ମେଘେ ମେଘେ ।
ବିରହଦିଗନ୍ତ ପାରାୟେ ସାରା ରାତି ଅନିମେଷେ ଆଛେ ଜେଗେ ॥
ଯେ ଗିୟେଛେ ଦେଖାର ବାହିରେ ଆଛେ ତାରି ଉଦ୍ଦେଶେ ଚାହି ରେ,
  ସ୍ୱପ୍ନେ ଉଡ଼ିଛେ ତାରି କେଶରାଶି ପୁରବପବନବେଗେ ॥
      ଶ୍ୟାମଲ ତମାଲବନେ
ଯେ ପଥେ ସେ ଚଲେ ଗିୟେଛିଲ ବିଦାୟଗୋଧୂଲି-ଖନେ
  ବେଦନା ଜଡ଼ାୟେ ଆଛେ ତାରି ଘାସେ, କାଁପେ ନିଶ୍ୱାସେ–
ସେଇ ବାରେ ବାରେ ଫିରେ ଫିରେ ଚାଓୟା ଛାୟାୟ ରୟେଛେ ଲେଗେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୪୪ (1937)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ଜଲ-ଛଲୋ-ଛଲୋ ⟹ ଜଲ-ଛଲ-ଛଲ
ପଅଥହଅନଁତଓର (ପରେର ପାତାୟ)

ପଅଥହଅନଁତଓର ବିଚିତ୍ର/୧୩୯: ଆମି ଶ୍ରାବଣ ଆକାଶେ ঐ

(ଆମି) ଶ୍ରାବଣ-ଆକାଶେ ଓଇ ଦିୟେଛି ପାତି

ମମ ଜଳ-ଛଳ-ଛଳୋ ଆଁଖି ମେଘେ ମେଘେ ।

(ଆମାର ବେଦନା ବ୍ୟାପିୟା ଯାୟ୍ ଗୋ ବେଣୁବନମର୍ମରେ ମର୍ମରେ ।)

ବିରହଦିଗନ୍ତ ପାରାୟେ ସାରା ରାତି

ଅନିମେଷେ ଆଛେ ଜେଗେ ମେଘେ ମେଘେ ।

(ବିରହେର ପରପାରେ ଖୁଁଜିଛେ ଆକୁଳ ଆଁଖି

ମିଳନପ୍ରତିମାଖାନି- ଖୁଁଜିଛେ ।)

ଯେ ଗିୟେଛେ ଦେଖାର ବାହିରେ

ଆଛେ ତାରି ଉଦ୍ଦେଶେ ଚାହି ରେ ।

(ସେ ଯେ ଚୋଖେ ମୋର ଜଳ ରେଖେ ଗେଛେ ଚୋଖେର ସୀମାନା ପାରାୟେ ।)

ସ୍ୱପ୍ନେ ଉଡ଼ିଛେ ତାରି କେଶରାଶି

ପୁରବ-ପବନ-ବେଗେ ମେଘେ ମେଘେ ।

(କେଶେର ପରଶ ତାର ପାଇ ରେ

ପୁରବ-ପବନ-ବେଗେ ମେଘେ ମେଘେ ।)

ଶ୍ୟାମଳ ତମାଳବନେ

ଯେ ପଥେ ସେ ଚଳେ ଗିୟେଛିଲ ବିଦାୟଗୋଧୂଳିଖନେ

ବେଦନା ଜଡ଼ାୟେ ଆଛେ ତାରି ଘାସେ–

(ତାର ନା-ବଲା କଥାର ବେଦନା ବାଜେ ଗୋ–

ଚଳାର ପଥେ ପଥେ ବାଜେ ଗୋ ।)

କାଁପେ ନିଶ୍ୱାସେ–

ସେଇ ବାରେ ବାରେ ଫିରେ ଫିରେ ଚାଓୟା

ଛାୟାୟ୍ ରୟେଛେ ଲେଗେ ମେଘେ ମେଘେ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୧୪୦: ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଯେ ଜାଗିଲ ଓଇ

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଯେ ଜାଗିଲ ଓଇ, ଜାଗିଲ ଓଇ, ଜାଗିଲ ।
ହାସ୍ୟ-ଭରା ଦଖିନ-ବାୟେ ଅଙ୍ଗ ହତେ ଦିଲ ଉଡ଼ାୟେ
ଶ୍ମଶାନଚିତାଭସ୍ମରାଶି– ଭାଗିଲ କୋଥା ଭାଗିଲ ।
ମାନସଲୋକେ ଶୁଭ୍ର ଆଲୋ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ହୟେ ରଙ ଜାଗାଲୋ,
ମଦିର ରାଗ ଲାଗିଲ ତାରେ– ହୃଦୟେ ତାର ଲାଗିଲ ॥
ଆୟ୍ ରେ ତୋରା, ଆୟ୍ ରେ ତୋରା, ଆୟ୍ ରେ–
ରଙେର ଧାରା ଓଇ-ଯେ ବହେ ଯାୟ୍ ରେ ॥

ରଙେର ଝଡ଼ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିଲ ଗଗନେ,
ରଙେର ଢେଉ ରଜେର ସ୍ରୋତେ ମାତିୟା ଓଠେ ସଘନେ–
ଡାକିଲ ବାନ ଆଜି ସେ କୋନ୍ କୋଟାଲେ ।
ନାକାଡ଼ା ବାଜେ କାନାଡ଼ା ବାଜେ ବାଁଶିତେ–
କାନ୍ନାଧାରା ମିଲିୟା ଗେଛେ ହାସିତେ–
ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ଫୋୟାରା ତାର ଛୋଟାଲେ ।

ଏସେଛେ ହାଓୟା ବାଣୀତେ ଦୋଲ-ଦୋଲାନୋ, ଏସେଛେ ପଥ-ଭୋଲାନୋ–
ଏସେଛେ ଡାକ ଘରେର-ଦ୍ୱାର-ଖୋଲାନୋ ॥
ଆୟ୍ ରେ ତୋରା, ଆୟ୍ ରେ ତୋରା, ଆୟ୍ ରେ–
ରଙେର ଧାରା ଓଇ-ଯେ ବହେ ଯାୟ୍ ରେ ॥

ଉଦୟରବି ଯେ ରାଙା ରଙ ରାଙାୟେ ପୂର୍ବାଚଲେର ଦିୟେଛେ ଘୁମ ଭାଙାୟେ
ଅସ୍ତରବି ସେ ରାଙା ରସେ ରସିଲ–
ଚିରପ୍ରାଣେର ବିଜୟବାଣୀ ଘୋଷିଲ ।
ଅରୁଣବୀଣା ଯେ ସୁର ଦିଲ ରଣିୟା ସନ୍ଧ୍ୟାକାଶେ ସେ ସୁର ଉଠେ ଘନିୟା
ନୀରବ ନିଶୀଥିନୀର ବୁକେ ନିଖିଲ ଧ୍ୱନି ଧ୍ୱନିୟା ।
ଆୟ୍ ରେ ତୋରା, ଆୟ୍ ରେ ତୋରା, ଆୟ୍ ରେ–
ବାଁଧନ-ହାରା ରଙେର ଧାରା ଓଇ-ଯେ ବହେ ଯାୟ୍ ରେ ॥

୧୫ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୪ (1927)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୯: ଦୁଇଟି ହୃଦୟେ ଏକଟି ଆସନ

ଦୁଇଟି ହୃଦୟେ ଏକଟି ଆସନ ପାତିୟା ବସୋ ହେ ହୃଦୟନାଥ ।
କଲ୍ୟାଣକରେ ମଙ୍ଗଲଡୋରେ ବାଁଧିୟା ରାଖୋ ହେ ଦୌଁହାର ହାତ ॥
ପ୍ରାଣେଶ, ତୋମାର ପ୍ରେମ ଅନନ୍ତ   ଜାଗାକ ହୃଦୟେ ଚିରବସନ୍ତ,
ଯୁଗଲ ପ୍ରାଣେର ମଧୁର ମିଲନେ କରୋ ହେ କରୁଣନୟନପାତ ॥
ସଂସାରପଥ ଦୀର୍ଘ ଦାରୁଣ, ବାହିରିବେ ଦୁଟି ପାନ୍ଥ ତରୁଣ,
ଆଜିକେ ତୋମାର ପ୍ରସାଦ-ଅରୁଣ   କରୁକ ପ୍ରକାଶ ନବ ପ୍ରଭାତ ।
ତବ ମଙ୍ଗଲ, ତବ ମହତ୍ତ୍ୱ,   ତୋମାରି ମାଧୁରୀ, ତୋମାରି ସତ୍ୟ–
ଦୌଁହାର ଚିତ୍ତେ ରହୁକ ନିତ୍ୟ ନବ ନବ ରୂପେ ଦିବସ-ରାତ ॥

୧୩୦୪(1898)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୭: ସୁଧାସାଗରତୀରେ ହେ

ସୁଧାସାଗରତୀରେ ହେ, ଏସେଛେ ନରନାରୀ ସୁଧାରସପିୟାସେ ॥
ଶୁଭ ବିଭାବରୀ, ଶୋଭାମୟୀ ଧରଣୀ,
ନିଖିଳ ଗାହେ ଆଜି ଆକୁଲ ଆଶ୍ୱାସେ ॥
ଗଗନେ ବିକାଶେ ତବ ପ୍ରେମପୂର୍ଣ୍ଣିମା,
ମଧୁର ବହେ ତବ କୃପାସମୀରଣ ।
ଆନନ୍ଦତରଙ୍ଗ ଉଠେ ଦଶ ଦିକେ,
ମଗ୍ନ ପ୍ରାଣ ମନ ଅମୃତ-ଉଚ୍ଛ୍ୱାସେ ।

ପ୍ର: ୧୩୦୩ (1897)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ମଗ୍ନ ପ୍ରାଣ ମନ' ⟹ 'ମଗ୍ନ ମନ ପ୍ରାଣ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୩: ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରୋ ହେ ଆଜି

ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରୋ ହେ ଆଜି ଏ ଆନନ୍ଦରାତି
ବିକାଶିୟା ତୋମାର ଆନନ୍ଦମୁଖଭାତି ।
ସଭା-ମାଝେ ତୁମି ଆଜ   ବିରାଜୋ ହେ ରାଜରାଜ,
ଆନନ୍ଦେ ରେଖେଛି ତବ ସିଂହାସନ ପାତି ॥
ସୁନ୍ଦର କରୋ, ହେ ପ୍ରଭୁ, ଜୀବନ ଯୌବନ
ତୋମାରି ମାଧୁରୀସୁଧା କରି ବରିଷନ ।
ଲହୋ ତୁମି ଲହୋ ତୁଲେ   ତୋମାରି ଚରଣମୂଲେ
ନବୀନ ମିଲନମାଲା ପ୍ରେମସୂତ୍ରେ ଗାଁଥି ॥
ମଙ୍ଗଲ କରୋ ହେ, ଆଜି ମଙ୍ଗଲବନ୍ଧନ
ତବ ଶୁଭ ଆଶୀର୍ବାଦ କରି ବିତରଣ ।
ବରିଷ ହେ ଧ୍ରୁବତାରା, କଲ୍ୟାଣକିରଣଧାରା–
ଦୁର୍ଦିନେ ସୁଦିନେ ତୁମି ଥାକୋ ଚିରସାଥି ॥

୯ ବୈଶାଖ ୧୩୦୩(1896)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଚିରସାଥି' ⟹ 'ଚିରସାଥୀ'

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୪: ଦୁଟି ପ୍ରାଣ ଏକ ଠାଁଇ ତୁମି

ଦୁଟି ପ୍ରାଣ ଏକ ଠାଁଇ ତୁମି ତୋ ଏନେଛ ଡାକି,
ଶୁଭକାର୍ଯେ ଜାଗିତେଛେ ତୋମାର ପ୍ରସନ୍ନ ଆଁଖି ॥
ଏ ଜଗତଚରାଚରେ ବେଁଧେଛ ଯେ ପ୍ରେମଡୋରେ
ସେ ପ୍ରେମେ ବାଁଧିୟା ଦୌଁହେ ସ୍ନେହଛାୟେ ରାଖୋ ଢାକି ॥
ତୋମାରି ଆଦେଶ ଲୟେ ସଂସାରେ ପଶିବେ ଦୌଁହେ,
ତୋମାରି ଆଶିସ-ବଳେ ଏଡ଼ାଇବେ ମାୟାମୋହେ ।
ସାଧିତେ ତୋମାର କାଜ ଦୁଜନେ ଚଲିବେ ଆଜ,
ହୃଦୟେ ମିଲାବେ ହୃଦି ତୋମାରେ ହୃଦୟେ ରାଖି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ ‘ଆଶିସ-ବଳେ’ ⟹ ‘ଆଶିସ ବଳେ’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୫: ସୁଖେ ଥାକୋ ଆର ସୁଖୀ

ସୁଖେ ଥାକୋ ଆର ସୁଖୀ କରୋ ସବେ,
ତୋମାଦେର ପ୍ରେମ ଧନ୍ୟ ହୋକ ଭବେ ॥
ମଙ୍ଗଲେର ପଥେ ଥେକୋ ନିରନ୍ତର,
ମହତ୍ତ୍ୱେର 'ପରେ ରାଖିୟୋ ନିର୍ଭର–
ଧ୍ରୁବସତ୍ୟ ତାଁରେ ଧ୍ରୁବତାରା କୋରୋ ସଂଶୟନିଶୀଥେ ସଂସାର-ଅର୍ଣ୍ଣବେ ॥
ଚିରସୁଧାମୟ ପ୍ରେମେର ମିଲନ ମଧୁର କରିୟା ରାଖୁକ ଜୀବନ,
ଦୁଜନାର ବଲେ ସବଲ ଦୁଜନ ଜୀବନେର କାଜ ସାଧିୟୋ ନୀରବେ ॥
କତ ଦୁଃଖ ଆଛେ, କତ ଅଶ୍ରୁଜଲ–
ପ୍ରେମବଲେ ତବୁ ଥାକିୟୋ ଅଟଲ ।
ତାଁହାରି ଇଚ୍ଛା ହଉକ ସଫଲ ବିପଦେ ସମ୍ପଦେ ଶୋକେ ଉତ୍ସବେ ॥

୨ ମେ ୧୮୮୯ (1889)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୭: ଦୁଇ ହୃଦୟେର ନଦୀ ଏକତ୍ର

ଦୁଇ ହୃଦୟେର ନଦୀ ଏକତ୍ର ମିଲିଲ ଯଦି
ବଲୋ, ଦେବ, କାର ପାନେ ଆଗ୍ରହେ ଛୁଟିୟା ଯାୟ୍ ॥
ସମ୍ମୁଖେ ରୟେଛେ ତାର ତୁମି ପ୍ରେମପାରାବାର,
ତୋମାରି ଅନନ୍ତହୃଦେ ଦୁଟିତେ ମିଲାତେ ଚାୟ୍ ॥
ସେଇ ଏକ ଆଶା କରି ଦୁଇଜନେ ମିଲିୟାଛେ,
ସେଇ ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧରି ଦୁଇଜନେ ଚଲିୟାଛେ ।
ପଥେ ବାଧା ଶତ ଶତ, ପାଷାଣ ପର୍ବତ କତ,
ଦୁଇ ବଲେ ଏକ ହୟେ ଭାଙିୟା ଫେଲିବେ ତାୟ୍ ॥
ଅବଶେଷେ ଜୀବନେର ମହାଯାତ୍ରା ଫୁରାଇଲେ
ତୋମାରି ସ୍ନେହେର କୋଲେ ଯେନ ଗୋ ଆଶ୍ରୟ୍ ମିଲେ,
ଦୁଟି ହୃଦୟେର ସୁଖ ଦୁଟି ହୃଦୟେର ଦୁଖ
ଦୁଟି ହୃଦୟେର ଆଶା ମିଲାୟ୍ ତୋମାର ପାୟ୍ ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୨୮୮ (1881)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଆଗ୍ରହେ ଛୁଟିୟା ଯାୟ୍' ⟹ 'କାର ଆହ୍ବାନେ ଧାୟ୍'
୪ ଲାଇନେର ବଦଲେ 'ତୋମାରି ଅନନ୍ତେ ଯେନ ଦୁଟିତେ ଆନନ୍ଦ ପାୟ୍'
୫ ଲାଇନେ 'ଦୁଇଜନେ ମିଲିୟାଛେ' ⟹ 'ମେଲେ ଦିନେରାତେ'
୬ ଲାଇନେ 'ଦୁଇଜନେ ଚଲିୟାଛେ' ⟹ 'ଚଲେ ଯେନ ଏକ ସାଥେ'
୮ ଲାଇନେ 'ଭାଙିୟା ଫେଲିବେ ତାୟ୍' ⟹ 'ଭେଙେ ଯେନ ଫେଲେ ତାୟ୍'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୭: ଦୁଜନେ ଯେଥାୟ୍ ମିଳିଛେ ସେଥାୟ୍

ଦୁଜନେ ଯେଥାୟ୍ ମିଳିଛେ ସେଥାୟ୍ ତୁମି ଥାକୋ, ପ୍ରଭୁ, ତୁମି ଥାକୋ ।
ଦୁଜନେ ଯାହାରା ଚଳେଛେ ତାଦେର ତୁମି ରାଖୋ, ପ୍ରଭୁ, ସାଥେ ରାଖୋ ॥
ଯେଥା ଦୁଜନେର ମିଳିଛେ ଦୃଷ୍ଟି ସେଥା ହୋକ ତବ ସୁଧାର ବୃଷ୍ଟି–
ଦୌଁହେ ଯାରା ଡାକେ ଦୌଁହାରେ ତାଦେର ତୁମି ଡାକୋ, ପ୍ରଭୁ, ତୁମି ଡାକୋ ॥
ଦୁଜନେ ମିଳିୟା ଗୃହେର ପ୍ରଦୀପେ ଜ୍ୱାଳାଇଛେ ଯେ ଆଲୋକ
ତାହାତେ, ହେ ଦେବ, ହେ ବିଶ୍ୱଦେବ, ତୋମାରି ଆରତି ହୋକ ॥
ମଧୁର ମିଳନେ ମିଳି ଦୁଟି ହିୟା ପ୍ରେମେର ବୃନ୍ତେ ଉଠେ ବିକଶିୟା,
ସକଳ ଅଶୁଭ ହଇତେ ତାହାରେ ତୁମି ଢାକୋ, ପ୍ରଭୁ, ତୁମି ଢାକୋ ॥

୧୩୦୯ (1903)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୮: ଯେ ତରଣୀଖାନି ଭାସାଲେ

ଯେ ତରଣୀଖାନି ଭାସାଲେ ଦୁଜନେ ଆଜି, ହେ ନବୀନ ସଂସାରୀ,

କାଣ୍ଡାରୀ କୋରୋ ତାଁହାରେ ତାହାର ଯିନି ଏ ଭବେର କାଣ୍ଡାରୀ ॥

କାଳପାରାବାର ଯିନି ଚିରଦିନ   କରିଛେନ ପାର ବିରାମବିହୀନ

   ଶୁଭଯାତ୍ରାୟ ଆଜି ତିନି ଦିନ   ପ୍ରସାଦପବନ ସଞ୍ଚାରି ॥

ନିୟୋ ନିୟୋ ଚିରଜୀବନପାଥେୟ,   ଭରି ନିୟୋ ତରୀ କଲ୍ୟାଣେ ।

ସୁଖେ ଦୁଖେ ଶୋକେ ଆଁଧାରେ ଆଲୋକେ ଯେୟୋ ଅମୃତେର ସନ୍ଧାନେ ।

ବାଁଧା ନାହି ଥେକୋ ଆଳସେ ଆବେଶେ,   ଝଡ଼େ ଝଞ୍ଝାୟ ଚଲେ ଯେୟୋ ହେସେ,

   ତୋମାଦେର ପ୍ରେମ ଦିୟୋ ଦେଶେ ଦେଶେ ବିଶ୍ୱେର ମାଝେ ବିସ୍ତାରି ॥

୧୩୦୯ (1903)

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୯: ଶୁଭଦିନେ ଏସେଛେ ଦୌଁହେ

ଶୁଭଦିନେ ଏସେଛେ ଦୌଁହେ ଚରଣେ ତୋମାର,
ଶିଖାଓ ପ୍ରେମେର ଶିକ୍ଷା, କୋଥା ଯାବେ ଆର ॥
ଯେ ପ୍ରେମ ସୁଖେତେ କଭୁ ମଳିନ ନା ହୟ୍, ପ୍ରଭୁ,
ଯେ ପ୍ରେମ ଦୁଃଖେତେ ଧରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆକାର ॥
ଯେ ପ୍ରେମ ସମାନ ଭାବେ ରବେ ଚିରଦିନ,
ନିମେଷେ ନିମେଷେ ଯାହା ହଇବେ ନବୀନ ।
ଯେ ପ୍ରେମେର ଶୁଭ୍ର ହାସି ପ୍ରଭାତକିରଣରାଶି,
ଯେ ପ୍ରେମେର ଅଶ୍ରୁଜଳ ଶିଶିର ଉଷାର ॥
ଯେ ପ୍ରେମେର ପଥ ଗେଛେ ଅମୃତସଦନେ
ଯେ ପ୍ରେମ ଦେଖାୟେ ଦାଓ ପଥିକ-ଦୁଜନେ ।
ଯଦି କଭୁ ଶ୍ରାନ୍ତ ହୟ୍ କୋଳେ ନିୟୋ ଦୟାମୟ୍–
ଯଦି କଭୁ ପଥ ଭୋଳେ ଦେଖାୟୋ ଆବାର ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୨୮୮ (1881)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୧୦: ସବାରେ କରି ଆହ୍ବାନ

ସବାରେ କରି ଆହ୍ବାନ–
ଏସୋ ଉତ୍ସୁକଚିତ୍ତ, ଏସୋ ଆନନ୍ଦିତ ପ୍ରାଣ ॥
ହୃଦୟ୍ ଦେହୋ ପାତି, ହେଥାକାର ଦିବା ରାତି
କରୁକ ନବଜୀବନଦାନ ॥
ଆକାଶେ ଆକାଶେ ବନେ ବନେ ତୋମାଦେର ମନେ ମନେ
ବିଛାୟେ ବିଛାୟେ ଦିବେ ଗାନ ।
ସୁନ୍ଦରେର ପାଦପୀଠତଳେ ଯେଖାନେ କଲ୍ୟାଣଦୀପ ଜ୍ବଳେ
ସେଥା ପାବେ ସ୍ଥାନ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୧୧: ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ଆମାଦେର ଅଙ୍ଗନେ

ଆ/ୟ୍ ଆ/ୟ୍ ଆୟ୍ ଆମାଦେର ଅଙ୍ଗନେ ଅତିଥି ବାଳକ ତରୁଦଳ–

ମାନବେର ସ୍ନେହସଙ୍ଗ ନେ, ଚଲ୍ ଆମାଦେର ଘରେ ଚଲ୍ ॥

ଶ୍ୟାମ ବଙ୍କିମ ଭଙ୍ଗିତେ ଚଞ୍ଚଳ କଳସଙ୍ଗୀତେ

ଦ୍ୱାରେ ନିୟେ ଆୟ୍ ଶାଖାୟ୍ ଶାଖାୟ୍ ପ୍ରାଣ-ଆନନ୍ଦ-କୋଳାହଳ ।

ତୋଦେର ନବୀନ ପଲ୍ଲବେ ନାଚୁକ ଆଲୋକ ସବିତାର,

ଦେ ପବନେ ବନବଲ୍ଲଭେ ମର୍ମରଗୀତ-ଉପହାର ।

ଆଜି ଶ୍ରାବଣେର ବର୍ଷଣେ ଆଶୀର୍ବାଦେର ସ୍ପର୍ଶ ନେ,

ପଡୁକ ମାଥାୟ୍ ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ଅମରାବତୀର ଧାରାଜଳ ॥

୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୬ (1929)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ କଳସଙ୍ଗୀତେ ⟹ କଳସଂଗୀତେ

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୧୬: ମରୁବିଜୟେର କେତନ ଉଡ଼ାଓ

ମରୁବିଜୟେର କେତନ ଉଡ଼ାଓ ଶୂନ୍ୟେ   ହେ ପ୍ରବଳ ପ୍ରାଣ ।

ଧୂଳିରେ ଧନ୍ୟ କରୋ କରୁଣାର ପୁଣ୍ୟେ   ହେ କୋମଳ ପ୍ରାଣ ॥

ମୌନୀ ମାଟିର ମର୍ମେର ଗାନ କବେ ଉଠିବେ ଧ୍ୱନିୟା ମର୍ମର ତବ ରବେ,

ମାଧୁରୀ ଭରିବେ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ପଲ୍ଲବେ   ହେ ମୋହନ ପ୍ରାଣ ॥

ପଥିକବନ୍ଧୁ, ଛାୟାର ଆସନ ପାତି   ଏସୋ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ।

ଏସୋ ବାତାସେର ଅଧୀର ଖେଳାର ସାଥି,   ମାତାଓ ନୀଳାମ୍ବର ।

ଉଷାୟ୍ ଜାଗାଓ ଶାଖାୟ୍ ଗାନେର ଆଶା,   ସନ୍ଧ୍ୟାୟ୍ ଆନୋ ବିରାମଗଭୀର ଭାଷା,

ରଚି ଦାଓ ରାତେ ସୁପ୍ତ ଗୀତେର ବାସା   ହେ ଉଦାର ପ୍ରାଣ ॥

୨୫ ବୈଶାଖ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୬ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୧୩: ଓହେ ନବୀନ ଅତିଥି

ଓହେ ନବୀନ ଅତିଥି, ତୁମି ନୂତନ କି ତୁମି ଚିରନ୍ତନ ।
ଯୁଗେ ଯୁଗେ କୋଥା ତୁମି ଛିଲେ ସଙ୍ଗୋପନ ।
ଯତନେ କତ-କୀ ଆନି ବେଁଧେଛିନୁ ଗୃହଖାନି,
ହେଥା କେ ତୋମାରେ ବଲୋ କରେଛିଲ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ॥
କତ ଆଶା ଭାଲୋବାସା ଗଭୀର ହୃଦୟତଲେ
ଢେକେ ରେଖେଛିନୁ ବୁକେ କତ ହାସି-ଅଶ୍ରୁଜଲେ ।
ଏକଟି ନା କହି ବାଣୀ ତୁମି ଏଲେ ମହାରାନୀ,
କେମନେ ଗୋପନେ ମନେ କରିଲେ ହେ ପଦାର୍ପଣ ॥

ବୈଶାଖ ୧୨୯୪(1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୋପନ ⟹ ସଂଗୋପନେ

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୧୪: ଏସୋ ହେ ଗୃହଦେବତା

ଏସୋ ହେ ଗୃହଦେବତା,
ଏ ଭବନ ପୁଣ୍ୟପ୍ରଭାବେ କରୋ ପବିତ୍ର ।
ବିରାଜୋ ଜନନୀ, ସବାର ଜୀବନ ଭରି–
ଦେଖାଓ ଆଦର୍ଶ ମହାନ ଚରିତ୍ର ॥
ଶିଖାଓ କରିତେ କ୍ଷମା, କରୋ ହେ କ୍ଷମା,
ଜାଗାୟେ ରାଖୋ ମନେ ତବ ଉପମା,
ଦେହୋ ଧୈର୍ଯ ହୃଦୟେ–
ସୁଖେ ଦୁଖେ ସଙ୍କଟେ ଅଟଳ ଚିତ୍ତ ॥
ଦେଖାଓ ରଜନୀ-ଦିବା   ବିମଳ ବିଭା,
ବିତରୋ ପୁରଜନେ ଶୁଭ୍ର ପ୍ରତିଭା–
ନବ ଶୋଭାକିରଣେ
କରୋ ଗୃହ ସୁନ୍ଦର ରମ୍ୟ ବିଚିତ୍ର ।
ସବେ କରୋ ପ୍ରେମଦାନ   ପୂରିୟା ପ୍ରାଣ–
ଭୁଲାୟେ ରାଖୋ, ସଖା, ଆତ୍ମାଭିମାନ ।
ସବ ବୈର ହବେ ଦୂର
ତୋମାରେ ବରଣ କରି ଜୀବନମିତ୍ର ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୦ ()

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୮ ଲାଇନେ ସଙ୍କଟେ ⟹ ସଂକଟେ

୧୩ ଲାଇନେ ପୂରିୟା ⟹ ପୁରିୟା

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୧୫: ଫିରେ ଚଲ୍, ଫିରେ ଚଲ୍

ଫିରେ ଚଲ୍, ଫିରେ ଚଲ୍, ଫିରେ ଚଲ୍ ମାଟିର ଟାନେ–
ଯେ ମାଟି ଆଁଚଲ ପେତେ ଚେୟେ୍ ଆଛେ ମୁଖେର ପାନେ ॥
ଯାର ବୁକ ଫେଟେ ଏଇ ପ୍ରାଣ ଉଠେଛେ, ହାସିତେ ଯାର ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ ରେ,
ଡାକ ଦିଲ ଯେ ଗାନେ ଗାନେ ॥
ଦିକ ହତେ ଓଇ ଦିଗନ୍ତରେ କୋଲ ରୟେଛେ ପାତା,
ଜନ୍ମମରଣ ତାରି ହାତେର ଅଲଖ ସୁତୋୟ୍ ଗାଁଥା ।
ଓର ହୃଦୟ୍-ଗଲା ଜଲେର ଧାରା ସାଗର-ପାନେ ଆତ୍ମହାରା ରେ
ପ୍ରାଣେର ବାଣୀ ବୟେ୍ ଆନେ ॥

୨୩ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୮ (1922)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୧୭: ଆୟ୍ ରେ ମୋରା ଫସଲ କାଟି

ଆୟ୍ ରେ ମୋରା ଫସଲ କାଟି–

ଫସଲ କାଟି, ଫସଲ କାଟି ।

ମାଠ ଆମାଦେର ମିତା ଓରେ, ଆଜ ତାରି ସଓଗାତେ

ମୋଦେର ଘରେର ଆଙ୍ଗନ ସାରା ବଛର ଭରବେ ଦିନେ ରାତେ ॥

ମୋରା ନେବ ତାରି ଦାନ, ତାଇ-ଯେ କାଟି ଧାନ,

ତାଇ-ଯେ ଗାହି ଗାନ– ତାଇ ଯେ ସୁଖେ ଖାଟି ॥

ବାଦଲ ଏସେ ରଚେଛିଲ ଛାୟାର ମାୟାଘର,

ରୋଦ ଏସେଛେ ସୋନାର ଜାଦୁକର–

ଓ ସେ ସୋନାର ଜାଦୁକର ।

ଶ୍ୟାମେ ସୋନାୟ୍ ମିଲନ ହଲ ମୋଦେର ମାଠେର ମାଝେ,

ମୋଦେର ଭାଲୋବାସାର ମାଟି-ଯେ ତାଇ ସାଜଲ ଏମନ ସାଜେ ।

ମୋରା ନେବ ତାରି ଦାନ, ତାଇ-ଯେ କାଟି ଧାନ,

ତାଇ-ଯେ ଗାହି ଗାନ– ତାଇ-ଯେ ସୁଖେ ଖାଟି ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୩୦ (1924)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪,୫,୧୧, ୧୨ ଲାଇନେର ପ୍ରଥମେ 'ମୋଦେର', 'ମୋରା' ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୧୭: ଅଗ୍ନିଶିଖା, ଏସୋ ଏସୋ

ଅଗ୍ନିଶିଖା, ଏସୋ ଏସୋ, ଆନୋ ଆନୋ ଆଲୋ ।
ଦୁଃଖେ ସୁଖେ ଘରେ ଘରେ ଗୃହଦୀପ ଜ୍ୱାଲୋ ॥
ଆନୋ ଶକ୍ତି, ଆନୋ ଦୀପ୍ତି,   ଆନୋ ଶାନ୍ତି, ଆନୋ ତୃପ୍ତି,
ଆନୋ ସ୍ନିଗ୍ଧ ଭାଲୋବାସା, ଆନୋ ନିତ୍ୟ ଭାଲୋ ॥
ଏସୋ ପୁଣ୍ୟପଥ ବେୟେ, ଏସୋ ହେ କଲ୍ୟାଣୀ–
ଶୁଭ ସୁପ୍ତି, ଶୁଭ ଜାଗରଣ ଦେହୋ ଆନି ।
ଦୁଃଖରାତେ ମାତୃବେଶେ   ଜେଗେ ଥାକୋ ନିର୍ନିମେଷେ
ଆନନ୍ଦ-ଉତ୍ସବେ ତବ ଶୁଭ୍ର ହାସି ଢାଲୋ ॥

୪ ବୈଶାଖ ୧୩୩୦ (1923)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୯୮: ଏସୋ ଏସୋ ଏସୋ ପ୍ରାଣେର ଉତ୍ସବେ

ଏସୋ ଏସୋ ଏସୋ ପ୍ରାଣେର ଉତ୍ସବେ,
ଦକ୍ଷିଣବାୟୁର ବେଣୁରବେ ॥
ପାଖିର ପ୍ରଭାତୀ ଗାନେ ଏସୋ ଏସୋ ପୁଣ୍ୟସ୍ନାନେ
ଆଲୋକେର ଅମୃତନିର୍ଝରେ ॥
ଏସୋ ଏସୋ ତୁମି ଉଦାସୀନ ।
ଏସୋ ଏସୋ ତୁମି ଦିଶାହୀନ ।
ପ୍ରିୟେରେ ବରିତେ ହବେ, ବରମାଲ୍ୟ ଆନୋ ତବେ–
ଦକ୍ଷିଣା ଦକ୍ଷିଣ ତବ କରେ ॥
ଦୁଃଖ ଆଛେ ଅପେକ୍ଷିୟା ଦ୍ୱାରେ–
ବୀର, ତୁମି ବକ୍ଷେ ଲହୋ ତାରେ ।
ପଥେର କଣ୍ଟକ ଦଳି ଏସୋ ଚଳି, ଏସୋ ଚଳି
ଝଟିକାର ମେଘମନ୍ଦ୍ରସ୍ୱରେ ॥

୨୨ ମାଘ ୧୩୩୨ (12926)

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୧୯: ବିଶ୍ୱରାଜାଳୟେ ବିଶ୍ୱଜନ

ବିଶ୍ୱରାଜାଳୟେ ବିଶ୍ୱଜନ ବାଜିଛେ ।

ସ୍ଥଳେ ଜଳେ ନଭତଳେ ବନେ ଉପବନେ

ନଦୀନଦେ ଗିରି-ଗୁହା-ପାରାବାରେ

ନିତ୍ୟ ଜାଗେ ସରସ ସଙ୍ଗୀତମଧୁରିମା,

ନିତ୍ୟ ନୃତ୍ୟରସଭଙ୍ଗିମା ॥

ନବବସନ୍ତେ ନବ ଆନନ୍ଦ– ଉତ୍ସବ ନବ–

ଅତି ମଞ୍ଜୁଳ, ଅତି ମଞ୍ଜୁଳ, ଶୁନି ମଞ୍ଜୁଳ ଗୁଞ୍ଜନ କୁଞ୍ଜେ;

ଶୁନି ରେ ଶୁନି ମର୍ମର ପଲ୍ଲବପୁଞ୍ଜେ;

ପିକକୂଜନପୁଷ୍ପବନେ ବିଜନେ ।

ତବ ସ୍ନିଗ୍ଧ ସୁଶୋଭନ ଲୋଚନଲୋଭନ ଶ୍ୟାମସଭାତଳମାଝେ

କଳଗୀତ ସୁଲଳିତ ବାଜେ ।

ତୋମାର ନିଶ୍ୱାସସୁଖପରଶେ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସହରଷେ

ପଲ୍ଲବିତ, ମଞ୍ଜରିତ, ଗୁଞ୍ଜରିତ, ଉଲ୍ଲସିତ ସୁନ୍ଦର ଧରା ।

ଦିକେ ଦିକେ ତବ ବାଣୀ– ନବ ନବ ତବ ଗାଥା– ଅବିରଳ ରସଧାରା ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତମଧୁରିମା ⟹ ସଂଗୀତମଧୁରିମା

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୨୦: ଦିନେର ବିଚାର କରୋ

ଦିନେର ବିଚାର କରୋ–

ଦିନଶେଷେ ତବ ସମ୍ମୁଖେ ଦାଁଡ଼ାନୁ ଓହେ ଜୀବନେଶ୍ୱର ।

ଦିନେର କର୍ମ ଲଇୟା ସ୍ମରଣେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳାୟ୍ ସଁପିନୁ ଚରଣେ–

କିଛୁ ଢାକା ନାଇ ତୋମାର ନୟନେ, ଏଖନ ବିଚାର କରୋ ॥

ମିଥ୍ୟା ଆଚାରେ ଯଦି ଥାକି ମଜି ଆମାର ବିଚାର କରୋ ।

ମିଥ୍ୟା ଦେବତା ଯଦି ଥାକି ଭଜି, ଆମାର ବିଚାର କରୋ ।

ଲୋଭେ ଯଦି କାରେ ଦିୟେ ଥାକି ଦୁଖ,   ଭୟେ ହୟେ ଥାକି ଧର୍ମବିମୁଖ,

ପରନିନ୍ଦାୟ୍ ପେୟେ ଥାକି ସୁଖ, ଆମାର ବିଚାର କରୋ ॥

ଅଶୁଭକାମନା କରି ଯଦି କାର, ଆମାର ବିଚାର କରୋ ।

ରୋଷେ ଯଦି କାରୋ କରି ଅବିଚାର, ଆମାର ବିଚାର କରୋ ।

ତୁମି ଯେ ଜୀବନ ଦିୟେଛ ଆମାରେ   କଲଙ୍କ ଯଦି ଦିୟେ ଥାକି ତାରେ

ଆପନି ବିନାଶ କରି ଆପନାରେ, ଆମାର ବିଚାର କରୋ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୭ (1900)

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ /୨୧: ତୋମାର ଆନନ୍ଦ ঔଇ ଗୋ

ତୋମାର ଆନନ୍ଦ ঔଇ ଗୋ

ତୋମାର ଆନନ୍ଦ ঔଇ ଏଲ ଦ୍ୱାରେ, ଏଲ ଏଲ ଏଲ ଗୋ, ঔଗୋ ପୁରବାସୀ ।

ବୁକେର ଆଁଚଲଖାନି ସୁଖେର ଆଁଚଲଖାନି–

ଦୁଖେର ଆଚଲଖାନି ଧୁଲାୟ୍ ପେତେ ଆଙିନାତେ ମେଲୋ ଗୋ ॥

ସେଚନ୍ଜକୋରୋ– ତାର ପଥେ ପଥେ ସେଚନ କୋରୋ–

ପା ଫେଲବେ ଯେଥାୟ୍ ସେଚନ କୋରୋ ଗନ୍ଧବାରି,

ମଲିନ ନା ହୟ୍ ଚରଣ ତାରି–

ତୋମାର ସୁନ୍ଦର ঔଇ ଗୋ–

ତୋମାର ସୁନ୍ଦର ঔଇ ଏଲ ଦ୍ୱାରେ, ଏଲ ଏଲ ଏଲ ଗୋ ।

ହୃଦୟ୍ଖାନି– ଆକୁଲ ହୃଦୟ୍ଖାନି ସମ୍ମୁଖେ ତାର ଛଡ଼ିୟେ୍ ଫେଲୋ ଫେଲୋ ଗୋ ॥

ରେଖୋ, ରେଖୋ ନା ଗୋ ଧରେ, ଛଡ଼ିୟେ୍ ଫେଲୋ ଫେଲୋ ଗୋ ।

ତୋମାର ସକଲ ଧନ ଯେ ଧନ୍ୟ ହଲ ହଲ ଗୋ ।

ବିଶ୍ୱଜନେର କଲ୍ୟାଣେ ଆଜ ଘରେର ଦୁୟ୍ାର–

ଘରେର ଦୁୟ୍ାର ଖୋଲୋ ଗୋ ।

ରାଙା ହଲ- ରଙେ ରଙେ ରାଙା ହଲ- କାର ହାସିର ରଙେ

ହେରୋ ରାଙା ହଲ ସକଲ ଗଗନ, ଚିତ୍ତ ହଲ ପୁଲକ-ମଗନ–

ତୋମାର ନିତ୍ୟ ଆଲୋ ଏଲ ଦ୍ୱାରେ, ଏଲ ଏଲ ଏଲ ଗୋ ।

ପରାନ୍ପ୍ରଦୀପ– ତୋମାର ପରାନ-ପ୍ରଦୀପ ତୁଲେ ଧୋରୋ ঔଇ ଆଲୋତେ–

ରେଖୋ ନା, ରେଖୋ ନା ଗୋ ଦୂରେ–

ঔଇ ଆଲୋତେ ଜ୍ୱେଲୋ ଗୋ ॥

୩ ବୈଶାଖ ୧୩୨୧ (1914)

ଭାନୁସିଁଘର ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୯: ବସନ୍ତ ଆଓଲ ରେ

ବସନ୍ତ ଆଓଲ ରେ!

ମଧୁକର ଗୁନ ଗୁନ, ଅମୁୟାମଞ୍ଜରୀ   କାନନ ଛାଓଲ ରେ ।

ଶୁନ ଶୁନ ସଜନୀ, ହୃଦୟ ପ୍ରାଣ ମମ   ହରଖେ ଆକୁଳ ଭେଲ,

ଜର ଜର ରିଝସେ ଦୁଃଖଦହନ ସବ   ଦୂର ଦୂର ଚଲି ଗେଲ ।

ମରମେ ବହଇ ବସନ୍ତସମୀରଣ,   ମରମେ ଫୁଟଇ ଫୁଲ,

ମରମକୁଞ୍ଜ-'ପର ବୋଲଇ କୁହୁକୁହୁ   ଅହରହ କୋକିଲକୁଲ ।

ସଖି ରେ, ଉଛଳ ପ୍ରେମଭରେ ଅବ   ଢଲଢଲ ବିହ୍ୱଳ ପ୍ରାଣ,

ମୁଗ୍ଧ ନିଖିଳମନ ଦକ୍ଷିଣପବନେ   ଗାୟ ରଭସରସଗାନ!

ବସନ୍ତଭୂଷଣଭୂଷିତ ତ୍ରିଭୁବନ   କହିଛେ– ଦୁଖିନୀ ରାଧା,

କଁହି ରେ ସୋ ପ୍ରିୟ, କଁହି ସୋ ପ୍ରିୟତମ,   ହୃଦିବସନ୍ତ ସୋ ମାଧା!

ଭାନୁ କହେ– ଅତି ଗହନ ରୟନ ଅବ,   ବସନ୍ତସମୀରଶ୍ୱାସେ

ମୋଦିତ ବିହ୍ୱଳ ଚିତ୍ତକୁଞ୍ଜତଳ   ଫୁଲ୍ଲବାସନା-ବାସେ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୨୯୧(1884)

ଭାନୁସିଁଂହ ଠାକুରେର ପଦାବଳୀ/୬: ଶୁନ ଲୋ ଶୁନ ଲୋ ବାଲିକା

ଶୁନ ଲୋ ଶୁନ ଲୋ ବାଲିକା, ରାଖ କୁସୁମମାଲିକା,
କୁଞ୍ଜ କୁଞ୍ଜ ଫେରିନୁ ସଖି, ଶ୍ୟାମଚନ୍ଦ୍ର ନାହି ରେ ॥
ଦୁଲଇ କୁସୁମମୁଞ୍ଜରି, ଭମର ଫିରଇ ଗୁଞ୍ଜରି,
ଅଲସ ଯମୁନ ବହୟି ଯାୟ ଲଲିତ ଗୀତ ଗାହି ରେ ॥
ଶଶିସନାଥ ଯାମିନୀ, ବିରହବିଧୁର କାମିନୀ,
କୁସୁମହାର ଭଇଲ ଭାର ହୃଦୟ ତାର ଦାହିଛେ ।
ଅଧର ଉଠଇ କାଁପିୟା ସଖିକରେ କର ଆପିୟା–
କୁଞ୍ଜଭବନେ ପାପିୟା କାହେ ଗୀତ ଗାହିଛେ ॥
ମୃଦୁ ସମୀର ସଞ୍ଚଲେ ହରୟି ଶିଥିଲ ଅଞ୍ଚଲେ
ବାଲିହୃଦୟ ଚଞ୍ଚଲେ କାନନପଥ ଚାହି ରେ ।
କୁଞ୍ଜ-ପାନେ ହେରିୟା ଅଶ୍ରୁବାରି ଡାରିୟା
ଭାନୁ ଗାୟ– ଶୂନ୍ୟକୁଞ୍ଜ, ଶ୍ୟାମଚନ୍ଦ୍ର ନାହି ରେ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୨୯୧(1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ଆପିୟା ⟹ ଆପିଁୟା

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ଭାନୁସିଁହଡ଼ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୩: ହୃଦୟକ ସାଧ ମିଶାଓଲ ହୃଦୟେ

ହୃଦୟକ ସାଧ ମିଶାଓଲ ହୃଦୟେ, କଣ୍ଠେ ଶୁଖାଓଲ ମାଲା ।
ବିରହବିଷେ ଦହି ବହି ଗଲ ରୟନୀ, ନହି ନହି ଆଓଲ କାଲା ।
ବୁଝନୁ ବୁଝନୁ, ସଖି, ବିଫଲ ବିଫଲ ସବ, ବିଫଲ ଏ ପୀରିତି ଲେହା ।
ବିଫଲ ରେ ଏ ମଝୁ ଜୀବନ ଯୌବନ, ବିଫଲ ରେ ଏ ମଝୁ ଦେହା ॥
ଚଲ ସଖି, ଗୃହ ଚଲ, ମୁଞ୍ଚ ନୟନଜଲ– ଚଲ ସଖି, ଚଲ ଗୃହକାଜେ ।
ମାଲତିମାଲା ରାଖହ ବାଲା– ଛି ଛି ସଖି, ମରୁ ମରୁ ଲାଜେ ।
ସଖି ଲୋ, ଦାରୁଣ ଆଧିଭରାତୁର ଏ ତରୁଣ ଯୌବନ ମୋର ।
ସଖି ଲୋ, ଦାରୁଣ ପ୍ରଣୟହଲାହଲ ଜୀବନ କରଲ ଅଘୋର ॥
ତୃଷିତ ପ୍ରାଣ ମମ ଦିବସଯାମିନୀ ଶ୍ୟାମକ ଦରଶନ-ଆଶେ ।
ଆକୁଲ ଜୀବନ ଥେହ ନ ମାନେ, ଅହରହ ଜ୍ୱଲତ ହୁତାଶେ ।
ସଜନି, ସତ୍ୟ କହି ତୋୟ,
ଖୋୟବ କବ ହମ ଶ୍ୟାମକ ପ୍ରେମ ସଦା ଡର ଲାଗୟ ମୋୟ ॥
ହିୟେ ହିୟେ ଅବ ରାଖତ ମାଧବ, ସୋ ଦିନ ଆସବ ସଖି ରେ–
ବାତ ନ ବୋଲବେ, ବଦନ ନ ହେରବେ ! ମରିବ ହଲାହଲ ଭଖି ରେ ।
ଐସ ବୃଥା ଭୟ ନା କର ବାଲା ଭାନୁ ନିବେଦୟ ଚରଣେ–
ସୁଜନକ ପୀରିତି ନୌତୁନ ନିତି ନିତି, ନହି ଟୁଟେ ଜୀବନେ ମରଣେ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୨୯୧(1884)

ଭାନୁସିଂହ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୪: ଶ୍ୟାମ ରେ, ନିପଟ କଠିନ

ଶ୍ୟାମ ରେ, ନିପଟ କଠିନ ମନ ତୋର!
ବିରହ ସାଥି କରି ଦୁଃଖିନୀ ରାଧା ରଜନୀ କରତ ହି ଭୋର ।
ଏକଲି ନିରଲ ବିରଲ-'ପର ବୈଠତ, ନିରଖତ ଯମୁନା-ପାନେ–
ବରଖତ ଅଶ୍ରୁ, ବଚନ ନହି ନିକସତ, ପରାନ ଥେହ ନ ମାନେ ।
ଗହନତିମିର ନିଶି, ଝିଲ୍ଲିମୁଖର ଦିଶି' ଶୂନ୍ୟ କଦମତରୁମୂଲେ
ଭୂମିଶୟନ-'ପର ଆକୁଲକୁନ୍ତଲ ରୋଦଇ ଆପନ ଭୁଲେ ।
ମୁଗୁଧ ମୃଗୀସମ ଚମକି ଉଠଇ କଭୁ ପରିହରି ସବ ଗୃହକାଜେ,
ଚାହି ଶୂନ୍ୟ-'ପର କହେ କରୁଣସ୍ୱର– ବାଜେ ବାଁଶରି ବାଜେ ।
ନିଠୁର ଶ୍ୟାମ ରେ, କୈସନ ଅବ ତୁଁହୁଁ ରହଇ ଦୂର ମଥୁରାୟ୍–
ରୟନ ନିଦାରୁଣ କୈସନ ଯାପସି, କୈସ ଦିବସ ତବ ଯାୟ୍!
କୈସ ମିଟାଓସି ପ୍ରେମପିପାସା, କଁହା ବଜାଓସି ବାଁଶି!
ପୀତବାସ ତୁଁହୁଁ କଥି ରେ ଛୋଡ଼ଲି, କଥି ବଜାଓସି ବାଁଶି!
କନକହାର ଅବ ପହିରଲି କଣ୍ଠେ, କଥି ଫେକଲି ବନମାଲା!
ହୃଦିକମଲାସନ ଶୂନ୍ୟ କରଲି ରେ, କନକାସନ କର ଆଲା!
ଏ ଦୁଖ ଚିରଦିନ ରହଲ ଚିତ୍ତମେ, ଭାନୁ କହେ– ଛି ଛି କାଳା!
ଝଟିତେ ଆଓ ତୁଁହୁଁ ହମାରି ସାଥେ, ବିରହବ୍ୟାକୁଲା ବାଳା ।

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୨୯୧(1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ଭାନୁସିଁଘହ୍ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୫: ସଜନି ସଜନି ରାଧିକା ଲୋ

ସଜନି ସଜନି ରାଧିକା ଲୋ, ଦେଖ ଅବହୁଁ ଚାହିୟା
ମୃଦୁଲଗମନ ଶ୍ୟାମ ଆଓୟେ ମୃଦୁଲ ଗାନ ଗାହିୟା ॥
ପିନହ୍ ଝଟିତ କୁସୁମହାର, ପିନହ୍ ନୀଲ ଆଙିୟା ।
ସୁନ୍ଦରି ସିନ୍ଦୂର ଦେକେ ସୀଁଥି କରହ୍ ରାଙିୟା ॥
ସହଚରି ସବ ନାଚ ନାଚ ମୃଦୁଲଗୀତ ଗାଓ ରେ,
ଚଞ୍ଚଳ ମଞ୍ଜୀରରାବ କୁଞ୍ଜଗଗନ ଛାଓ ରେ ।
ସଜନି, ଅବ ଉଜାର' ମଁଦିର କନକଦୀପ ଜ୍ୱାଲିୟା,
ସୁରଭି କରହ୍ କୁଞ୍ଜଭବନ ଗନ୍ଧସଲିଲ ଢାଲିୟା ॥
ମଲ୍ଲିକା ଚମେଲି ବେଲି କୁସୁମ ତୁଲହ୍ ବାଲିକା,
ଗାଁଥ ଯୁଥି, ଗାଁଥ ଜାତି, ଗାଁଥ ବକୁଲମାଲିକା;
ତୃଷିତନୟନ ଭାନୁସିଂହ କୁଞ୍ଜପଥମ ଚାହିୟା–
ମୃଦୁଲଗମନ ଶ୍ୟାମ ଆଓୟେ ମୃଦୁଲ ଗାନ ଗାହିୟା ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୨୯୧(1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ଉଜାର' ⟹ ଉଜାର

 contact: somen@iopb.res.in

ଭାନୁସିଁଘହ୍ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୬: ବଁଧୁୟା, ହିୟା-ପର ଆଓ ରେ

ବଁଧୁୟା, ହିୟା-ପର ଆଓ ରେ!

ମିଠି ମିଠି ହାସୟି, ମୃଦୁ ମଧୁ ଭାଷୟି, ହମାର ମୁଖ-'ପର ଚାଓ ରେ!

ଯୁଗ-ଯୁଗ-ସମ କତ ଦିବସ ଭେଲ ଗତ, ଶ୍ୟାମ, ତୁ ଆଓଲି ନା–

ଚନ୍ଦ-ଉଜର ମଧୁ-ମଧୁର କୁଞ୍ଜ-'ପର ମୁରଲି ବଜାଓଲି ନା!

ଲୟି ଗଲି ସାଥ ବୟାନକ ହାସ ରେ, ଲୟି ଗଲି ନୟନ-ଆନନ୍ଦ!

ଶୂନ୍ୟ କୁଞ୍ଜବନ, ଶୂନ୍ୟ ହୃଦୟ ମନ, କହିଁ ତବ ଓ ମୁଖଚନ୍ଦ!

ଇଥି ଛିଲ ନୀରବ ବଂଶୀବଟତଟ, କଥି ଛିଲ ଓ ତବ ବାଁଶି!

ତୁଝ୍ ମୁଖ ଚାହୟି ଶତଯୁଗଭର ଦୁଖ କ୍ଷଣେ ଭେଲ ଅବସାନ ।

ଲେଶ ହାସି ତୁଝ୍ ଦୂର କରଲ ରେ, ବିପୁଲ ଖେଦ-ଅଭିମାନ ।

ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ରେ, ଭାନୁ ଗାହିଛେ, ପ୍ରେମକ ନାହିକ ଓର ।

ହରଖେ ପୁଲକିତ ଜଗତ-ଚରାଚର ଦୁହୁଁକ ପ୍ରେମରସ-ଭୋର ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୨୯୧(1884)

ଭାନୁସିଁହର ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୭: ଶୁନ, ସଖି, ବାଜଇ ବାଁଶି

ଶୁନ, ସଖି, ବାଜଇ ବାଁଶି ।

ଶଶିକରବିହ୍ୱଲ ନିଖିଲ ଶୂନ୍ୟତଳ   ଏକ ହରଷରସରାଶି ।

ଦକ୍ଷିଣପବନବିଚଞ୍ଚଳ ତରୁଗଣ,   ଚଞ୍ଚଳ ଯମୁନାବାରି ।

କୁସୁମସୁବାସ ଉଦାସ ଭଇଲ ସଖି   ଉଦାସ ହୃଦୟ ହମାରି ।

ବିଗଳିତ ମରମ, ଚରଣ ଖଳିତଗତି,   ଶରମ ଭରମ ଗୟି ଦୂର ।

ନୟନ ବାରିଭର, ଗରଗର ଅନ୍ତର,   ହୃଦୟ ପୁଲକପରିପୂର ।

କହ ସଖି, କହ ସଖି, ମିନତି ରାଖ ସଖି,   ସୋ କି ହମାରି ଶ୍ୟାମ ॥

ଗଗନେ ଗଗନେ ଧ୍ୱନିଛେ ବାଁଶରି   ସୋ କି ହମାରି ନାମ ।

କତ କତ ଯୁଗ, ସଖି, ପୁଣ୍ୟ କରନୁ ହମ,   ଦେବତ କରନୁ ଧେୟାନ–

ତବ୍ ତ ମିଲଲ, ସଖି, ଶ୍ୟାମରତନ ମମ– ଶ୍ୟାମ ପରାନକ ପ୍ରାଣ ।

ଶୁନତ ଶୁନତ ତବ୍ ମୋହନ ବାଁଶି   ଜପତ ଜପତ ତବ୍ ନାମେ

ସାଧ ଭଇଲ ମୟ୍ ପ୍ରାଣ ମିଳାୟବ   ଚାଁଦ-ଉଜଳ ଯମୁନାମେ !

ଚଲହ ତୁରିତଗତି, ଶ୍ୟାମ ଚକିତ ଅତି– ଧରହ ସଖୀଜନ-ହାତ ।

ନୀଦମଗନ ମହୀ, ଭୟ୍ ଡର କଛୁ ନହି,   ଭାନୁ ଚଲେ ତବ ସାଥ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୨୯୧(1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧୦, ୧୧ ଲାଇନେ ତବ୍ ⟹ ତବ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ଭାନୁସିଁଘହ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୮: ଗହନ କୁସୁମକୁଞ୍ଜ-ମାଝେ

ଗହନ କୁସୁମକୁଞ୍ଜ-ମାଝେ ମୃଦୁଲ ମଧୁର ବଂଶି ବାଜେ,
ବିସରି ତ୍ରାସ ଲୋକଲାଜେ ସଜନି, ଆଓ ଆଓ ଲୋ ॥
ପିନହ ଚାରୁ ନୀଲ ବାସ, ହୃଦୟେ ପ୍ରନୟକୁସୁମରାଶ,
ହରିଣନେତ୍ରେ ବିମଲ ହାସ, କୁଞ୍ଜବନମେ ଆଓ ଲୋ ॥
ଢାଲେ କୁସୁମ ସୁରଭଭାର, ଢାଲେ ବିହଗସୁରବସାର,
ଢାଲେ ଇନ୍ଦୁ ଅମୃତଧାର ବିମଲ ରଜତଭାତି ରେ ।
ମନ୍ଦ ମନ୍ଦ ଭୃଙ୍ଗ ଗୁଞ୍ଜେ, ଅୟୁତ କୁସୁମ କୁଞ୍ଜେ କୁଞ୍ଜେ
ଫୁଟଲ ସଜନି, ପୁଞ୍ଜେ ପୁଞ୍ଜେ ବକୁଲ ଯୂଥି ଜାତି ରେ ॥
ଦେଖ, ଲୋ ସଖି, ଶ୍ୟାମରାୟ୍ ନୟନେ ପ୍ରେମ ଉଥଲ ଯାୟ୍–
ମଧୁର ବଦନ ଅମୃତସଦନ ଚନ୍ଦ୍ରମାୟ୍ ନିନ୍ଦିଛେ ।
ଆଓ ଆଓ ସଜନିବୃନ୍ଦ, ହେରବ ସଖି ଶ୍ରୀଗୋବିନ୍ଦ–
ଶ୍ୟାମକୋ ପଦାରବିନ୍ଦ ଭାନୁସିଂହ ବନ୍ଦିଛେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୮୪ (1877)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ବଂଶି ⟹ ବଂଶୀ
୯ ଲାଇନେ 'ଦେଖ, ଲୋ ସଖି,' ⟹ 'ଦେଖ ଲୋ ସଖି,'

 contact: somen@iopb.res.in

ଭାନୁସିଂହ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୯: ସତିମିର ରଜନୀ

ସତିମିର ରଜନୀ, ସଚକିତ ସଜନୀ ଶୂନ୍ୟ ନିକୁଞ୍ଜ-ଅରଣ୍ୟ ।
କଳୟିତ ମଳୟେ, ସୁବିଜନ ନିଳୟେ ବାଳା ବିରହବିଷଣ୍ଣ ॥
ନୀଳ ଆକାଶେ ତାରକ ଭାସେ, ଯମୁନା ଗାଓତ ଗାନ ।
ପାଦପ-ମରମର, ନିର୍ଝର-ଝରଝର, କୁସୁମିତ ବଲ୍ଲିବିତାନ ।
ତୃଷିତ ନୟାନେ ବନପଥପାନେ ନିରଖେ ବ୍ୟାକୁଳ ବାଳା–
ଦେଖ ନ ପାଓୟେ, ଆଁଖ ଫିରାଓୟେ, ଗାଁଥେ ବନଫୁଲମାଳା !
ସହସା ରାଧା ଚାହଲ ସଚକିତ, ଦୂରେ ଖେପଲ ମାଳା–
କହଲ, ସଜନି, ଶୁନ ବାଁଶରି ବାଜେ, କୁଞ୍ଜେ ଆଓଲ କାଳା ।
ଚକିତ ଗହନ ନିଶି ଦୂର ଦୂର ଦିଶି ବାଜତ ବାଁଶି ସୁତାନେ–
କଣ୍ଠ ମିଳାଓଲ ଢଳଢଳ ଯମୁନା କଲକଲ କଲ୍ଲୋଲଗାନେ ।
ଭନେ ଭାନୁ– ଅବ ଶୁନ ଗୋ କାନୁ, ପିୟାସିତ ଗୋପିନିପ୍ରାଣ
ତୋଁହାର ପୀରିତ ବିମଳ ଅମୃତରସ ହରଷେ କରବେ ପାନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୪(1878)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୧ ଲାଇନେ ଗୋପିନିପ୍ରାଣ ⟹ ଗୋପିନୀପ୍ରାଣ

ଭାନୁସିଁଘହ୍ ଠାକୁରେର ପଦାବଲୀ/୧୦: ବଜାଓ ରେ ମୋହ୍ନ ବାଁଶି

ବଜାଓ ରେ ମୋହ୍ନ ବାଁଶି ।
ସାରା ଦିବସକ
ବିରହ୍ଦହ୍ନଦୁଖ
ମରମକ ତିୟାଷ ନାଶି ॥
ରିଝ୍-ମନ-ଭେଦନ
ବାଁଶରିବାଦନ
କଁହ୍ା ଶିଖଲି ରେ କାନ !-
ହ୍ାନେ ଥିରଥିର ମରମ-
ଅବଶକର
ଲହୁ ଲହୁ ମଧୁମୟ୍ ବାଣ ।
ଧସଧସ କରତହ୍ ଉରହ୍
ବିୟାକୁଲୁ,
ଢୁଲୁ ଢୁଲୁ ଅବଶ ନୟାନ ।
କତ ଶତ ବରଷକ ବାତ
ସୌଁୟାରୟ୍
ଅଧୀର କରୟ୍ ପରାନ ।
କତ ଶତ ଆଶା ପୂରଲ ନା
ବଁଧୁ,
କତ ସୁଖ କରଲ ପୟାନ ।
ପହୁ ଗୋ, କତ ଶତ
ପୀରିତଯାତନ
ହିୟେ୍ ବିଁଧାଓଲ ବାଣ ।
ହୃଦୟ୍ ଉଦାସୟ୍ ନୟ୍ନ
ଉଛାସୟ୍
ଦାରୁଣ ମଧୁମୟ୍ ଗାନ ।
ସାଧ ଯାୟ୍ ଇହ୍ ଯମୁନା-
ବାରିମ
ଡାରବ ଦଗଧ ପରାନ ।
ସାଧ ଯାୟ୍, ବଁଧୁ, ରାଖି
ଚରଣ ତବ
ହୃଦୟ୍ମାଝ୍ ହୃଦୟେ୍ଶ-
ହୃଦୟ୍ଜୁଡ଼ାଓନ
ବଦନଚନ୍ଦ୍ର ତବ
ହେ୍ରବ ଜୀବନଶେଷ ।
ସାଧ ଯାୟ୍ ଇହ୍
ଚାଁଦମକିରଣେ
କୁସୁମିତ କୁଞ୍ଜବିତାନେ
ବସନ୍ତବାୟେ୍ ପ୍ରାଣ
ମିଶାୟ୍ବ
ବାଁଶିକ ସୁମଧୁର
ତାନେ ।
ପ୍ରାଣ ଭୈବେ ମଝୁ
ବେଣୁଗୀତମୟ୍,
ରାଧାମୟ୍ ତବ ବେଣୁ ।
ଜୟ୍ ଜୟ୍ ମାଧବ ଜୟ୍
ଜୟ୍ ରାଧା,
ଚରଣେ ପ୍ରଣମେ
ଭାନୁ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୨୮୪ (1877)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨୦ ଲାଇନେ ଡାରବ ⟹ ଡାରିବ

୨୪ ଲାଇନେ ଚାଁଦମକିରଣେ ⟹ ଚାଁଦକିରଣେ

୨୮ ଲାଇନେ ‘ସୁମଧୁର ତାନେ’ ⟹ ‘ସୁମଧୁର ଗାନେ’

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ଭାନୁସିଁହର ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୧୧: ଆଜୁ, ସଖି, ମୁହୁ ମୁହୁ

ଆଜୁ, ସଖି, ମୁହୁ ମୁହୁ ଗାହେ ପିକ କୁହୁ କୁହୁ,
କୁଞ୍ଜବନେ ଦୁଁହୁ ଦୁଁହୁ ଦୋଁହାର ପାନେ ଚାୟ୍ ।
ଯୁବନମଦବିଲସିତ ପୁଲକେ ହିୟା ଉଲସିତ,
ଅବଶ ତନୁ ଅଲସିତ ମୁରଛି ଜନୁ ଯାୟ୍ ।
ଆଜୁ ମଧୁ ଚାଁଦନୀ ପ୍ରାଣ-ଉନମାଦନୀ,
ଶିଥିଲ ସବ ବାଁଧନୀ, ଶିଥିଲ ଭଇ ଲାଜ ।
ବଚନ ମୃଦୁ ମରମର, କାଁପେ ରିଝ ଥରଥର,
ଶିହରେ ତନୁ ଜରଜର କୁସୁମବନମାଝ ।
ମଲୟ୍ ମୃଦୁ କଲୟିଛେ, ଚରଣ ନହି ଚଲୟିଛେ,
ବଚନ ମୁହୁ ଖଲୟିଛେ, ଅଞ୍ଚଲ ଲୁଟାୟ୍ ।
ଆଧଫୁଟ ଶତଦଲ ବାୟୁଭରେ ଟଲମଲ
ଆଁଖି ଜନୁ ଢଲଢଲ ଚାହିତେ ନାହି ଚାୟ୍ ।
ଅଲକେ ଫୁଲ କାଁପୟି କପୋଲେ ପଡ଼େ ଝାଁପୟି,
ମଧୁ ଅନଲେ ତାପୟି ଖସୟି ପଡୁ ପାୟ୍ ।
ଝରଇ ଶିରେ ଫୁଲଦଲ, ଯମୁନା ବହେ କଲକଲ,
ହାସେ ଶଶି ଢଲଢଲ– ଭାନୁ ମରି ଯାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୨୯୦ (1883-1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୪ ଲାଇନେ ପଡୁ ⟹ ପଡ଼

 contact: somen@iopb.res.in

ଭାନୁସିଁଘହ୍ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୧୬: ଶ୍ୟାମ, ମୁଖେ ତବ ମଧୁର ଅଧରମେ

ଶ୍ୟାମ, ମୁଖେ ତବ ମଧୁର ଅଧରମେ   ହାସ ବିକାଶତ କାୟ୍,
କୋନ ସ୍ୱପନ ଅବ ଦେଖତ ମାଧବ,   କହବେ କୋନ ହମାୟ୍ !
ନୀଦ-ମେଘ-'ପର ସ୍ୱପନ-ବିଜଲି-ସମ   ରାଧା ବିଲସତ ହାସି ।
ଶ୍ୟାମ, ଶ୍ୟାମ ମମ, କୈସେ ଶୋଧବ   ତୂହୁଁକ ପ୍ରେମଋଣରାଶି ।
ବିହଙ୍ଗ, କାହ ତୁ ବୋଲନ ଲାଗଲି,   ଶ୍ୟାମ ଘୁମାୟ୍ ହମାରା ।
ରହ ରହ ଚନ୍ଦ୍ରମ, ଢାଲ ଢାଲ ତବ   ଶୀତଲ ଜୋଛନଧାରା ।
ତାରକମାଲିନୀ ସୁନ୍ଦରଯାମିନୀ   ଅବହୁଁ ନ ଯାଓ ରେ ଭାଗି–
ନିରଦୟ୍ ରବି ଅବ କାହ ତୁ ଆଓଲି,   ଜ୍ୱାଲଲି ବିରହକ ଆଗି ।
ଭାନୁ କହତ ଅବ, ରବି ଅତି ନିଷ୍ଠୁର,   ନଲିନମିଲନ-ଅଭିଲାଷେ
କତ ନରନାରୀକ ମିଲନ ଟୁଟାଓତ,   ଡାରତ ବିରହହୁତାଶେ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୨୯୧(1884)

ଭାନୁସିଁହ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୧୩: ବାଦରବରଖନ, ନୀରଦଗରଜନ

ବାଦରବରଖନ, ନୀରଦଗରଜନ, ବିଜୁଳୀଚମକନ ଘୋର,
ଉପେଖଇ କୈଛେ ଆଓ ତୁ କୁଞ୍ଜେ ନିତିନିତି ମାଧବ ମୋର ।
ଘନ ଘନ ଚପଲା ଚମକୟ୍ ଯବ ପହୁ, ବଜରପାତ ଯବ ହୋୟ୍,
ତୁଁହୁକ ବାତ ତବ ସମବୟି ପ୍ରିୟତମ, ଡର ଅତି ଲାଗତ ମୋୟ୍ ।
ଅଙ୍ଗବସନ ତବ ଭୀଁଖତ ମାଧବ, ଘନ ଘନ ବରଖତ ମେହ,
କ୍ଷୁଦ୍ର ବାଳି ହମ, ହମକୋ ଲାଗୟ୍ କାହ ଉପେଖବି ଦେହ ॥
ବଇସ ବଇସ, ପହୁ, କୁସୁମଶୟନ-'ପର ପଦଯୁଗ ଦେହ ପସାରି ।
ସିକ୍ତ ଚରଣ ତବ ମୋଛବ ଯତନେ କୁନ୍ତଳଭାର ଉଘାରି ।
ଶ୍ରାନ୍ତ ଅଙ୍ଗ ତବ ହେ ବ୍ରଜସୁନ୍ଦର, ରାଖ ବକ୍ଷ-'ପର ମୋର ।
ତନୁ ତବ ଘେରବ ପୁଲକିତ ପରଶେ ବାହୁମୃଣାଳକ ଡୋର ।
ଭାନୁ କହେ, ବୃକଭାନୁନନ୍ଦିନୀ, ପ୍ରେମସିନ୍ଧୁ ମମ କାଳା
ତୋଁହାର ଲାଗୟ୍ ପ୍ରେମକ ଲାଗୟ୍ ସବ କଛୁ ସହବେ ଜ୍ୱାଳା ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୨୮୪ (1878)

ଭାନୁସିଁଘହ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୧୪: ସଖି ରେ, ପିରୀତ ବୁଝ୍‌ବେ

ସଖି ରେ, ପିରୀତ ବୁଝ୍‌ବେ କେ !

ଆଁଧାର ହୃଦୟକ ଦୁଃଖକାହିନୀ ବୋଲବ, ଶୁନବେ କେ ।

ରାଧିକାର ଅତି ଅନ୍ତରବେଦନ କେ ବୁଝ୍‌ବେ ଅୟି ସଜନୀ ।

କେ ବୁଝ୍‌ବେ, ସଖି, ରୋୟତ ରାଧା କୋନ ଦୁଖେ ଦିନରଜନୀ ।

କଲଙ୍କ ରଟାୟବ ଜନି, ସଖି, ରଟାଓ– କଲଙ୍କ ନାହିକ ମାନି,

ସକଲ ତୟାଗବ ଲଭିତେ ଶ୍ୟାମକ ଏକଠୋ ଆଦରବାଣୀ ।

ମିନତି କରି ଲୋ ସଖି, ଶତ ଶତ ବାର, ତୁ ଶ୍ୟାମକ ନା ଦିହ ଗାରି–

ଶୀଲ ମାନ କୁଲ ଅପନି, ସଜନି, ହମ ଚରଣେ ଦେୟନୁ ଡାରି ।

ସଖି ଲୋ, ବୃନ୍ଦାବନକୋ ଦୁରୁଜନ ମାନୁଖ ପିରୀତ ନାହିକ ଜାନେ,

ବୃଥାଇ ନିନ୍ଦା କାହ ରଟାୟତ ହମାର ଶ୍ୟାମକ ନାମେ ।

କଲଙ୍କିନୀ ହମ ରାଧା, ସଖି ଲୋ, ଘୃଣା କରହ ଜନି ମନମେ ।

ନ ଆସିଓ ତବ୍ କବହୁଁ, ସଜନି ଲୋ, ହମାର ଅଁଧା ଭବନମେ ।

କହେ ଭାନୁ ଅବ, ବୁଝ୍‌ବେ ନା, ସଖି, କୋହି ମରମକୋ ବାତ–

ବିରଲେ ଶ୍ୟାମକ କହିଓ ବେଦନ ବକ୍ଷେ ରାଖୟି ମାଥ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୪ (1878)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧୨ ଲାଇନେ 'କବହୁଁ, ସଜନି ଲୋ,' ⟹ 'କବହୁଁ ସଜନି ଲୋ,'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ଭାନୁସିଁଘହ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୧୫: ହମ, ସଖି, ଦାରିଦ ନାରୀ

ହମ, ସଖି, ଦାରିଦ ନାରୀ ।

ଜନମ ଅବଧି ହମ ପୀରିତି କରନୁ, ମୋଚନୁ ଲୋଚନବାରି ।

ରୂପ ନାହି ମମ, କଛୁଇ ନାହି ଗୁଣ, ଦୁଖିନୀ ଆହିର ଜାତି–

ନାହି ଜାନି କଛୁ ବିଲାସ-ଭଙ୍ଗିମ ଯୌବନଗରବେ ମାତି–

ଅବଲା ରମଣୀ, କ୍ଷୁଦ୍ର ହୃଦୟ ଭରି ପୀରିତ କରନେ ଜାନି ।

ଏକ ନିମିଖ ପଲ ନିରଖି ଶ୍ୟାମ ଜନି, ସୋଇ ବହୁତ କରି ମାନି ।

କୁଞ୍ଜପଥେ ଯବ ନିରଖି ସଜନି ହମ ଶ୍ୟାମକ ଚରଣକ ଚୀନା

ଶତ ଶତ ବେରି ଧୂଳି ଚୁମ୍ବି ସଖି, ରତନ ପାଇ ଜନୁ ଦୀନା ।

ନିଠୁର ବିଧାତା, ଏ ଦୁଖଜନମେ ମାଙବ କି ତୁୟା-ପାଶ ।

ଜନମ-ଅଭାଗୀ ଉପେଖିତା ହମ ବହୁତ ନାହି କରି ଆଶ–

ଦୂର ଥାକି ହମ ରୂପ ହେରଇବ, ଦୂରେ ଶୁନଇବ ବାଁଶି,

ଦୂର ଦୂର ରହି ସୁଖେ ନିରୀଖିବ ଶ୍ୟାମକ ମୋହନ ହାସି ।

ଶ୍ୟାମପ୍ରେୟସି ରାଧା ! ସଖି ଲୋ ! ଥାକ' ସୁଖେ ଚିରଦିନ–

ତୁୟା ସୁଖେ ହମ ରୋୟବ ନା ସଖି, ଅଭାଗିନୀ ଗୁଣହୀନ ।

ଆପନ ଦୁଖେ, ସଖି, ହମ ରୋୟବ ଲୋ, ନିଭୃତେ ମୁଛଇବ ବାରି ।

କୋହି ନ ଜାନବ, କୋନ ବିଷାଦେ ତନ-ମନ ଦହେ ହମାରି ।

ଭାନୁସିଂହ ଭନୟେ, ଶୁନ କାଳା,

ଦୁଖିନି ଅବଳା ବାଳା–

ଉପେଖାର ଅତି ତିଖିନୀ ବାନେ ନା ଦିହ ନା ଦିହ ଜ୍ୱାଳା ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୨୮୪ (1878)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୫ ଲାଇନେ 'ଆପନ ଦୁଖେ, ସଖି,' ⟹ 'ଆପନ ଦୁଖେ ସଖି,'

ଭାନୁସିଁଘହ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୧୭: ମାଧବ, ନା କହ ଆଦରବାଣୀ

ମାଧବ, ନା କହ ଆଦରବାଣୀ, ନା କର ପ୍ରେମକ ନାମ ।
ଜାନୟି ମୁଝକୋ ଅବଳା ସରଳା ଛଳନା ନା କର ଶ୍ୟାମ ।
କପଟ, କାହ ତୁଁହୁ ଝୁଟ ବୋଲସି, ପୀରିତ କରସି ତୁ ମୋୟ ।
ଭାଲେ ଭାଲେ ହମ ଅଲପେ ଚିହ୍ନନୁ, ନା ପତିୟାବ ରେ ତୋୟ ।
ଛିଦଲ-ତରୀ-ସମ କପଟ ପ୍ରେମ-'ପର ଡାରନୁ ଯବ ମନପ୍ରାଣ
ଡୁବନୁ ଡୁବନୁ ରେ ଘୋର ସାୟରେ, ଅବ କୁତ ନାହିକ ତ୍ରାଣ ।
ମାଧବ, କଠୋର ବାତ ହମାରା ମନେ ଲାଗଲ କି ତୋର ।
ମାଧବ, କାହ ତୁ ମଲିନ କରଲି ମୁଖ, କ୍ଷମହ ଗୋ କୁବଚନ ମୋର !
ନିଦୟ ବାତ ଅବ କବହୁଁ ନ ବୋଲବ, ତୁହୁଁ ମମ ପ୍ରାଣକ ପ୍ରାଣ ।
ଅତିଶୟ ନିର୍ମମ, ବ୍ୟଥିନୁ ହିୟା ତବ ଛୋଡ଼ୟି କୁବଚନବାଣ ।
ମିଟଲ ମାନ ଅବ– ଭାନୁ ହାସତହିଁ ହେରଇ ପୀରିତଲୀଲା ।
କଭୁ ଅଭିମାନିନୀ ଆଦରିଣୀ କଭୁ ପୀରିତିସାଗର ବାଲା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୮୬ (1878-1879)

ଭାନୁସିଂହ ଠାକୁରେର ପଦାବଲୀ/୧୭: ସଖି ଲୋ, ସଖି ଲୋ

ସଖି ଲୋ, ସଖି ଲୋ, ନିକରୁଣ ମାଧବ ମଥୁରାପୁର ଯବ ଯାୟ୍
କରଲ ବିଷମ ପଣ ମାନିନୀ ରାଧା ରୋୟ୍‌ବେ ନା ସୋ, ନା ଦିବେ ବାଧା,
କଠିନ-ହିୟା ସଇ ହାସୟି ହାସୟି ଶ୍ୟାମକ କରବ ବିଦାୟ୍ ।
ମୃଦୁ ମୃଦୁ ଗମନେ ଆଓଲ ମାଧା, ବୟନ-ପାନ ତଛୁ ଚାହଲ ରାଧା,
ଚାହୟି ରହଲ ସ ଚାହୟି ରହଲ– ଦଣ୍ଡ ଦଣ୍ଡ, ସଖି, ଚାହୟି ରହଲ–
ମନ୍ଦ ମନ୍ଦ, ସଖି– ନୟନେ ବହଲ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଜଲଧାର ।
ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହାସେ ବୈଠଲ ପାଶେ, କହଲ ଶ୍ୟାମ କତ ମୃଦୁ ମଧୁ ଭାଷେ ।
ଟୁଟୟି ଗଇଲ ପଣ, ଟୁଟଇଲ ମାନ, ଗଦଗଦ ଆକୁଲ ବ୍ୟାକୁଲ ପ୍ରାଣ,
ଫୁକରୟି ଉଛସୟି କାଁଦିଲ ରାଧା– ଗଦଗଦ ଭାଷ ନିକାଶଲ ଆଧା–
ଶ୍ୟାମକ ଚରଣେ ବାହୁ ପସାରି କହଲ, ଶ୍ୟାମ ରେ, ଶ୍ୟାମ ହମାରି,
ରହ ତୁଁହୁ, ରହ ତୁଁହୁ, ବଁଧୁ ଗୋ ରହ ତୁଁହୁ, ଅନୁଖନ ସାଥ ସାଥ ରେ ରହ ପଁହୁ–
ତୁଁହୁ ବିନେ ମାଧବ, ବଲ୍ଲଭ, ବାନ୍ଧବ, ଆଛୟ୍ କୋନ ହମାର !
ପଡ଼ଲ ଭୂମି-’ପର ଶ୍ୟାମଚରଣ ଧରି, ରାଖଲ ମୁଖ ତଛୁ ଶ୍ୟାମଚରଣ-’ପରି,
ଉଛସି ଉଛସି କତ କାଁଦୟି କାଁଦୟି ରଜନୀ କରଲ ପ୍ରଭାତ ।
ମାଧବ ବୈସଲ, ମୃଦୁ ମଧୁ ହାସଲ,
କତ ଅଶୋୟାସ-ବଚନ ମିଠ ଭାଷଲ, ଧରଇଲ ବାଳିକ ହାତ ।
ସଖି ଲୋ, ସଖି ଲୋ, ବୋଲ ତ ସଖି ଲୋ, ଯତ ଦୁଖ ପାଓଲ ରାଧା,
ନିଠୁର ଶ୍ୟାମ କିୟେ ଆପନ ମନମେ ପାଓଲ ତଛୁ କଛୁ ଆଧା ।
ହାସୟି ହାସୟି ନିକଟେ ଆସୟି ବହୁତ ସ ପ୍ରବୋଧ ଦେଲ,
ହାସୟି ହାସୟି ପଲଟୟି ଚାହୟି ଦୂର ଦୂର ଚଲି ଗେଲ ।
ଅବ ସୋ ମଥୁରାପୁରକ ପନ୍ଥମେ ଇଁହ ଯବ ରୋୟତ ରାଧା ।
ମରମେ କି ଲାଗଲ ତିଲଭର ବେଦନ, ଚରଣେ କି ତିଲଭର ବାଧା ।
ବରଖି ଆଁଖିଜଲ ଭାନୁ କହେ, ଅତି ଦୁଖେର ଜୀବନ ଭାଇ ।
ହାସିବାର ତର ସଙ୍ଗ ମିଳେ ବହୁ କାଁଦିବାର କୋ ନାଇ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୮୭ (1880-1881)

ଭାନୁସିଁଘହ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୯୮: ବାର ବାର, ସଖି, ବାରଣ କରନୁ

ବାର ବାର, ସଖି, ବାରଣ କରନୁ   ନ ଯାଓ ମଥୁରାଧାମ
ବିସରି ପ୍ରେମଦୁଖ ରାଜଭୋଗ ଯଥି   କରତ ହମାରଇ ଶ୍ୟାମ ।
ଧିକ୍ ତୁଁହୁ ଦାମ୍ଭିକ, ଧିକ୍ ରସନା ଧିକ୍,   ଲଇଳି କାହାରଇ ନାମ ।
ବୋଲ ତ ସଜନି, ମଥୁରା-ଅଧିପତି   ସୋ କି ହମାରଇ ଶ୍ୟାମ ।
ଧନକୋ ଶ୍ୟାମ ସୋ, ମଥୁରାପୁରକୋ,   ରାଜ୍ୟମାନକୋ ହୋୟ୍ ।
ନହ ପୀରିତିକୋ, ବ୍ରଜକାମିନୀକୋ,   ନିଚୟ୍ କହନୁ ମୟ୍ ତୋୟ୍ ।
ଯବ ତୁଁହୁ ଠାରବି ସୋ ନବ ନରପତି   ଜନି ରେ କରେ ଅବମାନ–
ଛିନ୍ନକୁସୁମସମ ଝରବ ଧରା-’ପର,   ପଲକେ ଖୋୟବ ପ୍ରାଣ ।
ବିସରଲ ବିସରଲ ସୋ ସବ ବିସରଲ   ବୃନ୍ଦାବନସୁଖସଙ୍ଗ–
ନବ ନଗରେ, ସଖି, ନବୀନ ନାଗର–   ଉପଜଲ ନବ ନବ ରଙ୍ଗ ।
ଭାନୁ କହତ, ଅୟି ବିରହକାତରା,   ମନମେ ବାଁଧହ ଥେହ–
ମୁଗୁଧା ବାଳା, ବୁଝଇ ବୁଝଲି ନା   ହମାର ଶ୍ୟାମକ ଲେହ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୨୮୫ (1878)

 contact: somen@iopb.res.in

ଭାନୁସିଁଘଢ଼ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୧୯: ହମ ଯବ ନା ରବ, ସଜନୀ

ହମ ଯବ ନା ରବ, ସଜନୀ,

ନିଭୃତ ବସନ୍ତନିକୁଞ୍ଜବିତାନେ ଆସବେ ନିର୍ମଳ ରଜନୀ–

ମିଳନପିପାସିତ ଆସବେ ଯବ, ସଖି, ଶ୍ୟାମ ହମାରି ଆଶେ,

ଫୁକାରବେ ଯବ 'ରାଧା ରାଧା' ମୁରଳି ଊରଧ ଶ୍ୱାସେ,

ଯବ ସବ ଗୋପିନୀ ଆସବେ ଛୁଟଇ ଯବ ହମ ଆଓବ ନା,

ଯବ ସବ ଗୋପିନୀ ଜାଗବେ ଚମକଇ ଯବ ହମ ଜାଗବ ନା,

ତବ କି କୁଞ୍ଜପଥ ହମାରି ଆଶେ ହେରବେ ଆକୁଳ ଶ୍ୟାମ ।

ବନ ବନ ଫେରଇ ସୋ କି ଫୁକାରବେ 'ରାଧା ରାଧା' ନାମ ।

ନା ଯମୁନା, ସୋ ଏକ ଶ୍ୟାମ ମମ, ଶ୍ୟାମକ ଶତ ଶତ ନାରୀ–

ହମ ଯବ ଯାଓବ ଶତ ଶତ ରାଧା ଚରଣେ ରହବେ ତାରି ।

ତବ ସଖି ଯମୁନେ, ଯାଇ ନିକୁଞ୍ଜେ, କାହ ତୟାଗବ ଦେ ।

ହମାରି ଲାଗି ଏ ବୃନ୍ଦାବନମେ କହ, ସଖି, ରୋୟବ କେ ।

ଭାନୁ କହେ ଚୁପି, ମାନଭରେ ରହ, ଆଓ ବନେ ବ୍ରଜନାରୀ–

ମିଳବେ ଶ୍ୟାମକ ଥରଥର ଆଦର, ଝରଝର ଲୋଚନବାରି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୮୭(1880)

ଭାନୁସିଁଘହ ଠାକୁରେର ପଦାବଳୀ/୨୦: କୋ ତୁଁହୁ ବোଲবি ମୋୟ୍

କୋ ତୁଁହୁ ବୋଲବି ମୋୟ୍!
ହୃଦୟ୍-ମାହ ମଝୁ ଜାଗସି ଅନୁଖନ, ଆଁଖ-ଉପର ତୁଁହୁ ରଚଲହି ଆସନ,
ଅରୁଣ ନୟନ ତବ ମରମ-ସଙେ ମମ
ନିମିଖ ନ ଅନ୍ତର ହୋୟ୍ । କୋ ତୁଁହୁ ବୋଲବି ମୋୟ୍!
ହୃଦୟକମଲ ତବ ଚରଣେ ଟଲମଲ, ନୟନଯୁଗଲ ମମ ଉଛଲେ ଛଲଛଲ
ପ୍ରେମପୂର୍ଣ୍ଣ ତନୁ ପୁଲକେ ଢଲଢଲ
ଚାହେ ମିଲାଇତେ ତୋୟ୍! କୋ ତୁଁହୁ ବୋଲବି ମୋୟ୍!
ବାଁଶରିଧ୍ୱନି ତୁହ ଅମିୟ୍ ଗରଲ ରେ ହୃଦୟ୍ ବିଦାରୟି ହୃଦୟ୍ ହରଲ ରେ
ଆକୁଲ କାକଲି ଭୁବନ ଭରଲ ରେ,
ଉତଲ ପ୍ରାଣ ଉତରୋୟ୍ । କୋ ତୁଁହୁ ବୋଲବି ମୋୟ୍!
ହେରି ହାସି ତବ ମଧୁଋତୁ ଧାଓଲ, ଶୁନୟି ବାଁଶି ତବ ପିକକୁଲ ଗାଓଲ,
ବିକଲ ଭ୍ରମରସମ ତ୍ରିଭୁବନ ଆଓଲ
ଚରଣକମଲଯୁଗ ଛୋଁୟ୍ । କୋ ତୁଁହୁ ବୋଲବି ମୋୟ୍!
ଗୋପବଧୂଜନ ବିକଶିତଯୌବନ, ପୁଲକିତ ଯମୁନା ମୁକୁଲିତ ଉପବନ,
ନୀଲ ନୀର-'ପର ଧୀର ସମୀରଣ,
ପଲକେ ପ୍ରାଣମନ ଖୋୟ୍ । କୋ ତୁଁହୁ ବୋଲବି ମୋୟ୍!
ତୃଷିତ ଆଁଖି ତବ ମୁଖ-'ପର ବିହରଇ, ମଧୁର ପରଶ ତବ, ରାଧା ଶିହରଇ,
ପ୍ରେମରତନ ଭରି ହୃଦୟ୍ ପ୍ରାଣ ଲଇ
ପଦତଲେ ଅପନା ଥୋୟ୍ । କୋ ତୁଁହୁ ବୋଲବି ମୋୟ୍!
'କୋ ତୁଁହୁ' 'କୋ ତୁଁହୁ' ସବଜନ ପୁଛୟି, ଅନୁଦିନ ସଘନ ନୟନଜଲ ମୁଛୟି,
ଯାଚେ ଭାନୁ ସବ ସଂଶୟ୍ ଘୁଚୟି–
ଜନମ ଚରଣ-'ପର ଗୋୟ୍ । କୋ ତୁଁହୁ ବୋଲବି ମୋୟ୍!

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୩ (1886)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ନିମିଖ ନ' ⟹ 'ନିମିଖନେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୯: ଜ୍ୱଲ୍ ଜ୍ୱଲ୍ ଚିତା

ଜ୍ୱଲ୍ ଜ୍ୱଲ୍ ଚିତା, ଦ୍ୱିଗୁଣ ଦ୍ୱିଗୁଣ–
ପରାନ ସଁପିବେ ବିଧବା ବାଳା ।
ଜ୍ୱଲୁକ ଜ୍ୱଲୁକ ଚିତାର ଆଗୁନ,
ଜୁଡ଼ାବେ ଏଖନି ପ୍ରାଣେର ଜ୍ୱାଲା ॥
ଶୋନ୍ ରେ ଯବନ, ଶୋନ୍ ରେ ତୋରା,
ଯେ ଜ୍ୱାଲା ହୃଦୟେ ଜ୍ୱାଲାଲି ସବେ
ସାକ୍ଷୀ ର’ଲେନ ଦେବତା ତାର–
ଏର ପ୍ରତିଫଳ ଭୁଗିତେ ହବେ ॥
ଦେଖ୍ ରେ ଜଗତ୍, ମେଲିୟେ ନୟନ,
ଦେଖ୍ ରେ ଚନ୍ଦ୍ରମା, ଦେଖ ରେ ଗଗନ,
ସ୍ୱର୍ଗ ହତେ ସବ ଦେଖୋ ଦେବଗଣ–
ଜ୍ୱଲଦ୍-ଅକ୍ଷରେ ରାଖୋ ଗୋ ଲିଖେ ।
ସ୍ପର୍ଧିତ ଯବନ, ତୋରାଓ ଦେଖ୍ ରେ,
ସତୀତ୍ୱ-ରତନ କରିତେ ରକ୍ଷଣ
ରାଜପୁତ-ସତୀ ଆଜିକେ କେମନ
ସଁପିଛେ ପରାନ ଅନଲଶିଖେ ॥

ପ୍ର: ନଭେମ୍ବର ୧୮୭୫ (1875) ନାଟକ: ସରୋଜିନୀ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୬: ହୃଦୟେ ରାଖো ଗୋ ଦେବୀ

ହୃଦୟେ ରାଖো ଗୋ ଦେବୀ, ଚରଣ ତୋମାର ।
ଏସୋ ମା କରୁଣାରାଣୀ, ଓ ବିଧୁବଦନଖାନି
ହେରି ହେରି ଆଁଖି ଭରି ହେରିବ ଆବାର ।
ଏସୋ ଆଦରିନୀ ବାଣୀ, ସମୁଖେ ଆମାର ॥
ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହାସି ହାସି ବିଲାଓ ଅମୃତରାଶି,
ଆଲୋୟ କରେଛ ଆଲୋ, ଜ୍ୟୋତିପ୍ରତିମା-
ତୁମି ଗୋ ଲାବଣ୍ୟଲତା, ମୂର୍ତି-ମଧୁରିମା ।
ବସନ୍ତେର ବନବାଲା ଅତୁଲ ରୂପେର ଡାଲା
ମାୟାର ମୋହିନୀ ମେୟେ ଭାବେର ଆଧାର–
ଘୁଚାଓ ମନେର ମୋର ସକଲ ଆଁଧାର ॥
ଅଦର୍ଶନ ହଲେ ତୁମି ତ୍ୟେଜି ଲୋକାଲୟଭୂମି
ଅଭାଗା ବେଡ଼ାବେ କେଁଦେ ଗହନେ ଗହନେ ।
ହେରେ ମୋରେ ତରୁଲତା ବିଷାଦେ କବେ ନା କଥା,
ବିଷଣ୍ଣ କୁସୁମକୁଲ ବନଫୁଲବନେ ।
'ହା ଦେବୀ' 'ହା ଦେବୀ' ବଲି ଗୁଞ୍ଜରି କାଁଦିବେ ଅଲି,
ଝରିବେ ଫୁଲେର ଚୋଖେ ଶିଶିର-ଆସାର–
ହେରିବ ଜଗତ ଶୁଧୁ ଆଁଧାର– ଆଁଧାର ॥

ପ୍ର: ଫେବ୍ରୁୟାରି ୧୮୮୧ (1881) (ବାଲ୍ମୀକିପ୍ରତିଭା, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୬ ଲାଇନେ 'ଜ୍ୟୋତିପ୍ରତିମା' ⟹ 'ସ୍ନେହେର ପ୍ରତିମା'
୭ ଲାଇନେ 'ମୂର୍ତି-ମଧୁରିମା' ⟹ 'ମୂର୍ତି ମଧୁରିମା'
୧୨ ଲାଇନେ 'ଗହନେ ଗହନେ' ⟹ 'ନିବିଡ଼ ଗହନେ'
୧୪ ଲାଇନେ 'ବନଫୁଲବନେ' ⟹ 'ବନଫୁଲ-ବନେ'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଜଗତ ଶୁଧୁ ଆଁଧାର– ଆଁଧାର'
⟹ 'ଜଗତ୍ ଶୁଧୁ ଆଁଧାର ! ଆଁଧାର !'

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୩: ନୀରବ ରଜନୀ ଦେଖୋ ମଗ୍ନ

ନୀରବ ରଜନୀ ଦେଖୋ ମଗ୍ନ ଜୋଛନାୟ୍ ।
ଧୀରେ ଧୀରେ, ଅତି ଧୀରେ ଗାଓ ଗୋ ॥
ଘୁମଘୋରମୟ୍ ଗାନ ବିଭାବରୀ ଗାୟ୍–
ରଜନୀର କଣ୍ଠ-ସାଥେ ସୁକଣ୍ଠ ମିଲାଓ ଗୋ ॥
ନିଶାର କୁହକବଲେ ନୀରବତାସିନ୍ଧୁତଲେ
ମଗ୍ନ ହୟେ ଘୁମାଇଛେ ବିଶ୍ୱଚରାଚର–
ପ୍ରଶାନ୍ତ ସାଗରେ ହେନ ତରଙ୍ଗ ନା ତୁଲେ ଯେନ
ଅଧୀର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସମୟ୍ ସଙ୍ଗୀତେର ସ୍ୱର ।
ତଟିନୀ କୀ ଶାନ୍ତ ଆଛେ– ଘୁମାଇୟେ ପଡ଼ିୟାଛେ
ବାତାସେର ମୃଦୁହସ୍ତ-ପରଶେ ଏମନି
ଭୁଲେ ଯଦି ଘୁମେ ଘୁମେ ତଟେର ଚରଣ ଚୁମେ
ସେ ଚୁମ୍ବନଧ୍ୱନି ଶୁନେ ଚମକେ ଆପନି ।
ତାଇ ବଲି, ଅତି ଧୀରେ, ଅତି ଧୀରେ ଗାଓ ଗୋ–
ରଜନୀର କଣ୍ଠ-ସାଥେ ସୁକଣ୍ଠ ମିଲାଓ ଗୋ ॥

୧୮୭୮ (1878) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ୍

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଅତି ଧୀରେ ଗାଓ ଗୋ'
⟹ 'ଅତି ଧୀରେ– ଅତି ଧୀରେ ଗାଓ ଗୋ'
୮ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତେର ⟹ ସଂଗୀତେର

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪: କ୍ଷମା କରୋ ମୋରେ ସଖୀ

କ୍ଷମା କରୋ ମୋରେ ସଖୀ, ଶୁଧାୟୋ ନା ଆର–
ମରମେ ଲୁକାନୋ ଥାକ ମରମେର ଭାର ॥
ଯେ ଗୋପନ କଥା, ସଖୀ, ସତତ ଲୁକାୟେ ରାଖି
ଇଷ୍ଟଦେବମନ୍ତ୍ରସମ ପୂଜି ଅନିବାର ।
ତାହା ମାନୁଷେର କାନେ ଢାଲିତେ ଯେ ଲାଗେ ପ୍ରାଣେ–
ଲୁକାନୋ ଥାକ ତା, ସଖୀ, ହୃଦୟେ ଆମାର ॥
ଭାଲୋବାସି, ଶୁଧାୟୋ ନା କାରେ ଭାଲୋବାସି ।
ସେ ନାମ କେମନେ, ସଖୀ, କହିବ ପ୍ରକାଶି ।
ଆମି ତୁଚ୍ଛ ହତେ ତୁଚ୍ଛ– ସେ ନାମ ଯେ ଅତି ଉଚ୍ଚ,
ସେ ନାମ ଯେ ନହେ ଯୋଗ୍ୟ ଏଇ ରସନାର ॥
କ୍ଷୁଦ୍ର ଏଇ ବନଫୁଲ ପୃଥିବୀକାନନେ
ଆକାଶେର ତାରକାରେ ପୂଜେ ମନେ ମନେ–
ଦିନ-ଦିନ ପୂଜା କରି ଶୁକାୟେ ପଡ଼େ ସେ ଝରି,
ଆଜନ୍ମ-ନୀରବେ ବହି ଯାୟ ପ୍ରାଣ ତାର ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୨୮୭ (1880) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨,୬ ଲାଇନେ ଥାକ ⟹ ଥାକ୍

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୫: ସଖୀ, ଆର କତ ଦିନ ସୁଖହୀନ

ସଖୀ, ଆର କତ ଦିନ ସୁଖହୀନ ଶାନ୍ତିହୀନ
ହାହା କରେ ବେଡ଼ାଇବ ନିରାଶ୍ରୟ ମନ ଲୟେ ।
ପାରି ନେ, ପାରି ନେ ଆର– ପାଷାଣ ମନେର ଭାର
ବହିୟା ପଡ଼େଛି, ସଖୀ, ଅତି ଶ୍ରାନ୍ତ କ୍ଲାନ୍ତ ହୟେ ।
ସମ୍ମୁଖେ ଜୀବନ ମମ ହେରି ମରୁଭୂମିସମ,
ନିରାଶା ବୁକେତେ ବସି ଫେଲିତେଛେ ବିଷଶ୍ୱାସ ।
ଉଠିତେ ଶକତି ନାଇ ଯେଦିକେ ଫିରିୟା ଚାଇ
ଶୂନ୍ୟ– ଶୂନ୍ୟ– ମହାଶୂନ୍ୟ ନୟନେତେ ପରକାଶ ।
କେ ଆଛେ, କେ ଆଛେ ସଖୀ, ଏ ଶ୍ରାନ୍ତ ମସ୍ତକ ମମ
ବୁକେତେ ରାଖିବେ ଢାକି ଯତନେ ଜନନୀସମ ।
ମନ, ଯତ ଦିନ ଯାୟ, ମୁଦିୟା ଆସିଛେ ହାୟ–
ଶୁକାୟେ ଶୁକାୟେ ଶେଷେ ମାଟିତେ ପଡ଼ିବେ ଝରି ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୨୮୭ (1880) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭: କତ ଦିନ ଏକସାଥେ ଛିନୁ

କତ ଦିନ ଏକସାଥେ ଛିନୁ ଘୁମଘୋରେ,
ତବୁ ଜାନିତାମ ନାକୋ ଭାଲୋବାସି ତୋରେ ।
ମନେ ଆଛେ ଛେଲେବେଲା   କତ ଯେ ଖେଲେଛି ଖେଲା,
କୁସୁମ ତୁଲେଛି କତ ଦୁଇଟି ଆଁଚଲ ଭ'ରେ ।
ଛିନୁ ସୁଖେ ଯତଦିନ   ଦୁଜନେ ବିରହହୀନ
ତଖନ କି ଜାନିତାମ ଭାଲୋବାସି ତୋରେ !
ଅବଶେଷେ ଏ କପାଳ ଭାଙିଲ ଯଖନ,
ଛେଲେବେଲାକାର ଯତ ଫୁରାଲୋ ସ୍ୱପନ,
ଲଇୟା ଦଲିତ ମନ ହଇନୁ ପ୍ରବାସୀ–
ତଖନ ଜାନିନୁ, ସଖୀ, କତ ଭାଲୋବାସି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୮୮ (1881) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭: ନାଚ୍ ଶ୍ୟାମା, ତାଳେ ତାଳେ

ନାଚ୍ ଶ୍ୟାମା, ତାଳେ ତାଳେ ॥

ରୁନୁ ରୁନୁ ଝୁନୁ ବାଜିଛେ ନୂପୁର, ମୃଦୁ ମୃଦୁ ଉଠେ ଗୀତସୁର,

ବଳୟେ ବଳୟେ ବାଜେ ଝିନି ଝିନି, ତାଳେ ତାଳେ ଉଠେ କରତାଳିଧ୍ୱନି–

ନାଚ୍ ଶ୍ୟାମା, ନାଚ୍ ତବେ ॥

ନିରାଳୟ୍ ତୋର ବନେର ମାଝେ ସେଥା କି ଏମନ ନୂପୁର ବାଜେ !

ଏମନ ମଧୁର ଗାନ ? ଏମନ ମଧୁର ତାନ ?

କମଳକରେର କରତାଳି ହେନ ଦେଖିତେ ପେତିସ କବେ ?–

ନାଚ୍ ଶ୍ୟାମା, ନାଚ୍ ତବେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୮୭ (1880) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ୍

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୮: ବିପାଶାର ତୀରେ ଭ୍ରମିବାରେ ଯାଇ

ବିପାଶାର ତୀରେ ଭ୍ରମିବାରେ ଯାଇ, ପ୍ରତିଦିନ ପ୍ରାତେ ଦେଖିବାରେ ପାଇ
ଲତା-ପାତା-ଘେରା ଜାନାଲା-ମାଝାରେ ଏକଟି ମଧୁର ମୁଖ ॥
ଚାରି ଦିକେ ତାର ଫୁଟେ ଆଛେ ଫୁଲ– କେହ ବା ହେଲିୟା ପରଶିଛେ ଚୁଲ,
ଦୁୟେକଟି ଶାଖା କପୋଲ ଛୁଁଇୟା, ଦୁୟେକଟି ଆଛେ କପୋଲେ ନୁଇୟା,
କେହ ବା ଏଲାୟେ ଚେତନା ହାରାୟେ ଚୁମିୟା ଆଛେ ଚିବୁକ ।
ବସନ୍ତପ୍ରଭାତେ ଲତାର ମାଝାରେ ମୁଖାନି ମଧୁର ଅତି–
ଅଧର-ଦୁଟିର ଶାସନ ଟୁଟିୟା ରାଶି ରାଶି ହାସି ପଡ଼ିଛେ ଫୁଟିୟା,
ଦୁଟି ଆଁଖି-'ପରେ ମେଲିଛେ ମିଶିଛେ ତରଳ ଚପଳ ଜ୍ୟୋତି ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୨୮୭ (1880-1881) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୯: ଖେଳା କର୍, ଖେଳା କର୍

ଖେଳା କର୍, ଖେଳା କର୍ ତୋରା କାମିନୀକୁସୁମଗୁଳି ।
ଦେଖ୍ ସମୀରଣ ଲତାକୁଞ୍ଜେ ଗିୟା କୁସୁମଗୁଳିର ଚିବୁକ ଧରିୟା
ଫିରାୟେ୍ ଏ ଧାର, ଫିରାୟେ୍ ଓ ଧାର, ଦୁଇଟି କପୋଳ ଚୁମେ ବାରବାର
ମୁଖାନି ଉଠାୟେ୍ ତୁଳି ।
ତୋରା ଖେଳା କର୍, ତୋରା ଖେଳା କର୍ କାମିନୀକୁସୁମଗୁଳି ।
କଭୁ ପାତା-ମାଝେ ଲୁକାୟେ୍ ମୁଖ, କଭୁ ବାୟୁ-କାଛେ ଖୁଲେ ଦେ ବୁକ,
ମାଥା ନାଡ଼ି ନାଡ଼ି ନାଚ୍ କଭୁ ନାଚ୍ ବାୟୁ-କୋଲେ ଦୁଲି ଦୁଲି ।
ଦୁ ଦଣ୍ଡ ବାଁଚିବି, ଖେଳା ତବେ ଖେଳା– ପ୍ରତି ନିମିଷେଇ ଫୁରାଇଛେ ବେଳା,
ବସନ୍ତେର କୋଲେ ଖେଳାଶ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରାଣ ତ୍ୟଜିବି ଭାବନା ଭୁଲି ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୨୮୭ (1880-1881) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ୍

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୦: ଆଁଧାର ଶାଖା ଉଜଳ କରି

ଆଁଧାର ଶାଖା ଉଜଳ କରି   ହରିତ-ପାତା-ଘୋମଟା ପରି
   ବିଜନ ବନେ, ମାଳତୀବାଳା, ଆଛିସ କେନ ଫୁଟିୟା ॥
ଶୋନାତେ ତୋରେ ମନେର ବ୍ୟଥା   ଶୁନିତେ ତୋର ମନେର କଥା
   ପାଗଳ ହୟେ ମଧୁପ କଭୁ ଆସେ ନା ହେଥା ଛୁଟିୟା ॥
ମଳୟ ତବ ପ୍ରଣୟ-ଆଶେ   ଭ୍ରମେ ନା ହେଥା ଆକୁଳ ଶ୍ୱାସେ,
   ପାୟ ନା ଚାଁଦ ଦେଖିତେ ତୋର ଶରମେ-ମାଖା ମୁଖାନି ।
ଶିୟରେ ତୋର ବସିୟା ଥାକି   ମଧୁର ସ୍ୱରେ ବନେର ପାଖି
   ଲଭିୟା ତୋର ସୁରଭିଶ୍ୱାସ ଯାୟ ନା ତୋରେ ବାଖାନି ॥

୧୮୭୮ (1878) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ହରିତ-ପାତା-ଘୋମଟା $\Longrightarrow$ ଶ୍ୟାମଳ-ପାତା-ଘୋମଟା

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୧: ସଖୀ, ଭାବନା କାହାରେ ବଲେ

ସଖୀ, ଭାବନା କାହାରେ ବଲେ । ସଖୀ, ଯାତନା କାହାରେ ବଲେ ।
ତୋମରା ଯେ ବଲୋ ଦିବସ-ରଜନୀ 'ଭାଲୋବାସା' 'ଭାଲୋବାସା'–
ସଖୀ, ଭାଲୋବାସା କାରେ କୟ୍ ! ସେ କି କେବଲଇ ଯାତନାମୟ୍ ।
ସେ କି କେବଲଇ ଚୋଖେର ଜଲ ? ସେ କି କେବଲଇ ଦୁଖେର ଶ୍ବାସ ?
ଲୋକେ ତବେ କରେ କୀ ସୁଖେରଇ ତରେ ଏମନ ଦୁଖେର ଆଶ ।
ଆମାର ଚୋଖେ ତୋ ସକଲଇ ଶୋଭନ,
ସକଲଇ ନବୀନ, ସକଲଇ ବିମଲ, ସୁନୀଲ ଆକାଶ, ଶ୍ୟାମଲ କାନନ,
ବିଶଦ ଜୋଛନା, କୁସୁମ କୋମଲ– ସକଲଇ ଆମାର ମତୋ ।
ତାରା କେବଲଇ ହାସେ, କେବଲଇ ଗାୟ୍, ହାସିୟା ଖେଲିୟା ମରିତେ ଚାୟ୍–
ନା ଜାନେ ବେଦନ, ନା ଜାନେ ରୋଦନ, ନା ଜାନେ ସାଧେର ଯାତନା ଯତ ।
ଫୁଲ ସେ ହାସିତେ ହାସିତେ ଝରେ, ଜୋଛନା ହାସିୟା ମିଲାୟେ ଯାୟ୍,
ହାସିତେ ହାସିତେ ଆଲୋକସାଗରେ ଆକାଶେର ତାରା ତେୟାଗେ କାୟ୍ ।
ଆମାର ମତନ ସୁଖୀ କେ ଆଛେ । ଆୟ୍ ସଖୀ, ଆୟ୍ ଆମାର କାଛେ–
ସୁଖୀ ହୃଦୟେର ସୁଖେର ଗାନ ଶୁନିୟା ତୋଦେର ଜୁଡ଼ାବେ ପ୍ରାଣ ।
ପ୍ରତିଦିନ ଯଦି କାଁଦିବି କେବଲ ଏକଦିନ ନୟ୍ ହାସିବି ତୋରା–
ଏକଦିନ ନୟ୍ ବିଷାଦ ଭୁଲିୟା ସକଲେ ମିଲିୟା ଗାହିବ ମୋରା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୭ (1881) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ୍

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୯ ଲାଇନେ କେବଲଇ ⟹ କେବଲି

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୬: କାଛେ ତାର ଯାଇ ଯଦି

କାଛେ ତାର ଯାଇ ଯଦି କତ ଯେନ ପାୟ୍ ନିଧି,
ତବୁ ହରଷେର ହାସି ଫୁଟେ-ଫୁଟେ ଫୁଟେ ନା ।
କଖନୋ ବା ମୃଦୁ ହେସେ ଆଦର କରିତେ ଏସେ
ସହସା ଶରମେ ବାଧେ, ମନ ଉଠେ ଉଠେ ନା ।
ରୋଷେର ଛଳନା କରି ଦୂରେ ଯାଇ, ଚାଇ ଫିରି–
ଚରଣ-ବାରଣ-ତରେ ଉଠେ-ଉଠେ ଉଠେ ନା ।
କାତର ନିଶ୍ୱାସ ଫେଲି ଆକୁଲ ନୟନ ମେଲି
ଚାହି ଥାକେ, ଦେଖି ଦେଖି ସାଧ ଯେନ ମିଟେ ନା ।
ସହସା ଉଠିଲେ ଜାଗି ତଖନ କିସେର ଲାଗି
ଶରମେତେ ମ'ରେ ଗିୟେ୍ କଥା ଯେନ ଫୁଟେ ନା ।
ଲାଜମୟୀ, ତୋର ଚେୟେ୍ ଦେଖି ନି ଲାଜୁକ ମେୟେ୍,
ପ୍ରେମବରିଷାର ସ୍ରୋତେ ଲାଜ ତବୁ ଟୁଟେ ନା ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୨୮୭ (1880) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ୍

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୩: ଯେ ଭାଲୋବାସୁକ ସେ ଭାଲୋବାସୁକ

ଯେ ଭାଲୋବାସୁକ ସେ ଭାଲୋବାସୁକ ସଜନି ଲୋ, ଆମରା କେ !
ଦୀନହୀନ ଏଇ ହୃଦୟ୍ ମୋଦେର କାଛେଓ କି କେହ ଡାକେ ॥
ତବେ କେନ ବଲୋ ଭେବେ ମରି ମୋରା କେ କାହାରେ ଭାଲୋବାସେ !
ଆମାଦେର କିବା ଆସେ ଯାୟ୍ ବଲୋ କେବା କାଁଦେ କେବା ହାସେ !
ଆମାଦେର ମନ କେହଇ ଚାହେ ନା, ତବେ ମନଖାନି ଲୁକାନୋ ଥାକ୍–
ପ୍ରାଣେର ଭିତରେ ଢାକିୟା ରାଖ୍ ॥
ଯଦି, ସଖୀ, କେହ ଭୁଲେ ମନଖାନି ଲୟ୍ ତୁଲେ,
ଉଲଟି-ପାଲଟି କ୍ଷଣେକ ଧରିୟା ପରଖ କରିୟା ଦେଖିତେ ଚାୟ୍,
ତଖନି ଧୂଲିତେ ଛୁଁଡ଼ିୟା ଫେଲିବେ ନିଦାରୁଣ ଉପେଖାୟ୍ ।
କାଜ କୀ ଲୋ, ମନ ଲୁକାନୋ ଥାକ୍, ପ୍ରାଣେର ଭିତରେ ଢାକିୟା ରାଖ୍–
ହାସିୟା ଖେଲିୟା ଭାବନା ଭୁଲିୟା ହରଷେ ପ୍ରମୋଦେ ମାତିୟା ଥାକ୍ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୮୮ (1881) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ୍

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୪: କେ ତୁମି ଗୋ ଖୁଲିୟାଛ

କେ ତୁମି ଗୋ ଖୁଲିୟାଛ ସ୍ୱର୍ଗେର ଦୁୟାର
ଢାଲିତେଛ ଏତ ସୁଖ,   ଭେଙେ ଗେଲ– ଗେଲ ବୁକ–
ଯେନ ଏତ ସୁଖ ହୃଦେ ଧରେ ନା ଗୋ ଆର ।
ତୋମାର ଚରଣେ ଦିନୁ ପ୍ରେମ-ଉପହାର–
ନା ଯଦି ଚାଓ ଗୋ ଦିତେ ପ୍ରତିଦାନ ତାର
ନାଇ ବା ଦିଲେ ତା ମୋରେ,   ଥାକୋ ହୃଦି ଆଲୋ କରେ,
ହୃଦୟେ ଥାକୁକ ଜେଗେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ ତୋମାର ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୮୮ (1881) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୪: କିଛୁଇ ତୋ ହଲ ନା

କିଛୁଇ ତୋ ହଲ ନା ।

ସେଇ ସବ– ସେଇ ସବ– ସେଇ ହାହାକାରରବ,

ସେଇ ଅଶ୍ରୁବାରିଧାରା, ହୃଦୟବେଦନା ॥

କିଛୁତେ ମନେର ମାଝେ ଶାନ୍ତି ନାହି ପାଇ,

କିଛୁଇ ନା ପାଇଲାମ ଯାହା କିଛୁ ଚାଇ ।

ଭାଲୋ ତୋ ଗୋ ବାସିଲାମ, ଭାଲୋବାସା ପାଇଲାମ,

ଏଖନୋ ତୋ ଭାଲୋବାସି– ତବୁଓ କୀ ନାଇ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୮୮ (1881) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୬: କୀ କରିବ ବଲୋ, ସଖା

କୀ କରିବ ବଲୋ, ସଖା, ତୋମାର ଲାଗିୟା ।
କୀ କରିଲେ ଜୁଡ଼ାଇତେ ପାରିବ ଓ ହିୟା ॥
ଏଇ ପେତେ ଦିନୁ ବୁକ, ରାଖୋ, ସଖା, ରାଖୋ ମୁଖ–
ଘୁମାଓ ତୁମି ଗୋ, ଆମି ରହିନୁ ଜାଗିୟା ।
ଖୁଲେ ବଲୋ, ବଲୋ ସଖା, କୀ ଦୁଃଖ ତୋମାର–
ଅଶ୍ରୁଜଲେ ମିଲାଇବ ଅଶ୍ରୁଜଲଧାର !
ଏକଦିନ ବଲେଛିଲେ ମୋର ଭାଲୋବାସା
ପାଇଲେ ପୂରିବେ ତବ ହୃଦୟେର ଆଶା ।
କଇ ସଖା, ପ୍ରାଣ ମନ କରେଛି ତୋ ସମର୍ପଣ–
ଦିୟେଛି ତୋ ଯାହା-କିଛୁ ଆଛିଲ ଆମାର ।
ତବୁ କେନ ଶୁକାଲୋ ନା ଅଶ୍ରୁଜଲଧାର ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୨୮୬ (1879) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ଶୁକାଲୋ ⟹ ଶୁକାଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୭: ନା ସଖା, ମନେର ବ୍ୟଥା କୋରো ନା

ନା ସଖା, ମନେର ବ୍ୟଥା କୋରো ନା ଗୋପନ ।
ଯବେ ଅଶ୍ରୁଜଳ ହାୟ୍ ଉଚ୍ଛ୍ୱସି ଉଠିତେ ଚାୟ୍
ରୁଧିୟା ରେଖୋ ନା ତାହା ଆମାରି କାରଣ ।
ଚିନି, ସଖା, ଚିନି ତବ ଓ ଦାରୁଣ ହାସି–
ଓର ଚେୟେ୍ କତ ଭାଲୋ ଅଶ୍ରୁଜଳରାଶି ।
ମାଥା ଖାଓ– ଅଭାଗୀରେ କୋରো ନା ବଞ୍ଚନା,
ଛଦ୍ମବେଶେ ଆବରିୟା ରେଖୋ ନା ଯନ୍ତ୍ରଣା ।
ମମତାର ଅଶ୍ରୁଜଲେ ନିଭାଇବ ସେ ଅନଲେ,
ଭାଲୋ ଯଦି ବାସ ତବେ ରାଖୋ ଏ ପ୍ରାର୍ଥନା ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୨୮୬ (1879) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ୍
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଚିନି, ସଖା,' ⟹ 'ଚିନି ସଖା,'

contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୯୮: ବୁଝେଛି ବୁଝେଛି ସଖା

ବୁଝେଛି ବୁଝେଛି ସଖା, ଭେଙେଛେ ପ୍ରଣୟ୍!
ଓ ମିଛେ ଆଦର ତବେ ନା କରିଲେ ନୟ୍? ।
ଓ ଶୁଧୁ ବାଡ଼ାୟ୍ ବ୍ୟଥା– ସେ-ସବ ପୁରାନୋ କଥା
ମନେ କରେ ଦେୟ୍ ଶୁଧୁ, ଭାଙେ ଏ ହୃଦୟ୍ ॥
ପ୍ରତି ହାସି ପ୍ରତି କଥା ପ୍ରତି ବ୍ୟବହାର
ଆମି ଯତ ବୁଝି ତତ କେ ବୁଝିବେ ଆର ।
ପ୍ରେମ ଯଦି ଭୁଲେ ଥାକ ସତ୍ୟ କ'ରେ ବଲୋ-ନାକୋ–
କରିବ ନା ମୁହୂର୍ତେର ତରେ ତିରସ୍କାର ॥
ଆମି ତୋ ବ'ଲେଇ ଛିନୁ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଆମି ନାରୀ
ତୋମାର ଓ ପ୍ରଣୟେର ନହି ଅଧିକାରୀ ।
ଆର-କାରେ ଭାଲୋବେସେ ସୁଖୀ ଯଦି ହଓ ଶେଷେ
ତାଇ ଭାଲୋବେସୋ ନାଥ, ନା କରି ବାରଣ ।
ମନେ କ'ରେ ମୋର କଥା ମିଛେ ପେୟୋ ନାକୋ ବ୍ୟଥା,
ପୁରାନୋ ପ୍ରେମେର କଥା କୋରୋ ନା ସ୍ମରଣ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୨୮୬ (1879) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ୍

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୯: ଢুଇ ରେ ବସନ୍ତସମୀରଣ

ଢୁଇ ରେ ବସନ୍ତସମୀରଣ ।

ତୋର ନହେ ସୁଖେର ଜୀବନ ॥

କିବା ଦିବା କିବା ରାତି ପରିମଳମଦେ ମାତି

କାନନେ କରିସ ବିଚରଣ ।

ନଦୀରେ ଜାଗାୟେ୍ ଦିସ ଲତାରେ ରାଗାୟେ୍ ଦିସ

ଚୁପିଚୁପି କରିୟା ଚୁମ୍ବନ

ତୋର ନହେ ସୁଖେର ଜୀବନ ॥

ଶୋନ୍ ବଲି ବସନ୍ତେର ବାୟୁ,

ହୃଦୟେର ଲତାକୁଞ୍ଜେ ଆୟ୍ ।

ନିଭୃତ ନିକୁଞ୍ଜ ଛାୟ୍ ହେଲିୟା ଫୁଲେର ଗାୟ୍

ଶୁନିୟା ପାଖିର ମୃଦୁ ଗାନ

ଲତାର-ହୃଦୟେ-ହାରା ସୁଖେ-ଅଚେତନ-ପାରା

ଘୁମାୟେ କାଟାୟେ୍ ଦିବି ପ୍ରାଣ ।

ତାଇ ବଲି ବସନ୍ତେର ବାୟୁ,

ହୃଦୟେର ଲତାକୁଞ୍ଜେ ଆୟ୍ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୮୮ (1881) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ୍

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୨୦: ବସନ୍ତପ୍ରଭାତେ ଏକ ମାଳତୀର

ବସନ୍ତପ୍ରଭାତେ ଏକ ମାଳତୀର ଫୁଲ
ପ୍ରଥମ ମେଲିଲ ଆଁଖି ତାର, ଚାହିୟା ଦେଖିଲ ଚାରି ଧାର ॥
ଉଷାରାଣୀ ଦାଁଡ଼ାଇୟା ଶିୟରେ ତାହାର
ଦେଖିଛେ ଫୁଲେର ଘୁମ-ଭାଙା । ହରଷେ କପୋଲ ତାର ରାଙା ॥
ମଧୁକର ଗାନ ଗେୟେ ବଲେ, 'ମଧୁ କଇ । ମଧୁ ଦାଓ ଦାଓ ।'
ହରଷେ ହୃଦୟ୍ ଫେଟେ ଗିୟେ ଫୁଲ ବଲେ, 'ଏଇ ଲଓ ଲଓ ।'
ବାୟୁ ଆସି କହେ କାନେ କାନେ, 'ଫୁଲବାଲା, ପରିମଳ ଦାଓ ।'
ଆନନ୍ଦେ କାଁଦିୟା କହେ ଫୁଲ, 'ଯାହା ଆଛେ ସବ ଲୟେ ଯାଓ ।'
ହରଷେ ଧରେ ନା ତାର ଚିତେ, ଆପନାରେ ଚାହେ ବିଲାଇତେ,
ବାଲିକା ଆନନ୍ଦେ କୁଟି-କୁଟି ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ପଡ଼େ ଲୁଟି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୮୮ (1881) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ୍

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୬୧: ତରୁତଳେ ଛିନ୍ନବୃନ୍ତ

ତରୁତଳେ ଛିନ୍ନବୃନ୍ତ ମାଲତୀର ଫୁଲ–
ମୁଦିୟା ଆସିଛେ ଆଁଖି ତାର, ଚାହିୟା ଦେଖିଲ ଚାରି ଧାର ॥
ଶୁଷ୍କ ତୃଣରାଶି-ମାଝେ ଏକେଲା ପଡ଼ିୟା,
ଚାରି ଦିକେ କେହ ନାଇ ଆର– ନିରଦୟ ଅସୀମ ସଂସାର ॥
କେ ଆଛେ ଗୋ ଦିବେ ତାର ତୃଷିତ ଅଧରେ
ଏକବିନ୍ଦୁ ଶିଶିରେର କଣା– କେହ ନା, କେହ ନା ॥
ମଧୁକର କାଛେ ଏସେ ବଲେ, 'ମଧୁ କଇ । ମଧୁ ଚାଇ, ଚାଇ ।'
ଧୀରେ ଧୀରେ ନିଶ୍ୱାସ ଫେଲିୟା ଫୁଲ ବଲେ, 'କିଛୁ ନାଇ, ନାଇ ।'
'ଫୁଲବାଲା, ପରିମଲ ଦାଓ' ବାୟୁ ଆସି କହିତେଛେ କାଛେ ।
ମଲିନ ବଦନ ଫିରାଇୟା ଫୁଲ ବଲେ, 'ଆର କୀ ବା ଆଛେ ।'
ମଧ୍ୟାହ୍ନକିରଣ ଚାରି ଦିକେ ଖରଦୃଷ୍ଟେ ଚେୟେ ଅନିମିଖେ–
ଫୁଲଟିର ମୃଦୁ ପ୍ରାଣ ହାୟ୍,
ଧୀରେ ଧୀରେ ଶୁକାଇୟା ଯାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୮୮ (1881) ନାଟକ: ଭଗ୍ନହୃଦୟ୍

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୨୨: ଯୋଗୀ ହେ, କେ ତୁମି

ଯୋଗୀ ହେ, କେ ତୁମି ହୃଦି-ଆସନେ!
ବିଭୂତିଭୂଷିତ ଶୁଭ୍ର ଦେହ, ନାଚିଛ ଦିକ୍-ବସନେ ॥
ମହା-ଆନନ୍ଦେ ପୁଲକ କାୟ, ଗଙ୍ଗା ଉଥଲି ଉଛଲି ଯାୟ,
ଭାଲେ ଶିଶୁଶଶୀ ହାସିୟା ଚାୟ୍–
ଜଟାଜୂଟ ଛାୟ୍ ଗଗନେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୧ (1884) ନାଟକ: ପ୍ରକୃତିର ପ୍ରତିଶୋଧ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୨୩: ଭିକ୍ଷେ ଦେ ଗୋ।

ଭିକ୍ଷେ ଦେ ଗୋ, ଭିକ୍ଷେ ଦେ ।
ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ବେଡ଼ାଇ ଘୁରେ, ମୁଖ ତୁଲେ କେଉ ଚାଇଲି ନେ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତୋଦେର ସଦୟ୍ ହୋନ, ଧନେର ଉପର ବାଡ଼ୁକ ଧନ–
ଆମି ଏକଟି ମୁଠୋ ଅନ୍ନ ଚାଇ ଗୋ, ତାଓ କେନ ପାଇ ନେ ।
ଓଇ ରେ ସୂର୍ଯ ଉଠଲ ମାଥାୟ୍, ଯେ ଯାର ଘରେ ଚଲେଛେ ।
ପିପାସାତେ ଫାଟଛେ ଛାତି, ଚଲତେ ଆର ଯେ ପାରି ନେ ।
ଓରେ ତୋଦେର ଅନେକ ଆଛେ, ଆରୋ ଅନେକ ହବେ–
ଏକଟି ମୁଠୋ ଦିବି ଶୁଧୁ ଆର କିଛୁ ଚାହି ନେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୧ (1884) ନାଟକ: ପ୍ରକୃତିର ପ୍ରତିଶୋଧ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୨୪: ଆୟ୍ ରେ ଆୟ୍ ରେ ସାଁଝେର ବା

ଆୟ୍ ରେ ଆୟ୍ ରେ ସାଁଝେର ବା,   ଲତାଟିରେ ଦୁଲିୟେ ଯା–
ଫୁଲେର ଗନ୍ଧ ଦେବ ତୋରେ   ଆଁଚଲଟି ତୋର ଭ'ରେ ଭ'ରେ ॥
ଆୟ୍ ରେ ଆୟ୍ ରେ ମଧୁକର,   ଡାନା ଦିୟେ୍ ବାତାସ କର୍–
ଭୋରେର ବେଳା ଗୁନ୍‌ଗୁନିୟେ୍   ଫୁଲେର ମଧୁ ଯାବି ନିୟେ୍ ॥
ଆୟ୍ ରେ ଚାଁଦେର ଆଲୋ ଆୟ୍,   ହାତ ବୁଲିୟେ୍ ଦେ ରେ ଗାୟ୍–
ପାତାର କୋଲେ ମାଥା ଥୁୟେ୍   ଘୁମିୟେ୍ ପଡ଼ବି ଶୁୟେ୍ ଶୁୟେ୍ ।
ପାଖି ରେ, ତୁଇ କୋସ ନେ କଥା– ଓଇ-ଯେ ଘୁମିୟେ୍ ପ'ଲ ଲତା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୧ (1884) ନାଟକ: ପ୍ରକୃତିର ପ୍ରତିଶୋଧ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୬୫: ପ୍ରିୟେ, ତୋମାର ଢেঁকি

ପ୍ରିୟେ, ତୋମାର ଢେଁକି ହଲେ ଯେତେମ ବେଁଚେ
ରାଙା ଚରଣତଲେ ନେଚେ ନେଚେ ॥
ଟିପ୍‌ଟିପିୟେ ଯେତେମ ମାରା, ମାଥା ଖୁଁଡ଼େ ହତେମ ସାରା–
କାନେର କାଛେ କଚ୍‌କଚିୟେ ମାନଟି ତୋମାର ନିତେମ ଯେଚେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୧ (1884) ନାଟକ: ପ୍ରକୃତିର ପ୍ରତିଶୋଧ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୨୭: କଥା କୋସ୍ ନେ ଲୋ ରାଇ

କଥା	କୋସ୍ ନେ ଲୋ ରାଇ, ଶ୍ୟାମେର ବଡ଼ାଇ ବଡ଼ୋ ବେଡ଼େଛେ ।
କେ ଜାନେ ଓ କେମନ କ'ରେ ମନ କେଡ଼େଛେ ॥
ଶୁଧୁ ଧୀରେ ବାଜାୟ୍ ବାଁଶି, ଶୁଧୁ ହାସେ ମଧୁର ହାସି–
ଗୋପିନୀଦେର ହୃଦୟ୍ ନିୟେ ତବେ ଛେଡ଼େଛେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ପ୍ରକୃତିର ପ୍ରତିଶୋଧ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୨୭: ଓଇ ଜାନାଲାର କାଛେ ବସେ

ଓଇ ଜାନାଲାର କାଛେ ବସେ ଆଛେ କରତଲେ ରାଖି ମାଥା–
ତାର କୋଲେ ଫୁଲ ପଡ଼େ ରୟେଛେ, ସେ ଯେ ଭୁଲେ ଗେଛେ ମାଲା ଗାଁଥା ॥
ଶୁଧୁ ଝୁରୁ ଝୁରୁ ବାୟୁ ବହେ ଯାୟ୍ ତାର କାନେ କାନେ କୀ ଯେ କହେ ଯାୟ୍–
ତାଇ ଆଧୋ ଶୁୟେ ଆଧୋ ବସିୟେ ଭାବିତେଛେ କତ କଥା ॥
ଚୋଖେର ଉପରେ ମେଘ ଭେସେ ଯାୟ୍, ଉଡ଼େ ଉଡ଼େ ଯାୟ୍ ପାଖି–
ସାରା ଦିନ ଧ'ରେ ବକୁଲେର ଫୁଲ ଝ'ରେ ପଡ଼େ ଥାକି ଥାକି ।
ମଧୁର ଆଲସ, ମଧୁର ଆବେଶ, ମଧୁର ମୁଖେର ହାସିଟି–
ମଧୁର ସ୍ୱପନେ ପ୍ରାଣେର ମାଝାରେ ବାଜିଛେ ମଧୁର ବାଁଶିଟି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ବିବାହ ଉତ୍ସବ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୬୮: ସାଧ କ'ରେ କେନ, ସଖା

ସାଧ କ'ରେ କେନ, ସଖା, ଘଟାବେ ଗେରୋ ।
ଏଇ ବେଳା ମାନେ-ମାନେ ଫେରୋ ଫେରୋ ।
ପଳକ ଯେ ନାଇ ଆଁଖିର ପାତାୟ୍,
ତୋମାର ମନଟା କି ଖରଚେର ଖାତାୟ୍,–
ହାସି ଫାଁସି ଦିୟେ୍ ପ୍ରାଣେ ବେଁଧେଛେ ଗେରୋ ।
ସଖା,   ଫେରୋ ଫେରୋ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ବିବାହ ଉତ୍ସବ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୨୯: ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରାଣେ ଆମାର

ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରାଣେ ଆମାର ଏସୋ ହେ,

ମଧୁର ହାସିୟେ ଭାଲବେସେ ହେ ॥

ହୃଦୟକାନନେ ଫୁଲ ଫୁଟାଓ । ଆଧୋ ନୟନେ, ସଖୀ, ଚାଓ ଚାଓ–

ପରାନ କାଁଦିୟେ ଦିୟେ ହାସିଖାନି ହେସୋ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ବିବାହ ଉତ୍ସବ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୩୦: ତୁମି ଆଛ କୋନ୍ ପାଡ଼ା

ତୁମି ଆଛ କୋନ୍ ପାଡ଼ା ? ତୋମାର ପାଇ ନେ ଯେ ସାଡ଼ା ।
ପଥେର ମଧ୍ୟେ ହାଁ କ'ରେ ଯେ ରଇଲେ ହେ ଖାଡ଼ା ॥
ରୋଦେ ପ୍ରାଣ ଯାଯ୍ ଦୁପୁର ବେଳା, ଧରେଛେ ଉଦରେ ଜ୍ୱାଳା–
ଏର କାଛେ କି ହୃଦୟଜ୍ୱାଳା ।
ତୋମାର ସକଲ ସୃଷ୍ଟିଛାଡ଼ା ॥
ରାଙା ଅଧର, ନୟନ କାଲୋ ଭରା ପେଟେଇ ଲାଗେ ଭାଲୋ–
ଏଖନ ପେଟେର ମଧ୍ୟେ ନାଡ଼ୀଗୁଲୋ ଦିୟେଛେ ତାଡ଼ା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ବିବାହ ଉତ୍ସବ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୩୧: ଦେଖୋ ଓଇ କେ ଏସେଛେ

ଦେଖୋ ଓଇ କେ ଏସେଛେ ।– ଚାଓ ସଖୀ, ଚାଓ ।
ଆକୁଲ ପରାନ ଓର ଆଁଖିହିଲ୍ଲୋଳେ ନାଚାଓ ।– ସଖୀ, ଚାଓ ॥
ତୃଷିତ ନୟାନେ ଚାହେ ମୁଖ-ପାନେ,
ହାସିସୁଧା-ଦାନେ ବାଁଚାଓ ।– ସଖୀ, ଚାଓ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ବିବାହ ଉତ୍ସବ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୩୨: ଭାଲୋ ଯଦି ବାସ, ସଖୀ

ଭାଲୋ ଯଦି ବାସ, ସଖୀ, କୀ ଦିବ ଗୋ ଆର–
    କବିର ହୃଦୟ୍ ଏଇ ଦିବ ଉପହାର ॥
ଏତ ଭାଲୋବାସା, ସଖୀ,   କୋନ୍ ହୃଦେ ବଲୋ ଦେଖି–
କୋନ୍ ହୃଦେ ଫୁଟେ ଏତ ଭାବେର କୁସୁମଭାର ॥
ତା ହଲେ ଏ ହୃଦିଧାମେ   ତୋମାରି ତୋମାରି ନାମେ
ବାଜିବେ ମଧୁର ସ୍ୱରେ ମରମବୀଣାର ତାର ।
ଯା-କିଛୁ ଗାହିବ ଗାନ   ଧ୍ୱନିବେ ତୋମାରି ନାମ–
କୀ ଆଛେ କବିର ବଲୋ, କୀ ତୋମାରେ ଦିବ ଆର ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ବିବାହ ଉତ୍ସବ

    contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୩୩: ଓ କେନ ଭାଲୋବାସା ଜାନାତେ

ଓ କେନ ଭାଲୋବାସା ଜାନାତେ ଆସେ ଓଲୋ ସଜନୀ ।
ହାସି ଖେଳି ରେ ମନେର ସୁଖେ,
ଓ କେନ ସାଥେ ଫେରେ ଆଁଧାର-ମୁଖେ
ଦିନରଜନୀ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ନଳିନୀ

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୩୪: ଭାଲୋବାସିଲେ ଯଦି ସେ ଭାଲୋ

ଭାଲୋବାସିଲେ ଯଦି ସେ ଭାଲୋ ନା ବାସେ କେନ ସେ ଦେଖା ଦିଲ ।
ମଧୁ ଅଧରେର ମଧୁର ହାସି ପ୍ରାଣେ କେନ ବରଷିଲ ।
ଦାଁଡ଼ିୟେ ଛିଲେମ ପଥେର ଧାରେ, ସହସା ଦେଖିଲେମ ତାରେ–
ନୟନ ଦୁଟି ତୁଲେ କେନ ମୁଖେର ପାନେ ଚେୟେ ଗେଲ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ନଳିନୀ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୩୫: ହା, କେ ବଳେ ଦେବେ

ହା, କେ ବଳେ ଦେବେ ସେ ଭାଲୋବାସେ କି ମୋରେ ।
କଭୁ ବା ସେ ହେସେ ଚାୟ୍, କଭୁ ମୁଖ ଫିରାୟେ୍ ଲୟ୍,
କଭୁ ବା ସେ ଲାଜେ ସାରା, କଭୁ ବା ବିଷାଦମୟୀ–
ଯାବ କି କାଛେ ତାର । ଶୁଧାବ ଚରଣ ଧ'ରେ? ।

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ନଳିନୀ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୩୭: କେନ ରେ ତାସ ଫିରେ ଫିରେ

କେନ ରେ ତାସ ଫିରେ ଫିରେ, ଚଲେ ଆୟ୍ ରେ ଚଲେ ଆୟ୍ ॥
ଏରା ପ୍ରାଣେର କଥା ବୋଝେ ନା ଯେ, ହୃଦୟ୍କୁସୁମ ଦଲେ ଯାୟ୍ ॥
ହେସେ ହେସେ ଗେୟେ ଗାନ ଦିତେ ଏସେଛିଲି ପ୍ରାଣ,
ନୟ୍ନେର ଜଲ ସାଥେ ନିୟେ ଚଲେ ଆୟ୍ ରେ ଚଲେ ଆୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ବିବାହ ଉତ୍ସବ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୩୭: ପ୍ରମୋଦେ ଢାଳିୟା ଦିନୁ ମନ

ପ୍ରମୋଦେ ଢାଳିୟା ଦିନୁ ମନ, ତବୁ ପ୍ରାଣ କେନ କାଁଦେ ରେ ।
 ଚାରି ଦିକେ ହାସିରାଶି, ତବୁ ପ୍ରାଣ କେନ କାଁଦେ ରେ ॥
  ଆନ୍ ସଖୀ, ବୀଣା ଆନ୍, ପ୍ରାଣ ଖୁଲେ କର୍ ଗାନ,
  ନାଚ୍ ସବେ ମିଲେ ଘିରି ଘିରି ଘିରିୟେ–
   ତବୁ ପ୍ରାଣ କେନ କାଁଦେ ରେ ॥
 ବୀଣା ତବେ ରେଖେ ଦେ, ଗାନ ଆର ଗାସ ନେ–
   କେମନେ ଯାବେ ବେଦନା ।
କାନନେ କାଟାଇ ରାତି, ତୁଲି ଫୁଲ ମାଳା ଗାଁଥି,
   ଜୋଛନା କେମନ ଫୁଟେଛେ–
    ତବୁ ପ୍ରାଣ କେନ କାଁଦେ ରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ବିବାହ ଉତ୍ସବ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୩୮: ସଖା, ସାଧିତେ ସାଧାତେ

ସଖା, ସାଧିତେ ସାଧାତେ କତ ସୁଖ

ତାହା ବୁଝିଲେ ନା ତୁମି– ମନେ ରୟେ୍ ଗେଲ ଦୁଖ ॥

ଅଭିମାନ-ଆଁଖିଜଲ, ନୟ୍ନ ଛଲଛଲ–

ମୁଛାତେ ଲାଗେ ଭାଲୋ କତ

ତାହା ବୁଝିଲେ ନା ତୁମି– ମନେ ରୟେ୍ ଗେଲ ଦୁଖ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) 'ଗାନେର ବହି'

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୩୯: ଏତ ଫୁଲ କେ ଫୋଟାଲେ

ଏତ ଫୁଲ କେ ଫୋଟାଲେ କାନନେ!
ଲତାପାତାୟ୍ ଏତ ହାସି -ତରଙ୍ଗ ମରି କେ ଓଠାଲେ ॥
ସଜନୀର ବିୟେ୍ ହବେ ଫୁଲେରା ଶୁନେଛେ ସବେ–
ସେ କଥା କେ ରଟାଲେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ବିବାହ ଉତ୍ସବ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୦: ଆମାଦେର ସଖୀରେ କେ ନିୟେ

ଆମାଦେର ସଖୀରେ କେ ନିୟେ ଯାବେ ରେ–

ତାରେ କେଡ଼େ ନେବ, ଛେଡ଼େ ଦେବ ନା– ନା– ନା ।

କେ ଜାନେ   କୋଥା ହତେ କେ ଏସେଛେ ।

କେନ ସେ ମୋଦେର ସଖୀ ନିତେ ଆସେ– ଦେବ' ନା ॥

ସଖୀରା ପଥେ ଗିୟେ ଦାଁଡ଼ାବ,   ହାତେ ତାର ଫୁଲେର ବାଁଧନ ଜଡ଼ାବ,

ବେଁଧେ ତାୟ ରେଖେ ଦେବ' କୁସୁମବନେ– ସଖୀରେ ନିୟେ ଯେତେ ଦେବ' ନା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ବିବାହ ଉତ୍ସବ

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୧: କୋଥା ଛିଲି ସଜନୀ ଲୋ

କୋଥା ଛିଲି ସଜନୀ ଲୋ,
ମୋରା ଯେ ତୋରି ତରେ ବସେ ଆଛି କାନନେ ।
ଏସୋ ସଖୀ, ଏସୋ ହେଥା ବସି ବିଜନେ
ଆଁଖି ଭରିୟେ ହେରି ହାସିମୁଖଖାନି ॥
ସାଜାବ ସଖୀରେ ସାଧ ମିଟାୟେ,
ଢାକିବ ତନୁଖାନି କୁସୁମେରଇ ଭୂଷଣେ ।
ଗଗନେ ହାସିବେ ବିଧୁ, ଗାହିବ ମୃଦୁ ମୃଦୁ–
କାଟାବ ପ୍ରମୋଦେ ଚାଁଦିନୀ ଯାମିନୀ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ‘ଗାନେର ବହି’

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୬: ଓ କୀ କଥା ବଲ ସଖୀ

ଓ କୀ କଥା ବଲ ସଖୀ,   ଛି ଛି,   ଓ କଥା ମନେ ଏନୋ ନା ॥
ଆଜି ସୁଖେର ଦିନେ ଜଗତ ହାସିଛେ,
ହେରୋ ଲୋ ଦଶ ଦିଶି   ହରଷେ ଭାସିଛେ–
ଆଜି ଓ ମ୍ଲାନ ମୁଖ   ପ୍ରାଣେ ଯେ ସହେ ନା ।
ସୁଖେର ଦିନେ, ସଖୀ,   କେନ ଓ ଭାବନା ॥

ପ୍ରଃ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

   contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୩: ମଧୁର ମିଳନ

ମଧୁର ମିଳନ ।
ହାସିତେ ମିଳେଛେ ହାସି, ନୟନେ ନୟନ ॥
ମରମର ମୃଦୁ ବାଣୀ ମରମର ମରମେ,
କପୋଳେ ମିଳାୟ୍ ହାସି ସୁମଧୁର ଶରମେ– ନୟନେ ସ୍ୱପନ ॥
ତାରାଗୁଲି ଚେୟେ୍ ଆଛେ, କୁସୁମ ଗାଛେ ଗାଛେ–
ବାତାସ ଚୁପିଚୁପି ଫିରିଛେ କାଛେ କାଛେ ।
ମାଳାଗୁଲି ଗେଁଥେ ନିୟେ୍, ଆଡ଼ାଳେ ଲୁକାଇୟେ୍
ସଖୀରା ନେହାରିଛେ ଦୌଁହାର ଆନନ–
ହେସେ ଆକୁଳ ହଳ ବକୁଳକାନନ, ଆ ମରି ମରି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ‘ରବିଚ୍ଛାୟା’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୪: ମା, ଏକବାର ଦାଁଡ଼ା ଗୋ

ମା, ଏକବାର ଦାଁଡ଼ା ଗୋ ହେରି ଚନ୍ଦ୍ରାନନ ।
ଆଁଧାର କ'ରେ କୋଥାଯ୍ ଯାବି ଶୂନ୍ୟଭବନ ॥
ମଧୁର ମୁଖ ହାସି-ହାସି   ଅମିୟା ରାଶି-ରାଶି, ମା–
ଓ ହାସି କୋଥାଯ୍ ନିୟେ ଯାସ ରେ ।
ଆମରା   କୀ ନିୟେ ଜୁଡ଼ାବ ଜୀବନ ॥

ପ୍ରଃ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) 'ଗାନେର ବହି'

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୫: ମା ଆମାର, କେନ ତୋରେ ମ୍ଲାନ

ମା ଆମାର, କେନ ତୋରେ ମ୍ଲାନ ନେହାରି–
ଆଁଖି ଛଲଛଲ, ଆହା ।
ଫୁଲବନେ ସଖୀ-ସନେ ଖେଲିତେ ଖେଲିତେ ହାସି ହାସି ଦେ ରେ କରତାରି ॥
ଆୟ୍ ରେ ବାଛା, ଆୟ୍ ରେ କାଛେ ଆୟ୍ ।
ଦୁଦିନ ରହିବି, ଦିନ ଫୁରାୟେ ଯାୟ୍–
କେମନେ ବିଦାୟ୍ ଦେବ' ହାସିମୁଖ ନା ହେରି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୭: ଓଇ ଆଁଖି ରେ

ଓଇ ଆଁଖି ରେ!
ଫିରେ ଫିରେ ଚେୟୋ ନା, ଚେୟୋ ନା, ଫିରେ ଯାଓ–
କୀ ଆର ରେଖେଛ ବାକି ରେ ॥
ମରମେ କେଟେଛ ସିଁଧ, ନୟନେର କେଡ଼େଛ ନିଦ–
କୀ ସୁଖେ ପରାନ ଆର ରାଖି ରେ ॥

ପ୍ର: ୨୫ ଶ୍ରାବଣ ୧୨୯୬ (1889) ନାଟକ: ରାଜା ଓ ରାଣୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୭: ଆଜ ଆସବେ ଶ୍ୟାମ ଗୋକୁଳେ

ଆଜ ଆସବେ ଶ୍ୟାମ ଗୋକୁଳେ ଫିରେ ।
ଆବାର ବାଜବେ ବାଁଶି ଯମୁନାତୀରେ
ଆମରା କୀ କରବ । କୀ ବେଶ ଧରବ ।
କୀ ମାଳା ପରବ । ବାଁଚବ କି ମରବ ସୁଖେ ।
କୀ ତାରେ ବଲବ ! କଥା କି ରବେ ମୁଖେ ।
ଶୁଧୁ ତାର ମୁଖପାନେ ଚେୟେ ଚେୟେ
ଦାଁଡ଼ାୟେ ଭାସବ ନୟନନୀରେ ॥

ପ୍ର: ୨୫ ଶ୍ରାବଣ ୧୨୯୬ (1889) ନାଟକ: ରାଜା ଓ ରାଣୀ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୮: ରାଜ-ଅଧିରାଜ, ତବ ଭାଲେ

ରାଜ-ଅଧିରାଜ, ତବ ଭାଲେ ଜୟମାଲା–
ତ୍ରିପୁରପୁରଲକ୍ଷ୍ମୀ ବହେ ତବ ବରଣଡାଲା ॥
କ୍ଷୀଣଜନଭୟତରଣ ତବ ଅଭୟ ବାଣୀ, ଦୀନଜନଦୁଖହରଣନିପୁଣ, ତବ ପାଣି,
ତରୁଣ ତବ ମୁଖଚନ୍ଦ୍ର କରୁଣରସ-ଢାଲା ॥
ଗୁଣିରସିକସେବିତ ଉଦାର ତବ ଦ୍ୱାରେ ମଙ୍ଗଳ ବିରାଜିତ ବିଚିତ୍ର ଉପଚାରେ–
ଗୁଣ-ଅରୁଣ-କିରଣେ ତବ ସବ ଭୁବନ ଆଲା ॥

୧ ପୌଷ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ବିସର୍ଜନ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୯: ଝର ଝର ରକ୍ତ ଝରେ

ଝର ଝର ରକ୍ତ ଝରେ କାଟା ମୁଣ୍ଡୁ ବେୟେ ।
ଧରଣୀ ରାଙା ହ'ଲ ରକ୍ତେ ନେୟେ ॥
ଡାକିନୀ ନୃତ୍ୟ କରେ ପ୍ରସାଦ -ରକ୍ତ-ତରେ–
ତୃଷିତ ଭକ୍ତ ତୋମାର ଆଛେ ଚେୟେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884) ନାଟକ: ବିସର୍ଜନ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୦: ଉଲଙ୍ଗିନୀ ନାଚେ ରଣରଙ୍ଗେ

ଉଲଙ୍ଗିନୀ ନାଚେ ରଣରଙ୍ଗେ । ଆମରା ନୃତ୍ୟ କରି ସଙ୍ଗେ ॥
ଦଶ ଦିକ ଆଁଧାର କ'ରେ ମାତିଲ ଦିକ୍-ବସନା,
ଜ୍ୱଲେ ବହ୍ନିଶିଖା ରାଙା ରସନା–
ଦେଖେ ମରିବାରେ ଧାଇଛେ ପତଙ୍ଗେ ॥
କାଲୋ କେଶ ଉଡ଼ିଲ ଆକାଶେ,
ରବି ସୋମ ଲୁକାଲୋ ତରାସେ ।
ରାଙା ରକ୍ତଧାରା ଝରେ କାଲୋ ଅଙ୍ଗେ–
ତ୍ରିଭୁବନ କାଁପେ ଭ୍ରୁଭଙ୍ଗେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୭ (1890) ନାଟକ: ବିସର୍ଜନ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୫୧: ଥାକତେ ଆର ତୋ ପାରଲି ନେ ମା

ଥାକତେ ଆର ତୋ ପାରଲି ନେ ମା, ପାରଲି କଇ ।
କୋଲେର ସନ୍ତାନେରେ ଛାଡ଼ଲି କଇ ॥
ଦୋଷୀ ଆଛି ଅନେକ ଦୋଷେ, ଛିଲି ବସେ କ୍ଷଣିକ ରୋଷେ–
ମୁଖ ତୋ ଫିରାଲି ଶେଷେ । ଅଭୟ୍ ଚରଣ କାଡ଼ଲି କଇ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୬ (1890) ନାଟକ: ବିସର୍ଜନ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୨: ଖାଁଚାର ପାଖି ଛିଲ

ଖାଁଚାର ପାଖି ଛିଲ ସୋନାର ଖାଁଚାଟିତେ, ବନେର ପାଖି ଛିଲ ବନେ ।
ଏକଦା କୀ କରିୟା ମିଲନ ହଲ ଦୌଁହେ, କୀ ଛିଲ ବିଧାତାର ମନେ ।
ବନେର ପାଖି ବଲେ, 'ଖାଁଚାର ପାଖି ଭାଇ, ବନେତେ ଯାଇ ଦୌଁହେ ମିଲେ ।'
ଖାଁଚାର ପାଖି ବଲେ, 'ବନେର ପାଖି ଆୟ୍, ଖାଁଚାୟ୍ ଥାକି ନିରିବିଲେ ।'
ବନେର ପାଖି ବଲେ, 'ନା, ଆମି ଶିକଲେ ଧରା ନାହି ଦିବ ।'
ଖାଁଚାର ପାଖି ବଲେ, 'ହାୟ୍, ଆମି କେମନେ ବନେ ବାହିରିବ ।'

ବନେର ପାଖି ଗାହେ ବାହିରେ ବସି ବସି ବନେର ଗାନ ଛିଲ ଯତ,
ଖାଁଚାର ପାଖି ଗାହେ ଶିଖାନୋ ବୁଲି ତାର– ଦୌଁହେର ଭାଷା ଦୁଇମତ ।
ବନେର ପାଖି ବଲେ, 'ଖାଁଚାର ପାଖି ଭାଇ, ବନେର ଗାନ ଗାଓ ଦେଖି ।'
ଖାଁଚାର ପାଖି ବଲେ, 'ବନେର ପାଖି ଭାଇ, ଖାଁଚାର ଗାନ ଲହୋ ଶିଖି ।'
ବନେର ପାଖି ବଲେ, 'ନା, ଆମି ଶିଖାନୋ ଗାନ ନାହି ଚାଇ ।'
ଖାଁଚାର ପାଖି ବଲେ, 'ହାୟ୍ ଆମି କେମନେ ବନଗାନ ଗାଇ ।'

ବନେର ପାଖି ବଲେ, 'ଆକାଶ ଘନ ନୀଲ କୋଥାଓ ବାଧା ନାହି ତାର ।'
ଖାଁଚାର ପାଖି ବଲେ, 'ଖାଁଚାଟି ପରିପାଟି କେମନେ ଢାକା ଚାରି ଧାର ।'
ବନେର ପାଖି ବଲେ, 'ଆପନା ଛାଡ଼ି ଦାଓ ମେଘେର ମାଝେ ଏକେବାରେ ।'
ଖାଁଚାର ପାଖି ବଲେ, 'ନିରାଳା କୋଣେ ବସେ ବାଁଧିୟା ରାଖୋ ଆପନାରେ ।'
ବନେର ପାଖି ବଲେ, 'ନା, ସେଥା କୋଥାୟ୍ ଉଡ଼ିବାରେ ପାଇ !'
ଖାଁଚାର ପାଖି ବଲେ, 'ହାୟ୍, ମେଘେ କୋଥାୟ୍ ବସିବାର ଠାଁଇ ।'

ଏମନି ଦୁଇ ପାଖି ଦୌଁହାରେ ଭାଲୋବାସେ, ତବୁଓ କାଛେ ନାହି ପାୟ୍ ।
ଖାଁଚାର ଫାଁକେ ଫାଁକେ ପରଶେ ମୁଖେ ମୁଖେ, ନୀରବେ ଚୋଖେ ଚୋଖେ ଚାୟ୍ ।
ଦୁଜନେ କେହ କାରେ ବୁଝିତେ ନାହି ପାରେ, ବୁଝାତେ ନାରେ ଆପନାୟ୍ ।
ଦୁଜନେ ଏକା ଏକା ଝାପଟି ମରେ ପାଖା– କାତରେ କହେ, 'କାଛେ ଆୟ୍ !'
ବନେର ପାଖି ବଲେ, 'ନା, କବେ ଖାଁଚାୟ୍ ରୁଧି ଦିବେ ଦ୍ୱାର !'
ଖାଁଚାର ପାଖି ବଲେ, 'ହାୟ୍, ମୋର ଶକତି ନାହି ଉଡ଼ିବାର ।'

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ: ରଚନାବଲୀତେ ପ୍ରଥମ ସ୍ତବକେର ଶେଷ ଲାଇନେ 'କେମନେ ବନଗାନ ଗାଇ ।' (ଭୁଲ ବଲେ ଧାରଣା !) ।

ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ସ୍ତବକେର ୨ ଲାଇନେ 'ଗାହେ ଶିଖାନୋ ବୁଲି' ⟹ 'ପଢ଼େ ଶିଖାନୋ ବୁଲି'
ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ସ୍ତବକେର ୩ ଲାଇନେ 'ଗାଓ ଦେଖି' ⟹ 'ଗାଓ ଦିଖି'

୧୯ ଆଷାଢ଼ ୧୨୯୯ (1892) 'ସୋନାର ତରୀ'

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୫୩: ଏକଦା ପ୍ରାତେ କୁଞ୍ଜତଳେ

ଏକଦା ପ୍ରାତେ କୁଞ୍ଜତଳେ ଅନ୍ଧ ବାଳିକା
ପତ୍ରପୁଟେ ଆନିୟା ଦିଲ ପୁଷ୍ପମାଳିକା ॥
କଣ୍ଠେ ପରି ଅଶ୍ରୁଜଳ ଭରିଲ ନୟନେ,
ବକ୍ଷେ ଲୟେ ଚୁମିନୁ ତାର ସ୍ନିଗ୍ଧ ବୟନେ ॥
କହିନୁ ତାରେ, 'ଅନ୍ଧକାରେ ଦାଁଡ଼ାୟେ ରମଣୀ,
କୀ ଧନ ତୁମି କରିଛ ଦାନ ନା ଜାନୋ ଆପନି ।
ପୁଷ୍ପସମ ଅନ୍ଧ ତୁମି ଅନ୍ଧ ବାଳିକା,
ଦେଖ ନି ନିଜେ ମୋହନ କୀ ଯେ ତୋମାର ମାଳିକା ।'

୨୫ ମାଘ ୧୩୦୨ (1895-1896) ଚିତ୍ରା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୫୪: କେନ ନିବେ ଗେଲ ବାତି

କେନ   ନିବେ ଗେଲ ବାତି ।
ଆମି   ଅଧିକ ଯତନେ ଢେକେଛିନୁ ତାରେ   ଜାଗିୟା ବାସରରାତି,
ତାଇ   ନିବେ ଗେଲ ବାତି ॥

କେନ   ଝରେ ଗେଲ ଫୁଲ ।
ଆମି   ବକ୍ଷେ ଚାପିୟା ଧରେଛିନୁ ତାରେ ଚିନ୍ତିତ ଭୟାକୁଲ,
ତାଇ   ଝରେ ଗେଲ ଫୁଲ ।

କେନ   ମରେ ଗେଲ ନଦୀ ॥
ଆମି   ବାଁଧ ବାଁଧି ତାରେ ଚାହି ଧରିବାରେ   ପାଇବାରେ ନିରବଧି,
ତାଇ   ମରେ ଗେଲ ନଦୀ ॥

କେନ   ଛିଁଡ଼େ ଗେଲ ତାର ।
ଆମି   ଅଧିକ ଆବେଗେ ପ୍ରାଣପଣ ବଲେ ଦିୟେଛିନୁ ଝଙ୍କାର,
ତାଇ   ଛିଁଡ଼େ ଗେଲ ତାର ॥

୮ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୨ (1896) ଚିଣ୍ଵ।

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୧ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାର ⟹ ଝଂକାର

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୫୫: ତୁମି ପଡ଼ିତେଛ ହେସେ

ତୁମି ପଡ଼ିତେଛ ହେସେ ତରଙ୍ଗେର ମତୋ ଏସେ
ହୃଦୟେ ଆମାର ।
ଯୌବନସମୁଦ୍ରମାଝେ କୋନ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାୟ୍ ଆଜି
ଏସେଛେ ଜୋୟାର ।
ଉଛଲ ପାଗଲ ନୀରେ ତାଲେ ତାଲେ ଫିରେ ଫିରେ
ଏ ମୋର ନିର୍ଜନ ତୀରେ କୀ ଖେଲା ତୋମାର !
ମୋର ସର୍ବ ବକ୍ଷ ଜୁଡ଼େ କତ ନୃତ୍ୟେ କତ ସୁରେ
ଏସ କାଛେ ଯାଓ ଦୂରେ ଶତଲକ୍ଷବାର ॥
କୁସୁମେର ମତୋ ଶ୍ୱସି ପଡ଼ିତେଛ ଖସି ଖସି
ମୋର ବକ୍ଷ-'ପରେ
ଗୋପନ ଶିଶିରଛଲେ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଅଶ୍ରୁଜଲେ
ପ୍ରାଣ ସିକ୍ତ କ'ରେ ।
ନିଃଶବ୍ଦ ସୌରଭରାଶି ପରାଣେ ପଶିଛେ ଆସି
ସୁଖସ୍ୱପ୍ନ ପରକାଶି ନିଭୃତ ଅନ୍ତରେ ।
ପରଶପୁଲକେ ଭୋର ଚୋଖେ ଆସେ ଘୁମଘୋର,
ତୋମାର ଚୁମ୍ବନ ମୋର ସର୍ବାଙ୍ଗେ ସଞ୍ଚରେ ।

୨୯ ଚୈତ୍ର ୧୩୦୨ (1896) ଚৈতালি

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୫୭: ଆଜି ଉନ୍ମାଦ ମଧୁନିଶି

ଆଜି ଉନ୍ମାଦ ମଧୁନିଶି ଓଗୋ ଚୈତ୍ରନିଶୀଥଶଶୀ ।
ତୁମି ଏ ବିପୁଳ ଧରଣୀର ପାନେ   କୀ ଦେଖିଛ ଏକା ବସି
ଚୈତ୍ରନିଶୀଥଶଶୀ ॥
କତ ନଦୀତୀରେ କତ ମନ୍ଦିରେ   କତ ବାତାୟନତଳେ
କତ କାନାକାନି, ମନ-ଜାନାଜାନି   ସାଧାସାଧି କତ ଛଳେ ।
ଶାଖା-ପ୍ରଶାଖାର ଦ୍ୱାର-ଜାନାଳାର   ଆଡ଼ାଳେ ଆଡ଼ାଳେ ପଶି
କତ ସୁଖଦୁଖ କତ କୌତୁକ   ଦେଖିତେଛ ଏକା ବସି
ଚୈତ୍ରନିଶୀଥଶଶୀ ॥
ମୋରେ ଦେଖୋ ଚାହି– କେହ କୋଥା ନାହି, ଶୂନ୍ୟଭବନଛାଦେ
ନୈଶ ପବନ କାଁଦେ ।
ତୋମାରି ମତନ ଏକାକୀ ଆପନି   ଚାହିୟା ରୟେଛି ବସି
ଚୈତ୍ରନିଶୀଥଶଶୀ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୦୪ (1897) କଳ୍ପନା

   contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୭: ସେ ଆସି କହିଲ

ସେ ଆସି କହିଲ, 'ପ୍ରିୟେ, ମୁଖ ତୁଲେ ଚାଓ ।'
ଦୁଷିୟା ତାହାରେ ରୁଷିୟା କହିନୁ, 'ଯାଓ !'
ସଖୀ ଓଲୋ ସଖୀ, ସତ୍ୟ କରିୟା ବଲି, ତବୁ ସେ ଗେଲ ନା ଚଲି ।

ଦାଁଡ଼ାଲୋ ସମୁଖେ; କହିନୁ ତାହାରେ, 'ସରୋ !'
ଧରିଲ ଦୁ ହାତ; କହିନୁ, 'ଆହା, କୀ କର !'
ସଖୀ ଓଲୋ ସଖୀ, ମିଛେ ନା କହିବ ତୋରେ, ତବୁ ଛାଡ଼ିଲ ନା ମୋରେ ।

ଶ୍ରୁତିମୂଲେ ମୁଖ ଆନିଲ ସେ ମିଛିମିଛି ।
ନୟନ ବାଁକାୟେ କହିନୁ ତାହାରେ, 'ଛି ଛି !'
ସଖୀ ଓଲୋ ସଖୀ, କହି ଲୋ ଶପଥ କ'ରେ ତବୁ ସେ ଗେଲ ନା ସ'ରେ ।

ଅଧରେ କପୋଲ ପରଶ କରିଲ ତବୁ ।
କାଁପିୟା କହିନୁ, 'ଏମନ ଦେଖି ନି କଭୁ ।'
ସଖୀ ଓଲୋ ସଖୀ, ଏକି ତାର ବିବେଚନା, ତବୁ ମୁଖ ଫିରାଲୋ ନା ।

ଆପନ ମାଲାଟି ଆମାରେ ପରାୟେ ଦିଲ ।
କହିନୁ ତାହାରେ, 'ମାଲାୟ କୀ କାଜ ଛିଲ !'
ସଖୀ ଓଲୋ ସଖୀ, ନାହି ତାର ଲାଜ ଭୟ, ମିଛେ ତାରେ ଅନୁନୟ ॥

ଆମାର ମାଲାଟି ଚଲିଲ ଗଲାୟ ଲୟେ ।
ଚାହି ତାର ପାନେ ରହିନୁ ଅବାକ ହୟେ ।
ସଖୀ ଓଲୋ ସଖୀ, ଭାସିତେଛି ଆଁଖିନୀରେ– କେନ ସେ ଏଲ ନା ଫିରେ ॥

୧୩ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩0୪ (1897) କଲ୍ପନା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୮: ଏ କି ସତ୍ୟ ସକଳଇ ସତ୍ୟ

ଏ କି ସତ୍ୟ ସକଳଇ ସତ୍ୟ, ହେ ଆମାର ଚିରଭକ୍ତ ॥
ମୋର ନୟନେର ବିଜୁଲି-ଉଜଳ ଆଲୋ
ଯେନ ଈଶାନ କୋଣେର ଝଟିକାର ମତୋ କାଲୋ ଏ କି ସତ୍ୟ ।
ମୋର ମଧୁର ଅଧର ବଧୂର ନବୀନ ଅନୁରାଗ-ସମ ରକ୍ତ
ହେ ଆମାର ଚିରଭକ୍ତ, ଏକି ସତ୍ୟ ॥
ଅତଲ ମାଧୁରୀ ଫୁଟେଛେ ଆମାର ମାଝେ,
ମୋର ଚରଣେ ଚରଣେ ସୁଧାସଙ୍ଗୀତ ବାଜେ ଏକି ସତ୍ୟ ।
ମୋରେ ନା ହେରିୟା ନିଶିର ଶିଶିର ଝରେ,
ପ୍ରଭାତ-ଆଲୋକେ ପୁଲକ ଆମାରି ତରେ ଏକି ସତ୍ୟ ।
ମୋର ତପ୍ତକପୋଲ-ପରଶେ-ଅଧୀର ସମୀର ମଦିରମତ୍ତ
ହେ ଆମାର ଚିରଭକ୍ତ, ଏକି ସତ୍ୟ ॥

୧୩ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897) କଲ୍ପନା

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ସୁଧାସଙ୍ଗୀତ ⟹ ସୁଧାସଂଗୀତ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୪୯: ସମୟ୍ ହ୍ୟେଛେ ନିକଟ

ଏବାର ଚଲିନୁ ତବେ ॥

ସମୟ୍ ହ୍ୟେଛେ ନିକଟ, ଏଖନ   ବାଁଧନ ଛିଁଡ଼ିତେ ହବେ ।
ଉଚ୍ଛଲ ଜଲ କରେ ଛଲଛଲ,
ଜାଗିୟ୍। ଉଠେଛେ କଲକୋଲାହଲ,
ତରଣୀପତାକା ଚଲଚଞ୍ଚଲ   କାଁପିଛେ ଅଧୀର ରବେ ।
ସମୟ୍ ହ୍ୟେଛେ ନିକଟ, ଏଖନ   ବାଁଧନ ଛିଁଡ଼ିତେ ହବେ ।

ଆମି ନିଷ୍ଠୁର କଠିନ କଠୋର,   ନିର୍ମମ ଆମି ଆଜି ।
ଆର ନାଇ ଦେରି, ଭୈରବଭେରୀ   ବାହିରେ ଉଠେଛେ ବାଜି ।
ତୁମି ଘୁମାଇଛ ନିମୀଲନୟ୍ନେ,
କାଁପିୟ୍। ଉଠିଛ ବିରହସ୍ୱପନେ,
ପ୍ରଭାତେ ଜାଗିୟ୍। ଶୂନ୍ୟ ଶୟ୍ନେ   କାଁଦିୟ୍। ଚାହିୟ୍। ରବେ ।
ସମୟ୍ ହ୍ୟେଛେ ନିକଟ, ଏଖନ   ବାଁଧନ ଛିଁଡ଼ିତେ ହବେ ।

ଅରୁଣ ତୋମାର ତରୁଣ ଅଧର   କରୁଣ ତୋମାର ଆଁଖି–
ଅମିୟ୍ରଚନ ସୋହାଗବଚନ   ଅନେକ ରୟ୍ୟେଛେ ବାକି ।
ପାଖି ଉଡ଼େ ଯାବେ ସାଗରେର ପାର,
ସୁଖମୟ୍ ନୀଡ଼ ପଡ଼େ ରବେ ତାର,
ମହାକାଶ ହତେ ଓଇ ବାରେ-ବାର   ଆମାରେ ଡାକିଛେ ସବେ ।
ସମୟ୍ ହ୍ୟେଛେ ନିକଟ, ଏଖନ   ବାଁଧନ ଛିଁଡ଼ିତେ ହବେ ।

ବିଶ୍ୱଜଗତ୍ ଆମାରେ ମାଗିଲେ   କେ ମୋର ଆତ୍ମପର ।
ଆମାର ବିଧାତା ଆମାତେ ଜାଗିଲେ   କୋଥାୟ୍ ଆମାର ଘର ।
କିସେରଇ ବା ସୁଖ, କ' ଦିନେର ପ୍ରାଣ !
ଓଇ ଉଠିୟ୍ାଛେ ସଂଗ୍ରାମଗାନ,
ଅମର ମରଣ ରକ୍ତଚରଣ   ନାଚିଛେ ସଗୌରବେ ।
ସମୟ୍ ହ୍ୟେଛେ ନିକଟ, ଏଖନ   ବାଁଧନ ଛିଁଡ଼ିତେ ହବେ ।

୭ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897) କଲ୍ପନା

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୦: ବନ୍ଧୁ, କିସେର ତରେ ଅଶ୍ରୁ

ବନ୍ଧୁ, କିସେର ତରେ ଅଶ୍ରୁ ଝରେ, କିସେର ଲାଗି ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ।
ହାସ୍ୟମୁଖେ ଅଦୃଷ୍ଟେରେ କରବ ମୋରା ପରିହାସ ।
ରିକ୍ତ ଯାରା ସର୍ବହାରା ସର୍ବଜୟୀ ବିଶ୍ୱେ ତାରା,
ଗର୍ବମୟୀ ଭାଗ୍ୟଦେବୀର ନୟକୋ ତାରା କ୍ରୀତଦାସ ।
ହାସ୍ୟମୁଖେ ଅଦୃଷ୍ଟେରେ କରବ ମୋରା ପରିହାସ ॥

ଆମରା ସୁଖେର ସ୍ଫୀତ ବୁକେର ଛାୟାର ତଲେ ନାହି ଚରି
ଆମରା ଦୁଖେର ବକ୍ର ମୁଖେର ଚକ୍ର ଦେଖେ ଭୟ ନା କରି ।
ଭଗ୍ନ ଢାକେ ଯଥାସାଧ୍ୟ ବାଜିୟେ ଯାବ ଜୟବାଦ୍ୟ,
ଛିନ୍ନ ଆଶାର ଧ୍ୱଜା ତୁଲେ ଭିନ୍ନ କରବ ନୀଲାକାଶ ।
ହାସ୍ୟମୁଖେ ଅଦୃଷ୍ଟେରେ କରବ ମୋରା ପରିହାସ ॥

ହେ ଅଲକ୍ଷ୍ମୀ, ରୁକ୍ଷକେଶୀ, ତୁମି ଦେବୀ ଅଚଞ୍ଚଲା ।
ତୋମାର ରୀତି ସରଲ ଅତି, ନାହି ଜାନୋ ଛଲାକଲା ।
ଜ୍ୱାଲାଓ ପେଟେ ଅଗ୍ନିକଣା ନାଇକୋ ତାହେ ପ୍ରତାରଣା,
ଟାନୋ ଯଖନ ମରଣ-ଫାଁସି ବଲ ନାକୋ ମିଷ୍ଟଭାଷ ।
ହାସ୍ୟମୁଖେ ଅଦୃଷ୍ଟେରେ କରବ ମୋରା ପରିହାସ ॥

ଧରାର ଯାରା ସେରା ସେରା ମାନୁଷ ତାରା ତୋମାର ଘରେ ।
ତାଦେର କଠିନ ଶଯ୍ୟାଖାନି ତାଇ ପେତେଛ ମୋଦେର ତରେ ॥
ଆମରା ବରପୁତ୍ର ତବ ଯାହାଇ ଦିବେ ତାହାଇ ଲବ,
ତୋମାୟ ଦିବ ଧନ୍ୟଧ୍ୱନି ମାଥାୟ ବହି ସର୍ବନାଶ ।
ହାସ୍ୟମୁଖେ ଅଦୃଷ୍ଟେରେ କରବ ମୋରା ପରିହାସ ॥

॥ । ପରେର ପାତାୟ

ଯୌବରାଜ୍ୟେ ବସିୟେ୍ ଦେ ମା, ଲକ୍ଷ୍ମୀଛାଡ଼ାର ସିଂହାସନେ ।
ଭାଙା କୁଲୋୟ୍ କରୁକ ପାଖା ତୋମାର ଯତ ଭୃତ୍ୟଗଣେ ।
ଦଗ୍ଧ ଭାଲେ ପ୍ରଲୟଶିଖା   ଦିକ୍ ମା, ଏଁକେ ତୋମାର ଟିକା,
ପରାଓ ସଜ୍ଜା ଲଜ୍ଜାହାରା– ଜୀର୍ଣ୍ଣକନ୍ଥା ଛିନ୍ନବାସ ।
ହାସ୍ୟମୁଖେ ଅଦୃଷ୍ଟେରେ କରବ ମୋରା ପରିହାସ ॥

ଲୁକୋକ ତୋମାର ଡଙ୍କା ଶୁନେ କପଟ ସଖାର ଶୂନ୍ୟ ହାସି ।
ପାଲାକ ଛୁଟେ ପୁଚ୍ଛ ତୁଲେ ମିଥ୍ୟେ ଚାଟୁ ମକ୍କା-କାଶୀ ।
ଆତ୍ମପରେର-ପ୍ରଭେଦ-ଭୋଲା   ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଦୁୟୋର ନିତ୍ୟ ଖୋଲା,
ଥାକବେ ତୁମି ଥାକବ ଆମି ସମାନଭାବେ ବାରୋ ମାସ ।
ହାସ୍ୟମୁଖେ ଅଦୃଷ୍ଟେରେ କରବ ମୋରା ପରିହାସ ।

ଶଙ୍କା-ତରାସ ଲଜ୍ଜା-ଶରମ ଚୁକିୟେ୍ ଦିଲେମ ସ୍ତୁତି-ନିନ୍ଦେ ।
ଧୁଲୋ ସେ ତୋର ପାୟେ୍ର ଧୁଲୋ ତାଇ ମେଖେଛି ଭକ୍ତବୃନ୍ଦେ ।
ଆଶାରେ କଇ, 'ଠାକୁରାନୀ, ତୋମାର ଖେଲା ଅନେକ ଜାନି,
ଯାହାର ଭାଗ୍ୟେ ସକଳ ଫାଁକି ତାରେଓ ଫାଁକି ଦିତେ ଚାସ ।'
ହାସ୍ୟମୁଖେ ଅଦୃଷ୍ଟେରେ କରବ ମୋରା ପରିହାସ ॥

ମୃତ୍ୟୁ ଯେଦିନ ବଲବେ 'ଜାଗୋ, ପ୍ରଭାତ ହଲ ତୋମାର ରାତି'
ନିବିୟେ୍ ଯାବ ଆମାର ଘରେର ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ ଦୁଟୋ ବାତି ।
ଆମରା ଦୋଁହେ ଘେଁଷାଘେଁଷି   ଚିରଦିନେର ପ୍ରତିବେଶୀ,
ବନ୍ଧୁଭାବେ କଣ୍ଠେ ସେ ମୋର ଜଡ଼ିୟେ୍ ଦେବେ ବାହୁପାଶ–
ବିଦାୟ୍‌କାଲେ ଅଦୃଷ୍ଟେରେ କରେ ଯାବ ପରିହାସ ॥

୭ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897) କଲ୍ପନା, [ପରିବର୍ଧନ ୭ ଆଷାଢ଼ ୧୩୦୫ (1898)]
ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୩ ସ୍ତବକେର ୪ ଲାଇନେ ଟାନୋ ⟹ ଟାନ

   contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୧: ଭାଙ୍ଗା ଦେଉଳେର ଦେବତା

ଭାଙ୍ଗା ଦେଉଳେର ଦେବତା,
ତବ ବନ୍ଦନା ରଚିତେ, ଛିନ୍ନା ବୀଣାର ତନ୍ତ୍ରୀ ବିରତା ।
ସନ୍ଧ୍ୟାଗଗନେ ଘୋଷେ ନା ଶଙ୍ଖ ତୋମାର ଆରତିବାରତା ।
ତବ ମନ୍ଦିର ସ୍ଥିରଗମ୍ଭୀର, ଭାଙ୍ଗା ଦେଉଳେର ଦେବତା ॥
ତବ ଜନହୀନ ଭବନେ
ଥେକେ ଥେକେ ଆସେ ବ୍ୟାକୁଳ ଗନ୍ଧ ନବବସନ୍ତପବନେ ।
ଯେ ଫୁଲେ ରଚେ ନି ପୂଜାର ଅର୍ଘ୍ୟ, ରାଖେ ନି ଓ ରାଙ୍ଗା ଚରଣେ,
ସେ ଫୁଲ ଫୋଟାର ଆସେ ସମାଚାର ଜନହୀନ ଭାଙ୍ଗା ଭବନେ ॥
ପୂଜାହୀନ ତବ ପୂଜାରି
କୋଥା ସାରା ଦିନ ଫିରେ ଉଦାସୀନ କାର ପ୍ରସାଦେର ଭିଖାରି ।
ଗୋଧୂଳିବେଳାୟ୍ ବନେର ଛାୟାୟ୍ ଚିର-ଉପବାସ-ଭୁଖାରି
ଭାଙ୍ଗା ମନ୍ଦିରେ ଆସେ ଫିରେ ଫିରେ ପୂଜାହୀନ ତବ ପୂଜାରି ॥
ଭାଙ୍ଗା ଦେଉଳେର ଦେବତା,
କତ ଉତ୍ସବ ହଇଲ ନୀରବ, କତ ପୂଜାନିଶା ବିଗତା ।
କତ ବିଜୟାୟ୍ ନବୀନ ପ୍ରତିମା କତ ଯାୟ୍ କତ କବ ତା–
ଶୁଧୁ ଚିରଦିନ ଥାକେ ସେବାହୀନ ଭାଙ୍ଗା ଦେଉଳେର ଦେବତା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୪ (1897) କଳ୍ପନା

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୯, ୧୨ ଲାଇନେ ପୂଜାରି ⟹ ପୂଜାରୀ

contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୨: ଯଦି ଜୋଟେ ରୋଜ

ଯଦି ଜୋଟେ ରୋଜ
ଏମନି ବିନି ପୟସାୟ୍ ଭୋଜ ।
ଡିଶେର ପରେ ଡିଶ
ଶୁଧୁ ମଟନ କାରି ଫିଶ,
ସଙ୍ଗେ ତାରି ହୁଇସ୍କି ସୋଡା ଦୁ-ଚାର ରୟ୍ୟାଲ ଡୋଜ ।
ପରେର ତହବିଲ
ଚୋକାୟ୍ ଉଇଲ୍‌ସନେର ବିଲ–
ଥାକି ମନେର ସୁଖେ ହାସ୍ୟମୁଖେ, କେ କାର ରାଖେ ଖୋଁଜ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୦୦ (1893) ବ୍ୟଙ୍ଗକୌତୁକ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୩: ଅଭୟ୍ ଦାଓ ତୋ ବଳି ଆମାର

ଅଭୟ୍ ଦାଓ ତୋ ବଳି ଆମାର
w[z କୀ–
ଏକଟି ଛଟାକ ସୋଡାର ଜଳେ
ପାକୀ ତିନ ପୋୟ୍ା ହୁଇସ୍କି ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୪: କତ କାଳ ରବେ ବଳ'

କତ କାଳ ରବେ ବଳ' ଭାରତ ରେ
ଶୁଧୁ ଡାଲ ଭାତ ଜଲ ପଥ୍ୟ କ'ରେ ।
ଦେଶେ ଅନ୍ନଜଲେର ହଲ ଘୋର ଅନଟନ–
ଧର' ହୁଇସ୍କି-ସୋଡା ଆର ମୁର୍ଗି-ମଟନ ।
ଯାଓ ଠାକୁର ଚୈତନ-ଚୁଟ୍‌କି ନିୟା–
ଏସ ଦାଡ଼ି ନାଡ଼ି କଲିମଦ୍ଦି ମିୟା ।

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ବଳ' ⟹ ବଲୋ
୪ ଲାଇନେ ଧର' ⟹ ଧରୋ
ଶେଷ ଲାଇନେ ଏସ ⟹ ଏସୋ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୫: କୀ ଜାନି କୀ ଭେବେଛ

କୀ ଜାନି କୀ ଭେବେଛ ମନେ

  ଖୁଲେ ବଲୋ ଲଲନେ ।

କୀ କଥା ହାୟ୍ ଭେସେ ଯାୟ୍

ଓଇ ଛଲୋଛଲୋ ଦୁଟି ନୟନେ ।

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଶେଷ ଲାଇନେ ଛଲୋଛଲୋ ⟹ ଛଲଛଲ

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୭: ପାଛେ ଚେୟେ ବସେ

ପାଛେ ଚେୟେ ବସେ ଆମାର ମନ,
ଆମି ତାଇ ଭୟେ ଭୟେ ଥାକି ।
ପାଛେ ଚୋଖେ ଚୋଖେ ପଡ଼େ ବାଁଧା,
ଆମି ତାଇ ତୋ ତୁଲି ନେ ଆଁଖି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୭: ବଡ଼ୋ ଥାକି କାଛାକାଛି

ବଡ଼ୋ ଥାକି କାଛାକାଛି,
 ତାଇ ଭୟେ ଭୟେ ଆଛି ।
ନୟନ ବଚନ କୋଥାୟ୍ କଖନ
 ବାଜିଲେ ବାଁଚି ନା-ବାଁଚି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୬୮: ଯାରେ ମରଣ-ଦଶାୟ୍ ଧରେ

ଯାରେ ମରଣ-ଦଶାୟ୍ ଧରେ
ସେ ଯେ ଶତବାର କ'ରେ ମରେ ।
ପୋଡ଼ା ପତଙ୍ଗ ଯତ ପୋଡ଼େ
ତତ ଆଗୁନେ ଝାଁପିୟେ୍ ପଡ଼େ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୯: ଦେଖବ କେ ତୋର କାଛେ ଆସେ

ଦେଖବ କେ ତୋର କାଛେ ଆସେ–

ତୁଇ ରବି ଏକେଶ୍ୱରୀ,

ଏକଲା ଆମି ରଇବ ପାଶେ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୦: ତୁମି ଆମାୟ୍ କରବେ ମସ୍ତ ଲୋକ

ତୁମି ଆମାୟ୍ କରବେ ମସ୍ତ ଲୋକ–
  ଦେବେ ଲିଖେ ରାଜାର ଟିକେ
    ପ୍ରସନ୍ନ ଓଇ ଚୋଖ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୧: ଚିର-ପୁରାନୋ ଚାଁଦ

ଚିର-ପୁରାନୋ ଚାଁଦ,

ଚିରଦିବସ ଏମନି ଥେକୋ   ଆମାର ଏଇ ସାଧ ॥

ପୁରାନୋ ହାସି ପୁରାନୋ ସୁଧା   ମିଟାୟ୍ ମମ ପୁରାନୋ କ୍ଷୁଧା–

ନୂତନ କୋନୋ ଚକୋର ଯେନ ପାୟ୍ ନା ପରସାଦ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୬: ସ୍ୱର୍ଗେ ତୋମାୟ୍ ନିୟେ୍

ସ୍ୱର୍ଗେ ତୋମାୟ୍ ନିୟେ୍ ଯାବେ ଉଡ଼ିୟେ୍–
ପିଛେ ପିଛେ ଆମି ଚଲବ ଖୁଁଡ଼ିୟେ୍,
ଇଚ୍ଛା ହବେ ଟିକିର ଡଗା ଧ'ରେ
ବିଷ୍ଣୁଦୂତେର ମାଥାଟା ଦିଇ ଗୁଁଡ଼ିୟେ୍ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୩: ଭୁଲେ ଭୁଲେ ଆଜ ଭୁଲମୟ୍

ଭୁଲେ ଭୁଲେ ଆଜ ଭୁଲମୟ୍ ।
ଭୁଲେର ଲତାୟ୍ ବାତାସେର ଭୁଲେ
ଫୁଲେ ଫୁଲେ ହୋକ ଫୁଲମୟ୍ ।
ଆନନ୍ଦ-ଢେଉ ଭୁଲେର ସାଗରେ
ଉଛଲିୟା ହୋକ କୂଲମୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୮ (1901) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୪: ସକଳଇ ଭୁଲେଛ ଭୋଲା ମନ

ସକଳଇ ଭୁଲେଛ ଭୋଲା ମନ ।
ଭୋଲେ ନି, ଭୋଲେ ନି ଶୁଧୁ
ଓଇ ଚନ୍ଦ୍ରାନନ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୫: ପୋଡ଼ା ମନେ ଶୁଧୁ ପୋଡ଼ା

ପୋଡ଼ା ମନେ ଶୁଧୁ ପୋଡ଼ା ମୁଖଖାନି ଜାଗେ ରେ ।
ଏତ ଆଛେ ଲୋକ, ତବୁ ପୋଡ଼ା ଚୋଖେ
ଆର କେହ ନାହି ଲାଗେ ରେ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୭: ବିରହେ ମରିବ ବ'ଲେ

ବିରହେ ମରିବ ବ'ଲେ ଛିଲ ମନେ ପଣ,

କେ ତୋରା ବାହୁତେ ବାଁଧି କରିଲି ବାରଣ ॥

ଭେବେଛିନୁ ଅଶ୍ରୁଜଲେ ଡୁବିବ ଅକୂଲତଲେ–

କାହାର ସୋନାର ତରୀ କରିଲ ତାରଣ ॥

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୭: କାର ହାତେ ଯେ ଧରା ଦେବ

କାର ହାତେ ଯେ ଧରା ଦେବ, ପ୍ରାଣ,

ତାଇ ଭାବତେ ବେଳା ଅବସାନ ॥

ଡାନ ଦିକେତେ ତାକାଇ ଯଖନ   ବାଁୟେର ଲାଗି କାଁଦେ ରେ ମନ–

ବାଁୟେର ଲାଗି ଫିରଲେ ତଖନ ଦକ୍ଷିଣେତେ ପଡ଼େ ଟାନ ॥

ପ୍ରଃ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ପଅଥଡ଼ଅନିଁତଓର

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୯: କାର ହାତେ ଯେ ଧରା ଦେବ

କାର ହାତେ ଯେ ଧରା ଦେବ ହାୟ୍

ତାଇ ଭାବତେ ଆମାର ବେଳା ଯାୟ୍ ।

ଡାନ ଦିକେତେ ତାକାଇ ଯଖନ   ବାଁୟେର ଲାଗି କାଁଦେ ରେ ମନ–

ବାଁୟେର ଦିକେ ଫିରଲେ ତଖନ ଦଖିନ ଡାକେ 'ଆୟ୍ ରେ ଆୟ୍' ।

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୮: ଓଗୋ ହୃଦୟବନେର ଶିକାରୀ

ଓଗୋ ହୃଦୟବନେର ଶିକାରୀ,

ମିଶେ ତାରେ ଜାଳେ ଧରା ଯେ ତୋମାରି ଭିଖାରି ॥

ସହସ୍ରବାର ପାୟେର କାଛେ ଆପନି ଯେ ଜନ ମ'ରେ ଆଛେ

ନୟନବାଣେର ଖୋଁଚା ଖେତେ ସେ ଯେ ଅନଧିକାରୀ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଜାଇନେ ଭିଖାରି ⟹ ଭିଖାରୀ

  contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୯: ଓଗୋ ଦୟାମୟୀ ଚୋର

ଓଗୋ ଦୟାମୟୀ ଚୋର,   ଏତ ଦୟା ମନେ ତୋର!
ବଡ଼ୋ ଦୟା କ'ରେ କଣ୍ଠେ ଆମାର ଜଡ଼ାଓ ମାୟାର ଡୋର ।
ବଡ଼ୋ ଦୟା କ'ରେ ଚୁରି କ'ରେ ଲଓ ଶୂନ୍ୟ ହୃଦୟ ମୋର ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୮୦: ଚଲେଛେ ଛୁଟିୟା ପଲାତକା ହିୟା

ଚଲେଛେ ଛୁଟିୟା ପଲାତକା ହିୟା,   ବେଗେ ବହେ ଶିରାଧମନୀ ।
ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍, ଧରିବାରେ ତାୟ୍   ପିଛେ ପିଛେ ଧାୟ୍ ରମଣୀ ॥
ବାୟୁବେଗଭରେ ଉଡ଼େ ଅଞ୍ଚଲ,   ଲଟପଟ ବେଣୀ ଦୁଲେ ଚଞ୍ଚଲ–
ଏକି ରେ ରଙ୍ଗ ! ଆକୁଲ-ଅଙ୍ଗ   ଛୁଟେ କୁରଙ୍ଗଗମନୀ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୮୯: ଆମି କେବଲ ଫୁଲ ଜୋଗାବ

ଆମି କେବଲ ଫୁଲ ଜୋଗାବ
  ତୋମାର ଦୁଟି ରାଙା ହାତେ ।
ବୁଦ୍ଧି ଆମାର ଖେଲେ ନାକୋ
  ପାହାରା ବା ମନ୍ତ୍ରଣାତେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୮୭: ମନୋମନ୍ଦିରସୁନ୍ଦରୀ

ମନୋମନ୍ଦିରସୁନ୍ଦରୀ ! ମଣିମଞ୍ଜୀର ଗୁଞ୍ଜରି
ସ୍ଖଳଦଞ୍ଚଳା ଚଳଚଞ୍ଚଳା ! ଅୟି ମଞ୍ଜୁଳା ମୁଞ୍ଜରୀ !
ରୋଷାରୁଣରାଗରଞ୍ଜିତା ! ବଙ୍କିମ-ଭୁରୁ-ଭଞ୍ଜିତା !
ଗୋପନହାସ୍ୟ-କୁଟିଳ-ଆସ୍ୟ କପଟକଳହଗଞ୍ଜିତା !
ସଙ୍କୋଚନତ-ଅଙ୍ଗିନୀ ! ଭୟଭଙ୍ଗୁରଭଙ୍ଗିନୀ !
ଚକିତ ଚପଳ ନବକୁରଙ୍ଗ ଯୌବନବନରଙ୍ଗିଣୀ !
ଅୟି ଖଳଛଳଗୁଣ୍ଠିତା ! ମଧୁକରଭରକୁଣ୍ଠିତା
ଲୁବ୍ଧପବନ -କ୍ଷୁବ୍ଧ-ଲୋଭନ ମଲ୍ଲିକା ଅବଲୁଣ୍ଠିତା !
ଚୁମ୍ବନଧନବଞ୍ଚିନୀ ଦୁରୂହଗର୍ବମଞ୍ଚିନୀ !
ରୁଦ୍ଧକୋରକ -ସଞ୍ଚିତ-ମଧୁ କଠିନକନକକଞ୍ଚିନୀ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ ସଙ୍କୋଚନତ ⟹ ସଂକୋଚନତ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୮୩: ତୋମାର କଟି ତଟେର ଧଟି

ତୋମାର କଟି ତଟେର ଧଟି   କେ ଦିଲ ରାଙିୟା–
କୋମଲ ଗାୟେ ଦିଲ ପରାୟେ   ରଙିନ ଆଙିୟା ॥
ବିହାନବେଲା ଆଙିନାତଲେ   ଏସେଛ ତୁମି କୀ ଖେଲାଛଲେ–
ଚରଣ ଦୁଟି ଚଲିତେ ଛୁଟି   ପଡ଼ିଛେ ଭାଙିୟା ।
ତୋମାର କଟି-ତଟେର ଧଟି   କେ ଦିଲ ରାଙିୟା ॥

କିସେର ସୁଖେ ସହାସ ମୁଖେ   ନାଚିଛ ବାଛନି–
ଦୁୟାର-ପାଶେ ଜନନୀ ହାସେ   ହେରିୟା ନାଚନି ।
ତାଥେଇ-ଥେଇ ତାଲିର ସାଥେ   କାଁକନ ବାଜେ ମାୟେର ହାତେ–
ରାଖାଲ-ବେଶେ ଧରେଛ ହେସେ   ବେଣୁର ପାଁଚନି ।
କିସେର ସୁଖେ ସହାସ ମୁଖେ   ନାଚିଛ ବାଛନି ।

ନିଖିଲ ଶୋନେ ଆକୁଲ-ମନେ   ନୂପୁର-ବାଜନା,
ତପନ-ଶଶୀ ହେରିଛେ ବସି   ତୋମାର ସାଜନା ।
ଘୁମାଓ ଯବେ ମାୟେର ବୁକେ   ଆକାଶ ଚେୟେ ରହେ ଓ ମୁଖେ,
ଜାଗିଲେ ପରେ ପ୍ରଭାତ କରେ   ନୟନ-ମାଜନା ।
ନିଖିଲ ଶୋନେ ଆକୁଲ-ମନେ   ନୂପୁର-ବାଜନା ॥

୫ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୧୦ (1903-1904)

contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୮୪: ରାଜରାଜେନ୍ଦ୍ର ଜୟ୍

ରାଜରାଜେନ୍ଦ୍ର ଜୟ୍ ଜୟତୁ ଜୟ୍ ହେ ।
ବ୍ୟାପ୍ତ ପରତାପ ତବ ବିଶ୍ୱମୟ୍ ହେ ॥
ଦୁଷ୍ଟଦଳଦଳନ ତବ ଦଣ୍ଡ ଭୟ୍କାରୀ, ଶତ୍ରୁଜନଦର୍ପହର ଦୀପ୍ତ ତରବାରି–
ସଙ୍କଟଶରଣ୍ୟ ତୁମି ଦୈନ୍ୟଦୁଖହାରୀ
ମୁକ୍ତ-ଅବରୋଧ ତବ ଅଭ୍ୟୁଦୟ୍ ହେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୧୫ (1908)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ସଙ୍କଟଶରଣ୍ୟ ⟹ ସଂକଟଶରଣ୍ୟ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୮୫: ଆମରା ବସବ ତୋମାର ସନେ

ଆମରା ବସବ ତୋମାର ସନେ–
ତୋମାର ଶରିକ ହବ ରାଜାର ରାଜା,
ତୋମାର ଆଧେକ ସିଂହାସନେ ॥
ତୋମାର ଦ୍ୱାରୀ ମୋଦେର କରେଛେ ଶିର ନତ–
ତାରା ଜାନେ ନା ଯେ ମୋଦେର ଗରବ କତ ।
ତାଇ ବାହିର ହତେ ତୋମାୟ୍ ଡାକି,
ତୁମି ଡେକେ ଲଓ ଗୋ ଆପନ ଜନେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909) ନାଟକ: ପ୍ରାୟ୍ଶ୍ଚିତ୍ତ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୮୭: ବँଧୁୟା, ଅସମୟେ କେନ

ବँଧୁୟା, ଅସମୟେ କେନ ହେ ପ୍ରକାଶ ।

ସକଲଇ ଯେ ସ୍ୱପ୍ନ ବ'ଲେ ହତେଛେ ବିଶ୍ୱାସ ॥

ତୁମି ଗଗନେରଇ ତାରା ମର୍ତେ ଏଲେ ପଥହାରା–

ଏଲେ ଭୁଲେ ଅଶ୍ରୁଜଲେ ଆନନ୍ଦେରଇ ହାସ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୨୮୮ (1881-1882) ନାଟକ: ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ମର୍ତେ ⟹ ମର୍ତ୍ୟେ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୮୭: କବରୀତେ ଫୁଲ ଶୁକାଲୋ

କବରୀତେ ଫୁଲ ଶୁକାଲୋ
    କାନନେର ଫୁଲ ଫୁଟଲ ବନେ ॥
ଦିନେର ଆଲୋ ପ୍ରକାଶିଲ,
    ମନେର ସାଧ ରହିଲ ମନେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୨୮୮ (1881-1882) ବୌଠାକୁରାଣୀର ହାଟ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୮୮: ମଳିନ-ମୁଖେ ଫୁଟୁକ

ମଳିନ-ମୁଖେ ଫୁଟୁକ ହାସି, ଜୁଡ଼ାକ ଦୁ ନୟନ ।
ମଳିନ ବସନ ଛାଡ଼ୋ ସଖୀ, ପରୋ ଆଭରଣ ।
ଅଶ୍ରୁ-ଧୋଓୟା କାଜଳ-ରେଖା ଆବାର ଚୋଖେ ଦିକ-ନା ଦେଖା,
ଶିଥିଳ ବେଣୀ ତୁଲୁକ ବେଁଧେ କୁସୁମବନ୍ଧନ ।

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୮୮ (1881-1882) ନାଟକ: ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୮୯: ଓର ମାନେର ଏ ବାঁଧ ଟୁଟବେ

ଓର   ମାନେର ଏ ବାঁଧ ଟୁଟବେ ନା କି ଟୁଟବେ ନା ।
ଓର   ମନେର ବେଦନ ଥାକବେ ମନେ, ପ୍ରାଣେର କଥା ଫୁଟବେ ନା ? ।
କଠିନ ପାଷାଣ ବୁକେ ଲୟେ   ନାଇ ରହିଲ ଅଟଲ ହୟେ
ପ୍ରେମେତେ ଓଇ ପାଥର କ୍ଷ'ୟେ ଚୋଖେର ଜଲ କି ଛୁଟବେ ନା ? ।

ଆଷାଢ଼ ୧୨୯୩ (1886) ନାଟକ: ରାଜା ବସନ୍ତ ରାୟ, ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୯୦: ଆଜ ଆମାର ଆନନ୍ଦ ଦେଖେ

ଆଜ ଆମାର ଆନନ୍ଦ ଦେଖେ କେ !
କେ ଜାନେ ବିଦେଶ ହ୍ତେ କେ ଏସେଛେ–
ଘରେ ଆମାର କେ ଏସେଛେ ! ଆକାଶେ ଉଠେଛେ ଚାଁଦା,
ସାଗର କି ଥାକେ ବାଁଧା– ବସନ୍ତରାୟେର ପ୍ରାଣେ ଢେଉ ଉଠେଛେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୨୮୯ (1882) ବୌଠାକୁରାଣୀର ହାଟ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୯: ଆର କି ଆମି ଛାଡ଼ବ ତୋରେ

ଆର କି ଆମି ଛାଡ଼ବ ତୋରେ ।
ମନ ଦିୟେ ମନ ନାଇ ବା ପେଲେମ,
ଜୋର କ'ରେ ରାଖବି ଧ'ରେ ।
ଶୂନ୍ୟ କରେ ହୃଦୟପୁରୀ ମନ ଯଦି କରିଲେ ଚୁରି
ତୁମିଇ ତବେ ଥାକୋ ସେଥାୟ ଶୂନ୍ୟ ହୃଦୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୨୮୯ (1882) ବୌଠାକୁରାଣୀର ହାଟ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୯୬: ଯେଖାନେ ରୂପେର ପ୍ରଭା

ଯେଖାନେ ରୂପେର ପ୍ରଭା ନୟନ-ଲୋଭା

ସେଖାନେ ତୋମାର ମତନ ଭୋଲା କେ ଠାକୁରଦାଦା ।

ଯେଖାନେ ରସିକସଭା ପରମ-ଶୋଭା

ସେଖାନେ ଏମନ ରସେର ଝୋଲା କେ ଠାକୁରଦାଦା ।

ଯେଖାନେ ଗଲାଗଲି କୋଲାକୁଲି

ତୋମାରି ବେଚା-କେନା ସେଇ ହାଟେ,

ପଡ଼େ ନା ପଦଧୂଲି ପଥ ଭୁଲି

ଯେଖାନେ ଝଗଡ଼ା କରେ ଝଗଡ଼ାଟେ ॥

ଯେଖାନେ ଭୋଲାଭୁଲି ଖୋଲାଖୁଲି

ସେଖାନେ ତୋମାର ମତନ ଖୋଲା କେ ଠାକୁରଦାଦା ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୧୭ (1910) ନାଟକ: ରାଜା

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ 'ପରମ-ଶୋଭା' ⟹ 'ପରମ ଶୋଭା'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୯୩: ଏଇ ଏକଳା ମୋଦେର

ଏଇ ଏକଳା ମୋଦେର ହାଜାର ମାନୁଷ ଦାଦାଠାକୁର,
ଏଇ ଆମାଦେର ମଜାର ମାନୁଷ ଦାଦାଠାକୁର ॥
ଏଇ ତୋ ନାନା କାଜେ, ଏଇ ତୋ ନାନା ସାଜେ,
ଏଇ ଆମାଦେର ଖେଳାର ମାନୁଷ ଦାଦାଠାକୁର ।
ସବ ମିଲନେ ମେଳାର ମାନୁଷ ଦାଦାଠାକୁର ॥
ଏଇ ତୋ ହାସିର ଦଲେ, ଏଇ ତୋ ଚୋଖେର ଜଲେ,
ଏଇ ତୋ ସକଲ କ୍ଷଣେର ମାନୁଷ ଦାଦାଠାକୁର ।
ଏଇ ତୋ ଘରେ ଘରେ, ଏଇ ତୋ ବାହିର କରେ
ଏଇ ଆମାଦେର କୋଣେର ମାନୁଷ ଦାଦାଠାକୁର ।
ଏଇ ଆମାଦେର ମନେର ମାନୁଷ ଦାଦାଠାକୁର ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911) ନାଟକ: ଅଚଲାୟତନ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୯୪: ବାଜେ ରେ ବାଜେ ରେ

ବାଜେ ରେ ବାଜେ ରେ
ଓଇ ରୁଦ୍ରତାଳେ ବଜ୍ରଭେରୀ–
ଦଲେ ଦଲେ ଚଲେ ପ୍ରଲୟରଙ୍ଗେ ବୀରସାଜେ ରେ!
ଦ୍ୱିଧା ଦ୍ୱାସ ଆଳସ ନିଦ୍ରା ଭାଙେ ଲାଜେ ରେ!
ଉଡ଼େ ଦୀପ୍ତ ବିଜୟକେତୁ ଶୂନ୍ୟ ମାଝେ ରେ!
ଆଛେ କେ ପଡ଼ିୟା ପିଛେ ମିଛେ କାଜେ ରେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911) ନାଟକ: ଅଚଳାୟତନ

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'ଦ୍ୱିଧା ଦ୍ୱାସ' ⟹ 'ଦ୍ୱିଧା ଏସେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୯୫: ମୋରା ଚଳବ ନା

ମୋରା ଚଳବ ନା ।

ମୁକୁଳ ଝରେ ଝରুକ, ମୋରା ଫଳବ ନା ॥

ସୂର୍ଯତାରା ଆଗୁନ ଭୁଗେ ଜ୍ୱଲେ ମରୁକ ଯୁଗେ ଯୁଗେ–

ଆମରା ଯତଇ ପାଇ-ନା ଜ୍ୱାଳା ଜ୍ୱଳବ ନା ॥

ବନେର ଶାଖା କଥା ବଲେ, କଥା ଜାଗେ ସାଗରଜଲେ–

ଏଇ ଭୁବନେ ଆମରା କିଚ୍ଛୁଇ ବଲବ ନା ।

କୋଥା ହତେ ଲାଗେ ରେ ଟାନ, ଜୀବନ-ଜଲେ ଡାକେ ରେ ବାନ–

ଆମରା ତୋ ଏଇ ପ୍ରାଣେର ଟଲାୟ ଟଲବ ନା ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୧ (1915) ନାଟକ:ଫାଲ୍ଗୁନୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୯୭: ପଥେ ଯେତେ ତୋମାର ସାଥେ

ପଥେ ଯେତେ ତୋମାର ସାଥେ ମିଲନ ହ୍ଲ ଦିନେର ଶେଷେ ।
ଦେଖତେ ଗିୟେ, ସାଁଝେର ଆଲୋ ମିଲିୟେ ଗେଲ ଏକ ନିମେଷେ ।
ଦେଖା ତୋମାୟ ହୋକ ବା ନା-ହୋକ
ତାହାର ଲାଗି କରବ ନା ଶୋକ–
କ୍ଷଣେକ ତୁମି ଦାଁଡ଼ାଓ, ତୋମାର ଚରଣ ଢାକି ଏଲୋ କେଶେ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୧ (1915) ଚତୁରଙ୍ଗ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୯୭: ଆମାର ନିକଡ଼ିୟା-ରସେର ରସିକ

ଆମାର ନିକଡ଼ିୟା-ରସେର ରସିକ କାନନ ଘୁରେ ଘୁରେ
ନିକଡ଼ିୟା ବାଁଶେର ବାଁଶି ବାଜାୟ୍ ମୋହନ ସୁରେ ।
ଆମାର ଘର ବଲେ, 'ତୁଇ କୋଥାୟ୍ ଯାବି, ବାଇରେ ଗିୟେ ସବ ଖୋୟାବି !'
ଆମାର ପ୍ରାଣ ବଲେ, 'ତୋର ଯା ଆଛେ ସବ ଯାକ୍-ନା ଉଡ଼େ ପୁଡ଼େ ।'
ଓଗୋ, ଯାୟ୍ ଯଦି ତୋ ଯାକ୍-ନା ଚୁକେ, ସବ ହାରାବ ହାସିମୁଖେ–
ଆମି ଏଇ ଚଲେଛି ମରଣସୁଧା ନିତେ ପରାନ ପୁରେ ।
ଓଗୋ, ଆପନ ଯାରା କାଛେ ଟାନେ ଏ ରସ ତାରା କେଇ ବା ଜାନେ–
ଆମାର ବାଁକା ପଥେର ବାଁକା ସେ ଯେ ଡାକ ଦିୟେଛେ ଦୂରେ ।
ଏବାର ବାଁକାର ଟାନେ ସୋଜାର ବୋଝା ପଡ଼ୁକ ଭେଙେ-ଚୁରେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୨୨ (1915) ଘରେ-ବାଇରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୯୮: ଯଖନ ଦେଖା ଦାଓ ନି

ଯଖନ ଦେଖା ଦାଓ ନି, ରାଧା, ତଖନ ବେଜେଛିଲ ବାଁଶି !

ଏଖନ ଚୋଖେ ଚୋଖେ ଚେୟେ ସୁର ଯେ ଆମାର ଗେଲ ଭାସି !

ତଖନ ନାନା ତାନେର ଛଲେ

ଡାକ ଫିରେଛେ ଜଲେ ସ୍ଥଲେ,

ଏଖନ ଆମାର ସକଲ କାଁଦା ରାଧାର ରୂପେ ଉଠଲ ହାସି ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୨୨ (1915) ଘରେ-ବାଇରେ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୯୯: ବँଧୁର ଲାଗି କେଶେ ଆମି

ବँଧୁର ଲାଗି କେଶେ ଆମି ପରବ ଏମନ ଫୁଲ
ସ୍ୱର୍ଗେ ମର୍ତେ ତିନ ଭୁବନେ ନାଇକୋ ଯାହାର ମୂଲ ।
ବାँଶିର ଧ୍ୱନି ହାଓୟାୟ୍ ଭାସେ,   ସବାର କାନେ ବାଜବେ ନା ସେ–
ଦେଖ୍ ଲୋ ଚେୟେ୍ ଯମୁନା ଓଇ ଛାପିୟେ୍ ଗେଲ କୂଲ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୨୨ (1915) ଘରେ-ବାଇରେ

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ମର୍ତେ ⟹ ମର୍ତ୍ୟେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୦୦: ମଧୁଋତୁ ନିତ୍ୟ ହୟେ ରଇଲ

ମଧୁଋତୁ ନିତ୍ୟ ହୟେ ରଇଲ ତୋମାର ମଧୁର ଦେଶେ–
ଯାଓୟା-ଆସାର କାନ୍ନାହାସି ହାଓୟାୟ ସେଥା ବେଡ଼ାୟ ଭେସେ ।
ଯାୟ ଯେ ଜନା ସେଇ ଶୁଧୁ ଯାୟ, ଫୁଲ ଫୋଟା ତୋ ଫୁରୋୟ ନା ହାୟ–
ଝରବେ ଯେ ଫୁଲ ସେଇ କେବଳଇ ଝରେ ପଡ଼େ ବେଳାଶେଷେ ॥
ଯଖନ ଆମି ଛିଲେମ କାଛେ ତଖନ କତ ଦିୟେଛି ଗାନ–
ଏଖନ ଆମାର ଦୂରେ ଯାଓୟା, ଏରଓ କି ଗୋ ନାଇ କୋନୋ ଦାନ ।
ପୁଷ୍ପବନେର ଛାୟାୟ ଢେକେ ଏଇ ଆଶା ତାଇ ଗେଲେମ ରେଖେ–
ଆଗୁନ-ଭରା ଫାଗୁନକେ ତୋର କାଁଦାୟ ଯେନ ଆଷାଢ଼ ଏସେ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୩୨୨ (1916) ଘରେ-ବାଇରେ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୦୧: ଓ ତୋ ଆର ଫିରବେ ନା

ଓ ତୋ ଆର ଫିରବେ ନା ରେ, ଫିରବେ ନା ଆର, ଫିରବେ ନା ରେ ।
ଝଡ଼େର ମୁଖେ ଭାସଲ ତରୀ–
କୂଲେ ଭିଡ଼ବେ ନା ରେ ॥
କୋନ୍ ପାଗଲେ ନିଲ ଡେକେ,
କାଁଦନ ଗେଲ ପିଛେ ରେଖେ–
ଓକେ ତୋର ବାହୁର ବାଁଧନ ଘିରବେ ନା ରେ ॥

୩୦ ପୌଷ ୧୩୨୮ (1922) ନାଟକ: ମୁକ୍ତଧାରା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୦୬: ବାଜେ ରେ ବାଜେ ଡମରୁ

ବାଜେ ରେ ବାଜେ ଡମରୁ ବାଜେ ହୃଦୟମାଝେ, ହୃଦୟମାଝେ ।
ନାଚେ ରେ ନାଚେ ଚରଣ ନାଚେ ପ୍ରାଣେର କାଛେ, ପ୍ରାଣେର କାଛେ ।
ପ୍ରହର ଜାଗେ, ପ୍ରହରୀ ଜାଗେ– ତାରାୟ ତାରାୟ କାଁପନ ଲାଗେ ।
ମରମେ ମରମେ ବେଦନା ଫୁଟେ– ବାଁଧନ ଟୁଟେ, ବାଁଧନ ଟୁଟେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୨୯ (1922) ନାଟକ: ମୁକ୍ତଧାରା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୦୩: ଆମାର ମନେର ବାଁଧନ ଘୁଚେ

ଆମାର ମନେର ବାଁଧନ ଘୁଚେ ଯାବେ ଯଦି ଓ ଭାଇ ରେ,
ଥାକ୍ ବାଇରେ ବାଁଧନ ତବେ ନିରବଧି ।
ଯଦି ସାଗର ଯାବାର ହୁକୁମ ଥାକେ
ଥାକ୍ ତଟେର ବାଁଧନ ବାଁକେ ବାଁକେ,
ତବେ ବାଁଧେ ବାଁଧେ ଗାନ ଗାବେ ନଦୀ ଭାଇ ରେ ॥

୧୩୩୧ (1924) ନାଟକ: ରକ୍ତକରବୀ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୦୪: ଏତଦିନ ପରେ ମୋରେ

ଏତଦିନ ପରେ ମୋରେ
ଆପନ ହାତେ ବେଁଧେ ଦିଲେ ମୁକ୍ତିଡୋରେ ।
ସାବଧାନୀଦେର ପିଛେ ପିଛେ
ଦିନ କେଟେଛେ କେବଲ ମିଛେ,
ଓଦେର ବାଁଧା ପଥେର ବାଁଧନ ହତେ ଟେନେ ନିଲେ ଆପନ କ'ରେ ॥

୧୩୩୧ (1924) ନାଟକ: ରକ୍ତକରବୀ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୦୫: ନୂତନ ପଥେର ପଥିକ ହୟେ୍

ନୂତନ ପଥେର ପଥିକ ହୟେ୍ ଆସେ, ପୁରାତନ ସାଥି,
ମିଳନ-ଉଷାୟ୍ ଘୋମଟା ଖସାୟ୍ ଚିରବିରହେର ରାତି ।
ଯାରେ ବାରେ ବାରେ ହାରିୟେ୍ ମେଲେ
ଆଜ ପ୍ରାତେ ତାର ଦେଖା ପେଲେ
ନୂତନ କରେ ପାୟେ୍ର ତଳେ ଦେବ ହୃଦୟ୍ ପାତି ॥

୧୩୩୧ (1924) ନାଟକ: ରକ୍ତକରବୀ

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୦୬: କାଜ ଭୋଳାବାର କେ

କାଜ ଭୋଳାବାର କେ ଗୋ ତୋରା !
ରଙିନ ସାଜେ କେ ଯେ ପାଠାୟ୍
  କୋନ୍ ସେ ଭୁବନ-ମନୋ-ଚୋରା !
କଠିନ ପାଥର ସାରେ ସାରେ
ଦେୟ୍ ପାହାରା ଗୁହାର ଦ୍ୱାରେ,
ହାସିର ଧାରାୟ୍ ଡୁବିୟେ୍ ତାରେ
  ଝ୍ରାଓ ରସେର ସୁଧା-ଝ୍ୋରା !
ସ୍ୱପନ-ତରୀର ତୋରା ନେୟେ୍
ଲାଗଲ ପାଲେ ନେଶାର ହାଓୟା୍,
  ପାଗ୍ଲା ପରାନ ଚଲେ ଗେୟେ୍ ।
କୋନ୍ ଉଦାସୀର ଉପବନେ
ବାଜଲ ବାଁଶି କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ,
ଭୁଲିୟେ୍ ଦିଲ ଈଶାନ କୋଣେ
  ଝ୍ଞ୍ଝା ଘନାୟ୍ ଘନଘୋରା ।

୧୩୩୧ (1924) ନାଟକ: ରକ୍ତକରବୀ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୦୭: ଶେଷ ଫଲନେର ଫସଲ

ଶେଷ ଫଲନେର ଫସଲ ଏବାର
　　କେଟେ ଲଓ, ବାଁଧୋ ଆଁଟି ।
ବାକି ଯା ନୟ୍ ଗୋ ନେବାର
　　ମାଟିତେ ହୋକ ତା ମାଟି ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ବିନ ୧୩୩୧ (1924) ନାଟକ: ରକ୍ତକରବୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୦୮: ବାঁଧନ କେନ ଭୂଷଣ-ବେଶେ

ବାঁଧନ କେନ ଭୂଷଣ-ବେଶେ

ତୋରେ ଭୋଲାୟ୍, ହାୟ୍ ଅଭାଗୀ ।

ମରଣ କେନ ମୋହନ ହେସେ

ତୋରେ ଦୋଲାୟ୍, ହାୟ୍ ଅଭାଗୀ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୩୩ (1925) ନାଟକ: ନଟୀର ପୂଜା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୦୯: ଦୟା କରୋ, ଦୟା କରୋ

ଦୟା କରୋ, ଦୟା କରୋ ପ୍ରଭୁ, ଫିରେ ଫିରେ
ଶତ ଶତ ଅପରାଧେ ଅପରାଧିନୀରେ ॥
ଅନ୍ତରେ ରୟେଛ ଜାଗି, ତୋମାର ପ୍ରସାଦ-ଲାଗି
ଦୁର୍ବଳ ପରାନ ବାଧା ଘଟାୟ୍ ବାହିରେ ॥
ଶଙ୍କା ଆସେ, ଲଜ୍ଜା ଆସେ, ମରି ଅବସାଦେ ।
ଦୈନ୍ୟରାଶି ଫେଳେ ଗ୍ରାସି, ଘେରେ ପରମାଦେ ।
କ୍ଲାନ୍ତ ଦେହେ ତନ୍ଦ୍ରା ଲାଗେ, ଧୂଳାୟ୍ ଶୟନ ମାଗେ–
ଅପଥେ ଜାଗିୟା ଉଠି ଭାସି ଆଁଖିନୀରେ ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୩୩୯ (1932-1933) ନାଟକ: ନଟୀର ପୂଜା

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୧୦: ଜୟ୍ ଜୟ୍ ଜୟ୍ ହେ ଜୟ୍ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ୍

ଜୟ୍ ଜୟ୍ ଜୟ୍ ହେ ଜୟ୍ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ୍–

ମୋହ୍‌କଲୁଷଘନ କର' କ୍ଷୟ୍, କର' କ୍ଷୟ୍ ॥

ଅଗ୍ନିପରଶ ତବ କର' କର' ଦାନ,

କର' ନିର୍ମଳ ମମ ତନୁମନ ପ୍ରାଣ–

ବନ୍ଧନଶୃଙ୍ଖଳ ନାହି ସୟ୍, ନାହି ସୟ୍ ॥

ଗୂଢ଼ ବିଘ୍ନ ଯତ କର' ଉତ୍‌ପାଟିତ ।

ଅମୃତଦ୍ୱାର ତବ କର' ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ।

ଯାଚି ଯାତ୍ରିଦଳ, ହେ କର୍ଣ୍ଣଧାର,

ସୁପ୍ତିସାଗର କର' କର' ପାର–

ସ୍ୱପ୍ନେର ସଞ୍ଚୟ୍ ହୋକ ଲୟ୍, ହୋକ ଲୟ୍ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୩୬ (1929) ତପତୀ

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ପୁରୋ ଗାନେ କର' $\Longrightarrow$ କରୋ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୧୧: ବାଜୋ ରେ ବାଁଶରି

ବାଜୋ ରେ ବାଁଶରି, ବାଜୋ ।

ସୁନ୍ଦରୀ, ଚନ୍ଦନମାଲ୍ୟେ ମଙ୍ଗଳସନ୍ଧ୍ୟାୟ୍ ସାଜୋ ।

ବୁଝି ମଧୁଫାଲ୍ଗୁନମାସେ ଚଞ୍ଚଳ ପାନ୍ଥ ସେ ଆସେ–

ମଧୁକରପଦଭରକମ୍ପିତ ଚମ୍ପକ ଅଙ୍ଗନେ ଫୋଟେ ନି କି ଆଜଓ ॥

ରକ୍ତିମ ଅଂଶୁକ ମାଥେ, କିଂଶୁକକଙ୍କଣ ହାତେ,

ମଞ୍ଜୀରଝଙ୍କୃତ ପାୟେ୍ ସୌରଭମନ୍ଥର ବାୟେ୍

ବନ୍ଦନସଙ୍ଗୀତଗୁଞ୍ଜନମୁଖରିତ ନନ୍ଦନକୁଞ୍ଜେ ବିରାଜୋ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୨ (1925) ଗୃହପ୍ରବେଶ

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯৮৬) ତେ ତଫାତ:

୬,୭ ଲାଇନେ ଝଙ୍କୃତ, ସଙ୍ଗୀତ ⟹ ଝଂକୃତ, ସଂଗୀତ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୧୬: ତୋମାୟ୍ ସାଜାବ ଯତନେ

ତୋମାୟ୍ ସାଜାବ ଯତନେ କୁସୁମେ ରତନେ
କେୟୂରେ କଙ୍କଣେ କୁଙ୍କୁମେ ଚନ୍ଦନେ ॥
କୁନ୍ତଳେ ବେଷ୍ଟିବ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଜାଳିକା, କଣ୍ଠେ ଦୋଲାଇବ ମୁକ୍ତାମାଳିକା,
ସୀମନ୍ତେ ସିନ୍ଦୂର ଅରୁଣ ବିନ୍ଦୁର– ଚରଣ ରଞ୍ଜିବ ଅଳକ୍ତ-ଅଙ୍କନେ ॥
ସଖୀରେ ସାଜାବ ସଖାର ପ୍ରେମେ ଅଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରାଣେର ଅମୂଲ୍ୟ ହେମେ ।
ସାଜାବ ସକରୁଣ ବିରହବେଦନାୟ୍, ସାଜାବ ଅକ୍ଷୟ୍ ମିଳନସାଧନାୟ୍–
ମଧୁର ଲଜ୍ଜା ରଚିବ ସଜ୍ଜା ଯୁଗଳ ପ୍ରାଣେର ବାଣୀର ବନ୍ଧନେ ॥

ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୪୦ (1933-1934) ଶାପମୋଚନ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୧୩: ନମୋ ନମୋ ଶଚୀଚିତରଞ୍ଜନ

ନମୋ ନମୋ ଶଚୀଚିତରଞ୍ଜନ, ସନ୍ତାପଭଞ୍ଜନ-
ନବଜଲଧରକାନ୍ତି, ଘନନୀଳ-ଅଞ୍ଜନ– ନମୋ ହେ, ନମୋ ନମୋ ॥
ନନ୍ଦନବୀଥିର ଛାୟେ୍ ତବ ପଦପାତେ ନବ ପାରିଜାତେ
ଉଡ଼େ ପରିମଳ ମଧୁରାତେ– ନମୋ ହେ, ନମୋ ନମୋ ।
ତୋମାର କଟାକ୍ଷେର ଛନ୍ଦେ ମେନକାର ମଞ୍ଜୀରବନ୍ଧେ
ଜେଗେ ଓଠେ ଗୁଞ୍ଜନ ମଧୁକରଗଞ୍ଜନ– ନମୋ ହେ, ନମୋ ନମୋ ॥

୧୬ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୪୧ (1934) ଶାପମୋଚନ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୧୪: ନହ ମାତା, ନହ କନ୍ୟା

ନହ ମାତା, ନହ କନ୍ୟା, ନହ ବଧୂ, ସୁନ୍ଦରୀ ରୂପସୀ ହେ ନନ୍ଦନବାସିନୀ ଉର୍ବଶୀ ।
ଗୋଷ୍ଠେ ଯବେ ନାମେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଶ୍ରାନ୍ତ ଦେହେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାଞ୍ଚଳ ଟାନି
ତୁମି କୋନୋ ଗୃହପ୍ରାନ୍ତେ ନାହି ଜ୍ୱାଲୋ ସନ୍ଧ୍ୟାଦୀପଖାନି ।
ଦ୍ୱିଧାୟ ଜଡ଼ିତ ପଦେ କମ୍ପ୍ରବକ୍ଷେ ନମ୍ରନେତ୍ରପାତେ
ସ୍ମିତହାସ୍ୟେ ନାହି ଚଲ ଲଜ୍ଜିତ ବାସରଶଯ୍ୟାତେ ଅର୍ଧରାତେ ।
ଉଷାର ଉଦୟ-ସମ ଅନବଗୁଣ୍ଠିତା ତୁମି ଅକୁଣ୍ଠିତା ॥
ସୁରସଭାତଳେ ଯବେ ନୃତ୍ୟ କରୋ ପୁଲକେ ଉଲ୍ଲସି
ହେ ବିଲୋଲ ହିଲ୍ଲୋଲ ଉର୍ବଶୀ,
ଛନ୍ଦେ ନାଚି ଉଠେ ସିନ୍ଧୁମାଝେ ତରଙ୍ଗେର ଦଲ,
ଶସ୍ୟଶୀର୍ଷେ ଶିହରିୟା କାଁପି ଉଠେ ଧରାର ଅଞ୍ଚଲ,
ତୋମାର ମଦିର ଗନ୍ଧ ଅନ୍ଧ ବାୟୁ ବହେ ଚାରି ଭିତେ,
ମଧୁମତ୍ତ ଭୃଙ୍ଗ-ସମ ମୁଗ୍ଧ କବି ଫିରେ ଲୁବ୍ଧ ଚିତେ ଉଦ୍ଦାମ ଗୀତେ ।
ନୂପୁର ଗୁଞ୍ଜରି ଚଲୋ ଆକୁଲ-ଅଞ୍ଚଲା ବିଦ୍ୟୁତଚଞ୍ଚଲା ॥

୨୩ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୦୨ (1895-1896), ଗୀତରୂପ: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୪୭; ଶାପମୋଚନ

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ କରୋ ⟹ କର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୧୫: ପ୍ରହରଶେଷେର ଆଲୋୟ୍ ରାଙା

ପ୍ରହରଶେଷେର ଆଲୋୟ୍ ରାଙା ସେଦିନ ଚୈତ୍ର ମାସ-
ତୋମାର ଚୋଖେ ଦେଖେଛିଲାମ ଆମାର ସର୍ବନାଶ ॥
ଏ ସଂସାରେର ନିତ୍ୟ ଖେଲାୟ୍ ପ୍ରତିଦିନେର ପ୍ରାଣେର ମେଲାୟ୍
ବାଟେ ଘାଟେ ହାଜାର ଲୋକେର ହାସ୍ୟ-ପରିହାସ–
ମାଝ୍ଖାନେ ତାର ତୋମାର ଚୋଖେ ଆମାର ସର୍ବନାଶ ॥
ଆମେର ବନେ ଦୋଲା ଲାଗେ, ମୁକୁଲ ପଡ଼େ ଝ'ରେ–
ଚିରକାଲେର ଚେନା ଗନ୍ଧ ହାଓୟାୟ୍ ଓଠେ ଭ'ରେ ।
ମଞ୍ଜରିତ ଶାଖାୟ୍ ଶାଖାୟ୍, ମଉମାଛିଦେର ପାଖାୟ୍ ପାଖାୟ୍,
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ବସନ୍ତଦିନ ଫେଲେଛେ ନିଶ୍ୱାସ–
ମାଝ୍ଖାନେ ତାର ତୋମାର ଚୋଖେ ଆମାର ସର୍ବନାଶ ॥

୨୦ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୩୪ (1934) ଚାର ଅଧ୍ୟାୟ୍

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୧୭: ବଲେଛିଲ ‘ଧରା ଦେବ ନା’

ବଲେଛିଲ ‘ଧରା ଦେବ ନା’, ଶୁନେଛିଲ ସେଇ ବଡ଼ାଇ ।
ବୀରପୁରୁଷେର ସୟ୍ ନି ଗୁମୋର, ବାଧିୟେ୍ ଦିୟେ୍ଛେ ଲଡ଼ାଇ ।
ତାର ପରେ ଶେଷେ କୀ ଯେ ହଲ କାର,
କୋନ୍ ଦଶା ହଲ ଜୟ୍ପତାକାର ।–
କେଉ ବଲେ ଜିତ୍, କେଉ ବଲେ ହାର, ଆମରା ଗୁଜବ ଛଡ଼ାଇ ॥

କାର୍ତିକ ୧୩୪୦ (1933) ବାଁଶରୀ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୧୭: ଗୁରୁପଦେ ମନ କରୋ

ଗୁରୁପଦେ ମନ କରୋ ଅର୍ପଣ, ଢାଲୋ ଧନ ତାଁର ଝୁଲିତେ ।
ଲଘୁ ହବେ ଭାର, ରବେ ନାକୋ ଆର ଭବେର ଦୋଳା ଦୁଲିତେ ।
ହିସାବେର ଖାତା ନାଡ଼ୋ ବ'ସେ ବ'ସେ, ମହାଜନେ ନେୟ ସୁଦ କ'ଷେ କ'ଷେ–
ଖାଁଟି ଯେଇ ଜନ ସେଇ ମହାଜନେ କେନ ଥାକ ହାୟ ଭୁଲିତେ ।
ଦିନ ଚଲେ ଯାୟ ଟ୍ୟାଁକେ ଟାକା ହାୟ କେବଲଇ ଖୁଲିତେ ଢୁଲିତେ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୪୫ (1938) ମୁକ୍ତିର ଉପାୟ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୧୮: ଶୋନ୍ ରେ ଶୋନ୍ ଅବୋଧ

ଶୋନ୍ ରେ ଶୋନ୍ ଅବୋଧ ମନ,–

ଶୋନ୍ ସାଧୁର ଉକ୍ତି, କିସେ ମୁକ୍ତି ସେଇ ସୁଯୁକ୍ତି କର୍ ଗ୍ରହଣ ।

ଭବେର ଶୁକ୍ତି ଭେଙେ ମୁକ୍ତିମୁକ୍ତା କର୍ ଅନ୍ୱେଷଣ,

ଓରେ ଓ ଭୋଲା ମନ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୨୯୮ (1892) ନାଟକ: ମୁକ୍ତିର ଉପାୟ୍

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ମୁକ୍ତିମୁକ୍ତା $\Longrightarrow$ ମୁକ୍ତିମୁକ୍ତୋ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୧୯: ଜୟ୍ ଜୟ୍ ତାସବଂଶ-ଅବତଂସ

ଜୟ୍ ଜୟ୍ ତାସବଂଶ-ଅବତଂସ !

କ୍ରୀଡ଼ାସରସୀନୀରେ ରାଜହଂସ ॥

ତାମ୍ରକୂଟଘନଧୂମ୍ରବିଳାସୀ ! ତନ୍ଦ୍ରାତୀରନିବାସୀ !

ସବ-ଅବକାଶ-ଧ୍ୱଂସ ! ଯମରାଜେରଇ ଅଂଶ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933) ତାସେର ଦେଶ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୨୦: ତୋଳନ-ନାମନ ପିଛନ-ସାମନ

ତୋଳନ-ନାମନ ପିଛନ-ସାମନ ।
ବାଁୟେ ଡାଇନେ   ଚାଇ ନେ, ଚାଇ ନେ ।
ବୋସନ-ଓଠନ   ଛଡ଼ାନ-ଗୁଟନ ।
ଉଲ୍‌କୈଂଟା-ପାଲ୍‌କୈଂଟା   ଘୂର୍ଣ୍ଣି ଚାଲ୍‌ଟା– ବାସ୍! ବାସ୍! ବାସ୍!

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୪୫ (1939) ତାସେର ଦେଶ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୨୧: ଆମରା ଚିତ୍ର ଅତି ବିଚିତ୍ର

ଆମରା ଚିତ୍ର   ଅତି ବିଚିତ୍ର,

ଅତି ବିଶୁଦ୍ଧ,   ଅତି ପବିତ୍ର ।

ଆମାଦେର ଯୁଦ୍ଧ   ନହେ କେହ କ୍ରୁଦ୍ଧ ।

ଓଇ ଦେଖୋ ଗୋଲାମ   ଅତିଶୟ ମୋଲାମ ।

ନାହି କୋନୋ ଅସ୍ତ୍ର   ଥାକି-ରାଙା ବସ୍ତ୍ର ।

ନାହି ଲୋଭ,   ନାହି କ୍ଷୋଭ ।

ନାହି ଲାଫ,   ନାହି ଝାଁପ ।

ଯଥାରୀତି ଜାନି,   ସେଇ ମତୋ ମାନି ।

କେ ତୋମାର ଶତ୍ରୁ,   କେ ତୋମାର ମିତ୍ର ।

କେ ତୋମାର ଟକ୍କା,   କେ ତୋମାର ଫକ୍କା ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933) ତାସେର ଦେଶ

   contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୨୨: ଚିଁଡ଼େତନ ହର୍ତନ ଇସ୍କାବନ

ଚିଁଡ଼େତନ ହର୍ତନ ଇସ୍କାବନ
ଅତି ସନାତନ ଛନ୍ଦେ   କରତେଛେ ନର୍ତନ ।
କେଉ ବା ଓଠେ କେଉ ପଡ଼େ,
କେଉ ବା ଏକଟୁ ନାହି ନଡ଼େ,
କେଉ ଶୁୟେ ଶୁୟେ ଭୁଁୟେ କରେ କାଳକର୍ତନ ॥
ନାହି କହେ କଥା କିଛୁ–
ଏକଟୁ ନା ହାସେ,   ସାମନେ ଯେ ଆସେ
ଚଲେ ତାରି ପିଛୁ ପିଛୁ ।
ବାଁଧା ତାର ପୁରାତନ ଚାଲଟା,
ନାଇ କୋନୋ ଉଲ୍‌ଟା-ପାଲ୍‌ଟା- ନାଇ ପରିବର୍ତନ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933) ତାସେର ଦେଶ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୭୩: ଚଲୋ ନିୟମ ମତେ

ଚଲୋ ନିୟମ ମତେ ।
ଦୂରେ ତାକିୟୋ ନାକୋ, ଘାଡ଼ ବାଁକିୟୋ ନାକୋ !
ଚଲୋ ସମାନ ପଥେ ।
'ହେରୋ ଅରଣ୍ୟ ଓଇ, ହୋଥା ଶୃଙ୍ଖଲା କଇ–
ପାଗଲ ଝର୍ଣାଗୁଲୋ ଦକ୍ଷିଣପର୍ବତେ ।'
ଓଦିକ ଚେୟୋ ନା, ଚେୟୋ ନା– ଯେୟୋ ନା, ଯେୟୋ ନା ।
ଚଲୋ ସମାନ ପଥେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933) ତାସେର ଦେଶ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୨୪: ହା-ଆ-ଆ-ଆଇ

ହା-ଆ-ଆ-ଆଇ ।
ନାଇ କାଜ ନାଇ ।
ଦିନ ଯାୟ୍, ଦିନ ଯାୟ୍ ।
ଆୟ୍ ଆୟ୍, ଆୟ୍ ଆୟ୍ ।
ହାତେ କାଜ ନାଇ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933) ତାସେର ଦେଶ

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ 'ନାଇ କାଜ ନାଇ' ⟹ 'ହାତେ କାଜ ନାଇ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୨୫: ହାଁଛୋ: !

ହାଁଛୋଃ !– ଭୟ୍ କୀ ଦେଖାଚ୍ଛ ।
ଧରି ଟିପେ ଟୁଁଟି,   ମୁଖେ ମାରି ମୁଠି–
ବଲୋ ଦେଖି କୀ ଆରାମ ପାଚ୍ଛ ।
ହାଁଛୋ ! ହାଁଛୋ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933) ତାସେର ଦେଶ

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୭୭: ଇଚ୍ଛେ !– ଇଚ୍ଛେ

ଇଚ୍ଛେ !– ଇଚ୍ଛେ !

ସେଇ ତୋ ଭାଙଛେ, ସେଇ ତୋ ଗଡ଼ଛେ,

ସେଇ ତୋ ଦିଚ୍ଛେ ନିଚ୍ଛେ ॥

ସେଇ ତୋ ଆଘାତ କରଛେ ତାଲାୟ୍, ସେଇ ତୋ ବାଁଧନ ଛିଁଡ଼େ ପାଳାୟ୍–

ବାଁଧନ ପରତେ ସେଇ ତୋ ଆବାର ଫିରଛେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୪୦ (1933) ତାସେର ଦେଶ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୨୭: ଆମରା ଦୂର ଆକାଶେର ନେଶାୟ୍

ଆମରା ଦୂର ଆକାଶେର ନେଶାୟ୍ ମାତାଲ ଘରଭୋଲା ସବ ଯତ–
ବକୁଲବନେର ଗନ୍ଧେ ଆକୁଲ ମଉମାଛିଦେର ମତୋ ॥
ସୂର୍ଯ ଓଠାର ଆଗେ ମନ ଆମାଦେର ଜାଗେ–
ବାତାସ ଥେକେ ଭୋର୍-ବେଳାକାର ସୁର ଧରି ସବ କତ ॥
କେ ଦେୟ୍ ରେ ହାତଛାନି
ନୀଲ ପାହାଡ଼େର ମେଘେ ମେଘେ, ଆଭାସ ବୁଝି ଜାନି ।
ପଥ ଯେ ଚଲେ ବେଁକେ ଅଲଖ-ପାନେ ଡେକେ ଡେକେ
ଧରା ଯାରେ ଯାୟ୍ ନା ତାରି ବ୍ୟାକୁଲ ଖୋଁଜେଇ ରତ ॥

୧୩୪୬ (1939) ନାଟକ: ଡାକଘର

 contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୬୮: ବାହିର ହଲେମ ଆମି ଆପନ

ବାହିର ହଲେମ ଆମି ଆପନ ଭିତର ହତେ,
ନୀଳ ଆକାଶେ ପାଡ଼ି ଦେବ ଖ୍ୟାପା ହାଓୟାର ସ୍ରୋତେ ॥
ଆମେର ମୁକୁଳ ଫୁଟେ ଫୁଟେ ଯଖନ ପଡ଼େ ଝ'ରେ ଝ'ରେ
ମାଟିର ଆଁଚଲ ଭ'ରେ ଭ'ରେ–
ଝରାଇ ଆମାର ମନେର କଥା ଭରା ଫାଗୁନ-ଚୋତେ ॥
କୋଥା ଥୁଇ ପ୍ରାଣେର ଦୋସର ବେଡ଼ାସ ଘୁରି ଘୁରି–
ବନବୀଥିର ଆଲୋଛାୟାୟ କରିସ ଲୁକୋଚୁରି ।
ଆମାର ଏକଲା ବାଁଶି ପାଗଲାମି ତାର ପାଠାୟ ଦିଗନ୍ତରେ
ତୋମାର ଗାନେର ତରେ–
କବେ ବସନ୍ତେରେ ଜାଗିୟେ ଦେବ ଆମାତେ ଆର ତୋତେ ॥

୧୩୪୬ (1939) ନାଟକ: ଡାକଘର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ସୂଚୀ

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୨୯: ଶୁନି ଓଇ ରୁନୁଝୁନୁ

ଶୁନି ଓଇ ରୁନୁଝୁନୁ ପାୟେ ପାୟେ ନୂପୁରଧ୍ୱନି
ଚକିତ ପଥେ ବନେ ବନେ ॥
ନିର୍ଝର ଝରୋ ଝରୋ ଝରିଛେ ଦୂରେ,
ଜଲତଲେ ବାଜେ ଶିଲା ଠୁନୁ-ଠୁନୁ ଠୁନୁ-ଠୁନୁ ॥
ଝିଲ୍ଲିଝଙ୍କୃତ ବେଣୁବନଛାୟା ପଲ୍ଲବମର୍ମରେ କାଁପେ,
ପାପିୟା ଡାକେ, ପୁଲକିତ ଶିରୀଷଶାଖେ
ଦୋଲ ଦିୟେ ଯାୟ ଦକ୍ଷିଣବାୟ ପୁନ ପୁନ ॥

୧୩୪୬ (1939) ନାଟକ: ଡାକଘର

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ 'ଝରୋ ଝରୋ' ⟹ 'ଝର ଝର'

୫ ଲାଇନେ ଝଙ୍କୃତ ⟹ ଝଂକୃତ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୩୦: ଏଇ ତୋ ଭରା ହ୍ଲ ଫୁଲେ

ଏଇ ତୋ ଭରା ହ୍ଲ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଫୁଲେର ଡାଲା ।

ଭରା ହ୍ଲ– କେ ନିବି କେ ନିବି ଗୋ, ଗାଁଥିବି ବରଣମାଲା ।

ଚମ୍ପା ଚାମେଲି ସେଁଉତି ବେଲି

ଦେଖେ ଯା ସାଜି ଆଜି ରେଖେଛି ମେଲି–

ନବମାଲତୀଗନ୍ଧ-ଢାଲା ॥

ବନେର ମାଧୁରୀ ହରଣ କରୋ ତରୁଣ ଆପନ ଦେହେ ।

ନବବଧୂ, ମିଲନଶୁଭଲଗନ-ରାବେ ଲଓ ଗୋ ବାସରଗେହେ–

ଉପବନେର ସୌରଭଭାଷା,

ରସତୃଷିତ ମଧୁପେର ଆଶା ।

ରାତ୍ରିଜାଗର ରଜନୀଗନ୍ଧା–

କରବୀ ରୂପସୀର ଅଳକାନନ୍ଦା–

ଗୋଲାପେ ଗୋଲାପେ ମିଲିୟା ମିଲିୟା ରଚିବେ ମିଲନେର ପାଲା ॥

୧୩୪୬ (1939) ନାଟକ: ଡାକଘର

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୩୯: ସୁରେର ଜାଲେ କେ ଜଡ଼ାଲେ

ସୁରେର ଜାଲେ କେ ଜଡ଼ାଲେ ଆମାର ମନ,
ଆମି ଛାଡ଼ାତେ ପାରି ନେ ସେ ବନ୍ଧନ ॥
ଆମାୟ୍ ଅଜାନା ଗହନେ ଟାନିୟା ନିୟେ ଯେ ଯାୟ୍,
ବରନ-ବରନ ସ୍ୱପନଛାୟାୟ୍ କରିଲ ମଗନ ॥
ଜାନି ନା କୋଥାୟ୍ ଚରଣ ଫେଲି, ମରୀଚିକାୟ୍ ନୟ୍ନ ମେଲି–
କୀ ଭୁଲେ ଭୁଲାଲୋ ଦୂରେର ବାଁଶି ! ମନ ଉଦାସୀ
ଆପନାରେ ହାରାଲୋ, ଧ୍ୱନିତେ ଆବୃତ ଚେତନ ॥

୧୩୪୬ (1939) ନାଟକ: ଡାକଘର

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୧୩୬: କୋଥାଓ ଆମାର ହାରିୟେ ଯାଓୟାର

କୋଥାଓ ଆମାର ହାରିୟେ ଯାଓୟାର ନେଇ ମାନା   ମନେ ମନେ ।
ମେଲେ ଦିଲେମ ଗାନେର ସୁରେର ଏଇ ଡାନା   ମନେ ମନେ ।
ତେପାନ୍ତରେର ପାଥାର ପେରୋଇ ରୂପ-କଥାର,
ପଥ ଭୁଲେ ଯାଇ ଦୂର ପାରେ ସେଇ ଚୁପ-କଥାର–
ପାରୁଲବନେର ଚମ୍ପାରେ ମୋର ହୟ ଜାନା   ମନେ ମନେ ॥
ସୂର୍ଯ ଯଖନ ଅସ୍ତେ ପଡ଼େ ଢୁଲି   ମେଘେ ମେଘେ ଆକାଶ-କୁସୁମ ତୁଲି ।
ସାତ ସାଗରେର ଫେନାୟ ଫେନାୟ ମିଶେ
ଆମି ଯାଇ ଭେସେ ଦୂର ଦିଶେ–
ପରୀର ଦେଶେ ବନ୍ଧ ଦୁୟାର ଦିଇ ହାନା   ମନେ ମନେ ।

୧୦ ଜାନୁୟାରୀ ୧୯୪୦ (1940) ନାଟକ: ଡାକଘର

ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ /୯: ଭାରତ ରେ, ତୋର କଳଙ୍କିତ

ଭାରତ ରେ, ତୋର କଳଙ୍କିତ ପରମାଣୁରାଶି
ଯତ ଦିନ ସିନ୍ଧୁ ନା ଫେଳିବେ ଗ୍ରାସି   ତତ ଦିନ ତୁଇ କାଁଦ୍ ରେ ।
ଏଇ ହିମଗିରି ସ୍ପର୍ଶିୟା ଆକାଶ   ପ୍ରାଚୀନ ହିନ୍ଦୁର କୀର୍ତି-ଇତିହାସ
ଯତ ଦିନ ତୋର ଶିୟରେ ଦାଁଡ଼ାୟେ   ଅଶ୍ରୁଜଲେ ତୋର ବକ୍ଷ ଭାସାଇବେ
ତତ ଦିନ ତୁଇ କାଁଦ୍ ରେ ॥

ଯେଦିନ ତୋମାର ଗିୟାଛେ ଚଲିୟା   ସେ ଦିନ ତୋ ଆର ଆସିବେ ନା ।
ଯେ ରବି ପଶ୍ଚିମେ ପଡ଼େଛେ ଢଲିୟା   ସେ ଆର ପୂରବେ ଉଠିବେ ନା ।
ଏମନି ସକଳ ନୀଚ ହୀନପ୍ରାଣ   ଜନମେଛେ ତୋର କଳଙ୍କୀ ସନ୍ତାନ
ଏକଟି ବିନ୍ଦୁ ଅଶ୍ରୁଓ କେହ   ତୋମାର ତରେ ଦେୟ ନା ଢାଲି ।
ଯେ ଦିନ   ତୋମାର ତରେ ଶୋଣିତ ଢାଲିତ   ସେ ଦିନ ଯଖନ ଗିୟାଛେ ଚଲି
ତଖନ, ଭାରତ, କାଁଦ ରେ ॥

ତବେ କେନ ବିଧି ଏତ ଅଲଙ୍କାରେ   ରେଖେଛ ସାଜାୟେ ଭାରତକାୟ ।
ଭାରତେର ବନେ ପାଖି ଗାୟ ଗାନ,   ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମେଘ-ମାଖା ଭାରତବିମାନ–
ହେଥାକାର ଲତା ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଭରା,   ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଶସ୍ୟମୟୀ ହେଥାକାର ଧରା–
ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ତଟିନୀ ବହିୟେ ଯାୟ ।
କେନ ଲଜ୍ଜାହୀନା ଅଲଙ୍କାର ପରି   ରୋଗଶୁଷ୍କମୁଖେ ହାସିରାଶି ଭରି
ରୂପେର ଗରବ କରିସ ହାୟ ।
ଯେ ଦିନ ଗିୟାଛେ ସେ ତୋ ଫିରିବେ ନା,
ତବେ, ରେ ଭାରତ, କାଁଦ ରେ ॥

ଭାରତ, ତୋର ଏ କଳଙ୍କ ଦେଖିୟା   ଶରମେ ମଲିନ ମୁଖ ଲୁକାଇୟା
ଆମରା ଯେ କବି ବିଜନେ କାଁଦିବ,   ବିଜନେ ବିଷାଦେ ବୀଣା ଝଙ୍କାରିବ,
ତାତେଓ ଯଖନ ସ୍ୱାଧୀନତା ନାଇ
ତଖନ, ଭାରତ, କାଁଦ୍ ରେ ॥

୧୮୭୮ (1878)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୨,୧୬ ଲାଇନେ ଅଲଙ୍କାର ⟹ ଅଲଂକାର
୨୧ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାରିବ ⟹ ଝଂକାରିବ

ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ /୨: ଅୟି ବିଷାଦିନୀ ବୀଣା

ଅୟି ବିଷାଦିନୀ ବୀଣା, ଆୟ ସଖୀ, ଗା ଲୋ ସେଇ-ସବ ପୁରାନୋ ଗାନ–
ବହୁଦିନକାର ଲୁକାନୋ ସ୍ୱପନେ ଭରିୟା ଦେ-ନା ଲୋ ଆଁଧାର ପ୍ରାଣ ॥
ହା ରେ ହତବିଧି, ମନେ ପଡ଼େ ତୋର ସେଇ ଏକଦିନ ଛିଲ
ଆମି ଆର୍ଯଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏଇ ହିମାଲୟେ ଏଇ ବିନୋଦିନୀ ବୀଣା କରେ ଲୟେ
ଯେ ଗାନ ଗେୟେଛି ସେ ଗାନ ଶୁନିୟା ଜଗତ ଚମକି ଉଠିୟାଛିଲ ॥
ଆମି ଅର୍ଜୁନେରେ– ଆମି ଯୁଧିଷ୍ଠିରେ କରିୟାଛି ସ୍ତନଦାନ ।
ଏଇ କୋଲେ ବସି ବାଲ୍ମୀକି କରେଛେ ପୁଣ୍ୟ ରାମାୟନ ଗାନ ।
ଆଜ ଅଭାଗିନୀ– ଆଜ ଅନାଥିନୀ
ଭୟେ ଭୟେ ଭୟେ ଲୁକାୟେ ଲୁକାୟେ ନୀରବେ ନୀରବେ କାଁଦି,
ପାଛେ ଜନନୀର ରୋଦନ ଶୁନିୟା ଏକଟି ସନ୍ତାନ ଉଠେ ରେ ଜାଗିୟା !
କାଁଦିତେଓ କେହ ଦେୟ ନା ବିଧି ॥
ହାୟ ରେ ବିଧାତା, ଜାନେ ନା ତାହାରା ସେ ଦିନ ଗିୟାଛେ ଚଲି
ଯେ ଦିନ ମୁଛିତେ ବିନ୍ଦୁ-ଅଶ୍ରୁଧାର କତ-ନା କରିତ ସନ୍ତାନ ଆମାର–
କତ-ନା ଶୋଣିତ ଦିତ ରେ ଢାଳି ॥

୧୮୭୮ (1878)

 contact: somen@iopb.res.in

ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ /୩: ଶୋନୋ ଶୋନୋ ଆମାଦେର ବ୍ୟଥା

ଶୋନୋ ଶୋନୋ ଆମାଦେର ବ୍ୟଥା   ଦେବଦେବ, ପ୍ରଭୁ, ଦୟାମୟ–
ଆମାଦେର ଝରିଛେ ନୟନ,   ଆମାଦେର ଫାଟିଛେ ହୃଦୟ ॥
ଚିରଦିନ ଆଁଧାର ନା ରୟ– ରବି ଉଠେ, ନିଶି ଦୂର ହୟ–
ଏ ଦେଶେର ମାଥାର ଉପରେ   ଏ ନିଶୀଥ ହବେ ନା କି କ୍ଷୟ ।
ଚିରଦିନ ଝରିବେ ନୟନ ?   ଚିରଦିନ ଫାଟିବେ ହୃଦୟ ? ।
ମରମେ ଲୁକାନୋ କତ ଦୁଖ, ଢାକିୟା ରୟେଛି ମ୍ଲାନ ମୁଖ–
କାଁଦିବାର ନାଇ ଅବସର–   କଥା ନାଇ, ଶୁଧୁ ଫାଟେ ବୁକ ।
ସଙ୍କୋଚେ ମ୍ରିୟମାଣ ପ୍ରାଣ,   ଦଶ ଦିଶି ବିଭୀଷିକାମୟ–
ହେନ ହୀନ ଦୀନହୀନ ଦେଶେ   ବୁଝି ତବ ହବେ ନା ଆଲୟ ।
ଚିରଦିନ ଝରିବେ ନୟନ ?   ଚିରଦିନ ଫାଟିବେ ହୃଦୟ ? ।
କୋନୋ କାଲେ ତୁଲିବ କି ମାଥା ।   ଜାଗିବେ କି ଅଚେତନ ପ୍ରାଣ ।
ଭାରତେର ପ୍ରଭାତଗଗନେ   ଉଠିବେ କି ତବ ଜୟଗାନ ।
ଆଶ୍ୱାସବଚନ କୋନୋ ଠାଁଇ   କୋନୋଦିନ ଶୁନିତେ ନା ପାଇ–
ଶୁନିତେ ତୋମାର ବାଣୀ ତାଇ   ମୋରା ସବେ ରୟେଛି ଚାହିୟା ।
ବଲୋ, ପ୍ରଭୁ, ମୁଛିବେ ଏ ଆଁଅଖି,   ଚିରଦିନ ଫାଟିବେ ନା ହିୟା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ /୪: ଏକି ଅନ୍ଧକାର ଏ

ଏକି ଅନ୍ଧକାର ଏ ଭାରତଭୂମି !
ବୁଝି, ପିତା, ତାରେ ଛେଡ଼େ ଗେଛ ତୁମି ।
ପ୍ରତି ପଲେ ପଲେ ଡୁବେ ରସାତଲେ– କେ ତାରେ ଉଦ୍ଧାର କରିବେ ॥
ଚାରି ଦିକେ ଚାଇ, ନାହି ହେରି ଗତି । ନାହି ଯେ ଆଶ୍ରୟ, ଅସହାୟ ଅତି ।
ଆଜି ଏ ଆଁଧାରେ ବିପଦପାଥାରେ କାହାର ଚରଣ ଧରିବେ ।
ତୁମି ଚାଓ ପିତା, ଘୁଚାଓ ଏ ଦୁଖ । ଅଭାଗା ଦେଶେରେ ହୋୟୋ ନା ବିମୁଖ–
ନହିଲେ ଆଁଧାରେ ବିପଦପାଥାରେ କାହାର ଚରଣ ଧରିବେ ।

ଦେଖୋ ଚେୟେ ତବ ସହସ୍ର ସନ୍ତାନ ଲାଜେ ନତଶିର, ଭୟେ କମ୍ପମାନ,
କାଁଦିଛେ ସହିଛେ ଶତ ଅପମାନ– ଲାଜ ମାନ ଆର ଥାକେ ନା ।
ହୀନତା ଲୟେଛେ ମାଥାୟ ତୁଲିୟା, ତୋମାରେଓ ତାଇ ଗିୟେଛେ ଭୁଲିୟା,
ଦୟାମୟ ବ'ଲେ ଆକୁଲହୃଦୟେ ତୋମାରେଓ ତାରା ଡାକେ ନା ।
ତୁମି ଚାଓ ପିତା, ତୁମି ଚାଓ ଚାଓ । ଏ ହୀନତା-ପାପ ଏ ଦୁଖ ଘୁଚାଓ ।
ଲଲାଟେର କଲଙ୍କ ମୁଛାଓ ମୁଛାଓ– ନହିଲେ ଏ ଦେଶ ଥାକେ ନା ।

ତୁମି ଯବେ ଛିଲେ ପୁଣ୍ୟଭବନେ କୀ ସୌରଭସୁଧା ବହିତ ପବନେ,
କୀ ଆନନ୍ଦଗାନ ଉଠିତ ଗଗନେ, କୀ ପ୍ରତିଭାଜ୍ୟୋତି ଜ୍ୱଳିତ ।
ଭାରତ-ଅରଣ୍ୟେ ଋଷିଦେର ଗାନ ଅନନ୍ତସଦନେ କରିତ ପ୍ରୟାଣ–
ତୋମାରେ ଚାହିୟା ପୁଣ୍ୟପଥ ଦିୟା ସକଲେ ମିଳିୟା ଚଲିତ ।
ଆଜ କୀ ହୟେଛେ ! ଚାଓ ପିତା, ଚାଓ । ଏ ତାପ ଏ ପାପ ଏ ଦୁଖ ଘୁଚାଓ ।
ମୋରା ତୋ ରୟେଛି ତୋମାରି ସନ୍ତାନ
ଯଦିଓ ହୟେଛି ପତିତ ॥

ପ୍ରଃ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

ଜାତୀୟ୍ ସଂଗୀତ /୫: ଡାକୋ ରେ ମୁଖ

ଡାକୋ ରେ ମୁଖ, ଚନ୍ଦ୍ରମା, ଜଳଦେ ।

ବିହଗେରା ଥାମୋ ଥାମୋ । ଆଁଧାରେ କାଁଦୋ ଗୋ ତୁମି ଧରା ।

ଗାବେ ଯଦି ଗାଓ ରେ ସବେ ଗାଓ ରେ ଶତ ଅଶନି-ମହାନିନାଦେ–

ଭୀଷଣ ପ୍ରଳୟ୍ସଙ୍ଗୀତେ ଜାଗାଓ ଜାଗାଓ, ଜାଗାଓ ରେ ଏ ଭାରତେ ॥

ବନବିହଙ୍ଗ, ତୁମି ଓ ସୁଖଗୀତି ଗେୟୋ ନା । ପ୍ରମୋଦମଦିରା ଢାଳି ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ

ଆନନ୍ଦରାଗିଣୀ ଆଜି କେନ ବାଜିଛେ ଏତ ହରଷେ–

ଛିଁଡ଼େ ଫେଲ୍ ବୀଣା ଆଜି ବିଷାଦେର ଦିନେ ॥

୧୮୭୮ (1878)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ ପ୍ରଳୟ୍ସଙ୍ଗୀତେ $\Longrightarrow$ ପ୍ରଳୟ୍ସଂଗୀତେ

contact: somen@iopb.res.in

ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ /୭: ଦେଶେ ଦେଶେ ଭ୍ରମି ତବ

ଦେଶେ ଦେଶେ ଭ୍ରମି ତବ ଦୁଖଗାନ ଗାହିୟେ୍
ନଗରେ ପ୍ରାନ୍ତରେ ବନେ ବନେ ।   ଅଶ୍ରୁ ଝରେ ଦୁ ନୟନେ,
ପାଷାଣ ହୃଦୟ୍ କାଁଦେ ସେ କାହିନୀ ଶୁନିୟେ୍ ।
ଜ୍ୱଲିୟା ଉଠେ ଅୟୁତ ପ୍ରାଣ,   ଏକ ସାଥେ ମିଳି ଏକ ଗାନ ଗାୟ୍–
ନୟନେ ଅନଳ ଭାୟ୍– ଶୂନ୍ୟ କାଁପେ ଅଭ୍ରଭେଦୀ ବଜ୍ରନିର୍ଘୋଷେ !
ଭୟେ୍ ସବେ ନୀରବେ ଚାହିୟେ୍ ॥

ଭାଇ ବନ୍ଧୁ ତୋମା ବିନା ଆର ମୋର କେହ ନାଇ ।
ତୁମି ପିତା, ତୁମି ମାତା, ତୁମି ମୋର ସକଳଇ ।
ତୋମାରି ଦୁଃଖେ କାଁଦିବ ମାତା, ତୋମାରି ଦୁଃଖେ କାଁଦାବ ।
ତୋମାରି ତରେ ରେଖେଛି ପ୍ରାଣ, ତୋମାରି ତରେ ତ୍ୟଜିବ ।
ସକଳ ଦୁଃଖ ସହିବ ସୁଖେ
ତୋମାରି ମୁଖ ଚାହିୟେ୍ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୨୮୮ (1882)

ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ /୭: ଏକ ସୂତ୍ରେ ବାଁଧିୟାଛି

ଏକ ସୂତ୍ରେ ବାଁଧିୟାଛି ସହସ୍ରଟି ମନ,
ଏକ କାର୍ଯେ ସଁପିୟାଛି ସହସ୍ର ଜୀବନ–
ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍ ॥
ଆସୁକ ସହସ୍ର ବାଧା, ବାଧୁକ ପ୍ରଳୟ,
ଆମରା ସହସ୍ର ପ୍ରାଣ ରହିବ ନିର୍ଭୟ–
ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍ ॥
ଆମରା ଡରାଇବ ନା ଝଟିକା-ଝଞ୍ଝାୟ,
ଅୟୁତ ତରଙ୍ଗ ବକ୍ଷେ ସହିବ-ହେଳାୟ ।
ଟୁଟେ ତୋ ଟୁଟୁକ ଏଇ ନଶ୍ୱର ଜୀବନ,
ତବୁ ନା ଛିଁଡ଼ିବେ କଭୁ ଏ ଦୃଢ଼ ବନ୍ଧନ–
ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍ ॥

ପୃ: ୧୮୭୯ (1879)

ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ /୮: ତୋମାରି ତରେ, ମା

ତୋମାରି ତରେ, ମା, ସଁପିନୁ ଏ ଦେହ । ତୋମାରି ତରେ, ମା, ସଁପିନୁ ପ୍ରାଣ ॥

ତୋମାରି ଶୋକେ ଏ ଆଁଖି ବରଷିବେ, ଏ ବୀଣା ତୋମାରି ଗାହିବେ ଗାନ ॥

ଯଦିଓ ଏ ବାହୁ ଅକ୍ଷମ ଦୁର୍ବଳ ତୋମାରି କାର୍ଯ ସାଧିବେ ।

ଯଦିଓ ଏ ଅସି କଳଙ୍କେ ମଳିନ ତୋମାରି ପାଶ ନାଶିବେ ॥

ଯଦିଓ, ହେ ଦେବୀ, ଶୋଣିତେ ଆମାର କିଛୁଇ ତୋମାର ହବେ ନା

ତବୁ, ଓଗୋ ମାତା ପାରି ତା ଢାଳିତେ ଏକତିଳ ତବ କଳଙ୍କ କ୍ଷାଳିତେ–

ନିଭାତେ ତୋମାର ଯାତନା ।

ଯଦିଓ, ଜନନୀ, ଯଦିଓ ଆମାର ଏ ବୀଣାୟ କିଛୁ ନାହିକ ବଳ

କୀ ଜାନି ଯଦି, ମା, ଏକଟି ସନ୍ତାନ ଜାଗି ଉଠେ ଶୁନି ଏ ବୀଣାତାନ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୨୮୪ (1877)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ତୋମାରି ତରେ, ମା, ॥ ।' ⟹ 'ତୋମାରି ତରେ ମା, ॥ ।'
୫ ଲାଇନେ 'ଯଦିଓ, ହେ ଦେବୀ,' ⟹ 'ଯଦିଓ ହେ ଦେବୀ,'
୮ ଲାଇନେ 'ଯଦିଓ, ଜନନୀ,' ⟹ 'ଯଦିଓ ଜନନୀ,'
ଶେଷ ଲାଇନେ 'କୀ ଜାନି ଯଦି, ମା,' ⟹ 'କୀ ଜାନି ଯଦି ମା,'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ଜାତୀୟ୍ ସଂଗୀତ /୯: ତବୁ ପାରି ନେ ସଁପିତେ

ତବୁ ପାରି ନେ ସଁପିତେ ପ୍ରାଣ ।
ପଲେ ପଲେ ମରି ସେଓ ଭାଲୋ, ସହି ପଦେ ପଦେ ଅପମାନ ॥
କଥାର ବାଁଧୁନି, କାଁଦୁନିର ପାଲା– ଚୋଖେ ନାହି କାରୋ ନୀର ॥
ଆବେଦନ ଆର ନିବେଦନେର ଥାଲା ବ'ହେ ବ'ହେ ନତ ଶିର ।
କାଁଦିୟେ ସୋହାଗ, ଛି ଛି ଏକି ଲାଜ ! ଜଗତେର ମାଝେ ଭିଖାରିର ସାଜ–
ଆପନି କରି ନେ ଆପନାର କାଜ, ପରେର 'ପରେ ଅଭିମାନ ॥
ଆପନି ନାମାଓ କଳଙ୍କପଶରା, ଯେୟୋ ନା ପରେର ଦ୍ୱାର–
ପରେର ପାୟେ ଧ'ରେ ମାନ ଭିକ୍ଷା କରା ସକଳ ଭିକ୍ଷାର ଛାର ।
'ଦାଓ ଦାଓ' ବ'ଲେ ପରେର ପିଛୁ ପିଛୁ କାଁଦିୟା ବେଡ଼ାଲେ ମେଲେ ନା ତୋ କିଛୁ–
ମାନ ପେତେ ଚାଓ, ପ୍ରାଣ ପେତେ ଚାଓ, ପ୍ରାଣ ଆଗେ କରୋ ଦାନ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୪ (1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ଭିଖାରିର ⟹ ଭିଖାରୀର

contact: somen@iopb.res.in

ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ /୧୦: କେନ ଚେୟେ ଆଛ ଗୋ ମା

କେନ ଚେୟେ ଆଛ ଗୋ ମା, ମୁଖପାନେ ।
ଏରା ଚାହେ ନା ତୋମାରେ ଚାହେ ନା ଯେ, ଆପନ ମାୟେରେ ନାହି ଜାନେ ।
ଏରା ତୋମାୟ କିଛୁ ଦେବେ ନା, ଦେବେ ନା– ମିଥ୍ୟା କହେ ଶୁଧୁ କତ କୀ ଭାଣେ ॥
ତୁମି ତୋ ଦିତେଛ, ମା, ଯା ଆଛେ ତୋମାରି– ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଶସ୍ୟ ତବ, ଜାହ୍ନବୀବାରି,
ଜ୍ଞାନ ଧର୍ମ କତ ପୁଣ୍ୟକାହିନୀ ।
ଏରା କୀ ଦେବେ ତୋରେ ! କିଛୁ ନା, କିଛୁ ନା । ମିଥ୍ୟା କବେ ଶୁଧୁ ହୀନପରାନେ ॥
ମନେର ବେଦନା ରାଖୋ, ମା, ମନେ । ନୟନବାରି ନିବାରୋ ନୟନେ ॥
ମୁଖ ଲୁକାଓ, ମା, ଧୂଲିଶୟନେ– ଭୁଲେ ଥାକୋ ଯତ ହୀନ ସନ୍ତାନେ ।
ଶୂନ୍ୟ-ପାନେ ଚେୟେ ପ୍ରହର ଗଣି ଗଣି ଦେଖୋ କାଟେ କିନା ଦୀର୍ଘ ରଜନୀ ।
ଦୁଃଖ ଜାନାୟେ କୀ ହବେ, ଜନନୀ, ନିର୍ମମ ଚେତନାହୀନ ପାଷାଣେ ॥

୧୨୯୩ (1886)

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ଭାଣେ' ⟹ 'ଭାନେ'
୪ ଲାଇନେ 'ଦିତେଛ, ମା,' ⟹ 'ଦିତେଛ ମା,'
୭,୮,୧୦ ଲାଇନେ 'ରାଖୋ, ମା,', 'ଲୁକାଓ, ମା,', 'ହବେ, ଜନନୀ,'
⟹ 'ରାଖୋ ମା,', 'ଲୁକାଓ ମା,', 'ହବେ ଜନନୀ,'

 contact: somen@iopb.res.in

ଜାତୀୟ୍ ସଂଗୀତ /୧୧: ଏକବାର ତୋରା ମା ବଲିୟ୍ା ଡାକ୍

ଏକବାର ତୋରା ମା ବଲିୟ୍ା ଡାକ୍, ଜଗତଜନେର ଶ୍ରବଣ ଜୁଡ଼ାକ,
ହିମାଦ୍ରିପାଷାଣ କେଁଦେ ଗଲେ ଯାକ– ମୁଖ ତୁଲେ ଆଜି ଚାହୋ ରେ ॥
ଦାଁଡ଼ାଓ ଦେଖି ତୋରା ଆତ୍ମପର ଭୁଲି, ହୃଦୟ୍ରେ ହୃଦୟ୍ରେ ଛୁଟୁକ ବିଜୁଲି–
ପ୍ରଭାତଗଗନେ କୋଟି ଶିର ତୁଲି   ନିର୍ଭୟ୍ରେ ଆଜି ଗାହୋ ରେ ॥
ବିଶ କୋଟି କଣ୍ଠେ ମା ବଲେ ଡାକିଲେ   ରୋମାଞ୍ଚ ଉଠିବେ ଅନନ୍ତ ନିଖିଲେ,
ବିଶ କୋଟି ଛେଲେ ମାୟ୍ରେରେ ଘେରିଲେ   ଦଶ ଦିକ ସୁଖେ ହାସିବେ ।
ସେଦିନ ପ୍ରଭାତେ ନୂତନ ତପନ   ନୂତନ ଜୀବନ କରିବେ ବପନ
ଏ ନହେ କାହିନୀ, ଏ ନହେ ସ୍ୱପନ– ଆସିବେ ସେ ଦିନ ଆସିବେ ॥
ଆପନାର ମାୟ୍ରେ ମା ବ'ଲେ ଡାକିଲେ,   ଆପନାର ଭାୟ୍ରେ ହୃଦୟ୍ରେ ରାଖିଲେ,
ସବ ପାପ ତାପ ଦୂରେ ଯାୟ୍ ଚଲେ   ପୁଣ୍ୟ ପ୍ରେମେର ବାତାସେ ।
ସେଥାୟ୍ ବିରାଜେ ଦେବ-ଆଶୀର୍ବାଦ– ନା ଥାକେ କଲହ, ନା ଥାକେ ବିଷାଦ–
ଘୁଚେ ଅପମାନ, ଜେଗେ ଓଠେ ପ୍ରାଣ– ବିମଲ ପ୍ରତିଭା ବିକାଶେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

 contact: somen@iopb.res.in

ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ /୧୭: କେ ଏସେ ଯାୟ୍ ଫିରେ

କେ ଏସେ ଯାୟ୍ ଫିରେ ଫିରେ ଆକୁଳ ନୟ୍ନନୀରେ ।
କେ ବୃଥା ଆଶାଭରେ ଚାହିଛେ ମୁଖ'ପରେ ।
ସେ ଯେ ଆମାର ଜନନୀ ରେ ॥

କାହାର ସୁଧାମୟୀ ବାଣୀ ମିଳାୟ୍ ଅନାଦର ମାନି ।
କାହାର ଭାଷା ହାୟ୍ ଭୁଲିତେ ସବେ ଚାୟ୍ ।
ସେ ଯେ ଆମାର ଜନନୀ ରେ ॥

କ୍ଷଣେକ ସ୍ନେହ-କୋଳ ଛାଡ଼ି ଚିନିତେ ଆର ନାହି ପାରି ।
ଆପନ ସନ୍ତାନ କରିଛେ ଅପମାନ–
ସେ ଯେ ଆମାର ଜନନୀ ରେ ॥

ପୁଣ୍ୟ କୁଟିରେ ବିଷଣ୍ଣ କେ ବସି ସାଜାଇୟା ଅନ୍ନ ।
ସେ ସ୍ନେହ-ଉପହାର ରୁଚେ ନା ମୁଖେ ଆର ।
ସେ ଯେ ଆମାର ଜନନୀ ରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୫ (1898)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ନୟ୍ନନୀରେ ⟹ ନୟ୍ନେର ନୀରେ
୧୦ ଲାଇନେ 'ପୁଣ୍ୟ କୁଟିରେ' ⟹ 'ବିରଳ କୁଟିରେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ଜାତୀୟ୍ ସଂଗୀତ /୧୩: ହେ ଭାରତ, ଆଜି ତୋମାରି

ହେ ଭାରତ, ଆଜି ତୋମାରି ସଭାୟ୍ ଶୁନ ଏ କବିର ଗାନ ।
ତୋମାର ଚରଣେ ନବୀନ ହରଷେ ଏନେଛି ପୂଜାର ଦାନ ।
ଏନେଛି ମୋଦେର ଦେହେର ଶକତି, ଏନେଛି ମୋଦେର ମନେର ଭକତି,
ଏନେଛି ମୋଦେର ଧର୍ମେର ମତି, ଏନେଛି ମୋଦେର ପ୍ରାଣ–
ଏନେଛି ମୋଦେର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅର୍ଘ୍ୟ ତୋମାରେ କରିତେ ଦାନ ॥

କାଞ୍ଚନଥାଳି ନାହି ଆମାଦେର, ଅନ୍ନ ନାହିକୋ ଜୁଟେ ।
ଯା ଆଛେ ମୋଦେର ଏନେଛି ସାଜାୟେ୍ ନବୀନ ପର୍ଣ୍ଣପୁଟେ ।
ସମାରୋହେ ଆଜ ନାଇ ପ୍ରୟୋଜନ– ଦୀନେର ଏ ପୂଜା, ଦୀନ ଆୟୋଜନ–
ଚିରଦାରିଦ୍ର୍ୟ କରିବ ମୋଚନ ଚରଣେର ଧୁଲା ଲୁଟେ ।
ସୁରଦୁର୍ଲଭ ତୋମାର ପ୍ରସାଦ ଲଇବ ପର୍ଣ୍ଣପୁଟେ ॥

ରାଜା ତୁମି ନହ, ହେ ମହାତାପସ, ତୁମିଇ ପ୍ରାଣେର ପ୍ରିୟ୍ ।
ଭିକ୍ଷାଭୂଷଣ ଫେଲିୟା ପରିବ ତୋମାରି ଉତ୍ତରୀୟ୍ ।
ଦୈନ୍ୟେର ମାଝେ ଆଛେ ତବ ଧନ, ମୌନେର ମାଝଖେ ରୟେଛେ ଗୋପନ
ତୋମାର ମନ୍ତ୍ର ଅଗ୍ନିବଚନ– ତାଇ ଆମାଦେର ଦିୟୋ ।
ପରେର ସଜ୍ଜା ଫେଲିୟା ପରିବ ତୋମାରି ଉତ୍ତରୀୟ୍ ।

ଦାଓ ଆମାଦେର ଅଭୟ୍ମନ୍ତ୍ର, ଅଶୋକମନ୍ତ୍ର ତବ ।
ଦାଓ ଆମାଦେର ଅମୃତମନ୍ତ୍ର, ଦାଓ ଗୋ ଜୀବନ ନବ ।
ଯେ ଜୀବନ ଛିଲ ତବ ତପୋବନେ, ଯେ ଜୀବନ ଛିଲ ତବ ରାଜାସନେ,
ମୁକ୍ତ ଦୀପ୍ତ ସେ ମହାଜୀବନେ ଚିତ୍ତ ଭରିୟା ଲବ ।
ମୃତ୍ୟୁତରଣ ଶଙ୍କାହରଣ ଦାଓ ସେ ମନ୍ତ୍ର ତବ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୦୯ (1902)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ତୋମାରି ସଭାୟ୍' ⟹ 'ନବୀନ ବର୍ଷେ'
୨ ଲାଇନେ ହରଷେ ⟹ ହର୍ଷେ

ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ /୧୪: ନବ ବତ୍ସରେ କରିଲାମ ପଣ

ନବ ବତ୍ସରେ କରିଲାମ ପଣ   ଲବ ସ୍ୱଦେଶେର ଦୀକ୍ଷା–
ତବ ଆଶ୍ରମେ ତୋମାର ଚରଣେ,   ହେ ଭାରତ, ଲବ ଶିକ୍ଷା ।
ପରେର ଭୂଷଣ, ପରେର ବସନ,   ତେୟାଗିବ ଆଜ ପରେର ଅଶନ–
ଯଦି ହଇ ଦୀନ ନା ହଇବ ହୀନ,   ଛାଡ଼ିବ ପରେର ଭିକ୍ଷା ।
ନବ ବତ୍ସରେ କରିଲାମ ପଣ   ଲବ ସ୍ୱଦେଶେର ଦୀକ୍ଷା–

ନା ଥାକେ ପ୍ରାସାଦ ଆଛେ ତୋ କୁଟିର   କଲ୍ୟାଣେ ସୁପବିତ୍ର ।
ନା ଥାକେ ନଗର ଆଛେ ତବ ବନ   ଫଲେ ଫୁଲେ ସୁବିଚିତ୍ର ।
ତୋମା ହତେ ଯତ ଦୂରେ ଗେଛି ସ'ରେ   ତୋମାରେ ଦେଖେଛି ତତ ଛୋଟୋ କ'ରେ ।
କାଛେ ଦେଖି ଆଜ, ହେ ହୃଦୟରାଜ, ତୁମି ପୁରାତନ ମିତ୍ର ।
ହେ ତାପସ, ତବ ପର୍ଣ୍ଣକୁଟିର   କଲ୍ୟାଣେ ସୁପବିତ୍ର ।

ପରେର ବାକ୍ୟେ ତବ ପର ହୟେ   ଦିୟେଛି ପେୟେଛି ଲଜ୍ଜା ।
ତୋମାଦେର ଭୁଲିତେ ଫିରାୟେଛି ମୁଖ,   ପରେଛି ପରେର ସଜ୍ଜା ।
କିଛୁ ନାହି ଗଣି' କିଛୁ ନାହି କହି'   ଜପିଛ ମନ୍ତ୍ର ଅନ୍ତରେ ରହି–
ତବ ସନାତନ ଧ୍ୟାନେର ଆସନ   ମୋଦେର ଅସ୍ଥିମଜ୍ଜା ।
ପରେର ବୁଲିତେ ତୋମାରେ ଭୁଲିତେ   ଦିୟେଛି ପେୟେଛି ଲଜ୍ଜା ॥

ସେ-ସକଳ ଲାଜ ତେୟାଗିବ ଆଜ,   ଲଇବ ତୋମାର ଦୀକ୍ଷା ।
ତବ ପଦତଲେ ବସିୟା ବିରଲେ   ଶିଖିବ ତୋମାର ଶିକ୍ଷା ।
ତୋମାର ଧର୍ମ, ତୋମାର କର୍ମ,   ତବ ମନ୍ତ୍ରେର ଗଭୀର ମର୍ମ
ଲଇବ ତୁଲିୟା ସକଲ ଭୁଲିୟା   ଛାଡ଼ିୟା ପରେର ଭିକ୍ଷା ।
ତବ ଗୌରବେ ଗରବ ମାନିବ,   ଲଇବ ତୋମାର ଦୀକ୍ଷା ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୦୯ (1902)

ଜାତୀୟ୍ ସଂଗୀତ /୧୫: ଓରେ ଭାଇ, ମିଥ୍ୟା ଭେବୋ ନା

ଓରେ ଭାଇ, ମିଥ୍ୟା ଭେବୋ ନା ।

ହବାର ନୟ୍ ଯା କୋନୋମତେଇ ହବେଇ ନା ସେ, ହତେ ଦେବ ନା ॥

ପଡ଼ବ ନା ରେ ଧୁଲାୟ୍ ଲୁଟେ, ଯାବେ ନା ରେ ବାଁଧନ ଟୁଟେ– ଯେତେ ଦେବ ନା ।

ମାଥା ଯାତେ ନତ ହବେ ଏମନ ବୋଝା ମାଥାୟ୍ ନେବ ନା ॥

ଦୁଃଖ ଆଛେ, ଦୁଃଖ ପେତେଇ ହବେ–

ଯତ ଦୂରେ ଯାବାର ଆଛେ ସେ ତୋ ଯେତେଇ ହବେ ।

ଉପର-ପାନେ ଚେୟ୍ େଓରେ ବ୍ୟଥା ନେ ରେ ବକ୍ଷେ ଧ'ରେ– ନେ ରେ ସକଳେ ।

ନିଃସହାୟେ୍ର ସହାୟ୍ ଯିନି ବାଜବେ ତାଁରେ ତୋଦେର ବେଦନା ॥

୨୫ ଆଶ୍ବିନ ୧୩୧୨ (1905)

 contact: somen@iopb.res.in

ଜାତୀୟ୍ ସଂଗୀତ /୧୭: ଆଜ ସବାଇ ଜୁଟେ ଆସୁକ

ଆଜ ସବାଇ ଜୁଟେ ଆସୁକ ଛୁଟେ ଯେ ଯେଖାନେ ଥାକେ–
ଏବାର ଯାର ଖୁଶି ସେ ବାଁଧନ କାଟୁକ, ଆମରା ବାଁଧବ ମାକେ ।
ଆମରା ପରାନ ଦିୟେ୍ ଆପନ କରେ ବାଁଧବ ଡାଁରେ ସତ୍ୟଡୋରେ,
ସନ୍ତାନେରଇ ବାହୁପାଶେ ବାଁଧବ ଲକ୍ଷ ପାକେ ।
ଆଜ ଧନୀ ଗରିବ ସବାଇ ସମାନ । ଆୟ୍ ରେ ହିନ୍ଦୁ , ଆୟ୍ ମୁସଲମାନ–
ଆଜକେ ସକଲ କାଜ ପଡ଼େ ଥାକ୍, ଆୟ୍ ରେ ଲାଖେ ଲାଖେ ।
ଆଜ ଦାଓ ଗୋ ସବାର ଦୁୟ୍ାର ଖୁଲେ, ଯାଓ ଗୋ ସକଲ ଭାବନା ଭୁଲେ–
ସକଲ ଡାକେର ଉପରେ ଆଜ ମା ଆମାଦେର ଡାକେ ॥

୨୪ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୨ (1905)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୯: ଗଗନେର ଥାଳେ ରବି ଚନ୍ଦ୍ର

ଗଗନେର ଥାଳେ ରବି ଚନ୍ଦ୍ର ଦୀପକ ଜ୍ୱଳେ,
ତାରକାମଣ୍ଡଳ ଚମକେ ମୋତି ରେ ॥
ଧୂପ ମଳୟାନିଳ, ପବନ ଚାମର କରେ,
ସକଳ ବନରାଜି ଫୁଲନ୍ତ ଜ୍ୟୋତି ରେ ॥
କେମନ ଆରତି, ହେ ଭବଖଣ୍ଡନ, ତବ ଆରତି–
ଅନାହତ ଶବ୍ଦ ବାଜନ୍ତ ଭେରୀ ରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୧ (1872)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୨: ଏ ହରିସୁନ୍ଦର

ଏ ହରିସୁନ୍ଦର, ଏ ହରିସୁନ୍ଦର, ମସ୍ତକ ନମି ତବ ଚରଣ-'ପରେ ॥
ସେବକଜନେର ସେବାୟ ସେବାୟ, ପ୍ରେମିକଜନେର ପ୍ରେମମହିମାୟ,
ଦୁଃଖୀଜନେର ବେଦନେ ବେଦନେ, ସୁଖୀର ଆନନ୍ଦେ ସୁନ୍ଦର ହେ,
ମସ୍ତକ ନମି ତବ ଚରଣ-'ପରେ ॥
କାନନେ କାନନେ ଶ୍ୟାମଲ ଶ୍ୟାମଲ ପର୍ବତେ ପର୍ବତେ ଉନ୍ନତ ଉନ୍ନତ,
ନଦୀତେ ନଦୀତେ ଚଞ୍ଚଲ ଚଞ୍ଚଲ, ସାଗରେ ସାଗରେ ଗମ୍ଭୀର ହେ,
ମସ୍ତକ ନମି ତବ ଚରଣ-'ପରେ ।
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ ଜ୍ୱାଲେ ନିର୍ମଲ ଦୀପ– ତବ ଜଗମନ୍ଦିର ଉଜଳ କରେ,
ମସ୍ତକ ନମି ତବ ଚରଣ-'ପରେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୦ (1914)

ସୂଚୀ

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୩: ଆମରା ଯେ ଶିଶୁ ଅତି

ଆମରା ଯେ ଶିଶୁ ଅତି, ଅତିକ୍ଷୁଦ୍ର ମନ–
ପଦେ ପଦେ ହୟ୍, ପିତା, ଚରଣସ୍ଖଳନ ॥
ରୁଦ୍ରମୁଖ କେନ ତବେ ଦେଖାଓ ମୋଦେର ସବେ ।
କେନ ହେରି ମାଝେ ମାଝେ ଭ୍ରୁକୁଟି ଭୀଷଣ ॥

କ୍ଷୁଦ୍ର ଆମାଦେର 'ପରେ କରିୟୋ ନା ରୋଷ–
ସ୍ନେହବାକ୍ୟେ ବଲୋ, ପିତା, କୀ କରେଛି ଦୋଷ !
ଶତବାର ଲଓ ତୁଲେ, ଶତବାର ପଡ଼ି ଭୁଲେ–
କୀ ଆର କରିତେ ପାରେ ଦୁର୍ବଲ ଯେ ଜନ ॥

ପୃଥ୍ୱୀର ଧୂଲିତେ, ଦେବ, ମୋଦେର ଭବନ–
ପୃଥ୍ୱୀର ଧୂଲିତେ ଅନ୍ଧ ମୋଦେର ନୟନ ।
ଜନ୍ମିୟାଛି ଶିଶୁ ହୟେ, ଖେଲା କରି ଧୂଲି ଲୟେ–
ମୋଦେର ଅଭୟ୍ ଦାଓ ଦୁର୍ବଲଶରଣ ॥

ଏକବାର ଭ୍ରମ ହଲେ ଆର କି ଲବେ ନା କୋଲେ,
ଅମନି କି ଦୂରେ ତୁମି କରିବେ ଗମନ ।
ତା ହଲେ ଯେ ଆର କଭୁ ଉଠିତେ ନାରିବ ପ୍ରଭୁ,
ଭୂମିତଲେ ଚିରଦିନ ରବ ଅଚେତନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୭ (1881)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪: ମହାସିଂହାସନେ ବସି

ମହାସିଂହାସନେ ବସି   ଶୁନିଛ, ହେ ବିଶ୍ୱପିତ,
ତୋମାରି ରଚିତ ଛନ୍ଦେ   ମହାନ୍ ବିଶ୍ୱେର ଗୀତ ॥
ମର୍ତ୍ତେର ମୃତ୍ତିକା ହୟେ୍   କ୍ଷୁଦ୍ର ଏଇ କଣ୍ଠ ଲୟେ୍
ଆମିଓ ଦୁୟାରେ ତବ   ହୟେ୍ଛି ହେ ଉପନୀତ ॥
କିଛୁ ନାହି ଚାହି, ଦେବ,   କେବଳ ଦର୍ଶନ ମାଗି ।
ତୋମାରେ ଶୁନାବ ଗୀତ,   ଏସେଛି ତାହାରି ଲାଗି ।
ଗାହେ ଯେଥା ରବି ଶଶୀ   ସେଇ ସଭାମାଝେ ବସି
ଏକାନ୍ତେ ଗାହିତେ ଚାହେ   ଏଇ ଭକତେର ଚିତ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୭ (1881)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ମର୍ତ୍ତେର ⟹ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେର

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୫: ଦିବାନିଶି କରିୟା ଯତନ

ଦିବାନିଶି କରିୟା ଯତନ
ହୃଦୟେତେ ରଚେଛି ଆସନ–
ଜଗତପତି ହେ, କୃପା କରି   ହେଥା କି କରିବେ ଆଗମନ ॥
ଅତିଶୟ ବିଜନ ଏ ଠାଁଇ,   କୋଳାହଲ କିଛୁ ହେଥା ନାଇ–
ହୃଦୟେର ନିଭୃତ ନିଳୟ   କରେଛି ଯତନେ ପ୍ରକ୍ଷାଳନ ।
ବାହିରେର ଦୀପ ରବି ତାରା   ଢାଳେ ନା ସେଥାୟ କରଧାରା–
ତୁମିଇ କରିବେ ଶୁଧୁ, ଦେବ,   ସେଥାୟ କିରଣବରିଷନ ।
ଦୂରେ ବାସନା ଚପଳ, ଦୂରେ ପ୍ରମୋଦ-କୋଳାହଳ–
ବିଷୟେର ମାନ-ଅଭିମାନ   କରେଛେ ସୁଦୂରେ ପଳାୟନ ।
କେବଳ ଆନନ୍ଦ ବସି ସେଥା,   ମୁଖେ ନାଇ ଏକଟିଓ କଥା–
ତୋମାରି ସେ ପୁରୋହିତ, ପ୍ରଭୁ,   କରିବେ ତୋମାରି ଆରାଧନ–
ନୀରବେ ବସିୟା ଅବିରଳ   ଚରଣେ ଦିବେ ସେ ଅଶ୍ରୁଜଳ,
ଦୁୟାରେ ଜାଗିୟା ରବେ ଏକା   ମୁଦିୟା ସଜଳ ଦୁ'ନୟନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୭ (1881)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭: କୋଥା ଆଛ, ପ୍ରଭୁ, ଏସେଛି

କୋଥା ଆଛ, ପ୍ରଭୁ, ଏସେଛି ଦୀନହୀନ,
ଆଲୟ ନାହି ମୋର ଅସୀମ ସଂସାରେ!
ଅତି ଦୂରେ ଦୂରେ ଭ୍ରମିଛି ଆମି ହେ 'ପ୍ରଭୁ ପ୍ରଭୁ' ବ'ଲେ ଡାକି କାତରେ ॥
ସାଡ଼ା କି ଦିବେ ନା । ଦୀନେ କି ଚାବେ ନା । ରାଖିବେ ଫେଲିୟେ ଅକୂଳ ଆଁଧାରେ?
ପଥ ଯେ ଜାନି ନେ, ରଜନୀ ଆସିଛେ, ଏକେଲା ଆମି ଯେ ବନମାଝାରେ ॥
ଜଗତଜନନୀ, ଲହୋ ଲହୋ କୋଲେ, ବିରାମ ମାଗିଛେ ଶ୍ରାନ୍ତ ଶିଶୁ ଏ ।
ପିୟାଓ ଅମୃତ, ତୃଷିତ ସେ ଅତି– ଜୁଡ଼ାଓ ତାହାରେ ସ୍ନେହ ବରଷିୟେ ॥
ତ୍ୟଜି ସେ ତୋମାରେ ଗେଛିଲ ଚଲିୟେ, କାଁଦିଛେ ଆଜିକେ ପଥ ହାରାଇୟେ–
ଆର ସେ ଯାବେ ନା, ରହିବେ ସାଥ-ସାଥ ଧରିୟେ ତବ ହାତ ଭ୍ରମିବେ ନିର୍ଭୟେ ॥
ଏସୋ ତବେ, ପ୍ରଭୁ, ସ୍ନେହନୟନେ ଏ-ମୁଖ-ପାନେ ଚାଓ– ଘୁଚିବେ ଯାତନା,
ପାଇବ ନବ ବଲ, ମୁଛିବ ଅଶ୍ରୁଜଲ, ଚରଣ ଧରିୟେ ପୂରିବେ କାମନା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୭ (1881)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଶେଷ ଲାଇନେ ପୂରିବେ ⟹ ପୁରିବେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭: କୀ କରିଳି ମୋହେର ଛଳନେ

କୀ କରିଳି ମୋହେର ଛଳନେ ।
ଗୃହ ତେୟାଗିୟା ପ୍ରବାସେ ଭ୍ରମିଳି, ପଥ ହାରାଇଳି ଗହନେ ॥
ଓଇ ସମୟ୍ ଚଳେ ଗେଲ, ଆଁଧାର ହୟେ୍ ଏଲ, ମେଘ ଛାଇଲ ଗଗନେ ।
ଶ୍ରାନ୍ତ ଦେହ ଆର ଚଳିତେ ଚାହେ ନା, ବିଁଧିଛେ କଣ୍ଟକ ଚରଣେ ॥
ଗୃହେ ଫିରେ ଯେତେ ପ୍ରାଣ କାଁଦିଛେ, ଏଖନ ଫିରିବ କେମନେ ।
'ପଥ ବଲେ ଦାଓ' 'ପଥ ବଲେ ଦାଓ' କେ ଜାନେ କାରେ ଡାକି ସଘନେ ॥
ବନ୍ଧୁ ଯାହାରା ଛିଲ ସକଲେ ଚଲେ ଗେଲ, କେ ଆର ରହିଲ ଏ ବନେ ।
ଓରେ, ଜଗତସଖା ଆଛେ, ଯା ରେ ତାଁର କାଛେ, ବେଲା ଯେ ଯାୟ୍ ମିଛେ ରୋଦନେ ॥
ଦାଁଡ଼ାୟେ୍ ଗୃହଦ୍ୱାରେ ଜନନୀ ଡାକିଛେ, ଆୟ୍ ରେ ଧରି ତାଁର ଚରଣେ ।
ପଥେର ଧୂଳି ଲେଗେ ଅନ୍ଧ ଆଁଖି ମୋର, ମାୟେ୍ରେ ଦେଖେଓ ଦେଖିଲି ନେ ।
କୋଥା ଗୋ କୋଥା ତୁମି ଜନନୀ, କୋଥା ତୁମି,
ଡାକିଛ କୋଥା ହତେ ଏ ଜନେ ।
ହାତେ ଧରିୟେ୍ ସାଥେ ଲୟେ୍ ଚଲୋ ତୋମାର ଅମୃତଭବନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୯ (1883)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୮: ଦେଖ୍ ଚେୟେ ଦେଖ୍

ଦେଖ୍ ଚେୟେ ଦେଖ୍ ତୋରା ଜଗତେର ଉତ୍ସବ ।
ଶୋନ୍ ରେ ଅନନ୍ତକାଳ ଉଠେ ଜୟ୍-ଜୟ୍ ରବ ॥
ଜଗତେର ଯତ କବି   ଗ୍ରହ ତାରା ଶଶୀ ରବି
ଅନନ୍ତ ଆକାଶେ ଫିରି ଗାନ ଗାହେ ନବ ନବ ।
କୀ ସୌନ୍ଦର୍ଯ ଅନୁପମ ନା ଜାନି ଦେଖେଛେ ତାରା,
ନା ଜାନି କରେଛେ ପାନ କୀ ମହା ଅମୃତଧାରା ।
ନା ଜାନି କାହାର କାଛେ   ଛୁଟେ ତାରା ଚଲିୟାଛେ–
ଆନନ୍ଦେ ବ୍ୟାକୁଲ ଯେନ ହୟେଛେ ନିଖିଲ ଭବ ।
ଦେଖ୍ ରେ ଆକାଶେ ଚେୟେ, କିରଣେ କିରଣମୟ୍ ।
ଦେଖ୍ ରେ ଜଗତେ ଚେୟେ, ସୌନ୍ଦର୍ଯପ୍ରବାହ ବୟ୍ ।
ଆଁଖି ମୋର କାର ଦିକେ   ଚେୟେ ଆଛେ ଅନିମିଖେ–
କୀ କଥା ଜାଗିଛେ ପ୍ରାଣେ କେମନେ ପ୍ରକାଶି କବ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୯ (1883)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୯: ଆଜି ଶୁଭଦିନେ ପିତାର ଭବନେ

ଆଜି ଶୁଭଦିନେ ପିତାର ଭବନେ ଅମୃତସଦନେ ଚଲୋ ଯାଇ,
ଚଲୋ ଚଲୋ, ଚଲୋ ଭାଇ ॥
ନା ଜାନି ସେଥା କତ ସୁଖ ମିଳିବେ ଆନନ୍ଦେର ନିକେତନେ–
ଚଲୋ ଚଲୋ, ଚଲୋ ଯାଇ ॥
ମହୋତ୍ସବେ ତ୍ରିଭୁବନ ମାତିଲ, କୀ ଆନନ୍ଦ ଉଥଲିଲ–
ଚଲୋ ଚଲୋ, ଚଲୋ ଭାଇ ॥
ଦେବଲୋକେ ଉଠିୟାଛେ ଜୟଗାନ ଗାହୋ ସବେ ଏକତାନ–
ବଲୋ ସବେ ଜୟ୍-ଜୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୯ (1883)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୦: ବଡ଼ୋ ଆଶା କ'ରେ ଏସେଛି

ବଡ଼ୋ ଆଶା କ'ରେ ଏସେଛି ଗୋ, କାଛେ ଡେକେ ଲଓ,
ଫିରାୟୋ ନା ଜନନୀ ॥
ଦୀନହୀନେ କେହ ଚାହେ ନା, ତୁମି ତାରେ ରାଖିବେ ଜାନି ଗୋ ।
ଆର ଆମି-ଯେ କିଛୁ ଚାହି ନେ, ଚରଣତଲେ ବସେ ଥାକିବ ।
ଆର ଆମି-ଯେ କିଛୁ ଚାହି ନେ, ଜନନୀ ବ'ଲେ ଶୁଧୁ ଡାକିବ ।
ତୁମି ନା ରାଖିଲେ, ଗୃହ ଆର ପାଇବ କୋଥା, କେଁଦେ କେଁଦେ କୋଥା ବେଡ଼ାବ–
ଓଇ-ଯେ ହେରି ତମସଘନଘୋରା ଗହନ ରଜନୀ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୯ (1883)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୧: ବର୍ଷ ଓଇ ଗେଲ ଚଲେ

ବର୍ଷ ଓଇ ଗେଲ ଚଲେ ।

କତ ଦୋଷ କରେଛି ଯେ, କ୍ଷମା କରୋ– ଲହୋ କୋଲେ ॥

ଶୁଧୁ ଆପନାରେ ଲୟେ୍ ସମୟ୍ ଗିୟେ୍ଛେ ବୟେ୍–

ଚାହି ନି ତୋମାର ପାନେ, ଡାକି ନାଇ ପିତା ବ'ଲେ ॥

ଅସୀମ ତୋମାର ଦୟା, ତୁମି ସଦା ଆଛ କାଛେ–

ଅନିମେଷ ଆଁଖି ତବ ମୁଖପାନେ ଚେୟେ୍ ଆଛେ ।

ସ୍ମରିୟେ୍ ତୋମାର ସ୍ନେହ ପୁଲକେ ପୂରିଛେ ଦେହ–

ପ୍ରଭୁ ଗୋ, ତୋମାରେ କଭୁ ଆର ନା ରହିବ ଭୁଲେ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୨୯୦ (1883)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ ପୂରିଛେ ⟹ ପୁରିଛେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୨: ତୁମି କି ଗୋ ପିତା ଆମାଦେର

ତୁମି କି ଗୋ ପିତା ଆମାଦେର !
ଓଇ-ଯେ ନେହାରି ମୁଖ ଅତୁଲ ସ୍ନେହେର ॥
ଓଇ-ଯେ ନୟନେ ତବ ଅରୁଣକିରଣ ନବ,
ବିମଲ ଚରଣତଲେ ଫୁଲ ଫୁଟେ ପ୍ରଭାତେର ॥
ଓଇ କି ସ୍ନେହେର ରବେ ଡାକିଛ ମୋଦେର ସବେ ।
ତୋମାର ଆସନ ଘେରି ଦାଁଡ଼ାବ କି କାଛେ ଗିୟା !
ହୃଦୟେର ଫୁଲଗୁଲି ଯତନେ ଫୁଟାୟେ ତୁଲି
ଦିବେ କି ବିମଲ କରି ପ୍ରସାଦସଲିଳ ଦିୟା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୭ (1881)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୩: ପ୍ରଭୁ, ଏଲେମ କୋଥାୟ୍

ପ୍ରଭୁ, ଏଲେମ କୋଥାୟ୍ ।
କଖନ ବରଷ ଗେଲ, ଜୀବନ ବହେ ଗେଲ–
କଖନ କୀ-ଯେ ହଲ ଜାନି ନେ ହାୟ୍ ।
ଆସିଲାମ କୋଥା ହତେ, ଯେତେଛି କୋନ୍ ପଥେ
ଭାସିୟେ କାଲସ୍ରୋତେ ତୃଣେର ପ୍ରାୟ୍ ।
ମରଣସାଗର-ପାନେ ଚଲେଛି ପ୍ରତିକ୍ଷଣ,
ତବୁଓ ଦିବାନିଶି ମୋହେତେ ଅଚେତନ ।
ଏ ଜୀବନ ଅବହେଲେ ଆଁଧାରେ ଦିନୁ ଫେଲେ–
କତ-କୀ ଗେଲ ଚଲେ, କତ-କୀ ଯାୟ୍ ।
ଶୋକେ ତାପେ ଜରଜର ଅସହ ଯାତନାୟ୍
ଶୁକାୟେ ଗେଛେ ପ୍ରେମ, ହୃଦୟ୍ ମରୁପ୍ରାୟ୍ ।
କାଁଦିୟେ ହଲେମ ସାରା, ହୟେଛି ଦିଶାହାରା–
କୋଥା ଗୋ ଧ୍ରୁବତାରା କୋଥା ଗୋ ହାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୨୯୦ (1883)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୪: ସଂସାରେତେ ଚାରି ଧାର

ସଂସାରେତେ ଚାରି ଧାର   କରିୟାଛେ ଅନ୍ଧକାର,
ନୟନେ ତୋମାର ଜ୍ୟୋତି   ଅଧିକ ଫୁଟେଛେ ତାଇ ॥
ଚୌଦିକେ ବିଷାଦଘୋରେ   ଘେରିୟା ଫେଲେଛେ ମୋରେ,
ତୋମାର ଆନନ୍ଦମୁଖ   ହୃଦୟେ ଦେଖିତେ ପାଇ ॥
ଫେଲିୟା ଶୋକେର ଛାୟା   ମୃତ୍ୟୁ ଫିରେ ପାୟ ପାୟ,
ଯତନେର ଧନ ଯତ   କେଡ଼େ କେଡ଼େ ନିୟେ ଯାୟ ।
ତବୁ ସେ ମୃତ୍ୟୁର ମାଝେ   ଅମୃତମୁରତି ରାଜେ,
ମୃତ୍ୟୁଶୋକ ପରିହରି   ଓଇ ମୁଖପାନେ ଚାଇ ॥
ତୋମାର ଆଶ୍ୱାସବାଣୀ   ଶୁନିତେ ପେୟେଛି ପ୍ରଭୁ,
ମିଛେ ଭୟ ମିଛେ ଶୋକ   ଆର କରିବ ନା କଭୁ ।
ହୃଦୟେର ବ୍ୟଥା କବ,   ଅମୃତ ଯାଚିୟା ଲବ–
ତୋମାର ଅଭୟ-କୋଲେ   ପେୟେଛି ପେୟେଛି ଠାଁଇ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୫: କୀ ଦିବ ତୋମାୟ୍

କୀ ଦିବ ତୋମାୟ୍ । ନୟ୍ନେତେ ଅଶ୍ରୁଧାର,
ଶୋକେ ହିୟା ଜରଜର ହେ ॥
ଦିୟେ୍ ଯାବ ହେ, ତୋମାରି ପଦତଳେ
ଆକୁଳ ଏ ହୃଦୟେ୍ର ଭାର ॥

ପ୍ରଃ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୭: ତୋମାରେଇ ପ୍ରାଣେର ଆଶା

ତୋମାରେଇ ପ୍ରାଣେର ଆଶା କହିବ !

ସୁଖେ-ଦୁଖେ-ଶୋକେ ଆଁଧାରେ-ଆଲୋକେ ଚରଣେ ଚାହିୟା ରହିବ ॥

କେନ ଏ ସଂସାରେ ପାଠାଲେ ଆମାରେ ତୁମିଇ ଜାନ ତା ପ୍ରଭୁ ଗୋ ।

ତୋମାରି ଆଦେଶେ ରହିବ ଏ ଦେଶେ, ସୁଖ ଦୁଖ ଯାହା ଦିବେ ସହିବ ॥

ଯଦି ବନେ କଭୁ ପଥ ହାରାଇ, ପ୍ରଭୁ, ତୋମାରି ନାମ ଲୟେ ଡାକିବ ।

ବଡ଼ୋଇ ପ୍ରାଣ ଯବେ ଆକୁଲ ହଇବେ ଚରଣ ହୃଦୟେ ଲଇବ ॥

ତୋମାରି ଜଗତେ ପ୍ରେମ ବିଲାଇବ, ତୋମାରି କାର୍ଯ ଯା ସାଧିବ–

ଶେଷ ହୟେ ଗେଲେ ଡେକେ ନିୟୋ କୋଲେ । ବିରାମ ଆର କୋଥା ପାଇବ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୭: ହାତେ ଲୟେ ଦୀପ ଅଗଣନ

ହାତେ ଲୟେ ଦୀପ ଅଗଣନ ଚରାଚର କାର ସିଂହାସନ
ନୀରବେ କରିଛେ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ॥
ଚାରି ଦିକେ କୋଟି କୋଟି ଲୋକ ଲୟେ ନିଜ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଶୋକ
ଚରଣେ ଚାହିୟା ଚିରଦିନ ॥
ସୂର୍ଯ ତାଁରେ କହେ ଅନିବାର, 'ମୁଖପାନେ ଚାହୋ ଏକବାର,
ଧରଣୀରେ ଆଲୋ ଦିବ ଆମି ।'
ଚନ୍ଦ୍ର କହିତେଛେ ଗାନ ଗେୟେ, 'ହାସୋ ପ୍ରଭୁ, ମୋର ପାନେ ଚେୟେ,
ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାସୁଧା ବିତରିବ ସ୍ୱାମୀ ।'
ମେଘ ଗାହେ ଚରଣେ ତାଁହାର 'ଦେହୋ, ପ୍ରଭୁ, କରୁଣା ତୋମାର,
ଛାୟା ଦିବ, ଦିବ ବୃଷ୍ଟିଜଲ ।'
ବସନ୍ତ ଗାହିଛେ ଅନୁକ୍ଷଣ, 'କହୋ ତୁମି ଆଶ୍ୱାସବଚନ,
ଶୁଷ୍କ ଶାଖେ ଦିବ ଫୁଲ ଫଲ ।'
କରଜୋଡ଼େ କହେ ନରନାରୀ, 'ହୃଦୟେ ଦେହୋ ଗୋ ପ୍ରେମବାରି,
ଜଗତେ ବିଲାବ ଭାଲୋବାସା ।'
'ପୂରାଓ ପୂରାଓ ମନସ୍କାମ' କାହାରେ ଡାକିଛେ ଅବିଶ୍ରାମ
ଜଗତେର ଭାଷାହୀନ ଭାଷା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୫ ଲାଇନେ 'ପୂରାଓ ପୂରାଓ' ⟹ 'ପୁରାଓ ପୁରାଓ'

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୯୮: ସକାତରେ ଓଇ କାଁଦିଛେ

ସକାତରେ ଓଇ କାଁଦିଛେ ସକଳେ, ଶୋନୋ ଶୋନୋ ପିତା ।
କହୋ କାନେ କାନେ, ଶୁନାଓ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ମଙ୍ଗଳବାରତା ॥
କ୍ଷୁଦ୍ର ଆଶା ନିୟେ ରୟେଛେ ବାଁଚିୟେ, ସଦାଇ ଭାବନା ।
ଯା-କିଛୁ ପାୟ ହାରାୟେ ଯାୟ, ନା ମାନେ ସାନ୍ତ୍ୱନା ॥
ସୁଖ-ଆଶେ ଦିଶେ ଦିଶେ ବେଡ଼ାୟ କାତରେ–
ମରୀଚିକା ଧରିତେ ଚାୟ ଏ ମରୁପ୍ରାନ୍ତରେ ॥
ଫୁରାୟ ବେଳା, ଫୁରାୟ ଖେଳା, ସନ୍ଧ୍ୟା ହୟେ ଆସେ–
କାଁଦେ ତଖନ ଆକୁଳ-ମନ, କାଁପେ ତରାସେ ॥
କୀ ହବେ ଗତି, ବିଶ୍ୱପତି, ଶାନ୍ତି କୋଥା ଆଛେ–
ତୋମାରେ ଦାଓ, ଆଶା ପୂରାଓ, ତୁମି ଏସୋ କାଛେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ‘ପୂରାଓ’ ⟹ ‘ପୁରାଓ’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୧୯: ରଜନୀ ପୋହାଇଲ

ରଜନୀ ପୋହାଇଲ— ଚଲେଛେ ଯାତ୍ରୀଦଲ,
ଆକାଶ ପୂରିଲ କଲରବେ ।
ସବାଇ ଯେତେଛେ ମହୋତ୍ସବେ ॥
କୁସୁମ ଫୁଟେଛେ ବନେ, ଗାହିଛେ ପାଖିଗଣେ—
ଏମନ ପ୍ରଭାତ କି ଆର ହବେ ।
ନିଦ୍ରା ଆର ନାଇ ଚୋଖେ ବିମଲ ଅରୁଣାଲୋକେ
ଜାଗିୟା ଉଠେଛେ ଆଜି ସବେ ॥
ଚଲୋ ଗୋ ପିତାର ଘରେ, ସାରା ବତ୍ସରେର ତରେ
ପ୍ରସାଦ-ଅମୃତ ଭିକ୍ଷା ଲବେ ॥
ଓଇ ହେରୋ ତାଁର ଦ୍ୱାର ଜଗତେର ପରିବାର
ହୋଥାୟ୍ ମିଲେଛେ ଆଜି ସବେ—
ଭାଇ ବନ୍ଧୁ ସବେ ମିଲି କରିତେଛେ କୋଲାକୁଲି,
ମାତିୟାଛେ ପ୍ରେମେର ଉତ୍ସବେ ॥
ଯତ ଚାୟ୍ ତତ ପାୟ୍— ହୃଦୟ୍ ପୁରିୟା ଯାୟ୍,
ଗୃହେ ଫିରେ ଜୟ୍-ଜୟ୍-ରବେ ।
ସବାର ମିଟେଛେ ସାଧ— ଲଭିୟାଛେ ଆଶୀର୍ବାଦ,
ସମ୍ବତ୍ସର ଆନନ୍ଦେ କାଟିବେ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୨୯୧ (1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ ସମ୍ବତ୍ସର $\Longrightarrow$ ସଂବତ୍ସର

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୨୦: ଆଜି ଏନେଛେ ତାଁହାରି

ଆଜି ଏନେଛେ ତାଁହାରି ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରଭାତକିରଣେ ।
ପବିତ୍ର କରପରଶ ପେୟେ୍ ଧରଣୀ ଲୁଟିଛେ ତାଁହାରି ଚରଣେ ॥
ଆନନ୍ଦେ ତରୁଲତା ନୋୟା୍ଇଛେ ମାଥା, କୁସୁମ ଫୁଟାଇଛେ ଶତ ବରନେ ॥
ଆଶା ଉଲ୍ଲାସେ ଚରାଚର ହାସେ–
କୀ ଭୟ୍, କୀ ଭୟ୍ ଦୁଃଖ-ତାପ-ମରଣେ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୈୖଷ୍ଠ ୧୨୯୧ (1884)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୬୧: ଚଲିୟାଛି ଗୃହପାନେ

ଚଲିୟାଛି ଗୃହପାନେ, ଖେଲାଧୁଲା ଅବସାନ ।
ଡେକେ ଲଓ, ଡେକେ ଲଓ, ବଡ଼ୋ ଶ୍ରାନ୍ତ ମନ ପ୍ରାଣ ॥
ଧୁଲାୟ ମଲିନ ବାସ, ଆଁଧାରେ ପେୟେଛି ତ୍ରାସ–
ମିଟାତେ ପ୍ରାଣେର ତୃଷା ବିଷାଦ କରେଛି ପାନ ॥
ଖେଲିତେ ସଂସାରେର ଖେଲା କାତରେ କେଁଦେଛି ହାୟ,
ହାରାୟେ ଆଶାର ଧନ ଅଶ୍ରୁବାରି ବହେ ଯାୟ ।
ଧୁଲାଘର ଗଡ଼ି ଯତ ଭେଙେ ଭେଙେ ପଡ଼େ ତତ–
ଚଲେଛି ନିରାଶ-ମନେ, ସାନ୍ତ୍ୱନା କରୋ ଗୋ ଦାନ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୨୯୧ (1884)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୨୨: ଦିନ ତୋ ଚଳି ଗେଳ

ଦିନ ତୋ ଚଳି ଗେଳ, ପ୍ରଭୁ, ବୃଥା– କାତରେ କାଁଦେ ହିୟା ।

ଜୀବନ ଅହରହ ହତେଛେ କ୍ଷୀଣ– କୀ ହଳ ଏ ଶୂନ୍ୟ ଜୀବନେ ।

ଦେଖାବ କେମନେ ଏଇ ମ୍ଲାନ ମୁଖ, କାଛେ ଯାବ କୀ ଲଇୟା

ପ୍ରଭୁ ହେ ଯାଇବେ ଭୟ, ପାବ ଭରସା

ତୁମି ଯଦି ଡାକୋ ଏ ଅଧମେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୯୧ (1884)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୩: ଭବକୋଲାହଲ ଛାଡ଼ିୟେ

ଭବକୋଲାହଲ ଛାଡ଼ିୟେ
ବିରଲେ ଏସେଛି ହେ ॥
ଜୁଡ଼ାବ ହିୟା ତୋମାୟ୍ ଦେଖି,
ସୁଧାରସେ ମଗନ ହବ ହେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୯୧ (1884)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୨୪: ତାଁହାର ପ୍ରେମେ କେ ଡୁବେ

ତାଁହାର ପ୍ରେମେ କେ ଡୁବେ ଆଛେ ।
ଚାହେ ନା ସେ ତୁଚ୍ଛ ସୁଖ ଧନ ମାନ–
ବିରହ ନାହି ତାର, ନାହି ରେ ଦୁଖତାପ,
ସେ ପ୍ରେମେର ନାହି ଅବସାନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1884)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୨୫: ତବେ କି ଫିରିବ ମ୍ଲାନମୁଖେ

ତବେ କି ଫିରିବ ମ୍ଲାନମୁଖେ ସଖା,

ଜରଜର ପ୍ରାଣ କି ଜୁଡ଼ାବେ ନା ॥

ଆଁଧାର ସଂସାରେ ଆବାର ଫିରେ ଯାବ ?

ହୃଦୟେର ଆଶା ପୂରାବେ ନା ? ।

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଶେଷ ଲାଇନେ ପୂରାବେ ⟹ ପୁରାବେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୨୭: ଦେଖା ଯଦି ଦିଲେ ଛେଡ଼ୋ ନା

ଦେଖା ଯଦି ଦିଲେ ଛେଡ଼ୋ ନା ଆର, ଆମି ଅତି ଦୀନହୀନ ॥

ନାହି କି ହେଥା ପାପ ମୋହ ବିପଦରାଶି ।

ତୋମା ବିନା ଏକେଲା ନାହି ଭରସା ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୯୧ (1884)

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୬୭: ଦୁଖ ଦୂର କରିଲେ

ଦୁଖ ଦୂର କରିଲେ,   ଦରଶନ ଦିୟେ ମୋହିଲେ ପ୍ରାଣ ॥

ସପ୍ତ ଲୋକ ଭୁଲେ ଶୋକ   ତୋମାରେ ଚାହିୟେ–

କୋଥାୟ ଆଛି ଆମି ଦୀନ ଅତି ଦୀନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1884)

   contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୬୮: ଦାଓ ହେ ହୃଦୟ୍ ଭରେ

ଦାଓ ହେ ହୃଦୟ୍ ଭରେ ଦାଓ ।
ତରଙ୍ଗ ଉଠେ ଉଥଲିୟ୍ଆ ସୁଧାସାଗରେ,
ସୁଧାରସେ ମାତୋୟ୍ଆରା କରେ ଦାଓ ॥
ଯେଇ ସୁଧାରସପାନେ ତ୍ରିଭୁବନ ମାତେ   ତାହା ମୋରେ ଦାଓ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1884)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୨୯: ଦୁୟାରେ ବସେ ଆଛି

ଦୁୟାରେ ବସେ ଆଛି, ପ୍ରଭୁ, ସାରା ବେଳା– ନୟନେ ବହେ ଅଶ୍ରୁବାରି ।
ସଂସାରେ କୀ ଆଛେ ହେ, ହୃଦୟ୍ ନା ପୂରେ–
ପ୍ରାଣେର ବାସନା ପ୍ରାଣେ ଲୟେ୍ ଫିରେଛି ହେଥା ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ।
ସକଲ ଫେଲି ଆମି ଏସେଛି ଏଖାନେ, ବିମୁଖ ହୋୟୋ ନା ଦୀନହୀନେ–
ଯା କରୋ ହେ ରବ ପ'ଡ଼େ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1884)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ପୂରେ ⟹ ପୁରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୩୦: ଡେକେଛେନ ପ୍ରିୟତମ

ଡେକେଛେନ ପ୍ରିୟତମ, କେ ରହିବେ ଘରେ ।
ଡାକିତେ ଏସେଛି ତାଇ, ଚଲୋ ତ୍ଵରା କ'ରେ ॥
ତାପିତହୃଦୟ ଯାରା ମୁଛିବି ନୟନଧାରା,
ଘୁଚିବେ ବିରହତାପ କତ ଦିନ ପରେ ॥
ଆଜି ଏ ଆକାଶମାଝେ କୀ ଅମୃତବୀଣା ବାଜେ,
ପୁଲକେ ଜଗତ ଆଜି କୀ ମଧୁ ଶୋଭାୟ ସାଜେ !
ଆଜି ଏ ମଧୁର ଭବେ ମଧୁର ମିଳନ ହବେ–
ତାଁହାର ସେ ପ୍ରେମମୁଖ ଜେଗେଛେ ଅନ୍ତରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୩୧: ଚଲେଛେ ତରଣୀ ପ୍ରସାଦପବନେ

ଚଲେଛେ ତରଣୀ ପ୍ରସାଦପବନେ, କେ ଯାବେ ଏସୋ ହେ ଶାନ୍ତିଭବନେ ।
ଏ ଭବସଂସାରେ ଘିରେଛେ ଆଁଧାରେ, କେନ ରେ ବ'ସେ ହେଥା ମ୍ଳାନମୁଖ ।
ପ୍ରାଣେର ବାସନା ହେଥାୟ୍ ପୂରେ ନା, ହେଥାୟ୍ କୋଥା ପ୍ରେମ କୋଥା ସୁଖ ।
ଏ ଭବକୋଲାହଲ, ଏ ପାପହଲାହଲ, ଏ ଦୁଖଶୋକାନଲ ଦୂରେ ଯାକ ।
ସମୁଖେ ଚାହିୟେ୍ ପୁଲକେ ଗାହିୟେ୍ ଚଲୋ ରେ ଶୁନେ ଚଲି ତାଁର ଡାକ ।
ବିଷୟ୍ଭାବନା ଲଇୟା ଯାବ ନା, ତୁଚ୍ଛ ସୁଖଦୁଖ ପ'ଡେ଼ ଥାକ୍ ।
ଭବେର ନିଶୀଥିନୀ ଘିରିବେ ଘନଘୋରେ, ତଖନ କାର ମୁଖ ଚାହିବେ ।
ସାଧେର ଧନଜନ ଦିୟେ୍ ବିସର୍ଜନ କିସେର ଆଶେ ପ୍ରାଣ ରାଖିବେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ପୂରେ $\Longrightarrow$ ପୁରେ

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୩୭: ପିତାର ଦୁୟାରେ ଦାଁଡ଼ାଇୟା

ପିତାର ଦୁୟାରେ ଦାଁଡ଼ାଇୟା ସବେ ଭୁଲେ ଯାଓ ଅଭିମାନ ।
ଏସୋ, ଭାଇ, ଏସୋ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ଆଜି ରେଖୋ ନା ରେ ବ୍ୟବଧାନ ॥
ସଂସାରେର ଧୁଲା ଧୁୟେ ଫେଲେ ଏସୋ, ମୁଖେ ଲୟେ ଏସୋ ହାସି ।
ହୃଦୟେର ଥାଲେ ଲୟେ ଏସୋ, ଭାଇ, ପ୍ରେମଫୁଲ ରାଶି ରାଶି ॥
ନୀରସ ହୃଦୟେ ଆପନା ଲଇୟେ ରହିଲେ ତାଁହାରେ ଭୁଲେ–
ଅନାଥ ଜନେର ମୁଖପାନେ, ଆହା, ଚାହିଲେ ନା ମୁଖ ତୁଲେ !
କଠୋର ଆଘାତେ ବ୍ୟଥା ପେଲେ କତ, ବ୍ୟଥିଲେ ପରେର ପ୍ରାଣ–
ତୁଚ୍ଛ କଥା ନିୟେ ବିବାଦେ ମାତିୟେ ଦିବା ହଲ ଅବସାନ ॥
ତାଁର କାଛେ ଏସେ ତବୁଓ କି ଆଜି ଆପନାରେ ଭୁଲିବେ ନା ।
ହୃଦୟମାଝାରେ ଡେକେ ନିତେ ତାଁରେ ହୃଦୟ କି ଖୁଲିବେ ନା ।
ଲଇବ ବାଁଟିୟା ସକଲେ ମିଲିୟା ପ୍ରେମେର ଅମୃତ ତାଁରି–
ପିତାର ଅସୀମ ଧନରତନେର ସକଲେଇ ଅଧିକାରୀ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୩୩: ତୋମାୟ୍ ଯତନେ ରାଖିବ

ତୋମାୟ୍ ଯତନେ ରାଖିବ ହେ, ରାଖିବ କାଛେ–
ପ୍ରେମକୁସୁମେର ମଧୁସୌରଭେ, ନାଥ, ତୋମାରେ ଭୁଲାବ ହେ ।
ତୋମାର ପ୍ରେମେ, ସଖା, ସାଜିବ ସୁନ୍ଦର–
ହୃଦୟ୍‌ହାରୀ, ତୋମାରି ପଥ ରହିବ ଚେୟେ୍ ॥
ଆପନି ଆସିବେ, କେମନେ ଛାଡ଼ିବେ ଆର–
ମଧୁର ହାସି ବିକାଶି ରବେ ହୃଦୟାକାଶେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୩୪: ଆଇଲ ଆଜି ପ୍ରାଣସଖା

ଆଇଲ ଆଜି ପ୍ରାଣସଖା, ଦେଖୋ ରେ ନିଖିଳଜନ ।

ଆସନ ବିଛାଇଲ ନିଶୀଥିନୀ ଗଗନତଳେ,

ଗ୍ରହ ତାରା ସଭା ଘେରିୟେ ଦାଁଡ଼ାଇଲ ।

ନୀରବେ ବନଗିରି ଆକାଶେ ରହିଲ ଚାହିୟା,

ଥାମାଇଲ ଧରା ଦିବସକୋଲାହଲ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୩୫: ଦୁଖେର କଥା ତୋମାୟ୍ ବଲିବ ନା

ଦୁଖେର କଥା ତୋମାୟ୍ ବଲିବ ନା, ଦୁଖ ଭୁଲେଛି ଓ କରପରଶେ ।
ଯା-କିଛୁ ଦିୟେଛ ତାଇ ପେୟେ, ନାଥ, ସୁଖେ ଆଛି, ଆଛି ହରଷେ ॥
ଆନନ୍ଦ-ଆଲୟ୍ ଏ ମଧୁର ଭବ, ହେଥା ଆମି ଆଛି ଏ କୀ ସ୍ନେହ ତବ–
ତୋମାର ଚନ୍ଦ୍ରମା ତୋମାର ତପନ ମଧୁର କିରଣ ବରଷେ ॥
କତ ନବ ହାସି ଫୁଟେ ଫୁଲବନେ ପ୍ରତିଦିନ ନବପ୍ରଭାତେ ।
ପ୍ରତିନିଶି କତ ଗ୍ରହ କତ ତାରା ତୋମାର ନୀରବ ସଭାତେ ।
ଜନନୀର ସ୍ନେହ ସୁହୃଦେର ପ୍ରୀତି ଶତ ଧାରେ ସୁଧା ଢାଲେ ନିତି ନିତି,
ଜଗତେର ପ୍ରେମମଧୁରମାଧୁରୀ ଡୁବାୟ୍ ଅମୃତସରସେ ॥
କ୍ଷୁଦ୍ର ମୋରା ତବୁ ନା ଜାନି ମରଣ, ଦିୟେଛ ତୋମାର ଅଭୟ୍ ଶରଣ–
ଶୋକ ତାପ ସବ ହୟ୍ ହେ ହରଣ ତୋମାର ଚରଣଦରଶେ ।
ପ୍ରତିଦିନ ଯେନ ବାଡ଼େ ଭାଲୋବାସା, ପ୍ରତିଦିନ ମିଟେ ପ୍ରାଣେର ପିପାସା–
ପାଇ ନବ ପ୍ରାଣ– ଜାଗେ ନବ ଆଶା ନବ ନବ ନବ-ବରଷେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୩୭: ତାଁହାର ଆନନ୍ଦଧାରା

ତାଁହାର ଆନନ୍ଦଧାରା   ଜଗତେ ଯେତେଛେ ବୟେ,
ଏସୋ ସବେ ନରନାରୀ   ଆପନ ହୃଦୟ ଲ'ୟେ ॥
ସେ ଆନନ୍ଦେ ଉପବନ   ବିକଶିତ ଅନୁକ୍ଷଣ,
ସେ ଆନନ୍ଦେ ଧାୟ ନଦୀ   ଆନନ୍ଦବାରତା କ'ୟେ ॥
ସେ ପୁଣ୍ୟନିର୍ଝରସ୍ରୋତେ   ବିଶ୍ୱ କରିତେଛେ ସ୍ନାନ,
ରାଖୋ ସେ ଅମୃତଧାରା   ପୂରିୟା ହୃଦୟ ପ୍ରାଣ ।
ତୋମରା ଏସେଛ ତୀରେ–   ଶୂନ୍ୟ କି ଯାଇବେ ଫିରେ,
ଶେଷେ କି ନୟନନୀରେ   ଡୁବିବେ ତୃଷିତ ହୟେ ॥
ଚିରଦିନ ଏ ଆକାଶ   ନବୀନ ନୀଲିମାମୟ,
ଚିରଦିନ ଏ ଧରଣୀ   ଯୌବନେ ଫୁଟିୟା ରୟ ।
ସେ ଆନନ୍ଦରସପାନେ   ଚିରପ୍ରେମ ଜାଗେ ପ୍ରାଣେ,
ଦହେ ନା ସଂସାରତାପ   ସଂସାର-ମାଝାରେ ର'ୟେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୨୯୧ (1884)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫,୬,୭,୮ ଲାଇନ ରଚନାବଳୀତେ ନେଇ ।

contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୩୭: ହରି, ତୋମାୟ୍ ଡାକି

ହରି, ତୋମାୟ୍ ଡାକି, ସଂସାରେ ଏକାକୀ

ଆଁଧାର ଅରଣ୍ୟେ ଧାଇ ହେ ।

ଗହନ ତିମିରେ ନୟନେର ନୀରେ

ପଥ ଖୁଁଜେ ନାହି ପାଇ ହେ ॥

ସଦା ମନେ ହୟ୍ 'କୀ କରି' 'କୀ କରି',

କଖନ ଆସିବେ କାଳବିଭାବରୀ–

ତାଇ ଭୟେ ମରି, ଡାକି ହରି! ହରି!

ହରି ବିନେ କେହ ନାଇ ହେ ॥

ନୟନେର ଜଳ ହବେ ନା ବିଫଳ,

ତୋମାୟ୍ ସବେ ବଲେ ଭକତବତ୍ସଳ–

ସେଇ ଆଶା ମନେ କରେଛି ସମ୍ବଲ,

ବେଁଚେ ଆଛି ଶୁଧୁ ତାଇ ହେ ।

ଆଁଧାରେତେ ଜାଗେ ତବ ଆଁଖିତାରା,

ତୋମାର ଭକ୍ତ କଭୁ ହୟ୍ ନା ପଥହାରା–

ପ୍ରାଣ ତୋମାୟ୍ ଚାହେ, ତୁମି ଧ୍ରୁବତାରା–

ଆର କାର ପାନେ ଚାଇ ହେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୨୯୨ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୩୮: ଆମାୟ୍ ଛାଜନାୟ୍ ମିଳେ

ଆମାୟ୍ ଛ ଜନାୟ୍ ମିଳେ ପଥ ଦେଖାୟ୍ ବ'ଲେ ପଦେ ପଦେ ପଥ ଭୁଲି ହେ ।
ନାନା କଥାର ଛଳେ ନାନାନ ମୁନି ବଲେ, ସଂଶୟେ ତାଇ ଦୁଲି ହେ ॥
ତୋମାର କାଛେ ଯାବ ଏଇ ଛିଲ ସାଧ,
ତୋମାର ବାଣୀ ଶୁନେ ଘୁଚାବ ପ୍ରମାଦ,
କାନେର କାଛେ ସବାଇ କରିଛେ ବିବାଦ–
ଶତ ଲୋକେର ଶତ ବୁଲି ହେ ॥
କାତର ପ୍ରାଣେ ଆମି ତୋମାୟ୍ ଯଖନ ଯାଚି
ଆଡ଼ାଲ କ'ରେ ସବାଇ ଦାଁଡ଼ାୟ୍ କାଛାକାଛି,
ଧରଣୀର ଧୁଲୋ ତାଇ ନିୟେ ଆଛି–
ପାଇ ନେ ଚରଣଧୂଲି ହେ ॥
ଶତ ଭାଗ ମୋର ଶତ ଦିକେ ଧାୟ୍,
ଆପନା-ଆପନି ବିବାଦ ବାଧାୟ୍–
କାରେ ସାମାଲିବ, ଏକି ହଲ ଦାୟ୍–
ଏକା ଯେ ଅନେକଗୁଲି ହେ ॥
ଆମାୟ୍ ଏକ କରୋ ତୋମାର ପ୍ରେମେ ବେଁଧେ,
ଏକ ପଥ ଆମାୟ୍ ଦେଖାଓ ଅବିଚ୍ଛେଦେ–
ଧାଁଦାର ମାଝେ ପ'ଡ଼େ କତ ମରି କେଁଦେ–
ଚରଣେତେ ଲହୋ ତୁଲି ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୩୯: ଘୋରା ରଜନୀ, ଏ ମୋହଘନଘଟା

ଘୋରା ରଜନୀ, ଏ ମୋହଘନଘଟା–

କୋଥା ଗୃହ ହାୟ୍ । ପଥେ ବ'ସେ ॥

ସାରାଦିନ କରି' ଖେଳା, ଖେଳା ଯେ ଫୁରାଇଲ– ଗୃହ ଚାହିୟା ପ୍ରାଣ କାଁଦେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪୦: ସୁମଧୁର ଶୁନି ଆଜି

ସୁମଧୁର ଶୁନି ଆଜି, ପ୍ରଭୁ, ତୋମାର ନାମ ।
ପ୍ରେମସୁଧାପାନେ ପ୍ରାଣ ବିହ୍ଵଳପ୍ରାୟ,
ରସନା ଅଳସ ଅବଶ ଅନୁରାଗେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪୧: ମିଟିଲସବ କ୍ଷୁଧା

ମିଟିଲ ସବ କ୍ଷୁଧା, ତାଁହାର ପ୍ରେମସୁଧା, ଚଲୋ ରେ ଘରେ ଲୟେ ଯାଇ ।
ସେଥା ଯେ କତ ଲୋକ ପେୟେଛେ କତ ଶୋକ, ତୃଷିତ ଆଛେ କତ ଭାଇ ॥
ଡାକୋ ରେ ତାଁର ନାମେ ସବାରେ ନିଜଧାମେ, ସକଲେ ତାଁର ଗୁଣ ଗାଇ ।
ଦୁଖି କାତର ଜନେ ରେଖୋ ରେ ରେଖୋ ମନେ, ହୃଦୟେ ସବେ ଦେହୋ ଠାଁଇ ॥
ସତତ ଚାହି ତାଁରେ ଭୋଲୋ ରେ ଆପନାରେ, ସବାରେ କରୋ ରେ ଆପନ ।
ଶାନ୍ତି-ଆହରଣେ, ଶାନ୍ତି ବିତରଣେ, ଜୀବନ କରୋ ରେ ଯାପନ ।
ଏତ ଯେ ସୁଖ ଆଛେ କେ ତାହା ଶୁନିୟାଛେ ! ଚଲୋ ରେ ସବାରେ ଶୁନାଇ ।
ବଲୋ ରେ ଡେକେ ବଲୋ 'ପିତାର ଘରେ ଚଲୋ, ହେଥାୟ ଶୋକତାପ ନାଇ' ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪।୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ଦୁଖି ⟹ ଦୁଖୀ

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪୨: ତାରୋ ତାରୋ, ହରି, ଦୀନଜନେ

ତାରୋ ତାରୋ, ହରି, ଦୀନଜନେ ।

ଡାକୋ ତୋମାର ପଥେ, କରୁଣାମୟ୍, ପୂଜନସାଧନହୀନ ଜନେ ॥

ଅକୂଳ ସାଗରେ ନା ହେରି ତ୍ରାଣ, ପାପେ ତାପେ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଏ ପ୍ରାଣ–

ମରଣମାଝାରେ ଶରଣ ଦାଓ ହେ, ରାଖୋ ଏ ଦୁର୍ବଳ କ୍ଷୀଣଜନେ ॥

ଘେରିଲ ଯାମିନୀ, ନିଭିଲ ଆଲୋ, ବୃଥା କାଜେ ମମ ଦିନ ଫୁରାଲୋ–

ପଥ ନାହି, ପ୍ରଭୁ, ପାଥେୟ୍ ନାହି– ଡାକି ତୋମାରେ ପ୍ରାଣପଣେ ।

ଦିକହାରା ସଦା ମରି ଯେ ଘୁରେ, ଯାଇ ତୋମା ହତେ ଦୂର ସୁଦୂରେ,

ପଥ ହାରାଇ ରସାତଲପୁରେ- ଅନ୍ଧ ଏ ଲୋଚନ ମୋହଘନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪୩: ତବ ପ୍ରେମ ସୁଧାରସେ

ତବ ପ୍ରେମ ସୁଧାରସେ ମେତେଛି,
ଡୁବେଛେ ମନ ଡୁବେଛେ ॥
କୋଥା କେ ଆଛେ ନାହି ଜାନି–
ତୋମାର ମାଧୁରୀପାନେ ମେତେଛି, ଡୁବେଛେ ମନ ଡୁବେଛେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୨ (1886)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪୪: ଆମାରେଓ କରো ମାର୍ଜନା

ଆମାରେଓ କରো ମାର୍ଜନା ।
ଆମାରେଓ ଦେହୋ, ନାଥ, ଅମୃତେର କଣା ॥
ଗୃହ ଛେଡ଼େ ପଥେ ଏସେ ବସେ ଆଛି ମ୍ଲାନବେଶେ,
ଆମାରো ହୃଦୟେ କରো ଆସନ ରଚନା ॥
ଜାନି ଆମି, ଆମି ତବ ମଳିନ ସନ୍ତାନ–
ଆମାରେଓ ଦିତେ ହବେ ପଦତଳେ ସ୍ଥାନ ।
ଆପନି ଡୁବେଛି ପାପେ, କାଁଦିତେଛି ମନସ୍ତାପେ–
ଶୁନ ଗୋ ଆମାରো ଏଇ ମରମବେଦନା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୩ (1886)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪୫: ଫିରୋ ନା ଫିରୋ ନା ଆଜି

ଫିରୋ ନା ଫିରୋ ନା ଆଜି– ଏସେଛ ଦୁୟାରେ ।
ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାଣେ କୋଥା ଯାଓ ଶୂନ୍ୟ ସଂସାରେ ॥
ଆଜ ତାଁରେ ଯାଓ ଦେଖେ, ହୃଦୟେ ଆନୋ ଗୋ ଡେକେ–
ଅମୃତ ଭରିୟା ଲଓ ମରମମାଝାରେ ॥
ଶୁଷ୍କ ପ୍ରାଣ ଶୁଷ୍କ ରେଖେ କାର ପାନେ ଚାଓ ।
ଶୂନ୍ୟ ଦୁଟୋ କଥା ଶୁନେ କୋଥା ଚଲେ ଯାଓ ।
ତୋମାର କଥା ତାଁରେ କୟେ ତାଁର କଥା ଯାଓ ଲୟେ–
ଚଲେ ଯାଓ ତାଁର କାଛେ ରାଖି ଆପନାରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୩ (1886)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ରାଖି ଆପନାରେ' ⟹ 'ରେଖେ ଆପନାରେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪୭: ସବେ ମିଳି ଗାଓ ରେ

ସବେ ମିଳି ଗାଓ ରେ, ମିଳି ମଙ୍ଗଳାଚରୋ ।
ଡାକି ଲହୋ ହୃଦୟେ ପ୍ରିୟତମେ ॥
ମଙ୍ଗଳ ଗାଓ ଆନନ୍ଦମନେ । ମଙ୍ଗଳ ପ୍ରଚାରୋ ବିଶ୍ୱମାଝେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪୭: ସ୍ୱରୂପ ତାଁର କେ ଜାନେ

ସ୍ୱରୂପ ତାଁର କେ ଜାନେ, ତିନି ଅନନ୍ତ ମଙ୍ଗଳ–

ଅଯୁତ ଜଗତ ମଗନ ସେଇ ମହାସମୁଦ୍ରେ ॥

ତିନି ନିଜ ଅନୁପମ ମହିମାମାଝେ ନିଲୀନ–

ସନ୍ଧାନ ତାଁର କେ କରେ, ନିଷ୍ଫଳ ବେଦ ବେଦାନ୍ତ ।

ପରବ୍ରହ୍ମ, ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ, ଅତି ମହାନ–

ତିନି ଆଦିକାରଣ, ତିନି ବର୍ଣ୍ଣନ-ଅତୀତ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ଜଗତ ⟹ ଜଗତ୍

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪୮: ତୋମାରେ ଜାନି ନେ ହେ

ତୋମାରେ ଜାନି ନେ ହେ, ତବୁ ମନ ତୋମାତେ ଧାୟ ।
ତୋମାରେ ନା ଜେନେ ବିଶ୍ୱ ତବୁ ତୋମାତେ ବିରାମ ପାୟ୍ ॥
ଅସୀମ ସୌନ୍ଦର୍ଯ ତବ କେ କରେଛେ ଅନୁଭବ ହେ,
ସେ ମାଧୁରୀ ଚିରନବ–
ଆମି ନା ଜେନେ ପ୍ରାଣ ସଁପେଛି ତୋମାୟ୍ ॥
ତୁମି ଜ୍ୟୋତିର ଜ୍ୟୋତି, ଆମି ଅନ୍ଧ ଆଁଧାରେ ।
ତୁମି ମୁକ୍ତ ମହୀୟାନ, ଆମି ମଗ୍ନ ପାଥାରେ ।
ତୁମି ଅନ୍ତହୀନ, ଆମି କ୍ଷୁଦ୍ର ଦୀନ– କୀ ଅପୂର୍ବ ମିଲନ ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪୯: ଏବାର ବୁଝେଛି ସଖା

ଏବାର ବୁଝେଛି ସଖା, ଏ ଖେଲା କେବଲଇ ଖେଲା–
ମାନବଜୀବନ ଲୟେ ଏ କେବଲଇ ଅବହେଲା ॥
ତୋମାରେ ନହିଲେ ଆର ଘୁଚିବେ ନା ହାହାକାର–
କୀ ଦିୟେ ଭୁଲାୟେ ରାଖୋ, କୀ ଦିୟେ କାଟାଓ ବେଲା ॥
ବୃଥା ହାସେ ରବିଶଶୀ, ବୃଥା ଆସେ ଦିବାନିଶି–
ସହସା ପରାନ କାଁଦେ ଶୂନ୍ୟ ହେରି ଦିଶି ଦିଶି ।
ତୋମାରେ ଖୁଁଜିତେ ଏସେ କୀ ଲୟେ ରୟେଛି ଶେଷେ–
ଫିରି ଗୋ କିସେର ଲାଗି ଏ ଅସୀମ ମହାମେଲା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ରାଖୋ ⟹ ରାଖ

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୫୦: ଚାହି ନା ସୁଖେ ଥାକିତେ ହେ

ଚାହି ନା ସୁଖେ ଥାକିତେ ହେ, ହେରୋ କତ ଦୀନଜନ କାଁଦିଛେ ॥
କତ ଶୋକେର କ୍ରନ୍ଦନ ଗଗନେ ଉଠିଛେ, ଜୀବନବନ୍ଧନ ନିମେଷେ ଟୁଟିଛେ,
କତ ଧୂଳିଶାୟୀ ଜନ ମଳିନ ଜୀବନ ଶରମେ ଚାହେ ଢାକିତେ ହେ ॥
ଶୋକେ ହାହାକାରେ ବଧିର ଶ୍ରବଣ, ଶୁନିତେ ନା ପାଇ ତୋମାର ବଚନ,
ହୃଦୟବେଦନ କରିତେ ମୋଚନ କାରେ ଡାକି କାରେ ଡାକିତେ ହେ ॥
ଆଶାର ଅମୃତ ଢାଳି ଦାଓ ପ୍ରାଣେ, ଆଶୀର୍ବାଦ କରୋ ଆତୁର ସନ୍ତାନେ–
ପଥହାରା ଜନେ ଡାକି ଗୃହପାନେ ଚରଣେ ହବେ ରାଖିତେ ହେ ।
ପ୍ରେମ ଦାଓ ଶୋକେ କରିତେ ସାନ୍ତ୍ୱନା– ବ୍ୟଥିତ ଜନେର ଘୁଚାତେ ଯନ୍ତ୍ରଣା,
ତୋମାର କିରଣ କରହ ପ୍ରେରଣ ଅଶ୍ରୁ-ଆକୁଳ ଆଁଖିତେ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୫୧: ଆଜ ବୁଝି ଆଇଲ ପ୍ରିୟତମ

ଆଜ ବୁଝି ଆଇଲ ପ୍ରିୟତମ, ଚରଣେ ସକଲେ ଆକୁଲ ଧାଇଲ ॥
କତ ଦିନ ପରେ ମନ ମାତିଲ ଗାନେ,
ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆନନ୍ଦ ଜାଗିଲ ପ୍ରାଣେ,
ଭାଇ ବ'ଲେ ଡାକି ସବାରେ– ଭୁବନ ସୁମଧୁର ପ୍ରେମେ ଛାଇଲ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୫୬: ହେ ମନ, ତାଁରେ ଦେଖୋ

ହେ ମନ, ତାଁରେ ଦେଖୋ ଆଁଖି ଖୁଲିୟେ
ଯିନି ଆଛେନ ସଦା ଅନ୍ତରେ ॥
ସବାରେ ଛାଡ଼ି ପ୍ରଭୁ କରୋ ତାଁରେ,
ଦେହ ମନ ଧନ ଯୌବନ ରାଖୋ ତାଁର ଅଧୀନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୪ (1888)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୫୩: ଜୟ୍ ରାଜରାଜେଶ୍ୱର

ଜୟ୍ ରାଜରାଜେଶ୍ୱର ! ଜୟ୍ ଅରୂପସୁନ୍ଦର !
ଜୟ୍ ପ୍ରେମସାଗର ! ଜୟ୍ କ୍ଷେମ-ଆକର !
ତିମିରତିରସ୍କର ହୃଦୟ୍‌ଗଗନଭାସ୍କର ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୯ (1893)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୫୪: ଆଜି ରାଜ-ଆସନେ ତୋମାରେ

ଆଜି ରାଜ-ଆସନେ ତୋମାରେ ବସାଇବ ହୃଦୟମାଝାରେ ॥
ସକଳ କାମନା ସଁପିବ ଚରଣେ ଅଭିଷେକ-ଉପହାରେ ॥
ତୋମାରେ, ବିଶ୍ୱରାଜ, ଅନ୍ତରେ ରାଖିବ ତୋମାର ଭକତେରଇ ଏ ଅଭିମାନ ।
ଫିରିବେ ବାହିରେ ସବ ଚରାଚର– ତୁମି ଚିତ୍ତ-ଆଗାରେ ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୩୦୩ (1896)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ତୋମାରେ, ବିଶ୍ୱରାଜ,' ⟹ 'ତୋମାରେ ବିଶ୍ୱରାଜ,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୫୫: ହେ ଅନାଦି ଅସୀମ ସୁନୀଳ

ହେ ଅନାଦି ଅସୀମ ସୁନୀଳ ଅକୂଳ ସିନ୍ଧୁ, ଆମି କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଶ୍ରୁବିନ୍ଦୁ ॥
ତୋମାର ଶୀତଳ ଅତଳେ ଫେଲୋ ଗୋ ଗ୍ରାସି,
ତାର ପରେ ସବ ନୀରବ ଶାନ୍ତିରାଶି—
ତାର ପରେ ଶୁଧୁ ବିସ୍ମୃତି ଆର କ୍ଷମା—
ଶୁଧାବ ନା ଆର କଖନ୍ ଆସିବେ ଅମା,
କଖନ୍ ଗଗନେ ଉଦିବେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଇନ୍ଦୁ ॥

୧୮ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିଶ୍ୱ/୩୩୭: ମହାବିଶ୍ୱେ ମହାକାଶେ

ମହାବିଶ୍ୱେ ମହାକାଶେ ମହାକାଳ-ମାଝେ

ଆମି ମାନବ ଏକାକୀ ଭ୍ରମି ବିସ୍ମୟେ, ଭ୍ରମି ବିସ୍ମୟେ ॥

ତୁମି ଆଛ, ବିଶ୍ୱନାଥ, ଅସୀମ ରହସ୍ୟମାଝେ

ନୀରବେ ଏକାକୀ ଆପନ ମହିମାନିଳୟେ ॥

ଅନନ୍ତ ଏ ଦେଶକାଳେ, ଅଗଣ୍ୟ ଏ ଦୀପ୍ତ ଲୋକେ,

ତୁମି ଆଛ ମୋରେ ଚାହି– ଆମି ଚାହି ତୋମା-ପାନେ ।

ସ୍ତବ୍ଧ ସର୍ବ କୋଳାହଳ, ଶାନ୍ତିମଗ୍ନ ଚରାଚର–

ଏକ ତୁମି, ତୋମା-ମାଝେ ଆମି ଏକା ନିର୍ଭୟେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୩ (1897)

ପଅଥହଅର୍ନତଓର

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୫୭: ମହାବିଶ୍ୱେ ମହାକାଶେ

ମହାବିଶ୍ୱେ ମହାକାଶେ ମହାକାଳମାଝେ

ଆମି ମାନବ କୀ ଲାଗି ଏକାକୀ ଭ୍ରମି ବିସ୍ମୟେ ।

ତୁମି ଆଛ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ସୁରପତି ଅସୀମ ରହସ୍ୟେ

ନୀରବେ ଏକାକୀ ତବ ଆଳୟେ ।

ଆମି ଚାହି ତୋମା-ପାନେ–

ତୁମି ମୋରେ ନିୟତ ହେରିଛ, ନିମେଷବିହୀନ ନତ ନୟନେ ।

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେର ବଦଲେ

'ତୁମି ଆଛ, ବିଶ୍ୱନାଥ, ଅସୀମ ରହସ୍ୟମାଝେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୫୭: ଆଇଲ ଶାନ୍ତ ସନ୍ଧ୍ୟା

ଆଇଲ ଶାନ୍ତ ସନ୍ଧ୍ୟା, ଗେଲ ଅସ୍ତାଚଲେ ଶ୍ରାନ୍ତ ତପନ ॥
ନମୋ ସ୍ନେହମୟୀ ମାତା, ନମୋ ସୁପ୍ତିଦାତା,
ନମୋ ଅତନ୍ଦ୍ର ଜାଗ୍ରତ ମହାଶାନ୍ତି ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୦୫ (1898)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୪୮: ଉଠି ଚଲୋ, ସୁଦିନ ଆଇଲ

ଉଠି ଚଲୋ, ସୁଦିନ ଆଇଲ– ଆନନ୍ଦସୌଗନ୍ଧ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିଲ ॥
ଆଜି ବସନ୍ତ ଆଗତ ସ୍ୱରଗ ହତେ
ଭକ୍ତହୃଦୟପୁଷ୍ପନିକୁଞ୍ଜେ– ସୁଦିନ ଆଇଲ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୪ (1898)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୫୯: ଆମାରେ କରୋ ଜୀବନଦାନ

ଆମାରେ କରୋ ଜୀବନଦାନ,
ପ୍ରେରଣ କରୋ ଅନ୍ତରେ ତବ ଆହ୍ୱାନ ॥
ଆସିଛେ କତ ଯାୟ୍ କତ, ପାଇ ଶତ ହାରାଇ ଶତ–
ତୋମାରି ପାୟେ୍ ରାଖୋ ଅଚଳ ମୋର ପ୍ରାଣ ॥
ଦାଓ ମୋରେ ମଙ୍ଗଳବ୍ରତ, ସ୍ୱାର୍ଥ କରୋ ଦୂରେ ପ୍ରହତ–
ଥାମାୟେ୍ ବିଫଳ ସନ୍ଧାନ ଜାଗାଓ ଚିତ୍ତେ ସତ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ।
ଲାଭେ କ୍ଷତିତେ ସୁଖେ-ଶୋକେ ଅନ୍ଧକାରେ ଦିବା-ଆଲୋକେ
ନିର୍ଭୟେ୍ ବହି ନିଶ୍ଚଳ ମନେ ତବ ବିଧାନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୯ (1903)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୨୦: ରକ୍ଷା କରୋ ହେ

ରକ୍ଷା କରୋ ହେ ।

ଆମାର କର୍ମ ହଇତେ ଆମାୟ୍ ରକ୍ଷା କରୋ ହେ ।

ଆପନ ଛାୟ୍ା ଆତଙ୍କେ ମୋରେ କରିଛେ କମ୍ପିତ ହେ,

ଆପନ ଚିନ୍ତା ଗ୍ରାସିଛେ ଆମାୟ୍– ରକ୍ଷା କରୋ ହେ ।

ପ୍ରତିଦିନ ଆମି ଆପନି ରଚିୟ୍ା ଜଡ଼ାଇ ମିଥ୍ୟାଜାଲେ–

ଛଲନାଡୋର ହଇତେ ମୋରେ ରକ୍ଷା କରୋ ହେ ।

ଅହଙ୍କାର ହୃଦୟ୍ଦ୍ୱାର ରୟ୍େଛେ ରୋଧିୟ୍ା ହେ–

ଆପନା ହତେ ଆପନାର, ମୋରେ ରକ୍ଷା କରୋ ହେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଆପନା ହତେ ଆପନାର' ⟹ 'ଆପନା ହତେ ଆପନାୟ୍'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୧: ମହାନନ୍ଦେ ହେରୋ

ମହାନନ୍ଦେ ହେରୋ ଗୋ ସବେ   ଗୀତରବେ   ଚଲେ ଶ୍ରାନ୍ତିହାରା

ଜଗତପଥେ ପଶୁପ୍ରାଣୀ   ରବି ଶଶୀ ତାରା ॥

ତାଁହା ହତେ ନାମେ ଜଡ଼ଜୀବନମନପ୍ରବାହ ।

ତାଁହାରେ ଖୁଁଜିୟା ଚଲେଛେ ଛୁଟିୟା ଅସୀମ ସୃଜନଧାରା ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୭ (1901)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୬୬: ପ୍ରଭୁ, ଖେଳେଛି ଅନେକ

ପ୍ରଭୁ, ଖେଳେଛି ଅନେକ ଖେଳା– ଏବେ ତୋମାର କ୍ରୋଡ଼ ଚାହି ।

ଶ୍ରାନ୍ତ ହୃଦୟେ, ହେ, ତୋମାରି ପ୍ରସାଦ ଚାହି ॥

ଆଜି ଚିନ୍ତାତପ୍ତ ପ୍ରାଣେ ତବ ଶାନ୍ତିବାରି ଚାହି ॥

ଆଜି ସର୍ବବିତ୍ତ ଛାଡ଼ି ତୋମାୟ୍ ନିତ୍ୟ-ନିତ୍ୟ ଚାହି ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୦୪: ଆମି ଜେନେ ଶୁନେ ତବୁ ଭୁଲେ

ଆମି ଜେନେ ଶୁନେ ତବୁ ଭୁଲେ ଆଛି, ଦିବସ କାଟେ ବୃଥାୟ୍ ହେ–
ଆମି ଯେତେ ଚାଇ ତବ ପଥପାନେ, କତ ବାଧା ପାୟ୍ ପାୟ୍ ହେ ॥
ଚାରି ଦିକେ ହେରୋ ଘିରିଛେ କାରା, ଶତ ବାଁଧନେ ଜଡ଼ାୟେ୍ ହେ–
ଆମି ଛାଡ଼ାତେ ଚାହି, ଛାଡ଼େ ନା କେନ ଗୋ ଡୁବାୟେ୍ ରାଖେ ମାୟାୟ୍ ହେ ॥
ଦାଓ ଭେଙେ ଦାଓ ଏ ଭବେର ସୁଖ, କାଜ ନେଇ ଏ ଖେଲାୟ୍ ହେ ॥
ଆମି ଭୁଲେ ଥାକି ଯତ ଅବୋଧେର ମତୋ ବେଳା ବହେ ତତ ଯାୟ୍ ହେ ॥
ହାନୋ ତବ ବାଜ ହୃଦୟ୍‌ଗହନେ, ଦୁଖାନଳ ଜ୍ବାଲୋ ତାୟ୍ ହେ–
ନୟ୍‌ନେର ଜଲେ ଭାସାୟେ୍ ଆମାରେ ସେ ଜଲ ଦାଓ ମୁଛାୟେ୍ ହେ ॥
ଶୂନ୍ୟ କରେ ଦାଓ ହୃଦୟ୍ ଆମାର, ଆସନ ପାତୋ ସେଥାୟ୍ ହେ–
ତୁମି ଏସୋ ଏସୋ, ନାଥ ହୟେ୍ ବୋସୋ, ଭୁଲୋ ନା ଆର ଆମାୟ୍ ହେ ॥

ପ୍ର: ପୌଷ ୧୨୯୧ (1884-1885)

ପଅଥହଅନଁତଓର

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୬୩: ଆମି ଜେନେ ଶୁନେ ତବୁ

ଆମି ଜେନେ ଶୁନେ ତବୁ ଭୁଲେ ଆଛି, ଦିବସ କାଟେ ବୃଥାୟ୍ ହେ–
ଆମି ଯେତେ ଚାଇ ତବ ପଥପାନେ, କତ ବାଧା ପାୟ୍ ପାୟ୍ ହେ ॥
(ତୋମାର ଅମୃତପଥେ, ଯେ ପଥେ ତୋମାର ଆଲୋ ଜ୍ବଲେ ସେଇ ଅଭୟ୍‌ପଥେ ।)
ଚାରି ଦିକେ ହେରୋ ଘିରିଛେ କାରା, ଶତ ବାଁଧନେ ଜଡ଼ାୟେ୍ ହେ–
ଆମି ଛାଡ଼ାତେ ଚାହି, ଛାଡ଼େ ନା କେନ ଗୋ ଡୁବାୟେ୍ ରାଖେ ମାୟାୟ୍ ହେ ॥
(ତାରା ବାଁଧିୟା ରାଖେ, ତୋମାର ବାହୁର ବାଁଧନ ହତେ ତାରା ବାଁଧିୟା ରାଖେ ।)
ଦାଓ ଭେଙେ ଦାଓ ଏ ଭବେର ସୁଖ, କାଜ ନେଇ ଏ ଖେଲାୟ୍ ହେ ॥
ଆମି ଭୁଲେ ଥାକି ଯତ ଅବୋଧେର ମତୋ ବେଳା ବହେ ତତ ଯାୟ୍ ହେ ॥
(ଭୁଲେ ଯେ ଥାକି, ଦିନ ଯେ ମିଳାୟ୍, ଖେଳା ଯେ ଫୁରାୟ୍, ଭୁଲେ ଯେ ଥାକି ।)
ହାନୋ ତବ ବାଜ ହୃଦୟ୍‌ଗହନେ, ଦୁଖାନଳ ଜ୍ବାଲୋ ତାୟ୍ ହେ–
ତୁମି ନୟ୍‌ନେର ଜଲେ ଭାସାୟେ୍ ଆମାରେ ସେ ଜଲ ଦାଓ ମୁଛାୟେ୍ ହେ ॥
(ନୟ୍‌ନଜଲେ– ତୋମାର-ହାତେର-ବେଦନା-ଦେଓୟା ନୟ୍‌ନଜଲେ–
ପ୍ରାଣେର-ସକଳ-କଳଙ୍କ-ଧୋଓୟା ନୟ୍‌ନଜଲେ ।)
ଶୂନ୍ୟ କରେ ଦାଓ ହୃଦୟ୍ ଆମାର, ଆସନ ପାତୋ ସେଥାୟ୍ ହେ–
ଓହେ ତୁମି ଏସୋ ଏସୋ, ନାଥ ହୟେ୍ ବୋସୋ, ଭୁଲୋ ନା ଆମାୟ୍ ହେ ॥
(ଆମାର ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାଣେ- ଚିର-ଆନନ୍ଦେ ଭରେ ଥାକୋ ଆମାର ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାଣେ ।)

ଦ୍ରঃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୧୩ ଲାଇନେ ‘ଧୋଓୟା’ ⟹ ‘ଧୋୟା’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ଆନନ୍ଦ/୩୩୩: ଆମି ସଂସାରେ ମନ ଦିୟେଛିନୁ

ଆମି ସଂସାରେ ମନ ଦିୟେଛିନୁ, ତୁମି ଆପନି ସେ ମନ ନିୟେଛ ।
ଆମି ସୁଖ ବ'ଲେ ଦୁଖ ଚେୟେଛିନୁ, ତୁମି ଦୁଖ ବ'ଲେ ସୁଖ ଦିୟେଛ ॥
ହୃଦୟ ଯାହାର ଶତଖାନେ ଛିଲ ଶତ ସ୍ୱାର୍ଥେର ସାଧନେ
ତାହାରେ କେମନେ କୁଡ଼ାୟେ ଆନିଲେ, ବାଁଧିଲେ ଭକ୍ତିବାଁଧନେ ॥
ସୁଖ ସୁଖ କରେ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ମୋରେ କତ ଦିକେ କତ ଖୋଁଜାଲେ,
ତୁମି ଯେ ଆମାର କତ ଆପନାର ଏବାର ସେ କଥା ବୋଝାଲେ–
କରୁଣା ତୋମାର କୋନ୍ ପଥ ଦିୟେ କୋଥା ନିୟେ ଯାୟ୍ କାହାରେ–
ସହସା ଦେଖିନୁ ନୟନ ମେଲିୟେ,
ଏନେଛ ତୋମାରି ଦୁୟାରେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ପଥହଅନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ୍

ପଅଥହଅର୍ନଁତଓର
ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୪: ଆମି ସଂସାରେ ମନ ଦିୟେଛିନୁ

ଆମି ସଂସାରେ ମନ ଦିୟେଛିନୁ, ତୁମି ଆପନି ସେ ମନ ନିୟେଛ ।
ଆମି ସୁଖ ବ'ଲେ ଦୁଖ ଚେୟେଛିନୁ, ତୁମି ଦୁଖ ବ'ଲେ ସୁଖ ଦିୟେଛ ॥
(ଦୟା କ'ରେ ଦୁଖ ଦିଲେ ଆମାୟ, ଦୟା କରେ ।)
ହୃଦୟ ଯାହାର ଶତଖାନେ ଛିଲ ଶତ ସ୍ୱାର୍ଥେର ସାଧନେ
ତାହାରେ କେମନେ କୁଡ଼ାୟେ ଆନିଲେ, ବାଁଧିଲେ ଭକ୍ତିବାଁଧନେ ॥
(କୁଡ଼ାୟେ ଏନେ, ଶତଖାନ ହତେ କୁଡ଼ାୟେ ଏନେ,
ଧୁଲା ହତେ ତାରେ କୁଡ଼ାୟେ ଏନେ ।)
ସୁଖ ସୁଖ କରେ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ମୋରେ କତ ଦିକେ କତ ଖୋଁଜାଲେ,
ତୁମି ଯେ ଆମାର କତ ଆପନାର ଏବାର ସେ କଥା ବୋଝାଲେ ।
(ବୁଝାୟେ ଦିଲେ, ହୃଦୟେ ଆସି ବୁଝାୟେ ଦିଲେ,
ତୁମି କେ ହଓ ଆମାର ବୁଝାୟେ ଦିଲେ ।)
କରୁଣା ତୋମାର କୋନ୍ ପଥ ଦିୟେ କୋଥା ନିୟେ ଯାୟ୍ କାହାରେ–
ସହସା ଦେଖିନୁ ନୟନ ମେଲିୟେ– ଏନେଛ ତୋମାରି ଦୁୟାରେ ।
(ଆମି ନା ଜାନିତେ, କୋଥା ଦିୟେ ଆମାୟ୍ ଏନେଛ
ଆମି ନା ଜାନିତେ ।)

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୭ (1900)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୯୭: କେ ଜାନିତ ତୁମି ଡାକିବେ

କେ ଜାନିତ ତୁମି ଡାକିବେ ଆମାରେ, ଛିଲାମ ନିଦ୍ରାମଗନ ।
ସଂସାର ମୋରେ ମହାମୋହଘୋରେ ଛିଲ ସଦା ଘିରେ ସଘନ ॥
ଆପନାର ହାତେ ଦିବେ ଯେ ବେଦନା, ଭାସାବେ ନୟନଜଲେ,
କେ ଜାନିତ ହବେ ଆମାର ଏମନ ଶୁଭଦିନ ଶୁଭଲଗନ ॥
ଜାନି ନା କଖନ କରୁଣା-ଅରୁଣ ଉଠିଲ ଉଦୟାଚଲେ,
ଦେଖିତେ ଦେଖିତେ କିରଣେ ପୁରିଲ ଆମାର ହୃଦୟଗଗନ ॥
ତୋମାର ଅମୃତସାଗର ହଇତେ ବନ୍ୟା ଆସିଲ କବେ,
ହୃଦୟେ ବାହିରେ ଯତ ବାଁଧ ଛିଲ କଖନ ହଇଲ ଭଗନ ॥
ସୁବାତାସ ତୁମି ଆପନି ଦିୟେଛ, ପରାନେ ଦିୟେଛ ଆଶା–
ଆମାର ଜୀବନତରଣୀ ହଇବେ ତୋମାର ଚରଣେ ମଗନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୬ (1900)

ପଅଥହଅନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ୍

ପଥଅଥହ୍ଅନିଁତଓର
ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୫: କେ ଜାନିତ ତୁମି ଡାକିବେ

କେ ଜାନିତ ତୁମି ଡାକିବେ ଆମାରେ, ଛିଲାମ ନିଦ୍ରାମଗନ ।
ସଂସାର ମୋରେ ମହାମୋହଘୋରେ ଛିଲ ସଦା ଘିରେ ସଘନ ॥
(ଘିରେ ଛିଲ, ଘିରେଛିଲ ହେ ଆମାର–
ମୋହ ଘୋରେ– ମହାମୋହ ।)
ଆପନାର ହାତେ ଦିବେ ଯେ ବେଦନା, ଭାସାବେ ନୟନଜଲେ,
କେ ଜାନିତ ହବେ ଆମାର ଏମନ ଶୁଭଦିନ ଶୁଭଲଗନ ।
(ଜାନି ନେ, ଜାନି ନେ ହେ, ଆମି ସ୍ୱପନେ–
ଆମାର ଏମନ ଭାଗ୍ୟ ହବେ ଆମି ଜାନି ନେ, ଜାନି ନେ ହେ ।)
ଜାନି ନା କଖନ କରୁଣା-ଅରୁଣ ଉଠିଲ ଉଦୟାଚଲେ,
ଦେଖିତେ ଦେଖିତେ କିରଣେ ପୂରିଲ ଆମାର ହୃଦୟଗଗନ ॥
(ଆମାର ହୃଦୟଗଗନ ପୂରିଲ ତୋମାର ଚରଣକିରଣେ–
ତୋମାର କରୁଣା-ଅରୁଣେ ।)
ତୋମାର ଅମୃତସାଗର ହଇତେ ବନ୍ୟା ଆସିଲ କବେ,
ହୃଦୟେ ବାହିରେ ଯତ ବାଁଧ ଛିଲ କଖନ ହଇଲ ଭଗନ ॥
(ଯତ ବାଁଧ ଛିଲ ଯେଖାନେ, ଭେଙେ ଗେଲ, ଭେସେ ଗେଲ ହେ ।)
ସୁବାତାସ ତୁମି ଆପନି ଦିୟେଛ, ପରାନେ ଦିୟେଛ ଆଶା–
ଆମାର ଜୀବନତରଣୀ ହଇବେ ତୋମାର ଚରଣେ ମଗନ ॥
(ତୋମାର ଚରଣେ ଗିୟେ ଲାଗିବେ ଆମାର ଜୀବନତରଣୀ–
ଅଭୟଚରଣେ ଗିୟେ ଲାଗିବେ ।)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ମୋହଘୋରେ ⟹ ମୋହ ଘୋରେ

୧୦ ଲାଇନେ ପୂରିଲ ⟹ ପୁରିଲ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୭: ତୁମି କାଛେ ନାଇ ବ'ଳେ

ତୁମି କାଛେ ନାଇ ବ'ଳେ ହେରୋ, ସଖା, ତାଇ
'ଆମି ବଡ଼ୋ' 'ଆମି ବଡ଼ୋ' ବଳିଛେ ସବାଇ ।
(ସବାଇ ବଡ଼ୋ ହଳ ହେ ।
ସବାର ବଡ଼ୋ କାଛେ ନେଇ ବଳେ ସବାଇ ବଡ଼ୋ ହଳ ହେ ।
ତୋମାୟ୍ ଦେଖି ନେ ବ'ଳେ ତୋମାୟ୍ ପାଇ ନେ ବ'ଳେ,
ସବାଇ ବଡ଼ୋ ହଳ ହେ ।)
ନାଥ, ତୁମି ଏକବାର ଏସୋ ହାସିମୁଖେ,
ଏରା ମ୍ଳାନ ହୟେ୍ ଯାକ ତୋମାର ସମ୍ମୁଖେ ।
(ଲାଜେ ମ୍ଳାନ ହୋକ ହେ ।
ଆମାରେ ଯାରା ଭୁଳାୟେ୍ଛିଳ ଲାଜେ ମ୍ଳାନ ହୋକ ହେ ।
ତୋମାରେ ଯାରା ଢେକେଛିଳ ଲାଜେ ମ୍ଳାନ ହୋକ ହେ ।)
କୋଥା ତବ ପ୍ରେମମୁଖ, ବିଶ୍ୱ-ଘେରା ହାସି–
ଆମାରେ ତୋମାର ମାଝେ କରୋ ଗୋ ଉଦାସୀ ।
(ଉଦାସ କରୋ ହେ, ତୋମାର ପ୍ରେମେ–
ତୋମାର ମଧୁର ରୂପେ ଉଦାସ କରୋ ହେ ।)
କ୍ଷୁଦ୍ର ଆମି କରିତେଛେ ବଡ଼ୋ ଅହଙ୍କାର–
ଭାଙୋ ଭାଙୋ ଭାଙୋ, ନାଥ, ଅଭିମାନ ତାର ।
(ଅଭିମାନ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରୋ ହେ ।
ତୋମାର ପଦତଳେ ମାନ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରୋ ହେ–
ପଦାନତ କ'ରେ ମାନ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରୋ ହେ ।)

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୫ (1899)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୭ ଲାଇନେ ଅହଙ୍କାର ⟹ ଅହଂକାର

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୮୭: ନୟନ ତୋମାରେ ପାୟ୍ ନା ଦେଖିତେ

ନୟନ ତୋମାରେ ପାୟ୍ ନା ଦେଖିତେ, ରୟେଛେ ନୟନେ ନୟନେ ।

ହୃଦୟ୍ ତୋମାରେ ପାୟ୍ ନା ଜାନିତେ, ହୃଦୟେ ରୟେଛ ଗୋପନେ ॥

ବାସନାର ବଶେ ମନ ଅବିରତ ଧାୟ୍ ଦଶ ଦିଶେ ପାଗଲେର ମତୋ,

ସ୍ଥିର-ଆଁଖି ତୁମି ମରମେ ସତତ ଜାଗିଛ ଶୟ୍ନେ ସ୍ୱପନେ ॥

ସବାଇ ଛେଡ଼େଛେ, ନାଇ ଯାର କେହ୍, ତୁମି ଆଛ ତାର ଆଛେ ତବ ସ୍ନେହ୍–

ନିରାଶ୍ରୟ୍ ଜନ, ପଥ ଯାର ଗେହ୍, ସେଓ ଆଛେ ତବ ଭବନେ ।

ତୁମି ଛାଡ଼ା କେହ୍ ସାଥି ନାଇ ଆର, ସମୁଖେ ଅନନ୍ତ ଜୀବନବିସ୍ତାର–

କାଳପାରାବାର କରିତେଛ ପାର କେହ୍ ନାହି ଜାନେ କେମନେ ॥

ଜାନି ଶୁଧୁ ତୁମି ଆଛ ତାଇ ଆଛି, ତୁମି ପ୍ରାଣମୟ୍ ତାଇ ଆମି ବାଁଚି,

ଯତ ପାଇ ତୋମାୟ୍ ଆରୋ ତତ ଯାଚି, ଯତ ଜାନି ତତ ଜାନି ନେ ।

ଜାନି ଆମି ତୋମାୟ୍ ପାବ ନିରନ୍ତର ଲୋକଲୋକାନ୍ତରେ ଯୁଗଯୁଗାନ୍ତର–

ତୁମି ଆର ଆମି ମାଝେ କେହ୍ ନାଇ, କୋନୋ ବାଧା ନାଇ ଭୁବନେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩(1887)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ପଅଥହ୍ଅନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ୍

ପଅଥହଅନାଁତଓର

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୭: ନୟ୍ନ ତୋମାରେ ପାୟ୍ ନା ଦେଖିତେ

ନୟ୍ନ ତୋମାରେ ପାୟ୍ ନା ଦେଖିତେ, ରୟେ୍ଛେ ନୟ୍ନେ ନୟ୍ନେ । (ନୟ୍ନେର ନୟ୍ନ !)

ହୃଦୟ୍ ତୋମାରେ ପାୟ୍ ନା ଜାନିତେ, ହୃଦୟେ୍ ରୟେ୍ଛ ଗୋପନେ ॥ (ହୃଦୟ୍ବିହାରୀ !)

ବାସନାର ବଶେ ମନ ଅବିରତ   ଧାୟ୍ ଦଶ ଦିଶେ ପାଗଲେର ମତୋ,

ସ୍ଥିର-ଆଁଖି ତୁମି ମରମେ ସତତ   ଜାଗିଛ ଶୟ୍ନେ ସ୍ୱପନେ ॥

(ତୋମାର ବିରାମ ନାଇ, ତୁମି ଅବିରାମ ଜାଗିଛ ଶୟ୍ନେ ସ୍ୱପନେ ।

ତୋମାର ନିମେଷ ନାଇ, ତୁମି ଅନିମେଷ ଜାଗିଛ ଶୟ୍ନେ ସ୍ୱପନେ ।)

ସବାଇ ଛେଡ଼େଛେ, ନାଇ ଯାର କେହ,   ତୁମି ଆଛ ତାର, ଆଛେ ତବ ସ୍ନେହ–

ନିରାଶ୍ରୟ୍ ଜନ ପଥ ଯାର ଗେହ ସେଓ ଆଛେ ତବ ଭବନେ ।

(ଯେ ପଥେର ଭିଖାରି ସେଓ ଆଛେ ତବ ଭବନେ ।

ଯାର କେହ କୋଥାଓ ନେଇ ସେଓ ଆଛେ ତବ ଭବନେ ।)

ତୁମି ଛାଡ଼ା କେହ ସାଥି ନାଇ ଆର,   ସମୁଖେ ଅନନ୍ତ ଜୀବନବିସ୍ତାର–

କାଲପାରାବାର କରିତେଛ ପାର   କେହ ନାହି ଜାନେ କେମନେ ॥

(ତରୀ ବହେ ନିୟେ୍ ଯାଓ କେହ ନାହି ଜାନେ କେମନେ ।

ଜୀବନତରୀ ବହେ ନିୟେ୍ ଯାଓ କେହ ନାହି ଜାନେ କେମନେ ।)

ଜାନି ଶୁଧୁ ତୁମି ଆଛ ତାଇ ଆଛି,   ତୁମି ପ୍ରାଣମୟ୍ ତାଇ ଆମି ବାଁଚି,

ଯତ ପାଇ ତୋମାୟ୍ ଆରୋ ତତ ଯାଚି– ଯତ ଜାନି ତତ ଜାନି ନେ ।

(ଜେନେ ଶେଷ ମେଲେ ନା– ମନ ହାର ମାନେ ହେ ।)

ଜାନି ଆମି ତୋମାୟ୍ ପାବ ନିରନ୍ତର   ଲୋକଲୋକାନ୍ତରେ ଯୁଗ-ଯୁଗାନ୍ତର–

ତୁମି ଆର ଆମି ମାଝେ କେହ ନାଇ, କୋନୋ ବାଧା ନାଇ ଭୁବନେ ।

(ତୋମାର ଆମାର ମାଝେ କୋନୋ ବାଧା ନାଇ ଭୁବନେ ।)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧୨ ଲାଇନେ କାଲପାରାବାର ⟹ କାଲ ପାରାବାର

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୩୯୪: ମାଝେ ମାଝେ ତବ ଦେଖା ପାଇ

ମାଝେ ମାଝେ ତବ ଦେଖା ପାଇ, ଚିରଦିନ କେନ ପାଇ ନା ?
କେନ ମେଘ ଆସେ ହୃଦୟ୍-ଆକାଶେ, ତୋମାରେ ଦେଖିତେ ଦେୟ୍ ନା ? ।
କ୍ଷଣିକ ଆଲୋକେ ଆଁଖିର ପଲକେ ତୋମାୟ୍ ଯବେ ପାଇ ଦେଖିତେ
ହାରାଇ-ହାରାଇ ସଦା ଭୟ୍ ହୟ୍, ହାରାଇୟା ଫେଲି ଚକିତେ ॥
କୀ କରିଲେ ବଲୋ ପାଇବ ତୋମାରେ, ରାଖିବ ଆଁଖିତେ ଆଁଖିତେ ।
ଏତ ପ୍ରେମ ଆମି କୋଥା ପାବ ନାଥ, ତୋମାରେ ହୃଦୟେ ରାଖିତେ ?
ଆର କାରୋ ପାନେ ଚାହିବ ନା ଆର, କରିବ ହେ ଆମି ପ୍ରାଣପଣ–
ତୁମି ଯଦି ବଲ ଏଖନି କରିବ ବିଷୟ୍‌ବାସନା ବିସର୍ଜନ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୨୯୧ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ରଚନାବଲୀତେ '?' ଚିହ୍ନ ନେଇ ।
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ବିଷୟ୍‌ବାସନା' ⟹ 'ବିଷୟ୍-ବାସନା'

ପଅଥହଅନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ୍

ପଅଥହଅନିଁତଓର

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୬୮: ମାଝେ ମାଝେ ତବ ଦେଖା ପାଇ

ମାଝେ ମାଝେ ତବ ଦେଖା ପାଇ, ଚିରଦିନ କେନ ପାଇ ନା ।
କେନ ମେଘ ଆସେ ହୃଦୟ-ଆକାଶେ, ତୋମାରେ ଦେଖିତେ ଦେୟ ନା ।
(ମୋହମେଘେ ତୋମାରେ ଦେଖିତେ ଦେୟ ନା ।
ଅନ୍ଧ କରେ ରାଖେ, ତୋମାରେ ଦେଖିତେ ଦେୟ ନା ।)
କ୍ଷଣିକ ଆଲୋକେ ଆଁଖିର ପଲକେ ତୋମାୟ ଯବେ ପାଇ ଦେଖିତେ
ଓହେ 'ହାରାଇ ହାରାଇ' ସଦା ହୟ ଭୟ, ହାରାଇୟା ଫେଲି ଚକିତେ ।
(ଆଶ ନା ମିଟିତେ ହାରାଇୟା– ପଲକ ନା ପଡ଼ିତେ ହାରାଇୟା–
ହୃଦୟ ନା ଜୁଡ଼ାତେ ହାରାଇୟା ଫେଲି ଚକିତେ ।)
କୀ କରିଲେ ବଲୋ ପାଇବ ତୋମାରେ, ରାଖିବ ଆଁଖିତେ ଆଁଖିତେ–
ଓହେ ଏତ ପ୍ରେମ ଆମି କୋଥା ପାବ ନାଥ, ତୋମାରେ ହୃଦୟେ ରାଖିତେ ।
(ଆମାର ସାଧ୍ୟ କିବା ତୋମାରେ–
ଦୟା ନା କରିଲେ କେ ପାରେ–
ତୁମି ଆପନି ନା ଏଲେ କେ ପାରେ ହୃଦୟେ ରାଖିତେ ।)
ଆର-କାରୋ ପାନେ ଚାହିବ ନା ଆର, କରିବ ହେ ଆମି ପ୍ରାଣପଣ–
ଓହେ ତୁମି ଯଦି ବଲ ଏଖନି କରିବ ବିଷୟ -ବାସନା ବିସର୍ଜନ ।
(ଦିବ ଶ୍ରୀଚରଣେ ବିଷୟ– ଦିବ ଅକାତରେ ବିଷୟ–
ଦିବ ତୋମାର ଲାଗି ବିଷୟ -ବାସନା ବିସର୍ଜନ ।)

ପ୍ର: ମାଘ ୧୨୯୧ (1885)

ପୂଜା/ ବିବିଧ/୪୮୦: ଓହେ ଜୀବନବଲ୍ଲଭ

ଓହେ ଜୀବନବଲ୍ଲଭ, ଓହେ ସାଧନଦୁର୍ଲଭ,
ଆମି ମର୍ମେର କଥା ଅନ୍ତରବ୍ୟଥା କିଛୁଇ ନାହି କବ–
ଶୁଧୁ ଜୀବନ ମନ ଚରଣେ ଦିନୁ ବୁଝିୟା ଲହୋ ସବ ।
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥
ଏଇ ସଂସାରପଥସଙ୍କଟ ଅତି କଣ୍ଟକମୟ ହେ,
ଆମି ନୀରବେ ଯାବ ହୃଦୟେ ଲୟେ ପ୍ରେମମୁରତି ତବ ।
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥
ସୁଖ ଦୁଖ ସବ ତୁଚ୍ଛ କରିନୁ ପ୍ରିୟ ଅପ୍ରିୟ ହେ–
ତୁମି ନିଜ ହାତେ ଯାହା ସଁପିବେ ତାହା ମାଥାୟ ତୁଲିୟା ଲବ ।
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥
ଅପରାଧ ଯଦି କ'ରେ ଥାକି ପଦେ, ନା କରୋ ଯଦି କ୍ଷମା,
ତବେ ପରାନପ୍ରିୟ, ଦିୟୋ ହେ ଦିୟୋ ବେଦନା ନବ ନବ ।
ତବୁ ଫେଲୋ ନା ଦୂରେ, ଦିବସଶେଷେ ଡେକେ ନିୟୋ ଚରଣେ–
ତୁମି ଛାଡ଼ା ଆର କୀ ଆଛେ ଆମାର ମୃତ୍ୟୁ-ଆଁଧାର ଭବ ।
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥

୮ ବୈଶାଖ ୧୩୦୧ (1894)

ପଥଅଥହଅନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ

ପଅଥହଅନ଼ିତଓର

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୯: ଓହେ ଜୀବନବଲ୍ଲଭ

ଓହେ ଜୀବନବଲ୍ଲଭ, ଓହେ ସାଧନଦୁର୍ଲଭ,
ଆମି ମର୍ମେର କଥା ଅନ୍ତରବ୍ୟଥା କିଛୁଇ ନାହି କବ–
ଶୁଧୁ ଜୀବନ ମନ ଚରଣେ ଦିନୁ ବୁଝିୟା ଲହୋ ସବ ।
(ଦିନୁ ଚରଣତଲେ– କଥା ଯା ଛିଲ ଦିନୁ ଚରଣତଲେ–
ପ୍ରାଣେର ବୋଝା ବୁଝେ ଲଓ, ଦିନୁ ଚରଣତଲେ ।)
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥

ଏଇ ସଂସାରପଥସଙ୍କଟ ଅତି କଣ୍ଟକମୟ୍ ହେ,
ଆମି ନୀରବେ ଯାବ ହୃଦୟେ ଲୟେ ପ୍ରେମମୁରତି ତବ ।
(ନୀରବେ ଯାବ– ପଥେର କାଁଟା ମାନବ ନା, ନୀରବେ ଯାବ ।
ହୃଦୟ୍ବ୍ୟଥାୟ୍ କାଁଦବ ନା, ନୀରବେ ଯାବ ।)
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥

ଆମି ସୁଖଦୁଖ ସବ ତଚ୍ଛ କରିନୁ ପ୍ରିୟ୍-ଅପ୍ରିୟ୍ ହେ–
ତୁମି ନିଜ ହାତେ ଯାହା ସଁପିବେ ତାହା ମାଥାୟ୍ ତୁଲିୟା ଲବ ।
(ଆମି ମାଥାୟ୍ ଲବ– ଯାହା ଦିବେ ତାଇ ମାଥାୟ୍ ଲବ–
ସୁଖ ଦୁଖ ତବ ପଦଧୂଲି ବଲେ ମାଥାୟ୍ ଲବ ।)
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥

ଅପରାଧ ଯଦି କ'ରେ ଥାକି ପଦେ, ନା କରୋ ଯଦି କ୍ଷମା,
ତବେ ପରାନପ୍ରିୟ୍, ଦିୟୋ ହେ ଦିୟୋ ବେଦନା ନବ ନବ ।
(ଦିୟୋ ବେଦନା– ଯଦି ଭାଲୋ ବୋଝ ଦିୟୋ ବେଦନା–
ବିଚାରେ ଯଦି ଦୋଷୀ ହଇ ଦିୟୋ ବେଦନା ।)
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥

ତବୁ ଫେଲୋ ନା ଦୂରେ, ଦିବସଶେଷେ ଡେକେ ନିୟୋ ଚରଣେ–
ତୁମି ଛାଡ଼ା ଆର କୀ ଆଛେ ଆମାର ମୃତ୍ୟୁ-ଆଁଧାର ଭବ ।
(ନିୟୋ ଚରଣେ– ଭବେର ଖେଲା ସାରା ହଲେ ନିୟୋ ଚରଣେ–
ଦିନ ଫୁରାଇଲେ, ଦୀନନାଥ, ନିୟୋ ଚରଣେ ।)
ଆମି କୀ ଆର କବ ॥

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୦: ଓଗୋ ଦେବତା ଆମାର

ଓଗୋ   ଦେବତା ଆମାର, ପାଷାଣଦେବତା, ହୃଦିମନ୍ଦିରବାସୀ,
ତୋମାରି ଚରଣେ ଉଜାଡ଼ କରେଛି ସକଳ କୁସୁମରାଶି ।
ପ୍ରଭାତ ଆମାର ସନ୍ଧ୍ୟା ହଇଲ, ଅନ୍ଧ ହଇଲ ଆଁଖି ।
ଏ ପୂଜା କି ତବେ ସବଇ ବୃଥା ହବେ । କେଁଦେ କି ଫିରିବେ ଦାସୀ ।
ଏବାର ପ୍ରାଣେର ସକଳ ବାସନା ସାଜାୟେ ଏନେଛି ଥାଳି ।
ଆଁଧାର ଦେଖିୟା ଆରତିର ତରେ ପ୍ରଦୀପ ଏନେଛି ଜ୍ୱାଳି ।
ଏ ଦୀପ ଯଖନ ନିବିବେ ତଖନ କୀ ରବେ ପୂଜାର ତରେ ।
ଦୁୟାର ଧରିୟା ଦାଁଡ଼ାୟେ ରହିବ ନୟନେର ଜଳେ ଭାସି ॥

ପ୍ର: ମାଘ-ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୮ (1902)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୧: ଗଭୀର ରାତେ ଭକ୍ତିଭରେ

ଗଭୀର ରାତେ ଭକ୍ତିଭରେ କେ ଜାଗେ, କେ ଜାଗେ ।
ସପ୍ତ ଭୁବନ ଆଲୋ କରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆସେନ, କେ ଜାଗେ ।
ଷୋଲୋ କଲାୟ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶଶୀ, ନିଶାର ଆଁଧାର ଗେଛେ ଖସି–
ଏକଲା ଘରେର ଦୁୟାର-'ପରେ କେ ଜାଗେ ଆଜ, କେ ଜାଗେ ।
ଭରେଛ କି ଫୁଲେର ସାଜି । ପେତେଛ କି ଆସନ ଆଜି ।
ସାଜିୟେ ଅର୍ଘ୍ୟ ପୂଜାର ତରେ କେ ଜାଗେ ଆଜ, କେ ଜାଗେ ।
ଆଜ ଯଦି ରୋସ୍ ଘୁମେ ମଗନ ଚଲେ ଯାବେ ଶୁଭଲଗନ,
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏସେ ଯାବେନ ସ'ରେ– କେ ଜାଗେ ଆଜ, କେ ଜାଗେ ॥

ପ୍ର: କାର୍ତିକ ୧୩୧୨ (1905)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୨୨: ଯାତ୍ରୀ ଆମି ଓରେ

ଯାତ୍ରୀ ଆମି ଓରେ,
ପାରବେ ନା କେଉ ଆମାୟ୍ ରାଖତେ ଧରେ ॥
ଦୁଃଖସୁଖେର ବାঁଧନ ସବଇ ମିଛେ, ବାଁଧା ଏ ଘର ରଇବେ କୋଥାୟ୍ ପିଛେ,
ବିଷୟ୍‌ବୋଝା ଟାନେ ଆମାୟ୍ ନୀଚେ– ଛିନ୍ନ ହୟେ୍ ଛଡ଼ିୟେ୍ ଯାବେ ପଡ଼େ ॥
ଯାତ୍ରୀ ଆମି ଓରେ,
ଚଲତେ ପଥେ ଗାନ ଗାହି ପ୍ରାଣ ଭ'ରେ ।
ଦେହଦୁର୍ଗେ ଖୁଲବେ ସକଲ ଦ୍ୱାର, ଛିନ୍ନ ହବେ ଶିକଲ ବାସନାର,
ଭାଲୋ ମନ୍ଦ କାଟିୟେ୍ ହବ ପାର– ଚଲତେ ରବ ଲୋକେ ଲୋକାନ୍ତରେ ॥
ଯାତ୍ରୀ ଆମି ଓରେ,
ଯା-କିଛୁ ଭାର ଯାବେ ସକଲ ସରେ ।
ଆକାଶ ଆମାୟ୍ ଡାକେ ଦୂରେର ପାନେ ଭାଷାବିହୀନ ଅଜାନିତେର ଗାନେ,
ସକାଲ-ସାଁଝେ ଆମାର ପରାନ ଟାନେ କାହାର ବାଁଶି ଏମନ ଗଭୀର ସ୍ୱରେ ॥
ଯାତ୍ରୀ ଆମି ଓରେ,
ବାହିର ହଲେମ ନା ଜାନି କୋନ୍ ଭୋରେ ।
ତଖନ କୋଥାଓ ଗାୟ୍ ନି କୋନୋ ପାଖି, କୀ ଜାନି ରାତ କତଇ ଛିଲ ବାକି,
ନିମେଷହାରା ଶୁଧୁ ଏକଟି ଆଁଖି ଜେଗେ ଛିଲ ଅନ୍ଧକାରେର ପ'ରେ ॥
ଯାତ୍ରୀ ଆମି ଓରେ,
କୋନ୍ ଦିନାନ୍ତେ ପୌଁଛିବ କୋନ୍ ଘରେ ।
କୋନ୍ ତାରକା ଦୀପ ଜ୍ୱାଲେ ସେଇଖାନେ, ବାତାସ କାঁଦେ କୋନ୍ କୁସୁମେର ଘ୍ରାଣେ,
କେ ଗୋ ସେଥାୟ୍ ସ୍ନିଗ୍ଧ ଦୁ'ନୟ୍ାନେ ଅନାଦିକାଲ ଚାହେ ଆମାର ତରେ ॥

୨୭ ଆଷାଢ଼ ୧୩୧୭ (1910)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଆମାୟ୍ ରାଖତେ ଧରେ' ⟹ 'ରାଖତେ ଆମାୟ୍ ଧରେ'
୧୨ ଲାଇନେ 'ଆମାର ପରାନ ଟାନେ' ⟹ 'ପରାନ ମମ ଟାନେ'

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୩: ଦୁଃଖ ଏ ନୟ୍, ସୁଖ ନହେ ଗୋ

ଦୁଃଖ ଏ ନୟ୍, ସୁଖ ନହେ ଗୋ– ଗଭୀର ଶାନ୍ତି ଏ ଯେ
ଆମାର ସକଲ ଛାଡ଼ିୟେ ଗିୟେ ଉଠଲ କୋଥାୟ୍ ବେଜେ ॥
ଛାଡ଼ିୟେ ଗୃହ, ଛାଡ଼ିୟେ ଆରାମ, ଛାଡ଼ିୟେ ଆପନାରେ
ସାଥେ କରେ ନିଲ ଆମାୟ୍ ଜନ୍ମମରଣପାରେ–
ଏଲ ପଥିକ ସେଜେ ॥
ଚରଣେ ତାର ନିଖିଲ ଭୁବନ ନୀରବ ଗଗନେତେ
ଆଲୋ-ଆଁଧାର ଆଁଚଲଖାନି ଆସନ ଦିଲ ପେତେ ।
ଏତ କାଲେର ଭୟ୍ ଭାବନା କୋଥାୟ୍ ଯେ ଯାୟ୍ ସରେ,
ଭାଲୋମନ୍ଦ ଭାଙାଚୋରା ଆଲୋୟ୍ ଓଠେ ଭ'ରେ–
କାଳିମା ଯାୟ୍ ମେଜେ ।

୧୭ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୪: ସুଖେର ମାଝେ ତୋମାୟ୍

ସୁଖେର ମାଝେ ତୋମାୟ୍ ଦେଖେଛି,

ଦୁଃଖେ ତୋମାୟ୍ ପେୟେଛି ପ୍ରାଣ ଭରେ ।

ହାରିୟେ ତୋମାୟ୍ ଗୋପନ ରେଖେଛି,

ପେୟେ ଆବାର ହାରାଇ ମିଲନଘୋରେ ॥

ଚିରଜୀବନ ଆମାର ବୀଣା-ତାରେ

ତୋମାର ଆଘାତ ଲାଗଲ ବାରେ ବାରେ,

ତାଇତେ ଆମାର ନାନା ସୁରେର ତାନେ

ପ୍ରାଣେ ତୋମାର ପରଶ ନିଲେମ ଧ'ରେ ॥

ଆଜ ତୋ ଆମି ଭୟ୍ କରି ନେ ଆର

ଲୀଲା ଯଦି ଫୁରାୟ୍ ହେଥାକାର ।

ନୂତନ ଆଲୋୟ୍ ନୂତନ ଅନ୍ଧକାରେ

ଲଓ ଯଦି ବା ନୂତନ ସିନ୍ଧୁପାରେ

ତବୁ ତୁମି ସେଇ ତୋ ଆମାର ତୁମି–

ଆବାର ତୋମାୟ୍ ଚିନବ ନୂତନ କ'ରେ ॥

୨୫ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୨୧ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୫: ବଲୋ ବଲୋ, ବନ୍ଧୁ, ବଲୋ

ବଲୋ ବଲୋ, ବନ୍ଧୁ, ବଲୋ ତିନି ତୋମାର କାନେ କାନେ
ନାମ ଧରେ ଡାକ ଦିଯ଼େ ଗେଛେନ ଝଡ଼-ବାଦଲେର ମଧ୍ଖାନେ ॥
ସ୍ବପ୍ନ ଦିନେର ଶାନ୍ତିମାଝେ   ଜୀବନ ଯେଥାଯ଼ ବର୍ମେ ସାଜେ
ବଲୋ ସେଥାଯ଼ ପରାନ ତିନି ବିଜଯ଼ମାଲ୍ୟ ତୋମାର ପ୍ରାଣେ ।
ବଲୋ ତିନି ସାଥେ ସାଥେ   ଫେରେନ ତୋମାର ଦୁଖେର ଟାନେ ॥
ବଲୋ ବଲୋ, ବନ୍ଧୁ, ବଲୋ   ନାମ ବଲୋ ତାଁର ଯାକେ ତାକେ–
ଶୁନୁକ ତାରା କ୍ଷଣେକ ଥେମେ ଫେରେ ଯାରା ପଥେର ପାକେ ।
ବଲୋ ବଲୋ ତାଁରେ ତିନି ଭାଙନ ଦିଯ଼େ ଗଡ଼େନ ଯିନି–
ବେଦନ ଦିଯ଼େ ବାଁଧୋ ବୀଣା   ଆପନ-ମନେ ସହଜ ଗାନେ ।
ଦୁଖୀର ଆଁଖି ଦେଖୁକ ଚେଯ଼େ ସହଜ ସୁଖେ ତାଁହାର ପାନେ ॥

ପ୍ର: ମାଘ ୧୩୨୪ (1918)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୭: ମନେର ମଧ୍ୟେ ନିରବଧି

ମନେର ମଧ୍ୟେ ନିରବଧି ଶିକଲ ଗଡ଼ାର କାରଖାନା ।
ଏକଟା ବାଁଧନ କାଟେ ଯଦି ବେଡ଼େ ଓଠେ ଚାରଖାନା ॥
କେମନ କ'ରେ ନାମବେ ବୋଝା, ତୋମାର ଆପଦ ନୟ୍ ଯେ ସୋଜା–
ଅନ୍ତରେତେ ଆଛେ ଯଖନ ଭୟେର ଭୀଷଣ ଭାରଖାନା ॥

ରାତେର ଆଁଧାର ଘୋଚେ ବଟେ ବାତିର ଆଲୋ ଯେଇ ଜ୍ବାଲୋ,
ମୂର୍ଛାତେ ଯେ ଆଁଧାର ଘଟେ ରାତେର ଚେୟେ୍ ଘୋର କାଲୋ ।
ଝଡ଼୍-ତୁଫାନେ ଢେଉୟେ୍ର ମାରେ ତବୁ ତରୀ ବାଁଚତେ ପାରେ,
ସବାର ବଡ଼ୋ ମାର ଯେ ତୋମାର ଛିଦ୍ରଟାର ଓଇ ମାରଖାନା ॥

ପର ତୋ ଆଛେ ଲାଖେ ଲାଖେ, କେ ତାଡ଼ାବେ ନିଃଶେଷେ ।
ଘରେର ମଧ୍ୟେ ପର ଯେ ଥାକେ ପର କରେ ଦେୟ୍ ବିଶ୍ୱେ ସେ ।
କାରାଗାରେର ଦ୍ୱାରୀ ଗେଲେ ତଖନି କି ମୁକ୍ତି ମେଲେ ।
ଆପନି ତୁମି ଭିତର ଥେକେ ଚେପେ ଆଛ ଦ୍ୱାରଖାନା ॥

ଶୂନ୍ୟ ଝୁଲିର ନିୟେ୍ ଦାବି ରାଗ କ'ରେ ରୋସ୍ କାର 'ପରେ ।
ଦିତେ ଜାନିସ ତବେଇ ପାବି, ପାବି ନେ ତୋ ଧାର କ'ରେ ।
ଲୋଭେ କ୍ଷୋଭେ ଉଠିସ ମାତି, ଫଳ ଯେତେ ଚାସ ରାତାରାତି–
ଆପନ ମୁଠୋ କରଲେ ଫୁଟୋ ଆପନ ଖାଁଡ଼ାର ଧାରଖାନା ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୯ (1922)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ଜ୍ବାଲୋ ⟹ ଜ୍ବାଲ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୭: ଖେଳାର ସାଥି, ବିଦାୟ୍‌ଦ୍ୱାର

ଖେଳାର ସାଥି, ବିଦାୟ୍‌ଦ୍ୱାର ଖୋଲୋ–
ଏବାର ବିଦାୟ୍ ଦାଓ ।
ଗେଲ ଯେ ଖେଳାର ବେଳା ॥
ଡାକିଲ ପଥିକେ ଦିକେ ବିଦିକେ,
ଭାଙିଲ ରେ ସୁଖମେଳା ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୯ (1923)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୮: ଯାଓୟା-ଆସାରଇ ଏଇ କି

ଯାଓୟା-ଆସାରଇ ଏଇ କି ଖେଳା

ଖେଲିଲେ, ହେ ହୃଦିରାଜା, ସାରା ବେଲା ॥

ଡୁବେ ଯାୟ୍ ହାସି ଆଁଖିଜଲେ–

ବହୁ ଯତନେ ଯାରେ ସାଜାଲେ

ତାରେ ହେଲା ॥

୧୧ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୨୯ (1923)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୭୯: ବୁଝି ଓଇ ସୁଦୂରେ ଡାକିଲ

ବୁଝି ଓଇ ସୁଦୂରେ ଡାକିଲ ମୋରେ
ନିଶୀଥେରଇ ସମୀରଣ ହାୟ୍– ହାୟ୍ ॥
ମମ ମନ ହଲ ଉଦାସୀ, ଦ୍ୱାର ଖୁଲିଲ–
ବୁଝି ଖେଲାରଇ ବାଁଧନ ଓଇ ଯାୟ୍ ॥

ଗୀତରୂପ: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୦ (1923)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୮୦: କୋନ୍ ଭୀରୁକେ ଭୟ୍ ଦେଖାବି

କୋନ୍ ଭୀରୁକେ ଭୟ୍ ଦେଖାବି, ଆଁଧାର ତୋମାର ସବଇ ମିଛେ ।
ଭରସା କି ମୋର ସାମନେ ଶୁଧୁ । ନା ହୟ୍ ଆମାୟ୍ ରାଖବି ପିଛେ ॥
ଆମାୟ୍ ଦୂରେ ଯେଇ ତାଡ଼ାବି ସେଇ ତୋ ରେ ତୋର କାଜ ବାଡ଼ାବି–
ତୋମାୟ୍ ନାଁଚେ ନାମତେ ହବେ ଆମାୟ୍ ଯଦି ଫେଲିସ ନାଁଚେ ॥
ଯାଚାଇ କ'ରେ ନିବି ମୋରେ ଏଇ ଖେଲା କି ଖେଲବି ଓରେ ।
ଯେ ତୋର ହାତ ଜାନେ ନା, ମାରକେ ଜାନେ, ଭୟ୍ ଲେଗେ ରୟ୍ ତାହାର ପ୍ରାଣେ–
ଯେ ତୋର ମାର ଛେଡ଼େ ତୋର ହାତଟି ଦେଖେ ଆସାଳ ଜାନା ସେଇ ଜାନିଛେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୩୩୦ (1923)

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୮୯: ହୃଦୟ୍-ଆବରଣ ଖୁଲେ ଗେଲ

ହୃଦୟ୍-ଆବରଣ ଖୁଲେ ଗେଲ ତୋମାର ପଦପରଶେ ହରଷେ ଓହେ ଦୟାମୟ୍ ।
ଅନ୍ତରେ ବାହିରେ ହେରିନୁ ତୋମାରେ
ଲୋକେ ଲୋକେ, ଦିକେ ଦିକେ, ଆଁଧାରେ ଆଲୋକେ, ସୁଖେ ଦୁଖେ–
ହେରିନୁ ହେ ଘରେ ପରେ, ଜଗତମୟ୍, ଚିତ୍ତମୟ୍ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୦୩ (1896)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୮୨: ମନ ପ୍ରାଣ କାଡ଼ିୟା ଲଓ

ମନ ପ୍ରାଣ କାଡ଼ିୟା ଲଓ ହେ ହୃଦୟସ୍ୱାମୀ,
  ସଂସାରେର ସୁଖ ଦୁଖ ସକଲଇ ଭୁଲିବ ଆମି ।
ସକଲ ସୁଖ ଦାଓ ତୋମାର ପ୍ରେମସୁଖେ–
  ତୁମି ଜାଗି ଥାକୋ ଜୀବନେ ଦିନଯାମୀ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୦୩ (1896)

 contact: somen@iopb.res.in

ପୂଜା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା/୮୩: ଶୁଭ୍ର ପ୍ରଭାତେ

ଶୁଭ୍ର ପ୍ରଭାତେ
ପୂର୍ବଗଗନେ ଉଦିଲ
କଲ୍ୟାଣୀ ଶୁକତାରା ॥
ତରୁଣ ଅରୁଣରଶ୍ମି
ଭାଙେ ଅନ୍ଧତାମସୀ
ରଜନୀର କାରା ॥

ଚୈତ୍ର ୧୩୩୭ (1931)

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୧: ଆଜି କାଁଦେ କାରା ଓଇ

ଆଜି କାଁଦେ କାରା ଓଇ ଶୁନା ଯାୟ୍, ଅନାଥେରା କୋଥା କରେ ହାୟ୍-ହାୟ୍,
ଦିନ ମାସ ଯାୟ୍, ବରଷ ଫୁରାୟ୍– ଫୁରାବେ ନା ହାହାକାର ? ।
ଓଇ କାରା ଚେୟେ ଶୂନ୍ୟ ନୟାନେ ସୁଖ-ଆଶା-ହୀନ ନବବର୍ଷ-ପାନେ,
କାରା ଶୁୟେ ଶୁଷ୍କ ଭୂମିଶୟାନେ– ମରୁମୟ୍ ଚାରି ଧାର ॥
ଆଶ୍ୱାସବଚନ ସକଲେରେ କ'ୟେ ଏସେଛିଲ ବର୍ଷ କତ ଆଶା ଲୟେ,
କତ ଆଶା ଦ'ଲେ ଆଜ ଯାୟ୍ ଚ'ଲେ– ଶୂନ୍ୟ କତ ପରିବାର ।
କତ ଅଭାଗାର ଜୀବନସମ୍ବଲ ମୁଛେ ଲୟେ ଗେଲ, ରେଖେ ଅଶ୍ରୁଜଲ–
ନବ ବରଷେର ଉଦୟେର ପଥେ ରେଖେ ଗେଲ ଅନ୍ଧକାର ॥
ହାୟ୍, ଗୃହ ଯାର ନାଇ ଅନ୍ନକଣା ମାନୁଷେର ପ୍ରେମ ତାଓ କି ପାବେ ନା–
ଆଜି ନାଇ କି ରେ କାତରେର ତରେ କରୁଣାର ଅଶ୍ରୁଧାର ।
କେଁଦେ ବଲୋ, 'ନାଥ, ଦୁଃଖ ଦୂରେ ଯାକ, ତାପିତ ଧରାର ହୃଦୟ୍ ଜୁଡ଼ାକ–
ବର୍ଷ ଯଦି ଯାୟ୍ ସାଥେ ଲୟେ ଯାକ ବରଷେର ଶୋକଭାର ।'

ପ୍ରଃ ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ / ୨: ଜୟ୍ ତବ ହୋକ ଜୟ୍

ଜୟ୍ ତବ ହୋକ ଜୟ୍ ।

ସ୍ୱଦେଶେର ଗଳେ ଦାଓ ତୁମି ତୁଲେ ଯଶୋମାଳା ଅକ୍ଷୟ୍ ।

ବହୁଦିନ ହତେ ଭାରତେର ବାଣୀ ଆଛିଲ ନୀରବେ ଅପମାନ ମାନି,

ତୁମି ତାରେ ଆଜି ଜାଗାୟେ ତୁଲିୟା ରଟାଲେ ବିଶ୍ୱମୟ୍ ।

ଜ୍ଞାନମନ୍ଦିରେ ଜ୍ୱାଲାୟେଛ ତୁମି ଯେ ନବ ଆଲୋକଶିଖା

ତୋମାର ସକଲ ଭ୍ରାତାର ଲଲାଟେ ଦିଲ ଉଜ୍ଜ୍ୱଲ ଟିକା ।

ଅବାରିତଗତି ତବ ଜୟ୍ରଥ ଫିରେ ଯେନ ଆଜି ସକଲ ଜଗତ୍,

ଦୁଃଖ ଦୀନତା ଯା ଆଛେ ମୋଦେର ତୋମାରେ ବାଁଧି ନା ରୟ୍ ॥

୧୯ ମାଘ ୧୩୦୯ (1903)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୩: ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାତୀର୍ଥପ୍ରାଙ୍ଗଣ

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାତୀର୍ଥପ୍ରାଙ୍ଗଣ କର' ମହୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଜ ହେ ।
ବରପୁତ୍ରସଂଘ ବିରାଜ' ହେ ।
ଘନ ତିମିରରାତ୍ରିର ଚିରପ୍ରତୀକ୍ଷା ପୂର୍ଣ୍ଣ କର', ଲହ' ଜ୍ୟୋତିଦୀକ୍ଷା ।
ଯାତ୍ରୀଦଳ ସବ ସାଜ' ହେ । ଦିବ୍ୟବୀଣା ବାଜ' ହେ ।
ଏସ' କର୍ମୀ, ଏସ' ଜ୍ଞାନୀ, ଏସ' ଜନକଲ୍ୟାଣଧ୍ୟାନୀ,
ଏସ' ତାପସରାଜ ହେ !
ଏସ' ହେ ଧୀଶକ୍ତିସମ୍ପଦ ମୁକ୍ତବନ୍ଧ ସମାଜ ହେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୧୧ (1904)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧,୨ ଲାଇନେ 'କର", 'ବିରାଜ' ' ⟹ 'କରୋ', 'ବିରାଜୋ '
୩ ଲାଇନେର ବଦଲେ:

ଘନ ତିମିରରାତ୍ରିର ଚିରପ୍ରତୀକ୍ଷା
ପୂର୍ଣ୍ୟ କରୋ, ଲହୋ ଜ୍ୟୋତିଦୀକ୍ଷା ।
୪ ଲାଇନେ 'ଦିବ୍ୟବୀଣା ବାଜ' ହେ ।' ନେଇ ।
ଶେଷ ୩ ଲାଇନେ ଏସ' ⟹ ଏସୋ
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଧୀଶକ୍ତିସମ୍ପଦ' ⟹ 'ଧୀଶକ୍ତି ସମ୍ପଦ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୪: ଜଗତେର ପୁରୋହିତ ତୁମି

ଜଗତେର ପୁରୋହିତ ତୁମି– ତୋମାର ଏ ଜଗତ୍-ମାଝାରେ
ଏକ ଚାୟ୍ ଏକେରେ ପାଇତେ, ଦୁଇ ଚାୟ୍ ଏକ ହଇବାରେ ।
ଫୁଲେ ଫୁଲେ କରେ କୋଲାକୁଲି, ଗଲାଗଲି ଅରୁଣେ ଉଷାୟ୍ ।
ମେଘ ଦେଖେ ମେଘ ଛୁଟେ ଆସେ, ତାରାଟି ତାରାର ପାନେ ଚାୟ୍ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଲ ତୋମାର ନିୟ୍ମ, ପ୍ରଭୁ ହେ, ତୋମାରି ହଲ ଜୟ୍–
ତୋମାର କୃପାୟ୍ ଏକ ହଲ ଆଜି ଏଇ ଯୁଗଲହୃଦୟ୍ ।
ଯେ ହାତେ ଦିୟେଛ ତୁମି ବେଁଧେ ଶଶଧରେ ଧରାର ପ୍ରଣୟେ୍
ସେଇ ହାତେ ବାଁଧିୟାଛ ତୁମି ଏଇ ଦୁଟି ହୃଦୟେ୍ ହୃଦୟେ୍ ।
ଜଗତ ଗାହିଛେ ଜୟ୍-ଜୟ୍, ଉଠେଛେ ହରଷକୋଲାହଲ,
ପ୍ରେମେର ବାତାସ ବହିତେଛେ– ଛୁଟିତେଛେ ପ୍ରେମପରିମଲ ।
ପାଖିରା ଗାଓ ଗୋ ଗାନ, କହୋ ବାୟୁ ଚରାଚରମୟ୍–
ମହେଶେର ପ୍ରେମେର ଜଗତେ ପ୍ରେମେର ହଇଲ ଆଜି ଜୟ୍ ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୨୮୮ (1881)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୫: ତୁମି ହେ ପ୍ରେମେର ରବି

ତୁମି ହେ ପ୍ରେମେର ରବି   ଆଲୋ କରି ଚରାଚର
ଯତ କରୋ ବିତରଣ   ଅକ୍ଷୟ୍ ତୋମାର କର ।
ଦୁଜନେର ଆଁଖି-'ପରେ   ତୁମି ଥାକୋ ଆଲୋ କ'ରେ–
ତା ହଲେ ଆଁଧାରେ ଆର   ବଲୋ ହେ କିସେର ଡର ।
ତୋମାରେ ହାରାୟ୍ ଯଦି   ଦୁଜନେ ହାରାବେ ଦୋଁହେ–
ଦୁଜନେ କାଁଦିବେ ବସି   ଅନ୍ଧ ହୟେ୍ ଘନ ମୋହେ,
ଏମନି ଆଁଧାର ହବେ   ପାଶାପାଶି ବସେ ରବେ
ତବୁଓ ଦୋଁହାର ମୁଖ   ଚିନିବେ ନା ପରସ୍ପର ।
ଦେଖୋ, ପ୍ରଭୁ, ଚିରଦିନ   ଆଁଖି-'ପରେ ଥେକୋ ଜେଗେ–
ତୋମାରେ ଢାକେ ନା ଯେନ   ସଂସାରେ ଘନ ମେଘେ ।
ତୋମାରି ଆଲୋକେ ବସି   ଉଜଳ-ଆନନ-ଶଶୀ
ଉଭୟେ୍ ଉଭୟେ୍ ହେରେ   ପୁଲକିତକଳେବର ॥

ଶ୍ରାବଣ ୧୨୮୮ (1881)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ 'ଯତ କରୋ ବିତରଣ' ⟹ 'ଯତ କର ବିତରଣ'

   contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୭: ଶୁଭଦିନେ ଶୁଭକ୍ଷଣେ

ଶୁଭଦିନେ ଶୁଭକ୍ଷଣେ   ପୃଥିବୀ ଆନନ୍ଦମନେ
  ଦୁଟି ହୃଦୟେର ଫୁଲ ଉପହାର ଦିଲ ଆଜ–
ଓଇ ଚରଣେର କାଛେ ଦେଖୋ ଗୋ ପଡ଼ିୟା ଆଛେ,
  ତୋମାର ଦକ୍ଷିଣହସ୍ତେ ତୁଲେ ଲଓ ରାଜରାଜ ।
ଏକ ସୂତ୍ରେ ଦିୟେ, ଦେବ, ଗେଁଥେ ରାଖୋ ଏକ ସାଥେ–
ଟୁଟେ ନା ଛିଁଡ଼େ ନା ଯେନ, ଥାକେ ଯେନ ଓଇ ହାତେ ।
ତୋମାର ଶିଶିର ଦିୟେ   ରାଖୋ ତାରେ ବାଁଚାଇୟେ–
  କୀ ଜାନି ଶୁକାୟ ପାଛେ ସଂସାରରୌଦ୍ରେର ମାଝ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ 'ଏକ ସୂତ୍ରେ ଦିୟେ, ଦେବ,' ⟹ 'ଏକ ସୂତ୍ରେ ଦିୟେ ଦେବ,'

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୭: ଦୁଜନେ ଏକ ହୟେ୍ ଯାଓ

ଦୁଜନେ   ଏକ ହୟେ୍ ଯାଓ,   ମାଥା ରାଖୋ ଏକେର ପାୟେ୍–
ଦୁଜନେର ହୃଦୟେ୍ ଆଜି   ମିଳୁକ ତାଁରି ମିଳନ-ଛାୟେ୍ ।
  ତାଁହାରି   ପ୍ରେମେର ବେଗେ   ଦୁଟି ପ୍ରାଣ ଉଠୁକ ଜେଗେ–
  ଯା-କିଛୁ   ଶୀର୍ଣ୍ଣ ମଳିନ ଟୁଟୁକ ତାଁରି ଚରଣ-ଘାୟେ୍ ।
ସମୁଖେ   ସଂସାରପଥ,   ବିଘ୍ନବାଧା କୋରୋ ନା ଭୟ୍–
ଦୁଜନେ ଯାଓ ଚଲେ ଯାଓ– ଗାନ କରେ ଯାଓ ତାଁହାରି ଜୟ୍ ।
  ଭକତି   ଲଓ ପାଥେୟ୍,   ଶକତି ହୋକ ଅଜେୟ୍–
  ଅଭୟେ୍ ଆଶିସବାଣୀ   ଆସୁକ ତାଁରି ପ୍ରସାଦ-ବାୟେ୍ ॥

୪ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୧ (1914)

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୮: ତାঁହାର ଅସୀମ ମଙ୍ଗଲଲୋକ

ତାঁହାର ଅସୀମ ମଙ୍ଗଲଲୋକ ହତେ

ତୋମାଦେର ଏଇ ହୃଦୟ୍ବନଛାୟେ୍

ଅନନ୍ତେରଇ ପରଶରସେର ସ୍ରୋତେ

ଦିୟେ୍ଛେ ଆଜ ବସନ୍ତ ଜାଗାୟେ୍ ।

ତାଇ ସୁଧାମୟ୍ ମିଲନକୁସୁମଖାନି

ଉଠଲ ଫୁଟେ କଖନ ନାହି ଜାନି–

ଏଇ କୁସୁମେର ପୂଜାର ଅର୍ଘ୍ୟଖାନି

ପ୍ରଣାମ କରୋ ଦୁଇଜନେ ତାঁର ପାୟେ୍ ।

ସକଲ ବାଧା ଯାକ ତୋମାଦେର ଘୁଚେ,

ନାମୁକ ତାঁହାର ଆଶୀର୍ବାଦେର ଧାରା ।

ମଲିନ ଧୂଲାର ଚିହ୍ନ ସେ ଦିକ ମୁଛେ,

ଶାନ୍ତିପବନ ବହୁକ ବନ୍ଧହାରା ।

ନିତ୍ୟନବୀନ ପ୍ରେମେର ମାଧୁରୀତେ

କଲ୍ୟାଣଫଲ ଫଲୁକ ଦୋঁହାର ଚିତେ,

ସୁଖ ତୋମାଦେର ନିତ୍ୟ ରହୁକ ଦିତେ

ନିଖିଲଜନେର ଆନନ୍ଦ ବାଡ଼ାୟେ୍ ॥

୩୦ ବୈଶାଖ ୧୩୨୯ (1922)

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୯: ନବଜୀବନେର ଯାତ୍ରାପଥେ

ନବଜୀବନେର ଯାତ୍ରାପଥେ ଦାଓ ଦାଓ ଏଇ ବର
ହେ ହୃଦୟେଶ୍ୱର–
ପ୍ରେମେର ବିତ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିୟା ଦିକ ଚିତ୍ତ;
ଯେନ ଏ ସଂସାରମାଝେ ତବ ଦକ୍ଷିଣମୁଖ ରାଜେ;
ସୁଖରୂପେ ପାଇ ତବ ଭିକ୍ଷା, ଦୁଖରୂପେ ପାଇ ତବ ଦୀକ୍ଷା;
ମନ ହୋକ କ୍ଷୁଦ୍ରତାମୁକ୍ତ, ନିଖିଳେର ସାଥେ ହୋକ ଯୁକ୍ତ,
ଶୁଭକର୍ମେ ଯେନ ନାହି ମାନେ କ୍ଲାନ୍ତି
ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ॥

୨୪ ପୌଷ ୧୩୪୬ (1939)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୧୦: ପ୍ରେମେର ମିଳନଦିନେ

ପ୍ରେମେର ମିଳନଦିନେ ସତ୍ୟ ସାକ୍ଷୀ ଯିନି ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ
ନମି ତାଁରେ ଆମି– ନମି ନମି ।
ବିପଦେ ସମ୍ପଦେ ସୁଖେ ଦୁଖେ ସାଥି ଯିନି ଦିନରାତି ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ
ନମି ତାଁରେ ଆମି– ନମି ନମି ।
ତିମିରରାତେ ଯାଁର ଦୃଷ୍ଟି ତାରାୟ୍ ତାରାୟ୍,
ଯାଁର ଦୃଷ୍ଟି ଜୀବନେର ମରଣେର ସୀମା ପାରାୟ୍,
ଯାଁର ଦୃଷ୍ଟି ଦୀପ୍ତ ସୂର୍ଯ-ଆଲୋକେ ଅଗ୍ନିଶିଖାୟ୍, ଜୀବ-ଆତ୍ମାୟ୍ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ
ନମି ତାଁରେ ଆମି– ନମି ନମି ।
ଜୀବନେର ସବ କର୍ମ ସଂସାରଧର୍ମ କରୋ ନିବେଦନ ତାଁର ଚରଣେ ।
ଯିନି ନିଖିଳେର ସାକ୍ଷୀ, ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ
ନମି ତାଁରେ ଆମି– ନମି ନମି ।

୧୪ ପୌଷ ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୧୧: ସୁମଙ୍ଗଳୀ ବଧୂ

ସୁମଙ୍ଗଳୀ ବଧୂ, ସଞ୍ଚିତ ରେଖୋ ପ୍ରାଣେ ସ୍ନେହମଧୁ । ଆହା ।
ସତ୍ୟ ରହୋ ତୁମି ପ୍ରେମେ, ଧ୍ରୁବ ରହୋ କ୍ଷେମେ–
ଦୁଃଖେ ସୁଖେ ଶାନ୍ତ ରହୋ ହାସ୍ୟମୁଖେ ।
ଆଘାତେ ହଓ ଜୟୀ ଅବିଚଳ ଧୈର୍ଯେ କଲ୍ୟାଣମୟୀ । ଆହା ॥
ଚଲୋ ଶୁଭବୁଦ୍ଧିର ବାଣୀ ଶୁନେ,
ସକରୁଣ ନମ୍ରତାଗୁଣେ ଚାରିଦିକେ ଶାନ୍ତି ହୋକ ବିସ୍ତାର–
କ୍ଷମାସ୍ନିଗ୍ଧ କରୋ ତବ ସଂସାର ।
ଯେନ ଉପକରଣେର ଗର୍ବ ଆତ୍ମାରେ ନା କରେ ଖର୍ବ ।
ମନ ଯେନ ଜାନେ, ଉପହାସ କରେ କାଳ ଧନମାନେ–
ତବ ଚକ୍ଷେ ଯେନ ଧୂଳିର ସେ ଫାଁକି ନିତ୍ୟେରେ ନା ଦେୟ ଢାକି । ଆହା ॥

୧୪ ପୌଷ ୧୩୪୬ (1939)

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୧୬: ଇହାଦେର କରୋ ଆଶୀର୍ବାଦ

ଇହାଦେର କରୋ ଆଶୀର୍ବାଦ ।
ଧରାୟ୍ ଉଠିଛେ ଫୁଟି କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରାଣଗୁଲି, ନନ୍ଦନେର ଏନେଛେ ସଂବାଦ ।
ଏଇ ହାସିମୁଖଗୁଲି ହାସି ପାଛେ ଯାୟ୍ ଭୁଲି,
ପାଛେ ଘେରେ ଆଁଧାର ପ୍ରମାଦ,
ଇହାଦେର କାଛେ ଡେକେ ବୁକେ ରେଖେ, କୋଲେ ରେଖେ,
ତୋମରା କରୋ ଗୋ ଅଶୀର୍ବାଦ ।
ବଲୋ, 'ସୁଖେ ଯାଓ ଚଲେ ଭବେର ତରଙ୍ଗ ଦ'ଲେ,
ସ୍ୱର୍ଗ ହତେ ଆସୁକ ବାତାସ–
ସୁଖ ଦୁଃଖ କୋରୋ ହେଲା, ସେ କେବଳ ଢେଉଖେଲା
ନାଚିବେ ତୋଦେର ଚାରିପାଶ ।'

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୩ (1886)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୧୩: ସମୁଖେ ଶାନ୍ତିପାରାବାର

ସମୁଖେ ଶାନ୍ତିପାରାବାର–
ଭାସାଓ ତରଣୀ ହେ କର୍ଣ୍ଣଧାର ।
ତୁମି ହବେ ଚିରସାଥି, ଲଓ ଲଓ ହେ କ୍ରୋଡ଼ ପାତି–
ଅସୀମେର ପଥେ ଜ୍ୱଳିବେ ଜ୍ୟୋତି ଧ୍ରୁବତାରକାର ॥
ମୁକ୍ତିଦାତା, ତୋମାର କ୍ଷମା ତୋମାର ଦୟା
ହବେ ଚିରପାଥେୟ ଚିରଯାତ୍ରାର ।
ହୟ ଯେନ ମର୍ତ୍ତେର ବନ୍ଧନକ୍ଷୟ, ବିରାଟ ବିଶ୍ୱ ବାହୁ ମେଲି ଲୟ–
ପାୟ ଅନ୍ତରେ ନିର୍ଭୟ ପରିଚୟ ମହା-ଅଜାନାର ॥

୭ ଡିସମ୍ବର ୧୯୩୯ (1939)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୧୪: ଏକଦିନ ଯାରା ମେରେଛିଲ

ଏକଦିନ ଯାରା ମେରେଛିଲ ତାଁରେ ଗିୟେ୍

ରାଜାର ଦୋହାଇ ଦିୟେ୍

ଏ ଯୁଗେ ତାରାଇ ଜନ୍ମ ନିୟେ୍ଛେ ଆଜି,

ମନ୍ଦିରେ ତାରା ଏସେଛେ ଭକ୍ତ ସାଜି–

ଘାତକ ସୈନ୍ୟେ ଡାକି

‘ମାରୋ ମାରୋ’ ଓଠେ ହାଁକି ।

ଗର୍ଜନେ ମିଶେ ପୂଜାମନ୍ତ୍ରେର ସ୍ୱର–

ମାନବପୁତ୍ର ତୀବ୍ର ବ୍ୟଥାୟ୍ କହେନ, ହେ ଈଶ୍ୱର!

ଏ ପାନପାତ୍ର ନିଦାରୁଣ ବିଷେ ଭରା

ଦୂରେ ଫେଲେ ଦାଓ, ଦୂରେ ଫେଲେ ଦାଓ ତ୍ୱରା ॥

୨୫ ଡିସମ୍ବର ୧୯୩୯ (1939)

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୧୫: ଆଲୋକେର ପଥେ, ପ୍ରଭୁ

ଆଲୋକେର ପଥେ, ପ୍ରଭୁ, ଦାଓ ଦ୍ୱାର ଖୁଲେ–

ଆଲୋକ-ପିୟାସୀ ଯାରା ଆଛେ ଆଁଖି ତୁଲେ,

ପ୍ରଦୋଷେର ଛାୟାତଲେ ହାରାୟେଛେ ଦିଶା,

ସମୁଖେ ଆସିଛେ ଘିରେ ନିରାଶାର ନିଶା ।

ନିଖିଲ ଭୁବନେ ତବ ଯାରା ଆତ୍ମହାରା

ଆଁଧାରେର ଆବରଣେ ଖୋଁଜେ ଧ୍ରୁବତାରା,

ତାହାଦେର ଦୃଷ୍ଟି ଆନୋ ରୂପେର ଜଗତେ–

ଆଲୋକେର ପଥେ ॥

୨ ନଭେମ୍ବର ୧୯୪୦ (1940)

 contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୧୭: ଓଇ ମହାମାନବ ଆସେ

ଓଇ ମହାମାନବ ଆସେ ।

ଦିକେ ଦିକେ ରୋମାଞ୍ଚ ଲାଗେ

ମର୍ତଧୂଳିର ଘାସେ ଘାସେ ॥

ସୁରଲୋକେ ବେଜେ ଓଠେ ଶଙ୍ଖ,

ନରଲୋକେ ବାଜେ ଜୟଡଙ୍କ–

ଏଲ ମହାଜନ୍ମେର ଲଗ୍ନ ।

ଆଜି ଅମାରାତ୍ରିର ଦୁର୍ଗତୋରଣ ଯତ

ଧୂଲିତଲେ ହୟେ ଗେଲ ଭଗ୍ନ ।

ଉଦୟଶିଖରେ ଜାଗେ ‘ମାଭୈଃ ମାଭୈଃ’

ନବଜୀବନେର ଆଶ୍ୱାସେ ।

‘ଜୟ ଜୟ ଜୟ ରେ ମାନବ-ଅଭ୍ୟୁଦୟ’

ମନ୍ଦ୍ରି-ଉଠିଲ ମହାକାଶେ ॥

୧ ବୈଶାଖ ୧୩୪୮ (1941)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ମର୍ତଧୂଳିର ⟹ ମର୍ତ୍ୟଧୂଳିର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସଂଗୀତ /୧୭: ହେ ନୂତନ

ହେ ନୂତନ,
ଦେଖା ଦିକ ଆର୍-ବାର ଜନ୍ମେର ପ୍ରଥମ ଶୁଭକ୍ଷଣ ॥
ତୋମାର ପ୍ରକାଶ ହୋକ କୁହେଳିକା କରି ଉଦ୍ଘାଟନ
ସୂର୍ଯେର ମତନ ।
ରିକ୍ତତାର ବକ୍ଷ ଭେଦି ଆପନାରେ କରୋ ଉନ୍ମୋଚନ ।
ବ୍ୟକ୍ତ ହୋକ ଜୀବନେର ଜୟ୍,
ବ୍ୟକ୍ତ ହୋକ ତୋମାମାଝେ ଅସୀମେର ଚିରବିସ୍ମୟ୍ ।
ଉଦୟ୍ଦିଗନ୍ତେ ଶଙ୍ଖ ବାଜେ, ମୋର ଚିତ୍ତମାଝେ
ଚିରନୂତନେରେ ଦିଲ ଡାକ
ପଁଚିଶେ ବୈଶାଖ ॥

ଗୀତପରୂପ: ୨୩ ବୈଶାଖ ୧୩୪୮ (1941)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧ଃ ଗିୟାଛେ ସେ ଦିନ ଯେ

ଗିୟାଛେ ସେ ଦିନ ଯେ ଦିନ ହୃଦୟ ରୂପେରଇ ମୋହନେ ଆଛିଲ ମାତି,
ପ୍ରାଣେର ସ୍ୱପନ ଆଛିଲ ଯଖନ– 'ପ୍ରେମ' 'ପ୍ରେମ' ଶୁଧୁ ଦିବସ-ରାତି ।
ଶାନ୍ତିମୟୀ ଆଶା ଫୁଟେଛେ ଏଖନ ହୃଦୟ-ଆକାଶପଟେ,
ଜୀବନ ଆମାର କୋମଳ ବିଭାୟ ବିମଳ ହୟେଛେ ବଟେ,
ବାଳକକାଳେର ପ୍ରେମେର ସ୍ୱପନ ମଧୁର ଯେମନ ଉଜଳ ଯେମନ
ତେମନ କିଛୁଇ ଆସିବେ ନା–
ତେମନ କିଛୁଇ ଆସିବେ ନା ॥

ସେ ଦେବୀପ୍ରତିମା ନାରିବ ଭୁଲିତେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଣୟ ଆଁକିଲ ଯାହା,
ସ୍ମୃତିମରୁ ମୋର ଶ୍ୟାମଳ କରିୟା ଏଖନୋ ହୃଦୟେ ବିରାଜେ ତାହା ।
ସେ ପ୍ରତିମା ସେଇ ପରିମଳସମ ପଲକେ ଯା ଲୟ ପାୟ,
ପ୍ରଭାତକାଳେର ସ୍ୱପନ ଯେମନ ପଲକେ ମିଶାୟେ ଯାୟ ।
ଅଲସପ୍ରବାହ ଜୀବନେ ଆମାର ସେ କିରଣ କଭୁ ଭାସିବେ ନା ଆର–
ସେ କିରଣ କଭୁ ଭାସିବେ ନା–
ସେ କିରଣ କଭୁ ଭାସିବେ ନା ॥

ପ୍ରଃ କାର୍ତିକ ୧୨୮୬ (1879)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୨: ମନ ହତେ ପ୍ରେମ ଯେତେଛେ

ମନ ହତେ ପ୍ରେମ ଯେତେଛେ ଶୁକାୟେ, ଜୀବନ ହତେଛେ ଶେଷ ।
ଶିଥିଲ କପୋଲ, ମଳିନ ନୟନ, ତୁଷାରଧବଳ କେଶ ।
ପାଶେତେ ଆମାର ନୀରବେ ପଡ଼ିୟା ଅଯତନେ ବୀଣାଖାନି–
ବାଜାବାର ବଳ ନାହିକ ଏ ହାତେ, ଜଡ଼ିମାଜଡ଼ିତ ବାଣୀ ।
ଗୀତିମୟୀ ମୋର ସହଚରୀ ବୀଣା, ହଇଲ ବିଦାୟ୍ ନିତେ ।
ଆର କି ପାରିବି ଢାଳିବାରେ ତୁଇ ଅମୃତ ଆମାର ଚିତେ ।
ତବୁ ଏକବାର, ଆର-ଏକବାର, ତ୍ୟଜିବାର ଆଗେ ପ୍ରାଣ
ମରିତେ ମରିତେ ଗାଇୟା ଲଇବ ସାଧେର ସେ-ସବ ଗାନ ।
ଦୁଲିବେ ଆମାର ସମାଧି-ଉପରେ ତରୁଗଣ ଶାଖା ତୁଲି–
ବନଦେବତାରା ଗାହିବେ ତଖନ ମରଣେର ଗାନଗୁଲି ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ ୧୨୮୬ (1879)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୩: କେନ ଗୋ ସେ ମୋରେ

କେନ ଗୋ ସେ ମୋରେ ଯେନ କରେ ନା ବିଶ୍ୱାସ ।
କେନ ଗୋ ବିଷଣ୍ଣ ଆଁଖି   ଆମି ଯବେ କାଛେ ଥାକି,
କେନ ଉଠେ ମାଝେ ମାଝେ   ଆକୁଳ ନିଶ୍ୱାସ ।
ଆଦର କରିତେ ମୋରେ ଚାୟ୍ କତବାର,
ସହସା କୀ ଭେବେ ଯେନ ଫେରେ ସେ ଆବାର ।
ନତ କରି ଦୁ ନୟନେ   କୀ ଯେନ ବୁଝାୟ୍ ମନେ,
ମନ ସେ କିଛୁତେ ଯେନ ପାୟ୍ ନା ଆଶ୍ୱାସ ।
ଆମି ଯବେ ବ୍ୟାଗ୍ର ହୟେ୍ ଧରି ତାର ପାଣି
ସେ କେନ ଚମକି ଉଠି ଲୟ୍ ତାହା ଟାନି ।
ଆମି କାଛେ ଗେଲେ ହାୟ୍   ସେ କେନ ଗୋ ସରେ ଯାୟ୍–
ମଳିନ ହଇୟା ଆସେ ଅଧର ସହାସ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୮ (1882)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪: ତୋରା ବସେ ଗାଁଥିସ ମାଳା

ତୋରା ବସେ ଗାଁଥିସ ମାଳା, ତାରା ଗଳାୟ୍ ପରେ ।
କଖନ ଯେ ଶୁକାୟେ୍ ଯାୟ୍, ଫେଲେ ଦେୟ୍ ରେ ଅନାଦରେ ॥
ତୋରା ସୁଧା କରିସ ଦାନ, ତାରା ଶୁଧୁ କରେ ପାନ,
ସୁଧାୟ୍ ଅରୁଚି ହଲେ ଫିରେଓ ତୋ ନାହି ଚାୟ୍–
ହୃଦୟେର ପାତ୍ରଖାନି ଭେଙେ ଦିୟେ୍ ଚଲେ ଯାୟ୍ ॥
ତୋରା କେବଳ ହାସି ଦିବି, ତାରା କେବଳ ବସେ ଆଛେ–
ଚୋଖେର ଜଳ ଦେଖିଲେ ତାରା ଆର ତୋ ରବେ ନା କାଛେ ।
ପ୍ରାଣେର ବ୍ୟଥା ପ୍ରାଣେ ରେଖେ ପ୍ରାଣେର ଆଗୁନ ପ୍ରାଣେ ଢେକେ
ପରାନ ଭେଙେ ମଧୁ ଦିବି ଅଶ୍ରୁଛାଁକା ହାସି ହେସେ–
ବୁକ ଫେଟେ, କଥା ନା ବ'ଲେ ଶୁକାୟେ୍ ପଡ଼ିବି ଶେଷେ ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୨୯୧ (1884)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୫: ବଲି, ଓ ଆମାର ଗୋଲାପ-ବାଲା

ବଲି, ଓ ଆମାର ଗୋଲାପ-ବାଲା, ବଲି, ଓ ଆମାର ଗୋଲାପ-ବାଲା–
ତୋଲୋ ମୁଖାନି, ତୋଲୋ ମୁଖାନି– କୁସୁମକୁଞ୍ଜ କରୋ ଆଲା ।
ବଲି, କିସେର ଶରମ ଏତ ! ସଖୀ, କିସେର ଶରମ ଏତ !
ସଖୀ, ପାତାର ମାଝାରେ ଲୁକାୟେ ମୁଖାନି କିସେର ଶରମ ଏତ ।
ବାଲା, ଘୁମାୟେ ପଡ଼େଛେ ଧରା । ସଖୀ, ଘୁମାୟ ଚନ୍ଦ୍ରତାରା ।
ପ୍ରିୟେ, ଘୁମାୟ ଦିକ୍‌ବାଲାରା ସବେ– ଘୁମାୟ ଜଗତ୍ ଯତ ।
 ବଲିତେ ମନେର କଥା, ସଖୀ, ଏମନ ସମୟ୍ କୋଥା ।
ପ୍ରିୟେ, ତୋଲୋ ମୁଖାନି, ଆଛେ ଗୋ ଆମାର ପ୍ରାଣେର କଥା କତ ।
ଆମି ଏମନ ସୁଧୀର ସ୍ୱରେ, ସଖୀ, କହିବ ତୋମାର କାନେ–
ପ୍ରିୟେ, ସ୍ୱପନେର ମତୋ ସେ କଥା ଆସିୟେ ପଶିବେ ତୋମାର ପ୍ରାଣେ ।
ତବେ ମୁଖାନି ତୁଲିୟେ ଚାଓ, ସୁଧୀରେ ମୁଖାନି ତୁଲିୟେ ଚାଓ ।
ସଖୀ, ଏକଟି ଚୁମ୍ବନ ଦାଓ– ଗୋପନେ ଏକଟି ଚୁମ୍ବନ ଚାଓ ॥

୧୮୭୮ (1878)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ 'ବାଲା,', 'ସଖୀ,' ⟹ 'ହେରୋ,'
୬ ଲାଇନେ 'ସବେ–' ⟹ 'ପ୍ରିୟେ,'
୭ ଲାଇନେ 'ବଲିତେ ମନେର ॥ ।' ⟹ 'ସଖୀ, ବଲିତେ ମନେର ॥ ।'
୭ ଲାଇନେ 'ସଖୀ, ଏମନ ସମୟ୍ ॥ ।' ⟹ 'ବଲୋ, ଏମନ ସମୟ୍ ॥ ।'
ରଚନାବଲୀତେ ଶେଷ ଲାଇନଟା ନେଇ ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭: ଗୋଲାପ ଫୁଲ ଫୁଟିୟେ

ଗୋଲାପ ଫୁଲ ଫୁଟିୟେ ଆଛେ, ମଧୁପ, ହୋଥା ଯାସ ନେ–
ଫୁଲେର ମଧୁ ଲୁଟିତେ ଗିୟେ   କାଁଟାର ଘା ଖାସ ନେ ॥
ହେଥାୟ୍ ବେଲା, ହୋଥାୟ୍ ଚାଁପା   ଶେଫାଲି ହୋଥା ଫୁଟିୟେ–
ଓଦେର କାଛେ ମନେର ବ୍ୟଥା   ବଲ୍ ରେ ମୁଖ ଫୁଟିୟେ ॥
ଭ୍ରମର କହେ, 'ହେଥାୟ୍ ବେଲା   ହୋଥାୟ୍ ଆଛେ ନଲିନୀ–
ଓଦେର କାଛେ ବଲିବ ନାକୋ   ଆଜିଓ ଯାହା ବଲି ନି ।
ମରମେ ଯାହା ଗୋପନ ଆଛେ   ଗୋଲାପେ ତାହା ବଲିବ–
ବଲିତେ ଯଦି ଜ୍ୱଲିତେ ହୟ୍   କାଁଟାରଇ ଘାୟେ ଜ୍ୱଲିବ ।'

ପ୍ର: ୧୮୭୫ (1878)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ 'ଗୋଲାପ ଫୁଲ ଫୁଟିୟେ' ⟹ 'ଗୋଲାପ ହୋଥା ଫୁଟିୟେ'

    contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭: ପାଗଲିନୀ, ତୋର ଲାଗି

ପାଗଲିନୀ, ତୋର ଲାଗି କୀ ଆମି କରିବ ବଲ୍ ।
କୋଥା ରାଖିବ ତୋରେ ଖୁଁଜେ ନା ପାଇ ଭୂମଣ୍ଡଳ ।
ଆଦରେର ଧନ ତୁମି, ଆଦରେ ରାଖିବ ଆମି–
ଆଦରିଣୀ, ତୋର ଲାଗି ପେତେଛି ଏ ବକ୍ଷସ୍ଥଳ ।
ଆୟ୍ ତୋରେ ବୁକେ ରାଖି– ତୁମି ଦେଖୋ, ଆମି ଦେଖି–
ଶ୍ୱାସେ ଶ୍ୱାସ ମିଶାଇବ, ଆଁଖିଜଲେ ଆଁଖିଜଲ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୨୮୬ (1879)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ ବକ୍ଷସ୍ଥଳ ⟹ ବକ୍ଷଃସ୍ଥଳ

୬ ଲାଇନେ ଦେଖୋ ⟹ ଦେଖ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮: ଓଇ କଥା ବଲୋ ସଖୀ

ଓଇ କଥା ବଲୋ ସଖୀ, ବଲୋ ଆର ବାର–
ଭାଲୋବାସ ମୋରେ ତାହା ବଲୋ ବାର ବାର ।
କତବାର ଶୁନିୟାଛି, ତବୁଓ ଆବାର ଯାଚି–
ଭାଲୋବାସ ମୋରେ ତାହା ବଲୋ ଗୋ ଆବାର ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୨୮୬ (1879)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୯: ଶୁନ ନଳିନୀ, ଖୋଲୋ

ଶୁନ   ନଳିନୀ, ଖୋଲୋ ଗୋ ଆଁଖି–
ଘୁମ   ଏଖନୋ ଭାଙିଲ ନା କି!
ଦେଖୋ, ତୋମାରି ଦୁୟାର-’ପରେ
ସଖୀ,   ଏସେଛେ ତୋମାରି ରବି ॥
ଶୁନି   ପ୍ରଭାତେର ଗାଥା ମୋର
ଦେଖୋ ଭେଙେଛେ ଘୁମେର ଘୋର,
ଜଗତ ଉଠେଛେ ନୟନ ମେଲିୟା ନୂତନ ଜୀବନ ଲଭି ।
ତବେ   ତୁମି କି ସଜନୀ ଜାଗିବେ ନାକୋ,
ଆମି ଯେ ତୋମାରି କବି ॥
ପ୍ରତିଦିନ ଆସି, ପ୍ରତିଦିନ ହାସି,
ପ୍ରତିଦିନ ଗାନ ଗାହି–
ପ୍ରତିଦିନ ପ୍ରାତେ ଶୁନିୟା ସେ ଗାନ
ଧୀରେ ଧୀରେ ଉଠ ଚାହି ।
ଆଜିଓ ଏସେଛି, ଉଠ ଉଠ ସଖୀ,
ଆର ତୋ ରଜନୀ ନାହି ।
ସଖୀ,   ଶିଶିରେ ମୁଖାନି ମାଜି
ସଖୀ,   ଲୋହିତ ବସନେ ସାଜି
ଦେଖୋ   ବିମଲ ସରସୀ-ଆରଶିର ’ପରେ ଅପରୂପ ରୂପରାଶି ।
ଥେକେ ଥେକେ ଧୀରେ ହେଲିୟା ପଡ଼ିୟା
ନିଜ ମୁଖଛାୟା ଆଧେକ ହେରିୟା
ଲଲିତ ଅଧରେ ଉଠିବେ ଫୁଟିୟା ଶରମେର ମୃଦୁ ହାସି ॥

୧୮୭୮ (1878)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ‘ଜଗତ ଉଠେଛେ’ ⟹ ‘ଦେଖୋ ଜଗତ ଜେଗେଛେ’
୮ ଲାଇନେ ସଜନୀ ⟹ ରୂପସୀ
୧୦ ଥେକେ ୧୭ ଲାଇନେର ବଦଲେ

ଶୁନ   ଆମାର କବିତା ତବେ,
ଆମି   ଗାହିବ ନୀରବ ରବେ

ଭବେ   ନବ ଜୀବନେର ଗାନ ।

ପ୍ରଭାତ-ନୀରଦ, ପ୍ରଭାତ-ସମୀର

ପ୍ରଭାତ-ବିହ୍ଗ, ପ୍ରଭାତ-ଶିଶିର

ସମସ୍ୱରେ ତାରା ସକଲେ ମିଳିୟା

ମିଶାବେ ମଧୁର ତାନ ।

୯୮ ଲାଇନେ ‘ସଖୀ, ଶିଶିରେ ॥ ।’ ⟹ ‘ତବେ ଶିଶିରେ ॥ ।’
୨୯ ଲାଇନେ ‘ଥେକେ ଥେକେ’ ⟹ ‘ତବେ ଥେକେ ଥେକେ’
୨୯ ଲାଇନେ ‘ହେଲିୟା ପଡ଼ିୟା’ ⟹ ‘ନୁଇୟା ପଡ଼ିୟା’
ଶେଷେ ଆରୋ ଚାର ଲାଇନ:

ଶୁନ   ନଳିନୀ, ଖୋଲୋ ଗୋ ଆଁଖି–

ଘୁମ   ଏଖନୋ ଭାଙିଲ ନା କି !

ସଖୀ,   ଗାହିଛେ ତୋମାରି ରବି–

ଆଜି ତୋମାରି ଦୁୟାରେ ଆସି ।

   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୦: ଓ କଥା ବୋଲୋ ନା ତାରେ

ଓ କଥା ବୋଲୋ ନା ତାରେ କଭୁ ସେ କପଟ ନା ରେ–
ଆମାର କପାଳ-ଦୋଷେ ଚପଳ ସେଜନ ।
ଅଧୀରହୃଦୟ ବୁଝି ଶାନ୍ତି ନାହି ପାୟ ଖୁଁଜି,
ସଦାଇ ମନେର ମତୋ କରେ ଅନ୍ୱେଷଣ ।
ଭାଲୋ ସେ ବାସିତ ଯବେ କରେ ନି ଛଲନା ।
ମନେ ମନେ ଜାନିତ ସେ ସତ୍ୟ ବୁଝି ଭାଲୋବାସେ–
ବୁଝିତେ ପାରେ ନି ତାହା ଯୌବନକଳ୍ପନା ।
ହରଷେ ହାସିତ ଯବେ ହେରିୟା ଆମାୟ,
ସେ ହାସି କି ସତ୍ୟ ନୟ । ସେ ଯଦି କପଟ ହୟ
ତବେ ସତ୍ୟ ବଲେ କିଛୁ ନାହି ଏ ଧରାୟ ।
ଓ କଥା ବୋଲୋ ନା ତାରେ– କଭୁ ସେ କପଟ ନା ରେ,
ଆମାର କପାଳ-ଦୋଷେ ଚପଳ ସେଜନ ।
ପ୍ରେମମରୀଚିକା ହେରି ଧାୟ ସତ୍ୟ ମନେ କରି,
ଚିନିତେ ପାରେ ନି ସେ ଯେ ଆପନାର ମନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୮୬ (1880)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨, ୧୨ ଲାଇନେ ‘ସେଜନ’ ⟹ ‘ସେ ଜନ’

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୧: ସୋନାର ପିଞ୍ଜର ଭାଙିୟେ

ସୋନାର ପିଞ୍ଜର ଭାଙିୟେ ଆମାର   ପ୍ରାଣେର ପାଖିଟି ଉଡ଼ିୟେ ଯାକ ।
ସେ ଯେ ହେଥା ଗାନ ଗାହେ ନା !   ସେ ଯେ ମୋରେ ଆର ଚାହେ ନା !
ସୁଦୂର କାନନ ହଇତେ ସେ ଯେ   ଶୁନେଛେ କାହାର ଡାକ–
ପାଖିଟି ଉଡ଼ିୟେ ଯାକ ॥
ମୁଦିତ ନୟନ ଖୁଲିୟେ ଆମାର   ସାଧେର ସ୍ୱପନ ଯାୟ ରେ ଯାୟ ।
ହାସିତେ ଅଶ୍ରୁତେ ଗାଁଥିୟା ଗାଁଥିୟା   ଦିୟେଛିନୁ ତାର ବାହୁତେ ବାଁଧିୟା
ଆପନାର ମନେ କାଁଦିୟା କାଁଦିୟା   ଛିଁଡ଼ିୟା ଫେଲେଛେ ହାୟ ରେ ହାୟ,
ସାଧେର ସ୍ୱପନ ଯାୟ ରେ ଯାୟ ॥
ଯେ ଯାୟ ସେ ଯାୟ, ଫିରିୟେ ନା ଚାୟ,   ଯେ ଥାକେ ସେ ଶୁଧୁ କରେ ହାୟ ହାୟ–
ନୟନେର ଜଲ ନୟନେ ଶୁକାୟ– ମରମେ ଲୁକାୟ ଆଶା ।
ବାଁଧିତେ ପାରେ ନା ଆଦରେ ସୋହାଗେ–   ରଜନୀ ପୋହାୟ, ଘୁମ ହତେ ଜାଗେ,
ହାସିୟା କାଁଦିୟା ବିଦାୟ ସେ ମାଗେ–   ଆକାଶେ ତାହାର ବାସା ।
ଯାୟ ଯଦି ତବେ ଯାକ ।   ଏକବାର ତବୁ ଡାକ୍ ।
କୀ ଜାନି ଯଦି ରେ ପ୍ରାଣ କାଁଦେ ତାର   ତବେ ଥାକ୍, ତବେ ଥାକ୍ ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୨୯୧ (1884)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୨: ହୃଦୟ୍ ମୋର କୋମଳ ଅତି

ହୃଦୟ୍ ମୋର କୋମଳ ଅତି,   ସହିତେ ନାରି ରବିର ଜ୍ୟୋତି,
  ଲାଗିଲେ ଆଲୋ ଶରମେ ଭୟେ   ମରିୟା ଯାଇ ମରମେ ॥
ଭ୍ରମର ମୋର ବସିଲେ ପାଶେ   ତରାସେ ଆଁଖି ମୁଦିୟା ଆସେ,
  ଭୂତଲେ ଝ’ରେ ପଡ଼ିତେ ଚାହି   ଆକୁଲ ହୟେ ଶରମେ ॥
କୋମଳ ଦେହେ ଲାଗିଲେ ବାୟ୍   ପାପଡ଼ି ମୋର ଖସିୟା ଯାୟ୍,
  ପାତାର ମାଝେ ଢାକିୟା ଦେହ   ରୟେଛି ତାଇ ଲୁକାୟେ ।
ଆଁଧାର ବନେ ରୂପେର ହାସି   ଢାଲିବ ସଦା ସୁରଭିରାଶି,
  ଆଁଧାର ଏଇ ବନେର କୋଲେ   ମରିବ ଶେଷେ ଶୁକାୟେ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୨୮୮ (1882)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୩: ହୃଦୟେର ମଣି ଆଦରିଣୀ

ହୃଦୟେର ମଣି ଆଦରିଣୀ ମୋର,   ଆୟ୍ ଲୋ କାଛେ ଆୟ୍ ।
ମିଶାବି ଜୋଛନାହାସି   ରାଶି ରାଶି   ମୃଦୁ ମଧୁ ଜୋଛନାୟ୍ ।
ମଲୟ୍ କପୋଲ ଚୁମେ   ଢଳିୟା ପଡ଼ିଛେ ଘୁମେ,
କପୋଲେ ନୟ୍ନେ   ଜୋଛନା ମରିୟା ଯାୟ୍ ।
ଯମୁନାଲହରୀଗୁଲି   ଚରଣେ କାଁଦିତେ ଚାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୪: ଖୁଲେ ଦେ ତରଣୀ

ଖୁଲେ ଦେ ତରଣୀ, ଖୁଲେ ଦେ ତୋରା, ସ୍ରୋତ ବହେ ଯାୟ୍ ଯେ ।
ମନ୍ଦ ମନ୍ଦ ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗେ ନାଚିଛେ ତରଙ୍ଗ ରଙ୍ଗେ– ଏଇ ବେଳା ଖୁଲେ ଦେ ॥
ଭାଙିୟେ୍ ଫେଲେଛି ହାଲ, ବାତାସେ ପୁରେଛେ ପାଲ,
ସ୍ରୋତୋମୁଖେ ପ୍ରାଣ ମନ ଯାକ ଭେସେ ଯାକ–
ଯେ ଯାବି ଆମାର ସାଥେ ଏଇ ବେଳା ଆୟ୍ ରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୪: ଏ କୀ ହରଷ ହେରି

ଏ କୀ ହରଷ ହେରି କାନନେ!

ପରାନ ଆକୁଳ, ସ୍ୱପନ ବିକଶିତ   ମୋହମଦିରାମୟ ନୟନେ ॥

ଫୁଲେ ଫୁଲେ କରିଛେ କୋଲାକୁଲି,   ବନେ ବନେ ବହିଛେ ସମୀରଣ

ନବପଲ୍ଲବେ ହିଲ୍ଲୋଲ ତୁଲିୟେ– ବସନ୍ତପରଶେ ବନ ଶିହରେ ।

କୀ ଜାନି କୋଥା ପରାନ ମନ   ଧାଇଛେ ବସନ୍ତସମୀରଣେ ॥

ଫୁଲେତେ ଶୁୟେ ଜୋଛନା   ହାସିତେ ହାସି ମିଲାଇଛେ ।

ମେଘ ଘୁମାୟେ ଭେସେ ଯାୟ   ଘୁମଭାରେ ଅଲସା ବସୁନ୍ଧରା–

ଦୂରେ ପାପିୟା ପିଉ-ପିଉ ରବେ ଡାକିଛେ ସଘନେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୭: ଆମି ସ୍ୱପନେ ରୟେଛି ଭୋର

ଆମି ସ୍ୱପନେ ରୟେଛି ଭୋର, ସଖୀ, ଆମାରେ ଜାଗାୟୋ ନା ।
ଆମାର ସାଧେର ପାଖି ଯାରେ ନୟନେ ନୟନେ ରାଖି
ତାରି ସ୍ୱପନେ ରୟେଛି ଭୋର, ଆମାର ସ୍ୱପନ ଭାଙାୟୋ ନା ।
କାଲ ଫୁଟିବେ ରବିର ହାସି, କାଲ ଛୁଟିବେ ତିମିରରାଶି–
କାଲ ଆସିବେ ଆମାର ପାଖି, ଧୀରେ ବସିବେ ଆମାର ପାଶ ।
ଧୀରେ ଗାହିବେ ସୁଖେର ଗାନ, ଧୀରେ ଡାକିବେ ଆମାର ନାମ ।
ଧୀରେ ବୟାନ ତୁଲିୟା ନୟାନ ଖୁଲିୟା ହାସିବ ସୁଖେର ହାସ ।
ଆମାର କପୋଲ ଭ'ରେ ଶିଶିର ପଡ଼ିବେ ଝ'ରେ–
ନୟନେତେ ଜଲ, ଅଧରେତେ ହାସି, ମରମେ ରହିବ ମ'ରେ !
ତାହାରି ସ୍ୱପନେ ଆଜି ମୁଦିୟା ରୟେଛି ଆଁଖି–
କଖନ ଆସିବେ ପ୍ରାତେ ଆମାର ସାଧେର ପାଖି,
କଖନ ଜାଗାବେ ମୋରେ ଆମାର ନାମଟି ଡାକି ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୨୮୮ (1882)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୭: ଗେଲ ଗେଲ ନିୟେ ଗେଲ

ଗେଲ ଗେଲ ନିୟେ ଗେଲ ଏ ପ୍ରଣୟସ୍ରୋତେ ।
'ଯାବ ନା' 'ଯାବ ନା' କରି   ଭାସାୟେ ଦିଲାମ ତରୀ–
ଉପାୟ ନା ଦେଖି ଆର ଏ ତରଙ୍ଗ ହତେ ॥
ଦାଁଡ଼ାତେ ପାଇ ନେ ସ୍ଥାନ,   ଫିରିତେ ନା ପାରେ ପ୍ରାଣ–
ବାୟୁବେଗେ ଚଲିୟାଛି ସାଗରେର ପଥେ ॥
ଜାନିନୁ ନା, ଶୁନିନୁ ନା, କିଛୁ ନା ଭାବିନୁ–
ଅନ୍ଧ ହୟେ ଏକେବାରେ ତାହେ ଝାଁପ ଦିନୁ ।
ଏତ ଦୂର ଭେସେ ଏସେ   ଭ୍ରମ ଯେ ବୁଝେଛି ଶେଷେ–
ଏଖନ ଫିରିତେ କେନ ହୟ ଗୋ ବାସନା ।
ଆଗେଭାଗେ, ଅଭାଗିନୀ, କେନ ଭାବିଲି ନା ।
ଏଖନ ଯେ ଦିକେ ଚାଇ   କୂଲେର ଉଦ୍ଦେଶ ନାଇ–
ସମ୍ମୁଖେ ଆସିଛେ ରାତ୍ରି, ଆଁଧାର କରିଛେ ଘୋର ।
ସ୍ରୋତପ୍ରତିକୂଲେ ଯେତେ   ବଲ ଯେ ନାଇ ଏ ଚିତେ,
ଶ୍ରାନ୍ତ କ୍ଲାନ୍ତ ଅବସନ୍ନ ହୟେଛେ ହୃଦୟ ମୋର ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୯୮: ହାସି କେନ ନାଇ ଓ ନୟନେ

ହାସି କେନ ନାଇ ଓ ନୟନେ ! ଭ୍ରମିତେଛ ମଳିନ-ଆନନେ ।
ଦେଖୋ, ସଖୀ, ଆଁଖି ତୁଳି ଫୁଲଗୁଳି ଫୁଟେଛେ କାନନେ ॥
ତୋମାରେ ମଳିନ ଦେଖି ଫୁଲେରା କାଁଦିଛେ ସଖୀ
ଶୁଧାଇଛେ ବନଲତା କତ କଥା ଆକୁଳ ବଚନେ ॥
ଏସୋ ସଖୀ, ଏସୋ ହେଥା, ଏକଟି କହୋ ଗୋ କଥା–
ବଲୋ, ସଖୀ, କାର ଲାଗି ପାଇୟାଛ ମନୋବ୍ୟଥା ।
ବଲୋ, ସଖୀ, ମନ ତୋର ଆଛେ ଭୋର କାହାର ସ୍ୱପନେ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୨୮୮ (1882)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୯: ଏକବାର ବଲୋ, ସଖୀ, ଭାଲୋବାସ

ଏକବାର ବଲୋ, ସଖୀ, ଭାଲୋବାସ ମୋରେ–
ରେଖୋ ନା ଫେଲିୟା ଆର ସନ୍ଦେହେର ଘୋରେ ।
ସଖୀ, ଛେଲେବେଲା ହତେ   ସଂସାରେର ପଥେ ପଥେ
ମିଥ୍ୟା ମରୀଚିକା ଲୟେ ଯେପେଛି ସମୟ୍ ।
ପାରି ନେ, ପାରି ନେ ଆର–   ଏସେଛି ତୋମାରି ଦ୍ୱାର-
ଏକବାର ବଲୋ, ସଖୀ, ଦିବେ କି ଆଶ୍ରୟ୍ ।
ସହେଛି ଛଲନା ଏତ, ଭୟ୍ ହୟ୍ ତାଇ
ସତ୍ୟକାର ସୁଖ ବୁଝି ଏ କପାଳେ ନାଇ ।
ବହୁଦିନ ଘୁମଘୋରେ   ଡୁବାୟେ ରାଖିୟା ମୋରେ
ଅବଶେଷେ ଜାଗାୟୋ ନା ନିଦାରୁଣ ଘାୟ୍ ।
ଭାଲୋବେସେ ଥାକୋ ଯଦି   ଲଓ ଲଓ ଏଇ ହୃଦି–
ଭଗ୍ନ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଦଗ୍ଧ ଏଇ ହୃଦୟ୍ ଆମାର
ଏ ହୃଦୟ୍ ଚାଓ ଯଦି ଲଓ ଉପହାର ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୨୦: କତବାର ଭେବେଛିନୁ

କତବାର ଭେବେଛିନୁ ଆପନା ଭୁଲିୟା
ତୋମାର ଚରଣେ ଦିବ ହୃଦୟ ଖୁଲିୟା ।
ଚରଣେ ଧରିୟା ତବ କହିବ ପ୍ରକାଶି
ଗୋପନେ ତୋମାରେ, ସଖା, କତ ଭାଲୋବାସି ।
ଭେବେଛିନୁ କୋଥା ତୁମି ସ୍ୱର୍ଗେର ଦେବତା,
କେମନେ ତୋମାରେ କବ ପ୍ରଣୟେର କଥା ।
ଭେବେଛିନୁ ମନେ ମନେ ଦୂରେ ଦୂରେ ଥାକି
ଚିରଜନ୍ମ ସଙ୍ଗୋପନେ ପୂଜିବ ଏକାକୀ–
କେହ ଜାନିବେ ନା ମୋର ଗଭୀର ପ୍ରଣୟ,
କେହ ଦେଖିବେ ନା ମୋର ଅଶ୍ରୁବାରିଚୟ ।
ଆପନି ଆଜିକେ ଯବେ ଶୁଧାଇଛ ଆସି,
କେମନେ ପ୍ରକାଶି କବ କତ ଭାଲୋବାସି ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୮ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୋପନେ ⟹ ସଂଗୋପନେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୨୧: କେମନେ ଶୁଧିବ ବଲୋ

କେମନେ ଶୁଧିବ ବଲୋ ତୋମାର ଏ ଋଣ ।
ଏ ଦୟା ତୋମାର, ମନେ ରବେ ଚିରଦିନ ।
ଯବେ ଏ ହୃଦୟମାଝେ ଛିଲ ନା ଜୀବନ,
ମନେ ହ'ତ ଧରା ଯେନ ମରୁର ମତନ,
ସେ ହୃଦେ ଢାଲିୟେ ତବ ପ୍ରେମବାରିଧାର
ନୂତନ ଜୀବନ ଯେନ କରିଲେ ସଞ୍ଚାର ।
ଏକଦିନ ଏ ହୃଦୟେ ବାଜିତ ପ୍ରେମେର ଗାନ,
କବିତାୟ କବିତାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେନ ଛିଲ ପ୍ରାଣ–
ଦିନେ ଦିନେ ସୁଖଗାନ ଥେମେ ଗେଲ ଏ ହୃଦୟେ,
ନିଶୀଥଶ୍ମଶାନସମ ଆଛିଲ ନୀରବ ହୟେ–
ସହସା ଉଠେଛେ ବାଜି ତବ କରପରଶନେ,
ପୁରାନୋ ସକଲ ଭାବ ଜାଗିୟା ଉଠେଛେ ମନେ,
ବିରାଜିଛେ ଏ ହୃଦୟେ ଯେନ ନବ-ଉଷାକାଳ,
ଶୂନ୍ୟ ହୃଦୟେର ଯତ ଘୁଚେଛେ ଆଁଧାରଜାଲ ।
କେମନେ ଶୁଧିବ ବଲୋ ତୋମାର ଏ ଋଣ ।
ଏ ଦୟା ତୋମାର, ମନେ ରବେ ଚିରଦିନ ।

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୨୨: ଏ ଭାଲୋବାସାର ଯଦି ଦିତେ

ଏ ଭାଲୋବାସାର ଯଦି ଦିତେ ପ୍ରତିଦାନ–
ଏକବାର ମୁଖ ତୁଲେ ଚାହିୟା ଦେଖିତେ ଯଦି
ଯଖନ ଦୁଖେର ଜଲ ବର୍ଷିତ ନୟାନ–
ଶ୍ରାନ୍ତ କ୍ଲାନ୍ତ ହୟେ ଯବେ ଛୁଟେ ଆସିତାମ, ସଖୀ,
ଓଇ ମଧୁମୟ କୋଲେ ଦିତେ ଯଦି ସ୍ଥାନ–
ତା ହଲେ, ତା ହଲେ, ସଖୀ, ଚିରଜୀବନେର ତରେ
ଦାରୁଣଜ୍ବାଲାମୟ ହ'ତ ନା ପରାନ ।
ଏକଟି କଥାୟ ତବ ଏକଟୁ ସ୍ନେହେର ସ୍ୱରେ
ଯଦି ଯାୟ ଜୁଡ଼ାଇୟା ହୃଦୟେର ଜ୍ୱାଲା,
ତବେ ସେଇଟୁକୁ, ସଖୀ, କୋରୋ ଅଭାଗାର ତରେ–
ନହିଲେ ହୃଦୟ ଯାବେ ଭେଙେଚୁରେ ବାଲା !
ଏକବାର ମୁଖ ତୁଲେ ଚେୟୋ ଏ ମୁଖେର ପାନେ–
ମୁଛାୟେ ଦିୟୋ ଗୋ, ସଖୀ, ନୟନେର ଜଲ–
ତୋମାର ସ୍ନେହେର ଛାୟେ ଆଶ୍ରୟ ଦିୟୋ ଗୋ ମୋରେ,
ଆମାର ହୃଦୟ ମନ ବଡ଼ୋଇ ଦୁର୍ବଲ ।
ସଂସାରେର ସ୍ରୋତେ ଭେସେ କତ ଦୂର ଯାବ ଚଲେ–
ଆମି କୋଥା ରବ ଆର ତୁମି କୋଥା ରବେ ।
କତ ବର୍ଷ ହବେ ଗତ, କତ ସୂର୍ଯ ହବେ ଅସ୍ତ,
ଆଜିକେ ନୂତନ ଯାହା ପୁରାତନ ହବେ ।
ତଖନ ସହସା ଯଦି ଦେଖା ହୟ ଦୁଇଜନେ–
ଆସି ଯଦି କହିବାରେ ମରମେର ବ୍ୟଥା–
ତଖନ ସଙ୍କୋଚଭରେ ଦୂରେ କି ଯାଇବେ ସରେ ।
ତଖନ କି ଭାଲୋ କରେ କବେ ନାକୋ କଥା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷେର ଆଗେର ଲାଇନେ ସଙ୍କୋଚଭରେ ⟹ ସଂକୋଚଭରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୩: ଓକି ସଖା, କେନ ମୋରେ

ଓକି ସଖା, କେନ ମୋରେ କର ତିରସ୍କାର!
ଏକଟୁ ବସି ବିରଳେ   କାଁଦିବ ଯେ ମନ ଖୁଲେ
ତାଓେଓ କୀ ଆମି ବଲୋ କରିନୁ ତୋମାର ।
ମୁଛାତେ ଏ ଅଶ୍ରୁବାରି ବଳି ନି ତୋମାୟ୍,
ଏକଟୁ ଆଦରେର ତରେ ଧରି ନି ତୋ ପାୟ୍–
ତବେ ଆର କେନ, ସଖା,   ଏମନ ବିରାଗ-ମାଖା
ଭ୍ରୂକୁଟି ଏ ଭଗ୍ନବୁକେ ହାନୋ ବାର ବାର
ଜାନି ଜାନି ଏ କପାଳ ଭେଙେଛେ ଯଖନ
ଅଶ୍ରୁବାରି ପାରିବେ ନା ଗଳାତେ ଓ ମନ–
ପଥେର ପଥିକଓ ଯଦି   ମୋରେ ହେରି ଯାୟ୍ କାଁଦି
ତବୁଓ ଅଟଳ ରବେ ହୃଦୟ୍ ତୋମାର ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୨୪: ଓକି ସଖା, ମୁଛ ଆଁଖି

ଓକି ସଖା, ମୁଛ ଆଁଖି । ଆମାର ତରେଓ କାଁଦିବେ କି !
କେ ଆମି ବା ! ଆମି ଅଭାଗିନୀ– ଆମି ମରି ତାହେ ଦୁଖ କିବା ॥
ପଡ଼େ ଛିନୁ ଚରଣତଳେ– ଦଳେ ଗେଛ, ଦେଖ ନି ଚେୟେ ।
ଗେଛ ଗେଛ, ଭାଲୋ ଭାଲୋ– ତାହେ ଦୁଖ କିବା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୨୫: ହା ସଖୀ, ଓ ଆଦରେ

ହା ସଖୀ, ଓ ଆଦରେ ଆରୋ ବାଡ଼େ ମନୋବ୍ୟଥା ।
ଭାଲୋ ଯଦି ନାହି ବାସେ କେନ ତବେ କହେ ପ୍ରଣୟେର କଥା ॥
ମିଛେ ପ୍ରଣୟେର ହାସି ବୋଲୋ ତାରେ ଭାଲୋ ନାହି ବାସି ।
ଚାଇ ନେ ମିଛେ ଆଦର ତାହାର, ଭାଲୋବାସା ଚାଇ ନେ ।
ବୋଲୋ ବୋଲୋ, ସଜନୀ ଲୋ, ତାରେ–
ଆର ଯେନ ସେ ଲୋ ଆସେ ନାକୋ ହେଥା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୨୭: ଓକେ କେନ କାଁଦାଲି

ଓକେ କେନ କାଁଦାଲି !　　　ଓ ଯେ କେଁଦେ ଚଲେ ଯାୟ୍–
　　ଓର ହାସିମୁଖ ଯେ ଆର ଦେଖା ଯାବେ ନା ॥
ଶୂନ୍ୟପ୍ରାଣେ ଚଲେ ଗେଲ,　　　ନୟନେତେ ଅଶ୍ରୁଜଲ–
　　ଏ ଜନମେ ଆର ଫିରେ ଚାବେ ନା ॥
ଦୁ ଦିନେର ଏ ବିଦେଶେ　　　କେନ ଏଲ ଭାଲୋବେସେ,
　　କେନ ନିୟେ ଗେଲ ପ୍ରାଣେ ବେଦନା ।
ହାସି ଖେଲା ଫୁରାଲୋ ରେ,　　　ହାସିବ ଆର କେମନେ !
　　ହାସିତେ ତାର କାନ୍ନାମୁଖ ପଡ଼େ ଯେ ମନେ ।
ଡାକ୍ ତାରେ ଏକବାର–　　　କଠିନ ନହେ ପ୍ରାଣ ତାର !–
　　ଆର ବୁଝି ତାର ସାଡ଼ା ପାବ ନା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ ଫୁରାଲୋ ⟹ ଫୁରାଲ

୯ ଲାଇନେ ଡାକ୍ ⟹ ଡାକ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୨୭: ଏତଦିନ ପରେ, ସଖୀ

ଏତଦିନ ପରେ, ସଖୀ, ସତ୍ୟ ସେ କି ହେଥା ଫିରେ ଏଳ ।
ଦୀନବେଶେ ମ୍ଲାନମୁଖେ କେମନେ ଅଭାଗିନୀ
ଯାବେ ତାର କାଛେ ସଖୀ ରେ ।
ଶରୀର ହୟେଛେ କ୍ଷୀଣ, ନୟନ ଜ୍ୟୋତିହୀନ–
ସବଇ ଗେଛେ କିଛୁ ନାଇ– ରୂପ ନାଇ, ହାସି ନାଇ–
ସୁଖ ନାଇ, ଆଶା ନାଇ– ସେ ଆମି ଆର ଆମି ନାଇ–
ନା ଯଦି ଚେନେ ସେ ମୋରେ ତା ହଲେ କୀ ହବେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୬୮: ଚରାଚର ସକଲଇ ମିଛେ ମାୟା

ଚରାଚର ସକଲଇ ମିଛେ ମାୟା, ଛଲନା ।
କିଛୁତେଇ ଭୁଲି ନେ ଆର– ଆର ନା ରେ–
ମିଛେ ଧୂଲିରାଶି ଲୟେ କୀ ହବେ ।
ସକଲଇ ଆମି ଜେନେଛି, ସବଇ ଶୂନ୍ୟ– ଶୂନ୍ୟ– ଶୂନ୍ୟ ଛାୟା–
ସବଇ ଛଲନା ॥
ଦିନରାତ ଯାର ଲାଗି ସୁଖ ଦୁଖ ନା କରିନୁ ଜ୍ଞାନ,
ପରାନ ମନ ସକଲଇ ଦିୟେଛି, ତା ହତେ ରେ କିବା ପେନୁ ।
କିଛୁ ନା– ସବଇ ଛଲନା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୨୯: ତାରେ ଦେହୋ ଗୋ

ତାରେ ଦେହୋ ଗୋ ଆନି ।
ଓଇ ରେ ଫୁରାୟ୍ ବୁଝି ଅନ୍ତିମ ଯାମିନୀ ॥
ଏକଟି ଶୁନିବ କଥା, ଏକଟି ଶୁନାବ ବ୍ୟଥା–
ଶେଷବାର ଦେଖେ ନେବ ସେଇ ମଧୁମୁଖାନି ॥
ଓଇ କୋଳେ ଜୀବନେର ଶେଷ ସାଧ ମିଟିବେ,
ଓଇ କୋଳେ ଜୀବନେର ଶେଷ ସ୍ୱପ୍ନ ଛୁଟିବେ ।
ଜନମେ ପୂରେ ନି ଯାହା ଆଜ କି ପୂରିବେ ତାହା ।
ଜୀବନେର ସବ ସାଧ ଫୁରାବେ ଏଖନି ? ।

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୨୮୬ (1880)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୭ ଲାଇନେ ପୂରେ, ପୂରିବେ ⟹ ପুরে, ପୁରିବେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୩୦: ସାଧେର କାନନେ ମୋର

ସାଧେର କାନନେ ମୋର ରୋପଣ କରିୟାଛିନୁ
ଏକଟି ଲତିକା, ସଖୀ, ଅତିଶୟ ଯତନେ ।
ପ୍ରତିଦିନ ଦେଖିତାମ କେମନ ସୁନ୍ଦର ଫୁଲ
ଫୁଟିୟାଛେ ଶତ ଶତ ହାସି-ହାସି ଆନନେ ।
ପ୍ରତିଦିନ ସଯତନେ ଢାଲିୟା ଦିତାମ ଜଲ,
ପ୍ରତିଦିନ ଫୁଲ ତୁଲେ ଗାଁଥିତାମ ମାଲିକା ।
ସୋନାର ଲତାଟି ଆହା ବନ କରେଛିଲ ଆଲୋ–
ସେ ଲତା ଛିଁଡ଼ିତେ ଆଛେ ନିରଦୟ ବାଲିକା ?
କେମନ ବନେର ମାଝେ ଆଛିଲ ମନେର ସୁଖେ
ଗାଁଠେ ଗାଁଠେ ଶିରେ ଶିରେ ଜଡ଼ାଇୟା ପାଦପେ ।
ପ୍ରେମେର ସେ ଆଲିଙ୍ଗନେ ସ୍ନିଗ୍ଧ ରେଖେଛିଲ ତାରେ
କୋମଲ ପଲ୍ଲବଦଲେ ନିବାରିୟା ଆତପେ ।
ଏତଦିନ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଛିଲ ଢଲୋଢଲୋ ମୁଖ,
ଶୁକାୟେ ଗିୟାଛେ ଆଜି ସେଇ ମୋର ଲତିକା ।
ଛିନ୍ନ ଅବଶେଷଟୁକୁ ଏଖନୋ ଜଡ଼ାନୋ ବୁକେ–
ଏ ଲତା ଛିଁଡ଼ିତେ ଆଛେ ନିରଦୟ ବାଲିକା ? ।

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୮୪ (1877)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୧ ଲାଇନେ ତାରେ ⟹ ତାୟେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୩୧: ସେଇ ଯଦି ସେଇ ଯଦି

ସେଇ ଯଦି ସେଇ ଯଦି ଭାଙ୍ଗିଲ ଏ ପୋଡ଼ା ହୃଦି,
ସେଇ ଯଦି ଛାଡ଼ାଛାଡ଼ି ହଲ ଦୁଜନାୟ୍,
ଏକବାର ଏସୋ କାଛେ– କୀ ତାହାତେ ଦୋଷ ଆଛେ ।
ଜନ୍ମଶୋଧ ଦେଖେ ନିୟେ ଲଇବ ବିଦାୟ୍ ।
ସେଇ ଗାନ ଏକବାର ଗାଓ ସଖୀ, ଶୁନି–
ଯେଇ ଗାନ ଏକସନେ ଗାଇତାମ ଦୁଇଜନେ,
ଗାଇତେ ଗାଇତେ ଶେଷେ ପୋହାତ ଯାମିନୀ ।
ଚଲିନୁ ଚଲିନୁ ତବେ– ଏ ଜନ୍ମେ କି ଦେଖା ହବେ ।
ଏ ଜନ୍ମେର ସୁଖ ତବେ ହଲ ଅବସାନ ॥
ତବେ, ସଖୀ, ଏସୋ କାଛେ । କୀ ତାହାତେ ଦୋଷ ଆଛେ ।
ଆରବାର ଗାଓ, ସଖୀ, ପୁରାନୋ ସେ ଗାନ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୩୭: ଦୁଜନେ ଦେଖା ହଲ

ଦୁଜନେ ଦେଖା ହଲ ମଧୁଯାମିନୀ ରେ–
କେନ କଥା କହିଲ ନା, ଚଲିୟା ଗେଲ ଧୀରେ ॥
ନିକୁଞ୍ଜେ ଦଖିନାବାୟୁ କରିଛେ ହାୟ୍-ହାୟ୍,
ଲତାପାତା ଦୁଲେ ଦୁଲେ ଡାକିଛେ ଫିରେ ଫିରେ ॥
ଦୁଜନେର ଆଁଖିବାରି ଗୋପନେ ଗେଲ ବୟେ,
ଦୁଜନେର ପ୍ରାଣେର କଥା ପ୍ରାଣେତେ ଗେଲ ରୟେ ।
ଆର ତୋ ହଲ ନା ଦେଖା, ଜଗତେ ଦୋଁହେ ଏକା–
ଚିରଦିନ ଛାଡ଼ାଛାଡ଼ି ଯମୁନାତୀରେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୩୩: ଦେଖାୟେ୍ ଦେ କୋଥା ଆଛେ

ଦେଖାୟେ୍ ଦେ କୋଥା ଆଛେ ଏକଟୁ ବିରଳ ।
ଏଇ ମ୍ରିୟ୍ମାଣ ମୁଖେ ତୋମାଦେର ଏତ ସୁଖେ
ବଲୋ ଦେଖି କୋନ୍ ପ୍ରାଣେ ଢାଳିବ ଗରଳ ।
କିନା କରିୟ୍ାଛି ତବ ବାଡ଼ାତେ ଆମୋଦ–
କତ କଷ୍ଟେ କରେଛିନୁ ଅଶ୍ରୁବାରି ରୋଧ ॥
କିନ୍ତୁ ପାରି ନେ ଯେ ସଖା– ଯାତନା ଥାକେ ନା ଢାକା,
ମର୍ମ ହତେ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିୟ୍ା ଉଠେ ଅଶ୍ରୁଜଳ ।
ବ୍ୟଥାୟ୍ ପାଇୟ୍ା ବ୍ୟଥା ଯଦି ଗୋ ଶୁଧାତେ କଥା
ଅନେକ ନିଭିତ ତବୁ ଏ ହୃଦି-ଅନଳ ।
କେବଳ ଉପେକ୍ଷା ସହି ବଲୋ ଗୋ କେମନେ ରହି ।
କେମନେ ବାହିରେ ମୁଖେ ହାସିବ କେବଳ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ 'କିନା କରିୟ୍ାଛି' ⟹ 'କୀ ନା କରିୟ୍ାଛି'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୩୪: ପୁରାନୋ ସେଇ ଦିନେର କଥା

ପୁରାନୋ ସେଇ ଦିନେର କଥା ଭୁଲବି କି ରେ ହାୟ୍ ।
ଓ ସେଇ ଚୋଖେର ଦେଖା, ପ୍ରାଣେର କଥା, ସେ କି ଭୋଲା ଯାୟ୍ ।
ଆୟ୍ ଆର୍-ଏକଟିବାର ଆୟ୍ ରେ ସଖା, ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ଆୟ୍ ।
ମୋରା ସୁଖେର ଦୁଖେର କଥା କବ, ପ୍ରାଣ ଜୁଡ଼ାବେ ତାୟ୍ ।
ମୋରା ଭୋରେର ବେଲା ଫୁଲ ତୁଲେଛି, ଦୁଲେଛି ଦୋଲାୟ୍–
ବାଜିୟେ ବାଁଶି ଗାନ ଗେୟେଛି ବକୁଲେର ତଲାୟ୍ ।
ହାୟ୍ ମାଝେ ହଲ ଛାଡ଼ାଛାଡ଼ି, ଗେଲେମ କେ କୋଥାୟ୍–
ଆବାର ଦେଖା ଯଦି ହଲ, ସଖା, ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ଆୟ୍ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୩୫: ଗା ସଖୀ, ଗାଇଲି ଯଦି

ଗା ସଖୀ, ଗାଇଲି ଯଦି, ଆବାର ସେ ଗାନ ।
କତଦିନ ଶୁନି ନାଇ, ଓ ପୁରାନୋ ତାନ ॥
କଖନୋ କଖନୋ ଯବେ ନୀରବ ନିଶୀଥେ
ଏକେଲା ରୟେଛି ବସି ଚିନ୍ତାମଗ୍ନ ଚିତେ–
ଚମକି ଉଠିତ ପ୍ରାଣ– କେ ଯେନ ଗାୟ୍ ସେ ଗାନ,
ଦୁଇ-ଏକଟି କଥା ତାର ପେତେଛି ଶୁନିତେ ।
ହା ହା ସଖୀ, ସେଦିନେର ସବ କଥାଗୁଲି
ପ୍ରାଣେର ଭିତରେ ଯେନ ଉଠିଛେ ଆକୁଲି ।
ଯେଦିନ ମରିବ, ସଖୀ, ଗାସ୍ ଓଇ ଗାନ–
ଶୁନିତେ ଶୁନିତେ ଯେନ ଯାୟ୍ ଏଇ ପ୍ରାଣ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୩୭: ଓ ଗାନ ଆର ଗାସ୍ ନେ

ଓ ଗାନ ଆର ଗାସ୍ ନେ, ଗାସ୍ ନେ, ଗାସ୍ ନେ ।
ଯେ ଦିନ ଗିୟେଛେ ସେ ଆର ଫିରିବେ ନା–
ତବେ ଓ ଗାନ ଗାସ୍ ନେ ॥
ହୃଦୟେ ଯେ କଥା ଲୁକାନୋ ରୟେଛେ ସେ ଆର ଜାଗାସ ନେ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୩୭: ସକଳଇ ଫୁରାଇଲ

ସକଳଇ ଫୁରାଇଲ । ଯାମିନୀ ପୋହାଇଲ ।
ଯେ ଯେଖାନେ ସବେ ଚଲେ ଗେଲ ॥
ରଜନୀତେ ହାସିଖୁଶି, ହରଷପ୍ରମୋଦରାଶି–
ନିଶିଶେଷେ ଆକୁଲମନେ ଚୋଖେର ଜଲେ
ସକଲେ ବିଦାୟ୍ ହଲ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୩୮: ଫୁଲଟି ଝରେ ଗେଛେ

ଫୁଲଟି ଝରେ ଗେଛେ ରେ ।
ବୁଝି ସେ ଉଷାର ଆଲୋ ଉଷାର ଦେଶେ ଚଲେ ଗେଛେ ॥
ଶୁଧୁ ସେ ପାଖିଟି ମୁଦିୟା ଆଁଖିଟି
ସାରାଦିନ ଏକଲା ବସେ ଗାନ ଗାହିତେଛେ ॥
ପ୍ରତିଦିନ ଦେଖତ ଯାରେ ଆର ତୋ ତାରେ ଦେଖତେ ନା ପାୟ୍–
ତବୁ ସେ ନିତୁି ଆସେ ଗାଛେର ଶାଖେ, ସେଇଖେନେତେଇ ବସେ ଥାକେ,
ସାରା ଦିନ ସେଇ ଗାନଟି ଗାୟ୍ ସନ୍ଧ୍ୟା ହଲେ କୋଥାୟ୍ ଚଲେ ଯାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ 'ପ୍ରତିଦିନ ଦେଖତ ଯାରେ' ⟹ 'ପ୍ରତିଦିନ ଦେଖତେ ଯାରେ'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୩୯: ସଖା ହେ, କୀ ଦିୟେ ଆମି

ସଖା ହେ, କୀ ଦିୟେ ଆମି ତୁଷିବ ତୋମାୟ୍ ।
ଜରଜର ହୃଦୟ୍ ଆମାର ମର୍ମବେଦନାୟ୍,
ଦିବାନିଶି ଅଶ୍ରୁ ଝରିଛେ ସେଥାୟ୍ ॥
ତୋମାର ମୁଖେ ସୁଖେର ହାସି   ଆମି ଭାଲୋବାସି–
ଅଭାଗିନୀର କାଛେ ପାଛେ ସେ ହାସି ଲୁକାୟ୍ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୦: ବଳି ଗୋ ସଜନୀ

ବଳି ଗୋ ସଜନୀ, ଯେୟୋ ନା, ଯେୟୋ ନା–
ତାର କାଛେ ଆର ଯେୟୋ ନା, ଯେୟୋ ନା ।
ସୁଖେ ସେ ରୟେଛେ, ସୁଖେ ସେ ଥାକୁକ–
  ମୋର କଥା ତାରେ ବୋଲୋ ନା, ବୋଲୋ ନା ॥
ଆମାୟ୍ ଯଖନ ଭାଲୋ ସେ ନା ବାସେ
ପାୟେ ଧରିଲେଓ ବାସିବେ ନା ସେ ।
କାଜ କୀ, କାଜ କୀ, କାଜ କୀ ସଜନୀ–
  ମୋର ତରେ ତାରେ ଦିୟୋ ନା ବେଦନା ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୨୮୮ (1882)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୧: ସହେ ନା ଯାତନା

ସହେ ନା ଯାତନା

ଦିବସ ଗଣିୟା ଗଣିୟା ବିରଲେ

ନିଶିଦିନ ବସେ ଆଛି ଶୁଧୁ ପଥପାନେ ଚେୟେ୍–

ସଖା ହେ, ଏଲେ ନା ।

ସହେ ନା ଯାତନା ॥

ଦିନ ଯାୟ୍, ରାତ ଯାୟ୍, ସବ ଯାୟ୍–

ଆମି ବସେ ହାୟ୍ ।

ଦେହେ ବଲ ନାଇ, ଚୋଖେ ଘୁମ ନାଇ–

ଶୁକାୟେ୍ ଗିୟାଛେ ଆଁଖିଜଲ ।

ଏକେ ଏକେ ସବ ଆଶା ଝ'ରେ ଝ'ରେ ପ'ଡ଼େ ଯାୟ୍–

ସହେ ନା ଯାତନା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୬: ଯାଇ ଯାଇ, ଛେଡ଼େ ଦାଓ

ଯାଇ ଯାଇ, ଛେଡ଼େ ଦାଓ– ସ୍ରୋତେର ମୁଖେ ଭେସେ ଯାଇ ।
ଯା ହବାର ତା ହବେ ଆମାର, ଭେସେଛି ତୋ ଭେସେ ଯାଇ ॥
ଛିଲ ଯତ ସହିବାର ସହେଛି ତୋ ଅନିବାର–
ଏଖନ କିସେର ଆଶା ଆର । ଭେସେଛି ତୋ ଭେସେ ଯାଇ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୩: ଅସୀମ ସଂସାରେ ଯାର

ଅସୀମ ସଂସାରେ ଯାର କେହ ନାହି କାଁଦିବାର
ସେ କେନ ଗୋ କାଁଦିଛେ !
ଅଶ୍ରୁଜଳ ମୁଛିବାର ନାହି ରେ ଅଞ୍ଚଳ ଯାର
ସେଓ କେନ କାଁଦିଛେ !
କେହ ଯାର ଦୁଃଖଗାନ ଶୁନିତେ ପାତେ ନା କାନ,
ବିମୁଖ ସେ ହୟ ଯାରେ ଶୁନାଇତେ ଚାୟ,
ସେ ଆର କିସେର ଆଶେ ରୟେଛେ ସଂସାରପାଶେ–
ଜ୍ୱଲନ୍ତ ପରାନ ବହେ କିସେର ଆଶାୟ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୪: ଅନନ୍ତସାଗରମାଝେ ଦାଓ

ଅନନ୍ତସାଗରମାଝେ ଦାଓ ତରୀ ଭାସାଇୟା ।
ଗେଛେ ସୁଖ, ଗେଛେ ଦୁଖ, ଗେଛେ ଆଶା ଫୁରାଇୟା ॥
ସମ୍ମୁଖେ ଅନନ୍ତ ରାତ୍ରି, ଆମରା ଦୁଜନେ ଯାତ୍ରୀ,
ସମ୍ମୁଖେ ଶୟାନ ସିନ୍ଧୁ ଦିଗ୍‌ବିଦିକ ହାରାଇୟା ॥
ଜଳଧି ରୟେଛେ ସ୍ଥିର, ଧୁ-ଧୁ କରେ ସିନ୍ଧୁତୀର,
ପ୍ରଶାନ୍ତ ସୁନୀଳ ନୀର ନୀଳ ଶୂନ୍ୟେ ମିଶାଇୟା ।
ନାହି ସାଡ଼ା, ନାହି ଶବ୍ଦ, ମଗ୍ନେ ଯେନ ସବ ସ୍ତବ୍ଧ,
ରଜନୀ ଆସିଛେ ଧୀରେ ଦୁଇ ବାହୁ ପ୍ରସାରିୟା ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୨୮୮ (1882)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୫: ଫିରାୟୋ ନା ମୁଖଖାନି

ଫିରାୟୋ ନା ମୁଖଖାନି,
ଫିରାୟୋ ନା ମୁଖଖାନି ରାନୀ ଓଗୋ ରାନୀ ॥
ଭ୍ରୂଭଙ୍ଗତରଙ୍ଗ କେନ ଆଜି ସୁନୟନୀ!
ହାସିରାଶି ଗେଛେ ଭାସି, କୋନ୍ ଦୁଖେ ସୁଧାମୁଖେ ନାହି ବାଣୀ ।
ଆମାରେ ମଗନ କରୋ ତୋମାର ମଧୁର କରପରଶେ
ସୁଧାସରସେ ।
ପ୍ରାଣ ମନ ପୁରିୟା ଦାଓ ନିବିଡ଼ ହରଷେ ।
ହେରୋ ଶଶୀସୁଶୋଭନ, ସଜନୀ,
ସୁନ୍ଦର ରଜନୀ ।
ତୃଷିତମଧୁପସମ କାତର ହୃଦୟ ମମ–
କୋନ୍ ପ୍ରାଣ ଆଜି ଫିରାବେ ତାରେ ପାଷାଣୀ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩୦୦ (1893)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ପୁରିୟା ଦାଓ ନିବିଡ଼' ⟹ 'ପୁରିୟା ନିବିଡ଼'

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୭: ହିୟା କାଁପିଛେ ସୁଖେ

ହିୟା କାଁପିଛେ ସୁଖେ କି ଦୁଖେ ସଖୀ,
କେନ ନୟନେ ଆସେ ବାରି ।
ଆଜି ପ୍ରିୟତମ ଆସିବେ ମୋର ଘରେ–
ବଲୋ କୀ କରିବ ଆମି ସଖୀ ।
ଦେଖା ହଲେ, ସଖୀ, ସେଇ ପ୍ରାଣବଁଧୁରେ   କୀ ବଲିବ ନାହି ଜାନି ।
ସେ କି ନା ଜାନିବେ, ସଖୀ,   ରୟେଛେ ଯା ହୃଦୟେ–
ନା ବୁଝେ କି ଫିରେ ଯାବେ ସଖୀ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୩00 (1893)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୭: ଦାଁଡ଼ାଓ, ମାଥା ଖାଓ

ଦାଁଡ଼ାଓ, ମାଥା ଖାଓ, ଯେୟୋ ନା ସଖା ।
ଶୁଧୁ ସଖା, ଫିରେ ଚାଓ, ଅଧିକ କିଛୁ ନୟ୍–
କତଦିନ ପରେ ଆଜି ପେୟେଛି ଦେଖା ॥
ଆର ତୋ ଚାହି ନେ କିଛୁ, କିଛୁ ନା, କିଛୁ ନା–
ଶୁଧୁ ଓଇ ମୁଖଖାନି ଜନ୍ମଶୋଧ ଦେଖିବ ।
ତାଓ କି ହବେ ନା ଗୋ, ସଖା ଗୋ !
ଶୁଧୁ ଏକବାର ଫିରେ ଚାଓ ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୮: କେ ଯେତେଛିସ, ଆୟ୍ ରେ

କେ ଯେତେଛିସ, ଆୟ୍ ରେ ହେଥା– ହୃଦୟ୍‌ଖାନି ଯା-ନା ଦିୟେ୍ ।
ବିମ୍ବାଧରେର ହାସି ଦେବ, ସୁଖ ଦେବ, ମଧୁମାଖା ଦୁଃଖ ଦେବ,
ହରିଣ-ଆଁଖିର ଅଶ୍ରୁ ଦେବ   ଅଭିମାନେ ମାଖାଇୟେ୍ ॥
ଅଚେତନ କରବ ହିୟେ୍   ବିଷେ-ମାଖା ସୁଧା ଦିୟେ୍,
ନୟ୍‌ନେର କାଲୋ ଆଲୋ   ମରମେ ବରଷିୟେ୍ ॥
ହାସିର ଘାୟେ୍ କାଁଦାଇବ,   ଅଶ୍ରୁ ଦିୟେ୍ ହାସାଇବ,
ମୃଣାଳବାହୁ ଦିୟେ୍   ସାଧେର ବାଁଧନ ବେଁଧେ ଦେବ ।
ଚୋଖେ ଚୋଖେ ରେଖେ ଦେବ–
ଦେବ ନା ହୃଦୟ୍ ଶୁଧୁ,   ଆର-ସକଲଇ ଯା-ନା ନିୟେ୍ ॥

ପ୍ର: ଚୈତ୍ର ୧୨୮୮ (1882)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୯: ଆବାର ମୋରେ ପାଗଲ କରେ

ଆବାର ମୋରେ ପାଗଲ କରେ ଦିବେ କେ ।
ହୃଦୟ୍ ଯେନ ପାଷାଣ-ହେନ ବିରାଗ-ଭରା ବିବେକେ ॥
ଆବାର ପ୍ରାଣେ ନୂତନ ଟାନେ ପ୍ରେମେର ନଦୀ
ପାଷାଣ ହତେ ଉଚ୍ଛଲ ସ୍ରୋତେ ବହାୟ୍ ଯଦି–
ଆବାର ଦୁଟି ନୟନେ ଲୁଟି ହୃଦୟ୍ ହ'ରେ ନିବେ କେ !
ଆବାର ମୋରେ ପାଗଲ କରେ ଦିବେ କେ ।

ଆବାର କବେ ଧରଣୀ ହବେ ତରୁଣା ।
କାହାର ପ୍ରେମେ ଆସିବେ ନେମେ ସ୍ୱରଗ ହତେ କରୁଣା ।
ନିଶୀଥନଭେ ଶୁନିବ କବେ ଗଭୀର ଗାନ,
ଯେ ଦିକେ ଚାବ ଦେଖିତେ ପାବ ନବୀନ ପ୍ରାଣ,
ନୂତନ ପ୍ରୀତି ଆନିବେ ନିତି କୁମାରୀ ଉଷା ଅରୁଣା ।
ଆବାର କବେ ଧରଣୀ ହବେ ତରୁଣା ।

ଦିବେ ସେ ଖୁଲି ଏ ଘୋର ଧୂଲି- ଆବରଣ ।
ତାହାର ହାତେ ଆଁଖିର ପାତେ ଜଗତ-ଜାଗା ଜାଗରଣ ।
ସେ ହାସିଖାନି ଆନିବେ ଟାନି ସବାର ହାସି ।
ଗଡ଼ିବେ ଗେହ, ଜାଗାବେ ସ୍ନେହ– ଜୀବନରାଶି ।
ପ୍ରକୃତିବଧୂ ଚାହିବେ ମଧୁ, ପରିବେ ନବ ଆଭରଣ–
ସେ ଦିବେ ଖୁଲି ଏ ଘୋର ଧୂଲି- ଆବରଣ ।

ହୃଦୟେ ଏସେ ମଧୁର ହେସେ ପ୍ରାଣେର ଗାନ ଗାହିୟା
ପାଗଲ କରେ ଦିବେ ସେ ମୋରେ ଚାହିୟା ।
ଆପନା ଥାକି ଭାସିବେ ଆଁଖି ଆକୁଲ ନୀରେ,
ଝରନା-ସମ ଜଗତ ମମ ଝରିବେ ଶିରେ–
ତାହାର ବାଣୀ ଦିବେ ଗୋ ଆନି ସକଲ ବାଣୀ ବାହିୟା ।
ପାଗଲ କରେ ଦିବେ ସେ ମୋରେ ଚାହିୟା ॥

ଆଷାଢ଼ ୧୨୯୪ (1887-1888)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୪,୨୨ ଲାଇନେ 'ଜଗତ' ⟹ 'ଜଗତ୍'
୧୫ ଲାଇନେ 'ସେ ହାସିଖାନି' ⟹ 'କୀ ହାସିଖାନି'

୯୮ ଲାଇନେ ‘ସେ ଦିବେ ଖୁଲି’ ⟹ ‘ଦିବେ କେ ଖୁଲି’

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୫୦: ଜୀବନେ ଏ କି ପ୍ରଥମ ବସନ୍ତ

ଜୀବନେ ଏ କି ପ୍ରଥମ ବସନ୍ତ ଏଲ, ଏଲ ! ଏଲ ରେ !
ନବୀନ ବାସନାୟ୍ ଚଞ୍ଚଲ ଯୌବନ ନବୀନ ଜୀବନ ପେଲ ।
ଏଲ, ଏଲ ।
ବାହିର ହତେ ଚାୟ୍ ମନ, ଚାୟ୍, ଚାୟ୍ ରେ–
କରେ କାହାର ଅନ୍ୱେଷଣ ।
ଫାଗୁନ-ହାଓୟାର ଦୋଲ ଦିୟେ ଯାୟ୍ ହିଲ୍ଲୋଲ–
ଚିତସାଗର ଉଦ୍‌ବେଲ । ଏଲ, ଏଲ ।
ଦଖିନବାୟୁ ଛୁଟିୟାଛେ, ବୁଝି ଖୋଁଜେ କୋନ୍ ଫୁଲ ଫୁଟିୟାଛେ–
ଖୋଁଜେ ବନେ ବନେ– ଖୋଁଜେ ଆମାର ମନେ ।
ନିଶିଦିନ ଆଛେ ମନ ଜାଗି କାର ପଦପରଶନ-ଲାଗି–
ତାରି ତରେ ମର୍ମେର କାଛେ ଶତଦଲଦଲ ମେଲିୟାଛେ
ଆମାର ମନ ॥

ଦ୍ର: ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ଏଇ ଗାନଟା ନେଇ ।

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୫୧: କାଛେ ଛିଲେ, ଦୂରେ ଗେଲେ

କାଛେ ଛିଲେ, ଦୂରେ ଗେଲେ– ଦୂର ହତେ ଏସୋ କାଛେ ।
ଭୁବନ ଭ୍ରମିଲେ ତୁମି– ସେ ଏଖନୋ ବସେ ଆଛେ ॥
ଛିଲ ନା ପ୍ରେମେର ଆଲୋ, ଚିନିତେ ପାରୋ ନି ଭାଲୋ–
ଏଖନ ବିରହାନଲେ ପ୍ରେମାନଲ ଜ୍ୱଲିଯ଼ାଛେ ॥
ଜଟିଲ ହଯ଼େଛେ ଜାଲ, ପ୍ରତିକୂଲ ହଲ କାଲ–
ଉନ୍ମାଦ ତାନେ ତାନେ କେଟେ ଗେଛେ ତାଲ ।
କେ ଜାନେ ତୋମାର ବୀଣା ସୁରେ ଫିରେ ଯାବେ କିନା–
ନିଠୁର ବିଧିର ଟାନେ ତାର ଛିଁଡ଼େ ଯାଯ଼୍ ପାଛେ ॥

୨୨ ଡିସେମ୍ବର ୧୮୮୮ (1888)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୫୭: ଯଦି ଭରିୟା ଲଇବେ କୁମ୍ଭ

ଯଦି ଭରିୟା ଲଇବେ କୁମ୍ଭ ଏସୋ ଓଗୋ, ଏସୋ ମୋର
ହୃଦୟନୀରେ ।
ତଲତଲ ଛଲଛଲ କାଁଦିବେ ଗଭୀର ଜଲ
ଓଇ ଦୁଟି ସୁକୋମଲ ଚରଣ ଘିରେ ।
ଆଜି ବର୍ଷା ଗାଢ଼ତମ, ନିବିଡ଼କୁନ୍ତଲସମ
ମେଘ ନାମିୟାଛେ ମମ ଦୁଇଟି ତୀରେ ।
ଓଇ-ଯେ ଶବଦ ଚିନି, ନୂପୁର ରିନିକିଝିନି–
କେ ଗୋ ତୁମି ଏକାକିନୀ ଆସିଛେ ଧୀରେ ।
ଯଦି ଭରିୟା ଲଇବେ କୁମ୍ଭ ଏସୋ ଓଗୋ, ଏସୋ ମୋର
ହୃଦୟନୀରେ ।
ଯଦି ମରଣ ଲଭିତେ ଚାଓ ଏସୋ ତବେ ଝାଁପ ଦାଓ
ସଲିଲମାଝେ ।
ସ୍ନିଗ୍ଧ ଶାନ୍ତ ସୁଗଭୀର– ନାହି ତଲ, ନାହି ତୀର,
ମୃତ୍ୟୁସମ ନୀଲ ନୀର ସ୍ଥିର ବିରାଜେ ।
ନାହି ରାତ୍ରିଦିନମାନ– ଆଦି ଅନ୍ତ ପରିମାଣ,
ସେ ଅତଲେ ଗୀତଗାନ କିଛୁ ନା ବାଜେ ।
ଯାଓ ସବ ଯାଓ ଭୁଲେ, ନିଖିଲବନ୍ଧନ ଖୁଲେ
ଫେଲେ ଦିୟେ ଏସୋ କୂଲେ ସକଲ କାଜେ ।
ଯଦି ଭରିୟା ଲଇବେ କୁମ୍ଭ ଏସୋ ଓଗୋ, ଏସୋ ମୋର
ହୃଦୟନୀରେ ।

୧୨ ଆଷାଢ଼ ୧୩୦୦ (1893)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୫୩: ବଡ଼ୋ ବିସ୍ମୟ୍ ଲାଗେ

ବଡ଼ୋ ବିସ୍ମୟ୍ ଲାଗେ   ହେରି ତୋମାରେ ।
କୋଥା ହତେ ଏଲେ ତୁମି   ହୃଦିମାଝାରେ ॥
ଓଇ ମୁଖ ଓଇ ହାସି   କେନ ଏତ ଭାଲୋବାସି,
କେନ ଗୋ ନୀରବେ ଭାସି   ଅଶ୍ରୁଧାରେ ॥
ତୋମାରେ ହେରିୟା ଯେନ ଜାଗେ ସ୍ମରଣେ
ତୁମି ଚିରପୁରାତନ   ଚିରଜୀବନେ ।
ତୁମି ନା ଦାଁଡ଼ାଲେ ଆସି   ହୃଦୟେ ବାଜେ ନା ବାଁଶି–
ଯତ ଆଲୋ ଯତ ହାସି   ଡୁବେ ଆଁଧାରେ ॥

୧୩ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୦୧ (1894)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୫୪: ଆଜି ମୋର ଦ୍ୱାରେ

ଆଜି ମୋର ଦ୍ୱାରେ କାହାର ମୁଖ ହେରେଛି ॥
ଜାଗି ଉଠେ ପ୍ରାଣେ ଗାନ କତ ଯେ ।
ଗାହିବାରେ ସୁର ଭୁଲେ ଗେଛି ରେ ॥

ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୨ (1895)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୫୫: ବୃଥା ଗେୟେଛି ବହୁ ଗାନ

ବୃଥା ଗେୟେଛି ବହୁ ଗାନ
କୋଥା ସଁପେଛି ମନ ପ୍ରାଣ !
ତୁମି ତୋ ଘୁମେ ନିମଗନ, ଆମି ଜାଗିୟା ଅନୁଖନ ।
ଆଲସେ ତୁମି ଅଚେତନ, ଆମାରେ ଦହେ ଅପମାନ ।–
ବୃଥା ଗେୟେଛି ବହୁ ଗାନ ।
ଯାତ୍ରୀ ସବେ ତରୀ ଖୁଲେ ଗେଲ ସୁଦୂର ଉପକୂଲେ,
ମହାସାଗରତଟମୂଲେ ଧୂ ଧୂ କରିଛେ ଏ ଶ୍ମଶାନ ।–
କାହାର ପାନେ ଚାହ କବି, ଏକାକୀ ବସି ମ୍ଳାନଛବି ।
ଅସ୍ତାଚଲେ ଗେଲ ରବି, ହଇଲ ଦିବା ଅବସାନ ।–
ବୃଥା ଗେୟେଛି ବହୁ ଗାନ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୦୪ (1897)

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୩୭: ତୁମି ସନ୍ଧ୍ୟାର ମେଘମାଳା

ତୁମି ସନ୍ଧ୍ୟାର ମେଘମାଳା, ତୁମି ଆମାର ସାଧେର ସାଧନା,
ମମ ଶୂନ୍ୟଗଗନବିହାରୀ ।
ଆମି ଆପନ ମନେର ମାଧୁରୀ ମିଶାୟେ ତୋମାରେ କରେଛି ରଚନା-
ତୁମି ଆମାରି, ତୁମି ଆମାରି,
ମମ ଅସୀମଗଗନବିହାରୀ ॥

ମମ ହୃଦୟରକ୍ତରାଗେ ତବ ଚରନ ଦିୟେଛି ରାଙିୟା,
ଅୟି ସନ୍ଧ୍ୟାସ୍ୱପନବିହାରୀ ।
ତବ ଅଧର ଏଁକେଛି ସୁଧାବିଷେମିଶେ ମମ ସୁଖଦୁଖ ଭାଙିୟା-
ତୁମି ଆମାରି, ତୁମି ଆମାରି,
ମମ ବିଜନଜୀବନବିହାରୀ ॥

ମମ ମୋହେର ସ୍ୱପନ-ଅଞ୍ଜନ ତବ ନୟନେ ଦିୟେଛି ପରାୟେ,
ଅୟି ମୁଗ୍ଧନୟନବିହାରୀ ।
ମମ ସଙ୍ଗୀତ ତବ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ଦିୟେଛି ଜଡ଼ାୟେ ଜଡ଼ାୟେ,
ତୁମି ଆମାରି, ତୁମି ଆମାରି,
ମମ ଜୀବନମରଣବିହାରୀ ॥

୯ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897)

ପଅଥହଅର୍ନିତଓର ପରେର ପାତାୟ

ପଅଥହଅନଁତଓର ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୫୭: ତୁମି ସନ୍ଧ୍ୟାର ମେଘମାଳା

ତୁମି ସନ୍ଧ୍ୟାର ମେଘମାଳା ତୁମି ଆମାର ନିଭୃତ ସାଧନା,
ମମ ବିଜନଗଗନବିହାରୀ ।
ଆମି ଆମାର ମନେର ମାଧୁରୀ ମିଶାୟେ ତୋମାରେ କରେଛି ରଚନା–
ତୁମି ଆମାରି, ତୁମି ଆମାରି, ମମ ବିଜନଜୀବନବିହାରୀ ॥
ମମ ହୃଦୟରକ୍ତରାଗେ ତବ ଚରଣ ଦିୟେଛି ରାଙିୟା,
ମମ ସନ୍ଧ୍ୟାଗଗନବିହାରୀ ।
ତବ ଅଧର ଏଁକେଛି ସୁଧାବିଷେ ମିଶେ ମମ ସୁଖଦୁଖ ଭାଙିୟା–
ତୁମି ଆମାରି, ତୁମି ଆମାରି, ମମ ବିଜନସ୍ୱପନବିହାରୀ ॥
ମମ ମୋହେର ସ୍ୱପନଲେଖା ତବ ନୟନେ ଦିୟେଛି ପରାୟେ ।
ମମ ମୁଗ୍ଧନୟନବିହାରୀ ।
ମମ ସଙ୍ଗୀତ ତବ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ଦିୟେଛି ଜଡ଼ାୟେ ଜଡ଼ାୟେ–
ତୁମି ଆମାରି, ତୁମି ଆମାରି, ମମ ମୋହନମରଣବିହାରୀ ॥

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୫୭: ବିଧି ଡାଗର ଆଁଖି

ବିଧି ଡାଗର ଆଁଖି ଯଦି ଦିୟେଛିଲ
ସେ କି ଆମାରି ପାନେ ଭୁଲେ ପଡ଼ିବେ ନା ॥
ଦୁଟି ଅତୁଲ ପଦତଲ ରାତୁଲ ଶତଦଲ
ଜାନି ନା କୀ ଲାଗିୟା ପରଶେ ଧରାତଲ,
ମାଟିର 'ପରେ ତାର କରୁଣା ମାଟି ହଲ– ସେ ପଦ ମୋର ପଥେ ଚଲିବେ ନା ?
ତବ କଣ୍ଠ-'ପରେ ହୟେ ଦିଶାହାରା
ବିଧି ଅନେକ ଢେଲେଛିଲ ମଧୁଧାରା ।
ଯଦି ଓ ମୁଖେ ମନୋରମ ଶ୍ରବଣେ ରାଖି ମମ
ନୀରବେ ଅତିଧୀରେ ଭ୍ରମରଗୀତିସମ
ଦୁ କଥା ବଲ ଯଦି 'ପ୍ରିୟ' ବା 'ପ୍ରିୟତମ', ତାହେ ତୋ କଣା ମଧୁ ଫୁରାବେ ନା ।
ହାସିତେ ସୁଧାନଦୀ ଉଛଲେ ନିରବଧି,
ନୟନେ ଭରି ଉଠେ ଅମୃତମହୋଦଧି–
ଏତ ସୁଧା କେନ ସୃଜିଲ ବିଧି, ଯଦି ଆମାରି ତୃଷାଟୁକୁ ପୁରାବେ ନା ॥

୧୦ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୦ ଲାଇନେ 'ବଲ ଯଦି' ⟹ 'ବଲ ଶୁଧୁ'

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୮: ବଁଧୁ, ମିଛେ ରାଗ କୋରୋ ନା

ବଁଧୁ, ମିଛେ ରାଗ କୋରୋ ନା, କୋରୋ ନା ।
ମମ ମନ ବୁଝେ ଦେଖୋ ମନେ ମନେ– ମନେ ରେଖୋ, କୋରୋ କରୁଣା ॥
ପାଛେ ଆପନାରେ ରାଖିତେ ନା ପାରି
ତାଇ କାଛେ କାଛେ ଥାକି ଆପନାରି–
ମୁଖେ ହେସେ ଯାଇ, ମନେ କେଁଦେ ଚାଇ– ସେ ଆମାର ନହେ ଛଳନା ॥
ଦିନେକେର ଦେଖା, ତିଲେକେର ସୁଖ,
କ୍ଷଣେକେର ତରେ ଶୁଧୁ ହାସି ମୁଖ–
ପଲକେର ପରେ ଥାକେ ବୁକ ଭ'ରେ ଚିରଜନମେର ବେଦନା ।
ତାରି ମାଝେ କେନ ଏତ ସାଧାସାଧି,
ଅବୁଝ ଆଁଧାରେ କେନ ମରି କାଁଦି–
ଦୂର ହତେ ଏସେ ଫିରେ ଯାଇ ଶେଷେ ବହିୟା ବିଫଳ ବାସନା ॥

୧୦ ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୦୪ (1897)

ନାଟ୍ୟଗୀତି/୭୭: କାର ହାତେ ଯେ ଧରା ଦେବ

କାର ହାତେ ଯେ ଧରା ଦେବ, ପ୍ରାଣ,
ତାଇ ଭାବତେ ବେଳା ଅବସାନ ॥
ଡାନ ଦିକେତେ ତାକାଇ ଯଖନ ବାଁୟେର ଲାଗି କାଁଦେ ରେ ମନ–
ବାଁୟେର ଲାଗି ଫିରଲେ ତଖନ ଦକ୍ଷିଣେତେ ପଡ଼େ ଟାନ ॥

ପ୍ର: ଶ୍ରାବଣ ୧୩୦୭ (1900) ନାଟକ: ଚିରକୁମାର ସଭା

ପଅଥଚଅନ୍ଁତଓର

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୫୯: କାର ହାତେ ଯେ ଧରା ଦେବ

କାର ହାତେ ଯେ ଧରା ଦେବ ହାୟ୍
ତାଇ ଭାବତେ ଆମାର ବେଳା ଯାୟ୍ ।
ଡାନ ଦିକେତେ ତାକାଇ ଯଖନ ବାଁୟେର ଲାଗି କାଁଦେ ରେ ମନ–
ବାଁୟେର ଦିକେ ଫିରଲେ ତଖନ ଦଖିନ ଡାକେ 'ଆୟ୍ ରେ ଆୟ୍' ।

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ବିଚିତ୍ର/୭୪: ଆମାକେ ଯେ ବାଁଧବେ ଧରେ

ଆମାକେ ଯେ ବାଁଧବେ ଧରେ, ଏଇ ହବେ ଯାର ସାଧନ,
ସେକି ଅମନି ହବେ ।
ଆପନାକେ ସେ ବାଁଧା ଦିୟେ ଆମାୟ ଦେବେ ବାଁଧନ,
ସେକି ଅମନି ହବେ ॥
ଆମାକେ ଯେ ଦୁଃଖ ଦିୟେ ଆନବେ ଆପନ ବଶେ,
ସେକି ଅମନି ହବେ ।
ତାର ଆଗେ ତାର ପାଷାଣ-ହିୟା ଗଲବେ କରୁଣ ରସେ,
ସେକି ଅମନି ହବେ ।
ଆମାକେ ଯେ କାଁଦାବେ ତାର ଭାଗ୍ୟେ ଆଛେ କାଁଦନ,
ସେକି ଅମନି ହବେ ॥

ପ୍ରଃ ବୈଶାଖ ୧୩୧୬ (1909)

ପାଠାନ୍ତର

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୦: ଆମାକେ ଯେ ବାଁଧବେ ଧରେ

ଆମାକେ ଯେ ବାଁଧବେ ଧରେ, ଏଇ ହବେ ଯାର ସାଧନ–
ସେକି ଅମନି ହବେ ।
ଆମାର କାଛେ ପଡ଼ଲେ ବାଁଧା ସେଇ ହବେ ମୋର ବାଁଧନ–
ସେକି ଅମନି ହବେ ॥
କେ ଆମାରେ ଭରସା କରେ ଆନତେ ଆପନ ବଶେ–
ସେକି ଅମନି ହବେ ।
ଆପନାକେ ସେ କରୁକ-ନା ବଶ, ମଜୁକ ପ୍ରେମେର ରସେ–
ସେକି ଅମନି ହବେ ।
ଆମାକେ ଯେ କାଁଦାବେ ତାର ଭାଗ୍ୟେ ଆଛେ କାଁଦନ–
ସେକି ଅମନି ହବେ ॥

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୧: ବୁଝି ଏଲ, ବୁଝି ଏଲ

ବୁଝି ଏଲ, ବୁଝି ଏଲ ଓରେ ପ୍ରାଣ ।
ଏବାର ଧର୍ ଏବାର ଧର୍ ଦେଖି ତୋର ଗାନ ॥
ଘାସେ ଘାସେ ଖବର ଛୋଟେ, ଧରା ବୁଝି ଶିଉରେ ଓଠେ–
ଦିଗନ୍ତେ ଓଇ ସ୍ତବ୍ଧ ଆକାଶ ପେତେ ଆଛେ କାନ ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ୱିନ ୧୩୧୮ (1911)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୨୨: ଆଜ ବୁକେର ବସନ ଛିଁଡ଼େ

ଆଜ ବୁକେର ବସନ ଛିଁଡ଼େ ଫେଲେ ଦାଁଡ଼ିୟେଛେ ଏଇ ପ୍ରଭାତଖାନି ।
ଆକାଶେତେ ସୋନାର ଆଲୋୟ୍ ଛଡ଼ିୟେ୍ ଗେଲ ତାହାର ବାଣୀ ।
ଓରେ ମନ, ଖୁଲେ ଦେ ମନ, ଯା ଆଛେ ତୋର ଖୁଲେ ଦେ–
ଅନ୍ତରେ ଯା ଡୁବେ ଆଛେ ଆଲୋକ-ପାନେ ତୁଲେ ଦେ ।
ଆନନ୍ଦେ ସବ ବାଧା ଟୁଟେ ସବାର ସାଥେ ଓଠ୍ ରେ ଫୁଟେ–
ଚୋଖେର 'ପରେ ଆଲସ-ଭରେ ରାଖିସ ନେ ଆର ଆଁଚଲ ଟାନି ॥

୨୪ ମାଘ ୧୩୧୨ (1906)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଆଁଚଲ ଟାନି' ⟹ 'ବାଁଧନ ଟାନି'

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୩: ତରୁଣ ପ୍ରାତେର ଅରୁଣ ଆକାଶ

ତରୁଣ ପ୍ରାତେର ଅରୁଣ ଆକାଶ ଶିଶିର-ଛଲୋଛଲୋ,
ନଦୀର ଧାରେର ଝାଉଗୁଲି ଓଇ ରୌଦ୍ରେ ଝଲୋମଲୋ ।
ଏମନି ନିବିଡ଼ କ'ରେ ଏରା ଦାଁଡ଼ାୟ୍ ହୃଦୟ୍ ଭ'ରେ–
ତାଇ ତୋ ଆମି ଜାନି ବିପୁଲ ବିଶ୍ୱଭୁବନଖାନି
ଅକୂଲ-ମାନସ-ସାଗର-ଜଲେ କମଲ ଟଲୋମଲୋ ।
ତାଇ ତୋ ଆମି ଜାନି– ଆମି ବାଣୀର ସାଥେ ବାଣୀ,
ଆମି ଗାନେର ସାଥେ ଗାନ, ଆମି ପ୍ରାଣେର ସାଥେ ପ୍ରାଣ,
ଆମି ଅନ୍ଧକାରେର ହୃଦୟ୍-ଫାଟା ଆଲୋକ ଜ୍ୱଲୋଜ୍ୱଲୋ ॥

୭ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୩୨୨ (1915)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧,୨,୫,୮ ଲାଇନେ ଛଲୋଛଲୋ, ଝଲୋମଲୋ,ଟଲୋମଲୋ, ଜ୍ୱଲୋଜ୍ୱଲୋ
$\Longrightarrow$ ଛଲଛଲ, ଝଲମଲ,ଟଲମଲ, ଜ୍ୱଲଜ୍ୱଲ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୪: ଜଳେ-ଡୋବା ଚିକନ ଶ୍ୟାମଳ

ଜଳେ-ଡୋବା ଚିକନ ଶ୍ୟାମଳ   କଚି ଧାନେର ପାଶେ ପାଶେ
ଭରା ନଦୀର ଧାରେ ଧାରେ   ହାଁସଗୁଳି ଆଜ ସାରେ ସାରେ
                    ଦୁଲେ ଦୁଲେ ଓଇ-ଯେ ଭାସେ ।
ଅମନି କରେଇ ବନେର ଶିରେ   ମୃଦୁ ହାଓୟାୟ୍ ଧୀରେ ଧୀରେ
ଦିକ୍‌ରେଖାଟିର ତୀରେ ତୀରେ   ମେଘ ଭେସେ ଯାୟ୍ ନୀଳ ଆକାଶେ ।
ଅମନି କରେଇ ଅଳସ ମନେ   ଏକଳା ଆମାର ତରୀର କୋଣେ
ମନେର କଥା ସାରା ସକାଳ   ଯାୟ୍ ଭେସେ ଆଜ ଅକାରଣେ ।
ଅମନି କରେଇ କେନ ଜାନି   ଦୂର ମାଧୁରୀର ଆଭାସ ଆନି
ଭାସେ କାହାର ଛାୟାଖାନି   ଆମାର ବୁକେର ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସେ ॥

୩୧ ଆଷାଢ଼ ୧୩୨୯ (1922)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୫: ସ୍ୱପନଲୋକେର ବିଦେଶିନୀ

ସ୍ୱପନଲୋକେର ବିଦେଶିନୀ କେ ଯେନ ଏଲେ କେ
କୋନ୍ ଭୁଲେ-ଯାଓୟା ବସନ୍ତ ଥେକେ ॥
ଯା-କିଛୁ ସବ ଗେଛ ଫେଲେ ଖୁଁଜତେ ଏଲେ ହୃଦୟେ,
ପଥ ଚିନେଛ ଚେନା ଫୁଲେର ଚିହ୍ନ ଦେଖେ ॥
ବୁଝି ମନେ ତୋମାର ଆଛେ ଆଶା
କାର ହୃଦୟବ୍ୟଥାୟ୍ ମିଲବେ ବାସା ।
ଦେଖତେ ଏଲେ କରୁଣ ବୀଣା– ବାଜେ କିନା ହୃଦୟେ,
ତାରଗୁଲି ତାର କାଁପେ କିନା– ଯାୟ୍ କି ସେ ଡେକେ ॥

ପୌଷ ୧୩୨୯ (1923)

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୭: ହୃଦୟ୍ ଆମାର ଓଇ ବୁଝି ତୋର

ହୃଦୟ୍ ଆମାର ଓଇ ବୁଝି ତୋର ଫାଲ୍ଗୁନୀ ଢେଉ ଆସେ–
ବେଡ଼ା ଭାଙାର ମାତନ ନାମେ ଉଦ୍ଦାମ ଉଲ୍ଲାସେ ॥
ତୋମାର ମୋହନ ଏଲ ସୋହନ ବେଶେ, କୁୟାଶାଭାର ଗେଲ ଭେସେ–
ଏଲ ତୋମାର ସାଧନଧନ ଉଦାର ଆଶ୍ୱାସେ ॥
ଅରଣ୍ୟେ ତୋର ସୁର ଛିଲ ନା, ବାତାସ ହିମେ ଭରା–
ଜୀର୍ଣ୍ଣ ପାତାୟ୍ କୀର୍ଣ୍ଣ କାନନ, ପୁଷ୍ପବିହୀନ ଧରା ।
ଏବାର ଜାଗ୍ ରେ ହତାଶ, ଆୟ୍ ରେ ଛୁଟେ ଅବସାଦେର ବାଁଧନ ଟୁଟେ–
ବୁଝି ଏଲ ତୋମାର ପଥେର ସାଥି ଉତଲ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସେ ॥

ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୩୨୯ (1922)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୬୭: ଓରେ ବକୁଲ, ପାରୁଲ, ଓରେ ଶାଲ-ପିୟାଲେର ବନ

ଓରେ ବକୁଲ, ପାରୁଲ, ଓରେ ଶାଲ-ପିୟାଲେର ବନ,
କୋନ୍‌ଖାନେ ଆଜ ପାଇ
ଏମନ ମନେର ମତୋ ଠାଁଇ
ଯେଥାୟ୍ ଫାଗୁନ ଭରେ ଦେବ ଦିୟେ୍ ସକଲ ମନ,
ଦିୟେ୍ ଆମାର ସକଲ ମନ ॥
ସାରା ଗଗନତଲେ ତୁମୁଲ ରଙେର କୋଲାହଲେ
ମାତାମାତିର ନେଇ ଯେ ବିରାମ କୋଥାଓ ଅନୁକ୍ଷଣ
ଯେଥାୟ୍ ଫାଗୁନ ଭରେ ଦେବ ଦିୟେ୍ ସକଲ ମନ,
ଦିୟେ୍ ଆମାର ସକଲ ମନ ॥
ଓରେ ବକୁଲ, ପାରୁଲ, ଓରେ ଶାଲ-ପିୟାଲେର ବନ,
ଆକାଶ ନିବିଡ଼ କ'ରେ
ତୋରା ଦାଁଡ଼ାସ ନେ ଭିଡ଼ କ'ରେ–
ଆମି ଚାଇ ନେ, ଚାଇ ନେ ଏମନ
ଗନ୍ଧରଙେର ବିପୁଲ ଆୟୋଜନ ।
ଅକୂଲ ଅବକାଶେ ଯେଥାୟ୍ ସ୍ୱପ୍ନକମଲ ଭାସେ
ଦେ ଆମାରେ ଏକଟି ଏମନ ଗଗନ-ଜୋଡ଼ା କୋଣ–
ଯେଥାୟ୍ ଫାଗୁନ ଭରେ ଦେବ ଦିୟେ୍ ସକଲ ମନ,
ଦିୟେ୍ ଆମାର ସକଲ ମନ ॥

୨୪ ଚୈତ୍ର ୧୩୨୯ (1923) ପଅଥଚ୍ଅର୍ନିଁତଓର ପରେର ପାତାୟ୍
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
'ଶାଲ-ପିୟାଲେର' ⟹ 'ଶାଲପିୟାଲେର'
୫, ୯, ଶେଷ ଲାଇନେର 'ଦିୟେ୍ ଆମାର ସକଲ ମନ' ନେଇ ।

ପଥଅଥଦ୍ଅନଁତଓର
ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୭: ଓରେ ବକୁଲ, ପାରୁଲ, ଓରେ ଶାଲ-ପିୟାଲେର ବନ

ଓରେ ବକୁଲ, ପାରୁଲ, ଓରେ ଶାଲ-ପିୟାଲେର ବନ,

କୋନ୍‌ଖାନେ ଆଜ ପାଇ   ଆମାର ମନେର ମତୋ ଠାଁଇ

ଯେଥାୟ୍ ଫାଗୁନ ଭରେ ଦେବ ଦିୟେ ଆମାର ମନ,

ଦିୟେ   ଆମାର ସକଲ ମନ ॥

ସାରା ଗଗନତଲେ ତୁମୁଲ ରଙେର କୋଲାହଲେ

ତୋଦେର   ମାତାମାତିର ନେଇ ଯେ ବିରାମ କୋଥାଓ ଅନୁକ୍ଷଣ

ନେଇ ଏକଟି ବିରଲ କ୍ଷଣ

ଯେଥାୟ୍ ଆମାର ଫାଗୁନ ଭରେ ଦେବ ଦିୟେ ଆମାର ମନ,

ଦିୟେ   ଆମାର ସକଲ ମନ ॥

ଓରେ ବକୁଲ, ପାରୁଲ, ଓରେ ଶାଲ-ପିୟାଲେର ବନ,

ଆକାଶ ନିବିଡ଼ କ'ରେ   ତୋରା ଦାଁଡ଼ାସ ନେ ଭିଡ଼ କ'ରେ–

ଆମି   ଚାଇ ନେ, ଚାଇ ନେ ଏମନ ଗନ୍ଧରଙେର

ବିପୁଲ ଆୟୋଜନ । ଆମି ଚାଇ ନେ ।

ଅକୂଲ ଅବକାଶେ ଯେଥାୟ୍ ସ୍ୱପ୍ନକମଲ ଭାସେ

ଏମନ   ଦେ ଆମାରେ ଏକଟି ଆମାର ଗଗନ-ଜୋଡ଼ା କୋଣ–

ଆମାର   ଏକଟି ଅସୀମ କୋଣ

ଯେଥାୟ୍ ଆମାର ଫାଗୁନ ଭରେ ଦେବ ଦିୟେ ଆମାର ମନ,

ଦିୟେ   ଆମାର ସକଲ ମନ ॥

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୬୮: ହିୟାମାଝେ ଗୋପନେ ହେରିୟେ

ହିୟାମାଝେ ଗୋପନେ ହେରିୟେ ତୋମାରେ
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ପୁଳକ ଯେ କାଁପେ କିଶଳୟେ,
କୁସୁମେ କୁସୁମେ ବ୍ୟଥା ଲାଗେ ॥

ଚୈତ୍ର ୧୩୨୯ (1923)

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୯: ଯେନ କୋନ୍ ଭୁଲେର ଘୋରେ

ଯେନ କୋନ୍ ଭୁଲେର ଘୋରେ   ଚାଁଦ ଚଲେ ଯାୟ୍ ସରେ ସରେ ।
ପାଡ଼ି ଦେୟ୍ କାଲୋ ନଦୀ,   ଆୟ୍ ରଜନୀ, ଦେଖବି ଯଦି–
କେମନେ ଡୁଇ ରାଖବି ଧ'ରେ,   ଦୂରେର ବାଁଶି ଡାକଲ ଓରେ ।
ପ୍ରହରଗୁଲି ବିଲିୟେ୍ ଦିୟେ୍   ସର୍ବନାଶେର ସାଧନ କୀ ଏ ।
ମଗ୍ନ ହୟେ୍ ରଇବେ ବସେ   ମରଣ-ଫୁଲେର ମଧୁକୋଷେ–
ନତୁନ ହୟେ୍ ଆବାର ଭୋରେ   ମିଲବେ ବୁଝି ସୁଧାୟ୍ ଭ'ରେ ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟ୍ଣ ୧୩୩୨ (1925)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୦: ଅବେଳାୟ୍ ଯଦି ଏସେଛ ଆମାର

ଅବେଳାୟ୍ ଯଦି ଏସେଛ ଆମାର ବନେ ଦିନେର ବିଦାୟ୍କ୍ଷଣେ
ଗେୟୋ ନା, ଗେୟୋ ନା ଚଞ୍ଚଳ ଗାନ କ୍ଲାନ୍ତ ଏ ସମୀରଣେ ॥
ଘନ ବକୁଲେର ମ୍ଳାନ ବୀଥିକାୟ୍
ଶୀର୍ଣ ଯେ ଫୁଲ ଝ'ରେ ଝ'ରେ ଯାୟ୍
ତାଇ ଦିୟେ ହାର କେନ ଗାଁଥ ହାୟ୍, ଲାଜ ବାସି ତାଇ ମନେ ।
ଚେୟୋ ନା, ଚେୟୋ ନା ମୋର ଦୀନତାୟ୍ ହେଲାୟ୍ ନୟ୍ନକୋଣେ ॥
ଏସୋ ଏସୋ କାଲ ରଜନୀର ଅବସାନେ ପ୍ରଭାତ-ଆଲୋର ଦ୍ୱାରେ ।
ଯେୟୋ ନା, ଯେୟୋ ନା ଅକାଲେ ହାନିୟା ସକାଲେର କଳିକାରେ ।
ଏସୋ ଏସୋ ଯଦି କଭୁ ସୁସମୟ୍
ନିୟେ ଆସେ ତାର ଭରା ସଞ୍ଚୟ୍,
ଚିରନବୀନେର ଯଦି ଘଟେ ଜୟ୍– ସାଜି ଭରା ହୟ୍ ଧନେ ।
ନିୟୋ ନା, ନିୟୋ ନା ମୋର ପରିଚୟ୍
ଏ ଛାୟ୍ାର ଆବରଣେ ॥

ପ୍ର: ଆଷାଢ଼ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୫ ଲାଇନେ 'ବାସି ତାଇ ମନେ' ⟹ 'ବାସି ତାୟ୍ ମନେ'
୭ ଲାଇନେ 'ପ୍ରଭାତ-ଆଲୋର ଦ୍ୱାରେ' ⟹ 'ପ୍ରଭାତ-ଆଲୋକ-ଦ୍ୱାରେ'

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୧: ତୁମି ତୋ ସେଇ

ତୁମି ତୋ ସେଇ ଯାବେଇ ଚ'ଲେ, କିଛୁ ତୋ ନା ରବେ ବାକି–
ଆମାୟ୍ ବ୍ୟଥା ଦିୟେ୍ ଗେଲେ ଜେଗେ ରବେ ସେଇ କଥା କି ॥
ତୁମି ପଥିକ ଆପନ-ମନେ
ଏଲେ ଆମାର କୁସୁମବନେ,
ଚରଣପାତେ ଯା ଦାଓ ଦ'ଲେ ସେ-ସବ ଆମି ଦେବ ଢାକି ॥
ବେଲା ଯାବେ ଆଁଧାର ହବେ, ଏକା ବ'ସେ ହୃଦୟ୍ ଭ'ରେ
ଆମାର ବେଦନଖାନି ଆମି ରେଖେ ଦେବ ମଧୁର କ'ରେ ।
ବିଦାୟ୍-ବାଁଶିର କରୁଣ ରବେ
ସାଁଝେର ଗଗନ ମଗନ ହବେ,
ଚୋଖେର ଜଲେ ଦୁଖେର ଶୋଭା ନବୀନ କ'ରେ ଦେବ ରାଖି ॥

ପ୍ର: ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୨: ଆପନହାରା ମାତୋୟାରା

ଆପନହାରା ମାତୋୟାରା   ଆଛି ତୋମାର ଆଶା ଧରେ–
ଓଗୋ ସାକୀ, ଦେବେ ନା କି   ପେୟାଲା ମୋର ଭ'ରେ ଭ'ରେ ॥
ରସେର ଧାରା ସୁଧାୟ୍ ଛାଁକା,   ମୃଗନାଭିର ଆଭାସ ମାଖା ଗୋ,
ବାତାସ ବେୟେ ସୁବାସ ତାରି   ଦୂରେର ଥେକେ ମାତାୟ୍ ମୋରେ ॥
ମୁଖ ତୁଲେ ଚାଓ ଓଗୋ ପ୍ରିୟେ–   ତୋମାର ହାତେର ପ୍ରସାଦ ଦିୟେ
ଏକ ରଜନୀର ମତୋ ଏବାର   ଦାଓ-ନା ଆମାୟ୍ ଅମର କ'ରେ ।
ନନ୍ଦନନିକୁଞ୍ଜଶାଖେ   ଅନେକ କୁସୁମ ଫୁଟେ ଥାକେ ଗୋ,
ଏମନ ମୋହନ ରୂପ ଦେଖି ନାଇ,   ଗନ୍ଧ ଏମନ କୋଥାୟ୍ ଓରେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୨ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩,୭ ଲାଇନେର ଶେଷେ 'ଗୋ' ନେଇ ।

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୩: କାଲୋ ମେଘେର ଘଟା ଘନାୟ୍

କାଲୋ ମେଘେର ଘଟା ଘନାୟ୍ ରେ ଆଁଧାର ଗଗନେ,
ଝରେ ଧାରା ଝରୋଝରୋ ଗହନ ବନେ ।
ଏତ ଦିନେ ବାଁଧନ ଟୁଟେ କୁଁଡ଼ି ତୋମାର ଉଠଲ ଫୁଟେ
ବାଦଲ-ବେଲାର ବରିଷନେ ।
ଓଗୋ, ଏବାର ତୁମି ଜାଗୋ ଜାଗୋ–
ଯେନ ଏଇ ବେଳାଟି ହାରାୟ୍ ନା ଗୋ ।
ଅଶ୍ରୁଭରା କୋନ୍ ବାତାସେ ଗନ୍ଧେ ଯେ ତାର ବ୍ୟଥା ଆସେ–
ଆର କି ଗୋ ସେ ରୟ୍ ଗୋପନେ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୨ (1926)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୨ ଲାଇନେ ଝରୋଝରୋ ⟹ ଝରଝର

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୪: ଓଗୋ ଜଲେର ରାନୀ

ଓଗୋ ଜଲେର ରାନୀ,
ଢେଉ ଦିୟୋ ନା, ଦିୟୋ ନା ଢେଉ ଦିୟୋ ନା ଗୋ–
ଆମି ଯେ ଭୟ୍ ମାନି ।
କଖନ୍ ତୁମି ଶାନ୍ତଗଭୀର, କଖନ୍ ଟଲୋମଲୋ–
କଖନ୍ ଆଁଖି ଅଧୀର ହାସ୍ୟମଦିର, କଖନ୍ ଛଲୋଛଲୋ–
କିଛୁଇ ନାହି ଜାନି ।
ଯାଓ କୋଥା ଯାଓ, କୋଥା ଯାଓ ଯେ ଚଞ୍ଚଲି ।
ଲଓ ଗୋ ବ୍ୟାକୁଲ ବକୁଲବନେର ମୁକୁଲ-ଅଞ୍ଜଲି ।
ଦଖିନ-ହାଓୟାୟ୍ ବନେ ବନେ ଜାଗଲ ମରୋମରୋ–
ବୁକେର 'ପରେ ପୁଲକ-ଭରେ କାଁପୁକ ଥରୋଥରୋ
ସୁନୀଲ ଆଁଚଲଖାନି ।
ହାଓୟାର ଦୁଲାଲୀ,
ନାଚେର ତାଲେ ତାଲେ ଶ୍ୟାମଲ କୂଲେର ମନ ଭୁଲାଲି !
ଓଗୋ ଅରୁଣ-ଆଲୋର ମାନିକ-ମାଲା ଦୋଲାବ ଓଇ ସ୍ରୋତେ,
ଦେବ ହାତେ ଗୋପନ ରାତେ ଆଁଧାର ଗଗନ ହତେ
ତାରାର ଛାୟା ଆନି ॥

ପ୍ର: କାର୍ତ୍ତିକ-ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୩୩୨ (1925)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪,୫,୯,୧୦ ଲାଇନେ ଟଲୋମଲୋ, ଛଲୋଛଲୋ, ମରୋମରୋ, ଥରୋଥରୋ
⟹ ଟଲମଲ, ଛଲଛଲ, ମରମର, ଥରଥର

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୫: ସନ୍ନ୍ୟାସୀ, ଧ୍ୟାନେ ନିମଗ୍ନ

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ,
ଧ୍ୟାନେ ନିମଗ୍ନ ନଗ୍ନ ତୋମାର ଚିତ୍ତ ।
ବାହିରେ ଯେ ତବ ଜୀର୍ଣ ହଲ ସବ ବିତ୍ତ ॥
ରସହୀନ ତରୁ, ନିଷ୍ଠୁର ମରୁ,
ବାତାସେ ବାଜିଛେ ରୁଦ୍ର ଡମରୁ,
ଧରା-ଭାଣ୍ଡାର ରିକ୍ତ ॥
ଜାଗୋ ତପସ୍ବୀ, ବାହିରେ ନୟନ ମେଲୋ ହେ । ଜାଗୋ !
ସ୍ଥଳେ ଜଲେ ଫୁଲେ ଫଲେ ପଲ୍ଲବେ
ଚପଲ ଚରଣ ଫେଲୋ ହେ । ଜାଗୋ !
ଜାଗୋ ଗାନେ ଗାନେ ନବ ନବ ତାନେ,
ଜାଗାଓ ଉଦାସ ହତାଶ ପରାନେ
ଉଦାର ତୋମାର ନୃତ୍ୟ ॥ ଜାଗାଓ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୩୩: ଚରଣରେଖା ତବ ଯେ ପଥେ

ଚରଣରେଖା ତବ ଯେ ପଥେ ଦିଲେ ଲେଖି

ଚିହ୍ନ ଆଜି ତାରି ଆପନି ଘୁଚାଲେ କି ॥

ଅଶୋକରେଣୁଗୁଲି ରାଙାଲୋ ଯାର ଧୂଲି

ତାରେ ଯେ ତୃଣତଲେ ଆଜିକେ ଲୀନ ଦେଖି ॥

ଫୁରାୟ୍ ଫୁଲ-ଫୋଟା, ପାଖିଓ ଗାନ ଭୋଲେ,

ଦଖିନବାୟୁ ସେଓ ଉଦାସୀ ଯାୟ୍ ଚଲେ ।

ତବୁ କି ଭରି ତାରେ ଅମୃତ ଛିଲ ନା ରେ–

ସ୍ମରଣ ତାରୋ କି ଗୋ ମରଣେ ଯାବେ ଠେକି ॥

୧୯ ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୩ (1927)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ଫୁରାୟ୍ $\Longrightarrow$ ଫୁରୋୟ୍

ଶେଷ ଲାଇନେ ତାରୋ $\Longrightarrow$ ତାରଓ

ପଅଥଦ୍ଅନ୍ତଓର ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୭: ଚରଣରେଖା ତବ ଯେ ପଥେ

ଚରଣରେଖା ତବ ଯେ ପଥେ ଦିଲେ ଲେଖି

ଚିହ୍ନ ଆଜି ତାରି ଆପନି ଘୁଚାଲେ କି ॥

ଛିଲ ତୋ ଶେଫାଲିକା ତୋମାରି-ଲିପି-ଲିଖା

ତାରେ ଯେ ତୃଣତଲେ ଆଜିକେ ଲୀନ ଦେଖି ॥

କାଶେର ଶିଖା ଯତ କାଁପିଛେ ଥରଥରି,

ମଲିନ ମାଲତୀ ଯେ ପଡ଼ିଛେ ଝରି ଝରି ।

ତୋମାର ଯେ ଆଲୋକେ ଅମୃତ ଦିତ ଚୋଖେ

ସ୍ମରଣ ତାରୋ କି ଗୋ ମରଣେ ଯାବେ ଠେକି ॥

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୭: ଗନ୍ଧ ରେଖାର ପନ୍ଥେ ତୋମାର

ଗନ୍ଧ ରେଖାର ପନ୍ଥେ ତୋମାର ଶୂନ୍ୟେ ଗତି,
କେଖନ ରେ ମୋର, ଛନ୍ଦ-ଡାନାର ପ୍ରଜାପତି–
ସ୍ୱପ୍ନବନେର ଛାୟାୟ୍ ଆଲୋୟ୍ ବେଡ଼ାସ୍ ଦୁଲି
  ପରାନ-କଣାର ବିନ୍ଦୁସୁରାର ନେଶାର ଘୋରେ ॥
ଚୈଢ଼-ହାଓୟାୟ୍ ଯେ ଚଞ୍ଚଳେର କ୍ଷଣିକ ବାସା
ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ କରିସ ପ୍ରଚାର ତାହାର ଭାଷା–
ଅସ୍ଥିରୀଦେର ଦୋଳେର ଦିନେର ଆବିର-ଧୂଳି
  କୌତୁକେ ଭୋର ପାଠାୟ୍ କେ ତୋର ପାଖାୟ୍ ଭ'ରେ ॥
ତୋର ମାଝେ ମନ କୀର୍ତି ଆପନ ନିଷ୍କୃତରେଇ କରଳ ହେଳା ।
ତାର ସେ ଚିକନ ରଙେର ଲିଖନ କ୍ଷଣେକତରେଇ ଖେୟାଳ ଖେଳା ।
ସୁର ବାଁଧେ ଆର ସୁର ସେ ହାରାୟ୍ ଦଣ୍ଡେ ପଲେ,
ଗାନ ବହେ ଯାୟ୍ ଲୁପ୍ତ ସୁରେର ଛାୟାର ତଳେ,
ପଶ୍ଚାତେ ଆର ଚାୟ୍ ନା ତାହାର ଚପଳ ତୁଲି–
  ରୟ୍ ନା ବାଁଧା ଆପନ ଛବିର ରାଖୀର ଡୋରେ ॥

୩୦ ଅଗସ୍ଟ ୧୯୨୮ (1928)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ଗନ୍ଧ ରେଖାର' ⟹ ଗନ୍ଧରେଖାର

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୮: ଏବାର ବୁଝି ଭୋଲାର

ଏବାର ବୁଝି ଭୋଲାର ବେଳା ହଲ–
କ୍ଷତି କୀ ତାହେ ଯଦି ବା ତୁମି ଭୋଲୋ ॥
ଯାବାର ରାତି ଭରିଲ ଗାନେ
ସେଇ କଥାଟି ରହିଲ ପ୍ରାଣେ,
କ୍ଷଣେକ-ତରେ ଆମାର ପାନେ
କରୁଣ ଆଁଖି ତୋଲୋ ॥
ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା ଏମନି ଭରା ସାଁଝେ
ଉଠିବେ ଦୂରେ ବିରହାକାଶମାଝେ ।
ଏଇ-ଯେ ସୁର ବାଜେ ବୀଣାତେ
ଯେଖାନେ ଯାବ ରହିବେ ସାଥେ,
ଆଜିକେ ତବେ ଆପନ ହାତେ
ବିଦାୟଦ୍ୱାର ଖୋଲୋ ॥

୨୯ ଫେବ୍ରୁୟାରି ୧୯୩୦ (1930)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୭୯: କୀ ଧ୍ୱନି ବାଜେ

କୀ ଧ୍ୱନି ବାଜେ

ଗହନଚେତନାମାଝେ !

କୀ ଆନନ୍ଦେ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିଲ

ମମ ତନୁବୀଣା ଗହନଚେତନାମାଝେ ।

ମନପ୍ରାଣହରା ସୁଧା-ଝରା

ପରଶେ ଭାବନା ଉଦାସୀନା ।

୧୩୩୮ (1931-1932)

ପ୍ରକୃତି/ ବସନ୍ତ/୨୪୪: ଓରା ଅକାରଣେ ଚଞ୍ଚଳ

ଓରା ଅକାରଣେ ଚଞ୍ଚଳ ।
ଡାଳେ ଡାଳେ ଦୋଳେ ବାୟୁହିଲ୍ଲୋଳେ ନବ ପଲ୍ଲବଦଳ ॥
ଛଡ଼ାୟେ ଛଡ଼ାୟେ ଝିକିମିକି ଆଲୋ
ଦିକେ ଦିକେ ଓରା କୀ ଖେଳା ଖେଳାଲୋ,
ମର୍ମରତାନେ ପ୍ରାଣେ ଓରା ଆନେ କୈଶୋରକୋଳାହଳ ॥
ଓରା କାନ ପେତେ ଶୋନେ ଗଗନେ ଗଗନେ
ନୀରବେର କାନାକାନି,
ନୀଳିମାର କୋନ୍ ବାଣୀ ।
ଓରା ପ୍ରାଣଝରନାର ଉଚ୍ଛଳ ଧାର, ଝରିୟା ଝରିୟା ବହେ ଅନିବାର,
ଚିର ତାପସିନୀ ଧରଣୀର ଓରା ଶ୍ୟାମଶିଖା ହୋମାନଳ ॥

ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୩୭ (1931)
ପଅଥଦଅର୍ନଁତଓର
ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୦: ଓରା ଅକାରଣେ ଚଞ୍ଚଳ

ଓରା ଅକାରଣେ ଚଞ୍ଚଳ ।
ଡାଳେ ଡାଳେ ଦୋଳେ ବାୟୁହିଲ୍ଲୋଳେ ନବ ପଲ୍ଲବଦଳ ॥
ବାତାସେ ବାତାସେ ପ୍ରାଣଭରା ବାଣୀ ଶୁନିତେ ପେୟେଛେ କଖନ କୀ ଜାନି,
ମର୍ମରତାନେ ଦିକେ ଦିକେ ଆନେ କୈଶୋରକୋଳାହଳ ॥
ଓରା କାନ ପେତେ ଶୋନେ ଗଗନେ ଗଗନେ ମେଘେ ମେଘେ କାନାକାନି,
ବନେ ବନେ ଜାନାଜାନି ।
ଓରା ପ୍ରାଣଝରନାର ଉଚ୍ଛଳ ଧାର, ଝରିୟା ଝରିୟା ବହେ ଅନିବାର,
ଚିର ତାପସିନୀ ଧରଣୀର ଓରା ଶ୍ୟାମଶିଖା ହୋମାନଳ ॥

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୯: ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍ ଆୟ୍ ଗୋ

ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍   ଆୟ୍ ଗୋ–
ଗାବାର ବେଳା ଯାୟ୍ ପାଛେ ତୋର   ଯାୟ୍ ଗୋ ।
ଶିଶିରକଣା ଘାସେ ଘାସେ   ଶୁକିୟେ୍ ଆସେ,
ନୀଡ଼େର ପାଖି ନୀଳ ଆକାଶେ   ଚାୟ୍ ଗୋ ।
ସୁର ଦିୟେ୍ ଯେ ସୁର ଧରା ଯାୟ୍,   ଗାନ ଦିୟେ୍ ପାଇ ଗାନ,
ପ୍ରାଣ ଦିୟେ୍ ପାଇ ପ୍ରାଣ–   ତୋର ଆପନ ବାଁଶି ଆନ୍,
ତବେଇ ଯେ ତୁଇ ଶୁନତେ ପାବି   କେ ବାଁଶି ବାଜାୟ୍ ଗୋ ।
ଶୁକନୋ ଦିନେର ତାପ   ତୋର   ବସନ୍ତକେ ଦେୟ୍ ନା ଯେନ ଶାପ ।
ବ୍ୟର୍ଥ କାଜେ ମଗ୍ନ ହୟେ୍   ଲଗ୍ନ ଯଦି ଯାୟ୍ ଗୋ ବ'ୟେ୍
ଗାନ-ହାରାନୋ ହାଓୟା ତଖନ କରବେ ଯେ 'ହାୟ୍   ହାୟ୍' ଗୋ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୩୮ (1931)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୭: ଓ ଜଳେର ରାନୀ

ଓ ଜଳେର ରାନୀ,
ଘାଟେ ବାଁଧା ଏକଶୋ ଡିଙି– ଜୋୟାର ଆସେ ଥେମେ,
ବାତାସ ଓଠେ ଦଖିନ-ମୁଖେ । ଓ ଜଳେର ରାନୀ,
ଓ ତୋର ଢେଉୟେର ନାଚନ ନେଚେ ଦେ–
ଢେଉଗୁଲୋ ସବ ଲୁଟିୟେ ପଡୁକ ବାଁଶିର ସୁରେ କାଲୋ-ଫଣୀ ॥

୧୦ ଫେବ୍ରୁୟାରି ୧୯୩୩ (1933)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୩: ଭୟ୍ ନେଇ ରେ ତୋଦେର

ଭୟ୍ ନେଇ ରେ ତୋଦେର ନେଇ ରେ ଭୟ୍,
ଯା ଚଲେ ସବ ଅଭୟ୍-ମନେ– ଆକାଶେ ଓଇ ଉଠେଛେ ଶୁକତାରା ।
ଦଖିନ ହାଓୟାୟ୍ ପାଲ ତୁଲେ ଦେ, ପାଲ ତୁଲେ ଦେ–
ସେଇ ହାଓୟାତେ ଉଡ଼ଛେ ଆମାର ମନ ।
ଓଇ ଶୁକତାରାତେ ରେଖେ ଦିଲେମ ଦୃଷ୍ଟି ଆମାର–
ଭୟ୍ କିଛୁ ନେଇ, ଭୟ୍ କିଛୁ ନେଇ ॥

୧୦ ଫେବ୍ରୁୟାରି ୧୯୩୩ (1933)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୪: ଝାଁକଡ଼ା ଚୁଲେର ମେୟେର କଥା

ଝାଁକଡ଼ା ଚୁଲେର ମେୟେର କଥା କାଉକେ ବଲି ନି,
କୋନ୍ ଦେଶେ ଯେ ଚଲେ ଗେଛେ ସେ ଚଞ୍ଚଲିନୀ ।
ସଙ୍ଗୀ ଛିଲ କୁକୁର କାଲୁ, ବେଶ ଛିଲ ତାର ଆଲୁଥାଲୁ
ଆପନା-'ପରେ ଅନାଦରେ ଧୁଲାୟ୍ ମଲିନୀ ॥

ହୁଟୋପାଟି ଝଗଡ଼ାଝାଁଟି ଛିଲ ନିଷ୍କାରଣେଇ ।
ଦିଘିର ଜଲେ ଗାଛେର ଡାଲେ ଗତି କ୍ଷଣେ-କ୍ଷଣେଇ ।
ପାଗଲାମି ତାର କାନାୟ୍ କାନାୟ୍ ଖେୟ୍ାଲ ଦିୟେ୍ ଖେଲା ବାନାୟ୍,
ଉଚ୍ଚହାସେ କଲଭାଷେ କଲ'କଲିନୀ ॥

ଦେଖା ହଲେ ଯଖନ-ତଖନ ବିନା ଅପରାଧେ
ମୁଖଭଙ୍ଗୀ କରତ ଆମାୟ୍ ଅପମାନେର ଛାଁଦେ ।
ଶାସନ କରତେ ଯେମନ ଛୁଟି ହଠାତ୍ ଦେଖି ଧୁଲାୟ୍ ଲୁଟି
କାଜଲ ଆଁଖି ଚୋଖେର ଜଲେ ଛଲ'ଛଲିନୀ ॥

ଆମାର ସଙ୍ଗେ ପଞ୍ଚାଶ ବାର ଜନ୍ମଶୋଧେର ଆଡ଼ି,
କଥାୟ୍ କଥାୟ୍ ନିତ୍ୟକାଲେର ମତନ ଛାଡ଼ାଛାଡ଼ି ।
ଡାକଲେ ତାରେ 'ପୁଁଟ୍ଲି' ବ'ଲେ ସାଡ଼ା ଦିତ ମର୍ଜି ହଲେ,
ଝଗଡ଼ା-ଦିନେର ନାମ ଛିଲ ତାର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣନଲିନୀ ॥

ବୈଶାଖ ୧୩୪୦ (1933)

ପ୍ରକୃତି/ ବର୍ଷା/୧୧୫: ମନେ ହଲ ଯେନ ପେରିୟେ

ମନେ ହଲ ଯେନ ପେରିୟେ ଏଲେମ ଅନ୍ତବିହୀନ ପଥ ଆସିତେ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ

ମରୁତୀର ହତେ ସୁଧାଶ୍ୟାମଲିମ ପାରେ ॥

ପଥ ହତେ ଆମି ଗାଁଥିୟା ଏନେଛି ସିକ୍ତ ଯୂଥୀର ମାଲା

ସକରୁଣ-ନିବେଦନେର-ଗନ୍ଧ-ଢାଲା–

ଲଜ୍ଜା ଦିୟୋ ନା ତାରେ ॥

ସଜଲ ମେଘେର ଛାୟା ଘନାଇଛେ ବନେ ବନେ,

ପଥ-ହାରାନୋର ବାଜିଛେ ବେଦନା ସମୀରଣେ ।

ଦୂର ହତେ ଆମି ଦେଖେଛି ତୋମାର ଓଇ ବାତାୟନତଲେ ନିଭୃତେ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱଲେ–

ଆମାର ଏ ଆଁଖି ଉତ୍ସୁକ ପାଖି ଝଡ଼େର ଅନ୍ଧକାରେ ॥

୨୨ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୪୨ (1935)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୪ ଲାଇନେ ସକରୁଣ-ନିବେଦନେର-ଗନ୍ଧ-ଢାଲା ⟹ ସକରୁଣ ନିବେଦନେର ଗନ୍ଧ-ଢାଲା

ପଥଅଥହଅନଁତଓର ପରେର ପାତାୟ

ପଅଥହ୍ଅନିଁତଓର
ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୫: ମନେ ହ୍ଳ ପେରିୟେ଼ ଏଲେମ

ମନେ ହ୍ଳ ପେରିୟେ଼ ଏଲେମ ଅସୀମ ପଥ ଆସିତେ ତୋମାର ଦ୍ୱାରେ
ମରୁତୀର ହ୍ତେ ସୁଧାଶ୍ୟାମଳ ପାରେ ।
ପଥ ହ୍ତେ ଗେଁଥେ ଏନେଛି ସିକ୍ତଯୂଥୀର ମାଳା,
ସକରୁଣ ନିବେଦନେର ଗନ୍ଧ ଢାଳା–
ଲଜ୍ଜା ଦିୟୋ ନା ତାରେ ॥
ସଜଳ ମେଘେର ଛାୟା ଘନାୟ୍ ବନେ ବନେ,
ପଥହ୍ାରାର ବେଦନ ବାଜେ ସମୀରଣେ ।
ଦୂର୍ ଥେକେ ଦେଖେଛିଲେମ ବାତାୟନେର ତଳେ
ତୋମାର ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱଲେ–
ଆମାର ଏ ଆଁଖି ବ୍ୟାକୁଳ ପାଖି ଝଡ଼େର ଅନ୍ଧକାରେ ॥

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ/ ପ୍ରେମବୈଚିତ୍ର୍ୟ/୪୪: ଜାନି ଜାନି ତୁମି ଏସେଛ ଏ ପଥେ

ଜାନି ଜାନି ତୁମି ଏସେଛ ଏ ପଥେ ମନେର ଭୁଲେ ।
ତାଇ ହଉକ ତବେ ତାଇ ହଉକ, ଦ୍ୱାର ଦିଲେମ ଖୁଲେ ॥
ଏସେଛ ତୁମି ତୋ ବିନା ଆଭରଣେ, ମୁଖର ନୂପୁର ବାଜେ ନା ଚରଣେ,
ତାଇ ହଉକ ତବେ ତାଇ ହଉକ, ଏସୋ ସହଜ ମନେ ।
ଓଇ ତୋ ମାଲତୀ ଝରେ ପଡ଼େ ଯାୟ୍ ମୋର ଆଙିନାୟ୍,
ଶିଥିଳ କବରୀ ସାଜାତେ ତୋମାର ଲଓ-ନା ତୁଲେ ॥
କୋନୋ ଆୟୋଜନ ନାଇ ଏକେବାରେ, ସୁର ବାଁଧା ନାଇ ଏ ବୀଣାର ତାରେ,
ତାଇ ହଉକ ତବେ, ଏସୋ ହୃଦୟେର ମୌନପାରେ ।
ଝରୋଝରୋ ବାରି ଝରେ ବନମାଝେ, ଆମାର ମନେର ସୁର ଐ ବାଜେ,
ଉତଳା ହାଓୟାର ତାଲେ ତାଲେ ମନ ଉଠିଛେ ଦୁଲେ ॥

ଦ୍ର : ଗୀତବିତାନ ଆର ୧୯୮୭ ଏର ରଚନାବଳୀ (ପଃ ବଃ ସରକାର) ଚତୁର୍ଥ ଖଣ୍ଡ ତେ ତଫାତ:

ହଉକ, ଝରୋଝରୋ ⟹ ହୋକ, ଝରଝର

ପଆଠହଅଣ୍ଡଓର

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୭: ଜାନି ଜାନି ଏସେଛ ଏ ପଥେ

ଜାନି ଜାନି ଏସେଛ ଏ ପଥେ ମନେର ଭୁଲେ ।
ତାଇ ହୋକ ତବେ ତାଇ ହୋକ- ଏସୋ ତୁମି, ଦିନୁ ଦ୍ୱାର ଖୁଲେ ।
ଏସେଛ ତୁମି ଯେ ବିନା ଆଭରଣେ, ମୁଖର ନୂପୁର ବାଜେ ନା ଚରଣେ,
ତାଇ ହୋକ ଓଗୋ, ତାଇ ହୋକ ।
ମୋର ଆଙିନାୟ୍ ମାଲତୀ ଝରିୟା ପଡ଼େ ଯାୟ୍ -
ତବ ଶିଥିଳ କବରୀତେ ନିୟୋ ନିୟୋ ତୁଲେ ।
କୋନୋ ଆୟୋଜନ ନାଇ ଏକେବାରେ, ସୁର ବାଁଧା ହୟ୍ ନି ଯେ ବୀଣାର ତାରେ-
ତାଇ ହୋକ ଓଗୋ, ତାଇ ହୋକ ।
ଝର ଝର ବାରି ଝରେ ବନମାଝେ ଆମାରଇ ମନେର ସୁର ଐ ବାଜେ-
ବେଣୁଶାଖା-ଆନ୍ଦୋଳନେ ଆମାରଇ ଉତଳା ମନ ଦୁଲେ ।

୨୩ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୪୨ (1935)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୭: କী ବେଦନା ମୋର ଜାନୋ

କী ବେଦନା ମୋର ଜାନୋ ସେ କି ତୁମି ଜାନୋ
ଓଗୋ ମିତା, ମୋର ଅନେକ ଦୂରେର ମିତା ।
ଆଜି ଏ ନିବିଡ଼ତିମିର ଯାମିନୀ ବିଦ୍ୟୁତସଚକିତା ॥
ବାଦଲ-ବାତାସ ବ୍ୟେପେ ହୃଦୟ ଉଠିଛେ କେଁପେ
ଓଗୋ ସେ କି ତୁମି ଜାନୋ ।
ଉତ୍ସୁକ ଏଇ ଦୁଖଜାଗରଣ ଏ କି ହବେ ହାୟ୍ ବୃଥା ॥
ଓଗୋ ମିତା, ମୋର ଅନେକ ଦୂରେର ମିତା,
ଆମାର ଭବନଦ୍ୱାରେ ରୋପଣ କରିଲେ ଯାରେ
ସଜଲ ହାଓୟାର କରୁଣ ପରଶେ ସେ ମାଲତୀ ବିକଶିତା ।
ଓଗୋ ସେ କି ତୁମି ଜାନୋ ।
ତୁମି ଯାର ସୁର ଦିୟେଛିଲେ ବାଁଧି
ମୋର କୋଲେ ଆଜ ଉଠିଛେ ସେ କାଁଦି ଓଗୋ ସେ କି ଜାନୋ–
ସେଇ-ଯେ ତୋମାର ବୀଣା ସେ କି ବିସ୍ମୃତା ॥

୨୮ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୪୨ (1935)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧,୫,୧୦,୧୨ ଲାଇନେ ଜାନୋ ⟹ ଜାନ

contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୮: ଆମାର କୀ ବେଦନା ମୋର

ଆମାର କୀ ବେଦନା ମୋର ଜାନୋ
ଓଗୋ ମିତା, ସୁଦୂରେର ମିତା ।
ବର୍ଷଣନିବିଡ଼ ତିମିରେ ଯାମିନୀ ବିଜୁଲି-ସଚକିତା ॥
ବାଦଲ-ବାତାସ ବ୍ୟେପେ ଆମାର ହୃଦୟ ଉଠିଛେ କେଁପେ–
ସେ କି ଜାନୋ ତୁମି ଜାନୋ ।
ଉତ୍ସୁକ ଏଇ ଦୁଖଜାଗରଣ ଏ କି ହବେ ବୃଥା ॥
ଓଗୋ ମିତା, ସୁଦୂରେର ମିତା ।
ଆମାର ଭବନଦ୍ୱାରେ ରୋପିଲେ ଯାରେ
ସେଇ ମାଲତୀ ଆଜି ବିକଶିତା– ସେ କି ଜାନୋ ।
ଯାରେ ତୁମିଇ ଦିୟେଛ ବାଁଧି
ଆମାର କୋଳେ ସେ ଉଠିଛେ କାଁଦି– ସେ କି ଜାନୋ ତୁମି ଜାନୋ ।
ସେଇ ତୋମାର ବୀଣା ବିସ୍ମୃତା ॥

୨୮ ଶ୍ରାବଣ ୧୩୪୨ (1935)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧,୫,୯,୧୧ ଲାଇନେ ଜାନୋ ⟹ ଜାନ

    contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୮୯: ଚଲେ ଯାବି ଏଇ ଯଦି ତୋର

ଚଲେ ଯାବି ଏଇ ଯଦି ତୋର ମନେ ଥାକେ
ଡାକବ ନା, ଫିରେ ଡାକବ ନା–
ଡାକି ନେ ତୋ ସକାଳବେଳାର ଶୁକତାରାକେ ।
ହଠାତ୍ ଘୁମେର ମାଝଖାନେ କି
ବାଜବେ ମନେ ସ୍ୱପନ ଦେଖି
'ହୟ୍ତୋ ଫେଲେ ଏଲେମ କାକେ'–
ଆପନି ଚଲେ ଆସବି ତଖନ ଆପନ ଡାକେ ॥

୨୫ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୩୫ (1935)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୯୦: ଆମରା ଝ'ରେ-ପରା ଫୁଲଦଲ

ଆମରା ଝ'ରେ-ପରା ଫୁଲଦଲ ଛେଡ଼େ ଏସେଛି ଛାୟା-କରା ବନତଲ–
ଭୁଲାୟେ ନିୟେ ଏଲ ମାୟାବୀ ସମୀରଣେ ।
ମାଧବୀବଲ୍ଲରୀ କରୁଣ କଲ୍ଲୋଲେ
ପିଛନ-ପାନେ ଡାକେ କେନ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ।
ମେଘେର ଛାୟା ଭେସେ ଚଲେ ଚିର-ଉଦାସୀ ସ୍ରୋତେର ଜଲେ–
ଦିଶାହାରା ପଥିକ ତାରା
ମିଲାୟ ଅକୂଲ ବିସ୍ମରଣେ ॥

ଦୋଲପୂର୍ଣ୍ଣିମା ୧୩୪୩ (1937)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୯୧: ଉଦାସିନୀ ସେ ବିଦେଶିନୀ କେ

ଉଦାସିନୀ ସେ ବିଦେଶିନୀ କେ ନାଇ ବା ତାରେ ଜାନି
ମନେ ଜାଗେ ନବ ନବ ରାଗେ ତାରି ମରୀଚିକା-ଛବିଖାନି ॥
 ପୁବେର ହାଓୟାୟ୍ ତରୀଖାନି ତାର
 ଭାଙା ଏ ଘାଟ କବେ ହଲ ପାର,
ରଙିନ ମେଘେ ଆର ରଙିନ ପାଲେ ତାର କରେ ଗେଲ କାନାକାନି ॥
ଏକା ଆଲସେ ଗଣି ବସେ ପଲାତକା ଯତ ଢେଉ ।
ଯାୟ୍ ତାରା ଯାୟ୍, ଫେରେ ନା, ଚାୟ୍ ନା ପିଛୁ-ପାନେ ଆର କେଉ ।
 ଜାନି ତାର ନାଗାଲ ପାବ ନା, ଆମାର ଭାବନା
ଶୂନ୍ୟେ ଶୂନ୍ୟେ କୁଡ଼ାୟେ୍ ବେଡ଼ାୟ୍ ବାଦଲେର ବାଣୀ ॥

୮ ଭାଦ୍ର ୧୩୪୫ (1938)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୨: ବାରେ ବାରେ ଫିରେ ଫିରେ

ବାରେ ବାରେ ଫିରେ ଫିରେ ତୋମାର ପାନେ
ଦିବାରାତି ଢେଉୟେର ମତୋ ଚିତ୍ତ ବାହୁ ହାନେ,
ମନ୍ଦ୍ରଧ୍ୱନି ଜେଗେ ଓଠେ ଉଲ୍ଲୋଲ ତୁଫାନେ ।
ରାଗରାଗିଣୀ ଓଠେ ଆବର୍ତିୟା ତରଙ୍ଗେ ନର୍ତିୟା
ଗହନ ହତେ ଉଚ୍ଛଲିତ ସ୍ରୋତେ ।
ଭୈରବୀ ରାମକେଲି ପୂରବୀ କେଦାରା ଉଚ୍ଛ୍ୱସି ଯାୟ୍ ଖେଳି,
ଫେନିୟା ଓଠେ ଜୟ୍ଜୟନ୍ତୀ ବାଗେଶ୍ରୀ କାନାଡ଼ା ଗାନେ ଗାନେ ॥
ତୋମାୟ୍ ଆମାୟ୍ ଭେସେ
ଗାନେର ବେଗେ ଯାବ ନିରୁଦ୍ଦେଶେ ।
ତାଳୀ-ତମାଳୀ-ବନରାଜି-ନୀଳା ବେଳାଭୂମିତଳେ ଛନ୍ଦେର ଲୀଳା–
ଯାତ୍ରାପଥେ ପାଲେର ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍
ତାଲେ ତାଲେ ତାନେ ତାନେ ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୩: ରିମିକି ଝିମିକି ଝରେ

ରିମିକି ଝିମିକି ଝରେ ଭାଦରେର ଧାରା–
ମନ ଯେ କେମନ କରେ, ହଲ ଦିଶାହାରା ।
ଯେନ କେ ଗିୟେଛେ ଡେକେ,
ରଜନୀତେ ସେ କେ ଦ୍ୱାରେ ଦିଲ ନାଡ଼ା–
ରିମିକି ଝିମିକି ଝରେ ଭାଦରେର ଧାରା ॥
ବଁଧୁ ଦୟା କରୋ, ଆଲୋଖାନି ଧରୋ ହୃଦୟେ ।
ଆଧୋ-ଜାଗରିତ ତନ୍ଦ୍ରାର ଘୋରେ ଆଁଖି ଜଲେ ଯାୟ୍ ଯେ ଭ'ରେ ।
ସ୍ୱପନେର ତଲେ ଛାୟାଖାନି ଦେଖେ ମନେ ମନେ ଭାବି ଏସେଛିଲ ସେ କେ–
ରିମିକି ଝିମିକି ଝରେ ଭାଦରେର ଧାରା ॥

ଭାଦ୍ର ୧୩୪୬ (1939)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୬) ତେ ତଫାତ:
୧,୫,୯ ଲାଇନେ 'ରିମିକି ଝିମିକି' ⟹ 'ଯବେ ରିମିକି ଝିମିକି'

  contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୯୪: ଆଜି କୋନ୍ ସୁରେ ବାଁଧିବ

ଆଜି କୋନ୍ ସୁରେ ବାଁଧିବ ଦିନ-ଅବସାନ-ବେଳାରେ
ଦୀର୍ଘ ଧୂସର ଅବକାଶେ ସଙ୍ଗୀଜନବିହୀନ ଶୂନ୍ୟ ଭବନେ ।–
ସେ କି ମୂକ ବିରହସ୍ମୃତିଗୁଞ୍ଜରଣେ ତନ୍ଦ୍ରାହାରା ଝିଲ୍ଲିରବେ ।
ସେ କି ବିଚ୍ଛେଦରଜନୀର ଯାତ୍ରୀ ବିହଙ୍ଗେର ପକ୍ଷଧ୍ୱନିତେ ।
ସେ କି ଅବଗୁଣ୍ଠିତ ପ୍ରେମେର କୁଣ୍ଠିତ ବେଦନାୟ୍ ସମ୍ବୃତ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସେ ।
ସେ କି ଉଦ୍ଧତ ଅଭିମାନେ ଉଦ୍ୟତ ଉପେକ୍ଷାୟ୍ ଗର୍ବିତ ମଞ୍ଜୀରଝଙ୍କାରେ ॥

୨୯ ଚୈତ୍ର ୧୩୪୬ (1940)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୫ ଲାଇନେ ସମ୍ବୃତ ⟹ ସଂବୃତ

ଶେଷ ଲାଇନେ ମଞ୍ଜୀରଝଙ୍କାରେ ⟹ ମଞ୍ଜୀରଝଂକାରେ

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୯୫: ପ୍ରେମ ଏସେଛିଲ ନିଃଶବ୍ଦଚରଣେ

ପ୍ରେମ ଏସେଛିଲ ନିଃଶବ୍ଦଚରଣେ ।
ତାଇ ସ୍ୱପ୍ନ ମନେ ହଲ ତାରେ–
ଦିଇ ନି ତାହାରେ ଆସନ ।
ବିଦାୟ୍ ନିଲ ଯବେ, ଶବ୍ଦ ପେୟେ୍ ଗେନୁ ଧେୟେ୍ ।
ସେ ତଖନ ସ୍ୱପ୍ନ କାୟାବିହୀନ
ନିଶୀଥତିମିରେ ବିଲୀନ–
ଦୂରପଥେ ଦୀପଶିଖା ରକ୍ତିମ ମରୀଚିକା ॥

୨୮ ଚୈତ୍ର ୧୩୪୬ (1940)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୭: ନିର୍ଜନ ରାତେ ନିଃଶବ୍ଦ ଚରଣପାତେ

ନିର୍ଜନ ରାତେ ନିଃଶବ୍ଦ ଚରଣପାତେ କେନ ଏଲେ ।
ଦୁୟାରେ ମମ ସ୍ୱପ୍ନେର ଧନ-ସମ ଏ ଯେ ଦେଖି–
ତବ କଣ୍ଠେର ମାଲା ଏ କି ଗେଛ ଫେଲେ ।
ଜାଗାଲେ ନା ଶିୟରେ ଦୀପ ଜ୍ୱେଲେ–
ଏଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ ନିଦ୍ରାର ତୀରେ ତୀରେ,
ଚାମେଲିର ଇଙ୍ଗିତ ଆସେ ଯେ ବାତାସେ ଲଜ୍ଜିତ ଗନ୍ଧ ମେଲେ ॥
ବିଦାୟେର ଯାତ୍ରାକାଲେ ପୁଷ୍ପ-ଝରା ବକୁଲେର ଡାଲେ
ଦକ୍ଷିଣପବନେର ପ୍ରାଣେ
ରେଖେ ଗେଲେ ବଲ ନି ଯେ କଥା କାନେ କାନେ–
ବିରହବାରତା ଅରୁଣ-ଆଭାର ଆଭାସେ ରାଙାୟେ ଗେଲେ ॥

୨୮ ଚୈତ୍ର ୧୩୪୬ (1940)

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୯୭: ଏସୋ ଏସୋ ଓଗୋ ଶ୍ୟାମଛାୟାଘନ

ଏସୋ ଏସୋ ଓଗୋ ଶ୍ୟାମଛାୟାଘନ ଦିନ, ଏସୋ ଏସୋ ।
ଆନୋ ଆନୋ ତବ ମଲ୍ଲାରମନ୍ଦ୍ରିତ ବୀନ ॥
ବୀଣା ବାଜୁକ ରମକି ଝମକି,
ବିଜୁଲିର ଅଙ୍ଗୁଲି ନାଚୁକ ଚମକି ଚମକି ଚମକି ।
ନବନୀପକୁଞ୍ଜନିଭୃତେ କିଶଲୟମର୍ମରଗୀତେ–
ମଞ୍ଜୀର ବାଜୁକ ରିନ୍-ରିନ୍ ରିନ୍-ରିନ୍ ॥
ନୃତ୍ୟତରଙ୍ଗିତ ତଟିନୀ ବର୍ଷଣନନ୍ଦିତ ନଟିନୀ– ଆନନ୍ଦିତ ନଟିନୀ,
ଚଲୋ ଚଲୋ କୂଳ ଉଚ୍ଛଳିୟା କଲୋ-କଲୋ-କଲୋ କଲ୍ଲୋଳିୟା ।
ତୀରେ ତୀରେ ବାଜୁକ ଅନ୍ଧକାରେ ଝିଲ୍ଲିର ଝଙ୍କାର ଝିନ୍-ଝିନ୍-ଝିନ୍-ଝିନ୍ ॥

୧୭ ଭାଦ୍ର ୧୩୪୭ (1940)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ କଲୋ-କଲୋ-କଲୋ ⟹ କଳ-କଳ-କଳ
ଶେଷ ଲାଇନେ ଝଙ୍କାର ⟹ ଝଂକାର

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୪୮: ଶ୍ରାବଣେର ବାରିଧାରା

ଶ୍ରାବଣେର ବାରିଧାରା ଝରିଛେ ବିରାମହାରା ।
ବିଜନ ଶୂନ୍ୟ-ପାନେ ଚେୟେ ଥାକି ଏକାକୀ ।
ଦୂର ଦିବସେର ତଟେ ମନେର ଆଁଧାର ପଟେ
ଅତୀତେର ଅଲିଖିତ ଲିପିଖାନି ଲେଖା କି ।
ବିଦ୍ୟୁତ୍ ମେଘେ ମେଘେ ଗୋପନ ବହ୍ନିବେଗେ
ବହି ଆନେ ବିସ୍ମୃତ ବେଦନାର ରେଖା କି ।
ଯେ ଫିରେ ମାଲତୀବନେ, ସୁରଭିତ ସମୀରଣେ
ଅସ୍ତସାଗରତୀରେ ପାବ ତାର ଦେଖା କି ॥

୨୦ ଭାଦ୍ର ୧୩୪୭ (1940)

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୯୯: ଯାରା ବିହାନ-ବେଳାୟ୍ ଗାନ ଏନେଛିଲ

ଯାରା ବିହାନ-ବେଳାୟ୍ ଗାନ ଏନେଛିଲ ଆମାର ମନେ
ସାଁଝେର ବେଳାୟ୍ ଛାୟ୍ାୟ୍ ତାରା ମିଲାୟ୍ ଧୀରେ ।
ଏକା ବସେ ଆଛି ହେଥାୟ୍ ଯାତାୟ୍ାତେର ପଥେର ତୀରେ,
ଆଜକେ ତାରା ଏଲ ଆମାର ସ୍ୱପ୍ନଲୋକେର ଦୁୟ୍ାର ଘିରେ ।
ସୁରହାରା ସବ ବ୍ୟଥା ଯତ ଏକତାରା ତାର ଖୁଁଜେ ଫିରେ ।
ପ୍ରହର-ପରେ ପ୍ରହର ଯେ ଯାୟ୍, ବସେ ବସେ କେବଲ ଗଣି
ନୀରବ ଜପେର ମାଲାୟ୍ ଧ୍ୱନି ଅନ୍ଧକାରେର ଶିରେ ଶିରେ ॥

୩ ନଭେମ୍ବର ୧୯୪୦ (1940)

 contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୦୦: ପାଖି, ତୋର ସୁର ଭୁଲିସ

ପାଖି, ତୋର ସୁର ଭୁଲିସ ନେ–
আমার ପ୍ରଭାତ ହବେ ବୃଥା   ଜାନିସ କି ତା ।
ଅରୁଣ-ଆଲୋର କରୁଣ ପରଶ   ଗାଛେ ଗାଛେ ଲାଗେ,
କାଁପନେ ତାର ତୋରଇ ଯେ ସୁର ଜାଗେ–
ତୁଇ   ଭୋରେର ଆଲୋର ମିତା   ଜାନିସ କି ତା ।
ଆମାର ଜାଗରଣେର ମାଝେ
ରାଗିଣୀ ତୋର ମଧୁର ବାଜେ   ଜାନିସ କି ତା ।
ଆମାର ରାତେର ସ୍ୱପନତଲେ ପ୍ରଭାତୀ ତୋର କୀ ଯେ ବଲେ
ନବୀନ ପ୍ରାଣେର ଗୀତା
ଜାନିସ କି ତା ॥

ଡିସେମ୍ବର ୧୯୪୦ (1940)

   contact: somen@iopb.res.in

ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରକୃତି/୧୦୧: ଆମାର ହାରିୟେ-ଯାଓୟା ଦିନ

ଆମାର   ହାରିୟେ-ଯାଓୟା ଦିନ
ଆର କି ଖୁଁଜେ ପାବ ତାରେ
ବାଦଲ-ଦିନେର ଆକାଶ-ପାରେ–
ଛାୟାୟ ହଲ ଲୀନ ।
କୋନ୍   କରୁଣ ମୁଖେର ଛବି
ପୁବେନ ହାଓୟାୟ ମେଲେ ଦିଲ
ସଜଲ ଭୈରବୀ ।
ଏଇ   ଗହନ ବନଛାୟ୍
ଅନେକ କାଲେର ସ୍ବପ୍ନବାଣୀ
କାହାର ଅପେକ୍ଷାୟ୍
ଆଛେ ବଚନହୀନ ॥

ଡିସେମ୍ବର ୧୯୪୦ (1940)

ପରିଶିଷ୍ଟ ୧-୧: ଏମନ ଆର କତଦିନ ଚଲେ

ଏମନ ଆର କତଦିନ ଚଲେ ଯାବେ ରେ!

ଜୀବନେର ଭାର ବହିବ କତ! ହାୟ୍ ହାୟ୍!

ଯେ ଆଶା ମନେ ଛିଲ, ସକଲଇ ଫୁରାଇଲ–

କିଛୁ ହଲ ନା ଜୀବନେ।

ଜୀବନ ଫୁରାୟେ୍ ଏଲ। ହାୟ୍ ହାୟ୍॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ପରିଶିଷ୍ଟ ୧-୨: ଓହେ ଦୟାମୟ, ନିଖିଳ-ଆଶ୍ରୟ

ଓହେ ଦୟାମୟ, ନିଖିଳ-ଆଶ୍ରୟ   ଏ ଧରା-ପାନେ ଚାଓ–
ପତିତ ଯେ ଜନ କରିଛେ ରୋଦନ, ପତିତପାବନ,
ତାହାରେ ଉଠାଓ ।
ମରଣେ ଯେ ଜନ କରେଛେ ବରଣ   ତାହାରେ ବାଁଚାଓ ॥

କତ ଦୁଖ ଶୋକ, କାଁଦେ କତ ଲୋକ, ନୟନ ମୁଛାଓ ।
ଭାଙିୟା ଆଲୟ ହେରେ ଶୂନ୍ୟମୟ । କୋଥାୟ ଆଶ୍ରୟ–
ତାରେ ଘରେ ଡେକେ ନାଓ ।
ପ୍ରେମେର ତୃଷାର ହୃଦୟ ଶୁକାୟ,   ଦାଓ   ପ୍ରେମସୁଧା ଦାଓ ॥

ହେରୋ କୋଥା ଯାୟ,   କାର ପାନେ ଚାୟ । ନୟନେ ଆଁଧାର–
ନାହି ହେରେ ଦିକ,   ଆକୁଳ ପଥିକ   ଚାହେ ଚାରି ଧାର ।
ଏ ଘୋର ଗହନେ   ଅନ୍ଧ ସେ ନୟନେ   ତୋମାର କିରଣେ
ଆଁଧାର ଘୁଚାଓ ।
ସଙ୍ଗହାରା ଜନେ   ରାଖିୟା ଚରଣେ   ବାସନା ପୂରାଓ ।

କଳଙ୍କେର ରେଖା   ପ୍ରାଣେ ଦେୟ ଦେଖା   ପ୍ରତିଦିନ ହାୟ ।
ହୃଦୟ କଠିନ   ହଲ ଦିନ ଦିନ,   ଲଜ୍ଜା ଦୂରେ ଯାୟ ।
ଦେହୋ ଗୋ ବେଦନା, କରାଓ ଚେତନା ! ରେଖୋ ନା, ରେଖୋ ନା–
ଏ ପାପ ତାଡ଼ାଓ ।
ସଂସାରେର ରଣେ   ପରାଜିତ ଜନେ   ନବବଳ ଦାଓ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୪୮୭) ତେ ତଫାତ:
୯ ଲାଇନେ 'କାର ପାନେ ଚାୟ ।' ⟹ 'କାର ପାନେ ଚାୟ' ୧୩ ଲାଇନେ ପୂରାଓ ⟹ ପୁରାଓ

    contact: somen@iopb.res.in

ପରିଶିଷ୍ଟ ୯-୩: ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟେ ଚିନ୍ତନ

ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟେ ଚିନ୍ତନ କରୋ ରେ ବିମଳହୃଦୟେ,
ନିର୍ମଳ ଅଚଳ ସୁମତି ରାଖୋ ଧରି ସତତ ॥
ସଂଶୟନୃଶଂସ ସଂସାରେ ପ୍ରଶାନ୍ତ ରହୋ,
ତାଁର ଶୁଭ ଇଚ୍ଛା ସ୍ମରି ବିନୟେ ରହୋ ବିନତ ॥
ବାସନା କରୋ ଜୟ୍,   ଦୂର କରୋ କ୍ଷୁଦ୍ର ଭୟ୍ ।
ପ୍ରାଣଧନ କରିୟା ପଣ ଚଲୋ କଠିନ ଶ୍ରେୟପଥେ,
ଭୋଲୋ ପ୍ରସନ୍ନମୁଖେ ସ୍ୱାର୍ଥସୁଖ, ଆତ୍ମଦୁଖ–
ପ୍ରେମ-ଆନନ୍ଦରସେ ନିୟତ ରହୋ ନିରତ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୦୪ (1898)

contact: somen@iopb.res.in

ପରିଶିଷ୍ଟ ୧-୪: ମା, ଆମି ତୋର କୀ

ମା, ଆମି ତୋର କୀ କରେଛି ।
ଶୁଧୁ ତୋରେ ଜନ୍ମ ଭ'ରେ ମା ବଲେ ରେ ଡେକେଛି ॥
ଚିରଜୀବନ ପାଷାଣୀ ରେ, ଭାସାଲି ଆଁଖିନୀରେ–
ଚିରଜୀବନ ଦୁଃଖାନଲେ ଦହେଛି ॥
ଆଁଧାର ଦେଖେ ଡରାସେତେ ଚାହିଲାମ ତୋର କୋଲେ ଯେତେ–
ସନ୍ତାନେରେ କୋଲେ ତୁଲେ ନିଲି ନେ ।
ମା-ହାରା ସନ୍ତାନେର ମତୋ କେଁଦେ ବେଡ଼ାଇ ଅବିରତ–
ଏ ଚୋଖେର ଜଲ ମୁଛାୟେ ତୋ ଦିଲି ନେ ।
ଛେଲେର ପ୍ରାଣେ ବ୍ୟଥା ଦିୟେ ଯଦି, ମା, ତୋର ଜୁଡ଼ାୟ୍ ହିୟେ
ଭାଲୋ ଭାଲୋ, ତାଇ ତବେ ହୋକ–
ଅନେକ ଦୁଃଖ ସୟେଛି ॥

ପ୍ର: ଆଶ୍ବିନ ୧୨୮୯ (1882)

ପରିଶିଷ୍ଟ ୧-୫: ସକଳେରେ କାଛେ ଡାକି

ସକଳେରେ କାଛେ ଡାକି ଆନନ୍ଦ-ଆଳୟେ ଥାକି
ଅମୃତ କରିଛ ବିତରଣ ।
ପାଇୟା ଅନନ୍ତ ପ୍ରାଣ ଜଗତ ଗାହିଛେ ଗାନ
ଗଗନେ କରିୟା ବିଚରଣ ।
ସୂର୍ଯ ଶୂନ୍ୟପଥେ ଧାୟ– ବିଶ୍ରାମ ସେ ନାହି ଚାୟ,
ସଙ୍ଗେ ଧାୟ ଗ୍ରହପରିଜନ ।
ଲଭିୟା ଅସୀମ ବଳ ଛୁଟିଛେ ନକ୍ଷତ୍ରଦଳ,
ଚାରି ଦିକେ ଚଳେଛେ କିରଣ ।
ପାଇୟା ଅମୃତଧାରା ନବ ନବ ଗ୍ରହ ତାରା
ବିକଶିୟା ଉଠେ ଅନୁକ୍ଷଣ–
ଜାଗେ ନବ ନବ ପ୍ରାଣ, ଚିରଜୀବନେର ଗାନ
ପୂରିତେଛେ ଅନନ୍ତ ଗଗନ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୋକ ଲୋକାନ୍ତର, ପ୍ରାଣେ ମଗ୍ନ ଚରାଚର
ପ୍ରାଣେର ସାଗରେ ସନ୍ତରଣ ।
ଜଗତେ ଯେ ଦିକେ ଚାଇ ବିନାଶ ବିରାମ ନାଇ,
ଅହରହ ଚଲେ ଯାତ୍ରୀଗଣ ।
ମୋରା ସବେ କୀଟବତ୍, ସମ୍ମୁଖେ ଅନନ୍ତ ପଥ
କୀ କରିୟା କରିବ ଭ୍ରମଣ ।
ଅମୃତେର କଣା ତବ ପାଥେୟ ଦିୟେଛ, ପ୍ରଭୋ,
କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରାଣେ ଅନନ୍ତ ଜୀବନ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୦ (1884)
ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୨ ଲାଇନେ ପୂରିତେଛେ ⟹ ପୁରିତେଛେ

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପରିଶିଷ୍ଟ ୯-୬: ସଖା, ତୁମି ଆଛ କୋଥା

ସଖା, ତୁମି ଆଛ କୋଥା–
ସାରା ବରଷେର ପରେ ଜାନାତେ ଏସେଛି ବ୍ୟଥା ॥
କତ ମୋହ୍, କତ ପାପ,   କତ ଶୋକ, କତ ତାପ,
କତ ଯେ ସୟେଛି ଆମି ତୋମାରେ କବ ସେ କଥା ॥
ଯେ ଶୁଭ୍ର ଜୀବନ ତୁମି ମୋରେ ଦିୟେଛିଲେ ସଖା,
ଦେଖୋ ଆଜି ତାହେ କତ ପଡ଼େଛେ କଳଙ୍କରେଖା ।
ଏନେଛି ତୋମାରି କାଛେ, ଦାଓ ତାହା ଦାଓ ମୁଛେ–
ନୟନେ ଝରିଛେ ବାରି, ସଭୟେ ଏସେଛି ପିତା ॥
ଦେଖୋ ଦେବ, ଚେୟେ ଦେଖୋ ହୃଦୟେତେ ନାହି ବଳ–
ସଂସାରେର ବାୟୁବେଗେ କରିତେଛେ ଟଳମଳ ।
ଲହୋ ସେ ହୃଦୟ ତୁଲେ,   ରାଖୋ ତବ ପଦମୂଲେ–
ସାରାଟି ବରଷ ଯେନ ନିର୍ଭୟେ ରହେ ଗୋ ସେଥା ॥

ପ୍ର: ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ ୧୨୯୦ (1883)

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ପରିଶିଷ୍ଟ ୯-୭: ସଖା, ମୋଦେର ବେଁଧେ ରାଖୋ

ସଖା, ମୋଦେର ବେଁଧେ ରାଖୋ ପ୍ରେମଡୋରେ ।
ଆମାଦେର ତେକେ ନିୟେ ଚରଣତଳେ ରାଖୋ ଧ’ରେ–
ବାଁଧୋ ହେ ପ୍ରେମଡୋରେ ।
କଠୋର ପରାନେ କୁଟିଲ ବୟାନେ
ତୋମାର ଏ ପ୍ରେମେର ରାଜ୍ୟ ରେଖେଛି ଆଁଧାର କ’ରେ ।
ଆପନାର ଅଭିମାନେ ଦୁୟାର ଦିୟେ ପ୍ରାଣେ
ଗରବେ ଆଛି ବସେ ଚାହି ଆପନା-ପାନେ ।
ବୁଝି ଏମନି କରେ ହାରାବ ତୋମାରେ–
ଧୂଲିତେ ଲୁଟାଇବ ଆପନାର ପାଷାଣଭାରେ ।
ତଖନ କାରେ ଡେକେ କାଁଦିବ କାତର ସ୍ୱରେ ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୨୯୧ (1885)

ପରିଶିଷ୍ଟ ୧-୮: ଛି ଛି ସଖା, କୀ କରିଲେ

ଛି ଛି ସଖା, କୀ କରିଲେ, କୋନ୍ ପ୍ରାଣେ ପରଶିଲେ–
କାମିନୀକୁସୁମ ଛିଲ ବନ ଆଲୋ କରିୟା ।
ମାନୁଷ-ପରଶ-ଭରେ ଶିହରିୟା ସକାତରେ
ଓଇ-ଯେ ଶତଧା ହୟେ୍ ପଡ଼ିଲ ଗୋ ଝରିୟା ।
ଜାନ ତୋ କାମିନୀ-ସତୀ କୋମଲ କୁସୁମ ଅତି–
ଦୂର ହତେ ଦେଖିବାର, ଛୁଁଇବାର ନହେ ସେ ।
ଦୂର ହତେ ମୃଦୁ ବାୟ୍ ଗନ୍ଧ ତାର ଦିୟେ୍ ଯାୟ୍,
କାଛେ ଗେଲେ ମାନୁଷେର ଶ୍ୱାସ ନାହି ସହେ ସେ ।
ମଧୁପେର ପଦକ୍ଷେପେ ପଡ଼ିତେଛେ କେଁପେ କେଁପେ,
କାତର ହତେଛେ କତ ପ୍ରଭାତେର ସମୀରେ ।
ପରଶିତେ ରବିକର ଶୁକାଇଛେ କଳେବର,
ଶିଶିରେର ଭରଟୁକୁ ସହିଛେ ନା ଶରୀରେ ।
ହେନ କୋମଲତାମୟ୍ ଫୁଲ କି ନା ଛୁଁଲେ ନୟ୍–
ହାୟ୍ ରେ କେମନ ବନ ଛିଲ ଆଲୋ କରିୟା ।
ମାନୁଷ-ପରଶ-ଭରେ ଶିହରିୟା ସକାତରେ
ଓଇ-ଯେ ଶତଧା ହୟେ୍ ପଡ଼ିଲ ଗୋ ଝରିୟା ।

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୨୮୭ (1880)

ପରିଶିଷ୍ଟ ୧-୯: ନା ସଜନୀ, ନା

ନା ସଜନୀ, ନା, ଆମି ଜାନି ଜାନି, ସେ ଆସିବେ ନା ।

ଏମନି କାଁଦିୟେ୍ ପୋହାଇବେ ଯାମିନୀ, ବାସନା ତବୁ ପୂରିବେ ନା ।

ଜନମେଓ ଏ ପୋଡ଼ା ଭାଲେ କୋନୋ ଆଶା ମିଟିଲ ନା ॥

ଯଦି ବା ସେ ଆସେ, ସଖୀ, କୀ ହବେ ଆମାର ତାୟ୍ ।

ସେ ତୋ ମୋରେ, ସଜନୀ ଲୋ, ଭାଲୋ କଭୁ ବାସେ ନା– ଜାନି ଲୋ ।

ଭାଲୋ କ'ରେ କବେ ନା କଥା, ଚେୟେ୍ଓ ନା ଦେଖିବେ–

ବଡ଼ୋ ଆଶା କରେ ଶେଷେ ପୂରିବେ ନା କାମନା ॥

ପ୍ର: ବୈଶାଖ ୧୨୯୨ (1885)

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ 'ନା ସଜନୀ, ନା,' ⟹ 'ନା ସଜନୀ ନା,'

୨, ଶେଷ ଲାଇନେ ପୂରିବେ ⟹ ପୁରିବେ

୪ ଲାଇନେ 'ମୋରେ, ସଜନୀ ଲୋ,' ⟹ 'ମୋରେ ସଜନୀ ଲୋ,'

 contact: somen@iopb.res.in

ପରିଶିଷ୍ଟ ୨-୧: ଭାସିୟେ ଦେ ତରୀ

ଭାସିୟେ ଦେ ତରୀ   ତବେ   ନୀଳ ସାଗରୋପରି ।
ବହିଛେ ମୃଦୁଳ ବାୟୁ,   ନାଚିଛେ ମୃଦୁ ଲହରୀ ॥
ଡୁବେଛେ ରବିର କାୟା,   ଆଧୋ ଆଲୋ, ଆଧୋ ଛାୟା–
ଆମରା ଦୁଜନେ ମିଳି   ଯାଇ ଚଲୋ ଧୀରି ଧୀରି ॥
ଏକଟି ତାରାର ଦୀପ   ଯେନ କନକେର ଟିପ
ଦୂର ଶୈଳଭୁରୁମାଝେ   ରୟେଛେ ଉଜଳ କରି ।
ନାହି ସାଡ଼ା ନାହି ଶବ୍ଦ, ମନ୍ତ୍ରେ ଯେନ ସବ ସ୍ତବ୍ଧ–
ଶାନ୍ତିର ଛବିଟି ଯେନ   କୀ ସୁନ୍ଦର ଆହା ମରି ॥

ପ୍ର: ଭାଦ୍ର ୧୨୮୬ (1879) କାର ଲେଖା ?

 contact: somen@iopb.res.in

ପରିଶିଷ୍ଟ ୨-୨: ଛିଲେ କୋଥା ବଲୋ

ଛିଲେ କୋଥା ବଲୋ, କତ କୀ ଯେ ହଲ

ଜାନ ନା କି ତା ? ହାୟ୍ ହାୟ୍, ଆହା !

ମାନଦାୟେ ଯାୟ୍ ଯାୟ୍ ବାସବେର ପ୍ରାଣ–

ଏଖାନେ କୀ କର, ତୁମି ଫୁଲଶର

ତାରେ ଗିୟେ କରୋ ତ୍ରାଣ ॥

ପ୍ର: ୧୮୭୯ (1879) କାର ଲେଖା ?

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

পরিশিষ্ট ୨-୩: ଚଲୋ ଚଲୋ, ଚଲୋ ଚଲୋ

ଚଲୋ ଚଲୋ, ଚଲୋ ଚଲୋ, ଚଲୋ ଚଲୋ ଫୁଲଧନୁ,
ଚଲୋ ଯାଇ କାଜ ସାଧିତେ ।
ଦାଓ ବିଦାୟ୍ ରତି ଗୋ !
ଏମନ ଏମନ ଫୁଲ ଦିବ ଆନି
ପରଖିବେ ମାନିନୀହୃଦୟେ୍ ହାନି,
ମରମେ ମରମେ ରମଣୀ ଅମନି
ଥାକିବେ ଗୋ ଦହିତେ ॥

ପ୍ର: ୧୮୭୯ (1879) କାର୍ ଲେଖା ?

ସୂଚୀ contact: somen@iopb.res.in

ପରିଶିଷ୍ଟ ୨-୪: ଏସୋ ଗୋ ଏସୋ ବନଦେବତା

ଏସୋ ଗୋ ଏସୋ ବନଦେବତା, ତୋମାରେ ଆମି ଡାକି ।
ଜଟାର 'ପରେ ବାଁଧିୟା ଲତା ବାକଲେ ଦେହ ଢାକି
ତାପସ, ତୁମି ଦିବସ-ରାତି ନୀରବେ ଆଛ ବସି–
ମାଥାର 'ପରେ ଉଠିଛେ ତାରା, ଉଠିଛେ ରବି ଶଶୀ ।

ବହିୟା ଜଟା ବରଷା-ଧାରା ପଡ଼ିଛେ ଝରି ଝରି,
ଶୀତେର ବାୟୁ କରିଛେ ହାହା ତୋମାରେ ଘିରି ଘିରି ।
ନାମାୟେ ମାଥା ଆଁଧାର ଆସି ଚରଣେ ନମିତେଛେ,
ତୋମାର କାଛେ ଶିଖିୟା ଜପ ନୀରବେ ଜପିତେଛେ ।

ଏକଟି ତାରା ମାରିଛେ ଉଁକି ଆଁଧାରଭୁରୁ-'ପର,
ଜଟାର ମାଝେ ହାରାୟେ ଯାୟ ପ୍ରଭାତରବିକର ।

ପଡ଼ିଛେ ପାତା, ଫୁଟିଛେ ଫୁଲ, ଫୁଟିଛେ ପଡ଼ିତେଛେ–
ମାଥାୟ ମେଘ କତ-ନା ଭାବ ଭାଙିଛେ ଗଡ଼ିତେଛେ ।
ମିଲିୟା ଛାୟା ମିଲିୟା ଆଲୋ ଖେଲିଛେ ଲୁକାଚୁରି,
ଆଲୟ ଖୁଁଜେ ବନେର ବାୟୁ ଭ୍ରମିଛେ ଘୁରି ଘୁରି ।

ତୋମାର ତପ ଭାଙାତେ ଚାହେ ଝଟିକା ପାଗଲିନୀ–
ଗରଜି ଘନ ଛୁଟିୟା ଆସେ ପ୍ରଳୟରବ ଜିନି,
ଭ୍ରୁକୁଟି କରି ଚପଲା ହାନେ ଧରି ଅଶନିଚାପ ।
ଜାଗିୟା ଉଠି ନାଡ଼ିୟା ମାଥା ତାହାରେ ଦାଓ ଶାପ ।

ଏସୋ ହେ ଏସୋ ବନଦେବତା, ଅତିଥି ଆମି ତବ–
ଆମାର ଯତ ପ୍ରାଣେର ଆଶା ତୋମାର କାଛେ କବ ।
ନମିବ ତବ ଚରଣେ, ଦେବ, ବସିବ ପଦତଳେ–
ସାହସ ପେୟେ ବନବାଲାରା ଆସିବେ ଦଲେ ଦଲେ ॥

ପ୍ର: ୧୨୮୮ (1881-1882) କାର ଲେଖା ?

ପରିଶିଷ୍ଟ ୨-୫: କତ ଡେକେ ଡେକେ ଜାଗାଇଛ

କତ ଡେକେ ଡେକେ ଜାଗାଇଛ ମୋରେ,
ତବୁ ତୋ ଚେତନା ନାଇ ଗୋ ।
ମେଳି ମେଳି ଆଁଖି ମେଳିତେ ନା ପାରି,
ଘୁମ ରୟେଛେ ସଦାଇ ଗୋ ॥
ମାୟାନିଦ୍ରାବଶେ ଆଛି ଅଚେତନ,
ଶୁୟେ ଶୁୟେ କତ ଦେଖି କୁସ୍ୱପନ–
ଧନ ରତ୍ନ ଦାସ ବିଳାସଭବନ–
ଅନ୍ତ ନାହି ତାର ପାଇ ଗୋ ॥

କଳ୍ପନାର ବଳେ ଉଠିୟା ଆକାଶେ
ଭ୍ରମି ଅହରହ ମନେର ଉଲ୍ଲାସେ,
ଭାବି ନା କୀ ହବେ ନିଦ୍ରାର ବିନାଶେ–
କୋଥା ଆଛି କୋଥା ଯାଇ ଗୋ ।
ଜାନି ନା ଗୋ ଏ-ଯେ ରାକ୍ଷସେର ପୁରୀ,
ଜାନି ନା ଯେ ହେଥା ଦିନେ ହୟ ଚୁରି,
ଜାନି ନା ବିପଦ ଆଛେ ଭୂରି ଭୂରି–
ସୁଧା ବ'ଲେ ବିଷ ଖାଇ ଗୋ ॥

ଭାଙିତେ ଆମାର ମନେର ସଂଶୟ
ଜାଗାୟେ ଦିତେଛ ନିଜପରିଚୟ,
ତୁମି-ଯେ ଜନକ ଜନନୀ ଉଭୟ
ବୁଝାଇଛ ସଦା ତାଇ ଗୋ ।
ସେ କଥା ଆମାର କାନେ ନାହି ଯାୟ,
ଭୁଲିୟେ ରୟେଛି ରାକ୍ଷସୀମାୟାୟ–
କୀ ହବେ, ଜନନୀ, ବଲୋ ଗୋ ଉପାୟ ।
ଶୁଧୁ କୃପାଭିକ୍ଷା ଚାଇ ଗୋ ॥

ମାଘ ୧୩୩୮ (1932) କାର ଲେଖା ?

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧୮ ଲାଇନେ ନିଜପରିଚୟ ⟹ ନିଜ ପରିଚୟ

contact: somen@iopb.res.in

ପରିଶିଷ୍ଟ ୨-୬: ଆଁଧାର ସକଳଇ ଦେଖି

ଆଁଧାର ସକଳଇ ଦେଖି   ତୋମାରେ ଦେଖି ନା ଯବେ ।
ଛଳନା ଚାତୁରୀ ଆସେ   ହୃଦୟେ୍ ବିଷାଦବାସେ
ତୋମାରେ ଦେଖି ନା ଯବେ,   ତୋମାରେ ଦେଖି ନା ଯବେ ॥
ଏସୋ ଏସୋ, ପ୍ରେମମୟ୍,   ଅମୃତହାସିଟି ଲୟେ୍ ।
ଏସୋ ମୋର କାଛେ ଧୀରେ   ଏଇ ହୃଦୟ୍ନିଲୟେ୍ ।
ଛାଡ଼ିବ ନା ତୋମାୟ୍ କଭୁ ଜନମେ ଜନମେ ଆର,
ତୋମାୟ୍ ରାଖିୟା ହୃଦେ   ଯାଇବ ଭବେର ପାର ॥

ପ୍ର: ଫାଲ୍ଗୁନ-ଚୈତ୍ର ୧୨୯୩ (1887) କାର ଲେଖା ?

ସୂଚୀ   contact: somen@iopb.res.in

ବହୁଉତ୍ତମଇକଅ

ପ୍ରଥମ ଯୁଗେର ଉଦୟଦିଗଙ୍ଗନେ
ପ୍ରଥମ ଦିନେର ଊଷା ନେମେ ଏଲ ଯବେ
ପ୍ରକାଶପିୟାସି ଧରିତ୍ରୀ ବନେ ବନେ
ଶୁଧାୟେ ଫିରିଲ ସୁର ଖୁଁଜେ ପାବେ କବେ ॥
ଏସୋ ଏସୋ ସେଇ ନବସୃଷ୍ଟିର କବି
ନବଜାଗରଣଯୁଗପ୍ରଭାତେର ରବି–
ଗାନ ଏନେଛିଲେ ନବ ଛନ୍ଦେର ତାଲେ
ତରୁଣୀ ଊଷାର ଶିଶିରସ୍ନାନେର କାଲେ
ଆଲୋ-ଆଁଧାରେର ଆନନ୍ଦବିପ୍ଲବେ ॥

ସେ ଗାନ ଆଜିଓ ନାନା ରାଗରାଗିଣୀତେ
ଶୁନାଓ ତାହାରେ ଆଗମନୀସଙ୍ଗୀତେ
ଯେ ଜାଗାୟ ଚୋଖେ ନୂତନ-ଦେଖାର ଦେଖା ।
ଯେ ଏସେ ଦାଁଡ଼ାୟ ବ୍ୟାକୁଲିତ ଧରଣୀତେ
ବନନୀଲିମାର ପେଲବ ସୀମାନାଟିତେ,
ବହୁ ଜନତାର ମାଝେ ଅପୂର୍ବ ଏକା ।
ଅବାକ୍ ଆଲୋର ଲିପି ଯେ ବହିୟା ଆନେ
ନିଭୃତ ପ୍ରହରେ କବିର ଚକିତ ପ୍ରାଣେ,
ନବ ପରିଚୟେ ବିରହବ୍ୟଥା ଯେ ହାନେ
ବିହ୍ୱଳ ପ୍ରାତେ ସଙ୍ଗୀତସୌରଭେ
ଦୂର ଆକାଶେର ଅରୁଣିମ ଉତ୍ସବେ ॥

 contact: somen@iopb.res.in

ବାଲ୍ମୀକି ପ୍ରତିଭା

URL: http://www.iopb.res.in/~somen/gitobitan.html

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

।ରଓଣଯ୍ଓ

ବଓନଓଦଏବଇଇଗଓଣ

ସହେ ନା, ସହେ ନା, କାଁଦେ ପବନ ।
ସାଧେର ଅରଣ୍ୟ ହଲ ଶ୍ମଶାନ ।
ଦସ୍ୟୁଦଲେ ଆସି ଶାନ୍ତି କରେ ନାଶ,
ତ୍ରାସେ ସକଲ ଦିଶ କମ୍ପମାନ ।
ଆକୁଲ କାନନ, କାଁଦେ ସମୀରଣ,
ଚକିତ ମୃଗ, ପାଖି ଗାହେ ନା ଗାନ ।
ଶ୍ୟାମଲ ତୃଣଦଲ ଶୋଣିତେ ଭାସିଲ,
କାତର ରୋଦନରବେ ଫାଟେ ପାଷାଣ ।
ଦେବୀ ଦୁର୍ଗେ, ରହୋ, ତ୍ରାହି ଏ ବନେ–
ରାଖୋ ଅଧୀନୀ ଜନେ, କରୋ ଶାନ୍ତିଦାନ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁର ପ୍ରବେଶ

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଆଃ ବେଁଚେଛି ଏଖନ । ଶର୍ମା ଓ ଦିକେ ଆର ନନ ।
ଗୋଲେମାଲେ ଫାଁକତାଲେ ପାଲିୟେଛି କେମନ ।
ଲାଠାଲାଠି କାଟାକାଟି   ଭାବତେ ଲାଗେ ଦାଁତକପାଟି,
ତାଇ, ମାନଟା ରେଖେ ପ୍ରାଣଟା ନିୟେ ସଟକେଛି କେମନ–
ଆହା   ସଟକେଛି କେମନ ।
ଆସୁକ ତବେ ଆସୁକ ଆଗେ, ଦୁନୋଦୁନି ନେବ ଭାଗେ,
ସ୍ୟାଙ୍ଗାମିତେ ଆମାର କାଛେ ଦେଖବ କେ କେମନ ।
ଶୁଧୁ ମୁଖେର ଜୋରେ, ଗଳାର ତୋଡ଼େ ଲୁଟ-କରା ଧନ ନେବ ଲୁଟେ,
ଶୁଧୁ ଦୁଲିୟେ ଭୁଁଡ଼ି ବାଜିୟେ ତୁଡ଼ି କରବ ସରଗରମ–
ଆହା   କରବ ସରଗରମ ॥

ଲୁଠେର ଦ୍ରବ୍ୟ ଲଇୟା ଦସ୍ୟୁଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ଏନେଛି ମୋରା ଏନେଛି ମୋରା ରାଶି ରାଶି ଲୁଟେର ଭାର ।
କରେଛି ଛାରଖାର– ସବ କରେଛି ଛାରଖାର–
କତ ଗ୍ରାମ ପଲ୍ଲୀ ଲୁଟେ-ପୁଟେ କରେଛି ଏକାକାର ।

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଆଜକେ ତବେ ମିଳେ ସବେ କରବ ଲୁଟେର ଭାଗ–
ଏ-ସବ ଆନତେ କତ ଲଣ୍ଡଭଣ୍ଡ କରନୁ ଯଜ୍ଞ-ଯାଗ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ଦସ୍ୟୁ । କାଜେର ବେଲାୟ୍ ଉନି କୋଥା ଯେ ଭାଗେନ,
ଭାଗେର ବେଲାୟ୍ ଆସେନ ଆଗେ ଆରେ ଦାଦା !
ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଏତ ବଡ଼ୋ ଆସ୍ପର୍ଧା ତୋଦେର,
ମୋରେ ନିୟେ ଏ କି ହାସି-ତମାଶା !
ଏଖନି ମୁଣ୍ଡ କରିବ ଖଣ୍ଡ, ଖବର୍ଦାର ରେ ଖବର୍ଦାର !
ଦ୍ୱିତୀୟ ଦସ୍ୟୁ । ହାଃ ହାଃ, ଭାୟା ଖାପ୍ପା ବଡ଼ୋ, ଏ କୀ ବ୍ୟାପାର !
ଆଜି ବୁଝି ବା ବିଶ୍ୱ କରବେ ନସ୍ୟ, ଏମନି ଯେ ଆକାର ॥
ତୃତୀୟ ଦସ୍ୟୁ । ଏମନି ଯୋଦ୍ଧା ଉନି, ପିଠେତେଇ ଦାଗ–
ତଲୋୟାରେ ମରିଚ୍, ମୁଖେତେଇ ରାଗ ।
ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଆର ଯେ ଏ-ସବ ସହେ ନା ପ୍ରାଣେ–
ନାହି କି ତୋଦେର ପ୍ରାଣେର ମାୟା !
ଦାରୁଣ ରାଗେ କାଁପିଛେ ଅଙ୍ଗ–
କୋଥା ରେ ଲାଠି, କୋଥା ରେ ଢାଲ !
ସକଲେ । ହାଃ ହାଃ, ଭାୟା ଖାପ୍ପା ବଡ଼ୋ, ଏ କୀ ବ୍ୟାପାର !
ଆଜି ବୁଝି ବା ବିଶ୍ୱ କରବେ ନସ୍ୟ, ଏମ୍‌ନି ଯେ ଆକାର ॥

ବାଲ୍ମୀକିର ପ୍ରବେଶ

ସକଲେ । ଏକ ଡୋରେ ବାଁଧା ଆଛି ମୋରା ସକଲେ ।
ନା ମାନି ବାରଣ, ନା ମାନି ଶାସନ, ନା ମାନି କାହାରେ ।
କେ ବା ରାଜା, କାର ରାଜ୍ୟ, ମୋରା କୀ ଜାନି !
ପ୍ରତିଜନେଇ ରାଜା ମୋରା, ବନଇ ରାଜଧାନୀ ।
ରାଜା-ପ୍ରଜା ଉଁଚୁନିଚୁ କିଛୁ ନା ଗଣି !
ତ୍ରିଭୁବନମାଝେ ଆମରା ସକଲେ କାହାରେ ନା କରି ଭୟ୍–
ମାଥାର ଉପରେ ରୟେଛେନ କାଳୀ, ସମୁଖେ ରୟେଛେ ଜୟ୍ ॥

ବାଲ୍ମୀକିର ପ୍ରତି

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଏଖନ କରବ କୀ ବଲ୍ ।
ସକଲେ । ଏଖନ କରବ କୀ ବଲ୍ ।
ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ହୋ ରାଜା, ହାଜିର ରୟେଛେ ଦଳ !
ସକଲେ । ବଲ୍ ରାଜା, କରବ କୀ ବଲ୍ ଏଖନ କରବ କୀ ବଲ୍ ।
ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ପେଲେ ମୁଖେରଇ କଥା,
ଆନି ଯମେରଇ ମାଥା । କରେ ଦିଇ ରସାତଳ !

ସକଳେ । କରେ ଦିଇ ରସାତଳ !

ସକଳେ । ହୋ ରାଜା, ହାଜିର ରୟେଛେ ଦଳ !

ବଲ୍ ରାଜା, କରବ କୀ ବଲ୍ ଏଖନ କରବ କୀ ବଲ୍ ।

ବାଲ୍ମୀକି । ଶୋନ୍ ତୋରା ତବେ ଶୋନ୍ ।

ଅମାନିଶା ଆଜିକେ, ପୂଜା ଦେବ କାଳୀକେ ।

ତ୍ୱରା କରି ଯା ତବେ, ସବେ ମିଲି ଯା ତୋରା–

ବଲି ନିୟେ ଆୟ୍ ॥

ବାଲ୍ମୀକିର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ସକଳେ । ତ୍ରିଭୁବନମାଝେ ଆମରା ସକଳେ କାହାରେ ନା କରି ଭୟ୍,

ମାଥାର ଉପରେ ରୟେଛେନ କାଳୀ, ସମୁଖେ ରୟେଛେ ଜୟ୍ ॥

–

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୧ ଲାଇନେ କାହାରେ ⟹ କାହାକେ

ତବେ ଆୟ୍ ସବେ ଆୟ୍, ତବେ ଆୟ୍ ସବେ ଆୟ୍–

ତବେ ଢାଲ୍ ସୁରା, ଢାଲ୍ ସୁରା, ଢାଲ୍ ଢାଲ୍ ଢାଲ୍ !

ଦୟା ମାୟା କୋନ୍ ଛାର, ଛାରଖାର ହୋକ ।

କେ ବା କାଁଦେ କାର ତରେ, ହାଃ ହାଃ ହାଃ !

ତବେ ଆନ ତଲୋୟାର, ଆନ୍ ଆନ୍ ତଲୋୟାର,

ତବେ ଆନ୍ ବରଶା, ଆନ୍ ଆନ୍ ଦେଖି ଢାଲ ।

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଆଗେ ପେଟେ କିଛୁ ଢାଲ୍, ପରେ ପିଠେ ନିବି ଢାଲ ।

ହାଃ ହାଃ, ହାଃ ହାଃ ହାଃ ହାଃ !

ହାଃ ହାଃ ହାଃ ହାଃ ହାଃ, ହାଃ ହାଃ ॥

ଉଠିୟା

ସକଳେ । କାଳୀ କାଳୀ ବଲୋ ରେ ଆଜ–

ବଲୋ ହୋ, ହୋ ହୋ, ବଲୋ ହୋ, ହୋ ହୋ, ବଲୋ ହୋ !

ନାମେର ଜୋରେ ସାଧିବ କାଜ–

ବଲୋ ହୋ ହୋ ହୋ, ବଲୋ ହୋ, ବଲୋ ହୋ !

ଓଇ ଘୋର ମତ୍ତ କରେ ନୃତ୍ୟ ରଙ୍ଗମାଝାରେ,

ଓଇ   ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଯକ୍ଷ ରକ୍ଷ ଘେରି ଶ୍ୟାମାରେ,

ଓଇ   ଲଟପଟକେଶ ଅଟ ଅଟ ହାସେ ରେ–

ହାହାହା ହାହାହା ହାହାହା !

ଆରେ   ବଲ୍ ରେ ଶ୍ୟାମା ମାୟେର ଜୟ, ଜୟ ଜୟ !

ଜୟ ଜୟ, ଜୟ ଜୟ, ଜୟ ଜୟ, ଜୟ ଜୟ !

ଆରେ   ବଲ୍ ରେ ଶ୍ୟାମା ମାୟେର ଜୟ, ଜୟ ଜୟ !

ଆରେ   ବଲ୍ ରେ ଶ୍ୟାମା ମାୟେର ଜୟ ॥

ଗମନୋଦ୍ୟମ

ଏକଟି ବାଳିକାର ପ୍ରବେଶ

ବାଳିକା ।   ଓଇ   ମେଘ କରେ ବୁଝି ଗଗନେ ।

ଆଁଧାର ଛାଇଲ, ରଜନୀ ଆଇଲ,

ଘରେ ଫିରେ ଯାବ କେମନେ ।

ଚରଣ ଅବଶ ହାୟ, ଶ୍ରାନ୍ତ କ୍ଲାନ୍ତ କାୟ

ସାରା ଦିବସ ବନଭ୍ରମଣେ

ଘରେ ଫିରେ ଯାବ କେମନେ ॥

–

ଏ କୀ ଏ ଘୋର ବନ ! ଏନୁ କୋଥାୟ !

ପଥ ଯେ ଜାନି ନା, ମୋରେ ଦେଖାୟେ ଦେ ନା ।

କୀ କରି ଏ ଆଁଧାର ରାତେ ।

କୀ ହବେ ମୋର ହାୟ ।

ଘନ ଘୋର ମେଘ ଛେୟେଛେ ଗଗନେ

ଚକିତ ଚପଲା ଚମକେ ସଘନେ,

ଏକେଲା ବାଳିକା–

ତରାସେ କାଁପେ କାୟ ॥

ବାଳିକାର ପ୍ରତି

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ପଥ ଭୁଲେଛିସ ସତ୍ୟି ବଟେ ? ସିଧେ ରାସ୍ତା ଦେଖତେ ଚାସ ?
ଏମନ ଜାୟଗାୟ୍ ପାଠିୟେ୍ ଦେବ ସୁଖେ ଥାକବି ବାରୋ ମାସ ।

ସକଲେ । ହାଃ ହାଃ ହାଃ, ହାଃ ହାଃ ହାଃ ।

ପ୍ରଥମେର ପ୍ରତି

ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ଦସ୍ୟୁ । କେମନ ହେ ଭାଇ ! କେମନ ସେ ଠାଁଇ ?

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ମନ୍ଦ ନହେ ବଡ଼ୋ–
ଏକ ଦିନ ନା ଏକ ଦିନ ସବାଇ ସେଥାୟ୍ ହବ ଜଡ଼ୋ ।

ସକଲେ । ହାଃ ହାଃ ହାଃ, ହାଃ ହାଃ ହାଃ ।

ତୃତୀୟ୍ ଦସ୍ୟୁ । ଆୟ୍ ସାଥେ ଆୟ୍, ରାସ୍ତା ତୋରେ ଦେଖିୟେ୍ ଦିଇ ଗେ ତବେ–
ଆର ତ ହଲେ ରାସ୍ତା ଭୁଲେ ଘୁରତେ ନାହି ହବେ ।

ସକଲେ । ହାଃ ହାଃ ହାଃ, ହାଃ ହାଃ ହାଃ ।

ସକଲେର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବନଦେବୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ମରି ଓ କାହାର ବାଛା, ଓକେ କୋଥାୟ୍ ନିୟେ୍ ଯାୟ୍ ।
ଆହା, ଐ କରୁଣ ଚୋଖେ ଓ କାହାର ପାନେ ଚାୟ୍ ।
ବାଁଧା କଠିନ ପାଶେ, ଅଙ୍ଗ କାଁପେ ତ୍ରାସେ,
ଆଁଖି ଜଲେ ଭାସେ– ଏ କୀ ଦଶା ହାୟ୍ ।
ଏ ବନେ କେ ଆଛେ, ଯାବ କାର କାଛେ–
କେ ଓରେ ବାଁଚାୟ୍ ॥

ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ଦୃଶ୍ୟ

ଅରଣ୍ୟେ କାଳୀପ୍ରତିମା

ବାଲ୍ମୀକି ସ୍ତବେ ଆସୀନ

ବାଲ୍ମୀକି । ରାଙାପଦପଦ୍ମଯୁଗେ ପ୍ରଣମି ଗୋ ଭବଦାରା !
ଆଜି ଏ ଘୋର ନିଶୀଥେ ପୂଜିବ ତୋମାରେ ତାରା ।
ସୁରନର ଥରହର– ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡବିପ୍ଲବ କରୋ,
ରଣରଙ୍ଗେ ମାତୋ, ମା ଗୋ, ଘୋରା ଉନ୍ମାଦିନୀ-ପାରା ।
ଝଲସିୟେ୍ ଦିଶି ଦିଶି ଘୁରାଓ ତଡ଼ିତ-ଅସି,

ଛୁଟାଓ ଶୋଣିତସ୍ରୋତ, ଭାସାଓ ବିପୁଳ ଧରା ।
ଉଡ଼ୋ କାଳୀ କପାଳିନୀ, ମହାକାଳସୀମନ୍ତିନୀ,
ଲହୋ ଜବାପୁଷ୍ପାଞ୍ଜଳି ମାହାଦେବୀ ପରାତ୍‌ପରା ॥

ବାଳିକାକେ ଲଇୟା ଦସ୍ୟୁଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ଦସ୍ୟୁଗଣ । ଦେଖୋ ହୋ ଠାକୁର, ବଳି ଏନେଛି ମୋରା ।
ବଡ଼ୋ ସରେସ ପେୟେଛି ବଳି ସରେସ–
ଏମନ ସରେସ ମଛଲି, ରାଜା, ଜାଲେ ନା ପଡ଼େ ଧରା ।
ଦେରି କେନ ଠାକୁର, ସେରେ ଫେଲୋ ତ୍ୱରା ॥

ବାଲ୍ମୀକି । ନିୟେ ଆୟ୍ କୃପାଣ । ରୟେଛେ ତୃଷିତ ଶ୍ୟାମା ମା,
ଶୋଣିତ ପିୟାଓ– ଯା ତ୍ୱରାୟ୍ ।
ଲୋଳ ଜିହ୍ୱା ଲକଲକେ, ତଡ଼ିତ ଖେଲେ ଚୋଖେ,
କରିୟେ ଖଣ୍ଡ ଦିକ ଦିଗନ୍ତ ଘୋର ଦନ୍ତ ଭାୟ୍ ॥

ବାଳିକା । କୀ ଦୋଷେ ବାଁଧିଲେ ଆମାୟ୍, ଆନିଲେ କୋଥାୟ୍ ।
ପଥହାରା ଏକାକିନୀ ବନେ ଅସହାୟ୍–
ରାଖୋ ରାଖୋ ରାଖୋ, ବାଁଚାଓ ଆମାୟ୍ ।
ଦୟା କରୋ ଅନାଥାରେ– କେ ଆମାର ଆଛେ–
ବନ୍ଧନେ କାତରତନୁ ମରି ଯେ ବ୍ୟଥାୟ୍ ।

ନେପଥ୍ୟେ ବନଦେବୀ । କରୋ ଅନାଥାରେ ଦୟା କରୋ ଗୋ–
ବନ୍ଧନେ କାତରତନୁ ଜର୍ଜର ଯେ ବ୍ୟଥାୟ୍ ।

ବାଲ୍ମୀକି । ଏ କେମନ ହଲ ମନ ଆମାର !
କୀ ଭାବ ଏ ଯେ କିଛୁଇ ବୁଝିତେ ଯେ ପାରି ନେ ।
ପାଷାଣହୃଦୟ୍ ଗଲିଲ କେନ ରେ !
କେନ ଆଜି ଆଁଖିଜଲ ଦେଖା ଦିଲ ନୟନେ !
କୀ ମାୟା ଏ ଜାନେ ଗୋ,
ପାଷାଣେର ବାଁଧ ଏ ଯେ ଟୁଟିଲ,
ସବ ଭେସେ ଗେଲ ଗୋ, ସବ ଭେସେ ଗେଲ ଗୋ–
ମରୁଭୂମି ଡୁବେ ଗେଲ କରୁଣାର ପ୍ଲାବନେ ॥

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଆରେ, କୀ ଏତ ଭାବନା କିଛୁ ତେ ବୁଝି ନା ।

ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ଦସ୍ୟୁ । ସମୟ୍ ବହେ ଯାୟ୍ ଯେ ।

ତୃତୀୟ୍ ଦସ୍ୟୁ । କଖନ୍ ଏନେଛି ମୋରା, ଏଖନୋ ତୋ ହଲ ନା ।

ଚତୁର୍ଥ ଦସ୍ୟୁ । ଏ କେମନ ରୀତି ତବ ବାହ୍ ରେ ।

ବାଲ୍ମୀକି । ନା ନା ହବେ ନା, ଏ ବଳି ହବେ ନା–

ଅନ୍ୟ ବଳିର ତରେ ଯା ରେ ଯା ।

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଅନ୍ୟ ବଳି ଏ ରାତେ କୋଥା ମୋରା ପାବ !

ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ଦସ୍ୟୁ । ଏ କେମନ କଥା କଓ, ବାହ୍ ରେ ॥

ବାଲ୍ମୀକି । ଶୋନ୍ ତୋରା ଶୋନ୍ ଏ ଆଦେଶ,

କୃପାଣ ଖର୍ପର ଫେଲେ ଦେ ଦେ ।

ବାଁଧନ କର ଛିନ୍ନ,

ମୁକ୍ତ କର ଏଖନି ରେ ॥

ଯଥାଦିଷ୍ଟ କୃତ

ତୃତୀୟ୍ ଦୃଶ୍ୟ

ଅରଣ୍ୟ

ବାଲ୍ମୀକି । ବ୍ୟାକୁଲ ହୟେ ବନେ ବନେ

ଭ୍ରମି ଏକେଲା ଶୂନ୍ୟମନେ ।

କେ ପୁରାବେ ମୋର କାତର ପ୍ରାଣ

ଜୁଡ଼ାବେ ହିୟା ସୁଧାବରିଷଣେ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଦସ୍ୟୁଗଣ ବାଳିକାକେ ପୁନର୍ବାର ଧରିୟା ଆନିୟା

ଛାଡ଼ବ ନା ଭାଇ, ଛାଡ଼ବ ନା ଭାଇ,

ଏମନ ଶିକାର ଛାରବ ନା ।

ହାତେର କାଛେ ଅମ୍ନି ଏଲ, ଅମ୍ନି ଯାବେ !

ଅମ୍ନି ଯାତେ ଦେବେ କେ ରେ !

ରାଜାଟା ଖେପେଛେ ରେ, ତାର କଥା ଆର ମାନବ ନା ।

ଆଜ ରାତେ ଧୂମ ହବେ ଭାରୀ– ନିୟେ ଆୟ୍ କାରଣବାରି,

ଜ୍ୱେଲେ ଦେ ମଶାଲଗୁଲୋ, ମନେର ମତନ ପୂଜୋ ଦେବ

ନେଚେ ନେଚେ ଘୁରେ ଘୁରେ– ରଜାଟା ଖେପେଛେ ରେ,
ତାର କଥା ଆର ମାନବ ନା ॥

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ରଜା ମହାରଜା କେ ଜାନେ, ଆମିଇ ରଜାଧିରଜ ।
ତୁମି ଉଜିର, କୋଟୋୟାଲ ତୁମି,
ଓଇ ଛୋଁଡ଼ାଗୁଲୋ ବର୍କନ୍ଦାଜ ।
ଯତ ସବ କୁଁଡ଼େ ଆଛେ ଠାଁଇ ଜୁଡ଼େ,
କାଜେର ବେଲାୟ୍ ବୁଦ୍ଧି ଯାୟ୍ ଉଡ଼େ ।
ପା ଧୋବାର ଜଲ ନିୟେ ଆୟ୍ ଝଟ୍,
କର୍ ତୋରା ସବ ଯେ ଯାର କାଜ ॥

ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ଦସ୍ୟୁ । ଆଛେ ତୋମାର ବିଦ୍ୟେ-ସାଧି ଜାନା ।
ରଜତ୍ୱ କରା, ଏ କି ତାମାଶା ପେୟେଛ ।
ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଜାନିସ ନେ କେଟା ଆମି ।
ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ଦସ୍ୟୁ । ଢେର ଢେର ଜାନି– ଢେର ଢେର ଜାନି–
ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ହାସିସ ନେ ହାସିସ ନେ ମିଛେ, ଯା ଯା–
ସବ ଆପନ କାଜେ ଯା ଯା,
ଯା ଆପନ କାଜେ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ଦସ୍ୟୁ । ଖୁବ ତୋମାର ଲମ୍ବାଚଓଡ଼ା କଥା ।
ନିତାନ୍ତ ଦେଖି ତୋମାୟ୍ କୃତାନ୍ତ ଡେକେଛେ ॥

ତୃତୀୟ୍ ଦସ୍ୟୁ । ଆଃ କାଜ କୀ ଗୋଲମାଲେ, ନାହୟ୍ ରଜାଇ ସାଜାଲେ ।
ମରବାର ବେଲାୟ୍ ମରବେ ଓଟାଇ, ଆମରା ସବ ଥାକବ ଫାଁକତାଲେ ।
ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ରମ ରମ ! ହରି ହରି ! ଓରା ଥାକତେ ଆମି ମରି !
ତେମନ ତେମନ ଦେଖଲେ, ବାବା, ଢୁକବ ଆଡ଼ାଲେ ।
ସକଲେ । ଓରେ ଚଲ୍ ତବେ ଶିଗ୍‌ଗିରି,
ଆନି ପୂଜାର ସାମିଗ୍‌ଗିରି ।
କଥାୟ୍ କଥାୟ୍ ରତ ପୋହାଲୋ, ଏମନି କାଜେର ଛିରି ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବାଲିକା । ହାୟ୍, କୀ ଦଶା ହଲ ଆମାର !
କୋଥା ଗୋ ମା କରୁଣାମୟ୍ୀ, ଅରଣ୍ୟେ ପ୍ରାଣ ଯାୟ୍ ଗୋ ।
ମୁହୂର୍ତେର ତରେ ମା ଗୋ, ଦେଖା ଦାଓ ଆମାରେ–
ଜନମେର ମତୋ ବିଦାୟ୍ ॥

ପୂଜାର ଉପକରଣ ଲଇୟା ଦସ୍ୟୁଗଣେର ପ୍ରବେଶ
ଓ କାଳୀପ୍ରତିମା ଘିରିୟା ନୃତ୍ୟ

ଏତ ରଙ୍ଗ ଶିଖେଛ କୋଥା ମୁଣ୍ଡମାଲିନୀ !
ତୋମାର ନୃତ୍ୟ ଦେଖେ ଚିତ୍ତ କାଁପେ, ଚମକେ ଧରଣୀ ।
କ୍ଷାନ୍ତ ଦେ ମା, ଶାନ୍ତ ହ ମା, ସନ୍ତାନେର ମିନତି ।
ରାଙା ନୟନ ଦେଖେ ନୟନ ମୁଦି ଓ ମା ତ୍ରିନୟନୀ ॥

ବାଲ୍ମୀକିର ପ୍ରବେଶ

ବାଲ୍ମୀକି । ଅହୋ ! ଆସ୍ପର୍ଧା ଏକି ତୋଦେର ନରାଧମ !
ତୋଦେର କାରେଓ ଚାହି ନେ ଆର, ଆର, ଆର ନା ରେ–
ଦୂର ଦୂର ଦୂର, ଆମାରେ ଆର ଛୁଁସ ନେ ।
ଏ-ସବ କାଜ ଆର ନା, ଏ ପାପ ଆର ନା,
ଆର ନା, ଆର ନା, ତ୍ରାହି– ସବ ଛାଡ଼ିନୁ ।

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଦୀନ ହୀନ ଏ ଅଧମ ଆମି, କିଛୁଇ ଜାନି ନେ ରାଜା ।
ଏରାଇ ତୋ ଯତ ବାଧାଲେ ଜଞ୍ଜାଳ,
ଏତ କରେ ବୋଝାଇ ବୋଝେ ନା ।
କୀ କରି, ଦେଖୋ ବିଚାରି ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦସ୍ୟୁ । ବାଃ– ଏଓ ତୋ ବଡ଼ୋ ମଜା, ବାହବା !
ଯତ କୁଯେର ଗୋଡ଼ା ଓଇ ତୋ, ଆରେ ବଲ୍‌-ନା ରେ ।

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଦୂର ଦୂର ଦୂର, ନିର୍ଲଜ୍ଜ, ଆର ବକିସ ନେ ।

ବାଲ୍ମୀକି । ତଫାତେ ସବ ସରେ ଯା । ଏ ପାପ ଆର ନା,
ଆର ନା, ଆର ନା, ତ୍ରାହି– ସବ ଛାଡ଼ିନୁ ॥

ଦସ୍ୟୁଗଣେର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବାଲ୍ମୀକି । ଆୟ, ମା, ଆମାର ସାଥେ, କୋନୋ ଭୟ ନାହି ଆର !
କତ ଦୁଃଖ ପେଲି ବନେ, ଆହା, ମା ଆମାର !
ନୟନେ ଝରିଛେ ବାରି, ଏ କି, ମା, ସହିତେ ପାରି–
କୋମଳ କାତର ତନୁ କାଁପିତେଛେ ବାର ବାର ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

ବନଦେବୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ରିମ୍ ଝିମ୍ ଘନ ଘନ ରେ ବରଷେ ।
ଗଗନେ ଘନଘଟା, ଶିହରେ ତରୁଲତା,
ମୟୂର ମୟୂରୀ ନାଚିଛେ ହରଷେ ।
ଦିଶି ଦିଶି ସଚକିତ, ଦାମିନୀ ଚମକିତ,
ଚମକି ଉଠିଛେ ହରିଣୀ ତରାସେ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବାଲ୍ମୀକିର ପ୍ରବେଶ

କୋଥାୟ୍ ଜୁଡ଼ାତେ ଆଛେ ଠାଁଇ–
କେନ ପ୍ରାଣ କେନ କାଁଦେ ରେ ।
ଯାଇ ଦେଖି ଶିକାରେତେ, ରହିବ ଆମୋଦେ ମେତେ,
ଭୁଲି ସବ ଜ୍ଵାଳା ବନେ ବନେ ଛୁଟିୟେ–
କେନ ପ୍ରାଣ କେନ କାଁଦେ ରେ ।
ଆପନା ଭୁଲିତେ ଚାଇ, ଭୁଲିବ କେମନେ–
କେମନେ ଯାବେ ବେଦନା ।
ଧରି ଧନୁ ଆନି ବାଣ ଗାହିବ ବ୍ୟାଧେର ଗାନ,
ଦଲବଲ ଲୟେ ମାତିବ–
କେନ ପ୍ରାଣ କେନ କାଁଦେ ରେ ॥

ଶୃଙ୍ଗଧ୍ଵନିପୂର୍ବକ ଦସ୍ୟୁଗଣକେ ଆହ୍ଵାନ

ଦସ୍ୟୁଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ଡଓସଉୟ୍ । କେନ ରାଜା, ଡାକିସ କେନ, ଏସେଛି ସବେ ।
ବୁଝି ଆବାର ଶ୍ୟାମା ମାୟେର ପୂଜୋ ହବେ ?
ବାଲ୍ମୀକି । ଶିକାରେ ହବେ ଯେତେ, ଆୟ୍ ରେ ସାଥେ ।
ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଓରେ, ରାଜା କୀ ବଲଛେ ଶୋନ୍ ।
ସକଲେ । ଶିକାରେ ଚଲ୍ ତବେ ।
ସବାରେ ଆନ୍ ଡେକେ ଯତ ଦଲବଲ ସବେ ॥

ବାଲ୍ମୀକିର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଏଇ ବେଳା ସବେ ମିଳେ ଚଲୋ ହୋ, ଚଲୋ ହୋ !
ଛୁଟେ ଆୟ୍, ଶିକାରେ କେ ରେ ଯାବି ଆୟ୍,
ଏମନ ରଜନୀ ବହେ ଯାୟ୍ ଯେ ।
ଧନୁର୍ବାଣ ବଲ୍ଲମ ଲୟେ୍ ହାତେ ଆୟ୍ ଆୟ୍ ଆୟ୍ ଆୟ୍ ରେ ।
ବାଜା ଶିଙ୍ଗା ଘନ ଘନ, ଶବ୍ଦେ କାଁପିବେ ବନ,
ଆକାଶ ଫେଟେ ଯାବେ, ଚମକିବେ ପଶୁ ପାଖି ସବେ,
ଛୁଟେ ଯାବେ କାନନେ କାନନେ–
ଚାରି ଦିକେ ଘିରେ ଯାବ ପିଛେ ପିଛେ
ହୋ ହୋ ହୋ ହୋ ॥

ବାଲ୍ମୀକିର ପ୍ରବେଶ

ବାଲ୍ମୀକି । ଗହନେ ଗହନେ ଯା ରେ ତୋରା, ନିଶି ବହେ ଯାୟ୍ ଯେ ।
ତନ୍ନ ତନ୍ନ କରି ଅରଣ୍ୟ, କରୀ ବରାହ ଖୋଁଜ୍ ଗେ–
ଏଇ ବେଳା ଯା ରେ ।
ନିଶାଚର ପଶୁ ସବେ ଏଖନି ବାହିର ହବେ,
ଧନୁର୍ବାଣ ନେ ରେ ହାତେ, ଚଲ୍ ତ୍ୱରା ଚଲ୍ ।
ଜ୍ୱାଳାୟେ୍ ମଶାଲ-ଆଲୋ ଏଇ ବେଳା ଆୟ୍ ରେ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଚଲ୍ ଚଲ୍ ଭାଇ, ତ୍ୱରା କରେ ମୋରା ଆଗେ ଯାଇ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ଦସ୍ୟୁ । ପ୍ରାଣପଣ ଖୋଁଜ୍ ଏ ବନ, ସେ ବନ–
ଚଲ୍ ମୋରା କ'ଜନ ଓ ଦିକେ ଯାଇ ।
ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ନା ନା ଭାଇ, କାଜ ନାଇ ।
ହୋଥା କିଛୁ ନାଇ, କିଛୁ ନାଇ–
ଓଇ ଝୋପେ ଯଦି କିଛୁ ପାଇ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ଦସ୍ୟୁ । ବରା ବରା !
ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ଆରେ ଦାଁଡ଼ା ଦାଁଡ଼ା, ଅତ ବ୍ୟସ୍ତ ହଲେ ଫସ୍କାବେ ଶିକାର ।
ଚୁପି ଚୁପି ଆୟ୍, ଚୁପି ଚୁପି ଆୟ୍ ଓଇ ଅଶଥତଳାୟ୍ ।
ଏବାର ଠିକଠାକ ହୟେ୍ ସବେ ଥାକ୍–
ସାବଧାନ ଧରୋ ବାଣ, ସାବଧାନ ଛାଡ଼ୋ ବାଣ,

ଗେଲ ଗେଲ ଐ, ପାଲାୟ୍ ପାଲାୟ୍, ଚଲ୍ ଚଲ୍ ।
ଛୋଟ ରେ ପିଛେ, ଆୟ୍ ରେ ହ୍ୱା ଯାଇ ॥

ବନଦେବୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

କେ ଏଲ ଆଜି ଏ ଘୋର ନିଶୀଥେ
ସାଧେର କାନନେ ଶାନ୍ତି ନାଶିତେ ।
ମତ୍ତ କରୀ ଯତ ପଦ୍ମବନ ଦଲେ
ବିମଲ ସରୋବର ମନ୍ଥିୟା,
ଘୁମନ୍ତ ବିହଗେ କେନ ବଧେ ରେ
ସଘନେ ଖର ଶର ସନ୍ଧିୟା ।
ତରାସେ ଚମକିୟେ ହରିଣହରିଣୀ
ସ୍ଖଲିତ ଚରଣେ ଛୁଟିଛେ–
ସ୍ଖଲିତ ଚରଣେ ଛୁଟିଛେ କାନନେ,
କରୁଣ ନୟନେ ଚାହିଛେ ।
ଆକୁଲ ସରସୀ, ସାରସସାରସୀ
ଶରବନେ ପଶି କାଁଦିଛେ ।
ତିମିର ଦିଗ ଭରି ଘୋର ଯାମିନୀ
ବିପଦ ଘନ ଛାୟା ଛାଇୟା–
କୀ ଜାନି କୀ ହବେ ଆଜି ଏ ନିଶୀଥେ,
ତରାସେ ପ୍ରାଣ ଓଠେ କାଁପିୟା ॥

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁର ପ୍ରବେଶ

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ପ୍ରାଣ ନିୟେ ତୋ ସଟ୍‌କେଛି ରେ, କରବି ଏଖନ କୀ ।
ଓରେ ବଗ୍, କରବି ଏଖନ କୀ ।
ବାବା ରେ, ଆମି ଚୁପ କରେ ଏଇ କଚୁବନେ ଲୁକିୟେ ଥାକି ।
ଏଇ ମରଦେର ମୁରଦଖାନା ଦେଖେଓ କି ରେ ଭଡ଼କାଲି ନା ।
ବାହବା ! ଶାବାଶ ତୋରେ, ଶାବାଶ ରେ ତୋର ଭରସା ଦେଖି ॥

ଖୋଁଡ଼ାଇତେ ଖୋଁଡ଼ାଇତେ ଆର ଏକଜନ ଦସ୍ୟୁର ପ୍ରବେଶ

।ନୟ୍ଓ ଦସ୍ୟୁ । ବଳବ କୀ ଆର ବଳବ ଖୁଡ଼ୋ–- ଊଁ ଊଁ–
ଆମାର ଯା ହୟେଛେ ବଳି କାର କାଛେ–
ଏକଟା ବୁନୋ ଛାଗଳ ତେଡ଼େ ଏସେ ମେରେଛେ ଢୁଁ ।

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । ତଖନ ଯେ ଭାରୀ ଛିଲ ଜାରିଜୁରି,
ଏଖନ କେନ କରଛ, ବାପୁ, ଊଁ ଊଁ ଊଁ–
କୋନ୍‌ଖାନେ ଲେଗେଛେ ବାବା, ଦିଇ ଏକଟୁ ଫୁଁ ॥

ଦସ୍ୟୁଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ଦଓସଉୟ୍‌ଗଓଣ ସର୍ଦାରମଶାୟ୍ ଦେରି ନା ସୟ୍,
ତୋମାର ଆଶାୟ୍ ସବାଇ ବସେ ।
ଶିକାରେତେ ହବେ ଯେତେ,
ମିହି କୋମର ବାଁଧୋ କଷେ ।
ବନବାଦାଡ଼ ସବ ଘେଁଟେଘୁଁଟେ
ଆମରା ମରି ଖେଟେଖୁଟେ,
ତୁମି କେବଳ ଲୁଟେପୁଟେ
ପେଟ ପୋରାବେ ଠେସେଠୁସେ !

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ୟୁ । କାଜ କି ଖେୟେ, ତୋଫା ଆଛି–
ଆମାୟ୍ କେଉ ନା ଖେଲେଇ ବାଁଚି ।
ଶିକାର କରତେ ଯାୟ୍ କେ ମରତେ–
ଢୁଁସିୟେ ଦେବେ ବରା-ମୋଷେ ।
ଢୁଁ ଖେୟେ ତୋ ପେଟ ଭରେ ନା–
ସାଧେର ପେଟଟି ଯାବେ ଫେଁସେ ॥

ହାସତେ ହାସତେ ପ୍ରସ୍ଥାନ ଓ ଶିକାରେର
ପଶ୍ଚାତ୍ ପଶ୍ଚାତ୍ ପୁନଃପ୍ରବେଶ

ବାଲ୍ମୀକିର ଦ୍ରୁତ ପ୍ରବେଶ

ବାଲ୍ମୀକି । ରାଖ୍ ରାଖ୍, ଫେଲ ଧନୁ, ଛାଡ଼ିସ ନେ ବାଣ ॥
ହରିଣଶାବକ ଦୁଟି ପ୍ରାଣଭୟେ ଧାୟ୍ ଛୁଟି,
ଚାହିତେଛେ ଫିରେ ଫିରେ କରୁଣନୟାନ ।
କୋନୋ ଦୋଷ କରେ ନି ତୋ, ସୁକୁମାର କଳେବର–
କେମନେ କୋମଳ ଦେହେ ବିଁଧିବି କଠିନ ଶର !

ଥାକ୍ ଥାକ୍ ଓରେ ଥାକ୍, ଏ ଦାରୁଣ ଖେଳା ରାଖ୍,
ଆଜ ହତେ ବିସର୍ଜିନୁ ଏ ଛାର ଧନୁକ ବାଣ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଦସ୍ୟୁଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ଦଓସଉୟ୍ଗଓଣ ଆର ନା, ଆର ନା, ଏଖାନେ ଆର ନା–
ଆୟ୍ ରେ ସକଳେ ଚଲିୟା ଯାଇ ।
ଧନୁକ ବାଣ ଫେଲେଛେ ରାଜା,
ଏଖାନେ କେମନେ ଥାକିବ ଭାଇ !
ଚଲ୍ ଚଲ୍ ଚଲ୍ ଏଖନି ଯାଇ ॥

ବାଲ୍ମୀକିର ଦ୍ରୁତ ପ୍ରବେଶ

ଦଓସଉୟ୍ଗଓଣ ତୋର ଦଶା, ରାଜା, ଭାଲୋ ତୋ ନୟ୍–
ରକ୍ତପାତେ ପାସ ରେ ଭୟ୍–
ଲାଜେ ମୋରା ମରେ ଯାଇ ।
ପାଖିଟି ମାରିଲେ କାଁଦିୟା ଖୁନ,
ନା ଜାନି କେ ତୋରେ କରିଲ ଗୁଣ–
ହେନ କଭୁ ଦେଖି ନାଇ ॥

ଦସ୍ୟୁଗଣେର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

ବାଲ୍ମୀକି । ଜୀବନେର କିଛୁ ହଲ ନା ହାୟ୍–
ହଲ ନା ଗୋ ହଲ ନା, ହାୟ୍ ହାୟ୍ ।
ଗହନେ ଗହନେ କତ ଆର ଭ୍ରମିବ ନିରାଶାର ଏ ଆଁଧାରେ ।
ଶୂନ୍ୟ ହୃଦୟ୍ ଆର ବହିତେ ଯେ ପାରି ନା,
ପାରି ନା ଗୋ, ପାରି ନା ଆର ।
କୀ ଲୟେ୍ ଏଖନ ଧରିବ ଜୀବନ, ଦିବସରଜନୀ ଚଲିୟା ଯାୟ୍–
ଦିବସରଜନୀ ଚଲିୟା ଯାୟ୍–
କତ କୀ କରିବ ବଲି କତ ଉଠେ ବାସନା,
କୀ କରିବ ଜାନି ନା ଗୋ ।
ସହଚର ଛିଲ ଯାରା ତ୍ୟେଜିୟା ଗେଲ ତାରା । ଧନୁର୍ବାଣ ତ୍ୟେଜେଛି,

କୋନୋ ଆର ନହି କାଜ–
'କୀ କରି କୀ କରି' ବଲି ହାହା କରି ଭ୍ରମି ଗୋ–
କୀ କରିବ ଜାନି ନା ଯେ ॥

ବ୍ୟାଧଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟାଧ । ଦେଖ୍ ଦେଖ୍, ଦୁଟୋ ପାଖି ବସେଛେ ଗାଛେ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ବ୍ୟାଧ । ଆୟ୍ ଦେଖି ଚୁପିଚୁପି ଆୟ୍ ରେ କାଛେ ।
ପ୍ରଥମ ବ୍ୟାଧ । ଆରେ, ଝଟ କରେ ଏଇବାରେ ଛେଡ଼େ ଦେ ରେ ବାଣ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ବ୍ୟାଧ । ରୋସ୍, ରୋସ୍, ଆଗେ ଆମି କରି ରେ ସନ୍ଧାନ ।
ବାଲ୍ମୀକି । ଥାମ୍ ଥାମ୍, କୀ କରିବି ବଧି ପାଖିଟିର ପ୍ରାଣ ।
ଦୁଟିତେ ରୟେଛେ ସୁଖେ, ମନେର ଉଲ୍ଲାସେ ଗାହିତେଛେ ଗାନ ।
ପ୍ରଥମ ବ୍ୟାଧ । ରାଖୋ ମିଛେ ଓ-ସବ କଥା,
କାଛେ ମୋଦେର ଏସ ନାକୋ ହେଥା,
ଚାଇ ନେ ଓ-ସବ-ଶାସ୍ତ୍ର କଥା– ସମୟ୍ ବହେ ଯାୟ୍ ଯେ ।
ବାଲ୍ମୀକି । ଶୋନୋ ଶୋନୋ, ମିଛେ ରୋଷ କୋରୋ ନା ।
ବ୍ୟାଧ । ଥାମୋ ଥାମୋ ଠାକୁର– ଏଇ ଛାଡ଼ି ବାଣ ॥

ଏକଟି କ୍ରୌଞ୍ଚକେ ବଧ

ବାଲ୍ମୀକି । ମା ନିଷାଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠାଂ ତ୍ୱମଗମଃ ଶାଶ୍ୱତୀଃ ସମାଃ ।
ଯତ୍ କ୍ରୌଞ୍ଚମିଥୁନାଦେକମବଧୀଃ କାମମୋହିତମ୍ ॥

–

କୀ ବଲିନୁ ଆମି ! ଏ କୀ ସୁଲଲିତ ବାଣୀ ରେ !
କିଛୁ ନା ଜାନି କେମନେ ଯେ ଆମି ପ୍ରକାଶିନୁ ଦେବଭାଷା,
ଏମନ କଥା କେମନେ ଶିଖିନୁ ରେ !
ପୁଲକେ ପୁରିଲ ମନପ୍ରାଣ, ମଧୁ ବରଷିଲ ଶ୍ରବଣେ,
ଏକୀ ! ହୃଦୟେ ଏ କୀ ଏ ଦେଖି !
ଘୋର ଅନ୍ଧକାରମାଝେ, ଏ କୀ ଜ୍ୟୋତି ଭାୟ୍–
ଅବାକ୍ ! କରୁଣା ଏ କାର ॥

ସରସ୍ୱତୀର ଆବିର୍ଭାବ

ବାଲ୍ମୀକି । ଏ କୀ ଏ, ଏ କୀ ଏ, ସ୍ଥିର ଚପଳା !
କିରଣେ କିରଣେ ହଳ ସବ ଦିକ ଉଜଳା ।
କୀ ପ୍ରତିମା ଦେଖି ଏ– ଜୋଛନା ମାଖିୟେ,
କେ ରେଖେଛେ ଆଁକିୟେ, ଆ ମରି କମଳପୁତଲା ॥

ବ୍ୟାଧଗଣେର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବନଦେବୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ବଓନଓଦଏବଇଜ୍ଞନମି ନମି, ଭାରତୀ, ତବ କମଳଚରଣେ ।
ପୁଣ୍ୟ ହଳ ବନଭୂମି, ଧନ୍ୟ ହଳ ପ୍ରାଣ ।
ବାଲ୍ମୀକି । ପୂର୍ଣ ହଳ ବାସନା, ଦେବୀ କମଳାସନା–
ଧନ୍ୟ ହଳ ଦସ୍ୟୁପତି, ଗଳିଲ ପାଷାଣ ।
ବଓନଓଦଏବଇଜ୍ଞକଠିନ ଧରାଭୂମି ଏ, କମଳାଳୟା ତୁମି ଯେ–
ହୃଦୟକମଳେ ଚରଣକମଳ କରୋ ଦାନ ।
ବାଲ୍ମୀକି । ତବ କମଳପରିମଳେ ରାଖୋ ହୃଦି ଭରିୟେ–
ଚିରଦିବସ କରିବ ତବ ଚରଣସୁଧାପାନ ॥

ଦେବୀଗଣେର ଅନ୍ତର୍ଧାନ

କାଳୀ-ପ୍ରତିମାର ପ୍ରତି

ଶ୍ୟାମା, ଏବାର ଛେଡ଼େ ଚଲେଛି ମା !
ପାଷାଣେର ମେୟେ ପାଷାଣୀ ତୁଇ, ନା ବୁଝେ ମା ବଲେଛି ମା ।
ଏତ ଦିନ କୀ ଛଳ କରେ ତୁଇ ପାଷାଣ କରେ ରେଖେଛିଲି–
ଆଜ ଆପନ ମାୟେର ଦେଖା ପେୟେ ନୟନ-ଜଲେ ଗଲେଛି ମା !
କାଲୋ ଦେଖେ ଭୁଲି ନେ ଆର, ଆଲୋ ଦେଖେ ଭୁଲେଛେ ମନ–
ଆମାୟ ତୁମି ଛଲେଛିଲେ, ଏବାର ଆମି ତୋମାୟ ଛଲେଛି ମା !
ମାୟାର ମାୟା କାଟିୟେ ଏବାର ମାୟେର କୋଲେ ଚଲେଛି ମା ॥

ଷହଷହ୍ଁଥହଓ ଦୃଶ୍ୟ

ବାଲ୍ମୀକି । କୋଥା ଲୁକାଇଲେ !
ସବ ଆଶା ନିଭିଲ, ଦଶ ଦିଶି ଅନ୍ଧକାର ।

ସବେ ଗେଛେ ଚଲେ ତେ୍ୟଜିୟେ ଆମାରେ,
ତୁମିଓ କି ତେୟାଗିଲେ ॥

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଆବିର୍ଭାବ

ଲ୍ଓକଖ୍ଂଇଇ । କେନ ଗୋ ଆପନମନେ ଭ୍ରମିଛ ବନେ ବନେ,
ସଲିଲ ଦୁ ନୟନେ କିସେର ଦୁଖେ !
କମଲା ଦିତେଛେ ଆସି ରତନ ରାଶି ରାଶି,
ଫୁଟୁକ ତବେ ହାସି ହାସି ମଲିନ ମୁଖେ ।
କମଲା ଯାରେ ଚାୟ ବଲୋ ସେ କୀ ନା ପାୟ,
ଦୁଖେର ଏ ଧରାୟ ଥାକେ ସେ ସୁଖେ ।
ତେ୍ୟଜିୟା କମଲାସନେ ଏସେଛି ଏ ଘୋର ବନେ,
ଆମାରେ ଶୁଭକ୍ଷଣେ ହେରୋ ଗୋ ଚୋଖେ ॥

ବାଲ୍ମୀକି । କୋଥାୟ ସେ ଉଷାମୟୀ ପ୍ରତିମା–
ତୁମି ତୋ ନହ ସେ ଦେବୀ କମଲାସନା ।
କୋରୋ ନା ଆମାରେ ଛଲନା ।
କୀ ଏନେଛ ଧନ ମାନ ! ତାହା ଯେ ଚାହେ ନା ପ୍ରାଣ ।
ଦେବୀ ଗୋ, ଚାହି ନା, ଚାହି ନା, ମଣିମୟ ଧୂଲିରାଶି ଚାହି ନା–
ତାହା ଲୟେ ସୁଖୀ ଯାରା ହୟ ହୋକ, ହୟ ହୋକ–
ଆମି, ଦେବୀ, ସେ ସୁଖ ଚାହି ନା ।
ଯାଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅଲକାୟ, ଯାଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅମରାୟ,
ଏ ବନେ ଏସୋ ନା, ଏସୋ ନା–
ଏସୋ ନା ଏ ଦୀନଜନକୁଟୀରେ ।
ଯେ ବୀଣା ଶୁନେଛି କାନେ ମନ ପ୍ରାଣ ଆଛେ ଭୋର–
ଆର କିଛୁ ଚାହି ନା, ଚାହି ନା ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଅନ୍ତର୍ଧାନ

ବାଲ୍ମୀକିର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବନଦେବୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ବାଣୀ ବୀଣାପାଣି, କରୁଣାମୟୀ,
ଅନ୍ଧଜନେ ନୟନ ଦିୟେ୍ ଅନ୍ଧକାରେ ଫେଲିଲେ,
ଦରଶ ଦିୟେ୍ ଲୁକାଲେ କୋଥା ଦେବୀ ଅୟି୍ !
ସ୍ୱପନସମ ମିଲାବେ ଯଦି କେନ ଗୋ ଦିଲେ ଚେତନା–
ଚକିତେ ଶୁଧୁ ଦେଖା ଦିୟେ୍   ଚିର ମରମବେଦନା !
ତୋମାରେ ଖୁଁଜି ଫିରିଛେ ହେଥା   କାନନେ କାନନେ ଓଇ ॥

ବନଦେବୀଗଣେର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବାଲ୍ମୀକିର ପ୍ରବେଶ

ସରସ୍ୱତୀର ଆବିର୍ଭାବ

ବାଲ୍ମୀକି । ଏଇ-ଯେ ହେରି ଗୋ ଦେବୀ ଆମାରି !
ସବ କବିତାମୟ୍ ଜଗତ-ଚରାଚର, ସବ ଶୋଭାମୟ୍ ନେହାରି ।
ଛନ୍ଦେ ଉଠିଛେ ଚନ୍ଦ୍ରମା, ଛନ୍ଦେ କନକରବି ଉଦିଛେ,
ଛନ୍ଦେ ଜଗମଣ୍ଡଳ ଚଲିଛେ, ଜ୍ୱଲନ୍ତ କବିତା ତାରକା ସବେ ।
ଏ କବିତାର ମାଝାରେ ତୁମି କେ ଗୋ ଦେବୀ,
ଆଲୋକେ ଆଲୋ ଆଁଧାରି ।
ଆଜି ମଲୟ୍ ଆକୁଲ ବନେ ବନେ ଏକି ଗୀତ ଗାହିଛେ;
ଫୁଲ କହିଛେ ପ୍ରାଣେର କାହିନୀ, ନବ ରାଗରାଗିଣୀ ଉଛାସିଛେ–
ଏ ଆନନ୍ଦେ ଆଜ ଗୀତ ଗାହେ ମୋର ହୃଦୟ୍ ସବ ଅବାରି ।
ତୁମିଇ କି ଦେବୀ ଭାରତୀ ! କୃପାଗୁଣେ ଅନ୍ଧ ଆଁଖି ଫୁଟାଲେ–
ଉଷା ଆନିଲେ ପ୍ରାଣେର ଆଁଧାରେ,
ପ୍ରକୃତିର ରାଗିଣୀ ଶିଖାଇଲେ ।
ତୁମି ଧନ୍ୟ ଗୋ ! ରବ ଚିରକାଲ ଚରଣ ଧରି ତୋମାରି ॥

ସଓରଓସତଓତ ଦୀନହୀନ ବାଳିକାର ସାଜେ ଏସେଛିନୁ ଏ ଘୋର ବନମାଝେ
ଗଲାତେ ପାଷାଣ ତୋର ମନ–
କେନ, ବତ୍ସ, ଶୋନ୍ ତାହା ଶୋନ୍ !
ଆମି ବୀଣାପାଣି ତୋରେ ଏସେଛି ଶିଖାତେ ଗାନ–
ତୋର ଗାନେ ଗଲେ ଯାବେ ସହସ୍ର ପାଷାଣପ୍ରାଣ ।
ଯେ ରାଗିଣୀ ଶୁନେ ତୋର ଗଲେଛେ କଠୋର ମନ
ସେ ରାଗିଣୀ ତୋରି କଣ୍ଠେ ବାଜିବେ ରେ ଅନୁକ୍ଷଣ ।

ଅଧୀର ହଇୟା ସିନ୍ଧୁ କାଁଦିବେ ଚରଣତଳେ,
ଚାରି ଦିକେ ଦିକ୍‌ବଧୂ ଆକୁଳ ନୟନଜଳେ ।
ମାଥାର ଉପରେ ତୋର କାଁଦିବେ ସହସ୍ର ତାରା,
ଅଶନି ଗଳିୟା ଗିୟା ହଇବେ ଅଶ୍ରୁର ଧାରା ।
ଯେ କରୁଣ ରସେ ଆଜି ଡୁବିଲ ରେ ଓ ହୃଦୟ
ଶତ ସ୍ରୋତେ ତୁଇ ତାହା ଢାଳିବି ଜଗତ୍ମୟ ।
ଯେଥାୟ ହିମାଦ୍ରି ଆଛେ ସେଥା ତୋର ନାମ ରବେ,
ଯେଥାୟ ଜାହ୍ନବୀ ବହେ ତୋର କାବ୍ୟସ୍ରୋତ ରବେ ।
ସେ ଜାହ୍ନବୀ ବହିବେକ ଅୟୁତ ହୃଦୟ ଦିୟା
ଶ୍ମଶାନ ପବିତ୍ର କରି, ମରୁଭୂମି ଉର୍ବରିୟା ।
ମୋର ପଦ୍ମାସନତଳେ ରହିବେ ଆସନ ତୋର,
ନିତ୍ୟ ନବ ନବ ଗୀତେ ସତତ ରହିବି ଭୋର ।
ବସି ତୋର ପଦତଳେ କବି-ବାଳକେରା ଯତ
ଶୁନି ତୋର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶିଖିବେ ସଙ୍ଗୀତ କତ ।
ଏଇ ନେ ଆମାର ବୀଣା, ଦିନୁ ତୋରେ ଉପହାର–
ଯେ ଗାନ ଗାହିତେ ସାଧ ଧ୍ୱନିବେ ଇହାର ତାର ।

ଶ୍ୟାମା

URL: http://www.iopb.res.in/~somen/gitobitan.html

ବଜ୍ରସେନ ଓ ତାହାର ବନ୍ଧୁ

ବନ୍ଧୁ । ତୁମି ଇନ୍ଦ୍ରମଣିର ହାର
ଏନେଛ ସୁବର୍ଣ୍ଣଦ୍ୱୀପ ଥେକେ ।
ତୋମାର ଇନ୍ଦ୍ରମଣିର ହାର–
ରାଜମହିଷୀର କାନେ ସେ ତାର ଖବର ଦିୟେଛେ କେ ।
ଦାଓ ଆମାୟ, ରାଜବାଡ଼ିତେ ଦେବ ବେଚେ
ଇନ୍ଦ୍ରମଣିର ହାର–
ଚିରଦିନେର ମତୋ ତୁମି ଯାବେ ବେଁଚେ ॥

ବଓଜଓସଏନ । ନା ନା ନା ବନ୍ଧୁ,
ଆମି ଅନେକ କରେଛି ବେଚାକେନା,
ଅନେକ ହୟେଛେ ଲେନାଦେନା–
ନା ନା ନା,
ଏତୋ ହାଟେ ବିକୋବାର ନୟ୍ ହାର–
ନା ନା ନା ।
କଣ୍ଠେ ଦିବ ଆମି ତାରି
ଯାରେ ବିନା ମୂଲ୍ୟେ ଦିତେ ପାରି–
ଓଗୋ, ଆଛେ ସେ କୋଥାୟ୍,
ଆଜଓ ତାରେ ହୟ୍ ନାଇ ଚେନା ।
ନା ନା ନା ବନ୍ଧୁ ।
ବନ୍ଧୁ । ଓ ଜାନ ନାକି
ପିଛନେ ତୋମାର ରୟେଛେ ରାଜାର ଚର ॥
ବଓଜଓସଏନ । ଜାନି ଜାନି, ତାଇ ତୋ ଆମି
ଚଲେଛି ଦେଶାନ୍ତର
ଏ ମାନିକ ପେଲେମ ଆମି ଅନେକ ଦେବତା ପୂଜେ
ବାଧାର ସଙ୍ଗେ ଯୁଝେ–
ଏ ମାନିକ ଦେବ ଯାରେ ଅମନି ତାରେ ପାବ ଖୁଁଜେ,

ଚଳେଛି ଦେଶ-ଦେଶାନ୍ତର ॥

ବନ୍ଧୁ ଦୂରେ ପ୍ରହରୀକେ ଦେଖତେ ପେୟେ ବଜ୍ରସେନକେ ମାଳା-ସମେତ ପାଳାତେ ବଳଳ

କୋଟାଳେର ପ୍ରବେଶ

କୋଟାଳ । ଥାମୋ ଥାମୋ–

କୋଥାୟ୍ ଚଳେଛ ପାଳାୟେ୍

ସେ କୋନ୍ ଗୋପନ ଦାୟେ୍ ।

ଆମି ନଗର-କୋଟାଳେର ଚର ॥

ବଓଜଓସଏନ । ଆମି ବଣିକ,

ଆମି ଚଳେଛି ଦେଶାନ୍ତର ॥

କୋଟାଳ । କୀ ଆଛେ ତୋମାର ପେଟିକାୟ୍ ॥

ବଓଜଓସଏନ । ଆଛେ ମୋର ପ୍ରାଣ, ଆଛେ ମୋର ଶ୍ୱାସ ॥

କୋଟାଳ । ଖୋଲୋ, ଖୋଲୋ, ବୃଥା କୋରୋ ନା ପରିହାସ ।

ବଓଜଓସଏନ । ଏଇ ପେଟିକା ଆମାର ବୁକେର ପାଁଜର ଯେ ରେ–

ସାବଧାନ! ସାବଧାନ! ତୁମି ଛୁଁୟୋ ନା, ଛୁଁୟୋ ନା ଏରେ ।

ତୋମାର ମରଣ ନାହୟ୍ ଆମାର ମରଣ

ଯମେର ଦିବ୍ୟ କର ଯଦି ଏରେ ହରଣ–

ଛୁଁୟୋ ନା, ଛୁଁୟୋ ନା, ଛୁଁୟୋ ନା ॥

ବଜ୍ରସେନେର ପଳାୟ୍ନ

ସେଇ ଦିକେ ତାକିୟେ୍

କୋଟାଳ । ଭାଲୋ ଭାଲୋ, ତୁମି ଦେଖବ ପାଳାଓ କୋଥା ।

ମଶାନେ ତୋମାର ଶୂଳ ହୟେ୍ଛେ ପୋଁତା–

ଏ କଥା ମନେ ରେଖୋ

ତୋମାର ଇଷ୍ଟଦେବତାରେ ସ୍ମରିୟୋ୍ ଏଖନ ଥେକେ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଦତଇତଇଇଯଓ ଦୃଶ୍ୟ

ଶ୍ୟାମାର ସଭାଗୃହେ କୟେ୍କଟି ସହଚରୀ ବସେ ଆଛେ

ନାନା କାଜେ ନିଯୁକ୍ତ

ସଖୀରା ।　ହେ ବିରହୀ, ହାୟ, ଚଞ୍ଚଳ ହିୟା ତବ–
　ନୀରବେ ଜାଗ ଏକାକୀ ଶୂନ୍ୟ ମନ୍ଦିରେ,
କୋନ୍ ସେ ନିରୁଦ୍ଦେଶ-ଲାଗି ଆଛ ଜାଗିୟା ।
　ସ୍ୱପନରୂପିଣୀ ଅଲୋକସୁନ୍ଦରୀ
　　　　ଅଲକ୍ଷ୍ୟ-ଅଲକାପୁରୀ-ନିବାସିନୀ,
ତାହାର ମୂରତି ରଚିଲେ ବେଦନାୟ୍ ହୃଦୟ୍ମାଝାରେ ॥

ଉତ୍ତୀୟେର ପ୍ରବେଶ

ସଖୀରା ।　ଫିରେ ଯାଓ, କେନ ଫିରେ ଫିରେ ଯାଓ
　　　　ବହିୟା– ବହିୟା ବିଫଳ ବାସନା ।
ଚିରଦିନ ଆଛ ଦୂରେ
ଅଜାନାର ମତୋ ନିଭୃତ ଅଚେନା ପୁରେ ।
କାଛେ ଆସ ତବୁ ଆସ ନା,
　　　　ବହିୟା ବିଫଳ ବାସନା ।
　　　　ପାରି ନା ତୋମାୟ୍ ବୁଝିତେ–
ଭିତରେ କାରେ କି ପେୟେଛ,
　　　　ବାହିରେ ଚାହ ନା ଖୁଁଜିତେ ?
ନା-ବଲା ତୋମାର ବେଦନା ଯତ
ବିରହପ୍ରଦୀପେ ଶିଖାରଇ ମତୋ,
ନୟ୍ନେ ତୋମାର ଉଠେଛେ ଜ୍ୱଲିୟା ନୀରବ କୀ ସମ୍ଭାଷଣା
　　　　ବହିୟା ବିଫଳ ବାସନା ॥

ଉତଁତଇଇଯଓ ।ମାୟ୍ାବନବିହାରିଣୀ ହରିଣୀ
　　　　ଗହନସ୍ୱପନସଞ୍ଚାରିଣୀ,
କେନ ତାରେ ଧରିବାରେ କରି ପଣ　ଅକାରଣ ।
ଥାକ୍ ଥାକ୍ ନିଜମନେ ଦୂରେତେ,
ଆମି ଶୁଧୁ ବାଁଶରିର ସୁରେତେ
ପରଶ କରିବ ଓର ପ୍ରାଣମନ
　　　　ଅକାରଣ ।
ସଖୀରା ।　ହତାଶ ହୋୟୋ ନା, ହୋୟୋ ନା, ହୋୟୋ ନା ସଖା ।
ନିଜେରେ ଭୁଲାୟେ୍ ଲୋୟୋ ନା, ଲୋୟୋ ନା
　　　　ଆଁଧାର ଗୁହାର ତଲେ ॥
ଉତଁତଇଇଯଓ ।ଚମକିବେ ଫାଗୁନେର ପବନେ,

ପଶିବେ ଆକାଶବାଣୀ ଶ୍ରବଣେ,
ଚିତ୍ତ ଆକୁଳ ହବେ ଅନୁଖନ
ଅକାରଣ ।
ଦୂର ହତେ ଆମି ତାରେ ସାଧିବ,
ଗୋପନେ ବିରହଡୋରେ ବାଁଧିବ–
ବାଁଧନବିହୀନ ସେଇ ଯେ ବାଁଧନ
ଅକାରଣ ॥

ସଖୀରା । ହବେ ସଖା, ହବେ ତବ ହବେ ଜୟ୍–
ନାହି ଭୟ୍, ନାହି ଭୟ୍, ନାହି ଭୟ୍ ।
ହେ ପ୍ରେମିକ ତାପସ, ନିଃଶେଷେ ଆତ୍ମ-ଆହୁତି
ଫଳିବେ ଚରମ ଫଳେ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ସଖୀ । ଜୀବନେ ପରମ ଲଗନ କୋରୋ ନା ହେଲା
କୋରୋ ନା ହେଲା ହେ ଗରବିନୀ ।
ବୃଥାଇ କାଟିବେ ବେଳା, ସାଙ୍ଗ ହବେ ଯେ ଖେଳା–
ସୁଧାର ହାଟେ ଫୁରାବେ ବିକିକିନି
ହେ ଗରବିନୀ ॥
ମନେର ମାନୁଷ ଲୁକିୟେ ଆସେ, ଦାଁଡ଼ାୟେ ପାଶେ, ହାୟ୍
ହେସେ ଚଲେ ଯାୟ୍ ଜୋୟାର-ଜଲେ ଭାସିୟେ ଭେଲା-
ଦୁର୍ଲଭ ଧନେ ଦୁଃଖେର ପଣେ ଲଓ ଗୋ ଜିନି
ହେ ଗରବିନୀ ॥
ଫାଗୁନ ଯଖନ ଯାବେ ଗୋ ନିୟେ ଫୁଲେର ଡାଲା ।
କୀ ଦିୟେ ତଖନ ଗାଁଥିବେ ତୋମାର ବରଣମାଳା
ହେ ବିରହିଣୀ ।
ବାଜବେ ବାଁଶି ଦୂରେର ହାଓୟାୟ୍,
ଚୋଖେର ଜଲେ ଶୂନ୍ୟେ ଚାଓୟାୟ୍
କାଟବେ ପ୍ରହର-
ବାଜବେ ବୁକେ ବିଦାୟ୍ପଥେର ଚରଣ ଫେଲା ଦିନଯାମିନୀ,
ହେ ଗରବିନୀ ॥

ସହୟ୍ଅମଅ । ଧରା ସେ ଯେ ଦେୟ୍ ନାଇ, ଦେୟ୍ ନାଇ,
ଯାରେ ଆମି ଆପନାରେ ସଁପିତେ ଚାଇ–

କୋଥା ସେ ଯେ ଆଛେ ସଙ୍ଗୋପନେ
ପ୍ରତିଦିନ ଶତ ତୁଚ୍ଛେର ଆଡ଼ାଳେ   ଆଡ଼ାଳେ ଆଡ଼ାଳେ ॥
ଏସୋ ମମ ସାର୍ଥକ ସ୍ୱପ୍ନ,
କରୋ ମମ ଯୌବନ ସୁନ୍ଦର,
ଦକ୍ଷିଣବାୟୁ ଆନୋ ପୁଷ୍ପବନେ ।
ଘୁଚାଓ ବିଷାଦେର କୁହେଳିକା,
ନବ ପ୍ରାଣମନ୍ତ୍ରେର ଆନୋ ବାଣୀ ।
ପିପାସିତ ଜୀବନେର କ୍ଷୁବ୍ଧ ଆଶା
ଆଁଧାରେ ଆଁଧାରେ ଖୋଁଜେ ଭାଷା
ଶୂନ୍ୟେ ପଥହାରା ପବନେର ଛନ୍ଦେ,
ଝ'ରେ-ପଡ଼ା ବକୁଳେର ଗନ୍ଧେ ॥

ସଖୀଦେର ନୃତ୍ୟଚର୍ଚା, ଶେଷେ ଶ୍ୟାମାର ସଜ୍ଜା-ସାଧନ । ଏମନ ସମୟ୍
ବଜ୍ରସେନ ଛୁଟେ ଏଲ । ପିଛନେ କୋଟାଲ

କୋଟାଲ । ଧର୍ ଧର୍, ଓଇ ଚୋର୍, ଓଇ ଚୋର୍ ।

ବଓଜଓସଏନ । ନଇ ଆମି ନଇ ଚୋର୍, ନଇ ଚୋର୍, ନଇ ଚୋର୍ ।
ଅନ୍ୟାୟ୍ ଅପବାଦେ   ଆମାରେ ଫେଲୋ ନା ଫାଁଦେ–

କୋଟାଲ । ଓଇ ବଟେ, ଓଇ ଚୋର୍, ଓଇ ଚୋର୍, ଓଇ ଚୋର୍ ॥

ଉଭୟେର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବଜ୍ରସେନ ଯେ ଦିକେ ଗେଲ

ଶ୍ୟାମା ସେ ଦିକେ କିଛୁକ୍ଷଣ ତନ୍ମୟ୍ ହୟେ୍ ତାକିୟେ୍ ରଇଲ

ସହୟ୍ଅମଅ । ଆହା ମରି ମରି,
ମହେନ୍ଦ୍ରନିନ୍ଦିତକାନ୍ତି ଉନ୍ନତଦର୍ଶନ
କାରେ ବନ୍ଦୀ କରେ ଆନେ
ଚୋରେର ମତନ କଠିନ ଶୃଙ୍ଖଳେ ।
ଶୀଘ୍ର ଯା ଲୋ, ସହଚରୀ, ଯା ଲୋ, ଯା ଲୋ–
ବଲ୍ ଗେ ନଗରପାଳେ ମୋର ନାମ କରି,
ଶ୍ୟାମା ଡାକିତେଛେ ତାରେ ।
ବନ୍ଦୀ ସାଥେ ଲୟେ୍ ଏକବାର,
ଆସେ ଯେନ ଆମାର ଆଳୟେ୍ ଦୟା କରି ॥

ଶ୍ୟାମା ଓ ସଖୀଦେର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ସଖୀ । ସୁନ୍ଦରେର ବନ୍ଧନ ନିଷ୍ଠୁରେର ହାତେ
ଘୁଚାବେ କେ । କେ !
ନିଃସହାୟେର ଅଶ୍ରୁବାରି ପୀଡ଼ିତେର ଚକ୍ଷେ
ମୁଛାବେ କେ । କେ !
ଆର୍ତେର କ୍ରନ୍ଦନେ ହେରୋ ବ୍ୟଥିତ ବସୁନ୍ଧରା,
ଅନ୍ୟାୟେର ଆକ୍ରମଣେ ବିଷବାଣେ ଜର୍ଜରା–
ପ୍ରବଳେର ଉତ୍‌ପୀଡ଼ଣେ କେ ବାଁଚାବେ ଦୁର୍ବଳେରେ,
ଅପମାନିତେରେ କାର ଦୟା ବକ୍ଷେ ଲବେ ଡେକେ ॥

ସହଚରୀର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବଜ୍ରସେନ ଓ କୋଟାଲ ସହ ଶ୍ୟାମାର ପୁନଃପ୍ରବେଶ

ସହୟଅମଅ । ତୋମାଦେର ଏକି ଭ୍ରାନ୍ତି–
କେ ଓଇ ପୁରୁଷ ଦେବକାନ୍ତି,
ପ୍ରହରୀ, ମରି ମରି ।
ଏମନ କରେ କି ଓକେ ବାଁଧେ !
ଦେଖେ ଯେ ଆମାର ପ୍ରାଣ କାଁଦେ ।
ବନ୍ଦୀ କରେଛେ କୋନ୍ ଦୋଷେ ॥

କୋଟାଲ । ଚୁରି ହୟେ ଗେଛେ ରାଜକୋଷେ–
ଚୋର ଚାଇ ଯେ କ'ରେଇ ହୋକ, ଚୋର ଚାଇ ।
ହୋକ-ନା ସେ ଯେ-କୋନୋ ଲୋକ, ଚୋର ଚାଇ ।
ନହିଲେ ମୋଦେର ଯାବେ ମାନ ॥
ସହୟଅମଅ । ନିର୍ଦୋଷୀ ବିଦେଶୀର ରାଖୋ ପ୍ରାଣ,
ଦୁଇ ଦିନ ମାଗିନୁ ସମୟ ॥
କୋଟାଲ । ରାଖିବ ତୋମାର ଅନୁନୟ–
ଦୁଇ ଦିନ କାରାଗାରେ ରବେ,
ତାର ପର ଯା ହବାର ତା ହବେ ॥

ବଓଜଓସଏନ । ଏ କୀ ଖେଳା ହେ ସୁନ୍ଦରୀ,
କିସେର ଏ କୌତୁକ ।
ଦାଓ ଅପମାନଦୁଖ, କେନ ଦାଓ ଅପମାନଦୁଖ–
ମୋରେ ନିୟେ କେନ, କେନ, କେନ ଏ କୌତୁକ ॥

ସହ୍ୟଅମଅ । ନହେ ନହେ, ଏ ନହେ କୌତୁକ ।
ମୋର ଅଙ୍ଗେର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ-ଅଳଙ୍କାର
ସଁପି ଦିୟା ଶୃଙ୍ଖଳ ତୋମାର
ନିତେ ପାରି ନିଜ ଦେହେ ।
ତବ ଅପମାନେ ମୋର ଅନ୍ତରାତ୍ମା ଆଜି
ଅପମାନ ମାନେ ॥

ବଜ୍ରସେନକେ ନିୟେ ପ୍ରହରୀର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ସଙ୍ଗେ ଶ୍ୟାମା କିଛୁ ଦୂର ଗିୟେ ଫିରେ ଏସେ

ସହ୍ୟଅମଅ । ରାଜାର ପ୍ରହରୀ ଓରା ଅନ୍ୟାୟ୍ ଅପବାଦେ
ନିର୍ଦ୍ଦୋଷେର ପ୍ରାଣ ବଧିବେ ବ'ଲେ କାରାଗାରେ ବାଁଧେ ।
ଓଗୋ ଶୋନୋ, ଓଗୋ ଶୋନୋ, ଓଗୋ ଶୋନୋ–
ଆଛ କି ବୀର କୋନୋ,
ଦେବେ କି ଓରେ ଜଡ଼ିୟେ ମରିତେ
ଅବିଚାରେର ଫାଁଦେ
ଅନ୍ୟାୟ୍ ଅପବାଦେ ॥

ଉତ୍ତୀୟେର ପ୍ରବେଶ

ଉତଁତଇଇୟଓ ।ନ୍ୟାୟ୍ ଅନ୍ୟାୟ୍ ଜାନି ନେ, ଜାନି ନେ, ଜାନି ନେ–
ଶୁଧୁ ତୋମାରେ ଜାନି, ତୋମାରେ ଜାନି
ଓଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ଚାଓ କି ପ୍ରେମେର ଚରମ ମୂଲ୍ୟ– ଦେବ ଆନି,
ଦେବ ଆନି ଓଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ପ୍ରିୟ୍ ଯେ ତୋମାର, ବାଁଚାବେ ଯାରେ,
ନେବେ ମୋର ପ୍ରାଣଋଣ–
ତାହାରି ସଙ୍ଗେ ତୋମାରି ବକ୍ଷେ
ବାଁଧା ରବ ଚିରଦିନ
ମରଣଡୋରେ ।
କେମନେ ଛାଡ଼ିବେ ମୋରେ, ଛାଡ଼ିବେ ମୋରେ
ଓଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ ॥

ସୂଚୀ

ସହୟଅମଅ ।   ଏତଦିନ ତୁମି, ସଖା, ଚାହ ନି କିଛୁ–
ସଖା, ଚାହ ନି କିଛୁ–
ନୀରବେ ଛିଲେ କରି ନୟନ ନିଚୁ,
ଚାହ ନି କିଛୁ ।
ରାଜ-ଅଙ୍ଗୁରୀ ମମ କରିଲାମ ଦାନ,
ତୋମାରେ ଦିଲାମ ମୋର ଶେଷ ସମ୍ମାନ ।
ତବ ବୀର-ହାତେ ଏଇ ଭୂଷଣେର ସାଥେ
ଆମାର ପ୍ରଣାମ ଯାକ ତବ ପିଛୁ ପିଛୁ ।
ତୁମି ଚାହ ନି କିଛୁ, ସଖା, ଚାହ ନି କିଛୁ ॥

ଉତଁତଇଇଯଓ ।ଆମାର ଜୀବନ ପାତ୍ର ଉଛଲିୟା ମାଧୁରୀ କରେଛ ଦାନ-
ତୁମି ଜାନ ନାଇ, ତୁମି ଜାନ ନାଇ,
ତୁମି ଜାନ ନାଇ ତାର ମୂଲ୍ୟେର ପରିମାଣ ।
ରଜନୀଗନ୍ଧା ଅଗୋଚରେ
ଯେମନ ରଜନୀ ସ୍ୱପନ ଭରେ ସୌରଭେ,
ତୁମି ଜାନ ନାଇ, ତୁମି ଜାନ ନାଇ,
ତୁମି ଜାନ ନାଇ, ମରମେ ଆମାର ଢେଲେଛ ତୋମାର ଗାନ ।
ବିଦାୟ୍ ନେବାର ସମୟ୍ ଏବାର ହଲ-
ପ୍ରସନ୍ନ ମୁଖ ତୋଲୋ,
ମୁଖ ତୋଲୋ, ମୁଖ ତୋଲୋ–
ମଧୁର ମରଣେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିୟା ସଁପିୟା ଯାବ ପ୍ରାଣ ଚରଣେ ।
ଯାରେ ଜାନ ନାଇ, ଯାରେ ଜାନ ନାଇ,
ଯାରେ ଜାନ ନାଇ,
ତାର ଗୋପନ ବ୍ୟଥାର ନୀରବ ରାତ୍ରି ହୋକ ଆଜି ଅବସାନ ॥

ଶ୍ୟାମା ହାତ ଧ’ରେ ଉତ୍ତୀୟେର ମୁଖେର ଦିକେ ଚେୟେ ରଇଲ
ଅଲ୍ପକ୍ଷଣ ପରେ ହାତ ଛେଡ଼େ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚଲେ ଗେଲ

ସଖୀ ।   ତୋମାର ପ୍ରେମେର ବୀର୍ଯେ
ତୋମାର ପ୍ରବଲ ପ୍ରାଣ ସଖୀରେ କରିଲେ ଦାନ ।
ତବ ମରଣେର ଡୋରେ ବାଁଧିଲେ ବାଁଧିଲେ ଓରେ
ଅସୀମ ପାପେ ଅନନ୍ତ ଶାପେ ।
ତୋମାର ଚରମ ଅର୍ଘ୍ୟ
କିନିଲ ସଖୀର ଲାଗି ନାରକୀ ପ୍ରେମେର ସ୍ୱର୍ଗ ॥

ସୂଚୀ

ଉତଁତଇଇଯଓ ।ପ୍ରହରୀ, ଓଗୋ ପ୍ରହରୀ,   ଲହୋ ଲହୋ ଲହୋ ମୋରେ ବାଁଧି ।
ବିଦେଶୀ ନହେ ସେ ତବ ଶାସନପାଦ୍ଧ–
ଆମି ଏକା ଅପରାଧୀ ।

କୋଟାଳ ।   ତୁମିଇ କରେଛ ତବେ ଚୁରି ?

ଉତଁତଇଇଯଓ ।   ଏଇ ଦେଖୋ ରାଜ-ଅଙ୍ଗୁରୀ–
ରାଜ-ଆଭରଣ ଦେହେ କରେଛି ଧାରଣ ଆଜି,
ସେଇ ପରିତାପେ ଆମି କାଁଦି ॥

ଉତ୍ତୀୟକେ ଲଇୟା ପ୍ରହରୀର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ସଖୀ ।   ବୁକ ଯେ ଫେଟେ ଯାୟ୍   ହାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ ।
ତୋର   ତରୁଣ ଜୀବନ ଦିଲି ନିଷ୍କାରଣେ
ମୃତ୍ୟୁପିପାସିନୀର ପାୟ୍ ରେ   ଓରେ ସଖା ।
ମଧୁର ଦୁର୍ଲଭ ଯୌବନଧନ ବ୍ୟର୍ଥ କରିଲି   କେନ ଅକାଳେ
ପୁଷ୍ପବିହୀନ ଗୀତିହାରା ମରଣମରୁର ପାରେ   ଓରେ ସଖା ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

କାରାଗାରେ ଉତ୍ତୀୟ୍ । ପ୍ରହରୀର ପ୍ରବେଶ

ପ୍ରହରୀ ।   ନାମ ଲହୋ ଦେବତାର । ଦେରି ତବ ନାଇ ଆର–
ଦେରି ତବ ନାଇ ଆର ।
ଓରେ ପାଷଣ୍ଡ, ଲହୋ ଚରମ ଦଣ୍ଡ । ତୋର
ଅନ୍ତ ଯେ ନାଇ ଆସ୍ପର୍ଧାର ॥

ଶ୍ୟାମାର ଦ୍ରୁତ ପ୍ରବେଶ

ସହଯ୍ଅମଅ ।   ଥାମ୍ ରେ, ଥାମ୍ ରେ ତୋରା, ଛେଡ଼େ ଦେ, ଛେଡ଼େ ଦେ–
ଦୋଷୀ ଓ-ଯେ ନୟ୍ ନୟ୍,   ମିଥ୍ୟା, ମିଥ୍ୟା ସବଇ–
ଆମାରି ଛଳନା ଓ ଯେ–
ବେଁଧେ ନିୟେ ଯା ମୋରେ   ରାଜାର ଚରଣେ ॥

କୋଟାଳ ।   ଚୁପ କରୋ, ଦୂରେ ଯାଓ, ଦୂରେ ଯାଓ ନାରୀ–
ବାଧା   ଦିୟୋ ନା, ବାଧା ଦିୟୋ ନା ॥

ଦୁଇ ହାତେ ମୁଖ ଢେକେ ଶ୍ୟାମାର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ପ୍ରହରୀର ଉତ୍ତୀୟକେ ହତ୍ୟା

ସଖୀ । କୋନ୍ ଅପରୂପ ସ୍ୱର୍ଗେର ଆଲୋ
ଦେଖା ଦିଲ ରେ ପ୍ରଳୟରାତ୍ରି ଭେଦି ଦୁର୍ଦିନଦୁର୍ଯୋଗେ,
ମରଣମହିମା ଭୀଷଣେର ବାଜାଲୋ ବାଁଶି ।
ଅକରୁଣ ନିର୍ମମ ଭୁବନେ ଦେଖିନୁ ଏ କୀ ସହସା–
  କୋନ୍ ଆପନା-ସମର୍ପଣ, ମୁଖେ ନିର୍ଭୟ ହାସି ॥

ତରତଇଇଯଓ ଦୃଶ୍ୟ

ସହୟଅମଅ । ବାଜେ ଗୁରୁଗୁରୁ ଶଙ୍କାର ଡଙ୍କା,
ଝଞ୍ଝା ଘନାୟ ଦୂରେ ଭୀଷଣନୀରବେ ।
କତ ରବ ସୁଖସ୍ୱପ୍ନେର ଘୋରେ ଆପନା ଭୁଲେ–
  ସହସା ଜାଗିତେ ହବେ ॥

ବଜ୍ରସେନେର ପ୍ରବେଶ

ହେ ବିଦେଶୀ, ଏସୋ ଏସୋ । ହେ ଆମାର ପ୍ରିୟ,
ଏଇ କଥା ସ୍ମରଣେ ରାଖିୟୋ– ଏସୋ ଏସୋ–
ତୋମା-ସାଥେ ଏକ ସ୍ରୋତେ ଭାସିଲାମ ଆମି,
ହେ ହୃଦୟସ୍ୱାମୀ, ଜୀବନେ ମରଣେ ପ୍ରଭୁ ॥

ବଓଜଓସଏନ । ଆହା, ଏ କୀ ଆନନ୍ଦ !
ହୃଦୟେ ଦେହେ ଘୁଚାଲେ ମମ ସକଲ ବନ୍ଧ ।
ଦୁଃଖ ଆମାର ଆଜି ହଲ ଯେ ଧନ୍ୟ,
ମୃତ୍ୟୁଗହନେ ଲାଗେ ଅମୃତସୁଗନ୍ଧ ।
ଏଲେ କାରାଗାରେ ରଜନୀର ପାରେ ଉଷାସମ,
ମୁକ୍ତିରୂପା ଅୟି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦୟାମୟୀ ॥

ସହୟଅମଅ । ବୋଲୋ ନା, ବୋଲୋ ନା, ବୋଲୋ ନା– ଆମି ଦୟାମୟୀ !
ମିଥ୍ୟା, ମିଥ୍ୟା, ମିଥ୍ୟା ବୋଲୋ ନା ।
ଏ କାରାପ୍ରାଚୀରେ ଶିଲା ଆଛେ ଯତ
ନହେ ତା କଠିନ ଆମାର ମତୋ ।
  ଆମି ଦୟାମୟୀ !
ମିଥ୍ୟା, ମିଥ୍ୟା, ମିଥ୍ୟା ବୋଲୋ ନା ।

ବଓଜଓସଏନ । ଜେନୋ ପ୍ରେମ ଚିରଋଣୀ ଆପନାରି ହରଷେ,

ଜେନୋ ପ୍ରିୟେ ।

ସବ ପାପ କ୍ଷମା କରି ଋଣଶୋଧ କରେ ସେ ।

ଜେନୋ ପ୍ରିୟେ ।

କଳଙ୍କ ଯାହା ଆଛେ ଦୂର ହୟ ତାର କାଛେ,

କାଳିମାର 'ପରେ ତାର ଅମୃତ ସେ ବରଷେ

ଜେନୋ ପ୍ରିୟେ ॥

–

ପ୍ରେମେର ଜୋୟାରେ ଭାସାବେ ଦୌଁହାରେ-

ବାଁଧନ ଖୁଲେ ଦାଓ, ଦାଓ ଦାଓ, ଦାଓ ।

ଭୁଲିବ ଭାବନା, ପିଛନେ ଚାବ ନା-

ପାଲ ତୁଲେ ଦାଓ, ଦାଓ ଦାଓ, ଦାଓ ॥

ପ୍ରବଲ ପବନେ ତରଙ୍ଗ ତୁଲିଲ–

ହୃଦୟ ଦୁଲିଲ, ଦୁଲିଲ ଦୁଲିଲ ।

ପାଗଲ ହେ ନାବିକ,

ଭୁଲାଓ ଦିଗ୍‌ବିଦିକ,

ପାଲ ତୁଲେ ଦାଓ, ଦାଓ ଦାଓ, ଦାଓ ॥

ସଖୀ । ହାୟ୍ ହାୟ୍ ରେ, ହାୟ୍ ପରବାସୀ, ହାୟ୍ ଗୃହଛାଡ଼ା ଉଦାସୀ ।

ଅନ୍ଧ ଅଦୃଷ୍ଟେର ଆହ୍ୱାନେ

କୋଥା ଅଜାନା ଅକୂଲେ ଚଲେଛିସ ଭାସି ॥

ଶୁନିତେ କି ପାସ ଦୂର ଆକାଶେ

କୋନ୍ ବାତାସେ ସର୍ବନାଶାର ବାଁଶି ।

ଓରେ, ନିର୍ମମ ବ୍ୟାଧ ଯେ ଗାଁଥେ ମରଣେର ଫାଁସି ।

ରଙିନ ମେଘେର ତଲେ ଗୋପନ ଅଶ୍ରୁଜଲେ

ବିଧାତାର ଦାରୁଣ ବିଦ୍ରୂପବଜ୍ରେ

ସଞ୍ଚିତ ନୀରବ ଅଟ୍ଟହାସି ହା ହା ॥

ଚଓତଉଋଁତହଓ ଦୃଶ୍ୟ

କୋଟାଲେର ପ୍ରବେଶ

କୋଟାଳ । ପୁରୀ ହତେ ପାଳିୟେଛେ ଯେ ପୁରସୁନ୍ଦରୀ
କୋଥା ତାରେ ଧରି– କୋଥା ତାରେ ଧରି ।
ରକ୍ଷା ରବେ ନା, ରକ୍ଷା ରବେ ନା–
ଏମନ କ୍ଷତି ରାଜାର ସବେ ନା, ରକ୍ଷା ରବେ ନା ।
ବନ ହତେ କେନ ଗେଲ ଅଶୋକମଞ୍ଜରୀ
ଫାଲ୍ଗୁନେର ଅଙ୍ଗନ ଶୂନ୍ୟ କରି ।
ଓରେ   କେ ତୁଇ ଭୁଲାଲି, ତାରେ   କେ ତୁଇ ଭୁଲାଲି–
ଫିରିୟେ ଦେ ତାରେ, ମୋଦେର ବନେର ଦୁଲାଲୀ
ତାରେ   କେ ତୁଇ ଭୁଲାଲି ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ମେୟେଦେର ପ୍ରବେଶ । ଶେଷେ ପ୍ରହରୀର ପ୍ରବେଶ

ସଖୀଗଣ । ରାଜଭବନେର ସମାଦର ସମ୍ମାନ ଛେଡ଼େ
ଏଲ ଆମାଦେର ସଖୀ ।
ଦେରି କୋରୋ ନା, ଦେରି କୋରୋ ନା, ଦେରି କୋରୋ ନା–
କେମନେ ଯାବେ ଅଜାନା ପଥେ
ଅନ୍ଧକାରେ ଦିକ୍ ନିରଖି   ହାୟ୍ ।
ଅଚେନା ପ୍ରେମେର ଚମକ ଲେଗେ
ପ୍ରଲୟ୍ରାତେ ସେ ଉଠେଛେ ଜେଗେ– ଅଚେନା ପ୍ରେମେ ।
ଧ୍ରୁବତାରାକେ ପିଛନେ ରେଖେ
ଧୂମକେତୁକେ ଚଲେଛେ ଲଖି   ହାୟ୍ ।
କାଳ ସାକାଲେ ପୁରାନୋ ପଥେ
ଆର କଖନୋ ଫିରିବେ ଓ କି   ହାୟ୍ ।
ଦେରି କୋରୋ ନା, ଦେରି କୋରୋ ନା, ଦେରି କୋରୋ ନା ॥

ପ୍ରହରୀ । ଦାଁଡ଼ାଓ, କୋଥା ଚଲୋ,   ତୋମରା କେ ବଲୋ ବଲୋ ॥

ସଖୀଗଣ । ଆମରା ଆହିରିନୀ,   ସାରା ହଲ ବିକିକିନି–
ଦୂର ଗାଁୟେ ଚଲି ଧେୟେ   ଆମରା ବିଦେଶୀ ମେୟେ ॥

ପ୍ରହରୀ । ଘାଟେ ବସେ ହୋଥା ଓ କେ ॥

ସଖୀଗଣ । ସାଥି ମୋଦେର ଓ ଯେ ନେୟେ–
ଯେତେ ହବେ ଦୂର ପାରେ,   ଏନେଛି ତାଇ ଡେକେ ତାରେ ।
ନିୟେ ଯାବେ ତରୀ ବେୟେ   ସାଥି ମୋଦେର ଓ ଯେ ନେୟେ–

ଓଗୋ ପ୍ରହରୀ, ବାଧା ଦିୟୋ ନା, ବାଧା ଦିୟୋ ନା
ମିନତି କରି ଓଗୋ ପ୍ରହରୀ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ସଖୀ । କୋନ୍ ବାଁଧନେର ଗ୍ରନ୍ଥି ବାଁଧିଲ ଦୁଇ ଅଜାନାରେ
ଏ କୀ ସଂଶୟେରଇ ଅନ୍ଧକାରେ ।
ଦିଶାହାରା ହାଓୟାୟ୍ ତରଙ୍ଗଦୋଳାୟ୍
ମିଳନତରଣୀଖାନି ଧାୟ୍ ରେ କୋନ୍ ବିଚ୍ଛେଦେର ପାରେ ॥

ବଜ୍ରସେନ ଓ ଶ୍ୟାମାର ପ୍ରବେଶ

ବଓଜଓସଏନ । ହୃଦୟ୍ବସନ୍ତବନେ ଯେ ମାଧୁରୀ ବିକାଶିଲ
ସେଇ ପ୍ରେମ ଏଇ ମାଲିକାୟ୍ ରୂପ ନିଲ,ରୂପ ନିଲ, ରୂପ ନିଲ ।
ଏଇ ଫୁଲହାରେ, ପ୍ରେୟ୍ସୀ, ତୋମାରେ ବରଣ କରି–
ଅକ୍ଷୟ୍ମଧୁର ସୁଧାମୟ୍ ହୋକ ମିଳନବିଭାବରୀ ।
ପ୍ରେୟ୍ସୀ, ତୋମାୟ୍ ପ୍ରାଣବେଦିକାୟ୍ ପ୍ରେମେର ପୂଜାୟ୍ ବରଣ କରି ।

–

କହୋ କହୋ ମୋରେ ପ୍ରିୟେ,
ଆମାରେ କରେଛ ମୁକ୍ତ କୀ ସମ୍ପଦ ଦିୟେ ।
ଅୟି ବିଦେଶିନୀ,
ତୋମାର କାଛେ ଆମି କତ ଋଣେ ଋଣୀ ।
ସହୟ୍ଅମଅ । ନହେ ନହେ ନହେ– ସେ କଥା ଏଖନୋ ନହେ ।

ସହଚରୀ । ନୀରବେ ଥାକିସ, ସଖୀ, ଓ ତୁଇ ନୀରବେ ଥାକିସ ।
ତୋର ପ୍ରେମେତେ ଆଛେ ଯେ କାଁଟା
ତାରେ ଆପନ ବୁକେ ବିଁଧିୟେ ରାଖିସ ॥
ଦୟିତେରେ ଦିୟେଛିଲି ସୁଧା
ଆଜିଓ ତାହାର ମେଟେ ନି କ୍ଷୁଧା–
ଏଖନି ତାହେ ମିଶାବି କି ବିଷ ।
ଯେ ଜ୍ୱଳନେ ତୁଇ ମରିବି ମରମେ ମରମେ
କେନ ତାରେ ବାହିରେ ଡାକିସ ॥

ବଓଜଓସଏନ । କୀ କରିୟା ସାଧିଲେ ଅସାଧ୍ୟ ବ୍ରତ କହୋ ବିବରିୟା ।
ଜାନି ଯଦି, ପ୍ରିୟେ, ଶୋଧ ଦିବ ଏ ଜୀବନ ଦିୟେ
ଏଇ ମୋର ପଣ ॥

ସହୟଅମଅ । ତୋମା ଲାଗି ଯା କରେଛି କଠିନ ସେ କାଜ,
ଆରୋ ସୁକଠିନ ଆଜ ତୋମାରେ ସେ କଥା ବଲା ।
ବାଲକ କିଶୋର ଉତ୍ତୀୟ ତାର ନାମ,
ବ୍ୟର୍ଥ ପ୍ରେମେ ମୋର ମତ୍ତ ଅଧୀର–
ମୋର ଅନୁନୟେ ତବ ଚୁରି-ଅପବାଦ ନିଜ-’ପରେ ଲୟେ
ସଁପେଛେ ଆପନ ପ୍ରାଣ ॥

ବଓଜଓସଏନ । କାଁଦିତେ ହବେ ରେ, ରେ ପାପିଷ୍ଠା, ଜୀବନେ ପାବି ନା ଶାନ୍ତି ।
ଭାଙିବେ– ଭାଙିବେ କଲୁଷନୀଡ଼ ବଜ୍ର-ଆଘାତେ ॥
ସହୟଅମଅ । ହେ, କ୍ଷମା କରୋ ନାଥ, କ୍ଷମା କରୋ ।
ଏ ପାପେର ଯେ ଅଭିସମ୍ପାତ
ହୋକ ବିଧାତାର ହାତେ ନିଦାରୁଣତର ।
ତୁମି କ୍ଷମା କରୋ, ତୁମି କ୍ଷମା କରୋ, ତୁମି କ୍ଷମା କରୋ ॥
ବଓଜଓସଏନ । ଏ ଜନ୍ମେର ଲାଗି
ତୋର ପାପମୂଲ୍ୟେ କେନା ମହାପାପଭାଗୀ
ଏ ଜୀବନ କରିଲି ଧିକ୍‌କୃତ !
କଲଙ୍କିନୀ, ଧିକ୍ ନିଶ୍ୱାସ ମୋର ତୋର କାଛେ ଋଣୀ
କଲଙ୍କିନୀ ॥

ସହୟଅମଅ । ତୋମାର କାଛେ ଦୋଷ କରି ନାଇ, ଦୋଷ କରି ନାଇ ।
ଦୋଷୀ ଆମି ବିଧାତାର ପାୟେ,
ତିନି କରିବେନ ରୋଷ– ସହିବ ନୀରବେ ।
ତୁମି ଯଦି ନା କର ଦୟା ସବେ ନା, ସବେ ନା, ସବେ ନା ॥
ବଓଜଓସଏନ । ତବୁ ଛାଡ଼ିବି ନେ ମୋରେ ?
ସହୟଅମଅ । ଛାଡ଼ିବ ନା, ଛାଡ଼ିବ ନା, ଛାଡ଼ିବ ନା ।
ତୋମା ଲାଗି ପାପ ନାଥ, ତୁମି କରୋ ମର୍ମାଘାତ ।
ଛାଡ଼ିବ ନା, ଛାଡ଼ିବ ନା, ଛାଡ଼ିବ ନା ।

ଶ୍ୟାମାକେ ବଜ୍ରସେନେର ଆଘାତ ଓ ଶ୍ୟାମାର ପତନ

ବଜ୍ରସେନେର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ନେପଥ୍ୟେ । ହାୟ୍, ଏ କୀ ସମାପନ !
ଅମୃତପାତ୍ର ଭାଙ୍ଗିଲି, କରିଲି ମୃତ୍ୟୁରେ ସମର୍ପଣ !
ଏ ଦୁର୍ଲଭ ପ୍ରେମ ମୂଲ୍ୟ ହାରାଲୋ ହାରାଲୋ
କଳଙ୍କେ, ଅସମ୍ମାନେ ॥

ବଜ୍ରସେନେର ପ୍ରବେଶ

ପଲ୍ଲୀରମଣୀରା ।ତୋମାୟ୍ ଦେଖେ ମନେ ଲାଗେ ବ୍ୟଥା,
ହାୟ୍, ବିଦେଶୀ ପାନ୍ଥ ।
ଏଇ ଦାରୁଣ ରୌଦ୍ରେ, ଏଇ ତପ୍ତ ବାଲୁକାୟ୍
ତୁମି କି ପଥଭ୍ରାନ୍ତ ।
ଦୁଇ ଚକ୍ଷୁତେ ଏକି ଦାହ–
ଜାନି ନେ, ଜାନି ନେ, ଜାନି ନେ କୀ ଯେ ଚାହ ।
ଚଲୋ ଚଲୋ ଆମାଦେର ଘରେ,
ଚଲୋ ଚଲୋ କ୍ଷଣେକେର ତରେ–
ପାବେ ଛାୟା, ପାବେ ଜଲ ।
ସବ ତାପ ହବେ ତବ ଶାନ୍ତ ।

–

ଓ କଥା କେନ ନେୟ୍ ନା କାନେ–
କୋଥା ଚ'ଲେ ଯାୟ୍ କେ ଜାନେ ।
ମରଣେର କୋନ୍ ଦୂତ ଓରେ କରେ ଦିଲ ବୁଦ୍ଧି ଉଦ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ହା ॥

ସକଲେର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବଜ୍ରସେନେର ପ୍ରବେଶ

ବଓଜଓସଏନ । ଏସୋ ଏସୋ, ଏସୋ ପ୍ରିୟେ,
ମରଣଲୋକ ହତେ ନୂତନ ପ୍ରାଣ ନିୟେ ।
ନିଷ୍ଫଳ ମମ ଜୀବନ, ନୀରସ ମମ ଭୁବନ,
ଶୂନ୍ୟ ହୃଦୟ୍ ପୂରଣ କରୋ ମାଧୁରୀସୁଧା ଦିୟେ ॥
ସହସା ନୂପୁର ଦେଖିୟା କୁଡ଼ାଇୟା ଲଇଲ
ହାୟ୍ ରେ, ହାୟ୍ ରେ ନୂପୁର,

ତାର କରୁଣ ଚରଣ ତ୍ୟଜିଲି, ହାରାଲି କଳଗୁଞ୍ଜନସୁର ।
ନୀରବ କ୍ରନ୍ଦନେ ବେଦନାବନ୍ଧନେ ରାଖିଲି ଧରିୟା
ବିରହ ଭରିୟା ସ୍ମରଣ ସୁମଧୁର–
ତାର କୋମଳଚରଣସ୍ମରଣ ସୁମଧୁର ।
ତୋର ଝଙ୍କାରହୀନ ଧିକ୍କାରେ କାଁଦେ ପ୍ରାଣ ମମ ନିଷ୍ଠୁର ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ନେପଥ୍ୟେ । ସବ-କିଛୁ କେନ ନିଲ ନା, ନିଲ ନା, ନିଲ ନା,
ନିଲ ନା ଭାଲୋବାସା–
ଭାଲୋ ଆର ମନ୍ଦେରେ ।
ଆପନାତେ କେନ ମିଟାଲୋ ନା ଯତ କିଛୁ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେରେ–
ଭାଲୋ ଆର ମନ୍ଦେରେ ।
ନଦୀ ନିୟେ ଆସେ ପଙ୍କିଲ ଜଲଧାରା,
ସାଗରହୃଦୟେ ଗହନେ ହୟ ହାରା ।
କ୍ଷମାର ଦୀପ୍ତି ଦେୟ ସ୍ୱର୍ଗେର ଆଲୋ
ପ୍ରେମେର ଆନନ୍ଦେରେ–
ଭାଲୋ ଆର ମନ୍ଦେରେ ॥

ବଜ୍ରସେନେର ପ୍ରବେଶ

ବଓଜଓସଏନ । ଏସୋ ଏସୋ, ଏସୋ ପ୍ରିୟେ,
ମରଣଲୋକ ହତେ ନୂତନ ପ୍ରାଣ ନିୟେ ।

ଶ୍ୟାମାର ପ୍ରବେଶ

ସହୟଅମଅ । ଏସେଛି ପ୍ରିୟତମ, କ୍ଷମ ମୋରେ କ୍ଷମ,
ଗେଲ ନା, ଗେଲ ନା କେନ କଠିନ ପରାନ ମମ–
ତବ ନିଠୁର କରୁଣ କରେ! କ୍ଷମ ମୋରେ ॥
ବଓଜଓସଏନ । କେନ ଏଲି, କେନ ଏଲି, କେନ ଏଲି ଫିରେ ।
ଯାଓ ଯାଓ ଯାଓ, ଯାଓ ଚଲେ ଯାଓ ॥

ଶ୍ୟାମା ଚଲେ ଯାଚ୍ଛେ । ବଜ୍ରସେନ ଚୁପ କରେ ଦାଁଡ଼ିୟେ
ଶ୍ୟାମା ଏକବାର ଫିରେ ଦାଁଡ଼ାଲୋ । ବଜ୍ରସେନ ଏକଟୁ ଏଗିୟେ

ବଓଜଓସଏନ । ଯାଓ ଯାଓ ଯାଓ, ଯାଓ ଚଲେ ଯାଓ ॥

ବଜ୍ରସେନକେ ପ୍ରଣାମ କରେ ଶ୍ୟାମାର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବଓଜଓସଏନ । କ୍ଷମିତେ ପାରିଲାମ ନା ଯେ
କ୍ଷମ ହେ ମମ ଦୀନତା ପାପୀଜନଶରଣ ପ୍ରଭୁ!
ମରିଛେ ତାପେ, ମରିଛେ ଲାଜେ ପ୍ରେମେର ବଳହୀନତା–
କ୍ଷମ ହେ ମମ ଦୀନତା ପାପୀଜନଶରଣ ପ୍ରଭୁ!
ପ୍ରିୟାରେ ନିତେ ପାରି ନି ବୁକେ, ପ୍ରେମେରେ ଆମି ହେନେଛି,
ପାପୀରେ ଦିତେ ଶାସ୍ତି ଶୁଧୁ ପାପେରେ ଡେକେ ଏନେଛି ।
ଜାନି ଗୋ ତୁମି କ୍ଷମିବେ ତାରେ
ଯେ ଅଭାଗିନୀ ପାପେର ଭାରେ ଚରଣେ ତବ ବିନତା ।
କ୍ଷମିବେ ନା, କ୍ଷମିବେ ନା
ଆମାର କ୍ଷମାହୀନତା ପାପୀଜନଶରଣ ପ୍ରଭୁ ॥

କାଳମୃଗୟା

URL: http://www.iopb.res.in/~somen/gitobitan.html

କାଳମୃଗୟା

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

ତପୋବନ

ଋଷିକୁମାରେର ପ୍ରବେଶ

ବେଲା ଯେ ଚଲେ ଯାୟ୍, ଡୁବିଲ ରବି ।
ଛାୟାୟ୍ ଢେକେଛେ ଘନ ଅଟବୀ ।
କୋଥା ସେ ଲୀଲା ଗେଲ କୋଥାୟ୍ ।
ଲୀଲା, ଲୀଲା, ଖେଲାବି ଆୟ୍ ॥

ଲୀଲାର ପ୍ରବେଶ

ଲୀଲା । ଓ ଭାଇ, ଦେଖେ ଯା, କତ ଫୁଲ ତୁଲେଛି ।
ଋଷିକୁମାର । ତୁଇ ଆୟ୍ ରେ କାଛେ ଆୟ୍,
ଆମି ତୋରେ ସାଜିୟେ ଦି-
ତୋର ହାତେ ମୃଣାଲ-ବାଲା,
ତୋର କାନେ ଚାଁପାର ଦୁଲ,
ତୋର ମାଥାୟ୍ ବେଲେର ସିଁଥି,
ତୋର ଖୋଁପାୟ୍ ବକୁଲ ଫୁଲ ॥

ଲୀଲା । ଓ ଦେଖବି ରେ ଭାଇ, ଆୟ୍ ରେ ଛୁଟେ,
ମୋଦେର ବକୁଲ ଗାଛେ
ରାଶି ରାଶି ହାସିର ମତୋ
ଫୁଲ କତ ଫୁଟେଛେ ।
କତ ଗାଛେର ତଲାୟ୍ ଛଡ଼ାଛଡ଼ି
ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ଯାୟ୍-
ଓ ଭାଇ, ସାବଧାନେତେ ଆୟ୍ ରେ ହେଥା,
ଦିସ ନେ ଦ'ଲେ ପାୟ୍ ॥

ଲୀଲା । କାଲ ସକାଲେ ଉଠବ ମୋରା,
ଯାବ ନଦୀର କୂଲେ ।
ଶିବ ଗଡ଼ିୟେ କରବ ପୂଜୋ,
ଆନବ କୁସୁମ ତୁଲେ ।
ଋଷିକୁମାର । ମୋରା ଭୋରେର ବେଲା ଗାଁଥବ ମାଲା,

ଦୁଳବ ସେ ଦୋଳାୟ୍ ।
ବାଜିୟେ୍ ବାଁଶି ଗାନ ଗାହିବ
ବକୁଳେର ତଳାୟ୍ ।

ଲୀଳା । ନା ଭାଇ, କାଳ ସକାଳେ ମାୟେ୍ର କାଛେ
ନିୟେ୍ ଯାବ ଧରେ-
ମା ବଲେଛେ ଋଷିର ସାଜେ
ସାଜିୟେ୍ ଦେବେ ତୋରେ ।

ଋଷିକୁମାର । ସନ୍ଧ୍ୟା ହୟେ୍ ଏଲ ଯେ ଭାଇ,
ଏଖନ ଯାଇ ଫିରେ-
ଏକଳା ଆଛେନ ଅନ୍ଧ ପିତା
ଆଁଧାର କୁଟିରେ ॥

ଦ୍ୱିତୀୟ୍ ଦୃଶ୍ୟ

ବନ

ବନଦେବୀଗଣ

ପ୍ରଥମ । ସମୁଖେତେ ବହିଛେ ତଟିନୀ,
ଦୁଟି ତାରା ଆକାଶେ ଫୁଟିୟା ।

ଦ୍ୱିତୀୟ୍ । ବାୟୁ ବହେ ପରିମଳ ଲୁଟିୟା ।

ତୃତୀୟ୍ । ସାଁଝେର ଅଧର ହତେ
ମ୍ଲାନ ହାସି ପଡ଼ିଛେ ଟୁଟିୟା ॥

ଚତୁର୍ଥ । ଦିବସ ବିଦାୟ୍ ଚାହେ,
ସରୟୂ ବିଲାପ ଗାହେ,
ସାୟା୍ହ୍ନେରଇ ରାଙା ପାୟେ୍
କେଁଦେ କେଁଦେ ପଡ଼ିଛେ ଲୁଟିୟା ॥

ସକଲେ । ଏସୋ ସବେ ଏସୋ, ସଖୀ,
ମୋରା ହେଥା ବସେ ଥାକି-

ପ୍ରଥମ । ଆକାଶେର ପାନେ ଚେୟେ୍
ଜଳଦେର ଖେଲା ଦେଖି ।

ସକଲେ । ଆଁଖି-’ପରେ ତାରାଗୁଲି
ଏକେ ଏକେ ଉଠିବେ ଫୁଟିୟା ॥

ସକଲେ । ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଢ’ଲେ ଢ’ଲେ ବହେ କିବା ମୃଦୁ ବାୟ୍ ।
ତଟିନୀ ହିଲ୍ଲୋଲ ତୁଲେ କଲ୍ଲୋଲେ ଚଲିୟା ଯାୟ୍ ।

ପିକ କିବା କୁଞ୍ଜେ କୁଞ୍ଜେ କୁହୁ କୁହୁ କୁହୁ ଗାୟ,
କୀ ଜାନି କିସେରଇ ଲାଗି ପ୍ରାଣ କରେ ହାୟ୍-ହାୟ୍ ॥

ପ୍ରଥମ । ନେହାରୋ, ଲୋ ସହଚରୀ,
କାନନ ଆଁଧାର କରି
ଓଇ ଦେଖୋ ବିଭାବରୀ ଆସିଛେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ୍ । ଦିଗନ୍ତ ଛାଇୟା
ଶ୍ୟାମ ମେଘରାଶି ଥରେ ଥରେ ଭାସିଛେ ।

ତୃତୀୟ୍ । ଆୟ୍, ସଖୀ, ଏଇ ବେଳା
ମାଧବୀ ମାଳତୀ ବେଳା
ରାଶି ରାଶି ଫୁଟାଇୟେ୍ କାନନ କରି ଆଲା ।

ଚତୁର୍ଥ । ଓଇ ଦେଖୋ ନଳିନୀ ଉଥଳିତ ସରସେ
ଅଫୁଟ ମୁକୁଳମୁଖୀ ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହାସିଛେ ।

ସକଳେ । ଆସିବେ ଋଷିକୁମାର କୁସୁମଚୟନେ,
ଫୁଟାୟେ୍ ରାଖିୟା ଦିବ ଭରି ତରେ ସଯତନେ ।
ନିଚୁ ନିଚୁ ଶାଖାତେ ଫୋଟେ ଯେନ ଫୁଲଗୁଲି,
କଚି ହାତ ବାଡ଼ାଇୟେ୍ ପାୟ୍ ଯେନ କାଛେ ॥

ତୃତୀୟ୍ ଦୃଶ୍ୟ

କୁଟୀର

ଅନ୍ଧ ଋଷି ଓ ଋଷିକୁମାର

ବେଦପାଠ

ଅନ୍ତରିକ୍ଷୋଦରଃ କୋଶୋ ଭୂମିବୁଧ୍ନୋ ନ ଜୀର୍ଯତି ଦିଶୋହସ୍ୟ ସ୍ରକ୍ତୟୋ ଦ୍ୟୌରସ୍ୟୋତ୍ତରଂ
ବିଲଂ ସ ଏଷ କୋଶୋବସୁଧାନସ୍ତସ୍ମିନ୍ ବିଶ୍ୱମିଦଂ ଶ୍ରିତମ୍ ॥
ତସ୍ୟ ପ୍ରାଚୀ ଦିଗ୍ ଜୁହୂର୍ନାମ ସହମାନା ନାମ ଦକ୍ଷିଣା ରାଜ୍ଞୀ ନାମ ପ୍ରତୀଚୀ ସୁଭୂତା
ନାମୋଦୀଚୀ ତାସାଂ ବାୟୁର୍ବତ୍ସଃ ସ ଯ ଏତମେବଂ ବାୟୁଂ ଦିଶାଂ ବତ୍ସଂ ବେଦ ନ
ପୁତ୍ର ରୋଦଂ ରୋଦିତି ସୋହହମେତମେବଂ ବାୟୁଂ ଦିଶାଂ ବତ୍ସଂ ବେଦ ମା ପୁତ୍ରରୋଦଂ ରୁଦମ୍ ॥

ଅନ୍ଧ ଋଷି । ଜଳ ଏନେ ଦେ, ରେ ବାଛା, ତୃଷିତ କାତରେ ।
ଶୁକାୟେଛେ କଣ୍ଠ ତାଲୁ, କଥା ନାହି ସରେ ॥

ମେଘଗର୍ଜନ

ନା, ନା, କାଜ ନାଇ, ଯେୟୋ ନା ବାଛା-
ଗଭୀର ରଜନୀ ଘୋର, ଘନ ଗରଜେ-
ତୁଇ ଯେ ଏ ଅନ୍ଧେର ନୟନତାରା ।
ଆର କେ ଆମାର ଆଛେ !
କେହ ନାଇ- କେହ ନାଇ-
ତୁଇ ଶୁଧୁ ରୟେଛିସ ହୃଦୟ ଜୁଡ଼ାୟେ ।
ତୋରେଓ କି ହାରାବ ବାଛା ରେ-
ସେ ତୋ ପ୍ରାଣେ ସ'ବେ ନା ॥

ଋଷିକୁମାର । ଆମା-ତରେ ଅକାରଣେ, ଓଗୋ ପିତା, ଭେବୋ ନା ।
ଅଦୂରେ ସରଯୂ ବହେ, ଦୂରେ ଯାବ ନା ।
ପଥ ଯେ ସରଳ ଅତି,
ଚପଳା ଦିତେଛେ ଜ୍ୟୋତି-
ତବେ କେନ, ପିତା, ମିଛେ ଭାବନା ।
ଅଦୂରେ ସରଯୂ ବହେ, ଦୂରେ ଯାବ ନା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

ବନ

ବନଦେବତା

ସଘନ ଘନ ଛାଇଲ ଗଗନ ଘନାଇୟା,
ସ୍ତିମିତ ଦଶ ଦିଶି,
ସ୍ତମ୍ଭିତ କାନନ,
ସବ ଚରାଚର ଆକୁଲ–
କୀ ହବେ କେ ଜାନେ
ଘୋରା ରଜନୀ,
ଦିକଲଲନା ଭୟବିଭଲା ॥
ଚମକେ ଚମକେ ସହସା ଦିକ ଉଜଳି
ଚକିତେ ଚକିତେ ମାତି ଛୁଟିଲ ବିଜଲୀ
ଥରଥର ଚରାଚର ପଲକେ ଝଲକିୟା ।
ଘୋର ତିମିରେ ଛାୟ ଗଗନ ମେଦିନୀ
ଗୁରୁ ଗୁରୁ ନୀରଦଗରଜନେ

ସ୍ତବ୍ଧ ଆଁଧାର ଘୁମାଇଛେ,
ସହସା ଉଠିଲ ଜେଗେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ସମୀରଣ,
କଡ଼ କଡ଼ ବାଜ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବନଦେବୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ସକଳେ । ଝମ୍ ଝମ୍ ଘନ ଘନ ରେ ବରଷେ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ । ଗଗନେ ଘନଘଟା, ଶିହରେ ତରୁଲତା-
ତୃତୀୟ । ମୟୂର ମୟୂରୀ ନାଚିଛେ ହରଷେ ।
ସକଳେ । ଦିଶି ଦିଶି ସଚକିତ, ଦାମିନୀ ଚମକିତ-
ପ୍ରଥମ । ଚମକି ଉଠିଛେ ହରିଣୀ ତରାସେ ॥

ସକଳେ । ଆୟ୍ ଲୋ ସଜନୀ, ସବେ ମିଲେ-
ଝର ଝର ବାରିଧାରା,
ମୃଦୁ ମୃଦୁ ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଗର୍ଜନ-
ଏ ବରଷା-ଦିନେ
ହାତେ ହାତେ ଧରି ଧରି
ଗାବ ମୋରା ଲତିକା-ଦୋଲାୟ୍ ଦୁଲେ ।
ପ୍ରଥମ । ଫୁଟାବ ଯତନେ କେତକୀ କଦମ୍ବ ଅଗଣନ-
ଦ୍ୱିତୀୟ । ମାଖାବ ବରନ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ।
ତୃତୀୟ । ପିୟାବ ନବୀନ ସଲିଲ, ପିୟାସିତ ତରୁଲତା-
ଚତୁର୍ଥ । ଲତିକା ବାଁଧିବ ଗାଛେ ତୁଲେ ।
ପ୍ରଥମ । ବନେରେ ସାଜାୟେ ଦିବ, ଗାଁଥିବ ମୁକୁତାକଣା,
ପଲ୍ଲବଶ୍ୟାମଦୁକୂଲେ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ । ନାଚିବ, ସଖୀ, ସବେ ନବଘନ-ଉତ୍ସବେ
ବିକଚ ବକୁଲତରୁ-ମୂଲେ ॥

ଋଷିକୁମାରେର ପ୍ରବେଶ

ଋଷିକୁମାର । କୀ ଘୋର ନିଶୀଥ, ନୀରବ ଧରା,
ପଥ ଯେ କୋଥାୟ୍ ଦେଖା ନାହି ଯାୟ୍,
ଜଡ଼ାୟେ ଯାୟ୍ ଚରଣେ ଲତାପାତା ।

ଯାଇ, ତ୍ୱରା କ'ରେ ଯେତେ ହବେ
ସରଯୂତଟିନୀତୀରେ-
କୋଥାୟ୍ ସେ ପଥ ।
ଓଇ କଳ କଳ ରବ-
ଆହା, ତୃଷିତ ଜନକ ମମ,
ଯାଇ ତବେ ଯାଇ ତ୍ୱରା ।

ବନଦେବୀଗଣ ।ଏଇ ଘୋର ଆଁଧାର, କୋଥା ରେ ଯାସ୍ !
ଫିରିୟେ ଯା, ତରାସେ ପ୍ରାଣ କାଁପେ ।
ସ୍ନେହେର ପୁତ୍ତଳି ତୁଇ,
କୋଥା ଯାବି ଏକା ଏ ନିଶୀଥେ-
କୀ ଜାନି କୀ ହବେ,
ବନେ ହବି ପଥହାରା ।

ଋଷିକୁମାର । ନା, କୋରୋ ନା ମାନା, ଯାବ ତ୍ୱରା ।
ପିତା ଆମାର କାତର ତୃଷାୟ୍,
ଯେତେଛି ତାଇ ସରଯୂନଦୀତୀରେ ॥

ବନଦେବୀଗଣ ।ମାନା ନା ମାନିଲି, ତବୁଓ ଚଲିଲି-
କୀ ଜାନି କୀ ଘଟେ ।
ଅମଙ୍ଗଳ ହେନ ପ୍ରାଣେ ଜାଗେ କେନ-
ଥେକେ ଥେକେ ଯେନ ପ୍ରାଣ କେଁଦେ ଓଠେ ।
ରାଖ୍ ରେ କଥା ରାଖ୍, ବାରି ଆନା ଥାକ୍-
ଯା, ଘରେ ଯା ଛୁଟେ ।
ଅୟି ଦିଗଙ୍ଗନେ, ରେଖୋ ଗୋ ଯତନେ
ଅଭୟ୍ ସ୍ନେହଛାୟାୟ୍ ।
ଅୟି ବିଭାବରୀ, ରାଖୋ ବୁକେ ଧରି
ଭୟ୍ ଅପହରି ରାଖୋ ଏ ଜନାୟ୍ ।
ଏ ଯେ ଶିଶୁମତି, ବନ ଘୋର ଅତି-
ଏ ଯେ ଏକେଲା ଅସହାୟ୍ ॥

ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

ଶିକାରୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ବନେ ବନେ ସବେ ମିଲେ ଚଲୋ ହୋ !
ଚଲୋ ହୋ !

ଛୁଟେ ଆୟ୍, ଶିକାରେ କେ ରେ ଯାବି ଆୟ୍ ।
ଏମନ ରଜନୀ ବହେ ଯାୟ୍ ଯେ ।
ଧନୁର୍ବାଣ ବଲ୍ଲମ ଲୟେ୍ ହାତେ
ଆୟ୍ ଆୟ୍ ଆୟ୍, ଆୟ୍ ରେ ।
ବାଜା ଶିଙ୍ଗା ଘନ ଘନ-
ଶବ୍ଦେ କାଁପିବେ ବନ,
ଆକାଶ ଫେଟେ ଯାବେ,
ଚମକିବେ ପଶୁ ପାଖି ସବେ,
ଛୁଟେ ଯାବେ କାନନେ କାନନେ,
ଚ଼ରି ଦିକେ ଘିରେ ଯାବ ପିଛେ ପିଛେ ।
ହୋଃ ହୋଃ ହୋଃ ହୋଃ ॥

ଦଶରଥେର ପ୍ରବେଶ

ଶିକାରୀଗଣ । ଜୟତି ଜୟ୍ ଜୟ୍ ରାଜନ୍, ବନ୍ଦି ତୋମାରେ-
କେ ଆଛେ ତୋମା-ସମାନ ।
ତ୍ରିଭୁବନ କାଁପେ ତୋମାର ପ୍ରତାପେ,
ତୋମାରେ କରି ପ୍ରଣାମ ॥

ଶିକାରୀଦେର ପ୍ରତି

ଦଶରଥ । ଗହନେ ଗହନେ ଯା ରେ ତୋରା-
ନିଶି ବହେ ଯାୟ୍ ଯେ ।
ତନ୍ନ ତନ୍ନ କରି ଅରଣ୍ୟ
କରୀ ବରାହ ଖୋଁଜ୍ ଗେ !
ଏଇ ବେଳା ଯା ରେ ।
ନିଶାଚର ପଶୁ ସବେ
ଏଖନି ବାହିର ହବେ-
ଧନୁର୍ବାଣ ନେ ରେ ହାତେ, ଚଲ୍ ତ୍ୱରା ଚଲ୍ ।
ଜ୍ୱାଲାୟେ୍ ମଶାଲ-ଆଲୋ
ଏଇ ବେଳା ଆୟ୍ ରେ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ପ୍ରଥମ ଶିକାରୀ । ଚଲ୍ ଚଲ୍ ଭାଇ,
ତ୍ୱରା କରେ ମୋତ୍ରା ଆଗେ ଯାଇ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ । ପ୍ରାଣପଣ ଖୋଁଜ୍ ଏ ବନ, ସେ ବନ !
ତୃତୀୟ । ଚଲ୍ ମୋତ୍ରା କ'ଜନ ଓ ଦିକେ ଯାଇ ।
ପ୍ରଥମ । ନା ନା ଭାଇ, କାଜ ନାଇ ।
ହୋଥା କିଛୁ ନାଇ- କିଛୁ ନାଇ–
ଓଇ ଝୋପେ ଯଦି କିଛୁ ପାଇ ।
ତୃତୀୟ । ବତ୍ରା ବତ୍ରା !
ପ୍ରଥମ । ଆରେ ଦାଁଡ଼ା ଦାଁଡ଼ା,
ଅତ ବ୍ୟସ୍ତ ହଲେ ଫସ୍କାବେ ଶିକାର ।
ଚୁପି ଚୁପି ଆୟ୍, ଚୁପି ଚୁପି ଆୟ୍
ଓଇ ଅଶଥତଲାୟ୍ ।
ଏବାର ଠିକ୍‌ଠାକ୍ ହୟେ ସବେ ଥାକ୍–
ସାବଧାନ ଧତ୍ରୋ ବାଣ-
ସାବଧାନ ଛାଡ଼ୋ ବାଣ ।
ଦୁଇ-ତିନ ଜନ । ଗେଲ ଗେଲ, ଓଇ ଓଇ ପାଲାୟ୍ ପାଲାୟ୍ ।
ଚଲ୍ ଚଲ୍-
ଛୋଟ୍ ରେ ପିଛେ, ଆୟ୍ ରେ ତ୍ୱରା ଯାଇ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବିଦୂଷକେର ସଭୟେ ପ୍ରବେଶ

ବିଦୂଷକ । ପ୍ରାଣ ନିୟେ ତୋ ସଟ୍‌କେଛି ରେ,
ଓରେ ବତ୍ରା, କରବି ଏଖନ କୀ ।
ବାବା ରେ !
ଆମି ଚୁପ କରେ ଏଇ
ଆମଡ଼ାତଲାୟ୍ ଲୁକିୟେ ଥାକି ।
ଏଇ ମରଦେର ମୁରଦଖାନା,
ଦେଖେଓ କି ରେ ଭଡ଼କାଲି ନା !
ବାହ୍‌ବା ! ସାବାସ ତୋରେ-
ସାବାସ ରେ ତୋର ଭରସା ଦେଖି ॥
ଗରିବ ବ୍ରାହ୍ମଣେର ଛେଲେ

ବ୍ରାହ୍ମଣୀରେ ଘରେ ଫେଲେ
କୋଥା ଏଲେମ ଏ ଘୋର ବନେ-
ମନେ ଆଶା ଛିଲ ମସ୍ତ
ଚଲବେ ଭାଲୋ ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତ,
ହା ରେ ରେ ପୋଡ଼ା କପାଲ,
ତାଓ ଯେ ଦେଖି କେବଳ ଫାଁକି ॥

ଶିକାରୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ଶିକାରୀଗଣ । ଠାକୁରମଶାୟ୍ ଦେରି ନା ସୟ୍,
ତୋମାର ଆଶାୟ୍ ସବାଇ ବସେ
ଶିକାରେତେ ହବେ ଯେତେ,
ମିହି କୋମର ବାଁଧୋ କ'ଷେ ।
ବନ ବାଦାଡ଼ ସବ ଘେଁଟେଘୁଁଟେ,
ଆମରା ମରି ଖେଟେଖୁଟେ,
ତୁମି କେବଳ ଲୁଟେପୁଟେ
ପେଟ ପୋରାବେ ଠେସେଠୁସେ !
ବିଦୂଷକ । କାଜ କି ଖେୟେ, ତୋଫା ଆଛି–
ଆମାୟ୍ କେଉ ନା ଖେଲେଇ ବାଁଚି ।
ଶିକାର କରତେ ଯାୟ୍ କେ ମରତେ,
ଢୁଁସିୟେ ଦେବେ ବରା-ମୋଷେ ।
ଢୁଁ ଖେୟେ ତୋ ପେଟ ଭରେ ନା–
ସାଧେର ପେଟଟି ଯାବେ ଫେଁସେ ॥

ହାସିତେ ହାସିତେ
ଶିକାରୀଗଣେର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବିଦୂଷକ । ଆଃ ବେଁଚେଛି ଏଖନ ।
ଶର୍ମା ଓ ଦିକେ ଆର ନନ ।
ଗୋଲେମାଲେ ଫାଁକତାଲେ ସଟକେଛି କେମନ ।
ଦେଖେ ବରା'ର ଦାଁତେର ପାଟି
ଲେଗେଛିଲ ଦାଁତ-କପାଟି,
ପଡ଼ଲ ଖ'ସେ ହାତେର ଲାଠି କେ ଜାନେ କଖନ-
ଆହା କେ ଜାନେ କଖନ ।

ତୁଳଗୁଲୋ ସବ ଘାଡ଼େ ଖାଡ଼ା,

ଚକ୍ଷୁଦୁଟୋ ମଶାଳ-ପାଗ୍-

ଗୋଁ-ଭରେ ହେଁଟ-ମୁଖେ ଗଡ଼ା   କଲ୍ଲେ ସେ ଯଖନ-

ଗାସ୍ତା ଦେଖତେ ପାଇ ନେ ଗେଖେ,

ପେଟେର ମଧ୍ୟେ ହାତ ପା ଢୋକେ,

ଚୁପ୍‌ସେ ଗେଳ ଫାଁପା ଭୁଁଡ଼ି   ଶଙ୍କାତେ ତଖନ-

ଆହା   ଶଙ୍କାତେ ତଖନ ॥

ଶିକାର ସ୍କନ୍ଧେ

ଶିକାରୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ଏନେଛି ମୋଗ୍ରା ଏନେଛି ମୋଗ୍ରା
ଗ୍ରଣି ଗ୍ରଣି ଶିକାର ।
କରେଛି ଛାରଖାର,
ସବ କରେଛି ଛାରଖାର ।
ବନ-ବାଦାଡ଼ ଡୋଲପାଡ଼
କରେଛି ରେ ଉଜାଡ଼ ।

ଗାଇତେ ଗାଇତେ ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବନଦେବୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

କେ ଏଲ ଆଜି ଏ ଘୋର ନିଶୀଥେ
ସାଧେର କାନନେ ଶାନ୍ତି ନାଶିତେ ।
ମତ୍ତ କରୀ ଯତ ପଦ୍ମବନ ଦଲେ
ବିମଳ ସରୋବର ମନ୍ଥିୟା,
ଘୁମନ୍ତ ବିହଗେ କେନ ବଧେ ରେ
ସଘନେ ଖର ଶର ସନ୍ଧିୟା ।
ତରାସେ ଚମକିୟେ ହରିଣ ହରିଣୀ
ସ୍ଖଲିତ ଚରଣେ ଛୁଟିଛେ ।
ସ୍ଖଲିତ ଚରଣେ ଛୁଟିଛେ କାନନେ,
କରୁଣ ନୟନେ ଚାହିଛେ ।
ଆକୁଲ ସରସୀ, ସାରସ ସାରସୀ
ଶରବନେ ପଶି କାଁଦିଛେ ।
ତିମିର ଦିଗ ଭରି ଘୋର ଯାମିନୀ
ବିପଦ-ଘନଛାୟା ଛାଇୟା–
କୀ ଜାନି କୀ ହବେ ଆଜି ଏ ନିଶୀଥେ,
ତରାସେ ପ୍ରାଣ ଓଠେ କାଁପିୟା ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଦଶରଥେର ପ୍ରବେଶ

ନା ଜାନି କୋଥା ଏଲୁମ୍, ଏ ଯେ ଘୋର ବନ ।
କୋଥା ସେ କରୀଶିଶୁ, କୋଥା ଲୁକାଲୋ !
ଏକେ ତୋ ଜଟିଲ ବନ, ତାହେ ଆଁଧାର ଘନ,
ଯାକ୍-ନା ଯାବେ ସେ କତ ଦୂର, କତ ଦୂର-
ଯାବ ପିଛେ ପିଛେ-
ନା ନା ନା ନା, ଓ କୀ ଶୁନି !
ଓଇ-ସେ ସରଯୂତୀରେ କରିଛେ ସଲିଲ ପାନ-
ଶବଦ ଶୁନି ଯେ ଓଇ, ଏଇ ତବେ ଛାଡ଼ି ବାଣ ॥

ନେପଥ୍ୟେ ବନଦେବୀଗଣ

ହାୟ୍ କୀ ହ'ଲ ! ହାୟ୍ କୀ ହ'ଲ !

ବାଣାହତ ଋଷିକୁମାରେର ନିକଟ ଦଶରଥେର ଗମନ

କୀ କରିନୁ ହାୟ୍ !
ଏ ତୋ ନୟ୍ ରେ କରୀଶିଶୁ ! ଋଷିର ତନୟ୍ !
ନିଠୁର ପ୍ରଖର ବାଣେ ରୁଧିରେ ଆପ୍ଲୁତ କାୟ୍,
କାର ରେ ପ୍ରାଣେର ବାଛା ଧୂଳାତେ ଲୁଟାୟ୍ !
କୀ କୁଲଗ୍ନେ ନା ଜାନି ରେ ଧରିଲାମ ବାଣ,
କୀ ମହାପାତକେ କାର ବଧିଲାମ ପ୍ରାଣ !
ଦେବତା, ଅମୃତନୀରେ ହାବ୍ ପ୍ରାଣ ଦାଓ ଫିରେ,
ନିୟେ ଯାଓ ମାୟେର କୋଳେ ମାୟେର ବାଛାୟ୍ ॥

ମୁଖେ ଜଲସିଞ୍ଚନ

ଋଷିକୁମାର । କୀ ଦୋଷ କରେଛି ତୋମାର,
କେନ ଗୋ ହାନିଲେ ବାଣ !
ଏକଇ ବାଣେ ବଧିଲେ ଯେ
ଦୁଟି ଅଭାଗାର ପ୍ରାଣ ।
ଶିଶୁ ବନଗ୍ରୀ ଆମି,
କିଛୁଇ ନାହିକ ଜାନି,
ଫଳ ମୂଳ ତୁଲେ ଆନି-

କରି ସାମବେଦ ଗାନ ।
ଜନ୍ମାନ୍ଧ ଜନକ ମମ
ତୃଷାୟ୍ କାତର ହୟ୍େ
ରୟ୍େଛେନ ପଥ ଚେୟ୍େ-
କଖନ ଯାବ ବାରି ଲୟ୍େ ।
ମରଣାନ୍ତେ ନିୟ୍େ ଯେୟ୍ୋ,
ଏ ଦେହ ତାଁର କୋଳେ ଦିୟ୍ୋ-
ଦେଖୋ, ଦେଖୋ, ଭୁଲୋ ନାକୋ,
କୋର୍ୋ ତାଁରେ ବାରି ଦାନ ।
ମାର୍ଜନା କରିବେନ ପିତା-
  ତାଁର ଯେ ଦୟ୍ାର ପ୍ରାଣ ॥

ମୃତ୍ୟୁ

ଷଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟ

କୁଟୀର

ଅନ୍ଧ ଋଷି

ଆମାର ପ୍ରାଣ ଯେ ବ୍ୟାକୁଳ ହୟ୍େଛେ,
ହା ତାତ, ଏକବାର ଆୟ୍ ରେ ।
ଘୋର୍ ରଜନୀ, ଏକାକୀ,
କୋଥା ରହିଲେ ଏ ସମୟ୍େ !
ପ୍ରାଣ ଯେ ଚମକେ ମେଘଗରଜନେ,
କୀ ହବେ କେ ଜାନେ ॥

ଲୀଳାର ପ୍ରବେଶ

ଲୀଳା । ବଲୋ ବଲୋ, ପିତା, କୋଥା ସେ ଗିୟ୍େଛେ ।
କୋଥା ସେ ଭାଇଟି ମମ କୋନ୍ କାନନେ,
  କେନ ତାହାରେ ନାହି ହେରି !
ଖେଲିବେ ସକାଳେ ଆଜ ବଲେଛିଲ ସେ,
  ତବୁ କେନ ଏଖନୋ ନା ଏଲ ।
ବନେ ବନେ ଫିରି 'ଭାଇ ଭାଇ' କରିୟ୍େ,
  କେନ ଗୋ ସାଡ଼ା ପାଇ ନେ ॥

ଅନ୍ଧ । କେ ଜାଣେ କୋଥା ସେ !
ପ୍ରହର ଗଣିୟା ଗଣିୟା ବିରଲେ
ଘରି ଲାଗି ବ'ସେ ଆଛି
ଏକା ହେଥା କୁଟୀରଦୁୟାରେ-
ବାଛା ରେ, ଏଲି ନେ ।
ତ୍ୱରା ଆୟ, ତ୍ୱରା ଆୟ, ଆୟ ରେ,
ଜଳ ଆନିୟେ କାଜ ନାଇ-
ତୁଇ ଯେ ଆମାର ପିପାସାର ଜଳ ।
କେନ ରେ ଜାଗିଛେ ମନେ ଭୟ ।
କେନ ଆଜି ତୋରେ ହାରାଇ-ହାରାଇ
ମନେ ହୟ କେ ଜାନେ ॥

ଲୀଲାର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ମୃତ ଦେହ ଲଇୟା ଦଶରଥେର
ପ୍ରବେଶ

ଅନ୍ଧ । ଏତକ୍ଷଣେ ବୁଝି ଏଲି ରେ !
ହୃଦିମାଝେ ଆୟ ରେ, ବାଛା ରେ !
କୋଥା ଛିଲି ବନେ ଏ ଘୋର ରାତେ
ଏ ଦୁର୍ଯୋଗେ, ଅନ୍ଧ ପିତାରେ ଭୁଲି ।
ଆଛି ସାରାନିଶି ହାୟ ରେ
ପଥ ଚାହିୟେ, ଆଛି ତୃଷାୟ କାତର-
ଦେ ମୁଖେ ବାରି ! କାଛେ ଆୟ ରେ ॥

ଦଶରଥ । ଅଜ୍ଞାନେ କରୋ ହେ କ୍ଷମା ତାତ, ଧରି ଚରଣେ ।
କେମନେ କହିବ, ଶିହରି ଆତଙ୍କେ ।
ଆଁଧାରେ ସନ୍ଧାନି ଶର ଖରତର
କରୀଭ୍ରମେ ବଧି ତବ ପୁତ୍ରବର
ଗ୍ରହଦୋଷେ ପଡ଼େଛି ପାପପଙ୍କେ ॥

ଦଶରଥ-କର୍ତ୍ତୃକ ଋଷିର ନିକଟେ
ଋଷିକୁମାରେର ମୃତଦେହ
ସ୍ଥାପନ

ଅନ୍ଧ । କୀ ବଳିଲେ, କୀ ଶୁନିଲାମ, ଏ କି କଭୁ ହୟ୍!
ଏଇ-ଯେ ଜଳ ଆନିବାରେ ଗେଲ ସେ ସରଯୂତୀରେ-
ତାର ସାଧ ବଧେ, ସେ ଯେ ଋଷିର ତନୟ୍ ।
ସୁକୁମାର ଶିଶୁ ସେ ଯେ, ସ୍ନେହେର ବାଛା ରେ-
ଆଛେ କି ନିଷ୍ଠୁର କେହ ବଧିବେ ଯେ ତାରେ!
ନା ନା ନା, କୋଥା ସେ ଆଛେ, ଏନେ ଦେ ଆମାର କାଛେ-
ସାରା ନିଶି ଜେଗେ ଆଛି, ବିଳମ୍ବ ନା ସୟ୍ ।
ଏଖନୋ ଯେ ନିରୁତ୍ତର, ନାହି ପ୍ରାଣେ ଭୟ୍!
ରେ ଦୁରାତ୍ମା, କୀ କରିଲି-

ଅଭିଶାପ

ପୁତ୍ରବ୍ୟସନଜଂ ଦୁଃଖଂ ଯଦେତନ୍ମମ ସାଂପ୍ରତମ୍
ଏବଂ ତ୍ୱଂ ପୁତ୍ରଶୋକେନ ରାଜନ୍ କାଳଂ କରିଷ୍ୟସି ॥

ଦଶରଥ । କ୍ଷମା କରୋ ମୋରେ, ତାତ- ଆମି ଯେ ପାତକୀ ଘୋର
ନା ଜେନେ ହୟେଛି ଦୋଷୀ, ମାର୍ଜନା ନାହି କି ମୋର!
ସହେ ନା ଯାତନା ଆର- ଶାନ୍ତି ପାଇବ କୋଥାୟ୍!
ତୁମି କୃପା ନା କରିଲେ ନାହି ଯେ କୋନୋ ଉପାୟ୍ ।
ଆମି ଦୀନ ହୀନ ଅତି- କ୍ଷମ କ୍ଷମ କାତରେ,
ପ୍ରଭୁ ହେ, କରହ ତ୍ରାଣ ଏ ପାପେର ପାଥାରେ ॥

ଅନ୍ଧ । ଆହା, କେମନେ ବଧିଲ ତୋରେ!
ତୁଇ ଯେ ସ୍ନେହେର ପୁତଳି, ସକୁମାର ଶିଶୁ ଓରେ ।
ବଡ଼ୋ କି ବେଜେଛେ ବୁକେ! ବାଛା ରେ,
କୋଲେ ଆୟ୍, କୋଲେ ଆୟ୍ ଏକବାର-
ଧୁଲାତେ କେନ ଲୁଟାୟେ! ରାଖିବ ବୁକେ କ'ରେ ॥

କିୟତ୍କ୍ଷଣ ସ୍ତବ୍ଧଭାବେ ଅବସ୍ଥାନ ଓ ଅବଶେଷେ
ଉଠିୟା ଦାଁଡ଼ାଇୟା ଦଶରଥେର ପ୍ରତି

ଶୋକ ତାପ ଗେଲ ଦୂରେ,
ମାର୍ଜନା କରିନୁ ତୋରେ ॥

ପୁତ୍ରେର ପ୍ରତି

ଯାଓ ରେ ଅନନ୍ତ ଧାମେ ମୋହ ମାୟା ପାଶରି-

ଦୁଃଖ ଆଁଧାର ଯେଥା କିଛୁଇ ନାହି ।

ଜରା ନାହି, ମରଣ ନାହି, ଶୋକ ନାହି ଯେ ଲୋକେ-

କେବଳଇ ଆନନ୍ଦସ୍ରୋତ ଚଳିଛେ ପ୍ରବାହି ।

ଯାଓ ରେ ଅନନ୍ତ ଧାମେ, ଅମୃତନିକେତନେ-

ଅମରଗଣ ଲଇବେ ତୋମା ଉଦାର-ପ୍ରାଣେ

ଦେବ-ଋଷି ରାଜ-ଋଷି ବ୍ରହ୍ମ-ଋଷି ଯେ ଲୋକେ

ଧ୍ୟାନଭରେ ଗାନ କରେ ଏକତାନେ-

ଯାଓ ରେ ଅନନ୍ତ ଧାମେ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ୍ ଆଲୟେ୍

ଶୁଭ୍ର ସେଇ ଚିରବିମଳ ପୁଣ୍ୟ କିରଣେ-

ଯାୟ୍ ଯେଥା ଦାନବ୍ରତ ସତ୍ୟବ୍ରତ ପୁଣ୍ୟବାନ

ଯାଓ ବତ୍ସ, ଯାଓ ସେଇ ଦେବସଦନେ ॥

ଯବନିକାପତନ

ପୁନରୁତ୍ଥାନ

ଋଷିକୁମାରେର ମୃତଦେହ ଘେରିୟା ବନଦେବୀଦେର ଗାନ

ସକଳଇ ଫୁରାଲୋ ସ୍ୱପନପ୍ରାୟ୍ !
କୋଥା ସେ ଲୁକାଲୋ, କୋଥା ସେ ହାୟ୍ ।
କୁସୁମକାନନ ହୟେଛେ ମ୍ଲାନ,
ପାଖିରା କେନ ରେ ଗାହେ ନା ଗାନ-
ଓ ସବ ହେରି ଶୂନ୍ୟମୟ୍- କୋଥା ସେ ହାୟ୍ !
କାହାର ତରେ ଆର ଫୁଟିବେ ଫୁଲ,
ମାଧବୀ ମାଲତୀ କେଁଦେ ଆକୁଲ ।
ସେଇ ଯେ ଆସିତ ତୁଲିତେ ଜଲ,
ସେଇ ଯେ ଆସିତ ପାଡ଼ିତେ ଫଲ,
ଓ ସେ ଆର ଆସିବେ ନା- କୋଥା ସେ ହାୟ୍ ॥

ଯବନିକାପତନ

ପ୍ରଃ ଅଗ୍ରହାୟଣ ୧୨୮୯ (1883)

ମାୟାର ଖେଳା

URL: http://www.iopb.res.in/˜somen/gitobitan.html

ମାୟାର ଖେଳା

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

କଅନଓନ

ମଅଯଅକଉମଅରଇଇଗଓଣ

ସକଳେ । ମୋରା ଜଳେ ସ୍ଥଳେ କତ ଛଳେ ମାୟାଜାଳ ଗାଁଥି ।
ପ୍ରଥମା । ମୋରା ସ୍ୱପନ ରଚନା କରି ଅଳସ ନୟନ ଭରି ।
ଦ୍ୱିତୀୟା । ଗୋପନେ ହୃଦୟେ ପଶି କୁହକ-ଆସନ ପାତି ।
ତୃତୀୟା । ମୋରା ମଦିରତରଙ୍ଗ ତୁଳି ବସନ୍ତସମୀରେ ।
ପ୍ରଥମା । ଦୁରାଶା ଜାଗାୟ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ
ଆଧୋ-ତାନେ ଭାଙ୍ଗା-ଗାନେ
ଭ୍ରମରଗୁଞ୍ଜରାକୁଳ ବକୁଳେର ପାଁତି ।
ସକଳେ । ମୋରା ମାୟାଜାଳ ଗାଁଥି ।
ଦ୍ୱିତୀୟା । ନରନାରୀ-ହିୟା ମୋରା ବାଁଧି ମାୟାପାଶେ ।
ତୃତୀୟା । କତ ଭୁଲ କରେ ତାରା, କତ କାଁଦେ ହାସେ ।
ପ୍ରଥମା । ମାୟା କରେ ଛାୟା ଫେଲି ମିଳନେର ମାଝେ
ଆନି ମାନ-ଅଭିମାନ ।
ଦ୍ୱିତୀୟା । ବିରହୀ ସ୍ୱପନେ ପାୟ ମିଳନେର ସାଥି ।
ସକଳେ । ମୋରା ମାୟାଜାଳ ଗାଁଥି ।
ପ୍ରଥମା । ଚଳୋ ସଖୀ, ଚଳୋ ।
କୁହକସ୍ୱପନଖେଳା ଖେଳାବେ ଚଳୋ ।
ଦଡଇଡଇଇଯଅ ତୃତୀୟା । [illegible] ନବ ପ୍ରେମଛଳ
ପ୍ରମୋଦେ କାଟାବ ନବ ବସନ୍ତେର ରାତି ।
ମୋରା ମାୟାଜାଳ ଗାଁଥି ॥

ଦଡଇଡଇଇଯଓ ଦୃଶ୍ୟ

ଗୃହ

ଗମନୋନ୍ମୁଖ ଅମର । ଶାନ୍ତାର ପ୍ରବେଶ

ଶାନ୍ତା । ପଥହାରା ତୁମି ପଥିକ ଯେନ ଗୋ ସୁଖେର କାନନେ,
ଓଗୋ, ଯାଓ, କୋଥା ଯାଓ ।
ସୁଖେ ଢଳଢଳ ବିବଶ ବିଭଳ ପାଗଳ ନୟନେ

ତୁମି ଚାଓ କାରେ ଚାଓ ।

କୋଥା ଗେଛେ ତବ ଉଦାସ ହୃଦୟ, କୋଥା ପଡ଼େ ଆଛେ ଧରଣୀ ।

ମାୟାର ତରଣୀ ବାହିୟା ଯେନ ଗୋ ମାୟାପୁରୀ-ପାନେ ଧାଓ ।

କୋନ୍ ମାୟାପୁରୀ-ପାନେ ଧାଓ ॥

ଅମର । ଜୀବନେ ଆଜ କି ପ୍ରଥମ ଏଲ ବସନ୍ତ !

ନବୀନବାସନାଭରେ ହୃଦୟ କେମନ କରେ,

ନବୀନ ଜୀବନେ ହଲ ଜୀବନ୍ତ ।

ସୁଖଭରା ଏ ଧରାୟ ମନ ବାହିରିତେ ଚାୟ,

କାହାରେ ବସାତେ ଚାୟ ହୃଦୟେ ।

ତାହାରେ ଖୁଁଜିବ ଦିକ-ଦିଗନ୍ତ ॥

ମାୟାକୁମାରୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ସକଳେ । କାଛେ ଆଛେ ଦେଖିତେ ନା ପାଓ,

ତୁମି କାହାର ସନ୍ଧାନେ ଦୂରେ ଯାଓ ।

ଶାନ୍ତାର ପ୍ରତି

ଅମର । ଯେମନ ଦଖିନେ ବାୟୁ ଛୁଟେଛେ,

କେ ଜାନେ କୋଥାୟ ଫୁଲ ଫୁଟେଛେ,

ତେମନି ଆମିଓ, ସଖୀ, ଯାବ-

ନା ଜାନି କୋଥାୟ ଦେଖା ପାବ ।

କାର ସୁଧାସ୍ୱର-ମାଝେ ଜଗତେର ଗୀତ ବାଜେ,

ପ୍ରଭାତ ଜାଗିଛେ କାର ନୟନେ,

କାହାର ପ୍ରାଣେର ପ୍ରେମ ଅନନ୍ତ

ତାହାରେ ଖୁଁଜିବ ଦିକ-ଦିଗନ୍ତ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ମାୟାକୁମାରୀଗଣ । ମନେର ମତୋ କାରେ ଖୁଁଜେ ମର–

ସେ କି ଆଛେ ଭୁବନେ,

ସେ ଯେ ରୟେଛେ ମନେ ।

ଓଗୋ, ମନେର ମତୋ ସେଇ ତୋ ହବେ

ତୁମି ଶୁଭକ୍ଷଣେ ଯାହାର ପାନେ ଚାଓ ।

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

୩ ଲାଇନେ ‘ସେ ଯେ ରୟେଛେ’ ⟹ ‘ସେ ତୋ ରୟେଛେ’

নেপথ্যে চাহিয়া

শান্তা । আমাৰ পৰান যাহা চায়,
তুমি তাই, তুমি তাই গো ।
তোমা ছাড়া আৰ এ জগতে
মোৰ কেহ নাই, কিছু নাই গো ।
তুমি সুখ যদি নাহি পাও,
যাও, সুখেৰ সন্ধানে যাও,
আমি তোমাৰে পেয়েছি হৃদয়মাঝে-
আৰ কিছু নাহি চাই গো ।
আমি তোমাৰ বিৰহে ৰহিব বিলীন,
তোমাতে কৰিব বাস-
দীৰ্ঘ দিবস, দীৰ্ঘ ৰজনী, দীৰ্ঘ বৰষ-মাস ।
যদি আৰ-কাৰে ভালোবাস,
যদি আৰ ফিৰে নাহি আস,
তবে তুমি যাহা চাও তাই যেন পাও-
আমি যত দুখ পাই গো ॥

নেপথ্যে চাহিয়া

মায়াকুমাৰীগণ। কাছে আছে দেখিতে না পাও,
তুমি কাহাৰ সন্ধানে দূৰে যাও ।
প্ৰথমা । মনেৰ মতো কাৰে খুঁজে মৰো-
দ্বিতীয়া । সে কি আছে ভুবনে-
সে যে ৰয়েছে মনে ।
তৃতীয়া । ওগো, মনেৰ মতো সেই তো হবে
তুমি শুভক্ষণে যাহাৰ পানে চাও ॥
প্ৰথমা । তোমাৰ আপনাৰ যে জন দেখিলে না তাৰে ।
দ্বিতীয়া । তুমি যাবে কাৰ দ্বাৰে ।
তৃতীয়া । যাৰে চাবে তাৰে পাবে না,
যে মন তোমাৰ আছে যাবে তা'ও ॥

দ্ৰ: গীতবিতান (১৯৭৩) আৰ ৰচনাবলী (১৯৮৭) তে তফাত:
৮ লাইনেৰ শেষে '?' ।

ତରତଇଇଯଓ ଦୃଶ୍ୟ

କାନନ

ପ୍ରମଦାର ସଖୀଗଣ

ପ୍ରଥମା । ସଖୀ, ସେ ଗେଲ କୋଥାୟ୍,
ତାରେ ଡେକେ ନିୟେ ଆୟ୍ ।
ସକଲେ । ଦାଁଡ଼ାବ ଘିରେ ତାରେ ତରୁତଳାୟ୍ ।
ପ୍ରଥମା । ଆଜି ଏ ମଧୁର ସାଁଝେ କାନନେ ଫୁଲେର ମାଝେ
ହେସେ ହେସେ ବେଡ଼ାବେ ସେ, ଦେଖିବ ତାୟ୍ ।
ଦ୍ୱିତୀୟା । ଆକାଶେ ତାରା ଫୁଟେଛେ, ଦଖିନେ ବାତାସ ଛୁଟେଛେ,
ପାଖିଟି ଘୁମଘୋରେ ଗେୟେ ଉଠେଛେ ।
ପ୍ରଥମା । ଆୟ୍ ଲୋ ଆନନ୍ଦମୟ୍ୀ, ମଧୁର ବସନ୍ତ ଲୟେ-
ସକଲେ । ଲାବଣ୍ୟ ଫୁଟାବି ଲୋ, ତରୁଲତାୟ୍ ॥

ପ୍ରମଦା । ଦେ ଲୋ, ସଖୀ, ଦେ ପରାଇୟା ଗଲେ
ସାଧେର ବକୁଲଫୁଲହାର ।
ଆଧଫୁଟ ଜୁଁଇଗୁଳି ଯତନେ ଆନିୟେ ତୁଲି
ଗାଁଥି ଗାଁଥି ସାଜାୟେ ଦେ ମୋରେ
କବରୀ ଭରିୟେ ଫୁଲଭାର ।
ତୁଲେ ଦେ ଲୋ ଚଞ୍ଚଳ କୁନ୍ତଳ,
କପୋଲେ ପଡ଼ିଛେ ବାରେବାର ॥
ପ୍ରଥମା । ଆଜି ଏତ ଶୋଭା କେନ,
ଆନନ୍ଦେ ବିବଶା ଯେନ-
ଦ୍ୱିତୀୟା । ବିମ୍ବାଧରେ ହାସି ନାହି ଧରେ,
ଲାବଣ୍ୟ ଝରିୟା ପଡ଼େ ଧରାତଲେ !
ପ୍ରଥମା । ସଖୀ, ତୋରା ଦେଖେ ଯା, ଦେଖେ ଯା-
ତରୁଣ ତନୁ ଏତ ରୂପରାଶି ବହିତେ ପାରେ ନା ବୁଝି ଆର ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୭ ଲାଇନେର ଶେଷେ (ପ୍ରଥମା) ‘ ।’ ଏର ବଦଲେ ‘ ?’

୨୦ ଲାଇନେର ଶେଷେ ‘ !’ ଏର ବଦଲେ ‘ ।’

ତୃତୀୟା । ସଖୀ, ବହେ ଗେଲ ବେଲା, ଶୁଧୁ ହାସିଖେଲା
ଏ କି ଆର ଭାଲୋ ଲାଗେ ।

ଆକୁଳ ତିୟାଷ, ପ୍ରେମେର ପିୟାସ
  ପ୍ରାଣେ କେନ ନାହି ଜାଗେ ॥
କବେ ଆର ହବେ ଥାକିତେ ଜୀବନ
ଆଁଖିତେ ଆଁଖିତେ ମଦିର ମିଲନ-
ମଧୁର ହୁତାଶେ ମଧୁର ଦହନ
  ନିତି-ନବ ଅନୁରାଗେ ॥
ସଖୀ,   ତରଳ କୋମଳ ନୟନେର ଜଳ
ନୟନେ ଉଠିବେ ଭାସି,
ସେ ବିଷାଦନୀରେ ନିବେ ଯାବେ ଧୀରେ
  ପ୍ରଖର ଚପଳ ହାସି ।
ଉଦାସ ନିଶ୍ୱାସ ଆକୁଳି ଉଠିବେ,
  ଆଶା-ନିରାଶାୟ ପରାନ ଟୁଟିବେ-
ମରମେର ଆଲୋ କପୋଲେ ଫୁଟିବେ
  ଶରମ-ଅରୁଣ ରାଗେ ॥

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେର ଶେଷେ ‘ ।’ ⟹ ‘ ?’

ପ୍ରମଦା ।   ଓଲୋ ରେଖେ ଦେ ସଖୀ, ରେଖେ ଦେ,
  ମିଛେ କଥା ଭାଲୋବାସା ।
ସୁଖେର ବେଦନା, ସୋହାଗଯାତନା-
  ବୁଝିତେ ପାରି ନା ଭାଷା ॥
ଫୁଲେର ବାଁଧନ, ସାଧେର କାଁଦନ,
  ପରାନ ସଁପିତେ ପ୍ରାଣେର ସାଧନ,
‘ଲହୋ-ଲହୋ’ ବ’ଲେ ପରେ ଆରାଧନ-
  ପରେର ଚରଣେ ଆଶା ॥
ତିଲେକ ଦରଶ ପରଶ ମାଗିୟା
  ବରଷ ବରଷ କାତରେ ଜାଗିୟା
ପରେର ମୁଖେର ହାସିର ଲାଗିୟା
  ଅଶ୍ରୁସାଗରେ ଭାସା-
ଜୀବନେର ସୁଖ ଖୁଁଜିବାରେ ଗିୟା
  ଜୀବନେର ସୁଖ ନାଶା ॥

ମାୟାକୁମାରୀଗଣ। ପ୍ରେମେର ଫାଁଦ ପାତା ଭୁବନେ-
କେ କୋଥା ଧରା ପଡ଼େ କେ ଜାନେ ।
ଗରବ ସବ ହାୟ୍ କଖନ ଟୁଟେ ଯାୟ୍,

ସଳିଳ ବହେ ଯାୟ୍ ନୟନେ ।
ଏ ସୁଖଧରଣୀତେ କେବଲଇ ଚାହ୍ ନିତେ,
ଜାନ ନା ହବେ ଦିତେ ଆପନା-
ସୁଖେର ଛାୟା ଫେଲି କଖନ ଯାବେ ଚଲି,
ବରିବେ ସାଧ କରି ବେଦନା ।
କଖନ ବାଜେ ବାଁଶି ଗରବ ଯାୟ୍ ଭାସି,
ପରାନ ପଡ଼େ ଆସି ବାଁଧନେ ॥

କୁମାରେର ପ୍ରବେଶ

ପ୍ରମଦାର ପ୍ରତି

କୁମାର । ଯେୟୋ ନା, ଯେୟୋ ନା ଫିରେ-
ଦାଁଡ଼ାଓ ବାରେକ, ଦାଁଡ଼ାଓ ହୃଦୟ୍-ଆସନେ ॥
ଚଞ୍ଚଳସମୀରସମ ଫିରିଛ କେନ
କୁସୁମେ କୁସୁମେ, କାନନେ କାନନେ ।
ତୋମାୟ୍ ଧରିତେ ଚାହି, ଧରିତେ ପାରି ନେ,
ତୁମି ଗଠିତ ଯେନ ସ୍ୱପନେ-
ଏସୋ ହେ, ତୋମାରେ ବାରେକ ଦେଖି ଭରିୟେ ଆଁଖି,
ଧରିୟେ ରାଖି ଯତନେ ॥
ପ୍ରାଣେର ମାଝେ ତୋମାରେ ଢାକିବ,
ଫୁଲେର ପାଶେ ବାଁଧିୟେ ରାଖିବ-
ତୁମି ଦିବସନିଶି ରହିବେ ମିଶି
କୋମଳ ପ୍ରେମଶୟନେ ॥

ପ୍ରମଦା । କେ ଡାକେ ! ଆମି କଭୁ ଫିରେ ନାହି ଚାଇ ।
କତ ଫୁଲ ଫୁଟେ ଉଠେ କତ ଫୁଲ ଯାୟ୍ ଟୁଟେ,
ଆମି ଶୁଧୁ ବହେ ଚଲେ ଯାଇ ॥
ପରଶ ପୁଲକରସ-ଭରା ରେଖେ ଯାଇ, ନାହି ଦିଇ ଧରା ।
ଉଡ଼େ ଆସେ ଫୁଲବାସ, ଲତାପାତା ଫେଲେ ଶ୍ୱାସ,
ବନେ ବନେ ଉଠେ ହା-ହୁତାଶ-
ଚକିତେ ଶୁନିତେ ଶୁଧୁ ପାଇ- ଚ'ଲେ ଯାଇ ॥
ଆମି କଭୁ ଫିରେ ନାହି ଚାଇ ॥

ଅଶୋକେର ପ୍ରବେଶ

ଅଶୋକ । ଏସେଛି ଗୋ ଏସେଛି, ମନ ଦିତେ ଏସେଛି
ଯାରେ ଭାଲୋ ବେସେଛି !
ଫୁଲଦଲେ ଢାକି ମନ ଯାବ ରାଖି ଚରଣେ,
ପାଛେ କଠିନ ଧରଣୀ ପାୟେ ବାଜେ-
ରେଖୋ ରେଖୋ ଚରଣ ହୃଦି-ମାଝେ-
ନାହ୍ୟ ଦ'ଲେ ଯାବେ, ପ୍ରାଣ ବ୍ୟଥା ପାବେ-
ଆମି ତୋ ଭେସେଛି, ଅକୂଲେ ଭେସେଛି ॥

ପ୍ରମଦା । ଓଲେ ବଲୋ, ସଖୀ, ବଲୋ, କେନ ମିଛେ କରେ ଛଳ-
ମିଛେ ହାସି କେନ ସଖୀ, ମିଛେ ଆଁଖିଜଳ !
ଜାନି ନେ ପ୍ରେମେର ଧାରା, ଭୟେ ତାଇ ହଇ ସାରା-
କେ ଜାନେ କୋଥାୟ ସୁଧା କୋଥା ହଳାହଳ ।

ସଖୀଗଣ । କାଁଦିତେ ଜାନେ ନା ଏରା, କାଁଦାଇତେ ଜାନେ କଳ-
ମୁଖେର ବଚନ ଶୁନେ ମିଛେ କୀ ହଇବେ ଫଳ ।
ପ୍ରେମ ନିୟେ ଶୁଧୁ ଖେଳା- ପ୍ରାଣ ନିୟେ ହେଳାଫେଳା-
ଫିରେ ଯାଇ ଏଇ ବେଳା, ଚଲୋ ସଖୀ, ଚଲୋ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଚଓତଉର୍ଁତହଓ ଦୃଶ୍ୟ

କାନନ

ଅମର କୁମାର ଓ ଅଶୋକ

ଅମର । ଆମି ମିଛେ ଘୁରି ଏ ଜଗତେ କିସେର ପାକେ,
ମନେର ବାସନା ଯତ ମନେଇ ଥାକେ ।
ବୁଝିୟାଛି ଏ ନିଖିଲେ ଚାହିଲେ କିଛୁ ନା ମିଲେ,
ଏରା ଚାହିଲେ ଆପନ ମନ ଗୋପନେ ରାଖେ
ଏତ ଲୋକ ଆଛେ, କେହ କାଛେ ନା ଡାକେ ॥

ଅଶୋକ । ତାରେ ଦେଖାତେ ପାରି ନେ କେନ ପ୍ରାଣ ଖୁଲେ ଗୋ ।
କେନ ବୁଝାତେ ପାରି ନେ ହୃଦୟବେଦନା ॥
କେମନେ ସେ ହେସେ ଚଲେ ଯାୟ,
କୋନ୍ ପ୍ରାଣେ ଫିରେଓ ନା ଚାୟ-
ଏତ ସାଧ ଏତ ପ୍ରେମ କରେ ଅପମାନ ॥
ଏତ ବ୍ୟଥାଭରା ଭାଲୋବାସା କେହ ଦେଖେ ନା-

ପ୍ରାଣେ ଗୋପନେ ରହିଲ ।
ଏ ପ୍ରେମ କୁସୁମ ଯଦି ହ'ତ ପ୍ରାଣ ହତେ ଛିଁଡ଼େ ଲଇତାମ,
ତାର ଚରଣେ କରିତାମ ଦାନ ।
ବୁଝି ସେ ତୁଲେ ନିତ ନା, ଶୁକାତ ଅନାଦରେ,
ତବୁ ତାର ସଂଶୟ ହ'ତ ଅବସାନ ॥

ଅଶୋକ । ଆମି ଜେନେ ଶୁନେ ବିଷ କରେଛି ପାନ ।
ପ୍ରାଣେର ଆଶା ଛେଡ଼େ ସଁପେଛି ପ୍ରାଣ ।
ଯତଇ ଦେଖି ତାରେ ତତଇ ଦହି,
ଆପନ ମନୋଜ୍ୱାଳା ନୀରବେ ସହି,
ତବୁ ପାରି ନେ ଦୂରେ ଯେତେ, ମରିତେ ଆସି-
ଲଇ ଗୋ ବୁକ ପେତେ ଅନଳବାଣ ।
ଯତଇ ହାସି ଦିୟେ ଦହନ କରେ
ତତଇ ବାଡ଼େ ତୃଷା ପ୍ରେମେର ତରେ,
ପ୍ରେମ-ଅମୃତଧାରା ଯତଇ ଯାଚି
ତତଇ କରେ ପ୍ରାଣେ ଅଶନି ଦାନ ॥

ଅମର । ଭାଲୋବେସେ ଯଦି ସୁଖ ନାହି
ତବେ କେନ-
ତବେ କେନ ମିଛେ ଭାଲୋବାସା ।
ଅଶୋକ । ମନ ଦିୟେ ମନ ପେତେ ଚାହି ।
ଅମର ଓ କୁମାର । ଓଗୋ, କେନ—
ଓଗୋ, କେନ ମିଛେ ଏ ଦୁରାଶା ।
ଅଶୋକ । ହୃଦୟେ ଜ୍ୱାଳାୟେ ବାସନାର ଶିଖା,
ନୟନେ ସାଜାୟେ ମାୟାମରୀଚିକା,
ଶୁଧୁ ଘୁରେ ମରି ମରୁଭୂମେ ।
ଅମର ଓ କୁମାର । ଓଗୋ, କେନ—
ଓଗୋ, କେନ ମିଛେ ଏ ପିପାସା ॥
ଅମର । ଆପନି ଯେ ଆଛେ ଆପନାର କାଛେ
ନିଖିଲ ଜଗତେ କୀ ଅଭାବ ଆଛେ ।
ଆଛେ ମନ୍ଦ ସମୀରଣ, ପୁଷ୍ପବିଭୂଷଣ,
କୋକିଳକୂଜିତ କୁଞ୍ଜ ।
ଅମର । ବିଶ୍ୱଚରାଚର ଲୁପ୍ତ ହୟେ ଯାୟ୍-
ଏକି ଘୋର ପ୍ରେମ ଅନ୍ଧ ରାହୁ-ପ୍ରାୟ୍
ଜୀବନ ଯୌବନ ଗ୍ରାସେ ।

ଅମର ଓ କୁମାର । ତବେ କେନ-

ତବେ କେନ ମିଛେ ଏ କୁୟାଶା ॥

ମାୟାକୁମାରୀଗଣ । ଦେଖୋ ଚେୟେ ଦେଖୋ ଓଇ କେ ଆସିଛେ

ଚାଁଦେର ଆଲୋତେ କାର ହାସି ହାସିଛେ ।

ହୃଦୟଦୁୟାର ଖୁଲିୟେ ଦାଓ,

ପ୍ରାଣେର ମାଝାରେ ତୁଲିୟେ ଲଓ,

ଫୁଲଗନ୍ଧ-ସାଥେ ତାର ସୁବାସ ଭାସିଛେ ॥

ପ୍ରମଦା ଓ ସଖୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ପ୍ରମଦା । ସୁଖେ ଆଛି ସୁଖେ ଆଛି ସଖା, ଆପନମନେ ।

ପ୍ରମଦା ଓ ସଖୀଗଣ । କିଛୁ ଚେୟୋ ନା, ଦୂରେ ଯେୟୋ ନା,

ଶୁଧୁ ଚେୟେ ଦେଖୋ, ଶୁଧୁ ଘିରେ ଥାକୋ କାଛାକାଛି ॥

ପ୍ରମଦା । ସଖା, ନୟନେ ଶୁଧୁ ଜାନାବେ ପ୍ରେମ, ନୀରବେ ଦିବେ ପ୍ରାଣ,

ରଚିୟା ଲଲିତମଧୁର ବାଣୀ ଆଡ଼ାଲେ ଗାବେ ଗାନ ।

ଗୋପନେ ତୁଲିୟା କୁସୁମ ଗାଁଥିୟା ରେଖେ ଯାବେ ମାଳାଗାଛି ।

ପ୍ରମଦା ଓ ସଖୀଗଣ । ମନ ଚେୟୋ ନା, ଶୁଧୁ ଚେୟେ ଥାକୋ,

ଶୁଧୁ ଘିରେ ଥାକୋ କାଛାକାଛି ॥

ପ୍ରମଦା । ମଧୁର ଜୀବନ, ମଧୁର ରଜନୀ, ମଧୁର ମଲୟବାୟ ।

ଏଇ ମାଧୁରୀଧାରା ବହିଛେ ଆପନି, କେହ କିଛୁ ନାହି ଚାୟ ।

ଆମି ଆପନାର ମାଝେ ଆପନି ହାରା,

ଆପନ ସୌରଭେ ସାରା-

ଯେନ ଆପନାର ମନ ଆପନାର ପ୍ରାଣ ଆପନାରେ ସଁପିୟାଛି ॥

ଅଶୋକ । ଭାଲୋବେସେ ଦୁଖ ସେଓ ସୁଖ, ସୁଖ ନାହି ଆପନାତେ ।

ପ୍ରମଦା ଓ ସଖୀଗଣ । ନା ନା, ସଖା, ମୋରା ଭୁଲି ନେ ଛଳନାତେ ।

ଅଶୋକ । ସୁଖେର ଶିଶିର ନିମେଷେ ଶୁକାୟ, ସୁଖ ଚେୟେ ଦୁଖ ଭାଲୋ–

ଆନୋ ସଜଳ ବିମଳ ପ୍ରେମ ଛଳଛଳ ନଳିନନୟନପାତେ ।

ପ୍ରମଦା ଓ ସଖୀଗଣ । ନା ନା, ସଖା, ମୋରା ଭୁଲି ନେ ଛଳନାତେ ।

କୁମାର । ରବିର କିରଣେ ଫୁଟିୟା ନଳିନୀ ଆପନି ଟୁଟିୟା ଯାୟ,

ସୁଖ ପାୟ ତାୟ ସେ ।

ଚିର କଳିକାଜନମ କେ କରେ ବହନ ଚିରଶିଶିରରାତେ ।

ପ୍ରମଦା ଓ ସଖୀଗଣ । ନା ନା, ସଖା, ମୋରା ଭୁଲି ନେ ଛଳନାତେ ।

ଅମର । ଓଇ କେ ଗୋ ହେସେ ଚାୟ୍, ଚାୟ୍ ପ୍ରାଣେର ପାନେ ।
ଗୋପନ ହୃଦୟ୍‌ତଲେ କୀ ଜାନି କିସେର ଛଲେ
ଆଲୋକ ହାନେ ।
ଏ ପ୍ରାଣ ନୂତନ କ'ରେ କେ ଯେନ ଦେଖାଲେ ମୋରେ,
ବାଜିଲ ମରମବୀଣା ନୂତନ ତାନେ ।
ଏ ପୁଲକ କୋଥା ଛିଲ, ପ୍ରାଣ ଭରି ବିକଶିଲ-
ତୃଷାଭରା ତୃଷାହରା ଏ ଅମୃତ କୋଥା ଛିଲ ।
କୋନ୍ ଚାଁଦ ହେସେ ଚାହେ, କୋନ୍ ପାଖି ଗାନ ଗାହେ,
କୋନ୍ ସମୀରଣ ବହେ ଲତାବିତାନେ ।

ପ୍ରମଦା । ଦୂରେ ଦାଁଡ଼ାୟେ ଆଛେ,
କେନ ଆସେ ନା କାଛେ ।
ଓଲୋ ଯା, ତୋରା ଯା ସଖୀ, ଯା ଶୁଧା ଗେ
ଓଇ ଆକୁଳ ଅଧର ଆଁଖି କୀ ଧନ ଯାଚେ ।
ସଖୀଗଣ । ଛୀ, ଓଲୋ ଛୀ, ହଲ କୀ, ଓଲୋ ସଖୀ ।
ପ୍ରଥମା । ଲାଜବାଁଧ କେ ଭାଙିଲ, ଏତ ଦିନେ ଶରମ ଟୁଟିଲ ।
ତୃତୀୟା । କେମନେ ଯାବ, କୀ ଶୁଧାବ ।
ପ୍ରଥମା । ଲାଜେ ମରି, କୀ ମନେ କରେ ପାଛେ ।
ପ୍ରମଦା । ଓଲୋ ଯା, ତୋରା ଯା ସଖୀ, ଯା ଶୁଧା ଗେ
ଓଇ ଆକୁଳ ଅଧର ଆଁଖି କୀ ଧନ ଯାଚେ ॥
ମାୟାକୁମାରୀଗଣ । ପ୍ରେମପାଶେ ଧରା ପଡ଼େଛେ ଦୁଜନେ
ଦେଖୋ ଦେଖୋ, ସଖୀ, ଚାହିୟା ।
ଦୁଟି ଫୁଲ ଖସେ ଭେସେ ଗେଲ ଓଇ ପ୍ରଣୟେର ସ୍ରୋତ ବାହିୟା ।

ଅମରେର ପ୍ରତି

ସଖୀଗଣ । ଓଗୋ, ଦେଖି ଆଁଖି ତୁଲେ ଚାଓ-
ତୋମାର ଚୋଖେ କେନ ଘୁମଘୋର ।
ଅମର । ଆମି କୀ ଯେନ କରେଛି ପାନ-
କୋନ୍ ମଦିରାରସଭୋର ।
ଆମାର ଚୋଖେ ତାଇ ଘୁମଘୋର ।
ସଖୀଗଣ । ଛି ଛି ଛୀ ।
ଅମର । ସଖୀ, କ୍ଷତି କୀ ।
ଏ ଭବେ କେହ ଜ୍ଞାନୀ ଅତି, କେହ ଭୋଲାମନ-

କେହ ସଚେତନ, କେହ ଅଚେତନ-
କାହାରୋ ନୟନେ ହାସିର କିରଣ,
 କାହାରୋ ନୟନେ ଲୋର–
ଆମାର ଚୋଖେ ଶୁଧୁ ଘୁମଘୋର ।
ସଖୀଗଣ । ସଖା, କେନ ଗୋ ଅଚଳପ୍ରାୟ୍
ହେଥା ଦାଁଡ଼ାୟେ ତରୁଛାୟ୍ ।
ଅମର । ସଖୀ, ଅବଶ ହୃଦୟଭାରେ ଚରଣ
 ଚଲିତେ ନାହି ଚାୟ୍,
ତାଇ ଦାଁଡ଼ାୟେ ତରୁଛାୟ୍ ।
ସଖୀଗଣ । ଛି ଛି ଛୀ ।
ଅମର । ସଖୀ, କ୍ଷତି କୀ ।
ଏ ଭବେ କେହ ପଡ଼େ ଥାକେ, କେହ ଚଲେ ଯାୟ୍,
କେହ ବା ଆଲସେ ଚଲିତେ ନା ଚାୟ୍,
କେହ ବା ଆପନି ସ୍ୱାଧୀନ, କାହାରୋ
 ଚରଣେ ପଡ଼େଛେ ଡୋର ।
କାହାରେ ନୟନେ ଲେଗେଛେ ଘୋର ॥

ସଖୀଗଣ । ଓକେ ବୋଝା ଗେଲ ନା- ଚଲେ ଆୟ୍, ଚଲେ ଆୟ୍ ।
ଓ କୀ କଥା ଯେ ବଲେ ସଖୀ, କୀ ଚୋଖେ ଯେ ଚାୟ୍ ।
 ଚଲେ ଆୟ୍, ଚଲେ ଆୟ୍ ।
ଲାଜ ଟୁଟେ ଶେଷେ ମରି ଲାଜେ ମିଛେ କାଜେ ।
ଧରା ଦିବେ ନା ଯେ ବଲୋ କେ ପାରେ ତାୟ୍ ।
ଆପନି ସେ ଜାନେ ତାର ମନ କୋଥାୟ୍ ।
 ଚଲେ ଆୟ୍, ଚଲେ ଆୟ୍ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ମାୟାକୁମାରୀଗଣ । ପ୍ରେମପାଶେ ଧରା ପଡ଼େଛେ ଦୁଜନେ
 ଦେଖୋ ଦେଖୋ, ସଖୀ, ଚାହିୟା !
ଦୁଟି ଫୁଲ ଖସେ ଭେସେ ଗେଲ ଓଇ
 ପ୍ରଣୟେର ସ୍ରୋତ ବାହିୟା ।
ଚାଁଦିନୀ ଯାମିନୀ, ମଧୁ ସମୀରଣ,
ଆଧୋ ଘୁମଘୋର, ଆଧୋ ଜାଗରଣ,
ଚୋଖୋଚୋଖି ହତେ ଘଟାଲେ ପ୍ରମାଦ
 କୁହୁସ୍ୱରେ ପିକ ଗାହିୟା-
 ଦେଖୋ ଦେଖୋ, ସଖୀ, ଚାହିୟା ॥

ପଓଣଝ୍ଁଚଓମ ଦୃଶ୍ୟ

କାନନ

ଅମର । ଦିବସ ରଜନୀ ଆମି ଯେନ କାର
ଆଶାୟ୍ ଆଶାୟ୍ ଥାକି ।
ତାଇ ଚମକିତ ମନ, ଚକିତ ଶ୍ରବଣ,
ତୃଷିତ ଆକୁଳ ଆଁଖି ॥
ଚଞ୍ଚଳ ହୟେ୍ ଘୁରିୟେ୍ ବେଡ଼ାଇ,
ସଦା ମନେ ହୟ୍ ଯଦି ଦେଖା ପାଇ-
'କେ ଆସିଛେ' ବଲେ ଚମକିୟେ୍ ଚାଇ
କାନନେ ଡାକିଲେ ପାଖି ॥
ଜାଗରଣେ ତାରେ ନା ଦେଖିତେ ପାଇ,
ଥାକି ସ୍ୱପନେର ଆଶେ-
ଘୁମେର ଆଡ଼ାଲେ ଯଦି ଧରା ଦେୟ୍
ବାଁଧିବ ସ୍ୱପନପାଶେ ।
ଏତ ଭାଲୋବାସି, ଏତ ଯାରେ ଚାଇ,
ମନେ ହୟ୍ ନା ତୋ ସେ ଯେ କାଛେ ନାଇ,
ଯେନ ଏ ବାସନା ବ୍ୟାକୁଲ ଆବେଗେ
ତାହାରେ ଆନିବେ ଡାକି ॥

ପ୍ରମଦା ସଖୀଗଣ ଅଶୋକ ଓ କୁମାରେର ପ୍ରବେଶ

କୁମାର । ସଖୀ, ସାଧ କରେ ଯାହା ଦିବେ ତାଇ ଲଇବ ।
ସଖୀଗଣ । ଆହା, ମରି ମରି, ସାଧେର ଭିଖାରି,
ତୁମି ମନେ ମନେ ଚାହ ପ୍ରାଣମନ ।
କୁମାର । ଦାଓ ଯଦି ଫୁଲ, ଶିରେ ତୁଲେ ରାଖିବ ।
ସଖୀ । ଦେୟ୍ ଯଦି କାଁଟା ?
କୁମାର । ତାଓ ସହିବ ।
ସଖୀଗଣ । ଆହା, ମରି ମରି, ସାଧେର ଭିଖାରି,
ତୁମି ମନେ ମନେ ଚାହ ପ୍ରାଣମନ ।
କୁମାର । ଯଦି ଏକବାର ଚାଓ, ସଖୀ, ମଧୁର ନୟ୍ାନେ
ଓଇ ଆଁଖି-ସୁଧା-ପାନେ ଚିରଜୀବନ ମାତି ରହିବ ।
ସଖୀଗଣ । ଯଦି କଠିନ କଟାକ୍ଷ ମିଲେ ?

କୁମାର । ତାଓ ହୃଦୟେ ବିଁଧାୟେ ଚିରଜୀବନ ବହିବ ।

ସଖୀଗଣ । ଆହା, ମରି ମରି, ସାଧେର ଭିଖାରି,
ତୁମି ମନେ ମନେ ଚାହ ପ୍ରାଣମନ ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨, ୭, ୧୩ ଲାଇନେ ଭିଖାରି ⟹ ଭିଖାରୀ

ପ୍ରମଦା । ଆମି ହୃଦୟେର କଥା ବଲିତେ ବ୍ୟାକୁଲ,
ଶୁଧାଇଲ ନା କେହ ।
ସେ ତୋ ଏଲ ନା, ଯାରେ ସଁପିଲାମ
ଏଇ ପ୍ରାଣ ମନ ଦେହ ॥
ସେ କି ମୋର ତରେ ପଥ ଚାହେ-
ସେ କି ବିରହଗୀତ ଗାହେ
ଯାର ବାଁଶରିଧ୍ୱନି ଶୁନିୟେ
ଆମି ତ୍ୟଜିଲାମ ଗେହ ॥

ମାୟାକୁମାରୀଗଣ । ନିମେଷେର ତରେ ଶରମେ ବାଧିଲ, ମରମେର କଥା ହଲ ନା ।
ଜନମେର ତରେ ତାହାରି ଲାଗିୟେ ରହିଲ ମରମବେଦନା ॥
ଚୋଖେ ଚୋଖେ ସଦା ରାଖିବାରେ ସାଧ-
ପଲକ ପଡ଼ିଲ, ଘଟିଲ ବିଷାଦ-
ମେଲିତେ ନୟନ ମିଲାଲୋ ସ୍ୱପନ ଏମନି ପ୍ରେମେର ଛଲନା ॥

ପ୍ରମଦାର ପ୍ରତି

ଅଶୋକ । ଓଗୋ ସଖୀ, ଦେଖି ଦେଖି ମନ କୋଥା ଆଛେ ।

ସଖୀଗଣ । କତ କାତର ହୃଦୟ ଘୁରେ ଘୁରେ ହେରୋ କାରେ ଯାଚେ ।

ଅଶୋକ । କୀ ମଧୁ, କୀ ସୁଧା, କୀ ସୌରଭ,
କୀ ରୂପ ରେଖେଛ ଲୁକାୟେ!

ସଖୀଗଣ । କୋନ୍ ପ୍ରଭାତେ କୋନ୍ ରବିର ଆଲୋକେ
ଦିବେ ଖୁଲିୟେ କାହାର କାଛେ!

ଅଶୋକ । ସେ ଯଦି ନା ଆସେ ଏ ଜୀବନେ, ଏ କାନନେ ପଥ ନା ପାୟ ।

ସଖୀଗଣ । ଯାରା ଏସେଛେ ତାରା ବସନ୍ତ ଫୁରାଲେ
ନିରାଶ ପ୍ରାଣେ ଫେରେ ପାଛେ ॥

ପ୍ରମଦା । ଏ ତୋ ଖେଳା ନୟ, ଖେଳା ନୟ ।
ଏ ଯେ ହୃଦୟଦହନଜ୍ଵାଳା ସଖୀ ॥
ଏ ଯେ ପ୍ରାଣଭରା ବ୍ୟାକୁଳତା, ଗୋପନ ମର୍ମେର ବ୍ୟଥା,
ଏ ଯେ କାହାର ଚରଣୋଦ୍ଦେଶେ ଜୀବନ ମରଣ ଢାଳା ॥
କେ ଯେନ ସତତ ମୋରେ ଡାକିୟେ ଆକୁଳ କରେ-
ଯାଇ-ଯାଇ କରେ ପ୍ରାଣ– ଯେତେ ପାରି ନେ ।
ଯେ କଥା ବଲିତେ ଚାହି ତା ବୁଝି ବଲିତେ ନାହି-
କୋଥା ଯେ ନାମାୟେ ରାଖି, ସଖୀ, ଏ ପ୍ରେମେର ଡାଳା ।
ଯତନେ ଗାଁଥିୟେ ଶେଷେ ପରାତେ ପାରି ନେ ମାଳା ॥

ପଓତହ୍ଓମଅ ସଖୀ ଜନ କେ, ସଖୀ, ବୋଝା ଗେଛେ
ଆମାଦେର ସଖୀ ଯାରେ ମନପ୍ରାଣ ସଁପେଛେ ।
ଦଡଇଡଇଇଯଅଓ ସେରଡଇ,ଇଯଅ କେ !

ପ୍ରଥମା । ଓଇ-ଯେ ତରୁତଳେ ବିନୋଦମାଳା ଗଳେ
ନା ଜାନି କୋନ୍ ଛଳେ ବସେ ରୟେଛେ ।

ଦ୍ଵିତୀୟା । ସଖୀ, କୀ ହବେ-
ଓ କି କାଛେ ଆସିବେ କଭୁ ! କଥା କବେ !

ତୃତୀୟା । ଓ କି ପ୍ରେମ ଜାନେ ! ଓ କି ବାଁଧନ ମାନେ !
ଓ କୀ ମାୟାଗୁଣେ ମନ ଲୟେଛେ ।

ଦ୍ଵିତୀୟା । ବିଭଳ ଆଁଖି ତୁଲେ ଆଁଖିପାନେ ଚାୟ,
ଯେନ କୋନ୍ ପଥ ଭୁଲେ ଏଲ କୋଥାୟ ଓଗୋ !

ତୃତୀୟା । ଯେନ କୋନ୍ ଗାନେର ସ୍ଵରେ ଶ୍ରବଣ ଆଛେ ଭରେ,
ଯେନ କୋନ୍ ଚାଁଦେର ଆଲୋୟ ମଗ୍ନ ହୟେଛେ ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୧ ଲାଇନେ 'ଯେନ କୋନ୍ ପଥ ଭୁଲେ' ⟹ 'ଯେନ କୀ ପଥ ଭୁଲେ'

ଅମର । ଓଇ ମଧୁର ମୁଖ ଜାଗେ ମନେ ।
ଭୁଲିବ ନା ଏ ଜୀବନେ, କୀ ସ୍ଵପନେ କୀ ଜାଗରଣେ ।
ତୁମି ଜାନ ବା ନା ଜାନ
ମନେ ସଦା ଯେନ ମଧୁର ବାଁଶରି ବାଜେ
ହୃଦୟେ ସଦା ଆଛ ବ'ଲେ ।
ଆମି ପ୍ରକାଶିତେ ପାରି ନେ,
ଶୁଧୁ ଚାହି କାତର ନୟନେ ॥

ସଖୀଗଣ । ତାରେ କେମନେ ଧରିବେ, ସଖୀ, ଯଦି ଧରା ଦିଲେ ।

ପ୍ରଥମା । ତାରେ କେମନେ କାଁଦାବେ ଯଦି ଆପନି କାଁଦିଲେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟା । ଯଦି ମନ ପେତେ ଚାଓ ମନ ରାଖୋ ଗୋପନେ ।

ତୃତୀୟା । କେ ତାରେ ବାଁଧିବେ ତୁମି ଆପନାୟ୍ ବାଁଧିଲେ ॥

ସକଲେ । କାଛେ ଆସିଲେ ତୋ କେହ କାଛେ ରହେ ନା ।
କଥା କହିଲେ ତୋ କେହ କଥା କହେ ନା ।

ପ୍ରଥମା । ହାତେ ପେଲେ ଭୂମିତଲେ ଫେଲେ ଚଲେ ଯାୟ୍ ।

ଦ୍ୱିତୀୟା । ହାସିୟେ ଫିରାୟ୍ ମୁଖ କାଁଦିୟେ ସାଧିଲେ ।

ନିକଟେ ଆସିୟା ପ୍ରମଦାର ପ୍ରତି

ଅମର । ସକଲ ହୃଦୟ୍ ଦିୟେ ଭାଲୋବେସେଛି ଯାରେ
ସେ କି ଫିରାତେ ପାରେ ସଖୀ !
ସଂସାରବାହିରେ ଥାକି, ଜାନି ନେ କୀ ଘଟେ ସଂସାରେ ।
କେ ଜାନେ ହେଥାୟ୍ ପ୍ରାଣପଣେ ପ୍ରାଣ ଯାରେ ଚାୟ୍
ତାରେ ପାୟ୍ କି ନା ପାୟ୍, ଜାନି ନେ-
ଭୟେ ଭୟେ ତାଇ ଏସେଛି ଗୋ ଅଜାନା-ହୃଦୟ୍-ଦ୍ୱାରେ ।
ତୋମାର ସକଲଇ ଭାଲୋବାସି- ଓଇ ରୂପରାଶି,
ଓଇ ଖେଲା, ଓଇ ଗାନ, ଓଇ ମଧୁହାସି ।
ଓଇ ଦିୟେ ଆଛ ଛେୟେ ଜୀବନ ଆମାରି-
କୋଥାୟ୍ ତୋମାର ସୀମା ଭୁବନମାଝାରେ ॥

ସଖୀଗଣ । ତୁମି କେ ଗୋ, ସଖୀରେ କେନ ଜାନାଓ ବାସନା ।

ଦ୍ୱିତୀୟା । କେ ଜାନିତେ ଚାୟ୍ ତୁମି ଭାଲୋବାସ କି ଭାଲୋବାସ ନା ।

ପ୍ରଥମା । ହାସେ ଚନ୍ଦ୍ର, ହାସେ ସନ୍ଧ୍ୟା, ଫୁଲ୍ଲ କୁଞ୍ଜକାନନ,
ହାସେ ହୃଦୟ୍‌ବସନ୍ତେ ବିକଚ ଯୌବନ ।
ତୁମି କେନ ଫେଲ ଶ୍ୱାସ, ତୁମି କେନ ହାସ ନା ।

ସକଲେ । ଏସେଛ କି ଭେଙେ ଦିତେ ଖେଲା-
ସଖୀତେ ସଖୀତେ ଏଇ ହୃଦୟେର ମେଲା-

ଦ୍ୱିତୀୟା । ଆପନ ଦୁଃଖ ଆପନ ଛାୟା ଲୟେ ଯାଓ ।

ପ୍ରଥମା । ଜୀବନେର ଆନନ୍ଦପଥ ଛେଡ଼େ ଦାଁଡ଼ାଓ ।

ତୃତୀୟା । ଦୂର ହତେ କରୋ ପୂଜା ହୃଦୟ୍‌କମଲ-ଆସନା ॥

ଅମର । ତବେ ସୁଖେ ଥାକୋ ସୁଖେ ଥାକୋ- ଆମି ଯାଇ- ଯାଇ ।

ପ୍ରମଦା । ସଖୀ, ଓରେ ଡାକୋ, ମିଛେ ଖେଲାୟ୍ କାଜ ନାଇ ।

ସଖୀଗଣ । ଅଧୀରା ହୟୋ ନା, ସଖୀ,

ଆଶ ମେଟାଲେ ଫେରେ ନା କେହ, ଆଶ ରାଖିଲେ ଫେରେ ।

ଅମର । ଛିଲାମ ଏକେଲା ସେଇ ଆପନ ଭୁବନେ,

ଏସେଛି ଏ କୋଥାୟ୍ ।

ହେଥାକାର ପଥ ଜାନି ନେ- ଫିରେ ଯାଇ ।

ଯଦି ସେଇ ବିରାମଭବନ ଫିରେ ପାଇ ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ପ୍ରମଦା । ସଖୀ, ଓରେ ଡାକୋ ଫିରେ ।

ମିଛେ ଖେଳା ମିଛେ ହେଲା କାଜ ନାଇ ।

ସଖୀଗଣ । ଅଧୀରା ହୟୋ ନା, ସଖୀ,

ଆଶ ମେଟାଲେ ଫେରେ ନା କେହ, ଆଶ ରାଖିଲେ ଫେରେ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଷଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟ

ଗୃହ

ଶାନ୍ତା । ଅମରେର ପ୍ରବେଶ

ଅମର । ସେଇ ଶାନ୍ତିଭବନ ଭୁବନ କୋଥା ଗେଲ-

ସେଇ ରବି ଶଶୀ ତାରା, ସେଇ ଶୋକଶାନ୍ତ ସନ୍ଧ୍ୟାସମୀରଣ,

ସେଇ ଶୋଭା, ସେଇ ଛାୟା, ସେଇ ସ୍ୱପନ ।

ସେଇ ଆପନ ହୃଦୟେ ଆପନ ବିରାମ କୋଥା ଗେଲ,

ଗୃହହାରା ହୃଦୟ୍ ଲବେ କାହାର ଶରଣ ।

ଶାନ୍ତାର ପ୍ରତି

ଏସେଛି ଫିରିୟେ, ଜେନେଛି ତୋମାରେ,

ଏନେଛି ହୃଦୟ୍ ତବ ପାୟେ-

ଶୀତଲ ସ୍ନେହସୁଧା କରୋ ଦାନ,

ଦାଓ ପ୍ରେମ, ଦାଓ ଶାନ୍ତି, ଦାଓ ନୂତନ ଜୀବନ ॥

ମାୟାକୁମାରୀଗଣ । କାଛେ ଛିଲେ, ଦୂରେ ଗେଲେ, ଦୂର ହତେ ଏସୋ କାଛେ ।

ଭୁବନ ଭ୍ରମିଲେ ତୁମି, ସେ ଏଖନୋ ବସେ ଆଛେ ॥

ଛିଲ ନା ପ୍ରେମେର ଆଲୋ, ଚିନିତେ ପାରୋ ନି ଭାଲୋ–

ଏଖନ ବିରାହନଲେ ପ୍ରେମାନଲ ଜ୍ୱଲିୟାଛେ ॥

ଶାନ୍ତା । ଦେଖୋ, ସଖା, ଭୁଲ କରେ ଭାଲୋବେସୋ ନା ।
ଆମି ଭାଲୋବାସି ବ'ଲେ କାଛେ ଏସୋ ନା ।
ତୁମି ଯାହେ ସୁଖୀ ହଓ ତାଇ କରୋ ସଖା,
ଆମି ସୁଖୀ ହବ ବ'ଲେ ଯେନ ହେସୋ ନା ।
ଆପନ ବିରହ ଲୟେ ଆଛି ଆମି ଭାଲୋ-
କୀ ହବେ ଚିର ଆଁଧାରେ ନିମେଷେର ଆଲୋ !
ଆଶା ଛେଡ଼େ ଭେସେ ଯାଇ, ଯା ହବାର ହବେ ତାଇ-
ଆମାର ଅଦୃଷ୍ଟସ୍ରୋତେ ତୁମି ଭେସୋ ନା ॥

ଅମର । ଭୁଲ କରେଛିନୁ, ଭୁଲ ଭେଙେଛେ ।
ଏବାର ଜେଗେଛି, ଜେନେଛି-
ଏବାର ଆର ଭୁଲ ନୟ, ଭୁଲ ନୟ ।
ଫିରେଛି ମାୟାର ପିଛେ-ପିଛେ ।
ଜେନେଛି ସ୍ୱପନ ସବ ମିଛେ
ବିଁଧେଛେ ବାସନା-କାଁଟା ପ୍ରାଣେ-
ଏ ତୋ ଫୁଲ ନୟ, ଫୁଲ ନୟ !
ପାଇ ଯଦି ଭାଲୋବାସା ହେଲା କରିବ ନା,
ଖେଳା କରିବ ନା ଲୟେ ମନ ।
ଓଇ ପ୍ରେମମୟ ପ୍ରାଣେ ଲଇବ ଆଶ୍ରୟ ସଖୀ,
ଅତଳ ସାଗର ଏ ସଂସାର-
ଏ ତୋ କୂଲ ନୟ, କୂଲ ନୟ ॥

ପ୍ରମଦାର ସଖୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ଦୂର ହଇତେ

ସଖୀଗଣ । ଅଳି ବାର ବାର ଫିରେ ଯାୟ,
ଅଳି ବାର ବାର ଫିରେ ଆସେ-
ତବେ ତୋ ଫୁଲ ବିକାଶେ ॥
ପ୍ରଥମା । କଳି ଫୁଟିତେ ଚାହେ ଫୋଟେ ନା, ମରେ ଲାଜେ, ମରେ ତ୍ରାସେ ।
ଭୁଲି ମାନ ଅପମାନ ଦାଓ ମନ ପ୍ରାଣ,
ନିଶିଦିନ ରହୋ ପାଶେ ।
ଦ୍ୱିତୀୟା । ଓଗୋ, ଆଶା ଛେଡ଼େ ତବୁ ଆଶା ରେଖେ ଦାଓ
ହୃଦୟରତନ-ଆଶେ ॥
ସକଲେ । ଫିରେ ଏସୋ ଫିରେ ଏସୋ, ବନ ମୋଦିତ ଫୁଲବାସେ ।
ଆଜି ବିରହରଜନୀ, ଫୁଲ୍ଲ କୁସୁମ ଶିଶିରସଲିଳେ ଭାସେ ॥

ଦ୍ରः ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେର ଶେଷେ ‘ ।’

অମର । ଓଇ କେ ଆମାୟ୍ ଫିରେ ଡାକେ ।
ଫିରେ ଯେ ଏସେଛେ ତାରେ କେ ମନେ ରାଖେ ।

ମାୟାକୁମାରୀଗଣ । କିଦାୟ୍ କରେଛ ଯାରେ ନୟନଜଲେ
ଏଖନ ଫିରାବେ ତାରେ କିସେର ଛଲେ ଗୋ ॥
ଆଜି ମଧୁ ସମୀରଣେ ନିଶୀଥେ କୁସୁମବନେ
ତାରେ କି ପଡ଼େଛେ ମନେ ବକୁଲତଲେ ?
ଏଖନ ଫିରାବେ ତାରେ କିସେର ଛଲେ ଗୋ ॥

ଅମର । ଆମି ଚଲେ ଏନୁ ବଲେ କାର ବାଜେ ବ୍ୟଥା ।
କାହାର ମନେର କଥା ମନେଇ ଥାକେ ।
ଆମି ଶୁଧୁ ବୁଝି, ସଖୀ, ସରଲ ଭାଷା-
ସରଲ ହୃଦୟ୍ ଆର ସରଲ ଭାଲୋବାସା ।
ତୋମାଦେର କତ ଆଛେ, କତ ମନ ପ୍ରାଣ,
ଆମାର ହୃଦୟ୍ ନିୟେ ଫେଲୋ ନା ବିପାକେ ॥

ମାୟାକୁମାରୀଗଣ । ସେଦିନୋ ତୋ ମଧୁନିଶି ପ୍ରାଣେ ଗିୟେଛିଲ ମିଶି,
ମୁକୁଲିତ ଦଶ ଦିଶି କୁସୁମଦଲେ ।
ଦୁଟି ସୋହାଗେର ବାଣୀ ଯଦି ହତ କାନାକାନି,
ଯଦି ଓଇ ମାଲାଖାନି ପରାତେ ଗଲେ !
ଏଖନ ଫିରାବେ ତାରେ କିସେର ଛଲେ ଗୋ ॥

ଦ୍ରः ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧୪ ଲାଇନେ ସେଦିନୋ ⟹ ସେଦିନ

ଅମରେର ପ୍ରତି

ଶାନ୍ତା । ନା ବୁଝେ କାରେ ତୁମି ଭାସାଲେ ଆଁଖିଜଲେ !
ଓଗୋ, କେ ଆଛେ ଚାହିୟା ଶୂନ୍ୟ ପଥପାନେ,
କାହାର ଜୀବନେ ନାହି ସୁଖ, କାହାର ପରାନ ଜ୍ବଲେ !
ପଡ଼ ନି କାହାର ନୟନେର ଭାଷା,
ବୋଝ ନି କାହାର ମରମେର ଆଶା,
ଦେଖ ନି ଫିରେ-
କାର ବ୍ୟାକୁଲ ପ୍ରାଣେର ସାଧ ଏସେଛ ଦ’ଲେ ॥

ଅମର । ଆମି କାରେଓ ବୁଝି ନେ, ଶୁଧୁ ବୁଝେଛି ତୋମାରେ ।
ତୋମାତେ ପେୟେଛି ଆଲୋ ସଂଶୟ-ଆଁଧାରେ ।
ଫିରିୟାଛି ଏ ଭୁବନ, ପାଇ ନି ତୋ କାରୋ ମନ,
ଗିୟେଛି ତୋମାରି ଶୁଧୁ ମନେର ମାଝାରେ ।
ଏ ସଂସାରେ କେ ଫିରାବେ- କେ ଲଇବେ ଡାକି
ଆଜିଓ ବୁଝିତେ ନାରି, ଭୟେ ଭୟେ ଥାକି ।
କେବଲଇ ତୋମାରେ ଜାନି, ବୁଝେଛି ତୋମାର ବାଣୀ,
ତୋମାତେ ପେୟେଛି କୂଲ ଅକୂଲ ପାଥାରେ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ସଖୀଗଣ । ପ୍ରଭାତ ହଇଲ ନିଶି କାନନ ଘୁରେ,
ବିରହବିଧୁର ହିୟା ମରିଲ ଝୁରେ ।
ମ୍ଳାନ ଶଶୀ ଅସ୍ତେ ଗେଲ, ମ୍ଳାନ ହାସି ମିଲାଇଲ-
କାଁଦିୟା ଉଠିଲ ପ୍ରାଣ କାତର ସୁରେ ।

ପ୍ରମଦାର ପ୍ରବେଶ

ପ୍ରମଦା । ଚଲ୍ ସଖୀ, ଚଲ୍ ତବେ ଘରେତେ ଫିରେ-
ଯାକ ଭେସେ ମ୍ଳାନ ଆଁଖି ନୟନନୀରେ ।
ଯାକ ଫେଟେ ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାଣ, ହୋକ୍ ଆଶା ଅବସାନ-
ହୃଦୟ ଯାହାରେ ଡାକେ ଥାକ୍ ସେ ଦୂରେ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ମାୟାକୁମାରୀଗଣ । ମଧୁରାତି ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ଫିରେ ଆସେ ବାର ବାର,
ସେ ଜନ ଫେରେ ନା ଆର ଯେ ଗେଛେ ଚଲେ ॥
ଛିଲ ତିଥି ଅନୁକୂଲ, ଶୁଧୁ ନିମେଷେର ଭୁଲ-
ଚିରଦିନ ତୃଷାକୁଲ ପରାନ ଜ୍ୱଲେ ।
ଏଖନ ଫିରାବେ ତାରେ କିସେର ଛଲେ ଗୋ ॥

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ 'ଅସ୍ତେ ଗେଲ' ⟹ 'ଅସ୍ତ ଗେଲ' ୯ ଲାଇନେ ମଧୁରାତି ⟹ ମଧୁନିଶି

ସପ୍ତମ ଦୃଶ୍ୟ

କାନନ

ଅମର ଶାନ୍ତା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୁରନାରୀ ଓ ପୌରଜନ

ସ୍ତ୍ରୀଗଣ । ଏସ’ ଏସ’, ବସନ୍ତ, ଧରାତଳେ ।
ଆନ’ କୁହୁକୁହୁ କୁହୁତାନ, ପ୍ରେମଗାନ,
ଆନ’ ଗନ୍ଧମଦଭରେ ଅଳସ ସମୀରଣ ।
ଆନ’ ନବଯୌବନହିଲ୍ଲୋଳ, ନବ ପ୍ରାଣ,
ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ନବୀନ ବାସନା ଧରାତଳେ ।

ପୁରୁଷଗଣ । ଏସ’ ଥରଥରକମ୍ପିତ ମର୍ମରମୁଖରିତ
ନବପଲ୍ଲବପୁଳକିତ
ଫୁଲ-ଆକୁଳ-ମାଳତୀବଲ୍ଲି-ବିତାନେ–
ସୁଖଛାୟେ, ମଧୁବାୟେ ଏସ’ ଏସ’ ।
ଏସ’ ଅରୁଣଚରଣ କମଳବରନ
ତରୁଣ ଉଷାର କୋଳେ ।
ଏସ’ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାବିବସ ନିଶୀଥେ,
କଳକଲ୍ଲୋଳ-ତଟିନୀ-ତୀରେ-
ସୁଖସୁପ୍ତ ସରସୀନୀରେ ଏସ’ ଏସ’ ॥

ସ୍ତ୍ରୀଗଣ । ଏସ’ ଯୌବନକାତର ହୃଦୟେ,
ଏସ’ ମିଳନସୁଖାଳସ ନୟନେ,
ଏସ’ ମଧୁର ଶରମମାଝାରେ,
ଦାଓ ବାହୁତେ ବାହୁ ବାଁଧି,
ନବୀନ କୁସୁମପାଶେ ରଚି ଦାଓ ନବୀନ ମିଳନବାଁଧନ ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ ମାଳତୀବଲ୍ଲି ⟹ ମାଳତୀବଲ୍ଲୀ

ଶାନ୍ତାର ପ୍ରତି

ଅମର । ମଧୁର ବସନ୍ତ ଏସେଛେ ମଧୁର ମିଳନ ଘଟାତେ ।
ମଧୁର ମଳୟସମୀରେ ମଧୁର ମିଳନ ରଟାତେ ।
କୁହକଲେଖନୀ ଛୁଟାୟେ କୁସୁମ ତୁଲିଛେ ଫୁଟାୟେ,
ଲିଖିଛେ ପ୍ରଣୟକାହିନୀ ବିବିଧ ବରନଛଟାତେ ।
ହେରୋ ପୁରାନୋ ପ୍ରାଚୀନ ଧରଣୀ ହୟେଛେ ଶ୍ୟାମଳବରନୀ,
ଯେନ ଯୌବନପ୍ରବାହ ଛୁଟେଛେ କାଲେର ଶାସନ ଟୁଟାତେ ।
ପୁରାନୋ ବିରହ ହାନିଛେ ନବୀନ ମିଳନ ଆନିଛେ,
ନବୀନ ବସନ୍ତ ଆଇଲ ନବୀନ ଜୀବନ ଫୁଟାତେ ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆଉ ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ 'ଯୌବନପ୍ରବାହ ଛୁଟେଛେ' ⟹ 'ଯୌବନସ୍ରୋତ ଛୁଟିଛେ'

ସ୍ତ୍ରୀଗଣ । ଆଜି ଆଁଖି ଜୁଡ଼ାଲୋ ହେରିୟେ

ମନୋମୋହନ ମିଲନମାଧୁରୀ, ଯୁଗଲ ମୁରତି ।

ପୁରୁଷଗଣ । ଫୁଲଗନ୍ଧେ ପାଗଲ କରେ, ବାଜେ ବାଁଶରି ଉଦାସ ସ୍ୱରେ,

ନିକୁଞ୍ଜ ପ୍ଲାବିତ ଚନ୍ଦ୍ରକରେ-

ସ୍ତ୍ରୀଗଣ । ତାରି ମାଝେ ମନୋମୋହନ ମିଲନମାଧୁରୀ, ଯୁଗଲମୁରତି ।

ଆନୋ ଆନୋ ଫୁଲମାଲା, ଦାଓ ଦୋଁହେ ବାଁଧିୟେ ।

ପୁରୁଷଗଣ । ହୃଦୟେ ପଶିବେ ଫୁଲପାଶ, ଅକ୍ଷୟ ହବେ ପ୍ରେମବନ୍ଧନ ।

ସ୍ତ୍ରୀଗଣ । ଚିରଦିନ ହେରିବ ହେ

ମନୋମୋହନ ମିଲନମାଧୁରୀ, ଯୁଗଲମୁରତି ॥

ପ୍ରମଦା ଓ ସଖୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ଅମର । ଏ କି ସ୍ୱପ୍ନ! ଏ କି ମାୟା!

ଏ କି ପ୍ରମଦା! ଏ କି ପ୍ରମଦାର ଛାୟା!

ପ୍ରମଦାର ପ୍ରତି

ଶାନ୍ତା । ଆହା, କେ ଗୋ ତୁମି ମଲିନବୟନେ

ଆଧୋନିମୀଲିତ ନଲିନନୟନେ

ଯେନ ଆପନାରି ହୃଦୟଶୟନେ

ଆପନି ରୟେଛ ଲୀନ ।

ପୁରୁଷଗଣ । ତୋମା ତରେ ସବେ ରୟେଛେ ଚାହିୟା,

ତୋମା ଲାଗି ପିକ ଉଠିଛେ ଗାହିୟା,

ଭିଖାରି ସମୀର କାନନ ବାହିୟା

ଫିରିତେଛେ ସାରା ଦିନ ।

ଅମର । ଏ କି ସ୍ୱପ୍ନ! ଏ କି ମାୟା!

ଏ କି ପ୍ରମଦା! ଏ କି ପ୍ରମଦାର ଛାୟା!

ଶାନ୍ତା । ଯେନ ଶରତେର ମେଘଖାନି ଭେସେ

ଚାଁଦେର ସଭାତେ ଦାଁଡ଼ାୟେଛ ଏସେ,

ଏଖନି ମିଲାବେ ମ୍ଲାନ ହାସି ହେସେ-

କାଁଦିୟା ପଡ଼ିବେ ଝରି ।

ପୁରୁଷଗଣ । ଜାଗିଛେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୀଲାମ୍ବରେ,

কাননে চামেলি ফুটে থরে থরে,
হাসিটি কখন ফুটিবে অধরে
রয়েছি তিয়াষ ধরি ।

অমর । এ কি স্বপ্ন! এ কি মায়া!
এ কি প্রমদা! এ কি প্রমদার ছায়া!

সখীগণ । আহা, আজি এ বসন্তে এত ফুল ফুটে,
এত বাঁশি বাজে, এত পাখি গায়,
সখীর হৃদয় কুসুমকোমল-
কার অনাদরে আজি ঝরে যায়!
কেন কাছে আস, কেন মিছে হাস,
কাছে যে আসিত সে তো আসিতে না চায় ।
সুখে আছে যারা সুখে থাক্ তারা,
সুখের বসন্ত সুখে হোক সারা-
দুখিনী নারীর নয়নের নীর
সুখীজনে যেন দেখিতে না পায় ।
তারা দেখেও দেখে না,
তারা বুঝেও বুঝে না,
তারা ফিরেও না চায় ॥

শান্তা । আমি তো বুঝেছি সব, যে বোঝে না-বোঝে,
গোপনে হৃদয় দুটি কে কাহারে খোঁজে ।
আপনি বিরহ গড়ি আপনি রয়েছে পড়ি,
বাসনা কাঁদিছে বসি হৃদয়সরোজে ।
আমি কেন মাঝে থেকে দুজনারে রাখি ঢেকে,
এমন ভ্রমের তলে কেন থাকি মজে ॥

প্রমদার প্রতি

অশোক । এতদিন বুঝি নাই, বুঝেছি ধীরে-
ভালো যারে বাস তারে আনিব ফিরে ।
হৃদয়ে হৃদয় বাঁধা, দেখিতে না পায় আঁধা-
নয়ন রয়েছে ঢাকা নয়ননীরে ॥

ସହଅନଁତଅ ଓ ସଖୀଗଣ । ଚାଁଦ ହାସୋ, ହାସୋ-
ହାରା ହୃଦୟ୍ ଦୁଟି ଫିରେ ଏସେଛେ ।

ପୁରୁଷଗଣ । କତ ଦୁଖେ କତ ଦୂରେ ଆଁଧାରସାଗର ଘୁରେ
ସୋନାର ତରଣୀ ଦୁଟି ତୀରେ ଏସେଛେ ।
ମିଳନ ଦେଖିବେ ବଲେ ଫିରେ ବାୟୁ କୁତୂହଲେ,
ଚାରି ଧାରେ ଫୁଲଗୁଲି ଘିରେ ଏସେଛେ ।

ସକଲେ । ଚାଁଦ ହାସୋ, ହାସୋ-
ହାରା ହୃଦୟ୍ ଦୁଟି ଫିରେ ଏସେଛେ ।

ପ୍ରମଦା । ଆର କେନ, ଆର କେନ
ଦଳିତ କୁସୁମେ ବହେ ବସନ୍ତସମୀରଣ ।
ଫୁରାୟେ ଗିୟେଛେ ବେଳା- ଏଖନ ଏ ମିଛେ ଖେଳା-
ନିଶାନ୍ତେ ମଳିନ ଦୀପ କେନ ଜ୍ୱଲେ ଅକାରଣ ।

ସଖୀଗଣ । ଅଶ୍ରୁ ଯବେ ଫୁରାୟେଛେ ତଖନ ମୁଛାତେ ଏଲେ
ଅଶ୍ରୁଭରା ହାସିଭରା ନବୀନ ନୟନ ଫେଲେ !

ପ୍ରମଦା । ଏଇ ଲଓ, ଏଇ ଧରୋ- ଏ ମାଳା ତୋମରା ପରୋ-
ଏ ଖେଳା ତୋମରା ଖେଲୋ, ସୁଖେ ଥାକୋ ଅନୁକ୍ଷଣ ॥

ଅମର । ଏ ଭାଙା ସୁଖେର ମାଝେ ନୟନଜଲେ
ଏ ମଳିନ ମାଳା କେ ଲଇବେ ।
ମ୍ଳାନ ଆଲୋ ମ୍ଳାନ ଆଶା ହୃଦୟତଲେ,
ଏ ଚିରବିଷାଦ କେ ବହିବେ ।
ସୁଖନିଶି ଅବସାନ- ଗେଛେ ହାସି, ଗେଛେ ଗାନ-
ଏଖନ ଏ ଭାଙା ପ୍ରାଣ ଲଇୟା ଗଲେ
ନୀରବ ନିରାଶା କେ ସହିବେ ॥

ଶାନ୍ତା । ଯଦି କେହ ନାହି ଚାୟ୍ ଆମି ଲଇବ,
ତୋମାର ସକଳ ଦୁଖ ଆମି ସହିବ ।
ଆମାର ହୃଦୟ୍ ମନ ସବ ଦିବ ବିସର୍ଜନ,
ତୋମାର ହୃଦୟଭାର ଆମି ବହିବ ।
ଭୁଲ-ଭାଙା ଦିବାଲୋକେ ଚାହିବ ତୋମାର ଚୋଖେ-
ପ୍ରଶାନ୍ତ ସୁଖେର କଥା ଆମି କହିବ ॥

ଅମର ଓ ଶାନ୍ତାର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ମାୟାକୁମାରୀଗଣ । ସୁଖେର ମିଳନ ଟୁଟିବାର ନୟ୍-
ନାହି ଆର ଭୟ୍, ନାହି ସଂଶୟ୍ ।
ନୟନସଲିଲେ ଯେ ହାସି ଫୁଟେ ଗୋ,
ରୟ୍ ତାହା ରୟ୍ ଚିରଦିନ ରୟ୍ ॥

ପ୍ରମଦା । କେନ ଏଲି ରେ, ଭାଲୋବାସିଲି, ଭାଲୋବାସା ପେଲି ନେ ।
କେନ ସଂସାରେତେ ଉଁକି ମେରେ ଚଲେ ଗେଲି ନେ ।

ସଖୀଗଣ । ସଂସାର କଠିନ ବଡ଼ୋ- କାରେଓ ସେ ଡାକେ ନା,
କାରେଓ ସେ ଧରେ ରାଖେ ନା ।
ଯେ ଥାକେ ସେ ଥାକେ ଆର ଯେ ଯାୟ୍ ସେ ଯାୟ୍-
କାରୋ ତରେ ଫିରେଓ ନା ଚାୟ୍ ।

ପ୍ରମଦା । ହାୟ୍ ହାୟ୍, ଏ ସଂସାରେ ଯଦି ନା ପୁରିଲ
ଆଜନ୍ମେର ପ୍ରାଣେର ବାସନା,
ଚଲେ ଯାଓ ମ୍ଳାନମୁଖେ, ଧୀରେ ଧୀରେ ଫିରେ ଯାଓ-
ଥେକେ ଯେତେ କେହ ବଲିବେ ନା ।
ତୋମାର ବ୍ୟଥା ତୋମାର ଅଶ୍ରୁ ତୁମି ନିୟେ ଯାବେ-
ଆର ତୋ କେହ ଅଶ୍ରୁ ଫେଲିବେ ନା ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ମାୟାକୁମାରୀଗଣ

ସକଲେ । ଏରା ସୁଖେର ଲାଗି ଚାହେ ପ୍ରେମ, ପ୍ରେମ ମେଲେ ନା ।
ପ୍ରଥମା । ଶୁଧୁ ସୁଖ ଚଲେ ଯାୟ୍ ।
ଦ୍ୱିତୀୟା । ଏମନି ମାୟାର ଛଲନା ।
ତୃତୀୟା । ଏରା ଭୁଲେ ଯାୟ୍, କାରେ ଛେଡ଼େ କାରେ ଚାୟ୍ ।
ସକଲେ । ତାଇ କେଁଦେ କାଟେ ନିଶି, ତାଇ ଦହେ ପ୍ରାଣ,
ତାଇ ମାନ ଅଭିମାନ ।
ପ୍ରଥମା । ତାଇ ଏତ ହାୟ୍-ହାୟ୍ ।
ଦ୍ୱିତୀୟା । ପ୍ରେମେ ସୁଖ ଦୁଖ ଭୁଲେ ତବେ ସୁଖ ପାୟ୍ ।
ସକଲେ । ସଖୀ, ଚଲୋ, ଗେଲ ନିଶି, ସ୍ୱପନ ଫୁରାଲୋ,
ମିଛେ ଆର କେନ ବଲୋ ।
ପ୍ରଥମା । ଶଶୀ ଘୁମେର କୁହକ ନିୟେ ଗେଲ ଅସ୍ତାଚଲ ।
ସକଲେ । ସଖୀ, ଚଲୋ ।
ପ୍ରଥମା । ପ୍ରେମେର କାହିନୀ ଗାନ ହୟେ ଗେଲ ଅବସାନ ।
ଦ୍ୱିତୀୟା । ଏଖନ କେହ ହାସେ, କେହ ବସେ ଫେଲେ ଅଶ୍ରୁଜଲ ॥

ଚଣ୍ଡାଳିକା

URL: http://www.iopb.res.in/~somen/gitobitan.html

ଚଣ୍ଡାଳିକା

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

ଏକଦଳ ଫୁଲଓୟାଳି ଚଳେଛେ ଫୁଲ ବିକ୍ରି କରତେ

ଫୁଲଓୟାଳିର । ନବ ବସନ୍ତେର ଦାନେର ଡାଳି ଏନେଛି ତୋଦେରଇ ଦ୍ୱାରେ
ଦଳ ।   ଆୟ୍ ଆୟ୍ ଆୟ୍
ପରିବି ଗଳାର ହାରେ ।
ଲତାର ବାଁଧନ ହାରାୟେ୍ ମାଧବୀ ମରିଛେ କେଁଦେ–
ବେଣୀର ବାଁଧନେ ରାଖିବି ବେଁଧେ,
ଅଳକଦୋଳାୟ୍ ଦୋଳାବି ତାରେ,
ଆୟ୍ ଆୟ୍ ଆୟ୍ ।
ବନମାଧୁରୀ କରିବି ଚୁରି
ଆପନ ନବୀନ ମାଧୁରୀତେ–
ସୋହିନୀ ରାଗିଣୀ ଜାଗାବେ ସେ ତୋଦେର
ଦେହେର ବୀଣାର ତାରେ ତାରେ,
ଆୟ୍ ଆୟ୍ ଆୟ୍ ॥

–

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୭ ଲାଇନେ ଦୋଳାବି ⟹ ଦୁଳାବି

ଆମାର ମାଳାର ଫୁଲେର ଦଳେ ଆଛେ ଲେଖା
ବସନ୍ତେର ମନ୍ତ୍ରଲିପି ।
ଏର ମାଧୁର୍ଯେ ଆଛେ ଯୌବନେର ଆମନ୍ତ୍ରଣ ।
ସାହାନା ରାଗିଣୀ ଏର ରାଙା ରଙେ ରଞ୍ଜିତ,
ମଧୁକରେର କ୍ଷୁଧା ଅଶ୍ରୁତ ଛନ୍ଦେ
ଗନ୍ଧେ ତାର ଗୁଞ୍ଜରେ ।
ଆନ୍ ଗୋ ଡାଲା, ଗାଁଥ୍ ଗୋ ମାଳା,
ଆନ୍ ମାଧବୀ ମାଳତୀ ଅଶୋକମଞ୍ଜରୀ ।
ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍, ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍, ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍ ।
ଆନ୍ କରବୀ ରଙ୍ଗନ କାଞ୍ଚନ ରଜନୀଗନ୍ଧା
ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ମଲ୍ଲିକା ।
ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍, ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍, ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍ ।

ମାଳା ପର୍ ଗୋ ମାଳା ପର୍ ସୁନ୍ଦରୀ,

ତ୍ୱରା କର୍ ଗୋ ତ୍ୱରା କର୍ ।

ଆଜି ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରାତେ ଜାଗିଛେ ଚନ୍ଦ୍ରମା,

ବକୁଳକୁଞ୍ଜ

ଦକ୍ଷିଣବାତାସେ ଦୁଲିଛେ କାଁପିଛେ

ଥରଥର ମୃଦୁ ମର୍ମରି ।

ନୃତ୍ୟପରା ବନାଙ୍ଗନା ବନାଙ୍ଗନେ ସଞ୍ଚରେ,

ଚଞ୍ଚଳିତ ଚରଣ ଘେରି ମଞ୍ଜୀର ତାର ଗୁଞ୍ଜରେ ।

ଦିସ ନେ ମଧୁରାତି ବୃଥା ବହିୟେ ଉଦାସିନୀ, ହାୟ୍ ରେ ।

ଶୁଭଲଗନ ଗେଲେ ଚଲେ ଫିରେ ଦେବେ ନା ଧରା–

ସୁଧାପସରା

ଧୂଲାୟ୍ ଦେବେ ଶୂନ୍ୟ କରି, ଶୁକାବେ ବକୁଳମଞ୍ଜରୀ ।

ଚନ୍ଦ୍ରକରେ ଅଭିଷିକ୍ତ ନିଶୀଥେ ଝିଲ୍ଲିମୁଖର ବନଛାୟେ୍

ତନ୍ଦ୍ରାହାରା ପିକବିରହକାକଳିକୂଜିତ ଦକ୍ଷିଣବାୟେ୍

ମାଳଞ୍ଚ ମୋର ଭରଲ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଗୋ,

କିଂଶୁକଶାଖା ଚଞ୍ଚଳ ହଲ ଦୁଲେ ଦୁଲେ ଦୁଲେ ଗୋ ॥

ପ୍ରକୃତି ଫୁଲ ଚାଇତେଇ

ତାକେ ଘୃଣା କରେ ଚଲେ ଗେଲ

ଦଇଓୟ୍ାଳାର ପ୍ରବେଶ

ଦଇଓୟ୍ାଳା । ଦଇ ଚାଇ ଗୋ, ଦଇ ଚାଇ, ଦଇ ଚାଇ ଗୋ ?

ଶ୍ୟାମଳୀ ଆମାର ଗାଇ

ତୁଳନା ତାହାର ନାଇ ।

କଙ୍କଣାନଦୀର ଧାରେ

ଭୋରବେଳା ନିୟେ୍ ଯାଇ ତାରେ–

ଦୂର୍ବାଦଳଘନ ମାଠେ, ନଦୀର ଧାରେ ଧାରେ ଧାରେ, ତାରେ

ସାରା ବେଳା ଚରାଇ, ଚରାଇ ଗୋ ।

ଦେହଖାନି ତାର ଚିକ୍କଣ କାଲୋ

ଯତ ଦେଖି ତତ ଲାଗେ ଭାଲୋ ।

କାଛେ ବସେ ଯାଇ ବ'ଲେ, ଉତ୍ତର ଦେୟ୍ ସେ ଚୋଖେ,

ପିଠେ ମୋର ରାଖେ ମାଥା–

ଗାୟେ୍ ତାର ହାତ ବୁଲାଇ, ହାତ ବୁଲାଇ ଗୋ ॥

ଚଣ୍ଡାଳକନ୍ୟା ପ୍ରକୃତି ଦଇ କିନତେ ଚାଇଲ

ଏକଜନ ମେୟେ ସାବଧାନ କରେ ଦିଲ

ମେୟେ । ଓଳେ ଛୁଁୟୋ ନା, ଛୁଁୟୋ ନା, ଛି,
ଓ ଯେ ଚଣ୍ଡାଳିଣୀର ଝି–
ନଷ୍ଟ ହବେ ଯେ ଦଇ ସେ କଥା ଜାନ ନା କି ॥

ଦଇଓୟାଲାର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଚୁଡ଼ିଓୟାଲାର ପ୍ରବେଶ

ଚୁଡ଼ିଓୟାଲା । ଓଗୋ, ତୋମରା ଯତ ପାଡ଼ାର ମେୟେ
ଏସୋ ଏସୋ, ଦେଖୋ ଚେୟେ–
ଏନେଛି କାଁକନଜୋଡ଼ା ସୋନାଲି ତାରେ ମୋଡ଼ା ।
ଆମାର କଥା ଶୋନୋ, ହାତେ ଲହୋ ପ’ରେ–
ଯାରେ ରାଖିତେ ଚାହ ଧରେ କାଁକନ ତୋମାର ବେଡ଼ି ହୟେ
ବାଁଧିବେ ମନ ତାହାର ଆମି ଦିଲାମ କୟେ ॥

ପ୍ରକୃତି ଚୁଡ଼ି ନିତେ ହାତ ବାଡ଼ାତେଇ

ମେୟେରା । ଓଳେ ଛୁଁୟୋ ନା, ଛୁଁୟୋ ନା, ଛି,
ଓ ଯେ ଚଣ୍ଡାଳିଣୀର ଝି ।

ଚୁଡ଼ିଓୟାଲା ପ୍ରଭୃତିର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ପ୍ରକୃତି । ଯେ ଆମାରେ ପାଠାଲୋ ଏଇ ଅପମାନେର ଅନ୍ଧକାରେ
ପୂଜିବ ନା, ପୂଜିବ ନା, ପୂଜିବ ନା ସେଇ ଦେବତାରେ
ପୂଜିବ ନା ।
କେନ ଦେବ ଫୁଲ, କେନ ଦେବ ଫୁଲ, କେନ ଦେବ ଫୁଲ
ଆମି ତାରେ–
ଯେ ଆମାରେ ଚିରଜୀବନ ରେଖେ ଦିଲ ଏଇ ଧିକ୍କାରେ ।
ଜାନି ନା ହାୟ୍ ରେ କୀ ଦୁରାଶାୟ୍ ରେ
ପୂଜାଦୀପ ଜ୍ୱାଲି ମନ୍ଦିରଦ୍ୱାରେ ।
ଆଲୋ ତାର ନିଲ ହରିୟା ଦେବତା ଛଲନା କରିୟା,

ଆଁଧାରେ ରାଖିଲ ଆମାରେ ॥

ପଥ ବେୟେ ବୌଦ୍ଧ ଭିକ୍ଷୁଗଣ

ଭିକ୍ଷୁଗଣ । ଯୋ ସନ୍ନିସିନ୍ନୋ ବରବୋଧିମୂଳେ
ମାରସ୍ସ ସେନଂ ମହତିଂ ବିଜେତ୍ୱା
ସମ୍ବୋଧି ମାଗଞ୍ଛି ଅନନ୍ତଞ୍ଞାଣୋ
ଲୋକୁତ୍ତମୋ ତଂ ପଣମାମି ବୁଦ୍ଧଂ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ପ୍ରକୃତିର ମା ମାୟାର ପ୍ରବେଶ

ମା । କୀ ଯେ ଭାବିସ ତୁଇ ଅନ୍ୟମନେ– ନିଷ୍କାରଣେ–
ବେଲା ବହେ ଯାୟ୍, ବେଲା ବହେ ଯାୟ୍ ଯେ ।
ରାଜବାଡ଼ିତେ ଓଇ ବାଜେ ଘଣ୍ଟା ଢଂ ଢଂ ଢଂ, ଢଂ ଢଂ ଢଂ ।
ବେଲା ବହେ ଯାୟ୍ ।
ରୌଦ୍ର ହୟେଛେ ଅତି ତିଖନୋ,
ତୋର ଆଙିନା ହୟ୍ ନି ଯେ ନିକୋନୋ ।
ତୋଲା ହଲ ନା ଜଲ, ପାଡ଼ା ହଲ ନା ଫଲ ।
କଖନ୍ ବା ଚୁଲୋ ତୁଇ ଧରାବି ।
କଖନ୍ ଛାଗଲ ତୁଇ ଚରାବି ।
ତ୍ୱରା କର୍, ତ୍ୱରା କର୍, ତ୍ୱରା କର୍–
ଜଲ ତୁଲେ ନିୟେ ତୁଇ ଚଲ୍ ଘର୍ ।
ରାଜବାଡ଼ିତେ ଓଇ ବାଜେ ଘଣ୍ଟା ଢଂ ଢଂ ଢଂ, ଢଂ ଢଂ ଢଂ ।
ଓଇ ବେଲା ବହେ ଯାୟ୍ ।

ପ୍ରକୃତି । କାଜ ନେଇ, କାଜ ନେଇ ମା,
କାଜ ନେଇ ମୋର ଘରକନ୍ନାୟ୍ ।
ଯାକ ଭେସେ ଯାକ, ଯାକ ଭେସେ ସବ ବନ୍ୟାୟ୍ ।
ଜନ୍ମ କେନ ଦିଲି ମୋରେ,
ଲାଞ୍ଛନା ଜୀବନ ଭ'ରେ–
ମା ହୟେ ଆନିଲି ଏଇ ଅଭିଶାପ !
କାର କାଛେ ବଲ୍ କରେଛି କୋନ୍ ପାପ,

ବିନା ଅପରାଧେ ଏ କୀ ଘୋର ଅନ୍ୟାୟ୍ ॥

ମା । ଥାକ୍ ତବେ ଥାକ୍ ତୁଇ ପଡ଼େ,

ମିଥ୍ୟା କାନ୍ନା କାଁଦ୍ ତୁଇ ମିଥ୍ୟା ଦୁଃଖ ଗ'ଡ଼େ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ପ୍ରକୃତିର ଜଳ ତୋଳା

ବୁଦ୍ଧଶିଷ୍ୟ ଆନନ୍ଦେର ପ୍ରବେଶ

ଆନନ୍ଦ । ଜଳ ଦାଓ ଆମାୟ୍ ଜଳ ଦାଓ ।

ରୌଦ୍ର ପ୍ରଖରତର, ପଥ ସୁଦୀର୍ଘ, ହା,

ଆମାୟ୍ ଜଳ ଦାଓ ।

ଆମି ତାପିତ ପିପାସିତ,

ଆମାୟ୍ ଜଳ ଦାଓ ।

ଆମି ଶ୍ରାନ୍ତ, ହା,

ଆମାୟ୍ ଜଳ ଦାଓ ।

କ୍ଷମା କରୋ ପ୍ରଭୁ, କ୍ଷମା କରୋ ମୋରେ–

ଆମି ଚଣ୍ଡାଳେର କନ୍ୟା,

ମୋର କୂପେର ବାରି ଅଶୁଚି ।

ଆମି ଚଣ୍ଡାଳେର କନ୍ୟା ।

ତୋମାକେ ଦେବ ଜଳ ହେନ ପୁଣ୍ୟେର ଆମି

ନହି ଅଧିକାରିଣୀ ।

ଆମି ଚଣ୍ଡାଳେର କନ୍ୟା ॥

ଆନନ୍ଦ । ଯେ ମାନବ ଆମି ସେଇ ମାନବ ତୁମି କନ୍ୟା ।

ସେଇ ବାରି ତୀର୍ଥବାରି ଯାହା ତୃପ୍ତ କରେ ତୃଷିତେରେ,

ଯାହା ତାପିତ ଶ୍ରାନ୍ତେରେ ସ୍ନିଗ୍ଧ କରେ ସେଇ ତୋ ପବିତ୍ର ବାରି ।

ଜଳ ଦାଓ ଆମାୟ୍ ଜଳ ଦାଓ ।

ଜଳଦାନ

କଲ୍ୟାଣ ହୋକ ତବ କଲ୍ୟାଣୀ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ପ୍ରକୃତି । ଶୁଧୁ ଏକଟି ଗଣ୍ଡୂଷ ଜଳ,

ଆହା, ନିଲେନ ତାଁହାର କରପୁଟେର କମଲକଳିକାୟ୍ ।

ଆମାର କୂପ ଯେ ହଲ ଅକୂଳ ସମୁଦ୍ର–
ଏଇ-ଯେ ନାଚେ, ଏଇ-ଯେ ନାଚେ ତରଙ୍ଗ ତାହାର
ଆମାର ଜୀବନ ଜୁଡ଼େ ନାଚେ–
ଟଲୋମଲୋ କରେ ଆମାର ପ୍ରାଣ,
ଆମାର ଜୀବନ ଜୁଡ଼େ ନାଚେ ।
ଓଗୋ,   କୀ ଆନନ୍ଦ, କୀ ଆନନ୍ଦ, କୀ ପରମମୁକ୍ତି ।
ଏକଟି ଗଣ୍ଡୂଷ ଜଲ–
ଆମର ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରେର କାଳି ଧୁୟେ ଦିଲ ଗୋ
ଶୁଧୁ   ଏକଟି ଗଣ୍ଡୂଷ ଜଲ ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୭ ଲାଇନେ ଟଲୋମଲୋ ⟹ ଟଲମଲ

ମେୟେ-ପୁରୁଷେର ପ୍ରବେଶ

ଫସଲ କାଟାର ଆହ୍ବାନ-ଗାନ

ମାଟି ତୋଦେର ଡାକ ଦିୟେଛେ– ଆୟ୍ ରେ ଚଲେ
ଆୟ୍ ଆୟ୍ ଆୟ୍ ।
ଡାଲା ଯେ ତାର ଭରେଛେ ଆଜ ପାକା ଫସଲେ–
ମରି ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ।
ହାଓୟାର ନେଶାୟ୍ ଉଠଲ ମେତେ
ଦିଗ୍‌ବଧୂରା ଫସଲର-କ୍ଷେତେ,
ରୋଦେର ସୋନା ଛଡ଼ିୟେ ପଡ଼େ ଧରାର ଆଁଚଲେ–
ମରି ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ।
ମାଠେର ବାଁଶି ଶୁନେ ଶୁନେ ଆକାଶ ଖୁଶି ହଲ ।
ଘରେତେ ଆଜ କେ ରବେ ଗୋ, ଖୋଲୋ,   ଖୋଲୋ ଦୁୟାର ଖୋଲେ ।
ଖୋଲୋ, ଖୋଲୋ ଦୁୟାର ଖୋଲେ ।
ଆଲୋର ହାସି ଉଠଲ ଜେଗେ,
ପାତାୟ୍ ପାତାୟ୍ ଚମକ ଲେଗେ
ବନେର ଖୁଶି ଧରେ ନା ଗୋ, ଓଇ-ଯେ ଉଥଲେ–
ମରି ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ।

ପ୍ରକୃତି ।   ଓଗୋ ଡେକୋ ନା ମୋରେ ଡେକୋ ନା ।
ଆମାର କାଜ-ଭୋଲା ମନ, ଆଛେ ଦୂରେ କୋନ୍–
କରେ ସ୍ୱପନେର ସାଧନା ।

ଧରା ଦେବେ ନା ଅଧରା ଛାୟା,
ରଚି ଗେଛେ ମନେ ମୋହିନୀ ମାୟା–
ଜାନି ନା ଏ କୀ ଦେବତାରଇ ଦୟା,
ଜାନି ନା ଏ କୀ ଛଳନା ।
ଆଁଧାର ଅଙ୍ଗନେ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଳି ନି,
ଦଗ୍ଧ କାନନେର ଆମି ଯେ ମାଳିନୀ,
ଶୂନ୍ୟ-ହାତେ ଆମି କାଙାଳିନୀ
କରି ନିଶିଦିନଯାପନା ।
ଯଦି ସେ ଆସେ ତାର ଚରଣଛାୟେ
ବେଦନା ଆମାର ଦେବ ବିଛାୟେ,
ଜାନାବ ତାହାର ଅଶ୍ରୁସିକ୍ତ
ରିକ୍ତ ଜୀବନେର କାମନା ॥

ଦଡଇଡଇଇଯଓ ଦୃଶ୍ୟ

ଅର୍ଘ୍ୟ ନିୟେ ବୌଦ୍ଧନାରୀଦେର ମନ୍ଦିରେ ଗମନ

ବୌଦ୍ଧନାରୀଗଣସ୍ୱର୍ଣ୍ଣବର୍ଣ୍ଣେ ସମୁଜ୍ଜ୍ୱଳ ନବ ଚମ୍ପାଦଳେ
ବନ୍ଦିବ ଶ୍ରୀମୁନୀନ୍ଦ୍ରେର ପାଦପଦ୍ମତଳେ ।
ପୁଣ୍ୟଗନ୍ଧେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାୟୁ ହଳ ସୁଗନ୍ଧିତ,
ପୁଷ୍ପମାଲ୍ୟେ କରି ତାଁର ଚରଣ ବନ୍ଦିତ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ପ୍ରକୃତି । ଫୁଳ ବଳେ, ଧନ୍ୟ ଆମି, ଧନ୍ୟ ଆମି ମାଟିର 'ପରେ ।
ଦେବତା ଓଗୋ, ତୋମାର ସେବା ଆମାର ଘରେ ।
ଜନ୍ମ ନିୟେଛି ଧୂଳିତେ
ଦୟା କରେ ଦାଓ ଭୁଲିତେ, ଦାଓ ଭୁଲିତେ, ଦାଓ ଭୁଲିତେ–
ନାଇ ଧୂଳି ମୋର ଅନ୍ତରେ–
ନାଇ ନାଇ ଧୂଳି ମୋର ଅନ୍ତରେ ।
ନୟନ ତୋମାର ନତ କରୋ,
ଦଳଗୁଳି କାଁପେ ଥରୋଥରୋ ଥରୋଥରୋ ।
ଚରଣପରଶ ଦିୟୋ ଦିୟୋ,
ଧୂଳିର ଧନକେ କରୋ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ– ଦିୟୋ ଦିୟୋ ଦିୟୋ–
ଧରାର ପ୍ରଣାମ ଆମି ତୋମାର ତରେ ॥

ମା । ତୁଇ ଅବାକ କ'ରେ ଦିଲି ଆମାୟ୍ ମେୟେ୍ ।
ପୁରାଣେ ଶୁନି ନା କି ତପ କରେଛେନ ଉମା
ରୋଦେର ଜ୍ୱଳନେ–
ତୋର କି ହ'ଲ ତାଇ ॥

ପ୍ରକୃତି । ହ୍ୟାଁ ମା, ଆମି ବସେଛି ତପେର ଆସନେ ॥

ମା । ତୋର ସାଧନା କାହାର ଜନ୍ୟେ ॥

ପ୍ରକୃତି । ଯେ ଆମାରେ ଦିୟେଛେ ଡାକ, ଦିୟେଛେ ଡାକ,
ବଚନହାରା ଆମାକେ ଦିୟେଛେ ବାକ୍ ।
ଯେ ଆମାରି ଜେନେଛେ ନାମ
ଓଗୋ ତାରି ନାମଖାନି ମୋର ହୃଦୟେ୍ ଥାକ୍ ।
ଆମି ତାରି ବିଚ୍ଛେଦଦହନେ
ତପ କରି ଚିତ୍ତେର ଗହନେ ।
ଦୁଃଖେର ପାବକେ ହୟେ୍ ଯାୟ୍ ଶୁଦ୍ଧ
ଅନ୍ତରେ ମଳିନ ଯାହା ଆଛେ ରୁଦ୍ଧ–
ଅପମାନନାଗିନୀର ଖୁଲେ ଯାୟ୍ ପାକ ॥

ମା । କିସେର ଡାକ ତୋର କିସେର ଡାକ ।
କୋନ୍ ପାତାଳବାସୀ ଅପଦେବତାର ଇଶାରା
ତୋକେ ଭୁଲିୟେ୍ ନିୟେ୍ ଯାବେ–
ଆମି ମନ୍ତ୍ର ପ'ଡ଼େ କାଟାବ ତାର ମାୟ୍ା ॥

ପ୍ରକୃତି । ଆମାର ମନେର ମଧ୍ୟେ ବାଜିୟେ୍ ଦିୟେ୍ ଗେଛେ–
ଜଳ ଦାଓ, ଜଳ ଦାଓ, ଜଳ ଦାଓ ॥

ମା । ପୋଡ଼ା କପାଳ ଆମାର !
କେ ବଲେଛେ ତୋକେ 'ଜଳ ଦାଓ' !
ସେ କି ତୋର ଆପନ ଜାତେର କେଉ ।

ପ୍ରକୃତି । ହ୍ୟାଁ ଗୋ ମା, ସେଇ କଥାଇ ତୋ ବ'ଲେ ଗେଲେନ ତିନି,
ତିନି ଆମର ଆପନ ଜାତେର ଲୋକ ।
ଆମି ଚଣ୍ଡାଳୀ– ସେ ଯେ ମିଥ୍ୟା, ସେ ଯେ ମିଥ୍ୟା,
ସେ ଯେ ଦାରୁଣ ମିଥ୍ୟା ।
ଶ୍ରାବଣେର କାଲୋ ଯେ ମେଘ
ତାରେ ଯଦି ନାମ ଦାଓ 'ଚଣ୍ଡାଳ'
ତା ବ'ଲେ କି ଜାତ ଘୁଚିବେ ତାର,
ଅଶୁଚି ହବେ କି ତାର ଜଳ ।

ତିନି ବଳେ ଗେଲେନ ଆମାୟ୍–
ନିଜେରେ ନିନ୍ଦା କୋରୋ ନା,
ମାନବେର ବଂଶ ତୋମାର,
ମାନବେର ରକ୍ତ ତୋମାର ନାଡ଼ୀତେ ।
ଛି ଛି ମା, ମିଥ୍ୟା ନିନ୍ଦା ରଟାସ ନେ ନିଜେର,
ସେ ଯେ ପାପ ।
ରାଜାର ବଂଶେ ଦାସୀ ଜନ୍ମାୟ୍ ଅସଂଖ୍ୟ,
ଆମି ସେ ଦାସୀ ନଇ ।
ଦ୍ୱିଜେର ବଂଶେ ଚଣ୍ଡାଳ କତ ଆଛେ,
ଆମି ନଇ ଚଣ୍ଡାଳୀ ॥

ମା । କୀ କଥା ବଲିସ ତୁଇ, ଆମି ଯେ ତୋର ଭାଷା ବୁଝି ନେ ।
ତୋର ମୁଖେ କେ ଦିଲ ଏମନ ବାଣୀ ।
ସ୍ୱପ୍ନେ କି କେଉ ଭର କରେଛେ ତୋକେ
ତୋର ଗତଜନ୍ମେର ସାଥି ।
ଆମି ଯେ ତୋର ଭାଷା ବୁଝି ନେ ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୪ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ପ୍ରକୃତି । ଏ ନତୁନ ଜନ୍ମ, ନତୁନ ଜନ୍ମ, ନତୁନ ଜନ୍ମ ଆମାର ।
ସେଦିନ ବାଜଲ ଦୁପୁରେର ଘଣ୍ଟା, ଝାଁ ଝାଁ କରେ ରୋଦ୍ଦୁର,
ସ୍ନାନ କରାତେଛିଲେମ କୁୟୋତଲାୟ୍ ମା-ମରା ବାଛୁରଟିକେ ।
ସାମନେ ଏସେ ଦାଁଡ଼ାଲେନ ବୌଦ୍ଧ ଭିକ୍ଷୁ ଆମାର–
ବଲଲେନ 'ଜଲ ଦାଓ, ଜଲ ଦାଓ, ଜଲ ଦାଓ ।'
ଶିଉରେ ଉଠଲ ଦେହ ଆମାର, ଚମକେ ଉଠଲ ପ୍ରାଣ–
ବଲ୍ ଦେଖି ମା,
ସାରା ନଗରେ କି କୋଥାଓ ନେଇ ଜଲ !
କେନ ଏଲେନ ଆମାର କୁୟୋର ଧାରେ,
ଆମାକେ ଦିଲେନ ସହସା
ମାନୁଷେର ତୃଷ୍ଣା-ମେଟାନୋ ସମ୍ମାନ ॥

–

ବଲେ ଦାଓ ଜଲ, ଦାଓ ଜଲ, ଦାଓ ଜଲ ।
ଦେବ ଆମି କେ ଦିୟେଛେ ହେନ ସମ୍ବଲ ।

ବଳେ ଦାଓ ଜଳ ।

କାଳୋ ମେଘ-ପାନେ ଚେୟେ

ଏଳ ଧେୟେ

ଚାତକ ବିହ୍ୱଳ–

ବଳେ ଦାଓ ଜଳ, ଦାଓ ଜଳ ।

ଭୂମିତଳେ ହାରା ଉତ୍ସେର ଧାରା

ଅନ୍ଧକାରେ

କାରାଗାରେ ।

କାର ସୁଗଭୀର ବାଣୀ ଦିଲ ହାନି

କାଳୋ ଶିଳାତଳ–

ବଳେ ଦାଓ ଜଳ, ଦାଓ ଜଳ ॥

ମା । ବାଛା, ମନ୍ତ୍ର କରେଛେ କେ ତୋକେ,

ତୋର ପଥ-ଚାଓୟା ମନ ଟାନ ଦିୟେଛେ କେ ।

ମନ୍ତ୍ର କରେଛେ କେ ତୋକେ ॥

ପ୍ରକୃତି । ସେ ଯେ ପଥିକ ଆମାର,

ହୃଦୟପଥେର ପଥିକ ଆମାର ।

ହାୟ ରେ, ଆର ସେ ତୋ ଏଳ ନା, ଏଳ ନା,

ଏ ପଥେ ଏଳ ନା ।

ଆର ସେ ତୋ ଚାଇଳ ନା ଜଳ ।

ଆମାର ହୃଦୟ ତାଇ ହଳ ମରୁଭୂମି,

ଶୁକିୟେ ଗେଲ ତାର ରସ–

ସେ ଯେ ଚାଇଳ ନା, ଚାଇଳ ନା, ଚାଇଳ ନା ଜଳ ॥

–

ଚକ୍ଷେ ଆମାର ତୃଷ୍ଣା ଓଗୋ,

ତୃଷ୍ଣା ଆମାର ବକ୍ଷ ଜୁଡ଼େ ।

ଚକ୍ଷେ ଆମାର ତୃଷ୍ଣା ।

ଆମି ବୃଷ୍ଟିବିହୀନ ବୈଶାଖୀ ଦିନ,

ସନ୍ତାପେ ପ୍ରାଣ ଯାୟ ଯାୟ ଯେ ପୁଡ଼େ ।

ଝଡ଼ ଉଠେଛେ ତପ୍ତ ହାଓୟାୟ ହାଓୟାୟ,

ମନକେ ସୁଦୂର ଶୂନ୍ୟେ ଧାଓୟାୟ–

ଅବଗୁଣ୍ଠନ ଯାୟ ଯେ ଉଡ଼େ ॥

ଯେ ଫୁଲ କାନନ କରତ ଆଲୋ
କାଲୋ ହୟେ ସେ ଶୁକାଲୋ ।
କାଲୋ- କାଲୋ ହୟେ ସେ ଶୁକାଲୋ ହାୟ୍ ।
ଝର୍ନାରେ କେ ଦିଲ ବାଧା–
ନିଷ୍ଠୁର ପାଷାଣେ ବାଁଧା
ଦୁଃଖେର ଶିଖରଚୂଡ଼େ ॥

ମା । ବାଛା, ସହଜ କ'ରେ ବଲ୍ ଆମାକେ
ମନ କାକେ ତୋର ଚାୟ୍ ।
ବେଛେ ନିସ ମନେର ମତନ ବର–
ରୟେଛେ ତୋ ଅନେକ ଆପନ ଜନ ।
ଆକାଶେର ଚାଁଦେର ପାନେ
ହାତ ବାଡ଼ାସ ନେ ।

ପ୍ରକୃତି । ଆମି ଚାଇ ତାଁରେ
ଆମାରେ ଦିଲେନ ଯିନି ସେବିକାର ସମ୍ମାନ,
ଝଡ଼େ-ପଡ଼ା ଧୁତରୋ ଫୁଲ
ଧୁଲୋ ହତେ ତୁଲେ ନିଲେନ ଯିନି ଦକ୍ଷିଣ କରେ ।
ଓଗୋ ପ୍ରଭୁ, ଓଗୋ ପ୍ରଭୁ,
ସେଇ ଫୁଲେ ମାଲା ଗାଁଥୋ,
ପରୋ ପରୋ ଆପନ ଗଲାୟ୍,
ବ୍ୟର୍ଥ ହତେ ତାରେ ଦିୟୋ ନା, ଦିୟୋ ନା ॥

ରାଜବାଡ଼ିର ଅନୁଚରେର ପ୍ରବେଶ

ଅନୁଚର । ସାତ ଦେଶେତେ ଖୁଁଜେ ଖୁଁଜେ ଗୋ,
ଶେଷକାଳେ ଏଇ ଠାଁଇ
ଭାଗ୍ୟେ ଦେଖା ପେଲେମ ରକ୍ଷା ତାଇ ।
ମା । କେନ ଗୋ, କୀ ଚାଇ ।
ଅନୁଚର । ରାନୀମାର ପୋଷା ପାଖି କୋଥାୟ୍ ଉଡ଼େ ଗେଛେ–
ସେଇ ନିଦାରୁଣ ଶୋକେ
ଘୁମ ନେଇ ତାଁର ଚୋଖେ ଓ ଚାରଣେର ବଉ ।
ଫିରିୟେ ଏନେ ଦିତେଇ ହବେ ତୋକେ ଓ ଚାରଣେର ବଉ ।
ମା । ଉଡ଼ୋ ପାଖି ଆସବେ ଫିରେ ଏମନ କୀ ଗୁଣ ଜାନି ।
ଅନୁଚର । ମିଥ୍ୟେ ଓଜର ଶୁନବ ନା, ଶୁନବ ନା–

ଶୁନବେ ନା ତୋର ରାନୀ ।

ଜାଦୁ କ'ରେ ମନ୍ତ୍ର ପ'ଡ଼େ ଫିରେ ଆନତେଇ ହବେ,

ଖାଲାସ ପାବି ତବେ ଓ ଚାରଣେର ବଉ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ପ୍ରକୃତି । ଓଗୋ ମା, ଓଇ କଥାଇ ତୋ ଭାବେ ।

ମନ୍ତ୍ର ଜାନିସ ନେ ତୁଇ,

ମନ୍ତ୍ର ପ'ଡ଼େ ଦେ ତାଁକେ ତୁଇ ଏନେ ॥

ମା । ଓରେ ସର୍ବନାଶୀ, କୀ କଥା ତୁଇ ବଲିସ–

ଆଗୁନ ନିୟେ ଖେଳା !

ଶୁନେ ବୁକ କେଁପେ ଓଠେ ଭୟେ ମରି ॥

ପ୍ରକୃତି । ଆମି ଭୟ୍ କରି ନେ ମା, ଭୟ୍ କରି ନେ ॥

ଭୟ୍ କରି, ମା, ପାଛେ ସାହସ ଯାୟ୍ ନେମେ–

ପାଛେ ନିଜେର ଆମି ମୂଲ୍ୟ ଭୁଲି ।

ଏତ ବଡ଼ୋ ସ୍ପର୍ଧା ଆମାର ଏକି ଆଶ୍ଚର୍ଯ !

ଏଇ ଆଶ୍ଚର୍ଯ ସେ'ଇ ଘଟିୟେଛେ ।

ତାରୋ ବେଶି ଘଟବେ ନା କି–

ଆସବେ ନା ଆମାର ପାଶେ,

ବସବେ ନା ଆଧୋ-ଆଁଚଲେ ?

ମା । ତାଁକେ ଆନତେ ଯଦି ପାରି

ମୂଲ୍ୟ ଦିତେ ପାରବି କି ତୁଇ ତାର ।

ଜୀବନେ କିଛୁଇ ଯେ ତୋର ଥାକବେ ନା ବାକି ॥

ପ୍ରକୃତି । ନା, କିଛୁଇ ଥାକବେ ନା, କିଛୁଇ ଥାକବେ ନା,

କିଛୁଇ ନା, କିଛୁଇ ନା ।

ଯଦି ଆମାର ସବ ମିଟେ ଯାୟ୍, ସବ ମିଟେ ଯାୟ୍,

ତବେଇ ଆମି ବେଁଚେ ଯାବ ଯେ ଚିରଦିନେର ତରେ

ଯଖନ କିଛୁଇ ଥାକବେ ନା ।

ଦେବାର ଆମାର ଆଛେ କିଛୁ ଏଇ କଥାଟାଇ ଯେ

ଭୁଲିୟେ ରେଖେଛିଲ ସବାଇ ମିଲେ–

ଆଜ ଜେନେଛି, ଆମି ନଇ-ଯେ ଅଭାଗିନୀ ॥

ଦେବଇ ଆମି, ଦେବଇ ଆମି, ଦେବଇ

ଉଜାଡ଼ କରେ ଦେବ ଆମାରେ ।

କୋନୋ ଭୟ୍ ଆର ନେଇ ଆମାର ।
ପଡ଼୍ ତୋର ମନ୍ତର, ପଡ଼୍ ତୋର ମନ୍ତର,
ଭିକ୍ଷୁରେ ନିୟେ ଆୟ୍ ଅମାନିତାର ପାଶେ,
ସେ'ଇ ତାରେ ଦିବେ ସମ୍ମାନ–
ଏତ ମାନ ଆର କେଉ ଦିତେ କି ପାରେ ॥

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୯ ଲାଇନେ 'ଦେବଇ ଆମି, ଦେବଇ ଆମି, ଦେବଇ'
⟹ 'ଦେବଇ ଆମି, ଦେବଇ ଆମି, ଦେବ'

ମା । ବାଛା, ତୁଇ ଯେ ଆମାର ବୁକ-ଚେରା ଧନ ।
ତୋର କଥାତେଇ ଚଲେଛି ପାପେର ପଥେ ପାପୀୟସୀ !
ହେ ପବିତ୍ର ମହାପୁରୁଷ,
ଆମାର ଅପରାଧେର ଶକ୍ତି ଯତ
କ୍ଷମାର ଶକ୍ତି ତୋମାର ତାରୋ ଅନେକ ଗୁଣେ ବଡ଼ୋ ।
ତୋମାରେ କରିବ ଅସମ୍ମାନ–
ତବୁ ପ୍ରଣାମ, ତବୁ ପ୍ରଣାମ, ତବୁ ପ୍ରଣାମ ॥

ପ୍ରକୃତି । ଦୋଷୀ କରୋ ଆମାୟ୍, ଦୋଷୀ କରୋ ।
ଧୁଲାୟ୍-ପଡ଼ା ମ୍ଲାନ କୁସୁମ ପାୟେର ତଲାୟ୍ ଧରୋ ।
ଅପରାଧେ ଭରା ଡାଲି
ନିଜ ହାତେ କରୋ ଖାଲି, ଆହା,
ତାର ପରେ ସେଇ ଶୂନ୍ୟ ଡାଲାୟ୍ ତୋମାର କରୁଣା ଭରୋ–
ଆମାୟ୍ ଦୋଷୀ କରୋ ।
ତୁମି ଉଚ୍ଚ, ଆମି ତୁଚ୍ଛ ଧରବ ତୋମାୟ୍ ଫାଁଦେ
ଆମାର ଅପରାଧେ ।
ଆମାର ଦୋଷକେ ତୋମାର ପୂଣ୍ୟ
କରବେ ତୋ କଳଙ୍କଶୂନ୍ୟ ଗୋ–
କ୍ଷମାୟ୍ ଗେଁଥେ ସକଳ ତ୍ରୁଟି ଗଲାୟ୍ ତୋମାର ପରୋ ॥
ମା । କୀ ଅସୀମ ସାହସ ତୋର ମେୟେ ॥

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୧ ଲାଇନଃ ଆମାୟ୍ ଦୋଷୀ କରୋ

ପ୍ରକୃତି । ଆମାର ସାହସ !
ତାଁର ସାହସେର ନାଇ ତୁଲନା ।
କେଉ ଯେ କଥା ବଲତେ ପାରେ ନି

ତିନି ବ'ଲେ ଦିଲେନ କତ ସହଜେ–
ଜଲ ଦାଓ, ଜଲ ଦାଓ, ଜଲ ଦାଓ ।
ଓଇ ଏକଟୁ ବାଣୀ ତାର ଦୀପ୍ତି କତ–
ଆଲୋ କରେ ଦିଲ ଆମାର ସାରା ଜନ୍ମ–
ତାର ଦୀପ୍ତି କତ !
ବୁକେର ଉପର କାଲୋ ପାଥର ଚାପା ଛିଲ ଯେ,
ସେଟାକେ ଠେଲେ ଦିଲ–
ଉଥଲି ଉଠଲ ରସେର ଧାରା ॥

ମା । ଓରା କେ ଯାୟ୍ ପୀତବସନ-ପରା ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ॥

ବୌଦ୍ଧ ଭିକ୍ଷୁର ଦଲ

ଭିକ୍ଷୁଗଣ । ନମୋ ନମୋ ବୁଦ୍ଧଦିବାକରାୟ୍ ।
ନମେ ନମୋ ଗୋତମଚନ୍ଦ୍ରିମାୟ୍ ।
ନମୋ ନମୋନନ୍ତଗୁଣର୍ଣ୍ଣବାୟ୍ ।
ନମୋ ନମୋ ସାକିୟ୍ନନ୍ଦନାୟ୍ ॥

ପ୍ରକୃତି । ମା, ଓଇ-ଯେ ତିନି ଚଲେଛେନ ସବାର ଆଗେ ଆଗେ !
ଓଇ-ଯେ ତିନି ଚଲେଛେନ ।
ଫିରେ ତାକାଲେନ ନା, ଫିରେ ତାକାଲେନ ନା–
ତାଁର ନିଜେର ହାତେର ଏଇ ନୂତନ ସୃଷ୍ଟିରେ
ଆର ଦେଖିଲେନ ନା ଚେୟେ୍ ।
ଏଇ ମାଟି, ଏଇ ମାଟି, ଏଇ ମାଟି ତୋର ଆପନ ରେ !
ହତଭାଗିନୀ, କେ ତୋରେ ଆନିଲ ଆଲୋତେ
ଶୁଧୁ ଏକ ନିମେଷେର ଜନ୍ୟେ !
ଥାକତେ ହବେ ତୋରେ ମାଟିତେ
ସବାର ପାୟେ୍ର ତଲାୟ୍ ॥
ମା । ଓରେ ବାଛା, ଦେଖତେ ପାରି ନେ ତୋର ଦୁଃଖ–
ଆନବଇ, ଆନବଇ, ଆନବଇ ତାରେ ମନ୍ତ୍ର ପ'ଡ଼େ ॥
ପ୍ରକୃତି । ପଡ଼୍ ତୁଇ ସବ ଚେୟେ୍ ନିଷ୍ଠୁର ମନ୍ତ୍ର–
ପାକେ ପାକେ ଦାଗ ଦିୟେ୍ ଜଡ଼ାୟେ୍ ଧରୁକ ଓର ମନକେ ।
ଯେଖାନେଇ ଯାକ, କଖନୋ ଏଡ଼ାତେ ଆମାକେ
ପାରବେ ନା, ପାରବେ ନା ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୮ ଲାଇନେ ତୋରେ ⟹ ତୋକେ

ଆକର୍ଷଣମନ୍ତ୍ରେ ଯୋଗ ଦେବାର ଜନ୍ୟେ

ମା ତାର ଶିଷ୍ୟଦଳକେ ଡାକ ଦିଳ

ମା । ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍!

ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍!

ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍!

ତାଦେର ପ୍ରବେଶ ଓ ନୃତ୍ୟ

ଯାୟ୍ ଯଦି ଯାକ ସାଗରତୀରେ–

ଆବାର ଆସୁକ, ଆବାର ଆସୁକ, ଆସୁକ ଫିରେ । ହାୟ୍!

ରେଖେ ଦେବ ଆସନ ପେତେ ହୃଦୟେତେ

ପଥେର ଧୁଳୋ ଭିଜିୟେ ଦେବ ଅଶ୍ରୁନୀରେ । ହାୟ୍!

ଯାୟ୍ ଯଦି ଯାକ ଶୈଳଶିରେ–

ଆସୁକ ଫିରେ, ଆସୁକ ଫିରେ ।

ଲୁକିୟେ ରବ ଗିରିଗୁହାୟ୍, ଡାକବ ଉହାୟ୍–

ଆମାର ସ୍ୱପନ ଓର ଜାଗରଣ ରଇବେ ଘିରେ । ହାୟ୍ ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ଆକର୍ଷଣମନ୍ତ୍ରେ ⟹ ଆକର୍ଷଣୀମନ୍ତ୍ରେ

ମାୟାନୃତ୍ୟ

ଭାବନା କରିସ ନେ ତୁଇ–

ଏଇ ଦେଖ୍ ମାୟାଦର୍ପଣ ଆମାର–

ହାତେ ନିୟେ ନାଚବି ଯଖନ

ଦେଖତେ ପାବି ତାଁର କୀ ହଳ ଦଶା ।

ଏଇବାର ଏସୋ ଏସୋ ରୁଦ୍ରଭୈରବେର ସନ୍ତାନ,

ଜାଗାଓ ତାଣ୍ଡବନୃତ୍ୟ ।

ଏଇବାର ଏସୋ ଏସୋ ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:

ମାୟାନୃତ୍ୟ ⟹ ମାୟେର ମାୟାନୃତ୍ୟ

ତରତଇଇଯଓ ଦୃଶ୍ୟ

ମାୟେର ମାୟାନୃତ୍ୟ

ପ୍ରକୃତି ।　　ଓଇ ଦେଖ୍ ପଶ୍ଚିମେ ମେଘ ଘନାଲୋ,
　　　　　　　　ମନ୍ତ୍ର ଖାଟବେ, ମା ଖାଟବେ–
　　ଉଡ଼େ ଯାବେ ଶୁଷ୍କ ସାଧନା ସନ୍ନ୍ୟାସୀର
　　　　　　　　ଶୁଷ୍କ ପାତାର ମତନ ।
　　ନିବବେ ବାତି, ପଥ ହବେ ଅନ୍ଧକାର,
　　　　　　　　ଝଡ଼େ-ବାସା-ଭାଙା ପାଖି
　　ସେ-ଯେ　ଘୁରେ ଘୁରେ ପଡ଼ବେ ଏସେ ମୋର ଦ୍ୱାରେ ।
　　　　　　　　ଦୁରୁଦୁରୁ କରେ ମୋର ବକ୍ଷ,
　　ମନେର ମାଝେ ଝିଲିକ ଦିଚ୍ଚେ ବିଜୁଲି ।
　　ଦୂରେ ଯେନ ଫେନିୟେ ଉଠେଛେ ସମୁଦ୍ର–
　　　　　　ତଳ ନେଇ, କୂଳ ନେଇ ତାର ।
　　　　　　　　ମନ୍ତ୍ର ଖାଟବେ ମା, ଖାଟବେ ।
ମା ।　　ଏଇବାର ଆୟ୍‌ନାର ସାମନେ ନାଚ୍ ଦେଖି ତୁଇ,
　　　　　　ଦେଖ୍ ଦେଖି କୀ ଛାୟା ପଡ଼ଲ ॥

ଦ୍ରଃ　ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୩ ଲାଇନେ ଶୁଷ୍କ ⟹ ଶୁକନୋ
୭ ଲାଇନେ 'ଝଡ଼େ-ବାସା-ଭାଙା' ⟹ 'ଝଡ଼େ ବାସା-ଭାଙା'
୭ ଲାଇନେର ପ୍ରଥମେ 'ସେ-ଯେ' ନେଇ ।

ପ୍ରକୃତିର ନୃତ୍ୟ

ପ୍ରକୃତି ।　　ଲଜ୍ଜା ! ଛି ଛି ଲଜ୍ଜା !
　　　　　　ଆକାଶେ ତୁଲେ ଦୁଇ ବାହୁ
　　　　　　　　ଅଭିଶାପ ଦିଚ୍ଛେନ କାରେ ।
　　ନିଜେରେ ମାରଛେନ ବଜ୍ରିର ବେଦ୍ଧ,
　　　　　　　　ଶେଲ ବିଁଧଛେନ ଯେନ ଆପନାର ମର୍ମେ ॥
ମା ।　　ଓରେ ବାଛା, ଏଖନି ଅଧୀର ହଲି ଯଦି,
　　　　　　　　ଶେଷେ ତୋର କୀ ହବେ ଦଶା ॥
ପ୍ରକୃତି ।　　ଆମି ଦେଖବ ନା, ଆମି ଦେଖବ ନା,
　　　　　　　　ଆମି ଦେଖବ ନା ତୋର ଦର୍ପଣ ।
　　ବୁକ ଫେଟେ ଯାୟ୍, ଯାୟ୍ ଗୋ, ବୁକ ଫେଟେ ଯାୟ୍ ।
　　　　　　　　　ଆମି ଦେଖବ ନା ।

କୀ ଭୟଙ୍କର ଦୁଃଖେର ଘୂର୍ଣ୍ଣିଝଞ୍ଜା–
ମହାନ ବନସ୍ପତି ଧୁଲାୟ୍ କି ଲୁଟାବେ,
ଭାଙବେ କି ଅଭ୍ରଭେଦୀ ତାର ଗୌରବ ।
ଆମି ଦେଖବ ନା, ଆମି ଦେଖବ ନା,
ଆମି ଦେଖବ ନା ତୋର ଦର୍ପଣ– ନା ନା ନା ।

ମା । ଥାକ୍ ଥାକ୍ ତବେ, ଥାକ୍ ଏଇ ମାୟା ।
ପ୍ରାଣପଣେ ଫିରିୟେ ଆନବ ମୋର ମନ୍ତ୍ର–
ନାଡ଼ୀ ଯଦି ଛିଁଡ଼େ ଯାୟ୍ ଯାକ,
ଫୁରାୟେ ଯାୟ୍ ଯଦି ଯାକ ନିଶ୍ୱାସ ॥

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୧୧ ଲାଇନେ ଭୟଙ୍କର ⟹ ଭୟଂକର

ପ୍ରକୃତି । ସେଇ ଭାଲୋ, ମା, ସେଇ ଭାଲୋ ।
ଥାକ୍ ତୋର ମନ୍ତ୍ର, ଥାକ୍ ତୋର–
ଆର କାଜ ନାଇ, କାଜ ନାଇ, କାଜ ନାଇ ।- - -
ନା ନା ନା –- ପଡ଼୍ ମନ୍ତ୍ର ତୁଇ, ପଡ଼୍ ତୋର ମନ୍ତ୍ର–
ପଥ ତୋ ଆର ନେଇ ବାକି ।
ଆସବେ ସେ, ଆସବେ ସେ, ଆସବେ,
ଆମାର ଜୀବନମୃତ୍ୟୁ-ସୀମାନାୟ୍ ଆସବେ ।
ନିବିଡ଼ ରାତେ ଏସେ ପୌଁଛବେ ପାନ୍ଥ,
ବୁକେର ଜ୍ୱାଲା ଦିୟେ ଆମି ଜ୍ୱାଲିୟେ ଦିବ ଦୀପଖାନି–
ସେ ଆସବେ, ଓ ସେ ଆସବେ ॥
ଦୁଃଖ ଦିୟେ ମେଟାବ ଦୁଃଖ ତୋମାର ।
ସ୍ନାନ କରାବ ଅତଲ ଜଲେ ବିପୁଲ ବେଦନାର ।
ମୋର ସଂସାର ଦିବ ଯେ ଜ୍ୱାଲି,
ଶୋଧନ ହବେ ଏ ମୋହେର କାଲି–
ମରଣବ୍ୟଥା ଦିବ ତୋମାର ଚରଣେ ଉପହାର ॥

ମା । ବାଛା, ମୋର ମନ୍ତ୍ର ଆର ତୋ ବାକି ନେଇ,
ପ୍ରାଣ ମୋର ଏଲ କଣ୍ଠେ ॥

ପ୍ରକୃତି । ମା ଗୋ, ଏତ ଦିନେ ମନେ ହଚ୍ଛେ ଯେନ
ଟଲେଛେ ଆସନ ତାଁହାର ।
ଓଇ ଆସଛେ, ଆସଛେ, ଆସଛେ ।
ଯା ବହୁ ଦୂରେ, ଯା ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଦୂରେ,

ଯା ଚନ୍ଦ୍ରସୂର୍ଯ ପେରିଯେ୍‌,
ଓଇ ଆସଛେ, ଆସଛେ, ଆସଛେ—
କାଁପଛେ ଆମାର ବକ୍ଷ ଭୂମିକମ୍ପେ ॥

ମା । ବଲ୍‌ ଦେଖି, ବାଛା, କୀ ତୁଇ ଦେଖଛିସ ଆଯ୍‌ନାଯ୍‌ ॥
ଘନ କାଲୋ ମେଘ ତାଁର ପିଛନେ,
ଚାରି ଦିକେ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ ଚମକେ,
ଅଙ୍ଗ ଘିରେ ଘିରେ ତାଁର ଅଗ୍ନିର ଆବେଷ୍ଟନ—
ଯେନ ଶିବେର କ୍ରୋଧାନଳଦୀପ୍ତି !
ତୋର ମନ୍ତ୍ରବାଣୀ ଧରି କାଳୀନାଗିନୀମୂର୍ତ୍ତି
ଗର୍ଜିଛେ ବିଷନିଶ୍ୱାସେ,
କଳୁଷିତ କରେ ତାଁର ପୁଣ୍ୟଶିଖା ॥

ଆନନ୍ଦେର ଛାୟା-ଅଭିନଯ୍‌

ମା । ଓରେ ପାଷାଣୀ, କୀ ନିଷ୍ଠୁର ମନ ତୋର,
କୀ କଠିନ ପ୍ରାଣ—
ଏଖନୋ ତୋ ଆଛିସ ବେଁଚେ ॥

ପ୍ରକୃତି । କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ ପ୍ରେମ ତାର ନାଇ ଦଯ୍ା, ତାର
ନାଇ ଭଯ୍‌, ନାଇ ଲଜ୍ଜା ।
ନିଷ୍ଠୁର ପଣ ଆମାର,
ଆମି ମାନ୍‌ବ ନା ହାର, ମାନ୍‌ବ ନା ହାର—
ବାଁଧବ ତାଁରେ ମାଯ୍ାବାଁଧନେ,
ଜଡ଼ାବ ଆମାରି ହାସି-କାଁଦନେ ।
ଓଇ ଦେଖ୍‌, ଓଇ ନଦୀ ହଯ୍ଯେଛେନ ପାର—
ଏକା ଚଲେଛେନ ଘନ ବନେର ପଥେ ।
ଯେନ କିଛୁ ନାଇ ତାଁର ଚୋଖେର ସମ୍ମୁଖେ—
ନାଇ ସତ୍ୟ, ନାଇ ମିଥ୍ୟା—
ନାଇ ଭାଲୋ, ନାଇ ମନ୍ଦ ।

ମାକେ ନାଡ଼ା ଦିଯ୍ଯେ

ଦୁର୍ବଳ ହୋସ ନେ, ହୋସ ନେ ।
ଏଇବାର ପଡ଼୍‌ ତୋର ଶେଷନାଗମନ୍ତ୍ର—
ନାଗପାଶବନ୍ଧନମନ୍ତ୍ର ॥

ମା । ଜାଗେ ନି ଏଖନୋ ଜାଗେ ନି

ରସାତଳବାସିନୀ ନାଗିନୀ । ଜାଗେ ନି ।

ବାଜ୍ ବାଜ୍ ବାଜ୍ ବାଁଶି, ବାଜ୍ ରେ

ମହାଭୀମପଲାଶୀ ରାଗିଣୀ ।

ଜେଗେ ଓଠ୍ ମାୟାକାଳୀ ନାଗିନୀ । ଜାଗେ ନି ।

ଓରେ ମୋର ମନ୍ତ୍ରେ କାନ ଦେ–

ଟାନ ଦେ, ଟାନ ଦେ, ଟାନ ଦେ, ଟାନ ଦେ ।

ବିଷଗର୍ଜନେ ଓକେ ଡାକ ଦେ–

ପାକ ଦେ, ପାକ ଦେ, ପାକ ଦେ, ପାକ ଦେ,

ଗହ୍ୱର ହତେ ତୁଇ ବାର ହ,

ସପ୍ତସମୁଦ୍ର ପାର ହ ।

ବେଁଧେ ତାରେ ଆନ୍ ରେ–

ଟାନ୍ ରେ, ଟାନ୍ ରେ, ଟାନ୍ ରେ, ଟାନ୍ ରେ ।

ନାଗିନୀ ଜାଗଲ, ଜାଗଲ, ଜାଗଲ–

ପାକ ଦିତେ ଓଇ ଲାଗଲ, ଲାଗଲ, ଲାଗଲ–

ମାୟାଟାନ ଓଇ ଟାନଲ, ଟାନଲ, ଟାନଲ ।

ବେଁଧେ ଆନଲ, ବେଁଧେ ଆନଲ, ବେଁଧେ ଆନଲ ।

–

ଏଇବାର ନୃତ୍ୟେ କରୋ ଆହ୍ୱାନ–

ଧର୍ ତୋରା ଗାନ ।

ଆୟ୍ ତୋରା ଯୋଗ ଦିବି ଆୟ୍ ଯୋଗିନୀର ଦଲ ।

ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍ ।

ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍ ।

ଆୟ୍ ତୋରା ଆୟ୍ ।

ସକଲେ । ଘୁମେର ଘନ ଗହନ ହତେ ଯେମନ ଆସେ ସ୍ୱପ୍ନ

ତେମନି ଉଠେ ଏସୋ ଏସୋ ।

ଶମୀଶାଖାର ବକ୍ଷ ହତେ ଯେମନ ଜ୍ୱଲେ ଅଗ୍ନି

ତେମନି ତୁମି ଏସୋ ଏସୋ ।

ଈଶାନକୋଣେ କାଲୋ ମେଘେର ନିଷେଧ ବିଦାରି

ଯେମନ ଆସେ ସହସା ବିଦ୍ୟୁତ୍,

ତେମନି ତୁମି ଚମକ ହାନି ଏସୋ ହୃଦୟତଲେ,

ଏସୋ ତୁମି, ଏସୋ ତୁମି, ଏସୋ ଏସୋ ।

ଆଁଧାର ଯବେ ପାଠାୟ୍ ଡାକ ମୌନ-ଇଶାରାୟ୍
ଯେମନ ଆସେ କାଳପୁରୁଷ ସନ୍ଧ୍ୟାକାଶେ,
ତେମନି ତୁମି ଏସୋ, ତୁମି ଏସୋ ଏସୋ ।
ସୁଦୂର ହିମଗିରିର ଶିଖରେ
ମନ୍ତ୍ର ଯବେ ପ୍ରେରଣ କରେ ତାପସ ବୈଶାଖ,
ପ୍ରଖର ତାପେ କଠିନ ଘନ ତୁଷାର ଗଳାୟେ
ବନ୍ୟାଧାରା ଯେମନ ନେମେ ଆସେ–
ତେମନି ତୁମି ଏସୋ, ତୁମି ଏସୋ ଏସୋ ॥

ମା । ଆର ଦେରି କରିସ ନେ, ଦେଖ୍ ଦର୍ପଣ–
ଆମାର ଶକ୍ତି ହଳ ଯେ କ୍ଷୟ୍ ॥

ପ୍ରକୃତି । ନା ଦେଖବ ନା, ଆମି ଦେଖବ ନା ।
ଆମି ଶୁନବ–
ମନେର ମଧ୍ୟେ ଆମି ଶୁନବ,
ଧ୍ୟାନେର ମଧ୍ୟେ ଆମି ଶୁନବ
ତାଁର ଚରଣଧ୍ୱନି ।
ଓଇ ଦେଖ୍, ଓଇ ଏଲ ଝଡ଼, ଏଲ ଝଡ଼,
ତାଁର ଆଗମନୀର ଓଇ ଝଡ଼–
ପୃଥିବୀ କାଁପଛେ ଥରୋଥରୋ ଥରୋଥରୋ,
ଗୁରୁଗୁରୁ କରେ ମୋର ବକ୍ଷ ॥

ମା । ତୋର ଅଭିଶାପ ନିୟେ ଆସେ
ହତଭାଗିନୀ ॥

ପ୍ରକୃତି । ଅଭିଶାପ ନୟ୍ ନୟ୍,
ଅଭିଶାପ ନୟ୍ ନୟ୍–
ଆନଛେ ଆମାର ଜନ୍ମାନ୍ତର,
ମରଣେର ସିଂହଦ୍ୱାର ଓଇ ଖୁଲଛେ ।
ଭାଙଲ ଦ୍ୱାର,
ଭାଙଲ ପ୍ରାଚୀର,
ଭାଙଲ ଏ ଜନ୍ମେର ମିଥ୍ୟା ।
ଓଗୋ ଆମାର ସର୍ବନାଶ,
ଓଗୋ ଆମାର ସର୍ବସ୍ୱ,
ତୁମି ଏସେଛ
ଆମାର ଅପମାନେର ଚୂଡ଼ାୟ୍ ।
ମୋର ଅନ୍ଧକାରେର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ରାଖୋ

ତବ ଚରଣ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ୍ ॥

ମା । ଓ ନିଷ୍ଠୁର ମେୟେ,
ଆର ସହେ ନା, ସହେ ନା, ସହେ ନା ।

ପ୍ରକୃତି । ଓ ମା, ଓ ମା, ଓ ମା, ଫିରିୟେ ନେ ତୋର ମନ୍ତ୍ର–
ଏଖନି, ଏଖନି, ଏଖନି ।
ଓ ରାକ୍ଷୁସୀ, କୀ କରଲି ତୁଇ,
କୀ କରଲି ତୁଇ–
ମରଲି ନେ କେନ ପାପୀୟସୀ !
କୋଥା ଆମାର ସେଇ ଦୀପ୍ତ ସମୁଜ୍ଜ୍ୱଳ
ଶୁଭ୍ର ସୁନିର୍ମଳ
ସୁଦୂର ସ୍ୱର୍ଗେର ଆଲୋ ।
ଆହା, କୀ ମ୍ଲାନ, କୀ କ୍ଲାନ୍ତ–
ଆତ୍ମପରାଭବ କୀ ଗଭୀର !
ଯାକ ଯାକ ଯାକ,
ସବ ଯାକ, ସବ ଯାକ–
ଅପମାନ କରିସ ନେ ବୀରେର
ଜୟ୍ ହୋକ ତାଁର–
ଜୟ୍ ହୋକ ତାଁର, ଜୟ୍ ହୋକ ॥

ଆନନ୍ଦେର ପ୍ରବେଶ

ପ୍ରଭୁ, ଏସେଛ ଉଦ୍ଧାରିତେ ଆମାୟ୍,
ଦିଲେ ତାର ଏତ ମୂଲ୍ୟ,
ନିଲେ ତାର ଏତ ଦୁଃଖ ।
କ୍ଷମା କରୋ, କ୍ଷମା କରୋ–
ମାଟିତେ ଟେନେଛି ତୋମାରେ,
ଏନେଛି ନୀଚେ,
ଧୂଳି ହତେ ତୁଲି ନାଓ ଆମାୟ୍
ତବ ପୁଣ୍ୟଲୋକେ ।
କ୍ଷମା କରୋ ।
ଜୟ୍ ହୋକ ତୋମାର, ଜୟ୍ ହୋକ,
ଜୟ୍ ହୋକ, ଜୟ୍ ହୋକ । କ୍ଷମା କରୋ ॥

ଆନନ୍ଦ । କଲ୍ୟାଣ ହୋକ ତବ କଲ୍ୟାଣୀ ॥

ସକଳେ ବୁଦ୍ଧକେ ପ୍ରଣାମ

ସକଳେ । ବୁଦ୍ଧୋ ସୁସୁଦ୍ଧୋ କରୁଣାମହାଣ୍ଣବୋ
ଯୋଚ୍ଚନ୍ତ ସୁଦ୍ଧବ୍ବରଞ୍ଞାଣଲୋଚନୋ
ଲୋକସ୍ସ ପାପୂପକିଲେସଘାତକୋ
ବନ୍ଦାମି ବୁଦ୍ଧଂ ଅହମାଦରେଣ ତଂ ॥

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା

URL: http://www.iopb.res.in/~somen/gitobitan.html

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା

ଭୂମିକା

ପ୍ରଭାତେର ଆଦିମ ଆଭାସ ଅରୁଣବର୍ଣ୍ଣ ଆଭାର ଆବରଣେ ।
ଅର୍ଧସୁପ୍ତ ଚକ୍ଷୁର 'ପରେ ଲାଗେ ତାରଇ ପ୍ରଥମ ପ୍ରେରଣା ।
ଅବଶେଷେ ରକ୍ତିମ ଆବରଣ ଭେଦ କ'ରେ ସେ ଆପନ ନିରଞ୍ଜନ ଶୁଭ୍ରତାୟ୍
ସମୁଜ୍ଜ୍ୱଲ ହୟ୍ ଜାଗ୍ରତ ଜଗତେ ।

ତେମନି ସତ୍ୟେର ପ୍ରଥମ ଉପକ୍ରମ ସାଜସଜ୍ଜାର ବହିରଙ୍ଗେ,
ବର୍ଣ୍ଣ ବୈଚିତ୍ର୍ୟେ-
ତାରଇ ଆକର୍ଷଣ ଅସଂସ୍କୃତ ଚିତ୍ତକେ କରେ ଅଭିଭୂତ ।
ଏକଦା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହୟ୍ ସେଇ ବହିରାଚ୍ଛାଦନ,
ତଖନଇ ପ୍ରବୁଦ୍ଧ ମନେର କାଛେ ତାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ।

ଏଇ ତତ୍ତ୍ୱଟି ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା ନାଟ୍ୟେର ମର୍ମକଥା ।
ଏଇ ନାଟ୍ୟକାହିନୀତେ ଆଛେ-
ପ୍ରଥମେ ପ୍ରେମେର ବନ୍ଧନ ମୋହାବେଶେ,
ପରେ ତାର ମୁକ୍ତି ସେଇ କୁହକ ହତେ
ସହଜ ସତ୍ୟେର ନିରଲଂକୃତ ମହିମାୟ୍ ॥

ମଣିପୁରରାଜେର ଭକ୍ତିତେ ତୁଷ୍ଟ ହୟେ୍ ଶିବ ବର ଦିୟେ୍ଛିଲେନ ଯେ ତାଁର ବଂଶେ କେବଲ ପୁତ୍ରଇ ଜନ୍ମାବେ । ତତ୍ସତ୍ତ୍ୱେଓ ଯଖନ ରାଜକୁଲେ ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦାର ଜନ୍ମ ହଲ ତଖନ ରାଜା ତାଁକେ ପୁତ୍ରରୂପେଇ ପାଲନ କରଲେନ । ରାଜକନ୍ୟା ଅଭ୍ୟାସ କରଲେନ ଧନୁର୍ବିଦ୍ୟା; ଶିକ୍ଷା କରଲେନ ଯୁଦ୍ଧବିଦ୍ୟା, ରାଜଦଣ୍ଡନୀତି ।

ଅର୍ଜୁନ ଦ୍ୱାଦଶବ୍ୟାପୀ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯବ୍ରତ ଗ୍ରହଣ କରତେ କରତେ ଏସେଛେନ ମଣିପୁରେ । ତଖନ ଏଇ ନାଟକେର ଆଖ୍ୟାନ ଆରମ୍ଭ ।

ମୋହିନୀ ମାୟ୍ା ଏଲ,
ଏଲ ଯୌବନକୁଞ୍ଜବନେ ।
ଏଲ ହୃଦୟ୍ଶିକାରେ,
ଏଲ ଗୋପନ ପଦସଞ୍ଚାରେ,
ଏଲ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକିରଣବିଜଡ଼ିତ ଅନ୍ଧକାରେ ।

ପାତିଲ ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲେର ଫାଁସି,

ହାଓୟାୟ୍ ହାଓୟାୟ୍ ଛାୟାୟ୍ ଛାୟାୟ୍
ବାଜାୟ୍ ବାଁଶି ।
କରେ ବୀରେର ବୀର୍ଯପରୀକ୍ଷା,
ହାନେ ସାଧୁର ସାଧନଦୀକ୍ଷା,
ସର୍ବନାଶେର ବେଡ଼ାଜାଳ
ବେଷ୍ଟିଲ ଚାରି ଧାରେ ।

ଏସୋ ସୁନ୍ଦର ନିରଳଙ୍କାର,
ଏସୋ ସତ୍ୟ ନିରହଙ୍କାର-
ସ୍ୱପ୍ନେର ଦୁର୍ଗ ହାନୋ,
ଆନୋ, ଆନୋ ମୁକ୍ତି ଆନୋ-
ଛଳନାର ବନ୍ଧନ ଛେଦି
ଏସୋ ପୌରୁଷ-ଉଦ୍ଧାରେ ॥

୧

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟେ ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦାର ଶିକାର ଆୟୋଜନ

ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଗୁରୁ ଘନ ମେଘ ଗରଜେ ପର୍ବତଶିଖରେ,
ଅରଣ୍ୟେ ତମଚ୍ଛାୟା ।
ମୁଖର ନିର୍ଝରକଳକଲ୍ଲୋଳେ
ବ୍ୟାଧେର ଚରଣଧ୍ୱନି ଶୁନିତେ ନା ପାୟ୍ ଭୀରୁ
ହରିଣଦମ୍ପତି ।
ଚିତ୍ରବ୍ୟାଘ୍ର ପଦନଖଚିହ୍ନରେଖାଶ୍ରେଣୀ
ରେଖେ ଗେଛେ ଓଇ ପଥପଙ୍କ-'ପରେ,
ଦିୟେ ଗେଛେ ପଦେ ପଦେ ଗୁହାର ସନ୍ଧାନ ॥

ବନପଥେ ଅର୍ଜୁନ ନିଦ୍ରିତ

ଶିକାରେର ବାଧା ମନେ କରେ ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦାର ସଖୀ ତାଁକେ ତାଡ଼ନା କରଲେ

ଅର୍ଜୁନ । ଅହୋ, କୀ ଦୁଃସହ ସ୍ପର୍ଧା !
ଅର୍ଜୁନେ ଯେ କରେ ଅଶ୍ରଦ୍ଧା
ସେ କୋନଖାନେ ପାବେ ତାର ଆଶ୍ରୟ୍ !

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଅର୍ଜୁନ ! ତୁମି ଅର୍ଜୁନ !

ବାଳକବେଶୀଦେର ଦେଖେ ସକୌତୁକ ଅବଜ୍ଞାୟ୍

ଅର୍ଜୁନ । ହାହାହାହା ହାହାହାହା, ବାଳକେର ଦଳ,
ମା'ର କୋଳେ ଯାଓ ଚଲେ- ନାଇ ଭୟ୍ ।
ଅହୋ, କୀ ଅଦ୍ଭୁତ କୌତୁକ ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଅର୍ଜୁନ ! ତୁମି ଅର୍ଜୁନ !
ଫିରେ ଏସୋ, ଫିରେ ଏସୋ-
କ୍ଷମା ଦିୟେ କୋରୋ ନା ଅସମ୍ମାନ,
ଯୁଦ୍ଧେ କରୋ ଆହ୍ୱାନ !
ବୀର-ହାତେ ମୃତ୍ୟୁର ଗୌରବ
କରି ଯେନ ଅନୁଭବ-
ଅର୍ଜୁନ ! ତୁମି ଅର୍ଜୁନ !

–

ହା ହତଭାଗିନୀ, ଏକି ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ମହତେର,
ଏଲ ଦେବତା ତୋର ଜଗତେର,
ଗେଲ ଚଲି,
ଗେଲ ତୋରେ ଗେଲ ଛଲି-
ଅର୍ଜୁନ ! ତୁମି ଅର୍ଜୁନ !

ସଖୀଗଣ । ବେଲା ଯାୟ୍ ବହିୟା, ଦାଓ କହିୟା
କୋନ୍ ବନେ ଯାବ ଶିକାରେ ।
କାଜଲ ମେଘେ ସଜଲ ବାୟେ
ହରିଣ ଛୁଟେ ବେଣୁବନଛାୟେ ॥
ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଥାକ୍ ଥାକ୍, ମିଛେ କେନ ଏଇ ଖେଳା ଆର ।
ଜୀବନେ ହଲ ବିତୃଷ୍ଣା, ଆପନାର 'ପରେ ଧିକ୍କାର ।

ଆତ୍ମ-ଉଦ୍ଦୀପନାର ଗାନ

ଓରେ ଝଡ଼ ନେମେ ଆୟ୍, ଆୟ୍, ଆୟ୍ ରେ ଆମାର
ଶୁକନୋ ପାତାର ଡାଲେ
ଏଇ ବରଷାୟ୍ ନବଶ୍ୟାମେର ଆଗମନେର କାଲେ ॥
ଯା ଉଦାସୀନ, ଯା ପ୍ରାଣହୀନ, ଯା ଆନନ୍ଦହାରା,
ଚରମ ରାତେର ଅଶ୍ରୁଧାରାୟ୍ ଆଜ ହୟେ ଯାକ ସାରା-

ଯାବାର ଯାହା ଯାକ ସେ ଚଲେ ରୁଦ୍ର ନାଚେର ତାଳେ ॥
ଆସନ ଆମାୟ୍ ପାତତେ ହବେ ରିକ୍ତ ପ୍ରାଣେର ଘରେ,
ନବୀନ ବସନ ପରତେ ହବେ ସିକ୍ତ ବୁକେର 'ପରେ ।
ନଦୀର ଜଳେ ବାନ ଡେକେଛେ, କୂଳ ଗେଲ ତାର ଭେସେ,
ଯୂଥୀବନେର ଗନ୍ଧବାଣୀ ଛୁଟଲ ନିରୁଦ୍ଦେଶେ-
ପରାନ ଆମାର ଜାଗଲ ବୁଝି ମରଣ-ଅନ୍ତରାଳେ ॥

ସଖୀ । ସଖୀ, କୀ ଦେଖା ଦେଖିଲେ ତୁମି !
ଏକ ପଲକେର ଆଘାତେଇ
ଖସିଲ କି ଆପନ ପରିଚୟ୍ ।
ରବିକରପାତେ କୋରକେର ଆବରଣ ଟୁଟି
ମାଧବୀ କି ପ୍ରଥମ ଚିନିଲ ଆପନାରେ ॥

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ବଁଧୁ, କୋନ ଆଲୋ ଲାଗଲ ଚୋଖେ !
ବୁଝି ଦୀପ୍ତିରୂପେ ଛିଲେ ସୂର୍ଯଲୋକେ !
ଛିଲ ମନ ତୋମାରି ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରି
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଦିନ ରାତ୍ରି ଧରି,
ଛିଲ ମର୍ମବେଦନାଘନ ଅନ୍ଧକାରେ-
ଜନ୍ମ-ଜନମ ଗେଲ ବିରହଶୋକେ ।
ଅସ୍ଫୁଟମଞ୍ଜରୀ କୁଞ୍ଜବନେ,
ସଙ୍ଗୀତଶୂନ୍ୟ ବିଷଣ୍ଣ ମନେ
ସଙ୍ଗୀରିକ୍ତ ଚିରଦୁଃଖରାତି
ପୋହାବ କି ନିର୍ଜନେ ଶୟନ ପାତି !
ସୁନ୍ଦର ହେ, ସୁନ୍ଦର ହେ,
ବରମାଲ୍ୟଖାନି ତବ ଆନୋ ବହେ, ତୁମି ଆନୋ ବହେ ।
ଅବଗୁଣ୍ଠନଛାୟା ଘୁଚାୟେ ଦିୟେ
ହେରୋ ଲଜ୍ଜିତ ସ୍ମିତମୁଖ ଶୁଭ ଆଲୋକେ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବନ୍ୟ ଅନୁଚରଦେର ସଙ୍ଗେ ଅର୍ଜୁନେର ପ୍ରବେଶ ଓ ନୃତ୍ୟ

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୮ ଲାଇନେ ସଙ୍ଗୀତ ⟹ ସଂଗୀତ

୨

ସଖୀଦେର ଗାନ

ଯାଓ, ଯାଓ ଯଦି ଯାଓ ତବେ-
ତୋମାୟ୍ ଫିରିତେ ହବେ-
ହବେ ହବେ ।
ବ୍ୟର୍ଥ ଚୋଖେର ଜଳେ
ଆମି ଲୁଟାବ ନା ଧୂଳିତଳେ, ଲୁଟାବ ନା ।
ବାତି ନିବାୟେ ଯାବ ନା, ଯାବ ନା, ଯାବ ନା
ଜୀବନେର ଉତ୍ସବେ ।
ମୋର ସାଧନା ଭୀରୁ ନହେ
ଶକ୍ତି ଆମାର ହବେ ମୁକ୍ତ ଦ୍ୱାର ଯଦି ରୁଦ୍ଧ ରହେ ।
ବିମୁଖ ମୁହୂର୍ତେରେ କରି ନା ଭୟ୍-
ହବେ ଜୟ୍, ହବେ ଜୟ୍, ହବେ ଜୟ୍,
ଦିନେ ଦିନେ ହୃଦୟେର ଗ୍ରନ୍ଥି ତବ
ଖୁଲିବ ପ୍ରେମେର ଗୌରବେ ॥

ସଖିସହ ସ୍ନାନେ ଆଗମନ

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ମନେ ମନେ ଶୁନି
ଅତଳ ଜଳେର ଆହ୍ୱାନ ।
ମନ ରୟ୍ ନା, ରୟ୍ ନା, ରୟ୍ ନା ଘରେ,
ମନ ରୟ୍ ନା-
ଚଞ୍ଚଳ ପ୍ରାଣ ॥
ଭାସାୟେ ଦିବ ଆପନାରେ ଭରା ଜୋୟାରେ,
ସକଳ-ଭାବନା-ଡୁବାନୋ ଧାରାୟ୍ କରିବ ସ୍ନାନ-
ବ୍ୟର୍ଥ ବାସନାର ଦାହ ହବେ ନିର୍ବାଣ ॥
ଢେଉ ଦିୟେଛେ ଜଳେ-
ଢେଉ ଦିଲ, ଢେଉ ଦିଲ, ଢେଉ ଦିଲ ଆମାର ମର୍ମତଳେ ।
ଏକି ବ୍ୟାକୁଳତା ଆଜି ଆକାଶେ, ଏଇ ବାତାସେ,
ଯେନ ଉତଳା ଅପ୍ସରୀର ଉତ୍ତରୀୟ୍ କରେ ରୋମାଞ୍ଚ ଦାନ ।
ଦୂର ସିନ୍ଧୁତୀରେ କାର ମଞ୍ଜୀରେ ଗୁଞ୍ଜରତାନ ॥

ସଖୀଦେର ପ୍ରତି

ଦେ ତୋରା ଆମାୟ୍ ନୂତନ କରେ ଦେ ନୂତନ ଆଭରଣେ ॥
ହେମନ୍ତେର ଅଭିସମ୍ପାତେ ରିକ୍ତ ଅକିଞ୍ଚନ କାନନଭୂମି-

ବସନ୍ତେ ହୋକ ଦୈନ୍ୟବିମୋଚନ ନବଲାବଣ୍ୟଧନେ ।
ଶୂନ୍ୟ ଶାଖା ଲଜ୍ଜା ଭୁଲେ ଯାକ ପଲ୍ଲବ-ଆବରଣେ ॥

ସଖୀଗଣ । ବାଜୁକ ପ୍ରେମେର ମାୟାମନ୍ତ୍ରେ
ପୁଲକିତ ପ୍ରାଣେର ବୀଣାଯନ୍ତ୍ରେ
ଚିରସୁନ୍ଦରେର ଅଭିବନ୍ଦନା ।
ଆନନ୍ଦଚଞ୍ଚଲ ନୃତ୍ୟ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ବହେ ଯାକ
ହିଲ୍ଲୋଲେ ହିଲ୍ଲୋଲେ,
ଯୌବନ ପାକ୍ ସମ୍ମାନ ବାଞ୍ଛିତସମ୍ମିଲନେ ॥

ସକଲେର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଅର୍ଜୁନେର ପ୍ରବେଶ ଓ ଧ୍ୟାନେ ଉପବେଶନ
ତାଁକେ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କ'ରେ ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦାର ନୃତ୍ୟ

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଆମି ତୋମାରେ କରିବ ନିବେଦନ
ଆମାର ହୃଦୟ ପ୍ରାଣ ମନ ॥

ଅର୍ଜୁନ । କ୍ଷମା କରୋ ଆମାୟ୍- ଆମାୟ୍-
ବରଣଯୋଗ୍ୟ ନହି ବରାଙ୍ଗନେ- ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ବ୍ରତଧାରୀ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ହାୟ୍ ହାୟ୍, ନାରୀରେ କରେଛି ବ୍ୟର୍ଥ
ଦୀର୍ଘକାଲ ଜୀବନେ ଆମାର ।
ଧିକ୍ ଧନୁଃଶର !
ଧିକ୍ ବାହୁବଲ !
ମୁହୂର୍ତ୍ତେର ଅଶ୍ରୁବନ୍ୟାବେଗେ
ଭାସାୟେ ଦିଲ ଯେ ମୋର ପୌରୁଷସାଧନା ।
ଅକୃତାର୍ଥ ଯୌବନେର ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସେ
ବସନ୍ତେରେ କରିଲ ବ୍ୟାକୁଲ ॥

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ରୋଦନଭରା ଏ ବସନ୍ତ, ସଖୀ,
କଖନୋ ଆସେ ନି ବୁଝି ଆଗେ ।
ମୋର ବିରହବେଦନା ରାଙାଲୋ କିଂଶୁକରକ୍ତିମରାଗେ ॥

ସଖୀଗଣ । ତୋମାର ବୈଶାଖେ ଛିଲ ପ୍ରଖର ରୌଦ୍ରେର ଜ୍ୱାଲା,
କଖନ ବାଦଲ ଆନେ ଆଷାଢ଼େର ପାଲା ।
ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ।

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । କୁଞ୍ଜଦ୍ୱାରେ ବନମଲ୍ଲିକା
ସେଜେଛେ ପରିୟା ନବ ପତ୍ରାଳିକା,
ସାରା ଦିନ-ରଜନୀ ଅନିମିଖା
କାର ପଥ ଚେୟେ୍ ଜାଗେ ॥

ସଖୀଗଣ । କଠିନ ପାଷାଣେ କେମନେ ଗୋପନେ ଛିଲ,
ସହସା ଝରନା ନାମିଲ ଅଶ୍ରୁଢାଲା,
ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ !

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଦକ୍ଷିଣସମୀରେ ଦୂର ଗଗନେ
ଏକେଲା ବିରହୀ ଗାହେ ବୁଝି ଗୋ ।
କୁଞ୍ଜବନେ ମୋର ମୁକୁଳ ଯତ
ଆବରଣବନ୍ଧନ ଛିଁଡ଼ିତେ ଚାହେ ।

ସଖୀଗଣ । ମୃଗୟା କରିତେ ବାହିର ହଲ ଯେ ବନେ
ମୃଗୀ ହୟେ୍ ଶେଷେ ଏଲ କି ଅବଲା ବାଲା ।
ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ।

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଆମି ଏ ପ୍ରାଣେର ରୁଦ୍ଧ ଦ୍ୱାରେ
ବ୍ୟାକୁଳ କର ହାନି ବାରେ ବାରେ,
ଦେଓୟା ହଲ ନା ଯେ ଆପନାରେ
ଏଇ ବ୍ୟଥା ମନେ ଲାଗେ ॥

ସଖୀଗଣ । ଯେ ଛିଲ ଆପନ ଶକ୍ତିର ଅଭିମାନେ
କାର ପାୟେ୍ ଆନେ ହାର ମାନିବାର ଡାଲା,
ହାୟ୍ ହାୟ୍ ହାୟ୍ ॥

ଏକଜନ ସଖୀ । ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ !- ପୁରୁଷେର ସ୍ପର୍ଧା ଏ ଯେ !
ନାରୀର ଏ ପରାଭବେ
ଲଜ୍ଜା ପାବେ ବିଶ୍ୱେର ରମଣୀ ।
ପଞ୍ଚଶର, ତୋମାରି ଏ ପରାଜୟ୍ ।
ଜାଗୋ ହେ ଅତନୁ,
ସଖୀରେ ବିଜୟ୍ଦୂତୀ କରୋ ତବ,

ନିରସ୍ତ୍ର ନାରୀର ଅସ୍ତ୍ର ଦାଓ ତାରେ-
ଦାଓ ତାରେ ଅବଳାର ବଳ ॥

ମଦନକେ ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦାର ପୂଜାନିବେଦନ

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଆମାର ଏଇ ରିକ୍ତ ଡାଳି
ଦିବ ତୋମାରି ପାୟେ ।
ଦିବ କାଙାଳିନୀର ଆଁଚଳ
ତୋମାର ପଥେ ପଥେ, ପଥେ ବିଛାୟେ ॥
ଯେ ପୁଷ୍ପେ ଗାଁଥ ପୁଷ୍ପଧନୁ
ତାରି ଫୁଲେ ଫୁଲେ, ହେ ଅତନୁ, ତାରି ଫୁଲେ
ଆମାର ପୂଜାନିବେଦନେର ଦୈନ୍ୟ
ଦିୟୋ ଦିୟୋ ଦିୟୋ ଘୁଚାୟେ ।
ତୋମାର ରଣଜୟେର ଅଭିଯାନେ
ତୁମି ଆମାୟ ନିୟୋ,
ଫୁଲବାଣେର ଟିକା ଆମାର ଭାଳେ
ଏଁକେ ଦିୟୋ ଦିୟୋ-
ରଣଜୟେର ଅଭିଯାନେ ।
ଆମାର ଶୂନ୍ୟତା ଦାଓ ଯଦି
ସୁଧାୟ ଭରି
ଦିବ ତୋମାର ଜୟଧ୍ୱନି
ଘୋଷଣ କରି- ଜୟଧ୍ୱନି-
ଫାଲ୍ଗୁନେର ଆହ୍ୱାନ ଜାଗାଓ
ଆମାର କାୟେ ଦକ୍ଷିଣବାୟେ ॥

ମଦନେର ପ୍ରବେଶ

ମଦନ । ମଣିପୁରନୃପଦୁହିତା
ତୋମାରେ ଚିନି ତାପସିନୀ !
ମୋର ପୂଜାୟ ତବ ଛିଲ ନା ମନ,
ତବେ କେନ ଅକାରଣ
ତୁମି ମୋର ଦ୍ୱାରେ ଏଲେ ତରୁଣୀ,
କହୋ କହୋ ଶୁନି ତାପସିନୀ !
ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ପୁରୁଷେର ବିଦ୍ୟା କରେଛିନୁ ଶିକ୍ଷା,

ଲଭି ନାଇ ମନୋହରଣେର ଦୀକ୍ଷା-
କୁସୁମଧନୁ,
ଅପମାନେ ଲାଞ୍ଛିତ ତରୁଣ ତନୁ ।
ଅର୍ଜୁନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ
ମୋର ମୁଖେ ହେରିଲ ନା ନାରୀ,
ଫିରାଇଲ, ଗେଲ ଫିରେ ।
ଦୟା କରୋ ଅଭାଗୀରେ-
ଶୁଧୁ ଏକ ବରଷେର ଜନ୍ୟେ
ପୁଷ୍ପଲାବଣ୍ୟେ
ମୋର ଦେହ ପାକ୍ ତବ ସ୍ୱର୍ଗେର ମୂଲ୍ୟ
ମର୍ତ୍ତେ ଅତୁଲ୍ୟ ॥

ମଦନ । ତାଇ ଆମି ଦିନୁ ବର,
କଟାକ୍ଷେ ରବେ ତବ ପଞ୍ଚମ ଶର,
ମମ ପଞ୍ଚମ ଶର-
ଦିବେ ମନ ମୋହି,
ନାରୀବିଦ୍ରୋହୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀରେ
ପାବେ ଅଚିରେ-
ବନ୍ଦୀ କରିବେ ଭୁଜପାଶେ
ବିଦ୍ରୁପହାସେ ।
ମଣିପୁରରାଜକନ୍ୟା
କାନ୍ତହୃଦୟବିଜୟେ ହବେ ଧନ୍ୟା ॥

୩)

ନୂତନରୂପପ୍ରାପ୍ତ ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଏ କୀ ଦେଖି !
ଏ କେ ଏଲ ମୋର ଦେହେ
ପୂର୍ବ ଇତିହାସ-ହାରା !
ଆମି କୋନ୍ ଗତ ଜନମେର ସ୍ୱପ୍ନ !
ବିଶ୍ୱେର ଅପରିଚିତ ଆମି !
ଆମି ନହି ରାଜକନ୍ୟା ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା-
ଆମି ଶୁଧୁ ଏକ ରାତେ ଫୋଟା
ଅରଣ୍ୟେର ପିତୃମାତୃହୀନ ଫୁଲ-

ଏକ ପ୍ରଭାତେର ଶୁଧୁ ପରମାୟୁ,
ତାର ପରେ ଧୂଳିଶଯ୍ୟା,
ତାର ପରେ ଧରଣୀର ଚିର-ଅବହେଳା ॥

ସରୋବରତୀରେ

ଆମାର ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ କେ ବାଜାୟ୍, ବାଜାୟ୍ ବାଁଶି ।
ଆନନ୍ଦେ ବିଷାଦେ ମନ ଉଦାସୀ
ପୁଷ୍ପବିକାଶେର ସୁରେ ଦେହ ମନ ଉଠେ ପୁରେ,
କୀ ମାଧୁରୀସୁଗନ୍ଧ ବାତାସେ ଯାୟ୍ ଭାସି ॥
ସହସା ମନେ ଜାଗେ ଆଶା,
ମୋର ଆହୁତି ପେୟେଛେ ଅଗ୍ନିର ଭାଷା ।
ଆଜ ମମ ରୂପେ ବେଶେ ଲିପି ଲିଖି କାର ଉଦ୍ଦେଶେ-
ଏଲ ମର୍ମେର ବନ୍ଦିନୀ ବାଣୀ ବନ୍ଧନ ନାଶି ॥

-

ମୀନକେତୁ,
କୋନ୍ ମହାରାକ୍ଷସୀରେ ଦିୟେଛ ବାଁଧିୟା ଅଙ୍ଗସହଚରୀ କରି ।
ଏ ମାୟାଲାବଣ୍ୟ ମୋର କୀ ଅଭିସମ୍ପାତ ! କ୍ଷଣିକ ଯୌବନବନ୍ୟା
ରକ୍ତସ୍ରୋତେ ତରଙ୍ଗିୟା ଉନ୍ମାଦ କରେଛେ ମୋରେ ॥

ନୂତନ କାନ୍ତିର ଉତ୍ତେଜନାୟ୍ ନୃତ୍ୟ

ସ୍ୱପ୍ନମଦିର ନେଶାୟ୍ ମେଶା ଏ ଉନ୍ମତ୍ତତା,
ଜାଗାୟ୍ ଦେହେ ମନେ ଏ କୀ ବିପୁଳ ବ୍ୟଥା ॥
ବହେ ମମ ଶିରେ ଶିରେ ଏ କୀ ଦାହ, କୀ ପ୍ରବାହ-
ଚକିତେ ସର୍ବଦେହେ ଛୁଟେ ତଡ଼ିଲ୍ଲତା ॥
ଝଡ଼େର ପବନଗର୍ଜେ ହାରାଇ ଆପନାୟ୍,
ଦୁରନ୍ତ ଯୌବନକ୍ଷୁବ୍ଧ ଅଶାନ୍ତ ବନ୍ୟାୟ୍ ।
ତରଙ୍ଗ ଉଠେ ପ୍ରାଣେ ଦିଗନ୍ତେ କାହାର ପାନେ,
ଇଙ୍ଗିତେର ଭାଷାୟ୍ କାଁଦେ- ନାହି ନାହି କଥା ॥

-

ଏରେ କ୍ଷମା କରୋ ସଖା-
ଏ ଯେ ଏଳ ତବ ଆଁଖି ଭୁଳାତେ,
ଶୁଧୁ କ୍ଷଣକାଳତରେ ମୋହ-ଦୋଳାୟ୍ ଦୁଳାତେ,
ଆଁଖି ଭୁଳାତେ ।
ମାୟାପୁରୀ ହତେ ଏଳ ନାବି-
ନିୟେ ଏଳ ସ୍ୱପ୍ନେର ଚାବି,
ତବ କଠିନ ହୃଦୟ୍‌ଦୁୟାର ଖୁଳାତେ,
ଆଁଖି ଭୁଳାତେ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଅର୍ଜୁନ । କାହାରେ ହେରିଲାମ ! ଆହା !
ସେ କି ସତ୍ୟ, ସେ କି ମାୟା !
ସେ କି କାୟା,
ସେ କି ସୁବର୍ଣ୍ଣକିରଣେ-ରଞ୍ଜିତ ଛାୟା !

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦାର ପ୍ରବେଶ

ଏସୋ ଏସୋ ଯେ ହଓ ସେ ହଓ,
ବଲୋ ବଲୋ ତୁମି ସ୍ୱପନ ନଓ, ନଓ ସ୍ୱପନ ନଓ ।
ଅନିନ୍ଦ୍ୟସୁନ୍ଦର ଦେହଲତା
ବହେ ସକଳ ଆକାଙ୍କ୍ଷାର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ॥

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ତୁମି ଅତିଥି, ଅତିଥି ଆମାର ।
ବଲୋ କୋନ୍ ନାମେ କରି ସତ୍‌କାର ॥
ଅର୍ଜୁନ । ପାଣ୍ଡବ ଆମି ଅର୍ଜୁନ ଗାଣ୍ଡୀବଧନ୍ୱା ନୃପତିକନ୍ୟା !
ଲହୋ ମୋର ଖ୍ୟାତି,
ଲହୋ ମୋର କୀର୍ତ୍ତି,
ଲହୋ ପୌରୁଷଗର୍ବ ।
ଲହୋ ଆମାର ସର୍ବ ॥

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । କୋନ୍ ଛଳନା ଏ ଯେ ନିୟେଛେ ଆକାର,
ଏର କାଛେ ମାନିବେ କି ହାର ।
ଧିକ୍ ଧିକ୍ ଧିକ୍ ॥
ବୀର ତୁମି ବିଶ୍ୱଜୟୀ,
ନାରୀ ଏ ଯେ ମାୟାମୟୀ-

ପିଞ୍ଜର ରଚିବେ କି ଏ ମରୀଚିକାର ।
ଧିକ୍ ଧିକ୍ ଧିକ୍ ॥
ଲଜ୍ଜା, ଲଜ୍ଜା, ହାୟ୍ ଏକି ଲଜ୍ଜା,
ମିଥ୍ୟା ରୂପ ମୋର, ମିଥ୍ୟା ସଜ୍ଜା ।
ଏ ଯେ ମିଛେ ସ୍ୱପ୍ନେର ସ୍ୱର୍ଗ,
ଏ ଯେ ଶୁଧୁ କ୍ଷଣିକେର ଅର୍ଘ୍ୟ,
ଏଇ କି ତୋମାର ଉପହାର
ଧିକ୍ ଧିକ୍ ଧିକ୍ ॥

ଦ୍ରଃ ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତଃ
୮ ଲାଇନେ ଏକି ⟹ ଏ କୀ

ଅର୍ଜୁନ । ହେ ସୁନ୍ଦରୀ, ଉନ୍ମଥିତ ଯୌବନ ଆମାର
ସନ୍ନ୍ୟାସୀର ବ୍ରତବନ୍ଧ ଦିଲ ଛିନ୍ନ କରି ।
ପୌରୁଷେର ସେ ଅଧୈର୍ଯ
ତାହାରେ ଗୌରବ ମାନି ଆମି-
ଆମି ତୋ ଆଚାରଭୀରୁ ନାରୀ ନହି
ଶାସ୍ତ୍ରବାକ୍ୟ-ବାଁଧା ।
ଏସୋ ସଖୀ, ଦୁଃସାହସୀ ପ୍ରେମ
ବହନ କରୁକ ଆମାଦେର
ଅଜାନାର ପଥେ ॥

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ତବେ ତାଇ ହୋକ
କିନ୍ତୁ ମନେ ରେଖୋ,
କିଂଶୁକଦଳେର ପ୍ରାନ୍ତେ ଏଇ-ଯେ ଦୁଲିଛେ
ଏକଟୁ ଶିଶିର- ତୁମି ଯାରେ କରିଛ କାମନା
ସେ ଏମନି ଶିଶିରେର କଣା
ନିମିଷେର ସୋହାଗିନୀ ॥

–

କୋନ୍ ଦେବତା ସେ କୀ ପରିହାସେ ଭାସାଲୋ ମାୟାର ଭେଳାୟ୍ ।
ସ୍ୱପ୍ନେର ସାଥି, ଏସୋ ମୋରା ମାତି ସ୍ୱର୍ଗେର କୌତୁକଖେଳାୟ୍ ॥
ସୁରେର ପ୍ରବାହେ ହାସିର ତରଙ୍ଗେ
ବାତାସେ ବାତାସେ ଭେସେ ଯାବ ରଙ୍ଗେ ନୃତ୍ୟବିଭଙ୍ଗେ,
ମାଧବୀବନେର ମଧୁଗନ୍ଧେ ମୋଦିତ ମୋହିତ ମନ୍ଥର ବେଳାୟ୍ ।

ଯେ ଫୁଲମାଳା ଦୁଲାୟେଛ ଆଜି ରୋମାଞ୍ଚିତ ବକ୍ଷତଳେ
ମଧୁରଜନୀତେ ରେଖୋ ସରସିୟା ମୋହେର ମଦିର ଜଳେ ।
ନବୋଦିତ ସୂର୍ଯେର କରସମ୍ପାତେ
ବିକଳ ହବେ ହାୟ୍ ଲଜ୍ଜା-ଆଘାତେ,
ଦିନ ଗତ ହଲେ ନୂତନ ପ୍ରଭାତେ
ମିଳାବେ ଧୂଲାର ତଳେ କାର ଅବହେଲାୟ୍ ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର୍ ରଚନାବଳୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୨ ଲାଇନେ ସାଥି ⟹ ସାଥୀ

ଅର୍ଜୁନ । ଆଜ ମୋରେ
ସପ୍ତଲୋକ ସ୍ୱପ୍ନ ମନେ ହୟ୍ ।
ଶୁଧୁ ଏକା ପୂର୍ଣ୍ଣ ତୁମି,
ସର୍ବ ତୁମି,
ବିଶ୍ୱବିଧାତାର ଗର୍ବ ତୁମି,
ଅକ୍ଷୟ୍ ଐଶ୍ୱର୍ଯ ତୁମି,
ଏକ ନାରୀ- ସକଳ ଦୈନ୍ୟେର ତୁମି ମହା ଅବସାନ-
ସବ ସାଧନାର ତୁମି ଶେଷ ପରିଣାମ ॥

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ସେ ଆମି ଯେ ଆମି ନଇ, ଆମି ନଇ-
ହାୟ୍ ପାର୍ଥ, ହାୟ୍,
ସେ ଯେ କୋନ୍ ଦେବେର ଛଳନା ।
ଯାଓ ଯାଓ ଫିରେ ଯାଓ, ଫିରେ ଯାଓ ବୀର ।
ଶୌର୍ଯ ବୀର୍ଯ ମହତ୍ତ୍ୱ ତୋମାର
ଦିୟୋ ନା ମିଥ୍ୟାର ପାୟେ-
ଯାଓ ଯାଓ ଫିରେ ଯାଓ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଅର୍ଜୁନ । ଏ କୀ ତୃଷ୍ଣା, ଏ କୀ ଦାହ !
ଏ ଯେ ଅଗ୍ନିଲତା ପାକେ ପାକେ
ଘେରିୟାଛେ ତୃଷ୍ଣାର୍ତ କମ୍ପିତ ପ୍ରାଣ ।
ଉତ୍ତପ୍ତ ହୃଦୟ୍
ଛୁଟିୟା ଆସିତେ ଚାହେ ସର୍ବାଙ୍ଗ ଟୁଟିୟା ॥

-

অশান্তি আজ হানল একি দহনজ্বালা ।
বিঁধল হৃদয় নিদয় বাণে বেদন-ঢালা ॥
বক্ষে জ্বালায় অগ্নিশিখা,
চক্ষে কাঁপায় মরীচিকা-
মরণসুতোয় গাঁথল কে মোর বরণমালা ॥

ଅଶାନ୍ତି ଆଜ ହାନଲ ଏକି ଦହନଜ୍ୱାଲା ।
ବିଁଧଲ ହୃଦୟ୍ ନିଦୟ୍ ବାଣେ ବେଦନ-ଢାଲା ॥
ବକ୍ଷେ ଜ୍ୱାଲାୟ୍ ଅଗ୍ନିଶିଖା,
ଚକ୍ଷେ କାଁପାୟ୍ ମରୀଚିକା-
ମରଣସୁତୋୟ୍ ଗାଁଥଲ କେ ମୋର ବରଣମାଲା ॥
ଚେନା ଭୁବନ ହାରିୟେ୍ ଗେଲ ସ୍ୱପନ-ଛାୟ୍ାତେ
ଫାଗୁନ-ଦିନେର ପଲାଶରଙେର ରଙିନ ମାୟ୍ାତେ ।
ଯାତ୍ରା ଆମାର ନିରୁଦ୍ଦେଶା-
ପଥ-ହାରାନୋର ଲାଗଲ ନେଶା,
ଅଚିନ ଦେଶେ ଏବାର ଆମାର ଯାବାର ପାଲା ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
୧ ଲାଇନେ ଏକି ⟹ ଏ କୀ

୪

ମଦନ ଓ ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଭସ୍ମେ ଢାକେ କ୍ଲାନ୍ତ ହୁତାଶନ-
ଏ ଖେଲା ଖେଲାବେ, ହେ ଭଗବନ୍, ଆର କତଖନ ।
ଏ ଖେଲା ଖେଲାବେ ଆର କତଖନ ।
ଶେଷ ଯାହା ହବେଇ ହବେ, ତାରେ
ସହଜେ ହତେ ଦାଓ ଶେଷ ।
ସୁନ୍ଦର ଯାକ ରେଖେ ସ୍ୱପ୍ନେର ରେଶ ।
ଜୀର୍ଣ୍ଣ କୋରୋ ନା, କୋରୋ ନା, ଯା ଛିଲ ନୂତନ ॥
ମଦନ । ନା ନା ନା ସଖୀ, ଭୟ୍ ନେଇ ସଖୀ, ଭୟ୍ ନେଇ-
ଫୁଲ ଯବେ ସାଙ୍ଗ କରେ ଖେଲା
ଫଲ ଧରେ ସେଇ ।
ହର୍ଷ-ଅଚେତନ ବର୍ଷ
ରେଖେ ଯାକ ମନ୍ତ୍ରସ୍ପର୍ଶ
ନବତର ଛନ୍ଦସ୍ପନ୍ଦନ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଅର୍ଜୁନ ଓ ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା

କେଟେଛେ ଏକେଲା ବିରହେର ବେଲା ଆକାଶକୁସୁମଚୟନେ ।
ସବ ପଥ ଏସେ ମିଲେ ଗେଲ ଶେଷେ ତୋମାର ଦୁଖାନି ନୟନେ-
ନୟନେ, ନୟନେ ।
ଦେଖିତେ ଦେଖିତେ ନୂତନ ଆଲୋକେ
କେ ଦିଲ ରଚିୟା ଧ୍ୟାନେର ପୁଲକେ
ନୂତନ ଭୁବନ ନୂତନ ଦ୍ୟୁଲୋକେ ମୋଦେର ମିଲିତ ନୟନେ-
ନୟନେ, ନୟନେ ।
ବାହିର-ଆକାଶେ ମେଘ ଘିରେ ଆସେ, ଏଲ ସବ ତାରା ଢାକିତେ ।
ହାରାନୋ ସେ ଆଲୋ ଆସନ ବିଛାଲୋ ଶୁଧୁ ଦୁଜନେର ଆଁଖିତେ-
ଆଁଖିତେ, ଆଁଖିତେ ।
ଭାଷାହାରା ମମ ବିଜନ ରୋଦନା
ପ୍ରକାଶେର ଲାଗି କରେଛେ ସାଧନା,
ଚିରଜୀବନେରଇ ବାଣୀର ବେଦନା ମିଟିଲ ଦୌଁହାର ନୟନେ-
ନୟନେ, ନୟନେ ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଅର୍ଜୁନେର ପ୍ରବେଶ

ଅର୍ଜୁନ । କେନ ରେ କ୍ଲାନ୍ତି ଆସେ ଆବେଶଭାର ବହିୟା,
ଦେହ ମନ ପ୍ରାଣ ଦିବାନିଶି ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଅବସାଦେ କେନ ରେ ।
ଛିନ୍ନ କରୋ ଏଖନି ବୀର୍ଯବିଲୋପୀ ଏ କୁହେଲିକା ।
ଏଇ କର୍ମହାରା କାରାଗାରେ ରୟେଛ କୋନ୍ ପରମାଦେ ।
କେନ ରେ ॥

ଗ୍ରାମବାସୀଗଣେର ପ୍ରବେଶ

ହୋ, ଏଲ ଏଲ ଏଲ ରେ ଦସ୍ୟୁର ଦଲ,
ଗର୍ଜିୟା ନାମେ ଯେନ ବନ୍ୟାର ଜଲ- ଏଲ ଏଲ ।
ଚଲ୍ ତୋରା ପଞ୍ଚଗ୍ରାମୀ,
ଚଲ୍ ତୋରା କଲିଙ୍ଗଧାମୀ,
ମଲ୍ଲପଲ୍ଲୀ ହତେ ଚଲ୍, ଚଲ୍ ।
'ଜୟ୍ ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା' ବଲ୍, ବଲ୍ ବଲ୍ ଭାଇ ରେ-

ଭୟ୍ ନାଇ, ଭୟ୍ ନାଇ, ଭୟ୍ ନାଇ, ନାଇ ରେ ।

ଅର୍ଜୁନ । ଜନପଦବାସୀ, ଶୋନୋ ଶୋନୋ,

ରକ୍ଷକ ତୋମାଦେର ନାଇ କୋନୋ ?

ଗ୍ରାମବାସୀଗଣ ।ତୀର୍ଥେ ଗେଛେନ କୋଥା ତିନି

ଗୋପନବ୍ରତଚାରିଣୀ,

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା ତିନି ରାଜକୁମାରୀ ।

ଅର୍ଜୁନ । ନାରୀ ! ତିନି ନାରୀ !

ଗ୍ରାମବାସୀଗଣ ।ସ୍ନେହବଲେ ତିନି ମାତା, ବାହୁବଲେ ତିନି ରାଜା ।

ତାଁର ନାମେ ଭେରୀ ବାଜା,

'ଜୟ୍ ଜୟ୍ ଜୟ୍' ବଲୋ ଭାଇ ରେ-

ଭୟ୍ ନାଇ, ଭୟ୍ ନାଇ, ଭୟ୍ ନାଇ, ନାଇ ରେ ॥

-

ସନ୍ତ୍ରାସେର ବିହ୍ୱଳତା ନିଜେରେ ଅପମାନ,

ସଙ୍କଟେର କଳ୍ପନାତେ ହୋୟୋ ନା ମ୍ରିୟମାଣ - ଆ ! ଆହା !

ମୁକ୍ତ କରୋ ଭୟ୍,

ଆପନା-ମାଝେ ଶକ୍ତି ଧରୋ, ନିଜେରେ କରୋ ଜୟ୍- ଆ ! ଆହା !

ଦୁର୍ବଲେରେ ରକ୍ଷା କରୋ, ଦୁର୍ଜନେରେ ହାନୋ,

ନିଜେରେ ଦୀନ ନିଃସହାୟ୍ ଯେନ କଭୁ ନା ଜାନୋ ।

ମୁକ୍ତ କରୋ ଭୟ୍,

ନିଜେର 'ପରେ କରିତେ ଭର ନା ରେଖୋ ସଂଶୟ୍- ଆ ! ଆହା !

ଧର୍ମ ଯବେ ଶଙ୍ଖରବେ କରିବେ ଆହ୍ୱାନ

ନୀରବ ହୟେ, ନମ୍ର ହୟେ, ପଣ କରିୟୋ ପ୍ରାଣ ।

ମୁକ୍ତ କରୋ ଭୟ୍,

ଦୁରୂହ କାଜେ ନିଜେରଇ ଦିୟୋ କଠିନ ପରିଚୟ୍- ଆ ! ଆହା ! ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦାର ପ୍ରବେଶ

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । କୀ ଭାବିଛ ନାଥ, କୀ ଭାବିଛ ॥

ଅର୍ଜୁନ । ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା ରାଜକୁମାରୀ

କେମନ ନା ଜାନି

ଆମି ତାଇ ଭାବି ମନେ ମନେ ।
ଶୁନି ସ୍ନେହେ ସେ ନାରୀ,
ଶୁନି ବୀର୍ଯେ ସେ ପୁରୁଷ,
ଶୁନି ସିଂହାସନା ଯେନ ସେ ସିଂହବାହିନୀ ।
ଜାନ ଯଦି ବଲୋ ପ୍ରିୟେ, ବଲୋ ତାର କଥା ॥

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଛି ଛି, କୁତ୍ସିତ କୁରୂପ ସେ ।
ହେନ ବଙ୍କିମ ଭୁରୁଯୁଗ ନାହି ତାର,
ହେନ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳକଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଁଖିତାରା ।
ସନ୍ଧିତେ ପାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କିଣାଙ୍କିତ ତାର ବାହୁ,
ବିଁଧିତେ ପାରେ ନା ବୀରବକ୍ଷ କୁଟିଲ କଟାକ୍ଷଶରେ ।
ନାହି ଲଜ୍ଜା, ନାହି ଶଙ୍କା, ନାହି ନିଷ୍ଠୁରସୁନ୍ଦର ରଙ୍ଗ,
ନାହି ନୀରବ ଭଙ୍ଗୀର ସଙ୍ଗୀତଲୀଳା ଇଙ୍ଗିତଛନ୍ଦୋମଧୁର ॥

ଦ୍ର: ଗୀତବିତାନ (୧୯୭୩) ଆର ରଚନାବଲୀ (୧୯୮୭) ତେ ତଫାତ:
ଶେଷ ଲାଇନେ 'ଭଙ୍ଗୀର ସଙ୍ଗୀତଲୀଳା' ⟹ 'ଭଙ୍ଗିର ସଂଗୀତଲୀଳା'

ଅର୍ଜୁନ । ଆଗ୍ରହ ମୋର ଅଧୀର ଅତି-
କୋଥା ସେ ରମଣୀ ବୀର୍ଯବତୀ ।
କୋଷବିମୁକ୍ତ କୃପାଣଲତା-
ଦାରୁଣ ସେ, ସୁନ୍ଦର ସେ
ଉଦ୍ୟତ ବଜ୍ରେର ରୁଦ୍ରରସେ-
ନହେ ସେ ଭୋଗୀର ଲୋଚନଲୋଭା,
କ୍ଷତ୍ରିୟବାହୁର ଭୀଷଣ ଶୋଭା ॥

ନାରୀର ଲଳିତ ଲୋଭନ ଲୀଲାୟ ଏଖନି କେନ ଏ କ୍ଲାନ୍ତି ।
ଏଖନି କି, ସଖା, ଖେଳା ହଲ ଅବସାନ ॥
ଯେ ମଧୁର ରସେ ଛିଲେ ବିହ୍ୱଳ
ସେ କି ମଧୁମାଖା ଭ୍ରାନ୍ତି-
ସେ କି ସ୍ୱପ୍ନେର ଦାନ ।
ସେ କି ସତ୍ୟେର ଅପମାନ ।
ଦୂର ଦୁରାଶାୟ ହୃଦୟ ଭରିଛ,
କଠିନ ପ୍ରେମେର ପ୍ରତିମା ଗଡ଼ିଛ-
କୀ ମନେ ଭାବିୟା ନାରୀତେ କରିଛ ପୌରୁଷସନ୍ଧାନ ।
ଏଓ କି ମାୟାର ଦାନ ॥
ସହସା ମନ୍ତ୍ରବଲେ

ନମନୀୟ୍ ଏଇ କମନୀୟ୍ତାରେ

ଯଦି ଆମାଦେର ସଖୀ ଏକେବାରେ

ପରେର ବସନ-ସମାନ ଛିନ୍ନ କରି ଫେଲେ ଧୂଳିତଲେ,

ସବେ ନା ସବେ ନା ସେ ନୈରାଶ୍ୟ-

ଭାଗ୍ୟେର ସେଇ ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟ

ଜାନି ଜାନି, ସଖା, କ୍ଷୁବ୍ଧ କରିବେ ଲୁବ୍ଧ ପୁରୁଷପ୍ରାଣ-

ହାନିବେ ନିଠୁର ବାଣ ॥

ଅର୍ଜୁନ । ଯଦି ମିଳେ ଦେଖା ତବେ ତାରି ସାଥେ

ଛୁଟେ ଯାବ ଆମି ଆର୍ତତ୍ରାଣେ ।

ଭୋଗେର ଆବେଶ ହତେ

ଝାଁପ ଦିବ ଯୁଦ୍ଧସ୍ରୋତେ ।

ଆଜି ମୋର ଚଞ୍ଚଳ ରକ୍ତେର ମାଝେ

ଝନ ନନ ଝନ ନନ ଝଞ୍ଝନା ବାଜେ- ବାଜେ- ବାଜେ ।

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା ରାଜକୁମାରୀ

ଏକାଧାରେ ମିଳିତ ପୁରୁଷ ନାରୀ ॥

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଭାଗ୍ୟବତୀ ସେ ଯେ,

ଏତ ଦିନେ ତାର ଆହ୍ୱାନ ଏଲ ତବ ବୀରେର ପ୍ରାଣେ ।

ଆଜ ଅମାବସ୍ୟାର ରାତି ହୋକ ଅବସାନ ।

କାଲ ଶୁଭ ଶୁଭ୍ର ପ୍ରାତେ ଦର୍ଶନ ମିଳିବେ ତାର,

ମିଥ୍ୟାୟ୍ ଆବୃତ ନାରୀ ଘୁଚାବେ ମାୟ୍ା-ଅବଗୁଣ୍ଠନ ॥

ଅର୍ଜୁନେର ପ୍ରତି

ରମଣୀର ମନ-ଭୋଳାବାର ଛଳାକଳା

ଦୂର କ’ରେ ଦିୟ୍େ ଉଠିୟ୍ା ଦାଁଡ଼ାକ ନାରୀ

ସରଳ ଉନ୍ନତ ବୀର୍ଯବନ୍ତ ଅନ୍ତରେର ବଳେ

ପର୍ବତେର ତେଜସ୍ୱୀ ତରୁଣ ତରୁ ସମ-

ଯେନ ସେ ସମ୍ମାନ ପାୟ୍ ପୁରୁଷେର ।

ରଜନୀର ନର୍ମସହଚରୀ

ଯେନ ହୟ୍ ପୁରୁଷେର କର୍ମସହଚରୀ,

ଯେନ ବାମହସ୍ତସମ ଦକ୍ଷିଣହସ୍ତେର ଥାକେ ସହକାରୀ ।

ତାହେ ଯେନ ପୁରୁଷେର ତୃପ୍ତି ହୟ୍ ବୀରୋତ୍ତମ ॥

୫

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା ଓ ମଦନ

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଜହ୍ୱୋ ଜହ୍ୱୋ ଫିରେ ଜହ୍ୱୋ
ତୋମାର ଏଇ ବର
ହେ ଅନଙ୍ଗଦେବ ।
ମୁକ୍ତି ଦେହ୍ୱୋ ମୋରେ, ଘୁଚାୟେ ଦାଓ
ଏଇ ମିଥ୍ୟାର ଜାଳ
ହେ ଅନଙ୍ଗଦେବ !
ଚୁରିର ଧନ ଆମାର ଦିବ ଫିରାୟେ
ତୋମାର ପାୟେ
ଆମାର ଅଙ୍ଗଶୋଭା-
ଅଧରରକ୍ତ-ରାଙିମା ଯାକ ମିଳାୟେ
ଅଶୋକବନେ ହେ ଅନଙ୍ଗଦେବ !
ଯାକ ଯାକ ଯାକ ଏ ଛଳନା,
ଯାକ ଏ ସ୍ୱପନ ହେ ଅନଙ୍ଗଦେବ ॥

ମଦନ । ତାଇ ହୋକ ତବେ ତାଇ ହୋକ,
କେଟେ ଯାକ ରଙିନ କୁୟାଶା-
ଦେଖା ଦିକ ଶୁଭ୍ର ଆଲୋକ ।
ମାୟା ଛେଡ଼େ ଦିକ ପଥ,
ପ୍ରେମେର ଆସୁକ ଜୟରଥ,
ରୂପେର ଅତୀତ ରୂପ
ଦେଖେ ଯେନ ପ୍ରେମିକେର ଚୋଖ-
ଦୃଷ୍ଟି ହତେ ଖସେ ଯାକ, ଖସେ ଯାକ ମୋହନିର୍ମୋକ-
ଯାକ ଖସେ ଯାକ, ଖସେ ଯାକ ମୋହନିର୍ମୋକ ॥

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ବିନା ସାଜେ ସାଜି ଦେଖା ଦିବେ ତୁମି କବେ-
ଆଭରଣେ ଆଜି ଆବରଣ କେନ ରବେ ॥
ଭାଲୋବାସା ଯଦି ମେଶେ ମାୟାମୟ ମୋହେ,
ଆଲୋତେ ଆଁଧାରେ ଦୌଁହାରେ ହାରାବ ଦୌଁହେ ।
ଧେୟେ ଆସେ ହିୟା ତୋମାର ସହଜ ରବେ,

ଆଭରଣ ଦିୟ୍ଗା ଆବରଣ କେନ ତବେ ।
ଭାବେର ରସେତେ ଯାହାର ନୟନ ଡୋବା
ଭୂଷଣେ ତାହାରେ ଦେଖାଓ କିସେର ଶୋଭା ।
କାଛେ ଏସେ ତବୁ କେନ ରୟେ ଗେଲେ ଦୂରେ-
ବାହିର-ବାଁଧନେ ବାଁଧିବେ କି ବନ୍ଧୁରେ ।
ନିଜେର ଧନେ କି ନିଜେ ଚୁରି କରେ ଲବେ-
ଆଭରଣେ ଆଜି ଆବରଣ କେନ ତବେ ॥

୭

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦାର ସହଚର-ସହଚରୀଗଣ

ଅର୍ଜୁନେର ପ୍ରତି

ଏସୋ ଏସୋ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ, ଏସୋ ଏସୋ ବୀର ମମ !
ତୋମାର ପଥ ଚେୟେ ଆଛେ ପ୍ରଦୀପ ଜ୍ୱାଲା ।
ଆଜି ପରିବେ ବୀରାଙ୍ଗନାର ହାତେ ଦୃପ୍ତ ଲଲାଟେ, ସଖା,
ବୀରେର ବରଣମାଲା ।
ଛିନ୍ନ କ'ରେ ଦିବେ ସେ ତାର ଶକ୍ତିର ଅଭିମାନ,
ତୋମାର ଚରଣେ କରିବେ ଦାନ ଆତ୍ମନିବେଦନେର ଡାଲା-
ଚରଣେ କରିବେ ଦାନ ।
ଆଜ ପରାବେ ବୀରାଙ୍ଗନା ତୋମାର
ଦୃପ୍ତ ଲଲାଟେ, ସଖା,
ବୀରେର ବରଣମାଲା ॥

ସଖୀ । ହେ କୌନ୍ତେୟ,
ଭାଲୋ ଲେଗେଛିଲ ବ'ଲେ
ତବ କରଯୁଗେ ସଖୀ ଦିୟେଛିଲ ଭରି ସୌନ୍ଦର୍ଯେର ଡାଲି
ନନ୍ଦନକାନନ ହତେ ପୁଷ୍ପ ତୁଲେ ଏନେ ବହୁ ସାଧନାୟ ।
ଯଦି ସାଙ୍ଗ ହଲ ପୂଜା
ତବେ ଆଜ୍ଞା କରୋ, ପ୍ରଭୁ,
ନିର୍ମାଲ୍ୟେର ସାଜି ଥାକ୍ ପଡ଼େ ମନ୍ଦିରବାହିରେ ।
ଏଇବାର ପ୍ରସନ୍ନ ନୟନେ ଚାଓ ସେବିକାର ପାନେ ॥

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦାର ପ୍ରବେଶ

ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଆମି ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା, ଆମି ରାଜେନ୍ଦ୍ରନନ୍ଦିନୀ ।
ନହି ଦେବୀ, ନହି ସାମାନ୍ୟା ନାରୀ ।
ପୂଜା କରି ମୋରେ ରାଖିବେ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ସେ ନହି ନହି,
ହେଳା କରି ମୋରେ ରାଖିବେ ପିଛେ ସେ ନହି ନହି ।
ଯଦି ପାର୍ଶ୍ୱେ ରାଖ ମୋରେ ସଙ୍କଟେ ସମ୍ପଦେ,
ସମ୍ମତି ଦାଓ ଯଦି କଠିନ ବ୍ରତେ ସହାୟ୍ ହତେ
ପାବେ ତବେ ତୁମି ଚିନିତେ ମୋରେ ।
ଆଜ ଶୁଧୁ କରି ନିବେଦନ-
ଆମି ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା ରାଜେନ୍ଦ୍ରନନ୍ଦିନୀ ॥

ଅର୍ଜୁନ । ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଆମି ॥

ସମବେତ ନୃତ୍ୟ

ତୃଷ୍ଣାର ଶାନ୍ତି ସୁନ୍ଦର କାନ୍ତି
ତୁମି ଏସୋ ବିରହେର ସନ୍ତାପଭଞ୍ଜନ ।
ଦୋଳା ଦାଓ ବକ୍ଷେ, ଏଁକେ ଦାଓ ଚକ୍ଷେ
ସ୍ୱପନେର ତୁଳି ଦିୟେ ମାଧୁରୀର ଅଞ୍ଜନ ।
ଏନେ ଦାଓ ଚିତ୍ତେ ରକ୍ତେର ନୃତ୍ୟେ
ବକୁଳନିକୁଞ୍ଜେର ମଧୁକରଗୁଞ୍ଜନ-
ଉଦ୍‌ବେଳ ଉତରୋଳ
ଯମୁନାର କଲ୍ଲୋଳ,
କମ୍ପିତ ବେଣୁବନେ ମଳୟେର ଚୁମ୍ବନ ।
ଆନୋ ନବପଲ୍ଲବେ ନର୍ତନ ଉଲ୍ଲୋଳ,
ଅଶୋକେର ଶାଖା ଘେରି ବଲ୍ଲରୀବନ୍ଧନ ॥

ଏସ' ଏସ' ବସନ୍ତ, ଧରାତଳେ-
ଆନ' ମୁହୁ ମୁହୁ ନବ ତାନ,
ଆନ' ନବ ପ୍ରାଣ,
ନବ ଗାନ,
ଆନ' ଗନ୍ଧମଦଭରେ ଅଳସ ସମୀରଣ,
ଆନ' ବିଶ୍ୱେର ଅନ୍ତରେ ଅନ୍ତରେ ନିବିଡ଼ ଚେତନା ।
ଆନ' ନବ ଉଲ୍ଲାସହିଲ୍ଲୋଳ,
ଆନ' ଆନ' ଆନନ୍ଦଛନ୍ଦେର ହିନ୍ଦୋଳା
ଧରାତଳେ ।

ଏସ' ଏସ' ।
ଭାଙ୍ଗ' ଭାଙ୍ଗ' ବନ୍ଧନଶୃଙ୍ଖଳ ।
ଆନ' ଆନ' ଉଦ୍ଦୀପ୍ତ ପ୍ରାଣେର ବେଦନା
ଧରାତଳେ ।
ଏସ' ଏସ' ।
ଏସ' ଥରଥରକମ୍ପିତ
ମର୍ମରମୁଖରିତ
ମଧୁସୌରଭପୁଲକିତ
ଫୁଲ-ଆକୁଳ ମାଳତୀବଲ୍ଲିବିତାନେ
ସୁଖଛାୟେ, ମଧୁବାୟେ ।
ଏସ' ଏସ' ।
ଏସ' ବିକଶିତ ଉନ୍ମୁଖ,
ଏସ' ଚିର-ଉତ୍ସୁକ
ନନ୍ଦନପଥଚିରଯାତ୍ରୀ ।
ଆନ' ବାଁଶରିମନ୍ଦ୍ରିତ ମିଳନେର ରାତ୍ରି,
ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଧାପାତ୍ର ନିୟେ ଏସ' ।
ଏସ' ଅରୁଣଚରଣ କମଳବରନ
ତରୁଣ ଉଷାର କୋଳେ ।
ଏସ' ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାବିବଶ ନିଶୀଥେ,
ଏସ' ନୀରବ କୁଞ୍ଜକୁଟିରେ,
ସୁଖସୁପ୍ତ ସରସୀନୀରେ ।
ଏସ' ଏସ' ।
ଏସ' ତଡ଼ିତ୍-ଶିଖା-ସମ ଝଞ୍ଝାବିଭଙ୍ଗେ,
ସିନ୍ଧୁତରଙ୍ଗଦୋଳେ ।
ଏସ' ଜାଗରମୁଖର ପ୍ରଭାତେ ।
ଏସ' ନଗରେ ପ୍ରାନ୍ତରେ ବନେ,
ଏସ' କର୍ମେ ବଚନେ ମନେ ।
ଏସ' ଏସ' ।
ଏସ' ମଞ୍ଜୀରଗୁଞ୍ଜର ଚରଣେ ।
ଏସ' ଗୀତମୁଖର କଳକଣ୍ଠେ ।
ଏସ' ମଞ୍ଜୁଳ ମଲ୍ଲିକାମାଲ୍ୟେ ।
ଏସ' କୋମଳ କିଶଳୟବସନେ
ଏସ' ସୁନ୍ଦର, ଯୌବନବେଗେ ।
ଏସ' ଦୃପ୍ତ ବୀର, ନବତେଜେ ।

ଓହେ ଦୁର୍ମଦ, କର' ଜୟଯାତ୍ରା,
ଚଳ' ଜରାପରାଭବ ସମରେ-
ପବନେ କେଶରରେଣୁ ଛଡ଼ାୟେ,
ଚଞ୍ଚଳ କୁନ୍ତଳ ଉଡ଼ାୟେ ॥
ଏସ' ଏସ' ॥

–

ଅର୍ଜୁନ । ମା ମିତ୍ କିଳ ତ୍ୱଂ ବନାଃ ଶାଖାଂ ମଧୁମତୀମିମ୍
ଯଥା ସୁପର୍ଣ୍ଣଃ ପ୍ରପତନ୍ ପକ୍ଷୌ ନିହନ୍ତି ଭୂମ୍ୟାମ୍
ଏବା ନିହନ୍ମି ତେ ମନଃ ।
ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା । ଯଥେମେ ଦ୍ୟାବା ପୃଥିବୀ ସଦ୍ୟଃ ପର୍ଯେତି ସୂର୍ଯଃ
ଏବା ପର୍ଯେମି ତେ ମନଃ ।
ଉଭୟେ । ଅକ୍ଷୌ ନୌ ମଧୁସଂକାଶେ ଅନୀକଂ ନୌ ସମଞ୍ଜନମ୍ ।
ଅନ୍ତଃ କୃଣୁଷ୍ୱ ମାଂ ହୃଦି ମନ ଇନ୍ନୌ ସହାସତି ॥

ପ: ଫାଲ୍ଗୁନ ୧୩୪୨ (୧୯୩୬)

– – – –

contact: somen@iopb.res.in
URL: http://www.iopb.res.in/~somen/gitobitan.html